Fol 2485/5 IV 30 I 23060

ПРАВДА

Број 13.013 Година XXXVII Београд, понедељник 20 јануар 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

У Великој Британији заводи се облигатна одбранбена служба

Г. Вилки добиће данас од г. Хала инструкције пред свој одлазак за Енгеску и објашњење о дефинитивном ставу Сједињених Држава према рату

Сматра се да г. Рузвелт неће држати дуг говор јер је у ранијим говорима изнео своју политику

Нове уредбе о повећању капацитета америчке војне силе

Вашингтон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Претседник г. Рузвелт позвао је министра иностраних послова г. Кордела Хала да г. Вилкију, поводом његовог пута у Енглеску, да сва потребна обавештења о ставу Сједињених Америчких Држава према међународним проблемима, што ће г. Хал учинити у недељу на састанку са г. Вилкием.

Г. ХАЛ ДЕМАНТУЈЕ ТВРЂЕЊА СЕНАТОРА Г. ВИЛЕРА

Вашингтон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Као што је познато, изоляционистички сенатор г. Вилер дао је изјаву тврдећи да је претседник британске владе г. Черчил инсистирао да Сједињене Америчке Државе објаве рат.

У вези са изјавом г. Вилера, ми нистар иностраних послова Сједињених Америчких Држава г. Кордел Хал изјавио је на пријему новинара да нема никаквог обавештења, било из кога извора, које би наводило на то да Велика Британија покушава да наведе Сједињене Америчке Државе да објаве рат осовини.

ПРЕДСТОЈЕЋИ ГОВОР Г. РУЗВЕЛТА

Вашингтон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Претседник г. Рузвелт на дан примања дужности одржаће говор, али врло вероватно, изјавиће десетак минута, пошто је, како то његов секретар г. Ирл изјављује, г. Рузвелт већ је своја гледишта изразио у досадашњим говорима.

ИЗЈАВА Г. КНУДСЕНА

Вашингтон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

На седници одбора за спољне послове представничког дома одржано је говор г. Кнудсен у коме је изјавио да се према садашњем програму народне одбране предвиђа потпуна опрема војске од 1,200.000 људи, подразумевајући ту топове, митраљезе и муницију, али да он сматра да све то неће бити довршено пре краја 1942 године.

Г. Кнудсен је даље одговорио на разна постављена питања, па и на питање републиканског посланика г-ђе Роџерс, која је истакла гледиште да би евентуално требало учинити да Велика Британија своје поруџбине ратног материјала у Америци плаћа сировинама. Г. Кнудсен је на то одговорио да је свакако добро имати за поруџбине гаранције, али то питање до сад да још чекате није решено.

ИЗЈАВА Г. ВИЛКИА

Њујорк, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Г. Вилки је изјавио новинарима да ће врло радо изложити своје гледиште пред Конгресом, али да му је то немогуће учинити пре одласка за Енглеску, куда ће кренути у среду, додајући да тај пут предузима у своје лично име, своје личне трошкове, па према томе да није ничији изасланик ни претставник.

Г. ВИЛКИ ПОЛАЗИ У СРЕДУ ЗА ЛОНДОН

Лондон, 19 јануара

Агенција Рајтер јавља:

Пуковник г. Иванс, народни посланик и претседник британске групе Интерпарламентарне Уније послао је каблограм г. Венделу Вилкиу, г. Рузвелтовом противкандидату приликом избора за положај Претседника Сједињених Америчких Држава, и упутио му поздрав за пријем ком свог боравка у Великој Британији одржи предавање чланови британске парламентарне групе Интерпарламентарне Уније у Дому.

Г. Вилки

Г. Вилки полази у среду авионом за Европу.

Г. ВИРЏИНИО ГАЈДА О СТАВУ СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА ПРЕМА ЕВРОПСКОМ СУКОБУ

Рим, 19 јануар

Агенција Стефани јавља:

Ко је нападач? пита се г. Вирџинио Гајда у листу „Борнале д Италиа“ поводом става Сједињених Америчких Држава према сукобу у Европи.

Пошто је истакао да су чиње нице па и сама отворена агресија у Северној Америци, утврдили не само да не постоје интервенционистички циљеви Сједињених Америчких Држава у садашњем рату, већ да су они намерно измишљени, лист подвлачи да званична документа Сједињених Америчких Држава, као извештаји поморског одбора Сената демантују неистиниту намерама сила осовине да нападну Сједињене Америчке Државе пошто победе Енглеску.

Овај исти документ, који је 15 маја 1940 године поднет у Вашингтону, искључује опортунност ратног савеза Сједињених Америчких Држава са било којом другом силом. Овим истим документом саветује се да земља остане по страни сукоба, јер би Сједињене Америчке Државе једним ратом, који их ни сам не тиче, претрпеле само огромну штету.

Што се тиче међународних слобода, које би требало сачувати и слободног и срећног живота и демократија, које би требало заштитити чак и уз ризик да се рат још више прошири, лист се пита о каквој слободи може да говори Енглеска, која је проширила своју доминацију на 600 милиона људи и на једну четвртину земаљске куле, а која такође претендује да потврди своју доминацију на Средоземном Мору и да прошири своју контролу над свима међународним пролазима свих мора, чак до Карибског Мора, где њене базе још увек забрињавају Американце.

Какву светску слободу могу да захтевају Сједињене Америчке Државе када се њихова контрола протеже на толики велики део светских богатстава, тојест, на прво неопходно средство за привредну и националну слободу народа? — пита се „Борнале д Италиа“ потсећајући на изјаве претседника њујоршке Националне банке, који је потврдио да Сједињене Америчке Државе располажу са половином привредних могућности света.

Лист затим потсећа да у европском систему треба да се поправе многе дубоке и ненадокније међународне неправде. Енглеска је имала 20 година на расположењу да их уклони. Сједињене Америчке Државе, које су одбиле да ратификују Версајски уговор који су сматрале неправедним и опасним саветовале су Енглеској његову ревизију на праведној основи. Међутим, и са једне и са друге стране ништа није учињено. Најзад је дошао рат, који је изазвала Енглеска у нади да ће утући европски поредак за праведну ревизију Версајског уговора.

Сада пак, амерички интервенционисти, који не познају европску стварност и живе у лажном богатству, једног скоро пустог континента, желели би да њихова земља ступи у све више интимни и компромитујући савез са енглеским царством, можда у потајној жељи да ће они бити наследници Британског Царства. Они за то немају никакав легитимни разлог. И право је да се свет пита: ко је нападач? Нико у Европи нема намеру да нападне Сједињене Америчке Државе, а коначни проблем напада не може се дефинисати метком које је испаљен у циљу легитимне одбране а да се не узму у разматрање разлози који су изазвали и наметнули испаљивање овога метка.

Лист на крају вели да, пошто су расветљене ове битне тачке сила осовине одлучно и мирно прате развој покрета за ратом у Северној Америци, који треба да забрињује амерички народ више но сам систем рата. Силе осовине констатују да они покрети имају за циљ продужавање рата и његових пустоши и да иду за тим да се поделе континенти да се дезорганизује Европа и да се дубоко развију светске базе, на којима би америчка трговина и банке желеле да прошире свој утицај, стварајући тако несхопиру одговорност према историји света и његовој цивилизацији.

ЗАВОЂЕЊЕ ОБЛИГАТНЕ ОДБРАНБЕНЕ СЛУЖБЕ У ЕНГЛЕСКОЈ

Лондон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Уредбом која ће бити објављена следеће недеље, а којом се регулише систем одбране од запаљивих бомба и пожара, први пут у историји Велике Британије намеће се обавеза цивилном становништву да учествује у домену пасивне одбране.

Одредбе се односе једнако на жене, као и мушкарце, али у сваком случају тренутна жене неће бити обавезне да учествују у служби против пожара. Период ове службе обавезатан за мушкарце биће најмање 48 сати месечно. Казне за не респектовање ових одредаба кретаће се до 100 стерлинга и 3 месеца затвора. Влада је одлучила, с обзиром на известан предрасуђења, да не предузима никакав општи обавезни попис свих становника од 16—60 година. Насупрот, подручни комесари добиће овлашћења да предузимају попис већ према потребама сваког подручја.

У Вишиу, како јавља ДНБ, демантују вести о споразуму између Лондона и Вишиа поводом случаја брода „Мендоза“

Вести о променама у Вишиу и даље се одржавају

Коментари немачког листа о ставу Француске

Маршал г. Петен о догађајима у Француској и организацији новог поретка у Европи

Женева, 18 јануар

Д. Н. Б. јавља:

Из Вишија саопштавају да се у тамошњим надлежним круговима изјављује да чињеницама не одговара вест да је између Вишија и Лондона постигнут споразум у погледу афере са француским бродом „Мендоза“.

На основу свога тврђења у иностранству је била протурена вест да су британски бродови одузели од господа „Мендозе“.

ИЗЈАВЕ Г. ПЕТЕНА АМЕРИЧКОЈ ШТАМПИ

Њујорк, 19 јануар

Агенција Авас јавља:

Неколико америчких листова, међу којима и „Њујорк Тајмс“, објавили су интервју који је специјални дописник америчке штампе г. Ален добио од маршала г. Петена.

У свом интервју маршал г. Петен подвлачи француску националну револуцију, која због брзог развоја догађаја захтева кидање са прошлошћу, успостављање колективне дисциплине, стварање што бољег квалитета рада, унапређивање наталитета. Са овим у вези маршал је нагласио да овакву и ову револуцију прихваћа и жели целокупан француски народ. У новој револуцији Француској је потребна слобода, али се делимично искључује индивидуализам, застрањује се жртве, али одбија свака демагогија, истиче се потреба духа братства, али се он организује само са циљем да се народ ослободи сваких приватних акција. Ето, рекао је маршал г. Петен, овако се дефинишу мере којима национална революција жели да прихвати и да овакпости извесне и нарочито не лике идеале француске револуције.

Што се тиче организације новог поретка на европском континенту, маршал г. Петен је рекао да је та организација неизбежна последица рата који је још у току. Француска је спремна да се придружи овој организацији континента и да у њој сарађује лојално, у нади да ће се тако осигурати и припремити солидан и трајан мир у Европи и свету. Да би се што боље припремила за овај задатак, Француска треба пре свега да своје напоре усредсреди својој сопственој реконструкцији.

СЕДНИЦА ФРАНЦУСКЕ ВЛАДЕ

Женева, 19 јануар

Д. Н. Б. јавља:

Из Вишија јављају да је са седнице француске владе, која је одржана у 19 часова, под претседавањем маршала Петена, издато саопштење. Из овог саопштења се види да је влада потписала низ декрета и то поглавито оних који се односе на припадност француској нацији.

Ово се нарочито односи на оне Французе који живе у колонијама и који су настањени у иностранству. На предлог министра пољопривреде, директор пољопривредног одсека генералног секретара у Мароку, г. Бије именован је за генералног секретара за снабдевање, на место г. Бразара, који улази у државни савет. Сем тога, министарски савет је потписао и један закон о продукцији и употреби сировина, које садрже уље, а које потичу из Француске, дакле не из француских колонија. Сем тога, донет је један закон о унапређивању производње извесних полопривредних продуката.

ВЕРЗИЈЕ О ПОЛОЖАЈУ ВЛАДЕ Г. ПЕТЕНА

Берлин, 19 јануар

„Јунајтед Прес“ јавља:

Према вестима из Вишија уско ро се могу очекивати крупније промене у влади у Вишију. Према тим вестима за претседника владе био би именован г. Фланден, а за министра иностраних послова дошао би поново г. Лавал.

Вести о колективној оставци кабинета г. Петена нису основане, али криза настала случајем г. Лавала није решена.

„НАЦИОНАЛЦАЈТУНГ“ О ФРАНЦУСКОЈ

Берлин, 19 јануар

ДНБ јавља:

„Националцајтунг“ у свом данашњем уводном чланку пише:

Ретко када било је бољег примера за истинитост изрекеа: „Ка ко себи простреш тако ћеш лежати“, као што је то у случају Француске.

Енглески носач авиона „Индустриус“

Француска од јуче простра је себи потпуно погрешно и, ако данас покушава да то поправи, то није само разумно и логично у вишем смислу, већ је вероватно и корисно са много изгледа. Ако би Француска имала посла са противником, који би заузео исти став као Француска у Версају, вероватно да би ти покушај и нашли на непромостиве теш кобе. Међутим то није случај, или боље речено, не би требало да буде случај, уколико ће Француска показати добру вољу. Реч је најзад о томе да ли ће Француски правилно схватити свој положај. Иако би Воја Рајха имао више од једног историјског разлога да дозволи да Француска испаштају своје грехе, он се тога условно одрекао да према њима наступа као неумољиви наследни непријатељ; напротив, он им је изнова пружио могућност, да најзад попра ве свој положај. Није могуће, пише даље лист, прорицати уколико ће Французи обема рукама прихватити ту великодушну вољу, па затим наводи разне примере тешкоће које још увек стоје на путу преокрету у Француској. Једном је то суд у Риому, који сувише полагано ради и којим се мање труди да утврди или казни оне, који су намерно или само из лакомислености Француску увукли у непотребан рат. Поред тога у Француској још увек има и сувише људи који ни не уништају колективну кривицу и одговорност целокупног француског народа и који неће да признају ту одговорност. Најзад, узели су Французи више ма ње кажњавајући том и остали су, сви заједно, на пола пута, по што се, истина, изјашњавају за француско-немачку сарадњу, али и поред тога немају храбрости да из Орана, Дакара, Марсеја и Либеравила у потпуности осуде француско-енглеску сарадњу од јуче. И даље постоји у Француској пуста жеља за лаким животом. Међутим, има и других Француза, који су већ потпуно јасно схватили да је „зверињу“ према Европи условљен оштрим прекидом са Енглеском.

Број тих Француза, закључује лист, можда није баш тако велики, али се виде свуда, а нарочито у ваздухопловстве и ратне морнарице па чак и у политичким круговима. У кратко речено постоји већ нешто, основ на коме би се могла изградити активна политика. Ко Француској добро мисли, има због то га данас више разлога него ика да да је потсети на то.

Француска треба скоро и темељно да схвати да је данас мање него икада могуће да чека да јој други пруже простирку. треба да схвати, као милост суд бише да јој је омогућено прикључење Европи, да јој то није забрањено, већ шта више олакшано и треба да учини све да ту могућност не проигра. Ако то не учини, она неће да проигра само садашност већ и блиску и далеку будућност, и простране се би горе него икада.

Јача ваздухопловна акција против Енглеске

Немачко ваздухопловство извршило напад на британски конвој и два аеродрома у Југоисточној Енглеској

Појединости о бомбардовању Свансиа

Према британским званичним саопштењима формације британског ваздухопловства извршиле су 900 напада на разне крајеве Немачке од почетка рата па до завршетка лета

Лондон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Са мероданске стране је изјављено, према званичном полатуџима министарства за информације, да су британски авиони од почетка рата па до краја овога лета извршили 900 напада на разне крајеве Немачке. За три месеца, јул, август, септембар, извршено је 700 напада.

Последњег тромесечја 1940 године извршено је 500 напада, пошто су владале рђаве временске прилике.

На Рурску област извршено је до 1 јануара ове године око 500 напада.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ АДМИРАЛИТЕТА

Лондон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Адмиралитет је саопштио губитак малих помоћних ратних бродова „Честнут" и „Демре", који су потопљени. Није било ни погинулих, ни рањених, ни на једном, ни на другом броду.

ЈОШ О БОМБАРДОВАЊУ СВАНСИЈА

Берлин, 19 јануар

ДНБ јавља:

О нападу немачких ваздухопловних снага на Свансн који је извршен синоћ. ДНБ напомиње још са зна је да је од овога напада нарочи то претрпело штету лучко подручје. Запаљене бомбе, које су биле не у самом почетку бомбардовања, проузроковале су четири пожара и то у источној луци и са обе стране ушћа реке која кроз град. Ови пожари прошарали су се у огромноме пламене просто ре. Један трговачки број који се налазио у луци тако ће запален.

Пилот једног борбеног авиона који су се над Свансиом појавили касније, извештава да је цео један део града осветљен многобројним пожарима. У светлу ових пожара што је још било довољно утицало и временом, могле су бити бачене у великом броју и експлозивне бомбе.

Сем у Свансиу, прошле ноћи мање формације немачког ваздухопловства напале су важне војничке циљеве и у читавом низу енглеских градова. Тако су немачке бомбе бачене на Саутемптон, Плимут, Бристол и Портленд. Такође су бомбардовани и аеродроми и противавионске и рефлекторске батерије са успехом.

НАПАД НА ЈЕДАН БРИТАНСКИ КОНВОЈ

Берлин, 19 јануар

ДНБ јавља:

Један немачки борбени авион на пао је данас пре подне пред улазом Темзе један британски конвој. У тону напада на један трговачки број од прилике 4.000 тона постигнут је прецизан погодак. О остале бомбе пале су у непосредну близину бродског трупа, тако да се може рачунати са потпуним разарањем овога брода. Друга осма трава нису могла бити извршена.

Немачки авион извршио је овај напад упркос жестоке противавионске ватре, летећи врло ниско.

БОМБАРДОВАЊЕ АЕРОДРОМА У ЈУГОИСТОЧНОЈ ЕНГЛЕСКОЈ

Берлин, 19 јануар

ДНБ јавља:

Немачки бомбардери извршили су данас, како ДНБ сазнаје, под врло тешким околностима успешне нападе на два аеродрома у југоисточном делу Енглеске.

Пошто је време било неповољно, авиони су извршили напад обустављањем, тако да су са малих висина бацили бомбе и употребили аутоматско оружје. На нападнутим аеродромима налазили су се припремљени авиони за лет. Бомбе су пале намерно овог авиона и уништиле их неколико. Поједина ватра ко ја је отворена из митраљеза, а ко ја је употребљена у више махова, такође је причинила најтеже штете те у редовима авиона, како се то лепо може констатовати. Британци су били овим нападом толико изненађени да је њихова одбрана деловала врло слабо.

АДМИРАЛ МУЗЕЉЕ РАЊЕН

Лисабон, 19 јануар

Агенција Стефани јавља:

Према вестима из Лондона, при лином последњег бомбардовања Лондона рањен је француски адмирал Музеље, пристаница генерала де Гола.

ПОСТИГНУТ БРИТАНСКО-АМЕРИЧКИ СПОРАЗУМ О ОДРЕЂИВАЊУ МЕСТА ЗА БАЗЕ

Лондон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Британско министарство колонија саопштава да су владе Сједињених Америчких Држава и Велике Британије постигле споразум о одређивању места за стварање америчких ваздушних база на острву Сент Лу сији, на британском Антилима, а на основу споразума од 2 септембра 1940 године којим је предвиђено да се Сједињеним Америчким Државама уступе под најам базе у британским колонијама.

Већ је раније саопштено да ће се дати под закуп терен у Заливу Грос Аџета да стварање ба зе за хидроавионе. Поред тога изашло се у сусрет захтеву владе Сједињених Америчких Држа ва да још се да под закуп терен на месту званом Олд Форт, у циљу стварања базе за авионе.

Острво Сент Лиси је једно од три главна острва која леже на око 300 километара северно од Тринидада.

Саопштење канцеларије Његовог Величанства Краља

Њено Величанство Краљица Марија примила је поклоном Свог рођендана честитке у којима се из разлажу радозбудне жеље за дуг живот и срећу Њеног Величанства.

По највишем налогу Канцеларије Његовог Величанства Краља је част израдити захвалност свима који су му поднели честитке, као и онима који су се тим поводом упутили у Дворске књиге.

(Из канцеларије Његовог Величанства Краља)

Прилог особља војне и цивилне куће Њ. В. Краља за зимску помоћ

Министар Двора г. Милан Антић предао је г-ђи Вјери Пировић супруги Краљевског Намесника г. др. Ивана Перовића, за Зимску помоћ суму од 15.086 динара сакупљену међу особља војне и цивилне куће Његовог Величанства Краља.

Пад производње и извоза нафте у Румунији 1940 године

Букурешт, 19 јануар

Процењена месечна производња нафте у Румунији 1940 г. смање на је, према 1939, за 4.24%. Месечна производња у 1939 г. износи ла је 520.000 тона, а у 1940 годи ни 498.000. Целокупна производња за првих 11 месеци 1940 г. износила је 5.3 милиона тона. Извоз нафте показује још јачи рад. У новембру 1940 г. извезено је 285.294 тоне према 335.962 у истом месецу 1939 г. Укупно за 11 месеци 1940 г. извезено је 3.3 ми лиона тона, према 4.1 милиона у истом периоду претходне године.

Немачка штампа очекује почетак нове италијанске ратне тактике на албанском фронту

Берлин, 19 јануар

Иако се у званичним извештајима са албанског фронта налазе ло ваљни сукоби између зараћених трупа на појединим душним и средњим сектормма, ипак се овде мало пажње посвећује данас грчко-италијанском рату. То се пре свега даје закључити и по чињеници што се са немачке стране већ од пре неколико дана говоре о претстојећим великим операцијама италијанске војске, које ће се изводити делом у најсевернијем временском појасу, а можда већ и наредних дана.

У најновијему пагоовештене нове борбене фазе на том фронту, берлински крутоци сада тодазлаче да Италијани настављају далекосежне војне припреме на свима сектормма. Долазак новог командаита албанских трупа генерала г. Кавалера се већ примећује „као предзнак почетка нове италијанске рат не тактике у Албанији".

Коментари штампе такође указују на значајне догађаје, који ће се одиграти ускоро по албанском ратишгима. „Фелкишер Беобахтер" у чланку напомиње „да се ме ђу новим свежим трупама, које су пребачене у Албанију, налазе и чувени одреди „Црне стрелеˮ, који су се нарочито истакли у шпанском грађанском рату око освајања Билбаоа".

Ј. П.

НЕМАЧКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Берлин, 18 јануар

ДНБ јавља:

Немачка врховна команда саопштава:

„Једна подморница јавља да је потопила 29.000 тона непријатељског трговачког бродовља.

Ваздухопловство је у току јучерашњег дана вршило извиђања над целим британским простором и том приликом извршило напад на једну лондонску железничку станицу. Посада авиона приметила је да су бомбама погођене железничке пруге и зграде.

У току прошле ноћи ваздухопловне формације извршиле су успешан напад на једну луку на западној обали Енглеске.

Поред тога извршено је минирање британских лука, а мањим снагама бомбардовани су важни ратни циљеви у Лондону.

Два непријатељска авиона оборена су у ваздушној борби, а један трећи је оборила поморска артилерија. Два немачка авиона нестала су".

БРИТАНСКО ЗВАНИЧНО САОПШТЕЊЕ

Лондон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства и министарство унутрашње безбедности издали су данас следеће саопштење:

Над Енглеском је данас било веште јаче непријатељске активности. Данас после поне известила број непријатељских авиона претлетео је, летећи појединачно, наше обале. Један од тих авиона појавио сенад општином Лондона и бацио бом бе, док су остали извршили нападе на наше места дуж источне обале. Причињена је мала штета. Погинуло је мали број лица, а мали број лица је и рањен.

Сада је утврђено да је прилином синоћњег напада на Свансн уништен један непријатељски бом бардер, док је други оборен дуж источне обале претходне ноћи. О ба непријатељска авиона оборила је противавионска артилерија".

ГЛАВНА СКУПШТИНА РУДАРСКОГ И ЛИВНИЧКОГ А. Д. „ХЕРМАН ГЕРИНГ"

Берлин, 19 јануар

ДНБ јавља:

Главна скупштина рударског и ливничког а. д. „Херман Геринг" одобрила је биланс за прошлу пословну годину.

У извештају се истиче да је најзначајније обележје те пословне године све веће проширење индустријских постројења тог предузећа у Салцгитеру.

Инвестиционн капитал повећао се на 268 милиона рајхсмарака. Нове уплате акција повећале су се за 84 милиона.

Друштвена главница за сад се не мења и остаће и даље 100 милиона рајхсмарака.

Главна скупштина усвојила је измене и допуне у друштвеним правилима, у којима се вели, да друштво чини саставни део гру пе фабрика „Херман Геринг".

ГЕНЕРАЛ ФЕЛДМАРШАЛ Г. ФОН БРАУХИЧ ПРИМИО ДЕЛЕГАЦИЈУ ЈАПАНСКИХ ОФИЦИРА

Берлин, 19 јануар

ДНБ јавља:

Врховни командант војске ге нерал фелдмаршал г. фон Брауџич примио је данас делегацију јапанских официра, која борави у Немачкој у циљу студија ратних искустава.

Бојна делегације генерал г. Јамашита предао је генерал фелд маршалу г. фон Брауџичу сабљу Самураја, као дар јапанске војске.

ОТВАРАЊЕ ФИЛИЈАЛЕ ЕМИСИОНЕ БАНКЕ НАНКИНШКЕ ВЛАДЕ У ШАНГХАЈУ

Шангхај, 19 јануар

ДНБ јавља:

Емисиона банка нанкиншке владе отвориће 20 јануара филијалу у Шангхају. Очекује се појачано надавање новчаница, које је у првој недељи после отва рања банке у Нанкингу износило свега 6,4 милиона долара.

Француска у Вишиу

У Француској живот тече даље

Виши, јануара

Божић примирја у Француској проведен је бесумње у немаштини и моралној потиштености. Божићне празнике овога пута славили су после толико година заједнички и црква и држава. Шеф државе упутио је народу посланицу и о Божићу и о новој години; обећао је пуне патетичне и тешке бриге за данашњицу.

Крај трагичне четрдесете године испраћен је без радости и весеља. Празници су личили на обични недељни одмор. Читав низ проблема тешко притискује Француску; ратни заробљеници, окупација, незапосленост, избеглице и све већа несташица животних намирница. Први ратни Божић прошле године проведен је у оптимизму и сигурном поверењу у Мажиновљеву линију. Париз и провинција имали су готово уобичајену слику мирних времена; замрачене улице ноћу потсећало је једино да је Француска зашла у рату. Први који су се вратили са фронта били су свуда предмет пажње и симпатија. На улицама шарењело војничких униформи. То су Французи и Колонијали, Енглези и Добровољци. У биоскопима журнали о животу милионске армије на свима фронтовима.

Преко радија поноћна миса из неког назамата Мажиновљеве линије. На улицама, у трговинама, биоскопима и позоришти ма права ирквљација. Рат је, али Французи нису заборавили свој хумор, а све у стилу и духу нових догађаја. У једном па риском булеварском позоришту један Аустријанац на све стране тражи савет чиме поданство да прими. После аустријског примирја је чехословачке. Про пала Чешка, примирје је пољско. се спремао у „Приказ да иду у одбрану своје нове отаџбине, чији пасош и буквицу има мада не зна ниједну реч пољски, а ни Пољска би прегажена. И сада: холандско или француско? „Али Холандија стоји под инвазијом", довикују му његови пријатељи, „најсигурније вам је да пређете у Француско". Прошле године спремали су војнички пакети, ове године, заробљенички, бесумње са пуно бола и душевне патње. Овога пута се први пут чула са званичне стране тешка реч „глад". Да ли то заиста значи да Француској долазе гладне године? Тешкоће су очигледно многобројне. али Французи су истрајан и вредан народ и стојички ће поднети сва ова искушења. Код становништва не влада очајање и паничан страх али свуда срећете брижна лица, прошлогодишње самопоуздање замењено је верom у боље дане.

„Од пре 15 година, вели један амерички лист, наше пијаце нису виделе слачну навалу по трошача као што је то случај био о овогодишњим божићним празницима. Али многима је био узалудан труд, пошто је довоз намирница био минимални. Нарочито велика потражња била је за предметe који не подлежу рестрикцијама, за рибу. живину, дивљач, лој и тако даље. Три четвртине тезги и излога, међутим, било је празно. Никада, наставља „Лион соар", није било толико немаштине. Свега једна продавоница у Лиону имала је неколико пилића, ћурки, гусака и зечева. Целога јутра она је буквално била опседнута. Чекало се на ред по читава два сата. Многи су после толиког чекања одбили пред самом тезгом да купе оно што су тражили, а све због високих цена. Поврће и воће америчанском брзином је нестајало, већ око десет сати све је било испражњено. У много случајева цене су биле практично неодношљиве. Један килограм фазана продаван је по 135 франака. Ове цене међутим имају и своју публику. Као увек у тешким временима на једној страни не могу да купе ни насушни хлеб, док други и не питају за цене. Једни данас живе од помоћи која се даје незапосленим, заробљеницима или од милостиње. за друге се тај проблем не поставља. Ако неса не помаже онде где се све апотекарски мери и даје на бонове који су за све једнаки, онда ипак има читав низ предмета који не подлежу општим ограничењима. Ако власти утврде цене за артикле ван рестрикција, одмах се осети реакција, тих предмета нестане из продаје. Поспоји и манија скупљања. Многе Париланке купују и оно што им моментално не треба, из страха да то сутра уопште не ће добити.

Хладноћа и снег само су једна беда више. У многим местима последњих дана није било ни воде. Елементарне непогоде парализовале су саобраћај и требало је натчовечанским напорима решавати и те тешкоће.

Ако је раније потрошач стално био у замкама продавоца, данас су улоге потпуно измењене. Пре сте свуда наилазили на рекламе, понуде и многобројне „олакшице". Данас вам нико ништа не нуди, потрошачи су за продавце права напаст. На вратима и излозима, свуда крупним словима исписана дугачка листа ствари којих нема у радњи. Потрошач илаи улази и интересује се када ће доћи то и то. Трговци су бесумње и даље љубазни, слежу раменима и одговарају најучтивијим тоном. Свакако жалост за купце, а штета за продавце.

У ресторанима редовно дајете бонове за бутер. али јело вам се брзо замрзне. А кад одете код лекара, он вам после детаљног прегледа, сасвим равнодушно нарочито нагласи: „али никако лој". И многе друге професије су конзервативне и не схватају дух времена. Али месари тоне лој и дају му лепу форму. За телећи лој влада велика потражња. Он се више и не зове тако већ „бутер за чај". А у Француској пре рата бутер је био храна и широких народних слојева.

Нове прилике, нове потребе. А постоје и две нове врсте спорта: онај који се одиграва сваког дана чекањем пред радњама и онај увече када трговци закључе пазар. Чекати пред радњама на свој ред у дугачкој поворци купаца није лак посао, за то треба иначе добра физичка кондиција. А да би покуповали све што вам треба за ручак треба цело пре подне да дрижите корту у руци и да идете од „репа" до „репа" као Французи називају ове дугачке редове пред продавоницама. Или дешава се да вам ваш комшија баш пред носом однесе последње парче сира и или последњи литар млека. „Нестало" одговара кратко продавац, поворка се одмиче, разилази. „хајде Јово наново".

Француски трговци као уосталом и они у многим европским земљама, не морају да праве колекције маraка, они имају други обавезни аматерски спорт. а тај је редовно спремање колекција бонова животних намирница. Они кажу да им је то једини пазар који преко дана закључе.

Ново време и нови ауторитети. Који месарски момак гледа кроз прозе прилином мерења или сечења и од оних које су увек пазиле на сваку линију и свој младост. Наравно, „бити жи вим" за то треба нарочито вештине, мада још има добрих и племенитих душа.

Бучеће дванаесшће донете су у миру, без парламентарне битке и галаме. Израдила их је једна техничка комисија. Уосталом, биће конституисана и једна консултативна скупштина ради контакта са народом. Она ће давати мишљење по разним питањима али иницијатива припада изврШној власти. Чланови ће бити именовани из редова припредника, војске, администрације и свештеника. Извршена је организација Државног савета, који је добио своје некадашње компетенције да припрема и редигује законе и пројекте.

Ваљредни суд или Суд за заштиту државе одржао је своју прву седницу и прво суђење. Овај суд има велика законска овлашћења, па може изрицати и смртне казне. Прво суђење пред овим судом одржано је са великим интересовањем. Суђено је бившем капетану Роберу за злочин против јединства и опстанка отаџбине, и то што је исти напустио свој положај без овлашћења Француске и ступио у једну армију која је одржавала веће са претставницима једне стране силе. Ипак суд је узео у обзир многе олакшавајуће околности и ослободио капетана Робера, који има осам ратних одликовања, а од којих му је три предао и сам генерал Ире, члан судског колегијума који је за овог суђења претседавао.

Садашња француска престоница има свега 22000 становни ка од којих зими редовно у њој живи само 16.000. У Ви шиу се само 4½ локала јавних и приватних и у редовним приликама греје. Страначима је забрањен боравак, а власти не знају како да сместе многобројно чиновништво. Само дипломати и страни новинари имају ту привилегију. Хотел „Амбасадор" је међународни центар. Ту су заступљене све боје и све народности, у њему станују са мо они који су под сређеном ве ћом отишли у дипломатску струку. Али и код дипломата измењен је стари смисао речи. Ко добија више пакета из домо вине има и већи ранг.

И ми страни новинари имамо свој ранг. Најпре постоје две групе. У „горњем дому" седе само Американци. Они су се још од почетка зиме најболе снашли. Власти су им рекнирп рале собе са грејањем, како за становање тако и за састанке. Ми смо се дуго гушили у једној бившој дуванџиници, затим смо били на промаји у једном хотелском холу и најзад недавно ступили смо у „доњи дом", који се редовно греје. Наравно то нам је за састанке и читање новина. Американци су нам са да непосредне комшије те смо мање љубоморни. Дели нас са мо оиски паравап у једној ве ликој сали. Тај паравап нам је у исто време и прозор. Са ули це су прекоморске колеге. Они се тамо брижу на дневној свет лости, полемишу. пишу на маши ни и воде телефонске разговоре. Наш секретар претвори се сав у Француску учтивост и моли их само да говоре тише. И заиста они га послушају и у место на енглеском, лармају на француском.

У мојој соби прозори су стал но замрзнути. Трудим се да гимнастичком истерам последње резерве „огревног материјала". Јутрос ме љубазна газдарица сачекала на степеницама:

— Само неколико минута. Хоћете ли бити љубази да ме пратите? —

И спустили смо се у подрум. Просторија доста пријатно осветљена, и без електричног осветљења. У једном углу се су ши мокро рубље. У другом им сталација за централно грејање али који греје само приземље.

— Можете свако после подне долазити овде да се грејете. Долазиће и господа са првог спрата. Сместите се некако рекла је сасним сниходљиво, стара Францускиња.

— Хвала, госпођо.

— Довиђења, господине.

Јер у Француској живот и да ље тече.

М. Ђулафре

ОЖИВЕЛЕ БОРБЕ НА АЛБАНСКОМ ФРОНТУ

Грчке трупе на фронту у области Москопоље заузеле висове планине Острависе

Италијанска противофанзива зауставила даље напредовање грчких трупа у јучерашњим борбама у долини Шкумбе и на планинама Острависе

Грчка трупе господаре сектором око Лина и дуж обале Охридског Језера

У долини Деволиа артилериски двобој

Атина, 19 јануар

Атинска Агенција јавља:

Министарство морнарице издало је данас саопштење у коме се каже да је грчка подморница „Протеус", под заповедништвом капетана кориете Михаила Хаџиконстаиди, 29 децембра прошле године, уништила непријатељски транспортни брод „Сардинија" (11.500 тона), који је носио велики товар и знатно део конвоја снажно штићеног од стране непријатељских ратних бродова.

Подморница „Протеус" до данас није се вратила у своју базу.

РАЈТЕР О ОПЕРАЦИЈАМА У АЛБАНИЈИ

Атина, 19 јануар

Специјални дописник Агенције Рајтер сазнаје да су грчке трупе на фронту код Москопоља заузеле висове на планини Острависа, али да су италијанске трупе заустављене даље напредовање грчких трупа.

У долини Деволиа траје артилериски двобој, но ни са једне ни са друге стране нису забележени покрети трупа.

У долини Шкумбе, грчке трупе извршиле су покрете, али су нешто доцније биле приморане да се услед италијанског противнапада врате на своје почетне положаје. На овом сектору борбе се и даље воде.

Грчке патролне јединице господаре сектором око Лина и дуж обале Охридског језера.

ПИСАЊЕ „ПОПОЛО Д'ИТАЛИЈА"

Милано, 19 јануар

Агенција Стефани јавља:

„Попоо д Италија" јавља да су вести које долазе из Грчке такве да се може рећи да Грци осећају „болове у бубрезима", јер је грчко јавно мњење разочарано што Енглеска није успела да развојни Италију од Немачке и што није послала помоћ у оној мери каквој се Грчка надала. Међутим, све је то сасвим објашњиво, пошто се зна да би Енглеска много ризиковала, а и скупо би је коштало, ако нешто одвоји у виду помоћи и упути Грчкој. Енглеска се задовољава тиме да јавно изјави да, и поред тога што непријатељ њеним конвојима износи стварне штете, ипак се успева да се Грчкој бар нешто у виду помоћи пошље. Они британски аргументи могу се упоредити са овом сликом: нека куварица са својим зембиљом треба да оде на пијац, па да би се њена мисија окончала сматра да јој се придружи један наоружани тенк, но кад тај тенк буде уништен онда се пред светом изражава радост што је остао потпун интегритет куварице и њеног зембиља.

ИТАЛИЈАНСКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Негде у Италији, 18 јануар

Агенција Стефани јавља:

Службено саопштење број 225

Војна патрола стиже на одређено место и отпочне са гађањем

Главног стана италијанских оружаних снага гласи:

„На грчком фронту: у сектору XI армије одбијени су непријатељски напади.

У Киренаики: повећана активност артиљерије и патрола на фронту код Тобрука.

Приликом једног непријатељског ваздушног напада противавионска одбрана Краљевске морнарице оборила је један авион типа „Харикен".

На фронту Џарабуб наши авиони су бомбардовали и подвргли митраљеској паљби непријатељске трупе и механизована средства.

У Источној Африци: наоружана непријатељски авиони који су се били приближили једном од наших положаја на суданском фронту, натерани су у бекство.

На фронту Кеније оборили смо један напад непријатељских снага који су помагали авиони и јуришна кола и заробили смо при томе значајне количине.

Наши авиони бомбардовали су постројења и слагалишта у непријатељској луци Судан.

Приликом противавионских ваздушних напада на Цудуду, Берберу, Дирелау, Гуру и Тозели, није било материјалне штете.

Јуче рано, непријатељ је извршио напад из ваздуха на једну од наших база на Далекаиезу. Дочекан ефикасном паљбом противавионске артилерије, непријатељ се одмах повукао избацивши на срећу бомбе у поље и непричињивши никакву штету".

ПИСАЊЕ „ДЕЈЛИ МЕЛА"

Женева, 19 јануар

ДНБ јавља:

У листу „Дејли Мел" написао је чланак г. Ворда Прајса у коме се између осталог каже:

„Европски континент личи на паукову мрежу у чијој се средини налази огромна и силна немачка војска. Искрцавање британских трупа у ма које место на европској обали било би исто што и улетање муве у паукову мрежу која се осмелила и улебе у тубу облет.

„У једној тајној борби, каже се даље у чланку, Немачка има ове предности. Енглеска не сме да учини ни ту погрешку и да се мери са Немачком у борби на континенту. Предности које Немци имају на континенту толико су да када би се стављале на теразије оне би сва као превагнуле на страну Немачке."

ПИСАЊЕ ДИПЛОМАТСКОГ УРЕДНИКА АГЕНЦИЈЕ СТЕФАНИ

Рим, 19 јануар

Дипломатски уредник Агенције Стефани пише:

У једном листу који излази у Буенос Аиресу, историчар Гуљелмо Ферero, познати англофил, об јавио је чланак у коме каже да од говорност за рат пада на Енглеску. Ваља се сетити да је и Лојд Џорџ јавно писао да је до рата дошло због стања британске владе. То је дакле историјска истина. Велика Британија је немили призор пред светом. Она је изазвала рат, она је одговорна за ратну драму, она не испуне своје циљеве и изнемре. Да би дошло до европског споразума треба Немачкој пратити неке компоније, да би дошло до мира треба поправити версајске неправде, али Лондон све то не жели јер зна да би тиме продужио не популарног дела Француске. Министарство војске наглашава да су немачке власти са своје стране биле у стању да искористе олакшице дате ради транспортовања бивших заробљеника у запосељиту зону, одакле потичу.

Планови о стандардизацији мушког одела у Шведској

Стокхолм, 19 јануар

У Шведској је израђен план о стандардизацији мушког одела, да би се уштедело на тканинама. То се мисли постићи на тај начин, да се панталоне праве уже да се од стране сувишни делови и да се на пут не крпи на два реда. На тај начин би се по оделу уштедело око 4 десетине штофа.

У немачкој фабрици ратног материјала

Појединости са фронта у Африци

Британске ваздухопловне снаге бомбардовале Тобрук, Дерну аеродром Марицу, на Родосу, напале моторизовани транспорт код Бербере и артилериске позиције код Зеиле

Италијанско ваздухопловство бомбардовало Сумит и аеродром код Тел Авива

Каиро, 18 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Команда британског ваздухопловства на Средњем Истоку издала је данас, у суботу, следеће званично саопштење:

„Бомбардери Краљевског ваздухопловства извршили су ноћу између 16 и 17 јануара напад на Тобрук. Бомбе су бачене на војне објекте, и изазвале су велике пожаре као и 10 снажних експлозија. Исто тако проузроковани су мали пожари и једна експлозија на главном веју.

Такође је извршен напад на Дерну, где су многе бомбе бачене на касарне.

Наши ловачки авиони пратили су своје редовне патролне летове приликом којих је уништен један непријатељски авион типа „Савоја" модел „81" или „82".

Ноћу између 16 и 17 јануара извршен је напад на аеродром Марицу, на острву Родосу, и поред неповољног времена. На аеродрому су проузроковани пожари и експлозије. Када су наши авиони напуштали циљ, пожари су још трајали.

И италијанској Источној Африци поново је извршен напад на авионске радионице „Капрони" у области Маи-Адега. Једном бомбом директно је погођена једна велика радионица, док су све остале бомбе пале уза сам циљ.

Извршен је и напад на Асаб, и циљ напада био је парк моторизованих транспорта. Наши авиони извршили су и напад на моторизовани транспорт код Бербере и на артилеријске позиције код Зеиле.

Са поменутих ваздушних операција један наш авион није се још вратио у своју базу.

Ноћу између 16 и 17 јануара непријатељски авиони извршили су напад на Сумит, бацајући инвестиционог броја бомбе на логор Краљевског ваздухопловства, али су причинили само малу штету.

Други непријатељски авиони извршили су напад на аеродроме код Тел Авива, али не јављају да је било каквих штета или људских жртава."

„РЕЛАЦИОНИ ИНТЕРНАЦИОНАЛИ" О ИТАЛИЈАНСКО-НЕМАЧКОМ ПАКТУ

Рим, 19 јануар

Агенција Стефани јавља:

Недељни часопис „Релациони Интернационали", доноси у свом уводнику напис у коме се осврће на италијанско-немачки пакт. У чланку се вели:

„Италијанско - немачки пакт био је и и даље остаће одлучујући фактор политичких смерница Италије и Немачке. Овај италијанско-немачки пакт, који данас трпи искушења рата, још се није потпуно и коначно развио; он ће се још више развити приликом решавања проблема мира и проблема који ће проистећи из реконструкције Европе."

„Додајемо да овај италијанско-немачки пакт, по својој идеалној и историјској вредности има за циљ да оставе дубок траг на социјалном полу двају народа, на њихову политику, на њихову традицију и морал. Облик" и методе могу бити различити, али ће њихови објективни циљеви увек бити исти. Они, који се искрено интересују за прекласт у Европи у корист једне или друге силе, варају се. Исто тако варају се и они који желе да виде у непостојећој хегемонији једног европског народа далеке разлоге еventуалног слабљења пријатељства између Италије и Немачке.

„Доћи ће дан када ће сви народи, који су сада у непријатељству, поступити као браћа и сарадници на заједничком послу обнове Европе."

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ ГЛАВНОГ СТАНА НА СРЕДЊЕМ ИСТОКУ

Каиро, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Главни стан британских трупа на Средњем Истоку издао је данас, у суботу, следеће саопштење:

„Никакве промене у ситуацији".

ИЗЈАВА СЕР АРТУРА САЛТЕРА О БРИТАНСКОЈ ТОНАЖИ

Лондон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

У изјави коју је дао новинарима америчких листова, сер Артур Салтер, парламентарни секретар министра трговачке морнарице, рекао је да упркос губитака Велика Британија још има 97% од тоталне тонаже бродовља које плови под британском заставом.

Сер Артур Салтер је затим подвукао да Велика Британија још треба оружја, бродовља и авиона из прекоморских крајева. Додао је на крају своје изјаве, да ако се у обзир узму перспективе о надомештању изгубљене тонаже и добијање помоћи у међувремену, да Велика Британија може да има пуно поверење у будућност.

НЕМАЧКО - ФРАНЦУСКИ ТРГОВИНСКИ ПРЕГОВОРИ

Париз, 19 јануар

ДНБ јавља:

Као што је већ јављено, између претставника немачке и француске индустрије су трговински преговори. Ови преговори воде се између претставника пет група које обухватају поједине области технике, где су заступљени оптика и прецизна механика, електрична енергија и инсталације, метална индустрија као и аутомобилска и индустрија за израду бицикла.

У Француској се очекује да ће се по завршетку оних преговора у знатној мери смањити број незапослених јер ће немачка индустрија успети да запосли све оне који у Француској не могу да нађу запослење.

Пред преговора, који се сада воде, верује се да ће се по другим питањима, до којих ће доћи, постићи сагласност.

Према изјавама са француске стране, преговори теку врло повољно те се очекује њихов скори завршетак.

ОСОВИНА ЗА ЈУЖНУ АМЕРИКУ

Рим, 19 јануар

Агенција Стефани јавља:

У Берлину и Риму приређена је преко радна једна значајна манифестација посвећена Јужној Америци.

Генерал фон Фојпел, у својству директора „Иберо-Америчког удружења" одржао је на шпанском језику говор у коме је изразио симпатије јужно-америчким народима.

Из ирају су отсвирале пробране италијанске и немачке музичке ствари.

ГОДИШЊИ БИЛАНС АМЕРИЧКОГ МИНИСТАРСТВА ПОЉОПРИВРЕДЕ

Њујорк, 19 јануар

ТАСС јавља:

Министарство пољопривреде Сједињених Америчких Држава објавило је годишњи свој биланс, са потписом бившег министра пољопривреде г. Волеса.

У свом билансу г. Волес износи знатно ограничење услед рата извоза пољопривредних производа из Америке. Према г. Волесу, у току прве године европског рата извоз жита, дувана и вуна из Сједињених Држава смањио се најмање за 30%, а извоз свиња за 20%. Мала је вероватноћа да ће се извоз пољопривредних производа повећати. Европска континентална трагишта сурована су сада за америчку робу. Г. Волес изјављује, да би се ова ситуација могла продужити на неодређено време. Амерички фармери због тога ограничавају своју производњу водећи при том рачуна првенствено о унутрашњој потрошњи.

На крају г. Волес указује на потребу и примену једног опсежног програма за проширење привредних веза Сједињених Држава са земљама Латинске Америке, нарочито са земљама које производе каучук, кинин, чај и култивирају друге тропске биљке, а које производе сада Сједињене Америчке Државе увозе са Далеког Истока.

НОВА ЖРТВА АВИОНСКЕ КАТАСТРОФЕ КОД НАЂВАРАДА

Будимпешта, 19 јануар

ДНБ јавља:

Синоћ је преминуло једно лице, које се налазило међу 8 преживелих после авионске катастрофе код Нађварада. Тако се број жртава попео на 13.

Истрага комисија је, међутим, утврдила да авион није пао, него да је услед несрећног спуштања експлодирао један бензински резервоар услед снажног удара авиона о земљу.

ПРИЛОГ АМЕРИЧКОГ ГРИНВИЧА ЕНГЛЕСКОМ ГРИНВИЧУ

Лондон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Претседник лондонског предграђа Гринвича примио је од грађана Гринвича, у с. д. Конектикат, у Сједињеним Америчким Државама, чек на 1.000 долара, намењен помагању жртава напада на ваздуха.

РЕПАТРИРАЊЕ ФРАНЦУСКИХ ЗАРОБЉЕНИКА ИЗ ШВАЈЦАРСКЕ

Женева, 19 јануар

Д. Н. Б. јавља:

Јављају из Берна, како то саопштава министарство војске, да 20 јануара почиње репатрирање у Швајцарској интернираних француских ратних заробљеника.

Како се сазнаје, дневно ће се, вероватно, транспортовати 2 — 3 хиљаде француских ратних заробљеника, тако да ће повратак отприлике 30.000 у Швајцарској интернираних Француза трајати отприлике двадесет дана. Репатрирани ратни заробљеници биће демобилисани и смештени у разним градовима не окупираног дела Француске. Министарство војске наглашава да су немачке власти са своје стране биле у стању да искористе олакшице дате ради транспортовања бивших заробљеника у запосељиту зону, одакле потичу.

Бициклистички одреди јапанских трупа на кинеском фронту

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

Заједничка акција Немачке и Италије у Средоземном Мору

Немачка штампа наглашује да су Енглези по својим средоземним лукама концентрисали велику поморску флоту

и да нарочито полажу на исход средоземног рата

Берлин, 19 јануар

Док се на западу настаља са прошлонедељном тактиком ограничене војне активности, која се састоји у свакодневном нападању на Британска Острва, дотле немачко ратно водство све више пажње посвећује развоју ситуације на Средоземном Мору, „где одређи Штука задатак већ десети дан испољавају необично значајну делатност у циљу смањења и уништења британске преваласти на Медитерану".

Подвлачећи на овом месту улогу немачке војне интервенције на страни Италије, овдашњи кругови истичу „да чак и енглески коментари указују на промену ратне ситуације на Медитерану и на жалост да је наступио преокрет који изгледа да ће отежати и очигледно ничим нову ратну фазу на овом сектору". Ово енглеско признање, као штампа констатује, јасно показује значај престојеће борбене етапе, али уједно се може закључити и то да ће ратни противник на свим ничим уложити сву снагу којом располаже на медитеранском сектору, како би се супротставила одлучној немачко-италијанској офанзиви".

Подржавајући сличну концепцију неки војни сарадник „Берлинер Берценцајтунг" констатује између осталог да су Енглези по својим средоземним лукама концентрисали велику поморску флоту, која се, састоји од 4 носача авиона, 12 крстарица, 7 великих бојних бродова, затим извесног броја разарача, подморница и других јединица. Разуме се лист сме то објављује на основу информација из неименованог извора, али подвлачи „да већ и ове чињенице јасно показују колико Велика Британија полаже на исход медитеранског рата". Лист на крају истиче још и то да се у пристаништима Малте налазе пловећи огромни докови са специјалним техничким и машинским постројењима, на којима се могу поправљати оштећени ратни бродови.

Са своје стране „Фелкишер Беобахтер" доноси на првој страни исцрпан преглед последњих ратних догађаја на Медитерану, па између осталог пише да „да је прво немачко бомбардовање Малте уједно и највећи ваздушни напад против овог енглеског острва од почетка садашњег рата". Лист затим изнози „да немачке ескадриле непрестано пре акцију заједно са италијанским ваздушним формацијама, не дајући им трајутка одмора британској флоти".

Најзад берлински коментари још увек тврде да је прошао енглеским бродовима кроз Сицилијански Канал затворен. „Њујорк Вишер Тагблат", као и водећи берлински листови, цитирају писање лондонског „Тајмса" који „потврђује затварање Канала од стране осовине", као то немачки листови кажу, па констатује „да је тиме пут енглеским бродовима до Индије и до осталих поседа продужен за шест недеља".

Уопште узев сви немачки коментари гледају веома оптимистички на исход медитеранског рата и претпостављају „да ће се он завршити елиминисањем британске поморске хегемоније".

Ј. П.

Пионири пребацују кабел на другу страну реке

НЕМАЧКИ ЛИСТОВИ О РАТНОЈ АКЦИЈИ У СРЕДОЗЕМЉУ

Берлин, 19 јануар

Југпрошња берлинска штампа сву своју пажњу концентрише на развој ситуације на Средоземном Мору и уједно констатује да су сада сви погледи упрени на операције које се одигравају на том сектору рата.

Листови између осталог наводе да са своје стране америчка јавност тамоље веома будно прати сву акцију догађаја. „Фелкишер Беобахтер" истиче да се вашингтонским круговима исто тако веома интересују за ову нову фазу медитеранског рата, тиме се бар тумачи чињеница што је влада Сједињених Држава повећала број својих војних посматрача, који се налазе по већим енглеским поморским јединицама. Лист затим наводи четири више официра, међу којима је један био за цело време посматрач великог суда на палубн носача авиона „Илустриоуса", који је оштећен доцније ово до пристаништа Малте.

„Овим америчким поморским официрима се сада пружила прилика, закључује најзад берлински лист, да се лично осведоче о дејству немачких бомбардера".

Ј. П.

У сто првој години умро најстарији Чачанин Михаило В. Богићевић

Чачак, 19 јануар

Умро је најстарији становник Чачка Михаило В. Богићевић, бивши трговац. Сахрањен је уз учешће великог броја грађана и родбине.

Покојни чика Михаило рођен је 1840 године у селу Качумцима код Чачка, одакле је још као дечко дошао у Чачак да учи занат. Ту је и остао до краја живота.

У тому његовом дугог живота оди грали су се многазначајни историски догађаји од којих је много и сам покојник запамтио и причао. Он је знао за Катанску буну у Шапцу, за прве грађанске законике у Србији, за први закон о устројству војске у Србији, за турско бомбардовање Београда 1862 године, за убиство кнеза Михаила, Српско-Турски рат 1876 године, Берлински уговор, организовање прве политичке странке у Србији, прогласење Србије краљевином, Српско Бугарски рат, 1885 године, владавину Петра Другог Петровића Његоша у Црној Гори и тако даље.

Када је донет први закон о устројству војске у Србији, покојни Михаило је био један из прве генерације стајаће војске. У Српско турском рату учествовао је за све време његовог трајања. У борбама је био рањен два пута у груди. За своје заслуге је био одликован медаљом и дипломом. Учествао је и у Српско бугарском рату. Када су биле организоване прве странке у Србији он се определио за либералну странку. Био је дуго година члан и одборник Чачанске општине.

Покојни Михаило Богићевић је остављао за собом пуних осамдесет година јавног и седамнаест породичног живота. У Балканском рату је изгубио сина, свршеног правника, а други син и две кћери су одавно удомљени. Његова стара домаћица је још жива.

Вредно је поменути и то да је покојни Богићевић завршио свој живот после читавих дванаест дана предсмртног рвања са свемоћним човеком. Због свог беспрекорног поштења и честитости био је општи поштован и цењен грађанин. На погребу су уз многе грађане са покојником одрастао испратили га г. Тодосије Он је одао признање њему и његовој породици. То је била једина награда за свог честитог човека који је зрео цео свој живот знао једино за рад, патње и невоље.

Ч.

Скупштина певачких друштава „Липа" и „Невен" у Осјеку

Осјек, 19 јануар

Хрватско певачког друштво „Липа" имало је редовну годишњу скупштину. Претседавајући дугогодишњи претседник г. Фрањо Хелферих, апотекар из Осјека, у дужем говору признало је успешан рад ове организације на културном полу, изнесени при том и теш кође са којима се друштво борило. Али и поред тих тешкоћа рад је био веома плодан, јер су у тому прошле године предузете и остварени многи корисни подухвати.

Пошто је скупштина узела на знање све извештаје, апламирањем је затим извршен избор нове управе. Поново је изабран за претседника г. Хелферих, док су за потпретседнике изабрани г. г. Еуген Краљ, учитељ у Доњем Осјеку и г. Антон Мађар. У Управни и Надзорни одбор су ушли г. г. Иван Ерт[illegible], Драгутин Енгелхарт, Стјепко [illegible], Антон Хрлић, Јарослав Ротнер, [illegible] Лукшић, Фердо Корбутгер, Мијо Салопек, Јерослав Ебнер, Херман Вајс, Јосип Шепер и други. За секретара је изабран г. Бартол Бауер. Дужност библиотекара по одлуци управе вршиће г. г. Матија Бузел и Матија Спалић. За друштвеног диригента изабран је г. Крешимир Ковачевић.

У напредном оближњем месту Далуу одржана је скупштина тамошњег певачког друштва „Невен". На састанку одобрен је рад управе, а затим је обављен избор нове управе на челу са претседником г. Емилом Шуком. За његове заме нике изабрани су г. г. Антун Ерк и Иван Мишић. У Управни и Надзорни одбор изабрани су угледни мештани. Ова организација дела на културном полу већ преко 22 године и у току преко две деценије свога рада „Невен" је постигао леп успех. Има велики број чланова, а своју културну мисију проводи преко честих извођења програма јавних наступања и другим сличним прередбама.

Д. Јовић

Пред железничком станицом сударила су се два аутомобила

Пред железничком станицом дошло је око 13 часова до већег судара два теретна аутомобила која се, само захваљујући срећном случају, завршило без жртава. Две особе су, истина, повређене, али њихове повреде су доста лаке природе.

До судара, који је могао имати катастрофалних последица због не поштовања саобраћајних прописа, дошло је кривицом возача теретног аутомобила регистрованог у осо баповини, Дунавског. Теретни камион регистрован под бројем 8-1361 ишао је од железничке станице према Мостару, улицом Штросмајеровом. Кад је био код Малог Парка, пред железничком станицом, требало је да скрене с десне стране, али је намеран, противно саобраћајним прописима, скренуо лево и тако пресекао ри вину. У том тренутку, од Мостара, наилазило је полутеретни ауто ваздушно дрогерије „Мишковић". Камион је своом снагом, својим кли кером, налетео на њиер мало тешког аутомобила. Удар је био страшан. Камион је пошао десетину метара међ „Опел", а онда га скренуо за скоро шездесет степени, па га тресућу о земљу. За час се око места где се десио судар скупила маса света. Из малог полутеретног аутомобила одмах су изнучени шофер Стевап Ве селиновић повређен је на левој ру ци, док је пиласант прошао знатно теже. Њему је повређена десна нога, лева рука, а добио је и сотресу лобање. Колима за спа[illegible] обојица су пренети на Друго [illegible] одељење Опште државне боли[illegible] где им је указана лекарска помо[illegible].

На камиону који је до шоферске кабине био натоварен јаконима, није нико повређен. Шофер Фрањо Берихард, који је власник камиона, изишао је из кола здравља. И сам је одмах осетио да је крвница дј њега. Збуњено објашњавао је дежурном писару Саобраћајне по[illegible] како се [illegible] одиграло. Међутим, на лицу места утврђено је да је крив[illegible] за судар једино до њега, јер је непрописно се као кривину, а сем тога ишао сувише брзо, тако да судар није могао избећи. Истрага по овоме води се, да ће кривац бити строго кажњен.

Мали „Опел" је доста оштећен. Шт[illegible] се цени на око 10.000 дин[illegible], док на камиону нема го[illegible] о никакве штете. Општеван [illegible] једино мало браник.

Министарски савет прописао је Уредбу о установљењу министарства за снабдевање и исхрану

На основу члана 1 Уредбе о изменама и постојећих прописа и доношењу нових од 16 септем бра 1939 године, Министарски савет прописао је ову

УРЕДБУ

о установљењу Министарства снабдевања и исхране

Члан 1. Установљава се Министарство снабдевања и исхране.

У надлежности тога Министарства спада: старање о снабдевању становништва храном и осталим животним намирницама; израда привредног плана за целу земљу и старање о његовом извођењу у сарадњи са осталим заинтересованим министарствима и Банским властима баповине Хрватске, као и о обезбеђењу потребних сировина земље или из иностранства; старање у сарадњи са осталим заинтересованим министарствима и Банским властима о регулисању промета и пре раде сировина и полуфабриката, као и о њиховој расподели на предузећа која се баве њихо вом прерадом; спровођење мера ради стварања залиха и ре зерви у земљи; политика и кон трола цена и сузбијање несаве сне спекулације; врховна управа и надзор над радом индустријских грана које се баве ис кључиво производњом или пре радом предмета исхране; коор динација рада свих министарстава, Банске власти и установа, које имају за задатак снабдевања земље и исхрану станов ништва.

Члан 2. Дирекција за проучавање и организацију пољопривреде у сврху исхране прено си се из састава Министарства пољопривреде у састав Министарства снабдевања и исхране.

Члан 3.Из састава Министарства трговине и индустрије преносе се у састав министар ства снабдевања и исхране Управа за контролу цена и Централ за огрев.

Из надлежности Министарства трговине и индустрије пре носе се у надлежност Министарства снабдевања и исхране Привилеговано акционарско друштво за силосе и Привилеговано акционарско друштво за извоз земаљских производа, с тим да у погледу извоза земаљских производа ово последње остаје у надлежности Министарства трговине и индустрије.

Члан 4. Уређење Министарства снабдевања и исхране про писаће се Уредбом Министарског савета на предлог ресорног Министра.

Члан 5. Исплате личних и материјалних расхода, укључно у буџетским дванаестинама за месец август - децембар 1940 и јануар - март 1941 године ићи ће предвиђеним кредитп за по слове који прелазе у надлежност Министарства снабдевања и исхране, вршиће се у току тих буџетских дванаестина из ре вервних кредита.

Члан 6. Ова Уредба ступа на снагу даном обнародовања у „Службеним новинама".

М.С. Бр. 80 18 јануара 1941 у Београду

Претседник Министарског са вета и заступник Министра У нутрашњих послова, Драгиша Ј. Цветковић, с. р.

Потпретседник Министарског савета, др. Вл. Мачек, с.р.

(Следују потписи осталих г. г. министара).

Војни указ

У име Њ. В. Краља, Краљевски Намесници, на предлог министра војске и морнарице, решили су:

Да се ставе у пензију по својој молби, на основи члана 111 и тачке 2 члана 112 закона о устројству војске и морнарице, интендантски пуковник Арсић А. Тодор, преведен га у резер ву.

На основи тачке 2 члана 112 Закона о устројству војске и морнарице: артилеријски потпуковник Шестовић М. Јеремија.

Да се пребелу, на основи члана 83 Закона о устројству војске и морнарице, пешадијски потпо ручник Вујичић А. Иван — у ин женерију; ваздухопловни потпоручници: Јанковић В. Алексан дар и Иванов П. Владимир — у пешадију.

ОДЛИКОВАЊА

Орденом Белог Орла трећег реда: генералштабни бригадни генерал Дамјановић М. Мио драг.

Орденом Југословенске круне петог реда: Ветник Антон прет седник општине Хоче, среза Ма риборске бановине Дравске.

БОЛЕСНИМ ЖЕНАМА

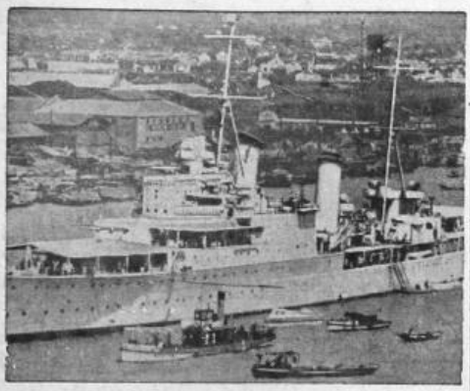
пијте се врела по употреби при родне

Franz-Josefove

горке воде искључно и само.

Рег. од Мин. соц. пол. и нар здр. Сбр. 15485 од 25-V-1935.

У грчком званичном саопштењу каже се да су локалне операције крунисане успехом

Енглеска крстарица „Бирмингхам"

Атина, 19 јануар

Атинска Агенција јавља:

Службено саопштење број 84 врховне команде јелинских оружаних снага, издато 18 јануара увече гласи:

„Ограничене локалне операције крунисане су успехом".

Министарство унутрашње безбедности издало је синоћ званично саопштење у коме се каже да је у току ју̌черашњег дана у унутрашњости земље владао мир.

БЕРЛИНСКИ КОМЕНТАР ИЗЈАВЕ Г. ЧЕРЧИЛА

Берлин, 19 јануар

(Телефоном)

Прексиноћни говор г. Черчила пратило је на веома живо коментарисање у немачким политичким крутовима. Ту се пре свега истиче „да за разлику од ранијег случаја британски премијер овом приликом није говорио поред богато постављеног стола у својој трпезарији већ под ведрим небом пред масом глазговских радника." Служећи се овим упоређењем немачки коментари затим износе „да се ова спољашња околност и дала приметити у садржини г. Черчиловог експозеа".

Из целог говора овде се најпре спомиње онај део, у којем је г. Черчил изјавио „да Енглеска још за извесно време не може много ефикасније одговорити на ударне, које задаје немачко ваздухопловство". Према немачком мишљењу тиме је председник британске владе означио „веома тешком ситуацију у којој се данас његова земља налази и то привидно из разлога, пошто је хтео да изазове утисак пред г. Рузвелтовим изаслаником г. Хопкинсом, који је присуствовао." Ј. П.

НАПАД НА БРИТАНСКИ КОНВОЈ

Берлин, 19 јануар

ДНБ јавља:

Далекометне батерије суводом не војске, у сарадњи са обалским батеријама флоте, осуле су успешну паљбу прошле ноћи на мину 23 и 1 час, један британски конвој, који је пловио дуж енглеске обале код Доверз.

ПРИЈЕМ КОД ПОСЛАНИКА САУДИЈСКЕ АРАБИЈЕ

Виши, 19 јануар

Агенција Авас јавља:

Поводом 15-годишњице ступања на престо Краља Ибн Сауда, посланик Саудијске Арабије г. Фуад Хамза приредио је данас поподне велики пријем.

На овом пријему примећени су претставници француске г. Шевалије и други.

ШВЕДСКА СПОЉНА ТРГОВИНА

Стокхолм, 19 јануар

ДНБ јавља:

Шведска спољна трговина закључила је свој биланс за 1940 годину са увозом од 661,3 милиона круна, према 610 милиона круна колико је износио увоз у 1939 години.

Укупни шведски увоз износио је 1940 године две милијарде круна према 2,5 милијарди круна, колико је износио прошле године, док је извоз достигао суму од 1,34 према 1,89 милијарди круна у прошлој години.

Према изнетим цифрама, шведски увоз опао је за 499 милиона круна, што значи за 20%, док је у вез опао за 551 милиона круна од носно за 30%.

НОВИ ОДБРАНБЕНИ ЗАКОНИ У ЕНГЛЕСКОЈ

Амстердам, 19 јануар

ДНБ јавља:

Британски радио саопштио је да је британска влада јуче издала два нова одбранбена закона.

Према овим законима, сваки мушкарац и свака жена у Енглеској могу да буду поред своје професије, а у оквиру народне одбране, позвани на специјалне послове. Ови де у обзир долазе сви мушкарци и жене између 16 и 60 година. Овај закон, међутим, за сада је у примени само за случајеве гашења пожара и запаљених бомби и односи се само још на мушкарце. Они су обавезни на овај рад 48 сати у току једног месеца. Сви намештеници у трговачким кућама и индустријским предузећима обавезни су безусловно да учествују у гашењу пожара и запаљених бомби и то поред свог редовног посла и у нормално радно време.

НЕСРЕЋА МАЂАРСКОГ АВИОНА

Будимпешта, 19 јануар

(Телефоном)

Сазнају се појединости о тешкој авионској несрећи која се десила у близини ердељске румунско-мађарске границе, недалеко од града Надварада.

Путнички авион, који саобраћа на ваздушној линији Будимпешта Надварад, из за сада још непозна тих разлога срушио се у близини Надварада и у пасталом пожару потпуно је изгорео. Од шеснаест путника настрадало је девет и три члана посаде авиона, док су остали путници у веома тешком стању пренети у болницу.

Власти су покренуле енергичну истрагу пошто се претпоставља да је до катастрофалне несреће дошло хрђавом извесних лица. Иначе о несрећи још није издато званично саопштење. Гр. Р.

ИЗЈАВА Г. РУЗВЕЛТА

Вашингтон, 19 јануар

Агенција Стефани јавља:

Претседник г. Рузвелт најзвано је да су неопортуни сви гласови о уступању америчких ратних бродова Енглеској, додавши да нема намеру да те бродове уступи Енглеској.

Румунија демантује вести о минирању свих румунских вода

Букурешт, 19 јануар

Агенција Радор јавља:

Државни потсекретаријат за морнарицу категорички демантује вест страног радња у којој се каже да су у свим румунским територијалним водама положене мине. Мине су положене само у оним зонама за које је то благовремено јављено.

МАЂАРСКА „ЗЕЛЕНА КЊИГА"

Будимпешта, 19 јануар

(Телефоном)

У овдашњим политичким и дипломатским крутовима изазвала је велику пажњу најновија публикација мађарског министарства иностраних послова. Наиме, сад је изашла из штампе збирка политичких докумената из 1919 и 1920 године под насловом „Зелена књига".

Ова публикација садржи око 900 докумената и званичног списа из прве две године најновије политичке историје Мађарске, које су по налогу министарства иностраних послова средили за штампу г. Ференц Деак и г. Ласло Уйвари.

Књига између осталог садржи и политички дневник садашње министра иностраних послова грофа Чијана који је у то доба био секретар мађарске делегације на мировној конференцији. Гр. Р.

Г. др. Милан Ст. Протић министар за снабдевање и исхрану

У име Н. В. Краља, указом Краљевских Намесника, на предлог претседника Министарског савета, постављен је за министра снабдевања и исхране др. Милан Ст. Протић, генерални директор Народне банке у пензији.

*

Г. др. М. Протић положио је заклетву данас пре подне у 11 часова у Претседништву владе пред претседником владе г. Драгишом Цветковићем.

Г. др. Протић је рођен 1898 године. Правне науке завршио је у Паризу, као и докторат права. По завршеним студијама ушао је у Народну банку, у којој је провео нин година као њен високи функционер.

Одличан финансијски стручњак и познавалац привредних питања наше земље, као и међународних, г. др. Протић ужива неподељено уважење у свим кругови привредним и пословним круговима. Као стручњак, на положају генералног директора Народне банке, он је био у центру свет финансијског и привредног пословања државе као и наше националне привреде и својом стручношћу уживао и највеће поверење јавности у добро функционисање Народне банке као и њено добро стање.

Именовање г. др. Милана Ст. Протића за министра новоустављеног министарства, за које су везане значајне функције у садашњим приликама примљено је са нарочитим поверењем.

Г. др. Протић познат је и у страним финансијским круговима. У низу прилика он је претстављао државу као и Народну банку на међународним конференцијама.

Г. др. Протић улази у владу као стручњак.

Г. Вилки ће се састати са г. Рузвелтом

Вашингтон, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Г. Вилки је најнадно изјавио да ће пре свог одласка за Велику Британију конферисати и са претседником г. Рузвелтом.

Пошто је обавештен да је г. Рузвелт рекао да би му било задовољство да га са њим види, ако му у томе смислу буде посредно или непосредно изражена жеља, г. Вилки је изјавио да ће врло радо посетити г. Корделла Хала и с њиме се споразумети у погледу конферисања са г. Рузвелтом.

НЕМАЧКО МИШЉЕЊЕ О АМЕРИЧКИМ ИЗЈАВАМА

Берлин, 19 јануар

(телефоном)

Јуче је говорник Вилхелмштрасе се дотакао питање Сједињених Америчких Држава само „као читач новина а не као опуномоћеник заступник министарства спољних послова."

„Шта има да се каже, рекао је између осталог говорник Вилхелмштрасе, на говоре и изјаве министра спољних послова Сједињених Америчких Држава г. Хала, као и других чланова кабинета г. Рузвелта до да су те изјаве противречне и довољно разноликe тако да је најбоља карактеристика за то изјава америчког министра рата г. Стимсона да се Сједињене Државе налазе у кризи која ће трајати 60—90 дана."

Један од америчких колега упи тао је: како се мисли у Берлину колико ће дуго трајати та криза. Нашто му је говорник Вилхелмштрасе одговорио:

— Зар ви сматрате да ауторитет вашег ратног министра није довољан?

Много јасније по овом питању изјашњено се орган министарства спољних послова „Дојче Дипломатише Корреспонденц". Већ прва реченица довољна је карактеристика томе. Она гласи: „После председника Рузвелта узео је реч и државни секретар Хал да би поткрепио пред америчким народ ним заступством увек изазивачке законске предлоге зване „закон за одбрану". У истом чланку каже се да г. Хал у својим млађим годинама није био данашњег мишљења да би отстрањење Версајског уговора било равно гушењу раја.

Орган Вилхелмштраса истиче затим чудне појмове г. Хала о звоне и завршава да старом свету нису потребне поуке Англосаксонаца.

Ј. П.

ПУТ МИНИСТРА Г. БОТАЈА У ПЕШТУ

Рим, 19 јануар

(Телефоном)

Министар народног просвећења г. Ботај отпутоваће почетком фебруара у посету Будимпешти, где ће присуствовати конференцији мешовите мађарско-италијанске културне комисије. Како се овде сазнаје италијански ће министар истовремено уручити диплому почасног доктора, коју му је доделио професорски колегијум колож варског универзитета.

У НЕДЕЉУ СЕ УСПОСТАВЉА НОРМАЛАН ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ У МАЂАРСКОЈ

Будимпешта, 19 јануар

МТИ јавља:

Ограничење железничког саобраћаја које је у петак заведено укида се у недељу у поноћ.

ПОВЕРЉИВИ ИЗВЕШТАЈИ ЗА ЈАПАНСКИ ПАРЛАМЕНАТ

Токио, 19 јануар

Агенција Рајтер јавља:

Према Агенцији Домеј јапански кабинет поднеће у току тај не седнице, која ће се одржати у уторак, поверљиве извештаје јапанском парламенту о стању привредне, војне и поморске припреме земље у вези са „међународном ситуацијом која по стаје све озбиљнија."

Читуља

Наш вољени и непрежаљени Бранко М. Аћимовић, трг. преминуо је 19 ов. м., около 20 ов. м., у 9 часа пре подне у капели на Новом гробљу Сахрана у Рачи Крагујевачкој 20 ов. м., у 4 часа по подне.

Ожалошћени: супруга Милица, ћерка Надежда и синовац Драги и остала многобројна фамилија.

Познати распоп Хранислав Томић који је пре девет месеци побегао из крушевачког затвора ухапшен у Новом Саду

где се бавио пијарењем

Крушевац, 19 јануар

Позната варалица распоп Хранислав Томић, родом из села Бивола који је био у бекству скоро девет месеци, ухапшен је и налази се у истражном затвору Крушевачког окружног суда. Хранислав Томић нарочито је успео да превари много људе. Ухапшен је прекјуче од стране органа крушевачке полиције и жандармерије у Новом Саду, где је живео и бавио се пијарским послом. Да би заварао траг, обријао је бркове и браду и отсекао косу, а своје име заменио је именом Тома Ранић. Како су из јавили органи полиције, Томић је био врло рђаво одевен и ослабео.

Томић је побегао из истражног затвора крушевачког Окружног суда 23. маја прошле године. Тада је требало да одговара по § 337 Кривичног закона за више дела преваре. Његово бекство било је тада изведено под врло тајанственим околностима. Те ноћи распоп Томић успео је да побегне из затвора нешто и остављено је само будак који је био разбио браву на ћелији. На саслушању пред истражним властима Томић је изјавио да је помоћу овог будака извукао ексер и тако се ослободио ћелије, а затим је прескочио зид висине два метра.

За хапшење Томића у Крушевцу влада велико интересовање, јер је он врло добро познат. Ј.

СЛЕДЕЋИ ПРОГРАМ **КАСИНА** СЛЕДЕЋИ ПРОГРАМ

ПРВИ РУСКИ ОРИГИНАЛНИ ФИЛМ ИЗ РУСКО — Ф ИНСКОГ РАТА

МАНЕРХАЈМОВА ЛИНИЈА

Грандиозно филмско дело у коме је аутентично и документарно приказан најсмелији подухват у историји ратова, из краја где су куполе са топовима и митраљезима биле тако смештене да је сваки педаљ земље обасипан сиц ином ватром

ФИЛМ О САВРЕМЕНИМ БЕДЕМИМА ОД ЧЕЛИКА, БЕТОНА, ВАТРЕ И ГРАНАТА

127688

Г-ђа Евгенија Пинтеровић жали за старим и добрим позоришним временима...

„Иако не певам у алтернацијама, сматрам да су оне корисне и за уметнике и за публику»

У позоришну зграду утрчала је чланица Београдске опере г-ђа Евгенија Пинтеровић, коју већ годинама београдска публика прати у радним карактеристичном и успелим улогама. Она оперска уметница, која и увек, била је добро расположена и готова да направи добар виц. Право је сарадала код врата да види има ли каквих новости као и распоред проба, а затим пошла је у дирекцију опере. Са њом у друштву био је и прави Београдске опере г. Милорад Јозановић. Пресрео их је познати драмски писац и глумац г. Петар С. Петровић. Између њих настала је дискусија која ће бити пре пресуде: „Малошене женидбе" од Корњакина или „Младог Краља" од Петра С. Петровића.

— Прво је ипак „Малошена женидба"...

— Није. „Млади Краљ" ипак ће пре премијере.

У том моменту нашао је један од познатијих чланова драме и обратио се г. Петру С. Петровићу:

— Поставите ли нама из опере питање: где ће директор г. Лоро Матачић већ неколико дана? Београдска опера има велики ансамбл, одличне уметнике, али нема директора...

Прошала је и једна чланица Опере. И она је питала:

— Да ли се драгно господин директор? Шта ћемо са пробама? Не знамо просто шта да радимо. При ближе се први март над зградом треба да буде затворена, а ми нисмо ни на небу ни на земљи. Дани пролазе, плате примамо, а готово ништа не радимо.

Кад су они разговори настали г-ђа Пинтеровић већ увелико је говорила на телефону, у покрајинској телефонској централи.

Кад је био завршен телефонски разговор и г-ђа Пинтеровић пошла уз степенице, задржали смо је:

— На вас је дошао ред да се позовете са својим портретом у галерији глумаца коју доноси „Правда".

— Врло радо ћу вам све, али сада журим. Имам одме још нека посла, а затим морам кући... И умориа сам... Малочас смо завршили пробу „Малошене женидбе" на Коларчевом универзитету. Вучи ме глава. Право да вам кажем не знам ни како се зовем.

Одлука је пала да из оних стопа прекине своју мисао.

— Са вама, новинарима, није се лако борити. И ја сам новинарка... Кад морам, нека буде.

Г-ђа Пинтеровић већ после неко мако часака била је у једној од многобројних соба Редакције „Правде". Настао је интервју... Уметница почиње да говори о својој каријери:

— Шта ћете нам ви овога пута рећи?

— Све оно што ми буде могуће с обзиром на углед коју ћу коју при падам и своју положај у њој.

— Интересантно је да готово ни један од чланова позоришта у својим интервјуима није рекао ово што му лежи на срцу. Зато се мени и питају: где је истина у глумачком животу?

НЕКАД СЕ ГЛУМАЧКА УСТА ЗАТВОРЕНА ПРИЈАТНОЈ АТМОСФЕРИ

— И мени се догодило да се за љубим... Особа у коју сам се ја беш залубила, била је једна од прикадника Загребачке опере. Нисам знала на који начин да јој се одушевљењем, па сам једног дана отишла и замолила је да код ње у чем певање. Кад ми је пробала глас, она се ни мало није зачудила што сам дошла. А ја сам била зачуђена кад ми је рекла да треба да учим певање. Код ње сам провела неколико месеци док се није заинтересовао за мој стрец композитор Велко Новак. Стрец одмах је решио да ме одведе на аудицију у Глазбени завод — сада Музичку академију у Загребу.

На аудицији једногласно је била примљена. Г-ђа Пинтеровић четири године остала је у Музичкој академији у Загребу. После тога добила је стипендију, додуше, и при ватну. Приватну стипендију пружила јој је професа Пејачевић, ко ја је иначе била и композиторка. На тај начин уметници је било о могућено да код чувене професорке и оперске певачице Росе Папир проведе на студијама четири године. За време студија у Бечу г-ђа Пинтеровић постигла је завидне успехе на неколико концерата. Требало је да добије ангажман у иностранству. У том је наступио рат и она се морала вратити у Загреб.

Једнога дана г-ђа Пинтеровић добила је позив од Народног позо ришта у Београду да дође на аудицију. Баш тих дана стварала је опера у Београду. Уметница се одазвала овом позиву. После пробног певања, било јој је понуђено гостовање. После успешног гостовања талашњи управник г. Грол ангажовао је г-ђу Пинтеровић за сталног члана Београдске опере.

О свом доласку у Београдску оперу г-ђа Пинтеровић каже:

— Дошла сам у Београд са великим одушевљењем и осећајем да ћу и ја допринети ударају темеља великој опери. Тада заиста сам у Београду од садашњих мојих колега г. г. Ертла, Дрег. Петровића, и г-ђу Стајић. Г. Бишчани био је директор Опере. Почели смо интензивно да радимо. Већ у самом почетку рада нашли смо на велике симпатије публике. После у тоју времена делатност на пољу оперске уметности, узела је велике размере долеском Руса код нас, међу којима је било заиста првокласних уметника. У првом реду

Г-ђа Евгенија Пинтеровић

ја имам много да захвалим за мој уметнички развитак редитељу Павловском, који је са нама све опере спремао. Са њим сам спремала све моје најуспелије улоге, у прво реду „Пикову даму".

— Нарочито хоћу да подвучем да се тада радило са великим еланом. Није се водило рачуна о времену проведеном на пробама, као што се то, на жалост, данас чини. Директор Опере г. Бишчани са нама је заједно исто радио и спремао као појединце, тако и као ансамбл. Г-ђа Бишчани била је корепетитор, а спремала је роле које није стигао да спреми г. Бишчани. Исто тако је г-ђа Бишчани поистовећено радила и на другом пољу, па покаткад и замењивала сцв наредну.

— Да ли је тада било борби за улоге?

— Борбе није било за роле, јер тада нас је било баш толико колико треба. Претставе су одржавале увек пред дупке пуном кућом. Морам признати да је и на публику прешло то одушевљење. Свака нова опера бележила је заиста изванредан успех.

— Какви су односи владали међу члановима Опере?

— Најодличнији.

КАД СУ ГЛУМАЧКА УСТА ЗАТВОРЕНА...

— Како се сада осећате у Београдској опери?

— Ја лично осећам се врло добро. Све посматрам али не улазим унутра. Једино могу да захвалим за овим добрим старим позоришним временом и одушевљењем кога данас нема, у свој средини.

— Шта је узрок томе?

— То погодите ви, који сте сва кодневно у позоришту. Ко уме да гледа и слуша наћи ће тачан одговор.

— Па, ипак, могли би сте нам бар нешто рећи.

— Радо бих вам рекла кад не бих била држашни чиновник. Упркос свега тога, ипак, мислим, да одушевљење и данас постоји код сваког од нас. Код неког оно дрема. Треба га пробудити...

— Шта би требало изменити у Београдској опери?

— На ово питање може се пружити само овакав одговор: интензиван, систематски рад. Стварање репертоара, а тиме и омогућити већи број претстава и васпитања свих чланова, који налазе да данас нису довољно искоришћени...

— Па зар не спремате ове опере?

— Спремамо три. Ко зна која ће бити премијална. Осећавање опера са изменама личности може имати само интереса за публику. Поновно приказивање старих опера може постићи жељени успех, ако се пружи довољно могућности за пробе и спремања како чланови не би изгледали на позорници са једном или две пробе. Сасвим разумљиво да сала морају заостајати за онима који су раније певали те партије.

— Треба ли упражњавати алтер нације?

— Велики сам присталица алтер нација. Али обе поделе морају имати подједнак број проба и спремати своје партије паралелно, што код нас није случај. Алтернације су добре, јер се на тај начин пружа прилика публици, да види разне креације у истој опери. Сматрам, да два уметника никада не могу дати исто и на исти начин једну креацију, јер сваки има своју индивидуалност.

— Да ли и ви певате у алтернацији?

— Врло ретко се дешава да нека чланица самлом пева у алтернацији. Јер, данашњи ангажовани међу-сопрани нису певачице мога фаха. Ја заступам један сасвим сле цијални фах — карактерни. Иначе, никад ми мене алтернације не би неповољно утицале.

— Како гледате на будућност позоришта?

— У блиској будућности налазим да ће Опера добити своју зграду. Тада ће моје младе колеге имати боље услове за уметничка стварања, него ми који смо по разним загушљивим гардеробама па и шупама одржавале пробе. Они ће имати ту могућност да пишају на позорници, која ће бити снабдевена свим потребама и која неће бити оседнута многобројним кулисама.

— Помишљате ли на растанак са позорништем?

— Певаћу док могу. Мислим да ћу певати тако дуго док „Пикову даму" док ми буде потребна мишо мала шминка за ову улогу. Ипако је прошло времена откако сам ступила на позоришне даске, и поред свих околности, ипак тешко ће ми бити кад буде дошао час да се растанем са кућом у којој сам провела своје најлепше дане...

— Шта бисте још имали да кам кажете о својој оперској каријери?

— Један од најпријатнијих момената било ми је учешће у опери са Бакланином, који је великим певач и уметник. Калиа је то пријатност кад се неком уваже прилика да пева не само са чувеним певачем него и позним мајстором.

Г-ђа Пинтеровић изјавила нам је да је већ давно било потребно да публика упозна глумце и ван позорнице. У том погледу „Правда" је прва отворила своје ступце и у њима ће моћи пружилна могућност глумцима да кажу што имају о себи, а публици да их боље упозна. Г-ђа Пинтеровић каже:

— Сматрам да је то јед на од најчитанијих рубрика. То се најбоље види из разговора са многима из публике, који, при личном сусрета са глумцима, износе читаве цитате из њихових интервјуа. Овај материјал може корисно послужити при писању историје о Позоришту...

Г-ђа Пинтеровић журила се својој кући. Код куће је већ очекивао њен супруг инжењер г. Велимир Јовановић, технички шеф Народног позоришта. То је, вала, било први пут, изузев кад има главне пробе, да пре ње г. Јовановић буде за столом. Она уметница није само истакнута чланица Позоришта, већ и добра домаћица. Добро су познате њене сарме и гибаница.

Добра уметница може бити и добра домаћица. У ком се подручју више трудн г-ђа Пинтеровић — тешко је рећи.

Милан А. Николић.

† Димитрије Димитријевић, виши саветник министарства грађевина у пензији

Покојни Димитрије Димитријевић, виши саветник Министарства грађевина у пензији, рођен је 1872 године у Новом Саду. Средњу школу учио је у Београду и Ужицу, а затим је студирао технику на факултетима у Минхену и Београду. Дипломирао је 1908 године.

Отада је покојни Димитријевић стално у служби при Министарству грађевина, све до 1937, када је пензионисан у својству вишег саветника Министарства.

Као стручњак, Димитријевић је био веома цењен међу својим колегама, као у Министарству тако и ван њега. Као човек, био је волен и поштован.

Узео је учешћа у ратовима 1912 до 1918 године у штабу Моравске бригаде и Дунавске дивизије.

За заслуге на националном пољу и своме послу, одликован је орденом Белог орла петог степена и орденом Светог Саве трећег степена.

Смрћу Димитрија Димитријевића губимо једног вредног радника у грађевинској струци и човека ко је својим способностима још увек могао да користи народу и др жави.

Унапређења у Министарству Правде

У име Њ. В. Краља, Указом Краљевског Намесништва, на предлог министра правде, унапређени су:

У 4 групу 1 степена: Марко Ђ таковић, судија Окружног суда у Требињу; Бранислав Цветковић, државни тужилац у Смедереву; Илија Киковић, државни тужилац у Берковици;

У 4 групу 2 степена: Радивоје Урошевић, судија Окружног суда за град Београд; Димитрије Анђић, старешина Среског суда у Смед. Паланци; Петар Борђевић, судија Окружног суда у Зајечару; Сретен Малошевић, судија Окружног суда у Новом Пазару;

У 5 групу: Горјо Барбећ, судија Окружног суда у Требињу; Владимир Бујишић, судија Окружног суда у Ужицу; Душан Борђевић, судија Окружног суда у Алексинцу; Феодор Медведев, судија Среског суда у Књажевцу; Жарко Новаковић, старешина Среског суда у Крупљу; Милош Кукољац, судија Среског суда у Бајиној Башти; Адмо Васиљевић, судија Среског суда у Охриду;

У 6 групу: Стефанија Теодосије вић, секретар Управног суда у Београду;

У 7 групу: Петар Тодоровић, канцеларијски чиновник Окружног суда у Чачку; Михаило Трипковић, интабулациони протоколиста Среског суда у Крањеву.

ИЗ ПРОШЛОСТИ

Наши заслужни људи

18 јануара 1865 родио се у Београду Велисав Вуловић, инжењер и политичар.

После завршене основне школе, гимназије и техничког факултета Велике школе у Београду, Вуловић је послат као држав ни питомац у Ган (Белгија), где је 1890 свршио за инжењера. У иностранству је проучавао организацију железница, у чему се толико усавршио, да се истакао међу нашим првим стручњацима у том домену, што му је доцни је, у државној служби доста користило. Од 1898 до 1902 био је хонорарни професор на техничком факултету Велике школе.

Политиком се почео бавити још на Великој школи и 1938, на ректинским изборима изабран је за претседника београдске општине. За тог положаја ушао је у коалициони кабинет Николе П. Пашића 11 октобра 1909 и био министар грађевина до 25 јуна 1911. Изабран је први пут за народног посланика у пиротском округу 1 априла 1912. на листи самостални радикала и био посланик и у Привременом народном претставништву, до из бора за Конституанту 1920. После рата Вуловић је био у два маха министар слобрађаја и то у влади Николе П. Пашића 3 новембра 1918 и у влади Стојана М. Протића 7 децембра 1918 и министар грађевина у влади Љубомира М. Давидовића од 16 августа 1919 до 19 фебруара 1920.

У самостално-радикалној странци био је члан Главног од бора, а после рата, приликом стварања Демократске странке 1919 у Сарајеву пришао је тој новој политичкој формацији у коју су ступили самостални радикали са Љубомиром М. Давидовићем, напредњаци са др. Војиславом Марииковићем, народњаци (Љаберали) са др. Војиславом Вељковићем и известан број чланова Српско-хрватске коалиције са Светозаром Прибићевићем, др. Томиславом Томљеновићем...

Вуловић је једно време био власник „Одјека", у коме је пи сао стручне и политичке чланке.

Умро је у Београду, 16 јануара 1931. Живео је шездесет шест година.

18 јануара 1929 умро је на пу ту између Београда и Ресника у педесет деветој години живота Милан Дукић, професор физике.

Рођен јуна 1870 у Бадовинцима, Дукић је основну школу свршио у родном месту и осамдесетих година прошлог века прешао је с породицом у Србију. У Београду је завршио гимназију и филозофски факултет Велике школе. Од 1891 професор је гимназије најпре у Шапцу па после у Београду.

Радио је на науци и публиковао је: „Лекције из физике", „Физика за ниже разреде гимназије", „Физика за више разреде гимназије". Дуги низ година Дукићева „Физика" употребљавала се као уџбеник у средњим школама по Србији.

Ж. П. Ј.

ПИТАЊЕ НАДНИЦА У ИТАЛИЈАНСКОЈ ПОЉОПРИВРЕДИ

Рим, 19 јануар

У вези са скоком цена пољопривредних производа показала се тенденција да се приликом обнове колективног уговора са пољопривредним радницима увеле у већој мери надница у новцу, уместо досадашње награде у натури. Против ове мере заузеле су став две пољопривредне конфедерације, које су заступале гледиште да се изгради и појача систем натуралне наднице, пошто би се на тај начин могле отклонити сметње које настану услед скока цена и које прете да поремете однос између послодаваца и радника. Према томе вероватно је, да ће се у Италији у јачој мери применити систем натуралне наднице него до сада.

Старац од 91 године умро напрасно

У своме стану, у улици Бакона Авакума, напрасно је преминуо деведесетједногодишњи старац Лазар Зечић. Његов леш пренет је у мртвачницу где је утврђено, да је смрт наступила услед старости.

Школска питања

Сметње учитељевом васпитном раду

Сметње учитељском васпитном ваншколском раду пису ни мале, ни незнатне. На сваком кораку се учитељ — идеални радник сукобљава са препрекама.

Васпитачев посао је скончан са много труда и тешкоћа. То знају они који су васпитачком послу прешли са најнесрећнијим намерама. Није довољно бити учитељ, запрљати школу, добити диплому. То није главно. Главно је у среду носи ти љубав према народу и према према позиву, и идеалистички радити посао.

Шта види млад учитељ прог дана? На првом кораку неразумевање оних око њега за узвишене просветитељски рад. Учитељ остаје усамљен. Покушава, вребује сна ге, али остаје у месту, тапка се очај ања. Људи му приказе са питалице, која често никакве везе немају са васпитачким радом, или немају само негативне. И учитељ се стиц ајем приликa силами са вишима, постаје обичан кортеџ, уч ења под утицајем партизана не зна ни шта хоће ни шта сме.

Који чиниоци негативно утичу на децу и на омладину? Има их много. Овде ћемо навести неколико.

Данас се много пише. Књиге пишу као печурке. Сваког дана изађе из штампе неколико нових књига. Дневни листови доносе забележке или преписе о овим књигама. А још више изађе књиге на свет о којима се ништа не пресуди. То су криминални романи и мистерије. Издавачи растурују слободно ове књиге. Сваки пролазник прими мете, застане, чита, гледа и онда купује. Ово виде и деца. И деца ово љубопитљиво посматрају. Нешо дете и купи. Доктори се искупе, посматрају, препричавају. А шта само пише? Пише се о саблажњи, о покварености и неморалу. Деца путају слике, речи и трују се. Не остаје се само на овом. Страсти се развијају и појављују код деце, у времену кад деца о овом не смеју ништа знати. Све у своје време.

Идемо даље. У сапсланима излазе романи. Они романи описују: убиства, обмане, освете и борбе. Глав ни јунаци су стално у опасности: непријатељ је у блиским и сваког тренутка може да их савлада, да буду надвани, потказани или ухваћени. Дешава се често да главни јунак буде ухваћен. Он се спасава, бежи, бори се и рупи са невероватном једном натчовечанском снагом све препреке и савлађава непријатеље. Читалац страхује над судбином главних јунака, који су обично љубимци и идеали. Доживљава све оно што доживљава и главни јунак. Из тешких ситуација, а којима је испуњена цела књига; главни јунаци се спасавају револверским пушком, камом, ножем. Кроз целу књигу се рефају слике страховите свирепости; у моментима борбе грубост бруталиа, кад се црвени, шамари пљују, удари се њиму као кишне капљице и цео роман је пун борби, немогућих могућности. Шта дете може да види? Каква осећања да побуди? Најгрубља и најсвирепија. Дете се извари и од њега под утицајем оних романа може да постане рђав члан друштвене заједнице.

Идемо даље. Деца подражавају што виде и чују. Она се упознају на старије што раде старији раде и они. Шта деца виде?

Недеља. Деца су на главној улици. Шетају. Пролазе поред кавване једне, друге и треће. Чују јед но и исто. Из кавване се чује ме сма, псовка и ружне речи. Деца стоје и слушају. Често се догађа да пијани људи падају из кавване, псују, вичу и лармају. А деца зно мпазе. То су најпони ближи и дали ни рођаци. Они примерни негативно утичу на душу и младе животе.

Чиниоца, који негативно утичу на децу и омладину има много. Они долазу на душу омладине, чија душа треба да је чиста и бела као мељак. И о овоме нико не води рачуна. Тражс се уврови на крајњи успех учитељева рада на другој страни, а не на оној где они стварно постоје. Филмове, елике, голе шене романе, могу гледати и читати страсрци, али никако омладина која треба да се формира и да се заштитава у позитивном правцу. У сриима омладине нише равни гангстери, обијачи каса, нема ни дине и нема се одушевљавају. А како је у њиним средима наши места јунаци рада, рада и поретка? Шта учитељ да чини? Да ли се може сам борити? Може ли се пребацити учитељу за ово стање које данас, влада у просвети и васпитном састу?

Да ли имају право они који за сваки неуспех на просветном пољу криве само учитеља? Одговор је кратак. За све ово сви смо кривци. Учитељу треба помоћи. И власти су дужне да интервенишу против ових негативних чиниоца и да спутавају те чиниоце да не онда и учитељ радити са више воље и показаће већи успех.

Новак Арсенић.

САД граде два велика путничка пароброда

Вашингтон, 19 јануар

Као што се чује из америчких поморских кругова, Одбор за пловидбу дане идућих недеља налог за градњу два велика путничка пароброда који треба да постану надаљи парободи тровање флоте С. А. Д поред брода „Америка" који је недавно пуштен у море. Бродове ће градити „Такома Шипбуилдинг Корпорацион". Сви ће бити дугачки 759 стопа, а њихова бруто запремина износиће 30.000 тона. Трошкови градње, цене се по броду на 28,5 милиона долара.

Сједињене Америчке Државе и ратни капитал

Њујорк, 19 јануар

Водећи стручњак „Њу Јорк Хералд Трибуне" г. Елиот изјавио је на једном заседању банкету да је неопходно да се Сједињене Америчке Државе образују ратни кабинет сличан британском ратном кабинету или бар Одбору за одбрану Империје.

Ситуација Велике Британије описао је као „доста неуредну". Наглашао је да Сједињене Америчке Државе благовремено морају да обезбеде Енглеској сваку помоћ.

Повећање чиновничких плата у Румунији

Букурешт, 19 јануар

Румунским државним чиновницима, који примају мање од 8.000 леја месечно, повећана је плата од 1 јануара ове године. Ово повећање проузроковаће већи износ додатака од 3 милијарде леја годишње. Осим тога су повећане пензије грађанским и војним чиновницима што ће проузроковати издатак од 1,5 милијарди леја годишње. Повећења се односе на пензије испод 6.000 леја и износе се 20%.

Жена управља укусом и културом својега доба. Савремена жена бира

БРАЋА МУХАР
ЗЕМУН—БЕОГРАД
Цара Николе II, бр. 32.

4-ЦЕВНИ СУПЕР АПАРАТ

ORION РАДИО
ТЕРАЗИЈЕ 14

„RADIO CITY"
Пасаж Академије Наука

„РАДИОТЕХНИКА"
Ј. Христић, Пančево
ДРАГОЉУБ СТАНКОВИЋ, Ниш
ЈУГО-ЕЛЕКТРО, Нови Сад
ОРИОН РАДИО, Скопље,
Шччалијска 16.

ORION RADIO 150

ФИЛМ

НОВИ ФИЛМ ВИЛИ ФОРСТА

»ОПЕРЕТА«

Филм пенушаве младости и раскалашног кикота старог, доброг Беча

Бердин, јануара

Никада симпатичан Вили Форст није изгледао овако заљубљен.

— Све је то лепо и красно, господо, — рекао нам је он по ко зна који пут. — Међутим, ја вам, заиста могу једино рећи да снимам један нови, велики филм. И то је све.

— Па то сте нам и прошли пут једино рекли.

— Тако је. Ја вам и овај пут понављам. И најлакшујем да више нећете дознати. Уосталом, то не треба погрешно да разумете. Јер филм, бар по мом скромном мишљењу, биће доиста велики. И, што се тиче... Ето, почео сам да причам... Не, не, господо, не могу вас у овом погледу ничим услужити. Жалим! Било ми је драго што сам вас видео.... Изволите и други пут...

Морали смо да се послужимо лукавством. И учинили смо што нам је пре пало на ум.

— Ми нешто знамо, господине Форст. То је нека оперета...

Рекли смо ово отприлике. Јер заиста о новом филму Вили Форста знали смо само то да ће пре машити његову „Мазурку", „Ма скараду", и друге филмове.

— Шта! Кажете — нека оперета? То није уопште нека оперета. Филм се сам зове „Оперета"! И. и... до ђавола, видим да ћу морати да подлегнем. Ево шта ја знам о том свом филму...

Подвала је сасвим случајно успела. Вили Форст више није био заљубљен.

— Ако сте се и пре неколико година бавили овим послом, — почео је он, — онда вам је свакако познато како је дошло до снимања мог првог филма, „Песме моје чежње". Знате и сами да се дешава човеку да понекад осети како му, дубоко у срцу, бије неки огањ. И најједном постаје свесно неодложне жеље да створи нешто велико. И када је филм „Песме моје чежње" био готов, знао сам да ће бити велики успех. Али убрзо сам увидео да треба још много радити и стварати па да човек буде у стању рећи да је њему цветала љубав и музика, у време кад је настала бечка оперета, која је својим прекрасним мелодијама пронела славу овог града широм целог света. Желео сам да створим филм који ће својом пенушавом младошћу који ће се свим гледаоцима дубоко урезати у срце, с опојном музиком и необузданим кикотом у коме човек, напослетку, заборави све... Желео сам да васкрснем Бечу Милекара, Супеа, Штрауса....

Вили Форст говорио скоро у заносу и ми стрепимо да га неким неумесним питањем не пренемо.

— Јер ко не зна многе мелодије из оперета „Слепи миш", „Бал просјак" и „Барон циганин"! Ко није чуо оне пазаре уз чије су звуке некада играли наши дедови и баке! Ко не зна оне песме у којима је младост сањарала у љубавним маштаријама, а старе их величали за најлепше успомене. И тешко сам се да створим филм добрих, старих квалитета у расцветаним бојама, у младом, једром пролећу, о браћама поднарединама и нарочитом малом пегавом девојчици, о шапутањима у скровитим кутима, о раздрагалим брзоиршафтима, о праћима с виолина пажљиво зачешљаних, и увек насмејаних приказа, о младости која се никад не може преживети...

Тако је настао велики Форстов филм „Оперета", који се ових дана завршава у Немачкој, у ателијима Уфа-Вин филма. Створио га је Вили Форст, један од најчувенијих немачких режисера, Бечлија по рођењу, одрастао у тој средини, темпераментан и млад, уметник профињених осећања и великих концепција. И он је заиста успео да обухвати читав тај свет, затала сан младошћу и музиком, да васкрсне Бечу са његовим позоришним животом из чијих се моли са одвајкаду путени судбина музичког расплетељех, обасјаних њих душа, протицаји живота пуни еротике и сензуалности.

— Окупио сам око себе, — каже Вили Форст, — најпознатије уметнике, музичаре, архитекте, који су у ателијима изградили ентеријере неколико позоришта, тачно према оригиналима, а између осталих и „Театар ан дер Вина", „Ринг-театра" и „Карл-театра". Стотине костима израђено је од скупоцених тканина. У моји филму суделују данас најбољи оркестри и балети у Бечу....

Али вредно би било, исто тако, истаћи глумце који тумаче главне улоге. Ту је Паул Харбиргер, Сигфрид Бројер, Лео Слезак, Теодор Данеген. Сам Форст игра улогу позоришног директора Јаунера, а партнерка му је нова звезда немачког филма Марија Холст.

— Мислим да ће ово бити најскупоценији филм немачке продукције. Према досадашњим разчунима, стаће нас скоро милион марака.... Д. Л.

Познати немачки режисер професор Фрелих

— Увек сам се трудио да бирам сценарије за широке слојеве, посвећујући нарочито пажњу декору и музици. Отуда, ваља да, долази што поневи и сумњаду у велику вредност мог филма „Бел ами". Али ја сам у њему махова наглашавао да то није осети како му, дубоко у срцу, бије неки огањ. И најједном постаје свесно неодложне жеље да створи нешто велико. И када је филм „Песме моје чежње" био готов, знао сам да ће бити велики успех. Али убрзо сам увидео да треба још много радити и стварати па да човек буде у стању рећи да је њему цветала љубав и музика, у време кад је настала бечка оперета, која је својим прекрасним мелодијама пронела славу овог града широм целог света. Желео сам да створим филм који ће својом пенушавом младошћу који ће се свим гледаоцима дубоко урезати у срце, с опојном музиком и необузданим кикотом у коме човек, напослетку, заборави све... Желео сам да васкрснем Бечу Милекара, Супеа, Штрауса....

Вили Форст говорио скоро у заносу и ми стрепимо да га неким неумесним питањем не пренемо.

— Јер ко не зна многе мелодије из оперета „Слепи миш", „Бал просјак" и „Барон циганин"! Ко није чуо оне пазаре уз чије су звуке некада играли наши дедови и баке! Ко не зна оне песме у којима је младост сањарала у љубавним маштарији ма, а старе их величали за најлепше успомене. И тешко сам се да створим филм добрих, старих квалитета у расцветаним бојама, у младом, једром пролеће, о браћама поднарединама и нарочитом малом пегавом девојчици, о шапутањима у скровитим кутима, о раздрагалим брзоиршафтима, о праћима с виолина пажљиво зачешљаних, и увек насмејаних приказа, о младости која се никад не може преживети...

Тако је настао велики Форстов филм „Оперета", који се ових дана завршава у Немачкој, у ателијима Уфа-Вин филма. Створио га је Вили Форст, један од најчувенијих немачких режисера, Бечлија по рођењу, одрастао у тој средини, темпераментан и млад, уметник профињених осећања и великих концепција. И он је заиста успео да обухвати читав тај свет, затала сан младошћу и музиком, да васкрсне Бечу са његовим позоришним животом из чијих се моли са одвајкаду путени судбина музичког расплетељех, обасјаних њих душа, протицаји живота пуни еротике и сензуалности.

— Окупио сам око себе, — каже Вили Форст, — најпознатије уметнике, музичаре, архитекте, који су у ателијима изградили ентеријере неколико позоришта, тачно према оригиналима, а између осталих и „Театар ан дер Вина", „Ринг-театра" и „Карл-театра". Стотине костима израђено је од скупоцених тканина. У моји филму суделују данас најбољи оркестри и балети у Бечу....

Али вредно би било, исто тако, истаћи глумце који тумаче главне улоге. Ту је Паул Харбиргер, Сигфрид Бројер, Лео Слезак, Теодор Данеген. Сам Форст игра улогу позоришног директора Јаунера, а партнерка му је нова звезда немачког филма Марија Холст.

— Мислим да ће ово бити најскупоценији филм немачке продукције. Према досадашњим разчунима, стаће нас скоро милион марака.... Д. Л.

Молим 3 метра тканине!

Ко би тако куповао, кад је најважнији квалитет! Код куповине сијалица, тражите изричито квалитативну TUNGSRAM-KRYPTON-сијалицу: Она даје више снежно беле светлости, а ипак троши знатно мање струје!

ВИШЕ СВЕТЛОСТИ, МАЊЕ ТРОШКА!

TUNGSRAM Krypton

1350

Колосеум

Вечерас (недеља) у 9.30 часова

ПРЕМИЈЕРА

изванредне духовите мађарске комедије

HIPOLIT LAKAJ

два сата изванредне забаве и разоноде

Гарантујем вам:

Kabos Gyula

Erdelyi Mici

Javor Pal

Csortos Gyula

Gozon Gyula

Филм који требате погледати.

НАБАВИТЕ КАРТЕ У ПРЕТПРОДАЈИ МЕСТА НУМЕРИСАНА

Преглед

Опет нешто о језику у филмовима

О овом питању је већ у више махова опширно писано, и у дневној штампи и у посебним брошурама, тако да у први мах изгледа непотребно бавити се стварима које су, канда, са свих страна довољно осветљене. Ово је у неколико доиста тачно. Тим пре што су примедбе, изнете у раниjим оглелима по овом питању, наишле на повољан одјек, и заиста велика разлика постоји између преноса да на филмовима од пре неколико година и оних који се данас раде.

Међутим, ми немо се овде да задржати на појединачним случајевима. Истина, одмах желимо да окренемо пажњу на чињеницу с каквим се тешкоћама боре преводиоци. Многима, сва како, није познато да су они том свом послу доста везани, тако да у извесним случајевима морају чак да употребе такви број речи који им се пропису. Али ово је сасвим друго питање. Потсетићемо се, у нашем кратком напису, на једни случај).

Пре извесног времена приказан је један амерички филм, у редакцији загребачке потценрале америчке компаније која је снимила филм. О великој уметничкој вредности овога филма нећемо, свакако, овде говорити. Али желимо да нагласимо да је цео ефекат једне од најјачих сцена покварен једном једином, рђаво преведеном реч ју.

Отац, видно узбуђен, очекује дете у једном породилишту. И када је сва пажња усредсређена на овај важан преокрет, ина че један од председних у радњи која је на филму обрађена, одједном се на платну појављује превод натписа с једних врата: „рађаона"...

Цела дворана пренула је у смех. И, изравно, све је пропало. Једино зато што преводилац није нашао за сходно да натпис преведе описно: соба за порођаје, или нешто слично, у крајњем случају и да не преводи.

Јер овде није важно да се из раз „рађаона" употребљава по болницама у Хрватској.

*

Пријатељи уметности и сами уметници, ма који правац заступали и ма каква била тенденција коју они кроз своја дела спроводе, увек су желели и тежили једном слободнијем стварању.

Да се задржимо мало на београдској Опери. Надлежни сервирају публици оне уметнике који су по њиховом мишљењу неприкосновени. Често се чује да су то стари, заслужни певачи, и тако даље. Чему?

У вези с тим једном наредбом на зидовима у гледалишту истакнуто је забрањено аплаудирати појединице. Тиме нешто, сва како жели, да се они слабији, много слабији поштеде бруке. Међутим то не служи уметности. Чему штедети једног испеваног певача на уштрб уметности? Стога је крајње време да се оне табле уклоне, јер су и онако рутло нашег Театра.

САЈАМ ЦИПЕЛА У ЛАЈПЦИГУ

Лајпциг, 19 јануар

Пре кратког времена отворен је у Лајпцигу сајам ципела, на коме је учествовало 240 фирми, за 40 од сто више него у септембру. На изложби су приказани нарочито пролетни модели. Било је великог интересовања за робу која се може продавати без карата, а нарочито за ципеле од летње платно са дрветом ђоном.

Сахрана др. Васа Михаиловића - Пољанског, санитетског пуковника у пензији и резерви

Уз многобројно учешће виших и нижих официра и грађанства извршена је сахрана др. Васе Михаиловића - Пољанског, санитетског пуковника у пензији и резерви.

Тело пок. Пољанског пратила је почасна straжа. Војна музика отсвирала је посмртни марш.

На гробу са пок. Пољанским опростио се г. др. Милорад Фелин, санитетски пуковник, врло дирљивим говором. Он је између осталог рекао:

Данас се опраштамо са једним претставником „Старе гарде" нашег војног санитета., са претставником оних српских санитетских официра, који су непосредно сарађивали на формирању и изградњи српског војног санитета крајем прошлог и почетком овог века, са претставником оних српских санитетских официра, који су на своја плећима носили терет санитетске службе за време ратова за ослобођење и уједињење наше отаџбине — са дугогодишњим активним санитетским официром пуковником др. Васом Михаиловићем -Пољанским.

Цео свој живот у активној служби др. Пољански, којим именом смо га најчешће звали, посетио је војску, па и ... диције, кала је пен миописан, он се увек осећао као војник и одржавао је живе везе са војним санитетом док га није болест у томе спречила.

За време мира био је на многим положајима од трупног лекара до шефа болничког одељења. У Балканском рату био је референт санитета Дунавске дивизијске другог позива, а у Светском рату помоћник начелника Санитетског одељења Министарства војног, затим управник санитетског склоништа у Солунту, а по повратку у Отаџбину напше референт санитета Београдске дивизијске области у Београду. Дунавске дивизијске области. Као санитетски пуковник пензионисан је 2 маја 1922 године.

Филм »Повратак невидљивог човека« претставља највеће чудо савремене филмске технике

Најеминентнији филмски стручњаци у Европи нису начисто како су снимљене поједине сцене овог филма

Пре неколико година изазвао је велику сензацију у свету сед ме уметности филм фантастичне замисли и у оно време невиђених техничких трикова, „Невидљиви човек", снимљен по сижеу који је извађен из чувеног дела енглеског романописца Х. Г. Велса. Још у то доба целокупна светска штампа пропратила је приказивање филма „Невидљиви човек" с оналком пажњом какву је такво једно дело и заслужи вало.

Међутим, пре кратког времена завршено је у Холивуду, у студијама Универзал компаније, сни мање другог филма ове врсте, коју је и по садржају и по далеко усавршеним техничким могућностима, које данас стоје на расположењу режисерима филмова, у многоме премашио прву покушај, изведен с филмом „Невидљиви човек". Овај други филм зове се „Повратак невидљивог човека" и израђен је, исто тако, по мотивима бесмртног Велсовог романа. Све оно што се, приликом снимања прног филма о невидљивом човеку, није могло постићи, постигнуто је у филму „Повратак невидљивог човека". И штампа је одала признање творцима овог великог дела модерне кинематографије.

Један велики европски лист коментарише приказивање филма „Повратак невидљивог човека" и каже:

„Кад је реч о новом филму Универзал продукције, снимљеном недавно у Холивуду, о великој пустолошној сензацији „Повратак невидљивог човека", онда, у првом реду, савестан филмски критичар мора подвући досад невиђене техничке трикове и реализације, које је сам сниже, фантастични при самој помисли на основну нити која се кроз њега провлачи, неизбежно захтевао.

„У завршној сцени филма „Повратак невидљивог човека", човек, који је стицајем околности, захваљујући фантастичном открићу једног лекара, постао невидљив, треба да умре. И једино га може спасти трансфузија крви. Међутим, баш у том процесу и лежало је средство, једино средство којим је тело, под оваким условима, могло да добије своје раније видљиве форме.

Ми присуствујемо једној језивој узбудљивој сцени. Крв лагано прелази из једног организма у други, из видљивог у невидљиви. И уколико брже струји, лагано се указују најпре најситнији сплетови живчаног и крвног система, док тело, на крају, по завршеној трасфузији, не добије облик који је и раније имало.

„Поводом овога, обратили смо се неким најутицајним филмским стручњацима, можда најеминентнијим филмским именима у целој Европи. Ево шта нам је један од њих одговорио:

„— Када смо видели филм „Повратак невидљивог човека", заиста смо били задивљени. Али, док смо раније увек били у стању да прозремо сваки технички трик холивудских техничких режисера, овога пута није нам ни шта помогло, па ни дугогодишње богато искуство. И данас, да будемо искрени, ми не знамо ка ко су снимљене поједине сцене филма „Повратак невидљивог човека". У сваком случају, ми смо спремни да у свакој прилици одамо достојно признање нашим колегама у Холивуду на овом подвигу!...

„Даљи коментари нису потребни", завршава лист.

Велики пожар у Скопљу

У пожару који је трајао цео дан изгорела трговина Аврама Рубена

Штета се цени на 600.000 динара

Скопље, 18 јануар

У току јучерашњег дана скопски ватрогасци имали су да се боре са пожаром који је још у јутру, око 3,20 часова, избио на крову старе зграде у Шабачкој улици 22 и претио да обухвати и уништи околне зграде.

Полицијска straжа обилазећи Шабачку улицу, приметила је да са крова зграде браће Дражевића, у којој је смештена трговина сиптицама Аврама Рубена, куља густ дим и, с времена на време, избије пламен. Хитно су обавештени ватрогасци и шест млазева воде падало је на запаљену зграду. У међувремену пламен, који је већ био сасвим обухватио стару зграду браће Дражевића, почео је да се преноси на суседне зграде. Борба је била велика. После више од двана ест сати, ватра је угашена. Један од ватрогасаца, водник комадир Кадрија Селимовић, умало што није платио главом своју пожртвованост. Он се та би такође радио, попео на кров зграде, али се ни срушио.

Штета коју је пожар проузро ио цени се на 600.000 динара. Радња Аврама Рубена потпуно је изгорела. Исто тако, пожар је оштетио једну трговину.

Радња Аврама Рубена била је осигурана. Узрок пожара још ни је утврђен. Пожар је трајао до у ноћ. Тек око осам часова, ватрогасци су успели да га угасе.

Љ. Д.

ДРЖАВНИ ДУГОВИ БУГАРСКЕ

Крајем 1940 године државни дугови Бугарске износили су 22,27 милијарди лева према 23,4 милијарди у претходној години. На сваког становника Бугарске отпада 3.360 лева, те износи 56% његовог годишњег прихода. Ино страни дугови износе 12,7 милијарди лева као и претходне године, а унутрашњи 10 милијарди. 9 милијарди лева отпада на предратне зајмове из година 1892, 1902, 1904, 1907, 1909, а 3,7 милијарде на послератне зајмове из година 1923, 1926 и 1928. Унутрашњи дугови се састоје из 6 консолидованих зајмова из година 1914, 1921, 1923, 1934, 1936 1939 у укупној висини 2,5 милијарди, и три неконсолидованих зајмова у висини од 7,5 милијарди лева.

Забавник

Чудеса савремене пластичне хирургије

ФРАНЦУСКИ ЛЕКАР ДР. ПЕРИ ПОМОЋУ ХИРУРШКОГ НОЖА СТВАРА НОВЕ УСНЕ, НОСЕВЕ, ВИЛИЦЕ И УШИ

Париз, јануара

Често само од једне секунде, а понекад и од малог делића њеног, зависи да се човечији лик измени, унакази, повреди и да услед тога толико поружни, да човеку цео даљи живот буде само залопљење и паклена мука. А човек је по својој природи често неувиђаван и неправедно сакрет. Не пита се где је и кад је неко претрпео тешку повреду која га је сасвим изобличила. Такви случајеви дешавају се најчешће ратним херојима и мартирима науке. Људи ове страдалнике издалека, можда, и поштују и цене, али ако им се они приближе, сматрају их обичним наказама, које треба презирати.

Залутали комадић гранате или шрапнела, каменица или комад дрвета могу потпуно да унесреће људе пред којима се налазила сјајна каријера, који су до тог несрећног случаја били потпуно здрави, имали привлачан изглед и стицали већ и својом спољашношћу опште симпатије. Ако пушчани метак стани тачку човечјем животу, долази свему крај, али ако он човеку зада ружну, наказну повреду, тада овај постаје за цео живот несрећник или живи мртвац.

Овој великој недаћи жели да радикално нам учини крај модерна хирургија, таквозвана пластична хирургија, којом се већ и до сада много могло помоћи ојађеним повређеним људима с унакаженим деловима лица. Недавно је ова веома тешка и компликована грана медицинске науке добила поборника који је надмашио све досадашње успехе постигнуте на пољу пластичне хирургије и за које и којем није ништа немогуће.

Овај добротвор човечанства је познати француски лекар и искусни хирург европског гласа др. Албер Пери, који данас има своју модерно и савршено уређену ординацију у Лиону. Они који су видели др. Перијеве пацијенте после успешног лечења, причају права чудеса о овом вештом лекару. Он је у стању да и од људи са потпуно унакаженим и изобличеним лицем створи људе са глатким, лепим лицем правилних црта.

Др. Перијева метода се састоји у томе, да пресађивањем коже, мишића и костију на телу повређеног уклони сваки траг од ожаке, па и најдубље ране и најтеже повреде. Он је веома вешт и у стварању лепих, сасвим правилних усана, носева, вилица и ушију на месту где су се ране налазили тешко повређени или сасвим осакаћени ови органи главе. При томе др. Пери сем хируршког ножа и средстава за дезинфекцију ништа друго не употребљава.

До сада, за прилично кратко време, овај хируршки виртуоз лечио је преко хиљаду људи, махом тешко повређених по лицу и по глави. После крваве и огорчене битке, вођене прошлога лета у Фландрији, др. Перију су се у маси јављали фрапцуски војници и официри са размрсканим вилицама, носевима, ушима или ушима. Све те своје пацијенте он је брижљиво и истрајно лечио и својим чаробним ножем, после неколико недеља или месеци, дао им је сасвим нов, свеж и пријатан лик.

И данас је клиника др. Перија препуна болесника, који се са пуним поверењем подвргавају његовим замршеним операцијама. Код неких болесника потребно је да се изврши читава серија пластичних операција, а за тај посао је понекад потребно и неколико месеци. Др. Пери узима са тела самог пацијента живо месо, кожу, кост или мишић и вешто их, без и најмање опасности по болесников живот, пресађује на повређено место. Пошто унакаженом органу главе да правилан и леп облик, др. Пери препушта времену да учини своје и да доврши његово дело. Овај лионски лекар добија стално из свију крајева Француске захвална писма од својих многобројних бивших пацијената, који су му до крајности благодарни не само стога што им је повратио изгубљени или унакажени орган, већ и због тога што им је вратио њихов људски изглед и достојанство. (О.)

ЦАР КОЈИ ЈЕ МОРАО ДА УЧИ ДА ЧИТА И ПИШЕ

Један од најмоћнијих владара у средњем веку, Карло Велики, до своје дубоке старости није умео ни да чита ни да пише, што у његово доба није била никаква реткост, јер мрачно доба средњег века није тражило просвету и знање. Биограф великог цара, Егинар, пише у своме делу о томе:

„Стари цар је своју таблицу и писаћу увек држао под јастуком и кад би се изјутра пробудио, почео је да марљиво учи оно што данас основци почетници морају да савладају. Из нарочите књиге он је учио да чита. У том послу Карло Велики је веома споро напредовао, вероватно стога што се тога посла тако доцкан латио". (Н.)

Боб Уатсон и Лионел Баримор у свом најновијем филму

ТРАГИКОМЕДИЈА „ЦРНАЧКЕ РЕПУБЛИКЕ" ЛИБЕРИЈЕ

Њујорк, јануара

Претседнике многобројних хуманих и добротворних друштава у Сједињеним Америчким Државама у највећој мери је забринула и узбудила извјава познатог америчког социолога др. Самјуела Винтрига, коју је недавно дао у облику једног реферата претставницима америчког јавног мнења. Према тврђењу овог угледног научника, у свету још и данас живи преко 4 милиона робова, и то у Кини 2 милиона, у Арабији око 500.000, 400.000 у разним забаченим јужноафричким земљама, а у црначкој републици Либерији преко 1 милион робова.

Др. Винтриг констатује да се кинески робови данас налазе још у најповољнијем стању. У удаљеним, од средишта Кине далеким кинеским областима робови врше домаће послове и са њима се поступа човечно, по што кинеске традиције изискују да господари своје робове третирају као чланове своје породице. Арапски већ много грубље и нечовечније поступају са својим робовима и више цене једног доброг и брзоногог коња или камилу, него младог, снажно развијеног Црнца, а да се о црначким девојкама и женама и не говори.

Међутим, америчко јавно мнење је највише забринуто због прилика које данас владају у афричкој републици Либерији. Ову државу је, као што је познато, 1821 основало једно америчко колонизационо друштво у циљу, да се у Сједињеним Америчким Државама осло бођеним Црнцима омогући повратак у њихову слободну и независну отаџбину, нарочито пак онима, који у Америци нису били у стању да обезбеде своју егзистенцију.

Американци су се одувек по носили овом својом творевином, том експерименталном државом, сматрајући је првом црначком демократском земљом на свету. Америчка влада, па и приватна иницијатива, од оснивања Либерије па до данас, стално су свесрдно помагале, морално и материјално, напредак ове црначке земље и за минулих двадесет година заиста су много учиниле за њену цивилизацију.

Либерија је у првом периоду свог слободног државног и народног живота стварно пошла путем великог процвата. 1847 проглашена је за самосталну републику, добивши претседника републике, владу, сенат од десет чланова и парламент од 22 члана. Сасвим је разумљиво да су сви државни функционери и претставници оба дома били увек само Црнци.

Али у снажном развитку ове младе државе дошло је сасвим изненадно до наглог, неповољног преокрета: недостатак железничких пруга и добрих друмова, као и претерана густина прашуме, потпуно се онемогућивале саобраћај у унутрашњости земље. А пошто је Либерија претежно трговинска земља, на свој буџет одржава у равнотежи помоћу извоза разних производа, за њу је од највеће важности било да између престонице и забачених, удаљених места у републици постоји добар, поуздан саобраћај.

Да би тај тежак и важан проблем на неки начин решили, вођи црначке републике су изабрали најгору солуцију: донет је закон по коме се сиромашнији чланови становништва Либерије враћају поново у стање робовања. То су решили баш они, који су и сами били потомци намучених афричких или америчких робова!

Ови несрећници се у Либерији већ више од пола века упо требљавају за радове које у другим слободним и цивилизованим земљама обавља стока. Либеријски робови вуку кола и друга примитивна превозна средства уместо коња, волова или камила, па су приморани да врше и најгрубље и најтеже физичке послове, да вуку у при стаништима велике терете у бродове.

Америчка хумана друштва сада, на основу ових фрапантних открића др. Винтрига, предузела су колективну акцију, чији је циљ дефинитивно уништење робовања у свима кутовима земљине кугле, а у првом реду у Либерији. (Ш.)

Најновије творевине америчке авионске индустрије

ЛОВАЧКИ АПАРАТ СА БРЗИНОМ ЛЕТА ОД 1000 КИЛОМЕТАРА НА ЧАС

Њујорк, јануара

Један од најраспрострањенијих америчких илустрованих часописа „Ну Викли Магацин" објављује интересантан чланак једног стручњака за авионску индустрију, у коме се опширно описују најновије творевине америчке авионске технике, која је баш за време садашњег рата достигла свој врхунац. Члан списац се на првом месту позабавио новим типом ловачког авиона „Фермингдел", који спа да међу најновије тековине америчке ратне авионске индустрије. Велика фабрика авиона Фермингдел почела је недавно ове нове апарате да израђује у серији и она данас ради искључиво само за рачун америчког министарства ваздухопловства.

Без обзира на то што је нови ловачки авион снабдевен многим новим и савршеним техничким проналасцима, који се даже у највећој тајности, а који се не могу наћи ни код једног другог ловачког апарата, важност овог новог типа ратног авиона је и у томе, што је и у највишим сферама способан за акцију, располаже са невероватно јаким и сигурним моторима и може успешно да се упушта у борбу и са најтежим бомбардерима.

Познато је да бомбардери, кружећи над непријатељским тлом, лете увек у највишим слојевима атмосфере, како би на сигуран начин избегли пљабу противавионских топова и сукоб са ловачким апаратима. У висини од 12—13.000 метара противавионска пљабе нема више никакво дејства, а досадњи ловачки апарати, ако су и успевали да се дигну на тако велику висину, то је било могућно само после дуготрајног и опасног маневрисања, а поред тога ови апарати у ређим ваздушним слојевима губе своју окретност и способност за брзу акцију.

Томе насупрот, ловачки апарати марке „Фермингдел" уздижу се невероватно лако и брзином на висину од преко 10.000 метара, а велика висина и ређи ваздух неуколико не утичу на њихову брзину и еластичан лет. Фабрика Фермингдел добила је за сада од државе поруџбину за производњу хиљаду оваквих модерних ловачких авиона.

Поред овог новог модела ловачког апарата, у једној другој фабрици авиона у Унији почело се недавно са израдом најновијег типа ловачког авиона, који ће својим капацитетом и брзином летења надмашити чак и савршени „Фермингдел". Према обавештењима чланописца добивеним из најпоузданијег извора, овом новом авиону који располаже, са такорећи фантастичним својствима, дали су његови конструктори достојан назив: „Аир-кобра", што значи ваздушна кобра (Кобра, као што је познато, спада међу најопасније и најотровније змије.)

Брзина овог најновијег америчког ратног авиона износи 1000 километара на час. Његова машина, гипка и вешто комбинована конструкција омогућава му успешне операције и у највећим висинама. Ако лети пуном брзином, овај апарат може да се уздиже или спушта у сасвим вертикалном правцу.

Као трећу најновију творевину америчке авионске индустрије, писац чланка наводи и један сасвим нов проналазак, такозвани „ратни теретни дирижабл. Министарство ваздухопловства Уније откупило је пре извесног времена план једног америчког инжењера, који су својим стручњаци подробно испитали, па и практично испробали и при томе дошли до закључка, да ће овај најновији изум на пољу ваздухопловне те„ничке значити важан преокрет у развитку авијације уопште. Реч је о једном дирижаблу, ваздушној лађи дивовских размера, која је у стању да без спуштања непрекидно лети 16.000 километара. Овај дирижабл би имао у блиској будућности да игра у ваздуху исту ону важну улогу, као и брод-матица за авионе на мору.

Нова дивовска ваздушна лађа може собом да понесе десет тешких бомбардера или пак 16 до 18 ловачких авиона. Према мишљењу стручњака, овај ваздушни брод матица моћи ће се одлично употребљавати у борбама против подморница, у циљу уништавања пловећих мина, као и за коначне акције такозваних „цепних крстарица", које на мору обично самостално опе ришу.

Поред великог капацитета летења, овај најновији тип дирижабла има и то преимућство, што може да лети на великим висинама, тако да се против њега ни најтежи и најсавршенији бомбардери не могу успешно борити. Најзад, овај нови проналазак на пољу авионске технике био би значајан и стога, што би се помоћу дивовског дирижабла могли брзо и лако пренос ити бомбардери и ловачки апарати, чак и у најудаљеније крајеве земљине кугле. (И.)

Мадридски „Пуебло" тврди да су британски извештаји о губицима у ваздуху по свој прилици тачни

Мадрид, јануара

Мадридски лист „Пуебло", орган шпанске фаланге, објавио је чланак о британским и немачким губицима у ваздуху у току 1940 године. Лист између осталога вели:

„Немци прелазе ћутке преко онога, што им најмање годи. Зато врло нерадо говоре о губицима у ваздуху. Према британским извештајима, Немци су у току 1940 године изгубили 4.066 авиона, а Енглези свега 1.679. Ове цифре дају нам пропорцију од 2,5:1 у корист британског ваздухопловства.

„Може се рећи да су ове цифре, које су објављене у британским саопштењима, објективне и коректне. То потврђују разне чињенице. Сам ток догађаја иде у прилог британским извештајима, у првом реду чињеница да Немачка није успела да постигне апсолутну превласт у ваздуху, која је неопходна за инвазију Велике Британије.

„Друга једна чињеница такође иде у прилог британским подацима, а то је чињеница да је ваздушна акција немачких ваздухопловних снага над Енглеском много мања, него што би то условљавале временске и атмосферске прилике и да су Немци одустали од дневних напада.

„Најзад, и сама чињеница да Немци се уопште не упуштају у детаље, кад пишу о резултатима сукоба у ваздуху, такође потврђује да су британски извештаји углавном тачни.

„Кад се већ говори о британским подацима, треба истаћи једну врло значајну чињеницу: пропорција немачких авиона, које су оборили британске противавионске батерије, претставља 18 од сто од целокупног броја немачких губитака у ваздуху.

„Ово значи да је ефикасност британске ваздушне одбране знатно повећана, јер је раније достигла свега 5 до 6 од сто од свих оборених апарата.

„Ако се проучавају с једне стране британски подаци о губицима у ваздуху, а с друге, немачки подаци, сваки непристрасан посматрач, који води рачуна о развоју догађаја у току последње године, мора доћи до закључка да Немачкој преостаје огромни напор. Другим речима, и Велика Британија и Немачка, ако желе да постигну победу, приморане су да учине много већи напор него што су учинили у протеклој 1940 години.

Сан Франциско (снимак из ваздуха)

НЕУСПЕО КОНЦЕРТ

После једног концерта, на ко ме је суделовао познати тенор ста, један од слушалаца је при чао:

Јесте ли приметили како су после концерта сви из публике честитали оном старцу у првом реду?

— А зашто баш старцу? Зашто не певачу?

— Зато што је старац глув као топ и он једини није мо гао да чује певача! (К.)

С П О Р Т

ДИМИЋ ЈЕ ПО БОДОВИМА САВЛАДАО ПОПОВИЋА

ПУСТА СНАГА

„Југославија“ се у рукавицама осветила „Београду“

Неко би хтео, можда, да прича-ваше оног бокс-меча почне са оном народном „Бој не бије свеиста-ло оружје“..., али таква изрека не би била прикладна, будући да је и побеђени имао јуначко срце.

Лука Поповић се борио вапред-но покретовано и одважно, али шта се — до ђавола! — могло, кад није био најбоље спреман за биткy, а набасао неукротиву и не-обуздану силу... Кад се из Букуреште вратио покривен славом, не-ма је сигурно спопала жеља да тај успех мало залије, па је изгубио доста од кондиције каквом је рас-полагао у Румунији. Онда је без довољно тренинга ускочио на ринг, да замени Патрегића Малиновића.

Ово је свак уопште, врло важно!... Димић се најсавесније спре-мао за одређену борбу, Лука до пречуће није ни слутио да ће у суботу увече морао запасти у онаква окршај.

Димић је, дакле, био у форми, Поповић није... То је одлучило...

Изволите прихватити к знању да је меч био врло драматичан.

Лука није дозволио да прва рун-да протекне у испитивању. Он је добро знао с ким има посла, те се постарао да супарника предухитри у бурном налету. План је успео и Димић је у своју њошкан отишао са тако пачетвореним левом загодицом, да је др. Смодлака морао онамо однети читаву апотеку.

Изгледа као да је то страшно деловало на судитног Димића, који је после гонга улетео у гужву са невиђеним полетом. У његовом наступу, изведеном наизмени-чичним крошењима и апеватима, било је толико жестине, да је су-парник био буквално претажен. По повиђ се нашао у конопцима и јед ва се откачио, али тада је добио у лице један лепи пропис од којег је посрнуо четвороножац. Пре него што је судија стигао да броји, он се успрамио, но још није био задузео стаа (још није био доспео у могућност да настави, што пра-вила изискују), и већ га је погоди-о десни апеват у срце.

Сад је Лука Поповић гроги, а „непријатељ“ га никако не испушта. Димић сваата да је згодније но-гов час и ишдише плаховито. Лука се из једне нецоље сели у другу, али његово искуство и његова до-питљивост доносе спас. Њему по-лази за руком да се извуче и да се за време пауае истресе.

У трећој рунди он је довољно опорављен да може водити равноправну борбу. Димић се очевидно испушао. Он је потрошио много снаге и прилично је задихан.

Следеће две рунде доносе један мали обрт. Лука, техничви спремнији, постаје надмоћан и преузима иницијативу. Несрећа је, међутим, хтела да му Димић главом расече десну обрву, што му је до краја сметало пуно. Дуле је после тога и себи дозволио неке фаулове. Јед ном је, на пример, левичом просто пречпао протувника за грло, а десном звекнуо у лице. У врат је тачиље ударао једнаа, али то је било случајно.

Било како му драго, тек се до-био утисак да Луки на зло служи она рана изнад ока.

Шеста рунда је била веома сиро-та садржајем. У следећој пак до лазе до изражаја ефикасност Ди-миђа, који, иако знатно лакши, до минора надвлашћу и моралом. По повиђ се интелигентно брани, али у осмој рунди његов отпор је го-тово сломљен, јер Дуле појачава жестину.

Занимљиво је да Димић није у-спео добити преиоследњу рунду. Вадећи да губи по бодовима, По-повић је осуо митраљеску ватру, која је била лепа али и неопасна!..

Димић

На крају је било повући потегне. Од једног десног крошеа испод ува Лука се једноставно извалио на леђа. Изгледало је као да неће устати ва десет секунда, али његова воља је била јача од снега. Он је продужио биткy. Амортизу-јући ударце и скакућући се у кленч, избегао је нок-аут.

Као што видите, било је повуци — потегни.

Један мали део гледалаца, је имао утисак да је требало дати не решен резултат. Један из жирија, у чију непристрасност не треба сум њати, чак је дао победу Луки По-повићу, али то је била омашка. Димић је победио и заслужено и убедљиво. За пола сата биткe он ниједног тренутка није био упро-жен од успављивања. Нема спора да је примено доста чистих и пре-цизних удараца, али је факат да их је изврвао лако, о чему се при лично бележења бодова води ра-чуна. Он је, поред тога, скоро стал но ван у нападу.

Што се тиче Луке, он је тако ређи умро у лепоти. Радио је вр-туозније и тактичви умешније, али остаје да је једва избегао сла-вање.

У окпиру ове приредбе „Југо-славија“ се сјајно ревалирала „Београду“, који није добро изје-дан једини меч.

Вучанић (Ј.“) је, благодарећи одличним директним ударцима, у другој рунди нок-аутирао необич-но отпорног Шпанга (Б.“).

Фуке („Ј.“) је, захваљујући из-врсној игри ногу, победио на поене храброг Харнеру („Б.“).

Јако узбудљива је била борба између Зврка („Ј.“) и Ушљебрке („Б.“). У другој рунди је Зврко нешто од ударца и нешто од наср-таја пао на земљу. Необуздани Ушљебрка је тада притрчао и за-лао му један тежак апеват у бра ду. Ту је судија, Владарски, на-правио једат велику погрешку. Ме сто да дисквалификује боксера, ко ји је направио највећи могући пре кршај, он је дозволио да се борба настави, те је хендикепирани Зврко био у великој неприлици.

На крају је Зврко донео једну соломонску, али перфектну одлуку. Иако је Ушљебрка, не умишљајући у обзиро фаулове, водио, дао је по беду Зврку, што је било сасвим умесно из ових разлога:

Кад је Ушљебрка ударио про-тивника који се налази на земљи, а судија прекуство да га каже нок-аутом, са ринга су нестала пра вила, па је било неопходно да се задовољи спорт, што је наметнуло потребу да се победа додели Зврку, који је у ствари и победио у другој рунди, односно у тренутку кад га је противник ударио на

Лука Поповић

поду.

Изврсни Палић („Ј.“) је имао до ста мука да по бодовима туче Гли горића („Б.“). Нерешена је била борба између Радића („Ј.“) и Аја-диновића („Б.“).

Приредба је донела добар спорт и задовољила пуну дворану.

Владимир Кустудић.

Хокеј

Карловчани иступили из управе Хрватског клизачког савеза

Између управе Хрватског кли зачког савеза и Карловачког спортског удружења наступило је спор. Поводом тога у Карлов-цу су издати летци у којима се цела ствар претставља.

Спор је избио око тога што хокеј-екипа К. с. у. није дошла у Загреб на утакмицу са Загре-бачким клизачким друштвом, за проеистко Бановине хрватске. Савез је З. к. д. проглазио победником.

Карловчани, међутим, објаш-њавају како је до тога дошло: За ту утакмицу К. с. у. је дуже времена спремао игралиште и у-трошио доста новаца за његово уређење. Кад је требало да се игра полу финална утакмица стигао је телеграм којим се К. с. у. ултимативно позива у Загреб на одигравање те утакми-це. Позив је стигао ујутро у 9 часова, а сат доцније требало је да почне утакмица. Играчи Карловца те је то још један разлог да није могло на време да се стигне.

Управа клуба је неколицно пу та интересишала и кад није по-могло, решено је да сви чланови К. с. у. који су у управи Са-веза иступе из ње.

Велики успех „Конкордије“ која је са последњег места дошла на право

Загребачка „Конкордија“ је клуб велике традиције и славне прошлости, великих успеха. Два пута су играчи „зелених“ осво-јили првенство државе, проносе-ћи славу и величину нашег спор та широм света. Ово што је да-нас за Београд Б. с. к. или „Ју-гославија“, то је некада за За-греб била „Конкордија“. Тада се ни једна државна репрезентаци-ја није могла замислити без и-грача „зелених“.

Али фудбалска слава је врло променљива и нестална. После великих успеха дошли су дани опадања. Неки играчи су напу-стили клуб, други остареди или престали да играју, а замена ни је било те је „Конкордија“ из дана у дан трпела поразе. Једи-ног дана је „Конкордија“ испа-да из државне лиге. Мислило се да је то крај. Ипак, нашао се човек, који је својом енергијом и способношћу подигао овај клуб. То је био познати спорт-ски радник Богдан Цувај. Он је преузео фудбалску секцију, до-вео нове играче и почео са њи-ма редовно да тренира. После кратког времена, „зелени“ су по чели да се поправљају: ушли су поново у државну лигу, а ове године су освојили прво место на табели Хрватске лиге, испред Грађанског и „Хајдука“.

У недељу, београдска публи ка имаће прилике да опет види овај напредни тим, у утакмици против „Југославије“. Прошле године је „Конкордија“ победи-ла Б. с. к. усред Београда са 3:2 и освојила Грађанске сво-јом лепом и фер игром, тако да за њено гостовање у Београду влада велико интересовање.

„Конкордија“ долази у најбо-љем саставу: Моисиедер, Кра-мер, Павица, Пушкец, Павле-тић, Худика, Беда, Голоб, Мура дори, Погачник и Земљић.

„Југославија“ ће такође изве-сти најбољи тим у комплетном саставу, јер се Бајић вратио из Сарајева. Играчи „црвених“ су редовно тренирали и налазе се у доброј кондицији. Само би се морала скренути пажња навал-ним играчима да мање дрибљују, а више пуцају на гол.

Утакмица се игра на игралишту Б. с. к-а, а почиње у 13,45 ча сова.

Љ. Л.

Друга годишња скупштина Хрватског ногометног савеза

Загреб, 18 јануар

У недељу се држи друга го-дишња скупштина Хрватског но-метног савеза у Сплиту, на ко-јој ће стари одбори на челу са г. др. Ивом Краљевићем подне-ти рачуна о своме раду.

Још су свима у свежој успоме-ни тревења, која су била настала пре нешто више од годину дана, када су хрватски фудбалери од-лучали да систем ногометне упра-ве децентрализују. Захваљујући трезвеном вођама спорта ни-је дошло до онога, што су песи-мисти очекивали, а то је пропа-дање целокупног фудбала.

Година 1940, као прва година са три народна ногометна саве-за, донела нам је леп биланс. Наш престиж у међународном ногометном спорту повиова је за узео оно место, које му по вред ности припада. То је рећи да смо ми после Мађарске и Ита-лије најбоља фудбалска сила у Европи.

Консолидовање прилике омогу ниле су, да се већа пажња по-свети оним мањим клубовима ван Хрватске дапе него што се ра није чинило. Данас је ситуација другачија. Лигашки воде бригу о себи, а народни савези посвећују све већу бригу оним мањима, ко ји се боре са најтежим потешко-ћама.

Једно од најболнијих питања хрватског фудбала јесу добра игралишта са свим потребним хигијенским уређајима као што су топли тушеви и здраве свлачи онице.

Питање игралишта биће уско-ро, како изгледа, повољно реше но, захваљујући енергичном ра-ду Хрватског ногометног савеза и правилном схватању значаја спорта.

Велика се пажња посвећује подмлатку, па се тако у изме-штају каже дословно: „Омлади-на у ногометном спорту, баш се спортом најпре из осећаја дужности према свом народу“ и друштву, те се брине и да негује своје здравље“.

Овакво третирање питања но-гометног спорта имало је одјека код јавних власти, који у сва-ком погледу иду на руку хрват-ским спортистима.

И у фудбалу најважније је пи тање ред и дисциплина. Ово пи-тање данас је у целости решено захваљујући енергичном ра-ду Хрватског ногометног савеза и правилном схватању значаја спорта.

Велика се пажња посвећује подмлатку, па се тако у изме-штају каже дословно: „Омлади-на у ногометном спорту, баш се спортом најпре из осећаја дужности према свом народу“ и друштву, те се брине и да негује своје здравље“.

Овакво третирање питања но-гометног спорта имало је одјека код јавних власти, који у сва-ком погледу иду на руку хрват-ским спортистима.

И у фудбалу најважније је пи тање ред и дисциплина. Ово пи-тање данас је у целости решено захваљујући енергичном ра-ду Хрватског ногометног савеза и правилном схватању значаја спорта.

Даље, спроведено је осигура-ње играча у несрећним случаје-вима. Дошуше, то је до сада из територију Хрватске спровео са мо загребачки ногометни потса-вез као најећи, али и остали потсавези проучавају овај про-блем, који ће ускоро решити.

Међу најећим успесима биће су сусрети Хрватска — Шваицар ска у Загребу и Хрватска — Ма ђарска у Загребу и у Будимпеш ти. Ови успеси нису били само успеси хрватског фудбала него и целокупног југословенског спорта.

Хрватски ногометни савез бро ји данас дпе стотине чланова, а вероватно је да ће се овај број ускоро повећати.

А. Н.

ИЗЈАВА Г. ДР. МАСАЛЕ, ПРЕТСЕДНИКА БОКСЕРСКОГ САВЕЗА

У просторијама „Југославије“ нашао сам г. др. Масалу, пред-седника Српског боксерског са веза, и замолио га да ми каже нешто о плановима и раду Са веза. Г. др. Масала је рекао:

— Ми више волимо да радимо, него да причамо, јер од прича ња наш бокс нема ништа. Ипак хоћу да истакнем да нам је дра го да се београдска публика живо занима за бокс и да у ве-ликом броју посећује боксер-ске приредбе. Са своје стране учинићемо све што је могуће да овај спорт стекне што већи број приставница, те немо у том смислу и даље радити. До сада је у Савез учлањено четрнаест клубова, а још неколико је у формирању. Њихове немо напо ре са своје стране потпомогну ти. Ако нам приликс дозволе, омогућићемо гостовање страних боксерских клубова, да на тај начин најбоље популаризирамо овај спорт. — завршио је г. др. Масала.

Љ. Л.

Спортске вести

Овим се последња пут позива ју сви смучарски учитељи и суди је бившег ЗСС-а, а са терито рије ССЗС-а, да се пријаве зак ључно до 31 јануара 1941 годи не, ССЗС-а, на адресу г. Б. Ли нић, секретар, Београд, Чубрић на 4, и пошљу своје исказање, како би ССЗС-а могао на осно ву поднетих пријава формирати: 1) Кадар орпских смучарских учитеља, и 2) Кадар смучарских судија ССЗС-а. Упозо равају се сви учитељи и судије да до овога рока поднесу исказ ниће и пријаве се Савезу. У про тивном сматраће се да су пре стали активно да раде и биће брисани у смислу савезног пра вилника.

1) Позивају се сви клубови С. б. савеза, да до 31 јануара 1941 године, уплате чланарину за досадање, верификоване бок сере. 2) Позивају се сви профе сионални боксери, да најкасније до 31 јануара 1941 г., обнове лисапе за 1941 годину; лисапе за 1941 годину издаваће се само оним боксерима који буду Саве зу доставили и име менаџера за кога су везани уговором. 3) Из вештавају се сви чланови Саве за, организатори-менаџери, клу бови и боксери да ће се седнице Савеза у будуће одржавати четвртком у 20 часова, а не као што је до сада било уобичајом.

Неуредна столица

утиче на цели организам. Добро средство, које поуздано делује, јесте Дармол-Чоколада за отварање.

ДАРМОЛ

СИТИ

ДАНАС у 3, 6 и 9.15 ч. приказујемо на свеопштим захтев публике **први и други** део најузбудљивије **премијере** свих времена према чу-веном стрип роману

Радио Патрола

Обадва дела заједно

Филм са двапаест огромних чинова доноси после свака два огромна чина нова не-виђена сензација.

И поред огромних трошкова за приказивање овог скупо-ценог филма **цене непромење-не 6, 9, 12 дин.** Рана велике дужине филма моли се п. п. да дођу на време, пошто су већ **карте** у претпродаји.

Места су нумерисана.

127647

БЕОГРАД — НАЈВЕЋИ И НАЈУДОБНИЈИ ПРЕСТОНИЧКИ ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОПИ — **КОЛАРАЦ-ВРАЧАР** — **КАСИНА**

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 Руска премијера коју ће одушевљењем поздрављају без раз-дике сви гледаоци

Циркус

ОРЛОВА, СТОЉАРОВ, МЕЉНИКОВА

Најлепши љубавници

ЛИНДА ДАРНЕЛ — ТАЈРОН ПАУЕР

показаће Вам како се воли, љуби и ужива у нашој следе-ћој премијери витешког хумора, сварших елегаиције и гомила-вих ситуација

ГЛАДНА ЉУБАВИ

У 3, 5, 7.10, 9.30 — ДАНАС — у 2, 4 и 6 ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 историјско у сва три биоскопа најузбудљивије епопеја савремене историје, надмашила уз огромне материјалне трошкове!

МИЛИОНСКА ПРЕМИЈЕРА! НАЈВЕЋИ УСПЕХ СЕЗОНЕ!

АЛКАЗАР

Неоспорно најлепши тријумф људске стваралачке моћи у коме су уметнички приказани историјски догађаји из братоубилачког рата у Шпанији, надчовечанске патње, дирљива драма људске душе, и љубав очишћена несрећама и сенка ужасних пролотих модерног рата

У главној улози старости који ће остати бесмртни

МИРЕЈ БАЛЕН - МАРИЈА ДЕНИС

РАФАЕЛ КАЛВО . ФОСКО ЂАКЕТИ-АЛДО ФИОРЕЛИ

Читав свет је са најлепим дивљењем посматрао херојски отпор оних који су бранили Алказар и ужасавао се кад је претварам у прах и пепео. Таквих примера још није било за филмску нити ће их више икада бити, зато ово дело немогућно је не смети пропустити.

Код Касиде следећи програм први руски филм са оригиналним снимцима из руско финског рата

МАНЕРХАЈМОВА ЛИНИЈА

127687

КОЛОСЕУМ

ВЕЧЕРАС у 9,30 часова ПРЕМИЈЕРА

Изванредне духовите мађарске комедије

Hipolit lakaj

Два сата изванредне забаве и разоноде гарантујеу Вам

Kabos Gyula, Jovor Pal, Erdélyi Mici, Csortos Gyula, Gózon Gyula

Набавите карте у претпро-даји. Места нумерисана.

ЗА ДНЕВНЕ ПРЕТ-СТАВЕ у 3, 5 и 7

СЛЕПА ДЕВОЈКА

— ROZSAFABOT —

ЛУКСОР ТЕЛЕФОН 21-217

Доња сала у 10,30, 3.15, 5.15, 7.20 и 9.20

Премијера пустоловног ВАРНЕР БРОС ФИЛМА

МОРСКИ ВУК

ЕРОЛ ФЛИН

Прва сала: у 10,30, 3.15, 5.15, 7.20 и 9.20

ЗА ЊЕН САН НИКО И НИШТА

ЦОН ГАРФИЛД ПРИСЦИЛА ЛЕН

Следећи програм: ПРЕМИЈЕРА изванредне ма ђарске музичке комедије

ПОРУЧНИК НОСТИ

(A NOSZTY FIU ESETE A TOTH 'MARIVO)

по роману МИКСАТ КАЛ-МАНА, филм љубави, тем-перамента цигапске музике, лумперада и неодољивог ху-мора. У гл. улогама: ПАЛ ЈАВОР, ЕВА СЕРЕ-ЊИ, ЕРЖИ ШИМОР, ЂУ-ЛА ГОЗОН, ГАБОР РАЈ-НАЈ и ТИБОР фон ХАЛ-МАЈ

УРАНИЈА

У 3, 5, 7.10, 9.30 премијера филма московске продукци-је „Мосфилм“ о легендар-ном руском јунаку

Стењка Разин

М. ЖАРОВ, В. ГАРДИН А. АБРИКОСОВ

Бадњак на нашем Двору

У 3 сата сва места по 10 д.

У припреми премијера снаж-не драме људских страсти

ЛАЂАРИ ПЛАВОГ ДУНАВА

ХИАДА КРАЉ, АТИЛА ХЕРБИГЕР

127605

Свечари

— Армијски ђенерал Д. Т. Симовић о својој слави св. Јовану Крститељу не може примати посете.

— Генерал Живан Митровић славиће своју славу св. Јована у најужем породичном кругу. Посете не може примати.

— Драга и Д. Вој. М. Вујанац, адвокат славе Св. Јована.

— Г-ђа Олга и др. Душан Пелеш, министар у пензији, славе св. Јована само у породичном кругу.

— Г-ђа Софија Бл. Антонијевић са децом, слави св. Јована у својој новој кући, Проте Матеје 39, први спрат.

— Прота Тодор Милић, парох новосадски, не може примати по сете о својој слави због болести у породици.

— Света Вукајловић, касационни судија, неће примати посете о св. Јовану због болести своје и госпођине.

— Ксенија и Војислав Ђорђевић, судија, о својој слави св. Јовану неће примати посете због болести.

— Рилка и Драгољуб Илић, пензионер, своју славу св. Јована не могу славити због болести.

— Михаило Ј. Талић, инспектор Главне контроле, с мајком Катарином, не може примати у својој слави посете о својој слави св. Јовану.

— Г. Илија А. Протић, полицијски саветник о својој слави св. Јовану неће примати посете.

— Слави Светог Јована Крстиног Дрејић, инспектор Мин. Шума, са породицом.

— Љубица и Фил. В. Ашковић, гвожђ. трг., неће славити своју славу, јер су на путу.

— Господа и генерал у пензији Димитрије Р. Живковић, не могу примати посете о св. Јовану због жалости.

— Удружењу Србобранаца у Београду као хумано друштво, част је хумано Вас са поштованом породицом и Вашим пријатељима на своју крсну славу Богојављење 19 јануара 1941 год. која ће се одржати у просторијама Трговачког удружења — Југословенска 18, или угао Поенкареове и Југословенске улице. Домаћин славе је г. Ђурица Кљаковић, градски сенатор и пуковник у пензији. Сечење славске колача обавиће се у 11 и по часова пре подне а ручак у 21 час у истим просторијама одржаће се свечана вабаша са изграном, на коју Вас молимо да Ваши пријатељски присуством увеличате нашу свечаност. Улазнице за вабашу од особе 15 динара. Одело обично. Добровољни прилози примају се са захвалношћу. Свира прворазредан џез оркестар. Управа.

— Милан Поповић, адвокат и Нинела Поповић, електричар са мајком Љубицом, због жалости неће славити своју славу Св. Јована.

— Вукица и инжењер Мирослав Јелдински, не могу примати посете о својој слави св. Јовану.

— Дора и Сава С. Миленковић, Гаврашанинова 25, не могу примати посете о својој слави св. Јовану Крститељу.

— Анђа и Света Новаковић, пешадијски мајор, о св. Јовану биће на путу.

— Живка М. Ковачевић и син не славе.

— Катарина и Драгомир Стојановић, ђенерал у пензији, о св. Јовану биће на путу.

— Јеврем Симић, пуковник у пензији, због жалости не прима о св. Јовану.

— Десанка и Мирослав Јанићијевић о слави св. Јовану биће на путу.

— Љубица и Мирко Војтех о својој слави св. Јовану неће примати посете.

— Др. Вељa Савић, са породицом биће на путу о св. Јовану.

— Обитељ Миле Рајчевића, проф. универ. биће на своју славу св. Јована изван Београда.

— Ирена и Бранко Вујанац славе своје Крсно име Св. Јована. Змај од Ноћаја 9 други спрат.

— Ковиљка и Стеван Токмаковић славе своју славу Св. Јована Душанова 8.

— Зора и Драгутин Осина славе св. Јована. Војводе Степе 21, друго двориште.

— Иванка П. Стевановић славиће са синовима у Куманову.

— Славу св. Јована одне године славићу у Требињу, Петар Тупањанин.

— Радмила и Александар Милошевић са мајком, прославиће св. Јована у Врањској Бањи.

— Светозар Михаиловић са сином Михаилом прославиће своју славу св. Јована у кругу породице, због слабости у породици.

— Стева и Драгомир М. Драгојевић своју славу св. Јована прославиће у породичном кругу.

— Госпођа Медовић прославиће своју славу св. Јована у кругу породице.

— Наталија и Драгиша Т. Николић због жалости за својом мајком Новком, своју славу св. Јована прославиће у породичном кругу.

— Инж. Александар Дојчиновић, са супругом, прославиће своје крсно име св. Јована у најужем кругу породичном и не може примати посете.

— Олга и Петар Сарић, пенз., са сином Борисавом, неће примати посете о слави св. Јовану и про сиће славе св. Јовану у најужем кругу породице.

— Др. Александар Јовановић, ректор Економско-комерцијалне високе школе, слави ове године своју славу св. Јована у најужем породичном кругу.

— Митар Мартиновић, генерал у пензији, славиће своју славу св. Јована у кругу своје породице због болести у кући.

— Инж. Драгомир Ђ. Пальић, пуковник у пенз., о својој слави св. Јовану неће примати посете, већ ће је прославити у кругу породице.

— Миша и Марко Павловић, из спектор Мин. у пенз., ове године св. Јована славиће у Пожаревцу.

— Др. Стојан Новаковић, синург, не може примати посете о својој слави св. Јовану.

— Десанка и Живојин Паунковић, начелник Министарства у пензији, о својој слави неће примати посете.

— Инж. Олинера и Јован Д. Апостасијевић, царински инспектор, славиће и ове године у Палмотићевој 26, са мајком и затом.

— Вукосава Вучковић славиће св. Јована са сином Сашком, Мајке Јевросиме 50/IV.

— Јован, Милан и Милован П. Матић, славиће св. Јована, Хиландарска 21/III.

— Др. Бранко Мильуш, бив. министар, славиће св. Јована код оца у Сапском Моству.

— Апостол. З. Стошић, слави своју славу св. Јована. Стан Стра хинића Бана 26/I.

— Косара и Радош Н. Илић, трговински путник, славе св. Јована на Коститела 20 јан.. Војводинска ул. 4/II.

— Јован Зорко, директор Музичке школе у Београду, не може примати посете о својој слави св. Јовану. Биће на путу.

— Породица Гавре Кики неће примати посете о својој слави св. Јовану.

— Сретен Трифковић, управник Казненог завода у пензији, неможе примати посете о својој слави св. Јовану.

— А. Марушић, адвокат, са породицом, не може све године примати убичајене посете о својој слави св. Јовану.

— Жана и Милоје М. Андрић, шеф отсека Дирекције пош. трговине, не могу примати посете о св. Јовану због жалости.

— Своју крсну славу св. Јована немогу славити због смртног случаја Фрања Вратовић.

— Инж. Нико Мартиновић о својој слави св. Јовану биће на путу.

— Милица и Драг. Плавшић, архитекта, о својој слави св. Јовану немогу примати посете због жалости у породици.

— Милица и Милутин Х. Крајинчанић, директор Клиничког друштва, услед смрти свога брата, неће све године примати никакве посете о својој слави св. Јовану.

— Лепосава пок. Пере Павловића, пуковница, услед болести у породици неће славити.

— Др. Милош Тривунац, професор универзитета, не може примати посете о слави.

— Гојко Р. Петрић, неће примати све године посете о својој слави св. Јовану Крститељу.

— Наталија и Душан Пећанац не могу примати посете о св. Јовану услед болести у кући.

— Владимир Вујновић, начелник Мин. пољопривреде, не може примати посете о својој слави св. Јовану.

— Драгиња и Јован Попеско, брод. капетан, неће примати уобичајене посете о својој крсној слави св. Јовану због жалости у фамилији.

— Госпођа и г. др. Војин М. Матић неће примати о својој слави св. Јована.

— Проф. Плештић неће моћи примати посете о својој слави св. Јовану.

— Коста А. Стефановић са породицом из Земуна неће примати посете о слави Св. Јована услед болести.

— Александар и Владислава Стефановић из Земуна неће примати посете о слави св. Јована услед болести.

— Зора и Аца Ф. Петровић, трг., не могу примати о својој слави св. Јовану због жалости у фамилији.

— Рилка и Драгољуб Илић, пензионер своју славу св. Јована не могу славити због болести.

— Г-ђа и С. Станић, сав. М. ф., о својој слави св. Јовану Крститељу, не могу примати посете због болести и породици.

— Никола Г. Биволаревић, секретар Дунавске бановине, неће примати посете о св. Јовану.

— Олга Вучковић, проф. и Предраг Вучковић, адв. прип., из Ниша, неће примати уобичајене посете о својој слави св. Јовану.

— Хрисуло Тиирковић о својој слави св. Јовану не прима посете због жалости у породици.

— Породица Илкић не може примати посете о својој слави св. Јовану.

— Љубица и Фил. В. Ашковић, гвожђ. трг., неће славити своју славу, јер су на путу.

— Једена и Милутин Тешић, директор друштва Росиће Фонсинер, због болести неће примати посете о својој слави св. Јовану.

— Миша и Ружа Радојковић неће примати посете о св. Јовану.

— Породица Мидосављевић, Земун, Дубровачка 16, неће примати посете о својој слави св. Јовану.

— Мара и Михајло Гиздовић славе своју славу св. Јована. Стан Деспотијева 35. II спрат.

— Сека и Стеван Тривунац, адвокат из Скопља, Вукића и Владе та Тривунац, чиновник Југослов. челика у Сарајеву, прославиће сво ју славу св. Јована ове године код своје маме Савке у Пожаревцу.

— Своју славу св. Јована прославиће са својима у Београду. Зора Боровићанин.

— Јулка Т. Јовановић удова-књижара, Цара Николе II бр. 22 слави св. Јована Крститеља.

— Добрила и потпуковник Радивоје А. Тодоровић, славе св. Јована. Стан: Хартвигова 14/V.

— Влада Марковић, јорганџија-градски већник, слави крсно име св. Јована Крститеља у своме домуСавинова улица број 21.

— Бошко Ђ. Бошковић, директор гим. у пенз. са сином Ђурђем, доцентом универзитета, славе св. Јована. Драгачевска 27.

— Господа и господин Света Бранковић са децом славе своју славу св. Јована у вили на Топчидерском Броју. Темишварска 12.

— Милорад Н. Тюмаковић адвокат Косовска ул. 17 слави своју крсну славу св. Јована.

— Даница и Душан Додић, генерал у пензији, са синовима Вал дислављем, коњичким капетаном и Др. Ратољубом, судијским приправ ником, славе св. Јована: Далматинска 55/III .

Београдски живот

Војни музеј (Горњи град) отворен је сваког дана сем среде од 9—12.30 и од 15—18 часова

Стална земаљска изложба отворена је — Миланова, Велики бр. 71. отворена радним даном од 8 до 12 и од 15 до 18 а недељом и празником од 9 до 12 и од 15 18 часова.

Зоолошки врт (Мали Калемегдан) — отворен сваког дана од осам часова ујутру до мрака непрекидно.

Варијете Палас Коларчева 1 (Југо-Банка) Дансинг Бар 22% варијетски програм

РАТНИЧКИ ДОМ — велика билијар сала — 7 билијара, одељење за бриџ, шах, домине и друге игре. Седиште Београдског билијар клуба.

Кафана „Стара Палидува" Стара нога Главиша бр. 17а, препоручује праву домаћу храну. Рошитељ добро сортиран, пића чиста природна из домаћих задруга. Купонске књижице 20 на сто. Месечни кост у кафани и ван кафане. Цене солидне.

Драг. Мариковић

БИОСКОПИ

БЕОГРАД — (15) Цркуске (Орлова, Масалин, Володин)

КОЛАРАЦ — (15) Алказар (Мирел Бален, Мариja Денис).

КАСИНА — (15) Алказар (Мирел Бален, Мариja Денис)

ЛУКСОР (горња и доња сала) — (15) Морски вук (Ерол Фини, Брендa Маршал)

ВРАЧАР — (14) Алказар (Мирел Бален, Мариja Денис); (21.30) Позориште „Кибернетика".

УРАНИЈА — (15) Стенли Разин (А. Абрикокосов, М. Жаров).

КОЛОСЕУМ — (15) Слепа девојка (Селекши Зита, Гозон Буза).

СИТИ — (15) Радио патрола.

БАЛКАН — (14) 1) Робини злата (Кир стен Флеминг, Виктор Шталь); 2) Сеоска лола (Дајна Маргит, Рожаклеја Калман); 3) Фокс новости.

МЕТРОПОЛ — (14) 1) Пријада прерије (Боб Бакер); 2) Забрањена љубав (Роберт Тејлор, Мерл Оберон); 3) Сулавеј).

Пантеон: ТРУБАЧ — (19.30) 1) Луди од Јуче; 2) Фокс новости.

Књиге и часописи

„САВРЕМЕНА ОПШТИНА", комунални часопис за савремено унапређење градских и сеоских општина, који сваки последњи број наврши пуних 15 година сваког редовног излажења под сталним уредништвом др. Милослава Стојадиновића, доноси: На крају петнаесте године; Шта је то здрава кућа и од Др. Лазе Костића; Радне установе — основа новог поретка, од Др. Милослава Стојадиновића; Морал сеља и града према статистици завођене деце од Јована Минића мед. Уредништво Бирчанинова 10.

НАША СНАГА. — Изишао је на штампе први број часописа „Наша снага" на 64 стране са овим садржајем: Владарске врлине снаге (М. Видовић); Снага је у слози (Предраг Стојановић), Одвраћавање у култури (Др Божо Слепчевић), Позитивне и негативне карактери (Живорад Ђорђевић) и други. Овај часопис излази месечно на 64 стране; претплата годишње динара 60, полугодишње 30. — Уредништво и администрација: Београд, Брујанова бр. 1. телефон 26-819.

ОДОБРЕНИ УЏБЕНИЦИ ХИГИЈЕНЕ

за III, IV, VI, VII, VIII

ДР ВЛАДЕ СТАНОЈЕВИЋА

ДОБИЈА СЕ У СВИМА КЊИЖАРАМА

Личне вести

— Милан Ж. Пурић, уписан је у именик адвоката, са седиштем канцеларије у Београду, Бранкова 23, тел. 27-912.

Веридба

— Г-ца Цветанка Ј. Катевић, из Скопља и г. Милорад И. Гамбић из Београда, верени.

— Г-ца Мирослава В. Луковић и г. Владимир В. Глишић, приправник Министарства финансија, верени и испитани 12 ов. мес.

ВЕНЧАЊА

— Г-ца Иванка Јојкић и Никола Курилић, приправни чиновници, венчаће се 20 овог месеца у 8 часова у цркви св. Александра Невског. Честитања у цркви.

Читуља

— Моја добра и мила мама Милева-Нела, рођена Нелековић, удова Милана Станојевића, индустријалца из Београда, пре минула је 18 јануара у 5.30 часова. Погреб у недељу 19 јануара 1941 год. у 14.30 часова из капеле на Новом Гробљу. Ожалошћени: син Милорад, инжењер, и остала родбина.

— За великим болом јављамо тужну вест, да је наша добра и племенита мама, свекрва, ташта и мајка Дења удова пук. Јанајка Михаиловића пр., преминула 18 јануара о. г. а сахрана ће се обавити 19 о. м. у Пиромању. Дубоко ожалошћени синови: Љубомир и Властимир, кћерке: Љубинка и Видосава, снаје Дара и Пола и зет Влада са унукама, унучима и остатом родбином.

Помен

— Нашем драгом и непрежаљеном супругу, тати и деди Милану Пауловићу, директору Народне банке, даваћемо трогодишњи помен у уторак 21 јануара т. г. у 11 часова у цркви св. Саве. Ожалошћени: супруга Милица са децом и осталом род бином.

— Белка Тришић, из Обреновца, даваћемо свом незаборављеном супругу Светозару, пову годишњи а своју мајци Марици Богићевић, четрдесетодневни помен у уторак 21 о. м. у 11 часова у Обреновачкој цркви.

Захвалност

Изјава захвалности породице генерала Милутиновића. — У нежељености да свима посебно за хвали, породица генерала Драгу тина Милутиновића изражава овим путем своју најдубљу за хвалност Њ. В. Краљу и осталим члановима Краљевског дома, установама и појединцима на указаној пажњи поводом теш ког бола који је задесио.

Друштвене вести

Састанак чланова управе Удружења књижевника. — Позивају се сви чланови управног и надзорног одбора Удружења књижевника да неизостано дођу на важну конференцију која ће се одржати у просторијама Новинарског дома, у Франкопановој улици, у среду, 22 јануара, у 7 часова увече. Овај састанак има да реши низ важних питања за претстојећу скупштину Удружења књижевника.

ПРВО БЕОГРАДСКО ДРУШТВО ЗА ОДГАЈИВАЊЕ ГОЛУБОВА У БЕОГРАДУ, извештава да се састанак чланова одржавају сваке недеље од 10 до 12 часова пре подне, у Друштвеном стану кафана „Орашац" (Краља Александра 122). Тада се врши упис нових чланова као и улазак у чланарине, која износи 2 динара месечно.

СРПСКО ЛЕКАРСКО ДРУШТВО одржаће научну седницу, клучено због празника, у четвртак 23 јануара у 6 сати по подне, Зелени венац 3—5, тачно у 18.15 часова, са следећим дневним редом: а) Читање записника са прошле седнице, б) Приказ болесника и препарата; 1) Др. Слободан Ђ. Јовић, универ.: „Прилог операционих болестима због разних мождашних афекција; 2) Др. Љуб. Вујовић, шеф отсека: а) Задесно-каменог тромбозног синдрома (са рођена брата", б) Болести бубрега и сулфаниламид, 3) Др. Ст. Стојић, шеф отсека: „Један случај тешке хоријеје" 4) Др. Стеван Ђ. Јовановић, шеф отсека: „Клиничко-хематолошка компаративна слика двеју полицитемија", приказ болесника и препарата; 6) Предавање Др. Дим. Димитријевић, асистент нетур. всих. клинике: „О метаморфозним јама код епилепсије", г) Питања, предлози — евентуалије. Управа.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Ноћу Еугин, Краља Александра 26, тел. 26-380). Бројанска 1 код Малинића Босинска 8, тел. 21 132; Гоголјанска Радосава, Прокупичка 90, тел. 40-535; Дебељковић Довгутин, Краља Милана 18, тел. 20 945, Живковић Милан, Цара Николе Другог 53, тел. 41-017, Кара кашевић Милош Цара Душана 27, тел 26 417, Николић-Мутавџић Мара Немањина 30, тел 23 575; Поповић Зоран Ђорђевића 28, тел 24-589; Ромића Мирослава, Престолонаследников трг 6, тел 26-165, Селаковић Константин, Кнез Михајлова 46, тел 21-325; Стаменјевић Борђе, Краља Александра 176, тел 41-512

На Чукарици: Дуњић Душан, Трговачка 11 тел 55-009 дежурна стална

Телефон станице за спасавање 23456.

Окружни уред — ноћни лекар за хитну помоћ — број 21-731

Градски погребни завод тел. 20-607.

Амбулација Друштва за заштиту животиња и растиња под стручним руководством заступника Ветеринарског факултета обавља ноћну лечење све врсте животиња. Време ординације: од 11—12 и од 17—18 часова, Хартвигова 63, телефон 28-938

РАДИО

Недеља, 19 јануар

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 9.00 Пренос службе Божје из Вазнесенске цркве (пева хор Вазнесенске цркве). — око 10.30 Пренос са сабраног водоосвећења на Сави. — 11.50 Значајни извештај о водостању. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Опленца — Оркестарски концерт. — 13.00 Народне песме. Пева гла Вера Цветковић уз пратњу народног радиооркестра. — 13.30 Тачно време — Радиокалендар. — 13.40 Београдска недеља — затим: Концерт дувачког оркестра Краљеве гарде. — 14.40 Вести.

ПОПОДНЕВНИ ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 15.50 Тачно време — Објављивање програма. — 15.55 Разговори о корисности водних задруга. Предавање г. Аћима Банковића. — 16.15 Емисија за народ — У паузи 17.15 Стручни савети из пољопривреде — 18.15 Пренос музичке за игру оркестра Цоја Бенд. — 19.10 Вести — Радиокалендар — Речи најаве — 19.25 Наша земља: Старе Србобран — 20.40 Забавни концерт великог радиооркестра. — 21.40 Тачно време — Вести — Спортске вести — 22.00 Пренос музике из каване. — 22.40 Вести — 22.50 Дневни преглед и најава за сутрашњи дан — 23.00 Завршетак преноса музике из каване.

КРАТКОТАЛАСНА РАДИО СТАНИЦА

▲ 19.00 Објављивање програма и саопштења — 19.10 Вечерње вести — 19.25 Немачки час 19.40 Вести на словеначком 19.55 Румунски час 20.05 Италијански час 20.20 Турски час 20.35 Арапски час 20.50 Мађарски час 21.05 Час југословенског иностранства 21.40 Вести на француском 21.55 Енглески час 22.10 Француски час 22.25 Енглески час 22.40 Последње Јужну Америку 00.00 Емисија за Северну Америку

Понедељник, 20 јануар

ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ

▲ 6.00 Марш — 6.04 Вокал дувачки оркестар 6.36 Речи најаве. — 6.45 Вести. — 6.50 Лекарски савети. — 6.55 Војни дувачки оркестар. — 7.45 до 7.50 Друге јутарње вести.

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 9.30 Пренос службе Божје из цркве Св. Архистрала у Земуну — 11.30 Тачно време — Објављивање програма — Забавни концерт. — 11.50 Значајни извештај о водостању. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Опленца. — 13.00 Народне песме. Пева гла Теодора Арсенић. — 13.30 Тачно време — Радиодневник — Берлански курсеви. — 13.50 Концерт на чему изводи г. Илија Тодоровић. — 14.20 Бетовенова клавирска дела. — 14.40 Вести.

ПОПОДНЕВНИ И ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 17.05 Час за жене. 17.35 Концерт Радиооркестра. — 18.20 Здравствена предавања Централног хигијенског завода: О исхрани у зиму. Предавање др. Љубомира Стевановића. — 18.35 Народне песме из Далмације. Пева г. Никола Буковић уз пратњу тамбурашког радио оркестра. — 19.10 Вести — Радиокалендар — Речи најаве. 19.25 Национални час: У чему су лепота народне дуванске песме, предавање г. др. Владимира Дворниковића. — 19.40 Лондонски концерт Хајдн-Квартета. Изводе чланови радиоорканске трупе и радиохор. — 21.00 Симфонијски концерт — 21.40 Тачно време — Вести — Дневни преглед и саопштења. — 22.00 Час камерне музике. Изводе гђе Олга и Мирјана Михајловић. — 22.40 Вести. 22.50 Музика за игру до 23.00.

КРАТКОТАЛАСНА РАДИО СТАНИЦА

▲ 5.45 Прве вести — Тачно време. — 7.00 Јутарњи концерт — 7.45 Преглед штампе — 8.00 Емисија за Аустралију и Нову Зеландију — 13.30 Радио дневник — Тачно време — 13.50 Вести на француском 14.00 Концерт (Радио Београд) 14.40 Подневне вести 19.00: Објављивање програма и саопштења. 19.10 Вечерње вести — Тачно време. 19.25 Немачки час 19.40 Вести на словеначком 19.50 Румунски час 20.05 Италијански час 20.20 Турски час 20.35 Арапски час 20.50 Мађарски час 21.05 Час југословенског иностранства 21.40 Вести 21.55 Грчки час 22.10 Француски час. 22.25 Енглески час 22.40 Последње вести. — Тачно време 23.55. Емисија за Јужну Америку 00.00 Емисија за Северну Америку

Дневне вести

● ПОПУЊЕНА СУ СВА МЕСТА У ФИНАНСИЈСКОЈ КОНТРОЛИ

Обавештавају се интересенти, да су сва места у финансијској контроли попуњена, те је излишно подношење молби за пријем у службу финансијске контроле. Нарочито се скреће пажња лицима, који немају барем два разреда »гимназије или њој равне школе, да за њихов пријем у финансијску контролу сада нема законске могућности, те да се не излажу сувишним трошковима око састава молби и прибављања потребних докумената.

Из канцеларије Одељења за финансијску контролу Министарства финансија бр. 16.490-9 од 31 децембра 1940 г.

Позоришта

БУРАЂ БРАНКОВИЋ. — У недељу, 19 јануара, по подне, у 15 часова, даће се у згради код Споменика велика национална музичка драма од наше талентованог композитора Светомира Настасијевића „Бурађ Бранковић". Почетак у 15, свршетак око 18 часова. Цене места од 5 до 34 динара. Ложа 140 динара.

МАТУРА. — У недељу, 19 јануара, даће се као дневна претстава у позоришту на Теразијама успела комедија „Матура" од Ладислава Фодора. Цене места: дома 80, остала места од 3 до 20 динара. Почетак тачно у 15 часова.

ИВАНКА. — У недељу, 19 јануара, даће се у згради код Споменика као вечерња претстава врло успела комедија из народног џунгофранцуског живота „Иванка". Цене местима: дома 100, осталa места од 3 до 30 динара. Почетак тачно у 20 часова.

ПОРОДИЦА БЛО. — У недељу, 19 јануара, даће се по подноћи на Вечнору „Породица Бло" од Љубише Бобић. Су долују ће Стошић, Пајановс, Бобић, Дулишковић, Н. Макунић и гг. Гец, Живановић, Богатинчевић, Живковић, Миловановић. Цене места: дома 50, остала места од 3 до 20 динара. Почетак тачно у 20 часова.

Прилози

Добротвори штићеника домова слепих Витешког Краља Александра Првог Уједниитеља, у Земуну. — Г-ђа Вида Поч. Аце Јованоновића, са децом, из Београда, положила је до слеће у овоме: Домовима 1.000 динара, на дан четрдесетодневног помена поч. Александру-Аци Јованоновићу-Ресавцу, бившем трговцу, из Београда, иначе великом добротвору слепих, са жељом, да се побољша ручак слепим штићеницима на дан 18 овог месеца; 100 динара г. Михајло Митровић, бивши кафеџија из Београда, на дан своје славе Св. Јована, а за успомену на свога брата поч. Младена Митровића, приликом 10-годишњег помена покојнику; Динара 50 г. г. Зорка и Мара Вукајловић, из Обреновца, у спомен на четврту годишњицу од смрти своје браће поч. Миодрага и Милорада В. Симића, из Обреновца; Динара 50 г-ђа Олга Грбић, учитељица, из Београда, као захвал за одрављење своје мајке; Динара 50 г-ђа Ленка Ристић, удова, из Петровграда, за успомену на своје драге покојнике; Динара 25 г-ђа Олинера Гроздановић, из Скопља. — Приложницима на овом прилогу, ова Управа и њени штићеници упућују најдубљу захвалност. Почивши великом добротвору нека је вечан покој.

Телефони аутотакси станица

АУТОМОБИЛСКЕ РАДЊЕ

Форд, Меркур и Линкол, „Аутомотор" инж. Александар Драгићевић, Дечанска 7, тел. 21-814.

БОСТОН.

„Балкан", Призренска улица, телефон 23-707

„Бостон", Краља Александра — 42-328

„Блед", Кнеза Павла улица — 33-230,

„Бристол", Карађорђева ул. — 30-798.

Гаражинвест, Теразије — 25-663.

„Дарданела", угао Краља Петра и Душанове улице — 28-943.

„Експелзиор", Краља Фердинанда — 20-567

„Житомир", угао Краљице Марије и Гетеове улице — 30-895.

„Железничка станица", Вилсонов трг — 24-373

„Руски цар", Обилићев венац — 21-803

„Занатски дом", Калемегдаска улица — 30-796

Краљице Наталије улица (код Вознесенске цркве) — 28-164.

Кнежев Споменик (код Народног позоришта) — 21-279.

„Македонија", код Универзитетске зграде — 30-878.

„Мостар" — 50-111.

„Палас", Топличин Венац — 22-905.

„Славија сквер" — 25-074.

Славија, Светозарева улица — 30-800.

Санаторијум „Врачар", Бирчанинова улица — 30-548.

„Тополи", сказер код Аграрне банке — 29-120

„Чубура", — 41.300.

Палилулска пијаца — 21-654.

Палилулска Удружења, Југословенска улица 167 — 30-404.

Аутомобилске радње: Форд, Меркур и Линкол, „Аутомотор" инж. Алексан

Концерти и забаве

ОСВЕЋЕЊЕ ДОМА ТРГОВАЧКИХ ОМЛАДИНАЦА. — Београдска трговачка омладина извршиће у недељу 19 о. м. у 11.30 часова свечано Освећење Дома трговачких омладинаца, који је подигла на углу Цетињске и Хиландарске улице бр. 1 на властитима поч. Евгенија Н. Конак као задужбину њених родитеља Николе и Марије Нинковића. Умољавају се чланови Бто да изволе присуствовати овом свечаном чину. На програму су: говор, Форе, Балет, куплети и рапорт. У програму наступа популарни и омиљени г. Тамаров. Улаз бесплатан. Почетак програма у 9.30 у вечер. Програм врати одличан џез-оркестар овог позоришта, диригент г. Рада Павловић.

Скупштина занатлија у Осјеку

Осјек, 19 јануар

Занатлије на суседном села Чепина имали су, такође, религиозни и дискусиони састанак, на којему су детаљно претресана сва актуелна питања која интересују занатлије сиих грана. Нарочито је приказан тежак положај занатлија који нису у стању да избалансају сировине у сиру обавезама сиојих заната. На крају је изабрана нова управа. За претседника је изабран г. Петар Гирел, а за чланове Управног и Надзорног одбора г. г.: Степан Коршанац, Јосип Бек, Јеуденит Штагавер, Андрија Гетош, Јосип Пашуд, Иван Хоцеиски. За секретара је изабран г. Степан Фрдрих, а за благајника г. Иван Кашера.

Слаба берба бибера

Амстердам, 19 јануар

Према приватној процени, берба бибера у области Лампонг, на Су матри, изнеће 27.000 тона, место 40.000 колико су износиле раније процене. Услед великих суша берба бибера у овој области много је подбацила. Цена биберу на њујор шкој берзи у децембру прошле године скочила је услед ниске проце не бербе за 1940 г. Овај скок цена је често спекулативног карактера, пошто постоје резерве од 55.000 тона, које су довољне да по крију америчке потребе за три го дине.

КРИСТАЛНА ОГРЛИЦА

Написао ЕДУАР ОЖЕ

На брзину спаковаше сву храну што је била остала у кабини. Уосталом, није је много ни било. Жанвје причврсти тај пакет себи на главу и изиђе кроз прозорчић.

За то време, на „Стела Мару" са много муке покушавало се да се спроведе једно искрцавање у море. Жанвје је чуо звиждук команданта који је надјачавао ветар. Требало се пожурити, јер, чим се „прави" путници искрцају, потражиће одмах и заробљенике.

Талас је снажно ударио о брод.

— Андре, рече Жанвје, угушујући свој глас, размислите мало. Немојте се бојати. Развијте тај покривач и сиђите полако. Чим будем дохватио ваше ноге, помоћи ћу вам.

За неколико секунди, девојка, која је имала пуно поверење у Жанвјеа, додирну стену без велике тешкоће. Ипак, дрхтала је из све снаге.

— Бојим се, Рене! Страх ме је.

— Разумем вас, драга моја, али наша искушења ће брзо бити завршена. Чим се будемо нашли у некој великој варошн, биће мо спасени. У Кини не једу хришћане.

Затим, дигавши главу, рече:

— Ах! Линг Тао! К нему!

— Идите право на обалу са девојком, јави се Линг Тао.

— Поћи ћемо заједно. Сиђите само.

— Кинез се придружи Рењеу и девојци. Са ауторитетом полицајац је преузео команловање над искрцавањем.

— Таласи, можда, иду далеко у унутрашњост копна, објашњавао је он. Не треба се заустављати, па ма каква била њихова снага. Једно зрно је! Јесте ли разумели?

— Да, да!

Рефлектор који је осветљавао искрцавање путника остављао је кљун брода у мраку и у овој помрчини три заробљеника изиђоше на стење. Жанвје је придржавао за руке своја два друга.

Талас их је гурао, али кад се он враћао мору морали су јако да се одупру, да их не би повукао на пучину.

— Храбро! довикивао је с времена на време полицајац. Храбро! Примењујем чвр сто тле!

Он је лагао. Хаос од стења није се никако завршавао.

— Линг Тао, шта ће радити ваш пријатељ у овом купатилу?

— Баво нека га штити! гунђао је Линг Тао.

Затим, одједанпут, они осетише мало чврше тле и потрчаше, док је вода једва долазила до њих.

— Спасени! Спасени! — повика Андре Лагранж, плачући од радости.

Како су се били окренули натраг, видеше у зори која се полако јављала силуету „Стела Мару" претворену на стени, коју су таласи запљускивали са свих страна...

—o—

После многонапора са „Стела Мару" успели су да се искрцају и остали „прави" путници.

Групу су сачињавали: Господар — којем су догађаји одузели мало гордости — Тонг Мај и два друга Господарева земљака — у свему главни штаб криумчарске банде делегиран за Европу.

— Побегли смо од мађарске полиције да бисмо пали у таласе циклона, гунђао је Пи Јун Пао. Кад мислиш ти, Тонг Мај, да нам може стићи помоћ?

— Богами, проћи ће много часова!

— Али колико?

— Десет, дванаест... ако помоћ уопште стигне.

— Са великом опрезношћу два морнара са „Стела Мару" узеше на руке Пи Јун Пао и положише га на суву обалу, на стотину метара од места где су се били зауста вили Линг Тао, Андре Лагранж и Жанвје, неколико минута раније.

Страшни деспот, чим се осетио у сигурности и заборављајући за тренутак неугодну ситуацију у којој се налазио, јер га таласи нису имало поштедели а био је мокар као риба, нареди преко морнара који су се враћали на брод да командант искрца и заробљенике.

Заробљеници! Мало су били занемарили бригу око њих док су се сами искрцавали. Командант одмах после свог помоћника према кабини у којој су они остали. А овај је могао само да констатује да су заробљеници побегли кроз прозорчић! Нису чекали да се измену брода и копна успоста ви организована веза!

Са свитањем дана бура се стишавала. Грмљавина је престала, киша више није па дала, ветар није дувао. Небо, ослобођено претећих облака који су се по њему гонили, поново је постало плаво, обасјано сунцем, које је већ било високо на хоризонту кад је и последњи путник са „Стела Мару" напустио потопљени брод, крочивши на чвр сту земљу Кине.

Требало је сад известити Пи Јун Паоа о бекству заробљеника. Незахвална дужност. На то се одлучи Тонг Мај. Господар је седео у једном удубљењу стене.

— Господару, рече Тонг Мај, командант је хтео да изврши твоје наредбе које се односе на заробљенике...

— Па?... упита Пи Јун Пао, примећујући да се секретар колеба у слоштавању. Зашто то није и урадио?

— Ех... зато што су заробљеници нестали.

— Нестали? Однела их бура? Утолико боље! Тако је правда победила и ја се нећу стидети да одржим своје обећање. Опростај њима, Линг Таоу, а нарочито овом проклетом беднику, била би неопростива слабост. Овако је најбоље.

— Али... Господару...

— Шта има још? Пусти ме да на миру чекам долазак колоне која нам иде у помоћ. За ову ноћ сам остарио као за неколико година.

— Али заробљеници су управо...

Пи Јун Пао се наљути. Што су му замарали мозак овим глупим причама? Заборављајући да је тренутак раније тражио мир, нареди бесно:

— Хоћеш ли проговорити једанпут! Заробљеници....

— ..., није их однела бура... једва се одлучи Тонг Мај да изговори. Они су побегли. Неколико тренутака после бродолома свакако... Нашли су траг куда су прошли...

— Значи да су сад на слободи, у овој благословеној земљи! — бесно је гркао Господар. Псн! Све ћу вас повешати, сад! Црви ће вам појести очи! Сви сте ви издајници! И Командант! Доведите ми га! Хоћу да му ја лично изречем пресуду. На сло боди! Па шта онда чекате кад их не тражи те? Не могу бити далеко. Ова два Европљанина не могу проћи неопажени!

Сви су похитали да потраже бегунце, остављајући Пи Јун Пао да и даље грди, виче и прети свима.

Али бегунци нису, као што се и претпостављало, чекали дуго да би побегли из близине бродолома. Пошто су се мало одморили, отишли су што су брже могли.

Истина, ситуација није била нимало завидна.

Под мокрим оделом они су дрхтали. Пре глед вреће са намирницама допустио им је да констатују како немају много храме. Ше ћер и бисквити су се истопили под душем и остало је само неколико листића чаја.

Чим се мало разведрило, Линг Тао је испитао терен, који је био скоро пуст. Ипак, по неким околностима, према остаци ма једног разбијеног ловачког чамца и пре бора за лов који је лежао на земљи, он по куша да убеди своје пратиоце да се налазе у настањеном крају:

— Деца, рече, ми смо на две стотине ки лометара од Кантона. Са мало више среће наћи ћемо уступ на села, где ћемо моћи да се снабдемо намирницама... колико да не умремо од глади.

Рене Жанвје би се, можда, помирио са овим нимало пријатним изгледима, али девојка, која је већ неколико недеља живела у сталном страху, дрхтала је од овог непознатог терена који се отварао пред њом, слабом женом, која се налази у овој земљи у којој непрестано бесни револуција, и где стално влада анархија. Она то рече својим пратиоцима:

— Ја имам пуно поверење у вас, у вашу храброст, у вашу снагу, али шта ћемо радити ако се нађемо пред неком наоружаном бандом, свирепом...

— Умирите се, рече Линг Тао. У овим крајевима, заиста, не влада мир, али ја вас уверавам да се у овој области са заробљеницима поступа као са људима...

— Кинез је помислио, али се није усудио да каже, да би за ова два створења из Европе било најбоље решење да падну у руке неког шефа разбојничке банде који би се одмах пожурио да их пребаци у неки други крај.

— Како се његов дух заустави на питањима новца, он упита Жанвјеа:

— Пребројмо свој новац, децо! Имате ли штогод?

Андре Лагранж није имала ни пребијене паре. Нешто мало новца што је имала у својој торбици, кад ју је Жил Ланглоа по вео, остало је не зна ни сама где. Жанвје је био нешто богатији. Имао је неколико аустријских новчаница, неколико мађарских новчаница и око две хиљаде француских франака. Линг Тао је имао седам сто тина француских франака.

— Кад бисмо могли да купимо неки мали чамац, могли бисмо се одвести из овог краја.

— Али, Линг Тао, зар не бисмо могли телеграфисати из неког села нашем конзулату? — упита девојка.

— Телеграфисати? Драго моје дете, то је исто као кад би питала да ли бели мед веди на северном полу имају централно грејање. Али сада престанимо са шалом.

ПРАВДА
НАУКА И ЖИВОТ
БЕОГРАД ПОНЕДЕЉНИК 20 ЈАНУАР 1941 ГОДИНЕ

Како да се сачувамо од грипа

2

Загреб, јануара

У наставку разговора упитали смо г. др. Самарџију:

— Има ли који сигуран лек против грипа?

— Немамо сасвим сигурног лека. Најбољи је лек остати у кревету док траје повишење температуре, јер се компликације јављају обично касније, кад се болеснику чини, да је већ преболео. Соба треба да бу де загрејана и добро зрачена, храна лака, са доста витамина (воће и воћни сокови). Од медикамената долази у обзир у првом реду кинин. За све остало, особито у случају компликација, треба упитати лекара. Нарочито је важно да болесник што пре легне у кревет. У санаторијима туберкулозе, више пута дневно мере температуру, сваки повишење бива одмах примећено и бо лесник иде одмах у кревет. Опазили смо да је ток грипа веома благ, и баш ти туберкулозни болесници обично пролазе без тежих последица.

— Зар не може грип изазвати обољење од туберкулозе?

— Обично се мисли тако. То је због тога што много пута сама почетна туберкулоза има сличне симптоме као грип. Уопште, ипак се може рећи да грип мало делује на ток плућне туберкулозе. Само тешки случајеви грипа са плућним компликацијама знају каткад да пробуде угасла туберкулозна огњишта у плућима, те да се после грипозних запаљења развијају прве туберкулозне. Сећам се из своје праксе једне госпође која је преболела тешки ептички грип са апсцесима у плућима. На месту где је раније био тнојни апсцес настала је касније права туберкулозна каверна. Интересантно је било код те болеснице да су јој за време болести поиспадали сви нокти и коса на глави. У реконвалесценцији почела је раније проседој госпођи расти густа и сасвим црна коса на глави.

— У почетку сте рекли да је грип врло интересантна болест. Шта сте тиме мислили рећи?

— Грип је интересантан по свом узроку, по својој епидемиологији, а н[illegible]што по ша кланичке слике. Мора[illegible] наиме, зна ти, да осим прво споменутог такорећи типичног грипа, који се манифестује претеж но као катар на слузницама ждрела и душника, постоје још разне друге слике болести, код којих преовлађују симптоми са стране других органа. Већ смо споменули да плућне компликације могу сасвим преовладати и чинити утисак чистог плућног о бољења. Занимљиво је да грипозна запаље ња плућа иду сасвим атипично, често тра ју месецима или се уопште не ресорбирају. Обична такозвана „катарална" форма грип па може бити без катара — и са тврдокорним сувим кашљом.

Много су важнији и медицински интересантнији медицински случајеви код којих, евентуално у самом почетку болести, долази до тешке интоксикације читавог организма, тако да болест изгледа као тифус или какво тешко трован.е. У тим случајевима нарочито страдају од грипозних токсина крвне жиле и сам срчани мишић, те може до ћи до нагле смрти. Нарочито је та опасност велика код људи (обично старијих) који су већ раније имали слабо срце. затим код же на у гравидитету.

Сигурно сте чули како се каже да је не ко имао „Конфигрип". Постоји заиста та форма. Уз јаке главобоље развију се симптоми запаљења можданих опни или симптоми запаљења мозга — са летаргијом. Једна од мојих болесница лежала је прошле зиме три дана у таквој летаргији као у дубоком фебрилном сну — и требало је по сле више месеци док се сасвим опоравила. Може да дође и до делиријa, до правих психоза и до самоубиства код тако тешког грипа. Други пут опет преовлађују тешкоће са стране трбушних органа (мучнина, по враћање, проливи, грчеви, надутеност и та ко даље те се у народу, а и у старијим медицинским књигама говори о цревном грипу. Врло су честе такозване реуматичне форме грипа, где се болесници жале на бо лове у крстима, у коленима, у гњатима, у зглобовима и тако даље. Често су код таквих случајева разне неуритиде и неуралгије, а постоје и праве упале зглобова. Може даље доћи и до обољења мехура, и бу брега. Често отеку жлезде на врату. Украт ко, нема тога органа који не би могао тешко оболети у току једног грипа, макар он изгледао у почетку сасвим незнатан.

— То значи, господине докторе, да је грип заправо много озбиљнија болест, него што се обично мисли и да би му више пажње требало посветити.

— Сасвим тачно. Свет ту болест схвата сувише олако. Људи се обично не лече довољно. Нарочито се не посвећује баш никаква пажња реконвалесценцији после грипа. Живот је данас тежак, људи немају вре мена за боловање, а још мање за опорављање после болести. Врло често се болест преболи на ногама, или се након два три да на лежања наставн обичним животом и радом. И шта се догађа! Месеце и месеце после пребољеног грипа, односно после „једне прехладе" долазе нам у ординацију људи ко ји се жале на велику уморност и слабост, на недостатак апетита, на опште нерасположење и суморност, на осећај хладноће усред лета, на безразложно и нападно знојење, на бесаницу, на нервозу, на поремећаје варења, - сметње у менструацији, на импотенцију, на несвестице, главобоље и тако даље. Све је то почело тим несрећним грипом, односно назебом.

Болесници сами обично сумњају на туберкулозу, јер често постоје и повишене температуре, па долазе баш плућним специјалистима. Редовно нема никаквих знакова активне туберкулозе, а нема ни гнојних мандула нити грануломa на зубима, т.ј. нема основа за постојање такозване сепсе. Болесници су обично бледи, изгледају уморни и депримирани, често налазимо тахикардију „лупање срца") а који пут и брадикардију (споро лупање срца), често хипотонију (одвећ низак крвни притисак). Редовно постоји трајно проширење ждрела и меканог непца. Каткад је кожа на глави осетљива на притисак, а често и покосница на потколеничним коштима. Обично се овакви болесници третирају као неурастеничари, хистерици, а евентуално и као симулаити. То су, међутим, болесници са протрахираним, или, ако хоћете, хроничним грипом. Негде у слузницама респират органа, али било где у организму, постоји жариште вируса, који је још увек толико јак да постепено и трајно трује свог носиоца. Такви болесници су непрестано прехлађени, непрестано грипозни, само у једној ближој форми него за време акутног грипа. Код тих хроничних о блика страдају највише јетрица и крвне жиле, а временом и само срце.

— Зар се не би могло спречити ширење грипа? Тако би се спречили врло бројни смртни случајеви и још бројнија хронична обољења, о којима сте управо говорили?

— На жалост, у том погледу смо готово немоћни. Индивидуална профилакса путем малих кинеских доза изгледа да користи код лаганог сезонског грипа, — али не код јачих епидемија. Затварање школа и јавних локала спроводи се обично тек онда када је већ епидемија на врхунцу, дакле су више касно. Очито је да медицина и социјална хигијена стоје овде још пред једним врло тешким и врло важним задатком. Јер, грип је нема сумње, не само најчешћа инфекциона болест данашњице, већ и једна од најопаснијих, како по живот и здравље појединца, тако и по здравље народне целине. Сматрам да се темељним лечењем појединачних случајева, од којих многи делују као разносачи инфекције, затим подизањем општег хигијенског стандарда и отпорности читавог народа, можемо за сада борити против те болести, док медицини не пође за руком да пронађе савршенија средства лечења и заштите.

М. Ш.

Фељтон „ПРАВДЕ“, 20 ЈАНУАР 1941

Марина

М. ЗАПОЉСКИ

На куцање с поља Јанко, студент права, отворио је врата и застао од изненађења. На прагу је стајала млада и лепа девојка, задихана и сјајних очију од дугог пењања степеницама. Имала је на глави шешир „последњи крик моде“, испод којег су извиривале непослушне локне смеђе боје. У рукама је држала тенк-ташну.

— Марина... ти!

Јанко није веровао својим очима.

— Као што видиш, — лепо је приметила девојка и ушла. Радовало је клизну ла погледом around около, на моменат се задржала на кревету изнад којег су на зиду висиле неке уramљене слике и фотографије; прешла је погледом преко стола на којем су биле разбацане књиге и хартија за писање. Ту је лежао и недовршени доручак ; уосталом, у собу је владао онај неред, који обично влада у стану за „самца“ и који се да разумети с обзиром на отсутност женских руку.

— Нисам те очекивао, Марина...

Јанко се сетио обавеза домаћина.

— Седи. Хоћеш ли, скуваћу чај? На по љу је хладно, јесен је... Један чај са румом неће ти шкодити.

—Хвала. Скуваћу сама... после... Данас мислим да одиграм улогу твоје домаћице. Наравно ако немаш ништа против.

Јанко је погледао искоса девојку.

— Не разумем, говориш у загонеткама. И твој долазак је загонетка!

Марина се насмејала, без гласа, само по кретом својих усница, пуних заводљиве осећајности. Скинула је капут, шешир... Ко кетно је пришла огледалу на зиду, до умиваоника, и немарним покретом леве руке дотерала фризуру.

— Много шта ти не разумеш, драги, — уздахнула је. — Или нећеш да разумеш!

— Разумем једно: Марина... удаје се за другог! — Јанко је изговарао речи тешко и некако беспомоћно. — Али не разумем овај твој долазак! Сем ако из радозналости хоћеш да видиш како крвари туђе срце. Или, можда дошла си да ми поклониш ошттету за изгубљено време и љубав, као у америчким филмовима.

— Тако нешто, — мирно је одвратила Марина, пратећи у огледалу сваки покрет свога лица. — Јер те још волим!

Јанко је зачуђено ћутао. Тешким напорима воље савладао је своје живце да не каже нешто подругљиво и увредљиво. Волети једног, а за другог се удати — шта може бити циничније. И Јанко је, нервозним кораком, пришао прозору, кроз који је увек радо посматрао како из небесне висине гледају на град милиони жмираних звездица или како се губи улица у мутној светлости уличних фењера.

Прошло је неколико тренутака у напрег нутој тишини.

— Јанко!

— Молим?

— Не буди смешан и сентименталан! Ко данас озбиљно живи мисли срцем? Ниво! У часу разноде срцу се тепа и ласка, то је тачно, али за неку озбиљну рачуницу ништа не вреди.

Преко Јанкових усана клизнуо је ироничан осмејак.

— Зашто си онда ту, ако се срцем не мисли и не живи?

Марина се одвојила од огледала и пришла, такође, прозору.

— Питаш, зашто сам дошла овамо? Е то... Дошла сам да будем твоја... данас... јер сутра ћу бити другог!

Јанко се нагло и пренеражено окренуо. Ова девојачка изјава била је претерана и за раскалаш век који не зна за скромност.

— Шта то има да значи? упитао је једва чујно.

— Дошла сам да ти пружим доказе сво је љубави у коју ти, нажалост, још сумњаш. Да, удајем се за другог, али ово не значи да те не волим и да ћу те икада заборавити. Не! Удајем се за другог из више разлога, а најглавнији је разлог моје и твоје сиромаштво.

Марина се приљубила уз вољеног младића.

— Схвати, драги... Живети с тобом у једној соби, осећати свакодневно терет немаштине, мислећи само на кору хлеба, трошити енергију и губити лепше дане у ишчекивању, сањарењу... Најзад, видети како други иде у биоскоп, позориште, во зи се у аутомобилу, док ти немаш пара ни за трамвај. Не, ово је изнад моје снаге! Не могу и нећу никад да се помирим са судбином сиромаха. Нисам ја гора, нити су друге боље од мене. Зашто и да не о сетим радост живота, кажи? Као што и друге, хоћу пратити моду, носити скупе ха љине, седети у позоришту у партеру, а не на галерији између оног света, који у паузама само кука и препричава један другоме своје јаде.

Јанко је осетио како се нешто цепа у ње говом срцу, како га душа мучно боли.

— Ето, зашто се удајем за богатог, — говорила је девојка. — Да не патим од за видности, да пре времена не изгубим боју очију од суза, да не постанем жуто цвеће, жена без мириса и привлачности.

Јанко није знао како да реагира на све ово што је чуо. Глава му је била пуна сва којаких мисли, које није могао концентрисати.

Наједном је Марина постала тужна. Ли це јој је потамнело као ноћ и постало као јесење небо.

— Треба да ме жалиш, драги, — уздах нула је. — Удајем се за старца, за човека изнемоглог, који ће ми пружити све што зажелим, сем једног, а то је: љубав. Ње ну никад од њега примати прави пољубац, пољубац који освежава, опија и полако уз буњује. Шта ћеш, драги, сиромашне девојке нису срећне и кад се лепо удају!

Јанко је ћутао. Само прешао руком по девојачкој коси. Био је то покрет љубави, бескрајне сумње и горчине.

Марина је осетила ову подвојеност у ду ши вољеног човека и почела да се раскомо њује.

— Побогу... шта то радиш, — уплашено је узвикнуо Јанко.

— Хоћу да ти пружим доказе своје љу бави. Да не мислиш рђаво о мени. А друго нећу дозволити да се дрхтаве старачке ру ке прве дотакну мојег тела. Младост при пада младости, бар у овим тренуцима љу бави!

Марина се смешкала, просто и умиљато. Али је њен осмејак био пун чаробне завод љивости, пуни обећања...

А кад се Јанкове руке прекрстиле на њеним раменима, када су њене влажне ус не изгубиле вреду крв под теретом муш ких усана, мислила је у себи:

— Сви су мушкарци једнаки и себични. Да ме је одгурио од себе, изгрдио, чак и да ме је избацио из стана ко зна, можда би се предомислила и одустала од своје у даје, стварно поверовавши у јачину наше љубави!

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

— БРОЈ 2633 —

Водоравно: 1) производ крушке од шљиве, — стаје, 2) дивљи у Италији — пеленашко, 3) отпадак — свега — ланац, 4) кућни вођа — много реци, 5) словено — герој: драгоцено, 6) органичење слободе кретања, од једног предмета, 7) предмет — замишља — слово, 8) гађење — име француског писца Фловера, 9) коровано остро — слово — превозно средство, 10) дио кола — гора, 11) преобилите — кинез кирои.

Усправно: 1) штит (двојина) — послужитељ, 2) отац — држава у Америци, 3) свештеник (муслимански) — слово — сузетка, 4) обрнуто: ограда — језеро, 5) свиња — окоштен — слово, 6) краткотрајно полетарац, 7) сноп — количина — предлог, 8) хвалити — мера за течност, 9) удивљење — сирот: сладак, 10) шио и 82 усправно — бог сунца, 11) потпомоћно средство — домаћин у Румунији.

Решење укрштених речи број 2632

Водоравно: 1) кошу — Аџи, 2) отуће — Агора, 3) но — моделови — ас, 4) кум — ноге — Сува, 5) ер — оријенс, 6) ако — алва, 7) Кам — Ној, 8) јарошкиња, 9) мета — вала — ми, 10) Ју — убиство — Ра, 11) ве ран — вадо, 12) Асир — зима.

Усправно: 1) кост — чука, 2) Уто — ре — јорес, 3) дум — конвоје — Уја, 4) уклоп — кара — Бар, 5) роде — основа, 6) медаљони, 7) Алемаи — Одне, 8) ага — кова — вала, 9) бог — увађам — оди, 10) ври ло — хаком, 11) сиса — дана.

Дакле, штофа коштао 5 долара.

Др. Л.

ШТОФ ОД МЕТАЛА

Употреба лаких метала налази у послед ње време на све ширу примену у практичном животу. Од лаког белог алуминијума праве се данас по западноевропским и америчким фабрикама разноврсни предмети. У новије време од алуминијума се праве и лаки, веома јаки и истрајни штофови за одело. Амерички инжењер Селнит проналазио је поступак помоћу кога се од алумини ума и осталих лаких метала могу правити разврсни, фини штофови, који ни по чему не изостају иза штофа прављеног од вуне.

Алуминијумски штоф је мек, еластичан и веома истрајан. Па ипак, овај штоф има и један недостатак: он је веома добар топлоноша и према томе од њега се могу правити одела само за извесне професије, где је баш то потребно. Метар овог штофа кошта

ТАЈНА ЉУБАВ

Написала Луиза Гералд

Глава I

Сер Мелфора Видемера, деветог по реду барона у његовој родбини, сматрали су пријатељи као срећног човека. Он је почео свој живот сасвим једноставно. Као син сеоског апотекара завршио је основну школу у селу и кроз извесно време постао је очев помоћник. У својој двадесетој години оженио се девојком своје класе, која му је после двадесет месеци родила сина.

Када је дечку било седам година избио је рат. Мелфор је отишао у војнике и тада, правцат, видео мало шири значај живота. Брзо унапређење тих дана довело га је у додир с људима о којима је некада само читао. Али он је о њима читао са интересовањем, јер је у његовој родбини постојала традиција да су многа пута његови преци били племићи. Ову традицију прикривао је његов отац из бојазни да ће деца увртети себи у главу ту „идеју“.

Као „савремени џентлмен“ мајор Мелфор Видемер нашао је путеве и послове правих племића и чинио што му је воља. Када је закључено примирје он се није вратио у село у своју апотеку. Скитао је по Лондону, водећи сумњив живот, експлоатишући своје добро-намештене пријатеље. После очеве смрти дошао је до наслеђа од неколико стотина фунти. На његову срамоту жена му је отишла преко мора с болим човеком остављајући за собом њиховог сина Нигела, који је показивао све знаке очевог васпитања.

Следећих неколико година они су водили чудан живот. А затим, некада сеоски апотекар, чудним случајем постао је баронет са годишњом рентом од преко тридесет хиљада фунти.

— То звучи много лепо да би била истина, говорио је Нигел када је чуо за ту новост.

Како је време пролазило, у прилог богатства и положаја који је неочекивано заузео, сер Мелфор је почео старити пре времена. Изгубио је онај стари учтив начин у опхођењу и постао нервозан и безобразан човек.

Његови пријатељи нису озбиљно узимали ову промену код сер Мелфора јер је његов рођени син почео рђаво да поступа. У својој двадесетој години Нигел Видемер уживао је глас најдивљијег младића у друштву.

Наследник је био висок и леп, са лепом дебелом смеђом косом, крупним плавим очима и снажним рукама. Он је био сушта супротност своме оцу, који је био ситан и тамне коже.

Једног топлог дана при крају јуна, гологлав у фланелској кошуљи, Нигел је корачао кроз парк у суседству његовог имања у пољу.

Видемерова кућа била је велика зграда озидана од камена и налазила се у средишњ огромног комплекса имања, чији је један крај додиривао морску обалу. Место је било идеално за становање и по свему је изгледало као неки старински замак.

Све до недавна место је било мирно. Ништа се изузетно није догодило на његовој граници. Али од пре годину дана овом земљом владала је нека мистерија па је стара кућа још увек изгледала мистериозна и то име носила.

На морској обали одмах до западне стране овог поседа налазила се мртва жена. Како је та жена изгубила свој живот никада није откривено, мада је сер Мелфор учинио све што је могао да реши ту загонетку.

Било је познато да је покојница једног дана после подне сишла на железничку станицу Видемер, која је удаљена од његовог поседа две миље. Питала је за Општину. Ништа се више није чуло нити сазнало за ову жену све до следећег дана, када су морски таласи избацили на обалу њено тело.

На телу није било трагова насилне смрти. Могло се рећи да је по среди самоубиство. Сер Мелфор се заклео да је никада раније није видео; да не зна зашто је питала за општину нити зна ко је она и одакле је. Ништа није било по чему би се идентификовао леш покојнице, нити какве адресе: једном речју никаквог трага.

Мртва стара жена од сиромашне класе није била тако важна за историју. Али оно што је највише занимало локалне полицијске власти био је факат што је мртва жена била црнкиња, али, да ли из Африке, Америке или Западне Индије, није се могло установити. Једино што се могло утврдити био је факат да је дошла из Лондона са повратном картом.

„Али, зашто ће јој повратна карта ако је намеравала да изврши самоубиство? И зашто је учинила цео тај пут до Видемера пи тао је претседавајући судија?

Питање је остало без одговора. Одржан је јавни претрес. После неколико недеља млади Видемер отишао је преко мора. По што је често посећивао континент нико његово путовање није доводио у везу с овим догађајем.

На начин као да га се ништа не тиче у овом свету, Нигел је преградио ограду тако да је одделио парк од ливаде. Певајући весело, корачао је полако ставом према густом дрвеном појасу, који се налазио између поља и обале.

„Звона пакла ударају за тебе а не за мене“ он запева весело.

Песма је допрла до ушију сер Мелфора, који је седео усамљен и замишљен гледао у море.

— Дакле, завереници се састају „рече сада његов син“.

— Желео бих да третирам овај случај тако лако као ти, одговори његов отац.

— За тебе који си био у Светском рату, оче, овај случај не би смео да буде тако осетљив.

У прилог његовог немарљивог тона у говору о томе случају, Нигел је седео на једном углу одакле је имао добар видик на обалу. Нико није могао доћи са обале невиђен.

— Ја ово не чиним ради забаве као што је Нерон запалио Рим, — изјасни он.

— Ја то чиним из разлога да очувам оно што је потребно. Ако неки удаљени рођак у својој доколици оде и изврши неко тајно величање због тебе или мене, потребно је да уништим трагове таквог поступка.

Сер Мелфор погледа у свога сина.

— Али, последице, како их ти називаш, остају без последица. Дакле то су други, које ти укључи.

Млади Нигел извади табакеру из џепа.

— У моме лудилу постоји један метод, одговори он брзо. — Мој аргумената — што Ричард Кент, нема ни појма ко је он у ства ри, није никаква грожња за нас. Наши су непријатељи сви они што знају да је он наследник свега овога.

Он махну руком према Видемерову по седу.

— Она стара жена Девис рече да Ричард има тетовиран Видеморов грб на горњем делу десне руке, наставља он.

Нигел ућута. На лицу му се појави осмех сећања.

— Узгред да напоменем млади Ричард и ја морамо бити слични. Из неких непознатих разлога испоставило се да је он био у Сиднеју у исто време кад и ја. У ствари, он за мало није добио по носу због неког прекршаја у владању од моје стране. Дакле очигледно је да сам стигао у Аустралију у исто време.

Ућутао је. Пуштао је велике колутове дима из уста.

— А сада — наставља он — претпоставимо да треба да убијем Ричарда, његови знаци биће потпун доказ за експерте да је он прави Видемер. Они могу даље утврдити да је он у ствари син старог адмирала Ричарда и његов законити наследник. Могу затим поставити нежељена питања: „Ко је имао користи од његове смрти?“ После тога они могу бацити око на нас. Размисли мало о овим мојим разлозима?

Сер Мелфор потврди главом.

— А сада — наставља млади човек — наша једина опасност је Цое Кланси за кога нико неће распитивати. Он је на путу за Енглеску. Ја сам приправан да га [illegible] једном за увек.

Његов отац помаче се с места.

— Треба ли то сам ја учинити?

— Не варујем да се може наћи [illegible] ца. Немам намеру да се стављам у [illegible] да ме после неко уцењује — и да ми [illegible] узме имање које сам с муком зарадио [illegible] једном Кланси буде уклоњен с пут [illegible] оно што је у вези с Ричардовом жен [illegible] избрисано је са лица света. Остаје на [illegible] мо његов син, који не зна ни ко је [illegible] шта је.

Настала је дуга пауза док су отац и син седели сваки заузет својим мислима. Морски таласи ударали су нежно у морску обалу. Преко поља дувао је лак поветарац носећи у себи мирис скоро — покошеног сена. Из оближње стање са дрвета прху нека птица и одлете у висину парајући ваздух за собом.

— Не желим да то учиниш, рече сер Мелфор изненада.

— Обећаћемо га као птицу за једну овцу или јагње.

— За име Бога немој тако говорити.

Смејући се Нигел се диже на ноге.

— Овај ти посао иде на нерве, оче. Идем да мало пливам. Боље ћеш учинити ако и ти пођеш. То ће ти учинити олакшицу и ти ћеш мало прибрати нерве.

После ових речи младић одјури низ блатну морску обалу. Да би и сам нашао сигурније место стари Мелфор пође за њим гледајући га и завидећи му на младићској снази.

Глава II

У близини Хиндхеда, где главни пут за Порсмаут прелази преко широких бара, постоји једна четвртаста плоча налик на гроб ницу. На њој су исписане ове речи:

(Наставиће се)

ЛАБОРАТОРИУМ **„АПОЛОН“**
БЕОГРАД. — Зелени венац 10 Продаја за Обреновац:
Парфимерија **Драгана Тодоровића**

Вила луксузна

на Дедињу, сасма нова, хипермодерно уређена, **продаје** се за дин. 2,500.000.—, дуг дин. 230.000.

Палата

нова, сада довршена, са 4 спрата, у центру града. **Цена дин 3,300 000** Рента дин. 208.000.—, дуг динара 700.000.

Палата

од 4 спрата, врло лепо модерно грађена у строгом центру, динара 3,300.000.—. Рента динара 200.000.—.

Палата

од партера и 3 спрата, код Позоришта, **дин. 1,800.000.—.** Рента 6% Дуга може до 600.000.— остати.

Палата

код Славије, од 4 спрата, врло луксузна и рентабилна. **Цена динара 4,500.000.—.** Рента 7%.

Кућа

у центру на углу површина плаца 550 м. Лице 30/20. За свега **динара 2,700.000.** Овде вреди плац више дуг 700.000 одбија се код Држ. Хип. Банке.

Вила

код Ташмајског купатила састоји се из једног стана на спрату од 3 собе и остало и још два стана од којих се прима месечно 1.300.— динара. Цена је 670.00.—, одбија се дуг од ове суме 100.000 код Држ. Х. Б.

Осим горе наведених имамо још и велики број кућа, палата и плаца за у свима крајевима Београда уз врло повољне цене на продају.

„ИМОВИНА“
посреднички биро
Београд, Краља Александра ул. бр. 1/I. Телефон 25-279
127667

Објава

На основу § 166 Закона о непосредним порезима а у вези задатка I Пореске управе за град Београд, извештава грађане пореске обвезнике, да ће се код поменуте Пореске управе расправљати о разрезу пореза на текућину и пословни промет за 1941 годину и то: **кафане, трговине електричних апарата, мењачи, часовничари и агенције.**

Заинтересовани порески обвезници могу горе поменуте списковне разгледати сваког радног дана од 8-14 часова код Судског одељења Полавништва града Београда — Досијтијева ул. бр. 21/П а најдаље до два дана пред расправу, када ће се списковни вратити пореској управи на даљи рад.

Из Дирекције судског одељења IV Бр. 3804 од 16 јануара 1941 го дине.
127664

ОГЛАС

Дирекција трамваја и осветљења расписује прву оферталну лицитацију за изградњу електричне мреже од потстанице II код „Мостара“ до „Белих Вода“ заједно са трансформаторским станицама, **на дан 25 фебруара** 1941 године у 11 часова пре подне у згради Дирекције.

Лицитанти имају на дан лицитације а најдаље до 10 часова пре подне положити Депозитној благајни П.Г.Б. на име кауције домаћи 5% а страни 10% од понуђене суме, у готову, у хартијама од вредности по дневном курсу или у гарантном писму неке јаке банке регистрованом код Министарства финансија.

Услови се могу добити у Рачуноводству Дирекције трамваја и осветљења сваког радног дана од 7 до 14 часова, по цени од дин. 30.

Из канцеларије Дирекције трамваја и осветљења VII Бр. 2224/41.
127624

Дипломирани класичар даје часове из латинског. Под „Латинац“.
127505

Објава

На основу § 116 Закона о непосредној порези а у вези Уредбе М.С.Бр. 1667/39 и задатка II Пореске управе у Београду — кварто ви II, III и IV — Општина града Београда извештава грађане — пореске обвезнике, да ће се са отпис дужне порезе до краја 1937 године у смислу поменуте Уредбе одржати рочиште и то:

На дан 21 јануара 1941 године оних пореских дужника чија презимена почињу са словом „А“;

На дан 22 јануара 1941 године са словом „В“ и „Г“;

На дан 23 јануара 1941 године са словом „Д“ и „А“;

На дан 24 јануара 1941 године са словом „М“ и „Т“ и

На дан 25 јануара 1941 године са словом „Ћ“, „У“, „Ф“, „Х“ и „Ц“.

Поменути списковни могу се разгледати у канцеларији Дирекције Судског одељења сваког радног да на од 8—12 часова пре подне, све до дана расправе кад ће се вратити Пореској управи.

Рочиште одржала се у згради II Пореске Управе — угао Брамсове и Поп Лукине улице.

Из Дирекције Судског одељења IV Бр. 4088 од 17 Јануара 1941.
127674

Оглас

Градско поглаварство Београд на дан 28 јануар 1941 г. у 11 час. пре подне одржаће другу офертал ну лицитацију за набавку гоше бадске упредене жице.

Услови су прописани и исти се могу добити у Економату Господар Јовановa 43 од 8 до 12 час. по цени од Дин. 20.— за један комад.

Из Економата Г. П. Б. V Бр. 121 820/ од 17-I-1941 г.
127663

Тражи се млађа девојка за кућни посао. Упитати Балтазара Богишића 10 — Сењак, од 1 до 3 по подне.

КУПО-ПРОДАЈА

Гравирница Ракија. Дамаскинарска основана са 15 разних комплетних алата. Стоваришће подрти Јалан — телефон 42-120 добија се о ближнијим податцима у свим болним одељима 11999

Рафови и тезге за продају, пословне за колонијал и бифе. Видети од 10—3 ч. сваки дан Др. Костера 25 у дворишту. 127631

КУЋЕ и плацеве продајемо и примамо на продају. Велики избор у Београду, Земуну, Бежанији. Авали. **„Балкан“** к. д. Милоша Великог 1. телефон 27-506.
127559

СТАНОВЕ продајемо — јевтине и конфорне на бази задружне стамбене својине, у ближем центру Београда „Балкан“ к. д., Милоша Великог 1 телефон 27-506
127558

РАДИО апарат, исписана скала, 3 таласа, продајем јевтино. Видети Борча Вашингтона 46 — стан 7. Београд 127517

Кућу продајем из слободне руке за сваки рад способна у центру Руме. Упитати Емерих Мишковић, Иванова ул. 146, лимар, Рума.
127630

КУПУЈЕМ: радио, шиваћу и писаћу машину или заложнице и намештај. Јавити дописницом: Марковића. Сребрничка 3/11 Београд.
127623

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОЈНИКА ЗГРАДА за Београд. Земун и Панчево налазе се у Бојне Југовића улици број 16. које препоручује власницима зграда да су чланови Удружења најспремнији и гарантовано најсигурнији за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне, телефон број 27-951

РАЗНО

Два до три дипломирана филозофа или професора потребни су за васпитање и корепетиторе интернату прим. школе „Хајдуковић“, Карађорђевићева 58. — Тел. 40-752.
127675

Украден млади ловачки пас, расе гриффон, браонковрасте длаке реп сечен, предње шапе мало беле. Одазива се „Пуран“. Ко га пронађе добиће награду. Молим другоме ловце ако им је што познато, да ми јаве. Стојан Марковић, Босанска 75, тел. 21-531, Београд.
127676

СТАНОВИ

Станови за изнајмљивање одмах у новодовршеној згради у ул. Станоја Станојевића (Проф. колонија), од 2 и 3 собе са свим модерним конфором и 3 гарсоњере. За услове обратити се Цвијићева бр. 79 код настојника 127188

Елегантно намештен гарсон стан, бољем господину. Засебан улаз, огрев, послуга. У засебној кући без самаца. Апсолутна тишина и дискрепција. Цена веома скромна. Може и на краће. У обзир долазе само боље особе. Краља Петра број 1.

ЈЕВТИНЕ Плацеве

у Панчеву преко пута пилотске школе и станице Предграђе, на интернационалном путу продаје **„ИМОВИНА“** посреднички биро, Београд, Краља Александра 1. Телефон 25-279. 127666

Продајем три фијакера: два гумиводла и један ландолет са запрегом. Живорин Спасић, колар, Пуповча.
127651

УДАЈА и ЖЕНИДБА

Господин, добар, фигуратски образован, богат, стар 37 година, лепушкаст. Услед слабог познанства овим путем тражи добру, лепу, богату девојку женидбе ради. Писати незнанцима под „Срећан брак 37“.
127637

Честа постоји хармоничнијих прилика за брак ван круга познатих њега у њему. Ово је позивај да се овакви упознају. Кандидат има финансијат, одговарајући положај, своју кућу у Београду, сва својства позитивна. Жели би девојку здраву интелигентну и школовану, озбиљну а веселе природе, добру домаћицу из карактерне породице. Средњег раста 25—30 година, приватне и просечно лепе спољашности. Писати на администрацију под „37“.
127620

— Дама која цени своју косу неће штедети труда ни са крајње периферије да посети ушеничку фризерски салон „МИЛА“ Теразије 31. Међуспрат. Фарбање косе у природне боје само Дин. 60.— Парна Дин. 50.— специјална Дин. 80.— са гаранцијом врши све услуге. Телефон 22-522.

Згодан занатлија 29 год. стар, тражи познанство женидбе ради. Ради предузимања радње потребан мираз. Писати под „Правда“.
127619

МУШКАРЦИ

МОГУ НОД НЕРВНЕ СЛАБОСТИ

ПОКУШАТИ Okasa Tablete

Кутија 110 Дин. Могу се добити у сваној апотеци. Поучна књижица на захтев! Разашиљамо дискретно!

Акционарско ДЕЛИНИ
БЕОГРАД • КНЕЗ МИХАЈЛОВА 7
Огл. рег. под С. бр. 5846/1939.

ПРОДАЈА СТАНОВА, ГАРСОЊЕРА И ДУЋАНА НА БАЗИ ЕТАЖНЕ СВОЈИНЕ!!!

Ко хоће себи, деци или жени да осигура већу и сталнију ренту но што носи на приплод уложени новац чија је куповна моћ променљива према приликама, но зато хоће да стабилизује вредност свом новцу, но хоће да има осигуран најудобнији кров над главом за цео живот, а после смрти да га осигура деци и жени, но хоће да осигура мираз женској деци, но хоће себи да осигура дућан, који самац или самица хоће себи да осигура гарсоњеру или мали стан, но хоће све то да има у центру или ширем центру, а међутим нема довољно новаца да купи целу кућу са скупим земљиштем, тај нека дође к нама и са поверењем, а са средствима којима располаже

Нека купи један или више станова од 1, 2, 3 или више соба, један или више дућана или једну или више гарсоњера, а по цени од сто хиљада па навише у готову или делом на отплату.

Једна зграда У зидању је и стигла је до првог спрата, а друга биће започета на крају ове зиме. Сваки купац постаје правни сопственик купљеног дела куће, којим може слободно располагати, дакле може га продати, поклонити, оставити га у наслеђе, издавати га под закуп исто као и сопственик целе куће са земљиштем. Купац једног дела куће, а то се назива на бази етажне својине, постаје члан куће задруге на основу правила, а по закону о привредним задругама која правила надлежни суд потврђује и тиме му даје необориву правну санкцију. Таква задруга са 42 стана и дућана већ постоји у Београду и сви су ти станови и дућани продати и сопственици усељени. Цела зграда, станови и дућани имаће најмодерније удобности као: Према жељи калиеве или ирске пећи, етажно грејање, електрично грејање, прање рубља и пеглање. Термична струја и од ње топла вода. Узидани плакари, у виду купатила, плакар за рубље са вентилацијом. У кујни плакар за прање судова. У шпајзу електр. ладњан. Инсталације за радио, телефон и свуда звонца или светлосни сигнали. Дискретно осветљење. На крову башта, тераса за сунчање, базен за купање, платнени кров и т. д.

ЗА ОБАВЕШТЕЊА ОБРАТИТИ СЕ БИРОИМА:

„УНИВЕРЗАЛ“
Теразије 7
Телефон 22-702

„НАШ ДОМ“
Кнез Михајлова 21/II

ЗА ОБАВЕШТЕЊА И КУПОВИНУ ОБРАТИТИ СЕ:

„БАЛКАН“ к. друштво за привр. и културни промет
Ул. Милоша Великог 1 међуспрат II степ. врата 22 тел. 27-506

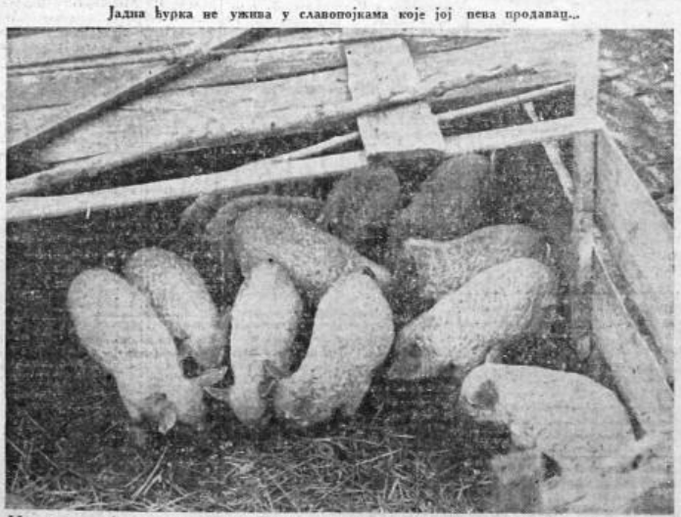
127635

ПРАВДА

20 јануар 1941

Једна ћурка не ужива у славопојкама које јој пева продавац...

Мамошило их је „празничних по кол" и они енергично траже у слами бачена зрна кукуруза...

Вођа ескадриле и његов верни пас поново су се видели, јер је пилот дуже време провео у ваздуху

Утовар у једантранспортни брод

Свет се снабдева угљем

Он завија пола цигарете, очекујући да дође муштерија...

Црква у Ковентрау остала је неоштећена

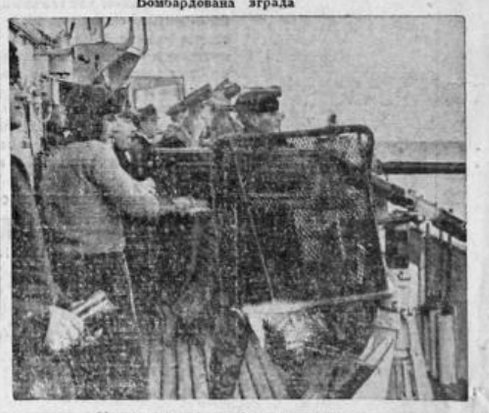
Бомбардована зграда

У Шпанији се скупља стара хартија

Он разноси пиво од јутра до мрака, па ипак је задовољан, јер посао добро иде

Непријатељска мина је уништена

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ. БОРЧА ВАШИНГТОНА 21.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

ПРАВДА

Број 13.027 Година XXXVII Београд, понедељник 3 фебруар 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

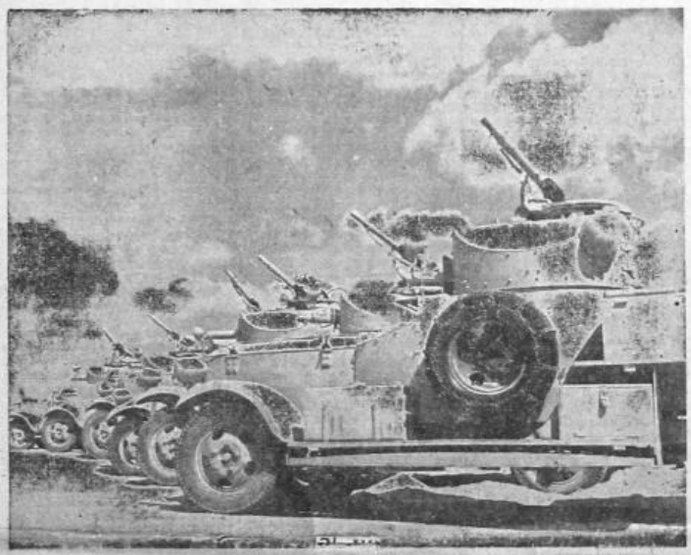
У очекивању појачања ратне активности

Рим очекује нарочиту ратну акцију против Гибралтара

„А Суец је већ под ватром немачких бомбардера“, пише италијанска штампа

Рим, 2 фебруар (Телефоном)

За г. Хитлеров говор у Риму се каже да је последња реч у току овог агонистког периода који нас одваја од последње фазе рата који је у току. Верује се да је овај интервецо посвећен још једном замашном таласу особинске дипломатске акције који „значи дефинитивно сондирање терена за последњи удар“. Рим стоји на мишљењу да би могло проћи две па и више седмица пре него што би г. Хитлер прешао на ове акције у још страшнију динамику коју је наговестио, јер се чује да ће иду ће офанзива против Енглеске бити много жешћа и скоро неупоредива са акцијом против Пољске и Француске прошлог пролећа. Предвиђа се да ће немачке подморнице ових дана бити учетворостручене квалитативно и квантитативно као и да ће се извршити реорганизација целе немачке морнарице. Као контраст овој констатацији истиче се у Риму „дефектно стање британске морнарице растурене у свим морима“, која је до данас изгу била 25 подморница по сопственом признању, док Италијани до дају да је само у Медитерану потопљено око 24 британске под морнице. Г. Гајда у „Италији“ описује фи стање Енглеске банке, : „Према прорачуну до леску је рат коштао 630 ди италијанских лира. треба додати све ово у богатство бомбардова трва, а затим потопљење

Британски моторизовани одред на либијском фронту спреман за покрет

трговачке бродове пуних драго цене робе, губитак услед смањеног извоза услед инвазије северноамеричке трговине“. Из ово-га г. Гајда закључује да је „Енглеска већ изгубила рат пре него што га је и започела“. А тек „кажи дани очекују Британско Царство оних дана кад уђе у најактивнију фазу рата на северу и на другим предвиђеним фронтовима“, закључује г. Гајда.

Сем овога у Риму се предвиђа велика офанзива на Гибралтар, док је Суец већ под ватром немачких бомбардера.

За г. Рузвелта може се рећи да је још увек опасност о коме се много говори и на кога се чека са неизвесношћу. Предвиђа се да би повратком г. Виљкија биле завршене све формалности за одашиљање помоћи Енглеској. У круговима обично добро информисаним каже се да политика Вашингтона спрема опасна изненађења за државе Јужне Америке.

Бранко Зец

РАТНА АКЦИЈА НА АФРИЧКИМ СЕКТОРИМА

Рим, 2 фебруар (Телефоном)

Разматрајући развој афричке војне ситуације италијанска дневна штампа констатује да су борбе на свима афричким фронтовима настављене и да је у току протекла 24 часа дошло до веома огорчених сукоба нарочито на разним секторима Источне Африке.

„Коријере дела Сера“ објављује појединости о најновијим сукобима по разним секторима Источне Африке. Тако између осталог наводи „да су колонијалне и метрополитанске трупе извеле тешке губитке непријатељу у борбама које су вођене на северним секторима овог фронта“. Борбена активност у многоме је допринела одбијању противничких напада и она је извршила веома успеле ваздушне акције. Што се тиче италијанских губитака то лист примећује „да су и они осетни“.

О приликама на киренаичком фронту италијански листови данас мало пишу. Региструјући званични извештај врховне команде „Борнале д Италиа“ примећује да су армије маршала г. Грацијанија извршиле напад јужно од Гебела и да су одбили офанзивне покушаје аустралијских трупа. У овим борбама ваз духовполовне формације су веома важну улогу играло, гађајући противничке положаје и стратегиски важна места.

Б. З.

Г. ВИЛКИ ПУТУЈЕ У СРЕДУ ЗА АМЕРИКУ

Лондон, 2 фебруар

„Асошијетед Прес“ јавља:

Како се сазнаје, бивши противкандидат г. Рузвелта на последњим претседничким изборима и познати амерички политичар г. Вилки, који је сад хитно позват од стране америчке владе да прекине свој боравак у Великој Британији и да се врати у Америку одлази из Лондона у среду, 5 фебруара. Он ће пут од Енглеске до Америке превалити путничким авионом и стићи ће већ у петак у Њујорк.

БРИТАНСКИ ИЗВЕШТАЈ О ВАЗДУШНОМ НАПАДУ

Амстердам, 2 фебруар

ДНБ јавља:

Према извештају британске ваздушне службе у току данашњег дана било је извршене ваздухопловне делатности над Енглеском. Бомбе су бачене у Источној Енглеској, затим на грофовије Норфолк и Суфолк. У извештајима се каже да је било извесне материјалне штете.

НАСТАВЉАЈУЋИ ПОЛИТИЧКУ АКЦИЈУ У НАРОДУ

Чланови владе г. Филова одржали данас зборове у унутрашњости Бугарске

Г. Багрјанов у Пловдиву, г. г. Загоров и Попов у Свиштову

Софија, 2 фебруар (Телефоном)

Како сам већ јавио, говор г. Багрјанова изазвао је велика изненађења у свим политичким круговима. И ако се на званичном месту најављивало да криза владе ће ускоро избила, из добро обавештених кругова сазнаје се да је и седница министарског савета, која је одржана после говора г. Багрјанова била врло бурна, али је, изгледа, ствар изглађена и могла су да се решавају текућа питања, која су била стављена на дневни ред.

Министри су данас ван Софије, у унутрашности Бугарске где су одржали говоре, у вези политичке акције бугарске владе коју је почела почетком јануара ове године.

Министар пољопривреде г. Багрјанов са народним послаником и бившим министром г. Христом Статевом одржава збор у Пловдиву. Из Пловдина г. Багрјанов са г. Статевим одржаће говоре и у оближњим селима. Изгледа да ће се он у Пловдиву задржати и у понедељник. Нарочито се велике припреме чине за збор министра г. Багрјанова који ће одржати у селу Брестовици. Сматра се да ће на овом збору говорити и о општој политици и стању бугарске владе.

Министар трговине г. Загоров говори данас у Свиштову. Интересантно је да овом збору присуствује и г. Иван Попов, министар иностраних послова. Они су још синоћ отпутовали заједно у Свиштов. За сада се још не зна да ли ће и г. Попов говорити, али се у овдашњим владиним круговима најављује да ће тај збор бити нарочито важан.

Сазнаје се да ће и остали чланови владе г. Филова данас говорити у разним местима у Бугарској, али се не сазнаје у ком ће местима бити остали зборови. Главни су у Пловдиву и Свиштову.

С обзиром на ове зборове и на одлазак министара г.г. Багрјанова, Загорова и Попова у унутрашност, констатује се да криза владе г. Филова није актуелна бар за неколико дана. Политички кругови у Софији истичу да много зависи и од данашњих говора г.г. Багрјанова и Загорова да ли ће у бугарској влади доћи до промена или до промене саме владе.

Опозиционим круговима верују да је криза неизбежна, али да се као сигурно не може очекивати промена владе, већ извесна персонална промена, до које може доћи тек кроз неколико дана. Нарочито се истиче да је значајно што је г. Попов, који до сада није ишао ни на један збор у унутрашност, отишао са г. Загоровом, који је био предмет напада од стране г. Багрјанова.

Данашњи софијски листови посветили су велику пажњу говору г. Багрјанова и донели га готово у целости. Карактеристично је да и владини листови „Дневник“ и „Вечер“ доносе изводе и солидаришу се са говором г. Багрјанова. „Мир“ се залаже за спровођење реформи које је г. Багрјанов тражио.

Из писања штампе и коментара политичких кругова изводи се закључак да говор г. Багрјанова неће проћи без последица и њему се придао изузетан значај.

Ф. А.

КАКО БУГАРСКИ ЛИСТ ГЛЕДА НА СИТУАЦИЈУ

Софија, 2 фебруар

„Утро“, доноси чланак професора Георгие Гонова у коме се каже:

Русвелтова посланица америчком конгресу и генерално одашиљење које је дато претседнику Рузвелту, допуњени су одашиљањем специјалних мисија у Европу. У Енглеску је дошао г. Хопкинс, у Француску адмирал Лихи а на Блиском Истоку пуковник Донован. Задатак те тројице изасланика г. Рузвелта, од којих адмирал Лихи има ранг изванредног посланика код маршала Петена, је да проуче ситуацију у Европи и на Оријенту, с погледом на нарочите циљеве које има америчка влада због поттомагања Енглеске и њених садашњих и будућих савезника против држава Тројног пакта.

Мисије ова три изасланика су различите од оне који је у децембру 1939 имао г.Самнер Велс. Тада Америка још није била отворено изашла из става неутралности и тада се сматрало, да г. Рузвелт може да одигра улогу посредника у скрашивању рата. Сматре дању зараћених страна пре годину дана су још биле равне. Италија је била још не утралина, ма да минималне могућности за мир су ипак постојале. Но, г. Рузвелт није тада ученио никакав предлог за посредовање и мисија г. Велса се ограничила на њу уже обавештавање.

Ситуација је данас потпуно различита. Америка све јасније узима учешће у борби на једној страни. За америчку званичну политику помагање Британске империје постала је скоро догма, као што је за енглеску политику догма заштита Турске која влада морузима. Ради тога и г. Рузвелт предузима све мере да помогне Енглеску у те циљи мерама и борби која има да се води.

Мисија нових изасланика г. Рузвелта је ограничена само на државе које су пријатељски расположене према Сједињеним Америчким Државама, или које су још неутралне. Напротив, пре годину дана г. Велс је посетио Рим и Берлин. Садашњи изасланици америчког Претседника имаду задатак да проуче дојакле земаља у које су отпослати; г. Велс је само проучавао и обавештавао свога шефа.

Одашиљање нових емисара г. Рузвелта, поттеба на мисију пуковника Хјуза, који је као изасланик Претседника Вилсона имао сличну мисију за време светског рата. Задатак пуковника Хјуза био је не само да проучи ситуацију у Европи, него и да даде мишљење о мо гућим спорним питањима која су искрсла у времену рата. Изасланик г. Вилсона исцрпно је достојанстве но своју мисију. Коментаришући 14 тачака тадашњег претседника Сједињених Америчких Држава Вилсона, пуковник Хјуз је припремио један опширан меморандум, који је уручен Вилсону у октобру 1918 године да би му послужио при преговорима, које је Претседник имао да води са европским државницима о условима примирја као и у погледу осносивање за уговоре о миру.

Сутеретије, које је тада дао пуковник Хјуз биле су, неоспорно од огромног значаја за утврђивање једног правичног и трајног мира, правичнијег и бољег од онога који је касније створила Париска конференција. За несрећу, мишљење америчких експерата, које је уручено Вилсону 21 јануара 1919 године, није узет у обзир од стране конференције у Паризу и она је створила Версајски систем, који се показао тако судбоносан за европски и светски мир, тако да је само у току од 25 година човечанство доживело два светска рата, нешто што никада није било у историји. Овде не можемо да не поменемо мишљење пуковника Хјуза као и мишљење специјалног комитета, условно се односи на Балкан. Под тим мишљењима и сугестирама пружало се тако правично и радикално решење балканских питања, које би једновремено омогућило и праведан и мир на Балкану.

Али то је било пре 23 године. Данас су услови у том правцу потпуно измењени. У прошлом рату Америка није била потпуно ангажована у рату. Вилзон се појавио као врховни арбитар, ма да је његова мисија била потпуно незадовољавајућа. У садашњем конфликту положај је много компликованији. Уствари. Рузвелт и његови сарадници преувеличавају опасност која може да се појави и за Америку у случају победе сила осовине. Пуковник Линдберг је у праву када критикује и осуђује то нетачно тврђење официјалне америчке политике јер Немачка и Италија су тако далеко од Новог Света, и њине аспирације никад не могу да пређу Атлантик.

Дуго је питање далеког Истока где Енглеска и Америка имају сличне интересе према Јапану. С обзиром на берлински Тројни пакт конфликт може да добије светски карактер и да непосредно погоди Америку. Чим се Немачка, Италија и Јапан сложе за општу борбу против Енглеске, Сједињених Америчких Држава неће моћи да остану индиферентне. Јер, врло могуће решење Британске империје би довело Сједињене Америчке Државе у један врло неповољан положај у Тихом Океану.

Не би могло, с друге стране, да се у Америци заборави, да државе имају реалне или животне интересе о којима се мора водити рачуна када се ратује, или се хоће да закључи мир.

У међународном животу постоје три проблема која чекају своје међународно решење; демографски, економски и национални. Европа је живо и врло осетљиво заинтересована за њихово решење. Под тој мом „новом европском и светском поредак“ се разуме: правично решење ових проблема. Исти циљ је и иза пароле „животни простор“.

Треба се надати да ће ови нови изасланици америчког претседника г. Рузвелта моћи да проникну у суштину народних потреба на нашем континенту и да ће дати правилну оцену и приказ светлости своме шефу, који их је послао у Европу са овако важним задацима

Нарочито је важна и деликатна мисија која је поверена пуковнику Доновену, који обилази Блиски Исток којим су путем у време Вилзона пролазили пуковник Хјуз и професор Монро.

Америка би требала да игра у Европи улогу арбитра и посредника, а не земљу која се оријентише према једној заваљеној страни у великом сукобу који је почео да се развија. Тако би Сједињене Америчке Државе много више могле да допринесу стварању трајног мира у Европи и свету, што треба да буде и крајњи циљ самога рата.

Али у Вашингтону мешају Европу са Далеким Истоком, и то им смета да одиграју улогу посредника.

ПРИПРЕМЕ ЗА ЗАСЕДАЊЕ НАЦИОНАЛНОГ САВЕТА У ВИШИЈУ

Виши, 2 фебруар

ДНБ јавља:

Надлежни владини кругови воде сада саветовања у циљу припремања заседања националног савета. Како се чује, састаће се национални савет наредних недеља, у сваком случају још пре краја фебруара.

На првој пленарној седници национални савет састојаће листу претседника, потпретседника и секретара. Листа у целости подлеже одобрењу маршала г. Петена.

Пуковник г. Нокс о америчкој помоћи Енглеској

„Најмоћнију америчку одбранбену линију претстављају британска флота и Британска Острва", каже амерички министар морнарице г. Нокс

Претседник комитета за везе са иностранством г. Блум каже да ће Конгрес без већих измена одобрити закон о помоћи Великој Британији

Вашингтон, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Министар ратне морнарице, пуковник г. Нокс залагао се у спољно-политичком одбору сена та да се одмах прими законски нацрт о помоћи демократијама.

Када је изолационистички правац, сенатор г. Нај поставио министру г.Ноксу питање: „Можемо ли благовремено да ступимо у акцију да бисмо спасли Велику Британију, ако ова страшна криза, предвиђена у скорој будућности, наступи"? министар г. Нокс је одговорио: „Искрено речено не знам, јер сам веома узнемирен".

Сенатор г. Нај говорио је о снази на мору сила осовине, ако би оне победиле у рату, и упитао је министра г. Нокса да ли он доиста верује да опасност по стоји.

Министар г. Нокс је одговорио:

„Ја сам у то потпуно уверен. Мислите ли ви да би нас оне оставиле на миру ако би победиле?"

Сенатор г. Нај је одговорио: **да мисли тако, јер би силе осовине тада имале нелаке, бодежи, гласа, и немирне мањине у својим земљама, али је министар г.**

Нокс учинио упадицу, рекавши: „Да ли сте икада видели завојевача да напусти борбу, ако рочито онда када може да згра би плен?"

Одговарајући на остала питања сенатора г. Наја, министар ратне морнарице г. Нокс је рекао:

„Још увек постоји опасност од напада на Сједињене Америчке Државе. Стварањем базе на Новој Земљи, град Детроит био би у домашају бомбардера. Најмоћнију америчку одбранбену линију претстављају британска флота и Британска Острва".

Затим је сенатор г. Нај поставио питање: „Не верујете ли ви да бисмо ми били јачи ако бисмо прикупили све своје енергије за стварање властите одбране?"

На ово питање сенатора г. Наја, министар г. Нокс је одговорио:

„Не, ја то не мислим, и зато сам за овај законски нацрт".

Дошније, у току дискусије, министар г. Нокс је изјавио следеће:

„Пружио бих помоћ Великој Британији чак и када за то не би добио ниједног долара; веру јем да би то, на крају крајева, претстављало уштеду новца".

ИЗЈАВА Г. БАУМА

Вашингтон, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Претседник комитета за везе са иностранством претставничког дома г. Блум имао је састанак са британским амбасадором лордом Халифаксом.

После тога састанка г. Блум је изјавио да је он уверен да ће претставнички дом усвојити законски предлог о помоћи Великој Британији без неких већих измена.

АПЕЛ Г. МАКЕНЗИ КИНГА

Отава, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Министар претседник канадске владе г. Макензи Кинг упутио је апел грађанству да уписује обвезнице зајма за народну одбрану, пошто је он уверен да ће настати рат какав свет уопште до сада није видео ни зато.

„Немачка дипломатска Политичка Кореспонденција" о америчким интервенционистима

Берлин, 2 фебруар
ДНБ јавља:

„Немачка дипломатска и политичка кореспонденција" доноси чланак у коме каже да је врло упадљиво да амерички интервенционисти, који толико раде на интензивирању своје акције за помоћ у корист Велике Британије, готово још више се залажу да се поремети однос према Иберо-Америчким Републикама.

У вези с овим, каже даље „Кореспонденција", треба нарочито подвући велики део говора који је помоћник министра иностраних послова г. Самнер Велс одржао ове, када је отворено рекао, да трговински односи које јужноамеричке државе одржавају са Сједињеним Америчким Државама, саме по себи не би биле довољне. Али, ова његова увиђавност била је врло брзо смањена када је упутио страховито упозорење, да се трговински односи са Немачком неће моћи развијати на основу неког идеалног система размене, ако Немачка буде победила. Штавише, Немачка би у том случају својим заплетеним, пакленим манипулацијама вршила толико неиздрживи притисак, да би то на крају имало и политичке консеквенције. Тада би не само у Јужној, већ и у Северној Америци дошло до такозване чувене инвазије. Зар г. Самнер Велс није могао још и то да каже. Циљ којим северноамериканци прате све фантастичне слике будућности, није тешко погодити. Г. Самнер Велс довољно је информисан и зна да јужноамеричке земље не би никаком случају биле спремне да таквим плановима, као што је једна добровољна блокада свих добара, па чак и животних намирница.

Сем тога са слабо прикривеним нерасположењем у Вашингтону посматрају и настојање латинских земаља да у садашњој ситуацији једном царинском унијом бар нађу нешто мало изједначење због штета које су им проузроковане од стране Енглеске. Г. Самнер Велс сматрао је свакако за разумније, да у свом говору не наступи онако незгодно као што је то био случај са министром ратне морнарице г.Ноксом пре неколико дана, пошто је рекао да је царинска унија између Северне и Јужне Америке најбоље решење. Као дипломата, г. Самнер Велс одлично зна за узуре до којих долази као последица извештачености. Г. Самнер Велс признаје сам да оно што он жели, да сними средствима побија, а то је тргови на јужноамеричких држава са Европом и са Немачком посао, у ствари одговара интересима Сједињених Америчких Држа. Аргументи које он износи про тив слабе природне привредне сарадње, толико су несувисли за се ових тих уподобљења и моли једва могу прикрити друге сопствене намере.

НОРВЕШКИ РАДНИЦИ У НЕМАЧКОЈ

Берлин, 2 фебруар
ДНБ јавља:

Односи између Немачке и Норвешке ма полу социјалног осигурања постали су толико тесни зато, што су и норвешки радници почели у великом броју да долазе у Немачку.

Преко транспорти норвешких радника стигли су у Немачку ових дана.

БОРАВАК Г. ВИЛКИЈА У ЛОНДОНУ

Лондон, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Г. Вендел Вилки обишао је да нас лондонско предграђе Ламбет, које је јако страдало од бомбардовања.

Г. ЛИХИ КОД ФРАНЦУСКИХ МИНИСТАРА

Виши, 2 фебруар
ДНБ јавља:

Амбасадор Сједињених Америчких Држава адмирал г. Лихи посетио је данас министра просвете г. Шевалијеа и министра за снабдевање г. Ашара.

РАД ЈАПАНСКЕ ОМЛАДИНЕ

Токио, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Министарство просвете израдило је план по коме ће око 10 милиона јапанских омладинаца учествовати у радној служби. Јапански ђаци, почев од 11 године старости, свој летњи годишњи одмор употребиће на практичном раду, нарочито у обрађивању земљишта за искрану.

НЕМАЧКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Берлин, 2 фебруар
ДН Бјавља:

Немачки листови даље опширно коментаришу говор који је прекјуче одржао Воћа Рајха у „Спорт Палаcу" приликом осмогодишњице ступања на власт националсоцијалистичке странке.

„Дојче Алгемајне Цајтунг" подвлачи нарочито сигурност у победу коју је Воћа Рајха под вукао, и констатује да ће овај говор претстављати основну па ролу за 1941 годину. Тај говор у исто време претставља ве ома озбиљну опомену за све оне који би могли да поћу у је лику опасну авантуру.

„Берлинер Берзенцајтунг" на рочито инсистира на заједничким идеалима и интересима си ла осовине истичући неразрушиву вољу Воће Рајха и г. Му солинија да иду заједно до ко начне победе.

„Фелкишер Беобахтер" каже да борба против последњег не пријатеља осовине постаје све жешћа и да она улази у одлучујућу фазу.

„Локалцајгер подвлачи да ће се последњи говор Воће Рај ха ускоро претворити у стварност и да ће се, том приликом, свет још једанпут изненадити.

„РЕЛАЦИОНИ ИНТЕРНАЦИОНАЛИ" О ТРОЈНОМ ПАКТУ

Рим, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

„Релационе Интернационали" подвлачи да се Енглези и претседник г. Рузвелт надају да ће моћи брзо постићи победу против сила осовине путем уну трашњег обарања тоталитарних режима и рушења Тројног пак та који везује Италију, Немачку и Јапан. Став који је заузео г. Рузвелт не чуди никога у Италији и Немачкој. Објашњење тога положаја је у томе што свако врло добро зна у Белој кући да је Енглеска осуђена, да је Енглеско Царство у опасности и да Сједињене Америчке Државе иду за тим да себи обезбеде обилан део енглеског наследства. Међутим, привредна помоћ и помоћ у оружју неће моћи да послужи енглеској стварн. Огромна надмоћност осовине према Енглеској састоји се и у надмоћности у људству. Данас се премештено рат у саму Енглеску и то је њена слаба тачка и то је за Лондон новина у садањем рату. Рат осовине да

Италијанско пушкомитраљеско гнездо на фронту у Кенији

Функција националног збора у Француској

Париз, 2 фебруар
ДНБ јавља:

Овде је данас основан покрет француског националног збора.

Програм овог националног јединственог покрета објављен је данас преко радија, када је речено да је подизање Француске у условљено следећим нераздвојним околностима: Прилагођавање новој Европи и спровођење националне револуције. Спољно-политички програм овог националног покрета обухвата одбрану матице - земље и њених колонија, као и сарађивање на политичком, духовном и привредном подизању Европе, коришћење Африке европском сарадњом и немачко-француском сарадњом.

Унутрашњеполитички програм новога покрета садржи сем тога и следеће тачке: Изграђивање једног државног система на бази националног народног покрета, путем националне револуције. Држава као таква треба да беспартијски, а у националном интересу заштићује националне интересе и слободе, слободе општина и корпорација. У програму даље предвиђа се прочишћавање и заштита расе, као и физички и духовни препород француског народа. Што се тиче привредног и социјално-политичког програма, он садржи следеће: Једну корпоративну привреду дириговану од стране државе, једну националну гарантовану валуту и побољшање животног стандарда, укључивање не запослености и то на основу једног радног програма и борбу про тив превласти трустова.

Како се из добро информисаних извора сазнаје, овај нови француски покрет базира се, пре свега, на следећим личностима: г. Гој, који за собом има цео покрет бивших ранијих ратника из прошлог светског рата, затим познати аутор револуционалних чла нака у „Евру". Поврет базира Још и на савезу металургијских радника, као претставнику синдиката, а тако исто на г. Фоятеноа из ближе околине г. Лавала.

ЗАСЕДАЊЕ ФРАНЦУСКОГ НАЦИОНАЛНОГ САВЕТА

Виши, 2 фебруар
Агенција Авас јавља:

Француски национални савет заседавање у Клермон Феранду.

Прва седница одржаће се крајем фебруара, пошто је потребно да се претходно спроведе функционисање овог новог организма.

Архиве ранијих претставничких домова, скупштине и сената, оста ле су у Паризу.

Помишља се на искоришћавање чиновника ранијих претставничких домова, нарочито оних који су одани новом режиму.

Исто тако имаћу се одредити претседник, потпретседници и секретари новог претставничког до ма, које ће наименовати шеф државе по листи коју им буде Савет послао.

Потписана је конвенција о обустављању непријатељстава између Сијама и Индокине

Али је ипак на граници било оружаног сукоба

Виши, 2 фебруар
ДНБ јавља:

Министарство колоније саопшта ва да је у Сајгону потписана конвенција о обустављању од непри јатељстава између Индокине и Тајланда.

Ова конвенција, саопштава се, обухвата све мере за обустављање војничких делатности, а пре свега о повлачењу и то једновремено трупа обеју страна. Конвенција такође садржи и забрану пре летања војничких авиона и друго.

Преговори о коначном регулисању француско-тајландског сукоба започеће у Токкину и то за релативно кратко време.

И ПОРЕД ПРИМИРЈА ИНДОКИНЕСКЕ ТРУПЕ ИЗВРШИЛЕ СУ НАПАД

Бангкок, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Према саопштењу тајландске врховне команде, индокинеске снаге покушале су да изврше данас напад борбним колима на источном сек тору фронта, и поред то 28 јануара дата наредба ј кише пальба на границ не и Тајланда.

КОНФЕРЕНЦИЈА МИР ЂУ ИНДОКИНЕ И ТА

Токио, 2 фе
Агенција Стефани јавља
Лист „Азија" јавља да конференција за стварањ мирја између Индокине лепала вероватно одржати кију 10 фебруара.

Нов догађај у Румунији

У Букурешту су на улици убијена три официра

Убица још није ухваћен

Букурешт, 2 фебруар
ДНБ јавља:

Пред зградом букурештанског универзитета погинула су јутрос три румунска официра, међу њи ма и један потпуковник.

Непознато лице пуцало је на официре на улици и нестало је.

Смрт Махмуд-Паше, бившег претседника египатске владе

Бејрут, 2 фебруар
ДНБ јавља:

Из Каира јављају да је преминуо претседник египатске либералне партије и бивши претседник владе Мухамед Махмуд-паша.

Махмуд-паша боловао је дуже времена. Бивши претседник египатске владе Махмуд-паша сахрањен је данас. Из његовој сахрани узео је учешћа велики број египатског становништва.

Нова влада у Ираку

Багдад, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Нова ирачка влада састављена је овако: претседник владе, заступник министра спољних послова и заступник министра војног генерал Таханашими. Министар финанција и заступник министра саобраћаја и грађевина Али Мумтаз. Министар унутрашњих дела и министар заступник правде Омар Мадхми. Министар привреде Абдул Махди. Министар просвете Садик Басам. Министар социјалне политике Хамди-паша.

СМРТ СЛАВНОГ НЕМАЧКОГ СЛИКАРА

Минхен, 2 фебруар
ДНБ јавља:

У Минхену је данас умро Хајн рих фон Цигел, немачки сликар који се прослављо својим слика ма из животињског царства. Ње гова велика сликарска дела мно го су цењена у целом свету. Хајнрих фон Цигел родио се 1850 године у Вуртенбершкој ва рошици Мурхард.

БРИТАНСКА МИСИЈА У ЦАРИГРАДУ

Цариград, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Командант цариградског гарнизона приредио је банкет у част британске војне мисије, која је после више проведених дана у Анкари, стигла данас у Цариград.

НЕПОГОДЕ У ТУРСКОЈ

Цариград, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

У области Сиверие непогоде су биле необично велике тако да су нанеле озбиљне штета. Саобраћајна средства су потпуно прекинута. Снег је веома велики.

Италијанско-мађарска комисија

Будимпешта, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Италијанско-мађарска мешовита комисија, предвиђена по културној конвенцији закљученој између две земље, састаће се у Будимпешти почетком месеца марта под претседништвом сена тора г. Балбина Булијанина.

Одликовање научника аеродинамике у Совјетској Унији

Москва, 2 фебруар
ТАСС јавља:

Претседништво врховног совјета СССР, у вези са 50-годишњицом постанка аеродинамичке школе, одликовао је академика ра и научника који су се одликовали својим радовима на аеро динамици.

Они су одликовани орденом Лењина, и медаљом српа и чекића.

ХЛАДНОЋА У МАЂАРСКОЈ

Будимпешта, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

У Будимпешти и њеном делу Мађарске већ 24 часа снег непре стано пада. Саобраћај је знатно укочен. Данас поподне хладноћа је нагло попустила и многе реке излазе из својих корита. У току ове ноћи постоји бојазан од поплаве у Будимпешти.

Најхладнија зима у Шведској после 1814 године

Стокхолм, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Јануар месец ове године био је најхладнији месец после 1814 године, јер је у току јануара на многим местима температура пала на минус 52 степена.

Борбе на афричком фронту

Борбе око Агордата и Баренте пастају све веће

У Кенији борбе се воде дуж границе и код Мојале

Каиро, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

У британском званичном саопштењу се каже да су британске трупе пресекле на дужини од 20 километара стратегијски пут који води од Агордата за Баренту, у италијанској Еритреји.

Сматра се да Италијани имају читаву једну дивизију у Агордату, а исто тако и у Баренту.

Према последњим вестима воде се огорчене борбе око Агордата и Баренте, где се непријатељ већ поодавно утврдио. Британске моторизоване трупе на том сектору имају да се боре са теренским тешкоћама. Британским трупама послата су прва појачања.

Што се тиче Кеније, борбе се воде дуж границе, а исто тако код Мојале.

БРИТАНСКО САОПШТЕЊЕ

Каиро, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Команда британског ваздухопловства на Средњем Истоку издала је данас следеће саопштење:

„Прошле ноћи бомбардери Краљевског ваздухопловства извршили су жесток напад на докове у Триполиу. На бродове и хидроавионе у луци бачено је неколико тона бомби. Погођен је један трговачки брод од 8.000 тона и на њему је изазвао пожар. Погођен је и један брод од 4.000 тона, док је други брод од 8.000 тона оштећен. Бомбе које су експлодирале између хидроавиона у луци уништиле су једне, оштетивши остале.

Остале бомбе пале су на простор између јужне луке и хидроавионских хангара, те су изазвале експлозије после којих се појавио облак црног дима. Више пожара проузроковано је и на луци поред царинарнице и поред железничке пруге. Напад на ваздуха извршен је при јаком дејству непријатељске противавионске артилерије.

У Барци јуче су довачки авиони и бомбардери Краљевског ваздухопловства поново извршили снажан напад на тамошњи непријатељски аеродром. Бачено је стотинама разорних и запаљивих бомби. Виђело се како се бомбе распрскавају међу хангарима, зградама и шаторима, док су и касарне директно погођене. Два авиона на земљи су запаљена. Ловачки авиони који су митрањезима дејствовали против аеродрома у Барци, такође су напали и концентрације транспортних средстава у томе месту. Код Бенгазина наши ловачки авиони гонили су и најзад у пламену оборили један непријатељски авион типа „ЦР-42".

У Италијанској Источној Африци, наши довачки авиони из митрањеза су гађали на земљи код Торамина, југоисточно од Асмаре, четири непријатељска авиона типа „С-79" и уништили три. Бомбардован је и транспортни парк код Асаба.

У Албанији једна формација бомбардера Краљевског ваздухопловства извршила је напад из ваздуха на Дукари, који леже 11 км. северозападно од Тепелинна. Пошто су својим бомбардовањем причинили знатну штету, наши авиони митрањезима су гађали војнике, који су излазили из својих шатора.

Са свих операција наши авиони вратили су се неоштећени.

ЛОРД ЛОЈД ОБОЛЕО

Лондон, 2 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Званично је саопштено да је стање здравља министра колонија лорда Лојда забрињавајуће.

Министар је пренесен у једну лондонску клиницу.

На једном италијанском аеродро му: механичари носе тешке гра нате

ПОЈЕДИНОСТИ СА ФРОНТА У АЛБАНИЈИ

Грчке трупе настављају акцију

У току прошлог дана грчке трупе заузеле једну тврђаву

Писање грчког листа о ратним операцијама

Атина, 2 фебруар
(Телефоном)

Вести које овде стижу од надлежних војних кругова са фронта у Албанији и даље су повољне. Грчка акција и даље се спроводи. Грчки напад на утврђења крунисан је успехом. Повлачење на централном фронту створили су ситуацију врло повољну за грчке трупе. Италијанске трупе предузеле су два нова противнапада.

У комуникеу министарства морнарице каже се да је грчка подморница „Папаниколис" потопила један италијански брод недалеко од Бриндизија.

Време на фронту се поправља. Температура је пала. Али у операцијама није учињена нека промена.

Р. Ђ.

ЛИСТ „ЕСТИЈА" О ГРЧКИМ УСПЕСИМА

Атина, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Лист „Естија" од свога сарадника са фронта доноси појединости о новој побели грчке војске, која је већ објављена путем званичног комуникеа.

По писању листа та победа је од изузетне важности јер заузе ти положаји доминирали су читавим одбрамбеним системом ко је непријатељ сагралио, а исто тако претстављали кључ свобраћајних веза. Непријатељске трупе имале су намеру да са тога положаја извршe противнапад и да опколе грчке трупе на централном сектору. Италијански контранапади били су веома жестоки, потпомогнути многобројним борбеним колима и артиљеријом.

Грчке трупе, пошто су одбиле ове контранападе, прешле су у офанзиву која се завршила освајањем поменутих важних положаја.

„РАЈТЕР" О ОПЕРАЦИЈАМА У АЛБАНИЈИ

Атина, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Синоћ је издато званично саопштење у коме се каже да су грчке трупе постигле знатне успехе на многим секторима централног фронта где су после огорчене борбе заузеле један врх (1920 метара) који је био од врло велике стратегиске важности пошто је доминирао низом других положаја на које је непријатељ рачунао да ће повести успешне операције.

Италијанске трупе **бориле** су се огорчено.

Заузети врх у ствари је једна тврђава, и то једна од најјачих у Албанији. Њу је утврђивао још бивши Краљ Зог, а после доласка Италијана у Албанију та тврђава је знатно усавршена.

Италијанске трупе у повлачењу оставиле су велике количине ратног материјала.

ЧЛАНАК Г. НИКОЛУДИСА

Атина, 2 фебруар
Атинска Агенција јавља:

Недељни часопис „Ники" доноси чланак од министра за штампу г. Николудиса под насловом „Живео 4 август 1936" у коме се величају заслуге Метаксаса.

ИТАЛИЈАНСКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Негде у Италији, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Службено саопштење број 239 Главног стана италијанске оружане снаге гласи:

„Грчки фронт: Убичајена ар тилериска и патролна ак ност. Наши бомбардери успешно су бомбардовали, бомбама малог калибра, концентрацију не пријатељских трупа.

„Фронт у Киренаики: Наше оклопне јединице извршиле су напад јужно од Гебела. Одбијени су непријатељски напади. Наша авијација бомбардовала је непријатељске положаје.

„Фронт у Источној Африци: На северном делу фронта наставља се борба. За време о горчених борби наше храбре трупе, из домовине и из колонија, пањеле су тешке губитке непријатељу. И наши су губици осетни. Авијација са пуно полета сарађује, веома успешно, у тој борби.

„За време ноћног похода да ших разарача у Јегијском Мору, један разарач којим је командовао капетан корвете г. Франческо Минделя, извршио је напад на један непријатељски конвој. Погођен је један брод од најмање 10.000 тона и овај је брод потонуо. Упркос жесто ког противнапада наше једини це се вратиле су се неоштећене у своје базе".

АНТРФИЛЕ „ПОПОЛО Д'ИТАЛИА"

Милано, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

У антрфилеу у свом сутрашњем броју „Пополо д'Италиа" бави се личношћу Гија Фаукеса, за кога каже да је био католички завереник у Лондону и ве ли да је пре три стотине година био обешен само што је покушао да у ваздух баци британски парламенат. Тако је он постао симбол антипарламентаризма, непријатеља демократије и зато тај народ, наивно завараван инструкцијама парламента, свети се сваке године спаљивањем лика бедног Фаукеса усред хучних демонстрација. И сваке године, кроз три стотине година, ова комедија понавља се у Енглеској.

„Кроз три стотине година, ревако је г. Хитлер, царство британско стварно је само посредством непрестаних насиља и ратова. Демократија није била никшта другог него маска. Ова демократија не би се усудила да тражи глас свога народа, да га упита да ли би хтео спонтано учествовати у рату. Ово године први пут после три стотине година лик католичког завереника неће бити спаљен. Ово је само мален енглески пример за енглески народ, који је веровао да је господар самога себе и да не треба да призна да је жртва једне колосалне забуде".

НАПАДИ НА ЕНГЛЕСКУ

Лондон, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

У току дана непријатељски авиони развили су извесну делатност изнад покрајина Источне Енглеске. Усамљени непријатељски авиони бацили су бомбе на више места у грофовијама Норфолк и Сафолк. И неким местима ових грофовија оштећено је неколико кућа, док је број жртава врло мали.

Генерал г. Веган о ситуацији

Генерал г. Веган је упутио апел свима да имају поверења у своје команданте, да буду обазриви и енергични

Француски национални савет неће заседавати у Вишиу већ у Клермон Ферану

Основан је француски национални збор

Виши, 2 фебруар
Агенција Авас јавља:

Генерал г. Веган, владин делегат у Француској Африци, одржао је говор преко радија у коме је упозорио своје слушаоце поред осталог на рад северноафричке приврадне конференције, која је већ постигла добре резултате и после хаоса насталог од последњих догађаја, успостављала ред у овоме подручју.

Генерал је затим нагласио социјалну акцију у националној револуцији коју је предузео маршал Петен, додајући да ће националнa револуција бити збир малих победа извојеваних у корист општег интереса, а против егоизма и досадашњих навика.

„Наша је мана, рекао је генерал, да тек онако говоримо и критикујемо, па у томе промашу и многе нетачне вести, нарочито ових последњих недеља, које су долазиле и од иначе врло добрих људи, несвесно заблуделих. Међутим, потребно је да наша деца, родитељи, радници и шефови предузећа буду тачно обавештени, па се против тих нетачних вести, које имају известан циљ, треба енергично борити, јер оне могу штетно дејствовати како у породици, тако и у градовима, па и у целој отаџбини".

Генерал је затим упутио апел свима да имају поверење у своје команданте, да буду обазриви и енергични јер често и нутање може нечему да послужи и да буде искоришћено.

ШВАЈЦАРСКИ ЛИСТ О ПРИПРЕМАМА

Женева, 2 фебруар

„Журнал д Женев" пише између осталог:

Генерал фон Рајхенау говорио је да у динамичком рату о каквом замишља Рајх мућењима офанзивама претходе дуге паузе, јер да би једна операција могла бити изведена са жељеном енергијом она захтева брижљиве припреме. Припреме које су потребне за рат против Енглеске у толико су теже што ту није реч о једном чисто суводемном и поморском маневрју, већ што ту треба савладати и препреку коју претставља море.

Они који су у Француској и Енглеској рачунали на блокаду да ће помоћу ње лако савладати Немачку, тешко су се превариди. Они су заборавили да је Рајх био много боље спреман него 1914 године и да национал-социјалистички шефови нису имали ону лакомисленост духа која је карактерисала војне сапетнике Вилема Другог. Сем тога Рајх није више ограничен на своје границе; у области исхране Рајх се идентификује са Европом која омогућује њен отпор. Блокада, дакле, није нешко оружје које би могло брзо да делује, али је очигледно да у току времена оно може да поставе озбиљно.

Рајх је присиљен да отклони енглеску сметњу ради остварења своје намере. Све његове акције теже да овом циљу и служе олакшању великог напада. У војном погледу припреме су далеко одмакле (концентрисање трупа, нагомилавање ваздухопловног материјала), а у дипломатској области ове не мигледа да су још довршене. Основни захтев стратегије јесте да се потруди да разбије непријатељску снагу. Рајх који је позвао под заставу нове контингенте располаже милионима војника и његове трупе све се више моторизују.

Рајх није никада желео да Балкан буде узнемирен и Берлин не сматра да треба желети да се непријатељства рашире. Никада се не зна како се завршавају борбе на два фронта. Уосталом, Средоземно море има мање важности за Рајх него Атлантик. Он нема излаза на ово море и увек га је сматрао као неки споредни терен. Он је слао изнад њега ваздухопловне ескадриле да би потврдио солидарност сила осовина како у победама тако и у несрећи, али са стратегиске тачке гледишта, он не придаје неки нарочити значај рату у Либији.

За Рајх су интересантија ора та која везују Средоземно Море са Атлантиком; извесно је да је питање Гибралтара често било предмет дипломатских разговора. Не можемо рећи да ли је тачно, као што се тврдило последњих дана, да би Немачка желела да контролише шпанску обалу; једна војна експедиција чак и кад би влада у Мадриду на то пристала нашла би на тешкоће, јер се Шпанија и сама налази у тешкоћама и њено снабдевање зависи једним делом од добре воље Велике Британије. Али се не може заборавити чињеница да сви прозори који гледају на океан служе Немачкој као пушкарнице из којих може да загрози Великој Британији.

Најзад, како Рајх ништа не оставља случајности, он би желео да консолидује свој дипломатски положај у погледу Француске.

Кад ова питања буду решена и кад Рајх буде осигурао све своје положаје на континенту, онда је вероватно да ће предузета своју офанзиву. Није случајно немачка штампа ових дана одала пошту политичком гениј Наполеоновом и истицала га као великог Европљанина. Хвалила га је што је разумео опасност коју претставља Енглеска. Историја се на чудан начин понавља:

ЕКСПЛОЗИЈА НА ГИБРАЛТАРУ

Гибралтар, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Шест војника и једно грађан ско лице погинули су јуче несрећним случајем од експлозије, која је настала у току радова на одбрамбеном северном фрон ту Гибралтара.

Ова експлозија проузроковала је релативно малу штету. До експлозије је дошло када је једна количина експлозива била употребљена за одбрамбене радо ве.

ЖРТВЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ НА ГИБРАЛТАРУ

Гибралтар, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

У јучерашњој експлозији погинуло је 6 војника и један грађанин.

Материјална штета није велика.

Прошле ноћи извршен је нов ваздушни напад на Малту

Малта, 2 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

У званичном саопштењу се каже да су прошле ноћи непријатељски авиони летели изнад Малте и да су бацали бомбе. И у току дана непријатељски авиони летели су, али бомбе нису бацали.

У току дана на Малти су дата су два непријатељска авиона, оУ току дана на Малти су дата четири знака за узбуну.

САУЧЕШЋЕ ДУЧЕА УДОВИ ДР. ГИТНЕРА

Берлин, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Поводом смрти министра прав де Рајха др. Гитнера шеф италијанске владе г. Мусолини упу тио је Вођи Рајха г. Хитлеру и удови др. Гитнера изразе дубоког саучешћа.

Министар иностраних послова гроф Чано и министар правде гроф Гранди такође су упутили своје телеграме.

Г. ОШИМА НА ПУТУ ЗА НЕМАЧКУ СТИГАО У ФУСАН

Фусан, (Кореја), 2 фебруар
ДНБ јавља:

Новоименовани јапански амбасадор у Берлину генерал г. Ошима стигао је данас, на путу за Немачку, у Фусан на Кореју.

Претставницима штампе амбасадор је изјавио своју радост због даљег совјетско-јапанског зближења, до кога је дошло у последње време.

ПИСАЊЕ „МАЂАРОРСАГА"

Будимпешта, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Пишући о војној ситуацији на фронту Северне Африке, „Мађаррсаг" у свом уводном чланку каже да је веома карактеристично то што се са британске стране отворено признаје да ће теренске тешкоће бити велике за претстојеће операције и да према томе британске трупе неће моћи лако и брзо напредовати.

НЕПОЗНАТИ АВИОН ИЗНАД МАЛТЕ

Мадрид, 2 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Јуче је изнад Малте пролетео један авион чија се припадност није могла утврдити.

Немачки и италијански пилоти разгледају карту пре старта

Турска штампа сматра да је ситуација на Балкану у фази консолидације

Цариград, 2 фебруар
(Телефоном)

Бавећи се међународном политичком ситуацијом на Балкану турска штампа истиче да је она ушла у фазу консолидације.

Штампа подвлачи с тим у вези и држање осталих балканских држава, па закључује „да је политика схватања и разумевања и овом приликом привукла извесне калкулације пуне надања".

Б. Г.

ИТАЛИЈАНСКА ШТАМПА СМАТРА ДА ЈЕ СИТУАЦИЈА НА АЛБАНСКОМ ФРОНТУ У ОЧЕКИВАЊУ НАЈШИРИХ РАЗМЕРА

Рим, 2 фебруар
(Телефоном)

Последњи извештаји који овамо стижу са албанског фронта говоре о мањим патролним и уопште бичајеним артилеријским сукобима, то што осталом и званични коментари подвлаче. Ситуација даље и даље остаје неизмењена, а период ишчекивања одуговлачи се. Римска штампа једино што придаје значај ваздухопловним акцијама, које су настављене неумањеним темпом, иначе констатује да према свима знацима, изгледа, још није наступио моменат, који би маркирао почетак наговештаване борбене фазе најширих размера".

С тим у вези „Пополо ди Рома" даје опширнији приказ последње ваздухопловне офанзиве „којом су приликом италијанске борбе успешно деиствовале против непријатељских положаја и колона у маршу".

Листови у коментарима посвећују пажњу и оживљеном поморском рату на Егејском Мору. Ту је, како пише „Месаџеро", један италијански разарач под командом капетана корвете г. Франческа Миндели извршио напад на противнички конвој. Под влачеви постигнути успех. Лист додаје „да је потопљен један противнички брод од 10.000 тона, док са италијанске стране ни је дошло ни до какве штете".

Б. З.

У Берлину се поклања нарочита пажња изјавама у вези са говором г. Хитлера

Берлин, 2 фебруар
(Телефоном)

У Берлину је још увек главна пажња посвећена одјеку г. Хитлеровог говора поводом осмогодишњице доласка на власт националсоцијализма. Тако се нарочито подвлачи разноликост којом је примљен говор у савезничким, неутралним и противничким државама. У Италији он је примљен слично као и у самој Немачкој: са вером у коначну победу у току ове године. У Берлину се вели да су делимични успеси генерала Вавела у Либији, као и концентрација енглеске морнарице у Средоземном Мору која помаже операције Вавелове у Северној Африци само очајничким покушај да би Енглеска скренула пажњу и донекле ослабила прилике код куће".

Нити су се „испунили грчко-енглески циљеви после тромесечне борбе у Албанији, нити је енглеско-афричка војска освојила Либију; па чак и да је осво ји за исход рата не би била ни одлучујућа афричка пустиња".

Даље се подвлачи да се немачко-италијанска заједничка борба не може претставити сарађивањем и комбинацијама људи око Черчила и његових америчких пријатеља, за које се пријатељска помоћ наплаћује парама, поморским базама и сличним уступцима. Код осовине Берлин—Рим не постоји рачун рентабилности код појединих војничких одјука", каже „Берлинер Берзенцајтунг", већ се сви војнички подухвати спремају као да је заједница држава.

Нарочита пажња поклања се одјеку у Америци. Изјава претсеника г. Рузвелта да не може на говор г. Хитлера да изјави ништа, јер је имао рођендан, ов де је само регистрована, али се код званичних кругова сматра као „потцењивања које

није уобичајено".

Од свих говора и изјава последњих дана у Америци, овде је нарочито запажена изјава државног потсекретара за спољне послове г. Самнера Велса, који је између осталог рекао да се више не може веровати речима. У Берлину се сматра да ова констатација није оправдана, а затим да она претставља опасност која може Америку поново да увуче у рат као што је то било 1917 године.

Даље се указује на Велсове речи да је Монроова доктрина гарант западне хемисфере, али да су америчке одбрамбене линије тамо где ми изберемо за потребно.

Јован Продановић

ПИСАЊЕ ЛИСТА „СЛОВО"

Софија, 2 фебруар

Агенција Стефани јавља:

Лист „Слово" посвећује чланак операцијама у Северној Африци и том приликом одаје част фашистичкој империји, која се бори против непознатих удруженог снага Британског Царства, тврдећи да ће се рат још решити у Европи, пошто по неки енглески успеси у Либији неће имати одлучујуће дејства за крајњи резултат.

Г. ДОНОВЕН У АНКАРИ

Анкара, 2 фебруар

„Јунајтед Прес" јавља:

Изасланик претседника г. Рузвелта пуковник Доновен стигао је јуче по подне у турску престоницу. На железничкој станици приређен му је свечани дочек у присуству претставника турске владе, америчког посланика и војног аташеа енглеског посланства.

Пуковник г. Доновен имаће у току данашњег дана састанак са претседником турске републике и са другим државним политичким личностима.

Мађарски листови о мађарско-југословенском пријатељству

Будимпешта, 2 фебруар
(Телефоном)

Један од најпознатијих дипломатских часописа „Аршив Дипломатик е Конзилер", који излази на француском језику, објављује опширан чланак поводом мађарско-југословенског пријатељског споразума, доносећи у целости текст уговора као и поједине изјаве оба министра. У чланку се између осталог наводи као први резултат споразума даље сачуване мира у Подунављу и на Балкану.

Највећи и најпопуларнији пештански часопис који такође излази већ 35 година на француском језику „Нувел Ревиј де Оигри" посвећује посебно пажња мађарско-југословенском пријатељству. Лист између осталог доноси на првом месту чланак професора Универзитета и члана Академије Наука г. др. Јована Радонића о историјским односима између Срба и Мађара, сем тога даје кратак политичко-економски преглед балканских земаља и доноси феома интересантан уводник из пера г. Алек сандра Марађа о пријатељству, које постоји између оба народа.

„Пријатељство је фундаментално осећање живота, вели између осталог г. Марађ у свом чланку, много компликованија и више истинска веза него ма која

Мађарска уводи брашно нуларицу од кукуруза

Будимпешта, 2 фебруар

У мађарским пекарама луксузни хлеб већ је замењен једном нуларија од кукуруза, уместо одговарајућег пшеничног брашна. Приликом јаче мешање њиве куруз Мађарска се нада да ће добити и веће количине јестивог уља.

Проширење мађарске индустрије гвожђа

Будимпешта, 2 фебруар

Мађарска фабрика челика а.д. купила је левозвезну гвожђа „Корвинус" у Колошвару. Оваа левозвезда постаће, после знатних инвестиција, модерна фабрика гвожђа која ће запослити 1.000 радника.

„БОРОВИЈАДА" велика карневалска забава у Борову

Спорт клуб „Бата" у Борову приређује велику карневалску забаву у суботу 8 фебруара у просторијама свога друштвеног дома. Забава почиње у 9 часова у вече, а дефиле маскара биће у 8.30 часова. На забави ће се извршити избор краљице карневала. Богате декорације, два првокласна џез-банда, цигански оркестар, атракције, певачице и певачи учиниће да се постигне добро карневалско расположење.

Снег жућкасте боје падао у Мађарској

Будимпешта, 2 фебруар
(Телефоном)

У појединим крајевима Мађарске запажена је ретка природна појава.

Наиме, у току јучерашњег дана падао је снег необично жућкасте и црвене боје, што је изазвало интересовање у другеваљ метеоролошких стручњака. Испитивањем утврђено је да је снег ову необичну боју добио од ситне пешчане прашине, коју је ветар пренесао чак из афричких пустиња.

Црвени и жућкасти снег је, запажен у околини Сегеда, Цегледа па чак и у близини Будимпеште.

Г. Р.

ЗАБАВА ТРЕЋЕГ ЧЕТНИЧКОГ ПОДОДБОРА

Трећи пододбор Удружења четника у Београду одржао је у просторијама хотела „Лондон" своју традиционалну забаву. Присуствовао је велики број четника из Београда и делегата из свих крајева наше земље. Сви су били обучени у четничка одела. Поред тога приступио је било и мноштво званица — пријатеља четничког удружења.

Забава је отворена поздравном речи председника Трећег пододбора г. Ивана Тимотијевића. Он је упутио поздрав Нв. В. Краљу, Краљевском Дому, Нв. Кр. Вис. Кнезу Намеснику и присутнима.

Затим је један део оркестра Краљеве гарде отсвирао доманску химну и ако узео реч четнички војвода претседник Главне управе Четничког удружења г. Коста Пећанац. Резервни мајор г. Владимир Ралић говорио је затим „О четничкој акцији". На крају је говорио и потседник Седмог пододбора г. Бекић.

По завршеном програму почела је игранка која је трајала до касно у ноћ.

МИНИСТАР Г. ДР. КУЛЕНОВИЋ У САРАЈЕВУ

Сарајево, 2 фебруар

У Сарајево је допутовао министар шума и рудника г. др. Џафер Куленовић. Г. др. Куленовић, који ће овде остати неколико дана, дочекали су на станици претседник општине г. Златар, сенатор г. Хаџихасановић и други политички претставници Муслимана.

С.

ЗАБАВА „НАПРЕТКА" У САРАЈЕВУ

Сарајево, 2 фебруар

У просторијама „Напретковог забавног дома" приређена је „Напреткова" забава. У извођењу програма забаве узели су учешће мешовити хор хрватског певачког друштва „Требевић", сарајевска филхармонија под диригентством г. др. Оскара Данона и члан Народног казалишта сарајевски оперски певач г. Томислав Нералић.

Ову свечану приредбу посетили су поред министра финансија г. др. Јурја Шутеја, бан Дринске бановине г. Станоје Михајлић са госпођом, митрополит г. Петар, Реис ул улема г. Фехим Спахо, надбискуп г. др. Шарић, немачки конзул г. др. Гердеш, италијански конзул маркиз Бенцони, подбан г. Адемовић, претседник општине г. Златар, сенатор г. др. Мирослав Орешковић, директори Градских штедионица г. г. Етхем Бичаковић и др. Кајон претставници „Народне узданице", „Просвете" и „Гајрета" као и многи други угледни претставници сарајевског друштва.

С.

Ванредна скупштина Румунске народне банке

Букурешт, 2 фебруар

Румунска Народна банка одржаће у недељу, 16 фебруара, ра.

Академско певачко друштво из Земуна гостује у Сарајеву

Сарајево, 2 фебруар

У понедељник трећег овог месеца у Сарајево долазе 80 чланова и чланица хора Академског певачког друштва из Земуна под вођством диригента г. др. Љубевита Кипа. Овај хор биће у Сарајеву гост певачке жупе „Гаврило Принцип".

У сарадњи свих певачких сарајевских друштава жупа „Гаврило Принцип" учинила је све припреме да концерт земунских академичара чији је програм састављен углавном од композиција домаћих аутора буде што успелији.

С.

Због поледице у Београду на многим трамвајским и неким аутобуским линијама саобраћај је јутрос био у прекиду

С престанком ветра и хладноћа је знатно попустила и у целој земљи

Кошава која је два дана дувала у Београду и околини достигла је јуче највећу снагу и брзину. То су осетили многи пролазници којима су летели шеширн са глава, а и неки трговци којима су оборене плехане лиселе фирме изнад улаза у радњу. Уосште, јучерашњи дан био је под влашћу ветра, од чије је куди завијсило и кретање пролазника, а предвече и сам престонички саобраћај.

Хладноћа је и поред свега попустила, али је зато навишла киша која се ледила још у ваздуху и падала смрзнута на земљу. Настала је страховита поледица.

Било је, разуме се, и падања и немилих сцена као увек у овакним случајевима.

Предвече је и саобраћај отежан. На многим линијама већ око шест часова престао је. Леденa кора ухватила се око електричне жице и искључила спој трамвајске троле и сарповодника. Кола нису могли ни да макну. Узалуд су кондуктери помагали да их ставе у покрет. Имали су муке док их довукли некако до депоа.

Јутрос је освануло мирно јутро. Кошава је престала, али поледица на улицама остала је и даље. Пролазници су опет имали великих тешкоћа због клизавице. Нарочито они који су рашли на посао напољи су на многа „изненађења" на улицама. Путници који су очекивали трамваје и аутобусе обично су закашњавали, јер рано јутрос на многим линијама није било саобраћаја. Тад су морали да иду пешице, а пошто је било клизаво требало је много више времена да се стигне.

Тротоари пред многим кућама и радњама били су и јутрос клизави и непроходни. Сопственици зграда и радњи, увек треба да тротоаре на своом делу очисте или бар посуте пепелом или струготином.

Општински чистачи вилели су се у зори на појединим саобраћајним раскрсницама како лоше леденог кору, да би смањили клизавицу. Али они нису могли стићи на све стране па је поледица и даље остала пролазнике.

КОШАВА У СУБОТИЦИ

Суботица, 2 фебруар

Јуче изјутра у Суботици је по чела врло јака кошава, праћена хладним кишом која је падала у виду ситног града. Ова кошава поред тога што становништву Суботице није дозволила да излази из кућа причинило је велико пореме ћење у саобраћају, тако да су возови у току јучерашњег дана у Суботицу стизали са закашњењем од четири по пет часова. Хладна киша је престала предвече и претворила се у праву јесењу кишу. Међутим, хладан ветар залеђио је капљице које су падале на земљу, тако да је тиме направљена незапамћена поледица.

См.

ХЛАДНОЋА ЈЕ ПОПУСТИЛА У ЦЕЛОЈ ЗЕМЉИ

С престанком ветра попустила је и хладноћа. Жива је почела да се пење у цеви и већ јутрос, у седам часова, достигла је у Београду минус два Целзијусова степена.

Према извештајима метеоролошке службе и у другим местима нешто је мало отоплило. Жива је показивала у 7 часова у Загребу минус 12 у Љубљани —8, у Сарајеву 0, у Бањој Луци —3, у Крагујевцу —4, у Новом Саду —1, у Нишу —3, у Скопљу 2, Словенски Брод —6, Сушак 0, Бихаћ —6, Книн плус 4, Плевља 0, Мостар 6, Тузла —1, Подгорица 7, Велико Градиште —5, Ковиљача —1, Печ —1, Борово —2, Осијек —1, Крагујевац —1, Косовска Митровица 0, Врање 2, Призрен 3, Дебар Каница 2, Битољ 5, Охрид 1, Слимт 7, Водиње 6, Шибеник 5, Дивуље 7, Хвар 6, Вис 7, Опатија 4 и Херцег Нови 10.

Минимална температура забележена је у седам часова у Марибору, где је жива показивала минус 19 Целзијусових степени, док је максимална температура била у то време у Дубровнику 15 степени изнад нуле.

Постуштање хладноће донело је кишу у Јужној Србији, у њеним крајевима Црне Горе и на јужном Приморју, док је снег падао јутрос једино у Калиновику. Преовлађује облачно на североистоку, а маглом у долинама река.

Због наглог топљења снега поіавиле су се подземне воде у многим местима и изазвале рушење кућа

Суботица, 2 фебруар

Последње наглo топљење снега имало је за последицу да су се готово у читавој Горњој Бачкој појавиле подземне воде које наносе велике штете становницима овога краја. На овај начин угрожена је и Суботица. Осим Суботице настрадало је од подземних вода још неколико места, као Сента, Стара Моравица, Таванкут и многа друга мала места и насеља. Ове подземне воде нарочито велике штете нанеле су селу Таванкуту, где је оштећено око 60 кућа. Многе од тих кућа већ су порушене. До рушења кућа дошло је на тај начин што су њихови зидови врло натопљени водом, а потом ка да је дошао мраз залеђила су се и попуцали, а услед повећног попуштања мраза настало је рушење.

У Сенти су подземне воде порушиле 26 кућа, док се сваког часа очекује рушење још око 120 кућа. И у овом случају настрадале су куће које су биле подигнуте у некадашњим мочварама које су биле исушене.

Као главни узрок овој несрећи приписује се недостатак канализације која би све ове воде одводила у Тису.

Штета причињена у Сенти од подземних вода цени се на око 500.000 динара.

У Старој Моравици под водом се налази 100 катастарских јутара земље. Тамо су подземне воде постепено избиле по низи ни и поплавиле биниле мочваре, достигавши висину од једног метра. По периферији општине порушен је приличан број кућа, док има још већи број склон паду.

Претседник општине г. Јован Герен интервенисао је код Банске власти у Новом Саду и молио да се пошаљу инжењери стручњаци који ће дати народу савете за начин борбе против овог новог непријатеља. Како из гледа овде ће се једино моћи бранити изградњом дугачких од водних канала. Према мишљењу стручњака ове поплаве имаће за последицу слабији принос у овој години.

Ј. Смиљанић

Читуља

— Ђорђе П. Крстић, учитељ Управитељ основне школе у пенсији преминуо је данас 2 фебруара у 1 час по поноћи у 71 години живота.

Опело у жалости ће у Новом Гробљу з. о. м. у 14, часова а сахрана на Земунском Гробљу. Ожалошћени: жена, Даринка, синови Светислав арт. техн. капетан и Др. Бранко, сестра Вукосава Марковић, снаха Јелена и остала родбина.

Јесте ли набавили

Да знам све у слици и речи

најновији број недељног илустрованог листа

Он ће вам пружити пријатну забаву.

Претстоји ли сада или касније појачање немачке ратне акције?

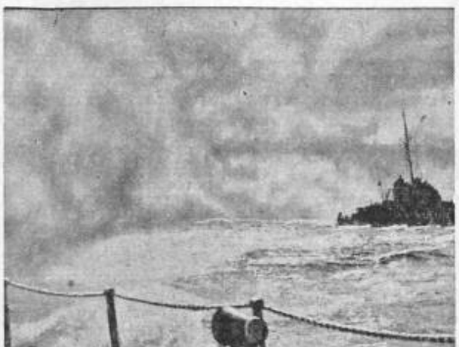
Сматра се у Берлину да је и енглеско ваздухопловство смањило активност због немачких припрема

Берлин, 2 фебруар (Телефоном)

Иако последње борбене операције на западу већ прелазе у извесној мери оквир и размер уобичајене извиднице и патролне активности, ипак оне, како изгледа, још увек не престоју ју симптоматичну почетну фазу наговештаваног тактичког преокрета, који се већ од пре извесног времена сваћа и на свакој страни очекује. Супротно томе сви знаци говоре да ће овакво неизвесно стање још потрајати, пошто, како се даје наслутити, садашње прилике, свакако, још не одговарају у сваком погледу потребама које захтева извођење даљих далекосежних планова. С друге стране, како се овде примећује, ратни иницијатори већ будно прате развој ситуације, шта више постављају се већ и питање моделитета и датума покретања велике офанзиве, али када ће до тога доћи и на којем сектору, то за сада још нико, сем директно укључених, не може конкретно тврдити.

С обзиром на повећано интересовање немачке публике за еволуцију ратних догађаја штампа објављује опширан приказ последњих операција на западу. Листови придају значај активности већих ваздушних формација изнад Енглеске и напомињу да су немачким бомбама у знатној мери оштећени индустријски центри у области Лондона и у Источној Енглеској. „Шта више, вели између осталог „Берлинер Берзенцајтунг" погођен је и магацин петролеја код Саутемптона, где још увек пустоши пожар".

Са своје стране „Дојче Алгемајне Цајтунг" истиче резултат последње поморске акције, па наводи да су бомбардери потопили у области западно од Ирске два трговачка брода од укупно преко

Немачки торпедни чамци врше патролну службу у Северном Мору

10.000 тона. Једна друга формација тешко је оштетила једну противавионску лађу на источној обали Велике Британије.

Према немачким званичним коментарима британско ваздухопловство редуковало је своју активност изнад немачких и окупираних територија на минимум. „Нојес Винер Таглат" истиче да ни један енглески авион није летео изнад Рајха нити изнад запоседнутих земаља у току последња 24 часа. Према мишљењу немачких кругова ова се околност тумачи великим припремама енглеског

НЕПОЗНАТЕ СКРИВЕНЕ РЕЗЕРВЕ

Верујемо да обавештајни официри британског војног ваздухопловства имају бар приближно ја сну слику о томе. Долуше, постоји увек могућност да Немци прикрију своје снаге, али та могућност је мала. Када је немачко ваздухопловство у августу и септембру имало губитке, оно је ангажовало све апарате који су стајали на расположење. За време та два месеца. Немци су морали да ангажују све своје снаге.

Дошавши, после ових борби, немачко ваздухопловство било је у стању да надокнади губитке и да га учини јачим него што је било раније. Извесно затишје последњих недеља у вишеструким нападима на Енглеску показује да они нешто велике припреме у позадини. Они нису много шиљали у Енглеску своје авионе; а ако су их шиљали то је било само онда када су били сигурни да неће наићи на британске ловачке апарате.

Сигурно је да Немачка појачава своје ваздухопловство, уколико више што сада има на расположењу толике фабрике авиона у окупираним земљама. Што се тиче Енглеске, њен положај је сада бољи, иако не треба заборавити да она мора да снабде великим бројем апарата и своју обалску ваздухопловство које служи за одбрану од подморница, а сем тога мора да држи знатне снаге и на Далеком Истоку. Да би Велика Британија могла да се мери са Немачком у ваздуху, њена производна линија морала би бити много већа, јер је распострта по толиком простору.

Што се тиче Велике Британије, познато је да је она ушла у рат са 3.000 апарата оперативне војске, и да њен програм градње новог апарата тек сада добија замах. У погледу обуке персонала, може се рећи да је Енглеска у бољем положају него у погледу авиона.

Велика Британија је у стању да за сваки нови авион одмах стави на расположење и потребно обучено особље. Као и у Светском рату, Енглеска је позвала довољно да узму учешћа; познато је да сва тип пилота из тих делова империје показао способним за борбу у ваздуху. Ти људи изгледа да имају неку врсту дара за ту врсту борбе, и то је вероватно у вези са њиховим јаким индивидуалистичким тенденцијама.

У бројном погледу, положај Енглеске се поправља, иако је још слаба у поређењу са Немачком. Сваке недеље појачава се њен темпо напредовања. Једно је сигурно, а то је да је Енглеска ушла у рат јака у погледу техничког квалитета.

Тешко је предвидети како ће се развијати ситуација у току ове године. Немачка је успела да сачува у тајности своје нове типове апарата. Сем тога, не треба заборавити да је тешко имитирати рад противника, па чак и онда када су познати сви детаљи о неком типу авиона. Сећамо се једног примера о томе. Покојни Хенри Ројс, конструктор авионских мотора је уочи такмичења за Шнајдеров куп испричао новинарима све детаље о особинама Ролс-Ројс мотора. Високи функционери британског министарства ваздухопловства били су запрепашћени, бојећи се да ће Италијани надмудрити.

Борба за техничку и бројну превласт у ваздуху

Колика је била снага немачког ваздухопловства на крају 1940?

Шта је оперативна а шта резервна ваздухопловна снага

Стокхолм, 2 фебруар

У расматрању односа снага немачког и британског војног ваздухопловства треба имати у виду следеће ствари: количину и квалитет или, другим речима, број апарата и обученог особља, а и квалитет и једног и другог. Мора се признати да је Немачка са много више успеха сачувала тајну о томе но Велика Британија.

Још до самог почетка рата Велика Британија издавала је сваке године тачне податке о снази свог ваздухопловства, нарочито при изгласавању буџета за војску и ратну морнарицу. Немци нису никада чинили овакве ствари. У Великој Британији нису знали бројно стање немачке авијације. Све што се и могло у Енглеској учинити у том правцу било је да се утврде само извесне индикације и да се основу чине претпоставке, скоро нешто као нагађање.

До сада су се чуле разне процене о немачкој авијацији: од 3.000 до 50.000. Разлика у овим проценама долази отуда што разни људи оцењују ово на разне начине. Прво, треба оценити снагу ваздухопловства пре свега, или кадра, или како то неки зову оне ратношу снагу; затим, долази резерва, и то две врсте резерве, непосредна и резерва апарата који се налазе по војном складиштима. Многи који су давали своје мишљење о томе бркали су оперативну снагу са укупним резервама.

Ово бркање је сасвим погрешно. Оперативна снага даје број апарата које се могу бацити у борбу у сваком тренутку. Овај број се добије сабирањем свих оперативних ескадрила, које имају посаду и материјал и стоје спремне да полете у ваздух.

Непосредне резерве састављене су од апарата који су привремено у сваком погледу, али који не обрасту ескадриле, већ чекају да уђу у састав појединих ескадрила место апарата који су изгубљени у борби или случајем.

ПРВА ИЛИ НЕПОСРЕДНА РЕЗЕРВА

Између прве резерве и оне резерве која се налази спакована, по војним складиштима, тешко је тачно повући границу. Обично је тако да се на апаратима који се налазе по складиштима мора пре употребе учинити известан део посла да би могли полетети. Каткада се тај посао састоји само у инсталацију два или три инструмента, али то је баш основа по којој се чини разлика између прве и друге резерве.

Кад се тврди да Немачка има 3.000 апарата, вероватно се мисли на оперативну снагу у најужем смислу речи; међутим када се вели да има 50.000, то је вероватно у најширем смислу ове речи. Према нашем мишљењу, рачунајући да Немачка располаже укупном снагом од 30.000 апарата са оперативном снагом од нешто изнад 5.000 авиона. Сумњиво да оперативна снага немачко авијације износи више од 6.000 апарата.

Очигледно, сваком ће изгледати да се ове претпоставке чине на основу сасвим непоуздани чињеница. Међутим, основа овој процени лежи у бројевима апарата које су Немци употребили у августу и септембру, а пре тога и у борбама у Француској. С друге стране, не треба губити из вида да су неке немачке ваздухопловне јединице ангажоване и на другим странама.

НАЈВЕЋА СЕНЗАЦИЈА САДАШЊОСТИ
АКТУЕЛНА ЕНГЛЕСКА ПРЕМИЈЕРА
О ВЕЛИКИМ ПОМОРСКИМ БИТКАМА
БЕСПРИМЕРНОМ ВИТЕШТВУ И ВЕЛИКОЈ ЉУБАВИ

КОНВОЈ

Филм снажних и узбудљивих сцена!
У главним улогама
КЛАЈВ БРУК
ЦОН КЛЕМЕНТ — ЦУДИ КАМПБЕЛ
Следећи програм биоскопа
КОЛАРАЦ и ВРАЧАР

Пажња претплатницима

Администрација „Правде" скреће пажњу п. претплатницима да до 9 фебруара измире претплату. У противном лист ће им се после овог рока обуставити.

Претплата за месец дана стаје 24 динара. Мора се уплаћивати редовно.

Чековне уплатнице добијају се код свих пошта, а стају 0.25 динара.

Такође моле се претплатници да читко попуњавају своју адресу, како би се избегле тешкоће око отпреме листа. Исто тако треба на упутници навести СТАРИ ПРЕТПЛАТНИК, ако лист већ прима; НОВИ ПРЕТПЛАТНИК, ако жели да се претплати, и ОБУСТАВЉЕНИ, ако му је лист био обустављен. Треба, такође, навести и узроке обуставе листа и благовремено исправљати адресу, ако су промене наступиле.

Број нашег чековног рачуна стоји на првој страни листа — 53.220

Резултати петролејске индустрије у Совјетској Унији

Москва, 2 фебруар

ТАСС јавља:

Наречити жири народног комесаријата за петролејску индустрију Совјетске Уније оценио је и наградио најбоље резултате у четвртом тромесечју 1940 године, на пољу петролејске индустрије.

Награђено је 270 разних предузећа која се баве експлоатацијом нафте.

Животне намирнице за Шпанију и неокупирану Француску

Балтимор, 2 фебруар

Данас је исплован из овдашње луке амерички теретни брод „Колд Харбор" од 5000 тона са товаром животних намирница, одеће и санитетског материјала за Шпанију и неокупирану Француску. На броду се налазе велики знаци Црвеног крста, како би се лакше могао утврдити његов идентитет. Велика Британија пристала је да дигне блокаду и да пропусти овај брод.

Изјава гувернера г. др. Радосављевића о консолидовању наше монетарне и привредне ситуације наишла на повољан пријем у привредним круговима

Приликом јучерашње седнице новог Управног одбора Народне банке, новог гувернер г. [illegible] Радосављевић, који се чека експозе пажљиво је саслушан пре дНародну банку. Тим поводом г. др. Радосављевић је нарочито подвукао да се наша монетална пасива налази у повољном стању. Ова чињеница, према изјави новог гувернера, претставља сигурну гаранцију за консолидовање наше монетарне и привредне ситуације. Г. др. Радосављевић је истакао да се мора рачунати са приликама у којима се наша привреда налази и да је пре дужност Народне банке да, у сарадњи са одговорним чиниоцима државне економске политике, предузме мере за адекватна решења привредних питања која се у овакној ситуацији намећу.

Изјава г. др. Радосављевића, која је дошла непосредно после изјаве министра финансија г. др. Шутеја, још једном је подвукла чињеницу да наше економске и монетарне прилике дају вере у стабилност и искључују сваку бојазан од изненадних и наглих преокрета. Поверење у националну валуту, које је г. др. Радосављевић нагласио у свом јучерашњем експозеу, мора у овим моментима стално да се одржава. Сигурна подлога и стабилан курс новца, то је један од основа за здраво функционисање наше привреде у овим приликама, измењеним услед рата који се води у Европи.

У привредним круговима изјава г. др. Радосављевића наишла је на повољан одјек. Подвлачи се да Народна банка мора енергично да спроведе политику сарадње са државним факторима и да уложи све снаге да сачува стабилност новца и поверење народа у сигурност домаће валуте.

Рад италијанског института у Будимпешти

Будимпешта, 2 фебруар

Агенција Стефани јавља:

Италијански културни институт, поред приредаба око прославе италијанског композитора Вердија, организовао је низ конференција преко којих ће се мађарски народ још боље упознати са италијанском савременом музиком.

Те приредбе почеле су вечерас конференцијом музичара Алфреда Казеле, који је говорио о италијанској савременој музици.

Оснивање института за верску културу

Мадрид, 2 фебруар

ДНБ јавља:

Припреме за оснивање института за вишу верску културу у пуном току. Нови институт спремање пре свега подмладак за вођство католичке акције.

У ПОЛА ЦЕНЕ

почела велика продаја рестлова и купона
са 33⅓ попуста у продавници до Лондона.

Краља Милана ул. бр. 18

МИТИЋ

Кр. Милана 18 до Лондона

После школских свечаности

Значај школских приредаба

Светосавске школске прославе биле су и прошле. И сада, један осврт на њих, макар и узлетимичан преглед програма појединих свечаности обављених у већем броју основних школа, у првом реду београдских, може нам дати доста јасну претставу о настојањима која су учињена, уколико су стварно учињена, у правцу њиховог подизања на један виши степен према раније.

Ако упоредимо програме сличних свечаности од пре десетак и више година с овим данашњима, то јест оно што се раније изводило и приказивало на школском позорницама, с оним што се данас даје, видећемо да је учињен један прилично велики корак унапред. И била би то одиста једна утешна појава, кад с друге стране, упоређујући последње резултате на томе терену то јест овогодишње програме са онима од прошле године или од пре две године не бисмо уочили да се, нажалост, стало на пола пута и да је оно приношавање и освежавање дечјих приредаба било само тренутно, а не стално ни плански извођено.

Уместо напред, у корак с временом и новим захтевима, овог пута каода се пошло унатраг.

Узрок што је у области дечје ревносности у новије време ушена строга, беспоштедна визија многих појмова и мишљења, нарочито о бајкама у којима се деца клукају бесмисленцама по којима се лепотице претварају у жабе и обрнуто, тако је и преокретом на дечјим позорницама, који је учињен пре десетак година, извршен понегде прави поколь већ отрцаних остатака лутака и меца, који су остатци претстављали једно трајно наслеђе ових позорница кроз деценије. Па ипак, осврћом на програме овогодишњих приредаба у разним школама видимо да на школским позорницама често уместо деце нашег времена, деце школског узраста, оне исте лутке и меце воде главну реч. Уместо акције, непатворене акције озбиљне или шаљиве, у ма ком правцу, са разним елементима, деца под јачим притиском трпају о мецама и лутками као да не припадају већ школском узрасту и заједници као таквој и њеној стварности.

Уместо да се уводе у живот, у друштво и јачају и оспособљавају, деца се као по казни враћају у мрачне углове својих домова, да би из њих извлачили остатке својих прошлих, некадашњих осећања.

И кад је тако и по многим београдским школама, може се лако замислити шта је остало за оне удаљене не само од библиотека већ и од железничког колосека, спутане забаченошћу и заосталошћу једне средине у којој је још и данас проблем писмености први по реду испред толико других ванредно озбиљних и мучних.

Данас када разлози како васпитне тако и социјалне природе указују на потребу што ужег контакта, што присније сарадње између дома и школе, њачких родитеља и наставника — и када је један од начина за остварење оне сарадње нађен баш у поприредбама у оквиру школе, које треба да буду чешће, не само о светосавским прославама, већ и иначе у току радних месеци, потребно је да те приредбе буду истински на једном вишем ступњу него што су оне некада биле. И да садрже и задовоље више подједнако важних елемената.

Разумљиво је што у програмима увек има патриотских тежња, али родољубље није само у декламацијама о домовини. Рад на напретку на ма ком пољу, ма у којој области за добро заједнице и васпитни рад већ као такав садрже више родољубља но многе, често пута и праве, патриотске декламације које су деца и девојчице принуђени да рецитују уз мале и велике покрете, више пута и не схватајући и поред највећег душевног напора суштину самих текстова.

Треба да се увиди да о[illegible] појављивање и гомилање увек истих декламација патриотских искључиво у речима и фразама замара и да се с њиховом злоупотребом слабо шта постиже.

Даље, често се добија утисак да се многих приређивача школских свечаности ништа не тичу напори домаћих писаца у циљу освежавања школских позорница, као да је цео њихов рад за њих „непозната земља", у коју они не желе да зађу. Уместо да се оберучке прихвати сваки напор на томе пољу, упорно се остаје на старим путовима или иде чак уназад, ка инкињиштву. Ако је невоља у томе што немамо мало подесних ствари у којима ће деца огледати своје могућности и склоности, још је већа невоља у томе што се ни оно мало што се има не користи као што треба.

Тиме се чини грешка и про тив наше културе. А колико се мало важности даје неки пут општем културном моменту код извођења ових приредаба свеч[illegible]очи и то што и данашња школа, па чак у Београду, које је у штампане програме не сматрају за потребно да уносе имена писаца комада који се изводе. Тиме је дат доказ о једном апсолутном недостатку осећања за домаћу културу и њене путове од стране оних који су позвани да шире просвету. Сличан је случај кад Дамјан Рашић (бивши претседник учитељског удружења!) при састављању читанки избацује име писца испод песама које уноси. Сасвим као да је он те песме написао. Јер, његово име лепо стоји на корицама. Или као да су домаћи писци анонимни плаћени чиновници наших састављача уџбеника.

У много случајева добија се утисак као да су ови програми састављени напречац, без смишљеног плана, из материјала који је нађен у неколико дечјих страна можда повременог листа или у неколико бројева каквог дечјег часописа, поред оног старог заосталог материјала из раних година и из школских читанки. У таквим случајевима боље би било да програми нису ни изведени. Треба жалити и онај труд који је уложен, а који не доприноси ни најмањи камичак у прилог напретка. Јер цео труд приређивача не може и не сме да буде уложен само у циљу да се добије мало, макар и најсрдачнијег, тренутног аплауза и само за то да би се дечји родитељи вратили својим кућама развучених усана, задовољни што су видели своју децу и под новим углом, у блиставом шаренилу једне лепо осветљене позорнице.

Гвидо Тартаља.

Због неслоге у угледној задруги дошло до крваве туче

Синови оца натерали да бежи од куће, па кад им је одузео стоку, измирили се

Чачак, 2 фебруар

У селу Љубићу, у непосредној близини Чачка, дошло је до крваве туче у којој за мало није платио животом Јанићије Поповић, угледни земљорадник из Заблаћа, недалеко од Чачка. Туча се развила таком жестином да се нико од очевидаца није смео да умеша, ма да су били присутни и синови Јанићијеви, као и деца од сузиља који је дошао та Јанићијем Поповићем ради решавања извесног спора који је водио Јанићије против кафеџије Радовића из Љубића, и са киме је дошло до туче. Том приликом Милисав Радовић напао је и судију г. Станишића.

Вешма је интересантан повод ове крваве туче, као и све што је претходило да до тога дође. Наиме Јанићије Поповић из Заблаћа, који се не само у његовом селу Заблаћу сматрао за угледног домаћина, већ и у читаво околини, пре извесног времена од стране његових укућана био је омрзнут, па су се према Јанићију као старешине оне велике сеоске задруге, својом мржњом, највише истицали његови синови. Од мисли је и веома радне сеоске задруге створио се пакао, који је разорио све оно што је тако било лепо и примерно.

Док су једни били уз стареши ну задругу Јанићија, други су опет били уз синове. Из дана у дан све су се више односи заоштравали и све је чешће долазило до сукоба, тако да је наступило једно право очајно стање у самој кући, а духовни су се тако распирили да је претила опасност да неко од њих не погине. Залуд је стари Јанићије кроз сеоске синове и остале укућане и указивао на то да је њихова кућа ње само угледна уселу Заблаћу, већ у читавом крају; залуд је он фактима уверавао све њих да је њиховој задрузи пуна „као саћ меда", као је то он говорио, не само разним модерним оруђем за модерно обрађивање њиховог великог имања, већ и свим оним што је човеку потребно да лепо и културно живи. Све то није помогло.

Вест о томе да је настала неслога у овој тако угледној сеоској задрузи изненадила је све оне који су познавали не само Јанићија но и остале укућане, који су уживали добар глас код људи напредни и веома радни. Сви су се питали да ли је то могућно да се тако што догоди, да су многи долазили, било код једних или других завађених табора, и интересовали се о стварима које су се препричавале и у самом Чачку.

А када је Јанићију *пренапето и кад му је потуцање додијало, он је одлучно тражио преко свога адвоката да суд избаци његове синове из задруге. Пошто је стари Јанићије једини пуноправни власник целог задружног имања, јер га је он и зарадио, то је суд донео тако решење да синови не могу права да са имањем распо лажу и овлашћује као пуноправног и једног власника Јанићија да располаже са имањем, а синове ако и даље буду прогонили оца да је власт дужна да синове отера од куће. Међутим тек што су се духови мало умирили, поново су се нашли они који су тражили да из завађе извуку личну корист. Поново су настала распирања и завађе, тако да су се поново нашли пред судом са својим пуноправоснажним Али како су Јанићијеву синови запретили да ће све долазити кући, то је Јанићије пре неколико да на његовом свакако од стране тих потстрекача да дође ноћу своју кући и када синови поспу да он изведе сву стоку напоље, и да их остави без стоке, без које би синови били онемогућени да и један посао обаве.

Јанићије је то заиста уз помоћ неких људи и учинио, па је ноћу сву своју стоку отерао у Љубић код кашеџије Милорада Радовића, који је познат као напасник човек. Кала је Милорад Јанићијеву стоку примио, он је научио Јанићија да себе осигура на тај начин што ће Радовићу издати признаницу као је овај тобож издао Јанићију на име куповине све стоке. И заиста Јанићије је Радовићу дао признаницу на осамнаест хиљада динара, али ова признаница није била потврђена ни код једне власти.

Када су о овоме синови дознали, после вишедневног трагања за оцем и стоком, пронашли су свога оца Јанићија и са њиме постигли споразум, умоливши га да им опрости све што је се до сада догодило, па је између њих дошло до измирења. Али је остало питање како да се од Радовића узме стока. Ипак како је Јанићије издао признаницу Радовићима, он није у њих сумњао да ће они ту признаницу злоупотребити, ма да су му Радовићи у међувремену од како се стока налазила код њих, покудили да га они узму к себи и да им он препише његов део имања.

Ипак је Јанићије и поред тога што се код њега појавила извесна сумња у исправност Радовића, отишао код њих да се са њима погоди и да им плати за чување и хранење стоке, тим пре што су се Радовићи користили летњим и јесењим кошењем Јанићијевим и са њима вукли робу трговином у Чачак и Љубић. Али Радовићи нису хтели ни да чују за какву погодбу око плаћања за неколико дана, већ су од Јанићија и његових синова тражили да им они исплате сумму на коју гласи издата признаница. Разљућен овим нечовечним поступком, Јанићије је рекао Радовићима да је то непоштен начин искоришћавања.

После жустре расправе напао су Радовићи тражили да Јанићије и његови синови исплате седам хиљада динара и да ће им тек тада издати стоку, седам грла, колико им је он дао на чување. Настала је жучнија расправа, па су Радовићи напали Јанићија и његове синове тући, тако да су се они разбегли. О овоме одмах су се посаветовали са адвокатима, који су се обратили суду у Чачку, па је суд послао једног судију г. Станишића са решењем да се од Радовића одузме стока и преда Јанићију Поповићу, а за издату признаницу од стране Јанићија, упућују се на грађанску парницу. Чим се судија г. Станишић појавио са Поповићем и синовима, Радовићи су напали како судију исто тако и Јанићија и његове синове, тако да су се сви разбегли, а на лицу места остао је само Јанићије Поповић, кога су Радовићи тешко повредили по глави и лицу, па су га тукли све дотле док је Јанићије изгубио свест.

Очевидци причају да ни један није смео пружи раскинутом Радовићима, а нарочито Милисаву, сину Милорада Радовића, који га је без милости ударао по целом телу па и по глави.

О овом догађају као и о целој расправи у Чачку и околини са великим интересовањем очекује се даљи развој истраге.

Срб. Васић.

Молер пронашао апарат помоћу кога се постиже уштеда у времену и материјалу и даје много чистији рад

Г. Максим Жгунов показује практичну употребу свог про наласка

Молер Максим Жгунов, годинама већ, савесно ради свој посао. Мало је прво са „мустрама", пипавши и прежвелили на чином; затим је прешао на мокро боље и савременије „ваљке", које данас употребљавају молери целога света. Али увек, кадгод се налазио било на високим степеницама, било на земљи, размишљао о томе на који се начин може упростити дуга процедура око „квашења", сувљера на ваљку"; која поред тога што изискује доста времена, захтева још и прилично материјала. Осим тога, врло често „ваљак" не равномерно остаља боје на зи ду.

Те три ствари: брзина, уштеда у материјалу и технички савр шенији молерај, стално су биле у глави молера Максима Жгунова. И као многи његови суна родници, Руси, г. Жгунов је почео да размишља о могућности једне нове справе, која би решила све три, данас највеће, проблема у молерском заната.

Годинама је на томе радио. И најзад је, за разлику од многих који се баве разним могућим и немогућим проналасцима, успео у својим настојањима. Конструисао је један молерски апарат, помоћу кога се гумена мустра — ваљак — аутоматски натапа, и са минималном количином бо је даје правилне и чисте шаре на зиду. Испробао га је досад безброј пута. Свој стан у Војво де Протића улици број 19 пре мазао је и уздуж и попреко. И када се уверио да је све исправно, попут осталих проналазача отишао је у управу за заштиту индустријске својине и тамо заштитио свој патент. Сада је обезбеђен, рада са њим јавно и показује га сваком ко се интересује овим стварима.

Дошао је и у нашу редакцију. Хоће, вели, да свој успех прво саопшти читаоцима „Правде". Донео је собом читав приручни апарат. Извадио је прво планове: ова слика показује апарат спреда, почео је г. Жгунов да објашњава, ова опет исти апарат у пресеку, ова резервоар, ова зупчасти ваљак... И тако ре дом. Онда нам је показао и сам апарат. Демонстрирао је са њим у нашем присуству. Доиста, при казао нам је нешто ново, лако за руковање, брзо и јевтино за рад. По оцени г. Жгунова, његов нови проналазак постиже три пута мању потрошњу материјала и четвороструку уштеду у времену. И несразмерно лепши рад.

Засад постоји само један овакан апарат. То је овај који се налази у рукама г. Жгунова. За производњу већег броја не стичу му средства. Као и сваки проналазач, и он тражи финансијера. Рад је да тај патент остане у нашој земљи, те због тога, каже он, одбио неколико иностраних понуда.

У руднику „Беле земље" код Лазаревца одронила се земља и затрпала управчика и два радника

Лазаревац, 2 фебруар

У руднику „Беле Земље" који се налази на тромеђи села Рудовци - Крушевица — Борошевац одронила се земља и затрпала радни ке Животу Ђорђевића из Рудовца и Јосипа Одић из Борошевца и управника Јо[illegible] Шпархела. Они су остали зат[illegible] целу ноћ и тек ујутру су из[illegible] испод земље већ мртви. У близини несреће налазило се само један радник који је могао својим друговима да при трчи у помоћ.

Рудник је својина Јована Симоновића из Крушевице, а експлати ше га једно друштво из Цеља .

На лицу места изашли су прет ставници власти и извршили увиђај. Поведена је истрага да се утврди како је дошло до овог несрећног случаја.

К.

ЕВО ВАМ ПРИЛИКЕ

ДА ПОТПУНО БЕСПЛАТНО ИГРАТЕ НА 50 ЛОЗОВА ДРЖ. КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

8 фебруара почиње извлачење згодитака 5-те класе Држ. кл. лутрије и траје 20 дана. Сви играчи имаћу веома велике изгледе на добит, јер се у овој мањих или већих згодитака дели за ово кратко време 56,946.000.

У вези овог великог извлачења, издаваћу чувене књиге „БОН-ТОНА" г. В. М. Николић, прирећује за купца своје књиге неома пријатно изненађење. Наиме, он је нумерисао 600 књига „БОН-ТОНА" (укусно укоричених) са бројевима од 1 до 600 и оверио својим потписом и печа том, а она лица која купе бар једну од ових нумерисаних књига, стичу право да **ПОТПУНО БЕСПЛАТНО** учествују у дељењу згодитака, које извуку ове среће Држ. кл. лутрије:

3512, 3546, 3576, 9601, 14698 22601, 22679, 24049, 24074, 25197 35106, 35141, 36218, 36295, 44312, 44371, 45908, 45928, 45936, 46314, 48082, 48374, 48378, 56410, 56466, 67922, 67956, 67970, 67982, 69847, 75757, 75773, 76226, 78024, 78070, 78084, 84857, 86033, 87441, 87479, 91826, 91871, 91874, 92705, 92787, 93085, 93097, 94458, 94470 и 94490.

Оних педесет (50) срећака г. Николић је откупио, а све згодитке које ове среће извуку, г. Николић ће поделити на равне делове купцима нумерисаних примерака књиге „БОН-ТОН". По завршетку извлачења, згодитке ће наплатити од Класне лутрије и сваком ће послати уредно и **БЕСПЛАТНОМ** заједничком исправу послаће одговарајући део згодитка — поштан. упутницом.

ПАЗИТЕ: продају се само 600 нумерисаних књига. Једно лице може купити, ако жели, и више нумер. књига. У том случају, сразмерно, и већи му згодитак припада.

Кад знамо да је књига „БОН-ТОН" од увек радо читана у свим друштвеним редовима, мо жемо очекивати да ће ових нумерисаних 600 примерака врло брзо бити распродато. Зато, не оклевајте: купите бар једну нумерисану књигу, да би и ВИ добили бар један дец згодитка, који ће извући између изведених бројева.

Све нумерисане књиге су у укусном повезу. Цена примерку 50 динара. Поштарина 7 дин. (сваком ће бити експедовано препоручено). Поузећем биће послано само оном, ко унапред — **ОДМАХ** пошаље 10 д. за пошт. трошкове. Ове нумерисане примерке **„БОН-ТОНА"** неће продавати књижаре. Г.г. књижарима пружа се прилика да и они искористе ову продају.

Новац (сиеги 57) за књигу и поштарину, слати преко чекоз. рачуна **„БОН-ТОН"** бр. 60.029. — Београд. Поштански фах 170 (Чековне уплатнице има свака пошта). Књигу експедујемо **ОДМАХ** по пријему новца. **РОК** за тамо неког је 4. фебруар.

128081

Седмогодишњица смрти Бране Ћосића

Из радног дневника Бране Ћосића

Поводом седме годишњице смрти рано преминулог и даровитог књижевника Бранимира Ћосића доносимо један занимљив одломак из пишчевог дневника који га карактерише као писца који књижевном послу приступао веома савесно и студиозно.

5 новембар 1928

... Тражити чаробно, свеобухватно ван смисла немогуће је. Мисао ван речи и смисла не постоји. Чак и неизговорена мисао мишљења, речима и смислом. Ја не могу да замислим да је потребно вратити се у прва дечја или примитивна лутања да би се живело „тоталним" животом и осетиле оне најчистије емоције.

Ту потребу осећају само они код којих је једна половина књижног бића утрнула, и то половина на којој је живот срца, осе ћајни живот. Они желе да тај недостатак (наравно, бесвесно) надокнаде мозгом. Мозак, без противтеже срца, постаје своја сопствена жртва; он сам себе је де. Мозак без срца је суштастве но негативан.

Мучи ме питање уметности. Где је она? Шта је она? Како се долази до праве уметности?

Бележим наслов: **Покошено поље**, и два поднаслова иста: **Као протекла вода** и **Тражења.**

28 јуна

И са **Дальинама** и са **Вечним пријатељем** и са свим осталим у том жанру свршено је. Нећу их писати ни сада ни у будућности. Решено. Немам времена. И сем тога, било би ме стид да се занимам тим тривијумима. Не, моја мисија није да забављам и да се бавим комбинацијама шљо кица, артизмом и ватрометом ду ха. **Ја морам да остварим сведочанство о своме времену** и о друштву у коме живим. А то нећу постићи ако наставим путем **Козе г. Сегена.** Дальинама и томе сличним филигранима — који не претстављају ништа, а најмање једну расу и њену психологију. Уосталом, не само све досадашње, Књижевност (мислим роман на првом месту) је исто тако мисао и дисциплина. Роман је на првом месту идеја у акцији.

12 август 1928

Уколико време више одмиче утолико јасније видим своје недостатке; и колико је случај играо велику улогу до сада у моме стварању. Појединац стварања мора да буде изнад створеног; дело не сме, више не сме да буде јачи од писца; уметник мора да има оправдање и разлог свакој запети, свакој речици. Једно да, које изговори једна личност у току романа, мора да има свој резон д'етр у карактеру или ситуацији; да објашњава или припрема; никако да буде ту случајем конверзације или конвенције.

31 маја 1928

После синоћње препирке са Б...м, увидео сам колико је лажан положај једног романсијера који нема пажње за све појаве људског збивања. Став једног правог романсијерца може да буде само став који су имали и Достојевски пишући Зле духе, Карамазове и остале романе, и Гоголь пишући Мртве душе.

Смисао романа је, можда, у са држајности, чак у актуелности, у одговору који уметник даје свој епоси и збивању око њега. Можда је у том ставу и оправдање тога књижевног рада, не гов резон д'етр.

20 август 1928

Хвала животу још ни једном (или скоро) није дошла из уста богатих. Флобер, богат и осигуран, сав је у декомпозицији, у трулењу; Тургењев у сплину и песимизму; Франс у скептицизму. Требало је осетити сву беду живота, као Достојевски, као Сервантес, као Шекспир — па дати позитивне моралне вредности које су они дали. Чак и естетске. Јер, естетика Флобера, Франса и друге господе на доколици је естетика декаденције и стварно негативна. Толстоја његово јако осећање моралне одговорности донекле спасава од те фаталности богаташког живота; међутим, у другој периоди свога дела он је негативан.

Можда би се могло, тачним проучавањем и једном непристрасном статистиком показати, да су злочинци рушења и разбијања (у уметничком као и у социјалном животу) били они, који су у овом животу мање — више имали све: и богатство, и здравље, и успехе, и — што је најважније — све то у толикој мери да је прелазило у одговор ност и гађење. И да су упек они сиромашни, они „понижени и увређени" градили, они одгурнути певали лепоте и славу живота. Објашњење овог психолошког феномена лежи, можда, само у једном ставу: са једне стране живот без борбе, живот купован (па према томе и став према њему, и према свему у ње му, став господина који за свој новац купује оно што му се свиђа: став надмен, самопоуздан, самозадовољавајући; затим, презасићеност); са друге стране живот живљен, отиман, живот плаћен мукама, патњама радости, кратке и јаке; живот коме се зна цена и у коме се стално живи у сукобу, у борби.

Све ово поводом последње Х... књиге. Путујући спаваћим вагонима, седећи у меким фотељама, имајући са животом само то лико додира уколико мора да пређе улицом да би прешао из једног салона у други, он своди целу уметност, као и толики богаташи пре њега, на питање изра за и толико повлачење и муче: новине. Бити нов, ослободити се баналности речи и калупа. Међутим, уметност, њена суштина, није у изразу већ у садр жини; питање уметности није питање стила, нашта се, на крају, своди цела његова побуна. Стил је само материјална љуска уметности — и проистиче директ но из дубоких уметничких нагона. Главно је, тај инстинкт, главно је та поетска суштина. Завађен у топло кинабе, лако је негирати све, па и сам живот. Ја сам добро уверен да би његова књига другојачије звучила да је писана сиромашним пристима и празним стомаком: тада јамачно његов господски нихилизам да би био замењен другим вредностима, каквим то је, сведено; јамачно да би тада увидео да сем фразе нове метафоре, да сем „надстварности" постоји и нешто друго, исто тако пуно естетских вредности као и његов нихилизам и његово лажно рево луционарство; јамачно да би тада веровао у доброту, у љубав према човечанству или домовини, које су сада за њега само празне речи.

Поново ми се намеће питање, које сам себи већ једном постави но: ко је у заблуди, ја или он? — Наравно, овде није реч о ономе што смо ја или он написали, нити се премерава његов или мој таленат, нити шта је ко боље дао; реч је само о идеологији.

Италија уводи типизирање тканина

После типизирања ципела, очекује се увођење типизираних тканина у Италији, које би се ткале из мешане пређе и које би биле сразмерно јефтине. Министарство корпорација тражило је од текстилних фабрика да поднесу узорке. Утврђене цене биће штампане на самој тканини, тако да ће бити онемогућена злоупотреба. Министарство корпорација забранило је производњу женских чарапа од вуне. На тај начин је појачана дисциплина текстилног тржишта, где су недавно уведене нове максималне цене.

Француска у Вишиу

Неколико детаља из историје француско-немачког обрачуна

Француска индустрија није одговорила потребама народне одбране

Лака оклопна кола у пуној вожњи

Виши, фебруара

У Француској је у последње време објављена читава литера тура која објашњава и износи разлоге француско-немачког примирја у јуну прошле године. У једном делу штампе, осим тога, поставља се и питање како је уопште могло доћи до пораза једне велике нације и држа ве која није жалила ни новац ни људе за одбрану своје зем ље. Питање не бесумње компли ковано и многе елементе имаће тек историја да разјасни.

„Кандид" у свом последњем броју бави се овим тешким и де ликатним питањем француске савремене историје. Овај фран цуски недељни лист истиче сва како најпре да има много чиње ница о којима се сада могу чи нити само претпоставке или сумње. Ако оставимо на страну политичку тенденцију уводног чланка „Кандида", могу се из њега укратко изложити и следе ћи карактеристични детаљи из историје француског пораза.

У годинама непосредно пред рат француски парламент је гла сао војне кредите у таквим из носима чије цифре раније фран цуски војни буџети нису никада достизали. Они су били нарочи то намењени авијацији. Али о ви кредити, међутим, превазилазили су капацитет производње француске индустрије. Ови кре дити, према томе нису били и искоришћавани и трошени до кра ја у намењене сврхе.

У 1938 години француско ми нистарство ваздухопловства и мало је детаљан извештај о све већој снази немачког ваздухо пловства. Обука немачких пило та у летењу и пику била је већ далеко одмакла. Створена је е ону страну Рајне једна нова ра тна тактика, која се састојала у пробијању непријатељских линија интервенцијом авијације као страшног средства застрашавања и деструкције пред тенкови ма који чисте простор за пешадију. Ситуација француског ва здухопловства, међутим, била је таква да је генерал Жорж одговорио уочи Минхена пред сеснику Даладјеу да се рат не [illegible] авијације. У Француској није постојала довољна координација тактике сних родова оружја и дуго времена авијација је била занемаривана. У јануару 1939 године Немачка је створила је динствени војни организам, је динствену команду сувоземних, ваздухопловних и поморских снага. Само кооперација трију делова вермахта, стали су на гледиште Немци, омогући ће брзо и тачно извршење пред виђених планова. Затим: ситуација ваздухопловног рата мења се нагло. Неодлучност може бити фатална. Брзо и ин туитивно схватање ситуације мора да прати и брзо извођење одлука и може одлучити у спех или неуспех. Највећа особина једног војног команданта је примање на себе одговорности. У Немачкој се развијала брзо ваздухопловна обука и примењивање нове методе ваз духопловне војне вештине, док се у Француској још увек жи вело у методама из прошлог рата.

Са свих страна долазила су обавештења да Немачка при према комбиновани рат сувоземних и ваздухопловних ратних оруђа. Било је очевидно да напади могу бити парирани са мо механичким средствима. Ка да је избио рат француски ге нерали нису располагали ни трећином непријатељских меха ничких средстава. Француско јавно мишљење било је убеђе но да фабрике раде пуном па ром. „Кандид" тврди да је рат на производња била нешто по пустила после Блумове владе.

Рат у Пољској почео је у о чевидној неравнотежи снага. Да је француска армија напала тих дана Сигфридову линију, која још није била потпуно го това, пољска армија сигурно не би била спасена, али немачка војска била би доведена у нај неповољнију ситуацију.

У октобру 1939 упућен је један циркулар француским ар мијама, у коме се између оста лог каже: Немачки напад ка рактерисан је тесном сарадњом авијације, тенкова и артилери је. Пешадија интервенише само да чисти и окупира терен. Да кле, војни кругови су знали да је акција пробијања пољског фронта вршена масивном упо требом од 4 до 5 стотина раз них врста тенкова распоређе них у више ешелона. Затим: пољска команда била је изне нађена новом немачком тактиком, јер није веровала у блин диране јединице; бомбардовање авиона пред тенковима по казало се ефикасним и, најзад, јединица која се можда најбоље показала на страни Пољске пред немачким тенковима, била је једина моторизована бригада коју су Пољаци имали. Другим речима у Пољској је био примењен нови начин борбе. Из тога су војни стручњаци извели и ове закључке: Моћ и брзина блиндираних је диница била је удвостручена сарадњом авијације, у чему су Немци били далеко надмоћнији. Авијација је искористила одличне атмосферске прилике; тенкови су се показали као страшни непријатељи против тенкова и тако даље.

И већ крајем октобра, то јест после пољског слома, један други циркулар упућен француским армијама враћа се на питање пољске војне и нарочито скреће пажњу на одлучујућу у логу ваздухопловства на ра звој операција, затим на опро бану могућност стратегијске употребе блиндираних једини ца, на чињеницу да у операцијама пробоја фронта тенкови су у потребљавани у многобројним ешелонима, и најзад, да је пољ ска артилерија страдала много више од упада тенкова него пешадија. Нападнуте пољске ба терије нису могле често пред тенковима да спасу ниједан топ.

После брзог ликвидирања пољског фронта у Француској се свакако осетила бојазан и све више се постављало питањ ење тенкова, авиона и утврђе них линија. Опет у октобру 1939 стижале су прецизне ин формације о новим диспозитив има немачких армија. Овај распоред наводио је на закључак да постоји један немачки нападни план против Француске преко Белгије и Луксем бурга. Немачке јединице биле [illegible] циљу већ постављеног положаје; чекало се само на наређење. Присуство авиона за лет у пику само је појачавало ову претпоставку. Убрзо ова нагађања потврдила су се у Холандији. Покрет немачких блиндираних јединица није престајао према Луксембургу, Белгији, па и Холандији. Обавештења су затим говорила о формирању нових немачких дивизија и непрестаном јачању ваздухопловних снага. У новембру 1939 цењени су немачки ваздухопловни ефективи на две хиљаде бомбардера, хиљаду авиона бомбардера у пику, 120 борбених авиона, 700 извиђачких и 300 хидроавиона. У Француској се форсира изградња утврђених линија, али на Северу овај посао не одвија се сувише брзо. У току целе зиме непрестано су пристизале алармантне вести. Аларми су били тако чести, да су команданти армија издали формално наређење ордонансима да их више не буде ноћу сваког часа. Преовлађивало је мишљење да покрети немачких трупа имају за циљ импресионирање неутралних земаља. А затим: немачка победа у Пољској дошла је због дефетизма; она не заслужује њено право име. Немачка, дакле, наставља рат не рава, психолошки рат, савезници ће њој одговорити сто економским ратом. Крај рата не може чинити сумње чак ни Италијанима. Међутим, немачка армија је све више појачавала своје контингенте на западу. Осим тога, у немачкој војсци вршена је све већа обука нових бораца, извршена је интензивна регрутација и створен је дан нови официрски кадар од официра изабраних према њи ховом држању у Пољској. Бр зина немачких авиона повећа на је, а затим извршена је ге нерализација бомбардовања у пику. Исто тако стављени су у службу авиони велике носиво сти. Према Холандији било је 12 блиндираних дивизија. Французи су имали делимично одличан али недовољан мате ријал.

Постојала је подвојеност мишљења у погледу одласка француских армија у Белгију. Један од генерала изјавио је Полу Реноу приликом обила ска северног фронта, да се мо гу напустити француске утврђене линије на северу, али само са више тенкова и авиона.

Михаило Булафић

НАЈЛЕПШИ И НАЈОМИЉЕНИЈИ ПРЕСТО[illegible] БИОСКОП

БЕОГРАД

ПРИКАЗУЈЕ КАО СЛЕДЕЋИ ПРОГРАМ РАСКОШНУ МАЂАРСКУ ПРЕМИЈЕРУ ПРЕФИЊЕНЕ РЕЖИЈЕ, НЕСВАКОДНЕВНОГ САДРЖАЈА И УЗБУДЉИВЕ ЕРОТИКЕ

НАГА ВИЗИЈА

— Topárti Látomás —

Смажан љубавни роман једног мушкарца, који се, очаран нагом визијом једне дивне жене, бори између распаљених страсти и нежне љубави. У главним улогама љубимац женског света, неодољиви

ПАУЛ ЈАВОР

И ДВЕ НАЈЛЕПШЕ МАЂАРСКЕ ЗВЕЗДЕ

КЛАРА ТОЛНАЈ - ЕРЖИ ШИМОР

МОНОПОЛ: АПОЛО ФИЛМ

МЕРКУР - СРАМОТА АСТРОНОМИЈЕ

Планета Меркур, најближа планета сунцу, која у пречнику нема више од 5000 километара требало је да прође испред сунца једне од последњих ноћи. Астрономи су чекали баш у онај, стоти део секунде када је требало да се појави, да је виде, сликају и сниме за филм.

Јер, ако је стара астрономија имала муке да израчуна кретање Меркура, чија се путања и растојање од сунца мења свake године, Ајнштајнов „релативитет" је то израчунао са савршеном тачношћу која је била његова најлепша потврда и највећи триумф.

На Запрепашћење астронома, Меркур није дошао на утврђени састанак. Он се појавио тамо где су га чекали телескопи тек тридесет секунди касније. Ово закашњење није ништа за једну жену. Али оно је необјашњиво за планету. После тридесет секунде сва Ајнштајнова теорија била је на земљи.

Меркур је већ био матирао великог француског астронома Леверијеа. Амерички астрономи објављују сада.

— Ова планета је срамота астрономије.

Забавнице

Марика Рек и Марија Копенхефер у филму „Кора Тери

ШАРЛ БОАЈЕ

Животни пут једног великог уметника

Холивуд, јануара

Живот већине филмских глумаца је отворена књига, коју може свако да чита и у коју нема никаквих тајна. Многе шпарице, а и други обожаватељи филма и филмских старова, знају напамет не само најважније биографске податке својих љубимаца, већ и најинтимније детаље из њиховог приватног живота.

Ретки су филмски уметници чији приватни живот није познат ни најлукавијим новинарима америчке штампе, а међу ретке асове филмског платна спада и један од највећих љубимаца публике, славни француски филмски глумац Шарл Боаје, који је познат по томе што најури сваког новинара који би се усудио да се пропиткује за његов приватни живот. Али и код глумца је од приватног живота важнији његов јавни живот, који се одиграва пред очима публике, који нико не може сакривати и који је приступачан свакоме ко се за то интересује. Свој јавни живот, низ сјајних успеха, није могао ни Шарл Боаје да затаји, а вероватно га и не жели крити, премда су његове најсјајније људске одлике скромност и једноставност, поред — или упркос — сјајних глумачких одлика.

Шарл Боаје идол женских срдаца, који је од славног Рудолфа Валентина наследио наслов „краља љубавника", рођен је у скромној породици. Његов отац држао је скромни „базар", трговину дечијим играчкама, у том граду. Основну школу и гимназију похађао је у свом родном граду, и премда се није никада истакао међу најбољим ђацима, школе је свршио у редовном року и без потешкоћа. После свршене средње школе Боаје одлази у Париз и уписује се на филозофски факултет на Сорбони, јер је био одлучио да постане професор. Али, одмах га је прошла воља за студијама, јер га је неодољива жеља почела да вуче позорници. Док је по дану слушао предавања својих професора, у вечери је проводио у позоришту „Комедија Франсеа", посматрајући са жудњом глуму најсјајнијих уметника Француске.

На наговарања својих пријатеља, а нарочито под утицајем славног Рафаела Дифлоа, члана „Комеди Франсеа" уписао се Шарл Боаје у глумачки течај Конзерваторије, и док се на једној страни спремао за глумачку каријеру, на другој није занемарио ни предавања на Сорбони. Испочетка био је сметен и несигуран, премда се трудио да савлада читав научни материјал, тако да су му неки наставници препоручили да напусти помисао да ће једном постати глумац. Али идуће године, кад му је постао наставником Рафаел Дифло, све се променило. Дифло је био уверен у обдареност Шарла Боајса, па је покушао да уклони све недостатке у његовој глуми.

После свршене глумачке школе одлази Боаје у провинцију, где се морао борити са почетничким тешкоћама, али је и сте као праву позоришну рутину, која му је отворила пут на париским позорницама. Његова права каријера почиње тек године 1925, кад је добио главну улогу у комаду „Стаклена галерија", која је без прекида месецима остала на репертоару. После тога долази успех за успехом и Шарл Боаје се диже убрзо у ред најбољих француских глумаца.

У Своју филмску каријеру запо[illegible] је још [illegible] али испрва није имао много успеха, па чак су му неки редитељи саветовали да се остави филма, јер би то могло штетно деловати на његову позоришну каријеру. Међутим, доласком звучног филма, промено се став режисера према Боајеу. Они су га сада звали да напусти позорницу и да се посвети филму. Боаје их је послушао и победио је, и ускоро постаје први глумац француског филма.

Шарл Боаје се већ пре шеснаест година појавио на филмском платну, па ипак је током ових година играо у сразмерно мало филмова. У њемом филму није имао много успеха, пак су и његове улоге у драмама „Човек са пучине", „Суђење Мери Данкен" и „Капетан Фракас" пале у заборав.

Његов прави домен је звучни филм, а улога која му највише лежи, јесте улога љубавника, премда га видимо у филму „Вртлог" као разузданог младића, у филму „Ф. И. не одговара" као пустолова, у филму „Царица и ја" као музичара итд. Све ове филмове снимио је у берлинским атељеима у француској верзији, јер осим француског Боаје у ово време још није владао ниједним страним језиком. У Паризу је играо главну улогу у Молнаровом „Лилиому" и у филмској верзији Бернштајновог позоришног комада „Срећа". Успеси у овим филмовима повећали су његову славу, тако да његово име није остало незапажено ни у Холивуду, одакле су почеле стизати све ласкавије понуде. Боаје је најзад одлучио да скокне преко Океана, али како још није знао енглески, поверене су му испочетка тек мале улоге. Но за непуних шест месеци, Боаје је научио енглески и снимио с Клодет Колбер филм „Интимни свет", с Лоретом Јанг „Шанхај", и са Катарином Хербери „Заљубљена срца". Тим филмовима постигао је велики успех, а на жене целог света учинио је толико снажан утисак какав после Валентина није доживео ниједан филмски глумац.

После повратка из Холивуда, снима Боаје у Паризу филм „Мајерлинг", у коме игра улогу несрећног надвојводе Рудолфа.

За Боајеа настаје сада време сталног путовања између Холивуда и Париза. У ово доба настао је филм „Алахов врт", у коме Боаје игра с Марленом Дитрих, енглеска верзија филма „Алжир", „Грофица Валевска" с Гретом Габро итд.

У Холивуду га затиче вест о мобилизацији и Шарл Боаје полази првим авионом у Њујорк, где се укрцао на брод и вратио у домовину. Али француске власти га ускоро шаљу у Холивуд, јер сматрају да би његов боравак у Америци могао бити од велике пропагандистичке вредности за Француску.

У то време је познати амерички режисер Антол Литвак [illegible] за филм [illegible] мана славне књижевнице Рачеле Филд „Три живота једне жене" глумца, који би био у стању да реши тешке задатке, које ова улога налаже на уметнику. Литвак и уметничко вођство филмског предузећа Варнер Брос понудили су ову улогу Шарлу Боаје, јер су сматрали да би Боаје једини могао да оживи на филмском платну сву жар романа који је постигао највећи књижевни успех у Америци. Боаје је био одушевљен понуђеном улогом, не само због уметничких задатака које улога војводе од Пралена захтевала, него и због тога што се радња филма одиграва у Француској, па се радовао да ће својом глумом умети да у филму створи атмосферу своје домовине.

То је укратко каријера Шарла Боаје, првог и јединог француског глумца који је умео да одушеви и америчку кинематографску публику. Али на крају морамо још додати да је Боаје, упркос томе, што га већ преко шеснаест година виђамо на филмском платну, сразмерно још млад човек, јер се родио 28 августа 1898 године, дакле једва је навршио четрдесет и једну годину.

У филму „Три живота је две жене" главне улоге играју Бит Дејис и Шарл Боаје

Континенти у сталном покрету

ПРЕТПОСТАВКА О ЕВЕНТУАЛНОЈ ИЗМЕНИ ГЕОГРАФСКЕ КАРТЕ СВЕТА

Берлин, јануара

Познати немачки геолог и научник европског гласа др. Едмод Кастнер пише у стручном часопису „Visen und Fortschrit" на веома интересантан начин о томе, како се сви континенти на нашој планети налазе у сталном покретању, како стално помрају своје место, што се, наравно, не може ни видети ни осетити. Али тај геолошки процес стално се врши.

Већ су геолози тврдили, да се цела маса наше земље стално покреће и мења свој је место. Тај се процес врши већ милионима година. Те промене могу се приметити тек у већим временским размацима и оне су прилично велике, само што то око нестручњака не може да примети.

Пре две године су стручњаци географског друштва у Берлину извршили тачна мерења свих пет континената и дошли до веома занимљивих, нових података. Наша земљина маса је стално у покрету и помрању. Откако се наша земљина кугла расхладила после свог дуготрајног геолошког врења, копна се непрекидно покрећу.

Према правилима о центрифугалној сили, континенти су се после хлађења земље не кугле сместили северно и јужно од по лутара. Геолози су већ раније утврдили да су Јужна Индија, Јужна Америка и Јужна Африка5 некада, пре много десетина хиљада година, биле покривене вечитим снегом и ледом. За Јужну Африку и Јужну Америку је сигурно да су то континенти, који су раније били у непосредној близини Јужног Пола. То су сигурни подаци, из којих се може на несумњив начин закључити, да је копно данашње Енглеске, вероватно у мало друкчијем облику, лежало негде у близини екватора и стално се померало према северу. Позната је теза геолога и других научника, да је некада, и то веома давно, морало постојати копно између Европе и Америке, које је доцније, услед великих геолошких пертубација, Атлантски Океан прогутао.

То је била такозвана земља Атлантида, о којој су до сада књижевници, научници и новинари већ много писали. Атлантида је у истини постојала, а Европа и Америка су некада биле један континент.

Да постоје велике геолошке сеобе копна и данас, најочигледније нам показује пример Гренланда. Тачним мерењима је утврђено да се Гренланд сваке године за 42 метра удаљава од европског континента. Према мишљењу геолошких стручњака, није искључено да ће у току наредних стотину година доћи до великих геолошких промена на нашој планети. Ова промена би могла да садашњим измени изглед данашње земљине кугле, а није немогућно да дође, например, до откидања европског континента од Азије, до спајања афричког копна са европским и тако даље.

Кроз стотину година географска карта света могла би, према свим тим научним констатацијама, садашњим друкчије да изгледа него данас.

В.

Нови диктатор Мексика

2

ЛЕГАЛНИ ДИКТАТОР

За њега се прича да је за време разговора са једним страним дипломатом, који му је рекао мере ласкао, рекао следеће: „Екселенцијо, не заборавите да се достојанство једног човека састоји у томе да не тражи оно што заслужује и да не прима оно што није заслужено."

Врло прилагодљив биће[illegible] за њега се зна да се никада не љути. Својом вечитом љубазношћу, он је често разоружао и своје најогорченије противнике.

У Мексику већ десет година влада период стабилности. Овога није било од оног доба када је Порфирио Диаз био оборен, пошто се налазио тридесет година на власти, тојест од 1912 године.

Према томе пред претседником г. Камачом стоји велики конструктивни задатак. После извршења првог шестогодишњег Карденасовог плана за привредну организацију земље, моћи ће се приступити реализовању другог плана.

Располажући легалним диктаторским овлашћењима, генерал намерава да се поглавито ослони на техничаре у погледу свега је владавине. Он је техничаре поставио на чело пошта, финансија, јавних радова, трговине итд... а поред себе задржао је врло мало политичара.

Пошто је влада израз јединствене странке, то она има да одлучује о општој политици.

Генерал г. Камачо има поред себе као саветодавца неку врсту „треста мозгова": Институт за научна истраживања, састављен од специјалиста и са којим се консултује пре него што донесе ма какву меру техничке природе.

Мексико сада напредује. Експропријација великих петролејских друштава далеко од тога да упропасти земљу, ослободила је њену привреду једног тешког терета. Англосаксонске силе најзад су се [illegible] непредне независности претседника г. Карденаса, политиком коју је он понекад водио прекомерном енергијом, која је прелазила његове циљеве. Одрицање Монрое-ове доктрине од стране Мексика, свакако је био један изузетан гест.

Борба је била жестока. Употребљене су биле све мере за застрашивање. Сједињене Државе одбиле су да купују од Мексика његову продукцију сребра изнад нормалног курса, као што су то до тада чиниле. Мексико се ипак одупро, нако није имао долара.

Банкари из Махатана поткупили су амбициозне генерале, да би побунили војску против претседника г. Карденаса. Сви покушаји су пропали. Последњи противник, генерал г. Алмасан, г. Камачов против-кандидат на изборима, побегао је у Тексас.

Лондон је дуго остао у свом непријатељском држању. Он се дуго љутио на претседника Карденаса, оптужујући га за комунизам.

Мексико напредује у свима областима.

ИЗ ПРОШЛОСТИ

Наши заслужни људи

27 јануара 1885 умро је у Букурешту и сахрањен је на своме спахилуку Клежани крај Букурешта капетан Миша Анастасијевић, велики добротвор српске просвете.

Рођен 24 фебруара 1803 у Поречу на Дунаву, Анастасијевић је остао рано без оца и после изучене основне школе у родном месту одао се трговини. Трговао је јеленским роговима. Са зарађеним парама купио је прву трговачку лађу на Дунаву. Случај га доведе у Крагујевац, тадашњу престоницу књежевине Србије, где се упознао са кнезом Милошем Обреновићем и почео трговати у ортаклуку с њим. Послови су му ишли на руку, те се убрзо обогатио и постао „арендатор правительствене соли". У оно време, сматрало се да Анастасијевић има преко двадесет милиона динара. Имао је своју дунавску флоту од 70 бродова и много „камарашија" (станица где су његови бродови пристајали). Његов дом је био намештен као кнежев дворац. Кћери је био раздао за врло угледне људе. Зетови су му били: Васа Гарашанин, Јован Мариновић, Радован Дамјановић, Борће Карађорђевић и Арсеније Чарнојевић.

Због породичних разлога ушао је у политички живот и године 1858 претседавао је Светоандрејској скупштини, једној од најзначајнијих скупштина у нашој политичкој историји Деветнаестог века.

Године 1863, када је Лицеј претворен у Велику школу Анастасијевић је поклонио „свом отачаству" велику палату на Краљевом тргу, за просветне циљеве. Зграда је стајала 1,200.000 динара.

Шездесетих година прошлога века Анастасијевић се повукао у Румунију на свој спахилук Клежани и ту је провео последње године свога живота. У Клежанима је капетан Миша једном приредио лов румунском краљу Каролу Првом. Тај лов га је коштао око 50.000 форината у злату, јер су том приликом обављане ливреје послуге, набављана вина из Француске, довођени кувари и посластичари чак из Беча...

Његово је тело балсамовано и почива у манастирској капели на спахилуку Клежане. Све је осамдесет две године.

(Литература: Слободан Јовановић и Милан С. Јовановић-Стојимировић).

Ж. П. Ј

СПОРТ

Што није било јуче може се десити данас

Лептири у лапавици

Дух великошконаца против зелене силе

Лепо је и красно кад друштво из Таш-мајдана жели да приреди уметничку игру на леду и кад за ову претставу исповрта читаву гомилу од пара; дивно је од једне лупке звезде што је хтела да нам прикаже своју вештину; дирљиво је кад престоница исподи толико радозналости...

Али, шта све — до ђавола! — вреди, ако Време, тај њудљиви мучитељ нашег највећег града, нема смисла за клизање и кад од леденог огледала направи једну рапаву бару?

Ако оно место мраза, од којег се боји сиротиња и којег пређелькују господа, пошаље и јужни ветар, и кишу, и мало снега и све ово промеша и направи лапавицу од које плачу све ноге редом, шта онда вреди тој дражесној Гилардовој да се уме претворити у зимског лептира?

Она тада може до миле воље размахивати шареним крилима и бацакати се лево и десно, њена два блистава челика неће је јој донети полетну брзину, него је кочити и спутавати и она неће полетети изнад своје гипке сенке.

Али шта није могло бити јуче, нека буде данас.

Ако се небо смилује, надокнадићемо штету и видети једну милу девојку коју свирка заноси и гони у виленску игру. Уверићемо се да она не изводи нешто тек онако, намештено спретно и забавно, већ нешто дубоко прежељено и осећајно.

*

У исто доба лопта се овде може одмарати у неком запећку, али неће на северозападу, где се после подне води тешка борба о бодове.

Нема сумње да се у средини пажње налази утакмица између првених великошконаца и зеленог јесењег правка. Овај други је, дабоме, ближи победи, јер му је пошло за руком да унгра једну снажну и одлучну целину, али са оним другима се није шалити, пошто је њихов дух неисцрпан.

Може, наиме, „Конкордија бити силовита и оштра, но ово је не оспорава против досегљивости ХАШК-а, чија је подмлађен састав постао врло живахан, не изгубивши оне старе потезе из мозга.

Да будемо тачнији: Рачун нам вели да су зелени јачи и да зато имају више изгледа на добитак, али ми ипак предосећамо да би се нешто необично могло десити ако прве спопадне жарко расположење.

Јако жестока би могла бити борба између „Железничара" и „Сломта"! Иако су ове другу про шле недеље изгубиле (против Грађанског) са ништа према четири, не треба заборавити да су срчани и жилави и да би домаћину могли приредити тешке тренутке.

Играчи из ова су пре седам дана играли добро и вероватно би потукли Сланцу из Осека, да им се претерано није испречило даровити вратар Церовачки. Овај пут неће бити толико умешног капитације, па је вероватно да ће изаћи на крај са радницима.

„Хајдук", који се моћно разгропадио, прима посету „Бачке", која је вод своје куће потучена од ХАШК-а са једли према ништа и којој, дакле, нема спаса. Ово буде тако мислио, могло би се дотодити да оборе бостан, јер је тамошњи прак тард орах.

Чак и ако модри озбиљно схвате утакмицу, биће им потребно пуно труда, поред њиховог искуства, да избегну изненађење.

Владимир Кустудић

Гилардова

Нова управа С. к. „Шумадије"

С. к. „Шумадија", један од најнапреднијих младих београдских клубова одржао је годишњу скупштину у присуству делегата Београдског лоптачког потсавеза г. др. Јована Спасојевића и лепог броја чланова.

На овој скупштини, одржано је под претседништвом г Боре Андрејевића изабрани су: За почасног претседника г. др. Јован Спасојевић, шеф Поликлинике, а за почасне чланове г. г. Милан А. Николић, адвокат, Вељко Петровић, трговац и Никола Петровић. У управу клуба изабрани су: прет седник г. Бора Андрејевић, први потпретседник Радомир Симић, дру ги потпретседник Сима Јовановић, први секретар Јован Бјелановић, други секретар Јован Хавелка, бла гајник г. Мирослав Бјелић.

Почетак смучарских утакмица за првенство света

Свечано отварање великог смучарског стадиона у Кортини д' Ампецо

Немачка скучарска репрезента ција, међу њима Кристл Кранц и Рули Ланчнер, стигла у Кор тину д'Ампецо

Кортино д' Ампецо, 2 фебруар

Данас су у Кортини д Ампецо веома свечано отворене скијашке утакмице за светско првенство.

Пред скијашким стадионом био је постројен један вод војске који је одавао почаст. У свечаној тој долини д Ампецо сакупило се хиљадама гледалаца ове свечане манифестације.

Свечани акт отпочео је поздравом спикера спортским савезима који учествују на утакмицама и по здравом Дучеу. После тога почеле су уздизати мотчади, по олимпијском церемонијалу по италијанском азбучном реду. Прво је ушла бугарска екипа, затим финска, немачка, јапанска, југословенска, порвешка, словачка, шпанска, шведска, швајцарска и италијанска. По што су се постројиле екипе, на сре дини стадиона подигнуте су, при резидији, заставе појединих земаља и музика је отсвирала националну химну односне земље.

После тога узео је реч саветник г. Мањагело. У своме поздравном говору он је између осталог рекао:

Данас су се овде сакупили најбољи скијаши 11 народа, што сведочи о важном разводу скијашког спорта у животу нација. Искрено одушевљење за овај спорт који садржи високе етичке вредности, омогућило је да скијашке утакмице за светско првенство у 1941 години постигну пуни успех. Треба истаћи и радосну потпору коју су овој ствари пружили воће националних савеза. Први пут у историји нашег времена одиграва се један велики спортски догађај у рату и уз учешће војних екипа. Ова чињеница но чини част само Италији као нацији која пружа гостопримство, већ и свима эем љама учесницима које су се одазвале позиву и које су, свесне своје снаге мирно и са повереном гледају у будућност".

Са поздравом упућеним свима народима учесницима, са усклицима Њ. В. Цару и Краљу и Дучеу, саветник г. Мангањело је затим изјавио да почињу утакмице.

У име светског савеза скијаша захвалио се шведски потпретсед ник Фиса гроф Хамилтон на гостољубивом пријему. Дефилеом екипа завршена је ова кратка свечаност.

ЈОЕ ЛУИС ЈЕ НЕПОБЕДИВ

У Њујорку, у великој сали спортске палате Медисон Сквер Гарден, одржан је бокс меч за првенство света свих категорија између Џима Џоа Луиса и Клеранс Бармана. Прве рунде су припале Луису који је био врло агресиван и задао је неколико лепих удараца. У четвртој рунди се Барман поправља и борба постаје врло жива и узбудљива. У петој рунди Барман обара Луиса једним сјајним ударцем на под, али се Луис диже, стражнито навађује и задаје серију оштрих удараца. Барман је гроги и тетура по рингу. Луис му задаје још један страшан ударац и Барман је нокаутиран!

Следећи противник Луисов је Бил Кон.

Мотоциклистички савез изабрао нову управу

Одржао је годишњу скупштину Српски мотоциклистички савез. Скупштину је отворио потпретсед ник г. Милош Банковић, пошто се претседник г. инж. Б. Ивановић налази на путу у иностранству. Скупштина је почела у 9,20 часо ва и одмах у почетку видело се да ће бити доста бурна, пошто су неки од учесника на Скупштини затражили од Претседавајућег, да се право гласа да свима делегатима савезних клубова, без обзира, да ли на то они по правилима имају права или не.

Претседник скупштине објасниo је присутнима изненади јасне прописе+ правила, да тако што не мзже дозволити, већ да свим делега тима дозволи да учешће у дискусији и раду Скупштине, а да ће се право гласања дозволити само онима, за које верификационим одбор буде нашао, да на то имају права.

По овоме је извршен избор записничара, оверача записника и три члана верификационог одбора.

У наставку скупштине поднете су три листе и то:

од стране делегата Београдског Мото Клуба,

и

од стране делегата Мото секције „Небојша" и

од стране делегата осталих клубова, као и већег броја чланова старог Управног одбора.

У жели да се дође до компромиса трећи потпретседник Савета г. Миладиновић, члан Мото Клуба Ниш предложио је, да са се покуша састав једне листе из све три пред ложене, на тај начин што би се предлагачи односно они који имају право гласа споразумели.

После краћег одмора, а пошто није могло доћи до истицања једин ствене листе, приступило се гласању.

Резултат гласања је био, да је трећа листа усвојена апсолутном већином, те је на тај начин изабра на нова Управа савеза у следећем саставу:

претседник, г. Бранимир Иванојевић, први саветник, 1 потпретседник г. Светислав Ч. Вохоска, арт. мајор, 2 потпретседник г. Миливоје Матић, трг., 3 потпретседник г. Богдан Дапић, трг., 1 секретар, г. Момчило Матић, маг. фармац., 2 секретар г. Тибор Рем, механичар, 3 секретар г. Предраг Матић, трг. 1 благајник г. Михајло Китрој, трг. 2 благајник г. Михајло Андрејић, прив. чиц. економ г. Војислав Гове дарица, трг. пословођа. Претседник Спортске Комисије г. Аксентије Мијатовић, држ. чин. Чланови Управе, г. г. Алим Живковић, чиц., Милан Живковић, инж., Коста Спа сојевић, чин. Мин. Слообраћ., Бра ва Поповић, Младен Продановић, полиц. прист., др. Миливоје Павковић, лекар, и Властимир Петровић, држ. чиновник.

Надзорни одбор:

претседник г. Милош Банковић, арт. пуковник, г. Миливоје Јанковић, трг. пословођа и г. Коста Стојановић хотелијер.

КРАТКЕ СПОРТСКЕ ВЕСТИ

Седница Бск-а — извештавају се сви чланови Управе Бск-а да ће се редовна седница одржати у среду, 5 фебруара, у 20 часова у клупским просторијама.

Из С. к. „Југославије" — ванредна скупштина Лакоатлетског секције одржаће се 9 фебруара у клупским просторијама (Коларчева улица, 2), у 9 часова пре подне. На дневном реду биће избор чланова Управног одбора секције. Скупштина ће пуноважно заседати ако је у заказано време присутна половина више један чланова са правом гласа, а пола сата касније са оним бројем који је присутан. Право гласа на овој скупштини имаће само чланови вежбачи секције који су навршили 18 година старости и измирили чланарину закључно а са месецом фебруаром 1941 године.

Битољски младићи на пољопривредном курсу у Београду

Битољ, 1 фебруар

Из битољске околине отпутовало је 26 младића пољопривредника за Београд. Они су из Среза битољског осамнаест, крушевског једаи, преспанског пет и моркозанског два. Ове младиће за Београд одвео је инжењер агрономије г. Александар Илић, пољопривредни референт Среза битољског. Младићи ће у Београду остати три недеље на пољопривредном курсу. Како су младићи веома мотивисали, то су они понели скоро по цели инструмент и поствше из својих крајева, јер се надају, као по они вели, да ће у радно станици у Београду бити примљени и на певање.

В.

Биоскоп СИТИ Теразије 11

ПРИКАЗУЈЕ УСКОРО ПРЕМИЈЕРУ ВЕЛИКОГ МУЗИЧКОГ СУПЕР ШЛАГЕРА

ЧАРОБНЕ НОЖИЦЕ

Филм о романтичној љубави Милионарке и сиромашног музиканта

У гл. ул. асови америчког филма

GEORGE MURPHY — МИША АУЕР — DORIS NOLAN — GREGORY RATOFF — HUGH HERBERT

Амерички темпо-парада најлепших америчких girla—блистави декор богате Америке

ЉУБАВ - МУЗИКА - СТЕП - ПЕСМА

Разговор са боксерским прваком државе у лакој категорији

Нови Сад, 1 фебруар

У последње време београдска штампа је у више махова писала о државном прваку у лакој категорији Јакобу Химелсбаху, који је ову титулу недавно осво јио. Ова његова победа одушевила је у оно време новосадску спортску публику, јер је ово прво званично државно првенство које је спортски Нови Сад одне сео.

Одмах после осваја ња, многи боксери амбициозни на ову лепу титулу, покушали су изазвати Химелсбаха, сами — или путем својих менаџера, — на борбу. Говорило се да Химелс бах ниједну од ових понуда није прихватио са разним мотивацијама, од једних тражећи сувише велику своту од других да немају реноме добрих боксера. Било како, до борби није дошло.

Да би заинтересована спортска публика била тачно обавештена потражили смо Јакоба Химелсбаха у просторијама аматерског бокс клуба „Војводине" у којем он тренира. Нашли смо га расположеног за рад и располо жено за разговор. Желећи и сам да стане на пут нетачним ве стима, за своје спортске симпатизере дао је кратку изјаву о своме досадањем раду, о својој спортској каријери и о својим намерама у будућности.

— Као професионалац боксујем од 1934 год. Имао сам 20 ме ча од којих сам 2 изгубио на поене а 18 решио у своју ко рист од ових 4 нок-аутом. Није тачно да сам од боксерских ме наџера за свој наступ тражио велике своте. Једино сам за е вропског првака Луцијана Поеска тражио 5.000 динара, док би са југословенским боксерима боксовао, — разумљиво, — под повољним условима. Није тачно да сам у принципу одбио да бок сујем са Космајцем и Чобановићем, него сам то одбио само дотле док не добијем победу против којег реномираног боксера да би меч самном имао неку спорт ску страну. Дакле, ја сам тражио да боксујем са сваким и баш сам у преговору са менаџером г. М. Мишићем о једном скорашњем мечу. Иначе, у одличној сам форми јер стално тренирам са својом браћом који су такође професионални боксери.

То су речи самога Химелсба ха из којих видимо скорашње намере овог симпатичног и пред ног спортског првака.

М. Б.

Спортске вести из Новог Сада

Нови Сад, 2 јануар

Почетком зиме, почела је сезо на зимских спортова у Новом Са ду. Клизалишта и смучарски те рени били су прекрпни одушевље ним скупљима, која са великим одушев љењем упражњавана ове спортове. Веровало се да ће младе спортске организације имати ове године великог успеха, јер се код нас до ста радило на пропагирању ових лепих спортова. Нарочито је ја ком број приставлја.

ПРИПРЕМЕ „ВОЈВОДИНЕ" ЗА ПРОЛЕЋНО ПРВЕНСТВО

Спортски претставник Новог Са да је свакако фудбалски клуб „Војводина", која у целој Војво дини има велики број присталица и пријатеља. Имајући у виду улоге, коју „Војводина" игра у војвођанском спорту, управа „Војводине" је учинила све да се квали фикује за уже такмичење за фудбалско првенство државе. Ангажо вао је нов тренер г. Ноје, који је одмах почео са озбиљним трениг ром и нада се да ће од „Војводи не" створити одличан тим, у то лико пр. што „Војводина" распола ле са великим бројем одличних играча. У пролећно првенство ући ће „Војводина" са овим играчима: Черић, Мајтан, Попескy, Хас, Слуха, Живковић, Моларић, Михаљевић, Марјановић, Рогић, Велкер, Пожега, Симић, Сурлић, Јовановић, Михаиловић и Молнер.

На седницама „Војводине" мно го се говорило о потреби изград ње једног великог спортског стадиона, на коме не би биo само фудбалски терен, већ и одличан лакоатлетска стаза, бициклистичка писта и неколико тенис игралишта. На годишњој скупштини „Војводине" донета је одлука да се ово питање што пре реши.

М. Б.

Немачки првак Митермајер прола зи кроз циљ на стази од 18 километара

Историјат светских смучарских такмичења

Некада Скандинавија, сада Средња Европа...

Биргер Руд

Прених дана фебруара одржаће се у Кортини д'Ампецо велике смучарске утакмице за првенство света. Врховни смучарски савез ФИС одредио је да ове утакмице организује Италијански смучарски савез. С обзиром на овогодишње такмичење, потребно је да се да кратак преглед досадашњих смучарских такмичења за Светско првенство.

Прве смучарске утакмице за првенство света, одржане су 1925 године. Тада се такмичило само у класичним дисциплинама, и то у скоковима, нордијској комбинацији, и трчању на 50 километара. Тек 1933 године, на утакмицама у Инсмосту одржана је штафета 4 пута 10 километара, док су алписку дисциплину (смук и слалом) узели у програм већ 1931 године.

*

Прве смучарске утакмице за првенство света нису имале такво значај као данашње. Северни народи признавали су само оне дисциплине које се граје у Норвешкој, Финској и Шведској. Тада су изишли као победници Чеси и Судетски Немци. Они су победили у четири дисциплине: у нордијској комбинацији, трчању на стази од 50 километара, у скоковима са комбинацијом и соло скоковима.

*

Идуће године одржана су такмичења у Лахтиу, у Финској. Узели су учешћа скоро сами северни народи. У овом такмичењу сва прва места заузели су Норвежани, Шведани и Финци. Норвежанин Грегусоратен победио је у трчању за ко комбинацију, у скоковима са комбинацијом био је први Норвежанин Торлауф Хуут, док је у соло скоковима победио Норвежанин Тулин Тамс, који је још данас у Норвешкој показивши него његов наследник Биргер Руд. Финци су тада одшели једино прво место у трчању на стази од 50 километара.

*

Године 1927 одржана су смучарска такмичења у Кортини д'Ампецо. Од северних народа узели су учешћа само Финци и Шведзни, док Норвежани није било. Шведани су победили само у трчању за комбинацију, у трчању на стази од 50 километара и соло скоковима, док су у скоковима за комбинацију и саму нордијску комбинацију добили претставници Чехословачке.

*

Године 1928 одржана су у Санморицу, у Швајцарској, олимпијска такмичења, која су у исто време била такмичења за светско првенство. У овим утакмицама северни народи показали су опет своју супериорност. Од средњеевропејца једино су Чехословаци победили у скоковима за комбинацију, док су све остале дисциплине примале претставници Скандинавских земаља.

*

ФИС-ина такмичења у 1929 години одржана су у Закопанима у Пољској. Овог пута скоро све дисциплине однели су Финци. Они су били скоро неопобедиви. На овим такмичењима за светско смучарској појавили су се тада чувени Финац Руд. Сагмајз Руд победио је у соло скоковима, и дошавши морао је своју титулу пренаса света оставити својој браћи Биргеру и Асбјерну.

*

Године 1930. као и идуће године, када су Немци организовали смучарске утакмице у Оберхофу, Норвежани су заузели сва прва места. На овој утакмици појавио се Биргер Руд који је освојио првенство света у соло скоковима.

*

На олимпијским играма у Лек Плесиду није било изненађења. Норвежани и Шведани заузели су сва прва места. Идуће године 1933. када је предвиђене утакмице у Инсмосту, недостајали су Норвежани. Тада су се прави кут појавиле у програму и штафете. Сва прва места, осим скокова заузели су Шведани. У соло скоковима победио је, међутим, Швајцарац Рајмонд.

У Солефтеју у Шведској, 1934 године на ФИС-иним такмичењима била је свакако смучарска елита света. Сва прва места поделила су међу собом Норвежани Финци и Шведани.

*

Велике смучарске утакмице одржане су 1935 године у Чехословачкој. Ту су биле ненадмашни Финци. Биргер Руд трећи пут освојио је првенство света у соло скоковима. Идуће године у Гармиш Партенкирхену Скандинавци су опет победили. Године 1937 Норвежани су заузели сва прва места сем трчања на 50 километара, у коме је победио чувени Нијеми. У Шамонијеку, у Француској, где су тада одржана такмичења Биргер Руд је имао и последњи пут задњо прво место у скоковима.

*

Затим долазе светска смучарска такмичења у Лахтиу, на којима су заиста супериорнији у овом спорту. Они у том погледу имали многе предности. На првом месту сам географски положај њихових земаља. Код Финаца њихов тренинг траје пресечно седам до осам месеци. На другој страни у Скандинавском земљама придавања је специјална пажња смучарском спорту, и зато није ништа чудновато да су доминирали у скоро свим дисциплинама.

Међутим, стање се нагло мења у корист Средње Европе. У Чехословачкој, у Аустрији, Немачкој, Француској, Италији и у неким другим државама увиђа се користи, као и потреба зимских спортова. Почињу да се отварају специјалне школе, течајеви. Позивљују се специјални смучарски возни одреди, и увиђа се потреба организовања и потпомагања смучарског спорта. Све већи број омладине одаје се овом зимском спорту, тако да у неким државама постаје национални и најраширенији спорт у земљи.

Последњу овакову стања учинило је већ на првом идућем смучарском такмичењу у Закопанима у Пољској, где су одржана 1934 године ФИС-ина такмичења. Ту су се нарочито одликовали Пољаци и Немци који су прекинули ужасотоне победе претставника скандинавских земаља. Пољак Марусарж победио је у скоковима за комбинацију. Немац Берауер победио је у комбинацији, док је Брада одузео Норвежанима превасходство у соко скоковима. Ту су у правом смислу речи доминирали претставници Средње Европе. Они успеси нису дошли неочекивано. Доминација Средње Европе над Скандинавијом долази као последица стручног тренинга, једном речју као последица обраћања веће пажње на смучарски спорт.

*

На овогодишњу смучарска такмичења у Кортини д'Ампецо, и поред ратног стања, многе земље послале су своје претставнике. Многе репрезентације већ су отпочеле са тренингом. Верује се, да ће претставници средњеевропских земаља постићи исте успехе као и у Закопанима.

Штафете и трчање на 50 километара добиће сигурно Скандинавци, као и увек до сада. У алпској дисциплини и нордијској комбинацији победа ће припасти нероватно Немцима, док ће у соко скокова борба бити велика.

Наша смучарска репрезентација отпутовала је на такмичења. Репрезентативци Југославије имаће врло тежак посао. На првом месту, они ове године нису довољно тренирали; како због времена, тако и због недовољних финансиских средстава. Због ове ситуације, бићемо врло срећни ако буду у такмичењу са осталим репрезентацијама заузели видно место.

Б. Ф.

Кортина д'Ампецо поприште овогодишњег првенства света у смучању

Јозеф Брада

Управа напредног београдског клуба „Спарта"

Спортске вести из иностранства

Пре кратког времена, одржана је у Цирису седница извршног одбора Ф. И. Ф. Е., коју је председавао Италијан Мауро. Од стране нашег Савеза, седници је присуствовао г. др. Андрејевић, председник Врховног поготеског савеза. Том приликом је говорило о светском првенству, које се одржава сваке четврте године. Предлог Јужно Америчког Конгреса, да се првенство света 1942 године одржи у Аргентини, није могао бити усвојен, јер је за то надлежан Конгрес Ф. И. Ф. Е., а он се не може састати услед ратног стања. Према томе, питање светског првенства 1942 године остало је за сада нерешено.

Из С. к. „Спарте". — За пријатељску утакмицу са С. к. „Балканом" у недељу, 2 фебруара, на његовом игралишту, појавиће се следећи играчи: К. Вебер, А. Матић, Љ. Спасић, Д. Станојевић, Р. Петровић, П. Пурић, М. Ђорђевић, М. Ђорђевић, Д. Стевановић, М. Пешић, М. Миловановић, В. Спасић, С. Поповић, З. Николић, Ж. Исајловић, . Борић, М. Пурковић и М. Преловић.

Сауз игра у недељу, најдаље до 1.30, у клупском локалу кавана „Опленац", одакле ће се заједнички кренути на игралиште.

Београдска клизалишта су опет оживела

Једно пополне на београдским клизалиштима

Клизање је освојило београдску омладину

Зима је. Снег пада у густим пахуљицама, које прекривају кровове куће и улице. Све је обавијено белилом и одише некоме свежином, која испуњава радошћу. То је дођа дечије радости: умиром се разлеже смех и радосни, одушевљени узвици дечака, који се санкају, клизе и грудвају. На малим, уским дечачким лицима се огледа радост, што могу да уре и газе дубоки снег. Сећам се колико сам се као дечак радовао пуном пахуљицама снега и како сам одушевљено узвикивао:

— Гле, пада снег. Ала ће да се санкам и клизам! — Тако је то и сада. Деца са несрпљењем очекују прве пахуљице и заборављају на све, јер је пао снег. Ето, то је зима.

КЛИЗАЛИШТА СУ ПУНА ОМЛАДИНЕ

Пођем, тако на клизалиште на Ташмајдану, да видим како дечаци, па и они старији, проводе ово бодро време на овом клизалишту. На улазу ме је дочекао смех разиграних клинаца, који су гурали лево-десно, падали и устајали...

— Молим вашу карту, — упућено ме је један младић на улазу.

— Какву карту? Па ја нисам дошао да се клижем, већ онако, да видим како се други клижу, — одговорио сам му.

— Не пали то код мене! Сакрили сте клизалиште испод капута, па хоћете да се бесплатно клижете. Не може то тако!

Једва смо се некако споразумели и тако сам ушао. На великом терену, који је преко лета тенис игралиште, по глатком леду, клизало се и играло око три стотине клинаца. У првом тренутку ме се учинило да су сви клинаци мушкарци, јер су сви били једнако одевени: дугачке панталоне, пуловер, а на глави вунене капе. Тек када сам пришао ближе, видео сам да сам се преварио. То је зима сва вода...

Сва су лица насмејана, а нигде дало је да се клиже једна велика породица, јер су се сви познавали скупљали у групе и тако у заједници клизали.

На другом крају клизалишта се образовала једна таква група и ухватила за руке. Пошли су цицал линији, као змија, али се онај на челу оклизнуо и пао. Они који су били иза њега нису могли да се задрже и попадали су један преко другога... Настао је смех, али су се опет сви дигли и наставили и даље да опет падну...

Ала онај наводи. Баш је лаф! Видео је неко иза мене. Окренем сам се и заиста видео једног клинчића, који изводи неке комплициране фигуре. То је био један од бољих клизача. Други су га посматрали и покушавали да изведу исте фигуре, али су се сувише често налазили на земљи, те су убрзо одустали од тога.

Заустављао сам једног дечака и упитао га:

— Волиш ли да се клижеш, мали?

Он ме је некако чудно погледао и одговорио:

— Како да не волим да се клижем, нала ја клизалкама журим као да ништа нисам прила. Само бих желео да научим још неке фигуре, али то иде доста тешко.

— А зар те не боли када стално падаш.

— А што да ме боли? Журим, падам, дижем се и опет тако док не научим добро, па онда ниће бити падања.

Наљутио се и отишао да се при другим својим другоњама. Заиста се морао признати да је клизање одушевило омладину и да она врло радо проводи слободне часове на овом месту. Ако се задрже мало дуже и добију мало године, онда се то исплати за љубав клизања...

ЧУДАН КЛИЗАЧ

Посматрам и даље и приметим једног клизача са јако великим и дугачким клизаљкама, који ништа друго није радио, него је само журио око клизалишта.

— Шта му је, те само јури у кругу, а не покушава да изводи фигуре као остали.

Хтео сам да га упитам за разлог и пошао по леду, али сам се оклизнуо и једва задржао. У том тренутку је на мене налетео тај чудни клизач и обоје смо се нашли на леду...

— Ко вас је терао да уђете у клизалиште, када немате санчуре! Покарићете ми тренинг, па морам све наново да почнем, — узвикнуо је он љутито, као да сам ја крив, што је он на мене налетео. Искористио сам ово и упитао га:

— Шта то тренираш? Баш сам пошао да вас упитам.

— Хоћеш пријатељу, хоћеш! Зато и журим непрестано, јер ми је потребна брзина.

— Па где вам је онда игралиште?

— Овде постављају голове и играјући је готово. Неизгодно је што немамо вештачког леда, јер ако се лед отопи, од тренирања нема ништа. То је разлог, што доиеђ код нас у Београду нема успеха, као у другим земљама. — Него, ви бе добро урадили, када би се склопили, јер ћу овог да налетим на вас.

Уклоњио сам се, а он је и даље настављао да се клиже и јури око игралишта. Добио сам жељу да и ја умем клизаљке и да јурим поцут њега, да падам, да ми се смеју и да се радујем као и они безбрижни клизачи!

НА КЛИЗАЛИШТУ БТК-А

Са клизалишта на Ташмајдану сам отишао на Калемегдан, да видим како је тамо. Када сам дошао на игралиште Бтк-а, видео сам исту слику као и на Ташмајдану, само је овде било много више терена за клизање. На једном терену су били мајстори клизачи, који су тренирали и спремали се за првенство. Дивише у уметничком клизању. На другом терену су трени-

рали хокеј играчи, прописно обучени у чудна хокејска одела.

На последњем терену је било најмање клизача, а то су били почетници и они који нису знали да изведу ништа више од једне „осмице". Ту је било најзгодније и најбучније. Они који су тек почели да се клижу, дижали су се са столице и гурали их испред себе, да не би падали. Кад се мало осиободе, оставе столице и њиховој радости нема краја! Посматрам једног дечка, који се тек осиободио и оставио столицу. Сав радостан, показао је другове да може његов успех:

— Да видите да и ја могу да се клижем без столице.

Покушао је, али је пао, што је изазвало смех код његових другова. Он се збунио, устао и несигурним корацима пошао на столице...

— Чудно, мрмљао је он, а мало пре сам тако лепо ишао. Али нема, научићу ја већ да се клижем и да изводим фигуре, па ћу ја показати да се умем!

БУДУЋА СОЊА ХЕНИ

Док сам се смејао незгоди овог дечака, пролетела је поред мене једна мала девојчица, клизећи се врло грациозно. Није имала више од пет година, па ипак се сигурно клизала. Изгледа да је она љубимица свих клизача, јер су је поздрављали и пазили да њено не налети на њу. Изненадио сам се са каквом се пажњом и сигурношћу кревље та мала, чак зна да се и лако окреће на све стране.

— Зар се не плашиш да неш да падиеш, — упитао сам је.

— Не плашим се, јер знам да се клижем већ годину дана. Хоћу да постанем славна клизачица, као и Соња Хени — одвратила је она убеђено. — Ко зна, можда ће тако и да буде...

ФУТБАЛЕРИ НА ЛЕДУ

Међу осталим клизачима, приметио сам и неке наше најпознатије фудбалере. Ту је пре свега био Лешар, затим Николић-„Попац" и још неколико мање познатих. Сама, они не знају да клижу тако добро као што играју фудбал, али то не смета ништа. Ако који пут падну, не мисле, јер су на то навикли на фудбалском терену. Али, они и овде показују исто толико пажње, као и на игралишту, нарочито оног лепшег пола...

Баш када сам се спремао да одем са клизалишта, наишао је Ада Аранђеловић, познати играч београдског „Јединства".

— Здраво Аџо! Зар се и ти клижеш?

— Наравно. Па ја сам стари клизач, а сада тренирам хокеј на леду, јер не волим зиме да играм фудбал. Хладно је!

— А зар ти овде није хладно?

— Те је нешто друго, не разумеш. Него, дођи да мислим нако овде пуцам на гол! Боље него на фудбалском терену.

Заиста је било тако. Упркос велике гомиле, кретао се врло лако, много боље него на игралишту.

Ето видите да фудбалери нису тако једностарани у спортовима. Отишао сам са клизалишта, али сам још дуго чуо смех раздрагалих клинача.

Љ. Ловрић.

Боксери земунског боксерског клуба „Демсеј" не прелазе у боксерску секцију Б. с. к-а

Пре неки дан се прошла вест, да боксери најбољег аматерског клуба „Демсеја" прелазе у боксерску секцију Б. с. к-а. Ово је изненадило све оне, који се занимају боксом, јер су знали са колиним су се одушевљени борили ти младићи за клуб, који носи име „Демсеј". Они су у овом клубу поникли, научили да боксују, постигли успехе, а сад хоће да остане тај клуб и да промене име!

Иначе, боксери „Демсеја" нису тако лако могли да се растану са клубом и њиховом именом, јер су заволели, остаће сви у клубу. Кажу да је повод био овом неочекиваном преласку и што не се то спршити, нидиелово, али сматрано да није спортски од стране једног клуба, да оснива секцију члановима боксерског из другог клуба. Тако се ништа не постиже, јер ако нешто желе да нема успеха, онда мора и да оклу, а не да узима ово, што је други клуб са мукама одгајио и створио!

Скупштина С. к. „Војвода Скопљанац"

Б. с. к. „Војвода Скопљанац" одржаће своју редовну годишњу скупштину у недељу, 2 фебруара т. г. у 9 часова пре подне, у просторијама Дома војске „Петар Мркоњић" — улица Бакина Лазарева број 26.

ФИЛМСКЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

„Мунбим-бар", филм који објашњава зашто Американци снимају раскошне ревије

У великој америчкој ревији „Мунбим-бар" („Бар месечева сјаја") главне улоге играју Џорџ Мерфи и Дорис Нолан

Холивуд, фебруара

Америка, Нови Свет, један од најмлађих континената, данас је за нас један појам у погледу тех ничког напретка, брзог темпа жи вота и нових проналазака. Европски дух је још сувише под импресијом величине своје исто рије, историје додуше хвале вре дне, али која у многоме тачни нове идеје које се у Америци оберучке примају. Брзина којом данас просечни Американац жи ви огледа се у систему па и у по родичном животу који је сасвим другог формата него ли породични живот код нас. У Америци је данас животно правило да се мора бити брз приликом постизања постављених циљева, јер ће други бити бржи.

Није чудо ако под таквим о колностима, после тако напорног рада, човечији дух и нехоти це тражи пута и начина да бар за неколико сати заборави сву ту јурњаву за послом и да и он мало проживи као човек.

Амерички власници ноћних локала и осталих забавишта воде рачуна о потребама њихових суграђана и потрудили су се да тим људима, уморних од живота, друже разоноде у свим могућим облицима. При томе није се бежало ни од екстраваганција, и колико пута имамо прили ке да видимо у неким илустра цијама усред џунгле неки отмени ресторан који је свађевен свим могућим комфором и друге ствари које су за наше појмове у најмању руку необичне.

Филм „Мунбим-бар" је у фор ми једне интересантне музичке игре приказ тог ноћног живота Њујорка који нама још није по знат и стварно је вредно погледати овај филм па да се бар ма ло добије слика о томе како се Америка забавља. Овај филм, раскошно израђен, није копија тог живота. Не. Он је и његов саставни део, јер гледаоци ју овај филм, угодно завађени у биоскопску столицу, за јевтини новац, ви ћете моћи два пуна сата уживати у музици, песми и игри једног великог и раскошно инсценираног ансамбла који вам дочарава веселе и ватрене моменте једне лепо проведене ноћи. Човек стварно не зна шта на њега оставља дубљи утисак: дивне песме, одлични комичари сентиментална љубав или одлична режија. Филм „Мунбим-бар" је стварно конгломерат живота, шунање и грубе реалности, али све је то тако вешто изведено, једна сцена тако прелазно сле дује за другом, да публика са великим задовољством напушта биоскопску салу.

Велика атракција овог филма је један трио комичара који још један данас наступају са невероватним успехом у великом њујор шком биоскопу „Мјузик Хол", пред сваку претставу, и који су комичари, акробати и певачи. Они су за свој наступ у фил му „Мунбим-бар" добили као хо норар фантастичну своту од 2000 долара, у нашем новцу 150 хиљада динара.

Поменувши извесне детаље о вог филма, не би било лепо да не споменемо једну младу два наестогодишњу девојчицу, која се сматра данас за најбољу де војчицу — степ играчицу, која савршено имитира Елеонор Пауел, и у филму заједно наступа са Џорџ Марфијем.

Овај филм ће и код наше публике наићи на велико допадање, јер и код нас је развијен смисао за песму и игру, а пого тову када је реч о томе да се види песма и игра и живот љу ди и жена који живе ноћу, бесним и чудноватим животом ко јим се Њујорк забавља.

Мистер Бејано, специјалиста за дечје таленте у Холивуду

Холивуд, фебруара

Соли Бејано није секретар Ми нистарства спољних послова у Вашингтону, нити је опуномоћени министар неке мале ђужноамеричке републике, чак није ни метр-д'отел неког моденеског саратишта у коме се састају филмска старовљ. Мистер Бејано ипак има све одлике које кра се доброг дипломату.

Бејано ради у Холивуду код Варнер Броса у уреду за ангажо вање глумаца. Кад год су по требни глумци или статисти ко јима студио не располаже, онда ступи у акцију мистер Бејано, који има процентног смисла за проналажење уметника. А ми стер Бејано врши свој посао са одушевљењем и љубављу. Он може да се шета колико га во ља, да посећује локале и забавишта, да кокетира с лепим де војкама, да слуша старе виљеве и нове шлагере — и Варнер Брос му не само плаћа за све то, него му плаћа и све издатке у вези са овом „забавом". Кат када, пронађе и по које зашто вредно благо и онда је мистер Бејано пресрећан, поготово ако с откривеним талентом буде пот писан и уговор после успелог пробног снимања.

Ако улога није тешка, онда ни његов посао није баш нарочито узбудљив, али, то признање и за сам, његов рад није никада до садан. Међутим, злопољан је и несрећан ток кад за неку улогу треба пронаћи дете млађе од де сет година. Мистер Бејано је Вар нер Бросов стручњак за децу. За ову каријеру га је верователно предестинирао његов стрљење и благ начин опхођења с људима. И кад коме Варнер Бросовом ре жисеру устреба за какву улогу дете, онда се обрати на мистер Бејано и тада ступа у акцију ње гова дипломатска вештина.

За тај посао треба изванредни вости и снаге, али мистер Бејано је један од најбољих играча те ниса у Холивуду, а то много зна чи. Међутим, колико је напорна та служба, доказује најбоље чи њеница да је мистер Бејано из губио, тражећи једног дечака од четири године и три девојчи це од седам, једанаест и три наест година, који су требало да играју децу Шарла Боајеа и Бар баре О'Нејл у филму „Три жи вота једне жене", у коме главну женску улогу игра Бет Девис.

Са девојчицама било је лако, нарочито са средњом, коју игра позната мала уметница Вирџини ја Вајлдер, али и са Џун Лок харт, која игра најстарију девој чицу није било тешко. Али изу млађа девојчица, по имену Ен Тод, стајала је мистер Бејано већ два килограма, док је није пронашао, а тражење дечака, малог Ричарда Николса стајала га је равно три килограма.

— Ево, рећи ћу вам у чему је потешкоћа да човек пронађе де те какво тражи редитер за одређену улогу, — прича мистер Бејано. — Човек мора пре свега поступати према унапред утврђеном плану. Прво треба да пз сети све мајке чија су деца, у добу од, рецимо, четири године забележена у попису глумаца по једним филмским предузећа и у великом главном попису глу маца. Кад се то обави, онда од девет ујутру па до девет увече не ради се ништа друго, већ се слушају мамице како хвале сво ју децу, слушају се дечица како рецитују песмице. Пуштам их и да ми се попну у крило, да ми разбаруше косу и тако ми пома ло полази за руком да им се приближим и да им растерам страх. Мучим се тако не могући да пронађем дете које редитер баш тражи. Али мајке ове деце причају ми и о другој деци, ко ја — изравно — нису ни толико лепа ни толико обдарена као што је њихово, и тако човек ус коро закључи да је видео три стотине деце, уместо сто или сто педесет, колико је изазо вао да посети. Тек после ове огромне ревије деце, кад му се већ мути у глави од песама и хвала, успева да пронађе баш оно дете које је тражио. Али шта се догађа сада? Сад наста је у вашем стану или уреду по ворка увређених мајки, које су дошле да питају зашто баш њи хово дете нисте ангажовали?

— А шта им одговарате у так вом случају, мистер Бејано?

— Ах, то баш није тешко! Сва кој оваквој мајци кажем: „Го спођо, ваше је дете прелепо за ову улогу, препаштио и прелеп ко!" То је та прилика кад се мо рам највише послужити својим дипломатским способностима.

А. Д.

Тема обрађена у филму »Три живота једне жене« инспирисала је многе књижевнике које деле деценије и далеке земље

Шарл Боаје, партнер славне уметнице Бет Девис

За ширу публику је често мно го интересантније све оно што се крије иза кулиса литерату ре него само књижевно дело. Ов де не мислимо на приватан жи вот књижевника, из оне вечном сувишне податке, које стрпљиви истраживачи из често ничих по буда проналазе, о неким екстра ваганцијама у начину живота, у одевању неког књижевника, него на оне непротумачене ве зе у позадини књижевности, на оне невидљиве нити, које во де од једног књижевног дела до другог и осветљавају нам нео ке тајанствене случајности.

Има великих духова међу љу дима, кажемо често, али изгле да да још нико није покушао да анализира смисао све речени це. А чудновато је што ова крат ка реченица крије у себи једну истину. Нарочито интересантна је коинциденција у уметности. Књижевнике, песнике, уметнике често после неколико деценија или столећа инспирише иста те ма и свакако је интересантно за касније генерације да упореде разне обраде исте теме и да по сматрају како се током времена укус, стил, схватања и становиш та према истом предмету. Дела, која су настала из такве ко инциденције, местимично се чо сто дословце слажу, ма да један уметник није знао за рад другога.

Пре готово сто година штам пао је Виктор Иго своју збирку чланака „Ствари које сам видео" у којој се налази један чланак под насловом „Војвода де Прален". У овом чланку описује Вик тор Иго скандал у породици вој воде де Прален, који је узбудио целу европу. У исто време, иза шао је у Ердељу роман мађар ског романтичара баруна Кемења под насловом „Муж и же на", у коме на једном месту пе сник описује исти случај у зби њеним реченицама, грозничавим темпом, и у сликама које се нагло смењују, тако да нас потсе ћа на изражајна средства кине матографске уметности, која се тек пола столећа касније роди ла.

И готово сто година доцније иста тема инспирише опет једну књижевницу, америчку списатељ ку Рачел Филд, која је овај узбудљиви криминални случај обрадила у свом монументалном роману „Три живота једне же не", а сада је Варнер Брос из овог романа под истим насло вом створио филм. Тако је, из у импресионистичком стилу на писаног чланка Виктора Игоа и из идеје која је пре сто година била готово филмски обрађена у непознатом роману мађарског књижевника, настао филм о ко ме ови књижевници нису могли ни сањати.

Необична тема, динамика и драматска снага догађаја под једнако су побудили француског и мађарског књижевника пре сто година, као што су инспирисали Рачелу Филд, која је својим романом стекла светску славу. Можда је ова тема још и друт де обрађена, у неком непозна том делу неког заборављеног књижевника. Али је сигурно да је заинтересовала многе књижев нике које дели један век и ко је дело далеке земље, својом вечном темом о љубави и само прегору.

Филм траје два и по сата, па ипак не замара гледаоце, које радња од призора до призора све више заокупља и одушевља ва. Славна Бет Девис, која ни је лепа, у овом филму је лепша од најлепше глумице, јер је савршена у улози жене, младе, пожртвоване васпитачице, а Шарл Боаје игра војводу од Пралена савршено, јер га игра са срцем, које избија из сваког његовог геста и из сваке његове речи.

Депатност Јавне берзе рада у Осјеку

Осјек, 2 фебруар

Прем последњем извештају об лашње Јавне берзе рада, у току прошле г одине она корисна социјална установа уложила је велики напор у погледу проналења запосле ња незапослених приватним чиног ницима, квалификованим и неквали фикованим радницима и радницама. У току протекле године броз осјечку авну берзу рада прошло је близу 1.500 особа којима је посре довано при добијању запослења. Тренутно у Осјеку се број незапо слених знатно повећао и достиже, више мушких које женских цифру од близу 1.600 лица. У току годи не на материјалној испомоћи неза послених радника и радница утро шена је свота од преко два и по милиона динара. То је највећа ци фра утрошена у последњих десет година на пружању помоћи незапо слених. У току ове године матери јални издаци на испомоћи биће много мањи, јер је Одбор за зим ску помоћ прикупио преко милион и по динара у виду добровољних прилога и са тим средствима сада се прехрањује осјечка сиротиња.

Д. Ј.

Људи који поред тешке столице пате од шуљева могу увети за чишћење црева јутром и вечером по четвртину чаше природне

Franz-Josefova

горке воде.

Рег. С. бр. 15.483-35.

СИТИ

ЈОШ ДАНАС И СУТРА у 3, 5, 7.10 и 9.30 ч. приказује 2 диносјска филма грандиозна премијера ЧУДО РАТНЕ ТЕХНИКЕ

I Сигфридова линија

Видећете до сад још невиђене тајне најснажнег дивовског утврђења и затим ПРЕМИЈЕРА највећег авијатичког филма сезоне

II Ватрено крштење

ДОЛАЗИ: MOONBEAM BAR

Једна сцена из раскошне ревије „Мунбим-бар"

БЕОГРАД — МЕЂУНАРОДНИ ПРЕСТОНИЧКИ ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОП

Због огромног успеха на мно гобројне захтеве посетилаца продужује раскошну Фокс-филм премијеру о интимним искуствима двоје младенаца које ће Вам показати као се жели љуби и ужива

Гладна Љубави

Филм савремене елегантије, пун интересантних детаља и ситуација у коме крцате главне улоге најлепши филмски пар

ЛИНДА ДАРНЕЛ - ТАЈРОН ПАУЕР

Почетак: у 3, 5, 7.10 и 9.30

МЕСТА НУМЕРИСАНА ПРЕТПРОДАЈА ОД 10 ЧАС.

Следећи програм велика мађарска премијера узбудљивог и ори гиналног садржаја

НАГА ВИЗИЈА

ПАУЛ ЈАВОР - КЛАРА ТОЛНАЈ

КОЛАРАЦ — **ВРАЧАР**

у 3, 5, 7.10 и 9.30 — данас — у 2, 4 и 6

Врхунац филмског стварања на рађен према истоимеиој руској народној бајци, монументалне инсценације и савршене музике

ЗАЧАРАНА ЛЕПОТИЦА

ВАСИЛИСА ПРЕКРАСНА

Руско ремек дело о тројици синова који су пошли да трагају своје виђеног тако где су нам пале одлоете стреле, пронашло узбудљивих ситуација и ро мантичних призора. У гл. ул. чувени партнер Орлове из филма „Цирк"

С. СТОЉАРОВ

С. СОРОГОЖИСКАЈА - Н. ЗАРУБИНА - М. КОЧЕРГИЈЕВ

КОД ВРАЧАРА СВАКО ВЕЧЕ ОД 21.15

Позоришна трупа „НИШОБРАНЦИ"

КАСИНА

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 америчка премијера најлепше савремене сензације инспирене по мотивима чувеног Белозоров романа!

ФИЛМ УЖАСА, СТРАВЕ И ГРОЗНЕ ПАНИКЕ!

ПОВРАТАК НЕВИДЉИВОГ ЧОВЕКА

Сензација о једном набеснуљом и неваљалом манијаку који је цео град држао у па ничном страху, али закон је био немоћан пред онима што се није могло ништа. У гл. ул.

ВИНСЕНТ ПРАЈС НЕН ГРЕЈ

Филм који се гледа два сата без предаха!

КОЛОСЕУМ

ДАНАС у 3, 5, 7, 9.30 ПРЕМИЈЕРА

уметничко - музичка сензација, мађарских музичких и го ворних уметника у филму

ХАЛО, БУДАПЕШТ

— Hállo Budapest! —

У гл. улогама: **Kabos Gyula - Barsony Rózsi - Mely Gerö - Vaszary Piri**

НАДАЉЕ следећи:

Nemeth Maria,

највећи драмски сопран

Gyenge Anna, и

славна чланица Метр. опере

Svéd Sándor

Dr. Szedö Miklos,

славни радио певачи

Hacsek и **Sajo,**

славни комичари пар

Изванредан шлагер савременог садржаја, чија се радња дешава у Будимпештанској Радио станици. Овај сензационални филм не смете пропустити.

ЛУКСОР

ТЕЛЕФОН 21-317

ДОЊА САЛА у 3.15, 7 и 9.30

ГОРЊА САЛА у 2.30, 5.15 и 8

Премијера једног од најлепших филмова последњих годи на, изванредне Варнер Брос драме

Три живота једне жене

(ALL THIS AND HAEVEN TOO)

по роману **Рашеле Филд**

У гл. ул.:

БЕТ ДЕВИС и ШАРЛ БОАЈЕ

Повлашћење не важе

Молимо п. публику да обрати пажњу на почетак пре тстава и да долази на почетак.

128096

УРАНИЈА

ДАНАС у 3, 5, 7.10, 9.30 премијера америчког филма о авантуристи и уцењивачу великог стила, оружју једне жене која га је заслепила

Кобна жена

— ЈА САМ ЗАКОН —

Филм акције и темпа. Гл. ул. играју: најмаркантији карактерни глумац Америке

ЕДВАРД РОБИНСОН БАРБАРА О'НАИЛ, ВЕНДИ БЕРИ

ЦЕНЕ 10 и 15 ДИН.

У 3 сата сва места по 10 д.

Јавна захвалност

М. МАРИНОВИЋА ГЕНЕРАЛА У ПЕНЗИЈИ

Веома дирнут изјавама дубоког саучешћа приликом погреба и свих помена моје супруге, најлепше молим да и овим путем изволе примити моју највећу захвалност:

„Сви чланови фамилије и род њиви, који су још из сам дан ње ког погреба положили венце и букете на њен гроб у знак велике жалости за њиховом Ленком.

„Поштоване госпође: генерала Љ. Милићића, пуковника Љуб. Лешјанина и Андре Јовановића, и државног саветника М. Пауновића, које су је поред тога изволеле уписати још и за члана доброторка „Материнског удружења".

„Уредништво Правде, које је изнело њену племениту душу и с њоме се опростило с највећим пијететом, и

„Све поштоване госпође и господа, која такође из жалости за њом и лично присуствоваше њеном погребу и помењима, као и сви они, који спречени болешћу изјавише то у својим писмима и картама.

Помени

— Породица пуковника **Плазиниће** давање своме драгом покојнику парастос у понедељак 3 фебруара у 11 часова пре подне на Новом гробљу, парцела 270.

— Нашој милој **Зорки**, дававшемо 4 фебруара, уторак, у 11 са ти у Пањчевачкој гробљанској капели 40-тодишњи помен. Ожалошћени супруг **Ђорђе Илић**, рентијер, сестра **Олга Новаковић**, учитељица у Пањчеву и остала фамилија.

— **Миодраг Стефановић** са фамилијом дававше своју жени **Даринки** четрдесетдневни помен 4 фебруара у 11 ч. Ново гробље, парцела 85.

— Нашем драгом и никад непрежаљеном **Велисаву С. Зарићу**, бив. чиновнику О. Г. Б. дававшемо четрдесетодневни помен у понедељак 3 фебруара у 11 часова пре подне на Новом гробљу, парцела бр. 23. Ожалошћени: супруга **Каја**, син **Драгољуб**, ћерки: **Љубица** и **Десанка**, брат **Чеслав** и ташта **Ангелина**.

— Мојој доброј и племенитој супруги **Драгиши-Секи** рођ. **Стимић**, телефонисткињи у пензији дававшу 40-дневни парастос у понедељак 3 фебруара 1941 год. у 11 сати пре подне на гробу пар. 2/m 21, гроб 42. Ожалошћени супруг **Танасије Здравковић** и остала фамилија.

— Нашем непрежаљеном, супругу, оцу, деди протојерејуу **Филипу А. Благојевићу**, архијерејском намеснику, дававшемо трогодишњи парастос у уторак 4 фебруара 1941 г. у 10 часова пре подне у смедеревској Саборној цркви. **Ожалошћена породица.**

Предавања

МАЛИ УНИВЕРЗИТЕТ КОЛА СРПСКИХ СЕСТАРА. — На Малом Универзитету Кола српских сестара у недељу 2 фебруара т. г. у 11 часова пре подне у великој дворани Кола, Француска 10, одржаће предавање г. Радослава Грујић, професор Универзитета. Тема је: „Жена и основни проблеми националне". Приступ слободан.

ТЕЛЕФОНИ АУТО-ТАКСИ СТАНИЦА

АУТОМОБИЛСКЕ РАДЊЕ

Форд, Меркур и Линкол, „Аутомотор" кин. Александар Драгићевић. Дечанска 7. — тел. 21-814.

БОСТОН,

„Балкан", Призренска улица, телефон 23-707.

„Бостон", Краља Александра — 42.328

„Бед", Краља Петра улица — 23-230.

„Бристол", Карађорђева ул. — 30-798.

Гиришникова улица — 25-683.

„Дерлинг", угао Краља Петра и Душанове улице — 28-943.

„Експелзиор", Краља Фердинанда — 20-567.

„Жигољица", угао Краљице Марије и Гетеове улице — 30-805.

„Железничка станица", Вилсонов трг — 24-373.

„Руски цар", Обилићев венац — 21-303

„Занатски дом", Хаџићерджева улица — 30-796

Краљице Наталије улица (код Војводе Степе Степановића).

Кнеза Михаила (код Народног позоришта) — 21-279.

„Македонија", код Универзитетског парка — 30-878.

„Мостар" — 50-111.

„Палас", Топлички Венац — 22-903.

„Славија скер" — 20-074.

Славија, Светосавска улица — 30-806.

Сватоприја „Врачар", Београдска улица — 30-568.

„Топола", скер код Аграрне банке — 28-120.

„Чубура", — 41-300.

Палилулска пијаца — 21-654.

Канцеларија Удружења, Југословена

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Антонијевић Коста — Балканска 30 — тел. 21-040. Божић Боривоје — улица Престолонаследника трг и Краља Александра 1 — тел. 23-641; Бајс др. Синиша — улица Краља Александра 258 (до Лазаровог гроба) телефон — 40-917; Марковић Миодраг — Престолонаследника Петра 107 — тел. 40-545; Наумовић Ђорђе — Краља Петра 83 — тел. 21-291; Протић Светислав — Краља Александра 68 — тел. 20-264; Савић Добривоје — Булевар Војводе Мишића 13 — тел. 30-264, Стевановић Војислав — Зеленгора Венац 4 — тел. 27-817; Тасић Душан — Кнеза Павла 49 — тел. 21-214 Трајковић Светозар — улица Француских Конгреса Споменика 2 — тел. 20-649

На Чукарици: Дукић Душан, Трговачка 11, тел. 57-002) лежурне стално

Телефон станице за спасавање 23456

Окружни уред — ноћни лекар за хитну помоћ — број 21-731

Градски погребни завод тел. 20-407.

РАДИО

Недеља, 2 фебруар

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 9.56 Тачно време — Објављивање програма. — 10.00 Радионовине, службе Божје из католичке цркве „Христа Краља". — 11.50 Значајне вијести о водостају. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Саборне цркве, — Оркестарски концерт. — 13.00 Народне песме. Пева г. Добрила Гроздановић уз пратњу народног радиооркестра — 13.30 Тачно време — Радионовине. 13.50 Концерт дувачког оркестра Краљеве гарде. Диригент г. Драгољуб Живановић, виши капелник. — 14.40 Вести. — 15.00 Пренос говорника говора поселењака Радио-изложбе.

ПОПОДНЕВНИ И ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 15.50 Тачно време — Објављивање програма. — 15.56 Шта треба пољопривредницима да пружимо за напитку својих култура пролетос, предаха ће г. др Младен Јосифовић, проф. Универзитета. — 16.15 Емисија за иностранство. — 18.00 Пренос бувљанског вечерњег кола Суботице. — 19.10 Вести — Радиожурнал. — Речи нашије. — 19.25 Привлачност Јужне Србије. Предаваће г. Ника Бартуловић. — 19.40 Пренос са Радиожурнале Песме из Војводине Сулејман Сарајлић, Ђура Јарамов, Ружица Кнушић; гђа Емилија Путник, Марија Букта; г. г. Борислав Дечермић, Богдан Буташ, Светислав Вребшток, Бранислав Питнер, Јанко Јашин и радио оркестар, — 21.40 Тачно време — Вести — Спортске вести. — 22.00 Пренос нумера из кавеане „Трамбафиолкић". — 22.50 до 23.00 Музика за игру.

СКОПЉЕ

▲ 20.00 Национални календар. — 20.15 Вести Југа. — 20.30 Српска умјетност у средњем вијеку. Предаваће г. др. Светозара Радојчића, доцента и кустоса Црквеног музеја. — 20.45 Час њижокрбијанских песама.

КРАТКОТАЛАСНА СТАНИЦА

▲ 19.00 Објављивање програма и саопштења. — 19.10 Вечерње вести. — Тачно време. — 19.25: Немачки час. — 19.40 Вести на словеначком. — 19.50 Румунски час. — 20.05 Италијански час. — 20.20 Турски час. — 20.35: Ал. бански час — 20.50 Мађарски час. — 21.05 Час југословенске музике. — 21.40 Вести — 21.55 Грчки час. — 22.10 Француски час. — 22.25 Енглески час. — 22.40 Последње вести. — Тачно вре ме. — 23.55 Емисија за Јужну Америку — 03.00: Емисија за Северну Америку.

Понедељник, 3 фебруар

ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ

▲ 6.00 Марш. — 6.04 Војни дувачки оркестар. 6.36 Речи нашије. — 6.46 Вести. — 6.50 Јапанска свирка. — 6.55 Војни дувачки оркестар. — 7.45 до 7.50 Друге јутарње вести.

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 11.30 Тачно време — Објављивање програма — Забавне концерт. — 11.50 Занимљиви квинтал о водостају. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Опленца — Уметничке игре словеначког народа. — 13.30 Народне песме из старих дана. Пева г-ђа Беба Кампанџић. — 13.50 Тачно време — Радионовине — Берзанска курсеви — 13.50 Концерт за виолини. И виоли г. Сербо Пелиш. — 14.20 Моцарт: Хафнер симфонија Де дур (извођи Њујоршки филхармонски оркестар, диригент Тосканини). — 14.50 до 15.00 Рекламе.

ПОПОДНЕВНИ ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 16.00 Пренос поздравних говора посетилаца Радио-изложбе. — 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 17.05 Час за жене. — 17.35 Концерт радиооркестра — 18.20 Здравствена предавања Централног хигијенског завода. Исхрана одојчета и налог детета у вему. Предаваће г. др. Станоје Павловић. — 18.36 Народне песме. Пева гђа Лела Ђорђевић и г. Сима Бемрадовић уз пратњу народног радиооркестра. — 19.10 Вести — Радиожурнал — Речи нашије. — 19.25 Национални час: Дубровник и блистателна Порта, предаваће др. Јован Радонић. — 19.40 Концерт радиооркестра. — 20.00 Војнички Ибо: На тарзан (Друга део Дубровачке трагедије). (Извође чланови радиодрамске трупе). — 21.00 Селекционисти: Бечвудинц. Извођи симфонијски оркестар диригент проф. г. Стеван Христић. — 21.40 Тачно време — Вести. Дневни радиожурнал. — 22.00 Концерт Рихтер Трио. — 22.40 Вести. — 22.50 до 23.15 Музика за игру.

КРАТКОТАЛАСНА СТАНИЦА

▲ 6.46 Прве вести. — Тачно време — 7.00 Јутарњи концерт — 7.45 Преглед штампе.

▲ 11.00 Радио дневник — Тачно време. — 1300 Вести на француском. — 14.00 Концерт (Радио Београд). — 14.40 Подневне вести. — 19.00 Објављивање програма и саопштења. — 19.10 Вечерње вести — Тачно време — 19.25 Немачки час. — 19.40 Вести на словеначком. — 19.50 Румунски час. — 20.05 Италијански час. — 20.20 Турски час. — 20.35 Албански час. — 20.50 Мађарски час. — 21.05 Час југословенске музике. — 21.40 Вести. — 21.55 Грчки час. — 22.10 Француски час. — 22.25 Енглески час. — 22.40 Последње вести. — Тачно време.

СКОПЉЕ

▲ 20.00 Национални календар. — 20.15 Вести Југа. — 20.30 Кућт Клеве Лапара у Јужној Србији. Предаваће г. др. Гргур Јовановић, куратор Музеја Јужне Србије — 20.45 Час њижокрбијанских песама.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

● **ИЗРАДА ДРЖАВНОГ ПУТА БЛАЦЕ—БАРБАТОВАЦ**

У Рачунско-економском одељењу Министарства грађевина, соба број 27, Масаринкова улица број два, одржаће се 19, 20 и 21 фебруара ове године друга офертална лицитација за израду треће г деонице државног пута број 56 од км. 17+894.50 до км. 19+200 Блаце—Барбатовац, предрачунска сума износи 829.887.74 динара; треће д деонице државног пута број 56, од км. 19+200 до км. 20+ 390, Блаце—Барбатовац, предрачунска сума износи 856.643.06 динара; треће д деонице државног пута број 56 од км. 20+390 до км. 21+635, Блаце—Барбатовац, предрачунска сума износи 792.321.14 динара.

● **РЕКОНСТРУКЦИЈА ДРЖАВНОГ ПУТА ШЕХЕР—БАЊА ЛУКА**

У Рачунско-економном одељењу Министарства грађевина, соба број 27, Масаринкова улица број два, а истог дана у Техничком одељењу Краљевске банске управе у Бањој Луци одржаће се 22 фебруара ове године прва офертална лицитација по повећаном предрачуну за реконструкцију државног пута број 45 км. 70+312 до км. 72+827, Горњи Шехер—Бања Лука.

Предрачунске суме су:

за коловоз од асфалтног бетона 5,217.264,86 динара;

за коловоз од ситне коцке 5,450.619,11 динара;

за коловоз од цементног бетона 4,840.800,06 динара.

● **РАЗВОЗ КАМЕНОГ МАТЕРИЈАЛА**

Техничи одељак при Срескм начелству у Новом Саду одржаће на основу члана 86 до 98 Закона о државном рачуноводству 22 фебруара, у 11 часова пре подне, у својим просторијама пруу писмену лицитацију за развоз каменог материјала са железничке станице Шајкаш на бановинском путу број 10 Нови Сад—Кнић—Шајкаш од км. 17,00 до км. 20.866.

Предрачунска сума износи 220.077 динара.

● **ДОЗИЂИВАЊЕ И ОПРАВКА ЗГРАДЕ БАНОВИНСКЕ БОЛНИЦЕ У ЂУПРИЈИ**

У канцеларији Одсека за архитектонске послове Техничког одељења Банске управе у Нишу одржаће се 25 фебруара друга нова офертална лицитација по поновљеном позиву са скраћеном року од двадесет дана за доношење и отпрему зграде Бановинске болнице у Ђуприји.

Лицитациона сума износи 384.657.46 динара.

● **ОСИГУРАЊЕ ЛЕВЕ ОБАЛЕ ДУНАВА НА ПОТЕЗУ БОГОЈЕВО—ДАЉ**

Одсек за хидротехничке радове Краљевске банске управе у Новом Саду одржаће на основу члана 86 до 98 Закона о државном рачуноводству 14 фебруара, у 11 часова пре подне, у својим просторијама другу писмену лицитацију за радове ово продужења осигурања леве обале реке Дунава на тезу Богојево—Даљ изнеђу км. 1368—1367.

Предрачунска сума износи 117.799,60 динара.

● **РЕКОНСТРУКЦИЈА ДРЖАВНОГ ПУТА МАКАЗЕ—КОЗЈАК—СТЕЊЕ**

Техничко одељење Краљевске банске управе у Скопљу — Одсек за путеве и мостове — одржаће 20 фебруара пруу офертални лицитацију за реконструкцију државног пута број 23 Макаже—Ковнај—Стење од км. 0+000 до км. 0+6000.

Предрачунска сума износи 454.314,71 динара.

● **ПОДИЗАЊЕ БОЛНИЦЕ НА ПАШИНОМ БРДУ У БЕОГРАДУ**

Централна управа хумануитарних фондова пруу Министарству саобраћаја у Београду одржаће 17 фебруара другу офертални лицитацију за подизање нове болнице на Пашином Брду у Београду.

Понуђачи треба да калкулишу у својој понуди са повласти цом бесплатног материјала на програму г државној експлоатацији до станице Београд.

● **РЕКОНСТРУКЦИЈА ДРЖАВНОГ ПУТА ИГАЛО—ХЕРЦЕГ НОВИ**

Техничко одељење Краљевске банске управе Зетске бановине одржаће трећег марта пруу офертални лицитацију за реконструкцију државног пута број 36 Игало—Херцег Нови од км. 597+491 до км. 597+694.

Предрачунска сума износи 822.720.16 динара.

Друштвене вести

— **УПРАВА УДРУЖЕЊА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ДРАМСКИХ АУТОРА,** на својој седници од 1 фебруара 1941 год., одлучила је да сазове Ванредну главну скупштину за 16 фебруар ов. год. у 10 часова пре подне у просторијама Удружења — Франкопанова 33/II.

Дневни ред:

1) Извештај Управе о досадашњем раду Удружења;

2) Бирање нове управе;

3) Предлози.

Потпретседник
Отон Жупанчић с. р.
Н. Ђурић с. р.
Др. М. Мирон с. р.
Вл. Велмар-Јанковић с. р.
У. С. Дојчиновић с. р.
П. Голија с. р.

— **НОВ ПОЧЕТНИЧКИ ТЕЧАЈ РУСКОГ ЈЕЗИКА НА КОЛАРЧЕВОМ НАРОДНОМ УНИВЕРЗИТЕТУ.** — Г. д. Иларија Голенишчев-Кутузов, из Руског института, поред средњег и виших течаја које је настанити и овог семестра, отпочеће и нов течај практичног руског језика за почетнике. С обзиром на запослене сваки овај ће се течај држати од 19.30 до 20.30 часова. Први састанак ради договора 3 фебруар. у 20 часова. Упис од 1 фебруара на Коларчевом народног универзитета. Услови: 40 дин. 2 пута недељно.

Концерти и забаве

„БУСКОВ" ТРАДИЦИОНАЛНИ БАЛ. — Не трошите свој новац и време узалуд! Не заборавите да је 8 фебруара чувени „Бусков" традиционалне маскен-бал: „Џумбуск 11"! И до сада су „Бусковни" маскенбалови били најлепши, највеселији и најелегантнији, али нам је ове године „Буск" припремио невероватна и ненадмашна изненађења. У просторијама и дивно декорисаним просторијама Ратничког дома наћи ћете: Тропско острво са свим својим дивљацима, са палмама под којима ће чувени „Штулетов" џаз-оркестар разносити заносне мелодије Јужних мора. Двор из бајни, средњевековну галерију, модерно подземно склониште, текстас бар чувену коцкарницу и т. д. Поред свега богата дотрија и укусно одабрани програм, у коме ће учествовати прваци наше Опере и Драме. За најуспелије маске спремљени су богати поклони. Све ово ћете доживети и видети за једно вече на „Бусковом" маскен-балу, који ће Вам остати у врлој дивној успомени. Зато не оклевајте са резервисање карте и столове у „Бусковој" канцеларији Пашићева 6 II, од 7—8.30, сваког дана. Цене 80 динара, а за маске 60 динара.

ЗАБАВА С. К. „ОБИЛИЋ" — Приврзедни С. К. „Обилић" одржаће своју традиционалну забаву 8 фебруара у елитним просторијама „РУСКОГ ДОМА", Краљице Наталије ул. бр.' 83. Са одабраним програмом и богатом дотрајом.

Свира приврзедни џез „Мелоди бој".

Почетак у 9 часова. — Одело обично.

СЛАВНИ ВИОЛИНИСТА КАРЛО ФЕЛИЧЕ ЧИЛАРИО, који је недавно наступао у Београду и у среду 5 фебруара, у сали Коларчеве универзитета. Почетак у 20.30 часова. На програму су: Вивалди—Респиги (Соната Д-дур); Моцарт (Концерт Д-дур) Шпицедоисци (Три мита), Логан, Калела, Роселини, Паганини и др. Улазнице од 10 до 50 динара. Улазнице се продају на „Хармонији" (Теразије 12) и на благајни Коларчеве универзитета.

ЖЕНСКА ЗАНАТСКА ШКОЛА приређује у недељу, 2 овог месеца, у 15 часова у просторијама Основне школе „Вељ Јован Каленовић" (Босанска ул. 36) матинеу са концертним делом и играном. У концертном делу наступиће ђаци суделовање г-це Драгиња Уверић и Милица Јовановић, ученице Занатске школе. Улазница је добровољан прилог.

VII РАЗРЕД РЕАЛКЕ приређује 3 фебруара у великој сали Инжењерског дома матинеу. Свира „Мелоди Бој" (10 чланова). Улаз 10 дин., продаја почиње 3 д.

ПОД ВИСОКОМ ЗАШТИТОМ ЊЕНОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉИЦЕ МАРИЈЕ, Београдска Лига против туберкулозе, са својим другим народним школом за сиромашну децу Др. Лујза Стојановић, приређује велики концерт 9 фебруара о. г. у згради позоришта на Бресју у 10 часова пре подне, са суделовањем народних школа „Краља Петра II", „Краља Александра I", „Краљице Марије", „Стварање Југославије", „Ђачкога" и Со школе Београд 1. Као програм одабране и весма одабрана, а пријатна ће у сваку племените циља, то се позивају сви пријатељи наше подмлатке да посете овај концерт. Улазнице у предпродаји су на свим позоришта на Врачару код у Лотинској канцеларији Зелени венац 4.

Прилози

— **ВЕЛИКИ ДОБРОТВОРИ ШТИЋЕНИКА ДОМОВА СЛЕПИХ ВИТЕЗОВСКОГ КРАЉА АЛЕКСАНДРА ПРВОГ УЈЕДИНИТЕЉА, У ЗЕМУНУ.** — За сеће штићенике у овим домовима оном приликом су приложили: 2.000.— динара госпођа **Зорка Николе Ђорђевића**, директора банке и градског већника, из Бе ограда, — која је иначе са сво јим уваженим супругом Ни колом и до сада помагала слепе у овој установи новчаном потпором и као најхвали великих добро творки били домаћини домске славе на Кристов-дан 27 септембра 1924 године, — и њен брат **г. Александар Вуковић**, бригадни генерал у пензији, из Београда, те тиме уписали за велике до бротворе на овом најхумунијем месту своје миле, племените и незаборављене родитеље поч. Катарину и поч. **Стевана Вуковића**, бив. апелационог судију, из Београда, поводом четрдесетодневног помена своје маме на дан 4 фебруара ове године. 1000.— динара Управни одбор Техничке банке а. д. — Београд и уписао за великог добротвора слепих поч. **Јована Живановића**, директора Техничке банке, из Београда, у спомен на повојника. 200.— динара. Г-ђа Мимка и њен син г. Лазар Станисављевић ст. права, из Београда, место вен ца на одар своје мајке, односно бабе, поч. Саре Живковић, удове, из Неготина, која је умрла 14. прошлог месеца. Приложењима, на овој пажњи и помоћи, управа и њени питомци упућују најдубу захвалност. Почивши добротворима нека је вечан помен.

ДЕЧЈЕМ ОБДАНИШТУ БР. 2 приложили су: Београдска секција Уније за заштиту деце 4.000 динара, по 1.000 динара г. Милан Јовановић, адвокат и г. др. Војко Спасић, лекар и тиме уписао за доброторе свог поч. оца Пауна М. Спасића, професора, „Аира" г. Петар Бабић, трговац, 500 динара, Женска помоћна секција „Фидиса" 250 дин., г. Никола Стојадиновић, трговац 200 дин., и по 100 динара: г. Владе Матић, трговац, г. Маринчић и Јаковљевић, тргг., и Фа брика „Дета" Борово. Г-ђа Дера и Сте рија Томић, живописи за покој душе сво га оца и тета поч. Миладина П. Гарића, бив. чиновника Залоске банке 70 квадратних пастува. Управа најтоплије захваљује, поклоницима вечна успомена

Позоришта

ТРУБАДУР, постоваће г. Стефановић, на Курсуми. — У недељу, 2 фебруара, у 15 часова по подне, даће се у згради код Споменика опера „Трубадур" од Верди. Гроф Луну пева г. Стефановић Кукуруза к. г-ђа Зинка Зинић, Азучену г-ђа Бугарановић, Инез г-ђа Терзић, Манрика г. Инић, Ферандза г. Шајић Ж., Руиз г. Петровић, Цигански хор и балет г. Ламбрета. Диригент г. Милојковић. Почетак у 15 сарајетак око 17.30 часова. Цене места од 20 до 200 динара. Ложа 120 динара.

ЈЕВРЕЈКА, у недељу, 2 фебруара, даће се у позоришту на Врачару као веч ерња представа „Јеврејка", комедија у три чина од Јованке Бобић. Цене ме ста: ложа 80, остала места од 3 до 30 дин. Почетак тачно у 20 часова.

СУПРУГА. — У недељу, 2 фебруара, даће се у позоришту на Врачару као ве черња представа „Супруга", комедија у три чина од Јованке Бобић. Цене ме ста: ложа 80, остала места од 3 до 20 дин. Почетак тачно у 20 часова.

Репертоар Народног позоришта

ЗГРАДА КОД СПОМЕНИКА

Понедељник: (18.30) „Боеми" (г-ђица Шолтеј Јурењев као гост).

Уторник: (20) „Душан, мали крал".

Среда: (20) „Травиата".

Четвртак: (18.30) „Икаица".

Петак: (20) „Душан, мали крал".

Субота: (20) „Женидба Милешева" (први пут).

Недеља: (15) „Продана невеста"; (20) „Цврчак на огњишту".

Повлачење карте 5 и 6 овог месеца.

ЗГРАДА НА ВРАЧАРУ

Понедељник: (17) „Покојник".

Уторник: (20) „Срећан дан".

Среда: (17) „Цветна Шпанија".

Четвртак: (17) „Супруга".

Петак: (20) „Срећан дан".

Субота: (17) „Др.".

Недеља: (15) „Последња сарат" (20) „Породица Бло".

РЕПЕРТОАР НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У СКОПЉУ

Понедељак, 3: Концерт гудачког Мо зарт-квартета из Грца.

Уторак, 4: Срећан дан (први пут). Четвртак, 6: Риста Робишон (поновљено у 3 а основној школи); За краља и отаџбину (вечерња представа у корист пензионог фонда удружења глумаца).

Петак, 7: Мајком мученица (поводом 8 јануара); Магда (вечерња за радника са сниженим ценама).

Субота, 8: Срећан дан.

Недеља, 9: Пепељуга (пре подне у 10; Чарка оригиналних (вечерња); Полигамија (вечерња).

Београдски живот

Недеља, 2 фебруар

Народно позориште — (15) Трубадур (20) Икаица.

Позориште на Врачару — (15) Д-р. (20) Супруга.

Коларчев универзитет — Уметничко позориште — (18.15) Жена у позадини.

Војни музеј (Горњи град) отворен је сваког дана сем среде од 9—12.30 и од 15—18 часова.

Стална земаљска изложба — Павиљон Великог бр. 71, отворена радним даном од 8 до 12 и од 15 до 18 а недељом и празником од 9 до 12 и од 15 до 18 часова.

Зоолошки врт (Мали Калемегдан) — отворен сваког дана од осам часова ујутру до мрака непрекидно.

Варијете Палас Коларчева 1 (Југо-Банка) Дансинг Бар 22⅓ варијетски програм.

РАТНИЧКИ ДОМ — велика билијар сала — 7 билијара, одељење за бриџ, шах, домине и друге игре. Седиште Београдског билијар клуба.

Кафана „Вашингтон" преко пута Бајлонове пивнице наступа свако вече познато и омиљено позориште „Савсуси" са својим разноврсним репертором. На програму су: оперете, скечеви, протесе, фарсе, ансамбле, балет, музикалне атракције и комичар Павле Вагрински у свом оригиналном репертору Властите декорације и костиме. Трупа појачана са новим члановима. Програм прати џез-оркестар. Почетак у 9.30 часова, улаз бесплатан. Домаћа кухиња, роштиљ богато сортирани пиће из најбољих подрума Смедеревске задруге и Виса. Цене умерене.

БЕОГРАД — (15) Гладна дубави (Лидија Дарсел, Тадеон Пауре).

КОЛАРАЦ — (15) Зачарана лепотица Василиса Прекрасна (Столарски, Сорокина).

КАСИНА — (15) Повратак невољног човека (Винстон Прајс, Неј Греј).

ВРАЧАР — (14) Зачарана лепотица Василиса Прекрасна (Столарски, Сорокина).

ЛУКСОР (доња сала) — (14.30) Три живота једне жене (Бет Дејвис, Шара Бојер).

ЛУКСОР (горња сала) — (15) Три живота једне жене (Бет Дејвис, Шара Бојер).

УРАНИЈА — (15) 1) Хлоа жена (Едвард Робинсон, Вивиан Бери); 2) Жур ма.

СИТИ — (15) 1) Сигфридова линија; 2) Ватрени крштење.

КОЛОСЕУМ — (15) Хало Будимпешта! (Кабоз Буал, Барсонова Рожа).

МЕТРОПОЛ — (15) 1) Чаинска принцеза (Џоан Бренет, Џорџ Брент); 2) Ја Хенкинд, Џон Пејџ; 3) Сметка моја Алексина, Шри ше Дуг, Довади Вуде.

БАЛКАН — (15) 1) Цена начина, Бол Хед, Џонет Годар; 2) Божићна, Жемен Фонда, Лео Керолу; 3) Фокс новости.

ПАНЧЕВО: „ТРУБАЧ" — 1) Самац д-ра Кидера, Лајонел Баримур 2) Жур ма; од 6.00 1) Како сиче куца Дајнеса (слика); 2) Фокс новости.

Књиге и часописи

ЧИТАНКА за I разред осн. школа од Др. Марка Крстића и Свете Николајића. Одобрена од Мин. просвете. Цена дин. 7,— издање књижарнице Милорада Миланковића Београд I.

ХРВАТСКИ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ ВЕСНИК. — Издавач и уредник др. Б. Сенић-Загребачки, Загреб, Илица 26. — Примили смо први број другог годишта, та са следећим садржајем: Чланци: Изложбене марке из Филателистичку изложбу биоскопа у Хрватској; Ратовнице споменик на Брезјах. — Јапно Русковој; Софија, Заслужним Бугари; Претерано пуњење на особинама; Забуде на поштанским маркама; Поштански мрежај; Затим, службени и остали делови Хрватског филателистичког Савеза и др.

Изишао је из штампе број, јануарски, број 1 овогодишњег часописа „ИНДУСТРИЈА И РУДАРСТВО" са следећим садржајем о најактуелнијим економским и техничким проблемима наше индустрије. Овај број доноси прилоге: Др. Душан Мартинац: О трговинским мађарским односима — Стјепан К. Стјепанић Брига за супругницу — Инж. Момчилко А. Петровић Повећање цене електричне енергије — Инж. Милан Б. Пајевић Антикорозиона — Инж. М. Здравковић Угљени Југославије — Др. Милан Витез Час гвожђа и челика — Инж. Дарко Марковић О дугорочном мађарском односима — Стјепан К. Стјепанић Брига за супругницу — Инж. Момчилко А. Петровић Повећање цене електричне енергије — Инж. Милан Б. Пајевић Антикорозиона — Инж. М. Здравковић Угљени Југославије — Др. Милан Витез Час гвожђа и челика — Инж. Дарко Марковић О дугорочном мађарском односима — Стјепан К. Стјепанић Брига за супругницу — Инж. Момчилко А. Петровић Повећање цене електричне енергије — Др. Коста В. Петковић Основање Рударског техничког отсека при Тех. факултету — Др. Драгутин В. Поповић Недуштан је као фактор за решење агрерне односа насељености наше земље — Ф. Братина Темељне реформе рударског законодавства у Италији — Милан Стогу дић, тех. Парола коју треба усвојити у гасовима индустријских пећи — Инж. Живојин Д. Протић Проблем снабдевања и искоришћавање отпадака — Инж. М. Здравковић Основи организације управе — Из уредништва Ко је крив за високе цене алкалному оџуну — Рубрике: Порези, таксе и уредбе, Рударска питања, Индустријска питања, Текстил, Електрификација, Грађевинарство, Дрво, Сировине. — Редакција и администрација Београд, Зетска ул. 10, Телефон 27-87.

НАРОДНО ПРОСВЕЋИВАЊЕ. — Изишао је јануарски број овог часописа са садржајем: Народно просвећивање — Душан Удовичић; Народно просвећивање и учитељска слава — Тодор Марјановић; Треба се приближити сељу — Др. Радивоје Вучић; Учешће сеоског свештенства у просвећивању свога села — Свештеник Јеротеј Ђурић (1902—1940) — Ђорђе Пејановић; Упутство за отварање аналфабетских течаја — Р.; Белешке; Библиографија. — Часопис је издавачко предузеће „Просвета" (Одељење за народно просвећивање), а шаље се бесплатно свима установама које раде на народном просвећивању. Годишња претплата износи 60 динара, а за ученике 15 динара годишње и треба је слати Управи дражане штампарије у Београду.

— Др. К. М. Милутиновић: „ИСТОРИЈСКИ РАЗВОЈ СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ". — Изишла је из штампе нова студија г. др. Косте Н. Милутиновића, прва у низу (Књ. I) литературе, у којој је дат синтетички преглед историског развоја српске књижевне критике од њених почетака до данас. У овој студији дате су сазнате и занимљиве и врло поучне слике, чарактеристике наше књижевне критике, почевши од Вука Караџића, Јована Суботића, Ђуре Даничића, Јована Ђорђевића и Светозара Марковића, преко Љубомира Недића, Марка Цара, Богдана Тошићића, Слободана Јовановића, Душана Скерлића, Павла Поповића, Јанка Продановића, Радомира Врховца и Тихомира Остојића, па све до Исидоре Секулић, Ервина Лазаревића, Милана Грола и других. Говорећи о појединим истакнутим критичарима, писац је настојао не само њихова књижевна схватања и њихове естетске и уметничке теорије, него и њихове појединачне критике и оцене. На тај начин читаоци ће се, у главним цртама, упознати са њиховом последњом речју књижевност, уметност, културу, историју и филозофију нашег доба. Књига је техничким огледом опремљена и упућује на све сличне наше најновијих књижевних критичара. Цена 10 динара. Може се добит у књижарници М. Б. Цвијановића у Београду и у књижари „Слависа" у Новом Саду.

„ГЛАС МАТИЦЕ СРПСКЕ". — Најновији број доноси: чланке и расправе: Ј. Хам: Прилози за Историју (Наставак) др. Илије Мајсторовића (Трагом за најстаријом шпена), Синаитарска (Старање дама и друштва о сиру и сиротињу), др. Николе Мидетиновића (Доба дуалнизма доба Пророка), Александра Рибникова (Светозар Милетић као стилист), Милоша С. Лучића (Досета, зубларија), књига „Годишњака Матице српске"), др. В. (Стогодишњица српске основне школе у Тршу), Живина Радојковића (Једно право дело Јеремије Живаковића), Александра Мановића (Прилози за биографију Рибникова), Рибникова (Изјашњења): оцене и прикази гг. Милана Н. Милутиновића, Сенке Цицића и других; разне вести, белешке и обавештења.

Распоред предавања на Коларчевом народном универзитету од 3 до 9 фебруара

У понедељник у 18.15 часова, Др. Синиша Богдановић: „Витамини и њихова испрана".

У уторник, у 18.15 часова. Нико Бартуловић, књижевник: Нешто знате лепоте нашега Јадрана.

Среда, у 18.15 часова, позоришни час: „Жене у позадини" од Вазова. Изводе чланови Уметничког позоришта. Велика дворана.

Четвртак, 18.15 часова, др. Загорка Мадић: Задатак модерне те орије наука".

Четвртак, 19.15 часова, др. Пинта Тутунић, професор Универзитета: „Од мртве материје до живог бића". II — Како постају кристали једињења".

Петак, 18.15 часова, др. Слободан Поповић, професор Више педагошке школе: „Васпитач и омладина".

Субота, 18.15 часова. Др. Ксенија Атанасијевић, инспектор Министарства просвете.: „О Волтеру".

У тоју недеље одржаће се течаји енглеског језика уторником и четвртком од 16-17 и од 18-20 часова, руског понедељником, уторником, средом и петком од 18-20 часова и талијанског четвртком и суботом од 17 до 19 часова.

Свакодневно у току ове недеље одржаће се у фитурално вртање од 19 до 21 час.

Клизајући течаји одржаће се: уторником, четвртком и суботом од 14 до 17 часова.

УСЛЕД РАЗОРТАЧЕЊА
ЈЕВТИНА ПРОДАЈА ВУНЕНЕ И СВИЛЕНЕ РОБЕ

ЗА ВРЕМЕ ОД 1–15 ФЕБРУАРА

МОДНА МАНУФАКТУРА

ЦРНО-БЕЛО-ПЛАВО

КНЕЗ МИХАИЛОВА 25

ПОСЕТИТЕ на Радио изложби (Сајмиште) у недељу у 19.40 часова ВОЈВОЂАНСКО ВЕЧЕ Сутрадиције г-ђе Деса Јовановић „Ружица Каушић, г-це Емилија Путник, Маргита Бугета, г. г. Бориславе Дечермић, Богдан Буташ, Светислав Врбашки, Бранислав Пиперчић; гајдаш — тамбурашки радио оркестар. Улаznица 5. — дим. нумерисана 10. — Сала је загрејана 128083

Обућарска радња

Модерно уређена у центру. Одлично позната у Београду и унутрашности. Продаје хитно

„БАЛКАН",

Милоша Великог 1. телефон 27-506 127935

ПРЕЦИЗНИХ ВАГА

свих врста израђује по поруџбини и има на лагеру. Израда од најбољег челика „ШТИРИЈА" (БАЖДАРЕНЕ) набављене са гаранцијом за тачно мерење од првокласног материјала код

ВИСУНГ А. Д. Београд,

Карађорђева ул. 81. Телефон 29023

Врши све врсте оправке и баждарење старих вага

1252?4

Француски институт

нотсећа своје слушаоце за организује у кадру својих редовних течајева за фран цуски језик и

специјалне бесплатне курсеве за матуранте

з пис сваког дана од 10-13 и од 16-19 ч Зајечној бр. 7

ОГЛАС

Управа државних монопола од ржаће на дан 3 марта 1941 г. 11 оферталну лицитацију за подизање зграде за чиновничке станове код Дунавске станице у Прешеву.

Укупна предрачунска сума за о ву зграду износи: 983.162.01 дин.

Елаборат се може видети у Тех ничком одсеку Управе монопола.

Из канцеларије Одељења за пре раду Управе државних монопола МБр. 1881/Ш.

128084

КУПОВИНА

[illegible] равних лекоритних [illegible] Стовариште подруч Јадран телефон 42-120. добива се о [illegible] плаћено + свим бољим [illegible] 119991

Трску шпанску, купујем за плетење столице, може и са плетењем. Столарска радионица Битољска 14, Београд. 127983

Продајем два аутомобила: 1 „Опел Олимпија", 1 „Форд", обадва 4 цилиндра у добром стању. На преглед: „Експрес Гаража", Нови Сад. 128069

Алкохол

96%

и

Шпиритус за гориво на веће и мање количине нуди по најповољнијој цени

Трговинска

КООПЕРАТИВА

Београд, Дечанска 5. 127788

Г.г. Официри, жандарми, Општинске управе, граничари и Држ. службеници, могу добити писаћу машину портабл или канцеларијску за готово и на отплату.

Затражите проспекте и ценовник.

Углешна Радовић, заступник Београд, поштански фах 892.

НАМЕШТАЈ

спаваће собе, трпезарије, комбиноване ормане, софе, разне фотеље, отомане, кујне, у модерним бојама по старим неповишеним ценама за готов новац само код ове фирме

РАУШКИЋ,

Кр. Александра 18, преко пута Поштанске штедионице

РАКИЈУ

ЉУТУ и ШЉИВОВИЦУ од 200 кила па навише и на вагоне нуди по најнижој дневној цени.

ПЕТРОВИЋ

БЕОГРАД, Поштански фах 363

НАСТАВА

У ШКОЛИ ЈЕЗИКА вет. БЕРЛИЋ, Пашићева 1. Тел. 26-305, научићете најсигурније и брзо немачки, италијански, француски, енглески, српски за странце итд. За унутрашност дописивањем. Поред тога излази месечни стручни часопис „Немачки учитељ", Стенографија. Дактилографија. Преводи. Преписи. Умножавања. 120975

РАЗНО

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОЈНИКА ЗГРАДА за Београд, Земун и Панчево налази се у Браће Југовића улици број 16, које препоручује власницима зграда да су чланови Удружења најсигурнији и загарантовано најсигурнији за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне, телефон број 27-951

Одличан шпигер са дугогодишњом праксом, моли запослење. Стојковић Љубомир, Вишњичка 29. Београд. 127806

— Дама која цени своју косу неће жалити труда ни са крајње периферије да посети уметнички фризерски салон „МИЛА" Теразије 31 Међуспрат. Фарбање косе у природне боје само Дин 60.— Пласа Дин. 50,— специјална Дин. 80.— са гарнитуром пуна сва услуга Телефон 22-522

Сирота жена болесна од грудне болести са ситном децом без игде ичега моли племените људе да је ма у чему помогну, дрва, старих хаљина, вештог шампирница, јер сме без ичега да се пошаље или преко стана на адресу Стана Стефановић, Београд, Табановачка ул. бр. 36 друга зграда стан с леве стране број 10 или преко Уредништва „Правде". 128097

СЛУЖБА

Стручњаци са гаранцијом сарадиће ученике-це свих приватно виших разреда нарочито из математике и језика. Специјалан курс за искључене по § 54. Пробни час бесплатан; рад појединачно и у малим групама. Хонорар скроман. Милоша Великог 1, тел. 27-506 — Васиљевић и др. 128082

Продавачице, заступнице потребне за стално посло. У обзир долазе само озбиљне — интелигентније особе. Понуде под „Служба". 128080

Тражи се добра девојка за сав посао и кување, да се јави одмах. Жоржа Клемансоа 18 први спрат десно. 127925

Ново основана Виноградска левентница прима радинке који су радили у комерцијалним левентницама. 127958

Дугогодишњи ткач, који познаје све гране текстилије, а радио највише на штофарским разбојима. Његове понуде на: Стеван Аврамл, Генерала Арачића бр. 4, Београд. 128017

Ткач на штофарским разбојима. По потреби могу наступити одмах. Ђура Памучић, Слогина бр. 20, Београд. 128019

ПРОДАЈА

Хитно продајем радио „Бел Стандер", научивши светска марка, тип 1940 год., са 5 цеви и за укопчавање грамофона и три таласне дужине. Плаћен 7.200 продаје се за 4.200 дин., ради одласка из Београда; може се видети сваког дана Гастона Грасија 5 — Милорад Марковић. 128026

ПЛАЦ подесан за дрварју, ограђен, 720 м. квадратних на Карабурми, Браће Ивковића 31 и угао Гасоа, изнајмљује се одмах. Упитати Јована Ристића 20 телефон 22566. 128073

Продаје се добро очувана каса за 2.200 динара. Упитати сопственика куће Сарајевска 19. 128091

САЛАШ

близу интернационалног пута Београд—Батајница пот пуно уређен са зградама и инвентаром продаје се. Поближе на тел. 26-788 или М. Бекић — Батајница. 128075

Одличан и дугогодишњи ткач за сакаи. Цењене понуде на: Добрић Петар, Шајкашка бр. 14, Београд.

ПЕКМЕЗ
ШЉИВЕ-суве
МАСЛИНКЕ

по најнижој дневној цени нуди

ТРГОВИНА

КООПЕРАТИВА

Београд Дечанска 5

127784

ОГЛАС
лицитације

Епархијски управни одбор у Пожаревцу одржаће у својој канцеларији на дан 4 фебруара 1941 год. у 11 часова пре подне II оферталну лицитацију за уступање свију завршних радова са инсталацијама осветљења, водовода и централног грејања на згради Епархијског дома у Пожаревцу, пошто прва лицитација није успела.

Кауција се полаже у износу од 80.000 динара у готовом новцу, или држ. хартијама од вредности по берзанској цени на дан лицитације најдаље до 10 часова пре подне, а такође и оферти до тога времена. Накнадно пристигли неће се узимати у обзир.

Услови и цео технички елаборат може се видети у канцеларији Епархијског управног одбора у Пожаревцу.

Из канцеларије Епархијског управног одбора у Пожаревцу бр. 226 од 26 јануара 1941 године

128092

СТАНОВИ

Станови за изнајмљивање одмах у новодовршеној згради у ул. Станоја Станојевића (Проф. колонија), од 2 и 3 собе са свим модерним комфором и 3 гарсоњере. За услове обратити се Цвијићева бр. 79 код настојника. 127188

Издају се три луксузна стана од по 1 собе и кухиње и остало — нова зграда у улици Стевана Мусића (преко пута број 80 Цвијићева ул.) за обавештења у истој згради стан бр. 3. 128071

ПИСАЋЕ МАШИНЕ

рачунајуће машине, налив пера, фото апарате итд.

ОПРАВЉА са гаранцијом

МИХ. МИЛИВОЈЕВИЋ,

пред. механичар, тел. 22-045, Змајевића 1, у палати Ратничког дома. Добро очуване писаће машине купује и продаје најповољније. 127521

КУПО-ПРОДАЈА НЕКРЕТНИНА

Продаја палата, кућа, плацева, винограда и шуме

ПАЛАТЕ у свим деловима Београда и Земуна од дин. 1,000.000 па на више.

КУЋА са кафаном у Ветеринчкој ул. за ренту и уживање, са великим плацем за градњу, цена динара 1,300.000.

КУЋЕ од 50.000 дин. па на више.

ВИЛЕ у свим крајевима Београда од **280.000 дин.** па на више.

ВИНОГРАДИ у Бежанији почев од 4.000 м². и већих а већих а од дин 60.000 па навише.

ПЛАЦЕВИ код зеродрума, Земунске косе и Бежаније од **дин. 60.000** па навише. Дин. 15 м². навише.

ПЛАЦЕВИ на Вождовцу и у околини Вождовца од дин. 60 по м² па навише.

Плацеви на Карабурми од 170 дин. по м² па навише.

ПЛАЦАВИ око Цветкове кафане од 100 дин. по м². па навише.

ПЛАЦАВИ на Авали, најлепше место поред пута од 50 дин. м². навише.

ШУМА (ГОРА) — 900.000 м² са до 50.000 кубних метара првокласног буковог дрвета за индустрију и огрев. До железничке станице 14 к. м. Цена 3,000.000 динара.

ЗЕМЉИШТЕ у близини Лазаревца поред самог пута и електричне централе 7.400 м² Це на 100.000 динара.

ЗЕМЉИШТЕ НА ОБАЛИ ЈАДРАНА код саме чувене „ИГАЉСКЕ ПЛАЖЕ" код Херцег Новог. Исто је погодно за уживање, ренту, сама торизам а нарочито за индустрију: 44.000 м², цена динара 1,800.000.

Све продаје

„Балкан",

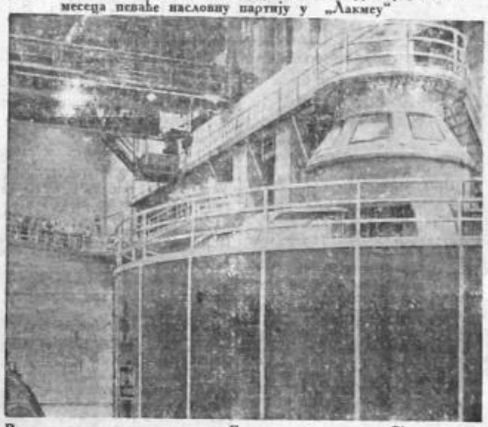
Милоша Великог 1,

тел. **27506** 128072

Г-ђа Константинова спрема „Лучију"

Примадона Београдске опере г-ђа Бојка Константинова, после изванредно успешно дате „Лучије Ламермур", крајем овог месеца певаће насловну партију у „Лакмеу"

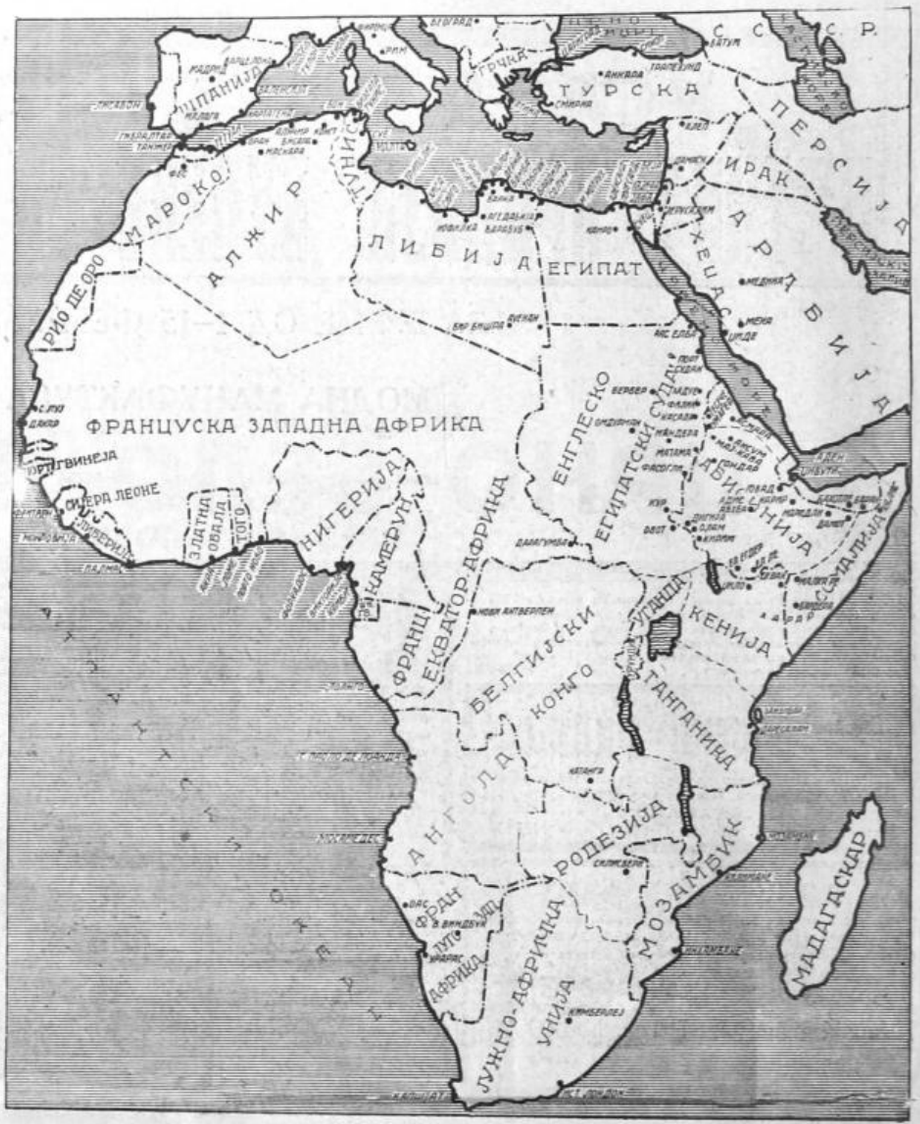
Велики генератори у чувеним Булдер фабрикама у Сједињеним Америчким Државама

На северно-кинеском фронту балерине забављају јапанске војнике

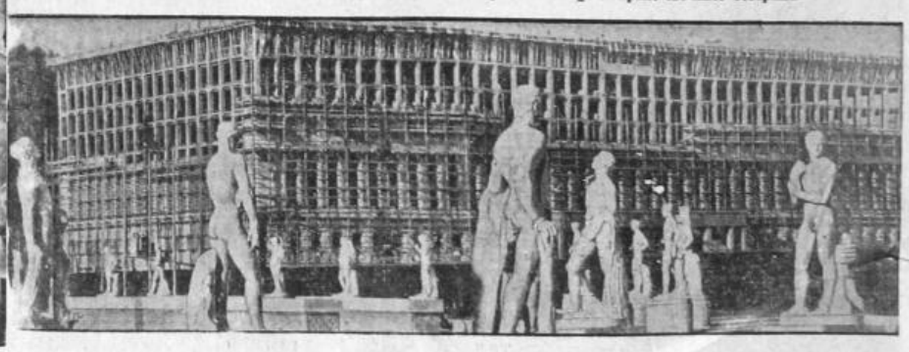
Г. г. Хитлер и генерал фон Рајхенау у разговору с војницима

„МОКРАЊАЦ" ПЕВА...

Певачко друштво „Мокрањац" у студију скопске радио станице за време свечаног отварања

Нова зграда италијанског Министарства иностраних послова на форуму „Мусолини" у Риму

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, БОРЧА ВАШИНГТОНА 21. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ПРАВДА

Број 13.030 Година XXXVII Београд, четвртак 6 фебруар 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

Предвиђа се реконструкција француске владе, у коју би г. Лавал ушао као министар иностраних послова, г. Дарлан као министар унутрашњих послова и г. Унцигер као министар државне одбране

Они би сачињавали неку врсту директориума. — Сва политичка власт остала би и даље у рукама маршала г. Петена

Вишн, 5 фебруар

Адмирал г. Дарлан вратно се синоћ у Вишн из Париза, где му је, како у обавештеним круговима изјављују, пошло за руком да изгласи последње не сугласице у унутрашњој политици Француске.

Предвиђа се да ће ускоро бити извршена реконструкција владе у Вишиу, и то тако да ће се у оквиру министарског савета образовати нека врста директориума. У тај директориј или ужи одбор владе, ушли би по свој прилици: г. Лавал као министар иностраних послова, адмирал г. Дарлан као министар унутрашњих послова и генерал г. Унцигер као министар државне одбране. Као и досад, сва политичка власт остала би и даље у рукама маршала г. Петена, коме је пристао на ово решење да би онемогућио све изговоре под којима би се могла изазвати нетолога између Француза.

С друге стране, ова промена значи настављање француско-немачке сарадње, која ће бити појачана нарочито на привредном и индустријском пољу, пошто Француска не жели да на пусти свој став посматрача у сукобу између Енглеске с једне и Италије и Немачке с друге стране.

„ПОПОЛО ДИ РОМА" О РАТНОМ ПОЛОЖАЈУ

Рим, 5 фебруар

Агенција Стефани јавља:

„Пополо ди Рома" каже да се са енглеске стране велича образовање двају ратних фронтова и подвлачи да основна, као што је то г. Хитлер изјавио у своме последњем говору, познаје само један фронт и да је циљ тај фронт управљен против Енглеске. Енглеска пропаганда покушава стару причу о двама фронтовима и иде за тим да данашњу ситуацију претстави као ратну ситуацију у 1914—1918 години. Међутим, Совјетска Унија до краја води рачуна о континенталном закону и садашњи ратни фронтови уместо да створе заокруживање, које је увек било тако мило Енглеској, пријатељици коалиција, изазива растурање британских снага и умањује отпорну способност опседнутог Острва.

Г. Абец

ФРАНЦУСКИ ПРЕДЛОГ СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА

Њујорк, 5 фебруар

ДНБ јавља:

„Њујорк Хералд Трибјун" са знаје да је француски амбасадор у Вашингтону учео посетио државног потсекретара у министарству иностраних послова г. Самнера Велса и поднео му предлог Француске о куповини пшенице и кукуруза у Сједињеним Државама за рачун окупираног дела Француске. Исплата ових куповина имала би да се изврши помоћу француских потраживања која су блокирана у Сједињеним Државама.

Лист наглашава сумњу да ће америчка влада прихватити овај предлог, пошто би у том случају морала да изврши притисак на Енглеску ради убламења блокаде против Француске.

ЦЕНТРАЛА ЗА ПРИВРЕДНИ РАТ У СЈЕДИЊЕНИМ ДРЖАВАМА

Њујорк, 5 фебруар

ДНБ јавља:

Вашингтонски дописник „Интернешенел Њус Сервиса" сазнаје из поуздених извора да ће ускоро бити образована једна савезна централа за вођење привредног рата под називом „Федерал Економик Дефенс Комитет".

Ова нова централна организација треба да омогући Сједињеним Државама да подржавају Енглеску у привредној блокади против сила осовине. Ова установа добиће далекосежна овлашћења, тако да ће омогућити влади да врши неограничену контролу над свим привредним односима Сједињених Држава са осталим земљама.

Претседништво ове установе поверено је министру иностраних послова г. Корделу Халу. У почетку ће министар финансија г. Моргентау управљати овом организацијом.

АНКЕТА О ЖИВОТНИМ УСЛОВИМА ЕНГЛЕСКОГ РАДНИШТВА

Стокхолм, 5 фебруар

ДНБ јавља:

Г-ђа Спринг Рајс, чланица извршног одбора који је добио задатак да изврши анкету о животним условима британског радништва, објавила је књигу, у којој је делимично изнела резултате ове анкете.

Анкета се односила на 1250 радничких породица, које су узете без икаквог критерија, да би све врсте радничких породица биле обухваћене овом анкетом. Од тога броја 369 радничких породица, дакле 31%, живи под страховитим условима, за које г-ђа Спринг Прајс сама каже да су „потпуно неподношљиви" и да „једно цивилизовано друштво не би смело преко тога да пређе".

У књизи се објављују затим детаљи о условима живота енглеских радника, нарочито о станбеним приликама, па се кон статује да 61,6% радничких породица живе у једним становима. Само 86 радничких породица од 1250 живи у релативно подношљивим становима, иако се ни овде не може говорити о нарочито повољним условима.

Што се тиче стања исхране енглеског радништва, у анкети се каже да је већина енглеских радника недовољно храњена. Најбољи ауторитети констатовали су да је британско радништво сувише сиромашно да би могло да се довољно храни. Ниједан незапослени радник са породицом, ниједан полуприредни радник нема довољно прихода да би за себе, жену и децу могао да купи оптимално храну колико је потребно за одржавање здравља.

Коментари о немачко-француским преговорима

„Ма шта се десило, ништа битно неће бити промењено у француској ситуацији"

Листови истичу и хвале држање генерала г. Вегана

Отава, 5 фебруар

Агенција Авас јавља:

Канадски листови а нарочито листови који који излазе на француском језику са великом пажњом прате развој политичке ситуације у Француској у вези са преговорима који се воде са Немачком. Листови одобравају став маршала г. Петена. Сем тога листови кон статују да маршал г. Петен може да говори са пуним ауторитетом. Ма шта се десило, додају неки листови, ништа неће бити промењено битно у француској ситуацији. У Француској неће доћи до страхоте грађанског рата. С друге стране више листова хвали држање генерала г. Вегана.

И листови који излазе на енглеском језику подвлаче чврстину маршала г. Петена. Признају да се маршал г. Петен радо прихватио тешког задатка и да показује решеност да интере се своје земље стави изнад свих других обзира. Његов циљ је да поврати дисциплину, да побољша квалитет рада и да отаџбини да њен пун смисао.

ПРИ ОДЛАСКУ ИЗ ЛОНДОНА Г. ВИЛКИ ЈЕ ИЗЈАВИО:

„Све што могу да учиним у Сједињеним Државама учинићу како би се на тај начин помогло Великој Британији у борби коју сада води"

Лондон, 5 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Напуштајући Лондон, пре но што ће ући у авион, којим је отпутовао за Лисабон, г. Вилки је изјавио:

„Британски народ дао је доказа велике храбрости. Нека тако и даље настави. Све што могу да учиним у Сједињеним Државама ја ћу учинити како би се на тај начин помогло Великој Британији у борби коју сада води".

ИЗЈАВА Г. ВИЛКИА ПРЕД ОДЛАЗАК ИЗ ДАБЛИНА

Њујорк, 5 фебруар

Пре него што је напустио Даблин и отпутовао за Лондон г. Вендел Вилки је изјавио да је са г. де Валером разговарао о међународној ситуацији и о ситуацији у Европи. Г. Вилки је рекао да је у Ирској био као приватно лице да би прикупио информације. О ономе што је чуо и видео г. Вилки није ништа рекао.

Лондонски дописник „Њујорк Поста" тврди да је г. де Валер овом приликом г. Вилки саопштио одлучност Ирске да остане неутрална и да не преда Енглеској ирске поморске базе.

„МАЂАР НЕМЗЕТ" О ИТАЛИЈАНСКО-НЕМАЧКОЈ САРАДЊИ

Будимпешта, 5 фебруар

Агенција Стефани јавља:

У допису из Рима „Мађар Немзет" илуструје присну и дубоку сарадњу између Италије и Немачке у смислу да се постигне победа. Лист тврди да енглеско-амерички покушаји да се сломи ова сарадња довели су до тога да се у италијанском народу појача идеја о потребности борбе коју он сада издржава.

ТОРПЕДОВАН БРИТАНСКИ БРОД

Њујорк, 5 фебруар

ДНБ јавља:

У овдашњим бродарским круговима саопштава се да је британски теретни брод „Јустиција" од 4.562 тоне торпедован у близини ирске обале и потопљен.

РАТНИ ТРОШКОВИ АУСТРАЛИЈЕ

Мербери, 5 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Министар финансија аустралиске владе г. Пејџ изјавио је да трошкови Аустралије на оружање и за војску износи у другом полугођу прошле године 65 милиона фунти стерлинга.

БЕРЛИНСКА БЕРЗЕ

Берлин, 5 фебруар

ДНБ јавља:

У почетку берзанског састанка тенденција је била слаба на тржишту акција берлинске берзе. У току састанка ситуација се нешто поправила. Курсеви су били лабави. Промет је био ограничен.

На тржишту рента тражња је и даље велика. Највеће интересовање владало је за општинске облигације.

НОВИ ПРЕФЕКТ ПАРИСКЕ ПОЛИЦИЈЕ

Париз, 5 фебруар

ДНБ јавља:

На место досадашњег префекта париске полиције г. Лањерона именован је за вршиоца дужности префекта директор градске полиције у Паризу г. Маршал.

БРИТАНСКА АКЦИЈА УПРАВЉЕНА ПРОТИВ АСМАРЕ

Бејрут, 5 фебруар

„Јунајтед Прес" јавља:

Сазнају се нове појединости у вези са последњим резултатима британске војне кампање у италијанској Еритреји.

Према вестима које овамо стижу британске су армије под командом дивизијског генерала г. Платта извршили окупацију Барентуа још у недељу у зору, не што после заузећа другог еритрејског града Агордата. Сада ће су операције уз главном упорене у западном правцу према Асмари.

Према вестима из Токиа у преговорима Јапана и Холандске Индије наступиће тешкоће

Токио, 5 фебруар

ДНБ јавља:

Претставник владе Холандске Индије изјавио је, како јављају из Батавије, да ће се у преговорима између двеју држава наићи на тешкоће, у случају ако јапанска влада не буде објавила предлоге због којих је заузела негативан став према кораку који је код заменика министра иностраних послова г. Охашиа учинио дипломатски претставник холандске владе у Лондону г. Пабст.

Влада Холандске Индије, рече но је у том саопштењу, очекује званично саопштење Токиа из кога ће се јасно видети да ли је Јапан вољан да настави преговоре са Холандском Индијом.

ИСКРЦАВАЊЕ ЈАПАНСКИХ ТРУПА У ЗАЛИВУ БИАС

Токио, 5 фебруар

ДНБ јавља:

Јапанске поморске снаге извршиле су данас, рано у зору, изненадно искрцавање трупа у северном делу залива Биас, како би ове искрцане трупе ступиле у додир са трупама које су јуче искрцане на обали Квантунга. Ове две уједињене војне јединице имају задатак да пресеку пут који води од Хонгконга за унутрашњост Кине, како би се спречило криумчарење ратног материјала у корист Кине.

ПОЈАЧАЊЕ КИНЕСКЕ АВИАЦИЈЕ

Шангхај, 5 фебруар

Сазнаје се да ће авијација маршала г. Чанг Кај Шека бити појачана са 150 кинеских авијатичара који су завршили обуку у Совјетској Унији.

СИЈАМСКИ - ИНДОКИНСКИ ПРЕГОВОРИ НАСТАВИЋЕ СЕ 7 ФЕБРУАРА

Токио, 5 фебруар

„Јунајтед Прес" јавља:

Сазнаје се да ће се преговори о мир ру између Сиама и Француске Индокине наставити у петак, 7 фебруара у јапанској престоници.

У Северној Африци - обострана активност ваздухопловства

Италијанске трупе после жестоке борбе повукле су се у Источној Африци са једног положаја источно од Лефаније

Авиони немачког ваздухопловног корпуса извршили нападе на аеродроме Микаба и Халфар на Малти, док су британски авиони бомбардовали Бенгази и неколико места у Еритреји

Негде у Италији, 5 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Службено саопштење број 243 Главног стана италијанских оружених снага гласи:

„На грчком фронту: Одбили смо противнички напад наневши противнику осетне губитке. Има заробљеника и запљењено оружја.

„У Северној Африци: Активност једног и другог ваздухопловства. Британски авиони бомбардовали су Бенгази.

„У Источној Африци: На северном фронту наше трупе извршиле су противнапад на непријатељске снаге које су се при ближиле нашој новој линији од бивши непријатеља са губицима; на јужном фронту наши одреди „Дубата" после жестоке борбе у којој су нанели непријатељу осетне губитке, повукли су се са једног истакнутог положаја на граници источно од Лафаније. Снажна офанзивна активност нашег ваздухопловства. Непријатељ је бомбардовао неколико места у Еритреји. Има неколико жртава међу домородачким становништвом. Оборена су два енглеска авиона.

„У ноћи између 3 и 4 фебруара противнички авиони изнад Јегејског Мора бацили су бомбе на један од наших аеродрома причинивши извр материјалну штету. Авиони немачког ваздухопловног корпуса извршили су напад на аеродроме Микаба и Халфар, на Малти. Погођени су хангари, бараке и уске тишта и изазване су експлозије и пожари".

Г. Кавальеро

НАПРЕДОВАЊЕ БРИТАНСКИХ ТРУПА У ЕРИТРЕЈИ

Анкара, 5 фебруар

„Јунајтед Прес" јавља:

Главни стан британске блискоисточне команде у Кајру званично саопштава да енглески моторизовани одреди напредују на целом фронту у Еритреји.

После заузимања важног стратегијског места Теренна који лежи неких 50 километара од главног града, истурени одреди се већ приближавају Асмари.

НАПАД НА ЕНГЛЕСКУ

Берлин, 5 фебруар

ДНБ јавља:

Јуче су немачки борбени авиони извршили низ напада на важне војне објекте у Средњој Енглеској и другим областима Британских острва. На источној обали Енглеске тешко су погођена железничка постројења. У низу других важних војних постројења у Лондону подигли су се пожари, а успешан напад извршен је на Грентхем и Гримсби.

Немачки борбени авиони потопили су јуче један наоружани енглески трговачки брод северо западно од Ирске. На овај брод од око 4.500 тона бачено је неколико бомби. Посада се спасла чамцима за спасавање. Брод је потонуо после четири минута.

У близини источне обале Шкотске успешно је погођен један други брод од 600 тона. Брод је тешко погођен, тако да је предњи део убрзо потонуо.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКЕ КОМАНДЕ НА МАЛТИ

Ла Валет, 5 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

У службеном саопштењу британске команде на Малти вели се да је у току јучерашњег поподнева дат знак за узбуну, али да се авиони нису приближили острву.

Противнички одреди указују веома снажан и огорчен отпор.

Италијански коментари

Рим, 5 фебруар

Римска „Трибуна" објављује те лефонски извештај из Београда о проласку двогодишњице владе г. Цветковића у Југославији.

У извештају се каже да југословенска штампа тим поводом даје преглед унутрашње и спољне ситуације земље, па се истиче да је председник владе г. Цветковић, који после две године рада своје владе ужива ауторитет у овој тешкој међународној ситуацији, више пута приликом да поново пред представницима италијанске штампе своје идеје појасни и своје при јатељство према Италији.

„Југословенска влада, која је стабилизација више него икада, каже лист, у ставу је да очува Југославију од разних страних интереса који се упорштају на Балкану. Уверавши вир је омогућио влади г. Цветковића да би на тра ницима и да сачува мир земље. Од тренутка када је Италија ушла у рат, она влада била је гаранција да се односи између Италије и Југославије неће помутити. Споразумом са Хрватима, г. Драгиша Цветковић је дао Југославији унутарње јединство".

ПИСАЊЕ РИМСКЕ ШТАМПЕ

Рим, 5 фебруар

Јутрања италијанска штампа посвећује велику пажњу двогодишњи влади председника г. Драгише Цветковића. Листови објављују подуже извештаје својих београдских дописника, а и чланке, у којима износе успешан рад данашње југословенске владе.

„Месаџеро", између осталог, по свеопште подужи уводник јубилеју и изводи да је влада г. Цветковића у току протекле две године успела да преброди најтеже унутрашње - политичке проблеме и да се потом посвети спољно политичким питањима.

Лист затим указује на пријатељске релације које постоје између Југославије и Италије истичући да је италијанска влада, као и фашистичко политичко вођство одувек са свеласном симпатијом пратила успешан националистички рад председника г. Цветковића. Југославија може и у будуће рачунати на пријатељство, које према њој гаји Италија, закључује равенски лист.

МАЂАРСКИ ЛИСТ О ДВОГОДИШЊИЦИ ВЛАДЕ Г. ЦВЕТКОВИЋА

Будимпешта, 5 фебруар

Заступник „Будимпешта Ертешите" у свом вечерњем издању, поводом двогодишњице владе г. Цветковића, на прном месту више њим ју осталога да се у сриду поверења ају две године отказа се претсед ник г. Цветковић налази на челу југословенске владе. Мађарска јав ност и мађарски политички свет, тим поводом, најтоплије честитају шеф владе пријатељске југословенске државе.

Даље се у овој вести каже да се у мађарским политичким круговима констатује да је влада г. Цветковића, за време своје двогодишње делатности, постигла веома лепе ре зултате и значајне успехе.

Формације немачког ваздухопловства напале британске фабрике наоружања и ратне циљеве, јавља Д. Н. Б.

Британски авиони бомбардовали места у Западној Немачкој

Берлин, 5 фебруа

ДНБ јавља:

Немачка врховна команда са општава:

„Један ратни брод потопио је у прекоморском водама 44 хиљада тона непријатељског трговачког бродовља. Тиме је овај брод уништио укупно 110 хиљада тона непријатељског трговачког бродовља.

„Један борбени авион потопио је 440 км. западно од Ирске један непријатељски наоружани трговачки брод од око 4.500 тона, а један други брод потопио је недалеко од источне обале Шкотске, такође погођен бомбама.

„Борбени авиони извршили су јуче успешни напад на два ја ко наоружана конвоја поред југ гостеоне обале Енглеске.

„Немачки авиони извршили су у ноћи лету напад на један аеродром близу Лоидона. Један авион који се налазио на земљи уништен је у пожару.

„У Средоземном Мору напа ди немачких борбених авиона били су јуче после поне извршени на аеродроме Лука и Халфар на Малти. На хангаре и склоништа пале су бомбе тешког калибра и изазвале пожаре. Један магацин са муницијом бачен је у ваздух.

„Прошле ноћи, и поред неповољних временских прилика, немачке ваздухопловне формације извршиле су успешне напа де на британску индустрију наоружања у Средњој Енглеској, на важне ратне циљеве, аеродроме и железничка постројења у Источној и Југоисточној Енглеској. Бачене су запаљиве и разорне бомбе.

„Непријатељски авиони лете ли су прошле ноћи у малим фор мацијама над западном Немачком и бацили углавном запаљи ве бомбе. Нанете штета је нез натна. Ратни циљеви нису ниг ле погођени. У центру Дисел дорфа уништене су зграде за становање бомбама и пожарима. Пет лица је том приликом погинуло, а 24 рањено.

„Непријатељ је јуче изгубио три авиона. Један је оборен у ваздушној борби, а два је оборила противавионска артилерија. Три немачка апарата су нестала".

Страна јавност о двогодишњици владе г. Драгише Цветковића

ФРАНЦУСКИ ДРЖАВНИ РАДИО ПОВОДОМ ДВОГОДИШЊИЦА ВЛАДЕ Г. ДРАГИШЕ ЦВЕТКОВИЋА

Виши, 5 фебруар

Поводом друге годишњице владе г. Цветковића, француски државни радио објавио је ноћ у 20.45 часова следеће:

„Влада националног спа ња, на челу са г. Цветковићем, прославља другу годишњицу свога доласка на власт.

Као што је познато, крајем 1938 године српско-хрватско размимоилажење дошло је на критичну тачку, пошто влада г. Стојадиновића није умела нити могла да отклони тешкоће које су настајале између Београда и Загреба.

Приликом доласка на власт, г. Цветковић је добио изричиту мисију да преговара и да закључи споразум са Хрватском сељачком странком и њеним шефом г. Мачеком. Г. Цветковић је био противан решењима путем силе која су била омиљена извесним политичким круговима. Уз одобрење Њ. Кр. Вис. Краља Намесника г. г. Цветковић и др. Мачек потпуно су се споразумели, па је тако дошло до оснивања Бановине Хрватске, аутономне административне јединице која је обухватала територије са хрватском већином.

Од закључења овога споразума, који је омогућио образовање владе истинског народног јединства, Југославија ужива благодет свеопшег политичког спокојства, које је увелико појачало њен међународни престиж и које је земљи пружало могућност да посвети све своје снаге не само одржању мира него и делу унутрашње организације и обнове.

У тако погодним политичким условима влада Цветковић — Мачек је и поред неизбежних последица рата била у стању да прилагоди југословенску привре ду новим струјањима разиене у Средњој Европи, да уравнотежи буџет, да одржи стабилност националне монете и да уложи велике милијарде динара за народну одбрану, социјалне и школске установе и за модернизацију пољопривреде, која пре ставља основу југословенске националне привреде.

Ова политичка обнова Југославије могла је бити остварена благодарећи срећном удруживању неколико далековидних и храбрих политичких правака, који су умели да прећу преко својих посебних политичких идеологија, стављајући напад партизанских или регионалних обзира жижине и стално интересе нације.

Они су у томе ишору, чији су благотворни резултати данас очигледни, нашли покровитеља и драгоценог саветника у личности Њ. Кр. Вис. Краља Намесника.

Југославија је споразумом од 12 децембра прошле године закључила извесна питања која су остала нерешена још од Светског рата. Сада су одлучи између двеју земаља уређени Пактом о вечном пријатељству.

Исто тако са Бугарском Југославија је уредила своје односе, и сада две словенске земље на Југу пријатељски сарађују на Пакта о вечном пријатељству закљученим 24 јануара 1937 године".

РУМУНСКА ШТАМПА

Букурешт, 5 фебруар

Сви данашњи листови посвећују пријатељске натписе двогодишњи влади г. Драгише Цветковића и истичу да је, захваљујући само њеном реалитету и њеној далековидности у унутрашњој и спољној политици, Југославији пошло за руком да сачува мир на границама и да оствари пријатељске односе и сарадњу са својим суседима, консолидујући у исто време унутрашњи споразум између три националне групе.

Тако лист „Универсул" између осталог вели да је један од главних задатака г. Цветковића био остварење унутрашњег споразума са Хрватима, то је била жеља Њ. Краљевског Височанства Кнеза Намесника.

„Г. Драгиша Цветковић, успело је, каже даље лист, да у задивљујући се г. др. Мачеком постигне жељени споразум од 25 августа. Затим је дошло до остварења владе националног споразума, која је, не губећи времена, приступила унутрашњим реформама у циљу нормализовања ситуације и јачања државних темеља, посебно храбро истовремено најважнију мудром вођењу спољне политике, чији су плодови међународни односи и сарадња са свима суседима у границама државне независности и националне безбедности.

Приликом стварања нове радноста Скупштине председник вла де г. Драгиша Цветковић изјавио је да Југославија жели само мир и у том циљу чува унутрашњу дисциплину, јер је свесна значаја унутрашњег реда за безбедност сво их граница, али, г. Цветковић је у исто време подвукао да жели мир зарад стварања све своје силе у службу одбране отаџбине. Ето, каже на крају лист, циљева којих иде влада г. Цветковића, бележећи при томе несопорне и велике успехе. Због тога кабинет г. Цветковића ужива пуно поверење Династије и целога народа".

Лист „Универсул" каже да Југославија обезбеђивши унутрашњи мир сходно је консолидовала њен тежњ, тако, да је земља могла у пу ној мери да се посвети обезбеђе му граница и учвршћењу веза са суседима.

„Ослањајући се на унутрашњу слогу, каже даље лист, г. Цветковић и његови сарадници, под високим вођством Његовог Краљевског Височанства Кнеза Намесника, избегавали су сваку авантуру на границама, водећи само политику националних интереса. Ови разлози довели су до остварења пакта о пријатељству са Мађарском, који претставља неопорно велики успех реалистичке југословенске политике, коју г. Цветковић правилније унутра и спољна са великим успехом."

„Куренгул" између осталог вели да се г. Цветковић показао као стожер тумач југословенских националних и државних интереса, а унутрашња и спољна политика његовог кабинета пролете су јачањем унутрашње слоге, јединства и спољне безбедности. „Захваљујући сваком политици, пуној такта и ра зумевања, Југославија ће и у бу дућности знати и умети да прона ђе потребе који одговарају њеним интересима и она ће обезбедити себи важну улогу која јој припада у овом приредном и политичком простору. Ово је утолико ма чајније што млади Краљ Његово Величанство Краљ Петар Други о ће године постаје пунолетан и пре узима вођење државе. Овај Његов уводни задатак биће олакшан, јер ће наћи мудре савете Његовог Краљевског Височанства Кнеза Намесника и искуство претседника владе г. Цветковића.

Лист „Порунка Времи" између осталог вели да двогодишњица вла де г. Цветковића претставља веома значајан догађај не само за Југославију, већ и за њене суседе, јер је г. Цветковић, који је дошао на власт под врло тешким околностима, пород свега успео да зем љи одбезбеди унутрашњи мир и ред путем споразума са Хрватима.

Овај Споразум каже лист, искључиво је дело високих политичких способности г. Драгише Цветковића и обострног партнера као Срба тако и Хрвата. Постигавши овај споразум, г. Цветковић је по вео целу југословенску политику путем реалности, искрено радећи на пријатељству са суседима, али чу вајући при томе националано досто јанство и државни интерес, руководећи се само интересима овог народа".

Сличне натписе објављују „Аџиџина" и остали румунски листови.

ПРИЈЕМ КОД МИНИСТРА ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА НАРОДА

Министар физичког васпитања народа г. Душан Пантић примио је данас пре подне у своме кабинету више депутације угледних грађана из српских земаља и Словеније.

Исто тако, министар д. Пантић примио је и неколико спортских делегата.

Политичке вести

ПРИЈЕМ КОД МИНИСТРА Г. ДР. АНДРЕСА

Министар трговине и индустрије г. др. Ивана Андреса примио је данас пре подне у свом кабинету г. др. Феребаха, немачког трговинског делегата.

ДОПУНА ПРАВИЛНИКА

Министар трговине и индустрије прописао је допуну Правилника о шегртским заводима и стручним школама, чија свеобухватна дају потребности за доказивање стручне спреме за занатске радње од 1934 године.

По тој допуни дипломирани електромашински инжењери, који је су после свршене школе најмање годину дана практично радили у одговарајућој струци, признаје се стручна спрема за обављање занат ске електро-инсталатерске радње.

ИЗРАДА ЗАКОНА О ЕЛЕКТРИФИКАЦИЈИ

Министарство грађевина израдило је пројекат Закона о електрификацији. Тим поводом одржана је у министарству пољопривреде шира конференција претставника о ба, заинтересована ресора, на којој су расправљали они делови пројекта који су у вези са пољопривредом. Конференцији су присуствовали министар пољопривреде г. др. Рачко Чубриловић, министар грађевина г. Данило Вуловић, помоћник министра пољопривреде г. Бо да Цвијановић, помоћник министра грађевина г. Анте Целегин и начелници заинтересованих одељења.

ПОДБАН Г. РУЖИЋ КОД МИНИСТРА ПОЉОПРИВРЕДЕ

Подбан Врбаске бановине г. Гој во Ружић посетио је министра пољопривреде г. др. Бранка Чубрила

ВРЕМЕ

КАКВО ЈЕ БИЋЕ

ЕВРОПА: Депресивне стање одржава се још над Југоисточном Европом где полаже облачно и магловито време. Снег пада у Северној Мађарској и се верозападним крајевима Југославије. Киша на Приморју и у југозападним и источним пределима Југославије. Температура се није зна тно промењала. Минимална температура у Југославији Љубљана минус 4, а максимална Шибе ник, Хвар 12 степена.

ПРОГНОЗА ВРЕМЕНА

за Београд и околину: Мало хлад није. Претежно облачно и магловито.

ОСТАЛИ КРАЈЕВИ: Мало хладније. Преовлађивање облачно местимично слаба киша, а у пла нинским пределима снег.

Сунце изашло у 6.52, а зашло ће у 16.53 часова.

Претставници Аероклуба у Крушевцу траже повраћај Обласног одбора из Јагодине у Крушевац

Крушевац, 5 фебруар

У хотелу „Брана Љотић" месни одбор Аероклуба у Крушевцу одржао је редовну годишњу скупштину под претседништвом претседника Одбора г. Бранисла ва Јаношевића, адвоката. После прамљених извештаја управног и надзорног одбора, изабрана је нова управа, на челу са г. Илијом Исаиловићем, пешадијским пуковником — командантом 12 пешадијског пука „Цара Лазара". Положај потпретседника заузео је г. Милутин Урошевић, трговац, секретар г. Војислав Вукомановић, пензионер, благајника г. Живојин Д. Јаковљевић, контролор поште, док се у управном одбору налазе г. г. Милутин Варагић, пешадијски потпуковник, Бранислав Јаношевић, адвокат, Властимир Стевовић, пешадијски капетан прве класе, Војислав Јаковљевић, шеф експлоатације Уреда и Милан Мишић, трговачки трговац. Претседник надзорног одбора је г. Велисав Јовановић, виноарски трговац, а чланови г. г. Ђорђе Лазаревић, банкар, Владимир Мишић, трговачки трговац, Живојин Вујичић, пензионер и Стојан Ђорђевић, бравар.

Нова управа ставила је себи у задатак да преко меродавних ин действује повраћај Обласног одбора Аеро-клуба на Јагодине у Крушевац.

М. Ј.

У британском саопштењу каже се да су напади немачког ваздухопловства прошле ноћи били много замашнији и јачи но сви напади за последњих петнаест дана

Лондон, 5 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Министарство за ваздухопловство саопштава да су напади немачких авиона у ноћи између уторника и среде били много замашнији и јачи но сви напади за последњих 15 дана.

Британски авиони летели су изнад западних индустриских крајева Немачке и изнад Рурске области.

ФРАНЦУСКА ВЛАДА ОДРЖАЛА ВАНРЕДНУ СЕДНИЦУ

Вишн, 5 фебруар
ДНБ јавља:

Под претседништвом маршала г. Петена одржана је данас у Вишију ванредна седница.

ПОРТУГАЛСКИ ЛИСТ О АМЕРИЧКОМ ЗЛАТУ

Лисабон, 5 фебруар
ДНБ јавља:

На уводном месту лисабонски лист „А Вос" објављује чланак у коме вели да велики прилив злата у Сједињене Америчке Државе није користан, јер злато остаје неискоришћено у банкама и уопште нема утицаја на привредни живот ове земље.

ШВЕДСКО-ХОЛАНДСКИ ТРГОВИНСКИ СПОРАЗУМ

Стокхолм, 5 фебруар
ДНБ јавља:

Према новом шведско-холандском трговинском уговору, размена робе између две земље извршиће се непосредно, док ће се обрачун ликвидирати преко Берлина. Утврђено је да шведски извоз у Холандију и холандски извоз у Шведску износе годишње 14 милиона рајхсмарака.

Бомбардери британског ваздухопловства извршили нападе на докове у Бресту, Бордоу, Денкерк, Дијеп и Остенде

Лондон, 5 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

У данашњем саопштењу министарства ваздухопловства вели се:

Други бомбардери извршили су нападе на докове у Бресту, где је изазвали један велики пожар, а примећено је да је избило неколико снажних експлозија.

Друга формација извршила је напад на Денкерк, Дијеп и Остенде, где су директно погођени докови.

Други објекти, који су исто тако успешно нападнути били су аеродроми у Вану као и друга места у окупираној Француској, и најзад докови у Бордеу.

Авиони обалске команде извршили су два напада на Шербур. Бомбе тешког калибра бачене су на докове и на радионице за оправку бродова.

Са ових операција нису се вратила 4 наша авиона.

САХРАНА ЛОРДА ЛОЈДА

Лондон, 5 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Сахрана бившег министра колонија лорда Лојда обавиће се сутра.

БИОГРАФИЈА ЛОРДА ЛОЈДА

Лондон, 5 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Преминули министар колонија лорд Лојд родио се 1889 године као син познатог банкара. По завршеним студијама дуго је путовао, а нарочито по Истоку, па је затим ушао у дипломатску службу.

За време Светског рата служио је као резервни официр у Египту и у Месопотамији. Године 1918 возвишен је за гувернера Бомбаја. На том положају остао је до 1923 године. Тада је изабран за наследног посланика. Године 2935 назначен је за пера, а исте године за високог комесара Египта. Учествовао је у енглеско-египатским преговорима.

Министар колонија постао је у мају прошле године.

Завршене утакмице у Кортина Д Ампецо

Кортина д' Ампецо, 5 фебруар
ДНБ јавља:

Такмичење за светско првенство у санчању завршена су и сва су донеле очекиване победе немачких такмичара. Немачки такмичари по бедили су у свим тачкама, сем у такмичењу „између напица" ва даме. У тој дисциплини победила је Италијанка Челина Сеги.

У комбинацијама победио је до данашњи светски прак Немац Јозеф Јенеџајн.

Према томе, светски прак у ком бинацијама је за 1941 годину Јозеф Венеџајн са 404,4 бода. Други је Италијан Марчелни са 405,5 бо дова, трећи Италијан Кајерони, че тврти Немац Краиц, пети Швајца рац Роминтер.

У комбинацијама (дама) победи ла је Немица Кристл Краиц са 406 бодова. Друга је Италијанка Челина Сеги, а трећа Немица Ане лизе Проксауф.

ПОСЛЕДЊИ РЕЗУЛТАТИ У КОРТИНА Д' АМПЕЦУ

Кортина д' Ампецо, 5 фебруар
ДНБ јавља:

Завршни резултат у санчању на стази од 18 километара су слеђећи:

Први је Далквист (Шведска) са 1..05,23 часова, други Курикала (Финска) са 1..07,35, трећи Силвенојнен (Финска), четврти Комањони (Италија), пети Форсел (Финска), шести Пален (Шведска) итд.

Саопштење британског министарства ваздухопловља о нападу на Диселдорф

Лондон, 5 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства саопштава:

Авиони британских ваздухопловних снага продужили су у току прошле ноћи нападе на непријатеља. Напади су извршени на широку непријатељску област, а могу се сматрати највећим за последњих 15 дана. Густи облаци спречавали су да се у потпуности виде постигнути резултати, који се могу сматрати задовољавајућим.

Једна формација британских бомбардера извршила је напад на Диселдорф, где је примећено да су избили пожари. У непосредној близини града погођен је један воз, који је запаљен. Бомбе тешког експлозива пале су на два обликша железничка чвора.

Британски ваздухопловни маршал Даутинг стигао у Америку

Њу Јорк, 5 фебруар
ДНБ јавља:

„Њујорк Хералд Трибјун" јавља да је британски ваздухопловни маршал сер Хју Даутинг стигао у Сједињене Америчке Државе.

СОВЈЕТСКЕ ПОМОРСКЕ ВЕЖБЕ У ЦРНОМ МОРУ

Москва, 5 фебруар
ДНБ јавља:

Орган народног комесаријата ратне морнарице „Красни Флот" саопштава да народни комесар за ратну морнарицу адмирал г. Кузнецов присуствује на линијском броду „Парискаја Комуна" поморским вежбама у Црном Мору.

Претседник Кубе г. Батиста о догађајима који су се у Куби одиграли последњих дана

Хавана, 5 фебруар
ДНБ јавља:

Претседник Кубе генерал г. Батиста одржао је на радну говор, у коме је изнео ток и узроке по следњих догађаја у земљи.

Г. Батиста је рекао да је шеф кубанске војске мобилисао војску, док је шеф кубанске флоте целу флоту ставио у стање приправности. Г. Батиста је после тога отишао у главни генералштаб војске, где је упутио апел кубанским трупама. После тога наредио је да се ухапсе сви кривци.

У овдашњим круговима се каже да је до ових нереда дошло зато што се шеф кубанске флоте г. Гонзалес противио чињеници да су извесна права ратне флоте стављена под цивилну контролу.

У овдашњим добро обавештеним круговима саопштава се да је претседник г. Батиста још у петак увече покушао да се споразуме са шефом кубанске флоте.

Присталице г. Гонзалеса претпоставе да су претседнику г. Батисти да ће из бродских топова пуцати на претседништво владе ако одмах не пусти на слободу г. Гонзалеса. На основу ове претње претседник г. Батиста пустио је на слободу г. Гонзалеса, који је био интерниран.

До ових нереда дошло је и због тога што је претседник г. Батиста тражио повлачење шефа кубанске полиције. Као одговор на овај захтев, шеф кубанске снаге на земље војске узео је у своје руке команду над полицијом, и то без одобрења претседника г. Батисте.

ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ ИЗМЕЂУ ТЕНЕРИФЕ И ЛАС ПАЛМАСА

Мадрид, 5 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Између Тенерифе и Лас Палмаса отворен је редовни ваздушни путнички саобраћај.

НЕСТАШИЦА НАМИРНИЦА У ФРАНЦУСКОМ МАРОКУ

Мадрид, 5 фебруар
ДНБ јавља:

Званична шпанска агенција „ЕФЕ" јавља из Рабата да несташица намирница у Француском Мароку постаје све већа. Нарочито се осећа несташица шећера.

ПОСЛАНИК НАНКИНШКЕ ВЛАДЕ ОДЛАЗИ ЗА ТОКИО

Токио, 5 фебруар
ДНБ јавља:

Први посланик нанкинше владе г. др. Чумингуи стигао је данас у Јокохаму.

После краткот задржавања нови посланик отпутоваће за Токио.

Сахрана пуковника Светислава Ракетића

У присуству великог броја пријатеља предати су земљи на Новом гробљу посмртни остаци Светислава Ракетића, интендантског пуковника у пензији.

Усталног и заслужног старог официра испратили су до вечне куће г. г. Петар Живковић, бивши председник владе, Велимир Поповић, бивши министар, дивизиски генерал г. Стојан Милорадовић, генерал у пензији г. г. Радосав Зечевић, Драгутин Ристић, Михаило Бодн, Димитрије Живковић, Добросав Миленковић, Бошко Поповић, и многи други. Другови из завода пете класе Више школе Војне академије пушта орао доњи до сахране пуковника Ракетића кога су сви волели и поштовали.

Војне почасти одала је за време сахране једна чета Другог пешадијског пука.

БОРБА ПРОТИВ ПРИВРЕДНЕ САБОТАЖЕ У РУМУНИЈИ

Букурешт, 5 фебруар

Одлуком владе поштрене су одредбе за сузбијање привредне саботаже, које су објављене у новембру прошле године.

На основу поштрених одредаба сви трговци који знаменито буду нагомилавали артикле за свакидашњу потребу у циљу спекулације, као и они трговци који буду продавали своју робу по другим ценама него онима које су одређене, потпашће под закон за сузбијање привредне саботаже. Предвиђене су необично строге мере.

НОВИ МАЂАРСКИ МИНИСТАР ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА Г. БАРДОШИ ПОЛОЖИО ЗАКЛЕТВУ

Будимпешта, 5 фебруар
Агенција Авас јавља:

Нови мађарски министар иностраних послова г. Бардоши положио је данас заклетву пред Регентом г. Хортијем.

САСТАНАК ПРЕТСТАВНИКА ЈАПАНА, ФРАНЦУСКЕ И ИНДОКИНЕ И ТАЈЛЕНДА

Токио, 5 фебруар
ДНБ јавља:

Полузванично се саопштава да ће преговорима за мир између Тајленда и Француске Индокине са стране јапанске владе присуствовати јапански министар иностраних послова г. Мацуока са послаником г. Матоумајом и још 11 особа.

Први заједнички састанак претставника Јапана, Тајленда и Француске Индокине одржаће се у петак у претседништву владе.

КОНКУРС
за пријем кандидата на течај за наставнике безмоторно летење

Средњим Управни одбор Краљевског Југословенског Аероклуба „Наша крила" у Београду одржаће од 1 марта до 30 априла 1941 године течај за наставнике безмоторног летења, у циљу да оспособи потребан број наставника ваздушног једрења.

Течај се састоји из два дела: теоријског и практичног. Теоријски део течаја одржаће се у Београду од 1 марта до 1 априла закључно, а практични од 1 до 30 априла 1941 године на једриличарском терену.

Течај ће се одржати према правилнику, плану и програму који је израдио Средњим једриличарски Савет, под чијим ће вођством течај и радити.

Рад на течају је систем огледне наставе. Кандидати ће живети интернатским животом и обавезни су покоравати се свим прописима и наређењима управе течаја.

ПЛАН РАДА

Теоријски део течаја обухватиће предмете: аеродинамика, опрема и инструменти, метеорологија, географија и једриличарски терени, навигација, закон ноћарство, историја, летење без сплоле видљивости, летење на, правилник ваздушног једрења, организација једриличарства, администрација, спорт и педагогија.

Предавања по горњих предмета одржаваће се свакодневно. За време течаја одржаће наши наставници ваздухопловни стручњаци више предавања на области ваздухопловства.

Упоредо са теоријским делом одржаће се радионичка пракса, на којој ће кандидати израдити један кандидат или једну једрилицу школску једрилицу. По мањим групама ће кандидати упознати се са радом у фабрикама ваздухопловне индустрије.

У вези са теоријским делом из наставе ваздушног једрења одржаће се практични курс вожње аутомобилом и руковања истим.

Практична настава у свом првом делу, у наставу са пуним старгом одржаће се на Златибору.

Други део практичне наставе из обуке у раду са летоватком и аеропапером одржаће се у Вршцу или Јакову код Београда.

За време последњег дела практичне се кандидатима могућност да испуне услове за „Сребрно С" дипломе.

На крају течаја обавиће се испити како из теорије, тако и из практичног дела наставе.

Кандидати са положеним испитом имаће право вођења наставе, док ће диплому наставника безмоторног летења добити по завршетку стажа. Једновремено кандидати који испуне услове добиће диплому инструктора надзорника праћње.

Најбољи у реду добиће стипендије за запослење у једриличарским школама обласних одбора.

УСЛОВИ ПРИЈЕМА

Кандидати за овај течај морају испунити слеђеће услове:

да је држављанин Краљевине Југославије,

да је навршио 19 година живота,

да је владања доброга, што ће доказати уверењем одбора који га упућује,

да је пилот једриличар са најмање „Ц" дипломом, и то са важећом дозволом за лет,

Првенство имају једриличари који су већ били помоћници у настави, у жељи за пријем кандидати морају навести своје школске квалификације.

Уз молбу кандидати ће приложити своју писмену обавезу да ће се у свему покоравати прописима, наредбама управе течаја, као и обавезу да без на ручног одобрења управе течаја ће неће прекинути похађање нас тога до завршетка течаја. Трошкове за стан и храну за кандидате-ученике месних и обласних одбора плаћају одбори ко ји их упућују.

Кандидати који су примљени као и ученици, које месни или обласни одбор упућује морају донети о томе уверења одбора и новац за стан и храну и депо новати на благајни Средишње управе најкасније на дан ступања. Примљени кандидати на дан ступања полажу каушију од 500 динара од које се суме купују разни комбинезони који постају њихова својина, а оста так се враћа по завршетку течаја.

У случају да кандидат не положи испит она сума служиће као помоћне делимичних трошкова.

Пуни трошкови до Београда, Златибора или Вршца, пада ју на терет кандидата, односно одбора који га упућује.

Крајњи рок пријаве је 20 фебруар 1941 године.

Пријаве се подносе Средишној управи Краљевског Југословенског Аероклуба „Наша крила" одељење једриличарства. Узун Миркова број 4, Београд, где се могу добити сва потреб на обавештења.

Примљени кандидати морају бити у Београду најдаље до 28 фебруара 1941 године до 12 ча сова рад. (јављања и смештаја).

СТАЊЕ НАРОДНЕ БАНКЕ

Извештај о стању Народне банке 31 јануара показује смањење подлоге за 5,7 милиона, према стању подлоге у претход ној седмици. Укупна вредност подлоге је 2.791,3 милиона. Девизе које не улазе у подлогу по већале су се на 808,7 милиона (повећање 5,8 милиона). Ковани новац је смањен на 285,2 милиона (смањење 0,5 милиона). Кредит по ангажовању износи 311,6 милиона (укупна сума 13.717,2 милиона). Обавезе по виђењу смањене су на 4.004,1 милиона (смањење 341,6 милиона). Разна пасива мања је према прошлој недељи за 9,2 милиона и показује износ од 315,5 милиона.

ВАРОШКИ СУД

Суђење Момчилу Обрадовићу наставиће се у суботу

Као што смо раније забележили, пред Другим кривичним већем Окружног суда за град Београд одговара за низ преступа Момчило Обрадовић. Оптужница коју заступа државни тужилац г. Љуба Ђорђевић терети га за осамнаест дела.

На претресу је саслушан Радован Радовић, земљорадник из Мирије, чије је име Обрадовић са лажним пуномоћјем продао. Са слушано је још неколико сведока, па је претрес прекинут, а наставак је заказан за 8 фебруар, у 9 часова пре подне.

Читуља

— Таса Филиповић, војв. лекар у пензији, преминуо је 5 ов. мес. Погреб 6 ов. мес. у 10 часова из капеле на Новом гробљу.

Ожалошћени: кћи Јулка удова Драг. Јовановића, инж. пруг конника; син Павле Филиповић, ваздух. тех. пуковник, управник Ваздух. тех. завода у Краљеву; брат Милутин Филиповић, пенз.; унуци Андреја и Драгомир; унука Иванка, Надежда и остала родбина.

КАСИНА

доноси као следећи програм популарно „Цинганче" необузданог темперамента

ЦЕН ВИТЕРС

у свом најновијем Фокс шлагеру, песма, смеха, весеља и врлоломних пустоловина!

ПЕСМА ДИВЉЕГ ЗАПАДА

Врхунац забаве у оквиру каубојских атракција и сензација! У мушкој гл. улози романтичан певач и најпопуларнији каубој Америке

128104

ЦИН ОТРИ

Мали огласи

ЦЕНА ДО 15 РЕЧИ: НАСТАВА — 12 ДИН. СЛУЖБА — 10; КУПОВИНА И ПРОДАЈА — 15; ДОПИСИВАЊЕ 12; УДАЈА И ЖЕНИДБА — 12; НАМЕШТЕНЕ СОБЕ И СТАНОВИ — 12; ЛОКАЛИ — 15; РАЗНО 15 ДИНАРА.

УДАЈА И ЖЕНИДБА

Железнички чиновник одлично би се девојком чисте прошлости са одговарајућим миразом. Озбиљне и неанонимне понуде слати администрацији листа под „Радован". 128130

Симпатична господица тражи познанство факултетски образованог ситуираног отменог господина удаје ради, строг до 45 година. Писати неанонимно под „Интелектуалка". 128056

Две младе жене расталвељо, желе упознати 2 озбиљна господина удаје ради. Само озбиљна господа нека се јаве преко листа под „Две распуштенице". 128119

НАСТАВА

Стручњаци са гаранцијом спремају ученике-це свих превременско виших разреда нарочито из математике и језика. Специјалан курс за искључене по § 54. Пробни час бесплатан; рад појединачно и у малим групама. Хонорар скроман. Милоша Великог 1, тел. 27-506 — Васиљевић и др. 128082

Студент, дугогодишњи инструктор, спремао би редовне, приватне и искључене ученике-це из свих разреда и свих предмета, нарочито језика и математике. Успех загарантован. Примена одличне методе. Хонорар скроман (може бољи стан или храна). Упитати тел. бр. 28-304 од 8—12 и 3—6 ч. 128159

СТАНОВИ

Станова на изналање одмах у новодовршеној згради у ул. Станоја Станојевића (Проф. колонија), од 2 и 3 собе са свим модерним комфором и 3 гарсоњере. За услове обратити се Цвијићева бр. 79 код настојника. 127188

У ШКОЛИ ЈЕЗИКА мет. БЕРЛИЦ, Пашићева 1. Тел. 26-305, научићете најсигурније и брзо немачки, италијански, француски, енглески, српски за странце итд. За унутрашњост дописивањем. Поред тога излази месечни стручни часопис „Немачки учитељ". Стенографија. Дактилографија. Преводи. Преписи. Умножавања. 120975

РАЗНО

ТРАВАРИЦА ракије, Далматинка, чувена са 15 разних лекоитих трава. Стоваришће подрум ЈАДРАН — телефон 42-120, добива се оригинал паковано у свим већим радњама. 119991

КУПОВИНА

Купио бих последње издање „Knaurs Weltatlas". Понуду, молим, доставити администрацији листа под шифром „Атлас"

Купио бих књиге „Guide Bleu" и то: „Afrique Occidentale Francaise" и „Afrique Ecuatorial Francaise" без обзира на годину издања. Понуде молим доставити у администрацију листа под шифром „Африка".

СЛУЖБА

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОЈНИКА ЗГРАДА за Београд, Земун и Панчево налази се у Браће Југовића улици број 16, које препоручује власницима зграда да су чланови Удружења најспремнији и гарантовано најсигурнији за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне, телефон број 27-951.

Сиромашна беднерка тражи намештење од 7—5 сати. Околина Бајлонова пијаца. Јавити се Орловића Павла бр. 16, Обреница Павловић. 128165

ПРОДАЈА

Продаје се мушко црно одело скоро ново, цена повољна, и један црни зимски половни мушки капут. Упитати Косовска 51/II десно. 128121

Продајем мали велики отоман, цена 500 динара. Упитати Влајковићева бр. 15 врата 6. 128138

ПРОДАЈЕМ: радио марке Филипс 6 лампе 3 таласа, модеран, ради без антене и земље дин. 3000, мали 5 лампе 1.600, портабл писаћу машину Адлер, модел 30.2200, Ремингтон канцеларијску 2.500, обе књижице, гоблен, велику слику 1.200, четку за глачање паркета 1.500, Вашингтонова 46 сутерен, Београд. 128162

НОВАЦА штедите радио самоградњом. Упутство за самоградњу и поправак радиоапарата, 125 слика, шеме и тако даље дин. 68,— поузећем: „Радиофон", Нови Сад, Лазе Телечког 9. 127826

СИТИ

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 ч.

Приказујемо велику музичку ПРЕМИЈЕРУ сензација Broadwaya 1941 год.

Moonbeam BAR

(Чаробне ножице)

Филм о романтичној љубави милионарке и сиромашног музиканта

У гл. ул. **George Murphy-Миша Ауер — Doris Nolan**

Додатак: Ратни журнал

ЦЕНЕ популарне 6, 9 и 12 д. 128158

ОД СУТРА (ЧЕТВРТАК) У 3, 5, 7.10 9.30 У БИОСКОПУ „УРАНИЈА"

СЛАВНИ ФРАНЦУСКИ ДРАМСКИ ГЛУМАЦ

ХАРИ БОР и дивна шармантна глумица БЕТИ ШТОКФИЛД

У премијери француског филма

КАД СУНЦЕ ЗАЛАЗИ

РЕЖИЈА: ЖАН ГРЕВИЈ

Филм о човеку у опасним годинама жељном живота, пуном чежње за младалачком љубављу и љубавним радостима...

О дивној, младој жени која се несташно заиграла са срцем човека у зрелим годинама

Од сутра (четвртак) у биоскопу „УРАНИЈА"

Ројал филм

Биоскоп СИТИ Теразије 11

ПРИКАЗУЈЕ

ДАНАС (среда) у 3, 5, 7.10 и 9.30 ч.

ВЕЛИКУ, МУЗИЧКУ, СУПЕР ШЛАГЕР

ПРЕМИЈЕРУ

најновију сензацију

BROADWYA **1941 ГОД.**

ЧАРОБНЕ НОЖИЦЕ

Филм о романтичној љубави милионарке и сиромашног музиканта

У гл. ул. асови америчанског филма

George Murphy — Миша Ауер — Doris Nolan — Gregory Ratoff — Hugh Herbert

Ексцентрични плесови — Дивна музика — Сјајна комика — најбољи амерички радио певачи — Инструменталисти — Најновије шлагер песме.

Додатак: РАТНИ ЖУРНАЛ

ЦЕНЕ популарне 6, 9 и 12 дин.

Резервишите карте на време. Повлашћене прва три дана не важе.

Балкан филм

БЕОГРАД

НАЈВЕЋИ И НАЈУДОБНИЈИ ПРЕСТОНИЧКИ ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОП

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30

раскошна мађарска премијера ерофилмске режије, невиђеног садржаја и узбудљиве еротике

НАГА ВИЗИЈА

Topárti Látomás

Снажни љубавни роман једног мушкарца, која се, очаран његовом женском једне дивне жене, борио између расплamsаних страсти и нежне љубави. У гл. ул.

Паул Јавор

Клара Толнаи, Ерми Шинор

Матинеја недељом — Претпродаја улазница од 10 часова

КОЛАРАЦ-ВРАЧАР

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 — само још данас — у 2, 4 и 6

Врхунац филмског стварања израђен према истоименој народној балади, монументалне инсценације и сјајне музике

ЗАЧАРАНА ЛЕПОТИЦА

ВАСИЛИСА ПРЕКРАСНА

Ремек дело о тројици синова који су пошли да траже своје невесте само где су им даље одјекнете стреле. У гл. ул. чувени партнер Орлове на филма „Џорџус"

С. Стољаров — Сорогожскаја — Зарубина

ОД СУТРА раскошни музички шлагер модерних песама, хумора и сјајног режије

Премијера љубави

Музичка романса са познатим америчанским старовима

Алис Феј — Џорџ Мурфи — Кен Муреј

Код Врачара свако вече од 21.15 позоришна трупа „КИШОБРАНЦИ"

КАСИНА

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30

Америчанска премијера најбоље савремене сликарске остварења по мотивима чувеног Велсовог романа!

ПОВРАТАК НЕВИДЉИВОГ ЧОВЕКА

Сензација о једном небеумљеном и невидљивом маниjаку који је цео град држао у паници, ном страху, али знали је био немоћан пред оним што се није могло видети. У гл. улогама

ВИНСЕНТ ПРАЈС НЕН ГРЕЈ

Сведећи програм популарно и необуздано „шпанско"

Џен Витерс

у филму песме, смеха и пустолоина

Песма дивљег ЗАПАДА

КОЛОСЕУМ

ДАНАС у 3, 5, 7, 9.30 ПРЕМИЈЕРА

уметничко - музичка сензација, мађарских музичких и позоришних уметника у филму

ХАЛО, БУДАПЕШТ

— Hallo Budapest —

У гл. улогама: **Kabos Gyula - Barsony Rózsi - Maly Gerö - Vaszary Piri**

НАДАЉЕ суделују: **Nemeth Maria,** најбољи драмски сопран **Gyenge Anna,** и славна чланица Метр. опере **Svéd Sándor Dr. Szedö Miklos,** славни радио певачи

Ускоро: сензационална ПРЕМИЈЕРА

Борча у Америци

- Borcsa Amerikában -

У гл. ул. **Mály Gerö Dayka Margit Gozon Gyula**

ЛУКСОР

ТЕЛЕФОН 24-217

ДОЊА САЛА у 3.15, 7 и 9.30

ГОРЊА САЛА у 2.30, 5.15 и 8

Премијера једног од најлепших филмова последњих година, извандредне **Вариер Брос драме**

Три живота једне жене

(ALL THIS AND HAEVEN TOO)

по роману **Рашеле Филд**

У гл. ул.:

БЕТ ДЕВИС и ШАРЛ БОАЈЕ

Повлашћене не важе

Молимо п. публику да обрати пажњу на почетак представа и да дођи на почетак. 128096

УРАНИЈА

Још данас у 3, 5, 7.10, 9.30

премијера америчког филма пуног акције и темпа

Кобна жена

(ЈА САМ ЗАКОН)

Главне улоге играју:

ЕДВАРД РОБИНСОН

Вивиа Бери, Барбара О' Нил

ЦЕНЕ 10 и 15 дин.

ОД СУТРА (четвртак) у 3, 5, 7.10, 9.30

премијера француског филма

КАД СУНЦЕ ЗАЛАЗИ

Хари Бор, Бети Штокфилд 128172

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, ЂОРЂА ВАШИНГТОНА 21.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ПРАВДА

Број 13.031 Година XXXVII Београд, петак 7 фебруар 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин. за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

ОДНОСИ БЕРЛИНА И ВИШИА

Адмирал г. Дарлан, са предлозима г. Петена, стигао у Париз

Повратак г. Дарлана очекује се у петак увече

Маршал г. Петен, после одговора г. Лавала, говориће преко радиа француском народу

Виши, 6 фебруар

Д. Н. Б. јавља:

Са стране која је обично добро обавештена сазнаје се да је јучерашња министарска седница била посвећена пре слободној измени мисли него ли неким коначним одлукама у вези са резултатита које је адмирал г. Дарлан донео са свог информационог путовања.

Сазнаје се, такође, да адмирал г. Дарлан у току данашњег дана поново одлази за Париз.

АДМИРАЛ Г. ДАРЛАН У ПАРИЗУ

Виши, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Данас пре подне у 11.30 часова поново је допутовао у Париз адмирал г. Дарлан са предлозима маршала г. Петена.

У добро обавештеним круговима очекује се повратак адмирала у петак увече или пак у суботу пре подне.

Како се овде најављује маршал г. Петен, после одговора г. Лавала још у току ове недеље вероватно ће одржати народу говор преко радија.

ПРЕДАВАЊЕ Г. ФОНТЕНУА О ПРАВЦУ РАДА „НАЦИОНАЛНЕ УНИЈЕ"

Париз, 6 фебруар

Шеф пропаганде новооснованог странке „Националне уније" г. Фонтенуа одржао је у хотелу „Амбасадор" предавање у коме је изнео смернице нове странке и нарочито нагласио да су се у вођству странке нашли заједно стари противници Деа и Белонот.

Странка ће изградити своју организацију по целој земљи и нарочито рачуна на омладину и радништво. У спољној политици странка заступа гледиште пуне сарадње са Немачком. Та сарадња није ништа друго него се ради на будућој политици која треба да обезбеди Француској у Европи место које одговара њеној сјајној прошлости.

ОПАДАЊЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ У ФРАНЦУСКОЈ

Виши, 6 фебруар

Д. Н. В. јавља:

Министарство рада и производње објавило је статистичке податке о кретању незапослености у Француској.

Ови подаци који обухватају како окупиране крајеве Француске показују да је од 19 октобра 1940 године наовамо број незапослености у Француској опао за 283.410.

Статистика је закључена 25 јануара о. г., кога је дана број незапослених у целој Француској износио 675.819.

У граду Паризу, број незапослених износио је 19 октобра 573.557, а 25 јануара о. г. 342.329.

У извештају се даље вели да ће претстојеће ступање на снагу новог закона о пензионама старим радницима изазвати још и даље побољшање стања на тијаци рада, пошто ће тим законом стећи право на пензионе збрињавање око 150.000 радника - стараца који ће своја места уступити млађим, незапосленим радницима.

НОВЕ МЕРЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ НЕЗАПОСЛЕНОСТИ У ФРАНЦУСКОЈ

Париз, 6 фебруар

Д. Н. В. јавља:

Јављају из Вишија да је влада предузела низ нових мера за сузбијање незапослености.

Између осталог, одобрен је кредит од 500 милиона франака за јавне радове у округу Сена-и-Оаза који добрим делом обухвата ближу и даљу околину престонице.

На једном немачком аеродрому у Северној Француској

За упошљавање незапослених у самом граду Паризу влада у Вишију досад је утрошила око две милијарде франака.

ШПАНСКИ ЛИСТ О СТАВУ Г. ЧЕРЧИЛА

Мадрид, 6 фебруар

Д. Н. В. јавља:

Лист „АБЦ" доноси чланак свог спољно - политичког уредника који, пишући о ставу британског министра претседника г. Черчила, каже између осталог да је г. Черчил још 1934 године, у разговору са америчким генералом г. Будом, рекао да је Немачка и сувише јака и да је ваља разорити.

Писац чланка каже да г. Черчил свакако ни сам не покушава да порече констатацију да је он последњих година у својој земљи био најжешћи присталица рата. Шпански новинар, такође, наводи да је г. Черчил пре неколико година рекао познатом француском књижевнику г. Мороау „да би требало да пише чланке о ваздухопловном наоружању, а не романе".

НЕМАЧКЕ ДРЖАВНЕ ФИНАНСИЈЕ

Берлин, 6 фебруар

Д. Н. Б. јавља:

Стручни лист „Дојче Штројер цајтунг" („Немачки пореска лист") објављује чланак др жавног потсекретара у министарству финансија г. Фрица Рајнхарта под насловом „Осам година националсоцијалистичке финансијске политике".

Чланак почиње речима:

„Финансирање рата обезбеђено је".

Г. Рајнхарт затим каже између осталог:

„Ми не финансирамо рат штампањем новчаница без краја и конца, него апеловањем на онај део немачког народног дохотка који се може одвојити за државу без штете по правилни ток приватне привреде.

„Потребе Рајха, уколико прелазе износи које нам дају порезе, административни приходи и ратни доприноси немачких општина, без тешкоћа се покривају издавањем благајничких записа (бонова). Тога система придржаваћемо се и убудуће, водећи рачуна о равномежи валутних и кредитних прилика у земљи.

„Колико је повољан положај на нашој новчаној пијаци и колико су здраве наше државне финансије може се видети и по томе да смо у току 1940 године без икаквих потреса извршили снижење каматне стопе за читав низ државних обвезница".

Писац чланка, затим, прикazује како су, после затеченог очајног стања финансија у часу доласка националсоцијалиста на власт створене здраве и поуздане државне финансије. Помиње између осталог да је укупни приход од пореза 1932 године износио 6,6 милијарди марака, док је 1940 године износио 27 милијарди.

Г. Рајнхарт између осталог нарочито подвлачи нормално кретање цифре новчаничног оптицаја у Немачкој. Каже да је тај оптицај 1 септембра 1939 године (дана када је почео немачко - пољски рат) износио 13,3 милијарди марака, док је 15 јануара 1941 године износио 15,8 милијарди. Према томе, вели писац чланка, оптицај новчаница у Немачкој повећао се од почетка рата до сада за свега 2 и по милијарде. При томе треба имати на уму да је то повећање не може бити природније. Поред повећаних потреба државне оружане силе, оно се објашњава и повећањем немачке државне територије и повећањем прихода и обрта немачке приватне привреде.

„Финансирање рата, каже г. Рајнхарт, здраво је па ће и надаље бити одржано на здравој основи".

Писац чланка затим излаже да укупни дуг Рајха (рачунајући ту и пореске бонове) данас износи око 79 милијарди марака, што не претставља претерано велики износ кад се имају у на уму обим и способност производње немачке народне привреде. Из тога писац чланка закључује да рат, ма колико још трајао, неће моћи да на. у ови крај ни финансијском капацитету Рајха ни немачкој валути.

На крају свога чланка г. Рајнхарт говори о даљим социјалним пореским и сродним мерама владе Рајха. Те мере иду за тим да се при разрезу порезе у још већој мери него досад води рачуна о броју деце сваког пореског обвезника. После рата ће домаћинства са мање 2400 марака годишњег прихода примати помоћ и за једно и двоје деце.

Борбе италијанске и енглеске авијације на афричком фронту узимају све жешћи мах

На грчком фронту рђаво време омета акцију патрола и артилерије

Италијански политички кругови о италијанско-француским односима

Негде у Италији, 6 фебруар

Агенција Стефани јавља:

Службено саопштење број 244 Главног стана италијанских оружаних снага гласи:

„На грчком фронту: Акције артилерије и патрола које омета рђаво време.

У Северној Африци: Наши авиони бомбардовали су и отворили митраљеску паљбу на британска механизована средства.

У италијанској Источној Африци: На северном фронту настављене су у току јучерашњег дана жестоке борбе у сектору Шерена уз учешће ваздухопловства с једне и с друге стране. Наши ловачки авиони оборили су у пламену три Бленхајма.

Подморница под командом капетана фрегате Прима Лонгобарда поред три брода поменута у билтену број 240 од 2 фебруара, потопила је британски брод „Урла" од 5.200 тона.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Лондон, 6 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Министарство за ваздухопловство саопштава да је у току јучерашњег дана уништено седам британских авиона.

Немачки војни извештај

Немачки борбени авиони над југоисточном Енглеском

Берлин, 5 фебруар

ДНБ јавља:

Немачка Врховна команда саопштава:

„Покушај непријатељских авиона да изврше лет изнад окупираних крајева, у току јучерашњег пополдне, потпуно је спомљен. Непријатељски авиони нимали су намеру да се у неколико махова приближе француској обали дуж Канала Ла Манша, али су ти покушаји разбијени одличним функционисањем немачких противавионских батерија. Дошло је и до борбе у ваздуху. У борбама у ваздуху и од стране противавионских батерија оборено је 17 непријатељских авиона.

Немачки борбени авиони успешно су бомбардовали пољска утврђења југозападно од Харвича. Осим тога, бомбардовани су и бродови на ушћу Темзе. Потопљен је један брод од 3.000 тона, а тешко оштећен велики трговачки брод.

Један немачки борбени авион извршио је успешан напад на трговачки брод 450 километара, западно од ирске обале. Брод је тешко оштећен.

Напади немачких авиона у току ноћи између среде и четвртка били су управљени против војничких важних постројења у Југоисточној Енглеској. Проузроковани су многи пожари у лучким постројењима једног града.

Непријатељски авиони нису летели изнад територије Рајха, ни изнад окупираних крајева. Противавионске батерије обориле су у 4 фебруара један непријатељски авион недалеко од Бреста. На тај начин 4 и 5 фебруара укупно је оборен 21 непријатељски авион. Три немачка авиона се нису вратила у своју базу.

У току јучерашњих борби ваздухопловни капетан г. Езау оборио је 40 авион у борбама у ваздуху".

НЕМАЧКИ ЛИСТ О ПРИЛИКАМА У НЕМАЧКОЈ

Берлин, 4 фебруар

„Франкфуртер Цајтунг" пише између осталог:

У осам сати увече 30 јануара 1933 године приближавале су се велике свечорке канцеларији Рајха. Срца већине Немаца била су уз људе у поворци, који су поздрављали маршала и канцелара. Само једна мањина стајала је у неодумици или непријатељски по страни. Време је прешло преко тих тишника, догађаји су показали да они нису имали право, њихове сумње су у ништиле. А мало је било и међу онима у поворци који су се могли надати да ће нација у току од осам година превалити најстрмији пут своје историје, да ће Немци постати водећи народ Европе и једна светска сила.

И протинници морају признати да се десило то чудо и да све то изгледа као дејство неке тајанствене силе. Између почетка тог пута и данашњег успеха налази се много догађаја које сваки трезвени мо ак може да схвати, иако изгледају прилично необични. Ипак, цели на остаје тајанствена и не може да се право објасни. У првом реду, та јанствена је појава човека, који је знао да покрене и искористи најбоље снаге нашег столећа. Кад је Адолф Хитлер, увече 30 јануара, гледао поворку пред својим прозо ом, био је он дошао канцелар, али канцелар једног сиромашног, опљачканог и ослабљеног народа. Он је имао оно што је важније од благостања и од снаге бајонета: он је располагао несаломљивом повереном милиона срдаца, у њему је ли вела ватрена вера у његово дело.

Заједно са својим народом, он је приступио том делу. Пре свега, он је ослободио народ беде и очаја. У светском сукобу, у коме се данас налазимо, ми можда помало заборављамо како је страшна била беда пре осам година, колико је храбрости требало да се од привреде са 7 милиона незапослених створи она снажна стваралачког народа, какву већ годинама гледамо пред собом. Нова држава дала је народу нове идеале и ново поузда ње, али на крају, само спонална политика била је увек велика политика. Победа од 30 јануара значила је побуну најпре против Версаја. Немачкој је било доста разговора и обећања, она сад више није молила, она је сад захтевала националну слободу. То је био највиши задатак, који је нација 30 јануара дала свом вођи.

На крају су ипак сарски Немци, Аустријанци и судетски Немци присаједињени свом народу, на крају је нација поново стекла пра во на наоружање, на крају је Немачка опет била слободна.

Да се само то десило у ових осам година, било би довољно да се говори о једној историјској по зи. Али, пошто се Немачка ослободила Версаја, истовремено се десило још један други догађај. Кад је Рајх, пре две године, хтео да скине последње окове Версаја, супротставио му се стари свет Запада. Француска и Енглеска нису схватиле, у колико су се мени Немци и њихов Рајх променили од 30 јануара 1933 године. Кад су Француска и Енглеска започеле борбу са обновљеним Рајхом, оне су присилиле Немачку да уђе у судбоносну борбу између старог и новог света. Данас више нема никакве сумње, како ће се свршити та борба. После њеног свршетка, силе које су још пре двадесет година владале у Европи, изгубиће своју превласт, а пропашће и њихов духовни свет. Европа ће поново да тражи своје водеће државе у својој средини. Немци нису, у току последних година, никада на метали своје идеје другим народи ма, као што су то чинили неки мари француске револуције. Али, неизбежно је да победник пропише не само политичке законе, већ да дру ги народи стоје и под утицајем не говог идеја. Ауторитативно вођство, подложност привреде држа ви, европска заједница — такве идеје, готово непознате у Европи од 1933 године, освојиће у новој Европи предност пред свима другима.

Већ и савременици осећају да је започела нова епоха светске историје. Оно што је било, никад се више неће вратити: оно што је било пре 1933 године, нестало је заувек. Нов дан води на новим

Јапанска штампа о односима са Вашингтоном

Питање евентуалног рата између Сједињених Држава и Јапана предмет је који највише интересује јапанску јавност

Штампа, ипак, сматра да непосредно не претстоји ратна опасност

Токио, 6 фебруар

ДНБ јавља:

„Мијако Шимбун" објављује чланак у коме говори о јапанско - америчким односима и у коме претреса питање евентуалног рата између Сједињених Држава и Јапана.

Лист каже да је питање евентуалног рата оно питање које сада највише занима јапанску јавност. Лист каже:

Може се рећи да сада не постоји разлог песимистичком расположењу и да не постоји непосредна ратна опасност. Па, чак и кад би дошло до те опасности, Јапан је спреман и мирно очекује евентуал не догађаје. Сједињене Државе треба да знају да су предузете све мере ради заштите јапанских интереса, ради одбране земље, ради што веће ефикасности јапанског оружја и уколико буде потребно, предузеће се још и нове мере. Јапанска влада, као што је то најавио мини стар иностраних послова г. Мацуока, уложиће све напоре ради одржања мира и ради спречавања катастрофе, рата између обе земље. Али, ако Сједињене Државе намеравају да нападне напад на Немачку и на Италију сваканко Јапан неће остати равнодушан.

ЈАПАНСКА ОМЛАДИНСКА ДЕЛЕГАЦИЈА ДОЛАЗИ У НЕМАЧКУ

Токио, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Као што је познато, прошле године било је у Јапану изаслан ство предати вођи немачке омладине поздравну јапанског министра просвете г. Хашиде. Млади Јапанци ће предати поменуте дарове министру спољних послова г. фон Рибентропу и на месечину Источне Кнајзе г. Балдуру фон Шираху, као и вишем вођи омладине.

Нови бразилијански посланик у Канади

Рио де Жанеиро, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Досадашњи претседник бразилијанског одбора за заштиту привреде г. Хозо Алберто, именован је за посланика у Канади.

Г. Хопкинс конферисао г. Идном

Њујорк, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Према вестима из Лондона наро чити изасланик Претседника г. Рузвелта у Лондону г. Хопкинс имао је јуче састанак са г. Идном.

Према тим истим вестима ова се њихова конференција тумачи као о проштања конференција и поста.

ПОЈЕДИНОСТИ О КОНФЕРЕНЦИЈИ ЈУЖНОАМЕРИЧКИХ ДРЖАВА

Монтевидео, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Неколико одбора, изабраних на конференцији држава око Ла Плате, на првом месту царинска, финансијска и привредна комисија, завршили су рад.

Сад је отпочела рад саобраћајна комисија која расматра извештаје својих појединих пододбора.

Сазнаје се да ће се конференцији између осталог предложити стварање сталног заједничког привредног бироа држава око Ла Плате, са седиштем у Буенос Аиресу. Главни задатак овог бироа биће вођење привредне и са обраћајне статистике.

Осим тога ће конференција у пленуму по свој прилици донети низ одлука за олакшање туристичког промета међу државама око Ла Плате.

Што се тиче саобраћаја, то ће се предложити упрошћење формалности и наједначење такса за све бродове држава потписница који врше саобраћај на Ла Плати и са поморским лукама на ушћу реке.

Пленум конференције по свој прилици ће усвојити резолуцију којом се препоручује владама Аргентине, Бразилије и Уругваја да свака за себе закључе са владама Боливије и Парагваја уговоре којима ће тим двема државама олакшати привредни излаз на море.

Најзад ће се образовати заједничка техничка комисија свих заинтересованих држава за одржавање пловног пута на Ла Плати и на његовим пловним притокама.

ДЕБАТА У ВАШИНГТОНУ О ЗАКОНУ О ПОМОЋИ ЕНГЛЕСКОЈ

Вашингтон, 6 фебруар

Д. Н. В. јавља:

У току дебате у Претставничком дому о предлогу закона о помоћи Енглеској узео је реч и републикански народни посланик г. Рид.

Овај опозиционни посланик рекао је између осталог да предложени закон даје претседнику С. А. Д. недограничену власт. Снабдевен оваквим овлашћењима, рекао је говорник, претседник г. Рузвелт постао би диктатором над целокупном британском ратном политиком.

„Доскора је г. Рузвелт тражио само неограничену власт у нашој земљи, рекао је између осталог г. Рид. Сад тражи власт и над другим нацијама, власт какву досад у историји ниједан сувлади човек није стекао законодавним путем".

Народни посланик г. Рид је г Рузвелту овлашћења каква мишљења да Сједињене Државе при том не дају претседнику ме могу да помажу Енглеску а предлог овај предлог закона.

У Румунији забрањена прерада старе гуме

Букурешт, 6 фебруар

Врло осетна оскудица у гуми при морала је Министарство за кооди нацију привреде да забрани производњу свих предмета од старе гуме. Само оне фабрике које имају дозволу Министарства војске могу стару гуму да употребе за производњу вратила који су наручено одређени.

Смањење броја свиња у Мађарској

Будимпешта, 6 фебруар

У 1940 г. опао је број свиња у Мађарској за 20%, а у још већој мери број прасади. Узроци овог пада су многобројни. Први и најважнији је недостатак сточне хране. Осим тога је неповољно утицала на број свиња политика цена за месо и маст. Из вере новог министра за снабдевање види се да влада намерава да омогући сељацима повећање производње развијајући повећани сточни. Оскудица сточне хране захтева предузимање много сложенијих мера и са те стране за сада се не може очекивати никакво олакшање.

„Банкарска служба" на италијанском фронту у Албанији

Рим, 6 фебруар

Једна од највећих јавних банака Италије „Банка националле дел Лаворо" основала је при својој филијали у Тирани нарочите испоставе, које се путовођима крећу све до борбених линија у Албанији и омогућује војницима да своје уштеђевине доносе породицама у Италији. Војници су радосно примили ову „банкарску службу" и она функционише већ одмена.

У Пешти се сматра да ће ускоро наићи нови ратни период у немачко-енглеском сукобу

Будимпешта, 6 фебруар (Телефоном)

Мађарска јавност будно прати развој опште ратне ситуације, нарочито пак еволуцију дотађаја на западу где ће, према мишљењу овдашње јавности, како изгледа, већ у најскорије време наступити нови борбени период у немачко - енглеском рату.

Данашњи пештански листови објављују опширан извештај лондонског дописника пештанске агенције о приликама, које сада владају у британској престоници. У извештају се пре свега констатује да данас у Лондону влада период великог ишчекивања будућих ратних догађаја, али да у погледу датума почетка нове борбене фазе лондонски коментари наговештавају тек средину или крај месеца фебруара.

Војне власти регрутовале су сад нове класе и врше велике маневре како би што ефикасније стале на супрот немачким инвазионим операцијама. Ратно вођство је већ довршило превентивно утврђење појединих области које би највише биле изложене опасностима искрцавања.

Што се тиче припремене ограничене активности немачког ваздухопловства, која је трајала до пре неки дан и кад су немачки бомбардери поштедели скоро десетак дана Лондон са ноћним нападима, овде се на званичном месту тумачи једино временским непригодама, а не тобожњим нестанком горивог материјала, како су то изнели страни листови навели. За сваки случај званични кругови јавно износе пред јавност да опасност евентуалне инвазије још није прошла и да ће следећи месеци бити од великог значаја. С тим у вези интересантно је напоменути да према енглеском званичном мишљењу догађаји који ће сваканко наићи наредних месеци у ствари још неће бити одлучни у погледу коначног исхода рата. Овде влада убеђење да ће рат потрајати много дуже времена, него што се то уопште може за сада замислити.

У погледу прогресивног унапређења ратног наоружања енглески кругови на првом месту истичу, наводи даље мађарски новинар у свом извештају, да су државни издаци рата сваког месеца повећани и то једино због интензивирања наоружања. Док је у месецу октобру Енглеска потрошила свега 9 милиона фунти стерлинга дневно за наоружање, дотле према најновијим подацима ова сума је повећана на 11 милиона дневно. Већ и из ових података могу закључити посматрачи колики материјални терет подноси Енглеска за осигурање и извођење предвиђеног крајњег решења рата.

Гр. Р.

ИТАЛИЈАНСКИ ЛИСТОВИ О ПОТАПАЊУ ЕНГЛЕСКОГ БРОДА

Рим, 6 фебруар

Агенција Стефани јавља:

Листови подвлаче вест из Берлина у којој се каже да је велики британски брод од 10.000 тона потопљен овних дана од стране италијанских торпиљера у Јегејском Мору и додаје да је тај брод био намењен за транспортовање аустралијских трупа. Смелост италијанске акције доказала је до веома тешких губитака међу одредима преномор ских војника који су путовали потопљеним бродом.

ПОЈЕДИНОСТИ О ЈУЧЕРАШЊОЈ БОРБИ У ВАЗДУХУ ИЗ НАД ФРАНЦУСКЕ ОБАЛЕ

Берлин, 6 фебруар

ДНБ јавља:

О јучерашњој борби која је јуче вођена у ваздуху изнад Француске обале у Ла Маншу, а у којој је оборено 17 британских авиона, сазнаје се следеће појединости:

Британски авијатичари веровали су да ће моћи да извуче напад заштићени густим облацима. Међутим, како британски авиони нису већ дуже времена вршили сличан напад, они нису рачунали с тим да је немачка одбрана дуж обале распола же са најсавременијим техничким средствима, а осим тога, ступили су у дејство и немачки авиони. У борби која је вођена оборено је, као што је већ јављено, 17 британских авиона делом дејством противавионских батерија, а делом не мачких ловачких авиона.

Британски авиони били су праћени ловачким авионима, али су о ни били немоћни против силовитог напада немачких ловачких авиона. Поштo је један део британских а виона оборен, остатак се, не пуку шавајући даљу борбу, вратио у Енглеску.

СТАВ Г. МЕРЕЈА

Вашингтон, 6 фебруар

Д. Н. В. јавља:

Г. Мерej, претседник синдикалног већа (С. И. О.) упутио је одбору за спољне послове сената меморандум којим успе је против предлога закона о по моћи Енглеској.

У меморандуму се између осталог вели да претседник г. Рузвелт помоћу неограничене власти коју би му дао овај закон, може једним потезом пера да поништи ова права која је досад извојевао амерички раднички сталеж.

Затим г. Мерej вели да је велики недостатак предлога закона о помоћи Енглеској у томе што у тај предлог закона ни је уцесела изрична одредба ко јом се забрањује употреба аме ричких ратних бродова за пра ћење конвоја намењених Енглеској.

Пред крај меморандума, г. Мерej вели:

„Ова би закон дао претседнику г. Рузвелту власт да превали на америчког пореског об везника ратне расходе страних држава".

Немачки лист о вестима по којима постоји тајни споразум између Совјетске Уније и Турске

Берлин, 6 фебруар

ДНБ јавља:

„Дојче Алгемајне Цајтунг" објављује чланак поводом тврђења британске штампе да постоји тобоже тајни споразум између Турске и Совјетске Уније. Британска штампа истовремено наводи да је тај тајни споразум закључен у циљу заједничке одбране за случај немачких напада на један део Балкана.

Лист каже да се овај покушај британске штампе има означити као пробни балон, који је пуштен у воду да се сазна како ће то деј ствовати на Босфору. После тога „Дојче Алгемајне Цајтунг" истиче да је званична совјетска агенција ТАСС енергично демантовала сва та тврђења и да, разуме се, о не ком тајном споразуму између Тур ске и Совјетске Уније уопште нема говора. Затим лист каже:

„Вероватно су у међувремену и у Лондону схватили да Совјетска Унија води реалну политику и да према томе британске спекулације не могу имати никакког дејства. Што се тиче Турске, она је увиде ла да је у своје време закључењем гарантног пакта са западним демократијама учинила један корак и да од тога гарантног пакта није ни дела великој корист Турска има сво је бриге и исто тако води трезве ну политику. Главна брига Турске је стварање повољних привредних услова за земљу. Свакако један део турске штампе наклоњен је Великој Британији, али турски домаћи ници и политичари нису наклоњени да се упусте у било какву авантуру или слепуларију. Турски домаћи ници знају всима добро да данас више не живе у доба свемоћи западних демократија. Турским државницима познати су сви они у слови и разлози који омогућавају немачку победу и који одређују и стварају слику политичког стања на Југоистоку Европе".

Агенција „Стефани" о поморским италијанским операцијама против Грчке

Рим, 6 фебруар

Агенција Стефани јавља:

Биланс тромесечних италијанских поморских операција против Грчке је очигледно повољан по Италију. Поред осталог тај биланс обухвата једно бомбардовање Крфа, које је извршено 28 новембра од стране једне италијанске ескадриле и које је било веома снажно. У свему је извршено девет поморских бомбардовања против грчко-албанске обале. Та бомбардовања су извршена на помоћу више од сто топова разног калибра и она су причинила не само велику штету него су, такође, допринела прекидању и успостављању непријатељског саобраћаја дуж обалских друмова. У свега два сукоба италијанских бродова са грчким јединицама италијанска подморница „Делфино" потопила је један грчки контраторпедер а један италијански торпиљер потопио је грчку подморницу „Протеус" која је награђена у Француској. Губици који су нанети грчкој трговачкој морнарици не могу још бити тачно утврђени али и они не носе неколико десетина хиљада тона.

ПОТОПЉЕН БРИТАНСКИ БРОД

Њујорк, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Њујоршки поморски кругови сазнају да је британски теретни брод „Окрест" потопљен недалеко од западне британске обале. Брод је имао 8.400 тона. Брод је погођен бомбама немачких авиона који су извршили напад на један конвој. Осим тога, бомбе немачких авиона погодиле су и холандски брод који плови са британском заставом „Хајмскерк" (6.510 тона), а запаљен је британски теретни брод „Кинг Едгар" (4.836 тона).

Сви они бродови пловили су у конвоју.

Осим тога, примљени су и сва ци С.О.С. са британског теретног брода „Ерли Лекус" (5.723 тоне) који је пловио из Јужне Америке за Енглеску.

АМЕРИЧКО - МЕКСИЧКИ СПОРАЗУМ

Њујорк, 6 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

„Асошјетед Прес" сазнаје из Вашингтона да ће ускоро између Сједињених Држава и Мексика бити потписан споразум о решењу еусединих односима и пријатељству. „Асошјетед Прес" додаје да ће овај споразум решити разна питања која интересују обе земље, а која су до сада остала нерешена.

Припреме за закључење овог споразума извршили су државни подсекретар министарства иностраних послова г. Сампер Вело и мексички амбасадор у Вашингтону.

На крају „Асошјетед Прес" додаје да ће овај споразум решити и питање петролејских компанијама.

Берлински коментар о политичким догађајима у Софији

Берлин, 6 фебруар (Телефоном)

У берлинском политичком круговима запажа се велико ин тересовање за развој бугарске политичке ситуације после умр жене остаке бившег министра г. Багрјанова.

С тим у вези овде се истиче да г. Багрјанов ужива велике симпатије немачких кругова, ко ји иначе још увек не крије уза роке његове демисије, како то уосталом и штампа подвлачи. Истовремено вала истаћи да у Берлину будно прате догађаје у Софији и не искључују мо гућност извесних промена у по литичком животу земље.

Ј. П.

Обавезно прикупљање отпадака у Француској

Виши, 6 фебруар

Прикупљање старог материјала и отпадака постало је у Француској законска обавеза. Прикупља ње отпадака преузима Министарство производње, уз утврђене цене.

Г. Хопкинс конферисао г. Идном

Њујорк, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Према вестима из Лондона наро чити изасланик Претседника г. Рузвелта у Лондону г. Хопкинс имао је јуче састанак са г. Идном.

Према тим истим вестима ова се њихова конференција тумачи као о проштања конференција и поста.

ПОЈЕДИНОСТИ О КОНФЕРЕНЦИЈИ ЈУЖНОАМЕРИЧКИХ ДРЖАВА

Монтевидео, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Неколико одбора, изабраних на конференцији држава око Ла Плате, на првом месту царинска, финансијска и привредна комисија, завршили су рад.

Сад је отпочела рад саобраћајна комисија која расматра извештаје својих појединих пододбора.

Сазнаје се да ће се конференцији између осталог предложити стварање сталног заједничког привредног бироа држава око Ла Плате, са седиштем у Буенос Аиресу. Главни задатак овог бироа биће вођење привредне и са обраћајне статистике.

Осим тога ће конференција у пленуму по свој прилици донети низ одлука за олакшање туристичког промета међу државама око Ла Плате.

Што се тиче саобраћаја, то ће се предложити упрошћење формалности и наједначење такса за све бродове држава потписница који врше саобраћај на Ла Плати и са поморским лукама на ушћу реке.

Пленум конференције по свој прилици ће усвојити резолуцију којом се препоручује владама Аргентине, Бразилије и Уругваја да свака за себе закључе са владама Боливије и Парагваја уговоре којима ће тим двема државама олакшати привредни излаз на море.

Најзад ће се образовати заједничка техничка комисија свих заинтересованих држава за одржавање пловног пута на Ла Плати и на његовим пловним притокама.

ДЕБАТА У ВАШИНГТОНУ О ЗАКОНУ О ПОМОЋИ ЕНГЛЕСКОЈ

Вашингтон, 6 фебруар

Д. Н. В. јавља:

У току дебате у Претставничком дому о предлогу закона о помоћи Енглеској узео је реч и републикански народни посланик г. Рид.

Овај опозиционни посланик рекао је између осталог да предложени закон даје претседнику С. А. Д. недограничену власт. Снабдевен оваквим овлашћењима, рекао је говорник, претседник г. Рузвелт постао би диктатором над целокупном британском ратном политиком.

„Доскора је г. Рузвелт тражио само неограничену власт у нашој земљи, рекао је између осталог г. Рид. Сад тражи власт и над другим нацијама, власт какву досад у историји ниједан сувлади човек није стекао законодавним путем".

Народни посланик г. Рид је г Рузвелту овлашћења каква мишљења да Сједињене Државе при том не дају претседнику ме могу да помажу Енглеску а предлог овај предлог закона.

У Румунији забрањена прерада старе гуме

Букурешт, 6 фебруар

Врло осетна оскудица у гуми при морала је Министарство за кооди нацију привреде да забрани производњу свих предмета од старе гуме. Само оне фабрике које имају дозволу Министарства војске могу стару гуму да употребе за производњу вратила који су нарочито одређени.

Смањење броја свиња у Мађарској

Будимпешта, 6 фебруар

У 1940 г. опао је број свиња у Мађарској за 20%, а у још већој мери број прасади. Узроци овог пада су многобројни. Први и најважнији је недостатак сточне хране. Осим тога је неповољно утицала на број свиња политика цена за месо и маст. Из вере новог министра за снабдевање види се да влада намерава да омогући сељацима повећање производње развијајући повећани сточни. Оскудица сточне хране захтева предузимање много сложенијих мера и са те стране за сада се не може очекивати никакво олакшање.

„Банкарска служба" на италијанском фронту у Албанији

Рим, 6 фебруар

Једна од највећих јавних банака Италије „Банка националле дел Лаворо" основала је при својој филијали у Тирани нарочите испоставе, које се путовођима крећу све до борбених линија у Албанији и омогућује војницима да своје уштеђевине доносе породицама у Италији. Војници су радосно примили ову „банкарску службу" и она функционише већ одмена.

Италијански лист о претстојећим операцијама

Пишући о инвазији Енглеске »Куриере дела Сера« стиче: »Ми не знамо да ли ће се и када моћи предузети ова огромна ратна операција, али у сваком случају ми видимо да је она већ постигла један део свога успеха«

Рим, 6 фебруар

Агенција Стефани јавља:

„Куриере дела Сера" каже да Италија и Немачка са мирношом очекују наредну велику битку против Енглеске, имајући апсолутно веру у коначну победу, а у Енглеској се осећа најтежа зебња због опасности од инвазије. То се види из говора државних управљача и новинских чланака.

„Ми не знамо, каже лист, да ли ће се и када моћи предузети ова огромна ратна операција али у сваком случају ми видимо да је она већ постигла један део свога успеха још пре него што је предузета, пошто је она већ до сада сломила нерве британског народа. Велике бриге Енглеске у овом периоду очевидна напада показују не само да Енглези високо цене ратни потенцијал Немаца него још и то да у Енглеској нико нема заблуда о стварном домаћају успеха који су по стигнути у Африци, успеха који су скупо плаћени и који никоме ко нас не постиже непосредни циљ т. ј. избацивање Италије из борбе".

Лист додаје да је извесност у победу у Италији и Немачкој за снована такође и на логици, јер што нико не види како би Енглеска могла покушати нешто с об зиром на то да је она с једне стране изгубила у Европи позиције које не могу да замени успе ши у Африци.

РАТ И КРЕТАЊЕ ЦЕНА

Берлин, 6 фебруар

ДНБ јавља:

„Кредитно друштво" („Рајхскредит-Гезелшафт") објавила је свој најновији извештај, под насловом „Цене, валуте и размена добара у Европи и у прекоморским земљама". У извештају се каже да се на пољу кретања цена запажа велики преображај у појмовима и односима. Не може више бити ни говора о неком општеевропском изравнавању цена. Од почетка рата, каже се у извештају, цене на појединим континентима развијају се потпуно самостално, независно од развоја цена на другим континентима. Док се на Европском Континенту запажа најчешће скакање цена, на Америчком Континенту запажа се напротив нагло гомилање пољопривредних, а делом и индустријских производа.

Долазе, каже се у извештају, на овом последњем пољу могли би у ближој или даљој будућности доћи и до промена, ако би нагло оружање Сједињених Држава довело до скакања цена или ако би се влада С. А. Д. решила да скине стопу са откуп злата.

Што се тиче валутних прилика, у извештају се вели, да на Континенту сад доминира рајхсмарка, удружена са лиром. При одређивању курсева према прекоморским валутама, као основно мерило све већма служи долар С.А.Д, а све више британска фунта.

У погледу развоја светске финансијске ситуације, извештај се позива на службене и неслужбене америчке извештаје који једногласно констатују да би све веће концентрисање америчког извоза у правцу Велике Британије и Канаде убрзано могло да изазове тешку ситуацију. Извештај истиче да је услед непрекидног прилива злата залиха у злату Сједињених Држава достигла рекордну цифру од 22 милијарде долара. Извештај подвлачи да овај прилив злата све већма отежава извоз пољопривредних производа из свих држава Америчког Континента.

Амерички коментар о споразуму Сједињених Држава са Аустралијом и Новим Зеландом у погледу искоришћавања њихових база у евентуалном рату са Јапаном

Генерал г. Стерлинг о заједничком енглеско-америчком генералштабу на Крајњем Истоку

Москва, 6 фебруар

ТАСС јавља:

„Красная Звезда" пише у свом међународном прегледу следеће:

„Војне припреме у Југозападном делу Тихог Океана добијају све веће размере. „Њу Јорк Тајмс" тврди да су Сједињене Америчке Државе постигле са Аустралијом и са Новим Зеландом споразум о искоришћавању њихових база у случају рата са Јапаном. Према „Њу Јорк Тајмсу", ове базе, које држе отворен пут америчкој флоти према Сингапуру, омогућиће да се задржи јапанска експанзија ка Југу. Амерички адмирал г. Стерлинг пише, залажући се за стварање заједничког енглеско-америчког генералштаба на Крајњем Истоку. Холандски министар у Токиу одлучно се опире јапанским захтевима да се Холандска Источна Индија укључи у сферу новог далекоисточног поретка, а тај став страна штампа тумачи као намеру Сједињених Америчких Држава и Велике Британије да се „Инлонезија Онај" сачува од јапанског утицаја.

„Красная Звезда" затим пише да је после конференције чланова јапанске владе са претставницима јапанске врховне команде одржане 30 јануара о. г., одржана конференција начелника генералштаба јапанске војске, морнарице и ваздухопловства. Министар рата захтевао је на тој конференцији реорганизацију јапанске војске и обуку у јапанској војсци, што је довело до затегнутости у међународној ситуацији. Страни листови заступају гледиште да су јапански војни планови већ прешли фазу припрема, што је потврђено и концентрацијом јапанских субзомених и ваздухопловних снага на остриома у Јужном Кинеском Мору, као и крстарењем јапанских ратних бродова у водама Јужне Индокине.

Механичари припремају бомбар дер за старт на јелном албанском аеродрому

ТАЈСЕЈ ЈУКУСАН КАЈ

Берлин, 6 фебруар

„Минхнер Најесте Нахрихтен" доноси следећи чланак свог дописника на Далеком Истоку:

Тајсеј Јокусан Кај претставља једну револуционарну творевину, која је у Јапану створена прошлог лета, а 12 октобра свечано је ступила на власт. Да се боље схвати та организација, коју ни у Јапану још у пуној мери не схватају, треба пре свега да се преведе њено име.

Кај значи организацију, Јокусан значи помагати, Тајсеј се састоји од речи „тај" што значи велики и „сеј" што одговара појму политике. Дакле „Удружење за помагање велике политике", значи: државног вођства. Пошто у Јапану цар држи у својим рукама државну власт и вођство, удружењу је циљ да се свим средствима заузме за то да 100 милиона Јапанаца сазнати царску вољу и да се залажи за ту вољу.

ТИХА РЕВОЛУЦИЈА

У ТЈК окупиле су се личности и кругови, који већ годинама припремају прелаз из парламентарне у ауторитативну државну форму у Јапану. Немачке победе у пролеће 1940 године прошириле су пут ка државном вођству. Те победе одузеле су државну власт јапанском либерализму, који је био пријатељски расположен према Енглеској. У пролеће 1940 године извршена је у Јапану тиха револуција без крви, која је довела на власт неимаре те револуције, на челу са кнезом Конојем. Иако у лету ТЈК још није била организована, ипак је она већ тада имала толику снагу, да су се свс постојеће организације политичке и неполитичке брзо распустиле, да би дале места новим формама. Прво дело кнеза Коноја на власти састојало се у томе да образује један савет вођства ТЈК, коме је у царево име дао налог да изради правила новог удружења. То је извршено у августу и септембру, а 12 октобра званично је организована ТЈК, уз велике свечаности.

Засада се може само утврдити, у чему се састоје дужности ТЈК. То није никаква странка, већ удружење људи и жена који деле исто светско назрење. ТЈК налази се у персоналној унији са данашњом владом (претседник владе кнез Коноје истовремено је и претседник ТЈК). Очигледно је да ће ТЈК у будућности преузети сличну улогу коју је, уставом од 1889, предвиђена за парламент. Међутим, парламент је напустио ту улогу у корист себичних жеља за влашћу.

За сада још постоји стари парламент, а устав није формално промењен. Парламент се, шта више, управо сада састаје на редовно заседање (од јануара до марта), а то заседање очекује се тим већом радозналошћу што странке више не постоје. Најмање половина чланова парламента налази се већ одавно у ТЈК. Друга половина састоји се од старе либералне опозиције, којој је међутим одузета и последња воља за борбу. То заседање биће, очигледно, лабудова песма парламента, који је тек недавно, 28 новембра, прославио своју педесетогодишњицу. Парламент нема данас више другог посла, него да одобрава предлоге владе и да признати нови изборни закон, састављен од стране ТЈК, према коме нестаје самог парламента и отвара се слободан пут ТЈК — на темељу закона и устава.

Да би се ствар лакше схватила, човек би могао осетити искушење да ту организацију назове „национал-социјалистичком. Међутим, Јапан није употребљава ту реч, а Јапанци неће да дозволе приговор да су следили пример туђе идеологије. Њихов став је утолико исправан што Јапан каткада, додуше, дозвољава да на њега делују примери из иностранства, али у својој организацији ТЈК он је створило један револуционарни изворни орган, који је чисто јапански и који нема примера у Европи. То се објашњава јапанским царском идејом којом је, изгледа, решен проблем вођства у Јапану.

ТЈК намерава да досадашњу јапанску државну и приватну форму, која се темељила на либералном индивидуализму, претвори на националистички колективизам. Тај преокрет спроводи се одозго а не одоле. Негове најјаче снаге представљају из војске и политичког национализма.

ЈЕДНА ВЛАСТ

Тешко је рећи што је, заправо, ТЈК: једна власт? Једно народно претставништво, под заштитом власти? Водећи лист „Асахи Шимбун" дошао је до следећег закључка: „С правног становишта ТЈК није ни јуристичка особа. Она не налази оправдање ни у уставу, нити је тесно повезана са државним вођством, и у стању да одлучно делује на то вођство. Нијелан јапан или пријатни статут не признаје ту организацију, тако да би се могло веселити да она претставља једног патуљка поред свих државне власти. Замета је недавно дискутовано, да ли би полиција смела да ухапси ТЈК? Наравно да она то не сме. Јер, ТЈК је фактo врши суверену власт. Тако јој је влада, поред осталог, дала право да прочи буџет и изрте закона, пре њиховог прихваћања."

Свако ко је спремаи да сарађује у ТЈК, може да приступи тој организацији. Ко, међутим, није споразуман са њеним циљевима, не треба да тајн своје мишљење, јер она не ужива заштиту као праве суверене власти. Циљеви ТЈК састоје се у томе да јапанској држави да једну политичку, привредну и социјалну форму, која ће је најбоље оспособити да се одржи у данашњој светској кризи. Пошто не постоји намера да се мења устав, ТЈК помало надомешта парламент и врши ону власт, коју устав даје парламенту. ТЈК стаја народ и државно вођство у једну заједницу.

Британски адмиралитет саопштава да је потопљен помоћни брод „Турналин"

Лондон, 6 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Адмиралитет саопштава:

Јуче, у среду, помоћни Краљевски брод „Лели Филомена" оборио је дејством својих топова један непријатељски авион за обрушавање, придошком напада непријатељских авиона на један британски конвој на пучинама према југоисточној енглеској обали.

Ниједан брод из конвоја није изгубљен нити оштећен. Међутим, Адмиралитет са жаљењем саопштава да је помоћни брод-пратилац конвоја „Турналин" потопљен, и да су рођаци посаде о томе извештени.

ОБОРЕНО СЕДАМ БРИТАНСКИХ ЛОВАЧКИХ АВИОНА

Амстердам, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Лондонски радио објавио је данас поподне да се седам британских ловачких авиона није вратило у своје базе. Они британски авиони учествовали су у јучерашњим нападима над Северном Француском.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ МИНИСТАРСТВА ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Лондон, 6 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства и министарство државне безбедности саопштавају:

„У среду увече и ноћу између среде и четвртка, непријатељски авиони бацили су бомбе у Источној и Југоисточној Енглеској и у области Лондона. Они напади били су малих размера. Штета је причињена на једном или на два места, али та штета, узета у целини, није била велика. Број жртава био је, као што јављају, мали".

ДНБ о г. Вилкиу

Њујорк, 6 фебруар

Д. Н. Б. јавља:

У вези са претстојећим повратком г. Вилкиа све већи број лица осуђује његово држање у Енглеској. У својим коментарима у „Њујорк Тајмсу" и у „Њујорк Хералд Трибјун" Херст га назива „музикантом" који скупља баштиш, али кога нико не може сматрати као озбиљну личност.

С друге стране вашингтонски „Дејли Њус" вели да г. Рузвелт није могао да спречи одлазак г. Вилкиа у Лондон и да сада не зна шта ће с њим, кад се буде пратио у Америку.

БЕРЛИН О БРИТАНСКИМ ИЗВЕШТАЈИМА

Берлин, 6 фебруар

Д. Н. Б. јавља:

У овдашњим добро обавештеним круговима истиче се да је британско министарство ваздухопловства у свом извештају од 5 фебруара о акцији британских ваздухопловних снага над Француским приморјем јавило да је том приликом изгубљено пет британских ловачких авиона.

Томе насупрот скреће се пажња да стварни британски губици износе 17 апарата.

ДВОСТРУКО ЛИЦЕ

Берлин, 6 јануар

„Хамбургер Фремденблат" доноси под горњим насловом следеће уводник:

Лорд Халифакс налази се у Вашингтону, у истом непријатном положају као и његов претходник лорд Лотеијан. Ако каже да се у Лондону још осећају доста јаки, онда би Американци могли да му одговоре да је све у реду. Ако по ложаји прикаже у црним бо мерикански би се могли с правно досетити да је већ но, па би се могло десет заинтересују само за масла

Г. Доновен конферисао са комесаром у Јерусалиму

Јерусалим, 6 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Нарочити изасланик Претседника г. Рузвелта, пуковник г. Доновен стигао је у Јерусалим, где је конферисао са високим комесаром сер Чарлсом Челом.

Д. Н. Б. О ВАЗДУШНОЈ БОРБИ НАД ЛА МАНШОМ

Берлин, 6 фебруар

Д. Н. Б. јавља:

У вези са немачком ваздухопловном победом у ваздушној борби изнад обале Ла Манша ДНБ сазнаје накнадно да је оборено 17 непријатељских авиона, и то четири апарата типа „Харикен", 12 апарата типа „Спитфајер" и 1 апарат типа „Бристол Бленхајм".

О ИСХРАНИ НЕМАЧКИХ ТРУПА У НОРВЕШКОЈ

Берлин, 6 фебруар

Д. Н. Б. јавља:

Британска радио-станица тврдила је пре извесног времена да немачке трупе у Норвешкој пате од такозване „јапанске болести". Томе насупрот је један норвешки лекар утврдио да су се немачки војници у Норвешкој навикли на климатске прилике и да је одлично расположење и стање њиховог здравља.

Уосталом, да би се спречила појава „јапанске болести" немачка интендантура је приликом исхране трупа водила рачуна о географским приликама тако да је немогућно да дође до обољења због недовољне садржине витамина у храни коју прима немачка војска.

ОДАНОСТ ИТАЛИЈАНСКОГ ЦАРСТВА МЕТРОПОЛИ

Адис Абеба, 6 фебруар

Агенција Стефани јавља:

Из свих средишта Италијанског Царства стижу вести о патриотизму и лојалности урођеника, који користе сваку прилику да истакну своју привржености и оданост Италији.

Годишњица оснивања фашистичке милиције, која је пре не колико дана прослављена у Италијанском Царству, овде је дошла тих особина, пошто су том приликом урођеници у ком пактним масама узели учешћа у дефилеу трупа у Гондару и Магалиту, изражавајући своје одушевљење властима, док је ста новништво поново положило за клетву одности Њ. В. Краљу и Цару и Дучеу, захтевајући да и оно буде укључено у борбе ре дове који се боре за славу италијанске заставе на њиховој те риторији.

ДУЖНОСТИ ОНИХ КОЈИ СЕ НЕ БОРЕ

Рим, 6 фебруар

„Ла Ведета д Италиа" под горњим насловом доноси кратак ре дакцијски чланак у коме се каже:

Борба, коју водимо против најбогатије империје света да бисмо нашим синовима дали места и могућности за добар награђени рад, тражи од нас све веће напоре, жртве и одрицања. Овај мали број, који је водио дискусије о закон рату нека се освести. Непријатељ је тврд, истрајан, бори се са опстанак и располаже са људством и средствима.

Сукоб уноси своје трагове све дубље у италијанске породице својим жртвама, рањеним, заробљеним и изгубљеним војницима. Пред дужност оних, који се не боре састоји се у пуној и безусловној солидарности са породицама војника, који се боре и хероја који су пали. Рад партије мора бити потпомогнут, поготово у његовим капиларним манифестацијама. Дужност је велика, па има места за све у овом раду патриот све солидарности.

Друга дужност оних, који се не боре је самовољно прилагођавање ратној дисциплини. У Италији неколико рационираних животних намирница. Количина хране, поготово ако узмемо у обзир далатне количи не за мануелне радинке, сасвим је задовољавајућа. У свим другим земљама у Европе деле се мање количине.

Рационирања и разне врсте намирница према месним обичајима обезбеђују потребе преко количине годишњег приноса, и поред тога даје се бонирима све оно што им је потребно. Према томе капарисање није оправдано, па је зато злочиначко. Пошто многе намирнице нису рациониране и пошто количине, које су дозвољене нису утрошене од новембра, потребно је ипак да сви штеде. Штедити значи повећавати резерве.

Треба дужност састоји се у по већању производње. Сељани, ко ји претстављају стуб нације, дни по одговарају овој улози. Ипак има из милионе лица на селу и на периферијама, која би могла да приспевају подизању многог бројних производних заједница. Дуче је као пример указао на одгој зечева, који „дивно претварају траву у месо".

Четврта дужност састоји се у искоришћавању сваког квадратног метра земљишта. Преобилна су по том предмету ло широка овлашћења.

Споменули смо само неке данске дужности оних који не боре. Има и других дужности, које улазе у овај круг: треба да се подносе жртве и свако треба да се прилагоди одрицањима у циљу сигурне победе.

ПРОИЗВОДЊА ЕКСПЛОЗИВА У КАНАДИ БИЛА ЈЕ ВЕЋА 1940 ГОДИНЕ НЕГО ЗА СВЕ ВРЕМЕ СВЕТСКОГ РАТА

Њујорк, 6 фебруар

Канадски министар муниције и снабдевања г. Хау изјавио је да је производња експлозива у Канади у 1940 години била већа него за све време Светског рата од 1914 до 1918 године.

Г. Хау је додао да је капацитет само једне канадске фабрике данас већи него целокупан капацитет свих канадских фабрика експлозива од 1914 до 1918 године.

РАДИ ОБЕЗБЕЂИВАЊА ФИЛИПИНА СЈЕДИЊЕНЕ ДРЖАВЕ ЋЕ ПОЗВАТИ 5.000 РЕЗЕРВИСТА НА ЈЕДНОГОДИШЊУ ВЕЖБУ

Њујорк, 6 фебруар

Генерал г. Гринер је изјавио да ће Сједињене Америчке Државе позвати на једногодишњу вежбу 5.000 резервиста са Филипина у циљу да се појача безбедност ове америчке базе.

ОРГАНИЗАЦИЈА ПАСИВНЕ ОДБРАНЕ НАПАЛА НА ВАЗДУХА У ЊУ ЈОРКУ

Њу Јорк, 6 фебруар

У Њу Јорку чине се велике припреме ради што боље организације пасивне одбране. Постоље организација пасивне одбране знатно је проширена. Отворене су специјалне школе за стручно образовање грађана у погледу ручавања експлозивом и давања помоћи и оказивања пасивне одбране у случају напада отровним гасовима, као и у погледу спречавог гашења пожара.

Објашњење Уредбе о снабдевању хлебом

Министар снабдевања и исхра не молио је да се изда тумачење чл. 1 Уредбе о снабдевању становништва и војске хлебом таког, да се износ од 300 кгр. пшенице или 240 кгр. брашна, колико је остављено за сваког члана домаћинства, рачуна од жетве до жетве.

Па како до нове жетве има још само 5/12 од одређене количине пшенице, односно брашна. Сва вишак изнад ових количина, којој се има додати и потребна количина пшенице за сетву, про извођачи су дужни предати Држави.

„О предњем објашњењу г. г. банови упознаће све подручне им власти".

Министар снабдевања и исхра не молио је да се изда тумачење чл. 1 Уредбе о снабдевању становништва и војске хлебом имa се разумети тако да се износ од 300 кгр. пшенице или 240 кгр. брашна, колико је остављено за сваког члана домаћинства, рачуна од жетве до жетве.

Па како до нове жетве има још само 5/12 од одређене количине пшенице, односно брашна. Сва вишак изнад ових количина, којој се има додати и потребна количина пшенице за сетву, прои извођачи су дужни предати Држави.

„О предњем објашњењу г. г. банови упознаће све подручне им власти".

Производња вештачког ђубрива

Букурешт, 6 фебруар

Министарство за координацију привреде и Генерални генералштаб предузели су мере у циљу увоза хемијских артикала који су потребни за производњу вештачког ђубрива и сличних материја.

Почетак рада у Геолошком заводу бановине Хрватске

Загреб, 6 фебруар

Геолошки завод бановине Хрватске добио је нову организациону самосталност. Поводом тога прекидом последњег предавања завршени, очекује се да ће наредних дана почети интензиван рад у њему.

Мађарска штампа о двогодишњици владе г. Цветковића

Будимпешта, 6 фебруар

И вечерње листове поселеују надању поводом двогодишњице владе г. Драгише Цветковића.

Лист „Új Nemzedék", у чланку поводом двогодишњице владе г. Цветковића вели између осталог, да је г. Цветковићу осигурање спољног мира пошло за руком и што сто тако као и учвршћење унутрашњег мира, који је остварен благодарећи српско-хрватском споразуму. У чланку се даље каже да је потписивање југословенско-мађарског пакта о пријатељству једно од најзначајнијих дела југословенске претседнике владе. За две године владе, г. Цветковић је својом успешном политиком прибавио Југославији нов број пријатеља.

Лист „Пешт" у свом чланку, уз који доноси уколаз фотографију г. Цветковића, каже поред осталог да је Претседник владе г. Цветковић успео да консолидује унутрашње и спољне односе своје земље.

„Ести Уйшаг", у чланку уз које објављује и сликаи Претседника г. Цветковића, констатује да се целокупно мађарско јавно мњење данас са пуно љубави бави одличним југословенским државником.

Лист „Непаг Орсаг Уйшаг", орган бившег претседника владе проф Бетлена, у нашем посебном двогодишњице владе г. Цветковића, истиче њена велика дела и подвлачи нарочити значај српско-хрватског споразума и пакта о пријатељству између Мађарске и Југославије, које сами деца земаља оногуљака сарадњу у заједничким интересима тешњих.

Г. Драгиша Цветковић, вели се даље у чланку, био је нарочито срећне и смирене руке у избору својих сарадника. Осим тога, њему је пошла нарочита срећа да ради уз једног тако одличног, умешног, трезвеног, стрпљивог и висбевног шефа државе, као што је Кнез Намесник.

„Југославија прославља двогодишњицу владе г. Цветковића, и ми Мађари искрено учествујемо у тој прослави. Учвршћење односа између југословенско-мађарског пријатељства, о пријатељству потписала је високо-државника споразума, а тиме о коначно једно неблагодарно и непријатно стање."

„Пешти Уйшаг" каже истим поводом да су протекле две године показале да је г. Драгиша Цветковић у последњој години европског мира правилно оцењо најважније унутрашње политичке потребе Југославије, као што је у току последње две године правилно оцењо спољно-политичке задатке своје државе. Потписивање југословенско-мађарског пакта о пријатељству претставља једно од најсјајнијих и најкорисније творења владе г. Цветковића, а сам председ овог споразума најбоље доказује дубока и искрена радост коју је он примљен како у мађарском, тако и у југословенском народу.

Мађарски листови објављују извештај из Београда, у коме се у духом иокоду прекидање најзад, које је Претседник владе г. Драгиша Цветковић дао југословенској штампи поводом двогодишњице своје владе.

Исто тако, листови у изводу преносе и писање југословенске штампе поводом двогодишњице владе г. Драгише Цветковића.

Сводне мађарски листови објављују телеграм агенције МТИ из Рима, у коме се преносе симпатично писање италијанске штампе поводом двогодишњице владе г. Драгише Цветковића.

У свом извештају агенције МТИ доноси предлог у сарадњи са г. др. Константиновићем.

Лист „А Мај Нап", вели да је министар правде г. др. Константиновић пријатељ Мађарске и побратим идеје тесне сарадње двеју земаља.

Агенција ДНБ, у извештају датираном под 4 фебруаром, јавља: „Вечерас је иступио из владе министар правде др. Лазар Марковић. Његов наследник је досадашњи министар без портфеља при Претседништву владе г. др. Мартина Константиновић."

МАЂАРСКА ШТАМПА О ПРОМЕНИ У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ВЛАДИ

Будимпешта, 6 фебруар

Сви листови обилазну вест о оставци досадашњег министра правде г. др. Лазара Марковића и о именовању г. др. Михајла Константиновића за новог министра правде.

„Пештер Лоји" на уводном месту обавештава извештај свога београдског дописника који, говорећи о новом министру правде, вели за је он у току прошле и лета 1939 године био једне од тројице универзитетских професора који су као правни стручњаци, сарађивали на остварењу српско-хрватског споразума. После потписивања споразума, г. др. Константиновић је ушао у владу као министар без портфеља, и тада је вршио велику њему улогу, јер су Претседник владе г. Цветковић и потпретседник г. др. Мачек и даље вршили модификацију свих важнијих задатак.

Швајцарски лист о двогодишњици владе г. Цветковића

Берн, 6 фебруар

„Трибун де Женев" под насловом „Једна годишњица" доноси чланак у коме се вели између осталог:

„Од скршетка светског рата сва југословенска политика тежила је за учвршћењем унутрашњег јединства и за одржавањем мира. Зато је највећа заслуга данашњих претседник Министарског савета г. Драгиша Цветковић, који управо слави другу годишњицу доласка на власт.

Г. Цветковић је примио Претседништво владе у нарочитим приликама. Један од њих је Европи он је јасно увидео да је рат неизбежан. Сви његови напори ишли су на то да победоносно супротстави своју земљу неизбежној кризи и фа сорећи да земља буде уверена у општи мотеж. Споразум са Хрватима од 26 августа 1939 године пресекао је све нетрпељивости које су постојале унутрашњем јединству Краљевине и створена је одушевљена национална атмосфера и потпуно јединство. Г. Цветковић и његов министар иностраних послова г. Цинцар-Марковић верују да мале државе треба да дају пример и тако је дошло до закључења пакта о вечном пријатељству са Мађарском, као што је то раније остварено са Бугарском".

Због снежне вејавице у Београду је само за један дан било четири судара и једно гажење

Посленици ј у престоничком саобраћају осетно се услед јаког завејавања снега који пада. Отежане саобраћаја нарочито се осећа у улицама које иницају из доле, као и оних које су асфалтиране. Услед поледице дошло је до неколико случајева судара и гажења, али сре се завршило без тежих жртава.

Први судар био је јутрос око 7.30 часова на Земунском мосту „Краља Александра Првог". Лук судио аутомобил, којим је управљало г. Херман Хербетт, из Летео је из сеоњачка кола. Г. Хер ман је покушао да уклони аутоа, али се покушао да уклони аутоа, али се кола клизнула неколико метара и својим предњим делом ударила у сељачки кола. Оштећен је само аутомобил предњем делу. Жртава нема.

Један сат касније, у 8.30 часова, код кланице „Топола" дошло је до другог судара два лукуза аутомобила. Таксн број 1986 сударио се са пробним колима број А-8. И овај судар дошло је као последица клизања асфалта, јер се кола нису могла зауставити. Шофер таксн-аутомобила Владислав Селаковић покушао је да уклони, као и шофер приватних кола Николе Кољанина, али им то није пошло за руком и проклизали су једно. Жртава нема, а ни материјална штета је неважна.

Трећи судар био је на углу Пашићева и Теразија. Саобраћајни стражар давао је знаке по штанском аутомобилу, којим је управљао шофер Јован Зорковић, да пође. Међутим, у исто време на раскрсницу је наишао и кочијаш Живко Илић са коњском запрегом. Кола су ова снопштио Палилулске затворске пекаре. Кочијаш Илић није обраћао довољно пажње на сне кола који му је давао саобраћајац и поштарска кола налетела су на кола. Коњ је оборен на земљу, а предња точкови аутомобила алексића су и пикли не колико метара кочијаша Илића. Илић је повређен по левој руци док је коњу преломљена лева предња нога.

Око 12 часова десно се четврти непредвиђен случај: судар два аутомобила. Лукузини — ауто пробим А-23 сударио се са таксн аутомобилом 1783 којим је управљало шофер Никола Марковић. Судар је био јаксан. Не мз повређених, али штета је до ста велика. Кривица је до проб них кола.

И последњи случај ове подне десно се нешто после 12 часова. То је, уједно, био и најтежи и најкомпликованији случај. Под самим мостом „Краља Александра", који води за Земун, а у Карађорђевој улици полутерет на аутомобил налетео је на тро шарићског службеника и тешко га повредио по глави и грудном кошу.

Трошаринским службеник Никола Мишић хтео је да пређе преко улице и уђе у трамвај ко је у тога момента долазио у стајалиште. У исти моменту ни шао је полутеретни ауто којим је управљао шофер Златко Лепај. Са друге стране, пак, ишла су једна шпедитерска кола. Да би избегао судар са шпедитерским колима шофер је, нагло, скренуо у лево и налетео на не опрезног човека који је, сасвим прописно прелазио улицу. Удар је био веома јак. Мишић се срушио на земљу. Одмах су позва на кола за спасавање и превез је у болницу где му је указана лекарска помоћ. Повреде су те шке природе, али нису опасне по живот.

Саобраћајна полиција покренул да је ухапсај на лицу места. Кривица је до необазривог шофера Лепаја.

Снабдевање Мађарске угљем

Будимпешта, 6 фебруар

Мађарски рударски угља раде су ним капацитетом. Високе који трпи спортују угаљ приступу редовно у престоницу и друге градове, тако да се може сматрати да су про бребене најпеће тешкоће. Шездн рударских радника у новембру про укровољно је у снабдевању Будимпеште живим угљем са 6.000 вагона, који је међутим било недовољно. Али после потписног исправљања између радног синдиката, проблем снабдевања угљем у Мађарској постоји још и даље. Постојећа угља је порасла за 93 хиљ. т. на вероватно 126 хиљ. т 1940г. у поређењу Мађарској. Дом је у 1938 г. достављао на главу 1.03 вгр. угља, у 1940 г. та количина износила је $^{3}/_{4}$ 1939. Да би се постигао степен снабдевања ма од 1938 г. производња би морала да се повећа за далих 11 хиљ. м. с. Мађарска влада обраћа нарочиту пажњу отварању нових рудника и проналажењу нових налазишта угља.

ОДБЕГЛУ КЋЕР МАЈКА ПРОГЛАСИЛА МРТВОМ

Нови Карловци, 6 фебруар

Да лепа Јелица Јанковић на се ла Путници није била богата у давача свакако би још крај био лишен једне сензације.

Јелица се заљубила у једног младића и одбегла за њега и по ред великог броја просиоца које је мајка препоручивала. Да би ово прекрила, мајка је обавести за родбину у другим местима да је њена кћер умрла. А када су рођаци дошли на погреб, добри ли су црне вести и обавештење да се Јелица удала, али да је за мајку мртва.

Ратификован совјетско-словачки споразум

Братислава, 6 фебруар

ТАСС Јавља:

Јуче је у Братислави извршена измена ратификационих инструмената совјетско-словачког споразума, закљученог 6 децембра. Овај се споразум односи на трговину и пловидбу.

У име Совјетске Уније протокол о измени ратификационих инструмената потписао је посланик у Братислави г. Пушкин, а у име Словачке министар претседник и министар иностраних послова г. Тука.

80.000 данских свиња за Генерални Гувернман

Кракив, 6 фебруар

Данско свињогојство, које је било врло интензивно, дошло је у тешку ситуацију, пошто је услед блокаде онемогућен увоз преко морске сточне хране, која је за данске сметарства неопходно потребна. У циљу немачких мера сада је полномоћна управа Генералног Гувернемента купила 80.000 свиња, које ће служити за унапређење свињогојства у Гувернементу. Данске свиње добро ће доћи за мешоритивање врло богате врсте кромпира у овим крајевима.

СКИЈАШКЕ УТАКМИЦЕ У СССР

Москва, 6 фебруар

ТАСС јавља:

У Сталинабаду отпочела је скијашка утакмица између Стаљинабада и Кирга. Стаза између на одласку и повратку 1180 километара.

У овој великој скијашкој утакмици учествују 20 врло познатих смучара.

КЛИЗАЧКЕ УТАКМИЦЕ У СССР

Москва, 6 фебруар

ТАСС Јавља:

Јуче су отпочеле утакмице за првенство у клизању.

У брзом клизању на стази од 500 метара победио је Кудрицјев са временом 44,2 секунде. У утакмици дама, на истој стази по бедила је Колченикова, у време ну од 50.7 секунди.

Немачки посланички биро у Мађарској

Будимпешта, 6 фебруар

ДНБ јавља:

У Немачком дому у Будимпешти основан је биро немачких народних посланика. Овај биро имаће за задатак да испита жеље и сугестије немачке народне групе у Мађарској и да према томе предузме потребне кораке.

Пораст промета у бугарским пристаништима

Софија, 6 фебруар

Према једној њиној министра саобраћаја Горанова, нилази да је пораство робоотправа саобраћај на Црном Мору и Дунаву. У бугарским дунавским пристаништима порастао је промет са 300 хиљада то на у 1939 на 500.000 у 1940 г. Сва дунавска пристаништа повећавају се, а поднну се нова два кеи и две луке на Црном Мору за Добруџу. У дунавским пристаништима почела је монтажа 5 механичких дизалица.

Саопштење Дирекције за спољну трговину поводом конференције од 7 и 8 фебруара

На конференцији претставника привреде, која ће се одржати 7 и 8 фебруара у Београду код Дирекције за спољну трговину, позвани су претставници свих трговинских, занатских и индустријских комора у земљи. Главни задружни савез, све пољопривредне коморе, Господарска Слога, Централа индустријских корпорација, Министарство саобраћаја — Одељење поморства, Министарство шума и рудника — Одељење за руде, Уред за контролу цена и Уред за одзор цена.

Ниже стручне привредне органи задруге, које нису позване, замолиле су да и њоу учествовати на овој конференцији.

Дирекција иоће у могућности да све оне привредне организације позове, и то с разлога, јер је број предвиђених претставника ограничен на 150.

Уопште се стога привредне органнзације, које горе нису поменуте и које на конференцији нису позване, да своје жеље и предлоге упуте конференцији путем своје надлежне коморе.

Предавање на Народном универзитету у Новом Саду

Нови Сад, 6 фебруар

На Народном универзитету у Новом Саду одржао је предавање г. Властоје Алексијевић, публициста и приетав Народне скупштине, о теми „Наша жена у књижевном стваралаштву". У свом предавању у. Алексијевић је говорио о нашој народној жени, о женској народној поезији, о Ду бровачкој женској литератури, о Милици Стојадиновић-Српкињи и њеном времену, о жени у „Омла динн" до 1918 године и о нашој поратној жени књижевнпцн. Т.

Због снежне вејавице у Београду је само за један дан било четири судара и једно гажење

Посленици ј у престоничком саобраћају осетно се услед јаког завејавања снега који пада. Отежане саобраћаја нарочито се осећа у улицама које иницају из доле, као и оних које су асфалтиране. Услед поледице дошло је до неколико случајева судара и гажења, али сре се завршило без тежих жртава.

Први судар био је јутрос око 7.30 часова на Земунском мосту „Краља Александра Првог". Лук судио аутомобил, којим је управљало г. Херман Хербетт, из Летео је из сеоњачка кола. Г. Хер ман је покушао да уклони аутоа, али се покушао да уклони аутоа, али се кола клизнула неколико метара и својим предњим делом ударила у сељачки кола. Оштећен је само аутомобил предњем делу. Жртава нема.

Један сат касније, у 8.30 часова, код кланице „Топола" дошло је до другог судара два лукуза аутомобила. Таксн број 1986 сударио се са пробним колима број А-8. И овај судар дошло је као последица клизања асфалта, јер се кола нису могла зауставити. Шофер таксн-аутомобила Владислав Селаковић покушао је да уклони, као и шофер приватних кола Николе Кољанина, али им то није пошло за руком и проклизали су једно. Жртава нема, а ни материјална штета је неважна.

Трећи судар био је на углу Пашићева и Теразија. Саобраћајни стражар давао је знаке по штанском аутомобилу, којим је управљало шофер Јован Зорковић, да пође. Међутим, у исто време на раскрсницу је наишао и кочијаш Живко Илић са коњском запрегом. Кола су ова снопштио Палилулске затворске пекаре. Кочијаш Илић није обраћао довољно пажње на сне кола који му је давао саобраћајац и поштарска кола налетела су на кола. Коњ је оборен на земљу, а предња точкови аутомобила алексића су и пикли не колико метара кочијаша Илића. Илић је повређен по левој руци док је коњу преломљена лева предња нога.

Око 12 часова десно се четврти непредвиђен случај: судар два аутомобила. Лукузини — ауто пробим А-23 сударио се са таксн аутомобилом 1783 којим је управљало шофер Никола Марковић. Судар је био јаксан. Не мз повређених, али штета је до ста велика. Кривица је до проб них кола.

И последњи случај ове подне десно се нешто после 12 часова. То је, уједно, био и најтежи и најкомпликованији случај. Под самим мостом „Краља Александра", који води за Земун, а у Карађорђевој улици полутерет на аутомобил налетео је на тро шарићског службеника и тешко га повредио по глави и грудном кошу.

Трошаринским службеник Никола Мишић хтео је да пређе преко улице и уђе у трамвај ко је у тога момента долазио у стајалиште. У исти моменту ни шао је полутеретни ауто којим је управљао шофер Златко Лепај. Са друге стране, пак, ишла су једна шпедитерска кола. Да би избегао судар са шпедитерским колима шофер је, нагло, скренуо у лево и налетео на не опрезног човека који је, сасвим прописно прелазио улицу. Удар је био веома јак. Мишић се срушио на земљу. Одмах су позва на кола за спасавање и превез је у болницу где му је указана лекарска помоћ. Повреде су те шке природе, али нису опасне по живот.

Саобраћајна полиција покренул да је ухапсај на лицу места. Кривица је до необазривог шофера Лепаја.

Снабдевање Мађарске угљем

Будимпешта, 6 фебруар

Мађарски рударски угља раде су ним капацитетом. Високе који трпи спортују угаљ приступу редовно у престоницу и друге градове, тако да се може сматрати да су про бребене најпеће тешкоће. Шездн рударских радника у новембру про укровољно је у снабдевању Будимпеште живим угљем са 6.000 вагона, који је међутим било недовољно. Али после потписног исправљања између радног синдиката, проблем снабдевања угљем у Мађарској постоји још и даље. Постојећа угља је порасла за 93 хиљ. т. на вероватно 126 хиљ. т 1940г. у поређењу Мађарској. Дом је у 1938 г. достављао на главу 1.03 вгр. угља, у 1940 г. та количина износила је $^{3}/_{4}$ 1939. Да би се постигао степен снабдевања ма од 1938 г. производња би морала да се повећа за далих 11 хиљ. м. с. Мађарска влада обраћа нарочиту пажњу отварању нових рудника и проналажењу нових налазишта угља.

Слава Удружења пензионисаних официра

У друштвеним просторијама, зија г. др. Лазар Гетић и дру ги, у Илинској бапији, чланови Удру жења пензионисаних официра и њихових чланова прославили су своју славу — успомену на дан када је 1830 године први пут установљена стајаћа војска Кнежевине Србије.

Сваке године шести фебруар обележен је свечаним помеиом добротворима и члановима друштва, који и прославом, у којој учествују сви чланови и њихова друга организација и установа." Прошле и ове године слава се одржа са мање пријатељи, у најужем кругу чланова у породице и чланова друштва.

Присуствовало је неколико старих пензионисаних официра и ратника, међу којима генерали у пензији: г. г. Стеван Радовановић, Розомер Јовановић, Душан Пенић, Александар Вукојевић, синиетички пуковник у пен

Отац са четири сина на оптуженичкој клупи

ВАРОШКИ СУД

Душан Антоновић са својим синовима Драгутином, Савом, Миладом и Ратомиром за време речи државног тужиоца

Пред Првим кривичним већем петорице, које сачињавају г.г. Михаутин Мовељевић, Драшко Стојковић, Милан Гашић, Петар Аранђеловић и Драги Ђорђевић (записничар г. др. Мирко Бесаровић) настављено је суђење Душану Антоновићу, кафеџији и његовим синовима Сави, Ратимиру, Драгутину и Милораду.

Душан, Сава, Драгутин и Милорад одговарају за напад на службеника трошаринске станице на Чукарици кад је овај хтео да их спречи у пљачки.

Сава одговара, заједно са Ратомиром, још за једно дело. Пре ма оптужници, они су једног да на уплн у стан Миланоја Шамбахера и сачекали га у купатилу. Кад је овај ушао, напали су га и одневи шеснаест хиљада динара и новчаник. Они то дело не признају. Сава каже да су га Шамбахерова деца позвала на вечеру и да је њега „Чика Мнле", као га овај зове, прнм на пао зато што је сведочио у једном спору који је Шамбахер во дио са женом. Тврди да му је ово пред Шамбахеров сни нлеки да је његов.

У наставку претреса дали су своје мишљење вештаци, који су извршили да је г. Шамбахер прет рпео теже телесне повреде и да му је вид умањен за петнаест процената. Истичу да је то много, узевши у обзир да нормалан човек нема ни 50% вида.

Затим је узео реч заступник државне тужбе г. Зоран Стојић. Он је истакао да је на претресу утврђено да постоје сви елементи који оно дело квалификују као разбојништво.

— Закон предвиђа, каже г. Стојић, да треба да постоје на весни елементи који дело некаи фикснју као разбојништво. Прво, окривљени треба својој жртви да нанесу тешку и тежу телесну повреду; друго треба да је дело извршено ноћу и, треће, треба да је припремљено. Они су сва те услове испунили.

— Господо судије, каже даље г. Стојић, — пред нама стоје и зразити претставници оних који су кумовали гангстере на Чикаго. Повнто вам је њихово држање пре догађаја, после догађаја и сад пред судом. Они се не кају и цело време се суђења ннтпов.

После тога је говорно заступник г. Милнноја Шамбахера адвокат г. Павле Миљковић. Он је подвукао да људи као што су Антоновнћи, морају дуже време да буду удаљени нз друштва како оно сн њих не би трпело.

— Познато је да је цео крај трпео од њих, — каже г. Миљковић — Они су били страх и трепет. Не само то, они су снну зеџу Милнвоја Шамбахера навели и они нз претресу сведочнх у корист оптуженнх, насупрот оно ме што тврди нихов отац.

После тога говорно је г. Добривоје Вуић, бранилац оптуже ног Душана, Драгутина, Милорада и Ратомира. Стао је на гле дишту да не сме да се поверује нскази оптуженог, јер он целу ствар преувеличава.

На крају је дао дужу одбрану адвокат г. Властн Стефановић, који је по званичној дужности бранно Сину Антоновића.

Суд је Ратомира оскудно за је дио дело нз дан г годнне робије и две године губитка чнсних пр ва. Сава је осуђен на две годнне строгог затвора за два дела.

Отац и Драгутин су ослобођени свнке кажне.

И тужба и одбрана су уложнли приговор и ревизију.

НЕМАЧКИ УСПЕСИ СА СУШЕЊЕМ ПОВРЋА

Берлин, 6 фебруар

Још пре 1914 г. Немачка је нма ла развијену индустрију за сушење поврћа, која је уживала добар међународни глас. За снабдевање војске било је од великог значаја сушено поврће које се производило у 400 предузећа за време Светског рата 1914—18. Квалитет сушеног поврћа тада није задовољио потро шаче. У последњим годинама та ин дустрија, која је од Светског рата готово била заглављена, добила је повнна нови значај, и то у вези са снабдевањем војске, службе рада и других организација. За сада баве се 80 немачких предузећа сушењем поврћа. Техника је знатно побољшана тако да су отстрањени ранији недостатцн у квалитету. Главно удружење немачких башто вана израдило је правила, која садрже норме за производњу, паковање, лагеровање и опхала за сушено поврће.

Финска искоришћава стаклене баште за производњу поврћа

Финско Министарство за нсхра ну позвало је сопственике стаклених башта, да средстаа на производња у производња раног поврћа, да би се осигурало што више хране у том периоду, који је нарочито сиромашан. За производњу поврћа одређене су сопственицима стаклених башта одређене количине горива.

Пораст промета у луци Барселона

Барселона, 6 фебруар

У луци главног града Каталоније поморски паробродски саобраћај је врло жив. Иако се рада сама о ономалном промета на мањим средњеевропским лнмпнма, ипак се у шпанским привредним круговима указује на то, као добар знак привређивања напољева Шпаније.

Производња маслина у Турској

Цариград, 6 фебруар

Култура маслинног дрвета је у Турској вад стара. Маслина је у главном заступљена унутрашњој потрошњи. У свима крајевима где је маслиново дрво одомаћено, и то пре свега у околини Измира (Смирна). Ауталнја на Јегејском Мору и Грчкнја у близини Цариграда, има читав низ малих преса и „фабрика" које се баве прерађивањем маслинског уља, научила на ново примитиван начин. Отпади, т.зв. пирина, употребљавају се врло често за ложење. У тим крајевима има око 45 мил. маслиновог дрвета. Због ннске цене уља последњих година маслина култура, остала је на врло ннском нивоу. Сада се обраћа већа пажња, а влада ставља преференцијалне бесплатне садннце на расположење. Производња маслинног уља цени се у 1940 г. на 26.000 тона према 38 хиљада у претходној. Расположиве залихе износе око 3.000 тона крајем 1940 према 5.000 крајем 1939 г. Домаћа потрошња износи 20.000 тона годишње, тако да за нашим пристаоје снега 9.000 тона.

Америчко жито за Шпанију

Усиоро стиже у Валенсију два брода С.А.Д. са 8.000 тона пшенице и брашна. Они пошиљке шаље Црвени крст С.А.Д. као помоћ Шпанији. Очекује се долазак укупно 10 бродова са житом. Тиме би било осигурано снабдевање земље до нове жетве.

Скупштина Звечанске набављачке задруге

Косовска Митровица, 6 фебруар

У просторијама хотел „Лоједина" одржана је годишња скупштина Звечанске набављачко-потрошачке задруге.

У присуству великог броја чланова скупштину је отворио г. Василије Захарјин и том приликом упознао чланове са радом у прошлој години, па је потом г. Алекса Дроњевић поднео извештај управног и надзорног одбора.

Пошто је прочитан извештај благајника, у коме је констатовано да је година завршена суфицитом од 63.000 динара, изабрана је нова управа у коју су ушли: председник инжењер г. Љубиша Митровић и чланови управног одбора г. г. Василије Захарјин, Раде Јовановић, Чеда Чедић, Миле Мијатовић, Стево Пајовић, Радојица Тирковић и Карло Палачек. У надзорни одбор су ушли г. г. Авдрија Гаралејић, Живко Илковић и Жика Пешић.

Р. Т.

ОСЈЕЧКО ПОЗОРИШТЕ ВРШИ ПРИПРЕМЕ ЗА ЈУБИЛЕЈ Г. МАРИА РАДОВАНА

Осјек, 6 фебруар

Петог марта ове године прославиће у Осјеку на веома свечан начин двадесетпетогодишњицу уметничког рада г. Марко Радовић, истакнути члан осјечког Народног позоришта „Краљевића Томислава". Управа позоришта, зове је на челу г. Марко Перковић, чини припреме за ову ретку прославу.

Г. Радован почео је своју уметничку каријеру у путујућем Митровићевом позоришту у Вараждину. Најпре је играо у драми, а доцније и у оперетама, нарочито. У популарној оперети „Сплва" појавио се 150 пута. Већ четрнаест година г. Радован ради непрекидно у Осјечком позоришту. Он је један од најпопуларнијих његових чланова.

За ову ретку прославу у Осјеку влада велико интересовање.

Д. Ј.

„Кавалериа Рустикана" приказана у Осјеку

Осјек, 6 фебруар

Управа осјечког народног казалишта приказала је осјечанима две чувене опере: „Кавалериа Рустикана" и „Паглиаци" којом је приликом као гост наступио г. Роберт Приможић, први Загребачке опере и некада њен члан осјечког казалишта. Као што је познато, г. Приможић је започео своју каријеру на бини осјечког казалишта, а до сада је вишс пута са великим успехом гостовао у Осјеку.

Д. Ј.

Рекордна производња челика у С. А. Д.

Вашингтон, 6 фебруар

Америчка индустрија челика, по стигла је нову годишњи рекорд у производњи сировог челика, од 84 мил. тона у 1940 г. Тиме је производња премашила ону из 1918 г. за 40% а за 15% ону из 1929 г.

50-ОГОДИШЊИЦА СТРУЧНЕ ШЕГРТСКЕ ШКОЛЕ У ИРИГУ

Ириг, 6 фебруар

Пре педесет година схваћена је у Срему важност и потреба општег и стручног образовања занатлијских и трговачких шегрта. Питање је решено отварањем шегртских школа.

Развитком занатства и трговине осетила се потреба оснивања шегртске школе у Иригу, па је та школа отворена 1 јануара 1891 године. Многи трговци и занатлије из Ирига и околине, па и из дальих места, свршили су ову школу, те су као угледни грађани, много допринели развитку духовне и материјалне културе. Школа је дала опе резултате који су одговарали интересима њиховог сталежа.

Наставници Народне школе не престано су вршили наставу у шегртској школи, уложили вели ке напоре, успешно васпитавајући занатлијски и трговачки подмладак. За успех, у тој школи велика заслуга припада г. Васи Ј. Рајшићу, управитељу школе. Његовим заузимањем школа је приредила многе изложбе ручних радова и цртежа, а сам тога учествовала на изложбама у Новом Саду и другим местима. За време управе г. Рајшића школа приређује на крају сваке школске године велике изложбе ђачких радова који показују леп резултат. Лепи и укусни радови сваке године привлаче све већи број посетилаца.

Мора се истаћи и рад Школског одбора који потпомаже правилан рад школе. За успешан рад важна је била и помоћ Занатлијског и Трговачког удружења.

За време од 50 година школа је пустила у живот много ученика који су као напредне занатлије и трговци заузели угледна места у своме сталежу и показали леп напредак на просветном, културном и привредном животу.

Ј.

Велико интересовање за Први национални бал у организацији Српског бициклистичког савеза

За Први национални бал у организацији Српског бициклистичког савеза, који ће се одржати 8 фебруара под покровитељством Њ. Кр. Вис. Кнегиње Олге, у Гардиском дому у Топчидеру, влада велико интересовање. Приређивачки одбор мора је да затражи и остале просторије Гардиског дома, пошто је у први мах било предвиђено. Управа Гардиског дома изишла је приређивачима у сусрет, с обзиром на значајну националну мисију ове организације. На балу ће бити отворени и Зелени и Стаклени салони Гардиског дома, а свирање два велика оркестра, један у горњој, други у доњој дворани.

Улазнице за овај бал могу се узети у књижари г. Аце Поповића (до хотела „Лондон") по цени од 100 динара. Одело за господу фрак, смокинг, униформа или народно, за даме балска хаљина.

Професор музике г. Крипс долази у Београд

Г. Крипс, бивши диригент Београдске опере, позива долази у Београд, у суботу, 8 о. м. Г. Крипс ангажован је за сталног диригента Београдске филхармоније, а верује се да ће узети учешћа и у раду Београдске опере.

Слаб рентабилитет турског рибопова на туњеве

Цариград, 6 фебруар

Сезида туњева из Црног у Мра морио Море почела је. Рибе се скупљају у Измирском заливу. Лов се већ у велико обавља. Али највећи део рибе мора поново да се баци у море, пошто се за сада риба може извозити само за Бугарску и Грчку. Турска не располаже довољно великом фабрикама конзерви, које би могле да прерађују уловљене количине. Ни алда нема у држави у довољним количинама, пошто се појавила оскудица у амонијаку. Из тих разлога лов на туњеве је прекинут.

Контрола производње масти у Бугарској

Софија, 6 фебруар

Према Уредби Министра трговине, свињско сало ће се моћи у будуће прерадити у маст само у пре дузећима снабљеним специјалном дозволом. Сало ће куповати агенти, који ће имати овлашћење Министарства трговине или Генералног комесаријата за снабдевање, по 42 лева по кгр. франко станица. До дальег остаће цена свињској масти на мало 46 лева по кгр Ова мера има за циљ да се добије преглед о расположивим количинама, као и да се омогући тачна контрола квалитета.

ЛЕГАТОРИ ДРУШТВА ЦРВЕНОГ КРСТА

Колико је хуманог рад нашег Друштва црвеног крста цењен у нашем народу, најбоље показују многобројни примери дарежљивости наших људи према Црвеном крсту. Многи наши грађани не заборављају Црвени крст ни на крају свога живота већ треба да искажу своју последњу вољу и да своју имовину поделе међу своје најближе и најмилије. Они се тада сећају добротворног рада Друштва црвеног крста и додељују му од своје имовине извесни део у виду својих легата. За последњих неколико месеци наш Црвени крст примио је за извршење својих племенитих задатака ове легате:

1) Својим тестаментом од 11 маја 1935 године, који је расправљен закључком Среског суда за град Београд О. Бр. 848-40 од 19 марта 1940 године, пок. **Милко П. Стојковић**, бивши рентијер из Београда завештао је Друштву црвеног крста легат у износу од 50.000 динара у готовом новцу. Његов синовац и наследник г. Милојко М. Стојковић, индустријалац из Београда, исплатио је овај легат у потпуности Главном одбору Друштва, и тиме извршио последњу вољу свога пок. стрица.

2) Г. Павле Винтергштајн, адвокат из Београда, својим писмом од 12 децембра 1940 године известио је г. др Ивана Бају, првог потпредседника Друштва, да је на његову иницијативу и сугестију његов бивши властодавац почивши **Рихард М. Фрелих**, бивши трговац из Београда, својим тестаментом који је обзнањен 14 октобра 1940 године код Среског суда за град Београд под О. Бр. 2704-40, поред осталих легата оставио и Црвеном крсту легат у износу од 10.000 динара, који ће се исплатити по расправи тестамента.

3) Према расподорном решењу Среског суда за град Београд О. Бр. 407-33 од 18 новембра 1940 године, пок. **Благоје Ст. Дикић**, бивши трговац из Београда, завештао је Друштву легат у износу од 10.000 динара.

4) Према писменом извештају друштвеног пуномоћника г. Дамјана Поповића, адвоката, од 7 септембра 1940 године, пок. **Никифор Миланковић**, бивши трговац из Београда, завештао је Друштву легат у износу од 5.000 динара, с тим да Друштво о првом Божићу купи за овај новац прасиће и подели их најсиромашнијим породицама у Београду, с напоменом да је то његов дар. Овај легат није још примљен.

5) Према писменом извештају друштвеног пуномоћника г. Дамјана Поповића, адвоката, од 30 септембра 1940 године, пок. **Милан Лукић**, бивши јеромонах из Београда, останио је Друштву легат у износу од 600 динара.

Нека је хвала и вечан помен дародавцима, а њихов пример нека послужи као потстрек осталим родољубивим и хуманим грађанима у нашој земљи.

Окружни суд за град Београд

Касапин Петар Урошевић који је убио своју невенчану жену осуђен на десет година робије

Петар Урошевић, педесетогодишњи касапин, и Невенка Радовановић живели су невенчани 1934 године. Свакодневне свађе између њих биле су честе. То је трајало све до пред крај децембра прошле године. Тада је Невенка напустила свога невенчаног мужа и отишла код Маргите Вачек код којс је радила као кројачица за војничке ствари. То је било 20 децембра, а већ после осам дана Невенка није била међу живима. Петар је дошао једно по сле подне и са неколико удараца ножем, у главу, срце, јетру и стомак убио Невенку.

Оптужницу државног тужиоца заступао је г. Љуба Ђорђевић. Петра туже да је дело извршио са предумишљајем (како квалификује параграф 167, одељак 2).

Судијама (г.г. Воја Ђорђевић, Михајловић, Илић, Јовић; записничар г. Андрејевић) оптуженик каже:

— Осећам се крив и кајем се. Више година смо добро живели. Али, немам шта ће ја послушао Маргиту Вачек и да одем од мене. Чуо сам да ће ја саветовала да се уда. Говорила ће ја ће ће морати да се мучи код мене касапина.

— Долазио сам неколико пута и никако нисам веровао да она хоће стварно да побегне од мене. Тога дана молио сам је да се врати и да ћемо да наћемо нови стан како се не би мучила. Кад није хтела ја сам је мо лио да ми да бар нешто од ства ри. На то је она казала „Не дам ништа и нећу да се враћам. До садило ми да перем масне касапске кошуље." Тада ми је пао мрак на очи. Извадио сам нож, којим сам неколико минута раније заклао једну свињу и ударио сам је. На знам колико пута...

ПРВИ СВЕДОК

Као први сведок појавила се Маргита Вачек. У своме исказу она тврди оптуженог да је неколико дана пре убиства поручио Невенки да ће је заклати и да ће јој се крви напити.

— Рекао је да неће она више кољорну говори... — каже г-ђа Вачек.

— Да ли знате да јој је он ра нење претио? — пита председ ник суђења г. Ђорђевић.

— Невенка је била добра и вредна жена. Помагала ми је у мојим послачким стварима. Била је у стању по петнаест сати да се не дигне са посла. Једног да на је дошла на посао и донела своје ствари. Том приликом ми је казала да неће више да се враћа мужу, јер јој је овај пре тио да ће је убити. Исто вече он је дошао и претио... Доцније је тако неколико пута и с њом разговарао по читав сат. Али последњег дана, 28 децембра, не знам шта му је било, потегао је нож и убио је.

— Јесте ли видели кад је уда рио? Јесте ли чули шта су разговарали и да ли су се свађали?

— Ја сам била у другој соби. Радила сам на машини и нисам могла да разаберем о чему су причали. Кад је све било свршено Невенка је испричала и рекла: „Убок ме"... Док сам отишла по помоћ она је била мртва.

СУОЧЕЊЕ

— Лаже, господо судије, да сам говорио да ћу је убити, — каже оптуженик на суочењу. — Нисам могао ни да помислим на тако што, јер сам је волео више него себе. Прва жена ми је била покварена, напустила ме је и никога другог нисам имао сем Невенке. Ова жена је свему крива. Она је хтела да је уда за другога. Она хоће и мене на робљу да отера.

Затим је саслушан син г-ђе Вачек Венцеслав. Он је био у соби у моменту кад се убиство десило. Попео се на сто и опрашљао електричну кабл.

— Зашто не притрча жени у помоћ? — пита председавајући.

— То се све у моменту деси ло. Ја сам видео само кад је Невенка пала. А нисам ни могао да јој помогнем, јер сам био го лорук.

Трећи сведок је Војислав Јовановић. Он је био са Венцеславом у соби, али ни он није видео кад је оптужени потегао нож.

— Само сам чуо, — каже Јо ванновић, — кад је рекао: „Добро! Нећеш да ми даш ствари?" На то му је она одговорила: „Не могу". После доћаћаја, мој друг је потрчао да зове полицајце а убица му је сиешени се добацио: „Немој да се трудиш. Сам ћу се предати." Обрисао је нож и изашао.

Државни тужилац г. Ђорђевић је у својој речи истакао, на међу осталог, ово:

— Он као касапин, навикао је да коље. Онога дана кад је убио Невенку, тек што се ратио са једног професионалног посла.

Бранилац г. др. Лаубер пледи рао је да суд квалификује дело по параграфу 167, само да узме у обзир одељак последњи у ко ме се говори о убиству у афекту, тврдећи да је оптужени био изазван кад је Невенка казала да се више неће враћати.

Суд није усвојио ни квалифи кацију државног тужиоца, ни квалификацију одбране, већ је дело квалификовао по истом па рагрофу, само по одељку првом т.ј. да је злочин извршио с ума шљајем.

Оптужени је осуђен на десет година робије.

И тужба и одбрана су уложили жалбе пред Апелационим судом.

Типизирање ципела у Турској

Цариград, 6 фебруар

На седници удружења обућара констатовано је, да ципеле коштају од 20—30 т. лира, иако њихова цена не би смела да буде већа од 12—15 т. лира. Трговци кожом и финансијери радионица за производњу ципела су главну кривицу ове скупоће. Комисија за контролу цена на основу тих констатација, одлучила је да предузме одговарајуће мере. Предвиђено је да се увеђу извесни типови и квалитети за ципеле, чија би производња била под сталном контролом комисије. Ова би тачно установила производне трошкове и утврдила маржу зараде.

Протојереј г. Самарџић одликован орденом Светог Саве трећег реда

Котор, 6 фебруар

Познати културни и просветни радник, архијерејски намесник протојереј г. Ђорђе Самарџић, одликован је орденом Светог Саве трећег реда за свој многоструки рад за просвећивање села и за ширење верске толеранције у Боки.

Д. Ж.

РАД ЛУФТХАНЗЕ У 1940 ГОДИНИ

Берлин, 6 фебруар

Немачка Луфтханза постигла је својим линијама 5.2 мил. км. Број путника износио је 95.000. Пртљага је превезено 440 тона, по шта 1.000 тона, а остале робе 900 тона. Из ових података се види да је немачки ваздушни саобраћај, упркос ограничења услед рата, постигао добре резултате

КАСИНА

доноси као следећи програм популарно „Циганче" необузданог темперамента

ЦЕН ВИТЕРС

ПЕСМА ДИВЉЕГ ЗАПАДА

Врхунац забаве у оквиру каубојских атракција и сензација! У мушкој гл. улози романтичан певач и најпопуларнији каубој Америке

ЦИН ОТРИ

1241161

БЕРЗЕ

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

Београд, 6 фебруар

На званичном и слободном девизном тржишту тенденција је непромењена. Сви курсеви су без промене, сем Сток холма који је у паду.

У приватном клирингу рађено је 640 хиљада марака по старом и 73.315 марака по новом курсу.

На ефективном тржишту тенденција је непромењена.

Ван курса рађено је 150.000 Баглуна по 85.75. После звона рађена су Далматинци по 81.75 у износу од 25.000 по номиналу. После звона рађено је 50.000 Шумских обвезница по 81. Ван курса рађена је Ратна штета, 11 комада по 477.50 динара.

На продуктној берзи тенденција је непромењена. Укупно је рађено 38 и по вагона продуката.

ДЕВИЗЕ НА ЗВАНИЧНОМ ТРЖИШТУ

Понуда—Тражња

Њујорк 44.85—44.95; Њујорк кеш 45.07—44.47; курс долара за обрачунавање 44.65; Лондон 177.77—174.87; Женева 1038.64—1026.64.

Непромењене су девизе: Лондон, Женева, Њујорк.

ДЕВИЗЕ НА СЛОБОДНОМ ТРЖИШТУ

Понуда—Тражња (Средњи курс)

Лондон 219.10—215.90 (217.50); Женева—Цирих 1281.10—1271.10 (1276.10); Њујорк 56.20—54.20 (55.00); Стокхолм 1318.37—1302.37 (1310.87).

Потуштани су: Стокхолм.

Непромењени: Лондон, Њујорк, Женева.

Рађено: 9.352 долара, 217.540 шв. фра нака.

УПРИВАТНОМ КЛИРИНГУ

Понуда—Тражња (Средњи курс)

Бонови Грчке и Турске (Солун) 38.35—37.95 (38); Софија — 16.25; Берлин: 17.92—17.72 (17.82).

14.90—14.70 (14.80).

Непромењени: Берлин, Солун.

Рађено: 713.318 марака.

Укупан промет код девиза износи 14.065.000 динара

ДРЖАВНИ ПАПИРИ

Понуда—Тражња (Рађено по — Колич.)

7% Зајам 1922 године — 100.50);

6% Зајам 1922 године — 107;

7% заложнице Државне хипотекарне банке (Сељачки) 1927 године — 102;

7% стабилизациони зајам 1931 године — 99.25;

4½ аграрне обвезнице 1934 године — 55.50 (56 — 50.000);

6% државне обвезнице (Ратлузна) 1920 године 96—96 (96.25 — 150.000);

6% далматински аграр 1933 године 81.70—81.60 (81.25—81.50 — 100.000);

5% шумске обвезнице 81.25—80.75 (80.75 — 126.000);

7% инвестициони зајам 1921 године — 101;

2½% рента ратне штете промпт. — 480 (479.50—480 — 200).

АКЦИЈЕ

Понуда—Тражња (Рађено по — Колич.)

Народне банке — 7.000 (7.060 — 36)

Привилеговане аграрне банке:

ситне — 208;

крупне 216—213 (215 — 100).

Укупан промет код берзе износи 835 000 динара.

ПРОДУКТНА БЕРЗА

Београд, 6 фебруар

Брашно: 9 вагона максимирана;

Кукуруз: 19,5 вагона максимирана по Уредби;

Јечам: 4 вагона Јужна Србија 520;

Пасуљ: 6 вагона Србија 820 дин.

КУРСЕВИ ЦИРИШКЕ БЕРЗЕ СА ПАРИТЕТИМА

Цирих, 6 фебруар

Београд 10, Париз 7.625, Њујорк 431, Милано 21.725, Берлин 172.50, Атина 3, Букурешт 2.10, Софија 4.20, Будимпешта 86, Стокхолм 102.725, Лондон 16.09.

Десетогодишњи план за румунско виноградарство

Букурешт, 6 фебруар

Министарство пољопривреде израдило је десетогодишњи план за унапређење виноградарства, који предвиђа увођење нових врста грожђа, као и оплемењивање домаћих врста.

Словачке испоруке дрва Италији

Братислава, 6 фебруар

У последње време послале су словачке лиферације дрва за Италију. Словачко-италијански трговачки уговор предвиђа контингент у вредности од 20—30 мил. круна годишње. У Словачкој се очекује да ће се овај контингент у 1941 г. потпуно искористити, пошто Италија показује интересовање, осим ни дуспројских дрва, и за друге врсте.

Ранг разних стручних школа

„Службене новине" од 6 фебруара објављују следеће одлуке о рангу разних стручних школа:

Свршена двогодишња задружна школа при двогодишњој државној трговачкој школи у Љубљани са претходно свршеном једногодишњом бановинском кметијском школом у Шент Јур ју на Јужној железници заједно, равне су са два разреда средње стручне школе и дају квалификације звањаника (§ 10 Закона о чиновницима) и то само за своју струку задружну, трговачку и магацинску.

Свршена трогодишња занатска школа Шумско-индустријског предузећа Дрвар а. д. и сиромашни течај за машиновође Геневралне дирекције државних железница заједно дају квалификације из става 1 § 45 Закона о чиновницима док лице остане у својој струци машиновође.

Четворогодишња женска занатска школа у Смедереву одговара спреми непотпуне средње школе и даје школске квалификације за звање чиновника по § 45 ст. 1 Закона о чиновницима док лица са том спремом остану у истој струци.

Нижи течајни испит у „2 Руском Довском кадетском корпусу" еквивалентан је нижем течајном испиту у нашим државним гимназијама.

Једногодишња нижа поштанско-телеграфска школа у Скопљу, Нишу, Цетињу одговара спреми непотпуне средње стручне школе и даје школске квалификације за звање чиновника по § 45 ст. 1 Закона о чиновницима док лица са том спремом остану у својој струци.

Десетомесечни стручни течај за телеграфско-телефонске механичаре, са претходном спремом од најмање три разреда гимназије или грађанске школе, одговара спреми непотпуне средње школе и даје школске квалификације за звање чиновника по § 45 ст. 1 Закона о чиновницима, док лица са том спремом остану у својој струци.

Исти овај течај, без претходне спреме од најмање три разреде да грађанске школе или гимназије, одговара спреми два разреда средње школе и даје школске квалификације за звање звањаника по § 10 Закона о чиновницима, док лица са том спремом остану у својој струци.

Прве научни течај вежбеника и прегледника станице 1919 године у Загребу са претходно свршених четири разреда гимназије или грађанске школе одговара спреми непотпуне средње школе и даје школске квалификације за звање чиновника по § 47 ст. 2 Закона о чиновницима, док лица са том спремом остану у својој струци.

Други научни течај вежбеника надгледника станице 1920 године у Загребу са претходно свршених четири разреда гимназије или грађанске школе одговара спреми потпуне средње школе и даје школске квалификације за звање чиновника по § 47 ст. 2 Закона о свобрађајном особљу.

Овим се замењује мишљење С.бр. 26140 усвојено одлуком II бр. 7000-40, као и мишљење С.бр. 509-40 усвоје одлуком II бр. 15545-40.

Четворогодишња Краљевска уметничка академија у Загребу са завршним сведочбом одговара спреми потпуне средње школе и даје школске квалификације за звање чиновника по § 45 ст. 2 Закона о чиновницима.

Винарска задруга из Славонске Пожеге ради на подизању задружног подрума

Осјек, 6 фебруар

Од пре неколико година у горњем делу Славоније са успехом ради на унапређивању и подизању виноградарства Винарска задруга у Славонској Пожеги, која је основана на иницијативу г. Степана Којдла, чувеног виноградара из Славонске Пожеге. Као што је познато, околина овог места веома је познат воћарски и виноградарски крај, али, и поред досада није било никакве организације која би се заузимала за унапређење виноградарства. За кратко време своје делатности Винарска задруга је постигла завидан успех. Поред осталог откупљен је плац на коме ће се ускоро подићи велики задружни подрум у који ће се сметати једно свих задругара. Сем тога Винарска задруга настоји да се за сади што већа површина са племенитом виновом лозом која има да замени досадашње врсте лозе које нису задовољавале у плоду. Иначе, предвиђа се да ће радови на подизању задружног подрума отпочети у најскоријем времену. То ће бити први подрум у овом крају на задружној основи. **Д. Ј.**

ПОГИНУО ОБАРАЈУЋИ СТАБЛО

Осјек, 6 фебруар

У једној шуми недалеко од славонског села Вочина одиграла се тешка несрећа приликом сече једне букве. Шумски радник Рудолф Крошић требао је да обори огромно стабло. Када је дрво већ било пресечено и почело да пада неопрезни радник је хтео да се склони устрану, па уместо тога пошао је у правцу где је падало стабло. Врх оборене дрвета закачио је несрећног радника и нанео му смртоносне озледе по глави, тако да се Крошићева смрт очекује сваког тренутка. Власти су установиле да је до несреће дошло кршењем наспа далог радника. **Д. Ј.**

ПРОСЛАВА ШТРОСМАЈЕРОВА ДАНА У НОВОМ САДУ

Нови Сад, 6 фебруар

У Новом Саду на свечан начин прослављен је Штросмајеров дан. Прославу су организовале основне школе „Јосипа Јурај Штросмајера" и „Илије Округића" из Петроварадина у заједници са соколским друштвом у Петроварадину.

Прослава је одржана у великој сали Народног спомен-дома, коју су испунили ученици свих основних школа у Новом Саду. Свечаности су такође присуствовали школски надзорник г. Владо Витошевић, као и сви учитељи из Новог Сада.

Присутне је поздравио управитељ школе „Јосипа Јурај Штросмајера" г. Адам Јемрић, који је том приликом истакао значај прославе.

Потом је о Штросмајеру говорио г. Карло Лончарић, управитељ основне школе „Илија Округић" па је школски хор отпевао „Љубим те, наша дико" од Рушњина.

Изведен је затим веома леп програм, који се састојао из рецитација, песама и позоришног комада. Програм су извели ученици основних школа „Јосипа Јураја Штросмајера" и „Илије Округића" из Петроварадина.

Иста прослава одржаће се и у недељу, 9 фебруара, у соколском дому у Петроварадину на свечаној академији. **Т.**

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Премијера „Женидбе Милошеве" одложена за дванаести фебруар

Г. Владета Поповић певао је у „Травиати" са повређеном ногом

На претстави „Травиате" догодило се непријатан случај, као што се то често дешава у Позоришту у последње време. Правцу београдске опере г. Владети Поповићу пред крај другог чина изненада поклецнула десна нога и за трен ока нашао се на поду. Пре него што је завеса пала, г. Поповић је уз велике напоре устао и отскакутао до своје гардеробе. Публика се питала: шта се то догодило? Многи су случај објаснили тиме да се г. Поповић сапло на позорници и незгодно искренуо ногу. Настават претставе било је доведен у питање. Све је зависило од тога да ли ће г. Поповић бити у стању да продужи тумачење своје улоге.

У гардероби седео је на столици узбуђен, знојава лица, прват Београдске Опере. Крај њега нашла су се два лекара. Лекари су одмах констатовали повреду. Испи су били мишљења да ће г. Поповић моћи да пева.

Г. Поповић, док му је нога била увијана фластом, жалио се:

— Још на претстави „Четири грубијана" био сам повређен. После свршетка чина у гардероби пружио ми је лекарску интервенцију шеф Урологшког одељења г. др. Иван Јованови. Том приликом г. др. Јованови напоменуо ми је да је повреда озбиљна (неписко). Нисам ни могао издржати данашњу претставу. Али ја нисам хтио, јер се од мене тражило да певам...

— Треба објавити да је г. Поповић повређено ногу како би публика то узела у обзир...

И г. Поповић с успехом, истина с укруђеном десном ногом певао је и даље.

*

Премијера опере „Женидба Милошева" од Ковачића била је заказана за суботу, 8 овог месеца. Извођење овог оперског дела на Београдској позорници одложено је за среду, 12 овог месеца (у згради код Споменика) из техничких разлога.

*

Свакодневно пре подне у згради на Врачару одигравају се пробе комада „Узоран муж". У овој комедији главну улогу игра г. Александар Цветковић.

Промене у Саветодавном одбору за банкарство

Решењем министра трговине и индустрије г. др. Андреса извршене су промене у личностима Саветодавног одбора за банкарство при Министарству трговине и индустрије. Тим решењем раз решени су дужности чланства г. г. др. Милорад Ђорђевић, др. Влада Марковић и др. Милан Протић, министар исхране и снабдевања.

На њихова места дошли су г. г. др. Рудолф Пилц, централни директор Француско-српске банке у Београду, Димитрије Богојевић, директор Београдске Трговачке банке и др. Јован Ловчевић, професор универзитета.

Премештаји у Дунавској бановини

Нови Сад, 6 фебруар

За полициског комесара Управе града Београда постављен је указом г. Живорад Рајевић, срески подначелник Среза космајског; за банског саветника Бањске управе Дунавске бановине у Новом Саду постављен је указом г. Крста Петровић, бански саветник Бањске управе Врбаске бановине. Подинадзорник полицијских агената Управе полиције у Нишу г. Милан Круљ премештен је у Претстојништво градске полиције у Крагујевцу. **Т.**

Уметнички „изливи" уз ћевапчиће и шприцере

Они којима нема места на великој сцени

Задимљена дворана. На средини стуб. Он завалња малу позоришну смештену у углу. Са њом ће за који час да покупља обилне „уметности". Тамо дефилују људи за које кажу да су давно ликвидирали са — уметношћу. Иза завесе на којој крупним, веселим словима стоји да име дворана Фридрихса Великог.... Покојни Фридрих викао да није помислио да ће име ње говог дворца отићи тако далеко!

Како су слични и како су раз личити: дворац и бина на којој пише „Сан-Сусси"; у једноме је живео цар, а од другога занатске људи — глумци.

*

„Свакога четвртка нови програм", пише на афишама. Публика жели новости; мора јој се увек дати нешто ново. Она хоће сензације, јер се боји сивих, малих догађаја. А у „Сан-Сусиу" нема баш тако много сензација.

Умрлица на какофону изводила је пре четредесет година исту композицију коју лупа и данас; певачке траио пева ће исто давно заборављене љубавне стихове, и тако даље....

Дебела госпа, кроз већ извазане шеширне зубе „умире од среће и бола..." Мадам Де Корфи..

.— Одакле ли јој то име? — питају се људи.

Неки младић, са значком у поцепаном фраку на којој стоји параграф, гледа некуд далеко. Само кад би могао! Сала је сувише мала да би могао стварно далеко да погледа. Младић нема прилично велике уши; скоро би се смело рећи клепетаве; превелико је коцкате дугачке прсте и опет гледа негде — рекло би се далеко.

— ....љубљивањем, — завршила је „примадона са вештачким, изразито зубима", грациозно се поклонила са својих сто килограма и својом „фрал шоом" пробудила младића који је далеко гледао.

Он је уздахнуо, пљувачну дувани и викнуо:

— Још један... мање соде.

Онда је почео опет да гледа — негде далеко. Можда не тако далеко као мало пре!

На бини се појавила девојка у синелемп панталонама и певала јапанску песму, а на врата још један гост. Два пут је шпуњао, оборио једну столицу и сео. Онда је наручио „десет комада са више лука" и гледао — Јапанкињу.

Она је певала и скакала на простима, а он је стално гледао и мислио — полугласно: „Јена... Што ли пева... Што...?"

Онда се склонила са бине и дошла је друга, која је нешто певала, па су се заједно појавиле, певале и, на крају, поклониле се.

Нови гост је био љут: „Зашто не певају?" — мислио је.

Њих две су скупљале бакшиш и вишле од стола до стола на врховима прстију. Гост није имао ситно ни викао је на келнера.

Пауза. Свирање су се упамтиле.

*

Музика и жагор гостију су се помешали. Коментари и крик тике су падале. А они иза бине, они су се неуморно спремали за нове тачке, и нове напоре. Хтели би да прикажу нешто стварно. Хтели би, али се не мо же.. Људи, ма колико били, чак и они упрошћени, желе нешто ново. Стара времена су прошла, стари програми није више ни тересантан. Неки се боје старих скечева — неће да буду старомодни, неизина је досадан и неинтересантан — већ раније су га видели. Зато падају коментари — мало утешни за оне који су се на бини мучили.

Све теже даље. Пауза је прошла. Једна сијалица се угасила. Друга шкиљи — један пар се искренио испред прекидача па не дозвољава келнеру да проће и да је угаси.

Завеса се до пола отворила. Два намалана дрвета од платна више на кошуљу; помало се лељају.

На сцени двоје — „стари". Из дијалога се види да чезну за младошћу; једно другом предају уметне руже. Публика се сме је. Глумци су мислили да изазову својим супротан ефекат.

Опет певају. Рефлектор испред бине није нешто у реду. Прима ш је остално виолину и пошао да ја оправи.

— Склоња се... Не квари идилу...

Један глумац је некад био славан. Играо је Мачулаћа. То име му је и остало. Играо је и Гопсека. Сада пева памфлете, игра првог љубавника и шушка...

*

Блиски се крај. Певачица умире у сеидању. Младић са клем павим ушима је престао да гле да у даљину. Љути гост је затворио једно око. Дорћолка са младежом на врату се огласила — забранила је мужу да гледа у позорницу, а није хтела да каже у — пепељницу.

— Ће ти умрам мајкооо...!

— Плати...

Дошла је последња тачка. Певачи, у дуету, запрнули су се. Дим од дувана и ракијска испуњено је салу.

— Такси, такси.... **Д. М.**

УБИО ОЦА ГВОЗДЕНИМ ВИЛАМА

Осјек, 6 фебруар

У славонском селу Пожешким Михаљевцима одиграо се тежак злочин у коме је на један начин изгубио живот имућни земљорадник из тога села, Матија Шолић. Он је још од раније имао рачуи са својим сином Симом који је оцу отказао послушност и рада на своју руку, расипају ћи очеву имовину, што је Мати ју присилило да Симу отетрани са свог имања.

Последњих дана погинули сељак носио се мишљу да избаци сина из куће. Око тога је избио жесток сукоб. У свађи Сима је навалио на оца и са неколико снажних удараца разрезао му гвозденом вилом лобању. Мати ја је од задобивених повреда убрзо умро. Убица је по извршеном убиству ухапшен и јуче је спроведен у истражни затвор Окружног суда у Славонској Пожеги. По овој кравој породичној драми власти су повеле истрагу. **Д. Ј.**

Успех обавезног пријављивања залиха у Мађарској

Будимпешта, 6 фебруар

Према наређењу владе од пре три недеље, морале су се обавезно пријавити све резерве пољопривредних производа. Владин лист „Егетш Ујшаг" саопштава, да пријављене количине резерви превазилазе сва очекивања. Пријављено је само резерви сточне хране за исхрану стоке, како лист јавља, око 2.000 вагона. Из овога се закључује, да су велепоси задржавали велике количине неоправдано, због чега ће бити кажњени.

СЛЕДЕЋИ ПРОГРАМ

У БИОСКОПУ КОЛАРАЦ

Монопол Тесла филм

Велика музичка сензација савршеног хумора, сјајне режије и богате инсценације

ПРЕМИЈЕРА ЉУБАВИ

Филм који ће Вам пружити два сата забаве и правог уживања својом оригиналношћу и темпераментом!

У гл. улогама:

АЛИС ФЕЈ — КЕН МУРЕЈ
ЏОРЏ МУРФИ

НИЗ ДИВНИХ МЕЛОДИЈА!

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

Дискусија у Претставничком дому о г. Рузвелтовом нацрту

Вашингтон, 8 фебруар

Агенција Авас јавља:

Више говорника већине изјавило се у Претставничком дому за нацрт закона о давању бродова под најам. Неколико чланова Претставничког дома разправљало је и о предлозима амандмана у којима се пред више ограничење суме предвиђене за расходе, а исто тако за брањење америчким бродовима да плове по ратној зони.

Шеф парламентарне већине је Маккорник изјавио да би „победничка осовина применила своју вољу према Сједињеним Америчким Државама" и да исактивност претставља „по зив на мегдан".

Републиканац г. Кнутсон рекао је „да америчком народу исто тако куца срце као и пред улазак Сједињених Америчких Држава у Светски рат".

После седнице, кругови блиски влади сматрали су да ће за конски нацрт бити изгласан са знатном већином.

Г. ХАЛ О ОСЛОБОЂЕЊУ ФРАНЦУСКОГ КАПИТАЛА У АМЕРИЦИ

Њујорк, 6 фебруар

Поводом јучерашње посете француског амбасадора г. Еја који је понова замолио за ослобођење запленьених француских потраживања у циљу купо вине животних намирница за неокупирану област Француске г. Хал је изјавио да се то питање стално проучава и да се улаже напор да се добије тачна слика правог стања исхране у незаузетој области Француске. Нарочито постоји интересовање за децу у тој области. Међутим, још није ништа решено о ослобађању француских ношчаних резерви. Г. Хал је указао на то да би у случају потребе те намирнице за француску децу могле бити отпремљене без подвргавања енглеској блокади али није хтео ништа ближе о овоме да изјави. Његове изјаве изазвале су утисак као да он за сад још није уверен о потреби да се целокупно француско становништво снабде животним намирницама.

У ПАРИЗУ ВЕРУЈЕ СЕ ДА ЋЕ Г. ДАРЛАН ПОЗВАТИ Г. ЛАВАЛА У ВИШИ

Париз, 6 фебруар

Кругови блиски „Отел ди Парк", у вези са путем г. Дарлана у Виши, веома су резервисани.

Његов пут, каже се, показује да још није дошло до пуног компромиса између маршала г. Петена и г. Лавала. Ипак се верује да ће, дођи до компромисног решења и да ће г. Дарлан позвати г. Лавала у Виши.

АРХЕОЛОШКИ РАДОВИ У ШПАНИЈИ

Мадрид, 6 фебруар

Д. Н. Б. јавља:

Јављају из Кордове да су тамо приликом копања темеља за неку нову зграду нашили на остатке неког гробља из римског доба.

Одмах су донесене одлуке о даљим археолошким ископавањима на том месту.

Стручњаци претпостављају да нађено гробље потиче из друге половине 4 столећа.

НОВА ХАПШЕЊА У РУМУНИЈИ

Букурешт, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Министарство унутрашњих послова саопштава да је 4 фебруара ухапшен известан број лица. У са општењу се даље каже да се и да ље настављају претметачине и да је приликом тих претметачина пронађена извесна количина оружја.

Војни суд осудио је јуче 31 ли це на затвор од 3 месеца до пет година, а девет лица је пуштено иопод суђења.

КО ЋЕ ДОБИТИ РАТ?

Вашингтон, 6 фебруар

Агенција Авас јавља:

За време седнице Претставничког дома једна маскирана жена, одевена у циру хаљину, одједном је почела да вичe са галерије за публику. Она је одмах ухапшена а затим је одведена у канцеларију војних ађутана, где је изјавила да је хтела да привуче пажњу скупа и да му да разумети да прави победник у рату неће бити ни Енглеска ни Немачка, већ — смрт.

После 6 часова, поменута жена пуштена је на слободу.

СЛОВАЧКА ПРИШЛА ТРОЈНОМ ПАКТУ

Братислава, 6 фебруар

Д. Н. В. јавља:

Словачки парламент усвојио је данас једногласно законски предлог о приступању Словачке Тројном пакту.

ЛОРД ВИЛИНГДОН ВРАЋА СЕ У ЕНГЛЕСКУ

Амстердам, 6 фебруар

Д. Н. Б. јавља:

Лондонски радио објавио је вест према којој се лорд Велингдон враћа у Енглеску.

Као што је познато лорд Вилингдон се налази на челу британске трговинске делегације која преговара са јужно - америчким државама. Повратак лорда Вилингдона је у вези са здрављем његовим пошто не мо же да подноси климу која влада у Јужној Америци.

У даљем извештају лондонске радиостанице каже се да ће британска трговинска делегација без даљег задржавања отпутовати за Колумбију и Венецуелу.

ЗАБРАЊЕН ИЗВОЗ ХАРТИЈЕ И КАРТОНА ИЗ ШВЕДСКЕ

Стокхолм, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Почев од 6 фебруара из Швед ске је забрањен извоз хартије, картона, кеса од хартије и коше рата. Ова роба може се извози ти само посебним дозволама.

Ова забрана не обухвата ино-виниску хартију, импрегнирани картон и плоче од дрвених влак на.

НОВИ ЗЕЛАНД У САДАШЊЕМ РАТУ

Макао, 6 фебруар

Агенција Стефани јавља:

Јављају из Велингтона да продужење рата у Европи почиње све више да се осећа у политичком и привредном животу чак и Новог Зеланда, јер неки део становништва није ни најмање убеђен у потребу да и даље под носи све веће жртве и да шаље људство, оруђе и материјал за један рат који нема ничег за једничког са Новим Зеландом.

Незадовољство становништва почиње чак да се манифестује и у политичким круговима и у другим круговима владе. Сарадња изме ђу чланова социјалистичке већине и националистичке опозиције прети да ће се претворити у расцеп, пошто обе ове странке желе да саме владају, како би боље могле да искористе за своје циљеве садашњу ситуацију.

НОВЧАНЕ ОЛАКШИЦЕ ЗА ВРЕМЕ БЕЧКОГ ПРОЛЕЋЊЕГ САЈМА

Беч, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Поводом Бечког пролећњег сајма у 1941 могу лица која се легитимишу уласницама Бечког сајма да код банака и других новчаних завода у Бечу а на терет посебних туристичких кон та подигну по 100 рајхсмарака за сваки дан боравка у Бечу.

Новац се може подићи по че тири дана унапред.

Ова одредба важи од 9 до 16 марта 1941 и односи се и на пут ничке повереничке рачуне, шведске, норешке и данске марке.

ГОСТОВАЊЕ БЕРЛИНСКЕ ОПЕРЕ У ОСЛУ

Берлин, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Берлинска опера гостоваће у Ослу од 16 до 26 фебруара.

САРАДЊА КАНАДСКЕ И БРИТАНСКЕ ФЛОТЕ

Лондон, 6 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Ратни бродови канадске мор нарице, који сарађују са британ ском флотом, имаће своју базу и свој штаб у Великој Британији.

Командор г. Мареј биће запо ведник канадских снага у Уједи њеној Краљевини.

ВОЈНА КОНТРОЛА У РУМУНИЈИ

Букурешт, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Војна команда у Букурешту сваш штава да ће у престојећи били уве дана контрола војних органа и да ће њена дана за то одређена ко старити градом и даљу и ноћу, ра ди одржања реда односно спреча вања евентуалних инцидената.

Самоубиство једног финансиског инспектора

Сисак, 6 фебруар

У Саву је скочио, Томислав Шварц, финансиски саветник из Загреба. У писму које је самоубица оставио каже се да је за своју смрт крив алкохол.

За крађу златног крста — две године строгог затвора

Драгомир Дољанчевић из О стружнице хтео да се на цеки на чин докопа сувога злата. Од сеоких начиња учинио му се најзго днији овај: да упадне ноћу у цр кву и да украде златан крст.

Тако је и учинио.

Једанаестог септембра прошле године разбио је прозор на олтару отстружничке цркве, ускочио у олтар, са чаше трпезе узео крст од злата и извукао се напоље.

Због тога му је судило веће тројице Окружног суда за округ београдски, са председником г. Павлом Стевановићем и члановима г.г. Душаном Мишићем и Драгутином Протићем, Записник је водио г. Миладин Ђорђевић.

Ево како сам Драгомир прича о учињеном делу:

— Чувао сам краве и једног да на дошао ми је неки човек кога раније никад нисам видео. Он ме је запитао: „Имали овде неко да прода старо злато?" После тога, нисам га више видао, али сам мислио како ће доћи до злата. Сетио сам се да у цркви постоји златан крст. Зато сам и ушао у олтар.

Суд је донео пресуду, по којој се Дагомир кажњава на две године строгог затвора.

— Јеси ли задовољан пресудом? — пита осуђеног претседа ујући г. Стевановић.

— Јесам!

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ ГЛАВНОГ СТАНА У КАИРУ

Каиро, 6 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Главни стан британских сна га у Каиру саопштава:

Либија: наше напредовање ка Бенгазину спроводи се на задовољавајући начин.

Еритреја: наше војне снаге западније сада италијанске јаке положаје пред Керепом ју жније, италијанске војне снаге које су се повукле из Барентула у правцу Истока, потиснуте су у области Толе. Досад је за робљено око 1.500 непријатељских војника, већином Италијана, а поново је запленьен ратни материјал разне врсте. Приликом ваљних операција према Судану наши су губици били незнатни.

Абисинија: у нашем надирању почевше гондарским друмом остварен је повољан напредак, и по ред многобројних минских поља која је непријатељ оставио да би заштитио своје повлачење.

Италијанска Сомалија: свако дневно све више продиремо на свима секторима преко непријатељске границе. Досад је непријатељ претрпео губитке неспоредиве нашим губицима, ко ји су били незнатни.

ТАЈЛЕНДСКО - ИНДОКИНЕСКИ ПРЕГОВОРИ

Токио, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Данас поподне стигла је у Токио авионом француско - индокинеска делегација која је одређена да води преговоре за примирје са Тајлендом. Делегацију састављају 7 чланова, на челу са француским амбасадором у Токиу г. Арсеном Хенри.

Преговори између претставника Тајланда и француске делегације започеће сутра поподне у министарству иностраних послова.

Француски амбасадор г. Хенри Арсен а исто тако и вођа тајландске делегације принц Варавано посетили су данас поподне министра иностраних послова г. Мацуоку и изванредног изасланика г. Матсумиа ради прелиминарних разговора.

ДАНСКИ ПОЛИЦИЈАЦИ У НЕМАЧКОЈ

Берлин, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Данас је стигла у Берлин делегација од више чланова данских полицијских официра под вођством полицијског генерала г. Далиха. Исто тако у делегацији се налазии шеф информисаних данских полицајаца, полицијски директор г. Дал. Дански полицајци провешће извесно време у Немачкој.

Претставници данске полиције биће гости немачких полицајаца а приликом прославе полицијског дана који ће се прославити 15 и 16 фебруара биће присутни.

Мађарска индустрија жижица

Будимпешта, 6 фебруар

МТИ јавља:

„Будимпештани Ертеши" јавља да је главна скупштина „Општег мађарског а. д. за индустрију жижица" (које има фабрике у Будафоку, Кечкемету и Сегедину) које је у вези са шведским трустом жижица, решила да повиси друштвени капитал од 800.000 на 1,600.000 пенга. Постиг нут је потпун споразум са швед ским интересентима о начину из вођења ове трансакције.

ОДМАХ ПО ИЗЛАСКУ ИЗ ЗАТВОРА ИЗВРШИО КРАЂУ

Косовска Митровица, 6 фебруар

Органи градске полиције из Косовске Митровице успели су да ухвате Шерифа Кутовића, радника, који је недавно из затвора у стану г. Саве Кујачића, пензио нера. Он је том приликом однео већу количину сувог меса. Крад љивац је предат државном тужи оштву које га је ставило у при твор.

Т.

ВЕЛИКИ СМЕТОВИ У ЗАГОРЈУ

Варажданн, 6 фебруар

Неколико дана у Загорју, а на рочито у Вараждину и околини, непрестано пада снег. Велики снежни сметови прете да потпу но онемогуће саобраћај, тако да већ сада возови стижу са велким задоцњењем. Ови велики снегови потсећају на страшне ме ћаве из 19928 — 1929 године, ка да су уопште скоро није могло изаћи из куће. Разлика је само што сада влада релативно то пло време, па мештани страхују да ће по престанку снега настати велике поплаве.

Италијански политички кругови о изјави г. Идна

Рим, 8 фебруар

ДНБ јавља:

У италијанским политичким круговима не указују особито на изјаву енглеског министра спољних послова г. Идна о правима Хајле Селасија на абисин ски престо и о спремности енглеске владе да му после рата у томе помогне. Италија на ову изјаву не може да одговори ништа друго него да продужи рат заједно са савезничком Немачком, за своја права и за своју будућност а против Енглеског Царства,

ИТАЛИЈАНСКИ ОДНОСИ СА ФРАНЦУСКОМ

Рим, 6 фебруар

ДНБ јавља:

У италијанским круговима изјављују у вези са унутрашњим политичким питањима, сада актуелним у Француској, да су италијанскофранцуски односи уређени искључиво одредбама споразума о примирју. Италија се приђржава једино тих одредаба и интересује се само за питања која су у вези с тим одредбама. Међутим, ако је реч о питањима која су чисто унутрашњег политичког значаја која се не тичу непосредно Италије, па због тога Италија према тим питањима и не заузима став.

Мађарски парламент ратификовао је пакт о југословенско - мађарском вечном пријатељству

Будимпешта, 6 фебруар

МТИ јавља:

Мађарски парламент усвојио је данас у трећем, коначном читању, предлог закона о југословенско - мађарском вечном пријатељству.

На истој седници усвојен је, такође у трећем читању, предлог закона о приступању Мађар ске трипартитном пакту.

ПРЕСУДА ВОЈНОГ СУДА У БУКУРЕШТУ

Букурешт, 6 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Војни суд у Букурешту осу дио је 31 лице, на казне које се крећу од 3 до 5 година робије. Девет других оптужених лица ослобођена су.

Ова лица била су оптужена због учешћа у последњим дога ђајима у Румунији.

Г. ДР. ЛАЈ РУМУНСКОМ НАРОДУ

Букурешт, 6 фебруар

ДНБ јавља:

У оквиру немачког часа радио-Букурешта вођа рада г. др. Лај у пуно је немачко поздравних ре чи румунском народу. Г. др. Лај рекао је поред осталог:

„Румунија ће све више еватити да смо ми Немци прави пријатељи румунског народа. Немци су увек ни да ће Румунија напредовати под вођством управљача државе генера ла г. Антонеска, у коме је румунски народ нашао најпогоднију лич ност. Румунско богатство изазвало је завист извесних земаља, а у пр вом реду Енглеске која се није у стручавала да помоћу разних срет става припреми богатство Румуније. Али, Румунија су на време увидели ту опасност и определили се запри родну сарадњу са Немачком. Ру мунски и немачки интереси су исто летни"

На крају је г. др. Лај изразио своју наду да су створене здраве основе за заједничку сарадњу из међу Немачке и Румуније и израз но своју жељу да та сарадња буде што плодније.

Турнеја лењинградских глумаца

Москва, 6 фебруар

ТАСС јавља:

Једна група познатих глумаца из Лењинграда предузела је тур неју по Совјетској Унији. Тру па ће играти у појединим војним пристаништима, у пограничним градовима и касарнама. Ове пре ставе намењене су искључиво војницима.

Сличне турнеје приређене и по зоришта у Кијеву, Одеси, Азер бејџану и још неким месима.

АУТОМОБИЛСКА КАТАСТРОФА У МАРОКУ

Виши, 6 фебруар

ДНБ јавља:

Примљен је извештај из Рабата да је на друму Мекнез-Рабат дошло до судара аутомобила. Погинуло је три лица, а девет о особа задобило је теже повреде.

Друга редовна седница Градског већа одржаће се у петак

У петак, 7 фебруара у 18 часо ва одржаће се у великој дворани за седнице друга редовна се дница Градског већа Општине града Београда.

На дневном реду налаза се пре ко шездесет предлога, између којих и предлог за избор Грађе винског одбора за 1941 годину, за избор Управе пензионог фон да, предлог Правилника о саста ву и раду Одељења за снабдева ње, за одређивање новопостављених већника у сталне одборе, за класификацију улица у редове из подручју Одељка у Зему ну, предлог за израду тротоара на пијаци „Сењак", предлог да се Добровољној ватрогасној чети Београд 2 уступи на бесплат но уживање општинске зграде у Шумадијској улици број 1, да се Друштву „Аеропут" уступи у за куп општинско земљиште код Подвожњака, да се Инвалидском удружењу и Колу Српских сест ра продужи закуп општинских киоска, да се службеницима Оп штине града Београда исплате наднаде за болничке трошкове као и Општој државној болници наднада за трошкове за лечење општинских службеника С. К. Ју гославије" додељене са 50.000 ко мада опека са изградње „Пионир". На дневном реду надаси се и предлог за образовање комисије за претрес предлога буџета за 1941-42 годину.

Делегација грађана са Вождовца код претседника Општине г. Томића

У кабинету претседника Београд ске општине г. Јеврема Томића примљена је пре подне једна де легација грађана са Вождовца, коју су сачињавали виши савет ник Министарства шума и руда инжењер г. Јован Савић, инспек тор Министарства просвете у пензији г. Ђорђе Везмар и секре тар Медицинског факултета г. Чедомир Милошевић, који су пре дали претседнику г. Томићу пи смену претставку са захтевима за уређивање овога краја пре стоничке и каддрмисаље улица Ђо же Јанковића и Војводе Бурови ћа, као и за реконструкцију ко ловоза.

Насеље „Вождовац" претставља један од најлепших крајева престонице, са многим лепим ви лама и новим зградама, али ули це у њему још нису уређене, те зими и с пролећа има пуно бло та у њима. Делегација је умоли ла претседника г. Томића да по клони пажњу и овоме крају пре стонице и да извиђе у сусрет же љама грађана Вождовца, тим пре што је материјал обезбеђен те нису потребни велики издаци ња извођење ових радова.

Веће Зетске бановине сазвано за 24 фебруар

Цетиње, 6 фебруар

Решењем бана Зетске бановине г. Божидара Кристића сазвано је једнаесто редовно заседање Бановог већа Зетске бановине, које ће се одржати 24 овог месе ца.

На заседању поред решавања разних виших питања, која заседању у делокруг рада управе Зетске бановине претресаће се и нови буџет Зетске бановине за 1941-42 годину.

Д.

Проналазач једног новог средства против гамади тражи помоћ за пласирање свог проналаска

— Ја бих хтео да се ово об јави.... — почео је своје прича ње непознати проналазач. — До шао сам да вам испричам....

Никола Баракa, Далматинац, сада неазгосдени истраживач руда који је у своје време, дру го година радио са Енглезима и чувеним инжењером Акај Сол том — проналазио је пре извес ног времена најефикасније сред ство против гамади која су ма њи од стенице.

— Дугогодишња борба про тив тих непријатеља људског ро да, против тих преносача свих заразних болести, довела ме је до проналаска. Употреба мале количине прашка — мог прона ласка — потпуно је доволна.

Највише бих волео кад би мо гао проналазак продати, или пак неки инвеститор који ће му помоћи да га патентира. Пристаје да се проналазак стави на пробу.

— Пронашао сам га сасвим случајно... Али о томе ћу вам причати касније, кад проналазак буде свуда познат.

— Како нисте успели да га до пустите тако да и стенице може уништавати?

— Нисте се ви не бојите. Уништавање стеница је у пројекту. Кроз кратко време.

Онима које овај проналазак ин тересује саопштавамо проналазačеву адресу: Београд, Милана Миловановића улица, број 5 (код Железничке станице).

Читуља

— **Тодор — Тоша Петковић**, министар у пензији, преминуо је 6. о. м. у 11 часова. Сахрана 7 о. м. у 14.30 из капеле на Новом гробљу.

Ожалошћена породица

Домен

— **Слободану Мишићу-Пале**жиском, новинару и књижевни ку, ожалошћена породица дана ће четрдесетолетњи домен у недељу, 9 о. м., у 11 часова на гробљу, парцела бр. 12 (преко пута цркве Св. Николе на Но вом гробљу).

Мали огласи

ЦЕНА ДО 15 РЕЧИ НАСТАВА — 12 ДИН СЛУЖБА — 10; КУПОВИНА И ПРОДАЈА — 15; ДОПИСИВАЊЕ 12; УДАЈА И ЖЕНИДБА — 12; НАМЕШТЕНЕ СОБЕ И СТАНОВИ — 12; ЛОКАЛИ — 15; РАЗНО 15 ДИНАРА

НАСТАВА

Подоприврелном зборнику, који припремају „Књиге за народ" у Сарајеву, Јелеро ул. 17/П — потребни су сарадници — стручњаци. Хонорар добар. Траже се поверењци за распродају досадашњих издања, уз високу провизију. Јавити се одмах. 128191

СТУДЕНТ технике, искусан инструктор, спрема ученике-це свих разреда из свих предмета, превасходно језика и математике. Успех загарантован. Примена одличне методе. Хонорар скроман (може бољи стан или храна). Упитати тел. бр. 28-304 од 8—12 и 3—6 ч. 128159

Стручњаци са гаранцијом спремају ученике-це свих преосталих разреда нарочито из математике и језика. Специјалан курс за искључене по § 54. Пробни час бесплатан; рад појединачно и у малим групама. Хонорар скроман. Милоша Великог 1, тел. 27-506 — Васиљевић и др. 128082

Студент, дугогодишњи инструктор, спремао би редовне, приватне и искључене ученике-це из свих разреда и свих предмета, нарочито језика и математике. Успех загарантован. Примена одличне методе. Хонорар скроман (може бољи стан или храна). Упитати тел. бр. 28-304 од 8—12 и 3—6 ч. 128159

У ШКОЛИ ЈЕЗИКА мет. БЕРЛИЦ, Пашићева 1. Тел. 26-305, научићете најсигурније и брзо немачки, италијански, француски, енглески, српски за странце итд. Загарантујемо дописивањем. Поред тога излази месечни стручни часопис „Немачки учитељ". Стенографија. Дактилографија. Преводи. Преписи. Умножавања. 120975

УДАЈА И ЖЕНИДБА

Симпатична госпођица тражи познанство факултетски образованог сигурнијег отменог господина удаје ради, старог до 45 година. Писати псеудонимно под „Интелектуалка". 128056

Две младе жене растављене, желе упознати 2 озбиљна господина удаје ради. Само озбиљна господа нека се јаве преко листа под „Две распуштене". 128119

КУПОВИНА

Купио бих последње издање „Knaurs Weltatlas". Понуду, молим, доставити администрацији листа под шифром „Атлас"

Купио бих књиге „Guide Bleu" и то: „Afrique Occidentale Francaise" и „Afrique Ecuatorial Francaise" без обзира на годину издања. Понуде молим доставити у администрацију листа под шифром „Африка".

ПРОДАЈА

Продајем нов велики отоман, цена 500 динара. Упитати Влајковићева бр. 15 врата 6. 128138

Продаје се мушко зимско одело скоро ново, цена повољна, и један црни зимски полован мушки капут. Упитати Косовска 51/П десно. 128121

РАЗНО

ТРАВАРИЦА ракије, Далматинска, чувена са 15 разних лековитих трава. Стоваралште подрум ЈАДРАН — телефон 42-120, добива се оригинал паковано у свим бољим радњама. 119991

Никола Латковић из Охрида да јави своју адресу Другу Шиковићу из Велгошта ради крштења. 128192

Акционарском друштву потребан је млађи помоћник књиговође, са свршеном трговачком школом, који зна радити на писаћој машини. Писмене понуде са свим подацима поднети Акционарском друштву „Висунг", Београд, Краља Милана 68 са означком тражене плате. 128185

Алкохол

96%

и

Шпиритус за горивo на веће и мање количине куди најјевтиније

Трговина

КООПЕРАТИВА

Београд, Дечанска 5. 127878

СЛУЖБА

Сиромашна бединерка тражи намештење од 7—5 сати. Околина Бајлонова пијаца. Јавити се Орловића Павла бр. 16, Обреновића Павловић. 128165

Тражим бединерку од 7 до 12 часова. Јавити се Далматинска 76/II спрат лево. 128178

РАКИЈУ

ЉУТУ и ШЉИВОВИЦУ од 200 кила па навише и на вагоне куди по најнижој дневној цени.

ПЕТРОВИЋ

БЕОГРАД, Поштански фах 363 127668

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОЈНИКА ЗГРАДА за Београд, Земун и Панчево налази се у Браће Југовића улици број 16, које препоручује власницима зграда да су чланови Удружења најсигурнији и гарантовано најсигурнији за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне, телефон број 27-951.

Позив

Обвезници Општине града Београда, који су завршили потпоручничку школу или били у служби војске у својству мајстора потпоручника или потпоручничких подофицира, а старији су од 23 до 50 година, треба да се одмах јаве Војном одсеку Градског поглаварства у Београду, Стишина ул. бр. 35 II спрат соба бр. 7, а са територије Одељка у Земуну, да се јаве тамошњем Војном одсеку, ради давања извесних података.

Из Војног одсека Градског поглаварства Београд Пов. В. Бр. 4020 од 3 II 1941 године, у Београду. 128160

ПРЕЦИЗНИХ ВАГА

свих врста израђује по поруџбини и има на лагеру. Израда од најбољег челика „ШТИРИЈА" (БАЖДАРЕНЕ) набавићете са гаранцијом за тачно мерење од провереног материјала код

ВИСУНГ А. Д. Београд,

Карађорђева ул. 81. Телефон 29023

Врши све врсте оправке и баждарење старих вага

125264

НАМЕШТАЈ

Спаваће собе, трпезарије, комбиноване ормане, софе, разне фотеље, отомане, кујне, у модерним бојама по старим неповишеним ценама за готов новац само код фирме **РАУШКИЋ,** Кр. Александра 18. преко пута Поштанске штедионице 127183

ПИСАЋЕ МАШИНЕ

рачунајуће машине, налив пера, фото апарате итд.

ОПРАВЉА са гаранцијом МИХ. МИЛИВОЈЕВИЋ, пред. механичар, тел. 22-045, Змај Јовина 1, у палати Ратничког дома. Добро очуване писаће машине купује и продаје најповољније. 127521

ПЕКМЕЗ ШЉИВЕ-суве МАСЛИНКЕ

по најнижој дневној цени куди

ТРГОВИНА

КООПЕРАТИВА

Београд Дечанска 5

127784

СИТИ

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 ч. Приказујемо велику музичку

ПРЕМИЈЕРУ

сензације Broadwaya 1941 год.

Moonbeam BAR

(Чаробне зрачке)

Филм о романтичној љубави милионарке и сиромашног музиканта

У гл. ул. **George Murphy-Миша Ауер - — Doris Nolan**

Додатак: Ратни журнал

ЦЕНЕ популарне 6, 9 и 12 д. 128158

ОД ДАНАС (ЧЕТВРТАК) у 3, 5, 7.10, 9.30

У БИОСКОПУ „УРАНИЈА"

СЛАВНИ ФРАНЦУСКИ ДРАМСКИ ГЛУМАЦ

ХАРИ БОР И ДИВНА ШАРМАНТНА ГЛУМИЦА БЕТИ ШТОКФИЛД

У премијери француског филма

КАД СУНЦЕ ЗАЛАЗИ

РЕЖИЈА: ЖАН ГРЕВИЈ

Филм о човеку у опасним годинама жељном живота, пуном чежње за младалачком љубављу и љубавним радостима...

О дивној, младој жени која се несташно заиграла са срцем човека у зрелим годинама

Цене: 10 и 15 дин. — У 3 сата сва МЕСТА по 10 дин.

Ројал филм

БЕОГРАД

НАЈВЕЋИ И НАЈУДОБНИЈИ ПРЕСТОНИЧКИ ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОП

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 раскошна мађарска премијера префињене режије, несвакидашњег садржаја и узбудљиве еротике

НАГА ВИЗИЈА

Topárti Látomás

Снажан љубавни роман једног мушкарца, који се, очаран чаром визије једне дивне жене, бори између распаљених страсти и нежне љубави. У гл. ул.

Паул Јавор

Клара Толнаи, Ержи Шимор

Места нумерисана — Претпродаја улазница од 10 часова

КОЛАРАЦ-ВРАЧАР

У 3, 5, 7.10 и 9.30 — ДАНАС — У 2, 4 и 6

Врхунац филмског стварања направљен према истоименој народној балди, монументалне инсценације и савршене музике

ЗАЧАРАНА ЛЕПОТИЦА

ВАСИЛИСА ПРЕКРАСНА

Ремек дело о тројици синова који су пошли да траже своје невесте тамо где су им пале одапете стреле. У гл. ул. чувени партнер Орлове из филма „Циркус"

С. Столяров — Сорогожскаја — Зарубина

Следећи програм раскошни музички шлагер модерних песама, хумора и савршене режије

Премијера љубави

Музичка романса са познатим америчким створењем

Алис Феј — Џорџ Мурфи — Кен Муреј

Код Врачара свако вече од 21.15 оригинална трупа „КИШОБРАНЦИ"

КАСИНА

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30

Америчка премијера најлепше савремене сензације — снимљене по мотивима чувеног Белсовог романа!

ПОВРАТАК НЕВИДЉИВОГ ЧОВЕКА

Сензација о једном неблагумљеном и незаборавном мањијаку који је део град држао у паничном страху, али закон је био немоћан пред оним што се није могло видети. У гл. улогама

ВИНСЕНТ ПРАЈС НЕН ГРЕЈ

Следећи програм популарно и необузадано „пиштање"

Џен Витерс

у филму песме, смеха и пустоловина

Песма дивљег ЗАПАДА

Колосеум

ЈОШ САМО ДАНАС у 3, 5, 7, 9.30 ПРЕМИЈЕРА

уметничко - музичка сензација, мађарских музичких и позоришних уметника у филму

ХАЛО, БУДАПЕШТ

— Hallo Budapest —

У гл. улозе: **Kabos Gyula - Barsony Rózsi - Maly Gerö - Vaszary Piri**

НАДАЉЕ суделују: **Nemeth Maria,** најлепша драмска сопран **Gyenge Anna,** и славна чланица Метр. опере **Svéd Sándor Dr. Szedö Miklos,** славни радио певачи

ОД СУТРА сензационална ПРЕМИЈЕРА

Борча у Америци

- Borcsa Amerikában -

У гл. ул. **Mály Gerö Dayka Margit Gozon Gyula**

ЛУКСОР

ТЕЛЕФОН 21-217

ДОЊА САЛА у 3.15, 7 и 9.30

ГОРЊА САЛА у 2.30, 5.15 и 8

Премијера једног од најлепших филмова последњих година, изванредне Варнер Брос драме

Три живота једне жене

(ALL THIS AND HAEVEN TOO)

по роману Рашеле Филд

У гл. ул.:

БЕТ ДЕВИС и ШАРЛ БОАЈЕ

Повлашћене не важе

Молимо п. публику да обрати пажњу на почетак претстава и да долази на почетак.

УРАНИЈА

ДАНАС у 3, 5, 7.10, 9.30

Премијера француског филма

о човеку у опасним годинама пуном чежње за младалачком љубављу... о дивној младој жени која се несташно заиграла са срцем човека у зрелим годинама...

КАД СУНЦЕ ЗАЛАЗИ.....

Гл. ул.: славни француски глумац

ХАРИ БОР

и дивна, шармантна глумица

БЕТИ ШТОКФИЛД

ЦЕНЕ 10 и 15 Лин.

У 3 сата сва места по 10 д.

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, БОРЉА ВАШИНГТОНА 21.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ПРАВДА

Број 13.046 Година XXXVII Београд, субота 22 фебруар 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

ОДЈЕК ИЗЈАВА ДАТИХ У СОФИЈИ

Изјаве су имале жив одјек у целој Бугарској

Инострани коментари о ситуацији у Бугарској

У Софији се истиче да се очекује у најскорије време прецизирање владине политике

У Лондону се придаје велики политички и војни значај путу г. Идна и г. Дила у Египат

Софија, 21 фебруар

У софијским политичким круговима са великом пажњом прати се развој односа у крилу владине већине. Указује се да је на ју̂черашњој седници владине већине покренуто питање гледиште опозиционих политичара је формулисано у познатом телеграму који је претседнику владе г. др. Филову упутио бивши министар и шеф Социјалистичке странке г. Крсто Пастухов. Још тада је скрену та пажња

Очекује се да ће у најскорије време влада наћи начин да земљи пружи потпуније обавештења.

Група посланика инсисти ра на прецизирању става који има влада према проблемима који се стављају на дневни ред.

На којим ће тачкама почивати став у софијским политичким круговима ове вести доводе у везу са декларацијом која је недавно потписана у Анкари. Ф. А.

ПОЈЕДИНОСТИ О БАВЉЕЊУ Г. ХОМАНА У СОФИЈУ

Софија, 21 фебруар

(Телефоном)

Мађарски министар просвете г. др. Балинт Хоман провео је ју̂черашњи дан заједно са чла новима делегације и са претседником бугарске владе г. Филовом на излету до Рилског манастира. Ту је манастир разгледао са чувене историјске фреске и кипове, који претстављају ремек дело бугарског уметничког стварања из једанаестог века.

Посебним возом гости са претседником владе г. Филовом вратили се у Софију касно у вече.

У току преподнева министар г. Хоман је учинио опроштајне посете, а у подне кренуо

Ф. А.

КОМЕНТАРИ ПУТА Г. ИДНА

Њујорк, 21 фебруар

ДНБ јавља:

„Јунајтед Прес" јавља из Лондона да се у Енглеској придаје велики значај путу министра иностраних послова г. Идна и начелника британског главног штаба сер Џон Дила у Египат. Сматра овог пута је проучавање британских стратегијских могућности у области Средњег Истока.

У Лондону се према „Јунајтед Пресу" овом путу придаје нарочити политички и војни значај.

НАПАДИ НА БРИТАНСКЕ ЛУКЕ

Берлин, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Борбене формације немачког

Г. Попов

ваздухопловства извршиле су прошле ноћи напад на луку Свенси на Бристолском Каналу. Пошто су се облаци разишли, немачки пилоти могли су јако да виде циљеве. У самој луци и лучким постројењима нанете су велике штете и изазвани многобројни пожари. У близини луке дошло је до снажне експлозије, која је такође изазвала пожаре и захватила складишта петролеја.

„КОРИЈЕРЕ ДЕЛА СЕРА" О ЕНГЛЕСКОЈ

Рим, 21 фебруар

Агенција Стефани јавља:

Милански „Кориера дела Сера" доноси чланак о Великој Британији. У чланку се вели да за 17 месеци рата Велика Британија није успела да обја сни свету разлоге због којих је изазвала рат. Писац чланка на помње да су британски управљачи упорно одбијали све предлоге који су ишли за мирним решењем постојећих спорова. У првом реду каже се у чланку Велика Британија одбила је предлоге г. Мусолинија. Затим се каже:

„Овоме нема другог објашње ња ван онога које пружа чиње ница да је Велика Британија изазвала рат са хладним прерачунавањем, по одлуци своје плутократије. Плутократи слабо маре за питање широких народних слојева. Они су били решени да играју на карту рата, који уосталом, пружа њиховим круговима обилну зараду. Један од главних разлога због којих су се плутократи одлучили на рат јесте бојазан од великих социјалних тековина које су по стигле силе осовине. Бојали су се да ће те тековине имати свој ачаг одјека и у њиховој земљи и да ће од тога трпети њихови интереси. Стога су нашли да им је једини излаз из ситуације рат".

Затим лист говори о негативном држању лорда Халифакса према иницијативи бившег претседника САД г. Хувера који је хтео да организује акцију за помоћ становништву Француске и Белгије. Писац чланка вели да британски управљачи, огорчени због својих неуспеха очигледно желе да бар ужи вају у страдању других.

НЕМАЧКА КРИТИКА АМЕРИЧКЕ ПОЛИТИКЕ

Берлин, 21 фебруар

(Телефоном)

Поред војних операција како ваздухопловства тако и морнарице у Немачкој се данас много говори о Америци која сада пресреса законе о помоћи Енглеској из које зависи њен улазак у рат. На догађаје који су се у току ове недеље у вашингтонском сенату одиграли Берлин будно пази, не правећи себи сувише илузије да ће у једној или у другој страни, Енглеска пропаганда покушава да утиче свим силама на Сједињене Америчке Државе и тако се приказују овде разни говори одржани преко радија послетих дана у Лондону у којима се даје велика важност изпредовању Вавелове војске у Африци и истиче свака прилика за изјаве против Немачке и њених државника.

Припремање за вашингтонска сенат вршена је у самим Сједињеним Америчким Државама пређашње недеље". У институтима за испитивање јавног мнења одржана су гласања, али подаци тих истита доказали су да је око 75 до 80 процената гласача било за Енглеску, али само изузетно 20 до 25 изјашнили су се за ступање Америке у рат, и ако се великом пропагандом покушавало да се народ увери у ту потребу.

И даље се јасно примећују грозничаве припреме на Далеком Истоку. Енглеска и даље војнички заноседа важније тачке Полуострва Малаге, па и Бурма је као зуба наоружана.

Јован Прокановић

СУДБИНА „ИЛ ДЕ ФРАНСА"

Њујорк, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Дописник „Интернешењел Њус Сервиса" у Шангају јавља да му је један британски капетан брода саопштио да ће француски брод „Ил де Франс" и даље бити задржан у Сингапуру, пошто је команда брода, после слома Француске, узалуд покушавала да сама потопи брод.

"Француска посада, с изузетком 147 интернираних лица наплази се на броду.

ДНБ о појединостима понуде Токиа и одговору Лондона

У Токиу се истиче да та понуда нема званичан карактер за посредовање на успостављању мира

У тој изјави су подвучене само мирољубиве намере Јапана на Тихом Океану

Токио, 21 фебруар

ДНБ јавља:

У вези са вестима из Енглеске, према којима је јапанска влада недавно упутила понуду Енглеској да посредује за успостављање мира, министар иностраних послова г. Мацуока са општио је данас штампи следеће:

„У својству министра иностраних послова јапанске владе ни кад писам ниједној држави све та понудно посредовање за ус постављање светског мира.

„Одговорно сам на питање британског државног секретара г. Идна, који се односило на јапанско посредовање у спору између Таиланда и Француске Индокине. Иако сам у том одговору изразио и своје гледиште у погледу успостављања светског мира, никад писам ниједној држави упутио посланицу која садржи понуду Јапана о посредовању за светски мир, као што се то тврди у тим вестима".

САОПШТЕЊЕ Г. ИШИА

Токио, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Претседник информационог уреда при јапанској влади посланик г. Иши дао је изјаву на данашњој конференцији стране штампе и говорио о вестима према којима је г. Иши примио једну јапанску посланицу са предлогом о посредовању у европском рату. Те вести нису тачне, рекао је г. Иши.

Министар иностраних послова г. Мацуока није упутио Лондону никакву посланицу у којој би се налазила понуда за посредовање у европском конфликту, већ је изнео своја општа гледишта.

Г. Иши је одбио да објави садржину меморандума који је г. Мацуока упутио Лондону и изјавио да садржина тога документа неће бити објављена.

На крају је г. Иши рекао да ниједна држава није тражила од Јапана посредовање.

ИЗЈАВА ПРЕТСЕДНИКА ЧИЛЕА

Сантијаго де Чиле, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Претседник Чиленске Републике г. Агвиро Серда говорио је јуче претставницима штампе о заплени данских бродова од стране Чилеа. Г. Серда је рекао да је овај корак оправдан прво одредбама националног и међународног права, а друго моралним законом, који нико не може да пореките.

Г. Серда је рекао да се Чиле налази у веома тешкој ситуаци ји баш услед недостатка бродова и да ограничења којима др жава мора да приступи угрожавају живот земље. На крају је г. Серда подвукао да се присту пило заплени само онолико бродова колико је то неопходно потребно за обезбеђење нашег живота.

ТРУПЕ НА ФИЛИПИНСКИМ ОСТРВИМА

Манила, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Америчким бродом за транспортовање трупа „Грант" стигло је јуче у престоницу Филипинских Острва преко пет стотине војника

Званично се ништа не саопштава да ли ови војници претстављају појачање јединица које постоје на острвима, или пак претстављају резервну људску снагу.

Велико интересовање изазвала је у Манили и чињеница да

Г. Иди

су у исто време стигла у Манилу и 142 америчка официра.

ОДГОВОР ГЕНЕРАЛА Г. ФРАНКА ЧИЛЕАНСКОМ АМБАСАДОРУ

Мадрид, 21 фебруар

Агенција Авас јавља:

Одговарајући на говор, који је одржао нови чилеански амбасадор у Шпанији приликом предаје својих акредитивних писама, генерал г. Франко је изразио наду да ће ускоро бити остварена велика тежња Шпаније т. ј. образовање у Америци друге гране шпанства које треба да се сједе са шпанством матице. Пут је извесно дуг и тежак, али је међутим био дужни и тежи него први пут који је имао сјајни резултат у томе што је Америка уз Шпанију, а Шпанија уз Америку. Ова ис крена сарадња у правцу шпанског јединства не изискује жртвовање ниједног националног обележја.

ИЗЈАВА СЕНАТОРА Г. ВИЛЕРА

Њујорк, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Демократски сенатор г. Вилер изјавио је пред одбором „Америкен Ферст" да се синовци Сједињених Држава позивају на војну вежбу и опште у војну службу, зато да би се научили масовном убиству. Г. Вилер је рекао да је министарство војске наручило велике количи не знакова за распознавање и идентификовање војника, а већ сада се у америчком министарству војске проучавају разне понуде за куповину мртвачких сандука. Није дакле чудо, каже г. Вилер, што америчке мајке припремају демонстрације пред зградом Конгреса.

ОДЛАЗАК АМЕРИЧКИХ МИСИЈА СА КРАЈЊЕГ ИСТОКА

Њујорк, 21 фебруар

Агенција Рајтер јавља:

Саопштава се да је војство мисија методистичке цркве на разделио своје мисионарима који се налазе у Јапану, у Кореји, и у оном делу Кине који се налази под јапанском управом, да одмах напусте те земље.

СТАВ БИРМАНИЈЕ

Шангај, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Гувернер Бирманије изјавио је пред претставницима ова до ма да Бирманија неће остати са ма у случају ако буде угрожена. Бирманија, рекао је гувернер, сачињава данас интегрални и активни састанак део јапанског јединства не изискује жртвовање ниједног националног обележја.

ИЗЈАВА Г. НОКСА

Њујорк, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Министар морнарице г. Нокс одржао је говор на ју̂черашњој конференцији претседника општина Сједињених Држава у Сеи Лунсу и рекао да Сједињене Државе морају свим средствима да помажу Енглеску. У случају ако Сједињене Државе неће моћи да спасу британску флоту, а Енглеска може да остане и даље у животу само ако се упоредо спасу и остатци њене флоте. Само одржање британске флоте може Сједињеним Државама да пружи времена да изграде и довољно ојачају своју сопствену флоту.

Претседник њујоршке општине г. Лагвардија тражио је на тој конференцији да се приступи подизању склоништа на источној и западној обали Сједињених Држава. Није вероватно, рекао је г. Лагвардија, да ће доћи до непријатељских напада, али је ипак корисно да се у сарадњи са војним властима изграде склоништа и друга постројења за одбрану од напада из ваздуха.

НАПАДИ НА ЕНГЛЕСКУ

Њујорк, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Британска престоница, као и разни градови у Западној и Југозападној Енглеској и у Јужном Велсу, били су јуче увече и прошле ноћи предмет напада немачког ваздухопловства и главни циљ акција немачких ваздухопловних снага, како ја вљају америчке агенције из Лондона.

Према досадашњим извештајима изгледа да је најтеже погођен један обалски град у Јужном Велсу.

ПРОБЛЕМ КОЛОНИЗАЦИЈЕ У БРАЗИЛИЈИ

Рио де Жанеиро, 21 фебруар

У овогодишњем бразилијанском буџету предвиђена је сво та од три и по милиона мелраја са подизање једне пољопривредне колоније на огромном државном земљиштима у близини града Гојаз.

У Доњој Цуби наставља се борба преко реке, саопштава главни стан италијанске војске

У Северној Африци – извиђачка и ваздухопловна акција. – Походи британског ваздухопловства против неколико места у Еритреји, Цуби, области Цавело и Катаније

Агенција „Стефани" о немачко-италијанској ваздухопловној активности

Италијанска штампа истиче отпор Италијана у Еритреји

Негде у Италији, 21 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Службено саопштење бр. 259 главног стана италијанских оружаних снага гласи:

„На грчком фронту: нема никаквог догађаја од нарочите важности. Наше ваздухопловне формације живо су бомбардовале бомбама великог и малог калибра трупе, конвоје и непријатељска одбрамбена постројења. Наши ловачки пилоти пружили су новог доказа храбрости оборивши у пламену 12 непријатељских авиона за време борбе про тив бројно надмоћнијих формација „Глостера" и „ПЗЛ"-а. Један наш авион је оборен, а два друга авиона вратила су се са посадом међу којом је било мртвих и рањених.

У Северној Африци: уобичајено извиђање наших брзих колона. У области Куфре наши авиони бацили су бомбе малог калибра на непријатељска постројења и проузроковали очигледне пожаре. У току ноћи и дана 20 о. м. немачки авиони су извршили напада на базу Бенгази, на аеродром и на непријатељске артиљериске положаје.

У Јегејском Мору наши авиони бомбардовали су војне објекте у једној грчкој бази.

У Источној Африци, у Доњој Цуби, наставља се борба преко реке. У другим секторима није било ничег значајнијег.

Непријатељ је предузео ваздухопловне летове против неколико места у Еритреји, Цуби и области Цавело. Било је жртава и нешто материјалне штете. Противавионска артиљерија оборила је два непријатељска авиона.

У раним часовима 21 о. м. непријатељски авиони летели су изнад Катаније, бацивши неколико бомби које су рањене шест лица и проузроковале штете које нису значајне".

ПИСАЊЕ „МЕСАЏЕРА"
Рим, 21 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Лист „Месаџеро" бави се питањем оживљавања подморничке акције на пролеће, како је то у своме говору у Спорт Паластву изјавио сам Вођа Рајха г. Хитлер. Та акција, по тврђењу „Месаџера", имала би да буде жесто ка. Лист испитује перспективе такве акције ослањајући се на два основна елемента: одбрамбе на средства којима ће моћи располагати Енглеска и офанзивна средства која су припремиле силе осовине. Класично средство одбране против подморница је контра-торпиљер, а Енглеска је имала у почетку Светског рата 226 контра-торпиљера. У току рата успела је да изгради 284 контра-торпиљера, т.ј. просечно пет контра-торпиљера у једном месецу, а изгубила је у свему 65 контра-торпиљера. Овога пута је Велика Британија ушла у рат са 199 контра-торпиљера, а расположе и са још 50 америчких контра-торпиљера старог типа. Чак кад би Енглеска успела да производи сваког месеца онолико колико је производила у прошлом рату, она би успела да сагради свега 85 разарача. Не водећи рачуна о уништавању енглеских бродоградилишта од стране немачког ваздухопловства и узимајући да је изгубљено само онолико колико је јавно адмиралитет, ипак број енглеских контра-торпиљера не може да износи више од 275 до 280 од којих 70 мора стално да остане у Медитерану. Према то ме за заштиту пловидбе на другим морима остаје 200 контра-торпиљера, т.ј. управо половина од онога броја којим је Енглеска располагала за време прошлог рата.

Пошто је подвукао подморничке могућности сила осовине и све бржу производњу нових подморница, „Месаџеро" закључује тврђењем да се на основу елемената којима се располаже може сматрати да ће обнова подморничког рата бити обележена великим бројем средстава која ће у многоме премашити прошли рат.

ИТАЛИЈАНСКА ШТАМПА О ОТПОРУ У ЕРИТРЕЈИ
Рим, 21 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Листови са оправданим поносом констатују веома високи морал Италијана у Еритреји, њихов дух, савесност, вољу, пожртвовање и одлучност. Посета вођа одводе од Аосте још је више појачала морал како код ратника та ко и код народа, који ради и по држава напоре војника.

У оквиру ратних акција штампа такође подвлачи дивни потхват гарнизона у Куфри, који је одбио напад непријатељске моторизоване колоне, затим жестоку борбу у области Доње Цубе и осетне губитке нанете противнику потхватима италијанског ваздухопловства и немачког ваздухопловног корпуса.

Листови нарочито истичу манифестације лојалности од стране домородачких шефова у Италијанској Источној Африци, који су још једном потврдили своју верност и непоколебљиву приврженост италијанској влади.

Дописник „Пополо ди Рома" Јавља са албанског фронта о потхвату три италијанска бомбардера, који су приликом лета изнад грчких положаја у околини Аргирокастра били нападнути од стране неких двадесет непријатељских ловачких авиона чим су избацили своје товаре бомби. Непријатељски авиони окомили су се на италијански авион који се налазио на челу. Том приликом рањен је митраље зац који ипак није напустио своје место него је успео да погоди мотор једног непријатељског авиона типа „ПЗЛ", тако да се о вај срушио у пламену. Благодарећи вештини италијанских пилота, италијански авиони су се вратили у своје базе.

АКЦИЈА НЕМАЧКОГ И ИТАЛИЈАНСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА
Негде у Италији, 21 фебруар
Агенција Стефани јавља:

Ваздухопловни дописник Агенције Стефани јавља да је последњих дана појачана активност италијанских и немачких ваздухопловних снага и да се свакодневно врше извиђања у централном и западном делу Медитерана. Ваздухопловни дописник подвлачи да су приликом напада једне групе авиона јужно од Бенгазина два авиона остала изолована и да су их напали енглески ловачки авиони. Један од тих немачких авиона је оборен, док се други авион услед квара у мотору спустио на окупирану територију. Један енглески авион га је напао из ваздуха, али је немачка посада успела да обори противнички авион.

ДИПЛОМАТСКА АКЦИЈА СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА

Г. Вендел Вилки одлази у Јужну Америку као специјални изасланик америчке владе

Америчке трупе већ се искрцавају на Филипинима

Буенос Аирес, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Аргентински листови преносе вест америчких листова о претстојећем путу г. Вендела Вилкија, као нарочитог изасланика америчке владе, у Јужну Америку.

„Ел Мундо" користи се овом приликом и заузима критичан став према проблему сарадње Северне и Јужне Америке исти чући да кружна путовања разних америчких изасланика и трговинских делегација по Јужној Америци, као и званичне се вероамеричке посете, не могу ни у ком случају да допринесу остварењу зближења између Сједињених Држава и Латинске Америке. Стаповиштво двеју хемисфера потпуно је страно једно другом и равнодушно. У том погледу се ништа није изменило у поређењу са ставом духова пре него што је покренута парола о добрим суседским односима између Се верне и Јужне Америке. Никоме досада није успело, каже на крају утицајни аргентински лист, да човека са улице у Северној или Јужној Америци и стрпи из све равнодушности према тим проблемима.

ИЗЈАВА СЕНАТОРА Г. БОНА
Вашингтон, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Демократски сенатор г. Бон, у својој јучерашњој изјави пред сенатом, скренуо је пажњу на вести и извештаје из којих произлази да Енглеска, као награду за 50 америчких разарача које је добила, ставила на расположење Сједињеним Државама за подизање војних база само мочвар не пределе у Карипском Мору. Сенатор је рекао да није баш најзгодније ако Сједињене Државе уместо доброг земљишта добију само мочваре.

Енглеска се данас налази у не обично тешкој ситуацији, рекао је г. Бон, и за њу није баш најповољније да сада приступа цен кању.

КОМАНДАНТ ШПАНСКЕ МОРНАРИЦЕ СТИГАО У САНТАНДЕР
Мадрид, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Командант шпанске флоте, адмирал г. Бастереке стигао је крстарицом „Канарнас" у Сантандер. Ова крстарица преносила је и материјал потребан за оправке електричних постројења у Сантандеру која су много оштећена приликом недавних бура.

Шпанска Народна банка ставила је на расположење Сантандеру суму од милион пезета.

ПОЗИВ Г. ВИЛКИЈУ ДА ПОСЕТИ АУСТРАЛИЈУ
Сиднеј, 21 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

На данашњој седници аустралиског парламента претставници свих странака одобрили су предлог да се г. Вендел Вилки позове да посети Аустралију.

ПОСЛЕ ОДЛУКЕ О УПУЋИВАЊУ АМЕРИЧКИХ АВИОНА У СИНГАПУР

У Лондону се не потврђује вест да је Јапан ставио Тајленду и Индокини захтеве од великог значаја

Америчка штампа и даље истиче да је ситуација на Крајњем Истоку врло озбиљна

Њу Јорк, 21 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Вест да ће Сједињене Државе упутити своје авионе у Сингапур изазвала је велику пажњу у америчкој штампи.

„Њу Јорк Хералд Трибјун" вели да не треба заборавити да је то нужна мера и да Јапан и даље упућује своје трупе на извесне тачке на Крајњем Истоку. Лист затим говори о веома озбиљној ситуацији на Крајњем Истоку.

Слично се изражавају и сви остали њујоршки листови.

Токио, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Изјава г. Батлера у Доњем дому према којој је министар и иностраних послова г. Иди при мио посланицу јапанске владе, у којој Јапан нуди своју посредничку улогу у европском рату предмет је коментара политичких кругова у Токиу.

Добро информисани кругови јапанске престонице кажу да се ово односи на изјаву коју је претставник министарства иностраних послова дао 18 фебруара, а која нема никакот карактер званичне понуде за посредовање за успостављање мира. У тој изјави подвучене су само мирољубиве намере Јапана у Тихом Океану.

У овдашњим круговима указују је се у вези с тим и наповезаност између ове изјаве и одговора Јапана на један корак Велике Британије, која је јапанској влади саопштила да Јапан има намеру да изврши помет њу у југоисточном делу Тихог Океана. Јапански амбасадор у Лондону г. Шигемицу, који је од министра иностраних послова г. Идна примио ову ноту, подробно је известио токијску владу. После овога дошло је до разговора између јапанског министра иностраних послова г. Мацуоке и британског амбасадора у Токиу г. Крејгна.

Г.Мацуока је овом приликом одговорно на енглеску тврдњу према којој је интервенција Јапана у тајландско-индокинеском сукобу изазвала узнемирење. Тада је са јапанске стране скренута пажња г. Грејгну да је на против Јапан узнемирен разним енглеско-америчким мерама и да је због тога Јапан приморан да са великом пажњом прати даљи развој догађаја. Г. Мацуока је, одбијајући британска тврђења, поново подвукао мирољубиве намере Јапана не само у тајландско-индокинеском сукобу, него и у другим питањима, па је додао да би Јапан био чак и готов да посредује и ли приступи било каквој другој акцији која би могла да створи нормалне односе.

После овог разговора између г.г. Мацуоке и Крејгна претставник министарства иностраних послова г. Иши известио је 18 фебруара претставнике стране штампе о начелном ставу Јапана према проблему мира и реду размимоилажења са Енглеском.

Схватљиво је према томе, каже се у Токиу, да је министар иностраних послова г. Мацуока већ јуче исправио овај неспоразум изјавом коју је дао претставницима стране штампе.

ЈАПАНСКО - СОВЈЕТСКИ ТРГОВИНСКИ ПРЕГОВОРИ
Токио, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Токиска штампа срдачно по здравља почетак јапанско-совјетских трговинских преговора у Москви. „Токио Асахи Шимбун" говори о доказу побољша ња односа између двеју земаља Ти односи и то спорazумевање, каже лист, треба да буду заснивани на тесној привредној сарадњи. Исход ових преговора може имати веома значајне последице и утицај на садашњу ситуацију на Далеком Истоку.

Бомбардовање лука и докова у области Темзе и на Бристолском Каналу

Берлин, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Немачка врховна команда са општава:

„Приликом напада на непријатељске конвоје у поморској области око Енглеске ваздухопловне снаге потопиле су три трговачка брода са укупно 11.500 тона и тешко оштетиле четири већа брода.

У борбама у ваздуху код Довера непријатељ је изгубио два ловачка авиона типа „Спитфајер".

У ноћи између 20 и 21 фебруара извршени су успешни напади бомбама на луке и докове у области Темзе и на Бристолском Каналу.

На западној обали минирана је једна лука.

У области Средоземног Мора немачки борбени авиони извршили су нападе на концентрације трупа код Ел Бреде и на једну луку у Либији.

Непријатељ је прошле ноћи бацио бомбе на једном месту у окупираној области. Нису нанете никакве штете".

Лондон, 21 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства и министарство унутрашње безбедности саопштавају:

„У раним часовима ноћи између четвртка и петка непријатељски авиони извршили су напад на један град Јужног Велса. Овај напад је престао нешто после пола ноћи. Изазван је известан број пожара, али су сви ти пожари брзо савладани. Штете су нанете кућама за становање и другим зградама, а било је и људских жртава међу којима и известан број погинулих. Мали број бомби бачен је про поноћи на Југу Енглеске, али су штете биле незнатне и није било ниједне људске жртве. У току ноћи бачене су бомбе и на известан број места на Југоистоку Енглеске и у источним грофовијама и на мали број места у лондонској области. У неким случајевима било је штете и људских жртава".

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ МИНИСТАРСТВА ВАЗДУХОПЛОВСТВА
Лондон, 21 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства издало је данас пре подне следеће саопштење: „Јуче је један усамљени британски бомбардер бацио бомбе на докове Имудена, у окупираној Холандији. Појавио се пожар. Ноћна акција ваздухопловства ограничила се на офанзивно патроњ ирање изнад извесних аеродрома у Северној Француској".

НАПАДИ НА БРИТАНСКЕ БРОДОВЕ
Берлин, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Немачки борбени авиони задали су јуче снажне ударе британској флоти на југозападном делу Британских Острва.

Једна бомба пала је на један трговачки брод од 3 до 4.000 тона и изазвала експлозију, тако да је на броду избио пожар. После кратког времена брод се нагнуо, а посада је морала да се спасе чамцима за спасавање. Брод је тако тешко оштећен да је вероватно убрзо потонуо.

У истој области немачки борбени авиони бацили су бомбе у истом дету на један други брод од 6 до 8.000 тона.

Њ. Кр. Вис. Кнегиња Олга отворила је Продајну изложбу сликарских и вајарских радова у корист подизања Уметничке колоније „Ђура Јакшић“

После великих припрема Акционог одбора за подизање Уметничке колоније „Ђура Јакшић“, као и Одбора угледних београдских госпођа и Привређивачког одбора госпођа и уметника, у петак, 21 овог месеца, у четири часа поподне, отворена је Продајна изложба сликарских и вајарских радова у корист подизања атељеа за уметнике у кругу будуће Уметничке колоније.

За Продајну изложбу у најугледнијим круговима београдског друштва владао је врло жив интерес. Још много пре отварања Изложбе почели су да стижу посетиоци. Од стране Краљевске владе, нешто пре четири часа, стигли су г. Александар Цинцар-Марковић, министар иностраних послова, г. др. Михо Крек, министар просвете, г. Никола Бешлић, министар саобраћаја и г. Душан Пантић, министар физичког васпитања народа. Била је присутна супруга претседника владе г-ђа Мара Цветковић.

Такође су присуствовали отварању изложбе изасланик Њ. Св. Патријарха викарни епископ г. Арсеније, министар Двора г. Антић са госпођом, претседник Београдске општине г. Јеврем Томић и потпретседник г. Лаза Костић и више већника Београдске општине; командант Београда армиски генерал г. Милорад Петровић са госпођом; г. др. Милош Тривунац, декан Филозофског факултета; г. Владимир Велмар Јанковић, начелник Министарства просвете; г. Бошко Петровић, начелник Уметничког одељења Министарства просвете, као и већи број професора Универзитета и књижевника. Запажено је и присуство помоћника министра иностраних послова г. Милоја Смиљанића, шефа Централног пресбироа г. Милојевића, г. Станислава Кракова, г. Ника Бартуловића, књижевника, и великог броја претставника уметничког живота престонице.

Дипломатски кор био је такође заступљен својим најугледнијим претставницима. Присуствовали су г. Блис Лајн, амерички посланик са госпођом, енглески посланик г. Кампбел, немачки посланик г. Виктор Кадере са госпођом, г. Тефик Ружди Копелер, турски амбасадор, грчки посланик г. Бибика Розети, италијански посланик г. Мамели, аташе за штампу бугарског посланства г. Миша Георгијев.

Тачно у четири часа поподне у Уметнички павиљон на Калемегдану довезла се Њ. Кр. Вис. Кнегиња Олга, у пратњи дворске даме г-ђе Олге Лозанић.

На улазу у дворану Њ. Кр. Вис. Кнегињу Олгу сачекали су министар просвете г. др. Михо Крек, супруга претседника владе г-ђа Мара Цветковић, претседник Београдске општине г. Јеврем Томић, дворске даме г-ђе: Ела Хаџић и Радмила Бабић-Ђалски, помоћник маршала Двора г. Јован Бабић-Ђалски и капетан прве класе ађутант г. Драгутин Жерјал.

Дочеку су били присутни и чланови Привређивачког одбора г. Јевто Перић, г-ђа Милка Живановић, г. г.: Петар Лубарда и Лукић и г-ца Радмила Огњеновић и чланице Одбора госпођа. На улазу у дворану Њ. Кр. Вис. Кнегињи Олги г-ца Радмила Огњеновић предала је леп буке т цвећа.

Са улаза Њ. Кр. Вис. Кнегиња Олга упутила се у дворану, где је заузела нарочито спремљено место у челу двоане.

ГОВОР ПРЕТСЕДНИКА АКЦИОНОГ ОДБОРА Г. ЈЕВРЕМА ТОМИЋА

У име Акционог одбора за подизање Уметничке колоније узео је реч претседник Акционог одбора г. Јеврем Томић, претседник Београдске општине, који је рекао:

Ваше Краљевско Височанство,
Госпође и господо,

Наша уметност, специјално ликовна, дошла је на висину и ранг са којим можемо да будемо задовољни. Она већ има своје претставнике чија је слава давно прешла границе наше отаџбине. Они чине част нацији и стављају нашу отаџбину у ред културно-напредних земаља. Небројено пута ми смо се поносили пред странцима уметничким творевинама наших ликовних уметника. Показујући им историјске споменике ми смо их у исто време водили да се диве и делима наших вајара и наших сликара. Стојећи пред њиховим платнима и скулптурама ми смо осећали душу уметника. А кад смо одлазили носили смо уверење да су они вазда у служби уметности и своје нације. Али смо се врло ретко, или готово никако, упитали под којим околностима наши уметници стварају и под каквим условима живе. Прелазили смо преко наличја живота, трпели смо од њих и у њима са-

Њ. Кр. Вис. Кнегиња Олга на отварању изложбе. Лево: министар просвете г. др. Крек; десно: дворска дама г-ђа Ло занић

мо оно што је лепо и племенито. Међутим, ако мало искреније загледамо и у ону другу страну њиховог стварања, ми ћемо видети да наши уметници упоре до са уметничким стварањем морају да расипају и троше своју снагу и свој таленат и у борби за егзистенцију. Често је ова борба сурова и груба и то у тоталикој мери да се оправдано можемо упитати: да ли је то у складу са оним што они стварају и пружају нацији? Има у нашем друштву чланова који осећају тешкоће наших уметника. Број тих људи који желе да помогну уметнике и уметност расте из године у годину. Јављају се љубитељи, мецене и установе са истим задатком. Али све то није довољно. Треба још више напора и још више жртава па да се обезбеди рад и егзистенција наших уметника. Не мислим никоме да пребацујем, али сматрам да је крајње време да сви заједно „чинимо апел на цело друштво да помогне своје умет нике и да им омогући да несме тано и без тешкоће стварају како би духовно подигли своје до ба и своју нацију. Уверавамо се у томе на највећег покровитеља и љубитеља уметности Његово Краљевско Височанство Кнеза Павла и Његову Узвишену Супругу Њено Краљевско Височанство Кнегињу Олгу!

Наши уметници заслужују ову помоћ како по вредности дела која стварају тако и по задатку коју врше у изграђивању наше националне културе. Њих треба помоћи утолико пре што су и они сами прегли да обезбеде себи боље услове живота и рада. Та помоћ неће бити без резултата од опште користи. Она није ни обичан акт хуманости, јер је заснована на вредности њихових дела и на подизању културног и социјалног нивоа нашег друштва. Тако је схватила своју дужност и Београдска општина додељујући ликовним уметницима земљиште за подизање њихове колоније. Тако треба схватити наклоност и свих осталих пријатеља и љубитеља уметности.

Желећи да наши ликовни уметници постигну пун успех са овом својом продајном изложбом, која има не само уметнички већ и социјални карактер, молим Њено Краљевско Височанство Кнегињу Олгу да ову изложбу отвори.

Затим је претседник Акционог одбора г. Јеврем Томић умолио Њ. Кр. Вис. Кнегињу Олгу да прогласи Изложбу отвореном.

После говора г. Томића, Њ. Кр. Вис. Кнегиња Олга отворила је Продајну изложбу сликарских и вајарских радова следећим речима:

— Отварам ову изложбу и желим сваки успех.

Пошто је изложба била отворена, Њ. Кр. Вис. Кнегиња Олга обишла је целу изложбену дворану, живо се интересујући за поједине изложене радове, које су приложили београдски уметници, међу којима су и г. г.

Тома Росандић, Јевто Перић, Љуба Ивановић, Урош Предић, Петар Добровић, Бранко Поповић, Мило Милуновић, Петар Лубарда, Живановић-Ноје, Андреје вић-Кун, Мирко Кујачић, Сабахдини Хоџић, Цуца Сокић, Бора Барух, Владимир Филаковић, Милка Живановић, Рајко Леви, Коста Хакман, Бета Вукановић, Никола Граовац, Стипе Пекић, Пера Палавичини, Јовановић, Алекса Челебоновић, Милица Чаћевић, Иво Шеремет, Бора Стевановић, Јоца Новаковић, Милош Вукотић, А. Балаж, Недељко Гвозденовић, Драг. Арамбашић, Марко Челебоновић, Михајло Томић, А. Алкалај, Љубица Луковић, Анте Абрамовић, А. Балаж, Лазар Личенски, Антон Хутер, Светомир Почек, Б. Обрадовић, Милица Лозанић, Зора Поповић, Живко Стојисављевић Винко Гргин, Ђорђе Поповић, Милан Зоњић, Јелена Буковац, Светислав Страла, Зора Петровић, Мара Јелесић, Ристо Стијовић, Александра Божић, Јелисавета Петровић, Пашковић, Лиза Крижанић, Радмила Ђорђевић, Милан Коњовић, Љубица Наумовић, Барбуловић, Лепосава Павловић, А. Кумрић, Вера Чохаџић, Иван Табаковић, Бранко Вуковић, Фрањо Радочај, Б. Валић Јованновић, Паја Јовановић израдиће портре једног посетиоца, Васа Поморишац, Милош Голубовић, Милан Бабић, Стеван Станковић, Влад. Пиперски, Бра тислав Стојановић, Иван Радовић, Драгомир Глишић, Воса Белозански, Драгутин Митрићновић Б. Станковић, Милан Четић, Ђура Теодоровић, Светолик Лукић Вељко Станојевић, Шперлинг-Четић, Богдан Шупут, Стојан Трумић, Никола Бешевић, Душан Влајић, Јурица Рибар, Ванђел Коцомановић, Мих. Петров, Милош Голубовић, Јероним Мише, Миомир Демић, Ђура Радовић, Д. Алберти, Лујо Безереди, Марко Брежанин, Сретен Стојановић, А. Бертото, Мате Злама лик, Стеван Боднарев, Милан Миловановић, Баја Бераковић, Живорад Михајловић, Бора Гру јић, Јован Бијелић, Злата Ранковић, Душан Јовановић и Милан Вашковић.

Обишавши изложене радове Њ. Кр. Вис. Кнегиња Олга, у пратњи дворске даме г-ђе Олге Лозанић, напустила је Уметнички павиљон нешто после пола пет часова по подне, срдачно поздрављена од свих присутних.

Политичке вести

КОНФЕРЕНЦИЈА Г. Г. ДР. МАЧЕКА, ДР. ШУТЕЈА И ДР. КОНСТАНТИНОВИЋА

У кабинету при Претседништву владе конферисали су дуже време потпретседник владе г. др. Влатко Мачек, министар финансија г. др. Јурај Шутеј и министар правде г. др. Михаило Константиновић.

ПРИЈЕМ КОД МИНИСТРА Г. ДР. АНДРЕСА

Министар трговине и индустрије г. др. Иван Андрес примио је пре подне у своме кабинету г. Балтера, начелника немачког министра исхране и г. Милера, чиновника истог министарства заједно са г. Керибахом, немачким трговинским аташеом.

ЗАГРЕБАЧКИ НАДБИСКУП КОД Г. ДР. МАЧЕКА

Надбискуп загребачки г. др. Алојзије Степинац, који је допутовао у Београд, посетио је потпретседника владе г. др. Влатка Мачека и задржао се извесно време у разговору са њим.

Г. Г. СИЛАЂИ И ДР. ШИЕКЕР КОД ПОТПРЕТСЕДНИКА ВЛАДЕ

Потпретседник владе г. др. Влатко Мачек примио је у свом кабинету мађарског трговинског делегата у Београду г. др. Силађија.

После тога г. др. Мачека је посетио отправник словачког посланства у Београду г. др. Шиекера.

НАДБИСКУП Г. ДР. СТЕПИНАЦ КОД Г. ДР. ШУТЕЈА

Г. др. Степинац, надбискуп загребачки, посетио је министра финансија г. др. Јураја Шутеја.

ПРИЈЕМИ КОД МИНИСТРА Г. ПАНТИЋА

Министар физичког васпитања народа г. Душан Пантић примио је у своме кабинету г. Драгослава Пантовића, бившег народног посланика.

Исто тако г. министар примио је претставнике спорт-клуба „Истра“ на челу са г. Драгољубом Талићем, већником општине града Београда.

ПРИЈЕМ КОД ПРЕТСЕДНИКА ОПШТИНЕ

Претседник општине г. Јеврем Томић примио је пре подне у своме кабинету делегати ју грађана са Рудника, среза качерски. Ову делегацију предвођено је г. Милоја Станковић, бивши народни посланик.

КОНФЕРЕНЦИЈИ ПРИВРЕДНИХ СТУЧЊАКА У НОВОМ САДУ ПРИСУСТВОВАЋЕ И Г. ДР. ЧУБРИЛОВИЋ

Нови Сад, 21 фебруар

Поводом израде буџета Дунавске бановине, у суботу се одржава у Новом Саду конференција на питању буџета пољопривредног одељења. Конференцији ће присуствовати и министар пољопривреде г. др. Бранко Чубриловић, поред бана Дунавске бановине г. др. Бранка Кицурине и стручњака Пољопривредног одељења Дунавске бановине.

Претставници штампе посетиће у суботу Немачки научни институт

Професор г. др. Геземан примиће у суботу, у 11 часова, у Немачком научном институту, Франкопанова улица 34, претставнике југословенске штампе.

Очекује се да ће у француској влади доћи до промена

и да ће се основати министарство за народну привреду и финансије

Виши, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Из добро обавештеног извора сазнаје се да ће после повратка адмирала г. Дарлана ускоро доћи до намераваних промена у влади.

Том приликом, како изгледа, припремају се и промене у струк тури министарства финансија као и министарства за производњу и рад. Осим тога биће основано министарство за народну привреду и финансије. Тај порт фељ преузеће вероватно досадашњи министар финансија г. Бутилье. За ово министарство биће именован и два генерал на секретара, за привреду и финансије. За генералног секретара за привреду биће вероватно именован г. Барну. Кандидат за генерални секретаријат за финансије још није познат.

ДВАДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ЈЕДНОГ МОСКОВСКОГ ПОЗОРИШТА

Москва, 21 фебруар

ТАСС јавља:

Московска опера „Станиславски“ слави овихд ана двадесетогодишњицу свога оснивања.

Чувени уметник Станиславски био је 18 година на челу ове позорнице која носи његово име. Међу његовим ученицима који су сад већ прваци позоришта „Станиславски,“ треба у првом месту поменути Лемешева, Печковског и Головина.

Од класичних домаћих и страних дела, која се често јављају на репертоару позоришта „Станиславски“, треба поменути „Евгенија Оњегина“, „Кармен“, „Златног петлића“, „Сељачког Верберина“, „Бориса Годонова“ и „Риголето“.

Г. ДР. КЛОДИУС КОД Г. МУСОЛИНИЈА

Негде у Италији, 21 фебруар

Агенција Стефани јавља:

Министар претседник г. Мусолини примио је данас немачког опуномоћеног министра г. др. Клодиуса, који му је том приликом поднео извештај о привредним разговорима који се воде између Италије и Рајха.

Претседник владе г. Мусолини изразио је своје задовољство због срећног развоја разговора, похваливши нарочито дезинтересованост г. др. Клодиуса, која је ни спирисана не само захтевима сила осовине, већ исто тако осећањима дубоког пријатељства према фашистичкој Италији.

ПОЛОЖАЈ БРАЗИЛИЈЕ

Рио де Жанеиро, 21 фебруар

Агенција Стефани јавља:

У бразилијанским поморским круговима истиче се ефикасност противблокада сила осовине против енглеских поморских трговачких бродова. Ова успешна противблокада изазвала је овде озбиљну забринутост, тим поводом се подвлачи да су 4 брода, од укупно 5 који су кренули за Енглеску, потопљени. Истовремено се истичу тешкоће Бразилије у индустрији и трговини, а нарочито недостатак алуминијума и других метала. Бразилијански индустријски кругови приме ћују да Сједињене Америчке Државе наплаћују за своје производе три пута веће цене од сила осовине.

Што се тиче привредне ситуације, она није ни мало сјајна, пошто је извоз памука и кафе онемогућен.

Према вестима из Аргентине и других америчких јужних држава, види се да је положај свих тих држава готово исти са положајем Бразилије.

СОВЈЕТСКО-СЛОВАЧКИ ТРГОВИНСКИ ОДНОСИ

Братислава, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Ових дана почеће да ради у Братислави стална совјетска трговинска комисија, чије је оснивање предвиђено недавно закљу ченим словачко-совјетским споразумом.

НОВ НАЧИН ЛЕЧЕЊА УМОБОЛНИХ

Валенција, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Лекари г. г. др. Марко и Рио, који раде у Валенцији, добили су овлашћење да на мадридском универзитету демонстрирају њихов изум, који се односи на лечење умоболних. Оба доктора изумели су нов начин лечења помоћу електричне струје. До сада је овај начин лечења показао добре резултате код епилептичара.

НЕМАЧКА ПОМОЋ САНТАНДЕРУ

Мадрид, 21 фебруар

ДНБ јавља:

Шпански листови објављују вест о посети немачког амбасадора г. фон Шторера министру иностраних послова г. Суњеру. Г. фон Шторер обавестио је том приликом г. Суњера да је немачка Врховна команда вољна да помогне Сантандеру у циљу обнове града који је ових дана, као што је познато, много страдао.

Немачка Врховна команда ста вила на расположење шпанским властима једну комплетну пољску болницу заједно са шефом болничара и једном четом пионира и, најзад једну моторизовану транспортну колону, пољску кујну и 30.000 оброка за јело.

ШТРАЈКОВИ У С. А. Д.

Њујорк, 21 фебруар

ДНБ јавља:

„Јунајтед Прес“ објављује по датке о штрајковима до којих је последњих недеља дошло у америчкој индустрији наоружања.

Од већих штрајкова, поменута агенција наводи штрајк 23 хиљада организованих радника у фабрикама „Интернешионел Харвестер Компаније“ у Уојнг (с. д. Индијана); тврди да се очекује ступање у штрајк 25.000 радника других фабрика које су власништво поменутог друштва. Затим се наводи штрајк радника „Сан Шипинг Корпорејшн“ у Честеру (Пелсилвенија). У Чикагу постоји бојазан општег штрајка радника текстилних фабрика.

КАКВО ЋЕ БИТИ ВРЕМЕ

ЕВРОПА: Јака депресија са средиштем над Северозападним делом Југославије захвата Панонску Низију и Балканско Полуострво. Услед тога у Југославији и Мађарској ће да претежно облачно неко време са кишом местимично. Извесних ведрина има у Јужној Мађарској и у северним крајевима Југославије. Снег пада у Горском Котору. Минимална температура у Југославији Кипрес 0, а максимална Београд 14 степена.

ПРОГНОЗА ВРЕМЕНА за Београд и околину: Хладније, претежно облачно, киша на махове.

ОСТАЛИ КРАЈЕВИ: Промењиво, претежно облачно, киша на махове. Температура без знатне промене. Местимично јак ветар на махове.

Сунце излази у 6.28, а залази у 17.15 часова.

Заступник једне од највећих светских фабрика дрогерија и лекова кажњен по Уредби о сузбијању скупоће

Г. Милан Антонијевић, сопственик дрогерије на велико „Ембекус“, у Качерској улици, био је веома узбуђен крајем 1939 године кад му инжењер хемије једне од највећих европских фабрика медикамената г. Август Абрам, није хтео продати извесну количину лекарија које су му биле необично потребне. То није била мала количина, али, г. Абрам је имао на лагеру много више лекарија него што му је г. Антонијевић тражио.

— Ви нисте наш муштерија, на ша фирма вас уопште не зна, па вам због тога не можемо продатир обу, — рекао му је г. Абрам тада.

Он се није, дабоме, дуго препирао са њим, него је одмах узео једну, тек тада изишлу књижицу, пронашао у њој неколико ставова, параграфа, у којима се предвиђају слични случајеви, метнуо је у џеп и пријавио ствар кварту.

Сутрадан органи кварта посетили су продавницу хемикалија на велико у Карађорђевој 40. Дошли су до убеђења да на лагеру има, у великој количини, лека који је био потребан г. Антонијевићу.

После месец дана ствар је дошла пред Српски суд за град Београд на решавање.

Није важно то, гласило је образложење пресуде, што је фирма дала упутства и што у том смислу владају неки обичаји којима се заступници морају покоравати. Није важно ни то што је фирма страног порекла и што у другим земљама постоје, можда, други закони који се односе на ову врсту робе, али, каже се даље у образложењу пресуде, важно је то да је овакним поступком повређена одредба поменуте Уредбе, која каже да се све мора излагати продаји, без обзира на жеље појединих фирми и њихову наклоност према извесним лицима — својим старим муштеријама, па се због свега тога оптужени оглашава кривим и кажњава са двадесет дана затвора и 10.000 динара новчане казне, 500 динара паушала, трошкове по рачуну и да се пресуда, чим ступи на снагу, оштампа о његовом трошку у „Службеним новинама“. Трошкови су се проглашли напластивим.

Окривљени је уложио приговор.

Судио је судија г. Недељко Недељковић.

Велика добротворна концерт-претстава Црвеног крста у Народном позоришту у корист подизања летовалишта и склоништа

Последњих година забележено је у више махова стварање појединих пододбора Црвеног крста у Београду или друштава у унутрашњости да за слабуњаву, сиромашну и самохрану децу подигну оправилишта у планинским и шумским пределима, која би преко школског распуста служила за одмор и опорављ деце, а у случају потребе и као склоништа за децу.

После Деветог пододбора Црвеног крста у Београду, који је подигао једно врло лепо летовалиште за децу у Боговађи, још прошле године активни Четврти пододбор повео је акцију за подизање летовалишта и склоништа. Прошлогодишња акција на томе послу донела је доста прикупљених средстава, али с обзиром на поскупљење грађевинског материјала прикупљена свота новаца још увек није довољна за подизање дома. Ове године, Четврти пододбор, настављајући прошлогодишњу акцију за градњу летовалишта и склоништа, — приређује у недељу, у 10 часова пре подне, 23 овог месеца у Народном позоришту код Краљевог Споменика велику добротворну концерт — претставу. Приход са те приредбе иде у корист подизања летовалишта и склоништа. После ове приредбе биће и друге, па се Четврти пододбор нада да ће родољубиво и хумано грађанство престоне разумети настојања овог Пододбора Црвеног крста и својим учешћем на овим при редбама убрзали остварење племените замисли Четвртог пододбора.

У оквиру добротворне концерт - претставе Четвртог пододбора предвиђен је један врло леп и разноврстан програм. У уметничком делу учествују: г-ђа Деса Дугалић-Недељковић г-ђа Вукица Илић - Колацио и г. г.: Л. Матачић, А. Пердес, Б. Воркапић, драмски тенор, М. Колацио, баритон, Зд. Тополски, концерт-мајстор и Ал. Мариковић, лирски тенор. У омладинском делу група ученика и ученица Државне трговачке академије играће народне игре, Миливоје Павловић, ученик, рецитује своје песме, ученице Четврте године Средње музичке школе изводе „Игру шумских духова" уз стварање г-ђе Наташе Бошковић и учешћа г-ца Милице Павловић, ученица Даница Милошевић рецитује, онда вежбе уз пратњу хора Четврте женске гимназије, где соло балета уче ница г-ђе Ј. Пољакове и дует малих певача браће Мирослава и Томислава Катинског. У трећем атракционом делу биће приказано неколико атракција познатих играча. На претстави учествује и оркестар Краљеве гарде, под вођством г. Седлачека.

Предлог да сељаци одраде казне за шумску штету

Петриња, 21 фебруар

Приликом последње среске скупштине у Петрињи поднесен је предлог да сви сељаци који су осуђени на плаћање шумске штете, а ако немају новаца и морају дежати у затвор, своју казну могу заменити радом на уређењу путева. Тако би шумска штета која се претвара у два дана затвора дала замењена једним даном рада. Међутим, сељак који би радио колима могао би једним даном заменити четири дана затвора. Ово би било врло корисно, јер је шумска штета коју сељаци наносе врло велика и у великом броју је чине.

Овај предлог је достављен банској управи, а ако га буде усвојила много ће се учинити за одржавање и поправљање старих путева.

При Дирекцији за спољну трговину основан је Компензациони одбор

На предлог Савета за спољну трговину, министар трговине и индустрије основао је при Дирекцији за спољну трговину Одбор за компензације, који је већ почео да функционише.

Овај Одбор решаваће убудуће о свима предметима којима се тражи компензација извоза наших производа са увозом артикала из других земаља.

Ради бржег узимања предмета у рад, обавештавају се интересенти да све мобле, којима траже одобрење компензационих послова, достављају непосредно Дирекцији за спољну трговину, Одељењу за трговинске спорazуме, Отсек други.

(Из Дирекције за спољну трговину).

Скупштина Скопског друштва у Тетову

Тетово, 21 фебруар

Соколско друштво одржало је своју годишњу скупштину којој је присуствовао велики број чланова. Делегат Соколске жупе из Скопља био је г. Клинић.

Скупштину је отворио заменик старешине г. Зекић, краћим говором, а затим је секретар прочитао поздравне телеграме упућене Њ. В. Краљу, министру физичког васпитања народа и Савезу сокола Краљевине Југославије у Београду. Присутни чланови саслушали су поздравне телеграме и исте једногласно одобрили уз клицање Њ. В. Краљу, Југославији и Соколству.

Пошто су прочитани извештаји о раду управе у 1940 год., из којих се види, да је Соколско друштво у Тетову постигло леп успех у погледу пропаганде идеје соколске идеје, дата је разрешница старој управи и изабрана је нова управа.

За старешину је изабран г. Захарије Зекић чиновник градског поглаварства, за потстарешине г. г. Живка Миљковић, апотекар и Коча Богојевић, чиновник, за просветара г. Сима Момировић, адвокат, за начелника г. Цоне Авramовић, професор, за заменика г. Влада Парлић, чиновник, за начелницу г-ђа Даница Цвр, за благајника г. Риста Ристић, мењач, за секретара г. Радосав Стефановић, судија, за економа г. Трпе Атанасковић, пореник, за референта соских соколских чета г. Лука Војводић, професор.

Д. Ј.

Почетком марта долазе у Загреб на гостовање

Загреб, 21 фебруар

Преговори између загребачких меродавних кругова и вођства Дрезденске опере и филхармоније су завршени. Дрезденска опера долази у Загреб почетком марта и даваће две претставе и то: 2 марта оперу од Рихарда Штрауса „Кавалер с ружом", а 3 марта Бетовенову оперу „Фиделио".

Трећи дан боравка Дрезденске опере у Загребу одређен је за симфонијски концерт на коме ће учествовати целокупни оркестар Опере.

Заједно са ансамблом Опере долази и познати немачки диригент г. Карло Боем, који ће дириговати на свим представама.

Програм симфониског концерта није још познат, али је из Загреба изражена жеља да у програму буду бар два дела савремених немачких композитора.

Са Дрезденском опером долази целокупни ансамбл од 211 особа, као и декорације и костими.

Ускоро ће изићи недељни биптен Дирекције за спољну трговину

Пошто се осетила потреба директног обавештавања заинтересованих привредника о раду Дирекције за спољну трговину, нарочито у вези са издавањем нових наредаба и доношењем по питањима нашег извоза и увоза, Дирекција за спољну трговину одлучила је да покрене недељни информативни биптен. Први број овог листа изићи ће ускоро. Биптен ће доносити све нове наредбе које се тичу наше спољне трговине, начелне закључке Савета за спољну трговину, Извозног, Увозног и Компензационог одбора и Девизног одбора и Девизне дирекције Народне банке.

Ухапшени попови који су украли сребрни пехар из цркве у Храшчина-Трговишће

Загреб, 21 фабруар

Загребачка полиција је ухватила ових дана провалнике сеоске цркве у Храшчини Стјепана Малтара и Балога. На ју черащњем суочењу попови су смешњи су реконструисали цео случај објашњавајући на који су начин упали у цркву и опљачкали драгоцености. Том приликом им се десила мала незгода. Пошто су се сувише задржали у цркви закаснили су за воз па су за сваку сигурност похаране драгоцености закопали на једно место недалеко од пруге. Полиција је пронашла сакривене ствари и вратила их цркви.

Смрт и сахрана свештеника Јанка Барлеа

Загреб, 21 фебруар

Академик Јанко Барле на врло свечан начин испраћен је до своје вечне куће и искрено је жаљен од познаника, пријатеља и верника. Погребу су поред великог броја грађанства присуствовали претставници свих културних, просветних и верских друштава.

Опело је извршно надбискуп г. др. Алојзије Степинац уз асистенцију свештеника.

На гробу са свештеником Барлесом у име свештенства опростио се г. др. Светозар Ритиг. После њега са покојником се опростио претседник „Хрватског родољуба" и патрогасаца.

У Саборној цркви одржан парастос добротворима Српске краљевске академије

Са помена у Саборној цркви

У једанаест часова пре подне у Саборној цркви одржан је парастос добротворима и оснивачима задужбина и фондова Српске краљевске академије. Овом свечаном чину присуствовали су претставници просвете и науке, претставници државних установа и изасланици многих хуманих друштава и културних организација, као и многи угледни грађани. Својим присуством они су одали поштовање успомени оних људи који су завештањима и задужбинама у знатној мери омогућили напредак науке и просвете у нашем народу.

Помену су присуствовали министар правде г. др. Михаило Константиновић, изасланик претседника владе начелник г. Велибор Гинић, претставници министарства просвете начелник г. Лескошек и инспектор министар ства г. Пријатељ, претставници министарства иностраних послова саветници г.г. Иво Ковачевић и Ј. Ристић, претседник Главне контроле г. Миливоје Пурић, пот претседник Београдске општине г. Божидар Недић, сенатор г. Светозар Томић, генерал у пензији г. Стеван Бошковић, изасланици друштва „Кнегиња Зорка" г-ђе Ристовић и Ела др. Калдерона и други.

Помену су поред претседништва Српске краљевске академије претседника г. др. Александра Белића и секретара г. др. Јована Радонића, присуствовали и многи академици, међу којима г.г. др. Тома Живановић, др. Живојин Ђорђевић, др. Владимир Ђоровић, Богдан Поповић, др. Милош Тринајић, Урош Предић, Михаило Петровић, Влада Петковић, Ђока Јовановић. Помену је био присутан ректор Београдског универзитета инжењер г. Петар Мишић и многи професори.

Чинодејствовао је викарни епископ г. Валеријан са шест протојереја и два протођакона, а одговарао је хор студената теологије под управом г. Боре Поповића.

Саборну цркву испунили су ученици и ученице београдских гимназија, са својим наставницима и наставницама, велики број грађана, пријатеља просвете и науке, и поштовалаца заслужних добротвора Српске краљевске академије.

Савет за спољну трговину предлаже забрану увоза хмеља

Савет за спољну трговину при Дирекцији за спољну трговину сазвао је конференцију са претставницима свих извозничких организација које су заинтересоване питањем извоза хмеља, претставницима приредних комора и претставницима Народне банке. На конференције је решавано питање извоза домаћег хмеља за који у иностранству влада велико интересовање. Расправљало се нарочито о извозу нашег хмеља у Америку. Поред тога, саопштено је на конференцији да и Совјетска Русија жели да откупи један део наше робе. Затим је констатовано да Француска, а исто тако и друге европске земље, показују тежњу да увезу извесне количине нашег хмеља. С обзиром на тенденцију да је проба домаћег хмеља у иностранству углавном повољна, Савет за спољну трговину, који је и посебно претресао ово питање, одлучно је да мини стру финансијама предложи забрану увоза хмеља у нашу земљу.

За унапређење рибарства у Боки Которској потребно је основати једну средишну задружну рибарску установу и минималном помоћи подупрети набавку неопходног рибарског материјала

Котор, 21 фебруар

У последње време знатно је смањена количина рибе у заливу Боке Которске. Особито је нестало пиламиде, ципола, туна и буке. Највише данас има: сарду не, која се лове од октобра до маја, сарделе од марта до јула и сардине од јуна до октобра. Ова риба служи за прехрану широких слојева народа. Три наведене врсте рибе унеч су предмет дова. У току једне године улови се у заливу око 150 киљада килограма сардина, око 250 хиљада килограма сардела и око 200 хиљада килограма сардина. Ова се риба већином продаје свежа пошто рибарима немају могућности да рибу соле или конзервирају. За исхрану је више у употреби солена него конзервирана, јер је јефтинија. У току прошле године Мељани су уловили сами 80.000 килограма сарделина. Цена овој свежој риби у сезони је по 3—4 динара килограм, а није редак случај да се веће количине поново баце у море услед не могућности продаје. Посољена риба стаје 20 динара килограм. Да има организације на задруж ној основи могло се прошле године посолити више од 100.000 килограма рибе, те би тржиште имало довољне количине ове рибе по цени од 7 динара.

Да би се у току рибарске сезо не могао постићи максимални улов потребно је да рибари имају довољне количине соли, петролеума и мрљача. Да би се то обезбедило потребна је сума од 150.000 динара, која би дала око 15 вагона свеже и 30 вагона сла не рибе. Ова количина подмирила би домаћу потребу и преостало би за извоз у унутрашњост.

У сврху унапређења рибарства у Боки неопходно је потребно основати једну централну рибарску задругу у Котору са филијалама у Перасту, Тивту и Зеленици.

Д. Ж.

Крижевци ће добити нову електричну мрежу

Крижевци, 21 фебруар

Ускоро ће се почети са радовима за прикључење електричне мреже Крижевца са мрежом вискок напона Загреб—Бјеловар. Банска власт бановине Хрватске одобрила је све пројекте тако да ће у најскорије времену почети са радовима. Предвиђени радови стаје ће 653.000 динара који ће се амортизовати у року 10 година. Потребни материјал већ је осигуран.

Отварање Народног универзитета у Суботици

Суботица, 21 фебруар

У Суботици се већ дуже времена говори о потребама отварања Народног универзитета на коме ће се држати предавања из разних подручја уметности и привредног живота. На иницијативу многих заинтересованих ова ће се замисао ускоро остварити. Већ се озбиљно ради на организацији Народног универзитета, тако да ће са предавањима почети већ почетком марта, а ова ће се одржавати у општинској већници.

Два убиства у оклини Бјеловара

У селу Малом Пашјану убијен је Кардо Угарковић. Убиство су извршила два Циганина, Вуро Јосин и Шајновић Стеван, који су на отвореном пољу дочекали Угарковића и убили га ножем, а све због тога што се убијени удварао једној младој Циганки из њихове породице.

Друго убиство десило се у Царевом Лазаревцу. Страдао је Мирко Хорватинић, кога је у пијанству убио његов друг Стеван Пенар.

Поправка и дозиђивање позоришне зграде

За време док се радови буду обављали претставе ће се одржавати

Ових дана приступиће се рушењу магацина који се налазе иза зграде Народног позоришта код Споменика. На том простору према Луговићевој улици дозидат ће се нова зграда и на тај начин проширити садашња, која је потпуно дотрајала. Ова позоришна зграда није оправљана већ више од 18 година. Поред тога што није имала довољно удобности, у њој су дотрајале електрична инсталација и остала постројења.

За време док радови буду текли кулиси који ће бити пресељени из садашњег магацина у магацине у Краљице Марије улици и Француској 48 биће свакодневно преношени у обе позоришне зграде, код Споменика и на Врачару.

Радови који ће бити спроведени од првог марта до краја августа ове године крећаће се према Француској улици од Дворског одељења до новог сте пеништа. Подићи ће се сале за пробе, гардероде за женски пер сонал, просторије за канцеларије. Том приликом неће се гра дити гардеробе за мушке.

У самом гледалишту за сада неће се вршити никакве оправке. Фотеље и даље ће штипати, оштећени сомот обављати

ВИЦЕ ложа. Исто тако ни у дворану за публику неће се радити ништа. Исто тако неће бити ни повећан број седишта.

Извесне поправке позоришне обавиће се.

Затим ће бити проширена мала позорница. Учиниће се и најпотребније поправке осветљења као и остале инсталације.

Радови ће се обављати, зидари ће градити нову зграду а у садашњој, старој одржавати се пробе и представе.

Све ово показује да се у дело неће спровести радови већег обима већ само они, најпотребнији. У стварн само ће се проширити зграда, али не и оспособити да може да служи за још 50 година.

После ових радова, кажу, да ће дошнје бити обављени и остали радови. И када позорни на зграда код Споменика буде проширена и у пуном смислу оспособљена да служи своме задатку неће бити решено и питање подизања зграде за Београдску оперу. У најскорије време, с обзиром на нагли развитак позоришта, у Београду неће моћи и даље да остану под једним кровом Драма и Опера.

М. А. Н.

У Нишу се указује потреба убрзавања сталне изложбе ликовне уметности у Моравској бановини

Разговор са вајарем г. Славком Милетићем

Ниш, 22 фебруар

Многи културни проблеми ка ко у Нишу тако и у Моравској бановини још нису добили своје решење. Међу њима несумњиво једно од најважнијих места заузима питање стварања могућности ликовним уметницима да редовно, у одређене дане сваке године, излажу своје радове.

У Нишу и Моравској бановини живи и ради један позамашан број уметника. Тако од сликара раде у Алексинцу г. Евгени је Лаптев, у Неготину г-ца Јелена Димитријевић и г. Константин Матвејев, У Пироту г. Евге није Прутков, у Зајечару г. Анатолије Бајев, у Крушевцу г. Иван Лукомски, у Прокупљу г. Милидар Јовановић и од вајара г. Бесарабић у Књажевцу. У Нишу раде од сликара г-ца Клавдија Шереметијева и г. г. Риста Отовић, Љубомир Вемић, Васи лије Рудановски, Иван Вучковић, Моша Шоамовић, Поповић, Живковић, Иванетић и др. а од вајара г-ђа Валчић и г. г. Славко Милетић, Мидован Крстић и Тодоровић. Од тога броја уметника један део ради само у толико уколико захтева њихова професија, уколико морају ради посла од којега живе. Ван тога не показују они никакког интереса за своје уметничко усавршавање и такмичење са другим трудбеницима на томе пољу. Један други део сликара и вајара показује извесну делатност. Међу тим уметницима показују нешто већу активност вајари који налазе могућности да својим радовима нађу примену. Међу њима прво место заузима г. Славко Милетић, чије бисте, барељефи, споменици красе већ многе објекте у Нишу и околину. У трећу групу сликара би дошли они трудбеници, који поред сво га редовнога посла од којега жи ве, нешто времена и прихода, жртвују ради својих уметничких склоности. Међу тим аматерима има и лепих потеза, а често и много воље.

У таквој ситуацији на уметни чком терену у Моравској бановини последњих дана се указује на потребу образовања сталне изложбе уметности у Моравској бановини. У вези са тим питањем, чије би позитивно решење, у знатној мери, оживело целокупну уметничку активност у бановини, био је дубоман до ји извесна објашњења вајар г. Милетић. У својој радионици, са радничким комбинезоном на себи и палетом у руци у невезаном разговору г. Милетић је ис такао све услове за постојање овакве културне институције.

— Моравска бановина — рекао је г. Милетић, — сматрана је и сматра се у уметничким круговима заостало м према осталим бановинама у погледу уметничке делатности. Таквом схватању је разлог било у томе што се мало њих заинтересовало тим питањем како би се путем јавности нашло стање уметничке делатности у Моравској бановини, било услед скромности труд беника на том пољу у нашој бановини, било што се радило и развијало без обзира на све техникуће, у једном миру и предности према уметности. Да Моравска бановина као таква није учинала види се по томе што пред извесног броја људи, који су се одали уметности, показују љубав ка уметности и многи, којима то није професија се као аматери делају. Свако место у бановини може да се похвали да има свог, можда у ужем кругу, али ипак познатог уметника. У Нишу, као центру, постоји већи круг уметника, који било као вајари или као сликари, озбиљно раде на уметности. У таквој ситуацији спонтано се појављује питање зашто и у Нишу, а за Моравску бановину, не би могле бити приређиване сталне годишње изложбе по примеру других већих места, као што су Београд, Загреб, Сарајево, Сплит и друга места, с којима се и Ниш може мерити тим пре што у Нишу ради Школа за уметне радове, која би и са своје стране могла да пружи извесне [illegible] своја поља рада.

Разговор се настављао и одмиче, док се вештом руком г. Милетића обликују плачне фигуре Срба на „Зидању Ћеле-куле". Дискусија се води о тешкоћама, које би се могле појавити у вези са остварењем ове замисли.

— Као и код решења других културних питања, наставио је г. Милетић, код остварења ове иницијативе највеће ће бити материјалне тешкоће, а затим се поставља питање уређивања изложби. У вези са тим претставници ликовних уметника посетили су начелника просветног одељења Банске управе г. Драгутина Павловића и он се изјаснио да се у свако доба налази спреман да помогне једну такву акцију.

У наставку разговора г. Милетић истиче знатне користи које би уметност и уметници у Моравској бановини имали од образована једне такве установе. Најпре би уметници ове бановине преко таквих изложби били у могућности да прикажу своју стваралачку делатност ради оцене својих дела и уметничких схватања у односу на струјања, која данас постоје у уметности. Затим би се овим сталним изложбама омогућно неопходно потребан контакт између публике и уметника, који би у сваком случају, колике-толике, материјалне користи донео самим уметницима. А колико су ове њима потребне није потребно истицати. Већ сада треба имати у виду и чињеницу да ће временом ова институција моћи окупљати и уметнике из других крајева наше земље, па и стране уметнике.

Крај разговора г. Милетић је посветио једном апелу на пријатеље уметности у Нишу у вези са потребом стварања Удружења пријатеља уметности у Нишу. Такво једно удружење би у великој мери допринело оликшању решења како питања образовања сталне изложбе ликовне уметности, тако и многих других проблема повезаних са уметношћу и уметницима. Такво удружење би могло окупити леп број грађана спремних да морално и материјално помогну уметничке прегаоце а затим би оно у знатној мери ослободило саме уметнике многих техничких послова који се не могу елиминисати а тешко падају на саме уметнике.

О П Е Р А

ПРЕМИЈЕРА ДЕЧЈЕ ОПЕРЕ МИЛЕНКА ЖИВКОВИЋА

Уметничка дела за децу малобројна су у нас. Између чика-Јове Змаја и стихотворација који пуне деце стране дневних листова налазе се само неколике песничке збирке: Гвидо Тартаља, Десанка Максимовић и дивне хумористичне гротеске из коцмарског света маште малишана, „Подвизи дружине пет петлића" Александра Вуча. У области позоришне уметности Родино позориште и Ласта допуњују делатност књижевника, махом са страним, међународно популарним драматуршким материјалом, док се музичка лектира за децу ограничила на хорске композиције, изазване углавном дидактичким потребама музичке наставе у основним и нижим средњим школама. У области сценске музике, после стереотипне „Снежане" Петра Крстића, владала је у овом роду музичке литературе потпуна празнина и несташица.

Директор музичке школе „Станковић" и композитор Миленко Живковић, осетио је добро ту несташицу, — и као музички педагог којем свакодневни контакт са децом у музици отвара видике, и као проницљив композитор, чије стваралачке замисли не лебде у маглавитом свету неумерених и недостижних планова, већ разборито и опрезно, са постепеношћу **коју налаже савесност**, полазе од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем.

Подухвативши се посла да напише „Дечју собу", малену оперу са садржајем из света малих, за те мале и са малима као извођачима, Живковић међутим није поновио тако честу грешку оних који стварају за дечји дух: он није заменио и изједначио појам стереотипног (што најчешће значи: баналног) са појмом једноставног и упрошћеног, него је и у једноставност и упрошћеност, која одговара дечјој свежини и неукости, унео истинско и уметничко. Уметник Живковић показао је својом сценском музиком за децу не само да децу воли већ да их и цени, уважава. Он је одлично прозрео истину да вечити сентакорд није опште схватљив хармонски модус зато што је једини јасни поступак, већ зато што је најјевтиније и најчешће употребљавани, а схватио је исто тако и то да у природној и неисквареној музикалности, каква је дечја музикалност када је има и тамо где је нема, нема духовне ширине и пријемчивости и за све друге једноставне и упрошћене облике, када су музички логични и природни. Зато је у његовој дечјој опери нашла места и једна слободна, крепка и разноврсна ритмика, и једна кристално јасна и прегледна вишегласност (најчешће трогласност), и једна хармонска смелост и гипкост, оно лика колича логично - музички и доследно произлази из линеарног карактера гласова који једновремено образују самостални, лако памтљиве и дечји разумљиве прсте и лепе мелодије.

Такав је Живковићев хорски став, пре свега. Партови четири мала солиста ове опере имају, међутим, и речитативне конциозности, са рудиментарним мелодиском линијом. То је било потребно за покрет, за сценску акцију, и зато је природним и простим путем инвенције, такође ушло у партитуру. Оркестрални став је пак сасвим чврстих облика. Сачињен је из низа посебних, у себи формално затворених облика, музичких нумера, које су и карактеристичне за садржај опере. И у живом паралелизму са значењем сићушне сценске акције, где је то потребно, чак и драматичне, но изгледа у музичко - драмском смислу потчињене тој акцији, никде секундарне.

Ова упрошћена схема, међутим, није тако безазлена, као формални систем, као музичко начело опере. Ако би се по њој начинила (у сним одговарајућим пропорцијама музичких проблема, техничких средстава и садржајних елемената) опера за одрасле, добила би се опера класичарског, скоро моцартовског типа, са свима примесама некустава и техничко - композиционих средстава којима је музика богаћена и проширена од Глука па до Хиндемита и Стравинског.

Либрето ове дечје опере из пера је једне чистокрвне лирске песникиње, уредне, болешљиве, човекољубиве до сржи: Десанке Максимовић. Нежни и милн њени стихови о дечјим бригицама и несташлуцима истински су лиричии, но сакупљени у либрето, као у руковет малених песничких струкова, не чине драмско јединство, не дају целовиту, развојну линију, која има свој успон и своје доброћудно и безазлено драмско тежиште. Зато овој опери недостаје поенте и — немојте се смејати — драматуршког разрешења. А у опери, која је унек и нека сценска радња, мора бити успона и разрешења. И у дечјој опери мора.

Редитељ ових љупких сцена из дечје собе и из безграничног великог царства дечје непресушне маште, шеф одсека за ритмичке игре у музичкој школи „Станковић", Луја Давичо настојао је да превроди поменуте недостатке драматуршког материјала пантомимским уметцима и додацима. Тако је, за разлику од штампаног клавирског извода ове опере (једне сеске која би племенито разгалила сваки редитељски дом), у току саме студије са децом, настао читав нов чин, са хором шумских птичица, маршом патуљака, једним дражесним соло вио линским кончертином и музичко-пантомимским стретом („Бућимо га за ножице"). Ипак, ради заокругљивања овог сценског дела као оперске целине, ваљало би нешто још изменити у распореду, нешто додати, још нечим све повезати.

Извођачи су били ученици школе „Станковић", махом најмлађи. И зар је онда потребно рећи да су дечица била златна! Оркестар, љубазно уступљен школи од Радио-Београда, садржавао је и неуобичајене инструменте: дечје гласове, који су час попуњавали и колорисали камерни састав инструмента листа, час „а капела" деловали. А за пултом, стајао је и махао рукама у ритму, расположен и срдачно насмешен, један проседи а младолики чика: сам ком позитор, Миленко Живковић.

П. Ст.

ПОПЛАВЕ У ПОЛОГУ

Због изгледа топљењ снега на Шари и његовим ограницма, надошле су многе реке и потоци, који су се излили и нанели доста штете многим њивама.

Планинске реке су доста оштетиле и биоговнски пут Тетово—Качаник, јер су га на више места затрпали каменьем и разорили пут направивши дубока корита.

Вардар је такође надошао и на више места излио се из корита и поплавио усеве. Нарочито је велике штете причинио усељма у селима Сарајинце, Сиричино, Туденица и Растушну, јер у овом делу Вардар нема свој стални ток, тако да скоро сваког прољећа мења своје корито плављења њиве, ливаде и насељена по ља.

Д. Ј.

Г. Војислав Илић постављен за музичког директора радио Скопља

Решењем Управног одбора постављен је за музичког директора Радна Скопља г. Војислав Илић, досадашњи секретар музичког одељења Радио Београда.

Тетово, 21 фебруар

Млади диригент и музичар г. Илић дошао је на рад у Београдску радиостаницу пре неколико година, после трогодишњег школовања у Берлину. Још за време студија примећен је његов изразити таленат, а био је једини који је као ђак дириговао.

На Скопској радио станици г. Илић ће имати за дужност да организује оркестар, састави репертоар и води музичку страну радио станице. Али се његов рад неће ограничити само на радио станицу, већ ће имати да прикупља и тачно бележи народне песме, као и да покреће цео музички живот у Јужној Србији.

Слава Четничког удружења у Тетову

Тетово, 21 фебруар

Четничко удружење у Тетову на весма свечан и импозантан начин прославило је своју славу Сретење Господње.

Благодарење је одржано у саборној цркви Св. Тирила и Методија, а после службе образована је свечана поворка на челу са заставама — Четничког удружења и осталих хумано-културних друштава. Одмах за застава ма била је формирана чета четника из Доњег Полога у четничким униформама. У поворци је учествовала и Соколска музика. Поворка је дошла до хотела „Јадран", где је обављено резање славског колача. Увече одржана је четничка забава са успелим програмом.

Д. Ј.

Ђовани Верга, песник незнатних и сиромашних људи

ПРЕДАВАЊЕ Г. КОРАДА СОФИЕ

Писац и новинар г. Корадо Софиа одржао је у Италијанском институту предавање о уметности Ђовани Верги, чија је стогодишњица рођења прослављена прошле године.

Ђовани Верга је први италијански писац који доводи незнатне, сиромашне, примитивне људе на поље уметности. Италијанска књижевност, до тада класична или наклоњена класици, постаје са Вергом хумана и дубока. Лиризам једних то је велика тема романа „Малаваље", најбољег романа овог писца, у коме се говори у једној породици рибара из Треце у околини Катаније, на Сицилији. Верга је због својих регионалних личности, због свог народног говора за дуго сматран ако не баш фолклеристичким писцем а оно бар писцем везаним за један ограничен амбијент. Веровало се да припада веризму, који се у Италији учврстио крајем 1800 као реакција на романтизам. Међутим, због израза које је Верга знао извући из страсти народа који је описивао, стварајући дело пуно поезије, Верга нема граница које би ограничавале универзалност његовог дела. Са Вергом је народ дефинитивно ушао у италијанску књижевност а сам роман „Малаваље" може се и у том погледу сматрати као роман многих још нејасних особина италијанског народа. Вергин роман, који се бави морнарима и сељацима, Италијани сматрају као први ненадмашни пример једне народне књижевности.

Почетком пета почеће радови на улепшавању Карловца

Карловац, 21 фебруар

Градски начелник г. др. Никола Матанић одлучио је да расписне лицитације у вези са јавним радовима у Карловцу. Он ће на следећој седници Градског већа изнети прорачун, како би се одмах после тога могао послати Баиској управи у Загреб на одобрење. Постоји на мера да се приступи асфалтирању улица као и увођењу канализације. Жели се да се почне почетком лета, како би на времс све могло бити завршено.

Ђовани Верга, песник незнатних и сиромашних људи

ПРЕДАВАЊЕ Г. КОРАДА СОФИЕ

Писац и новинар г. Корадо Софиа одржао је у Италијанском институту предавање о уметности Ђовани Верги, чија је стогодишњица рођења прослављена прошле године.

Ђовани Верга је први италијански писац који доводи незнатне, сиромашне, примитивне људе на поље уметности. Италијанска књижевност, до тада класична или наклоњена класици, постаје са Вергом хумана и дубока. Лиризам једних то је велика тема романа „Малаваље", најбољег романа овог писца, у коме се говори у једној породици рибара из Треце у околини Катаније, на Сицилији. Верга је због својих регионалних личности, због свог народног говора за дуго сматран ако не баш фолклеристичким писцем а оно бар писцем везаним за један ограничен амбијент. Веровало се да припада веризму, који се у Италији учврстио крајем 1800 као реакција на романтизам. Међутим, због израза које је Верга знао извући из страсти народа који је описивао, стварајући дело пуно поезије, Верга нема граница које би ограничавале универзалност његовог дела. Са Вергом је народ дефинитивно ушао у италијанску књижевност а сам роман „Малаваље" може се и у том погледу сматрати као роман многих још нејасних особина италијанског народа. Вергин роман, који се бави морнарима и сељацима, Италијани сматрају као први ненадмашни пример једне народне књижевности.

Почетком пета почеће радови на улепшавању Карловца

Карловац, 21 фебруар

Градски начелник г. др. Никола Матанић одлучио је да расписне лицитације у вези са јавним радовима у Карловцу. Он ће на следећој седници Градског већа изнети прорачун, како би се одмах после тога могао послати Баиској управи у Загреб на одобрење. Постоји на мера да се приступи асфалтирању улица као и увођењу канализације. Жели се да се почне почетком лета, како би на времс све могло бити завршено.

Завршено суђење младићу осумњиченом да је за пара најмио убице свога оца

Пожаревац, 21 фебруар

У пожаревачком Окружном суду настављено је суђење тројици сељака из Врбинце, оптуженим за убиство богатог сељака Јанка Петровића.

За убиство Јанка Петровића осумњичени су Александар Милосављевић, Добривоје Маринковић и син убијеног Јанка, Станимир Петровић. Они су до сада два пута извођени на оптуженичку клупу, али је суђење увек морало бити одложено услед недоласка сведока.

Према оптужници државног тужиоца, коју на суђењу заступа заменик државног тужиоца г. Д. Гођевац, Јанко Петровић је измамљен из своје куће и убијен са два револверска метка. По извршеном злочину, непознати убица изгубио се без трага.

Овом злочину претходила је једна тешка размирица између убијеног Јанка и његовог млађег сина Станимира, Дуже време Јанко и Станимир свакодневно су се препирали око тога што Станимир стално проводи време у беспослицењу и пијанчењу. Једном приликом између њих је дошло и до физичког разрачунавања, а то је био и крај њиховом заједничком животу. Стари Јанко истерао је Станимира из куће, не давши му ништа од имања. У кући је Јанко остао са женом и старијим сином Животом, коме је намеравао да остави све имање.

Нашавши се на улици без ичега, Станимир је био јако огорчен на оца. Једном приликом, пијан, он је у кавани рекао како ће се оцу осветити. Међутим, ту своју претњу није остварио јер се старом Јанку после тога ништа није догодило. Али, та претња била је позната у селу, и, када је Јанко убијен, власти су сазнале за то. Поведеном истрагом установило се да је Станимир наговорио Александра Милосављевића и Добривоја Маринковића да убију његовог оца, обећавши им за то награду од 1.000 динара. Одмах су ухапшени Александар и Добривоје, а са њима и Станимир. Поведена је енергична истрага. Међутим, ухапшени нису ништа признавали. Ипак, истрага је продужена. Најзад је Александар Милосављевић признао пред жандармима да је он убио Јанка и то по наговору свога сина Станимира, који му је за то обећао награду од 1000 динара.

Тако су сва тројица спроведени Сремском суду у Жабарима, где их је понова саслушао судија г. Љубомир Илић, са записничарем г-ђицом Зорком Марковић. Исказ дат пред жандармима осумњичени су тада поредили.

Пред великим кривичним већем, које сачињавају претседник суда г. Сава Николић, и судије г. г. Момчило Стојановић, Спасоје Мартиновић, Новица Шошкић и Радован Здравковић (записничар г-ђа Протић), оптужени поричу признање.

Због оваквог исказа оптужених, позват је и саслушан као сведок судија г. Љубомир Илић и записничар г-ђица Зора Марковић. Њихови искази биће су врло занимљиви. Судија г. Илић је детаљно изнео тадање психолошко стање осумњичених и њиховог колебање у исказу. Исто тако, г. Илић је потврдно пред судом да је оптужени Александар признао злочин и описао како га је извршио. Тако исто и записничар г-ђица Марковић дала је интересантне податке о саслушању осумњичених. Она је рекла да је њихово признање у почетку било колебљиво, али да су после све признали.

Браниоци оптужених, адвокати г. г. Иван Трајковић и Милорад Обрадовић, истичу оправдано колебљивост осумњичених.

Пошто су испитани остали сведоци, дали су реч заменик државног тужиоца г. Гођевац и заступник приватног учесника, адвокат г. Миодраг Јеличић, као и браниоци окривљених, адвокати г. г. Иван Трајковић и Милорад Обрадовић, па је доказни поступак тиме био завршен.

После дужег већања претседавајући г. Сава Николић саопштио је ослобађајућу пресуду.

У образложењу каже се да је суд поверовао садашњим исказима оптужених Александра Милосављевића, Добривоја Маринковића и Станимира Петровића и да је у целом доказном поступку стекао уверење да убиство Јанка Петровића они нису извршили.

П.

На путу Скопље - Тетово аутобус прегазио једну жену

Тетово, 21 фебруар

На весма грозан начин изгубила је живот млада и лепа Ремзија, жена Мурата Шаћировића из Ласкарца код Тетова.

Ремзија је пре неколико дана отишла у госте код свога оца у Буковинчу заједно са мужем. Како је морала да се врати кући, а осећала се слабом, то је позајмила од свога оца коња да на њему превали пут до свог села. На путу Скопље — Тетово, у сусрет им је naишао аутобус Вардарског аутобуског предузећа Браће Поповић. Коњ се од аутобуса поплашио и почео да пропиње. Шофер аутобуса, видевши да се коњ поплашио, зауставио је аутобус, док жена са коњем проће поред њега, и кад је мислио да је она прошла, потерао је аутобус. Тог тренутка млада Ремзија изгубила је равнотежу и пала с коња право под задње точкове аутобуса, који јој је прешао преко грудног коша и главе, тако да је на месту остала мртва. Ово се све десило на очиглед њеног мужа, који је ишао испред жене на малом отстојању.

Д. Ј.

Обесни сеоски младићи затворили деловођу и претседника општине у Поповцу

Осјек, 21 фебруар

Једна група обесних сеоских младића у селу Поповцу, недалеко од Белог Манастира, на челу са Душанком Млодраговићем, ушла је слободе претседника општинске управе у Поповцу г. Душана Станковића и општинског бележника г. Ивана Чанака. Због овог чудног случаја дошло је због тога што је претседник општине укорио младиће због њихове обести. Свој план Млодраговић и другови спровели су у дело на тај начин што су забарикадирали претседника општине и бележника у њиховим канцеларијама. Претседнику општине ставили су ултиматум: пустиће га на слободу тек када напише оставку на свој положај.

Да о овом случају нису обавештени органи безбедности из Књежева, који су после извесног опирања, савладали сеоске бунтовнике и поставили су их, ко зна докле би чекерићи претседник општине остао у затвору. Против изгредника власти воде истрагу.

Д. Ј.

Невиђене балетске атракције и најновији музички шлагери публику су безгранично одушевили.....

Ритам, веселост и задовољство испуњавали су орце сваког гледаоца.....

Шест дана биоскопска сала била је препуна али,

због унапред утврђеног и објављеног божићњег програма,

приказивање супер шлагера Метро Голдвин продукције

„СИМФОНИЈА БРОДВЕЈА"

биће је прекинуто, те на многобројне молбе и захтеве својих цењених посетилаца који нису успели да виде ово ремек дело

БИОСКОП БЕОГРАД

ДАНАС У 3, 5, 7.10 и 9.30, ЗБОГ УТВРЂЕНОГ РЕПЕРТОАРА

У могућности је да настави само још кратко време ову

баснословно раскошну и сјајно веселу премијеру чије смо приказивање једини закупили, и репризу нећемо приказивати у овој сезони.

СИМФОНИЈА БРОДВЕЈА

Музичко ремек дело у коме тријумфују лепота, ритам, хумор, раскош и романтика, тако да гледаоцу пружају 2 сата сјајне забаве и разоноде

У ГЛАВНОЈ УЛОЗИ ПРВИ ПУТ ЗАЈЕДНО НА КИНЕМАТОГРАФСКОМ ПЛАТНУ СЛАВНИ АСОВИ ИГРЕ — КРАЉ И КРАЉИЦА СТЕПА

ЕЛИНОР ПАУЕЛ ФРЕД АСТЕР

128514

Условно осуђен зато што је оштетио послодавца

Стева Видаковић био је трговачки пословођа код фирмале фирме „Узор" у Београду у Кнез Михајловој улици. Он је једно време радио у Нишу па ће сада, као добар чиновник пре мештен у Београд.

Међутим од 1936 до 1939 он је погрешно водио књиге те је тако фирму оштетио за преко пе десет хиљада динара.

На претресу пред судијом појединцем г. Драшком Стојковићем, оптужени признаје дело и обећава да ће све послодавцу да надокнади.

Заступник оштећене стране изјављује пред судом да је Видаковић и на прошлом претресу изјавио да ће надокнадити оштету али да то није извршио за читавих шест месеци.

Суд је Видаковића осудио на 3 месеца затвора условно за го дину дана, а коме року мора фирми да исплати дуговање.

Видаковић и његов бранилац г. Кока Савић-Јеванић изјавили су да ће осуђени да испуни оба везе и задовољити се пресудом.

Редован саобраћај између Пожаревца и Кучева

Пожаревац, 21 фебруар

После петодневних сметњи нај зад је успостављен редован саобраћај између Пожаревца и Кучева.

Као што је јављено, 14 овог месеца код тунела Сопот, четири километра удаљено од Пожаревца, срушио се један огроман блок земље и затрпао излаз из тунела. Воз који је ускоро требало да стигне из Кучева за Београд благовремено је заустављен. Путници који су били у во зу за Београд пребачени су до Пожаревца трансбордиман.

Шеф железничке станице у По жаревцу г. Д. Јовановић упутио је специјалну композицију до ту нела да прими путнике и превезе до Пожаревца. Од тада превоз путника стално је обављан на тај начин. Синоћ је могао проћи воз Кучево — Београд и тако је успостављен редован са обраћај. П.

Музика
ВЕЧЕ ЈЕВРЕЈСКИХ КОМПОЗИТОРА

Музички одсек Јеврејске чита онице приредио је прошлог вечера у дворани Јеврејског дома музичко вече јеврејских композитора. Организатори ове музич ке приредбе нису, међутим, ово га пута, одабирали за састав про грама из постојеће литературе оно што би истакло и приказало специфичне уметничке одлике Јевреја тва у области музичке уметности. Да су то хтели, орга низатори су лако могли, дана с после драгоцених докумената му зиколошких истраживања једног Абрахаиза Идељсона, одабрати из занимљивог јудејског профаног фолклора блага или из исто тако интересантних синагогалних псалмодија знаменитих кантор ских реформатора Шуацера или Левандовског. Приређивачи ове вечери желели су, напротив, да једном скромном али самосвес ном културном манифестацијом, у уском могућностима опсега јед ног камерног вечера, живим у метничким дејством, истакну ово што је најдостојније и најпозитивније у замашном и недоглед но корисном доприносу њихове ре европској музичкој култури као целини.

Са оваквим мерилом пак разу ме се по себи да је програм ове вечери морао захватити из дела словног романтичара из немач ког културног подручја, Феликса Менделсона-Бартолдија, као и из дела литературног и филозофск оног аустријског композитора Густава Малера, последњег изда ника романтичарског симфониз тичарства колико и првог весника експресионистичарског модерниз ма у Европи у годинама после прошлог светског рата. Штета је међутим што избор и даље није остао на истој строгости мерила, па уместо Давида Попера и Антона Рубинштајна погодно Шен берга или Курта Вајла (макар као анахроничан куриозум) или Ернеста Тоха, или из француског културног подручја Дариуса Ми јоа или Морика Равела.

На чело програма стајао је Менделсонов виолински концерт у Е-молу. Свирао га је са изврс ном музикалношћу, са полетним виолинистичком темпераментом, са великим сензом за интели гентно фразирање и изразито ис тицање форми, уметник виолине са којим се у Београду најозбиљ није мора рачунати, г. Андрија Хузер. Његов веома коректан, пажљиви клавирски пратилац, за жених оркестра у овом аранжма ну, био је г. Ладислав Гренски. Гђа Рене Фирст, млади васпи вент Београдске музичке школе дала је две песме из Менделсо нове збирке клавирских „Песама без речи". Виолончелист г. Ла дислав Хорват свирао је Попера и Рубинштајна, са лепом изра жајношћу, која код овог свира ча (како се могло опазити на његовом онемадашњем солистич ком концерту) расте уколико вредност композиције опада. На зад је г-ђа Лика Калмић-Алфан дари, са пратњом г-ђе Ване Ха јек-Левензон, отпевала два ду

Питање извоза шумских производа

У Дирекцији за спољну трго вину одржана је конференција по питању извоза шумских про извода у иностранство. Ова кон ференција у вези је са прегово рима који ће се водити са Ита лијом и Немачком. Исто тако постоји интерес у Шпанији и Швајцарској за наше дрво. Од интереса је нарочито питање извоза нашег дрвета у Шпанију са којом још нису пречишћена питања наших потраживања ко ја потичу из периода пре гра ђанског рата.

Трагична судбина човека који је проглашен мртвим

Марибор, 21 фебруар

За време светског рата сељак Матија Хорват, из села Отовци у Прекомурју, пао је у руско за робљеништво и тако је провео дуго време обрађујући земљу. Стално је мислио на повратак у домовину где су му се налазили жена и син. Како се Хорват дуго није враћао нити се јављао, то су га прогласили мртвим а жена му се преудала и сво имање пренела на себе. Изненада, једнога дана Хорват се вратио својој кући и жену затекао са другим мужем. Она за свог пр вог мужа није хтела ни да чује, а исто тако му порицала право на иметак. Хорват је поднео туж бу и добио процес. Али, како су таксе биле велике, то су му и кућа и земља одузете. Прили ком процеса Хорват је почео вређати преставнике суда, ра ди чега је тражено мишљење лекара који га је после прегледа прогласио умоболним и послао га у душевну болницу.

Сељак купио кућу која се исте ноћи срушила

Осијек, 21 фебруар

Као што је „Правда" већ јавља ла, последњих дана у Барањи и Славонији порушен је велики број сеоских кућа које су грађене од пресне цигле или од набоја. До рушења ових кућа дошло је као последица великих јесењих киша које су узеле влагу у зидове порушених кућа и тако је дошло до попуштања зидова. Према прибављеном подацима од стране власти, засада се зна да је порушено око 250 кућа и других објеката.

Многи сељани су остали без крова над главом, а било је у не ким случајевима и људских жр тава, јер је до рушења долази ло изненада и у току ноћи. Г. Сава Поповић, из Дарде, купио је пре недељу дана кућу од дар ђиског обућара г. Илије Божи ћа. Платио ју је 50.000 динара. Усело се у кућу која се још ор ве ноћи срушила. Тако овај не срећни сељак тргн велику ште ту, јер је кућа била осигурана само од пожара, а не и од ру шења.

За сада још није процењена штета порушених кућа и оста лих зграда, али је она огромна. Власти су преко општинских уп рава предузеле мере предострож ности како би се спречило даље рушење кућа грађених од слаб ог материјала. Д. Ј.

Отпуштеки стражар тужио Суботичку општину

Суботица, 21 фебруар

Градски стражар Паја Пољако вић, који је отпуштен из службе још 1919, добио је најзад спор који је водио са Суботичком оп штином због неправилног отпуш тања на службе. По решењу Др жавног савета мора се Пољако вићу исплатити пензија за сво време од јануара 1919, што изно си не рачунајући камате, око сто шездесет хиљада динара.

Наиван сељак платио безвредни прстен као златни

Загреб, 21 фабруар

Две варалице успеле су да Стјепану Вугрину, сељаку из села Зденци, подвале продавши му за хиљаду и двеста динара је дан тобоже златан прстен, а ко ји у ствари не вреди ништа. Се љак је ствар пријавио полицији која настоји да пронађе варали це.

Слазе братства „Светог Симеона Мироточивог"

У Београду постоји мало по знато хумано православно друш тво „Братство Светог Симеона Мироточивог" које је основано пре десет година, а има за циљ ширење љубави и слоге међу православним хришћанима. За свој пожртвовани рад друштво је добило признање и од Њ. Св. Патријарха, који је уједно и по кровитељ Друштва.

Са својим досада оправданим духовним концертима и духовним предавањима окупљало је у свом дому велики број личности из свих друштвених редова.

У недељу 23 фебруара Друштво ће прославити своју славу у сали Основне школе „Краљ Александар Први" у 4 часа после подне. После водоосвећења и ре зања колача биће изведен про грам у коме ће узети учешћа г-ца Љубљана Михајловић и г. Богољуб Бранковић, као и хор студената теологије и други. Б.

Необјашњива смрт богате старице

Пожаревац, 21 фебруар

У богатом селу Дрмну 15 км. удаљеном од Пожаревца пре два дана умрла је 60 годишња старица Драгиња, жена Милисава Миленковића, једног од нај богатијих домаћина у селу. Сирт богате старице изазвала је приличо изненађење у Дрм ну јер је свима било познато да је она све до пре неколико дана била потпуно здрава. Ипак ни ко од сељака у први мах није могао да посумња да је по сре ди злочин и да је богата ста рица насилно отерана у смрт. Органи тамошње жандармериј ске станице на основу извесних индиција посумњали су у при родну смрт старице Драгиње. Они су били обавештени да је старица насилно отерана у смрт. Док се породица припре мала да изврши сахрану покојне Драгиње, жандармериска станица је о свему обавестила држав но тужништво у Пожаревцу тра жећи да изиђе судско-лекарска комисија и да изврши увиђај и обдукцију леша како би се ус тановило прави узрок старичне смрти.

Судско-лекарска комисија, коју су сачињавали истражни судија Пожаревачког Окружног суда г. Петар Петровић, срески санитетски референт г. др. Мом чило Ненадовић и записничар г. Гајић, отишла је у Дрман да обави увиђај и секцију леша. Долазак комисије у кућу покој нице дочекан је плачем и кук нављом. Било је све спремљено да се сахрана изврши и долазак комисије изненадио је све укућане. Сви су се питали за што је она дошла. Нарочито је био узнемирен муж покојне ста рице Милисав. Он се успротивио томе да се над његовом покој ном женом изврши обдукција говорећи да нико од укућана не сумња у њену природну смрт. Али комисија је ипак мо рала да обави своју дужност.

За чудо, приликом првог пре гледа леша спољ нису нађени никакви трагови насилне смрти. Лекар г. др. Ненадовић ишао је и даље и извршио секцију леша. Тада је на изненађење свих, а нарочито комисије, г. др. Нена довић нашао трагове унутрашњих насилних повреда. Никоме па ни лекару још није јасно какав је тај ударац био који је старицу на силу отерао у смрт. По изјави самог лекара г. др. Ненадовића он у својој пракси до сада није наишао на сличан случај.

Истрага коју води судија г. Петровић нма за циљ да утврди какво је и због чега старица отерана у смрт. Муж покојне Драгиње Милисав Миленковић ухапшен је и стављен у истражни затвор. П.

БЕРЗЕ

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

Београд, 21 фебруар

На званичном и слободном девизном тржишту тенденција не непромењена. Сви курсеви су без промене.

У приватном клирингу рађено је између 229.000 по старом и 141.996 марака по новом курсу. Грчки бонони су попустили за пола поена. Софија не потпра.

На ефектном тржишту тенденција је непромењена. Ван курса рађена је Ратна штета по 400 у износу од 50 комада.

На продуктној берзи рађено је 6 и по вагона продуката. Тенденција је постојана.

ДЕВИЗЕ НА СЛОБОДНОМ ТРЖИШТУ

Помуда—Тражња

Њујорк 44.85—44.25; Њујорк авиа 45.07—44.47; курс долара за обрачунавање 44.56; Лондон 177.77—174.57; Женева 1038.64—1028.64.

Непромењене девизе: Лондон, Женева, Њујорк.

ДЕВИЗЕ НА СЛОБОДНОМ ТРЖИШТУ

Помуда—Тражња (Средњи курс)

Лондон 219.10—215.90 (217.50); Женева—Цирих 1291.10—1271.10 (1276.10); Њујорк 50.30—54.80 (50.00); Стокхолм 1319.45—1300.45 (1308.95).

Непромењене: Лондон, Женева, Њујорк, Стокхолм.

Рађено: 97.330 шв. франака, 3.167 долара.

У ПРИВАТНОМ КЛИРИНГУ

Помуда—Тражња (Средњи курс)

Бонони Грчке банке (Солун): 37.85—37.15 (37.50); Берлин: 17.92—17.72 (17.82) 14.90—14.70 (14.80).

Попустили су: Солун.

Непромењене: Берлин.

Рађено: 370.000 динара.

Укупан промет код девиза износи 7,322 000 динара.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ

Помуда—Тражња (Рађено по — Колич.)

7% Ратни зајам 1922 годиште — 100.50;

8% Ратни зајам 1922 годиште 110 —109 (110 — 1.000);

7% најмасовније Државне хипотекарне банке (Селигман) 1927 годиште — 105;

7% стабилизациони зајам 1931 годиште — 99;

4% аграрне обвезнице 1921 годиште — 99;

4% аграрне обвезнице 1934 годиште 86.25—80.75 (86 — 150.000);

6% државне обвезнице (Вегнер) 1933 годиште 86.50—86 (86.25 — 154.000);

6% далматински зајам 1933 годиште 81.25—81 (81.25 — 70.000);

6% шумске обвезнице — 80.50;

7% конверзиони зајам 1921 годиште — 101;

7½% рента ратне штете промет 400 —400 (48.50 — 2191).

АКЦИЈЕ

Помуда—Тражња (Рађено по — Колич.)

Народне банке — — (7.000 — 10).

Привилеговане аграрне банке:

ситне — — 206;

крупне — — 214.

Укупан промет код папира износи 535.000 динара.

ПРОДУКТНА БЕРЗА

Београд, 21 фебруар

Кукуруз: 3 вагона мешовитог по Урадби.

Сланина: 4 вагона Босна 78 динара;

Пасуљ: 1.5 вагон Србија 800 динара.

КУРСЕВИ ЋИРИШКЕ БЕРЗЕ СА ПАРИТЕТИМА

Цирих, 21 фебруар

Београд 10, Њујорк 2.05, Париз 8.12½, Лондон 21.42½, Берлин 82.50, Амстердам 115.50, Брисел 34.75, Атина 1.20, Букурешт 2.15, Софија 4.25, Будимпешта 85, Стокхолм 102.575, Лондон 16.82.

Скупштина певачког друштва „Шијачки" у Гостивару

Гостивар, 21 фебруар

Певачко друштво „Шијачки" у Гостивару одржало је годишњу скупштину, на којој умало није донета одлука да ово друш тво потпуно престане са радом.

Пред приличном бројем чла нова, скупштину је отворио прет седник г. Генадије Исаковићевић, рентијер из Гостивара, који је потом дао реч православном на меснику г. Видоју Крстићу, пот претседнику друштва. Г. Крстић је у своме кратком говору исти као значај друштва за Гостивар и цео крај, па је нагласио и теш коће са којима се друштво борило ради свога опстанка. Ово дру штво превладало је многе кризе од свога опстанка. Првобитно, оно се звало „Војвода Мишко", а затим, решењем скупштине од 1934 године, друштво је добило име „Шијачки". Оснивачи се ни су слагали са ново створеним ста њем у друштву, па ову промену нису ни признавали. Тако је дру штво дуго таворило. Пре три го дине друштво је, вођено од мла њих снага, знатно кораснуло из пред, па се веровало да ће се прилике у њему стабилизовати. Међутим, оно није имало срећу са својим хоровођама, који су стицајем службених прилика мора ли да напуштају Гостивар.

На крају скупштине, када је било питање бирања нове управе, неки стари чланови предло жили су да остане стара управа с тим да ликвидира друштво. Али и поред тога предлога, ис такла се једна важна чињеница а то је: друштво као важан фак тор васпитања омладине и шире ња националне и народне песме овога краја, треба да остане и даље.

Кандидациони одбор, који је бирао управу увео је једну но вост. До сада, управу су сачиња вали сами певачи, па је грађанству било неприступачно ово друштво. Ове године, решено је да се новој управи стави у дуж ност да измени правила. Нова уп рава састављена је од свега два певача, док су остали чланови из грађанства. Б. Ј.

Ухваћени су провалници сеоске цркве Храшчини крај Златара

Загреб, 21 фабруар

Полиција је ухватила два опа сна лопова који су провалили у цркву у Храшћина-Трговишћу и украли позлаћен сребрни пехар у вредности од седам хиљада ди нара. После извршене крађе ло пови су дошли у Загреб, где су их ухватили агенти загребачке полиције.

„Спавјанска читаоница" у Доброти, чији су почасни чланови били владика Његош и бискуп Штросмајер

Котор, 21 фебруар

Још пре рата, када су окупа торске власти у Боки угушивале све што је национално, основана је „Словјанска читаоница" у До броти код Котора. Оснивачи су били Срби и Хрвати. Читаоница је основана ради буђења национ ланске свести и неговања народ ње културе у сврху братске сло ге Срба и Хрвата. Ова читаоница је све до данас задржала национ ално југословенски карактер.

Има више од петнаест година од како је на челу ове читаонице популарни дон Антун Милошевић заточник једнакости и љу бави међу једнокраном браћом. Г. Милошевић је успевао вео ретко ко да читаоница често пу та буде слободна говорница. Приредбе ове читаонице су увек биле на високи и ова је културу много задужила Боку. Као по часни чланови ове просветно-културне установе били су Пе тар Други Петровић-Његош, вла дар Црне Горе и највећи песник у српству и бискуп Штросмајер. Овим светлим именима наше исто рије читаоница се и данас по носи и њихови уметнички изра ђени портрети и данас стоје на видном месту просторија читао нице. Ова читаоница играла је у даљима ропства врло значајну уло гу, отуда је у своје време до била и највеће признање.

Д. Ж.

СУТРА,
СУБОТА
У БИОСКОПУ
ЛУКСОР
ПРЕМИЈЕРА ПРЕКРАСНОГ
СУПЕР-ФИЛМА ЉУБАВИ
ЊЕН ЖИВОТ

У ГЛАВНОЈ УЛОЗИ НАЈБОЉА ЕВРОПСКА ГЛУМИЦА
ПАУЛА
ВЕСЕЛИ
У ЛАЂИМ УЛОГАМА
МАРИЈА АНДЕРГАСТ
ЈОАКИМ ГОТШАЛК
У ФИЛМУ СУДЕЛИЋ
128467

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

Изјава аустралиског министра-претседника г. Мензиса

Аустралија жели да се одржи мир на Тихом Океану, али је решена и способна да се брани

Лондон, 21 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Аустралијски министар-претседник г. Мензис који је јуче стигао у Лондон, примио је данас новинаре.

Том приликом рекао је између осталог:

„Очигледно је да Аустралија много жели да се одржи мир на Тихом Океану. То је интерес Аустралије, а то је, мислим, и интерес свих осталих држава у нашем делу света. У прошлом рату, Јапан је био наш савезник. У садашњем рату Јапан није с наше стране. Разуме се да и ми у Аустралији морамо да водимо рачуна о промењеној ситуацији у том погледу".

На једно питање о присуству аустралијских трупа у Сингапуру, г. Мензис је рекао:

„Стало ми је до тога да подвучем да Аустралија не води никакву агресивну политику, већ да води рачуна о својој одбрани. Она је решена да се брани нако би се опасност у 1941 години појавила са стране са које 1914 године није било опасности.

Верујемо и надамо се да ће бити сачуван мир на Тихом Океану. Једино би било грешка веровати да Аустралија није решена или није способна да се брани".

Г. Мензис је додао да је број- но стање аустралијске војске сад веће него и у једном ранијем рату. То важи како за трупе одређене за одбрану аустралијске територије, тако и за трупе упућене у прекоморске крајеве.

Затим је аустралијски министар-претседник поближе говорио о раду на појачању аустралијског ваздухопловства у сарадњи са Великом Британијом и другим земљама Британске заједнице. Говорио је о новим типовима авиона који се уводе у службу у аустралијском ваздухопловству.

У Румунији су настављена хапшења и скупљање оружја које је било прикривено за побуњенике

Букурешт, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Званично се саопштава да је досада у Букурешту због јанурарских догађаја ухапшено 4.198 лица, од којих је пуштено на слободу 1.191 лице, У унутрашњости је ухапшено 4.500 лице.

Материјал, оружје и муниција, који су пронађени код побуњеника, стално се нагомилавају и њихова количина сваког дана све више расте. До 19 фебруара запљењено је 96 тешких и 484 лаких митраљеза, 20.065 војних пушака и карабина, 8.183 ловачке пушке, 11.280 револвера, као и велике количине муниције.

Војни суд у Букурешту изрекао је поних 37 пресуда, међу којима и пресуду професору г. Кондеску, који је осуђен на 15 година робије. Остали оптужени осуђени су на робију од 3 до 5 година.

СТАЊЕ У РУМУНСКОМ МИНИСТАРСТВУ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

Букурешт, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Званично се саопштава да у министарству унутрашњих послова од укупно 33.756 чиновника 17.523 имају свега 4 разреда основне школе, што претставља преко 50% свих чиновника у овом министарству. Свега 3.237 чиновника, дакле мање од 9% има универзитетску спрему. Ове чињенице саопштене су зато да би се показали услови под којима су ранији режими постављали чиновнике.

Генерал г. Антонеску је одлучио, каже се на крају саопштења, да на сваки административни положај постави лица са одговарајућим квалификацијама.

СЕДНИЦА РУМУНСКЕ ВЛАДЕ

Букурешт, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Под претседништвом управљача државе генерала г. Антонеска јуче је одржана седница привременог савета румунске владе.

Министар за планску привреду пуковник г. Драгомир поднео је министарском савету извештај о стању усева и пољопривредних радова.

Изјава јапанског овлашћеног претставника поводом саопштења енглеског адмиралитета

Токио, 21 фебруар
Агенција Стефани јавља:

На питање постављено у вези са вестима које је 17 о. м. објавила америчка штампа, а према којима је енглески адмиралитет обавестио Јапан да ће Сједињене Америчке Државе ступити у акцију у случају напада на Сингапур, овлашћени претставник јапанске владе изјавио је да Јапан не очекује никакво упозорење нити би могао примити неко упозорење од стране енглеског адмиралитета.

Сукоби на граници Тајленда

Токио, 21 фебруар
ДНБ јавља:

Агенција Домеј јавља из Банкока да су овамо стигле вести према којима су француско-индокинеске трупе јуче ујутру, без обзира на споразум о примирју који је недавно закључен са Тајландом, отвориле пажњу на делове тајландских трупа које су постројене на појединим тачкама источне границе. Према тим вестима напад су подржавали авиони које је инферовала Енглеска.

ЗБОГ ПОПЛАВА У МАЂАРСКОЈ ОБУСТАВЉЕН САОБРАЋАЈ НА МНОГИМ ПРУГАМА

Будимпешта, 21 фебруар
(Телефоном)

Према званичном саопштењу генералне дирекције јавних железница почев од јуче обустављен је железнички саобраћај на многим пругама у земљи. Како се у образложењу види до сада су предузете многе мере, али због великих поплава, који су онемогућили железнички саобраћај у свима областима поред Дунава. Сматра се да ће прекид саобраћаја трајати свега неколико времена и да ће бити успостављен одмах после опадања водених нивоа.

Гр. Р.

ОКО ЗАХТЕВА ЈАПАНА

Лондон, 21 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

У Лондону нема никакве потврде обавештењу листова према којима је Јапан Тајленду и Француској Индокини поставио захтеве од великог значаја.

ОДБРАНА АУСТРАЛИЈЕ

Мелберн, 21 фебруар
Агенција Рајтер јавља:

Заменик претседника аустралиске владе г. Фален одржао је говор у Брисбену, у коме је рекао да је одбрана Аустралије за последњих шест месеци знатно појачана.

Електрификација у Мађарској

Будимпешта, 21 фебруар
МТИ јавља:

И поред нередовних прилика насталих услед рата у Европи, у Мађарској се интензивно настављају рад на извођењу програма електрификације земље. Док је године 1933 извршена електрификација у 93 општине, а 1939 у 92 општине, у прошлој години отпочео је рад на електрификацији 129 општина. Услед оскудице у бакру употребљују се спроводне жице од алуминума.

ПОПЛАВЕ У ШПАНИЈИ

Мадрид, 21 фебруар
Агенција Авас јавља:

Реке и потоци још више су набујали у Шпанији. У околини Куенка спасено је 28 лица, која су услед поплаве била одвојена од осталог света пуна 24 часа. У тој области вода покрила 7 кв. километара. У Гренади је вода преплавила велики број друмова.

Привредни преговори са Италијом

На надлежним местима се саопштава да ће како је већ утврђено, у Риму првог марта почети заседање сталног југословенско-италијанског привредног одбора, на којем ће бити размотрена сва актуелна питања међусобне трговинске размене.

Речни и језерски саобраћај у Мађарској

Будимпешта, 21 фебруар

Објављена је статистика речног и језерског саобраћаја у Мађарској. Према тој статистици, у Мађарској је било почеком прошле године 232 речна пристаништа, односно места уређених за истовар и утовар, и то од тога 151 на Дунаву, 52 на Тиси, 6 на Керешу и 23 на Блатном Језеру.

Од речних токова у Мађарској има 1.058 км. речнога тока пловног преко целе године и 455 километара речних токова пловних у одређено доба године. Рефних токова на којима се врши сплављење има 940 км.

Робни промет савладан у 1939 години на мађарским речним токовима и на Блатном Језеру износио је 33 милиона метарских центи, према 31,4 милиона у 1938 години.

Од тога укупног промета, 21,9 милиона метарских центи отпадало је на унутарњу трговину, а 11,1 милион метарских центи на спољну трговину. Промет унутарње трговине порастао је за 4,6%, а промет спољне трговине за 6,8%.

Од робе извезене речним путем за иностранство, 66,4% отишло је у Немачку, 27,9% у Румунију и 3,6% у Југославију.

Г. Ситрин стигао у Лисабон

Лисабон, 21 фебруар

Генерални секретар радничких синдиката Велике Британије г. Ситрин стигао је у Лисабон, после боравка у Сједињеним Државама и Канади.

Долазак чланова Сарајевског позоришта

Дочек на београдској железничкој станици, коме су присуствовали претставници Народног позоришта са управом Удружења глумаца, претворио се у лепу националну манифестацију

Сарајевским возом, у 2.14 часова поподне, допутовали су у Београд чланови Народног позоришта у Сарајеву, који су дошли у престоницу на гостовање. Пред долазак воза на станичном перону нашли су се многи београдски глумци и глумице, који су дошли да дочекају и поздраве своје сарајевске колеге. Између осталих, дочеку су присуствовали управник Народног позоришта г. Момир Веселковић, директор Драме г. др. Душан Милачић, претставник Удружења југословенских драмских уметника г. Јован Гец, претседник Централне управе удружења глумаца г. Миша Паунковић, првак Народног позоришта г. Душан Раденковић, чланице Позоришта г-ђе Стокић и Врбанић, чланица Опере г-ца Дивна Радић и многи други чланови и чланице Народног позоришта.

Дочеку је присуствовао и г. Бобривој Јевтић, драматург Сарајевског позоришта, који је јуче допутовао у Београд.

Долазак воза и појава сарајевских глумаца топло је поздрављена од присутних. После узајамног упознавања и поздрављења гостима је пожело добродошлицу у име Народног позоришта и Централне еуправ удружееља глумаца г. Миша Паунковић, који је, између осталог, рекао:

— Са дубоким поштовањем славних традиција Босне поносне, са осећањима захвалности према узвишеним жртвама ових је Млада Босна узидала у темеље наше националне слободе и независности, са осећањима неизмерне братске љубави према вама, дучионошама наше националне мисли и културе, Народно позориште у Београду са Централном управом удружења глумаца поздравља вас добродошлицом!

Данас можда више него икада потребно је да се запојимо љубављу и неизмерном верношћу према националним идеалима, чији је заставу тако високо носила војствена фаланга Младе Босне.

Зато смо срећни што вас видимо у својој средини, зато са кликтавом радошћу поздрављамо данас прву посету сарајевских глумаца, са врединим управником Сарајевског позоришта г. Милутином Јањушевићем и непоредивим националним пиониром и великим пријатељем глумаца г. Бором Јевтићем.

Са искреном жељом да се у Белом граду пријатно осећате проведете, да вас, мили наши гости, у име управе Народног позоришта у Београду и у име Удружења глумаца најсрдачније поздрављам, кличући вам сви ма: живели! и још једанпут: добро нам дошли!

Крај говора г. Паунковића топло је поздрављен, па се у име гостију захвалио првак Сарајевског позоришта г. Јован Танић, који је у неколико речи истакао неразлучиву духовну везу између Босне и Херцеговине с једне, и Србије с друге стране, наводећи примере из давне прошлости, још из доба Филипа Вишњића који је певао о Краљевићевом преласку преко Дрине и походе ву Босне поносне. Он је изразио велико задовољство и радост сарајевских глумаца, што им се даје прилика да дођу у престони град, у крило мајке отаџбине, да прикажу своје умет ничке способности, које су стављали у службу националне мисли и културе.

После речи г. Танића глумци провели изванредно време у пријатном међусобном разговору. На шли смо главног редитеља Сарајевског позоришта г. Васу Косића, који нам је рекао:

— Овакним дочеком смо изне нађени, али смо веома задовољни и срећни због присности и срдачности на коју смо наишли при првом кораку у престоници. Ми, уосталом, долазимо на позив Београдског позоришта, које смо радо и са највећим одушевљењем прихватили. Верујем да ће наше прво гостовање у престоници наићи на топал пријем и код позоришне публике, па с том вером долазимо радосни и расположени. Данашњи дочек већ нам је подарио очекивање.

Управник Сарајевског позоришта г. Јањушевић рекао нам је:

— Све је у реду. Све је као што се само пожелети може. Уосталом видећемо се и разговараћемо се о свему.

Глумци су се по том одвезли са станице аутомобилима у град.

Са дочека сарајевских глумаца на београдској железничкој станици

По повратку из Софије

Мађарски министар просвете г. Хоман чини посету Београду

Мађарски министар просвете г. др. Балинт Хоман вечерас стиже у Београд, где ће провести два дана. Долази, у пратњи посебне мађарске културне делегације из Софије.

Мађарску делегацију сачињавају државни саветник г. др. Миклош Тербоц, државни секретар и шеф одсека за средњу наставу г. Калман Сили, државни саветник г. Геза Пајкерт, заменик шефа Одсека за штампу при Министарству иностраних послова г. др. Зилахи-Шебеш и лични секретар министра г. Пал Палковић. Чланови делегације, такође, остају у Београду.

Министар просвете и вера, тајни саветник г. др. Балинт Хоман рођен је 29 децембра 1885 године у Будимпешти. Његов отац, покојни Ото Хоман, био је професор Универзитета у Коложвару, а касније шеф средњошколског одсека Министарства просвете.

Средњошколске и универзитетске студије завршио је у Будимпешти и 1908 године стекао докторску диплому.

Од 1903 до 1922 године испуњавао је разне функције у Универзитетској библиотеци у Будимпешти, а потом је, постао је за шефа Одсека за манускрипте. Године 1922 именован је за директора земаљске библиотеке „Сечењи", а 1923 за генералног директора Народног музеја. На овом положају је остао све до октобра 1932 године, када му је поверен портфељ Министарства просвете. Од 1932 до 1938 године био је члан владе Гембеша и г. Дарањла, као министар просвете, затим два месеца као министар телесног васпитања у кабинету г. Имредија, док је најзад у влади грофа Пала Телекија поново именован за министра просвете и вера.

Министар г. др. Хоман један је од најпознатијих мађарских историчара. Он је већ 1916 године приватан доцент будимпештанског Универзитета, а од 1923 редовни професор историје на академији наука „Пазмањ Петер". Својим професорским радом на Универзитету открио је низ мађарских историчара и постао вођа „духовне историје", која се успротивила материјалистичком и позитивистичком правцу.

Он је ударио темељ на пољу мађарске историографије. Сем многобројних мањих радова, 1916 године издао је студију „Историја мађарског новца од 1000 до 1325 године". У знак признања Мађарска академија наука га је, због тога, изабрала за свог редовног члана. Али главно му је дело „Мађарска историја", које је изишло у три књиге и обухвата, углавном, националну историју средњег века. Он је веома плодан и разноврстан писац. Написао је око 200 књига и студије, махом критике извора, из културне политике и из области духовне историје мађарског народа.

За име г. др. Хемана као министра просвете и вера везује се савремени препород и реорганизација мађарског просветног живота. Њему се пре свега приписује подизање око 8000 нових основних школа. Он је установио и нов тип основне школе са осам разреда, који је већ уведен у целој земљи, а који претставља велики напредак у општем народном просвећивању.

Г. др. Хоман је један од највећих поборника ширења просвете у најмногобројније слојеве народа. Створио је читав низ стручних школа пољопривредне, трговачке и занатске струке. Увео је нови административни систем у свима основним и средњим школама, створио нови окружни школски савет, државни и виши просветни савет. Посветио је много пажње васпитању нове генерације научњака, развијао и основао нове домаће и стране институте и установио знатне стипендије домаћим и страним студентима. Међу његове заслуге спада још и његово залагање за стварање културних споразума са свима пријатељским државама.

У знак признања за његове заслуге Мађарско историско друштво га је изабрало за почасног претседника, Мађарско нумизматичко друштво за заштитника, Етнографско друштво и Академија Светог Стевана увртили су га за редовног члана. Сем тога, он је почасни члан пруске Академије наука као и Финско - мађарског друштва. Хоман је почасни доктор пештанског Универзитета, затим болоњског, хајделбершког, берлинског, варшавског, милинског и естонског универзитета.

»Нови Трокадеро« Балканска 12

испод биоскопа „Луксор" свако вече, Дансинг, одабран програм, уз суделовање популарног, Радио певача и аутора, познатих руских романса, Гн. Сергије Франко. Првокласан џез оркестар.

128531

Цене солидне, отворено целу ноћ УПРАВА

РАЗНО

Пољопривредници! Баштовани! Виноградари! поручите три књиге: „Повртње и њихово гајење", „Практично виноградарство" и „Економски значај употребе луцерне детелине". Све три књиге стају свега 85.— дин. поштарина 12.— динара. Станишић, трговац, Сомбор. 128528

Ко жели да дође до лепе зараде фабрикацијом разних стално потребних артикала, нека поручи наша упутства 155 најновијих хемијски рецепта и упутством за добијање овлашћења за рад. Цена дин. 96.— поузећем. Хемијски завод, Пашићево. 128430

Месари и кобасичари! Поручите књигу „Клање и прерада свиња", са разним фотографијама. Цена књизи је свега 30.— дин., поштарина 10.— динара. Станишић, трговац, Сомбор. 128527

ТРАВАРИЦА ракије, Далматинска, чувена са 15 разних лековитих трава. Стоваришше подрум ЈАДРАН - телефон 42-120, добива се оригинал паковано у свим бољим радњама 119991

НОВАЦА штедите радио самоградњом. Упутство за самоградњу и поправак радиоапарата. 125 слика, шеме и тако даље дин. 68.— поузећем: **„Радиофон"**. Нови Сад, Лазе Телечког 9. 127826

СИТИ

ТЕРАЗИЈЕ 11

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 ч. приказујемо монументалну премијеру потресног садржаја

КОФЕИНАЈА-МОСКВА

У гл. ул. Tökes Anna: Csortos Gyula, Kiss Ferenc

Потресна драма из доба великог рата. — На граници Русије и Аустрије, сусрећу се два света. Два срца, два патриотизма. Додатак: **Ратни журнал.** **Цене популарне 6, 9 и 12 д.** За матине и у 3 сата **6 и 9 д. Места нумерисана.** 128474

ПРОДАЈА

Продаје бифе на Теразијама у самом центру, добро разрађен, услед болести. У истој згради постоји биоскоп. За услове упитати чика **Тозу**, Коларчева број 2. 128501

СТАНОВИ

Станови за издавање одмах у недовршеној згради у ул. Стана Станојевића (Проф. колонија). од 2 и 3 собе са свим модерним конфором и гарсоњере. За услове обратити се Цвијићева бр. 79 код настојника. 127188

СЛУЖБА

Шофер, спреман, поштен, трезвен, ради на такси, тражи приватно намештење на путничким или код које фирме на мала полутеретна кола. Писати под „Шофер". 128520

Тражим млађе, вешше кројачке радинице за бољу дечју конфекцију и шеширта. Бана Јелачића 45, партер, лево, Професорска колонија. 128387

Политирам по кућама, чистим, оправљам све врсте намештаја, уз солидне цене. Јавити картом Антон Цвек, Драгачевска 44. 128349

БИОСКОП КОЛОСЕУМ

ТЕЛ. 20-604

ДАНАС (ПЕТАК) у 3,5,7 и 9.30 увече

ПРИКАЗУЈЕ

Csortos Gyulu,
Komar Juliju,
Kiss Ferenca,
Rozsahegyi Kalmana

У ВЕЛИКОЈ МАЂАРСКОЈ ПРЕМИЈЕРИ

ХАЈДУЧКА КРВ

(A SARGA CSIKO)

Филм о љубави, која не познаје запреке, оригиналне народне песме, изванредна циганска музика. Одлична игра глумаца.

НАБАВИТЕ КАРТЕ У ПРЕТПРОДАЈИ. МЕСТА НУМЕРИСАНА

128538

КАСИНА

СЛЕДЕЋИ ПРОГРАМ

чувени оперски певач

КЕНИ БЕКЕР

дражесна и неодољива

ФЛОРАНС РАЈС

и најславнији комичари света

БРАЋА МАРКС

(ГРАУЧО - ЧИКО - ХАРПО)

одушевиће Београђане као никад до сад својом ванредно успелом и духовитом

МЕТРО-ГОЛДВИН ПРЕМИЈЕРОМ

ЦИРКУС БРАЋЕ МАРКС

Најлуђа, највеселија и најсмелија комедија у којој смех, песме и веселье достижу врхунац какав није било ни у једном филму.

БЕОГРАД

НАЈВЕЋИ И НАЈУДОБНИЈИ ПРЕСТОНИЧКИ ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОПИ

Телефон 25-053

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 на многобројне молбе и захтеве наших посетилаца, настављамо приказивање баснословно раскошне Метро Голдвин супер-премијере која је остварила тријумфалан успех, а чије смо приказивање пред Божић били принуђени да прекинемо због, увелико утврђеног и објављеног, Божићног програма

СИМФОНИЈА БРОДВЕЈА

Ремек дело блиставих атракција и музичких шлагера у коме тријумфује ритам, чар, лепота, раскош, смех и романтика... У гл. улогама прав пут заједно асова игре

ЕЛИНОР ПАУЕЛ ФРЕД АСТЕР

Места нумерисана. Претпродаја од 10 часова

КАСИНА и ВРАЧАР

Телефон 28-298

Телефон 28-999

У 3, 5, 7.10 и 9.30 — ДАНАС — У 2, 4 и 6

Велика руска премијера о тајни пресушеног бунара која је у себи крио смртоносно оружје

ЊИХ ТРИНАЕСТ

У главним улогама КУЗМИНА, ЧИСТЈАКОВ, НОВОСЕЉЦЕВ

Од сутра „најсјајна Метро Голдвин артистичка сензација

ЦИРКУС БРАЋЕ МАРКС

Врхунац смеха, песама и веселя у коме кријеру главне улоге најславнији комичари света

Браћа Маркс

(ГРАУЧО, ЧИКО И ХАРПО)

дивна ФЛОРАНС РАЈС и чувени певач КЕНИ БЕКЕР

Код Врачара свако вече од 21.15 ПОЗОРИШНА ТРУПА „КИШОБРАНЦИ"

КОЛАРАЦ

Телефон 21-308

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30

ВЕЛИКА МУЗИЧКА ПРЕМИЈЕРА

о љубавном роману једне модерне пословође

ЉУБАВ СЕ БУДИ...

Ремек-дело младости, лепоте и сјајног хумора у коме главну улогу кроира и пева 4 дивне мелодије најпопуларнији славуј Америке дражесна и неодољива

Дина Дербин

Додатак: актуелна сензација СИМФОНИЈА РАТА (оригинални снимци бомбардовања Лондона)

КОЛОСЕУМ

Данас у 3, 5, 7 и 9.30 увече ПРИКАЗУЈЕ

Csortos Gyulu — Komár Juliju — Kiss Ferenca — Rózsahegyi Kálmána

у великој мађарској премијери

ХАЈДУЧКА КРВ

(A Sárga Csiko)

Филм о љубави, која не познаје запреке. Оригиналне народне песме, дивна циганска музика, изванредна игра глумаца. **Набавите карте у препродаји. Места нумерисана.**

ЛУКСОР

Телефон 21-21

ДОЊА САЛА

у 2.45, 5, 7.15 и 9,30

Премијера најлепшег филма последњих година

Три живота једне жене

БЕТ ДЕВИС и ШАРЛ БОАЈЕ

Горња сала у 3.15, 5.15, 7.20 и 9.20

Поручник НОСТИ

ПАЛ ЈАВОР

Следећи програм: љубавни роман жене која је стрпљиво подносила своју тешку судбину

ЊЕН ЖИВОТ

у гл. ул. популарна

Паула Весели

УРАНИЈА

У 3, 5, 7,10, 9.30 премијера сјајне комедије неодољивог хумора о једној размаженој богаташкој кћери

Безнадежан Случај

Гл. ул. играју: чувена глумица

ЖЕНИ ЈУГО

Карл Лудвиг Дил

— ЖУРНАЛ —

128495

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, ЂОРЂА ВАШИНГТОНА 21.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

Fol.2185/5

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ПРАВДА

Број 13.063 Година XXXVII Београд, уторник 11 март 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек. рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

ЖИВА ДИПЛОМАТСКА АКЦИЈА НА БАЛКАНУ

Грчка мисли да настави рат

Не може бити никаквог отступања од садашњег става, истиче се у Атини поводом говора претседника грчке владе

Г. САРАЦОГЛУ НИЈЕ ОДРЖАО ЕКСПОЗЕ О СТАВУ ТУРСКЕ

Према извештају Агенције „Стефани", изгледа да је турско јавно мишљење постало спокојније за последња двадесетчетири часа

Атина, 10 март
(Телефоном)

Овдашњи политички кругови указују на говор претседника владе г. Коризиса у коме виде знак непоколебљиве одлучности грчке владе да се бори до краја. У самој чињеници да је одржан говор радничким делегатима у Атини и Пиреју јасно се уочава да г. Коризис наставља линију отпора коју је обележио покојни Метаксас. Са друге стране треба задржати пажњу и на чињеници да су радички претставници најзаслужније заслужили излагања претседника владе, мада је њихов став познат. То показује, истиче се у политичким круговима, две основне ствари од капиталног момента у данашњици.

Прва констатација која се у вези с овим чини односи се на стабилност и неумањено поверење у исходу борбе независно од заплета који се још могу да створе. Настављајући напоре којима је Метаксас покољао велику пажњу наглашава се да социална обнова Грчке претпоставља опстанак националне независности око које се сада воде борбе.

У питању одбране независности сагласан је цео грчки народ и спреман је — а у томе се састоји друга констатација — да се повеже са свима земљама које јима је то први задатак.

С обзиром на непосредне задатке г. Коризис је, вели се до вољно прецизно нагласио да не ма и да не може бити никаквога отступања од политичког става који је већ заузет. Борба се има наставити до краја, а то ће рећи до победе. истичу на свим странама у Атини, без обзира на друге моменте. И. Р.

ПИСАЊЕ ГРЧКИХ ЛИСТОВА

Атина, 10 март

Атинска штампа је у знаку операција које се воде у Албанији. Листови са једнодушним великим задовољством бележе да је постигнут крупан успех

Листови посвећују и велику пажњу политичкој ситуацији на Балкану. Директор листа „Кантимемари" објављује, уместо уводног чланка, своје отворено писмо у коме на потресан начин излаже положај у коме се Грчка налазила од 28 октобра и њен став према великим силама. „Све до 28 октобра, вели се у овоме писму, ми смо били обезбеђени уговором са Италијом и гаранцијама Велике Британије."

Р. Ђ.

„МИНХНЕР НОЈЕСТЕ НАХРИХТЕН" О СИТУАЦИЈИ

Минхен, 10 март

Д. Н. Б. јавља:

„Минхенер Нојесте Нахрихтен" доноси уводни чланак који говори о пролећној дипломатско - политичкој борби и о изгледима за њен исход. Лист каже да се после последњих догађаја немачка војска налази већ на догледу егејске обале и на Црном Мору, а да је то постигнуто без капи крви. Лист истиче велику разлику између ситуације Немачке на Југостоку у светском рату и садашње ситуације.

Затим се у чланку говори о садашњем развоју ствари на Далеком Истоку. Вели се да успех јапанског посредовања између Француске и Сијама претставља уједно велики неуспех за Велику Британију на Далеком Истоку. Као и Немачка у Европи, каже писац чланка, и Јапан је на Далеком Истоку без оружане борбе знатно проширио свој домен политичке акције. Границе тог домена примакле су се до на 100 км. од Сингапура.

На крају чланка вели се да су силе осовине у другој фази садашњег рата држале начела које је пре пет година, у много запаженој књизи о британско - јапанским односима, изнео јапански писац г. Ишимару. То начело гласи: Војничкој победи мора да претходи дипломатска победа која уопште коначно тек обезбеђује војничку победу.

СИТУАЦИЈА У БУГАРСКОЈ

Софија, 10 март
(Телефоном)

Политички кругови у Софији посвећују своје старање будућем развоју догађаја у појачаној мери. На многим странама може да се чује да је наступио такав историски моменат у коме сваки појединац треба да преслиша своју савест и да донесе одлуку за себе.

Са ретким изузетком софијски листови и даље поздрављају последње догађаје. Њихове везе са силама осовине и склоност да се прихвате без резерве владајуће идеје у овим земљама је већ одавно познато тако да она никога не изненађује. Отуда се у већини дневних листова и не траже извештаји о тенденцијама догађаја већ само регистроване детаља дана.

Политички кругови стоје под великим утиском одјека који је улазак немачких трупа у Бугарску изазвао. Сматра се да не треба очекивати никакву даљу акцију Москве. Она се задовољила са понављањем саопштења које је објавила агенција ТАСС. У томе виде политички кругови у првом реду агитациони моменат.

Далеко већа пажња се поклања држању владе. На седници

Г. Сарацоглу

парламентарне већине су говорили г. г. Иван Попов, генерал Даскалов и Габровски. Цео текст њихових говора се зна, али се не може рећи да су они унели светлости у питања која стоје пред сваким појединцем. Опозициони политичари очекују да се одговори на постављена питања сматрајући да се само тако може да унесе спокојство у земљи.

Ф. А.

ПОНОВНО ИЗЛАЖЕЊЕ „ЈЕНИ САБАХА"

Цариград, 10 март

ДНБ јавља:

После забране излажења која је трајала 24 часа, поново је почео да излази лист „Јени Сабах".

СЕЛИДБА ШКОЛЕ РЕЗЕРВНИХ ОФИЦИРА ИЗ ЦАРИГРАДА

Цариград, 10 март

ДНБ јавља:

Школа резервних официра, која се до сада налазила у Цариграду, крајем овога месеца преселиће се у Анкару.

САСТАНАК ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ У ТУРСКОЈ

Цариград, 10 март

Агенција Стефани јавља:

Турска Велика народна скупштина данас поново отпочиње рад.

Министар иностраних послова г. Сарацоглу морао је због смртног случаја у породици да отпутује у Цариград. Тако да није могао да да изјаву пред парламентарним групама о спољној политици.

Изгледа да је турско јавно мњење за последњих 48 часова постало спокојније.

ПОЛОЖАЈ ЕНГЛЕСКИХ ТРУПА

Цариград, 10 март
(Телефоном)

Према званичном саопштењу британске команде у Канру енглеске трупе у Италијанској Сомалији за непуна три дана превалиле су укупно 200 километара. Истовремено се на истом месту наглашује да је новозаоснедњим сомалијски град Гобре Даре удаљен за 520 километара од Могадишу.

ЗАБРАНА КЛАЊА ГОВЕДИ У РУЗУНИЛИ

Будимпешта, 10 март
(Телефоном)

Почевши од данас у Румунији је владином одредбом забрањено клање говеди, било по приватним кућама било по месарницама. Ове су мере образложене великом оскудицом у говедима у земљи. Убудуће румунски ће месари продавати искључиво само свињетину, као и јагњеће и овчје месо. В. Д.

БРИТАНСКИ ИЗВЕШТАЈИ О НАПРЕДОВАЊУ У ИТАЛИЈАНСКОЈ СОМАЛИЈИ

Каиро, 10 март

„Асошијетед Прес" јавља:

Извештаји британске команде показују да су јужноафричке трупе, које напредују из Италијанске Сомалије у Абисинију, са заузимањем Габредара дошли на половину пута Могадиш—Харар. Стратегиски значај овога заузимања је у томе што се угрожавају сви путеви који воде према престоници Етиопије, а такође се може да угрози и пруга која спаја Адис Абебу са Џибутиом.

Сазнаје се да у овом делу још нема организованога фронта и италијанске трупе не дају велики отпор.

Претходнице јужноафричких трупа су спретни агитатори који иду испред трупа и развијају врло живу агитацију код становништва да се придуже устаницима.

БРИТАНСКИ АМБАСАДОР ВЕЧЕРАС НАПУШТА СОФИЈУ

Софија, 10 март

Нарочити воз, којим британска дипломатска мисија са г. Ренделом на челу напушта Софију, кренуће вечерас око 22.30 часова. **(А.А.)**

ОДЛУКА ТУРСКЕ ВЕЛИКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Цариград, 10 март

ДНБ јавља:

Велика турска Народна скупштина изгласала је закон према коме се деци испод 15 година забрањује посећивање биоскопа, ресторана, позоришта као и сличних приредаба.

ТУРСКИ МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ДЕЛА ОТПУТОВАО У АНКАРУ

Цариград, 10 март

ДНБ јавља:

После 15 дана проведених у Цариграду, синоћ је отпутовао за Анкару турски министар унутрашњих дела.

Око потписивања споразума између Тајленда и Француске Индокине

Токио, 10 март

Агенција Стефани јавља:

Француски амбасадор посетио је данас пре подне министра иностраних послова г. Матсуоку у циљу утврђивања процедуре за потписивање споразума до кога, благодарећи посредовању Јапана, дошло у погледу размимоилажења око граница између Тајленда и Француске Индокине.

Сазнаје се да је француски амбасадор тражио пријем код министра иностраних послова у вези са инструкцијама које је добио од своје владе.

До потписивања споразума доћи ће вечерас или сутра. Споразум ће потписати јапански, француски и тајландски делегати.

Одмах после пријема француског амбасадора и тајландског посланика, министар иностраних послова упутио се у Двор где је поднео извештај о последњем развоју овога питања.

БОМБАРДОВАЊЕ ПРЕСТОНИЦЕ ЈУНАНА

Токио, 10 март

Агенција Авас јавља:

Званично се саопштава да је једна ваздухопловно-поморска јапанска формација тешко бомбардовала главни град Јунана и причинила озбиљне штете војним зградама. Сви су се јапански апарати вратили неоштећени.

ПРЕДОСТРОЖНОСТИ НА ПАЦИФИКУ

Клермон-Феран, 10 март

„Аксион Франсез" објављује под горњим насловом чланак од Ж. Делбека, који гласи:

Услована уверавања нису никада задовољавала. Званичне личности, како у Јапану тако и у Сједињеним Државама, најзад су уколико боље могу да не постоји повод за рат између две земаља, сем ако... управо треба обратити пажњу на ово отрицање које одузима сву стварну вредност усменим манифестацијама којима једновно прибегавају противници уочи борбе. Не желим тиме да кажем да је рат на Пацифику стар извесна, а још мање нека фаталност" већ само да се требасласпати на чињенице да би мали да просуђујемо о некој ситуацији.

Нема сумње дана Далеком Истоку као и друге, Енглеска и Сједињене Државе раде у потпуној сагласности Овим сигналима потребан нек формалан уговор о савезу добро ускладили и усредсредили које покрете. Пошиљке 200 америчких авиона у Сингапур устањавање до ког је степена тесна њихова сарадња. Доминиони у Пацифику. Аустралија и Новаје ладија, за интересовани на пром месту одигравају наравно тачану улогу у партији. Што е тиче Холандске Индије којој могла да буде залога за бор, ако до ње дође, њена приврженост са англо-саксонским нацима несумње нада у очи. Иисуи, због на стањивања холандске владе у Лондону, сачињава данас једну значајну фигуру на шаховском полу Велике Британије. Енглеска, Аустралија, Нова Зеландија и њихови пријатељи довршују своје припреме и комбинују једну могућу акцију. Говорећи о овим мерама, г. Мацуока је изјавио да, на очиглед читавог света, оне циљају на Јапан и на његову активност. Нико не би могао да са разлогом оспорава оверечи јапанског министра еползних послова.

Гледајући географску карту јасно је да од бирманско-сијамске границе до острва Гуама, у марицајском архипелагу, предлежи преко Сингапура и безброј них острва Холандске Индије, да енглеско-холандско-амерички положаји образују један огроман полукруг према јапанској експанзији. Испред овог полу-

-ГУ-
лием

круга, Филипини на релативно кратком отстојању од јапанског Острва Формозе, праве неки истакнути бастион. Већ, сингапурски морски, ваздушни, фактично је затворен за пловидбу. Несумњиво пристуи мора и морепловиду Индија остаје отворен. Али, у овом делу већином доста плитком, мале модерне холандске једнице врло плитко продиру у воду те би лако могле да маневришу и претстављају сметњу и чак опасност за веће јапе које би се усудиле да дођу у архипелаг. У Гуаму, на крајњој северној тачки заштитног појаса, вероватно да су отворени радови на подзамљу поморске базе, који су били дуго времена одлагани. Подморнице су у највећој журби упућене ка Филипинима, каже једна депеша.

Још једном, покушај заокруживања Јапана јасно се види на карти. Мере предострожности које се не превазилазе ни уколико право једне суверене земље. Сваканко. Али мере предострожности изазивају неминовно друге противмере. Било би обично кад би јапански народ имао утисак, да је затворен и лишен свог животног простора. Јер, у том случају, могли бисмо очекивати неку жестоку реакцију.

Не падајући у неку врсту систематског песимизма, не верујући алармантним вестима, треба настојавати да ствари гледамо онакве какве су. Јапан, преко својих најмеродавнијих претставника, јасно је потврдио своју волју да доминира у Јужној и Источној Азији и на западном Пацифику. Азијска Монроова доктрина, барем у теорији, може да се брани као и америчка Монроова доктрина. На јапанским захтев, Англо-Американци одговарају једним категоричним „не" и проводе у дело свој негативан став. То је по нашем мишљењу, ослобођен споредних елемената, извод, схема ситуације. Одатле се може извести закључак да ситуација, иако није очајна, уливa бојазан.

УЗРОЦИ ПОВЛАЧЕЊА ЈАПАНСКИХ ТРУПА

Токио, 10 март

Агенција Рајтер јавља:

У Токиу је издато званично саопштење у коме се износе узроци повлачења јапанских трупа и каже да су се јапанске трупе, које су се прошлог понедељника искрцале на јужној кинеској обали, повукле зато, што су извршиле свој задатак, наиме пошто су уништиле базе и снабдевајућа средства, која су служила трупама маршала Чанг кајшека у тој области.

ОСУДА КИНЕСКИХ МОРНАРА

Чунгкинг, 10 март

ДНБ јавља:

„Централ Дејли Њус" јавља да су британске власти осудиле 10 кинеских морнара, који су били у служби на британским бродовима. Ови кинески морнари осуђени су на затвор, зато што су ступили у штрајк.

Лист осуђује овај поступак британских власти и каже да је пресуда неправедна зато што су из суђења и истраге били искључени кинески чиновници и претставник кинеске амбасаде у Лондону.

Немачки војни извештај

Предузети су ваздушни напади на Лондон, Портсмут, на обалу Шкотске и на Малту

Берлин, 10 март

ДНБ јавља:

Немачка врховна команда са општава следеће:

„У току јучерашњег дана као и у току прошле ноћи јединице немачког ваздухопловства пре дузеле су нападе на важније војне циљеве у Великој Британији. Исто тако, немачки авиони напали су на бродове који су пловили у близини британске обале.

„Приликом напада на Лондон, немачки авиони успели су и поред неповољних атмосферских прилика и јаке противавионске ватре да нанесу велике штете важним војним објектима у Лондону и у његовој околини.

„Поред овог напада предузет је у току прошле ноћи велики напад на важна постројења у Портсмуту. Велики број запаљивих бомби са јаким експлозивним дејством, проузроковале су велике пожаре и штете.

„Немачки извиђачки авиони напали су у близини источне обале Шкотске непријатељски конвој и том приликом тешко оштетили два британска брода.

„Јужно од Плимута погођен један велики непријатељски трговачки брод.

„Приликом напада немачких авиона на аеродроме у Јужној Енглеској, разорен је велики број хангара и других зграда на аеродромима.

„У више градова у Јужној Енглеској и у Шкотској бомбардовани су важни војни циљеви успешно.

„Приликом напада мањих група немачких борбених авиона на аеродрому на острву Малти, уништена су три британска ловачка апарата који су се налазили на земљи, а исто тако запаљен је један хангар. Исто тако, погођена су и лучка постројења у Ла Валети.

„Немачке далекометне батерије на обали Канала отвориле су паљбу на непријатељски конвој који је плован у близини Дувера.

„Немачке далекометне батерије припирале су неколико британских бродова, који су покушали прошле ноћи да се приближе обали Канала, да се покуша.

„Непријатељски авиони ни у току дана ни у току ноћи нису летели над Немачком нити над окупираним крајевима".

ГЕНЕРАЛ ФОН ШТИЛФРИД О РАЗВОЈУ ВОЈНИХ ОПЕРАЦИЈА

Берлин, 10 март

Генерал Валдемар фон Штилфрид, војни стручњак даје следећи недељни преглед ратних догађаја:

Улазак немачких трупа у Бугарску ради заштите те земље од британске опасности јесте најзначајнији политичко-војни догађај протекле недеље. Тиме је Енглеској одузета последња могућност да предузимање офанзивне против румунских петролејских поља или на које на европском копну. Отсад чак ни енглеским авионима више сматрати такве планове као обичне. Тиме се читав положај у области Средоземног Мора, окреnуо на британску штету.

У Албанији су одбијени сви грчки покушаји пробоја на јадранском крилу северно од Клису ре и код Тепеленије. Жестоке борбе воћене су и на другом крилу у области ушћа реке Шкумбе. Енглези, и поред своје позморске надмоћности, нису били у стању да осујете искрцавање немачких трупа у Северној Африци. Немачке патроле оклопних кола, пошто су прешле преко Сиртске пустиње, дошле су у контакт са непријатељем источно од Триполиса код Агедабије и на Либијској обали, заробивши су знатан број непријатељских војника, као и једна британска борна кола. Немачки авиатичари заједно са италијанским бомбардовали су често пута не само Малту са њеним пристаништем Ла Валетом и аеродромима, већ и Дерну, британске војне логоре, колоне у маршу у Киренаики и према енглеским вестима опет Суешки Канал.

Експлозија мине

Италијански авиатичари растерали су један британски конвој у источном делу Средоземног Мора. Осим Куфра са својом врло малом посадом после дуге опсаде није ниједна друга већа британска упоришта у Либији нису могла да се одрже, али сама Тарабуб и даља пруга храбар отпор. Британска пропаганда манифестује се у тежњи да на тај начин малим успесима. Исто овако бесмислено као недавно употреба падобранаца у Јужној Италији било је и искрцавање острвца Кастелросо у Додеканезима. Тамошња посада пала је, природно, исто тако у руке Италијана, као и сви падобранци. У исте подухвате спада и напад на немачко - норвешке рибарске бродове на северно норвешком острвљу.

У Источној Африци борбе и даље трају без прекида, али се њима не мења положај. Енглези врше свој главни притисак на северу. Пренх дана месеца јануара Италијани су морали да повуку своје слабе трупе које су код Касале на британском земљишту стајале према јаким непријатељским нападима одељења. Кад су Енглези ово приметили, они су наваљали у правцу Асмаре, али су у близини Керена заустављени од Италијана. Ту се од трећег фебруара воде жестоке борбе. Када су фронталним напади остали без успеха, Енглези су покушали са заобилазним обухватним покрет који је код брда Амба опет пропао уз знатне непријатељске губитке.

Од тог времена борбе се воде без прекида, али без икаквих британских успеха. Северно од Рудолфовог Језера нема никаквих нарочитих догађаја. У области Џубе Енглези су заузели само земљишне пределе због продирања преко пристаништа Кисмаја на Индијском Океану. Ја дан пустињски појас широк 800 километара одваја још Енглезе од јужне ивице абисинске висоравни.

Британско острво и даље је мо рало да претрпи тешке ваздушне нападе, нарочито нападе упорне ноћне противпристанишних постројења као и фабрика оружја. По кушај енглеског летења по дану изнад Француске пропао је пред нашом одбраном. Лондон је досад изложен 501 ваздушну узбуну.

Немачка противобложада настаје ла се и даље са успехом. Месец фебруар донео је собом највећу цифру тоншке потопљених бродова и то 720 тона за само 28 да на. За ову недељу још нису познате цифре, али сваколико толико се потпуно енглеских бродова да је дневна просечна цифра у фебруару од 25.000 тона у овом месецу често премашена. Ускоро ће се осетити и погоршање потопљења подморница. Време немилосрдно рада против Енглеске, а на Немачку која је сиуда у Европи и у области Средоземног Мора постигла нова успеха.

ЕНГЛЕСКИ УВОЗ ИЗ ШПАНИЈЕ

Лондон, 10 март

Агенција Рајтер јавља:

Сазнаје се из пословних кругова да су у Шпанији учињене велике поруџбине живе и муниције. У замену за ове производе, појединих британски домиони и колоније извозиће у Шпанију житарице и кукуруз.

ДНБ О НАПАДИМА НА ЛОНДОН

Берлин, 10 март

ДНБ јавља:

Вскадриле немачких борбених авиона напале су синоћ важне циљеве који се налазе у околини Лондона, као и на јед ну луку која се налази у Јужној Енглеској.

Како ДНБ сазнаје, приликом ових напада извршени су многи пожари.

НАПАДИ НЕМАЧКИХ АВИОНА НА ЛОНДОН

Амстердам, 10 март

ДНБ јавља:

Како јавља енглески радио, главни циљ последњих напада немачких авиона био је поново Лондон. У граду су дата три знака за узбуну, од којих је први био најдужи и трајао је три и по часа. Противавионска артилерија отворила је јаку ва тру. Бачен је велики број запаљивих и бомби са јаким експлозивним дејством.

Трећи знак за узбуну у Лондону дат је јутрос рано. Поред Лондона, немачки авиони напа ли су и околна места.

НАПАДИ НЕМАЧКИХ АВИОНА НА МАЛТУ

Амстердам, 10 март

ДНБ јавља:

Према званичном саопштењу које је објавио лондонски радио, у току јучерашњег дана, на Малти су дата четири знака за узбуну од напада из ваздуха.

Према званичном извештају лондонског радија, причињена је штета „државној својини".

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока поднео Микаду извештај о међународној ситуацији

Француски амбасадор г. Анри конферисао са г. Мацуоком

Токио, 10 март

ДНБ јавља:

Француски амбасадор у Токију г. Арсеи Анри посетио је министра иностраних послова г. Мацуоку да би извршио формалности око потписа уговора о миру после преговора који су вођени између претставника Тајланда и Француске Индокине посредовањем Јапана. Веру је се да ће уговор бити потписан у току данашњег дана или сутра.

После састанка са француским амбасадором, министар иностраних послова г. Мацуока био је примљен у аудијенцији код Јапанског Цара, коме је ре ферисао о последњем развоју догађаја.

ПОВЛАЧЕЊЕ ЈАПАНСКИХ ТРУПА

Токио, 10 март

Агенција Рајтер јавља:

Према једном јапанском теле граму из Ханкеуа, јапанске тру пе, које су се пре недељу дана искрцале у Пакоју, на југозападном делу провинције Квантунг у циљу да пресеку друм преко кога се врши снабдевање Кинеза, отпочеле су да се повлаче у недељу „пошто је њихов почетни задатак остварен". Изгледа да су Јапанци потпуно уништили војна постројења и запаљивши велике количине ратног материјала.

ПРОСЛАВА 26-ГОДИШЊИЦЕ БИТКЕ КОД МУГДЕНА

Токио, 10 март

ДНБ јавља:

Данас се у Јапану прославља 26-годишњица битке код Мугдена. У вези са том прославом, у Токију је приређен ревни труп.

ПОВЕЋАЊЕ ПРЕСТИЖА ЈАПАНА

Шангхај, 10 март

Агенција Стефани јавља:

Потписивање споразума о изру између Тајланда и Француске Индокине треба да повећа престиж Јапана, како се то позвалачи у синма круговима Крајњег Истока. Сем тога позвалачи се да се у вези са претстојећим потписивањем овога споразума почиње да осећа незадовољство у англосаксонским круговима, који су изгубили од свог чврстог стаја за Јапана и то нарочито после скорашњих напада јапанског амбасадора у Берлину, у којима је он потврдио одлучност и спремност своје земље да одговори на сваки покрет Сједињених Америчких Држава на Крајњем Истоку.

ФРАНЦУСКИ ДРЖАВЉАНИ ИЗ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ СТИГЛИ У ФРАНЦУСКИ МАРОКО

Рим, 10 март

ДНБ јавља:

Како јавља Агенција Стефа ни из Тангера, једна група француских држављана из Јужне Америке стигла је у Француски Марокo из Гибралтра пре ко Тангера.

По доласку у Тангер чланови ове групе изјавили су да су их енглеске власти задржале две недеље на Канарским Острвима. На њихове протесте брзи тамошњи официри пречули су им да ће потопити француски брод.

Поред осталог, чланови ове групе су изјавили да им је у свему отежавали путни да су најзад после великих тешкоћа при спели у Француски Марокo.

ОЖИВЉАВАЊЕ ШПАНСКЕ ПОМОРСКЕ ТРГОВИНЕ

Мадрид, 10 март

Д. Н. Б. јавља:

Статистички подаци о промету луке Виго, најважније извозне луке северозападне Шпаније, карактеристични су за оживљавање шпанске поморске трговине.

У месецу фебруару ове године, промет те луке по вредности износио је 1,2 милиона пезета, према једва 250.000 пезета у фебруару прошле године. Међу главним предметима извоза пре ко те луке прво место заузима жива (извезено у вредности од 500.000 пезета).

Француска штампа о одлукама владе у Вишиу

Париз, 10 март

ДНБ јавља:

Париска штампа поздравља одлуку владе у Вишиу, о прекиду француских трговачких бродова од стране француске ратне морнарице.

Поздрављајући ову одлуку владе у Вишиу, лист „Ер" између осталог пише:

„Први пут од јула месеца, а затим од догађаја код Орана, француска влада је заузела јасан став према британским покушајима. Енглеске намере су познате. Они желе да спрече довоз животних намирница у Француску да би онемогућили снабдевање животним намирницама француског становништва. Усталом, сви догађаји доказали су намере Велике Британије."

„Матен" доноси чланак под насловом „Браво Дарлан!", у коме поздравља одлуку француске владе и наводи да је Француска доведена до гладі политиком коју је спроводила Велика Британија.

„Сада ће, каже даље лист, Француска сама моћи да снабдева свој народ животним намирницама."

„Пти Паризјен" у своме коментару каже да је влада у Вишиу овом својом одлуком у првом реду хтела да осигура снабдевање животним намирницама народа и то француским бродовима.

„Право време, каже лист, прошло је. Влада је заузела јасан став. На ову одлуку француске владе мора се указати као на одлучан став који је заузет да би се француском народу обезбедило најпотребније."

СПАСЕНИ НЕМАЧКИ БРОДОЛОМНИЦИ

Париз, 10 март

ДНБ јавља:

Како јавља „Матен" у близини Лорјана посада једне француске моторне барке напала је на четири немачка војника који су се налазили у једном чамцу за спасавање. Посада француске моторне барке примила је немачке војнике.

Немачке војне власти изразиле су посади француске барке захвалност на успешном спасавању немачких војника.

ИЗЈАВА МИНИСТРА Г. БЕВИНА

Њујорк, 10 март

ДНБ јавља:

Како јавља „Њујорк Тајмс" из Лондона, енглески министар рада г. Бевин, приликом посете рударима угља код Дархема, упутио је радницима опомену.

У својој опомени радницима министар г. Бевин је нагласио да ће се залихе угља овога лета знатно смањити и да ће се и дуже време осетити велика потреба за њи.

„Због тога, нагласио је г. Бевин, ми немо морти са мање снаге да испоставимо више угља, која би количина била довољна да задовољи потребе наше индустрије."

ТЕЛЕГРАМ АЈЕРИЧКИХ ИРАЦА

Њујорк, 10 март

Агенција Рајтер јавља:

Група од 120 Америчана ирског порекла упутила је један каблограм министру претседнику Ирске г. де Валери у коме од њега траже да одобрили Великој Британији да се користи запаљивим луковима Ирске".

НАПАДИ НЕМАЧКИХ АВИОНА НА МАЛТУ

Рим, 10 март

ДНБ јавља:

Како јавља специјални дописник Агенције Стефани, јуче у једној јединици немачких ваздухопловних снага предузете су нападе на аеродром Ла Венеција на Малти, том приликом на паднути су непријатељски авиони који су се налазили на аеродрому. Упркос непогодног времена, немачки авиони постигли су велики успех.

ГОВОР Ј. ХОМАНА

Братислава, 10 март

Агенција Стефани јавља:

На скупштини месне организације владине странке, министар пољопривреде г. Хоман одржао је говор у коме је подвукао да у садашњем времену, које је од одлучног значаја, треба усвојити једно јасно и одлучно држање. Мађарска политика је по стигла у оној часу када је поч. министар претседник Гембеш пре узео власт. Влада г. Телекија наставила је тим путем када је при ма и непоколебано приступила Тројном пакту.

ИЗВОЗ ДРВЕНОГ УГЉА ИЗ СЛОВАЧКЕ

Братислава, 10 март

Д. Н. В. јавља:

У привредним кругошима ис тичу да нагло расте извоз сло вачког дрвеног угља. Садашња годишња производња дрвеног угља у Словачкој креће се (по вредности) између 30 и 35 мили она словачких круна.

ЛОНДОНСКА БЕРЗА

Лондон, 10 март

Агенција Рајтер јавља:

Данашњи берзански састанак

У Берлину се сматра да су консултовања генерала г. Вегана везана за питање одбране Сирије

Берлин, 10 март

(Телефонски)

У берлинским политичким круговима се са великом пажњом прате разговори које у Вишиу води генерал г. Веган са француским државницима. Сматра се да је циљ овога консултовања припремање одговарајућих мера за случај одбране Сирије. Генерал г. Веган је изјавио, по мишљењу које се чује у меродавним круговима, да подноси реферат о могућностима ефикасне одбране у случају ако британске трупе изврше притисак у правцу уступања неких делова Сирије Турској.

Ј. П.

„ФЕЛКИШЕР БЕОБАХТЕР" О ГУБИЦИМА БРИТАНСКОГ ТРГОВАЧКОГ БРОДОВЉА

Берлин, 10 март

Резимирајући писање једног угледног јапанског часописа о успешима немачке авијације против Енглеске, лист „Фелкишер Беобахтер" истиче да цифре саме собом показују сву тежину британског положаја усред стал них губитака трговачких бродова. Пошто је подвукао да је Енглеска у почетку рата имала 19 милиона тона и да је затим, докопшће са норвешких, холандских и белгијских трговачких бродова, успела да добије још пет милиона тона и тако у почетку рата имала укупно 24 милиона тона трговачког бродовља, лист истиче да су Енглези били приморани да признају да су већ изгубили пет милиона тона. Енглески губитци све се више увећавају јер је као што је сама Енглеска признала њена садашња способност грађења бродова не прелази десет хиљада тона месечно. Енглеској је потребно најмање 15 милиона тона, тако да ако силе осовине успеју да још потопе још четири или пет милиона тона, онда је лако констатовати да ће Велика Британија ускоро бити на крају својих средстава.

Распуштање јеврејско-марксистичког друштва у Мађарској

Будимпешта, 10 март

ДНБ јавља:

На основу одлуке мађарског министра унутрашњих дела г. Керестеи - Фишера, распуштено је у будимпештанском предграђу Ујпешту јеврејско марксистичко удружење. У мотивацији о распуштају овог удружења наводи се да је јеврејско - марксистичко удружење последњих година систематски вршило саботажу спровођења закона о Јевреjима.

Приликом претреса просторија овог удружења, запленена је сума у износу од 200.000 пенга, као и сва његова имовина.

Рад међународног пољопривредног завода

Рим, 10 март

Агенција Стефани јавља:

Као што је познато, Међународни пољопривредни завод у Риму проширио је своју делатност и на поље Земљорадничког права. Између осталог, излаже „Билтен за аграрно право" који уређује проф. др. Гј. Карара.

Изашао је број 2 тога билтена који између осталог доноси чланак г. Живојина Перића, редовног професора Универзитета у Београду о законској заштити земљорадника у предратној Србији.

Поред тога, у овом броју нала зе се и чланци професора Рехта, о Земљорадничким фондовима, професора г. др. ван дер Хастера о развоју земљорадничког наследног права и др.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ АДМИРАЛИТЕТА

Амстердам, 10 март

ДНБ јавља:

Према вестима лондонског радија британски адмиралитет саопштава да ће се убудуће сви радници запослени у бродоградилишној индустрији, сматрати од говорним за свој рад.

Италијански радници у Немачкој

Рим, 10 март

Агенција Стефани јавља:

Као што је већ укратко јављено, у току друге половине фебруара упућено у Немачку око 7.000 Италијана пољопривредних радника.

Од сад ће сваке недеље отићи у Немачку по једна нова група италијанских радника. У Немачку одлазе радници из готово свих крајева Италије. Прикупљају се у Верони, одакле се нарочитим возовима упућују за Немачку.

Многи од ових радника били су већ прошле године на раду у Немачкој, где су допринели успеху пољопривредне кампање 1940. Има доста случајева у којима поједини италијански радници ове године одлазе у исте крајеве и на иста имања на која су радили и прошле године.

Ове појединости о упућивању ових радника у Немачку утврђене су недавним споразумом између министра рада Рајха г. Селтеа и претседништва Фашистичке корпорације пољопривредних радника.

Фашистичка корпорација пољопривредних радника додељује ових радницима нарочите погодности, као и делегате који се старају о здравственим условима италијанских радника у Немачкој.

Евентуална одбрана француског афричког царства од спољног напада била је предмет конференција француске владе у Вишиу

Британска авијација засула је бомбама луку и постројења у Драчу

Виши, 10 март

Агенција Авас јавља:

Овлашћени претставник француске владе дао је новинарима следећу изјаву:

Као што је познато на јучерашњој конференцији између г.г. Дарлана, Енсинжеа, Платона, Бегана и Бержереа евентуална одбрана нашег афричког царства од спољног напада била је предмет пажљивог проучавања. Том приликом потврђено је да ће саме француске снаге, сходно обавезама које је примио маршал г. Петен а у оквиру услова о примирју, енергично обезбедити ту одбрану од сваког напада ма.

Данас се може још додати да се речи „одбрана царства", услед насилног запленљивања од шег трговачког брода „Вил де Мадунга", не примењују само на царство у буквалном смислу речи, већ и на саобраћај између Метрополе и Царства. Већ о давно командант француске флоте адмирал г. Дарлан рекао је и у више махова поновио, и то увек говорећи у име француске владе, да неће више дозволити да се запленљују француски бродови и да Француз умиру од глади. Ако наши протести буду остајали узалудни, ако Велика Британија буде и даље настављала да заустављ и узапћује наше трговачке бродове биће потребно, да би се то ме учинило крај, да наши рат ни бродови прате трговачке бродове.

ПАРИЗ О ОДЛУЦИ ВЛАДЕ У ВИШИЈУ

Париз, 10 март

ДНБ јавља:

Енглеска је обавештена о томе да ће наша ратна флота пратити наше трговачке бродове, каже „Евр", који коментарише одлуку владе у Вишиу и истиче да Велику Британију много више интересује сама чињеница и сами трговачки бродови, него ли њихов товар.

Лист нарочито подвлачи да је ова одлука писмено саопштена и америчком амбасадору у Вишиу адмиралу г. Лихиу, кога је адмирал г. Дарлан нарочито обавестио.

У париским политичким круговима, каже даље „Евр", нарочито се подвлачи значај чињенице да ова одлука није саопштена усмено, него писмено у облику једне поте, јер то претставља озбиљну опомену Енглеској.

У истом смислу се изражава и Пари Мидъ" који констатује да је било крајње време да се допесе таква одлука. Француска је заузела онакав став какав је морала да заузме, јер је то било неопходно за чување њене части и безбедности, каже на крају лист.

САСТАНАК ЈАПАНСКОГ ПАРЛАМЕНТА

Токио, 10 март

ДНБ јавља:

Јапански парламент, који је одложен 1 марта, поново ће се састати 15 марта. На овом заседању влада ће поднети извештај о јапанском посредовању у пограничном спору између Француске Индокине и Тајланда. Влада ће овај извештај поднети у пленарној или тајној седници.

ФРАНЦУСКА И БЛИСКИ ИСТОК

Виши, 10 март

Д. Н. Б. јавља:

Француски меродавни кругови последњих дана са нарочитим интересовањем прате најновије обрте на Блиском Истоку. У тим круговима истичу да се и даље опажа пропаганда коју врши трансјордански емир Абдулах, на штету мира и реда у Сирији и на Либану. Међутим, добри познаваоци прилика на Блиском Истоку у круговима блиским француској влади изјављују да акција емира Абдулаха не претставља неку нарочиту опасност, пошто је, веле, цео арапски свет за последњих десет година имао довољно прилике да се увери о томе ко је и какав је емир Абдулах. При свему том, кажу у Вишиу, разуме се да су надлежне француске мандатске власти у Сирији на опрезу.

Сазнаје се да су претставници Велике Британије обећали емиру Абдулаху да ће га напра вити владаром Сирије чим ова земља потпадне под власт британске војске. У Вишиу подвлаче да је овакво држање Британаца на Блиском Истоку у очи гледној опреци са позитивним међународним спорazумима који никад нису отказани и који према томе и сад важе.

ДЕЛАТНОСТ БРИТАНСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА У ГРЧКОЈ

Атина, 10 март

Агенција Рајтер јавља:

Команда британских ваздухопловних снага у Грчкој саопштава:

У ноћи између 8 и 9 о. м. британски бомбардери извршили су жесток напад на луку и постројења у Драчу. Избили су велики пожари, који су се могли видети са удаљености од 100 километара. Сем тога, избило је више експлозија.

У току јучерашњег дана извршено је успешно бомбардовање села Дуран, у области Тепеленија. Напади су извршени на концентрације трупа, транспорт моторних возила и на артиљеријске положаје.

Вршећи патролу, наши авиони сусрели су у току јучерашњег дана снажну формацију непријатељских бомбардера, у чијој се пратњи налазили ловачки авиони. Наши авиони оборили су 6 непријатељских ловачких авиона и један бомбардер, док су извештаји потврдили да је 5 непријатељских ловачких авиона тешко оштећено.

Један наш пилот спустио се несметано падобраном иза наших линија.

Сви наши авиони, изузев једног, вратили су се неоштећени у своју базу.

АКЦИЈА ДАЛЕКОМЕТНЕ АРТИЛЕРИЈЕ НА ЛА МАНШУ

Берлин, 10 март

ДНБ јавља:

У ноћи између 9 и 10 марта немачке далекометне батерије као и поморска артиљерија. отвориле су ватру на један британски конвој који је покушао да се у југозападном правцу пробије кроз Канал.

Дејство немачких далекометних батерија било је врло успешно.

ЗАЈЕДНИЧКИ ОДБРАНБЕНИ ПРОГРАМ АУСТРАЛИЈЕ И НОВЕ ЗЕЛАНДИЈЕ

Женева, 10 март

ДНБ јавља:

Јављају из Сиднеја да је после дугих преговора постигнут споразум између влада Аустралије и Нове Зеландије, на осно ву кога ће се приступити координацији сувоземних, поморски и ваздухопловних снага два енглеских доминиона и при ступити изради заједничког од бранбеног програма.

Г. Веган

† Тјешимир Старчевић, професор у пензији

У седамдесетој години живо та преминуо је професор у пензији, познати јавни и културни радник Тјешимир Старчевић.

Покојни Старчевић рођен је у Земуну 1871 године, у познатој трговачкој породици. Његов отац напустио је трговину и прешао из Земуна у Београд, где је примљен у поштанску службу. Тјешимир је у Београду завршио гимназију, а затим се уписао на Велику школу. По што му је породица била у не повољном материјалном положају, морао је и сам да зарађује, те се одао новинарству. Преводио је са француског језика и објављивао чланке у „Дневном листу".

Завршивши Велику школу, добио је место наставника у гимназији у Зајечару, а убрзо затим премештен је у београдску реалку, где је предавао француски језик. Био је касније про фесор Трговачке академије и на крају професор Више школе Војне академије. Као настав ник имао је великог успеха и био је цењен од својих слушалаца, због ретке педагошке спо собности и наставничког дара.

Поред свог наставничког позива бавио се и писањем. Био је запажен међу културним и јавним радницима. У ратовима је узео видног учешћа, како у балканском, тако и у прошлом светском рату.

Међу многобројним пријатељима и познаницима Тјешимир Старчевића, нарочито међу ње говим бившим ђацима и друго вима, његова смрт изазвала је велику жалост.

Уз велико учешће претставника привредних и финансиских кругова престонице, поштоваласа и пријатеља сахрањен је Милош Савчић

Цео привредни Београд био је окупљен око посмртних остатака покојног Милоша Савчића, инжењера и бившег министра, једног од најистакнутијих представника наше привреде. Привредници су испунили Саборну цркву, у којој је извршено опело, до последњег места. Осим бројних привредника опелу су присуствовали и многи политички и јавни радници, који су ценили прегалаштво покојног Савчића, или сарађивали са њим у било којим пословима његове многоструке делатности.

Породици, г-ћи Савчић, покојниковим синовима, снахама и унуцима његовим, пријатели су једни за другим, у дугом реду поштоваоци и пријатељи и изјављивали саучешће пре но што је опело почело. Међу први ма били су претставник Краљевске владе, министар грађевина г. Данило Вуловић, претседник Београдске општине г. Јеврем Томић, затим претседник Главног одбора Демократске странке г. Милан Грол, бивши министри г.г. др. Драгутин Којић, др. Милорад Ђорђевић, Андрија Радовић, Крста Милетић, др Велизар Јанковић, бивши министар на страни г. др. Милан Мијовић, гувернер Народне банке г. др. Милан Радосављевић, претседник Касационог суда г. Русомир Јанковић, бивши претседник Београдске Трговинске коморе г. Милутин Стаповић, сенатор г. др. Живан Лукић, по моћник министра грађевина г. др. Целегин, потпретседник Београдске општине инжењер г. Лазар Костић, бан у пензији г. Предраг Лукић и многи други.

Пред пренуном портом Саборне цркве први је говорио инжењер г. Лаза Костић потпретседник Београдске општине. Он се опростио са покојним Милошем Савчићем у име Инжењерске коморе и Удружења инжењера и архитеката. У свом говору г. Л. Костић је истакао предузимљивост и неуморан рад Милоша Савчића као инжењера, који је дуго година имао и своју инжењерско - архитектонску канцеларију.

После г. Л. Костића говорио је општински већник г. Паша Карарадовановић, који се опростио са покојником у име Београдске општине, као једини већник Београдске општине ко ји је на том положају био и за време претседниковања Милоша Савчића 1930 године. Г. Карарадовановић изнео је своја се ћања на покојног Савчића као радника на решењу комуналних питања престонице, подвукавши његово старање за потребе Београдске општине и његове одлике као претседника.

ГОВОР Г. ВАСЕ У. ЈОВАНОВИЋА

Г. Васа У. Јовановић, потпрет седник Индустриске коморе, опростио се је са покојним Милошем Савчићем у име Индустриске коморе и Удружења ин дустријалаца.

— У многим предузећима умукле су сирене и угасила се ватра у котловима, рекао је г. Јовановић. Машине су заставе у своме раду. На многим зградама вију се жалосне црне заставе.

Свуда се осећа губитак једног великог човека.

Умро је Милош Савчић!

Мени је пала у задатак тужна дужност да се, у име Индустриске коморе и Удружења индустријалаца у Београду, у име свих оних индустријалаца који су у њему имали узор у раду и истраживости, опростим од покојног Милоша Савчића.

Ја не могу, као што је то у оваквим приликама обичај, да набрајам установе или друштва, која би имала за своје оснивање или опстанак да благодаре њему. Јер би ме то далеко одвело, али сам уверен, да је његов пожртвован рад на привредном пољу наше земље, толико дубоко и трајао урезан у анале привреде наше земље, да ће се његово име још дуго спомињати и служити као узор прегалаштва и стваралаштва.

Сви ми знамо, како је тешко било покретати индустрију, кра јем прошлога века у Србији, та да беспутној, без железничке мреже, без новчаних завода, без формираног капитала и без стручне радне снаге.

То доба тражило је људе пуне куража, који ће способне да из ничега стварају много — ти опире, који ће крчити непроход не стазе, ударати темеље, изграђивати.

Такав је човек био покојни инжењер Милош Савчић. Неуморни радник, неустрашив предузетник, велики стваралац.

Ватре, које су данас по котло вима погашене, поново ће се за палити, машине ће поново сутра отпочети свој рад, сирене ће још дуго и дуго година позивати на рад, на онај рад, кој је Милош Савчић започео. Његова дела ће још дуго остати, само њега више нема, он нас данас заувек оставља.

Са тешким срцем опраштајући се од драгог нам покојника, врлог друга и пријатеља, чију ћемо успомену дуго година сачувати, ми молимо Бога, да му подари вечни мир и покој.

Слава му!

ПРЕД ЗГРАДОМ ПРОМЕТНЕ БАНКЕ И ОСИГУРАВАЈУЋЕГ ДРУШТВА „СРБИЈА"

После опела и топлих говора пред Саборном црквом, од Саборне цркве погребна поворка кренула је до пред зграду Прометне банке и Осигуравајућег друштва „Србије". Ту пред зградом у име личних пријатеља и управних и надзорних одбора Прометне банке и „Србије" — првог српског друштва за осигурање, опростио се са Милошем Савчићем као претседником управног одбора Прометне банке и „Србије" — г. Васа У. Јовановић, члан управе Прометне банке.

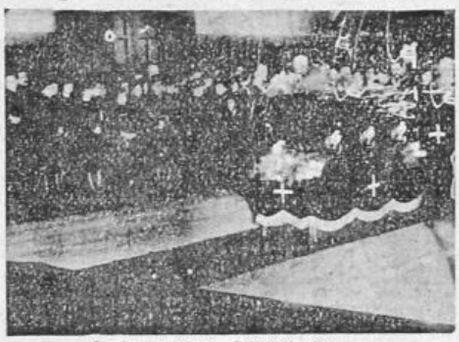
— Драги Милошу, рекао је г. Јовановић, од првог нашег сусрета у реалци постали смо врло добри и присни пријатељи. Од то доба делили смо судбину узајамним поверењем. Сва добра и зла која су нас снашла подносили смо стоички. Твој истрајан рад уродио је до брим плодом. Ништа те није да спречити у извршењу твојих замисли. Никад се ниси окретао ни лево ни десно него си ишао право циљу који си се би поставио. Срећа те је послужила покрај свих препрека које је су ти стављане на путу да постигнеш углавном твоје замисли. Остала ти је само неиспуњена жеља да удариш камен темељац палати „Србије" и да је довршиш. Али оставио си синове и зета који ће наставити твој рад и довршити ово тво је мезимче. Сви ми твоји савет ници из Прометне банке и „Србије" заједно са њима продужи немо у твојим и нашим предузећима остварење твојих замисли и твојих планова.

Драги Милошу, на растанку после више од пола века другарског живота са тобом желим ти раіско насеље.

Твоја успомена међу нама остаће вечна!

У име целокупног особља Прометне банке, Друштва „Србије" и осталих предузећа у којима је покојни Милош Савчић заузимао положај члана управе или претседника управног одбора или био власник предузећа, говорио је г. Миловановић. Он се осврнуо на дело ове бине покојникове као претпостављеног, који је увек имао много правичности и разумева ња за све своје службенике.

У први мрак ковчег са земним остацима Милоша Савчића спуштен је у гробницу.

За време опела у Саборној цркви

Са сахране инжењера Милоша Савчића

Заседање Већа Врбаске бановине

Бања Лука, 10 март

У Бањој Луци почело је дванаесто редовно годишње заседање Већа Врбаске бановине. Рад Већа отворио је вршилац дужности бана помоћник г. Гој ко Ружић. Шеф Персоналног одсека г. Крсмановић прочитао је решење о сазиву Већа, па је већник г. Љубомир Поповић прочитао поздравне телеграме Њ. В. Краљу, Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику, претседнику вла де г. Драгиши Цветковићу, ми нистрима г.г. Куленовићу, др. Чубриловићу и др. Шутеју.

Радни део Већа почео је гово ром подбана г. Ружића, који је, између осталог, рекао:

— За разлику од досадашњих буџета, чији се једногодишњи временски период кретао о т 1 априла једне до 1 априла друге године, овај буџет у погледу временског периода је скраћен и односиће се само на време за девет месеци, јер је тен денција Краљевске владе да као почетну буџетску годину узме почетак календарске годи не. У духу ове тенденције састављен је предлог овог буџета и, према томе, он претставља прорачун бановинских прихода и расхода до 1 јануара 1941 го дине. У упоређењу са досадашњим буџетима овај предлог буџета изгледа велики, јер док је досадашњи буџет износио суму од 37,014.800 динара за буџетски годину од дванаест месеци, дотле садашњи буџет, и то за девет месеци, износи суму од 37,035.483 динара. Међутим, када се предлог буџета детаљно прегледа и упореди са свима потребама народног живота у овој бановини, несумњиво ће се утврдити да је и предлог буџета од 37,035.483 динара мали да би се с њим могле подмирити основне потребе, које живот народни у овој бановини испољује.

—Ја сам скоро одржао једну конференцију на коју су били позвани сви сенатори, бивши народни посланици и већници са територије ове бановине. Том приликом смо утврдили да само најнужније потребе ове бановине захтевају ангажовање једе суме новаца од милијарду пет стотина хиљада динара, ко јом би се сумом задовољиле потребе ове бановине само утолико да би се бановина бар донекле могла да изједначи са неким слабијим бановинама у нашој држави. Зато се овај предлог бановинског буџета морао да ограничи само на оне приходе који се с обзиром на данашње културно и привредно стање наших грађана могу остварити. Тј су приходи у предлогу буџета ограничени на 10,580.053 динара, као максимално материјално оптерећење ове бановине. Остатак од 18 ми лиона до укупне суме прихода предвиђених предлогом буџе та, тојест 37,035.483 динара, ра чуна се од прихода државе. На рачун личних расхода није у чињено повишење, јер смо страм да је садашњи број бановинских службеника довољан, па чак и велики, али како ће по предлогу буџета бити оства рене нове бановинске институције за исте ће бити потребни и нови службеници. Код матери јалних расхода имамо веће повишење. Ово је настало услед скока цена материјалу а нарочито оном за техничке потребе. У буџету је учињен један покушај да се на име јавних радова у овој бановини створи могућност за један већи кредит, а у изгледу је 15 милиона динара, које је већ одобрио министар финансија.

После говора помоћника бана поднели су своје извештаје начелник Финансиског одељења г. Кулатело, чији је буџет мањи за 1,204.350 динара од прошле године. Затим је говорио начел ник Општег одељења г. Јавор, чији је буџет 1,437.345 динара а за 494.150 динара је виши не го прошле године. Оба предло га примљена су без дискусије.

Начелник Управног одељења г. Тирковић, у своме експозеу истакао је да буџет његовог о дељења износи 5,608.200 динара, али је за 23.650 динара већи него прошле године. После за вршеног експозеа г. Тирковића развила се дискусија.

Рад Већа се наставља.

ОВДЕ ЋЕ БИТИ КАКВО ЋЕ БИТИ ВРЕМЕ

ПРЕГЛЕД ВРЕМЕНА НА ДАН 10 МАРТА:

Депресија са средиштем над Панонском Низијом и северозападним делом Југославије изазива јак прилив топлог ваздуха са Југа у Мађарску и у источне крајеве Југославије. Облачно са кишом у целој Мађарској и на већем северном делу Југославије. Извесних ведрина има и на Приморју, где је и температура мало опала. Минимална температура у Југославији Равно Подоље 1, а максимална Херцег Нови 21 степен.

ПРОГНОЗА ВРЕМЕНА

Београд и околину: Хладније време, претежно облачно, повремено киша. Кошава ће попустити.

Остали крајеви: Хладније време, претежно облачно, са кишом на махове. Снега може бити на високим планинама на северној половини. Извесних ведрина биће у западним крајевима. Кошава ће у Подунављу попустити.

Сунце излази у 5,59, а залази у 17,38 часова.

СМРТ МАРКА Ј. ТУРЧИНОВИЋА

Цетиње, 10 март

У Чеву, недалеко од Цетиња, преминуо је у осамдесетој години живота Марко Ј. Турчиновић, бивши краљев перјаник и официр црногорске војске. Његова смрт болно је коснула велики број његових пријатеља, рођака и кумова.

Покојни Марко Турчиновић био је познат у читавој Црној Гори као један од оних припадника старе генерације који није презала ни од какве опасности када је у питању била част народа и слобода државе. Он је био један од најхрабрих старих официра црногорске војске.

Учествовао је у свим ратовима за Ослобођење и Уједињење. За своје велике заслуге добио је и леп број одликовања. **В.**

Поплављеним Поповим Пољем крстари огроман број змија отровница које је набујала Требишњица избацила на површину

Требиње, 10 март

На Јужном Приморју и у Херцеговини, од пре месец и по дана, скоро непрестано пада киша. Услед овога река Требишњица надошла је врло много. Огромну количину воде поток у Поповом Пољу не може да прими, те се због тога вода разлива. Она је већ досад поплавила све плодне њиве Поповог Поља и сва села у његовој непосредној близини. Овакву поплаву мештани не пам те од 1915 године, када се вода задржала толико да је ма какав пољски рад преко целог лета био немогућ. Због тога је становништво забринуто за јесењи ну сетву, пошто обрађена поља деже под водом више од месец дана. Осим тога претпоставља се да обога лета неће бити могуће обрадити велики део поплављеног земљишта, које још није обрађено.

Вода надолази и даље. Станов ништво је у страху од још веће катастрофе. Наиме, вода има много, а вода плави и даље село по селу. И села Дивљић, Гојшине, Грбићи и Марковићи, која никад нису била под водом сада су поплављена.

Набујала вода донела је собом и друго зло, које задаје велику бригу становништву. Наиме, вода је набавила на ручагА огром ни број змија-отровница, којима Херцеговина обилује. Оне су сада постале страх и трепет за све мештане. По води стално плива ју читави чопори отровних змија, надигнуте главе и траже спаса на копну. Свако дрво које плива набујалом водом, окићено је великим бројем змија. Пред кућама, у близини воде, постављене су због тога сталне straже, које мотре на то да се која отровница не увуче у кућу.

Интересантан је случај сељака Илије Буђена. Овај сељак имао је шталу са сточном храном покрај воде. Кад је попала поћела, приземље штале обухватила је вода. Видећи да вода стално надолази и да ће му сточна храна, која се је налазила под кровом штале, пропасти, пожурио је чим пре да је спасе. Кад је дошао до штале равалио је њен кров и пружио руке да дохвати најближи дарамак још неоквашеног се на. У истом трентутку стао је као окамењен: по сточној храни рас милео се огромни број змија отровница. Видећи ово чудо пред собом, Буђена је укресао шибицу и потпалио сено. Пламен се зачас разнио усред језера. Случаји поџбе змија врло су чести.

Тако је овај крај поред при вредних недаћа, нашла још го дине и напаст од велике најезде змија. **Р. Јаничић**

У Косовској Митровици осетио се земљотрес

Косовска Митровица, 10 март

Синоћ у 19.10 часова у Косовској Митровици и околини осетио се јачи земљотрес. Штете на је било. **Т.**

Прописана је нова Уредба о државном рачуноводству

Буџетска година почиње, према Уредби, првог јануара

У данашњем „Службеним новинама" објављена је Уредба о државном рачуноводству, коју је прописао Министарски савет, а на предлог министра финансија г. др. Јурја Шутеја. Ова Уредба ступа на снагу 1 априла 1941 године, изузев одредаба из § 228 става 2, § 248 и § 254 става 2, које ступају на снагу даном објављивања у „Службеним новинама".

Новом Уредбом о државном рачуноводству, цело државно рачуноводство поставља се на сасвим нову основу. Досадашње рачуноводство базирало се на основама Закона о државном рачуноводству из 1910 године, који је донет у Краљевини Србији. Тај Закон допуње је неколико пут мењан и допуњаван. Он је после Уједињења проширен на читаву државну територију.

Нова Уредба о државном рачуноводству обухвата једну веома важну материју, и цело државно рачуноводство добија нов облик.

У новој Уредби о државном рачуноводству потребно је да се истакне неколико важних момената. На прво место, буџетска година сада више не почиње прво априла. Она почиње прог ја нуара, а завршава се 31 децембра. Међутим, рачунска година, време за које се сви рачуни о расходима и приходима једне буџетске године морају да за кључе, почиње као и буџетска го дина, а траје три месеца дуже.

Државно рачуноводство обухвата:

1. Израду и извршење буџета;
2. Полагање рачуна о државним расходима и приходима, о стању државне имовине, о стању државних фондова као и о пословању државних благајни;
3. Закључивање уговора и погодаба које за државу повлаче расходе и дају приходе;
4. Управљање и руковање државном имовином и имовином државних фондова и завода.
5. Пословање самосталних државних установа;
6. Контрола над предњим радњама.

Државно рачуноводство стоји под врховном управом и надзором министра финансија, уколико није одредбама друкчије одређено. Сва државна надлештва и самосталне државне установе које управљају државном имовином, дужни су да стално извештавају министра финансија о тим пословима, а по упутствима која он издаје.

Рад свих органа који врше службу државног рачуноводства подлеже врховном надзору Главне контроле, уколико овом Уредбом није друкчије одређено.

Сем тога, сви наредбодавци, рачунополагачи, руководиоци, као и сви остали органи који учествују у извршењу ове Уредбе, одговарају по Закону о Главној контроли за штету коју буду причинили.

Доносимо важније одредбе о државном буџету:

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

§ 7. — Државним буџетом се за време од једне године дана предвиђају, претходно одобравају и претходно распоређују сви државни расходи и приходи.

Изузетно, само у случајевима предвиђеним овом уредбом, могу постојати државни расходи и прихода ван оних који су одобрени државним буџетом, али и они морају бити показани у државном завршном рачуну.

Државни буџет мора бити јасан и чинити јасну целину.

§ 8. — Време за које се предвиђају, одобравају и распоређују државни расходи и приходи зове се буџетска година. Она по чиње 1 јануара, а свршава се 31 децембра исте године.

Време за које се сви рачуни о расходима и приходима једне буџетске године морају закључити зове се рачунска година. Она по чиње када и буџетска година, и траје три месеца дуже.

§ 9. — Државни буџет одобрава Народно претставништво.

Министар финансија подноси предлог буџета са својим експозеом Народној скупштини најда ље за месец дана од дана њеног састанка у редовни сазив.

Буџет се одобрава по партијама.

Народна скупштина не може предложене партије увећавати, а може их смањивати и изостављати.

Ако нови буџет не буде одобрен до 1 јануара могу се законом одобравати дванаестине за један или више месеци.

Ако је народна скупштина распуштена пре него што је буџет одобрен, буџет истекле буџетске године продужује се указом за четири месеца. Ако се у том року буџет не одобри, може се буџет протекле године указом продужити до краја нове буџетске године.

§ 10. — Државни буџет се састоји из финансијског закона и предрачуна расхода и прихода.

§ 11. — Финансијски закон садржи одредбе које се тичу државних расхода и прихода пред виђених у предрачуну као и др жавног задужења уопште.

Финансијски закон мора садржавати одредбе којима се:

1) одређује за коју се буџетску годину буџет доноси;

2) одобрава укупан износ расхода и прихода и утврђује њихова разлика;

Упредвиђа начин покрића пред рачунског мањка (§ 34), и

4) одређује највећи износ бла гајничких бонова и записа у сми слу параграфа 105 и 107.

Ако се финансијским законом одобрава један расход, мора се њиме предвидети и покриће тога расхода.

По истеку буџетске године престају важити све одредбе фи нансијског закона.

Измене и допуне постојећих закона као и уредбе, правилници и уговори донети односно закључени на основу овлашћења фи нансијског закона остају на сна зи и по истеку буџетске године у којој је овлашћење дато, али је за њихове доцније измене потребно доношење новог закона односно новог законског овлашћења.

§ 12. — Финансијским законом не може се унапред чинити распоред вишка (суфицита) који би се предвидео у предрачуну расхода и прихода. Исто тако финансијским законом не може се чинити распоред вишкова при хода који буду остварени преко предрачуном предвиђених прихода, нити распоред остварених уштеда по буџету, уколико овом уредбом није друкчије одређено.

§ 13. — У случају да се одобре дванаестине или продужи важење буџета (§ 9 став 5 и 6) важе само оне одредбе дотадањег финансијског закона за које се у закону односно указу означи да остају на снази, а њихово на жење престаје сагласно § 11 став 4 по истеку времена за које су дванаестине одобрене, односно за које је важење буџета про дужено.

§ 14. — Сви расходи и прихо ди државни, ма по коме основу постојали и ма какве врсте били, морају се унети у предрачун рас хода и прихода државног буџе та.

У предрачуну расхода и при хода државног буџета расходи и приходи предвиђају се у бруто износу.

§ 15. — Расходи и приходи у предрачуну исказују се по раздели ма, главама, партијама и позицијама. Износи позиција збирају се у износе партија.

У предрачуну расхода и прихода партије се означују непрекидним редним бројевима од почетка до краја предрачуна.

Свака партија садржи расходе односно приходе само једне ис исте врсте. Партије се деле на позиције које се не могу даље расчлањавати.

§ 16. — Расходи који се распоређују у предрачуну расхода деле се на: редовне, нередовне и инвестиционе.

Редовни расходи служе за под мирење сталних државних потреба неопходних за обезбеђење правилног тока целокупног државног газдинства у току једне године, било да се они расходи појављују сваке године или периодично. Редовни расходима сматрају се и сви они расходи на које је држава обавезна законом, уговором или извршном пресудом.

Министар финансија г. др. Шутеј

Редовни се расходи деле на личне и материјалне. У личне расходе улазе сви расходи који потичу из законских прописа којима су регулисане припадлежности државних службеника и примања осталих државних платежника. У материјалне расходе улазе сви расходи који служе за прибављање ствари и других средстава потребних за обезбеђење редовног државног пословања, као и издаци на радничке наднице.

Нередовни су они расходи који служе за подмирење повремених државних потреба по слободној оцени наредбодавца.

Инвестиционим су они расходи којима се увећана вредност државне имовине у непокретним и покретним непотрошним стварима.

Ближе одредбе о подели расхода, према начелима изложеним у претходним ставовима, про писује министар финансија сваке године упутствима за састав предлога државног буџета.

§ 17. — Износи до којих се предрачуном предвиђени расходи могу ангажовати (§ 40) престављају кредите отворене за подмирење односних државних потреба.

У засебном разделу предрачуна расхода предвиђа се буџетска резерва за недовољно предвиђене расходе, а у другом „буџетска резерва за непредвиђене расходе".

§ 18. — Државне обавезе стварене новом законском одредбом у току трајања једне буџетске године морају имати предвиђено покриће у самој закону. Овакви се расходи и приходи показују засебно у државном завршном рачуну расхода и прихода дотич не буџетске године. Ако за ство рене нове законске обавезе ни у закону ни у буџету нема предвиђеног покрића њихово се извршење одлаже до обезбеђења потребних средстава.

§ 19. — Уколико за разлику на курсу нису предвиђени посебни расходи она ће се стављати на терет расхода који су намењени подмирењу главне потребе.

§ 20. — Приходи који се предвиђају предрачуном деле се, према изворима из којих потичу, на редовне и нередовне.

Редовни су приходи они који потичу из сталних финансијских извора. Нередовни прихо ди потичу из несталних извора појављују се повремено.

Нередовни приходи имају се у предрачуну показати одвојено редовних.

§ 21. — Предрачуном расхода и прихода нити се стичу нити губе права.

ИЗРАДА ДРЖАВНОГ БУЏЕТА

§ 22. — При изради предрачуна расхода и прихода утврђују се прво расходи па потом прихо ди.

§ 23. — У личним расходима показују се звања државних службеника и осталих платежника као и број места у тим зва њима према стварној потреби, а у границама законске система тизације звања и места.

Начин на који ће се показива ти припадлежности државних службеника у предрачуну расхода утврђује министар финан сија.

Предрачуном расхода не мо гу се заводити звања која нису предвиђена постојећим закони ма, нити се могу мењати поло жајне групе односно чинови и класе појединих звања, нити по већавати припадлежности.

§ 24. — Расходи за личне и по родичне пензије показују се у предрачуну расхода у засебном разделу према стварном стању и то у глобалним износима за сваки ресор посебно. У истом ра зделу показују се расходи за пензионисање у току буџетске године и то у глобалном изно су за све државне службенике као и расходи за инвалидске потпоре, плате министара и др жавних службеника на располо жењу и законским прописима признате помоћи, потпоре, издр жавања и народна признања.

§ 25. — У материјалним расходима морају се по засебним партијама показати:

1) канцеларијски трошкови;
2) оправке, одржавање и чиш ћење зграда и инвентара;
3) огрев и осветљење;
4) књиге - закупи;
5) наднице радника;
6) набавка одела за послугу и стражаре;
7) одржавање и снабдевање а утомобила, кола и других пре возних средстава;
8) путни и сеобени трошкови;
9) транспортни трошкови;
10) осигурање, и
11) награде, потпоре, помоћи и субвенције.

§ 26. — Инвестициони расходи показују се у предрачуну расхо да по засебним партијама на ос нову одобрених планова и пре драчуна. Од овога се изузимају расходи за набавку инвентарских предмета, који се предвиђају према приближној процени у глобалним износима.

§. — Расходи по уговорима, по којима се планама имају вр шити у току више буџетских го дина, показују се у предрачуну расхода у уговореним годишњим износима и то у делу коме припадају према подели у § 16, а у тексту дотичнепартије од носно позиције мора се означити на основу кога се уговора расхо ди предвиђа као и укупан у говорени износ.

§ 28. — Расходи за повераљне циљеве и достојанствене државних интереса уносе се као засебне партије редовних расхода: Председништва министарског савета, Министарства **иностраних послова и Министар ства** војске и морнарице. Сви се ови расходи врше под надзором председника Министарског саве та и не подлеже прегледу Глав не контроле.

§ 29. — Расходи који се пред виђају за покриће губитака са мосталних државних установа показују се по засебним парти јама.

§ 30. — У случају да се расхо ди изазвани једним законом у след техничких тешкоћа не би могли предвидети по подели из § 16, може се у предрачун унети глобалан расход за увођење у живот тога закона. Ако би овакав закон повлачио расходе у више предрачунских раздела по казане се глобалан расход у раз делу редовне државне управе, иначе у разделу онога ресора у чију надлежност спада извршење тога закона. У оба случаја глобалан расход се има показа ти у засебној глави, а финанси ски закон мора садржати одре дбе на што се он може употре бити.

§ 31. — Приходи се уносе у предрачун прихода с обзиром на приходе остварене у послед њој закљученој рачунској годи ни. Отступање од овог правила мора се нарочито образложити у објашњењима предрачунских предлога појединих министар става као и у експозеу министра финансија.

Приходи који се добијају на основу уговора уносе се у пре драчун прихода у утвореним износима.

§ 32. — Министар финансија издаје, према начелима ове у редбе, сваке године упутства за израду предлога државног буџе та, одређује који се прилози и докази имају прикључити и ут врђује рокове за подношење предлога од стране ресорних министара.

Ресорни министри морају сво је предлоге подносити у утврђе ном року министру финансија и пропратити их општим образ ложењем стварних потреба сво је управне гране, као и посебним образложењем за сваку пар тију расхода и прихода, а на рочито морају образложити сва ко повећање расхода према претходном предрачуну и дока зати њихов законски основ и стварну потребу.

§ 33. — На основу предлога по јединих министара министар финансија се мора старати, да се редовни расходи имају покри ти редовним приходима и да се укупни расходи морају кретати у границама предвиђених при хода.

Израђен предлог државног буџета министар финансија под носи Министарском савету на преглед и коначну утврђивање.

§ 34. — Ако при изради пред рачуна расхода и прихода који стар финансије не успе да изве де равнотежу смањењем расхо да, мора у финансијском зако ну предвидети начин на који ће се покрити предрачунски ма њак (§ 11 став 2 тачка 3). Овај се мањак изузетно једино случају не сме прикривати већ се мора ја сно показати у предрачуну.

§ 35. — Уз предрачун расхода и прихода израђује се и по себан преглед (рекапитулација) свих државних расхода и при хода по разделима.

§ 36. — Државни буџет се израђује у два оригинална примерака и по добијеној санкцији један се чува у Главној контро ли а други у Министарству фи нансија.

Државни буџет се има објавити у „Службеним новинама" Краљевине Југославије. У случају техничке немогућности министар финансија може об народовати само финансијски закон и посебан преглед (рекапитулацију) предрачуна расхо да и прихода за дотичну буџет ску годину.

§ 37. — Без одобреног или про дуженог буџета не могу се чини ти расходи.

Овом Уредбом добили смо, поглавито модеран систем држав ног рачуноводства.

БЕОГРАД

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 премијера врхунске бечке продукције о бурном и темпераментном животу старог Беча, када је играо и певао још млађани диван Штраус, Ми јанара и Суде-а

КРАЉ ОПЕРЕТЕ

ВИЛИ ФОРСТ

Судбоносне чувене бечке филхармоније

Места нумерисана — Претпродаја од 10 часова.

КОЛАРАЦ-ВРАЧАР

ДАНАС у 3, 5, 7.30 и 9.30 — у 2, 4 и 8

Сензационална и раскошна премијера, на коју са дубоким емоционалним преживљајем долази и стваралац незаборавног музичког генија

Волфганга Амадеуса Моцарта

Моцарт

(ВЕЧНЕ МЕЛОДИЈЕ)

КОНЧИТА МОНТЕНЕГРО

ЂИКО ЧЕРВИ

Код ВРАЧАРА у 21.15 само вечне песме врхунског пожудног трија „КИШ — АНГИ"

КАСИНА

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 часова

Грандиозна Метро Голдвин пре мијера с невиђеном потрошњом сјаја, лепоте и стварности о вечној једној великој љубави

РАСКИДАНИ ОКОВИ

Напета и снажна драма о „вечним окованима", пуна узбудљивих призора и сензационалних догађаја. — У главној и најлепој улози своје славне каријере чувени

ЕДВАРД РОБИНСОН

РУТ ХАСЕЛ — БОБ БАТСОН

КОЛОСЕУМ

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 уживе

ПРИКАЗУЈЕ

величанствену параду славних филмских старова

Szörényi Éva — Pécsi Antalné — Mezei Mária — Csortosné Gyula — Rózsahegyi Kálmánné — Berky Lili — Mály Berti i Bozon Gyula.

који наступају у филмском ремек делу

ДЕВОЈАЧКИ СНОВИ

(Egy lány álmodul)

према позоришном комаду „URILANY" од славног књижевника

ZILAHY LAJOS-A

Набавите карте у предпродаји. Места нумерисана

ЛУКСОР

Дова сала — у 3, 5, 7 и 9.30

ПРЕМИЈЕРА урнебесне шлагер комедије

7 ГОДИНА НЕСРЕЋЕ

Да ли разбијено огледало увек доноси несрећу? Одговор ће вам дати овај филм. — У гл. ул.: ВЕСНА ЧУКОРА

ХАНС МОЗЕР ТЕО ЛИНГЕН и ВОЛФ АЛБАХ РЕТИ

Горња сала у 3.15, 5.15, 7.20 и 9.20

ЊЕН ЖИВОТ

ПАУЛА ВЕСЕЛИ

УРАНИЈА

ДАНАС у 3, 5, 7.10, 9.30

Премијера првог и јединог руског филма у природним бојама, чувеног дела руског сатиричара

Н. В. ГОГОЉА

СОРОЧИНСКИ САЈАМ

Сорочинска јармарка

Симфонија руских песама, игара, музике и боја. Гл. ул. играју:

ВАЛЕНТИНА ИВАШЕВА, А. КОРОТКЛЕВИЋ

ПРОДАЈА УЛАЗНИЦА

9.30 — од 2.30 ње.

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

ИЗВЕШТАЈ ИТАЛИЈАНСКЕ ВРХОВНЕ КОМАНДЕ

На грчком фронту на појединим отсецима Једанаесте армије акција пешадије и артилерије

Јединице немачког ваздухопловства напале Малту и концентрације трупа у Либији

Ваздушни походи британских бомбардера на Триполис, Зуару, Харар и Диредауу

Дописник агенције „Стефани" пише да се грчке линије још увек налазе под жестоком артиљеријском ватром

Негде у Италији, 10 марта

Агенција Стефани јавља:

Извештај бр.276 италијанске врховне команде гласи:

„На грчком фронту дошло је на појединим отсецима 11 армије до акције пешадије и артилерије. На фронту 11 армије наше су трупе у неколико пот хвата локалног значаја задобиле заробљеника и плена у оружју.

„Многобројне италијанске ваздухопловне јединице жестоко су тукле бомбама и из митраља за противничке артиљеријске положаје, моторизоване колоне, логоре и трупе у покрету. Бомбардована је важна непријатељска база.

„У току ваздушних борби обо рено су четири непријатељска ловачка апарата „Глостер".

„Авиони немачког ваздухопловног одреда тукли су аеродром Таведепцију (на Малти); том при ликом су уништени три непријатељска авиона на самој земљи, а тешко оштећен један хидр.

„У Северној Африци, наша артилерија је својом ватром о терала у бегство противничке оклопљене аутомобиле који су покушавали да се примакну на њихов положајима код Парабуба.

„У Киренаици, наши авиони тукли су противничке моторне и ваздухопловне базе.

„У току протекућег дана, јединице немачког ваздухо пловног одреда тукле су митра љеским непријатељске концентрације трупа и моторизованих колоне.

„Непријатељски авиони бомбардовали су Триполис и Зуару. Том приликом погинула су три лица а рањене су две осо бе. Материјална штета је нез натна.

„У Источној Африци, са северног фронта јављају за делатност обостраних патрола. Не пријатељ је вршио ваздушне походе на Харар и Диредауу, не успевши да причини какву штету. У Диредауи, наша противавионска артилерија обори ла је један британски авион".

СТЕФАНИЈЕВ ИЗВЕШТАЈ ИЗ АЛБАНИЈЕ

Негде у Италији, 10 март

Дописник Агенције Стефани

Војвода од Аосте

јавља са грчког фронта да се грчке линије још увек налазе под жестоком артиљеријском ватром. Италијански бомбарде ри били су последњих дана на ročито активни. Око стотину авиона бомбардовало је одбран бена постројења и непријатељске базе. Ово је била најупечат љивија акција садашег рата. На ше формације бомбардера, не водећи рачуна о жестокој реак цији противавионске артилери је, спуштале су се на малу ви сину да би тачно погодиле обје кте. Киша бомби свих калибра срушена је на непријатељске по ложаје. Извршено је бомбардо вање пикирањем на великом ра стојању и успешно.

Последњих дана Грци су усво јили енглески начин пропаган де. Њихове су италијанске војни ци из прве линије чула како им Грци преко гласноговорника јављају да је Грчка већ сада до била рат. На ово је одговорено смехом италијанских војника и гатрои италијанске артиљери је.

Данас је време веома топло. Снег се топи и на планинама. За Албанце наступа пролеће тек онда када се на брдима ко ја окружују Тирану испод сне га појави напис „Дуче". Послед њих дана овај напис се већ ја сно назире и наговештава до лазак пролећа.

ПОМОЋНИК ГЛАВНОГ ГУВЕРНЕРА У ОБЛАСТИ ЧОЕ

Адис Абеба, 10 март

Агенција Стефани јавља:

У даљем току сређа обилазећи области Чое, помоћник главног гувернера стигао је у Дебра Брехем, где му је приређен срдачан дочек и где је одржао го вор пред великом масом уроже ника. У говору је похвалио до ступност свих месних првака и јуначитво уроженичких италијанских трупа из Амхарских племена. Два најистакнутија пр вака одговорила су на говор по моћника главног гувернера, по тврђујући му своју оданост.

ВИЦЕ -КРАЉ АБИСИНИЈЕ ВРШИ ИНСПЕКЦИЈУ

Адис Абеба, 10 март

Агенција Стефани јавља:

Вршећи инспекцију разних сектора фронта у Источној И талијанској Африци, вице краљ је авионом обишао Еритрејску. Пошто је дошао у додир са властима, посетио је коман де и одреде на ратном фронту. Војводаод Аосте, који је затим стигао у Асмеру, посетио је ра њене Италијане и домороце у покрајинској болници. Инспек ција северног сектора завршио је у Масауи где је вице-крал дошао у додир са официрима, које му је претставио адмирал командант базе.

„ЧИКАГО ТРИБУН" О ПОМОЋИ ЕНГЛЕСКОЈ

Чикаго, 10 март

Агенција Стефани јавља:

„Чикаго Трибун" посвећује свој уводни чланак усвајању Зако на о помоћи Енглеској од стра не америчког сената и енергичној критици политике владе, тврде ћи да се иде за продужењем ра та, чије последице су страшне не само за Европу него и за цео свет, тако да ће претставља ти највећи злочин у историји света. Лист подвлачи да амерички народ још мора да дође до гласа у погледу одлуке коју је усвојио Конгрес. Амерички народ није одговоран за ово што се дешава или што ће се десити. Од њега се тражи да жртвује своју благо дат, да уништи своју привреду и да се изложи једној тешкој у нутрашњој кризи и самог Америчког Континента, која довела би до промене у облику и форму владавине.

ОНИ КОЈИ ВЛАДАЈУ НА ДАЛЕКОМ ИСТОКУ

Како је Кнез Коноје, рођак Микада, од младог париског студента постао свемоћни и тајанствени управљач Јапана

Човек који је једини имао смелости да Микаду каже „не"

Кабинет кнеза Коноја — место судбоносних одлука за јапанску политику

1.

Бери, марта.

Двадесет шестог фебруара 1936 Јапан је видео оно што ни кад до тад није видео: крв је текла по снегу који је покривао Токио. Један део гарнизона био се побунио против Окадиног ми нистарства. Млади ватрени офи цири желели су да отерају једну неуспешне слабу владу, па су у томе и успели. Четири године пре тога они су убили претседника владе Инукаја зато што није хтео да анектира Кину.

Читаво читаво народа, царска војска, била је поколебана. Ситуација је била озбиљна. По требно је било да на чело владе дође човек од угледа и до волно јак да успоставп утврђено јединство и да консолидује његове темеље.

Јавно мнење помишљало је на једног једног човека.

Цар је позвао у свој двор Принца Фумимаро Коноје, сво га рођака, и предложио му да образује владу.

Коноје је мирно узео гутљај зеленог чаја, погледао умирених изгледом Цара и тихо одговорио: „Не".

Било је то први пут откако се памти да се неко усудио да одговори „не" сину излазеће сунца.

ПРОБЛЕМ ПРИНЦА КОНОЈЕ

Човек који је пре четири го дине казао „не" Микаду, казао му је „да" после тога и он данас управља политиком Јапана. И то у једној најделикатнији јој фази његове историје.

Јер на Крајњем Истоку се тешкоће гомилају. Поставља се питање: да ли ће још дуго Ти кио Окада задуживати своје име?

Аустралија је узнемирена. И Велика Британија довршава одбрамбене радове у Сингапуру. Холандска Индија стрепи. А Америка. Америка која је исто времено највећи мунтеријал највећи дипломат и највећи ривал Јапана, сеси је озбиљ ност ситуације.

Приликом пријема јапанског амбасадора адмирала г. Номуре г. Рузвелт је рекао:

— Наши односи са Јапаном су забрињавајући.

Јапанска експанзија, помера ње јапанске моћи према југу, повела острвима Сунда, Филипи нима и Сингапуру изазвала за бринутост у Сједињеним Држа вама. Отуда је настала затег нутост.

Да би предусрео могућу кри зу, Јапан покушава да заврши рат са Кином. Он покушава да се спора зуме са Совјетским Савезом. Ја пански парламент дао је мини стру иностраних послова г. Мацуоки сва овлашћења за прего воре са Совјетима.

Али онај који спроводи ову политику суптилно, вешто али и са ризиком јесте Принц Ко ноје.

Један човек који је могао једном дозволити себи да каже „не" Микаду.

СИН БОГОВА

Микадо је познавао Коноја, познавао га је већ више хилада година. То је у Јапану једи ни човек који са Микадом мо же да каже да води божанско порекло.

Када је пре 2.600 година пра вог Бог-Цар сишао на земљу да о снује Јапан, са њиме је сишао с неба и његов помоћник, први предак Коноје. Звао се Амено којане. Цар је основао династи ју који и данас влада. Амено којане је основао племе Фујвару, које и сада влада. Око 600 година пред аутентичним предак Коноје изишао је из матле лежајне и ушао у историју. Њега је Цар одликовао пурпурним огртачем. Принц Фумимаро још ни је њиме са његовим забележи ма.

Фујвари су били учени, пуни вештине, политичког смисла и амбиције. Они су умели да „цар ску особу" пошаљу у „плаве облаке", одакле је она била сишла и пошто су од Микада на правили божанску личност, изо ловану у својој слави, да место њега владају.

Они су то са успехом врши ли у току четири столећа све до дана када је Фујвара, који је владао, решио да после једног сукоба са војском напусти регентску власт. Узео је име Коноје. То се десило 1202 годи не. Од тога доба грана Коноје била је главни грана великог племена Фујвара и пра породи ца у Јапану после царске. Има већ хиљаду година како су све Принце из тог племена. Као је Принц Коноје, као и Микадо, божанског порекла, то је ви сем тога, према законима био логије исто крви као и он.

НЕСАНИЦА

Микаду је било потребно да више од годину дана води де ликатне преговоре да би нагово рио свог божанског рођака да се прими владе. Принцу се ни је журило. Без сумње, он је сматрао да ствари још нису у томе тако рђаво да би он могао да се појави као човек Провиђења и да узме неограничену власт. Он је хтео све или — ништа.

Кнез Коноје

Кад је, најзад, 1937 Коноје пристао да каже „да", почео је најпре потпуним физичким пре гледом своје личности. Управо он је имао једну мањију: хтео је да осећа Бога да буде болестан, много се бринуо о своме здрављу и сваки разговор завршавао изражавањем бојазни коју му година стаље његовог здравља. Жалио се на несаницу и сваке вечери прибавио би, поред свог узглавља, по десет разних сред става за успављивање, које би узимао свих десет пута када би се пробудио по ноћи.

Међутим, физички преглед био је изненађујући: Његов лич ни лекар др. Мија Гава уверио је Принца да је његово здравље изврсно.

Принц Коноје имао је 45 го дина, висок је, има више од Јапанцима, јак, тежак 88 кило грама, мускулозан, пријатељ голфа, расположе добрим апе титом, ведрога осмеха; он је у право и сада атлета дугих но гу као и онда када је пре једно четврт столећа на Универзите ту у Киоту организовао једи спортско друштво и када је по беђивао у утакмицама трчања.

Међутим, Принц је желео да штеди своју нежну конструк цију. Иако нема неких болести, он је веома нервозан као и сви чланови његове породице: Он је врло осетљив као и његова бра ћа, чувени уметници: Хидемаро, музичар, који је основао при ви симфониски оркестар у То кију и у Вашингтону дириговао чувеним филаделфиским орке стром и песник Мизута Нигала. Конојева умешност, међутим, састоји се у томе што уме из напређено да изиграва болести које верује да има: оне су најбољи инструмент његове поли тике. Од свих тих болести ствар на је само — његова несаница.

КОНОЈЕ ЈЕ КАЗАО „ДА"

Када је Принц Коноје, умо рен због свог здравственог ста ња, пристао да се прими пред седништва министарског саве та и да за историју постане спа силац своје земље, ипак није желео да се оптерети бескорис ним пословима.

Сасвим супротно бескрајним преговорима који у свима зе мљама претходе образовању ми нистарског кабинета, Коноје је лежао у постељи, која је њего во омиљено место рада, доказ но је телефон и заузео линију читава два дана, па је тако без икаквог узнемиравања образо вао први пут телефоном мини старски кабинет у Јапану.

Он се преко радна обратно земљи. Али уместо да употре би помпезан, религиозан и не јасан начин говора, који је оби чајен у таквим приликама, он је говорио обичним језиком. Сви Јапанци, па чак и стари конзервативни опуглали у тра диције, били су очарани: То је било једино средство да се утиша узнемиреност и нервоза ко ја је почела да обузима народ.

Тада су му предложили: да се пресели у реконструисану палату његових претходника.

— А, не! одговорио је он. — Такав декор био би и сувише депримирајући!

И он је и даље продужио да станује у својој кући од дрвета и хартије коју има у Јегоки дочекао Токио или лети у својој сеоској и луксузној резиденцији, у Карнизаки, у који се за време жега сели страна колонија. Један богати пријатељ поклонио му је један феудални замак, али он никад тамо не одлази.

И тако он, по изгледу равнодушан, служећи се сваки својим уображеним болестима, да би се заштитио од неугодности које прате власт, мало говорећи а много слушајући, чврстом руком је ухватио државне дужине.

Месец дана доцније, у Кини је почела да трми канонада.

ОН ЧИТА ОСКАРА ВАЛДА И МАРКСА

Овај аристократа божанског порекла, који је добио готово апсолутну власт у једној тота литарној држави, која се по ви ши назива уставном монархи јом, почео је да леп англо саксонски идејама.

Његова мати умрла је месец дана по његовом рођењу, 1891. Његов отац, Атсумаро, био је један од најчувенијих државника младог Јапана који се од 1853 будио из дугог феудалног сна и брзо напредовао да би по стао модеран народ. Када је 13 година после своје жене умро и он, оставио је за собом рушевине, јер амбиције и раскош скупо стају.

Да би се задовољили повери оци и клијенте, морале су да се продају породичне драгоцено сти. Млади тринаестогодишњи Принц, наследник најславније куће у Царевини, ушао је у живот на она врата сиромаштва на која треба савити леђа да би се ући ових прошло!

„Ово је, каже он, изазвало у мом врло младом и врло осетљивом духу тежину да се чувам неправде. За време година учења је сам био младић без веселости, радо сам читао естетичку литературу италијанске Европе".

Међутим, он није само читао ту литературу, већ се и инспирисао њоме. Пошто је, као и сви млади аристократи, прошао кроз „племићску школу", он се 1914 уписао на Царски универзитет у Токиу.

Тада се чула прва пуцњава рата који је запрешо Европу. За младог Фумимара, то је било више него рат, почетак нечег социјалне револуције у којој је он чуо, или чије је пристиже право познавао.

Да бих прочуо, би је отишао у Кјото, где је предавао марк сизам чувени професор Каваками, пре него што је био ухап шен због субверзивних идеја. У међувремену читао је Толсто ја, преводио на јапански најзна менитије стране Оскара Вајлда и сарађивао на једном екстра мистичком левичарском часопису.

Када је сматрао да је довољно научно и пошто је положио испит из правних и политичких наука, Коноје је објавио једну врло мало ортодоксну студију, у којој је врло озбиљно расправљао о принципима који у прављају миром и срећом међу људима и захтевао нов социјалан поредак у коме би сви народи имали подједнаке шансе.

И поред пикантног контраста између сложене имена писца и смелости изражених мисли, нико у Јапану није обратио ни најмање пажње на његову брошуру.

— Онда чему она служи? меланхолично се запитао млади Принц Фумимаро.

Његов народ није се интересовао за његове идеје; њега су једино занимали његовим именом.

Он се, затим, решио да одбаци од себе пурпурну хаљину, да се одрекне своје титуле и своја достојанства и да отпутује у Америку где се о људима, како се говорило, судило не према њиховом пореклу, већ према оном што они знају.

Пре него што је донео тако озбиљну одлуку, отишао је да консултује једног старог пријатеља свога оца, Принца Сајонџија, човека који је умножио углед у Јапану.

„ЕКСЦЕЛЕНЦИЈО, НЕ МОЖЕТЕ"

Кимоџи је, у ствари, претстављао Јапан. Пријатељ три Цара, саветовао свих владалаца, покретач свеколике ја панске политике, паметни и слободоумни старац био је пра ви зидар модерног Јапана и његов главни организатор. Недељно министарство није могло да се образује и да он из своје мале куће, у Окиџу, не да свој пристанак, нити тако ни једна озбиљна одлука није могла да буде донесена и да је он не одобри.

Стари Сајонџи имао је ексцлушао младог Фумимара који му је изложио своје незадовољство и жељу да отпутује.

„Ексцеленцијо, рекао је он просто када је Принц завршио своје излагање, ви то не можете да урадите!"

Коноје није, дакле, отишао у Америку. Отишао је у Париз. То је било крајем 1918 када су се претставници свих царева били окупили да би дали нову структуру свету.

БАЛКАН

Највеће биоскопе, најсавременију технику пројекције, најкомфорнија седишта, најбољи програм, најбољу послугу налазите само у биоскопу „БАЛКАН"

Почетак у 3, 5, и 9.15 часова недељом од 2 часа. Управник

1) **ЈЕДИНИ ПРАВИ ТАРЗАН!** Бољи од свих досадашњих!

„ТАРЗАН И СИН"

ЏОНИ ВАЈСМИЛЕР, МОРИН О'СУЛИВЕЦ

Милионски филм продукције **Метро Голдвин Мајер**, Један једини пуни непадмашени Тарзан. — **Џони Вајсмилер** и чудо - дечак **Џони Шефилд** у уџасно **Тарзан и дечак** популарним мајмуном „Шита" и малом слоницом „Ба".

Грозничаво узбудљиве борбе краља џунгле са дивљим звери ма и примитивним племеном Замбела, ловџима на људске главе.

2) **Популарни мексикански тенор ДОН ХОЗЕ МОЈИКА** у својој најбољем филму

„КРСТОМ И МАЧЕМ"

Бивши народни посланик и претседник општине у Двору на Уни г. Симо Ерар тужи старешину Среског суда г. Андрију Араса због недозвољене трговине дрвима

Бања Лука, 10 март

Мало среско место Двор на Уни доживеће ускоро расплет једне афере која је још сада на себе скренула пажњу јавности. Г. Симо Ерар, бивши народни посланик и претседник општине Двора на Уни, тужи претседника Среског суда у Двору г. Андрију Араса, судију. У тужби, коју је упутио надлежним властима, г. Ерар тврди за се судија г. Арас бави разним недозвољеним пословима, због чега су против њега поднешене тужбе код Окружног и Апелационог суда, а и да се истрага већ води. Међутим, он и за време истраге и даље обавља послове које, с обзиром на његов положај, нема право да чини.

У тужби се, између, наводи да г. Арас, иако судија, води недозвољену трговину дрветом. Због тога је против њега покренута парница. Једна тужба је поднесена Окружном суду у Бихаћу. Даље се износи читав низ дела за која г. Арас треба да одговара. Говорећи о имовинским шумама, констатује се да су оне до бивше за време окупације Босне и Херцеговине, и то после многог напора, борби и жртава. Да је, чак, и један део народне борбе везан баш за имовинске општине и њихову шуму. А данас, неки шумама користе се појединци који на то немају право, а који им то спречавају одређене и позитивни законски прописи", каже се даље у тужби.

Поред овога, тужба наводи већи број недозвољених радњи г. Араса које су, такође, у вези са трговином дрветом. Тужба тврди: судија г. Арас оставља суд, напушта рад и месецима иде у шуму; он, судија, води собом судске затворенике који му раде у шуми и поправљају путеве за извоз дрвета; он као шеф суда иде по селима и чини пресију на сељаке да му бесплатно превозе дрво из шуме до железничке одазишне или до стоваришта у близини станице; судија г. Арас води собом и друго, млађе особље које иде по селима и тражи бесплатно кола и запрежну стоку, а за то време рад у суду потпуно занемарује. У тужби се, поседно, говори о раду г. Араса као шефа суда. Ту се истиче, да ред остаког, да је он, као председник Одбора за потпоре, обвезницима, дозволио да поједине по родице добијају потпору по три и четири пута за једно исто време.

Ова афера привукла је пажњу, поред судских, и других одговорних чинилаца. Због тога се крајњи исход читаве ствари нестрпљиво очекује.

Митар Митровић

На седници Градског већа решава се о повећању цена трамвајским и аутобуским картама

У шест часова увече Градско веће Општине града Београда одржава трећу редовну седницу у великој сали општинске зграде. На дневном реду налази се око педесет предлога, саопштења и других важних питања из области комуналне политике Београдске општине.

На седници ће се, између осталог, решавати и о предлогу за усвајање новог ценовника трамвајских и аутобуских карата, којима ће бити повећана цена. Минимално повећање цене изискивала је потреба великих издатака на престонички саобраћај који су порасли усљед општег поскупљења свих елемената, који се односе на овај грану општинске делатности.

Поред тога на седници ће се решавати о усвајању правилника за разрез и наплату доприноса по § 124 Грађанског закона, затим о предлогу за закључење уговора са Данском групом за насипање терена на левој обали Саве у продужењу Сајмишта, предлогу за вирмански зајам кредита у суми од динара 504.009,40 на терет кредита зајма од 25.000.000.

На дневном реду налазе се даље разни предлози у погледу регулације појединих улица и тргова, затим комасације и суперкомасације, експропријације и испропријације и апропријације.

Снабдевање становништва Косовске Митровице храном

Косовска Митровица, 10 март

У Косовској Митровици осно ван је орел за снабдевање становништва храном. Уред је већ предузео све потребне мере за што ефикаснији рад у овом правцу, како би се становништву безбедније потребне количине хране.

Т.

Почетак радова на изградњи нове поште у Славонском Броду

Радови на градњи нове поште напредују. Материјал се до вози и већ је ископан темељ. На овој грађевини наћи ће само слења велики број радника. Ова модерна грађевина ће давати лепу слику граду, јер се подиже у самом центру на тргу Краља Петра. У њој ће бити смештена нова аутоматска телефонска централа, за коју је одобрен кредит од 4.000.000 ди нара.

В.

Ф И Л М

Ненадмашни режисер Всеволод Пудовкин

Један од најбољих савремених филмских режисера

Нови историски роман „Суворов" спада у ред великих стварања прослављеног руског режисера Всеволода Пудовкина, који је у овом свом делу дао још један доказ о својој високој културни и сјајној техници. Овај филм на величанствен начин приказује поједине епизоде и појединости војне каријере царског фелдмаршала Александра Васиљевића Суворова, грофа од Римника и књаза Италианског, великог руског војсковође, звезде Исмајила (1790). У овом новом филму, поред Суворова, нарочито је истакнута и личност генерала књаза Кутузова који се доцније прославио као главнокомандујући у „Отачаственој војни" (1812) против Наполеона.

Всеволод Пудовкин је од оних редитеља који не желе да господаре глумцима већ да их идејно воде за своја схватања о глуми. Своје основне погледе о глуми и режији изложио је у књизи „Филмски глумац".

П. Б.

Исто то важи и за наредни Пудовкинов филм „Потомак Џингискана". Вредност овог филма нарочито подиже живописно и реалистичко приказивање живота и обичаја Монгола.

О филму „Миња и Пожарски" који је завршен 1939 године, није потребно дуже да говоримо, пошто је приказиван у свим већим градовима Југославије и том приликом је много писано о њему.

Задовољан успехом овог филма Пудовкин сад ради на новом историском филму о Суворову, у коме је обрадио један од најславнијих подвига великог руског војсковође, звезде Исмајила (1790). У овом новом филму, поред Суворова, нарочито је истакнута и личност генерала књаза Кутузова који се доцније прославио као главнокомандујући у „Отачаственој војни" (1812) против Наполеона.

Всеволод Пудовкин је од оних редитеља који не желе да господаре глумцима већ да их идејно воде за своја схватања о глуми. Своје основне погледе о глуми и режији изложио је у књизи „Филмски глумац".

П. Б.

ОДЛАЗАК МАЂАРСКИХ НОВИНАРА

Мађарски књижевници г. г. Јанош Бокаи, Јожеф Њире, Лајош Сабо и Золтан Чука у среду другог дана боравка у Београду одвезли су се у пратњи потпретседника Југословенско-мађарске лиге г. Поповића на Авалу и положили венац на гроб Незнаног Јунака.

Затим су отпутовали на Опленац и поклонили се сенима Витешког Краља Александра Првог. На гробу су положили лаворов венац.

После тога приређен је ручак на Опленцу, којем су поред мађарских књижевника и бившег сенатора г. Поповића присуствовали још и г. Владимир Велмар Јаиковић, шеф одсека за културне везе с иностранством при министарству просвете, главни секретар Југословенско-мађарске лиге г. Владимир Андрић и други.

Увече, г. Јанош Бокан присуствовао је приказивању његовог позоришног комада „Супруге" у позоришту Мањеж.

Мађарски књижевници после тродневног боравка у подне су напустили Београд и отпутовали преко Новог Сада за Будимпешту.

Буџет града Битоља, који је Градско веће усвојило, износи 9,760.812 динара

Битољ, 10 март

Одржана је седница Градског већа, под претседништвом претседника општине г. Владе Ристовића. На седници је, поред осталог, једногласно примљен предлог буџета града Битоља, који је израђен за период од девет месеци, рачунајући од 1 априла па закључно са 31 децембром 1941 године.

Буџет је примљен у суми од 9,...312 динара. На личне издатке одређено је 2,128.860 динара; за грађевинске радове у граду Битољу, (подизање модерног купатила, у чему Битољ оскудева), 325.733 динара; за народно здравље предвиђено је сума у износу од 286.500 динара. У позицији за Народно просвећивање и издржавање основних школа у Битољу предвиђено је 709.000 динара.

В.

Апселеент Пољопривредне шкеле допутовао у Битољ да изврши самоубиство у месту у коме му је умрла вереница

Битољ, 10 март

Тира Трајковић, родом из Скопља са станом у улици Краља Ђорђа 52, апселеент Средње пољопривредне школе у Битољу код Неготина, допутовао је преподневним возом у Битољ.

Чим је дошао у Битољ отсео је у хотелу „Солун" и наредио да га портир пробуди око 5 часова. Онда је изишао у варош и вратио се у хотел тек у 4 часа после подне. Тек тада отишао је у собу на одмор. Око 5 часова како је речено, портирка је закуцала на врата собе у којој се налазио Трајковић.

Како се ни на понављено лупање и дозивање, из собе никоме није одазивао, то је портирка ушла насилно у собу. Затекла је Трајковића, запењушеног, како се превија од болова.

Одмах је известила сопственика хотела г. Стевана Спанаковића. За њим дотрчала је и г-ђа Блага Спанаковић. Сумњајући да је по среди тровање, г-ђа Спанаковић је хитно донела литар слатког млека. Са највећим напорима покушала је силом да сипа млеко у уста самоубичина, али је овај тако чврсто стегао вилице да јој је то тешко полазило за руком.

— Оставите ме, хоћу да умрем; немојте ме спасавати! — узвикнуо је Трајковић.

Самоубица је хитно превезен у Бановинску болницу где му је указана хитна лекарска помоћ. Благодарећи овој брзој интервенцији Трајковић је спасен сигурне смрти.

Истрагом се дознало да је Трајковић био верен једном девојком Битољчанком, која је пре извесног времена умрла од тифуса. То га је потресло врло много. Сасвим се променио. Најзад се одлучио да и сам пође путем своје веренице, коју ништа није могло да забрани. Због тога је и дошао у Битољ, како би га мртвог могли сахранити поред умрле веренице и вољене девојке.

Трајковић се извесно време бавио у Скопљу и Велесу, па је из Велеса дошао у Битољ да изврши своју намеру. Он је попио већу количину раствора камене соде. Оставио је неколико опроштајних писама, у којима износи разлог своме самоубиству.

В.

Скупштина Црвеног крста у Косовској Митровици

Косовска Митровица, 10 март

Одржана је годишња скупштина Друштва црвеног крста у Косовској Митровици. После исцрпљеног дневног реда приступило се избору нове управе. Изабрана је поново стара управа на челу са г. Стојаном Студићем, учитељем.

Т.

Читуља

— **Ирина Феодоровна Колесников** преминула је после дугог боловања у 62 години живота. Сахрана 11 ов. м-ца у 15 часова из Иверске капеле.

Ожалошћени: кћи **Љубав, сини Федор и снаја Љубав.**

Б Е Р З Е

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

Београд, 10 март

На званичном и слободном тржишту тенденција је непромењена.

У приватном клирингу Германа је ра било по старом курсу у износу од 305.312 марака, а по њима 178.618 марака.

На ефективном тржишту тенденција је нешто лабавија. Ван курса рађени су ситни комади Шумских обвезница по 79.25 у износу од 164.000 номинално.

На продуктној берзи рађено је 28,5 вагона продукта. Тенденција постојана.

ДЕВИЗЕ НА ЗВАНИЧНОМ ТРЖИШТУ

Понуда—Тражња

Њујорк 44.85—44.25; Њујорк кабл 44.07—44.47; курс долара за обрачунавање 44.55; Лондон 177.77—174.57; Женева 1038.64—1028.64.

ДЕВИЗЕ НА СЛОБОДНОМ ТРЖИШТУ

Понуда—Тражња (Средњи курс)

Лондон 219.10—219.90 (217.50); Женева—Цирих 1281.10—1271.10 (1276.10); Њујорк 50.20—54.80 (55.00); Стокхолм 1371.45—1300.45 (1308.95).

Рађено: 6.458 долара, 713.226 шв. фра нака.

У ПРИВАТНОМ КЛИРИНГУ

Понуда—Тражња (Средњи курс)

Боковни Грчек банке (Салоника) 30.85—30.35 (37.50); Берлин 17.92—17.72 (17.82) 14.90—14.70 (14.80).

Софија не нотира.

Рађено 144.000 драхми, 771.928 нотира.

Укупан промет код девиза износи 21,760.000.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ

Понуда—Тражња (Рађено по — Колич.)

4% аграрне обвезнице 1921 године — 57 (57 — 50.000);

4% аграрне обвезнице 1934 године — 86.25;

6% државне обвезнице (Бегелуши) 1930 године 85.25—85 (86 — 470.000);

6% државнотрезорске бегелуше 1933 године 80—79.75 (79.75 — 1,045.000);

6% шумске обвезнице — 79.75;

7% инвестиционим зајам 1921 године — (100.50 — 50.000);

3½% рента ратне штете пронет. — 477.50 (477.50 — 2 40%).

АКЦИЈЕ

Понуда—Тражња (Рађено по — Колич.)

Привилеговане аграрне банке: ситне — 206;

крупне — 208 (210 — 100);

Београдске задруге — — (7.400 — 9).

Укупан промет код папира износи 2,630.000

ПРОДУКТНА БЕРЗА

Београд, 10 март

Кукуруз: 3 вагона максимирана по Уредби.

Слама: 2 вагона Босна 74 динара;

Сено: 10 вагона Славонија 105 дин.

Овас: 1 вагон Србија 400 динара;

Пасуљ: 3,5 вагона Србија 640 дин.

КУРСЕВИ ЦИРИШКЕ БЕРЗЕ СА ПАРИТЕТИМА

Цирих, 10 март

Београд 10, Париз 7.225, Њујорк 431, Милано 21.70, Берлин 172.50, Атина 3, Букурешт 2.15, Софија 4.25, Будимпешта 85, Стокхолм 702.525, Лондон 16.90.

УБИВШИ ДЕВОЈКУ КОЈУ ЈЕ ВОЛЕО ОДУЗЕО СЕБИ ЖИВОТ

Шабац, 10 март

Владимир Урошевић, 24-годишњи младић из села Дворима убио је своју рођаку и сусетку Смиљану Урошевић, коју је волео и намеравао њоме да се ожени.

Пошто Смиљанини родитељи нису одобравали ову везу, они су девојци забранили да се виђа и састаје са Владимиром. Она је почела заиста да га избегава, иако су две године били заједно. Младића је то страховито наљутило. Претио јој је убиством ако се не уда за њега. Звао ју је свој кући, па кад је она одбила да пође, он је узео велики касапски нож и док је Смиљана увлачила оне на дивани, пришао јој је и убио је. Затим је побегао у шуму. После су извештене власти које су повеле истрагу. Стрдали је и несрећни младић нађен обешен у шуми.

Приредба Земљорадничко набављачке задруге у Новим Карловцима

Нови Карловци, 10 март

Земљорадничка набављачка задруга из Нових Карловаца приредила је своју уобичајену свако годишњу забаву, која је била добило посећена.

Присутне је поздравно осиновљ Задруге г. Милан Кордулуп, дипломирани правник. Изнео је резултате које је задругарство постигло на економском и културном подизању села. После тога изведен је обилан и леп програм.

К.

Геометри и геодети изабрали на своме конгресу нову управу и донели резолуцију

Скопље, 10 март

Конгрес Удружења геометара и геодета Краљевине Југославије наставио је пре подне, у сали Официрског дома, свој рад. Пошто је у току прошлог дана завршена дискусија по прочитаним извештајима о раду Удружења и изласана расправа за рад у прошлој години конгрес је приступио избору нове главне управе Удружења.

Изабрани су: за претседника досадашње претседник главне управе г. Димитрије Милаћевић, катастарски инспектор, за првог потпретседника г. Лука Радић, геометар из Београда, за другог потпретседника г. Данило Прица, геометар из Ниша, за секретара г. Миодраг Милентијевић, овлашћени геометар из Панчева, за благајника г. Владета Савић, геометар из Београда, за књижничара г. Слободан Поповић из Београда. За чланове управе изабрани су геометри г.г. Милован Милованић из Београда, Милан Којовић из Суботице, Јован Тољевић из Скопља.

За претседника надзорног одбора узабран је г. Будимир Живанчевић, виши катастарски инспектор и шеф катастарског одсека у Новом Саду, а за чланове геометри г.г. Илија Омербеговић из Бање Луке и Илија Вуковић из Приштине.

По завршеном избору нове управе прешло се на дискусију по предложеној резолуцији. По сле дискусије конгрес је донео резолуцију, у којој се констатује:

Да се и поред тога што су многа питања интерног значаја решена, животни положај геометара и осталих службеника погоршавају из дана у дан, што долази као последица рада спекуланата и профитера који на рачун сиромашних потрошачких маса увећавају своја богатства. То стање нарочито погађа оне друштвене слоје ве, чији приходи се нису повећали сразмерно са поскупљењем живота, као што је то случај са државним службеницима. То стање погоршано је још и несташицом и неправилном расподелом животних намирница.

Скупштина даље констатује да је став акционог одбора јавних службеника по овом питању правилно постављен, да су захтеви Акционог одбора умесни и оправдани и да је акција јавних службеника неразлучно везана са насталим тешкоћама и због тога се она мора настави ти још интензивније. Скупштина због тога тражи да се новим чиновничким законом реши материјални положај државних службеника, да се укине уса до садашње одредбе тога закона и да се учини све да се положај геометара и јавних службеника побољша у што већој мери давањем специјалних повла стица.

Констатује се да се услед одржања рђаво извршеног премера у Србији нанела велика штета и да је потребно да се у свему извршена правилних о одржавању катастра, да се пове њају кредити и појача стручно и манипулативно особље како би се катастарски апарат довео у исправном стању.

У резолуцији се затим тражи да се дозволи сарадња свршеним ученицима средњотехничких школа упис на Технички факултет и да се прошли геодетски испит на Техничком факултету у Београду.

У наставку рада конгреса вођена је дискусија по разним питањима која су покретали делегати из многих крајева. Сви учесници указивали су на тешкоће, у којима геодети и геометри у нашој земљи живе и тражили су да се главна управа заузме код меродавних да се те тешкоће уклоне.

Одлучено је да се идући конгрес Удружења одржи у Бео-

»МЕТРОПОЛ« СЈАЈАН ДУПЛИ ПРОГРАМ

1) Учинили су ме злочинцем

Социјална драма, драма малог човека. ЏОН ГАРФИЛД и „Млада холивудска гарда".

2) Каин и Мабел

КЛЕРК ГЕБЛ, МАРИОН ДЕВИС. — Боксерски шампион и балерина — узбудљиве бокс-серске приредбе.

128500

СИТИ

ЈОШ ДАНАС у 3. 5. 7.10 и 9.30 дражесна америчка премијера са две изванредна стара

МИША ДУЕР

и прослављено „америчко дете"

БЕБИ САНДИ

у игри пуној успелих и незаборавних заплета

НЕОЧЕКИВАНИ ОТАЦ

У америчком стилу историја једног — „општинског детета!.."

Додатак: Ратни журнал

ЦЕНЕ популарне 6, 9 и 12 дин. За матине и у 3 сата сва места 6 и 9 дин.

Места нумерисана.

ДАНАС МАТИНЕ у 10.30

128899

Предлог буџета Моравске бановине, који је данас изнет пред Банско веће, предвиђа расходе од 66 милиона динара

Ниш, 10 март

Под претседништвом бана г. Јаниићја Красојевића, отворено су данас пре подне седнице Банског већа Моравске бановине. У току првог дана Банског већа, дали су своје експозеје о предлогу новог буџета бан г. Красојевић и начелник финансиског одељења г. Радомир Грујић.

Предлог буџета Моравске бановине за годину 1941-1942 предвиђа расходе од око 66 милиона динара. Овај предлог већи је од садашњег за скоро 15 милиона динара. У буџету расхода највеће суме предвиђене су за просветне циљеве и претсказују износ од 17,811.000 динара. Повећање, у поређењу са текућим буџетом, износи 4,500.000 динара.

Буџет одељења за социјалну политику и народно здравље износи 12,857.000 динара и већи је од садашњег за три милиона динара. Кредити техничког одељења износе 11,454.000 динара и већи су од садашњих за скоро милион и по динара. Буџет пољопривредног одељења износи 10,134.000 динара и већи је од садашњег за око два и по милиона динара.

Највећи део прихода Банска управа треба да добије од прореза, чија се висина предвиђа на 24 милиона динара. Трошарина треба да донесе приход од преко 16 милиона динара, а скуп на порез нешто више од 10 милиона динара. Највећа повећања у буџету прихода предвиђају се од трошарине и прореза.

Б.

Прослава деогодишњице Папе Пија Дванаестог

Мадрид, 10 март

У вези са прославом двогодишњице Папе Пија Дванаестог у Шпанији су приређене велике свечаности. У Мадриду су приређене свечаности под претсједништвом папског нунција монсењера Сигоњанина.

Овим свечаностима присуствовали су претставници владе, војске, као и фаланге.

Католичка акција приредила је у многим шпанским селима велике свечаности са којих су послати многи поздравни телеграми Св. Оцу Папи.

Говор бана г. Красојевића приликом отварања заседања Банског већа у Нишу

Ниш, 10 март

У девет часова пре подне отворено је једанаесто редовно заседање Банског већа Моравске бановине. Рад већа отворио је Јанићије Красојевић, бан Моравске бановине у присуству сенатора инжењера г. Милана Јоксимовића, управника полиције г. Димитрија Симоновића, начелника Банске управе и 45 банских већника из свих срезова Моравске бановине.

Пошто је заседање отворено, бански већник г. Светислав Марковић прочитао је на предлог бана поздравне телеграме упућене Њ. В. Краљу, Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику, Краљевским Намесницима г. г. др. Станковићу и др. Перовићу, председнику владе г. Драгиши Цветковићу и министру финансија г. др. Јурју Шутеју. Читање ових телеграма пропраћено је одушевљеним овацијама Њ. В. Краљу и Краљевском Дому.

После читања телеграма узео је реч бан г. Красојевић који је у дужем говору, у вези са пројектом буџета који се износи пред Банско веће на претрес и пријем, поред осталог рекао:

— Када смо се прошле године састали ради претреса садашњег буџета ја сам имао част да вам нагласим сву тежину ситуације која је због ратних прилика захватила Европу и која је изазвала потресе економске структуре не само земаља које су одмах ушле у рат, него и свих осталих држава Европе које су остале изван рата. Ви сте сви пратили развој догађаја у Европи и имали могућности да их видите до каквих је поремећаја довео овај страшни рат. Прошле године ми смо саставили наш буџет у тешким приликама које су наглашавање и у нашој земљи. Иако смо благодарећи врло мудрој политици Краљевске владе која се води под интенцијама Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника успели да сачувамо нашу земљу од ратног пожара, ми нисмо могли да избегнемо тешке последице које тај рат доноси и оних који одмах нису ушли у рат и који желе да сачувају мир своје земље.

Потом је говорио о потреби повећања новог буџета и рекао да овогодишњи буџет износи за 14,700.000 више него прошлогодишњи. Главни извор за покриће овог повећања биће дотације које ће Бановина добити од државе на име удела у скупном порезу и удела од заједничких бановинских трошарина.

После говора бана г. Красојевића Банско веће приступило је раду на претресу буџета. Б.

Штрајк особља аутобуса у Њујорку

Њујорк, 10 март

Агенција Стефани јавља:

Јутрос је ступило у штрајк особље овдашњих аутобуских предузећа. Наређена је строга приправност полиције, да би се спречили евентуални покушаји изазивања нереда.

Конференција директора свих средњих школа у Вардарској бановини

Скопље, 10 март

Два дана одржавана је у канцеларији начелника Просветног одељења у Скопљу конференција директора свих средњих школа у Вардарској бановини. Конференцији је претседавао начелник Просветног одељења г. др. Тома Смиљанић. Отварању конференције присуствовао је и бан г. Живојин Рафаиловић. Он је у говору који је том приликом одржао изнео главне правце просветне политике у Вардарској бановини и успехе који су до сада у раду на просвети Јужне Србије постигнути. Бан г. Рафаиловић завршио је свој говор обећањем да ће Банска управа увек потпомагати решење свих проблема школе и просвете на територији Вардарске бановине.

После тога разила се дискусија по општим питањима просвете и по питањима школства у Вардарској бановини.

Пошто су донете одлуке по свима истакнутим питањима и утврђене главне линије будућег рада конференција је завршена. Љ. Д.

Почетак рада Централне академске трпезе

Први ручак у Академској трпези

Неколико стотина студената Београдског универзитета, скромно, без церемонија, примило је први ручак у новој Централној менази Београдског универзитета у Гаражаниновој улици. Свечаност отварања и освећења Трпезе одложена је за други, погоднији термин. Она ће се, вероватно, одржати почетком идуће школске године.

Првом ручку присуствовао је читав Управни одбор Трпезе, на челу са проректором Универзитета г. др. Николом Поповићем.

Студенти су увазили у модерно уређене трпезарије, седали, тражили јело од келнера — као да ту ручају већ дуже време.

На нашу молбу директор Трпезе г. др. Поповић нам је рекао:

— Нисмо се у много чему пре варили. Сви апарати, у свим просторијама функционишу нормално...

— Да ли ће трошкови око издржавања хране бити много већи него студентске уплате од 350 динара месечно?

Г. Поповић нам је одговорио да су ови трошкови много већи и да ће Трпеза бити приморана да прекине рад ако држава, бановине и поједине градске општине не буду осигурале свако дневне дотације и новчане прилоге.

СВЕСОВЈЕТСКИ ШАХОВСКИ ТУРНИР

Москва, 10 март

ТАСС јавља:

Тринаести свесовјетски шаховски турнир за шаховско првенство СССР почиње у априлу.

Познато је да је 12 турнир, игран у октобру прошле године, изненадно својим резултатом. Владало је опште верование да ће се финале тога турнира свести на двобој између два највећа мајстора — Ботвињника и Кереса. Уместо тога, првенство је извојевао Бондаревски, млади месни прват из Ростова на Дону, док је друго место припало Лилиенталу, прваку града Москве, а треће место 19-годишњем Смислову, студенту велике школе за ваздухопловство у Москви.

На овогодишњем 13 турниру, младе снаге — Бондаревски, Смислов и Болеславски (пети на прошлогодишњем турниру, 22 године стар) имаће да одбране своје позиције од славних мајстора Ботвињника, Кереса, и Лилиентала.

Свечаности у Братислави

Братислава, 10 март

Данас су отпочеле свечаности које се приређују поводом двогодишњице независности Словачке.

Приређене су велике манифестације у којима је учествовало хиљадама људи. При овим манифестацијама истицано је је пријатељство између Словачке и Немачке. То пријатељство подвучено је и у говорима које су одржали словачки министар унутрашњих послова г. Шањо Мах и вођ немачке мањине у Словачкој г. Кармазин.

У подножју Карпата

Кроз романтичну и лепу Банатску Клисуру

Дуж левих обала река Нере и Дунава, у подножју јужног дела Карпата, налази се Банатска Клисура или Јужни Банат, чије су природне лепоте заиста ретке.

На том иначе доста малом простору налазе се ова српска села: Лесковица, Златица, Луговет, Соколовац, Дивич, Белобрешка, Радимна, Српска Пожежена, Мачевић, Стара Моддава, Љупкова и Свињица. У сва села српско становништво се доселило још крајем седамнаестог века, приликом Велике сеобе под Арсенијем Чарнојевићем. Сад сва та села припадају Румунији.

Села су лепа и уредна, а куће у њима махом су светле и простране. Свако село има српску школу и цркву. Неки учитељи су југословенски поданици, које плаћа југословенско Министарство просвете.

Становници су у већини земљорадници. Вредни су. Воле рад а воле и песму. Нарочито негују црквене песме. У неким селима постоје и црквена певачка друштва.

Народ је миран и побожан, али и суеверан, наклоњен враџбинама.

Осим ових села, која су безмало потпуно српска, у Банатској Клисури постоје и села са претежно румунским или чешким или чак циганским становништвом. Иако овако разних народности, сељани су међу собом толерантни и поштују се.

На привреду се у свим овим селима обраћа пажња, али не у оној мери која би потпуно искористила све постојеће могућности.

Интересантан је и леп један колски пут, који показа од југословенско-румунске границе, из Соколовца, па иде преко Базијаша, Старе Моддаве, Љупкове и још неких места, све до Орше ве и Турн Северина, пролазећи кроз Берлап и његов најлепши део — Казан.

Ово је готово једина саобраћајна артерија Клисуре, изузев Дунава као пловне реке, којим се овдашње становништво слабо користи.

Пут се налази уз сам Дунав и местимично је доста узак, овде онде усечен је у стену, те је врло нездлак и романтичан, особито лети, када покрај Дунава све озелени.

Од Моддаве до Орше саобраћа аутобус. Вашиш је везан железничком пругом са Југославијом, а Орша са Темишваром.

Испод Орше налази се чувено острво Ада Кале, које припада Румунији, где је Миленко Стојковић погубио дахије.

По Банатској Клисури је често вао Кочо Анђелковић са својим фрајкорпом. Недалеко од Љупкове постоји једна узвишица коју називају Кочин брег.

Банатска Клисура није само романтична и лепа. Јер — шта се све није у њој догодило! Она има своју историју...

НЕМАЧКА ОПЕРА У РИМУ

Рим, 10 март

Немачка оперска недеља у Краљевском позоришту у Риму завршена је у недељу са приказивањем Вагнерове опере „Мајстер — зингер фон Нирнберг" („Нирнбершки певачи"). Приказивање ове опере уједно је и 500-то извођење ове опере од стране берлинске Државне опере. Одушевљењу публике није било краја тако да су извођачи морали небројено пута да излазе пред завесу док их је публика поздравила одушевљеним пљескањем.

Уредба о ослобођењу од скупног пореза и смањењу стопа државне трошарине на шећер који се увози из иностранства

Министарски савет прописао је Уредбу о ослобођењу од скупног пореза и смањењу стопа државне трошарине на шећер који се увози из иностранства. Уредба је објављена у „Службеним новинама", чиме је ступила на снагу. Она гласи:

Изузетно од одредбе тачке 4 члана 14 Уредбе број 1610031 неће се платити скупни порез на 1.200 (хиљаду две стотине) вагона шећера у коцкама и крталу (т.т.бр. 110, 16/147 тарифе скупног пореза) који фабрика шећера државног добра „Бело" у Брањином Врху увезе из иностранства.

Овлашћује се министар финансија да за количине шећера поменуте у предњем параграфу може снизити стопе државне трошарине за онолико, колико је потребно ради изједначења цена увезеног шећера са ценама шећера домаће производње.

Тужним срцем објављујемо смрт господина

ИНЖЕЊЕРА МИЛОША Т. САВЧИЋА

претседника Управног одбора Беочинске фабрике цемента а. д.

Покојник је од оснивања нашег друштва током више од 20 година био на челу нашег друштва, те је својим великим знањем и богатим искуством стекао велике заслуге за наша предузећа.

Покојнику сачуваћемо трајну успомену.

БЕОЧИНСКА ФАБРИКА ЦЕМЕНТА А. Д.

Мали огласи

ЦЕНА ДО 15 РЕЧИ НАСТАВА — 12 ДИН СЛУЖБА — 10; КУПОВИНА И ПРОДАЈА — 15; ДОПИСИВАЊЕ 12, УДАЈА И ЖЕНИДБА — 12; НАМЕШТЕНЕ СОБЕ И СТАНОВИ — 12; ЛОКАЛИ — 15; РАЗНО 15 ДИНАРА.

РАЗНО

Филм од 8 **снимака** од 28 шајнера 6×9=12.— динара. Добија се у радњи Диниh, Ниш.

ТРАВАРИЦА ракије, Далматинска, чувена са 15 разних лековитих трава. Стовариште подрум ЈАДРАН - телефон 42-120, добива се оригинал паковано у свим бољим радњама 119991

Продајем 4 јутра првокласне земље оранице у атару општине Ашања (Голек) Срем. За цену и услове обратити се Петру Берецу у Платичеву, Срем. 128874

ЈАБУКА Словенчака, Канада и разне кгр. 7.—, 10.—, 13.— бруто - нето, франко станица, купца пузећем отпрема: **Пострижин**, Марибор, Побрежје.

„Редлова афера". — Потребно је да се г. Јандрић, који је писао мемоаре о Редловој афери јави на шифру „Редлова афера", М. П. В. 128889

Ученицу шегрта из боље куће треба одмах кројачица Јелена Томић, Дечанска 23 П спр. I степенице, 128794

СТАНОВИ

ПЛАЦ у улици Јована Петковића (циглана Брунцлик) од 410 м². лице 15,50 м. за зидање метворосправице, продаје се одмах. Цена 450.000 дин., у готову и 100 хиљада повољан хипотекаран дуг, Озбиљни купци да се јаве сопственику на тел.: 26-518. 128799

Модерна и хигијенска пекара у улици Банатској 14 испод Малог Калемегдана, са две пећи јаког капацитета уз минималну потрошњу дрва, издаје се одмах. 128855

Продаје се стан у етажној својини Бранкова улица 23 (палата Шумадија) мећанин; три собе, предсобље, кујна, купатило, у плочицама, и друго. Централно грејање, термичка струја. Посредници искључени. Обратити се на администрацију под „Етажна својина".

ПИСАЋЕ МАШИНЕ

рачунајуће машине, налив пера, фото апарате итд.
ОПРАВЉА са гаранцијом
МИХ. МИЛИВОЈЕВИЋ,
пред. механичар, тел. 22-045,
Змај Јовина 1, у палати Ратничког дома. Добро очуване писаће машине купује и продаје најповољније. 127521

КУПОВИНА

Купујем: сваковрсно старо злато, сребро, накит, радио апарате, шиваће и писаће машине, одела, намештај, заложнице банака. **Марковић**, Ђорђа Вашингтона 46, Београд. На поклон долазим. 128897

РУДНИК МАГНЕЗИТА

са пећима, зградама и целокупним инвентаром продајем, дајем под закуп и примам ортака који је способан да води посао. Само озбиљни нека се јаве на **Кооперативу**, Београд, Дечанска 5. 128695

НАСТАВА

У ШКОЛИ ЈЕЗИКА мет. **БЕРЛИЦ**, Пашићева 1. Тел. 26-305, научићете најсигурније и брзо немачки, италијански, француски, енглески, српски за странце итд. За унутрашњост дописивањем. Поред тога излази месечни стручни часопис „Немачки учитељ". **Стенографија. Дактилографија. Преводи. Преписи. Умножавања.** 120975

Студент, дугогодишњи инструктор, спремао би ученике свих предмета, а нарочито из језика и математике. Примена одличне методе. Успех загарантован. Хонорар скроман. Упитати тел. бр. 28-304 од 8—12 и 3—6 ч. 128785

УДАЈИ - ЖЕНИДБА

Удовац са троје деце и нешто капитала. Оженио би честиту девојку — удовицу без деце до 35 год. Писати администрацији под „Удовац". 128860

Женидбе ради тражим честиту женску до 45 год., са мираэом. Стар сам 58 год., мучан. Писати администрацији под „Идеалан". 128840

Две интелигентне младе госпођице траже познанство удаје ради. Писати администрацији под „Госпођице". 128860

Удовица чисте прошлости, интелигентна добра домаћица, без деце, са миразом. Стара 40 год., удаје ради жели упознати одговарајућег господина, чиновника, сигурног трговца. Само озбиљне понуде на администрацију под „40". 128863

ВЕЛИКО ОРАХОВО СТАБЛО

продаје се. Питати у Ђорђа Вашингтона 21

ПРОДАЈА

Просторије за радионицу величине око 120 квадратних метара потребна за одмах. Понуда „Правди" под „Радионица". 128930

Поседујем 2110 јутара узорног газдинства у потиском делу Баната. Богат салаш са импозантним каштељем на дивном положају. Житно продајем, цена по јутру 18.000 динара. Обавештења даје Миленко Силајџић, посредник, Стари Бечеј, Бачка.

АУТО ПРОДАЈЕМ - Саурер - Дизел 4 тонски и **Блиц** 3 тонски у врло добром стању. Упитати „Савинља", Кнеза Павла 80. 128908

На продају мало употребљен 10 - 12 Н. Р. „Бенц" Дисел мотор са Маваг 14 чекићем, може се видети у погон. Немет Јанош, Србобран. 128874

Алкохол 96%

и

Шпиритус за гориво на веће и мање количине нуди најповољније

Трговина
КООПЕРАТИВА
Београд, Дечанска 5. 127884

Продајем кућу са воћњаком и виноградом у Рипњу од 3 одељења и подрума. Упитати Гамбић, Гаршанинова 13, партер, десно. 128859

Баштовани, најбоље семе ранног порекла продаје Тодор Мраовић друг — Београд, Кнез Михајлова 16. Тражите ценовник.

Кућа на продају у Тиквешкој улици бр. 20. Питати Љубомира Митровића.

СЛУЖБА

БАШТОВАН за рад преко дана, који нарочито добро познаје неговање цвећа и воћа, може добити одмах место. — Јавити се Топчидерски Венац бр. 20.

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОНИКА ЗГРАДА за Београд, Земун и Панчево налази се у Браћа Југовића улици број 16, које препоручује власницима зграда да су чла нови Удружења најспремнији и гарантовано најсигурнији за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне, телефон број 27-951.

Политирам по кућама брузулином, оправљам све врсте намештаја и чистим стенице с кревета под гаранцијом. Јавити картом Антон Цвек, Драгачевска 44. 128851

Моја жена Шарлота Шварц напустила ме је својевољно 26 I. 1941. Њене дугове и трошкове не признајем. Јакоб Шварц, Госпођинци. 128850

ЗВОНАР
Богородичине цркве
(КВАЗИМОДО)

Ремек дело које је произвело незапамћено интересовање у целој престоници, јер још када је објављена

ВЕЛИКА ГАЛА ПРЕМИЈЕРА

која ће се одржати у **четвртак** 13 ов. м., у 9.30 **увече** у **најлепшем** престоничком биоскопу

БЕОГРАД

продато је више од половине улазница, а преостале улазнице претпродају се цео дан на каси биоскопа.

Због овако огромног интересовања, ово грандиозно и монументално дело приказиваће, после свечане премијере, од петка по подне истовремено сва четири премијерна биоскопа

БЕОГРАД-КАСИНА
КОЛАРАЦ и ВРАЧАР

Ни један Београђанин не сме пропустити овај репрезентативни амерички шлагер чије је снимање коштало 180.000.000.— динара, и у коме креира своју највећу улогу до данас славни уметник

ЧАРЛС ЛАЈТОН КАО КВАЗИМОДО
и дивна ПОЛИН О'ХАРА као лепа **Есмералда**

Монопол „R. K. O. - ASTRA" филм

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. ЋОКИЋ, ЂОРЂА ВАШИНГТОНА 21. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ПРАВДА

Број 13.064 Година XXXVII Београд, среда 12 март 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек. рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

ДИПЛОМАТСКА АКЦИЈА У ВЕЗИ СА БАЛКАНОМ

Г.г. Сајдам и Сарацоглу обавештавају парламентарну групу републиканске странке о положају и ставу Турске

Одлучне борбе на албанском фронту

Посреди је дуго припремана грчка офанзива

У Грчкој позвати резервисти из 1921

Италијанско ваздухопловство узима живог учешћа, нападајући непријатељске положаје бомбама свих калибара и обасипајући ватром непријатељске саобраћајне линије

Атинска штампа пише да Грчка очекује догађаје с уобичајеном хладнокрвношћу

Атина, 11 март (телефоном). Под насловом „Ма шта се десило" лист „Месаж д Атен" објављује чланак у коме истиче најпуњију сагласност грчких водећих кругова у погледу даље сарадње са Великом Британијом. У спонтаним манифестацијама које су биле приликом боравка британских државника у Атини лист види знак да је солидарност са Енглеском захватила и масе.

„Грчка је, пише лист, од првога часа отворено погледала ситуацији у очи и није се заваравала у погледу тешкоћа која има да превлада у борби са над моћнијим непријатељем.

„Никад се не може рећи, да Грчка, и поред сарадње са Британском силом, није изложена још новим опасностима и тешкоћама. Али то никога не плаши, пошто Грчка није никада познавала лаке успехе. Она је своју слободу освојила под условима у којима пре би многи устукнули. Она ће је сада сачувати по сваку цену".

У листу „Елефтерон Вима" вели се у вези са садашњем развоју ситуације.

„Не може се у опште постави ти питање продужења рата до коначне победе под било каквим условима на Балкану. То стога што је грчки народ о томе питању донео једну за свагда неопозиву одлуку када се одупро италијанском нападу".

Бавећи се истим питањима лист „Проја" пише:

„Грчки народ је већ одавно политички зрео и он може лако да схвати значај новостворене ситуације на Балкану. Исто тако он је заузео став који су налагали част и најузвишенији национални интереси, који се састоје у чувању слободе и територијалног интегритета по цену сваке жртве".

ОДЛАЗАК ПОЛИТИЧКИХ ИЗБЕГЛИЦА ИЗ БУГАРСКЕ

Софија, 11 март (Телефоном)

Улазак немачких трупа у Бугарску изазвао је живо кретање код свију избеглица који су нашли прибежиште у Бугарској. Јављено је да су дипломати покорених земаља напустили Бугарску престоницу. Сада се спремају многобројни чешки, белгиски, холандски и румунски емигранти, заједно са Французима који су приступили генерала де Гола, да напусте бугарску територију. Они су затражили од грчких власти дозволу да пропутују преко Грчке и оду у Турску. Сазнаје се да ће они наставити пут даље за Каиро или за Палестину. Исто тако и многи Енглези одлазе у Солун да би прешли у Цариград. Карактеристично је да велики број руских емиграната, који у Бугарској живе одавно, визирају своје пасоше за Турску.

Ф. А.

БЕРЛИН — АТИНА

(телефоном) Берлин, 11 март

На редовном пријему иностраних новинара у немачком министарству спољних послова постављено је питање о односима између Берлина и Атине. О дрђени говорник Вилхелмштрасе је изјавио да су дишући сваког основа гласови о било каквим промена у немачко-грчким односима. Речено је да ни је наступио никакав нови моменат који би могао да се коме тариште.

Ј. П.

ПИСАЊЕ ГРЧКЕ ШТАМПЕ

Атина, 11 март (Телефоном)

Лист „Катимерини" бави се у своме уводнику ситуацијом која се развија на Балкану. Лист пише:

„У овим заиста озбиљним тренуцима који стварa садашњи рат ној балканске ситуације у нашем непосредном суседству, грчки народ очекује догађаје са уобичајеном хладнокрвношћу, наоружан снагом коју му даје право и одлучношћу да се брани до краја без обзира на нове препреке. Он их очекује спокојно убеђен да евентуално компликације није он створио, пошто их никада ни је желео.

„Грчка се није мобилисала само на албанској граници 28 октобра знајући добро да се њено присуство мора осетити од Арги рокастра до Црнога Мора. И она је присутна.

„Ако се буде појавила потреба, односно ако то буду изазвале не предвиђене компликације, Грчка неће оклевати у даљем спровођењу свога светога задатка. Извештаји са фронта говоре о непоколебљивој борбености грчких војника који извајавају да их се ништа не тиче шта се догађа дево или десно од њих. Тако они говоре и тако ће говорити и онда када потреба буде захтевала да се боре и на другом месту.

„Као што је до сада морални фактор односно победу над бројно надмоћнијим непријатељем, тако ће се и у будуће, и то са поједначном снагом захваљујући енглеској помоћи, противставити ма каквом развоју балканске ситуације који би могао угрозити независност и интегритет Грчке".

САСТАНАК ТУРСКЕ СКУПШТИНЕ

Анкара, 11 март

Анатоласка Агенција јавља:

Јуче се састала турска Велика народна скупштина, први пут по сле зимског одмора.

На јучерашњој седници отпочела је дискусија по разним питањима која су на дневном реду.

Данас после подне одржаће се седница парламентарне групе републиканске странке. Веома је вероватно да ће министар иностраних послова и претседник турске владе, један за другим, дати своје експозее о унутрашњо-политичким питањима и о општој ситуацији Турске, у вези са спољно-политичким питањима.

Међутим, како се сазнаје, прет седник владе неће говорити пред пленумом турске Народне скупштине.

РАТНА СИТУАЦИЈА БОРБЕ НА ФРОНТУ

Атина, 11 март (Телефоном)

Са грчког албанског ратишта јављају синоћ да Грци, како по свему изгледа, приступају последњој акцији на албанском фронту. За 22 март позвани су у целој Грчкој резервисти из годишта 1921, изузев

Г. Сарацоглу

су само оцени више од че[illegible] ских и стратегиских мера. Конетатује се да је сада и Бугарска ушла у склоп оних држава на које се примењује британска блокада.

детета. На самом фронту делатност на средњем отсеку постала је још жешћа него последња два дана тако да се мисли да је овде посреди дуго припремана грчка офанзива. После јаке артилеријске припреме јуче рано изјутра грчка пешадија пошла је у напад. Ма да је терен врло тежак и војни ци присиљени да се стално пењу уз високе стене, ипак грчка врховна команда јавља синоћ да је грчким трупама пошло за руком да заузму даље непријатељске положаје. Италијани су ради одлажења грчког притиска предузели противнападе. У средишту операција и даље се налази мало место Тепелини у средишњем борбеном сектору, али је оно још увек у италијанским рукама. Италијанско ваздухопловство после јучерашњих операција узело је опет живог учешћа, нападајући непријатељске положаје на фронту бомбама свих калибара као и обасипајући ватром непријатељске саобраћајне линије које из позадине воде на фронт. Енглески и грчки авиони претпрошле ноћи напали су пристаништа по стројења у граду Драчу у средњој Албанији.

СОФИЈА О ОДЛАСКУ БРИТАНСКОГ ПОСЛАНИКА

Софија, 11 март (телефоном)

Јучерашњи одлазак британског посланика г. Рендела прошао је незапажено на софијским улицама. То не значи да се у свима политичким круговима не испитују последице једнога таквог поступка. Прима се на знање чињеница да је одлазак г. Рендела значно истовремено и аутоматско стављање на снагу и извесних економ-

Констатује се даље да је последњих дана у појачаној мери дошло до оживљавања немачко-бугарских трговинских односа. Спољна трговина Бугарске је сада оријентисана само у једном правцу. На путу су да буду уређени нови начини за међусобно обрачунавање.

У јавности је нашло на велики одјек срдачно другарство које је манифестује између бугарских и немачких виших официра. Немачка команда је у свима местима сарађивала највршније са бугарским локалним командантима и тај се моменат нарочито повољно комен тарише у листовима.

О даљим плановима влада пуна независност. Гласови о миру са Грчком су постепено престали, највише под утицајем вести из Рима које су ово демантовале. Очекује се да ће, у приликама које су створене, бити решена нека питања која су од великога значаја за будућност Бугарске. Тако се садвим особито тритира питање бугарског изласка на Јегејско море и инсистира на томе да је могућан споразум са Атином.

Ф. А.

КОМЕНТАРИ У БЕРЛИНУ

Берлин, 11 март (Телефоном)

Уочи нове, значајне фазе особинске дипломатске активности, чије се контуре овде већ запажају у виду разних симптома закулисне делатности Вилхелмштрасе, погледи Берлина упрени су на европски Југоисток, где поред дефинитивног решења бугарског проблема још преостају извесна питања од велике важности, како коментари кажу.

Берлински политички кругови сматрају за потребно да под влаче разлику између става у светском и ситуације у садашњем рату, констатујући при том „да Рајх данас има много повољније изгледе у погледу даљег тока конфликта са Енглеском не само на осталим секторима, већ и на самом Балкану". То је један од разлога, услед којих немачки кругови са извесним оптимизмом гледају на будуће догађаје.

Ј. П.

СПОЉНА ПОЛИТИКА ТУРСКЕ ОДРЕЂЕНА

Анкара, 11 март

„Асошијетед Прес" јавља:

Страни посматрачи у Турској престоници запажају мир у свим круговима. Истиче се да је ово знак чврсте одлучности Турске и доказ да је она заузе да садвим одређени став.

У политичким круговима се понавља да је спољна политика Турске садвим одређена и да се заснива на раније примљене о бавезе.

ИЗЛАЗЕ РУМУНСКИХ МОРНАРА

Букурешт, 11 март (Телефоном)

Румунским бродом „Дачија" вратила се у Бразилу посада румунских петролејских бродова „Олденија" и „Стеара Романа", који су били заплењени од стране енглеских власти. То су два највећа петролеска брода Румуније. Енглеске власти су изненаде посаду на њима и бродови се сада, са енглеском посадом, упућују у енглеској ратној морнарици.

Морнари бродова причају да су на свом повратку преко Суецког Канал констатовали да су италијанска и немачка бомбардери учинили велике штете Суецком Каналу. На једном месту, где је Канал широк свега 30 метара, потопљена су 4 велика брода тако да је саобраћај на овом делу Канала потпуно обустављен односно врши се претоваривање робе.

Делатност немачке авијације омета и рад за чишћење Канала.

Лист „Тимпул", који објављује ове изјаве румунских морнара, додаје, да, по мишљењу стручњака, чак и за време мира било би потребно 90 дана да се Канал потпуно оспособи за саобраћај.

В. Д.

НОВА ОГРАНИЧЕЊА У ПОТРОШЊИ ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА У МАЂАРСКОЈ

Будимпешта, 11 март (Телефоном)

Влада је донела уредбу којом се приступа даљем ограничењу потрошње животних намирница на целој територији Мађарске. Тако између осталог решено је да се у ресторацијама не могу послуживати више од два јела, које врсте било. Убудуће ресторатери не могу спремати више од две врсте чорбе, меса, варива или десера.

Истом уредбом регулисане су и порције јела за гостионице и ресторације. Убудуће једна порција меса не може бити тежа од 150 грама, док је тежина хлеба за једну особу одређена у 60 грама.

Најзад, уредба предвиђа веома строге новчане казне за сваког, који се не буде држао прописима ове уредбе. Ова уредба ступа на снагу даном објављивања, т. ј. већ данас.

Гр. Р.

Г. АНТОНЕСКУ УПУТИО ПРОКЛАМАЦИЈУ РУМУНСКОМ НАРОДУ

Букурешт, 11 март (Телефоном)

Управљач државе генерал г. Антонеску захвално се дужом прокламацијом румунском народу за поверење које је указало његовој личности и политици плебисцитом.

„Ја сам горд — каже у проклампцији генерал г. Антонеску — што сам вођа једног народа који је после последњих искушења опет постао једнствен и јак".

На крају генерал г. Антонеску изражава жељу да се и они мали број људи, који су приликом гласања били неповерљиви према њему стекну у њега поверење и то на основу његовог рада.

В. Д.

РУМУНСКИ ПЛЕБИСЦИТ

Букурешт, 11 март (Телефоном)

Званично се саопштава да ће Централни одбор за плебисцит у току идућег дана саопштити коначан резултат гласања.

В. Д.

ПЕШТАНСКИ ЛИСТОВИ О ГОВОРИМА МАЂАРСКИХ МИНИСТАРА

Будимпешта, 11 март (телефоном)

Пештански политички кругови и штампа посвећују много пажње последњим изјавама чланова владе, као и коментарима стране штампе поводом ових политичких изјава.

Овде се нарочито подвлачи да су југословенски листови објавили опширне цитате говора министра г.г. Хомана, Ременьа и Лакиа и да су се нарочито задржали на истицању оних изјава, којима су мађарски министри дефинисали правац и тенденцију актуелне спољне политике Мађарске.

Бавећи се писањем немачке штампе, подневни листови, међу осталом „Ујг Немзедек" констатују да берлински лист „Берлинер Берзенцајтунг" објављује опширан чланак посвећен мађарској финансијској политици, а у вези са последњим говором министра г. Ременьа. У листу се пре свега подвлачи да је министар финансија г. Ременьи баш ових дана прославио тридесетогодишњицу свог рода и да је он допринео у многоме побољшању мађарске финансијске ситуације.

Гр. Р.

БРИТАНСКО САОПШТЕЊЕ О ЗАУЗИМАЊУ МЕСТА ТОЛО ШЕК

Сан Себастиан, 11 март

Главни стан британске команде у Канру званично саопштава да су комбиноване енглеске трупе, које оперишу северно од језера Цана, опколиле и запоселе место Толо Шек. Ово место претставља важан војно-стратегиски значај, а лежи на неких 25 километара од Гондара. Толо Шек је евакуисан од стране Италијана пре неколико дана.

КОМЕНТАРИ ПОВОДОМ СТАВА СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА

У добро обавештеним вашингтонским круговима изјављују да ће г. Рузвелт по потпису Закона објавити аранжман по коме ће се 75 разарача упутити Великој Британији

„Месаџеро" пише да Рим и Берлин нису изненађени мешањем Сједињених Држава у садашњи конфликт, јер је г. Рузвелт желео ово да постигне

Рим, 11 март

Агенција Стефани јавља:

„Месаџеро" посвећује свој ју трошњи уводни чланак усвајању пројекта закона о помоћи Енглеској од стране Америчког Конгреса, па каже да би било бескрајно сно прихватити трагично или не чути вести које стижу из Вашингтона. Пошто је указано на постепено мешање Америке у садашњи конфликт у том смислу непријатељског по осовину, лист каже да овим нису изненађени ни Рим ни Берлин, пошто се већ очекивало да је ово г. Рузвелт, и поред опозиције, желео и да постигне. „Месаџеро" каже да се рат може проширити, продужити и компликовати. Никакав амерички мотив не оправдава акцију г. Рузвелта и никакав амерички интерес и никаква америчка потреба нису у питању. Међутим, све ово ниуколико не мења стварност, која се може овако представити: Моралну заражености Северне Америке је у акцији, обеде женој и поткрепљеној техничким и финансијским снагама које иду у прилог Британског Царства. Енглеска је ослобођена финансијских брига у вези са ратом, које су већ тешко притискивале народ и она треба у осетној мери да олакша своје ствараље око стварања ратне машине у фабрикама, које сваколико пустоши немачко ваздухопловство. То је повољна последица прекида неутралности од стране Сједињених Америчких Држава.

Међутим, може се поставити питање када ће све то бити остварено. С друге стране се може се поништи да слична интервенција не садржи и нешто повољно по осовину. Јер, последице су следеће: мобилизација и брже и јаче активирање, како географско тако и политичко, све жешће политичког, привредног и стратегијског механизма Тројног пакта уз непосредно стварање нових брига Вашингтону. Помоћ Северне Америке треба с друге стране да се посматра у светлости могућности осорине да концентрише свој ваздушно-поморски напор у циљу дезорганизације и директног уништавања нових америчких извора, који ће се за Енглезе састојати нарочито у упућивању оружја и животних намирница преко мора.

Затим лист подвлачи да у садањем стању рата позиције осовине имају све могућности за побољшање и корист осовине и да техничка помоћ, коју С. Америка треба да пружи Енглеској, неће моћи да измени ту могућност у прилог онседмутог енглеског царства.

Лист исто тако полаважи разни монлажење између англосаксонске Северне Америке и латинске Јужне Америке па каже да би за нову Европу било корисно ако би се, услед рата дошло до поделе и разграничења посебних интереса америчких континената, што би било апсолутно повољно за интересе Јужне и Централне Америке.

ЈАПАНСКИ ЛИСТОВИ О ГЛАСАЊУ У ВАШИНГТОНУ

Токио, 11 март

Агенција Рајтер јавља:

Главни јапански листови коментаришу гласање у Вашингтону и углавноме се слажу у томе да „Сједињене Државе све више залазе у рат".

„Хочи Шимбун" објављује коментар гласања под насловом „На путу ка светском рату".

УПУЋИВАЊЕ РАЗАРАЧА У ВЕЛИКУ БРИТАНИЈУ

Вашингтон, 11 март

Агенција Рајтер јавља:

У добро обавештеним круговима се изјављује да ће Претседник г. Рузвелт, одмах по потписивању закона о помоћи Великој Британији, објавити аранжман по коме се 75 разарача Сједињених Држава предају Великој Британији, где ће бити и упућена.

„НЕМАЧКА ДИПЛОМАТСКО-ПОЛИТИЧКА КОРЕСПОНДЕНЦИЈА" О ПИТАЊУ СНАБДЕВАЊА

Берлин, 11 март

ДНБ јавља:

„Немачка Дипломатско - Политичка Кореспонденција" осврће се у једном свом данашњем чланку на држање британске владе у питању снабдевања Белгије и других окупираних земаља.

У чланку се напомиње да је британски амбасадор у Вашингтону на поновно питање о ставу британске владе према плану г. Хувера о обезбеђењу исхране становништва Белгије, изјавио да Велика Британија не може допустити да се делабм њена блокада пропуштањем прекоморских животних намирница за земље које је окупирао рати противник Енглеске,

У чланку се вели да је оваква одлука британске владе неверовати прекршај међународног права чија неоснованија начела тражe да се живљу окупираних крајева обезбеди бар голи опстанак.

„Овакав став, вели се даље, доказује да је британској влади свршено равнодушна судбина тих људи. При том би у Енглеској бар требало да знају да недавање животних намирница за становништво окупираних земаља ни у ком случају не може да убрза крај рата, пошто је становништво Рајха, захваљујући далекоидним и смишљеним мерама своја ношћства за недогледна времена обезбеђено у погледу исхране. Према томе, настављање овакве безусловне и безобзирне блокаде не може имати других последица него мучење глађу и пропадање људи

Г. Стимпсон, амерички министар војске

који је Енглеска некада сматрала својим пријатељима."

Затим се у чланку вели да **овакво држање Велике Британије изазива све веће негодовање и огорчење нарочито у Француској.** У доказ тога указује се на изјаву адмирала г. Дарлана.

„Те изјаве, каже се даље у чланку, јасно илустрацију поступно одмицање природног процеса који мало по мало одржује свеколики Европски Континент у заједнички одбрамбени фронт против општ екстематски раде на у пропашћавању свих народа тога Континента."

У даљем току свог излагања, писац чланка подвлачи да је г. Хувер дао довољне гарантије да влада Рајха неће реприрати ништа од намирница и других животних потреба које би Хуверова организација упутила у Белгију. Шта више, влада Рајха већ је изјавила сагласност да расподелу животних намирница на лица места врше сами органи Хуверове организације, амерички грађани. Влада Рајха, вели се, пристала је на то да би пружила унапред јемство против евентуалног изговора да би се при дељењу ових намирница на лицу места могло иби за неким политичким циљевима. При свему том, каже писац чланка, британска влада остала је упорна.

На крају чланка се вели:

„И поред свих наведених околности, племенита и хумана акција бившег претседника С. А. Д. осуђена је на неуспех. Оваквo држање према тој акцији доказ је појмова и схватања за која, морамо рећи, национал-социјализам, толико кућен од поборника западних демократија, збиља нема разумевања."

„ПОПОЛО ДИ РОМА" О АМЕРИЧКОЈ ЗАРАЂЕНОСТИ

Рим, 11 март

Агенција Стефани јавља:

Бавећи се америчком зарађеношћу, „Пополо ди Рома" тврди да је народ Сједињених Америчких Држава доведен у заблуду двосмисленим апелом на демократску солидарност. Лист додаје да помоћ коју Америка треба да упути Енглеској треба у првом реду да стигне на место опредељења а друго да стигне на време. Ако се амбициозна намера Енглеза састоји у томе да изврши директни напад на саме осовине „ми их чекамо да покушају искрцавање у Европу" закључује „Пополо ди Рома".

„Коријере дела Сера" каже да оно што се десило у Сједињеним Америчким Државама могло је да се предвиди само у оној чудној демократији интереса једног човека и шаке правда. Даље лист, осврнувши се на партичну вредност зарађености Сједињених Америчких Држава, поставља питање да ли ће Америка бити у стању да благовремено пружи помоћ Енглеској, а ако и буде у стању још увек се поставља проблем транспорта и могућности да америчка снабдевања стигну на место опредељења и поред контраблокаде сила осовине. По што је подвукао да америчка помоћ може само да одложи енглески пораз, лист закључује са тврдњом да су силе осовине ипак у чему се ради и да су се при премиле, што ће се брже укорено моћи и констатовати.

ДОЛАЗАК ЕНГЛЕСКИХ ПОМОРСКИХ СТРУЧЊАКА У КАНАДУ

Отава, 11 март

Агенција Рајтер јавља:

Канадски министар за снабдевање и муницију изјавио је да је стигао неколико британских стручњака за изградњу бројних у Канади како би допринели изградњи контрарушилера која се наставља са највећом брзином.

ДОЛАЗАК ЈАПАНСКОГ ПОСЛАНИКА У АУСТРАЛИЈУ

Бризбан, 11 март

Агенција Рајтер јавља:

Јапански посланик у Аустралији, чији је повратак очекиван, стигао је данас у Бризбан.

При јапанским посланик у Аустралији г. Канаји изјавио је да нико, ко разуме проблеме других, као што би то требало покушати нарочито кад се ради о суседима и тесним привредним односима, нема потребе да се свађа.

СЕДНИЦА ШПАНСКЕ ВЛАДЕ

Мадрид, 11 март

ДНБ јавља:

Под претседништвом генералисима г. Франка дуче је одржана седница шпанског министарског савета на којој је донет закон о помоћи пострадалима приликом последње катастрофе у Сантандеру.

Поред овог закона објављен је декрет према коме се привремено пушта на слободу 450 ухапшених.

На крају седнице донета је одлука да се оснује етнолошки институт у оквиру института за научна истраживања.

ШТРАЈКОВИ У АМЕРИЦИ

Њујорк, 11 март

ДНБ јавља:

У току јучерашњег дана избили су штрајкови у још неким деловима Сједињених Америчких Држава. Тако је у фабрици Брил у Филаделфији ступило у штрајк 1800 радника. Исто тако, јутарњи лист „Пост Газет" који излази у Питсбургу није могао да изађе, пошто су радници у штампарији ступили у штрајк.

Велики штрајк који још увек траје у „Бетлехем Стил Корпорејшн" изазвао је забринутост у индустријским круговима.

ПУТ Г. ДЕ БРИНОНА

Париз, 11 март

ДНБ јавља:

Претседник Француске у окупирани крајевима, амбасадор г. де Брикон напустио је јуче Париз и отишао на једнонедељно путовање по јужним крајевима окупиране Француске.

На своме путу амбасадор г. де Брикон обићи ће Бордо, Ла Рошел и још нека места.

ИЗЈАВА АМЕРИЧКОГ НОВИНАРА

Њујорк, 11 март

„Асошијетед Прес" јавља:

Доласком једног великог америчког новинског друштва г. Сајрс кратко се у Америку после дужег боравка у Великој Британији.

Изложивши своје утиске о ситуацији, која превладује у Енглеске, г. Сајрс је изјавио остарост подвукао да је морал становништва на високом нивоу и да су сви Енглези чврсто уверени у крајњи резултат велике борбе.

Догађаји у Бугарској значе „нову етапу у војном походу који је немачка дипломатија извела и добила без иједне капи крви", каже се у немачком недељном прегледу догађаја

„Енглеска се трудила да овај губитак престижа на Балкану надокнади јаким ваздушним нападима

„Немачка подморничка акција знаће и у случају појачаних америчких испорука да удари јак катанац на врата која воде у Енглеску"

Берлин, 11 март

ДНБ јавља:

Војни стручни сарадник ДНБ-а генерал г. Глајзе фон Хорстенау, почасни доктор, у своме недељном прегледу догађаја на војишту на првом месту говори о догађајима у Бугарској. Вели да ти догађаји значе за Енглеску изгубљену битку, „по ну етапу у војном походу који је немачка дипломатија извела и добила без иједне капи крви".

Затим се у овом напису вели:

„На Југоистоку ово ново јачање дипломатске позиције Немачке примљено је с нарочитим симпатијама. Уласак немачких трупа у Бугарску и прекид дипломатских односа између Велике Британије и Бугарске до кога је одмах потом дошло, примљен је у већини тих земаља са осећајем олакшања после дуге неизвесности.

И опет се на делу показало да иницијатива у садашњем рату и надаље стално потиче од сила осовине. То потврђују и низвештаји турских радно станица, чији спикери веле да „ток догађаја одређује воља Берлина".

Енглеска се трудила да овај губитак престижа на Балкану надокнади јачим ваздушним нападима. Међутим, ти напади нису још донели баш никакве успехе. Претрпевши тешке губитке за време напада на луке на Каналу Ла Манш вршене по дању, британско војно ваздухопловство више се није усуђивало до да по дану задаши над земље окупиране немачком војском. Уосталом, и ноћни напади вршени на луке на Каналу и на отворене, незаштићене градове у Западној Немачкој стали су британско војно ваздухопловство тешких губитака у људству и материјалу, а да при том ти напади баш нигде нису починили неку штету од војничког значаја.

Такође у жељи да поправи британски престиж после претрпљеног тешког дипломатског пораза, британски адмиралитет упутио је јаке поморске јединице против једног лофотског острвца Свеџаџера, тамо иза божјих леђа, далеко од осталог света. Пошто су се за кратко време искрцали на острвцу и повели собом неколико немачких морнара и неколицину Норвежана, пријатеља Немачке, Британци никако нису пристали да се изложу опасности борбе са немачком оружаном силом, те су пуном пашом утекли."

Нешто даље, генерал г. Глајзе фон Хорстенау вели:

„У Америци је усвојен закон о помоћи Енглеској. Стога ће у Енглеској оживети нада у помоћ Сједињених Америчких Држава. Међутим, немачка подморничка акција знаће и у случају појачаних америчких испорука да удари јак катанац на сва врата која воде у Енглеску. Успешна делатност немачких поморских снага у току последње недеље и опет на делу доказује да то није јалова претња. У даљем току разорне борбе којом сатиру животну артерију Велике Британије, немачке под морнице забележиле су у току минуле недеље 90.000 тона потопљених непријатељских бродова. У великој бици на Атлантском Океану уз раме са немачким подморницама борише се и немачки јуришни чамци. А како ће се борити може да се види по недавном пропаду који су ги пуно успеха извршили на силно обезбеђени британски конвој. Овај пропад спада у до сад највеће подухвате којима су се у току овог рата одликовале јединице немачке ратне морнарице. Нарочито је значајно да том приликом немачки јуришни чамци не само што су посред толике наоружане заштите потопили укупно 45.600 тона трговачких бродова, него су с успехом ударили и на самог оружану заштиту и потопили два британска разарача која су пратила конвој. Ако томе додамо британски разарач „Екс мур" и пропаст британског разарача „Дентн" коју службено признаје и британски адмиралитет, видећемо да је према томе од 1 јануара о. г. наовамо избачено из строја шест британских разарача. Ако узмемо у обзир и потапање великог броја „Балтистен" (6.803 тоне), губитак британског поморства у напоменутој недељи достиже свега 176.861 тону. У тој укупној цифри британских губитака има и опет великог удела и немачко војно ваздухопловство. Уз то, над је реч о овој борби немачког војног ваздухопловства против британског поморства, треба нарочито подвући нападе немачког војног ваздухопловства на британска лучка постројења. Као што је познато, и у току извештајне недеље саопштења врховне команде јављала су у неколико махо ва за успешне ваздушне нападе на луке Јужне, Југоисточне и Источне Енглеске. Томе треба додати и жестоку пустош изазвану у поморским градовима Западне Енглеске. Та пустош претставља уједно тежи ударац нанесен британској ратној привреди што треба имати на уму да луке Западне Енглеске већ месецима морају да сналажљују сав промет који је раније обављала огромна лондонска лука.

Осим тога, постигнути су зна чајни и потпуни успеси у току жестоких ваздушних напада на неколико аеродрома у Југоисточној Енглеској, где су пре творени у рушевине хангари и касарне, где су експлодирала складишта муниције и погонског материјала и где су поред тога многи авиони уништени на самој земљи. Поред тога, же стоки пожари изазвани ваздушни нападима на фабрику авио на Филтон јасно говоре да је и тамо свакако пропало много материјала намењеног британском војном ваздухопловству.

На афричком војишту, немач ко војно ваздухопловство сматра својим главним задатком да сталним препадима слаби борбену снагу противника и да му смета довоз, без кога трупе не могу да се одржавају. Ево већ неколико недеља како немачке ваздухопловне снаге стално врше нападе на главне британске ставне базе на обали, на поједине тачке окупиног ... ског појаса и на ме ... се затекну логори или во ... динице у покрету. Ови ... напади претстављају за противника нечито узнемиравање и разтрављање.

У току извештајне недеље, не мачно војно ваздухопловство је у неколико махова снажним нападима вршеним обрушавањем растеривало британске моторизоване колоне и британске логоре и бивуаке. Трупе генерала г. Вавела принуђене су да обустави све даље нападе.

Немачки ваздухопловци помо во су навалили на Малту, британску тврђаву. У низу неколико напада највећег стила не са мо што су разорили замашне докове у Ла Валети, већ су осим тога уништили и велики део грађевина на аеродромима Халфару и Луки. Фотографије снимљене са наших авиона-извиђача показују да су и сама авионска поља за стартовање изорана. Чињеница да британско војно ваздухопловство није у стању да сачува од оваквих напада своје најглавније упориште на Средоземном Мору, самим собом доказује неоспорну надмоћност сила осовине у ваздуху. У Лондону ову немачку војну делатност схватају као први потез велике немачке пролетње офанзиве која треба Енглеској да зада завршни ударац."

Коларчев народни универзитет

Наша књижевност за време изгнанства

У малој дворани Коларчевог народног универзитета г. Милоје Кнежевић, књижевник и професор, дао је приказ наше књижевне делатности за време изгнанства 1915—1918 године. Предавач је најпре дао време и услове стварања, рат и повратно стање, повлачење преко Албаније, искрцавање на Крфу и живот у тужини, у изгнанству. Радити и писати под таквим приликама било је заиста више него тешко.

— Али морална и физичка снага нашег народа, каже г. Кнежевић, била је велика. Тада је он доказао да има малих држава, али не и малих народа.

У даљем излагању предавач се задржао на једној важној карактеристици тог доба. Наиме, у избеличким колонијама недостајало је литературе, и књиге на нашем језику. Зато су танке књиге чувене као драгоцености, па су као такве пиле из руке у руку. У недостатку књига требало их је прештампавати и растурати. Али и то је било тешко. Није било штампарије. Зато у почетку књиге се литографишу или штампају. Тада су познате штампарије у Бизерти и на Крфу. Где су се убрзо почели појављивати и листови. Часописа је било врло мало, прави никако. Од листова први је „Савезнички весник", штампан латиницом, а од којег је изашао само један број. Затим треба споменути лист „Напред" Веселина Чајкановића у Бизерти, „Ратни дневник" и „Велику Србију" у Солуну, „Југословенску слободу" у Одеси, „Крфске српске новине" на Крфу, као званични орган а под уредништвом Бранка Лазаревића, „Југословенска мисао", „Гласник југословенске омладине" Драгољуба Јовановића у Паризу, „Латинска патриа серб" и многе листове у Америци, Африци, Азији. Сем тога књижевност нашег народа у изгнанству долази до изражаја кроз многе часописе, календаре и алманахе.

— Од књижевних радова заступљени су песнички, прозни, драма и критика, подаваоци г. Кнежевић. Поезија је била најјача и најсветлији израз наше књижевности. Сваки је певао са мање или више успеха. Мотиви су, углавном, наоружана демонстрација, изгнанство и албанска голгота, Крф и наша гробница острво Вид, нада и чежња за домовином.

У овом делу предавања г. Кнежевић истиче неколико јачих песничких имена као Јована Дучића, Драгољуба Филиповића, Милоша Јелића, Диса, Стевана Бешића, Милутина Бојића, Владимира Черинија и Аугустина Уједића. Од приповедача и оних који су са мање или више успеха радили на приповести Драгутина Илића, Зарију Поповића, Вранислава Нушића, Милана Ружићевића, док је од романсијера највећи Милутин Ускоковић, који је већ његово дело може убројити у стваралце наше књижевности за изгнанство. Драме није било јер су позоришне трупе биле растурене на све четири стране света. Критика тако ће није била у правом смислу те речи, него више приказивања. Ту су много делали браћа Поповићи, Јаша Продановић, Милан Богдановић, Бранко Лазаревић, Урош Џонић и други.

Завршавајући своја излагања г. Кнежевић је опет подвукао прилике и услове под којима се тадашња наша књижевност развијала, дајући, уједно, вредност и значај ове књижевности.

Касациони суд потврдио пресуду изречену над Владимиром Панићем за убиство глувонемог брата

Владимир Панић живео је са својом браћом у задрузи у селу Вел. Јовановци. На дан 27 децембра 1940 године око 18 часова, за време док се постављало сто за вечеру нишшо је из села млађи брат Владимиров, глувоњеми Велько. Свађа се изродила око неке лампе, а цео је неспоразум настао услед тога, што глувонеми није разумевао добро разговор, те је мислио да је посека коју је Владимир упутио својој жени, намењена њему.

Због тога је Велько разљућен подигао троношац на Владимира и пошао према њему, али су их укућани раздвојили. После краћег времена Велько се поново подигао и пошао поново са троношцем ка своме брату Владимиру, који је одмах устао и другим троношцем снажним замахом ударио Велька по глави, која је ком облила. Услед удара Велку је напрсла лобања и због великог крвног подлива на мождани опни и притиска на мозак наступила је сутрадан смрт код покојног Велька.

Окружни суд у Пироту огласио је оптуженог Владимира Панића кривим за дело лишења живота из § 167-1 кр. закона и с обзиром на околности под којима се догађај десио осудио га на пет година робије и губитак часних права за две године.

Против ове пресуде бранилац оптуженог је уложио ревизију, предлажући углавном на томе, да је дело извршено у нужној одбрани.

Али Касациони суд није уважио ове наводе одбране, већ је пресуду у целости потврдио, пошто је призна браниоца оптуженог одбацио као недопуштен, јер исти није у законском року разрађен.

З. Б.

У источном делу Загреба подигнута станица за прву помоћ

Загреб, 11 март

Пододбор Црвеног крста у Загребу у друштву са Фото-клубом приређује у Радничкој комори забаву чији ће се приход употребити за подизање станице за прву помоћ у источном делу града, јер тамо нема никакве ни амбуланте ни станице мада су несреће прилично честе.

Загребачка полициска хроника

Загреб, 11 март

На Сајмишту је непознати крадљивац украо пар црних свилења трговцу Ивану Филиповићу. Свиле вреде 9.000 динара. Оште њени је поднео тужбу.

*

У Кланичној улици 58 непознати крадљивац је из подрума одњео подрумске ствари у вредности од 300 динара.

*

Столарском помоћнику Стјепану Бребеку у гостионици „Канада" украден је зимски капут у вредности од 500 динара.

*

Ноћном чувару Франу Берендком из сандука у коме је држао одело и веш украдено је 600 динара.

*

Из стана Славка Штефетића непознати разбојници су украли разног рубља у вредности од 1.000 динара.

ПРИВРЕДА И ФИНАНСИЈЕ

„Статистика индустрије Краљевине Југославије"

Према најновијим подацима, у нашој земљи има 4.257 фабрика

Једна корисна публикација Одељења за индустрију и занатство Министарства трговине и индустрије

К г. др. Мишић

„Предајући јавности прву публикацију статистичке службе Одељења за индустрију и занатство подручног ми Министарства о индустрији Краљевине Југославије са адресаром, уверен сам да тиме чинимо значајан прилог нашој привредној статистици", — вели министар трговине и индустрије г. др. Иван Андрес у уводној речи за „Статистику индустрије Краљевине Југославије", која је ових дана изишла из штампе, а чије је прве стране довољно прегледати да би се увидело колико су горње речи ресорног министра скромне у односу на стварну вредност онога што је статистичка служба Одељења за индустрију и занатство пружила, објављујући резултате свога рада. Треба се само сетити да ми до сада уопште нисмо имали једну овакву публикацију, један потпун статистички табеларни преглед наше индустрије, а поготову не у издању установе која је једина позвана да каже званичну, аутентичну и ауторитативну реч о нашој привреди, а посебно о једној њеној грани — о индустрији. Зашто је то тако било, не може се у неколико речи објаснити, а можда сада није ни актуелно, поготову стога што ова публикација Министарства трговине и индустрије у целости рехабилитује сва досад неиспуњена очекивања. И то, рехабилитује их као публикација уопште, и као успела публикација још више.

Министар г. др. Иван Андрес

Суд о систематици, срећености, исцрпности и тако даље „Статистике индустрије Краљевине Југославије", у једној речи изражен је: позитивно. Више није ни потребно рећи. За широке читалачке кругове, као и за оне којима приказ треба да послужи као стварна порука ове књиге, корисније ће бити да се изнесу неки подаци из новообјављене „Статистике индустрије Краљевине Југославије".

ПРЕГЛЕД ОСНОВНИХ И ПОВРЕМЕНИХ ПОДАТАКА

Министарство трговине и индустрије, односно статистичка служба његовог Одељења за индустрију и занатство има своје критеријуме о разграничењу индустрије од занатства. Помоћу тих критеријума, изгледа је да у нашој земљи постоји 2.90 индустријских фирми са 4257 творница. (Према терминологији „Статистике" и стручне литературе" под творницом се подразумева техничко постројење способно да производи један или више технолошки сродних производа, који према нашим економским приликама могу бити предмет самосталне индустриске производње"). То је главни, почетни податак ове „Статистике индустрије". На основу тог података приказани је читав низ нових или комбинованих података, на неколико неопходно потребних општих и детаљних нивоа и варијаната. Велики део свих тих података односи се на 1938. као последњу статистичку годину.

Из ове табеле се види да је распоред броја творница по бановинама овакав: на територији Управе града Београда налази се 327 творница, Дравске бановине 912, бановине Хрватске 1242, Врбаске 89, Дринске 247, Зетске 62, Дунавске 1041, Моравске 169 и Вардарске 168.

Из друге табеле види се како су ове творнице распоређене по гранама индустрије. Тако, екстрактивна и везивног материјала има 96 творница, металуршка 43, прераде метала 283, керамике и стакла 234, дрвна 622, хартије (са штампаријама) 139 хемиска 241, прехрамбена и пољопривредна 1.574, текстилна 491, кожа и крзна 109, електричне централе 607 и остале 18.

Иначе, капитал којим располаже наша индустрија износи 12.253.599.000 динара, вредност производње 18.785.492.000 динара, а погонска снага 871.155 КС, са 196.930 просечно упослених радника, према 300.613 расположивих радних места.

Распоред броја творница по историским областима је следећи: Словенија 912, Хрватска и Славонија 1.181, Далмација 180, Босна и Херцеговина 299, Војводина (без Срема) 818, Србија (пре 1912 године) 718, Јужна Србија 127 и Црна Гора 22.

По народности власништва и управе, творнице су овако распоређене: чисто југословенска 3.922 творнице, чисто страна 183, претежно југословенска 346, претежно страна 318, 5% југословенска — 50% страна 48

Индустрија	до 1918	1919 - 1938
Екстрактивна и везивног материјала	48	44
металуршка	23	14
Прераде метала	82	189
Керамике и стакла	140	77
Дрва	270	365
Хартије (са штампаријама)	84	76
Хемиска	90	138
Прехрамбена и пољопривредна	708	592
Текстилна	118	367
Кожа и крзна	47	61
Електричне централе	241	315
Остале	4	13
Свега	1831	2193

Све табеле из овог дела „Статистике индустрије Краљевине Југославије" поткрепљене су процентуалним излагањима, дијаграмима и картограмима.

ПОСЕБНИ ПОДАЦИ

Овај део садржи, такође користан, детаљнији преглед општих података. Нарочито је информативна 25 табела (рађена по систему драгоцене 19 табеле), у којој су изнети подаци о творницама, капиталу, радним местима и погону у три области (Дравска бановина, бановина Хрватска и остале бановине) и то по гранама и подгранама индустрије.

Тридесета табела (по народности) заузима 12 страна, па је према томе и највећа табела у целој књизи.

Група табела са подацима о годинама оснивања дата је на 14 страна, па се већ из тога да закључити како је велики број корисних обавештења изнет у њима.

Поред тога, од 74 до 93 стране дати су специјални прегледи творница, капитала, радних места и погона посебно.

ПОВРЕМЕНИ ПОДАЦИ

У 4 велике табеле, ни фолио, „Статистика индустрије Краљевине Југославије" приказује податке о особљу запосленом у 1938 години, на дан 31 марта, 30 јуна, 30 септембра и 31 децембра.

Ови подаци имају такође своју посебну вредност. Они су врло детаљни и прегледни, те могу да послуже свима који се интересују за ова питања, било као теоретичари било као практичари.

Дискусија у Хришћанској заједници младих људи

У среду 12 овог месеца одржаће се дискусија у оквиру студентске организације Хришћанске заједнице младих људи. На дневном реду је питање: „Може ли се зауставити пропадање човечанства"? Уводне реферате одржаће г-ца Божанка Костић, студент теологије, и г. Драгиш Стефановић, студент права. Дискусија ће почети у 7.30 часова увече у просторијама Заједнице. Приступ је слободан.

Румунска штампа о прогласу г. Антонеска

Букурешт, 11 март

ДНБ јавља:

Румунски листови објављују под крупним насловима проглас, који је управљач државе генерал г. Антонеску упутио румунском народу поводом недавно извршеног плебисцита.

У овом прогласу управљач државе г. Антонеску нарочито под влачи потребу заједничког рада и сарадње свих стваралачких снага земље.

Листови нарочито подвлаче оне делове проласа у којима управљач државе генерал г. Антонеску истиче патриотизам и јединствени дух свих Румуна, па на крају кажу:

„И они Румуни који нису дали поверење управљачу државе моћи ће — како је то рекао и сам управљач — да се дођиње увере о стварном и конструктивном раду нове Румуније".

БЕОГРАД

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 премијера крупне бечке продукције о бурном и темпераментном животу старог Беча, која је играна и певана уз мелодије дивних оперета од Штрауса, Милекера и Супе-а

Краљ ОПЕРЕТЕ ВИЛИ ФОРСТ

Судбине чувене бечке филхармоније

Марта нумерисана — Препродаја од 10 часова

КОЛАРАЦ-ВРАЧАР

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 — у 2, 4 и 6 Скупоцена и раскошна премијера која са дубоком елеганцијом прикazuje дубоки и дела бесмртног музичког генија Волфганга Амадеуса Моцарта

МОЦАРТ

(ВЕЧНИ МЕЛОДИЈЕ)

КОНЧИТА МОНТЕНЕГРО ЂИНО ЧЕРВИ

Код ВРАЧАРА од 21.15 сваки петак вашег омиљеног програма емитираће трубе „КИШОБРАНЦИ"

КАСИНА

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30 часова Грандиозна Метро Голдвин премијера о невиђеним петролејским пожарима и страшној осветі једног обезумљеног

РАСКИДАНИ ОКОВИ

Напета и снажна драма о „легији очајања", препуна узбудљивих призора и сензационалних доживљаја. — У главној и најважној улози своје славне каријере чувени

ЕДВАРД РОБИНСОН

РУТ ХАСЕЈ — БОБ ВАТСОН

Сачувај какав ће ре нашти у Београду! Чим је објављен претпродаја одмах је мање од пола уложене продате за представе! Због изванредног интересовања четири најјача и најсавременија биоскопа „Београд", „Коларац", „Касина" и „Врачар" приказаће од петка исто времено најскупљи, најлепши и најмонтажнији филмски шлагер свих времена

КВАЗИМОДО-ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ

У главним улогама највећи глумци света ЧАРЛС ЛАУТОН као Квазимодо и лепа МОРИН О' ХАРА као лепа Есмералда. — Представе увијене за велику гала премијеру у биоскопу „Београд" у четвртак 13 ов. мес. у 9.30 увече про дају се од 10 часова на каси биоскопа.

КОЛОСЕУМ

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 увече приказује величанствену параду славних филмских старова

Szörényi Evu — Páger Antala — Mezei Mariu — Csortos Gyulu — Berky Lili — Rózsabegyi Kálmána Maly Gerő i Gozon Gyulu.

који наступају у филмском ремек делу

ДЕВОЈАЧКИ СНОВИ

(Egy lány álmodul)

према позоришном комаду „URILANY" од славног ки-мжевника ZILAHY LAJOS-A

УКРОВ

KABOS GYULA

у шлагер премијери

НОВА РОЂАКА

(Uj Rokon)

према чувеном роману од Csatho Kalmana

ЛУКСОР

Доња сала — у 3, 5, 7 и 9.30 ПРЕМИЈЕРА уређене шлагер комедије

7 ГОДИНА НЕСРЕЋЕ

Да ли разбијено огледало увек доноси несрећу? Одговор ће вам дати овај филм. — У гл. ул.: веселе комедијанти

ХЕНС МОЗЕР ТЕО ЛИНГЕН И ВОЛФ АЛБАХ РЕТИ

Горња сала у 3.15, 5.15, 7.20 и 9.20

ЊЕН ЖИВОТ

ПАУЛА ВЕСЕЛИ

УРАНИЈА

ДАНАС у 3, 5, 7.10, 9.30

Премијера првог и јединог руског филма у природним бојама, чувеног дела руског сатиричара

Н. В. ГОГОЉА

СОРОЧИНСКИ САЈАМ

Сорочинская јармарка

Симфонија руских песама, игара, музике и боја. Гл. ул. играју:

ВАЛЕНТИНА ИВАШЕВА, А. КОРОТКЛЕВИЋ

ПРОДАЈА УЛАЗНИЦА 9.30 — 12.30 и од 2.30 по подне.

НАСТАВА

У ШКОЛИ ЈЕЗИКА мет. **БЕРЛИЦ**, Пашићева 1. Тел. 26-305, научићете најсигурније и брзо немачки, италијански, француски, енглески, српски за странце итд. За унутрашњост дописи вашем. Поред тога излази месечни стручни часопис „Немачки у читељ". Стенографија. Дактило графија. Преводи. Преписи. Умножавања. 120975

Алкохол
96%
и
Шпиритус за гориво па веће и мање количине куди најјевтиније
Трговина
КООПЕРАТИВА
Београд, Дечанска 5. 127884

Студент технике, дугогодишњи инструктор спремао би ученике гимназије свих разреда, првенствено из математике и језика. Успех загарантован, хонорар скроман, пробни час бесплатан. Тражити Ђорђа, тел. 25-980. 128932

ВЕЛИКО ОРАХОВО СТАБЛО
продаје се. Питати у Ђорђа Вашингтона 21

СЛУЖБА

БАШТОВАН за рад преко дана, који стручно добро познаје неговање цвећа и воћа, може добити одмах место. — Јавити се Топчидерски Венац бр. 20.

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОНИКА ЗГРАДА за Београд, Земун и Панчево налази се у Браћа Југовића улици број 16, које препоручује власницима зграда да су чла нови Удружења најспремнији и гарантовано најсигурнији за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне, телефон број 27-951

РАКИЈА И ВИНО
Шљивовица, препеченица, клековача, комовица и права далматинска траварица ракија.
Вина свих врста жупског и далматинског од 100 литара па на више и на вагоне куди по најнижој дневној цени.
Трговина мањем на велико
БОЖИДАР Д. МАРКОВИЋ
Краљево, тел. 43. 128653

Купујем: сваковрсно старо злато, сребро, накит, радио апарате, шивање и писаће машине, одела, намештај, заложнице банакже **Марковић**, Ђорђа Вашингтона 46, Београд. На позив долазим. 128897

РУДНИК МАГНЕЗИТА
са пећима, зградама и целокупним инвентаром продајем, дајем под закуп и примам ортака који је способан да води посао.
Само озбиљни нека се јаве на **Кооперативу**, Београд, Дечанска 5. 128695

„ПРОГРЕС"
штампарија и печаторезница
БЕОГРАД
Брајкова (Дворска) 13, дв. „Лира"
Тел. 27-339

ПИСАЋЕ МАШИНЕ
рачунајуће машине, шлаир пера фото апарате итд.
ОПРАВЉА са гаранцијом
МИХ. МИЛИВОЈЕВИЋ,
први механичар, тел. 22-045
Змај Јовина 1 у палати Ратничког дома. Добро очуване писаће машине купује и оправље најповољније 127521

РАЗНО

Филм од 8 снимака од 28 шајнера 6×9=12.— динара. Добија се у радњи Динић, Ниш.

ТРАВАРИЦА ракије, Далматинска, чувена са 15 разних лековитих трава. Стовариште подрум ЈАДРАН - телефон 42-120, добива се оригинал паковано у свим бољим радњама 119991

Ученицу шегрта из боље куће треба одмах кројачица Јелена Томић, Дечанска 23 II спр. I степенице. 128794

Намештеник, тражи намештење, који је био кроз низ година намештеник у великом предузећу, као подворник, складиштар, плацмајстор и експедитор горивог, грађевног материјала - дрва. Поверљив и поуздан са одличном спремом. Адреса у Администрацији листа. 128936

Штедно - грађевинска Задруга „Свој дом" тражи интересенте који би уступили **плац** за изградњу великих зграда на задружној основи. Понуде се шаљу: Задруги „Свој дом" — Мишарска бр. 9, Београд. Телефон: 23-249, заједно са описом, скицом терена и условима. 128941

КУПУЈЕМ МАЊУ КУЋУ
или празан плац за зидање у Врњачкој Бањи око хладног извора. Писати Администрацији „Правде" под „Хладан извор". 128911

УДАЈА И ЖЕНИДБА

Госпођа од 29 год., са сином од 6 год. тражи материјално осигураног господина до 40 год. удаје ради, који би јој био веран друг у животу и добар отац детету. Писати на администрацију под „Прва срећа".

Озбиљан господин жели познанство млађе симпатичне даме брака ради. Понуде преко „Правде" на „Добар". 128803

Заступство нове модерне фабрике сувомеснатих производа
Станишића и Јовановића
Велика Плана
примио сам. Препоручујем првокласне сувомеснате производе, примам поруџбине за Београд, Земун и Панчево
МИЛОШ РАПАИЋ,
трговац, Београд, Зелени Венац, пијаца, телефон: 30-893. 128942

СТАНОВИ

Модерна и хигијенска пекара у улици Банатској 14 испод Малог Калемегдана, са две пећи јаког капацитета уз минималну потрошњу дрва, издаје се одмах. 128855

Продаје се стан у етажној својини Вранкова улица 23 (палата Шумадија) мецанин; три собе, предсобље, кујна, купатило, у плочицама, и друго. Централно грејање, термичка струја. Посредници искључени. Обратити се на администрацију под „Етажна својина".

ПЛАЦ у улици Јована Петковића (циглана Брунцлик) од 410 м². лице 15,50 м. за зидање четвороспратнице, продаје се одмах. Цена 450.000 дин., у готову и 100 хиљада повољан хипотекаран дуг. Озбиљни купци да се јаве сопственику на тел.: 26-518 128799

ПРОДАЈА

Продајем кућу са воћњаком и виноградом у Рипњу од 3 одељења и подрума. Упитати Гамбић, Гарашанинова 13, партер, десно. 128859

Просторије за радионицу величине око 120 квадратних метара потребна за одмах. Понуда „Правди" под „Радионица". 128930

Поседујем 2110 јутара узорног газдинства у потиском делу Баната. Богат салаш са импозантним каштељем на дивном положају. Хитно продајем, цена по јутру 18.000 динара. Обавештења даје Миленко Силајџић, посредник, Стари Вечеј, Бачка 128920

Продајем 4 јутра првокласне земље оранице у атару општине Ашања (Голек) Срем. За цену и услове обратити се Петру Берецу у Платичеву, Срем.

НАЈВЕЋИ И НАЈЛЕПШИ ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОП

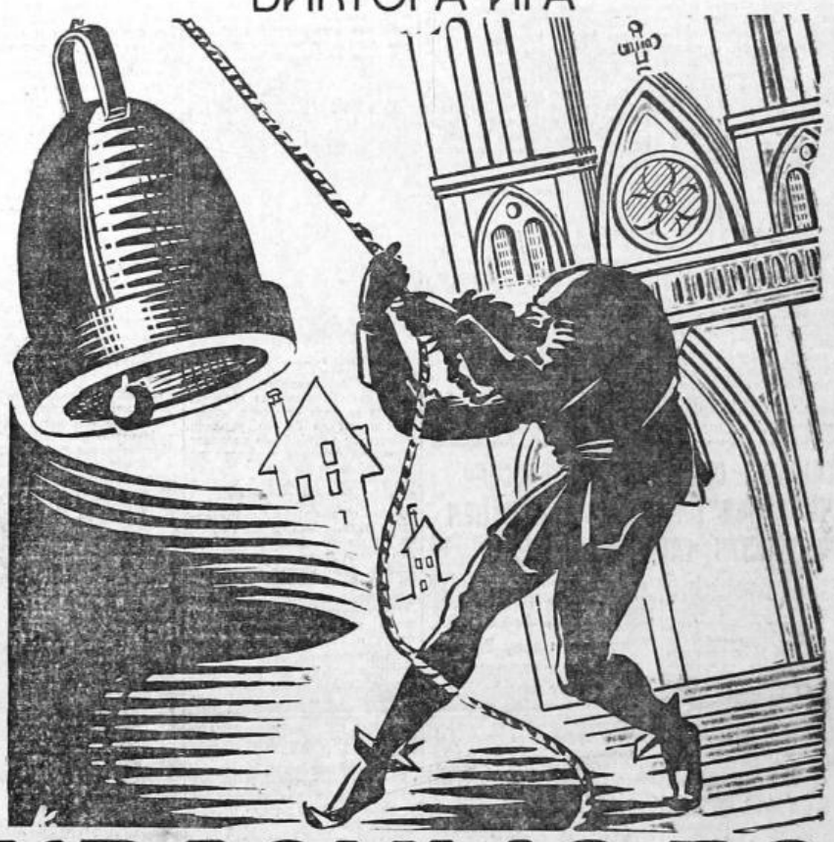
БЕОГРАД

ПРИРЕЂУЈЕ У ЧЕТВРТАК У **9.30** УВЕЧЕ

ВЕЛИКУ ГАЛА ПРЕМИЈЕРУ

репрезентативног америчког шлагера чије је снимање после напорног двогодишњег рада коштало 180.000.000 динара, израђеног према истоименом роману бесмртног француског писца

ВИКТОРА ИГА

КВАЗИМОДО ЗВОНАР
Богородичине цркве

Грандиозно монументалан филмски роман, дивног и узбудљивог садржаја протканог снажним призорима и величанственим инсценацијама у коме креира своју највећу и најуспелију улогу до данас славни уметник

ЧАРЛС ЛАЈТОН

као грбави Квазимодо и дивна

МОРИН О' ХАРА као лепа ЕСМЕРАЛДА

ЗБОГ ОГРОМНОГ ИНТЕРЕСОВАЊА КОЈЕГ ЈЕ ИЗАЗВАЛА ОБЈАВЉЕНА ПРЕМИЈЕРА У БИОСКОПУ БЕОГРАД, ЈЕР ЈЕ ИСТОГ ДАНА ПРОДАТО ВИШЕ ОД ПОЛОВИНЕ УЛАЗНИЦА, ПОСЛЕ СВЕЧАНЕ ПРЕМИЈЕРЕ, ОВО РЕМЕК ДЕЛО ПРИКАЗАЋЕ ИСТОВРЕМЕНО СВА

НАЈУГЛЕДНИЈА ПРЕСТОНИЧКА БИОСКОПА

4 БЕОГРАД - КАСИНА КОЛАРАЦ - ВРАЧАР

Претпродаја преосталих улазница сваки дан на каси биоскопа од 10 час.

Монопол „R. K. O. - ASTRA" филм

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, ЂОРЂА ВАШИНГТОНА 21. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока посетиће Берлин и Рим

Јапански цар примио је г. Мацуоку пред његов одлазак за Европу

У пратњи г. Мацуоке налазе се истакнуте личности министарства иностраних послова, војске и морнарице

Г. Мацуока полази из Токиа сибирским експресом 17 марта

Токио, 11 март

ДНБ јавља:

Званично се саопштава да ће министар иностраних послова г. Мацуока после свог кратког боравка у Немачкој, посетити и Италију и да ће том приликом лично изјавити своју радост Вођи Рајха г. Хитлеру и г. Мусолинију због закључења Тројног пакта.

Министар г. Мацуока приликом своје посете Европи моћи ће лично да се на надлежним местима обавести о приликама у Европи.

У пратњи г. Мацуоке налазиће се девет утицајних личности из министарства иностраних послова, као и по један претставник јапанске војске и морнарице.

АУДИЈЕНЦИЈА Г. МАЦУОКЕ

Токио, 11 март

ДНБ јавља:

Јапански цар примио је данас у специјалну аудијенцију министра иностраних послова г. Мацуоку пред његов пут за Европу. Министар г. Мацуока реферисао је цару о завршетку конференци је за мир између Француске Индокине и Тајланда.

Министар иностраних послова г. Мацуока отпутоваће сибирским експресом 17 марта преко граничне станице Манчули у Манџурији.

Како јавља Агенција Домеј, поред Берлина, министар г. Мацуока вероватно ће посетити Рим и Москву.

БЕРЛИН О ЕВРОПСКОЈ МИСИЈИ Г. МАЦУОКЕ

Берлин, 11 март

(Телефоном)

Доласку јапанског министра иностраних послова Јапана г. Мацуоке у немачку престоницу овдашњи страни кругови придају нарочит значај, пошто у скорој прошлости јапански министри нису долазили у Европу.

Г. Мацуока долази у Берлин преко Москве. Како се сазнаје, он ће на пропутовању кроз Москву имати један крађи састанак са претставником комесаријата за спољне послове или лично са г. Молотовим. Тој чињеници овдашњи политички кругови придају значај с обзиром на развој дипломатских односа на Далеком Истоку, где Совјетска Унија има интересну сферу која се додирује са интересном сфером Јапана, као потписника Тројног пакта.

Овдашњи дипломатски кругови сматрају за могуће да ће овом приликом г. Мацуока изложити г. Молотову гледиште Јапана на проблем Далеког Истока у вези са акцијом Велике Британије и Сједињених Америчких Држава. Г. Мацуока би желео да заинтересује Совјетску Унију за развој ове акције и да приволи совјетске државнике за једну заједничку акцију која би била упрена против акције Сједињених Држава и Енглеске.

Какво становиште има по том питању Москва није извесно. Имајући у виду писане московске „Правде" о спољној политици Совјетске Уније, верује се да овом питању и совјетски државници поклањају велику пажњу, али какво би ангажовање Совјетске Русије по гледишту Јапана било, у Москви не саопштавају.

Г. Мацуока

Главни предмет разговора који ће г. Мацуока водити и у Европи, у Берлину, а можда и у Риму, јесте заједнички став према политици г. Рузвелта.

С обзиром на дебату у америчком Сенату и на припреме које америчка влада врши и на Тихом и на Атлантском Океану, створена је потреба да се Јапан консултује са осталим потписницама Тројног пакта. Чињеница да г. Мацуока путује авионом показује да ситуација не дозвољава одлагање овог консултовања. Г. Мацуока треба да стигне у немачку престоницу у току ове недеље или бар првих дана идуће недеље. Он ће, како се сазнаје, вечерас кренути из Токиа, ако не наступе нови моменти у преговорима за мир између Сијама и Индокине, који треба данас да доведу до потписивања једног пакта о окончању рата између ове две земље.

Ј. П.

ЈАПАНСКА ШТАМПА О ПУТУ Г. МАЦУОКЕ

Токио, 11 март

ДНБ јавља:

Јапански листови подавале значе да пута министра иностраних послова г, Мацуоке. у Берлин и Рим. Листови посебно истичу да ће г. Мацуока путовати после успешно извршених конференција у Токију, које су довеле до мира између Тајланда и Индокине.

ОДЛАЗАК Г. МАЦУОКЕ ЗА БЕРЛИН

Токио, 11 март

ДНБ јавља:

На новинарској конференцији која је одржана у Токиу изјављено је да ће министар иностраних послова г. Мацуока отпутовати сутра увече преко Манџукуа за Москву, одакле ће продужити за Берлин возом.

ЗНАЧАЈ ПУТА Г. МАЦУОКЕ

Рим, 11 март

Стефани јавља:

Агенција Стефани јавља:

У Риму се подвлачи велики значај пута г. Мацуоке, јапанског министра иностраних послова, а нарочито морални значај, пошто је ово први пут да један јапански министар иностраних послова путује у Европу ради размене гледишта са својим колегама из осовине. То долази после закључења Тројног пакта, који има не само карактер пакта о савезу него такође и пакта о потпуној сарадњи на политичком, културном привредном и моралном пољу. Три народа, која имају истоветно држање, према англосаксонцима, труде се да енергијом младих народа само успоставе један нови ред и трајан мир, заснован на правди за све земље. Сем тога, треба под руби да наговештавање једне живље и присније сарадње између нација потписница Тројног пакта пада право у часу када долази до потпуне сарадње односно усвајања закона о помоћи Енглеској од стране Сједињених Америчких Држава, које заузимају став зараћености према силама осовине. То значи да док се на страни Енглеске стварстава техничка и производачка моћ Сједињених Америчких Држава, дотле појачање веза које постоје између сила Тројног пакта распоставља равнотежу у корист осовине. Сем тога, треба узети у обзир огромне тешкоће на које ће наићи помоћ упућена из Америке нарочито када се има у виду контраблокада коју врше ваздухопловне и поморске снаге осовине. Међутим, живља сарадња Јапана са Италијом и Немачком значи да ће Сједињене Америчке Државе морати увек водити рачуна о значају јапанског фактора у Пацифику и о огромној војној и поморској моћи јапанског народа као и о томе да се у Европи сви народи сврставају око сила осовине.

О ПУТУ Г. МАЦУОКЕ

Рим, 11 март

Агенција Стефани јавља:

Званично се саопштава да ће јапански министар иностраних послова г. Мацуокаускоро посетити Италију. Г. Мацуока, који стиже у Европу преко Совјетске Уније, задржаће се неколико дана у Берлину и Риму у циљу размене гледишта са Вођом Рајха г. Хитлером и претседником владе г. Мусолинијем. У току размене гледишта биће проучена питања која се односе на сарадњу између трију сила Тројног пакта.

Г. Мацуока ће стићи у Рим прних дана месеца априла.

КНЕЗ КОНОЈЕ ЗАСТУПАЋЕ Г. МАЦУОКУ

Токио, 11 март

Д. Н. Б. јавља:

За време пута г. Мацуоке по Европи, претседник владе Кнез Коноје преузеће министарство иностраних послова.

Верује се да се министар г. Мацуока неће вратити пре 20 априла у Токио.

ПРЕД ПОСЕТОМ Г. МАЦУОКЕ РИМУ

Рим, 11 март

Д. Н. Б. јавља:

Службено се саопштава да ће јапански министар иностраних послова г. Мацуока стићи у Рим почетком априла.

САВЕТНИК Г. ШМИТ СТИГАО У МАДРИД

Мадрид, 11 март

ДНБ јавља:

Шеф одељења стране штампе при министарству иностраних послова Рајха саветник г. Шмит стигао је свечо на мадридски аеродром.

На аеродрому саветника г. Шмита дочекали су заступници ДНБ-а, Трансокеана, Фабре, Ефе и Стефани, као и генерални директор шпанске штампе г. Ерсиа.

ИТАЛИЈАНСКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

На грчком фронту, на сектору девете и једанаесте армије делатност патрола и локалне акције

Напад на сектору Џарабуба у Северној Африци одбијен

У Источној Африци, на северном фронту жива активност патрола

Јужноафричко ваздухопловство бомбардовало аеродроме у Италијанској Сомалији

Негде у Италији, 11 март

Агенција Стефани јавља:

Службено саопштење број 277 Главног стана италијанских оружаних снага гласи:

„На грчком фронту: у секторима 9 армије патролне акције. У сектору 11 армије артилериска активност и локалне акције пешадије.

„Наши авиони бомбардовали су поморску базу Ла Валет на Малти.

Авиони немачког ваздухопловног корпуса, летећи сасвим ниско, изнад једне базе на Малти, тешко су оштетили два велика хидроавиона.

„У Северној Африци: одбијен је нови непријатељски напад на Џарабуб.

„Немачки авиони извршили су напад са мале висине и изазвали пожар неколико борних кола и непријатељских механизованих средстава у Киренаики. Наше ловачко ваздухопловство оборило је један авион типа „Бленхајм".

„У Источној Африци: на северном фронту жива активност патрола. Наше ваздухопловство, летећи сасвим ниско, извршило је напад на јак одред британских механизованих средстава, од којих је погођено и спаљено око 30.

„Непријатељски авиони, који су настојали да се приближе једној од наших ваздухопловних база, нападнути су и натерани у бегство од стране нашег ловачког ваздухопловства, које је успело да обори један бомбардер типа „Бленхајм".

БРИТАНСКИ ГУБИЦИ НА МОРУ

Берлин, 11 март

ДНБ јавља:

Недавно је британски адмиралитет објавио податке о британским губицима на мору. Према тим подацима, Британци су изгубили до сада 41 разарач. Међутим, то саопштење ништа не говори о два разарача која су потопљена 7 марта. Према томе, укупно је до сада уништено 43 британска разарача.

АКЦИЈА НЕМАЧКИХ АВИОНА

Негде у Италији, 11 март

Агенција Стефани јавља:

Ваздухопловни сарадник Агенције Стефани јавља да су италијански и немачки авиони у току ноћи предузели нове акције против поморских и ваздухопловних база на Малти.

Италијански и немачки авиони извршили су своје задатке упркос жестоке противавионске паљбе.

НАПАДИ НЕМАЧКИХ АВИОНА НА ПОРТСМУТ

Берлин, 11 марта

ДНБ јавља:

Више ескадрила немачких борбених авиона извршиле су у току прошле ноћи напад на Портсмут.

Како ДНБ сазнаје, напад је био врло успешан. Погођени су докови и лучка постројења. О сим тога, појавио се велики број жар као и већи број мањих.

НЕМАЧКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Ваздушни напади на луку Портсмута и на бродове у близини Бристолског Канала

У Северној Африци бомбардоване концентрације противничких трупа

Берлин, 11 март

Д. Н. Б. јавља:

Немачка врховна команда саопштава:

„У току јучерашњег дана јединице немачких ваздухопловних снага предузеле су успешне нападе на Велику Британију.

„Приликом напада које су извршили немачки авиони прошле ноћи на луку и на лучка постројења Портсмута изазвани су велики пожари. Напад је трајао неколико часова. Разорена су лучка постројења и важнији објекти.

„У близини југоисточне енглеске обале и код Бристолског Канала немачки авиони напали су више трговачких бродова. Погођено је неколико бродова док су два трговачка брода тешко оштећена.

„Приликом напада на аеродром Хаукинг разорени су хангари и споредне зграде. Исто тако уништено је више авиона на земљи.

„Јаке ескадриле немачких авиона предузеле су напад на острво Малту. Нарочито јаки напади били су на луку Ла Валету и на аеродром Лука. Бомбе средњег и тешког калибра изазвале су велике штете

„У Северној Африци немачки авиони напали су концентрације британских трупа и колоне моторних возила. Напад је био врло успешан. Уништено је више оклопних кола и осталих борних кола, док је много оштећено.

Непријатељски авиони извршили су у току прошле ноћи напад на један град у Западној Немачкој. Бачено је више бомби али није нанета никаква штета важним војним циљевима. Порушено је више зграда за становање. Исто тако тешко је оштећена једна болница.

Неколико цивилних лица је погинуло док их је више рањено".

НАПАД НЕМАЧКИХ АВИОНА НА ЛА ВАЛЕТУ

Берлин, 11 март

Д. Н. Б. јавља:

У току јучерашњег дана немачки авиони предузели су снажне нападе на лучка постројења у Ла Валети и на аеродром Лука.

Приликом напада на Ла Валету погођено је више докова и пристаништних зграда.

На аеродрому Лука изазвано је више пожара.

У Северној Африци немачки авиони напали су моторизоване колоне и концентрације британских трупа у позадини.

У подне у Токиу потписан мир између Сијама и Француске Индокине

Токио, 11 март

ДНБ јавља:

Данас по подне у службеном стану претседника јапанске владе кнеза Коноје извршиће се свечано потписивање споразума о миру између Тајланда и Француске Индокине.

ОДРЕЂЕНЕ ГРАНИЦЕ СИЈАМА И ИНДОКИНЕ

Токио, 11 март

ДНБ јавља:

У заједничком комунике који су потписали претставници Јапана, Француске и Тајланда, после закљученог мира до кога је дошло посредством Јапана, утврђене су нове границе између Тајланда и Француске Индокине.

У комуникеу се саопштава да Француска Индокина уступа Тајланду Пакла] дистрикт, као и области западно и северозападно и југозападно од Камбоџе, које су раније припадали Тајланду. Све ове области биће демилитаризоване.

Острва која се налазе на ушћу реке Меконг, Конг и Коне, а која су до сада била под суверенитетом Тајланда, долазе под управу Француске Индокине и Тајланда. Са своје стране Јапан гарантује неповредивост утврђених граница, док ће Француска и Тајланд са своје стране изјавити готовост да поштују интересе као и да ће задржати коректно држање према Јапану.

КОМИНИКЕ О ПРЕГОВОРИМА ИЗМЕЂУ ТАЈЛЕНДА И ФРАНЦУСКЕ ИНДОКИНЕ

Токио, 11 март

Д. Н. Б. јавља:

Информациони отсек јапанске владе издао је комуникеа по водом закључења преговора о миру између Француске Индокине и Тајланда. Са своје стране Јапан гарантује неповредивост утврђених граница, док ће Француска и Тајланд са своје стране изјавити готовост да поштују интересе као и да ће задржати коректно држање према Јапану.

КОМИНИКЕ О ПРЕГОВОРИМА ИЗМЕЂУ ТАЈЛЕНДА И ФРАНЦУСКЕ ИНДОКИНЕ

Токио, 11 март

Д. Н. Б. јавља:

Информациони отсек јапанске владе издао је комуникеа по водом закључења преговора о миру између Француске Индокине и Тајланда. Са своје стране Јапан гарантује неповредивост утврђених граница, док ће Француска и Тајланд са своје стране изјавити готовост да поштују интересе као и да ће задржати коректно држање према Јапану.

Сви уступљени крајеви биће проглашени за демилитаризоване зоне у којима ће власти Француске Индокине и Тајланда бити потпуно равноправне и заједнички управљати. Тајланд се обавезује да се стара о гробовима Краљевске куће Луанг - Прабанг, који се налазе у уступљеним областима Луанг - Прабанг.

У другом параграфу наводи се да ће граница која се протеже од реке Меконг са острвима Хонг и Коне бити под заједничком управом Француске и Тајланда.

У вези са закљученим споразумом, измењена су писма између Јапана са једне стране и Француске и Тајланда са друге стране у којима се подвлачи да ће заинтересоване стране за држати и даље свој пријатељски став према поретку у Источној Азији и да ће заједнички радити за добро Јапана, Тајланда и Француске Индокине.

Нови румунски посланик у Токиу

Букурешт, 11 март

ДНБ јавља:

Јапански посланик у Букурешту приредио је у част новоименованог румунског посланика у Токију генерала г. Ђагулескуа пријем.

На пријему је одржано неколико говора, у којима је истицано приступање Румуније Тројном пакту.

Предавање архитекте г. Ивана Здравковића у Инжењерском Дому

Реална сусвојина на зградама

Потребно је да се и код нас, изменом законских прописа, омогући ова сусвојина

У просторијама Инжењерског дома архитекта г. Иван М. Здравковић одржао је предавање са темом „Реална сусвојина на зградама". Предавање је саслушао већи број наших стручњака и заинтересованих лица са живом пажњом.

У почетку свога излагања предавач истиче потребу доношења једног закона који би овоме проблему нашег друштвеног живота дао конкретну форму и стварну вредност. Предавач је рекао:

— Клуб инжењера-архитеката који је ово питање поставио у правом реду помишља на потпору нашег новог министра правде г. др. Михаила Константиновића, који ће као правник са пуно стручности и разумевања овога питања моћи да проучи предлог и да га, ако нема никаквих оправданих препрека, озакони и потпише. Тиме би грађанима наше земље учинио велику услугу.

Потребно је донети закон који би имао да регулише односе између већег броја сопственика једне зграде. Тај однос треба је регулисати законом, а не приватним уговорима и такве зграде треба да се зидају на законској основи, а не на за дружној.

Ово питање је претежно правничко, те ће бити решено онда кад његова правна страна буде решена.

У свом даљем излагању предавач је рекао:

Сусвојина је по својој суштини потпуна, апсолутна власт над објектом сусвојине. Стога је оправдано старо римско начело: „Дуорум ин солидум доминиум ессе нон поссе", рекао је затим предавач. Две сусвојине на истом објекту, то је логична и стварна немогућност, једна сусвојина другу искључује, јер једна апсорбује сама за себе све сусвојине — атрибута сусвојине, те је немогуће да их остане и за другу сусвојину.

Па ипак, и поред признања горње важности, говори се о стицају сусвојине, т. ј. о могућности да има више сусвојина на једном истом објекту.

Држећи се начела да постоје субјективна права, мора се претпоставити да за свако право постоји један субјект и један објект; субјект, који то право носи и објект, на који се то право односи. Сусвојина има, такође, субјект, носиоца сусвојине, и објект, ствар, у ширем смислу („телесну" и „нетелесну"). Сусвојина је веза субјекта и објекта и између једног објекта и субјекта може да постоји само једна сусвојинска веза, односно, што је важније у односу на један објект, постоји само једна сусвојина везана за ма који субјект.

Субјект, међутим, може бити различит: прост, кад је један (једно физичко или једно правно лице) и сложен (више правних или физичких лица). Сусвојина на једном објекту може се односити како на прост тако и на сложени субјект, тј. једна ствар може да припада и неколицини физичких или правних лица, неколицини субјеката. То се зове прави, идеални стицај сусвојине, или идеална сусвојина (комунино про индивизо). Исто тако може неколицини сложених или простих субјеката одговарати не један прост објект, него један такође сложени објект, објект као целина подељен у одређене делове, или реална сусвојина (комуино про дивизо).

И у једном и у другом случају, међутим, остаје у важности начело „Дуорум ин солидум ессе нон поссе". Јер, у првом случају код идеалне сусвојине имамо у ствари на једном објекту само једну сусвојину и један субјект, само сложен, док у другом случају код реалне сусвојине, постоје на једном објекту као целини више сусвојина, али је сам објект подељен у већи број мањих објеката.

*

Зграда је једна ствар, према томе она може бити објект сусвојине. Али зграда, посматрана физички састоји се у ствари из више јасно одређених делова: спратова, станова и тако даље. Сваки од тих јасно одређених делова може, наравно, бити један објект, независан, право сусвојине. Тада ће постојати реална сусвојина на згради.

Зграда може, дакле, бити дво јаки објект: или као целина када ће бити просте сусвојине и то сасвим просте, кад припада једном простом субјекту, или идеалне сусвојине кад припада једном сложеном субјекту; или у појединим њеним деловима који припадају разним простим или сложеним субјектима, када ће постојати реална сусвојина.

Зграда се може делити вертикално, заједно са земљиштем на коме је сходно начелу „Суперфициес соло цедит", или хоризонтално по спратовима; или најзад, комбинирајући и једно и друго дељење, по становима, који су делови спратова. Док се за прво, вертикално дељење признаје да може створити засебне правне објекте за сусвојину, дотле се за друга два, хоризонтално и хоризонтално-вертикално то не признаје и наводи се као разлог „Суперфициес соло цедит". Стога се у неким законодавствима и не признаје таква реална сусвојина на згради по спратовима. Ми немо доказати да је то непризнавање неправедно.

Интересантно је пратити ту реалну сусвојину на зградама кроз историју. Она се појављује онда кад се појављују прве сложеније зграде и од тада не ишчезава до данас. Данас, кад модерни Вавилони расту све више у висину, постаје нарочито актуелна хоризонтална реал на сусвојина.

Сусвојина на спратовима или становима, више од другог облика реалне сусвојине, вертикалне, захтева боље уређење, јер изазвана више спорова међу сусоственицима. Код ње имамо један спрат или стан припада једном субјекту, други другом, итд. и да се они својим објектом својине служе како се служи уопште објектом својине; али да се у истој кући извесним деловима сви служе, на пример: степеницама, улазом, сопственом зидовима, итд.

КАКО ЈЕ ПИТАЊЕ ЕТАЖНЕ СВОЈИНЕ РЕШЕНО У ФРАНЦУСКОЈ

У Француској реална сусвојина на зградама постоји одавна. Гренобл је поднигнут углавном тиме што је омогућена реална сусвојина. И по другим варошима у Француској реална сусвојина се рано јавља. После светског рата се јављају и друштва за подизање зграда са реалном сусвојином.

Правно то је питање регулисано најчешће уговорима сусопственика, често и посебним правилницима, па најзад и законом. Но нарочитог удела је имала судска пракса која и на овом примеру показује своју веску повезаност са животом и моћ прилагођавања.

Чланом 664 француског грађанског законика регулисано је нако недовољно и непотпуно реална сусвојина односно сусвојина на спратовима која нас специјално интересује. Члан 664 гласи: "Кад разни спратови припадају разним сопственицима па носиоци (титуларни) сусвојине уреде начини оправке и реконструкције, они се уређују као следује:

Конструктивни зидови и кров су на терету свих сусопственика, сваком у вредности спрата који му припада.

Сопственик сваког спрата прави под на коме иде.

Сопственик првог спрата прави степенице које тамо воде; сопственик другог спрата прави почев од првог, степенице које воде ка њему итд.

ПИТАЊЕ О ПРАВНОЈ ПРИРОДИ СУСВОЈИНЕ

О томе постоје гледишта:

Цела је зграда у реалној сусвојини свих сопственика а на одељени деловима, спрату или стану, постоји службеност.

Цела је зграда хоризонтално апсолутно подељена: један спрат припада цео једном, други другом, а постоји службеност за оног са нрвог спрата на приземљу, с другог на приземљу и на првом, итд.

Спратови или станови у зграда ди су потпуно издвојени делови зграде и најважнији. Због њих је цела зграда и прављена, они се у њој особито истичу, њих човек узима ради становања. Међутим, има извесних делова на згради којима је неопходно да се служе сопственици, јер би иначе њихово право сусвојине на појединим деловима било илузорно, неупотребљиво. Таквих су делови: земљиште на коме је зграда, темељи, конструктивни зидови, кров, степенице, улаз, канализација, спроводници итд. То трећем мишљењу сви ти неопходни делови стављају се у идеалну сусвојину свих реалних сусопственика.

У Француској је, дакле, скоро опште схватање да постоји одељена сусвојина на појединим деловима, спратовима или становима, и идеална сусвојина на заједничким деловима.

Сваки сопственик на свом делу има пуну и неокрњену своји ну. Он има сва сусвојинска права: да отуђи свој део, да га хипотекује, да га ставља у залеже, даје под кирију, врши оправке и преправке поштујући права и интересе других.

Заједничке ствари су у идеал ној сусвојини, као службеност. По члану 664 сваки сопственик има право да се користи заједничким стварима сходно њиховој намени и не наносећи штету другима.

Сваки сусопственик води трошкове свог дела, плаћа своје дугове, јавне дажбине итд. У трошковима који се односе на заједничке ствари, мора сваки сусопственик да учествује сраз мерно вредности дела који је у његовој сусвојини.

У случају рушења зграде дели се земљиште и материјал. У случају преправке учествују сви. У случају штете нанете са мо једном сопственику, он је трпи. Ако је штета нанета регулацијом и уопште од државне власти, она се дели на све.

Сем ових главних принципа има још много случајева и спорова који се решавају судском праксом, често и противречно.

ЕТАЖНА СВОЈИНА У БУГАРСКОЈ

У Бугарској Закон о задружном удруживању од 1897 године предвиђа и „Удружења за градњу зграда за становање". До 1921 године та се удружења нису стварала, али од 1921 године почињу се стварати.

Начини живота и односи међу сусопственицима у зградама ко је су таква удружења изградила (сувласнички домови), регулисани су обично уговором суваснника. Међутим, било је великих тешкоћа у регулисању: да ли је власт на заједничким стварима сусвојина или службе ност. Закон о етажној својини од 5 новембра 1935 године то регулише детаљно. Он садржи шест одељака у којима је све до детаља садржано и објашњено. На ипак, и поред све јасноће и извесности којом овај закон решава ово важно питање, врло мали број зграда је пре веден под његов режим и он је великим делом остао непримењен — мртво слово на хартији.

КАКО СЕ ПИТАЊЕ ЕТАЖНЕ СВОЈИНЕ ПОСТАВЉА КОД НАС

Сад ћемо разгледати, како се питање етажне својине поставља код нас, према нашем грађанском законику и законодавству о земљишним књигама.

Што се тиче грађанског законика, има два мишљења: прво је мишљење Андре Ђорђевића, професора Живојина Перића и др. Ферде Чулиновића по којима реална сусвојина на зградама није допуштена; друго је мишљење др. Милана Бартоша по коме је она допуштена.

Кућа се сматра, према § 277—279 као недељива ствар заједно са земљиштем на коме је, јер ти параграфи предвиђају да зграда у сваком случају припада земљишту на коме је, односно сопственик земљишта стиче увек својину на згради подигнутој на том земљишту, па ма она била подигнута туђим материјалом.

А кад није допуштено чак ни то да зграда припада као цели на неком другом, несопственику земљишта, онда је разуме се још мање допуштено да и је дан део зграде само, буде у својини другог лица, несопстве ника земљишта и целе зграде.

По г. Батрошу § 275 предвиђа да се на једној физичкој ствари може стицати својина не са мо као целини, него и на физич ким телима, тачно одређеними деловима. Кућа је физичка ствар, спрат или стан тачно од ређен физички део — значи може бити својине на спрату, односно стану.

ЗА ДОПУШТЕНЕ РЕАЛНЕ СУСВОЈИНЕ

За данас код нас је неопходно хитно приступити измени за конских прописа у смислу допу штења реалне сусвојине на зградама.

Кирије одузимају велики део зараде средњег варошанина и чине мизерним његову жељу да има свој кров над главом. Овако би он могао с мање но ца но што даје за кирију да ку пи један спрат или стан и да о безбеди себе за дуже време.

Сем тога могло би се предви дети и основање друштва-задру га за градњу станова у једној згради, чиме би се омогућила изградња центра вароши и по бољшали хигијенски и општи услови живота. Место широког града са малим кућицама, рђа вом канализацијом, осветљењем и улицама, добили бисмо град висок, вид добро уређен. Про фесор др. Александар Јованови наводи одобравање реалне сусвојине као један прилог за решење кризе, специјално за санирање банака, јер би се зграде под хипотеком продала много скупље по спратовима.

ВАРОШКИ СУД

Због „дуплог ајнца" ножем у слабину

Доста времена је прошло од крвавог обрачунавања између Косте Ђорђевића и Светислава Недељковића, машинбравара. Десило се то 12 новембра 1938 године око осам часова увече у кавани „Цар Душан" на Зеленом венцу".

Сели су да играју карте — „ајнца". Пола динара „плот". У једном моменту у „банци" је било четири динара. Недељковић је добио „дупли ајнц". Играли су по целу „банку" и четири дина нара динара требало је да добије он. Међутим, Ђорђевић га је сумњичио да је једног кеца задржао од прошле игре, а да је купљену карту променио.

— Украо си!

— Нисам ја украо, већ ти цакујеш! — одговорио је Недељковић.

Тако је избила свађа. Али ни је остало само на томе. Светислав је потегао нож и два пута ударио Косту. Кад је овај скочио, Светислав га је ударио још два пута: једном у слабину, а једном под пазух. Видећи да се Светислав не шали, Коста је почео да бежи. Али га је Светислав стигао и кад је овај хтео ногом да се брани ухватио га је и четири пута ударио у леву бутину.

Из лекарског извештаја се ви ди да је Ђорђевић изгубио доста крви и да је због тога морала бити извршена трансфузија крви.

Том приликом није био повређен ни Светислав. И он је до био неколико удараца ножем. Али Недељковић је био бржи и свога партнера пријавио Срес ком суду. У исто време и Ђорђевић је поднео пријаву.

Предмет је спојен и обојица су се нашла на оптуженичку клупу пред Првим кривичним већем.

Ни један ни други не признаје да је први започео свађу и тучу. Недељковић тврди да је Ђорђевић први извадио перорез и да му је овај оружје отео, а затим га ранио. Ђорђевић каже да је рањен камом.

Прво кривично веће (претседавајући г. Милутин Мрваљевић, судије г.г. Драшко Стојковић и Милан Глишић; записничар г. др. Мирко Бесаровић) прогласило је обојицу кривим, Ђорђевић је осуђен на петнаест, а Недељковић, на тридесет дана затвора.

Државни тужилац г. Миодраг Стојановић изјавио је признав због благо одмерене казне.

У свађи због ствари које је хтео да изнесе из куће

један радник озбиљно повредио брата

Један несвакидашњи случај до годио се у Супиловој улици, у згради број 5.

У малом стану станује велика породица. Муж, жена, два одрас ла пасторка, од којих је један оженећи и има жену и двоје деца. Жена синовљева је тешко бо лесна. Дуже времена лежи у болници. Један син радно је до пре недељу дана у ливници „Мер кур", а други је запослен у фа брици „Нестор", док отац ради као железнички службеник. Од те три плате надржавала се поро дица. Илак неколко се таворило.

Међутим, пре неки дан у кућу је ушао немир. Млађи брат Фра њо Кордуновић заљубио се у не ку девојку. Изгледа је и њом стално. Одлазио код ње и често пута дуго остајао. Сазнали су и родитељи, али му нико није ни шта пребацивао. Међутим, из да на у дан родитељи су увиђали да им се син одбија од куће. Да би нечега био још већа, пре недељу дана остао је и старији син Иван, који је радио у ливни ци „Меркур", без посла. Ситу ација у кући заиста се погоршала. Усто дошао је захтев мла ђег сина да напусти кућу и да се пресели да станује са девојком са којом је живео. Тражио је од родитеља да му даду ствари и да оде. Међутим, родитељи су га одговорили да иде, али му ствари нису хтели дати.

— Ти их ниси ни купио и не можеш да их носиш, рекао му је очух.

Јуче, Фрања је напустио очеву кућу и отишао. Међутим, у не дељу, око осам часова, дошао је поново кући и захтевао да му се да јорган, душек и чаршав. Укућани су били већ легли. Очух се успротивио и рекао Фрањи да може одмах да напусти кућу, али о одношењу ствари нема говора. Кад је видео да му очух неће да ти ствари, дохватио је нож са стола и рекао:

Одмах да ми дате ствари или ћу вас све поубијати!

Почели су да га умиљују говорећи му да и они живе у невоља ни и да су му ствари потребне. Старији брат Иван успео је да се извуче из куће. Изишао је на улицу у намери да нађе жандар ма и да га доведе. Пошто жанда рма није приметио, пошао је патрат, бојећи се да Фрања за то време не убије некога. Пред капијом чуо је врисак очуха. Уп трчао је у кућу и видео како Фрања закрвављених очију и са ножем у руци насрће на старца у намери да га убије. Иван је притрчао, одгурнуо очуха и стао пред Фрању:

— Срам те било! рекао му је! Зар да убијеш њега који те је школовао и послао на занат? Зар не видите у каквим смо ми ликама, а ти хоћеш да износиш из куће. . .

Али се Фрања није обазирао на то. Хтео је по сваку цену да узме ствари. Насрнуо је на брата. Потегао је нож. Иван је успео да га одгурне и прави пут за качио га је само по капуту који је скоро исекао. Други ударац био је намењен у срце, али је Иван и овога пута успео да се одбрани. У том су стигли и суседи. У општој гужви Фрања је успео да два пута снажно удари новог Ивана. Један пут изнад веће, а други пут испод десног ока. Два парчета меса висила су на унакаженом лицу. Тек тада су суседи успели да савладају разбеснелог Фрању. Позвана је и полиција и он је ухапшен, док је Иван упућен у болницу. Подвргнут је операцији. Његова по вреда је тешка, али није опасна за живот. Истрага по овом случају води се.

Непознати шофер налетео аутомобилом на сељака, тешко га повредио

Синоћ касно у Краља Алексан дра улици дошло је до једног га жења после кога се несавесни шофер изгубио, оставивши жр тву да тешко повређена лежи на асфалту Александрове улице. Пролазници су нашли земљорад ника Милоша Вучковића и позва ли станицу за спасавање, те је повређени превезен у болницу где је задржан на лечењу. Његове повреде су тешке природе.

Милош Вучковић ишао је на коњу улицом Краља Александра. Изненадно њему с леђа наишао је аутомобил, ударио коња, а Вучковић је од удара пао на ас фалт. Преко њега пао је и коњ. При паду Вучковић је задобио повреде по глави и телу. Непознати шофер заустављао се један тренутак поред жртве, а онда у пуном колу и изгубио се у непо знатом правцу, прича један од очевидаца. Читавих петнаест ми нута Вучковић је лежао у несвести на асфалту.

О случају је извештена Сваобна њима полиција која је повела е нергичну истрагу како би се не савесном шоферу ушло у траг.

Сеоски берберин доживео епилог своје љубави... у затвору

Зато што је извршио отмицу једне девојке на дан њеног венчања

Панчево, 11 март. За заједнички живот. Али, испо чила се и мајка. Говорила је њеној мајци Нели није за њу, како она треба да се уда за сеоског ковача Николу Миливојева.

— Знаш Нерко, говорила ј ој је, овај занат се много цени и ти ћеш поред њега лепо живети.

Ђурђевка се у почетку опирала. Говорила је да воли Милана и да без њега не може да жи ви. Али мајка је успела да наго вори кћер. Млада девојка пре кинула је да се вида са Миланом. Повукла се у кућу и чекала дан венчања.

Али ни Милан није мировао. Тражио је начина да се састане са Ђурђевком и да је наговори да бежи с њим. То му је и у спело. Преко неких пријатеља на правио је план и саопштио га Ђурђевки која је пристала.

Дошао је дан свадбе. Из Ђур ђевкине куће кренули су сватови. Напред су ишли млада и младо жења. На пола пута пред црквом срели су младожењу познаници. Позвали га у страну да му нешто саопште. И док је Никола оста вио младу и отишао са другови ма, нашла су кола. Девојка је ускочила у њих и побегла са Миланом.

Сватови су се нашли у непри лици. Уместо да иду у цркву ра стурали су се кућама. Мајка Ђурђевкина трагала је за бегуни цима. Трагале су и власти. Нај зад, после неколико дана, они су пронађени на једном пустом салашу. Ђурђевка је враћена мај ци, док је Милан Милошев спро веден у Панчево истражном суд ији.

На саслушању код судије Ми лан је изјавио да је отео Ђур ђевку јер је воли. Учинио је т са њеним пристанком. Међутим, Ђурђевка је на саслушању изја вила да Милана никада није во лела, већ да јој се он наметао.

И тако је Милан седео у затво ру Окружног суда у Панчеву, док је мајка успела да наговори Ђурђевку да пође за Николу Миливојева. Венчање је обављено.

СИТИ

ЈОШ ДАНАС
у 3, 5, 7.10 и 9.30
дражесна америчка премијера са два изврсна глумца
МИША ДАУЕР
БЕБИ САНДИ
НЕОЧЕКИВАНИ ОТАЦ
Додатак: **Ратни журнал**
ЦЕНЕ популарне: 6, 9 и 12 дин.

Од сутра: премијера велике мађарске продукције
БУДИ ДОБАР ДО СМРТИ
Légi Jó Mindhalálig
према роману славног књижевника
Moriz Zsigmond-a
Суиграју славни **Dévényi Laszlo - Tolnay Klara - Ferenc**

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

АМЕРИЧКИ ПОЛИТИЧАРИ И ЕКСПЕДИЦИОНИ КОРПУС

Сенатор Велш о намери да се образује експедициони корпус

Вашингтон, 11 март „Асошијетед Прес" јавља:

У извештају којим је Поморски одбор америчког Сената ју че једногласно одобрио кредит од сто милиона долара за америчку морнарицу говори се о припремама за стварање експедиционог корпуса Сједињених Држава. У извештају се каже да се велики број транспортних бродова прикупља на обали Норфолка и Вирџиније у вези са припремама за стварање таквог корпуса. Упитан о овоме потпретседник одбора демократски сенатор Давид Велш изјавио је да, колико он зна, стварно постоји намера о образовању једног експедиционог корпуса. Републикански члан одбора сенатор г. Џералд Нај дао је пред претставницима штампе једну изјаву која се може сматрати као потврда гласова о намери образовања експедиционог корпуса. Г. Нај је, између, нагласио да су у извештају поменути бродови донста прибавит но били намењени за транспортовање трупа у границама западне хемисфере али да они могу бити исто тако употребљени за пренос трупа на ма које друго место.

ЈЕДАН ТУРСКИ ДЕМАНТИ

Анкара, 11 март

Агенција Рајтер јавља:

На званичном месту у Анкари се изјављује да су неосновна не вести по којима је претседник турске владе г. Рефик Сајдам дао изјаву.

Према једном званичном саопштењу издатом у Анкари, вели се да није искључено да ће г. Сајдам дати изјаву, мада се претпоставља да је г. Сајдам мо гао исто тако да да изјаву о оп штем положају на ју черашњој тајној седници парламентарне групе странке народа.

ИНТЕРЕСОВАЊЕ ЗА ЈУГОИСТОК

Берлин, 11 март (телефоном)

Берлинска штампа поклања пажњу развоју догађаја на Југоистоку. У вези са Југославијом како сам јавио, претставник Вилхелмштрасе о односима Немачке Југославије изјавио је да не би сада могао рећи ништа, пошто не жели да се упу шта ни у какве прогнозе и да треба препустити да сами дога ђаји иступе.

Ј. Продановић

ГЕНЕРАЛ ВЕГАН У АЛЖИРУ

Алжир, 11 март

Агенција Аваc јавља:

Генерал г. Веган вратио се из Виши у Алжир.

Г. ДР. ПАРАН О ЗДРАВСТВЕНИМ ПРИЛИКАМА У ЕНГЛЕСКОЈ

Њујорк, 11 март

Агенција Рајтер јавља:

Главни хирург америчког министарства јавног здравља г. др. Паран, који се вратио у Њујорк из Енглеске, где је провео дуже времена изјавио је сараднику „Њујорк Хералд Трибуна" да су ниво здравствених прилика и британског морала врло високи. Г. др. Паран је до дао да за време његовог боравка није било никакве епидеми је и да су оболења од грипа да леко мање раширена но у самим Сједињеним Америчким Државама, додавши да главни разлог тога лежи у мерама пасивне одбране.

АКТИВНОСТ АВИАЦИЈЕ У ИСТОЧНОЈ АФРИЦИ

Лондон, 11 март

Агенција Рајтер јавља:

Министарство за ваздухоплов ство саопштава да се у последње време опажа све мања активност италијанске авијације у Источној Африци. У саопштењу се вели да је италијанска авијација у главноме активна ноћу врше ћи поједина бомбардовања.

У Источној Африци ваздухо пловне снаге Јужноафричке У није бомбардују италијанске аеродроме у Сомалији.

БРОДОЛОМНИЦИ СА БРИТАНСКОГ БРОДА „МАРСЛЈУ"

Филаделфија, 11 март

ДНБ јавља:

Према досадашњим примље ним извештајима о катастрофи енглеског трговачког брода „Марслју", од 4.500 тона, прежи вела су 23 члана посаде катастрофу овога брода.

Енглески брод налазио се на путу из Ливерпула према Јужној Америци, а потопљен је на 303 миља западно од обале Ирске 23 фебруара. Удавило се 13 чланова посаде.

БРИТАНСКО САОПШТЕЊЕ

Лондон, 11 март

Агенција Рајтер јавља:

Министарство за ваздухоплов ство и министарство унутрашње безбедности саопштавају следеће:

„У ноћи између понедељника и уторника активност непријатељских авиона била је углавном уперена на Јужну Енглеску. Напади су почели доста ра но и трајали су отприлике шест часова. Изазвано је више пожара и већи број зграда је оштећен. Има и људских жртава, али изгледа да оне нису тако многобројне.

Бомбе су бачене и на извесне удаљеније тачке Енглеске.

Неколико британских авиона извршило је нападе на Западну Немачку, а неки авиони бацили су бомбе на пристаништа у окупираним крајевима.

ИЗЈАВА ЛОРДА ХАЛИФАКСА

Вашингтон, 11 март

ДНБ јавља:

Министар иностраних послова Сједињених Америчких Држава г. Кордел Хал примио је јуче британског амбасадора лорда Халифакса са којим је конферисао о лиферовању робе Сједињених Америчких Држава у неокупиране крајеве Француске.

Лорд Халифакс је том приликом изјавио да Енглеска нема намеру да пропушта бродове натоварене животним намирницама, које се упућују у неокупиране делове Француске.

На крају ове конференције британски амбасадор је изјавио да постоји разлика између окупираних и неокупираних крајева, али да је сам проблем око одапошиљања робе устварити исти.

НАПАД БРИТАНСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА НА КЕЛН

Лондон, 11 март

Агенција Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства саопштава:

У току прошле ноћи маља формација британских бомбардера извршила је успешан напад на индустријски центар Кели. Атмосферске прилике биле су повољне, тако да су се лако могли постигнути резултати. Примећено је да су бомбе експлодирале на приступу мостa „Хоенцолери", где су изазвани велики пожари. Сем тога, примећено је да је избило више других пожара у самом индустријском пентру, где је тако ђе избило више експлозија.

Друге ескадриле британских бомбардера извршиле су нападе на немачке поморске базе на окупираној територији. Мада су на француској обали атмосферске прилике биле мање повољне, примећено је да су у Булоњу постигнути добри резултати.

Са ових операција није се вратио један наш авион.

Авиони обалске команде извршили су нападе на докове у Шербуру и у Бресту.

И са ових операција такође се није вратио један наш авион.

Авиони борбеног ваздухопловства предузели су насилна извиђања изнад аеродрома у Северној Француској.

Са ових офанзивних извиђања није се вратио један наш ловачки авион.

КИНА НАСТАВЉА БОРБУ

Чунгкинг, 11 март

ДНБ јавља:

Данас је завршена седница владе у Чунгкингу, која је тра јала неколико дана, а на крају које је г. Чанг Кај Шек упутио своју посланицу.

На седници је примљено око 150 законских предлога.

На крају седнице издат је про глас, у коме се истиче решеност да се истраје у борби.

СЕДНИЦА КИНЕСКОГ ПОЛИТИЧКОГ ВЕЋА

Чунгкинг, 11 март

Агенција Аваc јавља:

Заседање кинеског политичког већа завршено је синоћ а да није нађено решење неспора зума између маршала г. Чангкајшека и вођа комунистичке странке.

Сазнаје се да ће и једна и друга страна продужити напоре у циљу постизања споразума, како би се на тај начин створио заједнички фронт против Јапана.

Маршал г. Чангкајшек у своме завршном говору захвално је Сједињеним Америчким Државама на помоћи које су пружиле Кини за ствар слободе, па ја на крају позвао Кинезе, без обзира на друштвене класе да и даље наставе политику отпора према Јапану.

КОНФЕРЕНЦИЈА У ТОКИУ

Токио, 11 март

ДНБ јавља:

У вези са развојем последњих догађаја јутрос је у Токиу одржана заједничка седница јапанске владе којој су при сустовали начелници генералштаба војске и морнарице. Сед ница је одржана у стану претседника владе кнеза Коноје.

Г. КАРИ СТИГАО У САН ФРАНЦИСКО

Сан Франциско, 11 март

Нарочити изасланик Претсед ника г. Рузвелта у Кини г. Кари вратио се у Сан Франциско.

Г. Кари је одмах по доласку наставно пут авионом за Вашингтон. О својој мисији није хтео да да изјаву.

АМЕРИЧКА ПРОИЗВОДЊА АВИОНА У ЈАНУАРУ

Њујорк, 11 март

„Јунајтед Прес" јавља:

У месецу јануару упућено је из Сједињених Америчких Држава 419 авиона Великој Британији. Од тога је за Енглеску одлетело 102 апарата, за Канаду 135, а остали су упућени у другим базама.

ПРИЈЕМ КОД БАНА Г. ДР. ШУБАШИЋА

Загреб, 11 март

Бана г. др. Шубашића посетили су бивши народни посланици г. г. Орлић и Пећник.

Кућевласници су дужни да на време оправљају кварове на водоводним инсталацијама, иначе ће им бити укинута вода све док их не отклоне

Управа водовода прошлог пролећа позвала је кућевласни ке да што чешће прегледају во доводне инсталације по становима, како би себи уштедели излишне издатке плаћајући уз дуд истеклу воду кроз неисправне славине, вентиле, купа тила и томе слично. Већина ку ћевласника одазвала се овом позиву, а резултат је био веома повољан и за њих саме, и за цело грађанство, као и за Управу водовода. Грађанство је у то ку прошлог лета имало у свим крајевима Београда довољну количину воде.

Управа водовода је могла, према своме данашњем капаци тету, да задовољи све потребе вароши, а тако исто и да одр жава рационалнији погон својих инсталација, без њиховог пре терираног оптерећења, те да избе гне веће кварове који би оста вили варош за извесно време без воде.

Да би и ове године резултати били повољни, Управа водовода сећа на грађанство да не троши воду узалуд и да не оставља славине отворене дуже времена, тражећи хладни ју воду тек онда када је она већ довољно хладна. На тај начин отклониће се и у овој години неташица у во ди, а Управи водовода омогућиће се несметано извођење ра дова на проширењу водовода, који су већ предузети.

Поред тога учињен је апел на грађанство да не троши воду узалуд и да не оставља славине отворене дуже времена, тражећи хладни ју воду тек онда када је она већ довољно хладна. На тај начин отклониће се и у овој години неташица у во ди, а Управи водовода омогућиће се несметано извођење ра дова на проширењу водовода, који су већ предузети.

Пријем код министра г. др. Андреса

Министар трговине и индустрије г. др. Иван Андрес примио је данас пре подне у своме кабинету г. Вањета Пантазијевића, претседника Трговинско - индустријске коморе у Солуну.

Саопштење дирекције за спољну трговину

Дирекција за спољну трговину известила је Одељење царина, до слама која се употребљава као заштита од хладноће приликом извоза јаја, не подлеже карантину, ако количина сламе не прелази знатно уобичајену толеранцију од око 300 кгр. по вагону.

Пријем код министра физичког васпитања народа

Министар физичког васпитања народа г. Душан Пантић примио је данас пре подне у свом кабинету г. г. Миту Мирковића и Радивоја Милошевића, бивше народне посланике, г. Александра Рајковића и Драгу Гајића, претседника општине мајловачке.

Упутства уреда за контролу цена о стављању под контролу свих врста дрвеног угља

У „Службеним новинама" бр. 40 од 20 фебруара т. г. објављен је списак артикала који су стављени под контролу по чл. 1 Уредбе о контроли цена од 14 фебруара 1940 године.

У вези са поглављем 4. тач. 2 поменутог списка, скреће се пажња произвођачима (прерађивачима), увозницима, трговцима на велико и на мало да се под свим врстама угља подразумевају како минерални угаљ тако и све врсте вештачког, као: дрвени угаљ (њумур), ликалит - брикет, ретортни угаљ и т. сл., те да пословање и са овим артиклима спада под про писе Уредбе о контроли цена.

Постављење у министарству саобраћаја

У име Њ. В. Краља, Указом Краљевских Намесника, на предлог министра саобраћаја, постављени су:

за вишег контролора 6 групе странице Дута Реса Владимир Гобец, до сада у Ваља Луци;

за вишег контролора 6 групе саобраћајно - комерцијалног одељења са седиштем у Ваља Луци - граду Анђрија Штросмајер, до сада у Дугој Реси;

за контролора 7 групе стани це Храстовик Карол Вутинар, до сада у Гробелну.

Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику предали су акредитивна писма нови посланици Јапана и Португалије

Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник благоизволео је примити у аудиенцију новог посланика Португалије г. Фернанда Квартина де Оливеира Басноса и новог посланика Јапана г. Тошитаку Окубоа у присуству министра иностраних послова г. Цинцар-Марковића.

Нови посланици Португалије и Јапана предали су своја акредитивна писма Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику.

Нови португалски посланик г. Фернандо Квартин са шефом Протокола г. Буковцем

Нови јапански посланик г. Ок[illegible] са шефом Протокола г. Буковцем на излазу из Белог Двора

Рад Већа Врбаске бановине

Већници предлажу мере за унапређење пољопривреде

Бања Лука, 11 март

Банско веће Врбаске бановине наставља рад. Пошто је начелник Пољопривредног одеље ња инжењер г. Милан Ступар поднео врло опширан експозе у вези са радом на унапређењу пољопривреде у прошлој годи ни, већници су у својим говорима истакли потребе појединих делова Босанске Крајине. Скоро сви говорници подвукли су да је прошла зима била врло неповољна по воћарство и да су настрадали воћњаци у чи тавој Врбаској бановини. Зато су молили Бањску управу да се покрене што већа пажња подизању воћних расадника из ко јих би народ добијао садњице. Већници су такође истакли потребу рационалне обраде земље и засађивања свих простора који до сада још нису искоришћени јаром пшеницом и кукурузом. Многи су истакли народ не потребе појединих крајева, молећи да се даду потребне су ме за њихово задовољење. Исто тако проучавано је и питање рационалне обраде земље, како би се ове године што боље задовољиле потребе народа у пољопривреди и воћарству.

Затим су прочитали своје екс позе г.г. Милош Томашевић, шеф Ветеринарског отсека, др. Јован Варика шеф Шумарског отсека и Стојко Бојић о раду у својим отсецима. Начелник Просветног одељења г. Дер[illegible]ро је прочитао свој експозе. Буџет овог одељења износи пет милиона триста педе сет шест хиљада четири стотине четрнаест динара. Начелник г. аТфро изјавио је да је немогуће ове године подићи ни јед ну нову основну школу, иако постоје потребе за отварање 400 нових основних школа. По овом питању развила се дуга дискусија, у којој су учествовали већници из више крајева. Сви они су захтевали да се одлука о неподизању школа укине и да се приступи отварању нових школа. Ово нарочито због тога што је Врбаска бановина просветно највише заостала и у њој има преко 80% неписмених.

Већник г. Лука Радић из Мркоњић Града упоредио је Врбаску са Дравском бановином и истакао да је прошле године иако је Дравска бановина у просветном погледу далеко од макла испред Врбаске бановине ипак добила много веће кредите од Врбаске бановине. Тако је Врбаска бановина за прошлу годину добила дотацију од државе у износу 24 милиона динара, а за Дравску бановину дато је 134 милиона динара. По овом питању одређено је да се донесе посебна резолуција која ће се послати надлежним властима. Изабран је специјалан одбор који ће донети резолуцију

Рад Већа се наставља.

Какву улогу је играо број 13 у животу Алфонза Тринаестог

Чудесни гестови покојног шпанског екс-краља за време атентата, у којима је односио „рекорд“

Вишн, марта

Француски дневник „Фигаро“ објавио је поводом недавно смрти бившег шпанског краља Алфонза Тринаестог неколико занимљивих реминисценција из живота овог владаоца, који је за време своје дугогодишње владавине пролазио кроз разне перипетије и често преживљавао и праве трагедије. Износимо један део тог интересантног чланка.

„Кад је Алфонз Тринаести 1936 у лето боравио на француској Ривијери, дао је опширну изјаву сараднику једног париског дневника, па му је, између осталог, рекао и ово:

Међу вим владоцима света ја сам био други који је употребљавао кобни број тринаест. Колико ми је познато, мој француски колега Луј Тринаести није баш много страдао због тог фаталног броја. Али ја о себи могу мирне душе рећи, да ме је коб те цифре скоро кроз цео живот пратила и ја ћу до своје смрти упорно веровати, да је број тринаест стварно несрећан број!

Већ и саме околности под којима је покојни шпански краљ добио име Алфонз Тринаести, биле су скроз необичне. Његов отац, Алфонз Двanести умро је још веома млад од запаљења плућа, пре него што је шпански народ слутио да ће добити престолонаследника.

Кад се поШпанији пронела тужна вест о краљевој смрти, сви су говорили „Ето, изумрла је наша династија... Ко ће сада постати наследник Алфонза Двanестог?“

На то питање дала је убрзо одговор удова краљица Марија Кристина. Одевена у строгу црнину, с исплаканим очима и као смрт бледим лицем, она је дошла пред сенат и тихим гласом изјавила:

— Под својим срцем носим дете умрлог владаоца, господо...

До рођења шпанског престолонаследника требало је чекати још недопико месеци. За то време цела Шпанија је живела у највећој стрепњи, плашећи се да ће краљица родити женско дете. И једног дана пронела се кроз целу земљу радосна вест: „Краљица је родила престолонаследника“!

Кад се Алфонз Тринаести родио, утицајни дворани су чинили све могућно, да одврате краљицу мајку од намере да своме првенцу надене име Алфонз Тринаести. Они су сви слепо веровали да број тринаест доноси несрећу. Али Марија Кристина је до краја упорно инсистирала да се њеном сину при крштењу да име Алфонз Тринаести. Вероватно из пијетета према свом умрлом супругу. А када су се због тог ominозног броја односи између краљице мајке и утицајних дворана заоштрили, она је једном љутито узвикнула:

— У смислу устава ја сам до пунолетства свога сина краљица Шпаније и дотле ћу ја заповедати! Моје дете ће се звати Алфонз. Алфонз Тринаести...

И цифра тринаест је доцније стварно играла важну, кобну улогу у животу принца Алфонза. Два најзначајнија догађаја из његовог живота, који су били везани за број тринаест, били су: 12 септембра 1923 дошао је на власт у Шпанији генерал Примо де Ривера, а 13 априла 1931 дошао је коју владавини Алфонза Тринаестог.

После ове друге драме у животу Алфонза Тринаестог, везане за кобну цифру тринаест, 16 априла стигао је у марсејску луку касно у ноћ брод екс-краља Алфонза Тринаестог.

Место и време његовог доласка у француску луку држани су у највећој тајности, тако да је поистовећење било сасвим пусто, изузев неколицине званичних лица, која су дошла да дочекају брод „Поинчиче Алфонзо“. Неколицина званичних лица... и један шпански анархиста по имену Мансанарез. Тако се зове река која просеца Мадрид. Како и од кога је анархиста успео да сазна, да ће Алфонз Тринаести баш преко марсејске луке краљити на своје дугогодишње изгнанство? То се никада није могло утврдити. Исто тако што се није могло утврдити ни то, на који начин је Мансанарезу пошло за руком да се прокријумчари у строго блокирану луку у непосредну близину француских чиновника.

Само једно је било извесно: кад је екс-краљ сишао са штека, Мансанарез је хитро искочио из групе чиновника и извршио своју наивну намеру.

Алфонз Тринаести није на то ни оком трепнуо. За тренутак је уз сажаљив осмех и са интересовањем посматрао атентатора, па се затим обратио званичним лицима:

— Овај случај је толико уобичајен за мене, да сматрам да се због тога не мора мењати програм мога путовања...

Алфонс Тринаести

Хладнокрвност последњег шпанског владаоца била је легендарна у Француској. Први атентат у иностранству против њега био је извршен на француском тлу 1905. Овај непријатан инцидент се одиграо у Паризу, у улици Риволи, када се краљ у друштву са претседником Републике Лубеом враћао из Велике опере у палату на Елисејским Пољима. Пошто су атентаторови револверски хитци одјекнули, Алфонз Тринаести је немарно одмахнуо руком и потпуно мирним гласом рекао:

— То је ризик, који је свачан са професијом коју ја упражњавам, господо...

Малеронзи шпански монарх је у свом животу често пролазио кроз тај ризик, толико често, да је он међу свима владаоцима света односио „рекорд“ по броју атентата. Први покушај атентата на њега био је извршен за време свечаности крунисања, 17 маја 1902, на срећу без успеха. До другог атентата је дошло већ наредне године, 10 јануара када се Алфонз Тринаести појавио на свечаности приређеној у вези с отварањем мадридске изложбе.

Према околностима, идући атентат био је најтрагичнији. Он је извршен на сам дан краљевог венчања са унуком енглеске краљице Викторије, принцезом Викторијом Евгенијом Батенбрг. То се десило 31 маја 1906. Краљевска свадбена поворка пролазила је кроз улицу Кале Мајор баш у тренутку, када је са четвртог спрата једне палате бачена бомба. Ова је непосредно у близини краљевских кочија експлодирала, али краљевски пар је остао неповређен. Па ипак овај атентат је имао страховите последице: од комадића бомбе погинула су 28 лица, а преко стотине грађана су тешко повређени. И овом приликом, краљ је сачувао своју присебност, помагао својој младој супрузи да сиђе из кочија, која се целим телом тресла од великог запрепашћења. После неколико минута, краљ Алфонз Тринаести је мирно, као да се ништа није десило, продужио возњу кроз мадридске улице — у отвореном колима.

У априлу 1913 приликом овенчења једне заставе дошло је до новијег атентата на Алфонза Тринаестог, али ни овај није успео.

*

После проглашења резултата парламентарних избора у Шпанији 13 априла 1931, Алфонз Тринаести био је приморан да кроз малу баштенску капију краљевског двора кришом напусти своју резиденцију. То је био најтежи и најмучнији тренутак у његовом животу, како је то он сам доцније изјавио новинарима. Па ипак, овај не баш много срећни монарх никако није био вољан да се одрекне својих краљевских прерогатива, упркос ризика са којим је била скопчана његова „професија“ и крајњих понижавања од стране његових противника. Изгледа да је у њему династичка свест била већа и снажнија и од самог животног инстинкта. (Ф.)

Шах у Скопљу

Душан Вучковић нови првак Скопског шах клуба

Шаховски живот у царском Скопљу из године у годину постаје све живљи. Док је број пријатеља шаховске игре у сталном порасту, носилац и покретач шаха у Скопљу је, наравно, Скопски шах клуб, овај клуб који је године 1937 у свом граду приредио и одлично спровео петнаести аматерски национални турнир. Овај је турнир имао дубље значење и због тога што је то била прва шаховска приредба већег стила, одржана на југу наше земље. Она је у пуној мери извршила свој пропагандни задатак и дала је као што видимо још више потстрека пионирима шаховске идеје у Скопљу за будући рад и просперитет шаха.

Пионири организованог шаховског живота у Скопљу, г. г. инж. Вукићевић, инж. Пољаков, инж.

Душан Вучковић

Вуличвић могу да буду поносни задовољни резултатима свога рада. Данас је Скопски шах клуб постигао оно што је главни и најважнији циљ сваког клуба, то јест заинтересовати за шах омладину и створити у својим редовима један снажан подмладак, једну авангарду, која ће моћи успешно да продужи и наставни рад и настојања својих претходника. Овогодишњи првенствени турнир Скопског шах клуба, који је прошао у знаку победе млађих играча, донео је дакле победу омладини и најбољи је доказ да је Скопски шах клуб успео да постигне онај, као што смо рекли, основни задатак сваког шаховског клуба.

При том ваља још нешто истаћи. Као што видимо на квалитета одиграних партија на турниру, снага омладине Скопског шах клуба у најмању руку, може се слободно рећи, равна је снази омладине наших највећих шаховских центара: Београда, Загреба и Љубљане.

На овогодишњем првенственом турниру Скопског шах клуба, који су претходно морали положити испит на квалификационом турниру. Ово претходно испитивање снаге и форме учесника пружила је доказа да је турнирска листа учесника била пажљиво сортирана што опет баца угод ну светлост на рад и организацију Скопског шаховског клуба.

Два играча Пољаков и Смедеревац морали су после прве позивне такмичења да одустану од даље борбе, тако да је турнир завршен са четрнаесторичком играча.

Учесници су се пласирали овим редом: Душан Вучковић 12 поена, Милован Батак 10 поена, Трајан Јовановић 8 и по поена, М. Бошковић и Сдлак по 8 поена, М. Милашковић, Д. Вулетић и Д. Камхи по 7, и Митић и Ј. Милетић по 5 и по поена, Буро Венец ки 3 и по и Златић, Петровић, Леоновић по 3 поена.

Нови шампион Скопља Душан Вучковић је велики шаховски талент ранга Гангорића, В. Бернара и других наших младих шаховских асова.

По стилу игре је више позициониста, али се одлично сналази и у комбинационој игри. Значајно је за наше младе шаховске таленте да је то што воле да нагињу и хипермодерном, позиционом правцу у шаховској стратегији. Прави мајстор се приказује у отварању и у свима фазама теорије. Својим одличним познавањем теорије као и снагом и продорношћу своје игре отскакао је видно од осталих учесника. Доказ његове супериорности је и то што је прошао турнир непобеђен; ремизирао је свега две партије. Борац прворедног реда. Још можда нема у довољној мери код њега турнирске рутине, али се надамо да ће је свакако стећи на идућим турнирима.

Млади Вучковић претставља за Скопски шаховски клуб прво класног репрезентанта за идућа национално-аматерски турнир. Он ће бити добар заменик одличног инж. Пољакова и у њему Скопљанци већ сада виде играча који има све услове да реализује њихову велику жељу, тојест да и Скопље добије једанпут једног шаховског мајстора.

Другопласирани на турниру, Милован Батак, је супротно од првака Вучковића испољавао претсталица комбинационе игре. Сво је планове он изводи са великим личним самопоуздањем. Можда бисмо му могли замерити што и поред свега тога не познаје у тачинама теорију, нарочито њ новије путеве.

Тројан Јовановић слабо познаје теорију, те је присиљен да се ослања на здрав разум. Ипак, и поред тога, успео је да се попне на треће место. Можда му је мало и срећа помогла. Ремизирао је са правком, а победио другог.

Организација турнира била је на висини и многобројни љубитељи „Краљевске игре“ у Скопљу пратили су ово такмичење најбољих скопских мајстора са великим интересовањем.

Квалитет одиграних партија показује нам јасно велики напредак који је шах достигао у овом нашем граду.

И. Лешник

Банско веће Моравске бановине изгласало буџете Ветеринарског, Мобилизационог, Просветног, Техничког, Социалног, и Трговинско-занатско-индустриског отсека

Ниш, 11 март

Под претседништвом бана г. Јанићија Красојевића настављено је једанаесто редовно заседање банског већа Моравске бановине. Прво је примљен буџет Ветеринарског одељења који износи 141.000 динара. Приликом претреса овог буџета шеф отсека г. др. Јован Јовановић дао је експозе у коме је из нео да Моравска бановина долази на једно од првих места у нашој земљи по броју сточних грла. У току прошле године у Моравској бановини било је сточних болести, од којих је најтеже последње нанела свињска куга, тако да је угинуло 1.600 свиња. Затим се прешло на експозе о мобилизационом отсеку, чији је буџет предложен у суми од 830.650 динара, а који је наименьи за потребе одбране цивилног становништва од напада из ваздуха. Експозе о буџету Просветног одељења, чија сума износи 17,811.000 динара, поднео је начелник г. Драгутин Павловић. Том приликом он је изложио просветне прилике у Моравској бановини и нагласио да су Министарство просвете и Банска управа обрађали велику пажњу просвећењу народа овог краја, али да је потребно још много и рада и доста материјалних жртава да би се постигао задовољавајући степен просвете у Моравској бановини, јер поред тога што се сваке године подижу нове школске зграде и отварају нове школе, њихов број је још увек мали. Недовољан је и број учитеља, тако да 34 основне школе са 214 учионица, зјапе празне у недостатку наставника. На територији бановине има 1.808 народних школа са преко 116.000 ученика, а средњих школа 33 са око 15.000 ученика и ученица. На крају свога експозеа г. Павловић је изнео узроке повећања новог буџета у просветне сврхе, које повећање према прошлој години прет ставља суму од преко пет милиона динара.

Затим је примљен буџет Техничког одељка који износи 11,454.000 динара. Приликом претреса буџета начелник Техничког одељења г. Стеван Станболић, изложио је да је Моравска бановина технички заостала у првом реду због дуготрајног ропства нашег народа, а затим и због ратова, који су омели технички напредак и порушили оно што је било изграђено. После тога дата је реч начелнику Социалног одељења и на родног здравља г. Ђоки Михаиловићу, који је у своме експозеу изнео здравствене прилике у Моравској бановини. Том приликом г. Михаиловић је изнео да су у бановини радиле 22 болнице са 1.437 постеља, у којима је прошле године било 25 хиљада болесника. У бановини је образовано 25 Здравствених станица, али је функционисало само 12, јер се приликом конкурса за остале станице није пријавио ни један лекар. После експозеа г. Михаиловића примљен је буџет за здравствене сврхе, који износи 12,857.000 динара. На крају данашњег заседања примљен је и буџет Трговинско-индустриског одељења. Пре начелног примања шеф отсека г. Стјепан Цвејановић, у виду експозеа изложио је прилике у трговини, занатству и индустрији у Моравској бановини.

Приликом примања данашњих буџета развила се жива дискусија у којој је учествовао велики број говорника. Рад већа се наставља.

Прираст становништва у Чешко Моравској

Праг, 11 март

ДНБ јавља:

Објављени су статистички подаци о кретању броја становништва у Чешко-Моравској. Из тих података види се између осталог да је број рођења за првих девет месеци 1940 године био за пуних 15% већи од броја рођења за одговарајуће раздобље 1939. Број закључених брачкова такође се знатно увећао.

ОДЈЕК ДАНА

КАКВО ЋЕ БИТИ ВРЕМЕ

ЕВРОПА: Ваздушни притисак је нешто порастао над Балканским Полуострвом, а опао над северним делом Панонске Низије. Услед тога је наступило разведравање скоро у целој Југославији. Облачно време са кишом влада у Мађарској и на Јадрану. Снег пада местимично у Босни. Температура је опала. Минимална температура у Југославији Љубљана минус 3, а степена.

ПРОГНОЗА ВРЕМЕНА за Београд и околину: Делимично облачно. Може бити пљусковa кише. Температура без знатне промене.

ОСТАЛИ КРАЈЕВИ: Преовлађује облачно на западној, а делимично облачно на источној половини. Киша у пљусковима биће местимично. Температура без знатне промене.

Поплава и вода подрили читаво једно брдо у околини Бања Луке

Бања Лука, 11 март

У непосредној близини Гвозденог Моста и Општинске трошаринске станице у Горњем Шехеру, услед подлокавања реке Врбаса, почео је на једном месту да тоне читав пут. Ако и даље настави река са одроњавањем, постоји опасност да сеобра њај буде прекинут. Према извештају стручњака, потребно је да се што хитније од Гвозденог Моста па све до чаршије у Горњем Шехеру обала Врбаса бетонира и подигне бетонски зид. У ту сврху потребни су већи кредити.

Исто тако, у непосредној близини Гвозденог Моста почело је да клизи и једно читаво брдо које је својима одроњавањем довело у опасност насеље звано Граб. Ово изазива бојазан да ће неколико породица остати без крова над главом ако се не предузму хитне мере. **М.**

ПРЕМИЈЕРА
најснажнијег ремек-дела
МАЂАРСКЕ
филмске уметности

БУДИ ДОБАР ДО СМРТИ

Légi Jó Mindhalálig
према истоименом роману славног књижевника
Moriza Zsigmonda
СУДЕЛУЈУ:
Tolnay Klári — Kiss Ferenz — Csortos Gyula — Maly Gerö
и чудо од детета
Dévényi Laszlo
Узбудљив и дирљив приказ племените душе у вртлогу разбукталих људских страсти
Филм који ће вас ганути до суза
Набавите карте на време. Од сутра у биоскопу
С-И-Т-И

БЕРЗЕ

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

Београд, 11 март

На званичном и слободном девизном тржишту тенденција је непромењена.

У приватном клирингу Берлина је рађено укупно 443.823 марака, од чега по старом курсу у износу од 309.785 марака и по новом курсу у износу од 134.035 марака.

На ефектном тржишту тенденција је непромењена.

На продуктној берзи, тенденција по стојана. Укупно је рађено 28 вагона продуката.

ДЕВИЗЕ НА ЗВАНИЧНОМ ТРЖИШТУ

Понуда—Тражња (Средњи курс)

Њујорк 44.85—44.25 Њујорк кеш 45.07—44.47; курс долара за обрачунавање 44.55; Лондон 177.77—174.57; Женева 1036.64—1029.64.

Непромењене су девизе: Лондон, Женева, Њујорк.

ДЕВИЗЕ НА СЛОБОДНОМ ТРЖИШТУ

Понуда—Тражња (Средњи курс)

Лондон 219.10—215.90 (217.50); Женева—Цирих 1281.10—1271.10 (1276.10); Њујорк 55.20—54.80 (55.00); Стокхолм 1317.45—1300.45 (1309.95).

Непромењени: Лондон, Женева, Њујорк.

Рађено: 106.404 шп. франака,1.068 долара.

У ПРИВАТНОМ КЛИРИНГУ

Понуда—Тражња (Средњи курс)

Бонови Грчке банке (Солун) 37.85—37.15 (37.50); Берлин 17.92—17.72 (17.82).

Рађено: 23.794 драхме, 443.823 марака.

Укупан промет код девизна износи 8,500.000 динара.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ

Понуда—Тражња (Рађено по — Колич.)

7% Блеров зајам 1922 године 100.50—99.50 (100 — 2.000);

4% аграрне обвезнице 1934 године — 36.25 (36.50 — 100.000);

6% државне обвезнице (Бегларија) 1930 године — 95 (95 — 75.000);

6% Далматинског аграра 1933 године 80—79.75 (80 — 250.000);

6% шумске обвезнице — 79.75;

2½% рента ратне штете промет. 478 —477.50 (477.50 — 600).

АКЦИЈЕ

Понуда—Тражња (Рађено..по — Колич.)

Народне банке — 6.775 (6.800 — 11)

Привилеговане аграрне банке:

ситне — 300;

крупне 211—209 (209—210 — 400).

Укупан промет код папира износи 5.000 динара.

ПРОДУКТНА БЕРЗА

Београд, 11 март

Мазење: 1,5 вагон максимална цена;

Слама: 13 вагона Босна 74—76;

Овас: 6 вагона Србија 400 динара;

Пасуљ: 57, Србија 640 динара.

КУРСЕВИ ЦИРИШКЕ БЕРЗЕ СА ПАРИТЕТИМА

Цирих, 11 март

Београд 10, Париз 7, Њујорк 431, Мадрид 21.70, Берлин 172.50, Атина 3, Букурешт 2, Софија 4.25, Будимпешта 85.50, Стокхолм 102.575, Лондон 17.10.

Бугарско друштво у Франкфурту

Франкфурт, 11 март

ДНБ јавља:

У згради бугарског генералног конзулата уређена је народна дворана за месно бугарско удружење. Дворана је уређена попут бугарске сељачке собе, са много слика, цртежа и народних занатских производа, те уједно служи као нека врста малог бугарског музеја.

Прослава Словачког државног празника

Поводом друге прославе словачког државног празника 14 марта служиће се свечана света миса у цркви Христа Краља у Крунској улици у 10 часова. Позивају се сви Словаци и пријатељи словачког народа да присуствују овом богослужењу. У посланству, Бирчанинова ул. 28, биће изложена књига за честитке ради уписа.

(Из Словачког посланства).

Читуље

— **Зорка С. Петровић**, удова почившег **Саве Петровића**, а мати **Владимира**, ђенералштабног пуковника, др. **Драгољуба** вишег саветника Министарства шума и рудника, **Сретена** шефа персоналног одељења Народне банке и **Живане** жене инж. **Мирка Михајловића**, преминула је 11 марта у 6.45 час.

Погреб ће бити 12 марта у 15.30 час. из капеле на Новом гробљу, а опело у цркви Св. Николе.

ПРАВДА

Број 13.078 | Година XXXVII | Београд, среда 26 март 1941 године, Влајковићева 8 | ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек. рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

КОНСОЛИДОВАЊЕ МИРА НА БАЛКАНУ

ПУТ ПРЕТСЕДНИКА ВЛАДЕ Г. ЦВЕТКОВИЋА И МИНИСТРА ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА Г. ЦИНЦАР МАРКОВИЋА У НЕМАЧКУ

Г. фон Рибентроп приспео у Беч

У Берлину се сматра да је правац спољне политике Југославије одређен

Председник владе г. Цветковић

Г. фон Рибентроп

ПРЕТСЕДНИК КРАЉЕВСКЕ ВЛАДЕ Г. ЦВЕТКОВИЋ И МИНИСТАР ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА Г. ЦИНЦАР-МАРКОВИЋ ОТПУТОВАЛИ У НЕМАЧКУ

Председник Краљевске владе г. [illegible] и министар спољних послова г. Александар Цинцар-Марковић отпутовали су синоћ у 22 часа у Немачку. — (А. А.)

ПРОЛАЗАК КРОЗ СУБОТИЦУ

Суботица, 25 март

Ноћас у 12.05 часова на своме путу пропутовали су кроз Суботицу претседник Краљевске владе г. Драгиша Цветковић и министар спољних послова г. Александар Цинцар-Марковић у пратњи веће групе новинара. Воз се задржао 10 минута на суботичкој железничкој станици, за које време се нико из воза није појављивао. По том је воз настављао пут према Келебији. С.

СТАВ ЈУГОСЛАВИЈЕ ОДРЕЂЕН

Берлин, 25 март
(Телефонски)

У Берлину влада мишљење да је правац југословенске политике коначно одређен и да је Југославија прихватила нову уређену Европе. Та сагласност између Немачке и Југославије огледа се заједничким радом двају суседних народа. О тактици дипломатске делатности Вилхелмштрасе не даје обавештења. Указује се само да је немачка политика на Балкану јасна и свима позната, јер је Рајх тесно везан са новим поретком у Европи. Осигурање европског реда су саме основне одлучне поставке које свој циљ, а Јапан је у свом пуном сторју поставио себи за задатак ново уређење Источне Азије.

Ј. Продановић

ПОТПРЕТСЕДНИК КРАЉЕВСКЕ ВЛАДЕ Г. ДР. ВЛАТКО МАЧЕК ЗАСТУПА ПРЕТСЕДНИКА КРАЉЕВСКЕ ВЛАДЕ Г. ЦВЕТКОВИЋА

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, по милости Божјој и вољи народној Краља Југославије, Указом Краљевских Намесника, пошто ће се Претседник Министарског савета и заступник Министра унутрашњих послова Цветковић Ј. Драгиша и Министар иностраних по слова Цинцар-Марковић Александар бавити извесно време у иностранству, то се, на предлог Претседника Министарског савета и заступника Министра унутрашњих послова, а на основу чл. 11 и 12 Закона о уређењу Врховне државне управе, поставља:

За заступника Претседника Министарског савета, заступника Министра унутрашњих послова и заступника Министра иностраних послова Мачек др. Влатко,

ДОЛАЗАК ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ДРЖАВНИКА У БЕЧ

Беч, 25 март

ДНБ јавља:

Претседник Југословенске владе г. Драгиша Цветковић и Југословенски министар иностраних послова г. Александар Цинцар-Марковић стигли су у[illegible] трое засебним возом у Беч.

Министар иностраних послова Рајха г. фон Рибентроп поздравио је Претседника владе г. Цветковића и министра иностраних послова г. Цинцар-Марковића на железничкој станици и пожелео им је добродошлицу.

Дочеку на железничкој станици присуствовали су[illegible] потпретседник Министарског савета.

Претседник Министарског савета и заступник Министра унутрашњих послова пека изврши овај Указ.

24 марта 1941 г. у Београду.

Павле, с. р.

Др. Рајко[illegible] с. р.

Др. Иван Перовић, с. р.

[illegible] 12 45 [illegible] 25 март

На[illegible]ра иностр[illegible]фа Чана, [illegible]дника по[illegible] Беч поз[illegible] стани[illegible] послов[illegible], који[illegible] добро[illegible]

Катарина Вујковић Јелена Тума.

[illegible] небратски одричем га се 129139

[illegible] ШТА[illegible] об[illegible]

[illegible] Станиш[illegible]

Министар г. Цинцар Марковић

Гроф Чано

Станишништво је приредило срдачан дочек италијанском министру грофу Чану.

Г. ОШИМА СТИГАО У БЕЧ

Беч, 25 март

ДНБ јавља:

Данас пре подне стигао је у Беч јапански амбасадор у Берлину г. Ошима.

Француска тражи све[illegible]сто у свету

Акција за смиривање духова у земљи одјек је нових [illegible] у развоју међународне ситуације

Вишн, 25 март

Постоје многи елементи на основи којих се могу изналачити закључци о држању владе у Вишију. Било би прерано да се говори о дефинитивном ставу, о последњим одлукама, о пуној самосталности. Но није прерано да се уоче неки моменти који су карактеристични за садашње стање духова.

Француска криза је избила на дневни ред у далеким слома. Показало се да француска војска, сматрана најбољом у свету, није успела да испуни очекивања. Тврђаве од бетона и челика, дубоко заривене у земљу, нису се могле мерити са тврђавама од челика које су јуриле брзином од 70 километара на сат. И у томе је, каколицирима изгледа, решење загонетке француског војничког слома.

Али, то није и једини слом. У олујама ратнога пораза завршила је неславно и Трећа Република. Њени последњи парламентарци, сем неколико изузетака, без протеста су примили њен крај. Изгледало је да су истовремено сахрањене и све традиције које су век и по зрачиле из Земље Грађана. У олују ратнога циклона загушена је и Декларација Права Човека. Има се утисак да је све то једном заувек нестало, да је остављено неумитној историској архиви, да је изгубило сваку актуелну вредност.

Јасно је да су морале да постоје дубљи узроци овога тоталног слома. Ово није био једини пораз Француске. Још 1871 године немачке трупе су биле у Паризу. Један изгубљени рат Француска је свирепо осетила. Па ипак, опорављала се. У наредном рату са Немачком, који је захватио цео свет, она је успела да моћно устрани сваку кичму и домогне се утицаја који је раније имала само Наполеонова Француска.

Историчари ће дуго објашњавати промене које су довеле до пада Треће Републике. Задатак данашње је далеко упрошћенији. Потребно је да се виде елементи, да се уоче појаве, да се запазе промене

Маршал г. Петен

Тако ће бити олакшано да се створи јаснија слика о напорима и о тешкоћама данашње Француске.

Није потребно да се дуго задржавамо на овим детаљима. Треба констатовати неколико чињеница. Једна од њих довољно јасно говори да је француска производња гвожђа снабдевала немачку ратну индустрију. То није престало ни после Минхена, ни после Чехословачке кризе; то није престало све до 3 септембра 1939 године. Дан уочи тога, у другом дану рата између Пољске и Немачке, из луке у Бресту испловили су последњи товари француског гвожђа за немачке топове. Испловили су они из ове исте Бреста, у коме су бацили своје котве, сада већ под пуном паром, поносни бродови ратне морнарице.

Или други податак. Рат између Француске и Немачке је објављен 3 септембра 1939 године, а снабдевање са француским гвожђем је престало тек 10 маја 1940 године. Дакле, товари из француских рудника нису ишли директно за немачке фабрике ратне индустрије. Пут је био мало заобилазан, преко Белгије и преко Шпаније [illegible]мачко-белгијска и немачка друштва, у којима је био заинтересован и француски капитал, омогућили су ону нечувену трансакцију.

Владе су биле немоћне да зауставе овај процес. Знало се за ово, али се није имало снаге да се прекине. Ни једна влада није хтела и није смела да рескира грађански рат у земљи у предвечерју међународног рата. Да би омогућило испуњавање својих социјалних реформи Леон Блум је морао да пристане да фабрикалити из Елзаса и Лорена шаљу своје производе у Немачку.

Може се о овоме разнолико мислити. Ако се забораве извесне чињенице, од којих афера кагулара није најбезначајнија онда се може претпоставити да су полицијске мере биле довољне да се све ово прекине. Од 6 фебруара 1934 године, од дана када су наоружане десничарске групе и изашле на париске улице, било је јасно да је развој друштвених односа довео до стене на коме све мере предохране нису биле довољне. Француско друштво је било подељено у два табора који су се међусобно искључивали. Земља је била сувише мала да на њој живе оба табора. И до раскида је морало да дође. Ни једна каснице, он је са собом морао да повуче и све односе на којима је почивала Трећа Република. Ратни слом је нанео дубоки бол и осећање стида које је прекри до неизбежну историску одлуку.

Маршал Петен је у таквом стању прихватио урпану своје земље. Основна политичка претпоставка је била брза немачка победа. Још једном су француске војни стручњаци положили рђаво испит. Претпоставка се није показала тачном. Кључ за гонетке у касницем држању Вишија лежи, изгледа, у томе.

Очекујући брзу одлуку у рату, влада у Вишију је окупила око себе оне снаге француског друштва које су биле за тотално сподразум са Немачком. Сте гонища ове групе биле су Пјер Лавал, вицеустроји министар и претседник владе Треће Републике. У опозицији од 26 априла 1936 године, он је после јунског слома 1940 године постао најутицајнија политичка личност у новој ситуацији.

За име Пјера Лавала везује се данас много. Савременицима је тешко да одвоје бајке од истине .Иако је јасно да је под његовим утицајем јавно мишље ње, које се налазило и под његовом контролом, заузело негативан став не само према људи ма него и према ствари у ранијим годинама. Најутицајнији француски државници су по хапшени. За њих су створени посебни логори, а неки су уз[illegible]ремени за суд у Риому специјално образовани за њих. Сви су они оптужени за слом Француске и на оптуженичку клупу су требали да буду изведени као једини и главни кривци у рату. Г. Лавал је објавио да ће суђење бити 6 јануара ове године.

Почетак новога курса био је 13 децембар прошле године. То га дана је већ полиција, који је организовао г. Лавал упала у његов кабинет свештаљући му да више није министар. Полицијску стражу пред његовим станом уклонио је доласак г. Абеца, немачког амбасадора у Париз. Истим возом су г. г. Абец и Лавал отпутовали за Париз. Пошто су могли да констатују да маршал Петен није хтео да прими г. Лавала ни приликом доручка који је приређен у част г. Абеца.

Обе стране су развиле максималну активност.

Маршал Петен је почео рад у правцу унутрашњег смиривања земље. После читавих деценија први пут је државни поглавар посетио службено једну катедралу и разговарао са каријалима. Изгледа да напор око затварања католичке цркве ни је још уродио плодом. Да су у томе правцу чињени велики напори постоје многи знаци. Но исто тако је јасно да прави жели да се опредељује за једног од владајућег табора у земљи. Настојећи да буде универзална она претендује да буде уједно и средиште целе нације. Оправдане или не, ове су тежње чињеница са којом мора да се озбиљније рачуна.

Следећа мера маршала Петена била је удаљивање генерала г. Вегана у Африку. Са овлашћењем изванредног мандата он је добио задатак да организује заштиту француског колонијалног царства. Него познати његови успеси. Забележили је свако чињеница да је покрет де Голлових присталица престао са својом активношћу у правцу потпуна колонијалног царства од метрополе у Вишију.

На плану повољавања свију снага француског народа се изјаш и одлагање процеса у Риому. Влада је, изгледа, донела одлуку о томе која није публикована. Штампа је окупирани делу земље, сасвим неспретно, почела је кампању која је после три дана престала доста неочекивано. Изгледа да између осталих спољних манифестација постоји и неки споразум по коме је маршал Петен резервисао за себе право да водеће државнике своје земље не оптужује за дела која они нису извршили. Евентуални став целога маршала је, можда, довео до спасавања глава неколико државника и части француског народа.

Сходно с животним намерницама је елемент који заслужује пажњу. Постигнута је сагласност да се подала животних намерница врши под контролом Црвеног крста и тако отклони опасност свако злоупотребе.

У свему овоме има елемената који указују да је влада у Вишију изменила своје основне политичке претпоставке. Што се то није обелоданило у облику који би прецизирао стање свакако је обајшњење у[illegible] чињеници да нису отклоњени сви елементи видног пораза, да се није умањило значај сила које су после јунског слома почеле да делују. У правцу сила које имају по самог француског друштва заузима се све одређеније и све јасније став. Оне се потискују из јавног живота. А друге чини оне владе у Вишију не може да отклони. Она сматра, изгледа, да је довољно ако се стварно држи своју обавезе које је примила уговором о примирју.

Сређујући ове констатације мо же се закључити да оне претстављају нови елемент у динамици француског међународног живота.

ПРЕПРАВКА ПУТНИЧКОГ БРОДА „ВАШИНГТОН"

Вашингтон, 25 март

ДНБ јавља:

Министарство војно саопштава да су завршени радови на преправци путничког брода „Вашингтон" од 24.000 тона и да ће от[illegible]брод бити употребљен за [illegible]от трупа.

После разговора са г. Молотовим г. Мацуока отпутовао синоћ у Берлин

Разговорима између г. г. Молотова и Мацуоке присуствовао и г. Стаљин

Г. Мацуоку посетио и амерички амбасадор у Москви

Извештаји о путу г. Мацуоке претстављају значајан елемент у анализирању данашње ситуације. Још смо забележили ка овом месту једну изванредно обазриву изјаву која је пут јапанског министра иностраних послова обележила скоро информативном екскурзијом у једном преломном историском моменту. А извештаји који се објављују о његовом бављењу у Москви показују да информативни карактер пута није на последњем месту.

Г. Мацуока је имао прилике да проведе више од једнога сата у разговору са совјетским државницима г. г. Стаљином и Молотовим. Да ли су нешто утанчили? О томе нема података. Објављено је, али не службено, да ће, можда, доћи до састанка између совјетских државника и г. Мацуоке још једном, приликом његовога повратка за Токио. Ако је то тачно, онда је слободна претпоставка да једночасовни састанак није исцрпео сва питања која су била на дневном реду.

Карактеристично је и саопштење Агенције Домеј о осталим разговорима које је водио г. Мацуока. У њему се вели да се јапански министар спољних послова састао са сер Стафордом Крипсом и француским амбасадором Лебоном као и да је примио немачког и италијанског посланика. ДНБ демантује у накнадном извештају састанак између г. Мацуоке и г. Крипса.

Заслужује пажњу и одлука да се извесна америчка бродоградилишта ставе на расположење британским бродовима у случају потребе. Ово је значајан податак за међусобне односе.

ПОКЛОН Г. МАЦУОКЕ Г. Г. СТАЉИНУ И МОЛОТОВУ

Москва, 25 март

ДНБ јавља:

Јапански амбасадор предао је данас пре подне шефу протокола народног комесаријата за спољне послове г. Баркову два поклона јапанског министра иностраних послова г. Мацуоке совјетским државницима г. г. Стаљину и Молотову. Поклони се састоје од једног гоблена који приказује лов и једне лаковане кутије са златним и сребрним сликаријама.

Г. МАЦУОКА У КРЕМЉУ

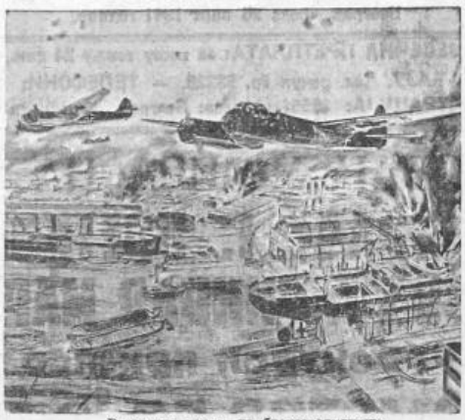
Москва, 25 март

ДНБ јавља:

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока посетио је јучне поподне у 16 часова локалног времена, у пратњи јапанског амбасадора у Москви г. Татекаве и саветника амбасаде г. Мијакаве, у Кремљу претседника владе и народног комесара за иностране послове С. С.С.Р. г. Молотова.

Г. Мацуока се задржао са г. Молотовом два сата у разговору.

Насупрот извесним вестима, британски амбасадор у Москви сер Стафорд Крипс није посетио јапанског министра иностраних послова.

Ваздушни напад на бродоградилиште

Г. СТАЉНХАРДТ КОД Г. МАЦУОКЕ

Москва, 25 март

Агенција Авас јавља:

Амерички амбасадор г. Стаљнхардт учинио је посету г. Мацуоки.

САОПШТЕЊЕ ТАССА О ПОСЕТИ Г. МАЦУОКЕ

Москва, 25 март

ДНБ јавља: [illegible] Мацуоке [illegible] министра иностраних послова. Кале Мајор бав[illegible] када је са четв[illegible] не палате бачен[illegible] е непосредно у претседнику совјетске владе и народном комесару за спољне послове г. Молотову ТАСС даје следећи званичан коминике:

„Двадесетчетвртог марта примио је претседник Совјета народних комесара СССР и народни комесар за иностране послове г. Молотов јапанског министра иностраних послова г. Јаосуки Мацуоку, који је дошао у пратњи јапанског амбасадора у Москви г. Татекавом. Пријему је присуствовао и г. Стаљин. Разговор је трајао преко једног сата".

САОПШТЕЊЕ ТАССА

Москва, 25 март

ТАСС јавља:

Г. Молотов, претседник савета народних комесара СССР-а и народни комесар за спољне послове, примио је 24 овог месеца г. Јозуке Мацуоку, министра иностраних послова Јапана, у пратњи г. Татекаве, јапанског амбасадора у Москви.

Пријему је присуствовао г. Стаљин.

Састанак је трајао више од једног часа.

ОДЛАЗАК Г. МАЦУОКЕ ИЗ МОСКВЕ ЗА БЕРЛИН

Москва, 25 март

ДНБ јавља:

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока отпутовао је синоћ у 23,15 сати по локалном времену са својом пратњом, у којој се налази и саветник јапанске амбасаде у Москви г. Мијакава, за Берлин.

На Белоруској станици са јапанским министром иностраних послова били су присутни са совјетске стране: заступник комесара за спољне послове г. Лозовски, шеф протокола комесаријата за спољне послове г. Барков, као и директор Другог одсека за Крајњи Исток комесаријата за спољне послове г. Зарапкин; са јапанске стране: амбасадор г. Татекава, посланик г. Нички, као и особље јапанске амбасаде. Присутни су били још: амбасадори и посланици који припадају државама Тројног пакта. Са немачке стране: амбасадор гроф фон дер Шуленбург, посланик г. Типелскирх, саветник амбасаде г. Хилгер, три аташеја оружаних снага и још неколико личности из немачке амбасаде. Сем тога, одласку јапанског министра иностраних послова присуствовао је италијански амбасадор г. Росо, мађарски посланик г. др. пл. Кристоф, словачки посланик г. Тисо, бугарски г. Стаменов и румунски г. Гафенку.

СТЕФАНИ О БОРАВКУ Г. МАЦУОКЕ У МОСКВИ

Москва, 25 март

Агенција Стефани јавља:

Састанак између г. г. Молотова и Мацуоке трајао је близу два часа.

Ниску тачне прве вести по којима је британски амбасадор у Москви г. Крипс учинио посету г. Мацуоки.

Састанку г. г. Молотова и Мацуоке присуствовао је и г. Стаљин.

ИСКРЦАВАЊЕ ЈАПАНСКИХ ТРУПА У ИСТОЧНОМ ДЕЛУ КВАНТУНГА

Шангај, 25 март

ДНБ јавља:

Јапанске трупе искрцале су се у недељу увече и јутрос на више места дуж обале источног дела провинције Квантунг, где су окупирале неколико лука.

Врховни командант јапанских поморских снага у кинеским водама, адмирал г. Шимада у Шангају, прогласио је блокаду са дејством од уторка пре подне на источни део Квантунга. У тим водама забрањена је свака пловидба.

Амерички Сенат конач[illegible] ојио закон о помоћи демократијама

Г. Рузвелт издао наредбу [illegible]ке бановине забрањује прилаз страним бродовима у филипинске во[illegible]

На[illegible]инско-занатско-

Споразум између [illegible] отсека

[illegible]ог. Техничког.

[illegible]инарског, Мор[illegible]

[illegible]нбене зоне Кодицки и на Аласци

Канаде о ратној индустрији

Вашингтон, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

На својој седници сенат је усвојио законски нацрт од 7 милијарди долара одређених за спровођење у дело програма о помоћи демократијама.

Као што је познато овај законски нацрт већ је усвојило претставнички дом.

НАРЕДБА Г. РУЗВЕЛТА

Вашингтон, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Г. Рузвелт објавио је данас наредбу којом се свим страним бродовима забрањује улазак у филипинске воде, код острва Кодицки, као и на Аљаски.

Стране бродови моћи ће тамо да залазе само по специјалном одобрењу министра морнарице г. Нокса.

Поменуте воде одређене су за одбрамбене зоне.

ИЗГРАДЊА ТРГОВАЧКИХ БРОДОВА ЗА ВЕЛИКУ БРИТАНИЈУ

Вашингтон, 24 март

Агенција Рајтер јавља:

Овлашћени претставник америчког поморског одбора изјавио је да ће на основу плана о позајмици и закупу бити изграђено 400 трговачких бродова за Велику Британију. Сваки овај брод коштаће 312.000 фунти стерлинга.

РАД ПРЕТСТАВНИЧКОГ ДОМА

Вашингтон, 25 март

Агенција Авас јавља:

Претставнички дом изгласао је и унутно сенату законски нацрт о хитном повећању особља америчке морнарице на 232.000 морнара.

СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ КАНАДЕ И СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА

Вашингтон, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Званично је саопштено да је између Сједињених Америчких Држава и Канаде постигнут споразум о изградњи ратних бродова у бродоградилиштима Великих Језера. По томе споразуму предвиђа се: 1) изграђени бродови неће служити на великим Језерима; 2) пре но што почне рад, обе владе једна другој дају обавештења о бродовима који ће се изграђивати у пристаништима Великих Језера; 3) постоји могућност да се и на Великим Језерима изграде ратни бродови са пуним наоружањем, али то оружање биће такво да се оно не може употребити до год бродови буду на Великим Језерима; 4) изграђени бродови морају брзо напустити Велика Језера.

ПОЈЕДИНОСТИ О ИЗГЛАСАЊУ ЗАКОНСКОГ НАЦРТА О ПОМОЋИ ДЕМОКРАТИЈАМА

Вашингтон, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Сенат је законски нацрт о помоћи демократијама у износу од 7 милијарди долара изгласао са 67 гласова против 9 гласова.

Изгласани закон одмах је хидро-авионом упућен г. Рузвелту који се сада налази на крстарењу.

НОВИ КРЕДИТИ У С.А.Д.

Вашингтон, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Саопштава се да је претседник г. Рузвелт потписао данас на јахти „Потоамк" два законска предлога којим се за потребе уређаја поморских база предвиђа сума од 345 милиона долара. Ова сума обухвата трошкове радова на острвима Гвам и Самоа у Тихом Океану и у базама које је Велика Британија уступила Сједињеним Америчким Државама.

ПОРАЗ[illegible]Х ТРУПА КОД [illegible]НЧАНГА

Шангај, 25 март

ДНБ јавља:

Кинеске трупе у северном Кинангсу, западно од Нанчанга претрпеле су, како то јавља саопштење јапанске врховне команде, тежак пораз.

Кинези су имали 1500 мртвих, а заробљено их је преко 200. Јапанци су запленили око 40 ми траљеза, неколико мерзера и преко 500 пушака. Јапанске операције управљене су биле почетком прошле недеље против ремењене концентрације кинеских трупа западно од Нанчанга.

КОНФЛИКТ ИЗМЕЂУ БОЛИВИЈСКЕ ВЛАДЕ И СТАНДАРД ОИЛА

Ла Паз, 25 март

ДНБ јавља:

У настали конфликт између [illegible] у Моравској бановини. Том [illegible] Михаиловић је из [illegible] да су у бановини ра[illegible] [illegible] ницама са 1.437 посте[illegible] ским[illegible]а је прошле год[illegible]

У непо[illegible] деног Мос[illegible] шарнске с[illegible] жеру, услед[illegible] Врбаса, по[illegible] сту да тоне[illegible] ље настав[illegible] њем, посто[illegible] ај буде пр[illegible] шкоће стварне и Станд[illegible] а, који је те заштрио мешањем Вашингтона, интервенисао је сада и претседник државе генерал г. Пенхаранда, давши следећу изјаву:

„Боливијска богатства нафте искључива су својина државе. Сопствени интереси као и страни утицаји не могу се супротставити земаљским интересима. Коначно ја будем на власти никада ћу одобрити решење које ће повредити част земље. Народ не треба да заборави да ће петролеум штитити оружјем".

ПРВИ АМБАСАДОР НАНКИНШКЕ ВЛАДЕ У ТОКИЈУ

Шангај, 25 март

ДНБ јавља:

Први амбасадор нанкиншке владе у Токију г. Шумини, стигао је после двомесечног боравка у Јапану у Шангај.

Амбасадор г. Шумини намерава је да ускоро отпутује за Нанкинг, где ће присуствовати годишњици нанкиншке владе.

Британско саопштење о бомбардовању грофовије Кент

Последњи извештаји о акцијама на западном фронту говоре о немачким акцијама на мору и британској делатности над копном. У оба случаја су употребљени авиони.

После извесне паузе британске ваздухопловне снаге су по новиле истовремени напад на Берлин, Кел и Ханover поред паралелне акције над територијом коју је њихов непријатељ запосео. И поред интензивне одбране, по сопственим извештајима, британске снаге су извршиле свој задатак.

Немачки извештај саопштава да су подморнице потопиле у Атлантском Океану бродове чија је укупна тонажа 27.500 тона. Ваздухопловне снаге су напале бродове у Северном Мору.

*

Лондон, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Министарства ваздухопловства и безбедности саопштавају да су непријатељски авиони данас пре подне изнад грофовије Кент бацили више бомби.

Данас активност непријатељске авијације није била велика, већ само делимична изнад југоисточне Енглеске. Причињена штета је незнатна, број жртава није велики.

Оборен је један непријатељски авион.

НАПАД НА ШЕРБУР

Шербур, 24 март

Агенција Рајтер јавља:

Званично се саопштава да је један британски бомбардер бомбардовао јутрос објекте у Шербуру.

РЕГРУТОВАЊЕ У ЕНГЛЕСКОЈ

Лондон, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Синоћ је издато званично саопштење у коме се каже да су позвата и лица стара 37 година да се пријаве војним властима, како би служили у кадру.

Немци из Литваније [illegible] Белоруску

Од ових лица знатан део упућ[illegible] требиће се као резерва за полицију, за ватрогасце и друге службе народне одбране.

МОБИЛИЗАЦИЈА 37-ГОДИШЊАКА У ЕНГЛЕСКОЈ

Амстердам, 25 март

ДНБ јавља:

У Лондону је вечерас званично саопштено, да се сви мушкарци стари 37 година морају пријавити ради мобилисања у ратну службу.

Они ће 37-годишњаци, који према својим способностима, бити упућени у полицијску резерву, помоћну ватрогасну службу или у службу цивилне одбране.

НЕМАЧКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Берлин, 25 март

Д. Н. Б. јавља:

Врховна команда саопштава:

Подморнице које оперишу у Северном Атлантику потопиле су 27.500 тона непријатељског трговачког бродовља. Међу потопљеним бродовима налазила су се и два тенк-брода.

И немачко ваздухопловство наставило је борбу против британских поморских снага у Северном Мору, Атлантском Океану и Средоземном Мору. И ова акција вођена је са успехом. Извиђачки авиони потопили су код Оркнејских и Фарејских Острва два мања трговачка брода од укупно 2.500 то на. У поморској области Шетландских Острва извршен је успешни напад у ниском лету на један наоружани непријатељски трговачки брод од 6.000 тона.

У области Средоземног Мора немачки авиони извршили су напад јужно од Крита на два британска трговачка брода од по 6.000 тона. Од њих је један био тенк-брод, који је примећен како тоне. Други трговачки брод остао је на месту тешко оштећен.

Ваздухопловне формације извршила су обрушавањем 23 мар та два успешна напада на луку Лавалету. Том приликом погођено је бомбама најмање калибра пет теретних бродова. Поред тога три бомбе пале су на једну лаку крстарицу, која се налазила у луци. Уништена су лучка постројења и складишта петролеја. Италијански ловачки авиони, који су сарађивали са немачким авионима у нападу на Лавалету, обарали су у току борбе у ваздушне четири непријатељска авиона типа „Харикен".

У северној Африци немачки [illegible] авиони извршили су нападе на концентрације непријатељских трупа, на које с бачене бомбе и осута паљба и авиона. На једној железничкој станици осута је паљба на складишта погонског материјала, где је избио велики пожар, који је примењен на преко 100 километара.

Немачке и италијанске моторизоване трупе вршиле су заједничку извиђачку акцију на источној ивици Сирте.

У Бугарској покрети немачких трупа настављају се према утврђеном плану.

Од 3 непријатељска борбена авиона који су предвече 23 мар та летела над холандском обалом, два апарата типа „Бристол Бленхајм" оборена су у току борби у ваздуху.

Непријатељ је прошле године летео над Северном Немачком и извршио напад на престоницу Рајха. На разне квартове за становање Берлина бачене су са велике висине, запаљиве и разорне бомбе, које су, на извесним местима, изазвали пожаре крвова. Нису нанете ни какве веће штете. Погинуло је неколико лица, а више је рањено. Сва она погођена лица налазила су се изван склоништа. Поред 4 авиона, које је изгуби још у Средоземном Мору, непријатељ је изгубио још 3 авиона. И [illegible]ено је 6 немачких апарата.

Нова интернирања Јевреја и Пољака у Румунији

Букурешт, 25 март

ДНБ јавља:

Министар унутрашњих послова наредио је интернирање у концентрационом логору из разлога безбедности државе тринаест даљих лица немањом Јевреја и Пољака.

Долазак финског министра у Стокхолм

Стокхолм, 25 март

ДНБ јавља:

Јуче у поне пристао је у Стокхолм фински министар унутрашњих послова [illegible] Пори, где ће у посети пробавити више дана.

ПАРИСКИ САЈАМ

Париз, 25 март

Агенција Стефани јавља:

Париски сајам биће на [illegible] јучач начин отворен 17 априла.

Поред осталих на сајму ће бити заступљене Немачка, Италија, Белгија, Шпанија, Норвешка, Португалија, Шведска, Холандија и Швајцарска.

У совјетско-турској декларацији која је јутрос објављена две земље су регулисале своје међусобне односе

Турска штампа истиче значај декларације

Цариград, 25 март
(Телефоном)

Анкарски радио објавио је у току ноћи текст совјетско-турске декларације која је потписана у Москви. Ђ. Г.

ТЕКСТ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Цариград, 25 март
(Телефоном)

Совјетско-турска декларација о пријатељству и ненападању коју је јуче потписана у Москви регулисала је држање Совјетског Савеза према догађајима који би могли наступити, а који би били у тесној вези са Турском.

Радио је нешто после пола ноћи, на турском језику објавио текст декларације, састављене у Анкари. Текст је следећи:

„Између влада Совјетске Уније и Турске измењене су недавно изјаве у којима се каже да су се у иностраној штампи појавиле вести у којима се каже да ће, у случају да Турска буде увучена у рат, Совјетска Унија искористити њену тешку ситуацију и напасти је. Совјетска влада је у вези са овим саопштила турској влади да ове вести не одговарају истини и не одговарају држању совјетске владе према Турској, и како Турска буде нападнута и ако буде присиљена да уђе у рат за одбрану своје територије, Турска, према одредбама Пакта о ненападању који већ постоји између ове земље, може рачунати на пуно разумевање Совјетског Савеза, Совјетски Савез се обавезује да ће бити неутралан у том ратном случају. Турска влада изјавила је совјетској влади захвалност на овој изјави обавезујући се да ће и Турска са своје стране бити неутрална, ако би Совјетски Савез био увучен у рат и да Совјетски Савез може рачунати на пуно разумевање Турске.

Очекује се да ће и у Москви бити у току дана саопштен текст декларације која има исти садржај што се тиче узајамних односа.

Данашња турска штампа доноси саопштење издато у Анкари и под крупним насловима пише о

Немачке трупе у Бугарској

успостављању ових односа између Совјетског Савеза и Турске. Доносећи ово саопштење штампа истиче да је сада положај Турске дефинитивно учвршћен и да сада може са највећим спокојством пратити даљи развој догађаја и одговорити, ако би се догађаји развијали у правцу њеног увлачења у рат. Ђ. Г

ОКО СОВЈЕТСКО-ТУРСКЕ ДЕКЛАРАЦИЈЕ

Анкара, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Сазнаје се да је турски амбасадор у Москви предао совјетској влади ноту, у којој Турска даје совјетској влади уверавања слична онима која је Совјетска Унија дала Турској.

Могуће је да ће у Москви и у Турској истовремено бити објављене ове ноте.

САОПШТЕЊЕ У ТОДУ НОЋИ

Њујорк, 25 март

Агенција Авас јавља:

Према вестима једне америчке радиостанице из Цариграда ноћас ће бити објављена декларација о пријатељству између влада Совјетске Уније и Турске.

МАЂАРСКО САОПШТЕЊЕ

Будимпешта, 25 март

МТИ јавља:

Сходно одредбама бечког арбитражног протокола од 30 августа 1940 године, мађарска влада издала је потребна упутства односно ваншколског образовања омладине која припада немачкој етничкој групи.

По тој уредби Фолксбунд се овлашћује да образује специјалне омладинске организације.

Г. ХОРТИ ПРИМИО Г. БАРДОШИНА

Будимпешта, 25 март

ДНБ јавља:

Јуче је Регент г. Хорти примио у аудијенцију министра иностраних послова г. Бардошина, који му је поднео реферат о своме путу у Немачку.

Настављене борбе на албанском фронту

У току дана италијанско ваздухопловство бомбардовало Лискури

Атина, 25 март
(Телефоном)

Јављају са фронта у Албанији да су борбе на секторима настављене. Велике борбе воде се на централном фронту, нарочито на сектору северно и јужно од реке Војуше. Италијанске трупе предузеле су нападе на оба сектора. Напади су били јаки, али су их грчке трупе, добро утврђене, одбиле. Нападу су претходили јаки артилериски двобоји. У планинском кланцу борбе се воде на планинским гребенима који су високи и преко 1600 метара.

На јужном сектору борбе се воде код Тепеленна, док су на северном, на сектору Подградеца, у изгледи застоју и на положајима дејствује преко дана брдска артилерија.

У званичном саопштењу грчке Врховне команде које је саопштено у току ноћи потврђује се да су италијански напади на простору код Војуше до Апсоса од бијени и да на фронту не престаје јака артилериска канонада.

Министарство за безбедност саопштило је да је италијанско ваздухопловство у току дана бомбардовало Лискури, али да није било људских жртава.

Ђ. Р.

ИТАЛИЈАНСКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Негде у Италији, 25 март

Агенција Стефани јавља:

Службено саопштење бр. 290 главног стана италијанских оружаних снага гласи:

„На грчком фронту: ништа ново.

Наше ваздухопловне формације бомбардовале су постројења у Превези и непријатељске бродове усидрене у луци Ликсури. Други авиони бомбардовали су положаје и непријатељске бараке на фронту XI армије.

Непријатељски авиони извршили су напад на Деволи. У сусрету са нашим ловачким авионима оборена су два авиона типа "Харикен" а други авион истог типа оборен је од стране противавионске одбране.

На базу Ла Валет (Малта) извршен је напад у више махова од стране формација немачког ваздухопловног корпуса у пратњи италијанских и немачких ловачких авиона. Поред лучких постројења и једног складишта мазута погођени су и једна крстарица, два пароброда велике тоноже и три пароброда средње тоноже и то бомбама великог калибра. У току ваздушне борбе италијански ловачки авиони оборили су четири непријатељска авиона моноплана.

У Северној Африци: акције немачких механизованих одреда. Одреди немачког ваздухопловног корпуса бомбардовали су и подвргли митраљеској паљби концентрације механизованих средстава у Киренаики.

У Јегејском Мору: наши ловачки авиони извршили су напад на непријатељску ваздухопловну базу на Криту, спалили један авион на земљи и оштетили више авиона.

У Источном Медитерану: немачки авиони потопили су један брод-цистерну од 6000 тона и тешко оштетили један други непријатељски трговачки брод.

У Источној Африци: непријатељ је поновио жестоке нападе у сектору Керена и то 22 марта увече и 23 марта изјутра, али је свуда одбијен са веома тешким губитцима. Обилан материјал као и једна застава стране легије пале су у наше руке".

САОПШТЕЊЕ СА МАЛТЕ

Малта, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

У званичном саопштењу се каже да је у борбама изнад Малте, до којих је дошло у току дана од недеље, оборено 10-12 непријатељских авиона. Тачна податци ускоро ће бити објављени.

ИТАЛИЈАНСКИ РАДНИЦИ ЗА НЕМАЧКУ

Комо, 25 март

Агенција Стефани јавља:

Јуче је група од 240 италијанских радника отпутовала у Немачку, кличући Фireру и Дучеу.

Жестоке борбе на седам километара од Керена

Појединости велике борбе у кланцу Марде

Главна оперативна база на јужном афричком фронтовима остаје Керен. Италијанска команда је концентрисала своје ваздухопловне снаге у ову област и настоји да одоли нападима британских авиона. Само у току учерашњег дана италијанске трупе су извршиле седам противнапада на британске положаје, али британским снагама да опколе сам град. С обзиром на бројну величину италијанског гарнизона и на повољне теренске прилике за одбрану може се очекивати да борбе у овој области неће бити скоро завршене. Не треба потпуно искључити ни претпоставку да ће италијанске снаге из Абисиније, удружене са трупама из Еритреје, наставити са одбраном у овим кланцима и после пада самога града, настојећи да одрже везу са морском обалом.

Операције у области Харара забележиле су локалне успехе британских одреда. У службеном саопштењу се вели: Британска Сомалија сада је под контролом наших снага и поново је отворен друм Харген—Бербера.

Није искључена претпоставка да су они пребачени у Еритреју. У извесним деловима Абисиније већ су почеле да функционишу административне управе.

У Либији је дошло до акције немачких моторизованих трупа. Службена саопштења не дају одговарајуће податке о карактеру ових акција. Из полуслужбених обавештења Британаца сазнаје се да су Немци концентрисали нове контингенте својих трупа у Триполису. Може се закључити да они још увек имају изразито дефанзиван карактер за случај да генерал Вавел настави са својом офанзивом.

Бомбардовање Малте било је и јуче на дневном реду. Ово британско утврђење у непосредној близини италијанских обала претставља важну тачку у целом Средоземном Мору.

На грчким фронтовима није у току учерашњег дана дошло до значајних промена. На централном фронту, између Апсоса и Војуше, у пределу који спаја реку и планину, дошло је до италијанског напада, али је он одбијен.

Објављивање декларације између Москве и Анкаре пре-

Немачки бомбардери у Северној Африци

цизира став СССР за случај евентуалног уласка Турске у рат. По овој декларацији Анкара може рачунати на потпуну неутралност Кремља за случај да буде увучена у нове заплете. Ова је декларација важна као податак који демантује извесна предвиђења да би Москва учествовала у командању Турске. Међутим, то питање није било никада званично постављано.

*

Најбори, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Врховна команда британских империјалних снага у Источној Африци саопштава:

Наши истуреви одреди извршили су нападе на свежне непријатељске положаје који путе врх брда Марде, западно од Цицините. Напад је успешно завршен, тако да су наше трупе, после снажног отпора од стране непријатеља заузеле извесне животне тачке на томе фронту. Губици наших снага били су мали. Операције се настављају.

Нешто западније западно-афричке трупе заузеле су Нелеги. Источно - афричке и западно - афричке трупе вршиле су патроду у областима које се налазе иза овог сектора где су приступиле чишћењу заузетих терена. Заробљен је известан број непријатељских војника и извесна количина пушака. Наше трупе, које су транспортоване авионима, заузеле су удаљене административне центре, од којих се неки налазе на шест стотина километара од наших саобраћајних линија. Наши авиони евакуисали су већ неколико болесних жена и деце.

Британска сомалија сада је под контролом наших снага и поново је отворен друм Аргеиша — Бербера.

БОРБЕ ОКО КЕРЕНА

Каиро, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Воде се врло жестоке борбе на 6—7 километара испред Керена. Италијанске трупе дају веома жесток отпор.

ИЗВЕШТАЈ ВАЗДУХОПЛОВНЕ КОМАНДЕ У КАИРУ

Каиро, 24 март

Агенција Рајтер јавља:

Команда британског ваздухопловства на Средњем Истоку саопштава између осталог:

Абисинија: Јужноафричко ваздухопловство наставило је са припремањем пута за напредовање наших трупа у Абисинији. Између Диредауе и Аваше жестоко су бомбардовани друмски и железнички путеви. У Урсу погођен је са више бомби теретни воз који се кретао ка Диредауи. Исто тако и у Мијесу и Аваши извршени су напади на возове. Више вагона једног теретног воза уништено је нашим нападом.

У Матахари, крај Адис Абебе извршен је напад митраљеском паљбом на 20 моторних возила и групу непријатељских војника. После извршеног напада на моторизоване транспорте у Авашу примећено је да су избили пожари.

Малта: Велике формације немачких бомбардера, у пратњи ловачких авиона, извршиле су у току јучерашњег дана напад на Малту. Наши ловачки авиони на метнули су борбу непријатељу и оборили најмање девет апарата типа „Јункерс 87", док је противавионска артилерија уништила 4 непријатељска авиона истог типа.

Од непријатељског бомбардовања причињена је само незнатна штета.

Са свих ових операција наши авиони вратили су се неоштећени у своју базу изузев два ловачка авиона, чији су се пилоти срећно спасли искакањем падобранима.

ПИСАЊЕ МАЂАРСКЕ ШТАМПЕ

Будимпешта, 25 март

Агенција Стефани јавља:

Мађарска штампа доноси на видним местима вест да је италијанска влада ставила мађарској влади на расположење суму од 700.000 лира као помоћ лицима настрадалим од поплава.

„Пестер Лојд" пише да мађарско јавно мнење са дубоком захвалношћу поздравља овај гест италијанске владе.

ПОСЛАНИЦА ДЕ ВАЛЕРЕ

Даблин, 25 март

ДНБ јавља:

У својој посланици, коју је г. де Валера упутио у Америку на дан Св. Патрика, изјавио је претседник владе да је непријатељски одвајање шест северноирских грофовија од Ирске још увек један од главних разлога за ирску неутралност. У малој земљи као што је Ирска, која је вековима желела да одржи своје национално јединство и која се одупирала Империји, може се у овим ратним временима једино изабрати пут неутралности.

Огромна већина ирског народа жели да живи у миру. Ирска не жели да изгуби опет своју независност добијену напорима векова.

ИЗЈАВА Г. МЕНЗИСА

Лондон, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Претседник аустралијске владе г. Мензис, који је обишао све енглеске фабрике авиона, изјавио је синоћ да је необично импресиониран темпом рада тих фабрика.

ДРАКОНСКИ ЈЕВРЕЈСКИ ЗАКОН У РУМУНИЈИ

Букурешт, 25 март

ДНБ јавља:

Министарство привреде продужило је рок страницама за пријављивање њихових акција и обвезница издатих у Румунији.

Овај рок продужен је до 31 марта. За странце који не живе у Румунији овај рок је још дужи — до 30 априла ове године.

ЗАСЕДАЊЕ МАЂАРСКОГ ПАРЛАМЕНТА

Будимпешта, 25 март

ДНБ јавља:

За сутра је сазвана седница мађарског парламента, на којој ће бити утврђен програм даљег парламентарног рада.

Продужење рока пријаве акција и обвезница у Румунији

Букурешт, 25 март

ДНБ јавља:

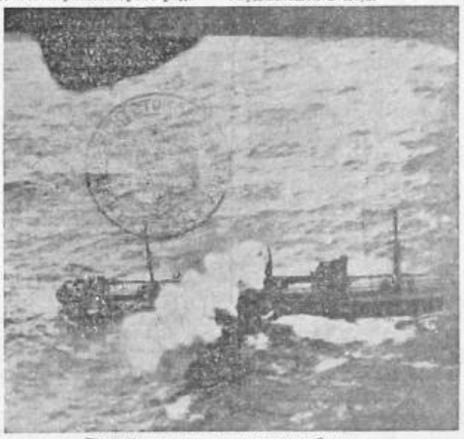
Министар за пропаганду г. Крајник саопштио је данас представницима иностране штампе, да ће ових дана Румунија добити јеврејски закон, који ће претстављати најдраконскији закон који је у Румунији до сада ступио на снагу.

Овај противјеврејски закон обухватиће мере у погледу расподагања целокупном покретном и непокретном имовином Јевреја у Румунији.

ЈЕДНА ИЗЛОЖБА У БУДИМПЕШТИ

Будимпешта, 25 март

Прва изложба авиона и војних аутомобила отвориће се у Будимпешти 2 маја.

Ваздушни напад на трговачки брод

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

Совјетско-турско званично саопштење

У току дана било је живе артилеријске делатности на албанском ратишту

Анкара, 25 март

Анатолска Агенција јавља:

Турска и совјетска влада објавиле су следеће званично саопштење:

„Ових дана дошло је до размене изјава између турске и совјетске владе. Те изјаве гласе:

„У вези са вестима које су се појавиле у страној штампи, а према којима би Совјетска Унија, у случају да Турска буде принуђена да уђе у рат, искористила тешкоће у којима би се нашла Турска и са своје стране би напала Турску, и у вези са једним питањем које је постављено по тој ствари, совјетска влада обавештава турску владу о следећем:

„1) Такве вести неуколико не одговарају ставу совјетске владе.

„2) У случају да Турска буде стварно нападнута и да буде приморана да уђе у рат у циљу одбране своје територије, Турска би тада, сходно пакту о ненападању који постоји између ње и СССР, могла рачунати на потпуно разумевање и неутралност СССР.

„Турска влада изразила је совјетској влади најискреније захвалност поводом ове изјаве и ставила јој до знања да СССР са своје стране може, у случају да се сама нађе у сличној ситуацији, рачунати на потпуно разумевање и неутралност Турске".

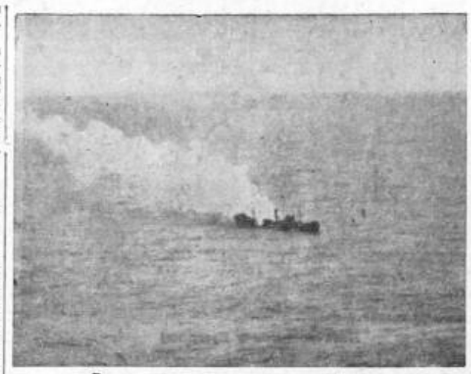
ГРЧКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Атина, 25 март

Атинска Агенција јавља:

Службено саопштење број 149 Главног штаба грчке војске од 24 марта гласи:

„У току дана на разним тачкама фронта било је живе артилеријске делатности. У области између река Апсос и Војуша, у току ноћи између недеље и понедељника, одбијен је ноћни напад непријатељских одреда, са великим губитима по непријатеља. У истој области одбијен је у току дана још један непријатељски напад. Том приликом непријатељ је претрпео

Ваздушни напад на трговачки брод

веће губитке, а заробљено је 50 војника и два официра".

У службеном саопштењу министарства унутрашње безбедности од 24 марта вели се да је непријатељска авијација бомбардовала Ликсури. Људских жртава није било, али материјална штета није велика.

„ТАН" О БУГАРСКОЈ ВОЈСЦИ

Виша, 25 март

„Тан" објављује један чланак посвећен уласку немачких трупа у Бугарску, у коме се вели:

„Италијански листови дају не ке информације из којих се могу сазнати извесни детаљи који су у вези са немачким напредовањем. На основу њих се може рећи да је прелазак преко Дунава извршен помоћу два моста, дужа од два километара. Преко њих су прешле трупе у две колоне са једне обале на другу.

„При деташмани који су ступили на бугарску земљу састав љени су од великих тенкова, потпуно сличних онима који су учествовали у пољским и француским операцијама. После њих су наишли моторизовани одреди, камиони, у којима је пренешен материјал или трупе. Материјал је обухватио све врсте. Затим су наступали мањи

Говор г. Ашара

Виши, 25 март

ДНБ јавља:

Пред преставницима француске и стране штампе синоћ је одржао говор француски генерални секретар за снабдевање г. Ашар по теми о снабдевању Француске.

„Треба да се запитамо, рекао је г. Ашар, зашто Француска, која је толико богата земља, мора да предузме мере за рационирање животних намирница. Француска сама може да да одговор на ово питање а који гласи: За последњих педесет година велики део поља и земљишта је обрађиван. Француска се ограничила на увоз животних намирница и иностранства и својих колонија а надлежни се нису бринули да се обрађује земља. У 1938-39 години свега 27% најпотребнијих животних намирница произведено је у Француској.

„Сада је Француска, настављено је г. Ашар, доведена у положај да не располаже ни најпотребнијим залихама животних намирница. Све залихе до 39 године делом су употребљене а делом уништене ратом."

У даљем свом говору г. Ашар изнеси неколико примера о дефициту који се појавио у главним произвођачким гранама а исто тако наводи и тешкоће које су се појавиле у вези са довозом и транспортом животних намирница. У исто време г. Ашар упућује апел француском народу да уложи све своје силе како би помагао владу да би се превладало ово најтеже време које Француска преживљује.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКЕ КОМАНДЕ НА МАЛТИ

Ла Валет, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Британска команда на Малти службено саопштава:

„У недељу после подне непријатељски авиони извршили су на пад на Малту. Том приликом до шло је до борби у ваздуху и у тој борби су оборена три непријатељска авиона. Изгледа, међутим, да је знатно оштећено још неколико непријатељских авиона.

„У понедељак ујутро, непријатељски авиони извршили су нов напад на Малту. Људских жртава није било. Противавионске батерије ступиле су у дејство.

ОДРЕДИ АМЕРИЧКЕ МОРНАРИЦЕ НА ТРИНИДАДУ

Њујорк, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

У Порто Спен, на Тринидаду, искрцао се одред од 100 америчких морнара-стрелаца. Ово искрцавање службено се тумачи као знак анго-америчке сарадње у поморским базама на Атлантику.

Г. ФОН РИБЕНТРОП СТИГАО У БЕЧ

Беч, 25 март

ДНБ јавља:

Министар иностраних послова Рајха г. фон Рибентроп стигао је јутрос у Беч.

ГРОФ ЧАНО СТИГАО У БЕЧ

Беч, 25 март

ДНБ јавља:

Италијански министар иностраних послова гроф Чано стигао је јутрос засебним возом у Беч.

Г. ВИЛКИ СТИГАО У ТОРОНТО

Торонто, 25 март

Г. Вендел Вилки стигао је у Торонто где му је приређен вео ма сјајан дочек.

Одмах по доласку г- Вилки упутио се у канадски парламентар, где је одржао кратак говор. По сле тога, претседник канадске владе г. Макензи Кинг прирелно је интимаи ручак у част г. Вендела Вилкија.

Политичке вести

МИНИСТРИ Г. ДР. ИКОНИЋ И ДР. НИКИТОВИЋ НА ДУЖНОСТИ

Нови министри, министар пољопривреде г. др. Часлав Никитовић и министар социјалне политике и народног здравља г. др. Драгомир Икоинћ, положили су јуче заклетву и преузели послове својих ресора.

Министри г. г. др. Икоинћ и др. Никитовић, у току дана, упознали су се са вишим чиновницима министарстава и примили реферате о текућим пословима.

СМРТ ДИМИТРИЈА ИЛИЦАНОВИЋА

После дужег боловања премину је, у 81 години живота, Димитрије Илицановић, бивши сенатор и адвокат из Ниша.

Покојни Илицановић родио се 24 јула 1860 године у Крагујевцу. 1885 завршио је Велику школу у Београду, после чега је, 1887 године, постављен за јавно-правног заступника Округа врањског, а потом, 1889 године, за судију Окружног суда у Нишу. Све до 1935 вршио је правно-заступничке функције у Нишу.

Пре рата је покојни Илицанов ић неколико пута биран за народног посланика, а када је установљен Сенат, Илицановић је биран и за сенатора, у ком својству је провео пуних шест година. У Народној скупштини и Сенату истакао се као сјајан говорник.

Покојни Илицановић је био и врло хуман човек. Он је преко два милиона динара у новцу и хартијама од вредности оставио „Фонду Катарине и Димитрија Илицановића, адвоката из Ниша", основаном пре неколико година са циљем да помаже просвету. Из тог фонда издају се стипендије, награђују се светосавски темати и пружа се материјална помоћ школама.

За своје заслуге покојни Илицановић је добио ова одликовања: Таковски крст трећег реда, медаљу „За успомену свога избора за Краља Србије и повратак династије Карађорђевића", Карађорђеву звезду четвртог реда, орден Светог Саве трећег реда и Југословенске круне трећег реда.

Један пијани дан и жеља за авантуром стали су га живота

Крушевац, 25 март

Једно село близу Крушевца, Мачкова, доживело је ноћас несвакидашњи догађај. Један од најугледнијих људи у селу, ратни инвалид Стеван Топличанин убио је из пушке у свом дворишту Душана Антића, сеоског младића, са којим је све до овог случаја био у добрим односима.

Душан Антић, са својим пријатељем Милошем Бурићем читави дучерашњи дан провео је у пићу и лутању по селу. Били су веома расположени и прилично напијени.

У таквом расположењу их је затекла и ноћ, када је један од другога, касније им се придружио још један пријатељ, препоручио друштву необичну забаву:

— Треба да уђемо у двориште Стевана Топличанина и да га свако начин измамимо из куће његову снаху Косану...

Косана је дан пре тога остала „бела удовица", пошто јој је муж, син Стеванов, био отишао. Била је позната, не само у селу него и у читавом крају, као веома лепа жена.

Пијано друштво је прихватило овај предлог, па су се сви тројица одмах крадом упутили Стевановој кући. Исто тако ушли су у двориште, које је било сасвим мирно. Било је већ касно доба ноћи.

Стари Стеван, који је у последње време слабо спавао, као да је предосећао каква ће га не срећа задесити, чуо је људе ко ји су улазили у двориште, пре него што су они успели да „на неки начин" дозивају његову снаху Косану.

Истрчао је одмах из собе, до хватао пушку, која му је увек била при руци, и упутио се лаганим кораком према вајату. Од мах је угледао три људске гла ве. Мало затим кад је упитао ко су, уместо три видео је само једну главу. Друга двојица су чували његов глас умакли.

Антић, пошто је био најпијанији, није могао одмах да побег не него је остао код вајата. Кад је Стеван видео да овај не бежи, упорно је на њега цев са пушке. Мало после он је ле жао мртав.

На првом саслушању пред по лицијом Топличанин признаје и прича како се све одиграло, Знао је, каже, зашто су они ушли у његово двориште, па је баш зато и пуцао.

У току дана он ће бити упућен у истражни затвор Крушевачког окружног суда.

Четири године политичког споразума Југославије и Италије

Пре четири године, на данашњи дан, дошло је до потписивања политичког споразума између Краљевине Италије и наше државе. Тежња је била да се међусобни односи поставе на нову базу која би била у знаку одржања стварног суседства. При томе се водило рачуна да геополитички положај обе земље упућује на споразум у свима питањима која се појаве на дневном реду. Под условима који су у конкретној ситуацији морали да се имају у виду дошло је до сагласности у самом отворењем питањима. Овај политички споразум је, у пр вом реду, одредио методу и обележио основ престојеће сарадње.

Протекле четири године омогућиле су да се развије интензивнија размена добара између две земље. У колико је италијанска привреда била у све већој мери упућена на снабдевање са европског континента, наша природна богатства налазила су своје тржиште и своје потрошаче у суседној Краљевини. Привредни односи развијали су се све интензивније, бележећи и све фазе кроз које је пролазила међународна ситуација.

Политички споразум са Краљевином Италијом условио је и споразумевање у свима крупним питањима која су дубоко задирала у животни нерв балканских и подунавских држава. Благода ћи тој политици дошло је до склапања читавог низа политичких споразума и са другим земљама који су у Југославији схва тени као елементи мира на гра ницама.

Политика споразума, која је инаугурисана овим међународним инструментом остала је све до данас елемената наше спољне политике.

Пензионисани најстарији београдски свештеници

Одлуком Светог архијерејског синода пензионисани су најстарији београдски свештеници и заслужни трудбеници Српске православне цркве прота г. Никола Божић, парох Саборне цркве; прота г. Тома Стојадиновић, парох цркве Александра Невског; прота г. Петар Милојевић, парох Вознесенске цркве, и прота г. Алекса Милосављевић, парох Саборне цркве.

*

Један од најомиљенијих београдских свештеника, прота г. Никола Божић, одлази после дугог и великог рада, рада који ће још дуго и дуго остати у успоменама његовог духовног стада, у пензију. После шездесет и шест година неуморне делатности повлачи се данас на заслужени одмор.

Рођен је у Београду 1853 године. До 1885 године службовао је у Крагујевцу као вероучитељ. Од 1885 године службује у Београду, прво у Духовном суду, а затим као парох.

Заузимао је најистакнутије положаје и увек служио као пример поштења, преданости у раду, скромности и неуморне активности на свим положајима у своме службовању: као окружни протојереј града Београда, као архијерејски намесник и као организатор Српске православне цркве у Јужној Србији.

Нарочито се истакао као уредник „Весника Српске цркве", орган свештеничког удружења предратне Србије. Исто тако са рађивао је у свима дневним листовима.

Уживао је велику популарност међу својим парохијанима, а за свој рад, достојан најлепших по хвала одликован је највишим црквеним одликовањем, напрсним крстом и многим другим одличијама.

*

Прота г. Петар Милојевић ро ђен је 1864 у Неменикућама, у Косматском срезу. После свршене богословије рукоположен је за ђакона Вознесенске цркве, у којој остаје за све време свога дугогодишњег службовања. На раду у овој цркви провео је пуних 56 година. Од 1932 године, као старешина Вознесенске цркве, много је учинио да се ова наша лепа и стара црквена згра да обнови.

Истакао се радом у предратном листу „Пастирски глас", који је сам уређивао. За време његовог председниковања, певачко друштво „Станковић" успело је да подигне свој дом, што се највише има захвалити енергичном раду прота г. Петра Милојевића. У црквеној служби био је нарочито запажен тачним познавањем црквеног живота. Одликовани је многобројним орденима.

*

Прота г. Тома Стојадиновић рукоположен је, после свршене богословије, за ђакона београдске Саборне цркве. Поред богословије имао је и правничко образовање.

Дуго година је службовао као професор певања у београдској богословији. Дорћолски парох постаје 1896 године. Под његовим старешинством подигнута је црква Св. Александра Невског. Одликован је највећим црквеним одликовањима.

*

Прота г. Алекса Милосављевић рођен је 1857 године у Београду. Готово све време службовао је у Београду. Својим марљивим радом и скромношћу био је омиљен међу парохијанима. Одликован је највишим црквеним и грађанским одликовањима.

Сваки човек зна да је

АСПИРИН

добро средство против грипа и наздравих оболења. Код куповине морате пазити, да је на паковању и на сваној појединој таблети утиснут „Бајеров" крст. Не заборавите, да не постоји Аспирин без „Бајеровог" крста.

Одоб. рег. вид С. бр. 7207 од 21 новембра 1940.

ИЗВЕШТАЈ БРИТАНСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Лондон, 25 март

Агенција Рајтер јавља:

Министарство за ваздухопловство и министарство унутрашње безбедности саопштавају:

„У току ноћи између понедељ ника и уторника није било никаквих догађаја.

„Јуче после подне у грофовији Корнвол оборен је један непријатељски авион".

МАЂАРСКИ ПРИВРЕДНИЦИ У БЕОГРАДУ

Предавање мађарских научника у Инжењерском дому

Пошто су мађарски индустријалци посетили претседника Београдске општине г. Јеврема Тошића и министре саобраћаја и грађевина г. г. Николу Бешлића и Данила Вуловића, гости су се одазвали на Авалу, где им је претседник Београдске општине приредио ручак.

Поподне у 17 часова, у сали Инжењерског дома, приређен је циклус одабраних предавања о успеху електрификације у Мађарској. Овом предавању присуствовали су поред многобројних наших електричних стручњака и инжењера и министар грађевина г. Данило Вуловић, као и саветник Мађарског посланства у Београду г. Хофман.

Претседник савеза електричних предузећа г. Момчило Петровић поздравио је министра г. Данила Вуловића као и мађарске привредника који су дошли у нашу земљу на позив Савеза електростанички предузећа Г. Петровић одржао је затим кратко уводно предавање о електротехници, наглашавши да је она најдрагоценији поклон савремене науке.

У свом даљем говору г. Момчило Петровић истакао је радост југословенских електротехничара, што нашу могућности здравље госте у својој средини и да се са њима лично упознају. Свој кратак говор г. Петровић је завршио речима да ће скоро и југословенски електричари отпутовати у њихову земљу и вратити им посету.

Затим су говорили у име Удружења инжењера и архитеката инжењер г. Војислав Поповић и г. Боривој Вукашиновић као претставник Инжењерске коморе. У сазним кратким поздравним говорима они су истакли потребу што већег састајања и контаката јер су Мађарска и Југославија везана једна на другу. Говорници су даље истакли тешкоће са којима се наша земља бори с обзиром да је наша земља земљорадничка.

После тога четири мађарска научника одржала су интересантна предавања о електрификацији на разним пољима, као и о могућности сарадње у односу на електрификацију.

Први говорник г. др. Ерно Хајдегер истакао је светски значај електрификације. Упоредио је мађарски биланс енергије, као и могућност рационалног искоришћавања појединих елемената. Анализирао је у свом излагању приреду угља, дрвета, уља, водене снаге, износећи колико се калорија добија из појединих врста угља. На крају говорио је о могућности сарадње обе земље на електрификацији, као и о драгоцености исте.

Професор г. др. Вереб ли говорио је о електрификацији мађарских државних железница. Истакао је велику важност електричне моторизације и тешкоће које су биле скопчане с овим радом. Затим је дао статистику електрификације мађарских државних железница, као и велике успехе који су постигнути у овој области.

Инжењер г. Иштван Бодони говорио је о могућности заједничке сарадње обе земље на електрификацији. Та сарадња је могућа, истакао је говорник, а донела би свакако добре резултате. Последњи предавач инжењер Антал Мађарши говорио је о моме електрицитету, као чиниоцу у пољопривреди. Истакао је важност електрике у мађарској земљорадњи као и велике успехе који су постигнути у овој области.

Инжењер г. Иштван Бодони говорио је о могућности заједничке сарадње обе земље на електрификацији. Та сарадња је могућа, истакао је говорник, а донела би свакако добре резултате. Последњи предавач инжењер Антал Мађарши говорио је о моме електрицитету, као чиниоцу у пољопривреди. Истакао је важност електрике у мађарској земљорадњи као и велике успехе који су постигнути у овој области.

После ових веома успелих предавања, мађарски гости присуствовали су увече извођењу балета „Огањ у планини" у београдском Народном позоришту.

Швајцарски лист о улози Француске

„Француска ће, узимајући водећу улогу у Африци када Европа буде прешла са ратне на мирнодопску привреду, претстављати важан политички фактор"

Смирење у париској штампи, која је месецима оштро писала против Вишиа

Виши, 25 март

„Асошијетед Прес" јавља:

Влада у Вишију претреса свој радни програм за унапређење и оживљавање привредног и финансијског живота у неокупираној Француској. Питања која су отежавала овакав рад владе маршала г. Петена нису више предмет сметње. Питање г. Лавала је тренутно решено. Он је одбио да дође у Виши и влада сматра да је тим цео његов проблем решен. Он остаје у Паризу. Преговори са Немачком које воде адмирал г. Дарлан и г. фон Абец не садрже нарочите хитности или неке компликације. У општој светској дипломатској акцији они су, ових дана, стављени мало у позадину. Тако сад тренутно влади не стоје на путу тешкоће да се цела посвети привредном проблему.

Такође је истакнуто да париска штампа, која је месецима оштро писала против владе у Вишију, сада више не пише против владе маршала г. Петена.

Како се синоћ могло сазнати из Риома пуштени су из затвора бивши претседник владе г. Пјер Рено и Жорж Мандел, бивши министар, који су били оптужени за рат у Француској.

СВ. ОТАЦ ПАПА ПРИМИО ФРАНЦУСКОГ АМБАСАДОРА

Рим, 25 март

ДНБ јавља:

Св. О. Папа примио је данас у приватну аудијенцију француског амбасадора у Ватикану г. Леона Берара, који је био у пратњи новог саветника амбасаде г. Жака де Блесона.

ФРАНЦУСКА — ШВАЈЦАРСКА

Берн, 25 март

Агенција Стефани јавља:

Француска влада предала је швајцарској влади оштету од 7000 франака због бомбардовања које су њени авијатичари 5 јуна прошле године погрешком учинили у извесним крајевима Швајцарске.

„ГАЗЕТ Д ЛОЗАН" О ФРАНЦУСКОМ ЦАРСТВУ

Берн, 25 март

Агенција Авас јавља:

„Газет д Лозан" посвећује чланак значају француског колонијалног царства у коме вели:

„Француска ће, узимајући водећу улогу у Африци када Европа буде прешла са ратне привреде на мировну привреду, претстављати важан политички фактор.

Лист затим пише, потсећајући да је Африка поље привредног ширења једне реорганизоване Европе, следеће:

„После несрећног рата 1870 године, Француска је у својој колонијалној политици нашла материјално и морално оздрављење својих недаћа."

Према страним коментарима изјаве г. де Валере, зараћеним странама није толико стало до Ирске колико до њеног географског положаја

Клермон Феран, 25 март

„Тон" пише поред осталог следеће:

Док се рат развија на широком антибританском фронту који иде од Северног Мора до Црвеног Мора и обухвата највећи део Европе, североисточну Африку па прети да се прошири и до јужних мора Далеког Истока, пажња се окреће врло необичном случају Ирске и то поводом изјава које је г. де Валера дао у Парламенту у Даблину. Није ово први пут да се код ирског народа појавила озбиљна забринутост и да шеф ирске владе обраћа пажњу својих сународника на опасност да се и против своје воље заплету у рат.

Ирска која је суверена и независна држава и само у неком погледу у вези са Заједницом Британских Народа није пошла за примером великих доминиона и у садашњем сукобу заузела је став неутралности и незараћености. Она је још у почетку непријатељства изразила намеру да брани своју безбедност против свакога који би покушао да је наруши, па је учинила стварне напоре да организује своју одбрану. За време уређења односа са Енглеском познато је да је Ирска оспорила Енглезима право да се служе поморским и ваздухопловним базама на њеној територији, јер није хтела да пружи никакав изговор за неку оружану интервенцију и то у вези са сукобом који не дира у њене интересе. Али питање које се за њу поставља јесте у којој мери њен географски положај њој дозвољава да задржи овај став у одређеним приликама.

Г. де Велера рекао је у Парламенту да ће опасност по Ирску бити све већа уколико рат буде дуже трајао, јер се Ирска већ од почетка налазила у једном положају који је врло важан за зараћене стране. Њен аргуменат који је правилан јесте да зараћеним силама није стало до Ирске колико до њеног географског положаја, те је тако њена територија предмет искушења за обе стране, јер она може да пружи велико преимућство оној зараћеној страни која би успела да од ње начи своју операциону базу. Из овога се види угрожавање са свима својим ризицима. Очигледно је, доиста, да Ирска као ратна база може да буде од капиталне важности како за одбрану Енглеске и британских комуникација преко Атлантика тако и за сваку поморску, ваздухопловну а евентуално и сувоземну офанзиву против Енглеске.

Ту лежи читав проблем безбедности Ирске као и њени изгледи да не буде увучена у рат. У Даблину су јасно дали на знање да ће се Ирци енергично бранити против ма ког нападача, што претставља опомену за оне који би били у искушењу да употребе силу против ње, опомену како Британцима тако и Немцима, али опет ваља знати да ли је Ирска са својим врло ограниченим могућностима у стању да по потреби са свом нужном ефикасношћу спречи употребу свога приморја и своје територије у ратне сврхе. Даблинска влада више пута обратила се Америци, где је увек био велики утицај ирских елемената, за неопходна средства ради појачања своје одбране, али у овом погледу није извесно да ли се ирско гледиште поклапа са актуелном политиком Сједињених Држава која се огледа у пружању помоћи Енглеској, пошто америчка штампа тежи да оправда тврђење да Ирска данас не улази у онај број народа којима је обећана помоћ од стране Америке.

КАСИНА и ВРАЧАР

У 3, 5, 7.10 и 9.30 — ОД СУТРА — У 2, 4 и 6

Велика руска премијера фантастичног садржаја оригиналног хумора и узбудљивог заплета

у којој први пут глуме живи људи заједно са луткама

Ремек дело о дрвеном лутку који је добио душу и срце, израђено по сценарију А. Толстоја. У главним улогама

А. ШЧАГИН, О. ШАГАНОВА-ОБРАСКОВА
С. МАРТИНСОН, Г. УВАРОВ

ФРАН-ЈУГ ФИЛМ

[illegible] ГРЧКЕ НЕЗАВИСНОСТИ

Велика борба грчкога народа за националну слободу почела је 25 марта 1821 године устанком чији је задатак био да уклони турско господарство из своје земље. Овај устанак грчких сељака на чијем челу је била народна интелигенција дошао је после сигнала који је дала 1804 године српска раја. У историском погледу оба се устанка налазе на истој линији. И један и други су одјек вековних тежња да сломи јарам ропства.

Грчки народ је успео да у борби са турским феудализмом избори своје право на националну државу. Са љубављу сељачког народа, који је навикао да воли и да брани своје, Грци су зидали своју државну зграду, тежећи да остваре два задатка. Један од њих је био национална независност, а друга народна хомогеност. За оба задатка било је доста елемената у прошлости Јелина. Они су могли да се позову на праве државнике, законодавце, мислиоце, политичаре и целу апаратуру која је човечанству показала шта и како треба радити. У новој држави млађе генерације могле су да се уче на примеру Леонида од Термопила који је са малом војском борећи се до последњег дана, од свога и лешева својих војника направио мост преко кога је непријатељ могао да приђе поносноме граду.

Грчка историја пуна је момената у којима је јелински народ показао своју бескрајну љубав према оним вредностима које и данас имају свој пуни морални значај. Та историја има као своје камене-међаше националну слободу, државну целокупност, хомогеност народа. И можда је најважнија етапа у целој новијој прошлости рат који је 1923 године био између Грчке и Турске. Поражена у тој борби, Грчка је прикупила снагу за унутрашњи препорођај који је дао маха да се искује национално јединство. Хомогеност грчкога народа манифестовало се у свима кризама кроз које је пролазио политички живот ове земље. Може се сматрати да је данас та хомогеност чињеница која омогућава да се манифестују све моралне и интелектуалне вредности грчкога народа.

Овогодишња прослава се разликује од ранијих. У парадама које се приређују овим поводом у место војника учествује национална омладина.

Х.

СПОР ОКО ЗАОСТАВШТИНЕ КОЈИ ЈЕ ЗАИНТЕРЕСОВАО ТРАВНИК

Травник, 24 март

У Травнику је најживљу сензацију изазвала вест да је г. Фехим Ђумишић тражио од суда да се од богате хануме Зухре Ђумишић одузме иметак који је он после њене смрти требало да наследи и да се да неком на управу. Свој захтев образложио је тиме што је ханума Зухра чинила и сувише велике поклоне и делила сиротињи више него што је он сматрао за нормалан поклон.

О томе се најживље дискутовало у свим круговима Травника. Нарочито је исход ишчекивала травничка сиротиња коју је ханума Зухра увек и великодушно помагала.

Врховни шеријатски суд изишао је у сусрет тражењу наследника Фехима. Ставио је у налог Среском суду у Зеници да по овој ствари поведе поступак. Срески суд у Зеници после свестраног испитивања и после неколико лекарских прегледа који су извршили загребачки специјалисти који су утврдили да ханума има све услове да сама управља својом имовином, одбио је Фехима од тражења. Фехим се жалио на пресуду зеничког суда, али је у међувремену, до заказаног рочишта, одустао од жалбе.

Травничка сиротиња поздравила је исход, јер је ханума и сада поделила већу суму новаца.

Подизање зграде за стругару и за електричну централу у Травнику

Управа државних монопола одржаће 26 априла прву офертталну лицитацију за подизање главне зграде за стругару и зграде за електричну централу код фабрике дувана у Травнику.

Укупна предрачунска сума износи 2,631.782.57 динара.

Грађење осме деонице пута Сјеница - Ивањица

Теренска техничка секција у Сјеници одржаће 4 априла другу офертталну лицитацију у скраћеном року за давање у израду грађења осме деонице пута Сјеница—Ивањица од км. 12+645 до км. 13+861,27.

Предрачунска сума износи 983.135,65 динара.

ПРИВРЕДА И ФИНАНСИЈЕ

Наставља се рад на стабилизовању цена

Одређене су највише и најниже откупне цене за домаћу овчију вуну произведену у 1941 години

Уредба о ценама дала је широке могућности и солидну основу да се изврши нормирање цена на унутрашњем тржишту за све артикле који су од значаја за снабдевање широких слојева потрошача и који за производњаче имају посебни значај. При овом утврђивању цена узимају се у обзир све околности које могу да утичу на решавање питања о висини цена, како би се истовремено заштитио потрошач од претерано високих цена, о производњач за свој производ добио оправдану вредност која одговара тржишној конјунктури, производним трошковима и другим условима који играју улогу при одређивању цена. После наредбе о максимирању цена главом кампању, кудељном везину и одређивању откупних цена за памук из овогодишње жетве, министар снабдевања и исхране г. др. Милан Протић издао је наредбу о максималним и минималним ценама домаћој овчијој вуни.

Поводом утврђивања цена вуни дали су своја мишљења Савет за спољну трговину, претставници производњача вуне и текстилне индустрије. Проблем утврђивања цена домаћој вуни није једноставан, јер се, с једне стране, имају дати такве цене које ће бити нешто изнад светског паритета, да би се могло спровести фаворизовање домаће производње вуне, док се, с друге стране, цене морају одмеравати и према куповним моћима домаћих потрошача, пошто је вуна важан артикал у одевању наших становништва. Отуда су, последњом наредбом министра снабдевања и исхране, утврђене цене које су нешто више од прошлогодишњих, али су ниже од цена које су важиле у слободној продаји, при чему је било утврђена само највишка цена. Новом наредбом утврђене су максималне и минималне цене, тако да је слободно растење цена спречено.

—:—

Питање повишења цена трамвајским картама, о чему је решавано на претпоследњој седници Градског поглаварства, у великој мери је привукло пажњу грађана престонице. Чули су се разноврсни коментари који се нису увек слагали са мотивацијом која је дата на седници.

Исто тако и повишење цена електричној енергији није наишло на одобравање грађанства. Одлука Градског поглаварства упућена је Министарству снабдевања и исхране, пошто и она подлеже Уредби о контроли цена. На Министарства снабдевања и исхране дато је мишљење саопштење да је министар г. др. Протић упутио акт претседнику владе и заступнику министра унутрашњих послова да се одлука Градског већа о ценама трамвајских карата и електричне енергије узме у разматрање и доведе у склад са Уредбом о општој контроли цена. Решење овог питања може се очекивати у скором времену.

—:—

Према упутствима Министарства снабдевања и исхране млинови који имају уређаје за издвајање кукурузних клица дужни су да министарству пријаве све залихе кукурузних клица које имају на расположењу. До четвртка 15 априла, млинови ће бити дужни да своје залихе пријављују сваког 1 и 15 у месецу. Одређене за снабдевање и унутрашњи промет вршиће дистрибуцију ових клица, према пријављеним залихама, прерађивачима у циљу производње уља.

—:—

Уредба о ценама, прима „Народним новинама", проширена је наредбом бана г. др. Шубашића и на територију бановине Хрватске. Истовремено у „Народним новинама" је објављена наредба о количинама жита које поједина газдинства могу задржати без обавезе на принудну продају.

—:—

Према Уредби о изменама и допунама Уредбе о установама за снабдевање, коју је потписао министар г. др. Протић, пре дужења која су раније била обавезна на оснивање и финансирање радничких потрошачких заједница сада могу, али не морају, оснивати овакве заједнице.

—:—

За четвртак се очекује долазак мађарске привредне делегације која ће са претставницима наше привреде и наших званичних установа водити разговоре у циљу утврђивања модалитета узајамне трговинске размене. Предмет разговора биће појачање трговинског промета у вези са новостореном ситуацијом у Подунављу.

Београдска берза

Београд, 25 март

Укупан промет на данашњем берзанском састанку износио је 19,075.000 динара, од чега отпада на промет девиза 17,950.000 динара, а на промет папира динара 1,125.000.

На првом берзанском састанку у овој недељи тенденција је непромењена. Сви курсеви остали су без промена. Укупно је рађено Женева 98.855 швајцарских франака, Њујорка 63.575 долара, док је Лондон и Стокхолм без посла.

У приватном клирингу Берлин је рађено укупно 856.675 марака. Од тога је рађено по ста сом курсу 689.312 марака, а по новом курсу у износу од 167.363 марке. Грчки бонови остали су непромењени. Међутим, Солун је остао без посла. Софија није нотирала на овом састанку.

На ефектном тржишту тенденција је непромењена.

Од доларских папира није ни шта рађено.

7% Блер остао је само у понуди по 101. Ово је једини папир који је остао на овом састанку у понуди.

8% Блер није нотирао.

Селигман је остао напротив у тражњи по 112, што је заиста неприродан курс, јако га упоредимо са осталима.

Од осталих папира, најживље пословање имали смо са Далма тинцима. Укупно је било рађено Далматинаца у износу од 815.000 номинално по непромењеном курсу од 79,75. Ван курса рађено је и 77.000 номинално по курсу од 78,75.

Ратне штете рађено је укупно 505 комада, по курсу од 477,50 динара.

4% Аграрне обвезнице из 1921 и 1934 године остале су само у тражњи по 57 односно 56,50.

Од акција, рађено је 20 комада акције Народне банке по динара 6.450.

Ситан и крупан ПАБ остао је само у тражњи по 204 односно 209.

На продуктној берзи рађено је 13 вагона продуката, од чега 4,5 вагона пасуља — Србија 630 динара, 3,5 вагона овса — Јужна Србија 400 динара и 5 вагона сламе — Босна 75 динара. Тенденција на тржишту и даље је непромењена.

НАРЕДБА О ОТКУПНИМ ЦЕНАМА ДОМАЋЕ ОВЧЈЕ ВУНЕ

На основу чл. 1 Уредбе о откупу домаће овчије вуне и чл. 2 Уредбе о ценама, а по саслушању Савета за спољну трговину, претставнике производњача вуне и текстилних индустрија, а по постигнутој сагласности са министром пољопривреде, министар снабдевања и исхране издао је Наредбу бр. 4 о откупним ценама домаће овчије вуне у 1941 години. Наредба гласи:

Чл. 1 — Откупна цена за домаћу овчију вуну у 1941 години износи, и то: за мерино вуну непрану 60 до 65 динара, за приморску (пашку, дубровачку и др.) полумерино вуну неопрану 50 до 55 динара, за цигају и језерско - солчавску неопрану вуну 45 до 50 динара, за шварцланинску (галичку), сјеничку (пештерску), овчепољску и сврлишку непрану вуну 45 до 50 динара, за пиротску, кривовирску, липиску, косовску и стогоу непрану 42 до 46 динара: за босанску, црногорску, херцеговачку, личку, метохијску прамењку и све друге неспоменуте типове 39 до 43 динара; за каракачанску (црну јужнохрбијанску непрану 40 до 45 динара; за вуну од подстрига неопрану 25 до 30 динара; за табачку вуну са 75% раидмана 35 до 45 динара; за непрану јаринну и вуну од претриге (друге стриже) исте цене које су напред предвиђене за одговарајуће типове вуне; за вуну (овчију и јагњећу) од прве и друге стриже која је прана (купана) на овцама односно јагњићима претрижене за 30% више цене од напред предвиђене за одговарајуће типове вуне.

Чл. 2 — Купци домаће овчије вуне не смеју куповати вуну по ценама нижим од наведених, а произвођачи не смеју је продавати по вишим ценама.

Чл. 3. — Ко се не буде придржавао ове Наредбе сноси законске последице из чл. 7 и 8 Уредбе о ценама.

Чл. 4. — Ова наредба ступа на снагу три дана по објављивању у „Службеним новинама".

(Из Одељења за надзор цена Министарства снабдевања и исхране).

Трговински промет у Ираку

Бејрут, 25 март

У Басру су приспела пре 14 дана 2 јапанска брода и 1 амерички теретни брод, који су довезли велике количине индустријске робе за Ирак. Јапански бродови утоварили су за повратак памук и жито, као и другу ирачку робу. Амерички брод преузео је пре свега велике количине турског дувана, који је купљен у Турској, а извози се преко Басре. Очекује се још и други јапански теретни бродови, од којих су неки у међувремену већ приспели. Сви они треба да донесу у Ирак ону робу, у којој сада у Ираку влада велика оскудица.

Седница Градског већа

Претседник Општине г. Јеврем Томић поднео предлог буџета за 1941 годину у висини 433,500.000 динара

Градско веће Општине града Београда одржало је пету редовну седницу, на којој је после низа предлога изнетих на дневни ред поднесен и предлог буџета прихода и расхода за буџетски период од девет месеци 1941 године.

ИЗВЕШТАЈ БУЏЕТСКЕ КОМИСИЈЕ

Пошто је у општим дискусијама упознао већинке са разлозима којима се општинска управа руководила приликом израде буџета, претседник г. Томић дао је

Г. Јеврем Томић

реч известиоцу буџетске комисије г. Стевану Р. Милутиновићу, који је изложио принципе којима се комисија руководила приликом доношења буџета.

У почетку свога излагања известилац г. Милутиновић износ начелно гледиште групе којој припада о решавању буџета као најважнијег питања општинске политике.

БУЏЕТ ЈЕ ВЕЋИ ОД ПРОШЛОГОДИШЊЕГ ЗА 112,368.750 ДИНАРА

Предлог наредног буџета већи је од садашњег у односу на девет месеци прошле године за 112,368.750 динара. Пре свега он је рађен у изузетно тешким приликама, те се у многоме разликује од буџета који је рађен и доношен у прошлој години. Поскупљавање свега што је потребно за рад, живот и уредно пословање несразмерно је и неупоредиво са ценама из ранијих година.

Београдска општина има у првом реду у виду старање за социјалну и здравствену службу — асанацију влажних и маларичних терена — на које се дају знатне суме из овог буџета, затим анунитетска служба и регулисање већ емитованих зајмова, пасивну заштиту из ваздуха за коју је предвиђена сума од 11,800.000 динара.

Расходи су углавном одређени у продуктивне сврхе, због чега се и показује разлика повећања издатака.

БУЏЕТ ЈЕ РАЂЕН У ЗНАКУ ШТЕДЊЕ

У даљем излагању известилац говори о приликама и околностима под којима се доноси овај предлог буџета, истичући да је он рађен у знаку штедње. Основна линија привредно - финансиске политике почива на подизању привредних предузећа. Зато је посебна пажња поклоњена престоничком саобраћају, осветљењу и осталим привредним установама општине. Изградњи Београдског сајмишта поклоњена је такође пажња, водећи рачуна о користима које ће београдска привреда имати у будућности од ове установе.

Што се тиче индустрије воћења је рачуна и о овој привредној грани. Београд треба да постане индустриско место, па треба радити на потстицају индустриске делатности уопште.

ПОВЕЋАЊА БУЏЕТА — ПРИРОДНА ПОСЛЕДИЦА РАЗВИТКА БЕОГРАДА

У поднетом предлогу буџета истакнуто је да се повећања појављују као природна последица развитка Београда. Примера ради изнето је да је потрошња електричне енергије достигла 587.710.000 киловат часова према 32 милиона у 1935 години, потрошња воде износи 18.617.496 кубних метара према 1 милиона из 1935 године, док превоз грађана трамвајима и аутобусима достиже број 64,083.055 према 64 милиона у 1935 години.

Предвиђени приходи по буџету распоређени су овако: код опште Управе 215,520.000 динара, код Дирекције трамваја и осветљења 193,875.000 динара, код Водовода 23,475.000, код ветеринарског отсека 630.000 динара. Према овом стању сваки грађанин Београда плаћа просечно за противуслуге општини дневно 3,65 динара или годишње 986 динара.

Лични расходи у буџету односе се на општинске службенике, којих у Београдској општини има 8.657, рачунајући разврстане, хонорарне и дневничаре. С обзиром да дневничарска и хонорарна служба не претставља сталност, нити пружају довољну сигурност у погледу егзистенције у правилник за извршење буџета унет је нов пропис који омогућава преношење таквих службеника у одговарајуће категорије и групе, по прописима Градских стеченим и принадлежности, пребеђених службеника могу се исплаћивати на терет одобрених кредита, изузетно за 1941 годину.

После речи известиоца буџетске комисије почела је буџетска дебата у начелу, док ће се буџет у појединостима претресати на вечерашњој седници већа. У начелној дебати говорили су већници г. г. др. Живан Дукић, Миливоје Каљевић и г. Павле Карадоровановић.

Г. др. Дукић је изложио своје гледиште о општим питањима и одао признање претседнику Општине г. Томићу, као и потпретседницима г. г. Костићу и Недићу на здравом пословању у Општини, нарочито у име своје групе да ће гласати за предложени буџет.

Већник г. Миливоје Каљевић који је био члан комисије за израду буџета, тражи да се у своји његов предлог за повишење плата службеницима Општине београдске, који комисија није унела у прорачун буџета, иначе неће гласати за буџет.

Већник г. Карадоровановић истиче комуналне проблеме, залажући се за рад на општу корист. Седница је затим прекинута.

Оцеубица пред Беловарским окружним судом

Беловар, 25 март

У почетку лета прошле године догодило се у селу Трему, близу Беловара, страшно убиство у којем је убица био сина, а убијени отац.

Павле Пруговић је био необичан човек. Иако је имао закониту жену и двоје деце, он је довео у кућу и другу жену са којом је живео. Своју закониту жену и децу кињио је и мучио на разне начине. Није имао пре ма њима никакве самилости ни очинске љубави. У петнаестој години истерао је из куће првог сина Тому и наредио му да сам зарађује хлеб.

Ово мучење није било кратко и пролазно. Трајало је пуних двадесет година. У том мењуваре мену Томина сестра се удала, пошто је добила од ода мало имање, а мајка, законита жена Павлова, умрла. Остао је још са мо Тома који се потуцао од не мила до недрага.

Долазио је често код оца и тражио од њега да га на неки начин, као сина, обезбеди. Али ово није хтео ни да чује за ње га.

И једног дана, пре годину да на, сватио је он поново код ње га. Био је бос и неодевен. Изгледао је као просјак.

— Дај ми, — рекао је оцу, — нешто новаца да узмем одело и опанке...

Као и увек, Павле се обрецнуо на зега и наредио му да му се одмах губи испред очију.

Кад је ово чуо Тома је уздрхтао, — како сам прича у Окружном суду, пред већем петорице, адвокатима и државним тужиоцем, који га окривљује за тешко дело убиства са предумишљајем, — дохватио секиру која је лежала случајно баш поред његових ногу и, како је Павле био у том тренутку сагнут, Тома је подигао секиру и спустио је снажним ударцем право оцу за врат.

Ни на том се није смирило. Чим је отац пао он је узео да ло сламе, покрио га и поли ао. После неколико тренутака била је у пламену и колиба и Павлово тело.

На питања судија Томе одго вара да се не осећа крив ан, јер је његов необичан отац то и за служио. Он је, поред тога, вр до миран и сталожен и у седању и одговорима. Такав је, кажу, био и на сам дан убиства.

Претрес је, на предлог бранио ца, прекинут и окривљени Тома, због тог таквог држања, упућен на посматрање.

Повољнији пословни резултати железничких компанија у С. А. Д.

Њујорк, 25 март

После низа лоших пословних година, положај северо - америчких железница опет се побољшао у прошлој години. Чист добитак железница износио је пр. г. 150 мил. долара према 93 мил. долара у 1939 г. и дефицту од 123 „мил. долара у 1938 год.

У Дунавској бановини шумом је покривено свега 7,79% површине

Нови Сад, 25 март

Иако је шумарство данас важна грана народне привреде, код нас се још увек нагло девастирају велики комплекси шума. Међутим, уништење шума има тешких последица за привреду једног народа и државе.

Дунавска бановина обухвата територију од 3,119.368 хектара. Од те површине под шумом се налази свега 239.144 хектара, односно 7.79%, Дрвена маса која се добија из ових шума износи 699.000 кубних метара. Међутим потребе Дунавске бановине износе годишње 2,532.000 кубних метара. Према томе, годишње се из других бановина увезе 1,833.000 кубних метара огревног и грађевног дрвета, што претставља вредност од 513 милиона 290.000 динара.

На територији Дунавске бановине данас има државне 48.000 хектара голети; живог песка, бара, мочвара, које су неподесне за другу врсту културе сем за шуму. Пошумљавањем те површине добило би се годишње 172.000 кубних метара огревног и грађевног дрвета, што претставља вредност од око 34 милиона динара. Та сума уштеди, претставља сваке године чист губитак у националио-економском билансу, јер површина о којој је реч још није искоришћена.

Пошумљавањем ове површине поред знатне материјалне користи, изобало би се и у погледу чувања здравља, јер су баре и мочвари дегло многих заразних болести и кужног ваздуха.

На територији Дунавске бановине досада постоји пет расадника за пошумљавање. То су расадници у Сремском Карловцима, Београду, Великом Градишту, Горњем Милановцу и Крушевцу, са укупном површином од 16.105 хектара. У тим расадницима је произведено 4,486.000 комада багремових садница, 170 хиљада борових, 25.500 смрекових, 21.500 глеђичије, 11.820 америчко-јасенових и 3.130 јавороних. Издржавање тих пет расадника стаје 237.190 динара.

Они расадници показују уједно колика је правилна између државних и самоуправних расадника и приватних расадника; док су приватни расадници продавали једногодишње багремове саднице по 2 динара по комаду, једна садница у бановинском расаднику стаје свега 5 пара!

Велика потреба се показала за садницима канадске тополе која може да успева у планим пожручима и на влажном тлу, где друге врсте дрвећа не успевају. Данас је канадска топола веома рентабилна, те ће се за пошумљавање терена у Дунавској бановини, поред багрема, употребити и канадска топола.

Огромне штете шумама наносе и велике бујице. На територији Дунавске бановине изложено пожручје засада износи 509 хектара са 11 бујица, од чега је уређено 3 са 112 објеката, једна је у изради, а две ће се израдити током ове године.

За радове на уређењу бујица у току 1941 године у буџету Дунавске бановине одређена је минимална сума од 200.000 динара.

Интересантно је поменути радове на пошумљавању у Дунавској бановини. Укупно је пошумљено 973.22 хектара са 9 милиона 154.600 шумских садница. Од тога у брдовитом подручју 350.87 хектара са 2,996.500 садница, на песку 217.47 хектара са 2,094.500 садница. У прошлој, 1939-40 години пошумљено је 254.67 хектара са 2,336.000 садница.

Т.

Једна љубав завршена убиством

Пожаревачки баштован убио невенчану жену која је почела да га воли

Пожаревац, 25 март

Око 6 часова увече на периферији Пожаревца, у Драгашевој улици, догодио се један злочин. Лазар Лазаревић, баштован, са неколико удараца ножем убио је своју невенчану жеку Љубицу Борјевић. Овом злочину претходио је авантуристички живот лепе распуштенице Љубице која најзад и главу изгубила.

Пре 16 година као лепушкаста девојка Љубица се удала за једног младића у Смедереву. С њим ме је у браку провела две године. После тога дошло је до развода брака и она је наставила да живи слободно животом. Убр зо је, затим, нашла другог му жа али се са њиме није ни вен чала. После краћег времена напустила је и њега. Прешла је, затим, из Смедерева у Пожаревац, где јој живе родитељи. Кратко време задржале се у родитељској кући, а затим се упоз нала са младим баштованом Лазаром Лазаревићем. Убрзо, затим, Љубица је прешла у Лазареву кућу и наставила с њим ванбрачни живот. Прошле су та ко три до четири године. Љубица је у прво време била верна своме невенчаном мужу. Међутим, у последње време почела је и њега да вара. Разуме се малог баштована Лазар Лазаревић је то убрзо приметио. Опомињао је своју љубавницу да се окане так вог живота, али то није помогло.

Најзад морало је доћи до убиства. Враћајући се из варошки Лазару се учинило да је његова невенчана жена разговарала са једним човеком. Чим је стигао кући упитао је Љубицу с ким је разговарала. Међутим, она је одговорила да није ником раз говарала. Настала је жучна пре пирка и разјарен, а скоро и под утицајем љубоморе, млади баштован Лазар Лазаревић са неколико удараца ножем убио је Љубицу. После злочина Лазар је одмах отишао у оближњу жандармеријску станицу и пријавио се властима. Истрага је повела.

Пре подне судско-лекарска ко мисија коју су сачињавали истражни судија Пожаревачког Окружног суда г. Петар Петровић и Срески лекар г. др. Момчило Ненадовић са записничарем извршила је увиђај на месту зло чина.

П.

FRANZ JOSEF
ГОРКА ВОДА

ШКОЛСКА ПИТАЊА

МАНЕ СТАРЕ ШКОЛЕ

Стара школа „ученья" има сво ју историју, свој значај и своју вредност. Она је некада играла видну улогу у васпитању омладине и народа. Постигла је резултате. Њена историја има светлих страница, њен значај су посредно и непосредно осетиле генерације, а њену вредност признала је културна историја прошлога века.

Али, поред свих наведених одлика, стара школа је имала и име крупних мана, које су изазвале неодољива времена новијх духова и жестоку борбу против принципа старе педагогије. Та борба је у начелу оправдана. И ако смо и ми ћаци старе школе, дужност нам је да се осврнемо критички на мане њене теорије и праксе. Пре свега, стара школа почивала је целокупним својим системом на погрешној психологији. Пошто основни елемент њен није одговарао развитку душевног живота омладине, то је она својим садржајем подбацила. Она је била шаблонска и убијала здрав смисао за нормалан развитак детета. Њени формални ступњеви у истини су ометали слободни развој духа и као рецепт ограничавали мисао ученика. Даље, стара школа била је школа рецепата који су давали правац наставе и одређивали смисао васпитања. Формални ступњеви Хербартове школе су тешки шаблон, по коме је ученик народне школе увек био и остао објект васпитања, без права на слободан израз, на самокритику и самосталност у раду. Није тако редак случај, да су формални ступњеви и данас у употреби по нашим школама, ради чега би их требало законом забранити. У старој школи је била редовна наставна појава: учитељ вечито прича, ученици обавезно слушају. Разноврсног облика у раду није било. Нешто питања и одговора по утврђеном калупу био је једини облик за објашњење наставног градива. Такве школе „ученья", односно примања готових знања и „бубања", убила је многе таленте и онемогућила гушила правилан развој многих способности.

Најгрубља грешка „школе ученья" је неразумевање. Рад по диктату, декретирано извођење наставе, сухопарно причање, крута дисциплина били су разлог да школска омладина остане у каснијем животу без иницијативе, без слободе у акцији, без усправног и исправног става. Ученици старе школе био је строго покорно биће наставнику које треба да мисли и ради искључиво онако како одређују рецепти, шаблони, калупи, из чега, у већини случајева резултира — аутомат — дете. Такве мане школе „ученья" биле су довољан разлог за напредне педагоге да поведу у борбу своје присталице — да се путем реформе народу даде школа живота, школа слободнијег рада, школа која ће више одговарати душевном животу ученика и стварним потребама народа.

Није потребно да се не узбуђују присталице старе школе због изношења њених мана, које су озбиљна препрека на путу развитка наше омладине. То чињенице добронамерно, да би се отклонили грешке прошлости и постигли позитивне резултате кроз школу дечје активности. Време је да већ једном у потпуности, у свим нашим школама, завлада дух рада и слободе, без утврђених норми и шаблона. Наше доба тражи нове, напредне и активне духове у школи којих могућности, у школи стварања нових и признатих вредности.

Душан Ж...ић

У Скраду саграђено опоравилиште за подофицире ратне морнарице

Опоравилиште у изградњи на Скраду

Скрад, 25 март

У познатој ваздушној бањи Скрацу у планинском серају Горском Котору саграђено је о поравилиште за подофицире ју гословенске ратне морнарице. Градња је почела још 1939 године али је завршено тек пре два месеца јер није било материјалних средстава за довршење овог опоравилишта.

Зграда се налази на врло леп ом месту, на брду Шичер, а свуда около налази се густа шу ма. Опоравилиште је грађено у камену и снабдевено је целокуп ним конфором.

На пролеће ће се изградити још једна зграда у коју ће бити смештена управа и остале ка целарије.

З. Н.

Израда склоништа у државној болници у Новом Саду

Технички одељак при Срес ком начелству у Новом Саду о држаће 9 априла у 11 часова пре подне у својим просторијама прву писмену лицитацију за израду склоништа при државној болници у Новом Саду.

Предрачунска сума износи 174.158 динара.

Скупштина жандарма пензионера

Код „Орашца", у улици Краља Александра број 122, у присуству изасланика команданта жандармерије жандармеријског мајора г. Саве Лаловића и лепог броја чланова, одржало је своју десету годишњу скупштину Удружење пензионисаних жандарма.

Поред чланова и изасланика команданта жандармерије, већи број делегата из унутрашности саслушао је поздрав претседника Удружења г. Миливоја Богатића и, потом, тек стове поздравних телеграма упућених Њ. В. Краљу, министру војске и морнарице, претседнику владе и министру унутрашњих послова. После овога г. Животије Лазаревић, оснивач Удружења, прочитао је не што из историје Удружења, јер данашњом, својом десетом скупштином, Удружење слави један мали јубилеј. Г. Лазаревић је истакао да је Удружење основано у циљу да се чланови међусобно помажу у неприликама. Подвукао је један задатак који до сада није могао да буде остварен, иако су средства мање више постојала. То је подизање дома, у који би се сместили сиромашни чланови и сирочад жандарма погинулих на дужности. Напоменуо је да је досадашњим скупљањем начињена сума од око 250.000 динара, али то је недовољно. Могао би се, према његовом мишљењу, с тиме саградити дом кад би се од општине добило земљиште. Међутим, једна делегација која је пре две три године посетила онданшњег претседника г. Илића, није ово успела да издејствује.

Из извештаја се види д је Удружење у току годинеи, сходно свом првом задатку, помагало своје чланове. То је, углавном, и разлог због кога је оно основано.

После извештаја изабрана је нова управа, на чијем се челу налази опет г. Миливоје Ботић, а у коју су ушли: г. г. Сава Радоњић, Живојин Ненадић, Сретен Недељковић, Љубомир Станојевић, Трајко Јовановић, Љубомир Шолајић, Алекса Станковић, Агатон Лазић, Вулета Аврамовић, Милутин Панић, Никодије Крсмановић, Живан Ланцош, Сава Павловић, Божидар Андрић и Стеван Дамњановић.

Калдрмисање рампи на бановинском путу Крњаја—Рибница

Технички одељак при Срес ком начелству у Сомбору одржаће 5 априла у 11 часова пре подне у својим просторијама другу писмену лицитацију, за калдрмисање рампи на бановинском путу првог реда број 8 крак Крњаја—Рибница од км 11+576 до км. 11+821.

Предрачунска сума износи динара 133.018,20.

Судска пракса

Признање ванбрачног детета

Тужиља је претставила да је ванбрачна мати мушког детета које је имала са туженим. Тужени је најме обећао тужиљи да ће је узети за жену, и у писмену коју уз тужбу подноси он је признао да је отац овог детета. Међутим, тужени није одржао реч и са тужиљом се уопште није венчао, а детету које је признао за своје не ста ра се нити даје какво издржавање. Зато тужиља сматра да је поред њене дужности као матере да се стара и издржава дете, исто тако дужан и тужени као ванбрачни отац, и тужи овога, тражећи да га суд осуди на давање месечног издржавања детету.

Тужени пориче све наводе тужбе, као и то да је он отац ванбрачног детета тужилиног. За поменуто писмено, у коме постоји наведено признање, истиче да му је изнуђено.

Окружни суд у Нишу решавајући по овом тражењу одбио је тужиљу од истакнутог захтева. Први суд наиме налази, и констатује да је малолетно дете, чије се издржавање у овом спору тражи, ванбрачни син туженог М. што се утврђује изводом рођених, а да је тужених писмом својим издатим тужиљи између осталог признао и то, да је отац детета чије се издржавање тражи. Суд није поклонио веру исказу туженикова да му је поменуто писмо изнуђено. Али и поред постојања дате изјаве од стране туженика да је отац детета, суд сматра да се не може узети као утврђено да је он ванбрачни отац детета, јер у конкретном случају недостаје и друга законска претпоставка: да је ванбрачни отац одобрио да се дете уведе у црквене књиге на његово име, како је то предвиђено у § 130II Грађанског закона, који је императивног карактера. Према поменутог прописа, дакле, ванбрачним се оцем има сматрати само онај који је дете признао за своје и одобрио да се његово име упише у црквеним књигама. Међутим тужиља није утврдила постојање и ове друге законске претпоставке, што значи да тужених није ванбрачни отац те за те за њега важи § 131 т. 3 Изјава пак туженика, дата у поменутим писмену, да ће водити рачуна о детету, по налажењу суда не ствара обавезу за њега да даје тужиљи издржавање за њено ванбрачно дете. Ово и сто га што се из садржине поменутог писма не да закључити да се тужених обавезао да ће давати издржавање. У прилог овог тумачења упућује и изјава туженика у истом писмену да ће сносити трошкове око порођаја, која је једино формулисана као новчана обавеза. Па како је поменута изјава нејасна, то суд на основу ње није могао узети да је тужени обавезан на давање издржавања.

Београдски Апелациони суд по призиву тужиље укинуо је поменуту пресуду Првостепеног суда и ствар вратио суду 1 степена на поновну расправу и одлуку из следећих разлога: законски је основан навод призиваоца да је први суд из правилно утврђеног чињеничног стања извео погрешан закључак, јер је погрешно првостепени суд кад да се упустио у оцену доказа, као о доказима о патернитету детета, јер то тужбом није ни тражено, па ни суд у смислу прописа § 501 грађ. парн. посту није могао то доказивати и утврђивати. Налаз првога суда, по коме се не може утврђивати патернитет детета у грађанским парницама, дели и Апелациони суд, само сматра да је у овом конкретном случају то доказивање безпредметно. — Тужбом се тражи издржавање малолетног Бранимира, а да је тужених при знао малолетног Бранимира с своје ванбрачно дете, доказан је ван овога суда, како поднетим писменом од 14 септембра 1926 г. које је издао и својеручно написао и потписао тужених пред влашћу, а у коме пред осталог признаје и то, да је отац детета, чије се издржавање тражи у овом спору. Шта више овим се писменом тужених специјално обавезао да ће он водити рачуна о детету, као и да ће трошкове око порођаја и издржавања сносити све док не ступи у брак са тужиљом. Да је ово његова — туженикова изјава, поткрепљује се и његовим признањем датим пред војно дисциплинским судом — што се види и из реферата пресуде поменутог суда, која је пресуда приложена у тужби § 362 грађ. парн. пост.

Према томе, овај се спор не води да би се утврдио дечји патеритет, већ о обавезама које проистичу по ванбрачног оца према свом ванбрачном детету.

Призивни суд ово своје схватање заснива на пропису § 8 и § 131 Грађ. зак. по коме законском пропису признање очинства и ван суда, свршен је доказ о дужностима да дете које је на свет довео издржава и ванбрачни отац уз мајку, чим су речи опризнању очинства на писане у виду изјаве признања од 14-IX-1926 г.

Према таквом правном схватању Апелациони суд би имао да примени материјалан закон на овако утврђено чињенично стање, али како први суд није извиђао у погледу одмеравања висине издржавања, то је пресуду и ствар вратио I суду на нову расправу и одлуку.

По уложеном рекурсу против предње одлуке Апелационог као и призивног суда Касациони суд је установио да је одлука призивног суда као и правно схватање изражено у истој неправилно. Неправилност ове одлуке по схватању ревизијског суда огледа се у томе што је по § 131 Грађ. зак. уз матер и после матере, дужан отац ван брачно дете издржавати — али само онај ванбрачни отац, који је у смислу од. II § 130 Грађ. зак. дете признао за своје и одобрио да се оно на његово име у црквене књиге уведе. У конкретном случају пак, како се то из утврђеног чињеничног стања види, малолетни Бранимир није био уведен у црквене књиге на име туженика као свог оца.

Према томе, погрешно узима призивни суд, да признање туженика у писмену од 14 септембра 1926 г. и његово признање пред војно дисциплинским судом да је малолетни Бранимир његов ванбрачни син ...истни значај и последи... упис ванбрачног ...чевој дозволи ...их.

КОЛАРАЦ

ОД СУТРА (СРЕДА) у 3, 5, 7.10 и 9.30

РОМАН О УСПОНУ, СЛАВИ И ПАДУ ЈЕДНЕ ЛЕПОТИЦЕ КОЈА ЈЕ ПОНИКЛА СА ДНА ЉУДСКОГ ЖИВОТА И МИСЛИЛА ДА ЋЕ МОЋИ ОДБАЦИТИ СВОЈ ДЕВОЈАЧКИ СТИД И ПРОДАТИ СЕ РАДИ БОГАСТВА

МАРИЈНЕ ДВЕ НОЋИ

(Mària két èjszakàja)

Авантуре једне лепе жене жељне љубави. У гл. улогама

ЕСТЕР САБО-СИЛАЂИ, УРАЈ ТИВАДДР, ЧОРТОШ ЂУЛА ГРЕГУШ ЗОЛТАН, ЛАТОБОР КАЛМАН

Забавник

СТОГОДИШЊЕ КОНЗЕРВЕ ПОДЕСНЕ ЗА ИСХРАНУ

Друштво енглеских научника приредило је, недавно, у једном лондонском ресторану несвакидашњи ручак: на трпезу су доспеле разне баконије из конзерви чуваних више од стотину година и научници и њихови гости су у сласт појели сва та јела. Прави оброк ручка била је говеђа супа из конзерве. Ова конзерва је пре 110 година била намењена експедицији славног енглеског истраживача Кука. Иако је ова стогодишња супа била сасвим згусната у кутији да конзерве, кад је у кухињи справљена како треба, била је веома укусна, а стручњаци су утврдили да она од свих је хранљивости ништа није изгубила. Наредна два оброка састојала су се из конзерви које су 1824, дакле пре 117 година на њене на дну једног потонулог брода. У једној лименој кутији налазила се већа количина телећег меса, а у другој вариво од мрква. Укус ових јела је био изврстан, а утврђено је да мрква ни после 117 година у себи нимала место толико витамина Де као и свеже справљено вариво.

Др. С.

У фабрици муниције раде младе девојке

КРВНА ОСВЕТА ПОСТОЈИ ЈОШ И ДАНАС У МНОГИМ ЗЕМЉАМА

Чак и Американцима је позната »вендета«

Њујорк, марта

Погрешно је веровање да страшна крвна освета „вендета", постоји само на Корзици. Она је још и данас у пракси у многим другим крајевима наше планете. У појединим пределима Италије, Шпаније, Португалије и Арабије, у неким азијским земљама и међу многим дивљим црначким племенима, постоји крвна освета од памтивека. Али да крвна освета може постојати у модерној и напредној Америци, то нико не би могао ни да помисли.

Интересантан и скроз необичан случај, о коме сада опширно пишу сви амерички листови, јасно нам доказује да „вендета" упорно постоји и у Сједињеним Америчким Државама. Додуше само у појединачним случајевима, али тим страшнија.

У варошици Торнс, у савезној држави Мисури, живе две породице које су већ више од двестотине година луто завађене. Реч је о породицама Осборн и Берлинг. Обе породице уживају огроман углед у варошици, имућне су и њихови претци су били чувени као један од оснивача варошице Торнса.

Данас већ нико не зна поуздано зашто постоји страховита мржња и неодољива жеља да осветом код обеју породица. Обборни и Берлинги су већ 105 година у највећој смртној завади и отада међу њима постоји крвава и упорно обрачунавање — „вендета". До сада је та међупородична борба имала 240 жртава. Пре извесног времена убијен је на свирепи начин млади Роберт Осборн. Због тога је сада један Берлинг морао да оде на робију, одакле се неће вратити пуних петнаест година.

Крвна освета данас се врши револверима и ручним митраљезима, као и другим модерним оружјем, док се некада вршила ножевима, камама и пиштољима пуњеним барутом. Она испољује све мисли и тежње обеју породица у толикој мери да се у њихове међусобне сукобе нико од осталих грађана Торнса не меша. И самим полицијским властима је ова ствар необично мучна, јер када дође до обрачунавања између једног члана породице Осборн и једног члана Берлинга, онда је полицијску интервенцију веома тешко спровести, пошто се ни сами полицијски органи не усуђују да интервенишу. Они знају да би се у том случају обе породице диглe против полиције и у вароши би лако могло доћи до мале револуције, а чланови обеју породица — данас у прилично великом броју — довикавали би чуварима јавне безбедности:

— Пустите их само нека се кољу до миле воље! То је њихова породична ствар!

Обе породице поштују се на светину породичне традиције и на основу тога одузимају једни другом живот. Грађани Торнса дуже се сасвим по страни и када после извршене „вендете" један од учесника доспе пред суд, неће се наћи нико који би сведочио било у чију корист.

Амерички Монтеки и Капулети су само по мржњи слични породицама Ромео и Јулије. Али док су Ромео и Јулија романтично схватали ту мржњу међу породицама, Осборни и Берлинги се крваво обрачунавају и већ су прославили свој стогодишњи крвави јубилеј...

Радио изазвао смрт једног човека

Италијански трговац Луиџи Кортини борио је ових дана код својих рођака у госпоштва у Цириху. Он је после вечере у њиховом стану слушао радио и чуо новинарске извештаје миланске радио станице. Према једном извештају, тамошња полиција ухапсила је његовог оца који се већ дуже времена налазио на путу. Кортинна је та вест у толикој мери узбудила да је убрзо после тога умро од удара срчане капље.

Али већ после једног часа јасно се Кортинини ортак из Милана и хтео своме ортаку да саопшти како је закључио један одличан посао, који ће му донети читаву зараду од 50 хиљада лира. Наслућено је утврђено да је радио из Милана јавио за напрасне једног пролаза није је име било слично имену Кортининог ортака. Тако је превелики песимизам и збуњо изговорено име преко радија проузроковао смрт једног човека. (Ш.)

МРТВАЦ КОЈИ СЕ ШМИНКА

Млада дактилографкиња Рут Медингтон из Единбурга имала је недавно веома чудан доживљај, који се је необично завршио. Она се клизала на једном удаљеном замрзнутом језеру у сумрак, кад већ никога није било на клизалишту. Једена кора је, услед наглог отопљавања времена, била веома танка, тако да је мис Медингтон једнотом месту пропала у језеро. Када су је после седам часова нашли, била је већ мртва. Њено мртво тело је пренесено у мртвачницу, а лекар је имао тек сутрадан да изврши обдукцију.

Кад је сутрадан пре подне лекар ушао у мртвачницу, био је у највећој мери запрепашћен. Крај прозора мртвачнице, на једној дрвеној столици, седела је лепа, млада и веома пуна девојка и шминкала се, мирно се огледајући у огледалу. Та девојка није имала ничега на мртвацу, а мртвачево место на столу мртвачнице је било празно.

Лекар је одмах помислио да је мис Медингтон „васкрсла" и стога јој је пришао и упитао:

— Да нисте, мадам, то ви, мис Медингтон?

— Ако немате ништа против, ја сам лично мис Рут Медингтон!

У целој овој ствари најчудније је то што је мис Медингтон после три дана код куће опет умрла. Лекари су утврдили да је код ње смрт изазвало запаљење плућа. Они су нашли да је девојку требало одмах после опог открића у мртвачници пренети у болницу, јер би у том случају била спасена. (Ђ)

Пиринач - насушни хлеб источних народа

Да се пиринач на Далеком Истоку много једе, то нам је већ и раније било познато, али да је пиринач најважнија, првокласна намирница, прави насушни хлеб скоро свију источних народа, то је мање познато. Цео јужни део Азије, Јужна Кина, Јапан, већи део Индије засађени су пиринчом. Пиринач се на Далеком Истоку рационалније обрађује него ма која друга храна на свету. Сваки педаљ земље се искоришћује, а сиромашни Кинези имају своје специјалне сандуке у којима брижљиво гаје пиринач и тај сандук могу по потреби да понесу собом за време путовања.

Кинези су се толико извештили у одгајивању пиринча, да могу за једну годину да постигну петоструку жетву. Ту своју вештину они никоме не чувају као ништа више од три хиљаде година.

Данас се пиринач и у Европи и Америци у појачаној мери гаји. Данас су познате земље са већим културама пиринча: Шпанија, Португалија, Југославија, Италија, Грчка и Бугарска. У Југославији постоје културе пиринча у Бачкој и Јужној Србији. (Х.)

Драме иза решетки казненог завода

У Брашову (Румунија) одиграла се недавно крвава и узбудљива драма у тамошњем казненом заводу. У том заводу налази се велики број заточеника, који се доводе из свију крајева Румуније. Ту затворски борави тежи злочинци који су осуђени на десет и више година робије.

У брашовском казненом заводу налазио се и робијаш Петру Чимеану, који је због убиства и разбојништва био осуђен на 18 година робије. Већ у два маха раније Чимеану је покушавао да побегне са робије али је увек био осујећен.

Пре три дана Чимеану је изашао врата своје ћелије вребао чувара који му је доносио вечеру. Кад су се врата отворила, чувар је ушао, не слутећи ништа. Чимеану га је гвозденом шипком снажно ударио по глави. Несрећник је пао на под окрвављене главе и изгубио свест. После неколико часова био је мртав.

Чимеану је узео од убијеног чувара револвер и покушао да побегне из зграде казненог завода. Али већ у тамничком дво ришту је ухваћен и савладан, и одведен у самицу. После овог неуспелог покушаја бекства, робијаш убица покушао је да изврши самоубиство.

Сличан трагичан случај десио се у истом казненом заводу пре три године. У једној ћелији, у којој су се налазила два робијаша, тамничар је једног јутра нашао једног од њих мртвог. Било је очигледно да је тај човек убијен. Онај други робијаш био је одмах позван на одговорност. Он је у почетку тврдио да је његов друг у ћелији извршио самоубиство, али сви знали су јасно показивали да је посреди убиство.

После три дана робијаш је признао да је он убио свог друга, али само на његово упорно навалињивање и пребијање, пошто он није имао довољно снаге да сам себи одузме живот.

Робијаш је за убиство изведен пред суд. Истражни судија је саслушао тамничаре и многе робијаше из казненог завода и успео да утврди да је онај убијени робијаш заиста хтео у више махова да изврши самоубиство. Стално се жалио својим друговима и тамничарима како му је живот досадио. Његов друг из ћелије се напослетку сажалио на њега, па је једног дана одлучно да учини по његовој жељи и убије га.

Суд је поверовао у искале робијаша који је био доброг понашања и осудио га на минималну казну — годину дана робије. (Е")

ДОБРО СРЕДСТВО ПРОТИВ ГИХТА

Лекари у новије време све чешће употребљавају, у вези са лечењем неприлатне и тешке болести гихта, као добро средство мрављу киселину. Овај лек у многим случајевима одлично користи болеснику и изазива код њега опште побољшање. Лекари убризгавају пацијенту у мишиће таблетице „мир мекал-инјекције", сваке недеље по две, у свему дванаест инјекција.

Ово средство нешкодљиво је и неотровно. Потпуно налечење од овога лека, разуме се, не може се очекивати, али је већ и тиме много постигнуто, што се болесник ослободи страшних болова и општег непријатног осећања. Др. В.

Звезде које трепћу

У ваздуху не шири само нам сунце светлост и топлоту. Исто тако зрела су и многе друге планете у свемиру, које често својом величином, светлошћу и топлотом много надмашују наше сунце. Што се сад та сунца и звезде са наше планете виде само као мале сјајне тачкице на небеском своду, то се може објаснити њиховом великом удаљеношћу од нас. Оне су далеко по неколико хиљада и милиона светлосних година.

И баш стога ми видимо само светлост тих удаљених небеских тела, а топлоту њихову никако не можемо да осетимо. Па ипак, тачним сразмама за мерење, астрономи данас могу да утврде јачину топлоте тих удаљених планета и да тачно израчунају колико је јака та топлота кад најзад допре на нашу планету.

Тако је један немачки астроном израчунао да једна удаљена звезда баца на целу Немачку толико светлости колико наше сунце на површину једног шешира. (Р.)

СВЕТО ПИСМО — НАЈПОПУЛАРНИЈА КЊИГА НА СВЕТУ

Према најновијој статистици америчког Библијског друштва, Свето Писмо је за минулих 137 година отштампано у 635 милиона примерака, а преведено на 598 језика. За многе од оних језика никада писмо чули. Из овога се види да Свето Писмо и надаље остаје најпопуларнија и најчитанија књига на свету. (Т.)

ПОБЕГАО ИЗ ЗАТВОРА ДА ЗАПРАВИ СВОЈУ ДЕЦУ

Осамдесетогодишњи француски кривац Марион, који се налазио на издржавању казне у Греноблу, успео је једног дана да умакне из затвора. После неколико дана он се поново пријавио управи затвора на даље издржавање казне, наводећи као разлог бекства неодољиву чежњу за својом децом. Пошто му се сада та жеља испунила, он ће мирно до краја свечкати та му преостаје казна на робији.

Румунски гет[illegible] Немачкој

Локомотива која је налетела на кров куће

На железничкој пруги између Монтрила и Чикага искливало је ових дана брзи воз са пруге. Том приликом десила се необична несрећа. Брзи воз је дуго путовао брзином низ један мали мост и пресавши га локомотива се сасвим намеђународно нашла на крову једне куће, која се налазила много ниже од железничког насипа. Услед јаког судара, кућа је потпуно срушена, а три лица у њој су погинула. Машиновођа и ложач локомотиве услед излива кључале воде из казана на место су остали мртви. (И.)

ЖЕНСКО СТРПЉЕЊЕ

— Чуо сам да жене лакше могу да издржавају болове него мушкарци.

— Ко ти је то рекао? Лекар?

— Не, него мој обућар! (О.)

КАКО ДА СЕ СМАЊИ ПОВИШЕНИ КРВНИ ПРИТИСАК?

Прилично велики број људи страда од појачаног, повишеног крвног притиска, што изазива не само непријатна осећања, већ је и веома опасно по живот, пошто људима са повишеним крвним притиском стално прети опасност од удара срчане капље.

Да би се појачани крвни притисак смањио, лекари данас примењују разна средства, а у новије време — према тврђењу медицинских стручњака — најбоље и најшкодљивије средство против повишеног крвног притиска јесте дозиране таблета „родапурин". Поред тога, болесник мора знатно смањити потрошњу масних и месних јела и мора се ограничити на хлебну, биљну храну. Др. Е.

ДА ЛИ ГЛАВА ИЛИ ПИСМО?

Доконе људи, које ни данашње тешке и мутне године не могу да изведу из њихове уроњене флегматичности, често долазе до најчудних идеја. Шпански математичар Палона, проверавајући неке наводе из теорије о рачуну вероватноће, бацао је преко целога дана непрекидно увис један метални новац и тачно бележио колико пута се новац окрене као „глава", а колико пута као „писмо". Новац је бацао свега 4040 пута и при томе утврдио да је глава била 2049 пута, дакле нешто више него писмо.

По рачуну вероватноће, овде су шансе једнако подељене (У).

ПРОНЕВЕРА ИЗАЗВАЛА НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ

Банкарски чиновник Хозе Дуато из Мадрида проводио је своје одмаралиште са својом женом и децом на шпанском приморју. Једног дана пошао се у први сумрак са децом на морске плаже. Када су прелазили преко железничког насипа, Дуатова протекција је изненадно запала међу шине. Несрећни човек, [illegible] примети [illegible] налетео [illegible] смрвио

О П Е Р А

Гостовање Божице Сарван Чајковац у насловној улози опере »Кармен« у Загребу

Чувена Бизеова опера „Кармен" већ се дуже време не даје на загребачкој сцени, јер је дирекција опере решила да је прет стави публици у сасвим новој режији и инсценацији. Зато је за ново опремљену оперу „Кармен" владало интересовање као за какву премијеру. Осим тога, присуство бана Хрватске бановине

Г-ђа Сарван

ње г. др. Шубашића, као и других хрватских угледних личности, међу којима су били сенатори г. Кошутић, Крњевић, градоначелник г. Старчевић, народни посланици г. г. Пернар и Чајковац, — све је то дало пред претстави опере „Кармен" нарочито свечан изглед.

Дирекција загребачке Опере изабрала је за извођење наслов не и главне улоге у овој репрезентативној претстави г-ћу Божицу Сарван-Чајковац, познату уметницу из Београда која је у Загребу имала много успеха из премијери „Орфеја" и у гостовањима у операма „Аида", „Трубадур" и „Миљоа".

Извођење ново увежбане и по сасвим новој концепцији режи ране опере „Кармен" претставља ло је заиста доживљај за загребачки музички свет. О томе даје најбољи изражај сва загребачка штампа, у којој се говори о реалистичкој режији и сјајној новој инсценацији опере „Кармен".

И за поновљена главне улоге г-ћу Сарван-Чајковац извођење из ново спремљене опере „Кармен" претстављало је нови успех на загребачкој сцени. То потврђује целокупна одјавна штампа. У „Новостима", напри мер, читамо: „Већ смо раније не колико пута констатовали умет ничке способности ове културне певачице, г-ђе Сарван-Чајковац, а данас пригодом њеног синоћ ног наступа у „Кармену" можемо само то поновити. Госпођа Божица Сарван-Чајковац је из разила партију „Кармен" у фи ном, могло би се рећи академ ском стилу. Певачки се је истак ла Божица Сарван-Чајковац сво јим финим култивираним гласом и лепом фразирањем и с много смисла за интерпретацију". Слично оцењивање видимо и у „Јутарњем листу", „Хрватском дневнику" и „Обзору".

Режија је била поверена г. Гавели, инсценација г. Жердин ском а диригован је г. Саксу, на шим изврсним маестрима.

Публика је извођење опере примила са одушевљењем, а из вођаче искрено и дуго поздрав љала аплаузима.

Опадање шпанског извоза гвоздене руде

Мадрид, 25 март

Према коначним подацима, производња гвожђа у шпанској области Бискаја износила је у 1940 г. 1,51 мил. тона према 1,68 мил. тона у 1939 г. У истом временском периоду опао је извоз преко Билбаоа од 742.005 тона на 401.156 тона. Производња гвоздене руде у бискајској обла сти износила је 423.482 тоне у 1940 г. (у претходној години 314.863 тона). Производња челика износила је 480.112 тона (406.532 тоне у претходној годи ни) у бискатској области према целокупној шпанској производ њи челика која је у прошлој го дини процењена на 758.682 то на. Услед ових извозних могућ ности повишена је цена гвозде не руде за 8 пезета по тони.

Нове одлуке румунске владе

Букурешт, 25 март

Одржана је седница министар ског савета под претседништ вом генерала г. Антонеска на којој је одлучено, да Министарство привреде предузме мере, како би се поред сваког иностраног специјалисте у румунској индус трији запослио по један румун ски радник. На овај начин тре ба да се омогући образовање румунског стручног особља за привредне потребе земље. На основу поднетих извештаја кон статовано је да количина произ вода, која је лиферована за исхрану немачких трупа, не пре лази контингенте утврђене у оквиру нормалне робне размене између Румуније и Немачке.

Упозорење млиновима

Упозоравају се сви млинови у земљи који имају уређаје за издвајање кукурузних клица да сместа пријаве министар ству снабдевања и исхране све залихе кукурузних клица које имају на расположењу са ста њем на дан 1 априла ове го дине.

Исто тако сви ови млинови дужни су, почев од 15 априла па сваког 30 и 1 у месецу, да пријављују количине клица ко је буду сакупили. Пријаве ће слати непосредно министарству снабдевања и исхране — 4 оде љење за снабдевање и унутрашњи промет које ће вршити и дистрибуцију ових клица пре рађивачима у циљу фабрикаци је уља.

(Из Министарства снабдевања и исхране).

При ваздушним нападима потребна је највећа дисциплина!

Ујутро исправно, а увече важно!

Многи људи перу и чисте додуше своје зубе ујутру, али увече занемарују тај посао важан за своје здравље. А ипак је темељито чишћење зуби увече још важније од оног ујутру. За време спавања распадају се делићи хране који су заостали међу зубима те прелазе у врење чиме доводе до опасне гњилоће зуби (Кариес). Зато: ујутру као прво, а увече пре свега следеће

Chlorodont
ПАСТА ЗА ЗУБЕ

Индустријски лик Велеса појављује се

Велес добија фабрику конзерви

КАТКАД ЗБОГ НЕМАЊА КУПАЦА ПРОИЗВОДИ СЕ БАЦАЈУ У ВАРДАР

ВЕЛЕС СЕ МОЖЕ С ПРАВОМ СМАТРАТИ КАО НАЈПОГОДНИЈЕ МЕСТО У ЦЕЛОЈ ВАРДАРСКОЈ БАНОВИНИ ЗА ПОДИЗАЊЕ ФАБРИКЕ КОНЗЕРВИ

Велес, марта

Велес се може с правом сматрати као најпогодније место у подизање фабрике конзерви. А ево из којих разлога: Велешко Поље и околина Велеса распола жу првокласним површем, а нарочито патлиџаном, који како по квалићи тако и по величини плода, далеко надмашује патлиџане италијанског порекла, који су до сада на светским тржиштима заузимали прво место. Даље, у Велешком Пољу и око лини сади се много бостан, који рађа у изобиљу и који је с обзиром на количину шећера, боју и укус чувен широм целе наше Краљевине. Воћарство је такође развијено, а нарочито се саде ч гаје брескве и кајсије. Купуса, боранџе, паприке и мр кве као и остали зелени има у и зобиљу и то је све првокласне квалићи. Сем тога Велес је на главној прузи Београд — Ђевђелија, те је тиме идеално омо гућено снабдевање сировинама из околних места Јужне Србије, а и Словодна југословенска зо на у Солуну у непосредној је близини Велеса, што обезбеђује несметани извоз у земље у ба зену Средоземног Мора. Јевтина радна снага у овим крајевима, а нарочито у Велесу, у коме има преко хиљаду радничких по родица, такође је од великог начаја и један од прних услова да у Велесу може радити и о стати једна позопривредна ин дустрија.

Јесте, Велес има све услове, али и поред тога, када је одли чна родна, дешава се да велеш ки баштовани и воћари, услед тешкоћа у транспорту и због не мања купаца, бацају своје про изводе у Вардар или их остав љају да труну по баштама и по њолима. Ово се најчешће деша ва са патлиџаном.

Међу Велешанима одавно се појављала мисао, да се на неки начин искористи ово природно богатство. У том циљу неки млађи људи основали су позо привредне задруге да прекоњих дакше и по бољој цени пласи рају своје баштованске и воћар ске производе. Ту је акцију на рочито потпомагао и на њој агилно радио овдашњи студент права Слободан Зографски, али у њој није имао успеха. Велешки се баштовани нису одавали, највише из бојазни, јер су их раније овакве и сличне задруге доста коштале због несавесности Управа, па је акција око оснивања те задруге замрла у самом почетку. Велешки баштовани и даље су на корпе продавали своје производе, чекајући дапина да им дође купац, већином ве лешанин, да му после бескрај ног цењкања, најзад продаду из весну малу количину поврћа по најнижој цени.

Но, наш народ није узалуд рекао: „Због сирота сунце прије".

Јануара ове године, једна стара и угледна фабрика конзерви, преко свога југословенског зз ступника инжењера г. Рудолфа Г. Холцингера, из Сарајева, у путила је претседнику овдашње општине г. А. Јанковићу предлог, да у Велесу подигне фабрику конзерви са огледном станицом. У том циљу сада се оснива акционарско друштво са седиштем у Београду, које би се бавило прерадом, конзервирањем и трговином свих врста пољопривредних продуката.

Претседник општине г. Јанковић оберучке је прихватио овај предлог, па је с тога ступио у везу са г. Чедом Д. Грујићем, секретаром Народне скупштине, и преко њега дао све тражене податке информативног карактера, наиме: колико становника има Велес, колико би фабрика плаћала граду струју и, најзад, приближна производња у Велесу и околини сировина потребних за рад фабрике и тако даље.

После разговора са г. Рудолфом Холцингером, главним југо словенским заступником немачке Фабрике конзерви, који је такође о овој ствари опширно писао претседнику општине г. Јанковићу, вероватно по овлашћењу из Немачке, у Велес је дошао г. Грујић, у сарадњи са претсед ником општине г. Јанковићем и општинским секретарем г. Бо сильковићем, образовано осниначки одбор, у који су ушла осим г. г. Грујића, Јанковића и Бо сильковића још и следећа лица: Илија Јововић, Милан Бошковић, Тодор Мавневић, чланови оп штинске управе, затим г. г. Ни кола Герт, општински инжењер и Пенчо Оровчанац, општински чиновник. Потом су израђена Правила Акционарског друштва „Церес" у Велесу, која су 13 прошлог месеца достављена Ми нистарству трговине и индустри је на одобрење.

Велешка општина је за подизање ове фабрике дала погодно место близу Вардара.

Према условима, које је ве мачка фабрика конзерви поста вила преко свога југословенског заступника г. Холцингера, она би имала да да све потребне ма шине за подизање фабрике кон зерви у Велесу као и пола ми лиона динара, док би суму од милион динара требали да упиш у југословенски акционари. Према томе ова фабрика би коштала са свима инсталацијама око два милиона динара. Према прорачуну који је дао главни за ступник фабрике, велешка фа брика би производила годишње око двадесет вагона патлиџана, десет вагона разног поврћа, пет наест вагона купуса двадесет ва гона разног воћа и пет вагона меса, поред разних мармелада, џемова, виншког сирћета, разних зачина и других специјалитета. Касније би ова иста фабрика прерађивала и млеко и производ ила сирове и друге млечне про изводе.

Подизањем ове фабрике у Ве лесу биће решено питање про даје пољопривредних производа у једном великом делу Јужне Србије, а у истима абринуло и знатно сиромашних породица, пошто фабрика само у првој го дини свога рада, пре сваког про ширивања, треба да запосли преко стотину радника.

Љ. А. К.

Нотирање акција на Парискоj берзи

Париз, 25 март

Од среде опет нотирају акци је на париској берзи, после об устављене нотирања од 10 јуна 1940 г. Тражња је знатно јача него понуда. Послови су били врло живи. Упркос знатног по горшања француске валуте ипак је дошло до нотирања кур сева низа акција, па је с обзи ром на јако обиље нова ниво курсева просечно био двострук ко виши него у исто време про шле године. Тако су н. пр. ак ције Француске банке нотирале 15.000 фр. фр. према 7.600 у ју лу 1940 г. Кредит Лион 2.750 према 1425 пр. г., Ст. Обен 4.450 према 1980.

Румунска делегација за свечано отварање високе школе за студију јеврејског питања

Букурешт, 25 март

ДНБ јавља:

Лист „Порунка Време" јавља, да ће једна румунска делегаци ја присуствовати свечаном от варању високе школе за сту ију јеврејског питања у Ф[illegible] Марти.

Изградња плочника и одбранбеног каменолома у Херцегновом

Дирекција поморског саобра ћаја у Сплиту одржаће 10 апри ла у 11 часова пре подне у сво јим просторијама прву јавну пи смену оферталну лицитацију за уређење плочника и одбранбе ног каменомета у Херцегновом.

Предрачунска сума износи 285.980 динара.

Најславнији и најбољи лирски тенор данашњице:

ЂУЗЕПЕ ЛУГО

пева најодабраније мелодије **Верди-а** и **Пучини-а** као и две модерне композиција у

ПРЕМИЈЕРИ пуној љубави за лепе жене, за природу и песму:

Пролетња песма

Неоспорно највећи певачки филм ове сезоне, протканим праскавим хумором, суделују:

ЛАУРА НУЧИ, РУБИ ДАЛМА

Необично познанство на „балу у опери" са лепом маском и трагикомичне последице у кући непознате жене

ЖЕНА У ОПАСНОСТИ

Филм раскоши, богатства, елеганције и отмене атмосфере.

У гл. улогама:

МЕРИ ГЛОРИ
АНТОНИО ЧЕНТА

АВАЛА — ФИЛМ

СЛЕДЕЋИ ПРОГРАМ БИОСКОПА

ЛУКСОР

С П О Р Т

ИМА ЛИ КАКВЕ ЈАЧИНЕ У НЕКОЈ БОЈИ?

Способни у леђима

Од осамнаест наметнутих само тројица примљени уз признање

Иако међу љубитељима ногомета има пуно њих који се кла њају пред зеленим столом и који су по природи такви да се просто не умеју противити „надлежним" одлукама, није се могао сакрити утисак да су три чете биле састављене рђаво.

Већ у предигри се дало осетити да су лоптачима, за навлачење кошуље са државним грбом, више користила јака леђа него веште ноге. Очигледан доказ тог наопачког мерила био је воља навале подмлатка.

Дотична улога је била поверена члану плавог нараштаја, Митићу, који је једноставно упропастио приредбу. Због његове страшне слабости многима је пресело читаво после подне... То је, заиста, било нешто ужасно. Оноликим недостатак најосновнијих способности тешко је било и замислити. Људи су се у чуду питали како је могућно извести оног младића, којем је цела штампа најупорније претпостављала даровитог Ватанића, који се не може мерити ни, рецимо, са Дреновцем, и који, најзад, није крив да је све наопачке испало. Он се тру дио што је год боље могао и дао онолико колико знају они који су га прецењивали, — тачно: ништа!

У непосредној вези са тим натурањем „својих рођених", занимљив је случај и са вратарем. Одређени Бијелић, који је, у истини, здрав као дрен, изненадно се „разболео" и на њ ово место је дошао... чик погодите чији капицијаш!.. један од плавих, који је, срећом, био добар, али од којег имамо доста ваљанијих.

Кад је почела главна утакмица, неки навијачи су кликнули „Напред, плави!" Други посматрачи су покушали са узвицима „Напред „Југославијо!", али они први су баш хтели да међународна борба испадне чисто унутрашња ствар једне боје, која ведри и облачи како у Београду, тако и у Загребу, где се „батине" разликеради зове модра.

У знаку ове силе била је најупадљивије једна игра Цимермančића, који на хартији припада „Грађанском", али који се пресељо на Топчидерско Брдо, па има двоструко право да упадне у државну чету.

Гледајући како тај рђаво игра, прогунђао је неки ватрени присталица плавих.

— Требало је ипак ставити Глишовића.

— Зашто не, приметио је његов сусед. Бар би било смејурије. Овако нам је до плакања.

Они који су приграбили власт нису хтели нити да мисле на Медарића, или Беду, или Савића и друге. Ако не би могли суделовати Цимермančић или Глишовић, они би из старог гвожђа ишчеprкали Бору Васиљевића, званог „Икица", или неког још матеоријег, али да је изрично њихов.

И тако би се ипак испунило оно моје познато предвиђање да једном грб белог орла јавно закачи на груди и чувар игралишта плавих.

*

Што се тиче Б-чете, она је рђавим избором играча унапред била осуђена на пораз.

На овом месту је доказивано најубедљивије да смо у Будимпешту могли послати неколико јачих састава, али „меродавним" је, канда, више било стало до тога да се не замере ево и десно него да иду право.

Да не би изазвали огорчење многобројних присталица правих, које плави, као што је познато, нису били кадри да савладају, увели су у другу дружину четири до пет (Савић је због болести одустао на путу), али су их у ствари само изложили губитку, јер је њихов „костур" био неосporно ослабљен.

Тамо су затим убачена још два савезничка играча из модрог друштва, један из „пречанске роњаке", два од „мајстора с мора" (колико да се не љути) и један зелени, — против урока.

Дабоме, нађено је место и за Стојиљковића, који је, заједно са другарима из уже одбране, кумовао код оба згодитка.

*

Ето, тако су од Грађанског, који је у Осеку оставио један бод, у недељу играла осморица, од овдашње власти деветорица.

Али од тих седамнаест играча мало њих је било на висини. Једини модри који је био особито ваљан, зове се Јазбиншек, али он је, пре сјајне друге половине, пливао три четвртине сата и једним делом понео на души згодитак Мађара.

И поред најбоље воље не можемо да издвојимо ни Пештаја. Он је получио један диван погодак, али се у игри није скоро ништа видео.

Од плавих задовољни су потпуно само Николић и вратар Петрић. Дубац није био изразито слаб, али је сасвим крив за победоносни згодитак, који судија није признао. Поред тога понашао се као не доликује „белом орду". У три узастопне утакмице он је повредио три десна крила, у тренутку кад они нису имали лопту. И нико га не кажњава, али зато га више нико и не признаје!

Ваљаревић је послао два лепа хитца, али то је уједно било и скоро све што је учинио.

*

Божовић у борби са мађарским беком

Једини гол за Југославију: Иако ометан од бека, Ваљаревић је успео да лопту пошаље у мрежу

Нама би сад било веома лако да збијамо шегу са избором играча и да наведемо неколико састава који би прошли далеко боље, али се задовољавамо тиме да истакнемо следеће:

За оба пораза (јасно је, вала, да је изгубила А-чета, која је изгутала две савршено исправ на згодитка), неко треба да плати, као и да му се на рачун стави игра Матића, који је наметнут упркос најжешћем отпору јавности.

Владимир Кустудић.

О ономе што је прошло...

Наша публика не уме да навија

Репрезентативне утакмице су увек су претстављале велики спортски догађај. Поред сусрета, две најбоље екипе са двадесет и два најбоља фудбалера две државе, који је сам по себи занимљив догађај, претстављало је то за сваког спортисту једно ретко узбуђење, дан немира, очекивања, узрујаности и неизвесности. Дакако се мислило о сусрету и евентуалној победи домаћег тима, дакако се коментарисао предлог савезног капитена о постави изабране екипе и сваки спортиста је сматрао својом дужношћу да узме видног учешћа у решавању тог питања, које се постављало као лична ствар сваког појединца.

Тако је било раније. Овог пута пред утакмицу са Мађарском у многоме се све то изменило. Није било оне неопходне нервозе која је својствена свим навијачима, није се осећала узбуђеност и нервоза нити је било „све чајор" расположења које само по себи ствара приредба такве врсте. Расположење публике би ло је доста тмурно. Узрока има. Свакако је криза и психоза која месецима царује светом, али има и узрока чисто локалног карактера и који су у многоме криви извесној равнодушности са којом је дочекана утакмица. Неизвесност у погледу састава тамнова, врло касно спремање играча за утакмицу — све се то може сматрати правим узроком. Можда је и један део штампе крив што овог пута није довољно посветно пажње публици и њеном „навијачком духу".

Зар није чудно да се после завршетка утакмице којој присуствује двадесет хиљада гледалаца, наће свега пар стотина руку које поаплаудирају оба тима и не решен резултат и убрзо умукну као стиђећи се те своје храбрости! Зар није чудно да се после утакмице по најмање чуло од пу блике о самој утакмици? Игри, играчима! Изузев двадесет хиљада посматрача, све остало је личило на борбу локалног карактера а никако борбу националних екипа.

*

За сваког новинара најважније али зато и најбољније питање за време утакмице а нарочито после претстављања питање телефона. Циљ сарадника једног листа је да он буде тај који ће прави да објасни своју редакцију о победи или поразу домаћег тима. Да ли буде прва који ће да објави сигнал дефинитивни резултат спортске борбе, а то је све врло тешко када на игралишту постоји свега један једини телефон а најмање десетину новинара. Јуче су спортски сарадници свих листова били на великом мукама изузев мађарских. Они су привели у дело један трик који је необично стар али који још увек добро успева. Заказали су са Пештом везу нешто после једног сата и од тог времена па све до завршетка утакмице држали су неприкидно отворену везу, док је један од њих без престанка говорио да не би другима допустио да му заузму место. Текст разговора је био „врло" интересантан. Озбиљна лица и врло но словно тај „дотични", изузев у тренутцима када је добијао одломке извештаја о утакмици која је у Пешти већ отпочела на мађарском језику одвајао ло је једно те исто док су остали новинари са престрављеним пи чак и љутњом очекивали када ће овај опширан и дуготрајан разговор да заврши своју беседу. Сво то чекање било је безуспешно све до после утакмице када су скоро пола овесвешћено јадника однели под туш док је не престано понављао: добро јутро... добро вече... једна, два, три.

*

Десно врило репрезентације подмлатка, Самолеј, никако није могао да се прибере и стално игра. Час му је сметало што се на лази сувише близу линије па је правио „излете" све до центра па кад му ни тамо није ништа полазило за руком резигнирано је слегао раменима, свакако мла дићем у себи „не иде па нек буде што буде". Један навијач о пазивши то његово двоумљење где и како место на терену да заузме, гласно му је довикнуо: помакни се брајко мој, ни пола, ни 'амо ни тамо можда неш се боље снађи. „Брајко мој" као па метан дечко послуша савет који је убрзо уродио плодом, јер је два гола.

*

Чајковски је освојио симпати је целокупне публике. Мали, нај мањи на терену, својом изванред но смишљеном и духовитом игром успевао је врло често да сам заустави опасне налете својих мађарских играча, који су у поред пораза приказали праву технику фудбала и високи рекоме коју ужива мађарски фудбал. Јуноша Чајковски био је неумољив према гостима. Баратао је лоптом како је хтео, стога није била претерана похвала за њега ву игру и него кад је један познати фудбалски стручњак рекао: „прави мајстор лопте". Само та лопта мал' није била већа од њега. Прави је „пикавац" тај Чајковски, па иако је тако мали успео је својом игром да заузме прво место међу најбољима.

*

Међу публиком расположење релативно мирно. Нема духовитих досетака на рачун игре или играча, нема свађе и облигатне туче. Игра никако не успева да одушеви многобројну публику и да завлада живинама гледалаца. По неки пут се чују неке упадице али које не наилазе ни на какву реакцију код присутних. Пред нама седи један навијач који од прог тренутка игре, и кад је изгледало да ћемо доживети тежак пораз, чврсто верује у победу домаћег тима. Често по кушава са гласним навијањем

Брозовић

али остаје стално потпуно усамљен. У једном тренутку поне успелом продору одличног На колића који добацује лопту пред гол, скачући с места избезумљено вичe — „победићемо". Међутим лопта прошла далеко од гола. Навијач је тада тужно сео на своје место и још тужније је себи одговорио — „сутра".

*

Вечити неспоразуми и препирке постоје из узалуд хајдучи за бесплатне утакмице. То је већ постало „вечити" проблем и „њој болници" тешка свако приредба. Тако наравно и свог пута. Посто јао је један потпуно исправан списак са два потписа и печатом, и то потписима два водећа функционера Ногометног врховног са веза, који је овогодишњо улаз на стадион чланова једног пре стоничког спортског друштва. Међутим једноме господину ни је се то допадало и није хтео ни желео да поступи онако како су она два „потписа" решила. Било је много молби и разговора око тога а најзад и препирке. И тај господин у тренутку своје тотал не упорности, обраћајући се једном позитом спортском радни ку, који се заузимао за правед ност тог списка и те одлуке, уз викнуо је „шта ме се тичу госпо да из Савеза, Савез сам ја" (и поред потребног коментара мо лим да се он изостави). Једини детаљ тог „савез сам ја" је тај да он није имао уопште никакву функцију на капији. Не бар за кичму. (Толико о томе и том „савез сам ја" ради знања и управљања).

*

Наша публика не уме да навија и бодри играче. То је чињени ца са којом се, нажалост, морамо већ једном помирити. То се најбоље видело на јучерашњој утакмици, нарочито у првом делу игре кад је било момената када је над игралиштем владала потпуна тишина и мир и поред скоро двадесет хиљада посматрача. По једини таласи бодрења, после на колико секунди су се стишавали и свега поједини узвици, већином незадовољни, реметили су мир. У другом полувремену публика је била нешто темпераментија, али то увек у тренутку кад су наши били у предности. Међутим играчима је потребно бодрење не у толикој мери кад су надмоћнији од свог противника, него баш кад су притешњени својим сунарцем и кад изгубе веру у себе, крајњи исход и кад наступи криза код њих. У тим тренутцима на јучерашњој утакмици публика је одиграла врло негативну улогу. А за победу може публика да буде исто толико заслужна као и играчи. Није ни чудо што сви страни играчи воле да играју пред нашом публиком, јер кад му већ противнички играч смета у игри, публика му даје бар мира.

Јелица Стаповјевић

Кратке спортске вести

ТЕШКА ПОБЕДА „ОБИЛИЋА"

„Обилић" је успео да победи тим „Ворца", али тек после велике и узбудљиве борбе. „Ворац" се сјајно држао, иако је играо са неколико резерви.

ПОСЛЕ НЕДЕЉНЕ УТАКМИЦЕ

Зар се и то дешава?...

Чудан смо ми свет! Стварамо себи тешкоће и онде где то није ни најмање потребно. Тако је то било и прошле недеље.

Утакмица је била значајна, привлачна и, наравно, било је много света. Дошли су и они који су некада играли за „Беле Орлове", који су некада исто тако као њихови наследници, били слављени, а сад су овде, да из некога кутка, посматрају велику борбу. Сећали су се старе славе и нису жалили за сна гу коју су потрошили играјући за своје боје.

Али, разочарали су се! Истина, добили су од Савеза бесплатне карте (ваљда су то и заслужили), али места нису добили. Док су остала места била нумерисана, ти бивши репрезентативци нису имали где да седну.

Нисам то знао, али ми је Моша Марјановић (ваљда нисмо заборавили ко је био Моша у нашем фудбалу) рекао да нема нигде места где би могао да седне.

— Не може! Немате плаћену карту!

То су ми говорили редари (који су „свакако" заслужили за наш спорт), рекао је жалосно Моша. Дошије, видео сам га како седи испред самог терена...

Питам се сада да ли је и тако што могућно? Зар Савез није могао да одреди нека места за оне, који су дали све од себе, своје најлепше доба, играјући за своју државу, за своје боје и за славу свог фудбала? Ти играчи су заслужили најбоља места, јер је на њиховим леђима подигнут наш спорт.

Заиста лепо! Зар не?...

—

Али, није се то десило само са играчима који су завршили своју фудбалску каријеру. Дешавало се нешто слично и са играчима који и сада играју.

Тако се и мени нешто слично десило: Одређен сам за резерву. Дошао сам на игралиште нешто пре почетка утакмице подмлатка и сео на трибине, сасвим при врху. Али, ту нисам дуго остао, јер су дошли људи који су имали нумерисане карте и ја сам морао да се склоним. Видео сам слободно место на једној клупи пред тереном и пошао доле. Испред мене се испречио један суњобљени господин са наочарима на очима и рекао ми:

— Не можете да пређете!

— Али, где ћу да седнем. Уосталом, данас сам резерва и пре или после доћи ћу доле, покушао сам да му објасним, али је све било узалуд.

Ћутљиво сам се...

Доцније сам видео да су скоро сви играчи наше репрезентације на тим клупама, па сам се и ја решио да опет пређем, јер кад они седе ту, ваљда могу и ја! Нисам желео да се опет састанем са оним „ревносним" редарем и пређем сам преко ограде, како су то урадили многи играчи и неки новинари. Сео сам поред другова. Наједном пришао ми је један господин, позвао једног жандарма и наредио му:

— Избаците овог одатле!

Жандарм је пошао да изврши наређење и ухватио ме за руку.

Згрануо сам се и нисам знао шта да урадим. Другови су ми прискочили у помоћ, али узалуд!

Све сам мислио да ћу доживети на спортском пољу, али тако нешто никада! Да тај „славни" господин не би остао усамљен, пришао му је још један крупан редар и потврдно његове речи... Да није интервенисао благајник Савеза не би ми ништа помогло и вероватно да би ме удаљили са игралишта.

Заиста, „благо" нашем спорту, кад имамо и тако вредних и „савесних" људи! Верујем да је тај господин до сада много „задужио" наш спорт, много више него неједан од нас, који смо бранили боје наше државе, јер смо ми само играчи...

То заиста није лепо, нити служи икоме на част, верујем да надлежни у Савезу нису упознати са тим стварима. Нашем спорту би само користило када би се такви људи уклонили са терена, јер на тај начин неће допринети ни мало величини нашег спорта, већ ће му само шкодити.

Ја разумем да је потребно да има реда, али овакав ред нам није потребан.

Овај случај видели су и моји старији другови, а и млађи, а шта ће они о свему томе мислити, не знам. Свакако ништа добро.

Када се играч, који је одређен за резерву избацује са терена полицијски, шта ће бити са играчима који нису узети ни за резерву?

Знају ли то надлежни?

Љ. Ловрић

Мађарска спортска штампа о игри Б репрезентације Југославије

Мађарска спортска штампа пуна је критика и коментара прошлонедељних утакмица са Југославијом.

Занимљиви су коментари утакмице Б-репрезентација, које су играле у Будимпешти. „Немзети спорт", најмеродавнији спортски лист пише: „Игра је била врло жива, иако не много узбудљива. Мађари су играли много боље и заслужили већу победу. Од тренутка када је Стоиљковић повређен, Мађари су имали многе повољне шансе, али нису знали да искористе.

Голман Урх није био сигуран. Од често мењаних бекова најбољи је био Стоиљковић. У халф линији најбољи је био дугачки Брошић, који је за наше навалне играче био „тврд орах".

У навали једини играч који је заслужио похвалу, био је одлични Фране Матошић, али је и он играо сувише дефанзивно. Остали играчи у навали нису умели да искористе неколико повољних шанси.

Судија г. Беранек судио је доста добро, али је врло често грешио у офсајдима и то на штету мађарске репрезентације".

Кад је ... тник затражио руку, Кристи ... му је пружила не подижући главу. Али, задрхтала је кад је осетила миловање једне руке. Руке која је покадшвала узбуђење и која је нежно миловала...

Бурме су изненађење и у истом тренутку глас, који се она није усудила да препозна, глас који је изгледао као песма прошапутао јој је на ухо:

— Кристина, љубави моја! мила моја су пруго! Волим те свим својим срцем!

Девојка је брзо дигла главу. Је ли то био сан? Привиђење? Халуцинација?

Хенри јој се осмехивао.

— Хенри! зајеца она, и, паде онесвешћена.

—o—

Појава витеза де Еспалиона и његово венчање са вереницом де Калинака, као и њена несвест изазвали су опште запрепашћење. Сви су били запрепашћени изузев Реноа који је препознавши Хенрија и видевши да је он под регентовом заштитом, разумео да се победа претворила у пораз.

Он је дрхтао од страха и сав је пребледео. Кад се Кристина онесвестила он је хтео да искористи забуну и да побегне. Али, из вратима капеле биле су гардисти капетана Барнорда.

— Заустави га, у име краља! повика један подофицир приласећи.

Рено је подвеснео од љутине па брзо, извукавши каму коју је увек носио, забоде је у груди једнога војника. Овај паде, а Рено преко њега побеже у парк. Одмах је отрчао у шталу. Њему је био циљ да се до чепа једног коња и побегне.

Али, тамо је крикнуо од ужаса.

У коњушници је било обешено једно тело које се њуљало. Било је то Ламбертово мртво тело.

У истом тренутку појавила су се два човека са исуканим мачевима. То су били Колиш и Перуко. Препознавши их, Рено је узвикнуо радосно:

— Браво! Спремите ми коња! Морам да идем!

Али доскорашње слуге Реноове, које је Пент-Дие овамо довео, веселили су се пошто су сад смели да му одбију сваки захтев.

— Хајде! зар ме не чујете? бесно је Рено, који је пошао сам да одвеже свога коња.

Скитнице су му препречиле пут. Тада је Рено разумео да су га они издали и да су обесили Ламберта.

Једном мотком која му се нашла при руци напао је скитнице, али ови су били јаки, те је Рено морао да промени правац, иако је знао да га скитнице прате.

Избезумљен он је потрчао у замак. У својој соби је имао пиштоль. Могао их је узети и бранити се од непријатеља. У замку није било скоро никога и он је могао неопажено да се увуче у своју собу.

У својој соби за рад он је стао сам бесан, задуван, а зној му се сливао са чела. Ноге су му клецале и дрхтао је као зец ко га гоне ловачки пси.

Одједном он је уздрхтао. За њим су се врата затворила. Учинило му се као да је неко ушао. Окренуо се и ужаснут крикнуо.

Пред њим се налазио њаво у људском облику, неки фантом, који је према њему пружао руке.

— Никола! прошапута он и паде на колена.

Да... То сам ја! Дошао сам из гроба да те казним! Да у крви оперем дела која си ти починио.

Слугино лице није било лако препознати, толико је био јак револверски хитац ко ји је Рено на њега опако сурово испалио. Једно око је било ископано, нос унакажен, као и образи. Али у једном оку је сијао победнички поглед.

— Дошао је час плаћања дугова и испаштања! повика он приближавајући се племићу.

Сви мртваци су се састали да те казне, дошао је час да платиш за сва своја недела и да се њима стане на пут.

Он је ишао лаганим корацима према Реноу који је клечао и сав се тресао. У очима му се видео ужасан страх ,

— Ја сам Никола! Погледај твоје дело! Ти си ми уништио изглед човека, а ипак, оставио си ми живот! То је можда још суровије! Посматрај ме пре него што умреш! Нека моје лице буде последња ви зија коју ћеш видети на овоме свету, као и прва на ономе, где ћеш испаштати за све своје грехе!

Дошао је до Реноа и посматрао га као неко надљудско биће.

— Ипак, Рено де Жоселене, ако желиш да се молиш Богу: моли се! Али, сумњам да ће те Бог чути! Он те је осудио пошто је спречио невине жртве!

На Реноовом лицу се појавио дивљачки израз. Прибрао се. Ипак, он је још био жив!

Све још није било изгубљено! Револвери су били у његовом коферу.

Никола није био наоружан.

— Да! рече он брзо, имај милости и пусти ме да се молим. Молим те за опроштај! Молим те да ми опростиш за све зло које сам ти причинио и које сам ти могао причинити! Пусти ме да се молим! Да се припремим за смрт! Ти си разуман. Никола, боље је да умрем тек пошто се препремим!

— Онда жури, јер не желим да радим против Господа! Желим да те задавим као пса својим чистим рукама, како више не би могао чинити зла!

Рено се у том тренутку повукао мало уназад.

— Бедниче! повика Никола идући за њим.

У том тренутку Рено је стигао до кофера, отворио га и извукао револвер, и управио га у слугу са триумфалним осмехом.

— Ах! Ах! Ах!

— Ходи, ходи сад да ме задавиш! Фантоме! На њишану си ми! Назад! Повуци се или ћу пуцати, али овога пута ћу га пробити љубављу!

Никола је ишао напред не плашећи се опасности у којој се налазио.

— Не плашим се смрти, Рено де Жоселену. Ти ме више никада не можеш убити! Ти добро знаш да сам два пута устао из гроба. Два пута сам устао из гроба да не би дозволио да оствариш своје подле намере! ишао је напред. Пуцај! Пуцај! Али, ти нећеш моји да ме убијеш!

Он је ишао напред. Рено је дрхтао од беса и страха, али се није усудио да пуца.

— Рука ти дрхти, Рено де Жоселену! То су визије твојих жртава које те гоне!

— Натраг! Скотеј! Изроде!

— Пуцај!

Никола му је пружао своје груди. Рукама му је обухватио врат.

— Пуцај, Рено... Иначе више ти се никад неће пружити прилика!

Рено је био престрављен. Пред њим су искрсавале визије. Он је видео Николу ка ко се копрца по трави. Видео је прво дело које је учинио. Посматрао је резултат свога дела, то му је кочило прст...

— Ипак, кад је осетио да се слугине руке стежу око његовог грла покушао је да се последњи пут спасе. Усне су му биле све ве, очи закрвављене, покушао је још једном да се одбрани. Никола се насмејао:

— Бог није с тобом. Рено де Жоселену, он не може имати милости за тебе!

Несрећник је очајно крикнуо и покушао да побегне, али није успео. Гледајући непрестано Николу он је отворио врата, али зграбило га је више руку. Окренуо се и препознао гардисте.

Капетан де Барнорд му је пришао:

— У име краља да вас хапсим!

Рено се више није опирао. Све се окренуло против њега. На њега је све неверватно утицало. Појава витеза де Еспалиона, појава Николе, Ламбертово обешено тело.

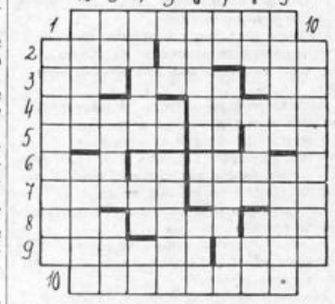
— Чувајте га добро! повика Никола. То је безобзирна животиња. Жалим што сте дошли рано, јер бих имао задовољство да га сам казним.

РАСКАЛАШНА ЖЕНА

Написао РОБЕР ЖАН - БУЛЕН

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

— БРОЈ 2698 —

Водоравно: 1) наша река, 2) суј — крупнозрна, 3) ратни пољски — музичко име — низање, 4) измирао животиња — зборе, 5) музичка — водоравно — скроз: дрво пера, 6) наша варош — обрнуто: замењује — скраћује, 7) прилог — сви Егеја, атински краљ, 8) февруар — земљиште — падине, 9) пробија — напустим, 10) показивање здравља.

Усправно: 1) пресипао, 2) мора за злато — на свим начини, 3) инсект — ратно оружје — пехар, 4) тица — скроз: напустише (о—е), 5) чудни орган — замишља — васпитање, 6) смешна — планета и шљунка — дрва слина — део ама, 7) домаћа животиња — квари — војник, 8) налога — приступ — песма, 9) становници јесења Африке — руска река, 10) изгорели слој земље постао пепелом.

Решење укрштених речи број 2698

Водоравно: 1) уда, 2) трут, 3) с — брест — о, 4) Пермс — рад, 5) Нема — рата, 6) реш — дубаи, 7) а— камби — о, 8) Ана, 9) трпе.

Усправно: 1) спира, 2) ace, 3) т — браша — т, 4) Рудни — авр, 5) удес — дини, 6) Сас — рубаи, 7) т — трапи — е, 8) ађа, 9) ошло.

ПРАВДА
НАУКА И ЖИВОТ
БЕОГРАД СРЕДА 26 МАРТ 1941 ГОДИНЕ

РАК ГРКЉАНА

1

Ја не могу да искључим ни паразитарно ни метаболитично порекло рака и све више подлежем мисли да постоји симбиоза међу њима и да нема рака без узајамног дејства паразита и метаболизма.

Под метаболизмом, под променом материје у организму, узима се стечена диспозиција, која се ствара у току многобројних и компликованих реакција у телу — само као повољна средина за развијање „рачног паразита", о коме ми данас мало знамо не зато што га нема, него зато што не постоји метода, којом би се тај паразит открио. О њему знамо само толико, да је врло резистентан, да постоји свуда, да се развија на свима подлогама живог тела и — да му се никаквим медикаментима и другим расположивим методама не може стати на пут, који он крчи неодољиво и мучки.

Иако не желим овом приликом да говорим о пореклу рака, ипак, ради разумевања даљег излагања, напоменућу неколико најеминентнијих ствари, а то су: рак као нова појава на чиру у стомаку, на туберкулозним кавернама, ауетичним гумама, на пукотинама, на гризлицама подколенице и др — као компликација. Не мисли ли се овде у првом реду на компликацију, на реинфекцију — на загађење већ оболелих и отворених средина и надовезивање „рачне инфекције", која за кратко време преузима водећу улогу и доводи до коначног уништења организма? Познато је да врло често обољевају радници по фабрикама, које прерађују анилинске боје, кобал, бензол, ареенасту киселину и др. Како ови елементи делују на људски организам и изазивају рак? Сваказо дејством на ћелије где се задоже, које, ко зна после кога времена и како, прелазе у рачне. Сем овога поуздано се зна да се рак развија и на местима која ничим нису оштећена.

Док овде и медицина стоји, дотле сигурно је да се рак развија најчешће код старих особа, али није редак ни код младих и то често тако да и сам лекар не може веровати. (Познато је да су рачне промене дијагностициране у материци и код женске одојчади). На ову заблуду желим нарочито да подигнем глас, јер сам гледао у својој пракси и таквих болесника, који су превебрегавали своје сумњиве појаве на телу само зато што су млађи и што су обавештени да се рак јавља поглавито на старијим особама. Зна се, дакле, тачно да се рак развија на отвореним ранама и у свима годинама живота. Стога: сваку рану треба лечити и уклонити с тела ма у које доба било.

Рак у гркљану има своју специјалну анатомо-патолошку и физиолошку појаву. Он се јавља нарочито код особа, које су већ боловале или претрпеле неке анатомске деформације на гркљану или у непосредној близини. Он је чешта појава код људи који много говоре: код професора, код глумаца, код политичара и др. Његови чворићи јављају се на неколико места, а највише на гласним жицама и у пределима, који су нарочито изложени напрезању. Није ретко да се јаве као примарно огњиште и на поклопцу. Они имају изглед у почетку на ситне брадавице, чија површна боја може бити беличаста (као креч) или црна а много пута и сива; они могу да расту и унутра и споља. Ако расту и споља они прожимају (инфилтрују) околно ткиво, које брзо униште и прелазе на друго, те тако за кратко време могу да захвате целу околину грла и да избију на површину коже у виду малих чворића и кратера, који се све више шире. А пре него што избију на кожу врат задебља за два и више пута. Ако пак расту унутра, они захвате гласне жице и остале пределе, те тиме смање калибар гркљанове цеви и доводе најпре до промуклости, а за тим и до потпуног прекида у пасажи ваздуха — до удушења. Ти чворићи, разуме се у крајњем (терминалном) стадијуму улцерирају, разграђавају се, који се загаде и у процесу распадања дају врло гадан неподношљив задах.

Поред овога рак може да се расади по гркљану и из других органа. Као секундарно може да дође најчешће из уста, језика, плућа, подгралачне жлезде, материце и др. Као што се види ова конолизација рачних нелија, које се преносе крвном и лимфном струјом, може да се појави по целом телу и у свима органима и да на тај начин доведе до пуне генерализације рачног процеса, а тиме и до смрти.

Знаци рака у гркљану могу бити двојаки: функционални и анатомски.

У функционалне знаке спадају:

1) Промуклост:

То је први и најранији знак болести. Она долази често без претходног обољења и уколико болест одмиче утолико је тврдокорија и изразитија. Ово нарочито важи ако је процес почео на гласним жицама или ако је захватио живац, који регулише глас. У случају да је процес почео са спољне стране гркљана, промуклост може за дуже време да изостане. Тада она добија акутан карактер и за кратко време прелази у потпуну афонију (губитак гласа). А није ретко да се јави и двогласност, нарочито ако је рак полипозног облика и ако се јавља или на бази гласних жица или у непосредној околини, па их захвата. Најтежи је случај кад избију чворићи за кратко време и кад промуклост има изглед акутног запаљења гласница и унутрашње поставе гркљана.

2) Кашаљ:

Овај знак је у почетку сасвим нејасан, а то долази услед многобројних порекла кашља, па се за дуго и не сумња у његову рачну природу. Али ако се тумор (гука) налази на поклопцу, он може да буде изазват додиром језика при гутању, говору и честим надражајем храном, који и проузрокује запрљавање ова кора долази дуго и мучно кашљање. Код унутрашњег обољења он се јавља тек при распадању чворића, а на спољном зиду може још изостане до потпуне деструкције гркљанове рскавице.

3) Гутање:

У почетку је оно сасвим нормално, али на неколико месеци по појави болести, настаје крупна промена у њему: најпре је отежано гутање чврсте у хране, затим кашасте па течне. Болесник осећа с почетка лака прободања, жигања — игле да гута а кад се тумор распадне, оно постане сасвим немогућно. Много пута пре него се овај симптом и открије, рак се пренесе на један и у њему изазове промене, које се манифестују потпуном немоћи гутања (дисфагија).

4) Бол:

Овај „стражар" организма, на жалост, овде је врло несигуран и на њега се готово никада, у почетку рака, не може ослонити. Он се тек јавља кад тумор захвати веће партије гркљана и кад се толико прошири да изазове притисак на нервна стабла, која реагују болом. Карактеристика била је „убод игле" при гутању и говору а његово зрачење према уху, раменима и пречагн.

5) Отежано дисање:

Дисање бива такође поремећено. С почетка је још и мало, али чим се чворићи развију и одебљају, смање простор гракљана, или ако се распадну гркљанова слуз ница бива често драженa на рефлексне покрете, који се очитују у стезању гркљана, у сужавању пролаза и у прекиду ваздушне пасаже, те је тиме јако отежано дисање. У таквом једном моменту, болесник се гуши.

6) Кретање гркљана:

У почетку кретање је незнатно оштећено, али у току обољења оно постаје све теже, јер рак урасте у околно ткиво, у мишиће (нарочито ако је на површној страни) и при веже грло за њих, те му тиме потпуно спре чи екскурзије.

ОРАХ КАО ВЕОМА ХРАЊИВА НАМИРНИЦА

Један амерички медицински стручњак недавно се бавио питањем ораха као хране. На основу многобројних опита он је утврдио следеће: орах је веома хранљива намирница и има много масти и беланчевине у се би. Поред тога, садржи и мању количину шећера и прилично фосфора и сумпора.

Орах стомак веома брзо и лако вари, изузев случајева кад се одједном узимају велике количине. Код људи са слабијим жлуцем могу тада прекомерно узети сокови да изазову теже поремећаје у варењу. Орах игра важну улогу у дијетама за дебљање. У јеловнику диабетичара такође је неопходна и важна намирница.

Па ипак, амерички научник опоминье да се сокови не дају људима који болују од неких стомачних болести јер орах у пресном стању надражује слузокожу у желуцу.

Др. С.

Фељтон „ПРАВДЕ", 26 МАРТ 1941

Измишљено удварање

ОНОРЕ МОРЛЕН

У кући Пола Шонара сви су са ироничним осмесима, уз извесно сажаљење, говорили о Жаклини. Не би се могло рећи да је била ружна или антипатична; била је само претерано скромна, повучена и због тога је увек била бојажљива и до крајности неповерљива према својој околини.

— Ах, само да удам Жаклину, — говорила би често њена мајка, дубоко уздишући. — То је права несрећница. Не име да се снађе у животу, а од мушкараца се плаши као од каквих страшила! За Рене се не бринем. Та је њена суштa противност и сигурна сам да ће брзо и лако наћи мужа.

Жаклина је била запослена у трговини као дактилографкиња. Њене колеге су се према њој понашали с извесне висине, као да су је и презирали и чинило се као да је, уосталом, не примећују у својој средини. Ње не злобне колегинице су је стално, уз ироничан осмех, саветовале:

— Жаклина, много грешиш што не обраћаш мало више пажње на своју спољашност! Знаш да би ти раздељак на средини главе одлично пристајао?... Па онда, треба уредно да употребљаваш пудер и руж!...

Жаклина је решила да прими те савете својих колегиница, не слутећи да јој тиме желе само да напакосте: разделила је косу на средини и почела да употребљава пудер и руж.

Кад је Рене, њена старија сестра, то приметила, грохотом се насмејала и рекла:

— Зашто си се тако накарадила, Жаклина? Твој раздељак ти нимало лепо не пристаје! Личиш ми на побожну, малокрвну у кроту калуђерицу! А нашминкала си се као каква париска кокота!

Браћа су ту примедбу, такође пропратила смехом.

Кад је први пут отишла у канцеларију са раздељком и нашминкана, Жаклина је била запрепашћена кад су је колегинице дочекале са подругљивим осмесима, а она најдрскија међу њима усудила се и да прими:

— Вама се, Жаклина, заиста не може помоћи! Ваша је фризура права ругоба и мушкарци ће од вас бежати. Ви заслужујете сажаљење, јер с оваквим изгледом, доиста никада нећете наћи мужа...

Истога дана Жаклина је имала прилике да чује разговор вођен између њене две колегинице које је у највећој мери заинтересовао. И тај разговор је у Жаклинином животу донео нагли, важан преокрет. Једна од колегиница је приметила:

— Знаш, драга, моја љубавна писма саставља г. Римано, специјалиста за такве ствари! Ја их после преписујем и шаљем их свом удварачу. И та писма имају колосалан ефекат! Благодарећи тим писмима сасвим сам освојила свог Ришара! Тај Римано толико вешто уме да стилизује љубавна писма да сам често и ја сама дубоко тронута његовим дивним речима.

Жаклина се сада умешала у њихов разговор:

— А где се налази канцеларија тог г. Римана?

Колегинице су се слатко насмејале, а једна је упитала:

— Зар се и ти усуђујеш да шаљеш љубавна писма? Видиш, и она је већ нашла некога... Уосталом, не може се знати... И ћорава кока, покаткад, зрно нађе...

— Да, нашла сам свога обожаваног... одговорила је Жаклина тихим гласом и до ушију поцрвенела.

Колегинице су јој мало доцније дале адресу г. Римана.

v

Кад је ушла у скромну и полумрачну канцеларију чувеног „фабриканта љубавних писама", Жаклина је сагнувши главу и несигурним гласом, рекла:

— Дошла сам, господине, да ми напишете једно лепо љубавно писмо, али на моју адресу...

И она му је дала своју адресу. Стари мајстор у стилизовању љубавних писама одмах је схватио, у чему је ствар и, љубазно се осмехујући, рекао:

— Разумем, госпођице. Сигурно је нека подвала по среди, зар не? Мени је, уосталом, свеједно. Потпуно сам верзиран у таквим стварима. Него, реците ми у чије име треба да напишем то писмо? Шта је по занимању дотични господин? Да ли има озбиљне намере?

Жаклина је поново поруменела.

— Да, он има сасвим озбиљне намере, — прошапутала је.

— Треба ли да буде неки сликар, књижевник или глумац?

— Не, сасвим обичан човек...

— У реду је. Биће инжењер, удовац са једним дететом и веома имућан.

Жаклини се свидео овај предлог и она је радо платила таксу за поручено љубавно писмо.

*

Кад се сутрадан у подне Жаклина вратила из канцеларије, сазнала је да јој је писмоноша донео писмо. Она га је нашла на столу. И одмах је утврдила да је писмо неко отварао, па га поново залепио. Пажљиво и с уживањем га је прочитала трипута и задовољно се осмехнула.

— Ко ти то пише, Жаклина? — интересовала се мајка која је испод ока посматрала насмејану кћер.

— Није ништа важно, мамице, — одговорила је Жаклина и стрпала хитно писмо у недра.

Од тог дана свакодневно су на адресу Жаклине Шонар стизала ватрена љубавна писма, у којима је непознати обожавалац обећавао брда и долине и прекидао је да му већ једном каже усрећавајуће „да". У тб време Жаклина је постала невероватно штедљива, није више одлазила у биоскоп, није узимала ужину у канцеларији, а код шефа је узела већу аконтацију, да би уредно могла плаћати таксу г. Римаиоу за љубавна писма. И писма су уредно, свакога дана, стизала.

У кући Пола Шонара одједном се све изменило. Сестра Рене се није више ругала Жаклини, постала је веома нежна и пажљива према њој, а браћа су је обасипала љубазношћу. Мајка је озбиљно и са најживљим интересовањем посматрала своју кћер, за коју је доскора упорно веровала да ће остати уседелица.

Њене другарице су је почеле позивати на излете и забаве, а браћа су је упознала са својим пријатељима. Стара тетка Олива се толико одушевила вешћу да је Жаклина, најзад, нашла младожењу, да је у великој радости решила да своју сестричину обрадује раскошном вечерњом тоалетом.

И, једног дана симпатични и духовити Арман Бернар, пријатељ старијег Жаклининог брата, почео јој се ватрено и упорно удварати. За време шетње по Луксенбуршкој башти, о њој је с озбиљним наразом на лицу рекао:

— Да знате, Жаклина мој идеал је озбиљна, скромна и повучена жена... А ви сте, увери сам, оличење таквог идеалног типа жене! И ја бих заиста био пресрећан, ако бисте... Али, нажалост, познато ми је да сте своје срце већ раније поклонили другом мушкарцу, богатијем и можда симпатичнијем од мене... Уосталом, не желим да вас ометам и мислим да треба да послушате глас свога срца...

Тога дана родитељи су позвали Жаклину на озбиљан и важан разговор.

— Чуј ме, драго дете, — почела је мајка нежно. — Нама је све познато о твом богатом удварачу. И да знаш, ми никако не жели мо да се удаш за много старијег човека, од овца са дететом, кога уопште не познајемо... А најмање сада, када је Арман Бернар запросио твоју руку... Наравно, под условом да се одмах одрекнеш оног, оног... инжењера! Арман је идеалан мушкарац, има леп положај и лепу плату, а ти си добра партија... Мислим да си ме правилно разумела, Жаклина?...

После три недеље прослављено је венчање Жаклине и Армана.

МОДЕРНЕ МЕТОДЕ ЛЕЧЕЊА БОЛЕСТИ КОЖЕ

За последње две деценије медицинска наука је на пољу лечења кожних болести направила веома леп и завидан прогрес. До пре извесног времена веровало се још да кожне болести изазивају искључиво поједини штетни бацили, који на њој изазивају инфекцију. У новије време научници су утврдили да кожне болест могу у већој мери да изазивају и такозвани „фунги", нарочита врста паразита који су нешто већи од бацила, али имају много финије конструисано тело.

Захваљујући том открићу, лекарима је данас познато да су многи случајеви, који су раније били сматрани екземима, у ствари специфичне болести изазване тим фунгима. На пољу лечење обољења од коже у најновије време наступио је, такорећи, револуционарни преокрет. Примена зрачне енергије нарочито вештачког сунца. Рентгенових зракова и радиума приказују модерну терапију коже у сасвим новој светлости. Ултраљубичасти зраци се данас на широкој бази примењују код лечења разних кожних болести. Рак на површини човечјег тела, на било коме месту тела, може да се лечи с успехом од 90 од сто помоћу зрачења Рентгеном или радиумом. Тешње рака, које имају разорно дејство, умесним зрачењем потпуно губе то своје разорно дејство, наравно, само у оном случају, ако болест није сасвим запуштена.

Савремени медицински стручњаци уопште заступају гледиште да ће хирургија у блиској будућности на пољу лечења кожних болести играти све мању улогу, може ће се све мање употребљавати, а на његово место ступају радиумски и Рентгенови зраци.

Др. С.

ЗЕЛЕНЕ ОЧИ

Написао ХАНС РАЈНХОЛЦ

26

Са неколико речи обавештено је правозаступник полицијског саветника о свему шта се догодило у међувремену. Лице Хагеманз остало је и даље мирно. Он је само климнуо главом у знак да је разумео, а за тим је пружио руку господи Фишер да се са њоме поздрави.

— Ми чинимо све, у то можете да будете сигурни, рекао је он да избегнемо скандал. Ако би још живео ваш покојни муж, њему се не би ништа десило.

Он се тада окренуо ка полицијском чиновнику, који се дискретно појавио на вратима...

— Да ли треба одмах... упитао је полицијски чиновник.

— Да, потврдно је полицијски саветник, доведите одмах унутра Херту Ларсен. Међутим пре тога дајте ми комесара службе.

Чиновник је добио везу, и пружио је службеном комесару.

— Господине комесаре!

— Драги колега, чули су тада присутни једна полицијска кола треба да оду до квар та 287 да би довеле овамо две ухапшене особе.

Можете ли ово одмах да свршите?

Обе особе веома су ми хитно потребне... Да, ја ћу и даље да останем овде...

Затим је спустио слушалицу, а чиновник је отишао да испуни његову наредбу.

Госпођа Фишер учинила је неколико покрета.

— Хилмар, рекла је она тихо, шта је даље урадио Хилмар?

Полицијски саветник ју је умиривао.

— Чули сте већ и од правозаступника др. Хелвига да је једна девојка Херта Ларсен признала да је учинила овај злочин. Хилмар ће бити још вечерас пуштен, драга госпођо...

Правозаступник је живо наставио.

— Ја не разумем узбуђивао се др. Хелвиг, зашто није Хилмар Фишер одмах пуштен када је госпођица Ларсен признала да је она извршилац убиства. У том тренут ку невиност Хилмара била је већ доказана. Само формалности, ако хоћете, да се не иде тако брзо...

... а мислиш да ја не би хтео, потврдно је полицијски саветник. Можда би чак потврдно да сам ја полудео...

Др. Хелвиг морао је да се после ових речи насмеје.

— Могло би се обоје примити, нарочито када се имају пред собом све ствари. На пример, да си био у Кладову, да си се као луд шетао по врту, и дозволио да Халеман говори неке бесмислене реченице...

Полицијски саветник постао је поново озбиљан.

— То ти је она све испричала? — Сада, — могу да ти кажем да сам ја онда нашао две врло важне чињенице, које ће ми много помоћи.

Госпођа Хермина Фишер посматрала је час једног, час другог, не разумевајући шта они разговарају.

— Опростите, обратила се она полицијском саветнику, зашто тражите нове чињенице и доказе, кад је девојка признала да је она учинила то дело?

Хагеман је бацио неприметан поглед на ручни сат.

— За једно четврт часа, рекао је он тада, могао бих вам дати одговор.

Напоље на ходнику чули су се кораци. Изгледало је да иде неки мушкарац који прави велике и једна девојка са малим корацима.

— Да ли си обавештио Улу? упитао је правозаступник брзо.

— Наравно, ја сам јој рекао да може да пакује кофер. Сутра ујутру, још веома рано можеш већ да идеш на одмор, пошто је убица пронађен.

Др. Хелвиг је ћутао.

— Не знам, рекао је он тада, али не иде ми у главу да би онако слаба девојчица мо гла да постане убица?

— Ја такође не могу да разумем, наставио је полицијски саветник загонетно.

Врата су се отворила и у пратњи чиновника у собу је ушла Херта Ларсен.

Она је била веома бледа, али мирна и сабрана. Њене очи лутале су около по соби, док се није сусрела са погледом госпође Фишер.

Хагеман, који је посматрао Херту Ларсен приметио је одмах како је она задрхтала.

— Пријђите ближе, почео је полицијски саветник.

Он је тада отворио врата која су водила у суседну собу, и пустио је да уђе Херта а одмах за њом ушао је он. При том се страхао да ни др. Хелвиг ни госпођа Фишер не види ко се налази у овој соби.

Врата су се поново затворила.

Дванаеста глава

Приликом отварања и затварања врата Хилмар је подигао главу.

Он није погледао полицијског саветника. Његов поглед се заустави на Херти Ларсен, која је остала код вратију као прикована.

Хилмар је отворио уста да нешто каже, али није могао ништа да проговори.

Међутим, полицијски саветник као да то није ни приметио. Отишао је у сам угао од собе да донесе две столице, коју је стави но на други крај писаћег стола.

— Тако рекао је он тада, изволите, заузмите своја места.

Херта Ларсен је дубоко уздахнула. Неодлучним корацима приближила се она писаћем столу, и села.

Изненада се дигао Хилмар Фишер и ударио је руком по столу. Његово је лице било бледо као зид.

— Захтевам, обратио се он јаким гласом полицијском саветнику, да се ова дама одмах: удаљи из ове собе. Ви имате мој исказ, и то вам је сигурно довољно. Ви сте заиста...

— Полако, полако, прекинуо га је полицијски саветник мирно и окренуо се Херти Ларсен. Чујете шта говори Хилмар Фишер? Он је дао изјаву. Једну изјаву, у којој је он себе самога означио као злочинца, да је он сам убио свог оца. Шта можете ви на то да кажете?

— То, то није могућ... она нервозно. Ја сам...

Полицијски саветник ју је прекинуо

— Добро је, ви сте пре једног часа дали исти такав одговор. Обе изјаве су исте. Зар не? Из овога излази, да сте обоје убице, у што ја не верујем или је пак неко од вас дао лажну изјаву.

Његов поглед ишао је од Херте Ларсен на Хилара Фишера, као да их је хтео проврети.

Али Хилмар је укочено гледао испред себе и није дизао главе.

Полицијски саветник посматрао је Херту Ларсен.

— Ја,... ја вам не могу ништа рећи, изговорила је она нервозно, ја сам све признала,... Хилмар је невин... ја сам сама...

Хилмар се тргао...

— Није истина, узвикнуо је он, кажи да то није истина! За Бога... зашто тако говориш?

Њене су очи биле пуне туге.

Хагеман је климао главом.

— Овако не може да иде даље, рекао је Хагеман коначно. Ако обоје остајете при својим исказима, морамо онда да предузмемо нешто друго. Мораћете, наиме, да дате изјаве као што треба да се поново саслушате, што у сваком случају не би било згодно по вас, или..

— Или,...? упитали су Херта Ларсен и Хилмар Фишер скоро у један глас.

— Или, наставио је полицијски саветник, да признате да су оба исказа лажна.

Хилмар Фишер, и Херта Ларсен погледали су се са беграничним чуђењем.

Скоро у истом тренутку, Херта је покрила лице рукама.

— Ја сам то учинила, рекла је она скоро нечујно.

Хилмар је поново покушао да протестује.

Међутим, полицијски саветник задржао га је руком.

— Ви морате још много да учите, рекао је он, ви морате на пример да се одвикнете да тако нагло реагујете на све. Само на тај начин ви ћете се убудуће моћи да сачувате од разних страдања.

И тако ћете себи да уштедите многа изненађења у животу.

Телефон је зазвонио.

Полицијски је саветник узео слушалицу, јавио се, и потом се мало замислио. Међутим одмах је издао кратко наређење и поново спустио слушалицу.

У соби је настала мучна тишина. Изгледало је да полицијски саветник није био више са својим мислима у соби, већ на сасвим другом месту.

Херта и Хилмар седели су један наспрам другога, и кришом се посматрали очекујући решење целе ствари.

Неко је био пред вратима. Чуло се куцање. Међутим, то су била врата са којих се улазило у кабинет полицијског [illegible] са своима при руци. Али, дуго остао, јер су дошли

ГУСАРИ НА ДУНАВУ

Пре 250 година на Дунаву код Апатина било је гусарско гнездо Букчиновац

Записи на корицама Светог Писма о гусарењу Дунавом

„Сомбор, март

Мало је људи који знају (као у Сомбору тако и у околини) да је на Дунаву, код Апатина, некада постојало гусарско насеље, да су тре 200 и више година господари Дунава и Горње Бачке били гусари, становници некадашњег гусарског гнезда Букчиновца.

Неустрашиви и лукави пирати Дунава, на својим чамцима, кружили су и пловили по узбурканом и валовитом Дунаву, обавијени тамом и мраком и густом маглом, док се крај обала пружала непрегледна, голема и пуна звери панонска шума, уронула у мочваре.

Одлазили би они у поједина насеља где су узимали храну, благо и односили у Букчиновац женама, деци. Ти лукави гусари умели су вешто да прикрију своје занимање, јер кад год би се појавила власт у њиховој насеју — земуницима, све је било препредено камуфлирано, тако да су извештаји увек били негативни и није се могло ништа предузимати против гусара — Букчиновчана.

На основу података и према писању савремених писаца 16 века Бачка је била почетком турске инвазије насељена већином словенским живљем и личила је на праву пустињу. Али за време самог надирања и инвазије 1541 до 1699 године осипају се, уз задолазак Срба из јужних крајева и северног тока Дунава, нова насеља као што су: Пачир, Ново, Каравуково, Бегеч и друга. У исто време многа српска насеља, која су основана пре турске инвазије, нестала су махом у Ракоцијевој буни или по наредби царске власти. Тако, за време Ракоцијеве буне, нестала су места: Лефеи, Бандобра, Кеведобра, Кишобра, Штрбац, Лутомер и друга. Ова насеља сравњена су са земљом. Од њих, захваљујући повеком од презимењских становника, остала су једноброзимена: Бандобрански, Кишобрански, Лутомерски, итд.

У ред оних насеља, за које не знамо када су основана нето само када нестала, и то [illegible] Букчиновац. Приликом првог пописа становништва године 1722 показало се да је у Бачкој 90% Срба. На једној од Фробенијусових мапа, која датира из горе поменутог доба, нанлазимо на Букчиновац, који је на карти уцртан на месту данашњег Апатина, управо нешто северније од Апатина, данашњег рибарског центра. Први попис 1722 године набраја Букчиновац као чисто српско место. Међутим, године 1754 приликом другог пописа становништва конскрипција већ не познаје Букчиновац.

Захваљујући само, за ове крајеве мало необичном занимању становника Букчиновца, наиме, гусарењу, власти које су у свако доба биле окружене многобројност српског живља у Бачкој, говорећи о историји Букчиновца, можда су први тут под велом романтике признали истину: да је Букчиновац, као и већина насеља у Бачкој, било чисто српско насеље.

Када је постао Букчиновац, до данас ниједан историчар Бачке није могао утврдити. Турски, будимски тефтери, који су обрадили Велнћ и Камењар, помињу да је Букчиновац постао већ 1570 године. Седиште дунавских гусара Букчиновац било је подигнуто на једној коси на километар узводно од Апатина. Према записима каснијих управних власти, Букчиновац је вероватно лично на пропланак на коме су тек вириле древни кровови њихових земуница, окружених густином тада скоро непроходних дунавских шума и мочвари... Становници Букчиновца бавили су се као поречани рибарством, а с обзиром на непроходне шуме и ловом.

Генерал Ветерани, који је у борби са Турцима 1687 године допро све до Веча помиње Букчиновац као шумско насеље поред Дунава. У то доба почиње интензивнија пловидба Дунавом. Размена добара између земаља Горњег и Доњег тока Дунава обављала се искључиво воденим путем, т. ј. Дунавом. Тканина, свила, конац, разно оруђе и оружје носи се примитивним бродовима, изузодно а узводно вуку Дунавом крцате бродове стоком, храном и дрветом. И баш у то доба када се у појединим местима горњег Дунава почињу оснивати бродарски еснафи, у Беч стижу тужбе против: „Непознатих гусара Дунава", који прво нападају хајдаче и водиче коњских запрега који вуку натоварене бродове, а затим својим брзим чамцима до зуба наоружани нападају бродове и односе све што је на броду најскупоценије. Иако су ове тужбе сваким даном бивале све чешће, Беч у прво време на њих није обраћао много пажње. Не зато што није хтео него из крајњег недостатка јавно-управних власти у тим крајевима. После Карловачког мира, када трговина на Дунаву постаје још живља, настаје за букчиновачке гусаре златно доба. У групама од по 20—50 наоружаних људи са својим поглавицом нападају све дунавске бродове и односе са њих не само скупоцену робу него и злато... Беч пак, и даље из дана у дан стижу тужбе против „дунавских гусара" који између Батине и ушћа Драве нападају царске галије. Како у то доба већ пада почетак оргенизације јавно-управних власти на подручје Бачке, Беч за заштиту своје бродове на Дунаву, од непознатих дунавских пирата, наредио је у више наврата капетану сомборском као и заповеднику осечке и бачке тврђаве да пронађе и уништи гусаре Дунава, који харају „царске шајке". Капетан сомборски кад год је по званичној дужности обишао бачку обалу Дунава од Батине до Букчиновца, увек је у свом извештају јављао да је у Букчиновцу нашао вредне, питоме и примитивне људе који је у румена предвечерја затекао где крпе своје рибарске мреже и испред својих земуница, припремају тек уловљену рибу...

Храбри и лукави пирати Дунава, међутим, умели су на време да опазе долазак царског капетана и да на време склоне у земуниде богати плен са „царских галија". Не само да су на време успевали да сакривају богати плен, него чак и своје брзе чамце, оружје па и децу која би се можда изрекла пред невиним даром неког царског војника. Дакле, није се чудити, што је после таквих и сличних извештаја царских извештилаца, Букчиновац и даље остао седиште гусара. Беч је пише од 40 година остао немоћан пред шаком храбрих и лукавих букчиновчана.

И принц Савојски, у лето 1697 године, приликом превоза војске код Батине на Бачку страну похвалио је брзину и спретност „урођеника", Букчиновчана, који су својим брзим и окретним чамцима у многом олакшали превоз принчеве војске преко Дунава и непосредно допринели победи хришћанске војске код Сенте.

Не зна се докле би букчиновчани господарили Дунавом да у првој половини осамнаестог века није отпочела колонизација у Бачкој. Управник таданших војних добара у Бачкој био је барон Котман. Он је у исто време био прин човек који је не само сумњао него и тврдио да су „дунавски гусари" становници Букчиновца. Као прво место за колонизацију места у Бачкој Котман је изабрао апатин. Да би ухватио становнике Букчиновца на делу, он је дању помоћу својих војника вребао букчиновчане у заседи. Међутим, лукави букчиновчани нису се дали ухватити на Дунаву. Једино што је Котизи постигао у том погледу био је сусрет неговних људи са једном групом букчиновачких чамаца на Дунаву недалеко Бачког Моноштора. На делу ни Котман није видео букчиновачке гусаре. Међутим, изгледа да је царском Бечу био довољан тај сусрет букчиновчана са Котмановим људима на Дунаву као доказ да их расели. На интервенцију и енергично настојање барона Котмана, бечка влада издала је 1738 године једно наређење којим се Вулчиновац има да расели, односно пресели према истоку, далеко од Дунава. Ово наређење, разумљиво је, букчиновчани одбили су са негодовањем. Видећи да букчиновчани одлучно одбијају да напусте своје земунице на шумовитим обалама Дунава, Беч је помоћу православних свештеника из Сремског Милетића, тада заиста српског, који су проповедима обеђавали букчиновчанима „мед и млеко" у новом крају, мирним путем покушао да приволи букчиновчане на расељавање. Кад је и свештенство претрпело пораз пред одлучношћу букчиновчана, наређено је да војска силом расели на изглед бедни Букчиновац. Видећи да неће одолети царској војсци, Букчиновчани су стиснутих песница и охоло почели полако напуштати Букчиновац и селити се према северо-истоку. Према причању букчиновачких потомака данашњих Стапараца, становници Букчиновца покренути силом са својих огњишта на половини пута од њиховог новог заселења једне ноћи поломиште точкове кола, одвијајше коње за вучу и настанише се на месту данашњег Стапара 20 километара. Настанивши се на месту данашњег Стапара, стари Букчиновчани мислили су вероватно да им Дунав неће бити далек. Али, дошавши у нови крај почеше радити земљу и полагано заборављати Дунав.

Скупштина Хрватског филантелистичког савеза

Загреб, 25 март

После изложбе која је пожиле ла велики успех загребачки филателисти одржали су своју годишњу скупштину коју је отворио претседник Савеза г. Хорват. На скупштини је, између осталог, одлучено да поред „Приручника" који је до сада излазио, Савез почне да издаје и часопис „Хрватска филателија" и изабрани су чланови који ће тај часопис водити. На крају изабрана је нова управа на чијем се челу налази опет г. Хорват.

Скупштина Прве српске штедионице у Иригу

Ириг, 25 март

Прва српска штедионица одржала је своју редовну годишњу скупштину. Скупштини је присуствовао као изасланик Банске управе инжењер г. Рада Главар давов, виши саветник Банске управе из Новог Сада. Скупштину је отворио г. др. Душан Орешковић, претседник, па је г. Лазар Малешевић прочитао извештај управног одбора. Прочитан је и извештај надзорног одбора. Сви су извештаји прим љени једногласно.

На крају је извршен избор но ве управе у коју су изабрани г.г. др. Душан Орешковић, јавни бележник, Гавра Казимировић, геометар, Митар Мирковић, економ, Стеван Пазарски, економ, Стеван Бабић, економ, Ђура Ђурић, економ, Васа Милошевић, економ. У надзорни одбор изабрани су г.г. Аца Пачан ски, приватни чиновник, Васа Ј. Рајшић, управитељ Стручне школе и Теодор Мишкићевић, трговац. Ст. Ј.

Скупштина Ваљеваца

У просторијама Трговачког фонда одржао је своју годишњу скупштину Удружење ваљеваца у Београду. Скупштина је била обилно посећена. Пре преласка на дневни предложено је скупштини да се упуте поздравни телеграми Њ. В. Краљу и Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику. Скупштина је аклмацијом поздрављала телеграме. За тим је прочитан извештај управног одбора.

Изабрана је нова управа на челу са сликаром г. Драгомиром Глишићем, и г. Душаном Николајевићем. У управу су ушли поред осталих, и г. г. Марко Кузмановић, прота, др. Милоје Андрић, Рада Драшковић, виши саветник министарства финансија, и Ђорђе Ненадовић, члан управног суда.

Клуб банских већника Дунавске бановине поново изабрао за претседника проту г. Милету Поповића

Нови Сад, 25 март

На седници, која је одржана пре отварања банског већа, извршен је избор нове управе Клуба већника Дунавске бановине. Седницу је отворио прота г. Мн лета Поповић, из Јагњила, који је изнео досадашњи рад управе.

После говора г. Поповића при ступило се избору нове управе. За претседника је поново изабран прота г. Поповић, а за првог потпретседника г. Милан Рајаковић, претседник Смедеревске општине, за другог потпрет седника г. Влада Каначки, већник из Вршца. За секретара је изабран г. др. Милан Будимировић, из Сремских Карловаца, а за благајника г. др. Обрад Милутиновић, потпретседник Новосадске општине. Т.

Плодоносни рад пододбора »Кнегиње Зорке« у Љубљани

Љубљана, марта

Пододбор друштва „Кнегиња Зорка" у Љубљани, у коме су учлањене најистакнутије љубљанске даме и који се стара о васпитању неколико десетина сиромашних гимназијалаца, одр жао је у Љубљани своју другу скупштину, на којој је поднео реферате о своме раду за последње четири године, откад је одржана прва скупштина. Претседница друштва г-ђа Олга Пуц отворила је другу скупштину са неколико бираних речи и предложила да се са те скупштине пошаље поздравни телеграм Њ. В. Краљу Петру Другом и Главном одбору „Кнегиње Зорке" у Београду. После тога поднела је исцрпан реферат о напорима друштва да постигне свој циљ и о успесима, које је пододбор за последње четири године постигао. Нарочито је истакла пожртвовани рад и енергију друштвене секретарице г-ђе Маријане Граселијева, која је постала права душа и срце љубљанског пододбора.

Опширан извештај о раду под одбора прочитала је г-ђа Граселли, која је напомнула да се рад пододбора из године у годину проширио и напредовао тако да је пододбор остварио свој циљ и пре две године добио свој дом у Звонарској улици, за што треба највише захва лити директору Јадранскоподу навске банке из Љубљане г. Љубомиру Виновском, који се сваком приликом показао накло њен раду овог пододбора, као и пожртвовању чланица и других пријатеља. Данас друштво издржава 45 средњошколаца, ко је је за читаво време школовања издржавало и васпитавало, тако да ће ове године из тога дома изаћи први матуранти, ко је је друштво подигло и одгајило. Пододбор је уверен да ће ти први матуранти, као и остали питомци овог пододбора, би ти вредни и марљиви чланови друштва и свесни држављани наше домовине. У своме раду пододбор наилази на извесне тешкоће, али треба очекивати да ће у најскорије време осло бодити свих дугова за дом и да ће своју акцију раширити још више. За односе са Главним одбором, истакла је г-ђа Граселије ва, да су срдачни и изразила своје признање претседници г-ђи Мици Јовановић као и г-ђи Коки Лазаревић, која је више пута пододбору у Љубљани искала своју пажњу и наклоност. Са другим пододборима у земљи односи нису тако развијени, али су срдачни.

Пододбор „Кнегиње Зорке" у Љубљани учествује у свим на ционалним и културним приред бама и манифестацијама и од читаве јавности је добио лепо признање, а од родитеља сво јих питомаца и њих самих нај лепше захвалнице што се и спољило у одличном учењу и напретку питомаца, од којих је један, као најбољи у своме раз реду, био гост Њ. В. Краља Пе тра Другог у Београду.

Уређење у дому је одлично, здравствено стање питомаца из врсно, дисциплина и васпитање без прекора. Поред два префек та, студента, надзор води кадар дама, чланица пододбора и то са највећом пажњом.

Из извештаја благајничарке г-ђе Вере Вершецове се види да је новчани промет за последње 4 године износио 4,384.000 дина ра, што претставља круну успе ха свих напора, које су чланице уложиле у корист овога дома.

Пошто су сви извештаји примљени аклмацијом, обављене су у допунски избори за управни и надзорни одбор, па се за тим конституирала нова управа. У управни одбор су ушле: пред седница г-ђа Олга Пуц, потпред седнице г-ђа Ружица Јовановић и Нета Мачковшек, секретарица г-ђа Маријана Граселијева, бла гајник г-ђица Вера Вершец, од борнице Деса Кнез, Ела Лукић, Љубица Машић и Бела Шубић.

У надзорни одбор су изабра не госпође Фернанда Мајаронова, Лепосава Стојићевић, Божена Брадач, Марија Пиркмајер, Марта Верчон, Алба Мохорић.

На крају је председница г-ђа Пуц изразила своју захвалност за заслуге добротворима и при јатељима пододбора и предла гала да се за те заслуге изаберу за почасне чланове г.г. Љубомир Виновски, Зденко Кнез и бивши бан Дравске бановине др. Динко Пуц, и за почасне чла нице Ангела Агнола и Антонија Томажић, што је скупштина по здравила бурним аплаузом. На крају је решено да се све недеље приреди у корист дома продаја цвећа у Љубљани.

М. Р.

УСПЕЛА ПРИРЕДБА ПОДМЛАТКА ЦРВЕНОГ КРСТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

Бања Лука, 25 март

У Народном позоришту одр жана је приредба подмлатка Црвеног крста треће народне о сновне школе у Бањој Луци. За ову приредбу владало је велико интересовање, јер је при ход намењен сиромашним ученицима и ученицама." Поред осталих, приредби су присуство вали помоћник бана г. Гојко Ру жић, командант Врбаске дивизијске области генерал г. Драго сла Милосављевић, као и вели говор гостима одржала је учес ници број угледних политичких и јавних радника. Поздравни ница петог разреда основне школе Амира Бекић, која је на рочито нагласила судбинску повезаност православних и му слимана у Босанској Крајини. Затим је упутила апел да се помогне акција око прехране си ромашних ђака коју води г-ђа Салихагић и чија је заслуга за рад кухиње где преко 100 сиро машних ученика добијају хра ну свакодневно, док само хлеб примају око 400 сиромашних у ченика и ученица. После тога и уведен је програм који је обух ватио народне песме из Босан ске Крајине, Јужне Србије, Дал мације и других крајева. Изве ден је комад „Зулумћар" од Ђо ровића, неколико балетских та чака и на крају једна слика из муслиманског живота. М.

Да ли сте размишљали како бисте уредити Ваше подруме за случај да их морате користити као склониште?

СИТИ
ТЕРАЗИЈЕ II
ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30
на општи захтев само још кратко ВРЕМЕ бисер француске продукције према бесмртном роману
АЛФОНЗА ДОДЕЛ
САФО
За МЛАДЕЖ забрањено.
Следећи програм:
монументална премијера:
филм сасим новог жанра, темпа и пикантних заплета, у којем је
ХАНС АЛБЕРС
као човек са пет лица у једној једином особи
ЏЕНТЛМЕН ХОХШТАПЛЕР
129150

БЕОГРАД — КОЛАРАЦ-ВРАЧАР — КАСИНА
Данас у 10.30, 3, 5, 7.10 и 9.30 ПРЕМИЈЕРА најновијег музичког Метро-Голдвин шлагера у режији чувеног творца „Шпијуна" Роберта З. Леонарда
МЕЛОДИЈА ЧЕЖЊЕ
Ремек дело опојних мелодија и романтичних квартура, проткано љубавном чежњом дивљи мадних крајева на усамљеном тропском острву. Главне улоге креирају и певају 10 дивних музичких шлагера краљ и краљица песме КРАЉ И КРАЉИЦА ПЕСМЕ
НЕЛСОН ЕДИ
ЏЕНЕТ МЕК ДОНАЛД
Музички шлагери у овом филму: Једна полуноћ, Чежњом за тобом, Романтика, Маријана, Лу бланче зрели су се и т. д.
Места нумерисана — Претпродаја од 10 час.
Места нумерисна — Претпродаја од 10 часова

САМО ЈОШ ДАНАС
У 3, 5, 7.10 и 9.00 — У 2, 4 и 6
Верна слика средњовековних витеза, мистерија, романтичних пустоловина и витешких подвига, израђена по роману бесмртног Виктора Ига, у режији славног творца „Зоре" и „Хуареза" В. Дитерле
КВАЗИМОДО
Звонар богородичине цркве
У насловној улози „краљ маске" ЧАРЛС ЛАЈТОН и дивна МОРИН О' ХАРА као Есмералда
ОД СУТРА премијера сазнање драме о девојци, која је мислила да ће срећу да одбија девојачки стид, и да прода своју душу и тело
Маријине две ноћи
авантуре једне жене жељне љубавних богатстава. У гл. ул. Естер Силаље, Вера Шиндл, Куја Чортов
Код Вламова свако вече од 21.15 позоришна трупа „Кишобранци"

САМО ЈОШ ДАНАС
у 3, 5, 7.10 и 9.30 часова
Велика актуелна сензација о немилосрдној борбама мозгових ватрова у ваздуху, освајању Мажино линије и смртоносним ваздушним туршким пиономи
РАТ НА ЗАПАДУ
(SIEG IM WESTEN)
Прва и једина ратна филм који узбудљиво приказује и једну и другу страну на западном фронту и џиновске борбе на њему, нарочито на основу кртежачких и оригиналних немачких, белгијских, француских и енглеских снимака
ОД СУТРА велика руска премијера фантастичног садржаја и оригиналног хумора
Непослушни ЂИРА
(ЗЛАТАН КЉУЧИЋ)
Ремек-дело о дрвеном дутку ко ме су дали душу и срце, пуно убојљивим призорима. У гл. ул.: А. Шчагина, Г. Ушаров О. Шагинова.

КОЛОСЕУМ
ТЕЛ.: 20-604
ПРИКАЗУЈЕ ДАНАС
у 3, 5, 7 и 9.30
љубимце мађарског филма
Pager Antal, Turaj Ida
и
Kabos Gyula
у изванредној шлагер комедији
КАД СРЦЕ ГОВОРИ
(PESTI MESE)
ЈОШ САМО ДАНАС
ОД СРЕДЕ: шлагер премијера
ЉУБАВ у Гарнизону
— Bessallalas —
У гл. ул.:
Szoleczky Zila, Pager Antal i Kabos Gyula
129149

ЛУКСОР
Телефон 21-02
Дода сала у 3, 5, 7 и 9.30
ЗБОГОМ БЕЧУ
ПАУЛ ХЕРБИГЕР
Горња сала у 3.15, 5.15, 7.30, 9.20
7 Година несреће
ХАНС МОЗЕР — ТЕО ЛИНГЕН
Следећи програм: ПРЕМИЈЕРА дуковитог филма раскоши, богатства и елегаиције
ЖЕНА у ОПАСНОСТИ
У гл. ул. МЕРИ ГЛОРИ АНТОНИО ЧЕНТА

УРАНИЈА
Телефон 24-073
ДАНАС у 3, 5, 7.10, 9.30
Премијера опојне музике и дивних заносних мелодија, међу којима се нарочито истиче бесмртна Листова „Љубавна песма":
ТАЈНА РАСПРАВА
— Zárt Tárgyalás —
Tasnády Fekete Mária
Pager Antal
Еротика, опојност, еруптивни осећаји, љубав, љубомора и неутољива пожуда за женом, елементи су овог заносног љубавног филма, који спада у ред најбољих мађарских дела.

ЛИЧНЕ ВЕСТИ

— Очни лекар Др. **Олга Е. Палић** преселила се у Поенкареову улицу 24. Ординира од 2—4. Телефон 22-544.

РОЂЕЊА

— **Оливера** и **Бранислав Ђ. Нушић**, чинов. Држ. хип. банке добили су 23 о. м. ћерку.

Веридба

— Г-ца **Стела** кћи **Сарине** и **Давида Ј. Мајо**, чиновника Београдске задруге и г. **Аврам**, царински помоћник син поч. **Ребеке** и **Морица Р. Леви**, лимара овд. верени.

— Г-ца **Ранка** кћи г-ђе **Данице** и г. **Пере Бекића**, трг. из Београда и г. **Милан** син г-ђе **Загорке** и г. **Светислава Танасијевића**, индустријалца, из Новог Сада, верени су и венчани 23 марта 1941 год.

Читуља

— **Владимир-Лазо Ђ. Вранић**, приват. чинов. из Загреба, преминуо је у Н. Саду. Сахрана 25 о. м. у 16 часова из капеле на Алмашком гробљу.

— **Велимир И. Козлић**, главни архивар Министарства просвете, преминуо је је 24 ов. м. Погреб 25 ов. м. у 3 часа из капеле на Новом гробљу. **Ожалошћена фамилија.**

— **Ангелина-Гина Грозданић** преминула је јуче. Погреб ће бити данас 25 ов. мес. у 4 часа по подне из капеле Новога гробља. Опело у цркви Св. Николе. Ожалошћени супруг **Милан Грозданић**, фризер и сестрић **Душко Белић**.

Помени

— Мом драгом, добром и никада незаборављеном мужу, протојереју **Теодосију Снегуљском**, дајем годишњи помен у уторак, у 4 часа по подне. Парцела 84, гроб 471, на Новом гробљу. Ожалошћена супруга **Ангелина.**

— **Парастос члановима фонда школе Краља Петра.** — Извештавају се породице и пријатељи почивших чланова добротвора и утемељача Фонда сиромашних ђака осн. школе Краља Петра, код Саборне цркве, да ће се редован парастос одржати у суботу 29 марта у 11 часова у Саборној цркви.

— Нашој драгој и непрежаљеној **Ангелини-Анђи**, учитељици у пензији, даваћемо шестомесечни помен у среду 26 марта у 11 часова на гробу парцела 91. Ожалошћени: супруг **Стеван Илић**, саветник Мин. финан. у пензији, са породицом.

— Моме покојном незаборављеном супругу **Милану А. Стевановићу**, апотекару из Неготина даваћу полугодишњи помен на Новом гробљу 27 тек. м. у 11 сати пре подне, парцела 23. Ожалошћена супруга **Мира** и остала родбина.

— Моме мужу **Павлу Мацмљеву**, бившем чиновнику Поштанске штедионице дајем годишњи помен у уторак 25 марта у 4 сата по подне на гробу, парцела 84.

Коларчев народни универзитет

Уторник, 25 март: у 18.15 час. — др. Миливој Павловић, проф. универзитета у Скопљу: „Јужна Србија у новој српској књижевности"; у 19.15 час. — др. Александар Ђурић, б. доцент универзитета у Прагу: „Утицај хране на обољења желуца и црева".

Среда, 26 март: у 18.15 час. — др. Иван Ђаја, проф. универзитета: „Човек на висинама" (са огледима); у 18.15 час. (велика сала) — Позоришни час: „Жена у позадини" од Вахека (изводе чланови Уметничког позоришта)

Четвртак, 27 март: у 18.15 час. — Љубомир Радовић, адвокат: „Преображаји савремене државе и права — Промене у савременој управи и администрацији" (трећи део); у 19.15 час. — проф. Бекинг, директор Музиколошког универзитета у Прагу: „Јохан Себастијан Бах" (на немачком; са музичким илустрацијама).

Петак, 28 март: у 18.15 час. — Тома Бурковић: професор: „Скопска епархија од 1869 до 1875"; у 19.15 час. — др. Александар Ђурић, б. доцент универзитета у Прагу: „Утицај исхране на обољење јетре"; у 20.30 час. — Музички час (велика сала): Вече класичне и романтичне музике (у извођењу г-ђице Цоце Радовановић и Луси Фаркаш).

Субота, 29 март: у 18.15 час. — др. Владета Поповић, проф. универзитета: „Енглески романтизам".

У току недеље: течајеви енглеског (уторником од 16—17 и четвртком од 18—20 час.), руског (понедеоником, уторником, средом и петком од 18—20 час.) и италијанског језика (четвртком и суботом од 17—19 час.), затим фигурално цртање, сликарски течај и курс логике.

РАДИО

Уторник, 25 март

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 11.30 Тачно време — Објављивање програма — Забавни концерт. — 11.50 Заводски извештај о водостању. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Саборне цркве. — затим: Народне песме. Пева г-ђа Деса Јовановић. — 12.30 Дела Игора Стравинског. — 13.00 Југословенске песме. Пева г. Драги Петровић члан Опере. — 13.30 Тачно време — Радиодневник. — затим: Забавни концерт. — 13.50 Берзански извештај. 14.0 Концерт војног дувачког оркестра. — 14.40 Вести.

ПОПОДНЕВНИ И ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 17.00 Тачно време. — Објављивање програма. — 17.05 Кроз Београд: Београд на точковима (г. Михајловић). — 17.25 Концерт хора руске православне цркве, диригент г. Евгеније Маслов. — 18.10 Наши савремени песници г.г. Гвидо Тартаља, Божидар Ковачевић и Јанко Туфегџић, читају своје песме. — 18.30 Народне песме. Пева г. Миле Павловић. — 19.10 Вести — Радиокалендар — Речи нације. — 19.25 Национални час: Иван Цанкар. Предавање г. др. В. Сорчића. — 19.40 Пренос другог концерта за радније из Радничке коморе. — 21.00 Бугарштице и српске народне песме. Певају г-ђе М. Пејић, Ана Золић и Марија Букта уз пратњу тамбурашког радиоокестра. — 21.40 Тачно време — Вести — Дневни радио лексикон. — 22.00 Југословенске песме. Пева г. Никола Цвејић. — 22.40 Вести — 22.50 до 23.15 Музика за игру.

КРАТКОТАЛАСНА СТАНИЦА

▲ 6.45 Прве вести. — Тачно време. — 7.00 Јутарњи концерт. — 7.45 Преглед штампе.

▲ 13.30 Радио дневник. — Тачно време. — 13.50 Вести на француском. 14.00 Концерт (Радио Београд). — 14.40 Подневне вести. — 19.00 Објављивање станице и саопштења. — 19.10 Вечерње вести — Тачно време. — 19.25 Немачки час. — 19.40 Вести на словеначком. — 19.50 Румунски час. — 20.05 Италијански час. — 20.20 Турски час. — 20.35 Арбански час. — 20.50 Мађарски час. — 21.05 Час југословенске музике. — 21.40 Вести. — 21.55 Грчки час. — 22.10 Француски час. — 22.25 Енглески час. — 22.40 Последње вести.

СКОПЉЕ

▲ 11.30 Тачно време — Објављивање програма. — 11.50 Обавештења. — 12.00 Звона. 13.40 Национални календар — 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 17.10 Час за жене на селу. — 17.25 Клавирски концерт г. др. Здењека Томеса. — 19.00 Лекарски савети. — 19.05 Привредне савети. — 20.35 Песме из Куманова (пева г. Душан Палмировић). — 20.55 Вести с Југа.

Среда, 26 март

ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ

▲ 6.00 Марш. — 6.04 Војни дувачки оркестар. — 6.30 Речи нације. — 6.45 Вести. — 6.50 Лекарски савети. — 6.55 Војни дувачки оркестар. — 7.45 до 7.50 Друге вести.

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 11.30 Тачно време — Објављивање програма — затим: Забавни концерт — 11.50 Заводски извештај о водостању. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Опленца — затим: Руска забавна музика. — 13.00 Клавирски концерт г-ђе Ренее Карамодине. — 13.30 Тачно време — Радиодневник — затим: Забавни концерт — 13.50 Берзански извештај. — 14.00 Народне песме. Пева г. Илија Цувалековић. — 14.40 Вести.

ПОПОДНЕВНИ И ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 17.05 Наш спорт. — 17.25 Оперске арије. Пева г. Бранко Филиповић, члан Опере. — 17.50 Концерт klavијског квартета. — 18.20 Откриће башких хормона. Предавање г. Милорада Зечевића. — 18.35 Народне песме. Пева г-ђа Даринка Татовић. — 19.10 Вести — Радиокалендар — Речи нације. — 19.25 Шта треба и може да уради наше село у заштити од ваздушних напада, предавање мајора г. Милана Филиповића. — 19.50 Читање са дражње следеће опере. — 20.00 Пренос опере из београдског Народног позоришта — у I одмору: 21.40 Тачно време — Вести — Дневни радиолексикон. — у II одмору: 22.40 Вести.

КРАТКОТАЛАСНА СТАНИЦА

▲ 6.45 Прве вести. — Тачно време. — 7.00 Јутарњи концерт. — 7.45 Преглед штампе.

▲ 13.30 Радио дневник. — Тачно време. — 13.50 Вести на француском. 14.00 Концерт (Радио Београд). — 14.40 Подневне вести. — 19.00 Објављивање станице и саопштења. — 19.10 Вечерње вести — Тачно време. — 19.25 Немачки час. — 19.40 Вести на словеначком. — 19.50 Румунски час. — 20.05 Италијански час. — 20.20 Турски час. — 20.35 Арбански час. — 20.50 Мађарски час. — 21.05 Час југословенске музике. — 21.40 Вести. — 21.55 Грчки час. — 22.10 Француски час. — 22.25 Енглески час. — 22.40 Последње вести.

СКОПЉЕ

▲ 11.50 Обавештења. — 12.00 Тачно време, затим Звона са цркве Св. Димитрија. — 13.40 Национални календар. — 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 17.05 Књижевни час. Читање из дела Григорија Божовића са уводом проф. г. Константина Ђорђевића. — 19.00 Лекарски савети. — 19.05 Привредни савети. — 19.55 Војни дувачки оркестар — у паузи 20.15 Битка на Куманову, предавање генерала г. Миодрага Дамјановића. — 21.50 Вести с Југа.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

● **Упозорење власницима млинова**

Упозоравају се сви млинови у земљи који имају уређаје за издвајање кукурузних клица да сместа пријаве Министарству снабдевања и исхране све залихе кукурузних клица које имају на расположењу са стањем на дан 1 априла ове године.

Исто тако сви ови млинови дужни су, почев од 15 априла па сваког 30 и 1 у месецу, да пријављују количине клица које буду скупили. Пријаве ће слати непосредно Министарству снабдевања и исхране — четвртом Одељењу за снабдевање и унутрашњи промет које ће вршити и дистрибуцију ових клица прерађивачима у циљу фабрикације уља.

● **Одложена скупштина**

Редовна годишња скупштина Удружења одликованих златном или сребрном медаљом за храброст, заказана за 30 март т. г. из техничких разлога одлаже се на неодређено време.

● **Српско вече посвећено боју на Иванковцу**

У четвртак, 27 марта, у 18.15 часова Коло српских сестара и Удружење Мораваца приређује на Коларчевом народном универзитету Српско вече посвећено боју на Иванковцу. О боју на Иванковцу говориће г. др. Владимир Ћоровић професор универзитета. Овог вечера изводиће се први пут драмска слика „Бој на Иванковцу", у којој суделују г-ђе Арсенијевић, Невенка Микулић и г. г. Паунковић, Лаза Јовановић, М. Игњатовић, Ј. Николић и В. Бошковић, чланови Народног позоришта. Поред тога на програм су: народне игре фолклорне групе г-ђе Маге Магазиновић; народне песме пева Тиса Јаћимовић, народни гуслар окружен сељацима и сељанкама из Иванковца; песме г-ђе Александровић; рецитација ученице из Иванковца. Улазнице од 5—20 динара могу се добити на благајни Коларчевог универзитета. Приход од ове вечери, као и прилози који буду стигли намењени су подизању спомен цркве-костурнице борцима палим на Иванковцу 1805 године.

● **Народно позориште излаже продаји грађевински материјал**

Како се није јавио довољан број купаца, то се поново објављује да Народно позориште у Београду излаже продаји путем писмених понуда: 6000—7000 старог црепа, око 40 квадратних метара старог лима, 100 метара висећих олука и 60 метара одводних цеви. Позивају се заинтересовани да поднесу своје понуде најдаље до 11 часова на дан 31 ов. мес. Економату позоришта. Означени материјал за продају може се видети у дворишту зграде код [illegible]

Предавања

ЈУЖНА СРБИЈА У НОВОЈ СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ. — Г. др. Миливој Павловић, проф. универзитета у Скопљу, одржаће у уторак, 25 о. м. у 18.15 часова, на Коларчевом народном универзитету, предавање о теми „Јужна Србија у новој српској књижевности". Кратак садржај: Земља, народ и традиције као књижевни мотиви; први писци са Југа; теме и мотиви Анђелка Крстића и Григорија Божовића.

УТИЦАЈ ХРАНЕ НА ОБОЉЕЊА ЖЕЛУЦА И ЦРЕВА. — Г. др Александар Ђурић, б. доцент универзитета у Прагу, одржаће у уторак, 25 о. м. у 19.15 часова, на Коларчевом народном универзитету предавање о теми „Утицај хране на обољења желуца и црева".

Друштвене вести

КЛУБ ГЕОДЕСКИХ ИНЖЕЊЕРА ДРУШТВА ИНЖЕЊЕРА БЕОГРАД одржаће у уторак 25 ов. м. у 18.30 час. свој састанак, у Инжењерском дому, Кр. Фердинанда 7. Дневни ред: Реферат о Уредби Министра финансија Бр 6300/41 о јавним геодетско-геометарским радовима. Позивају се чланови да овоме састанку присуствују.

КЛУБ ИНЖЕЊЕРА ХЕМИЧАРА И ТЕХНОЛОГА ДРУШТВА ИНЖЕЊЕРА БЕОГРАД одржаће у уторак, 25 ов. м. у 19 часова свој састанак, у библиотеци Инжењерског дома. Дневни ред: Дискусија о предстојећој скупштини Друштва инжењера Београд. 2) Избор претседника Клуба у управу Друштва.

ДРУШТВО ИНЖЕЊЕРА Београд известиша све чланове да ће се XXII редовна годишња скупштина Друштва одржати у недељу 6 априла 1941 године у Инжењерском дому, Краља Фердинанда број 7. Уједно се извештавају све колеге инжењери да ће се пријаве за пријем у чланство за ову скупштину вршити до среде 2 априла о. г. Истовремено се извештавају чланови и остале колеге да ће моћи скуп за пријем нових чланова одржати у четвртак 3 априла т. г. у Инжењерском дому. Моле се чланови да присуствују овом масном скупу како би се могао извршити пријем нових чланова.

Телефони ауто-такси станица

АУТОМОБИЛСКЕ РАДЊЕ

Форд, Меркур и Линколн, „Аутомотор" вл. Александар Драгићевић, Дечанска ул. бр. 7, телефон 21-814

„Бањица", Призренска улица, телефон 23-707.

„Бостон", Краља Александра — 42.308

„Блед", Кнеза Павла улица — 23-230.

„Бристол", Карађорђева ул. — 30-798.

Гарашанинова улица — 26-663.

„Дарданеле", угао Краља Петра и Душанове улице — 28-943.

„Ексцелзиор", Краља Фердинанда — 20-567.

„Жагубица", угао Краљице Марије и Гетове улице — 30-895.

„Железничка станица", Валсонов трг — 24.373

„Руски цар", Обилићев венац — 21-393

„Занатски дом", Хиландарска улица — 30-798.

Краљице Наталије улица (код Вознесенске цркве) — 28-164.

Кнежев Споменик (код Народног позоришта) — 21-279.

„Македонија", код Универзитетског парка — 30.878.

„Мостар" — 50-111.

„Палас", Топличин венац — 22-903.

„Славија сквер" — 23-074.

Славија, Светосавска улица — 30-600

Санаторијум „Врачар", Бирчанинова улица — 30-548.

„Топола", сквер код Аграрне банке — 28-120.

„Чубура" — 41.300.

Палилулска пијаца — 21-554.

Да ли сте запамтили уговорени знак за објављивање и престанак опасности од ваздушног напада?

Београдски живот

УТОРАК, 25 марта

Народно позориште код Споменика — (20) Шума.

Позориште на Врачару — (17) Срећни дани.

Коларчев универзитет — (18.15) Јужна Србија у новој српској књижевности — предавање др. Миливоја Павловића, професора универзитета; (19.15) Утицај хране на обољење желуца и црева — предавање др. Александра Ђурића, б. доцента универзитета; (20.30) Симфониски концерт Београдске филхармоније.

Музеј Кнеза Павла — отворен сваког дана сем понедељника, од 9 до 15 часова непрекидно.

Војни музеј (Горњи град) отворен је сваког дана сем среде од 9—12.30 и од 15—18 часова.

Зоолошки врт отворен је сваког дана до мрака.

Градски дом културе, Кнегиње Љубице бр. 1 — отворен сваког радног дана сем петка од 9 до 20 часова непрекидно, недељом и празником од 9 до 12 часова.

Вариjете Палас, Коларчева 1 (Југобанка). Дансинг бар 22½ вариjетски програм.

РАТНИЧКИ ДОМ — велика билијар сала — 7 билијара, одељење за бриџ, шах, домине и друге игре. Седиште билијарског клуба.

ПАЖЊА посетиоцима чувеног Гурмановог ресторана **„ЕРА ГУРМАН"**, Цара Николе II 73, препоручује нов јеловник за после 12 часова ноћу, све до јутра: топле ствари, пилећа супа, чорбаст пасуљ са пастрмом, гурмански перкелт, бурек, пита са месом, сиром, спанаћем итд. Уживаћете у овим јестивима после 12 часова ноћу.

ШТА ПРИКАЗУЈУ БИОСКОПИ

БЕОГРАД — (15) **Мелодија чежње** (Џенет Макдоналд, Нелсон Еди).

КОЛАРАЦ — (15) **Кловнодо — Звонар Богородичине цркве** (Чарлс Лајтон, Морин О' Хара).

КАСИНА — (15) **Рат на Западу** (оригинални филм са западног фронта).

ВРАЧАР — (14) **Кловнодо — Звонар Богородичине цркве** (Чарлс Лајтон, Морин О' Хара); у 21.30: Позоришна трупа **Кинобарница**.

ЛУКСОР (горња сала) — (16.15) **Збогом Беч!** (Паул Хербигер, Волф Албах Рети).

ЛУКСОР (доња сала) — (15) **7 година несреће** (Ханс Мозер, Тео Линген).

УРАНИЈА — (15) **Тајна расправа** (Патер Алтал, Ташнади Фекете Марија).

СИТИ — (15) 1) **Сафо** (Мари Маргит, Франсоа Розе); 2) **Универзум журнал.**

КОЛОСЕУМ — (15) **Срце говори** (Кабош Ђула, Турај Ида).

МЕТРОПОЛ — (15) 1) **Волга, Волга...** (Орлова, Иљински); 2) **Убиство на фарми** (Петар Кинсе).

БАЛКАН — (14) 1) **Кавaљери њеног величанства**; 2) **Песма славе**; 3) **Фокс новости.**

АВАЛА — (15) 1 **Вики** (Рожи Барсони, Пал Јавор); 2) **Сале симфонија у боји**; 3) **Журнал.**

УНИОН — (15) **Побуна на Пацифику**; 2) **Весели боеми.**

РЕКС — (14) 1) **Под маском љубави** 2) **Генерал Гарција.**

ЗЕМУН: КОРЗО — **Плава птица**; 2) **Журнал.**

СЛАВИЈА — (14) 1) **Чаробњак из Оза**; 2) **Премијера најновијих Фокс новости.**

ТРИГЛАВ — (15) 1) **Капетанова кћи** 2) **Под јармом живота.**

НОВАКОВИЋ (прва сала) — (15) 1) **Кочијаш милионар**; 2) **Тарзан.**

НОВАКОВИЋ (друга сала) — (15) 1) **Арена Хари Пила**; 2) **Пауза љубави.**

ДРИНА — (15) 1) **Кафе Метропол** 2) **Тајне Црвеног Мора.**

— ГАТЕР — 1) **Дрскост побеђује**; 2) **Песма златног Запада.**

НОВИ КОРЗО — (15) 1) **Чаробњак из Оза**; 2) **Фокс новости.**

ЗЕМУН: ЦЕНТРАЛ — (15.30) 1) **Да или не**; 2) **Фокс журнал.**

ПАНЧЕВО: ТРУБАЧ — (15.30) 1) **Карневал у Венецији**; 2) **Журнал.**

Књиге и часописи

Изашла је из штампе књига **„ИЗ ДНЕВНИКА ДВОЛИЧНЕ КРИМИНАЛИСТА"** од Добрица-Вељковића. Књига је штампана на финој хартији са корицама од полутврде хартије и насловном монтажом. На 108 страна књига доноси следеће приче: Тетка из Америке, Како сам провалио крадљивца злата, Просјак, Новосадски копштамера, Новосадски фантом, Добра муштерија, Деца-лопови, Лаж без главе у шаку, Ко је украо новац?, Васкрсао из мртвих, Један доживљај, Пензиција, Лажни генерал, Самоубиства, Детектив-сељак, И у сну је добро веровати, Он и „онај", „Каријера" једног од бескорисних, Бећар Пера, Разговор „метлароша" и „учироша", Дођите сутра, Намирили смо, „Ко другом јаму копа". Књига стаје 20 динара и може се добити у књижари „Славија", Нови Сад, Пашићева 5.

Ових дана изашао је први пут и у ћирилици наш одлични месечни часопис „Магазин Сирена", који је својим непрекидним петнаестогодишњим излажењем у Загребу у латиници успео да стекне глас европски уређеног и опремљеног издања. У то с пуним правом, јер не само што су његових 80 страна осим испуњене одличним чланцима и расправама као и бирним новелама, него су и репродукције слика које или донекле беспрекорно дате у најсавременијој штампарској техници, у такозваном „дубдруку" (бакротиску). Уверени смо да су овај први број у ћирилици, који се појавио у свима продавницама новина у нашим крајевима по цени од само 15 динара, са радошћу дочекали не само наши љубитељи и фотоаматери јер им стоји на располагању ново поље рада, него нарочито и наша публика, јер је „Магазин Сирена" и досад, са својим у сваком погледу беспрекорном излажењу у латиници, дуживао најдеће симпатије нашег читалачког света. Уредништво часописа налази се у Загребу, Боговићева 1.

„ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКИ ЖИВОТ" изашао је из штампе као двоброј за месец јануар и фебруар 1941 г. Овај двоброј доноси чланке из пера гг.: Лазара Слоломовића (Наша производња памука); Др. Тихомира Ј. Марковића (Економска снага англосаксонског света); Ђорђа Давидовића (Привредни и правни услови код оснивања задружног предузећа); Јована А. Мишића (Двестогодишњица Смиљанског „Божанског портета"). Затим следују привредни прегледи и прикази. „Економско-финансијски живот" излази месечно; годишња претплата дин. 100. Уредништво и администрација Београд, Поенкареова 28, Телефон 20-580.

Репертоар Народног позоришта

КОД СПОМЕНИКА

Уторник, 25: Шума.

Среда, 26: Турандот (г-ђа Марија Немет, к. г.).

Четвртак, 27: Лакме (г. Ријавец к. г.).

Петак, 28: Трубадур (г-ђа Даница Илић к. г.).

Субота, 29: Лакме (г. Ријавец к. г.).

Недеља, 30: Фауст (г-ђа Нинковић-Грозано к. г.) дневна. — Царчак на огњишту (вечерња).

НА ВРАЧАРУ

Уторник, 25: Срећни дани (матине у 17 часова).

Среда, 26: Породица Бло.

Четвртак, 27: Узоран муж (матине у 17 часова). — Хеда Габлер (претстава приватног Драмског студија).

Петак, 28: Коштана (матине у 17 часова).

Субота, 29: Неверница — Разбијени крчаг.

Недеља, 30: Улични свирачи (дневна). — Карлова тетка (вечерња).

РЕПЕРТОАР УМЕТНИЧКОГ ПОЗОРИШТА

Уторник, 25: Крајцерова соната" (премијера у Новом Саду у 20.30 часова).

Среда, 26: „Жена у позадини" у 18.15.

Субота, 29: „Крајцерова соната" у 18.15.

Недеља, 30: „Крик живота" у 18.15 часова.

РЕПЕРТОАР НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У СКОПЉУ

Уторак, 25: „Уображени болесник" са међучиновима и музиком Стевана Христића (први пут).

Среда, 26: „Мали Јуван" (приредба Прве женске гимназије)

Четвртак, 27: „Риста Робинзон" (по подне у 3 часа за основне школе); „Госпођа Мис" (вечерња претстава аматерског друштва [illegible]).

Петак, 28: „Дивљи ловац" (по подне за ђаке); „За краља и отаџбину" (вечерња за раднике са снижењем цена).

Субота, 29: „Уображени болесник".

Недеља, 30: „Зулумћар" (дневна); „Чаша воде" (вечерња).

У ЗАГРЕБУ

На Тргу Краља Александра

Уторак, 25: Кирлос.

Среда, 26: Игра над ватрама — Разбијени врч.

Четвртак, 27: Кармен.

Петак, 28: Игра над ватрама — Разбијени врч.

Субота, 29: Кармен.

Недеља, 30: Вечерас импровизирамо (дневна). Чиста Сузана (вечерња).

Кармен се понавља у Загребачком казалишту у четвртак и суботу изузетно.

У Фрањевачкој улици

Уторак, 25: Вечни жених (дневна). — Вечера у двоје (вечерња).

Среда, 26: Необични човек (дневна), Земља смешка (вечерња).

Четвртак, 27: Улични певачи.

Петак, 28: Мамзел Нитуш.

Субота, 29: Циганин [illegible].

Недеља, 30: Чаша воде (дневна). — Вечера у двоје (вечерња).

У ЉУБЉАНИ

Драма

Уторак, 25: Без трећег (гостовање г. Нучића и г-ђе Подгорске).

Среда, 26: Без трећег (гостовање г. Нучића и г-ђе Подгорске).

Четвртак, 27: Без трећег (гостовање г. Нучића и г-ђе Подгорске).

Петак, 28: (затворено).

Субота, 29: Шести спрат.

Недеља, 30: Размишљање живота.

Опера

Уторак, 25: Травијата (г-ђа Злата Ђунђенац гостује).

Среда, 26: (затворено).

Четвртак, 27: Русалка.

Петак, 28: Кармен (прослава 25-годишњице првог диригента Љубљанске опере г. Нике Штритофа, гостовање г-ђе Злате Ђунђенац и г-де Аде Нови).

Субота, 29: Весеље жене виндзорске.

Недеља, 30: Три купца.

У СКОПЉУ

Уторак, 25: Уображени болесник, са међучиновима и музиком Стевана Христића (први пут).

Среда, 26: Мали Јуван (приредба I женске гимназије).

Четвртак, 28: Риста Робинзон (поподне у 3 за основне школе); Госпођа Мис (вечерња претстава аматерског друштва [illegible]).

Петак, 28: Дивљи ловац (поподне за ђаке); За краља и отаџбину (вечерња за раднике са снижењем цена).

Субота, 29: Уображени болесник.

Недеља, 30: Зулумћар (дневна); Чаша воде (вечерња).

У БИХАЋУ

Среда, 26: Три сеоска свеца.

Четвртак, 27: Улични свирачи.

Субота, 28: Власт.

Недеља, 30: Модерни брак (дневна); Ујдурма и покрово (вечерња).

Дежурне апотеке

Димитријевић Лазар — Престолонаследника Петра 8 — (тел. 40-192); Живадиновић Јован — Краља Александра 299 — тел. 40.120); Јеремовић Илија — Кнеза Павла 91а — (тел. 23-760); Јеремовић Миливоје — Васе Чарапића 19 — (тел. 21-640); Лазић Драгољуб — Краља Милана 64 — (тел. 26-622); Мајдањац Слободан — Карађорђева 93 — (тел. 27-734); Мишић Марко — Бранчевска 16 — (тел. 41-344); Пешић Ђорђе — Краљице Марије 53а — (тел. 24-672); Тајсић Спасоје — Краља Александра 116 — (тел. 42-413); Вадич Карло — Престолонаследников трг 22 — тел. 20.701); Марјановић Војислав — Лале Кауцарјева 4 (Дедиње), телефон 22-454.

На Чукарици: Дулић Душан, Трговачка 11 (тел. 58-002) дежурна стално.

Телефон станице за спасавање 23-456

Окружни уред — војни лекар за хитну помоћ — тел. 21-731.

Градски погребни завод тел. 26.407.

Амбуланта Друштва за заштиту животиња и растиња под стручним руководством наставника Ветеринарског факултета прима на лечење све врсте животиња. Време ординисања: од 11—12 и од 17—18 часова. Хартвигова 53, телефон 28-038.

Израда резервоара на Медовини

Техничко одељење Градског поглаварства на Цетињу одржаће 4 априла другу оферталну лицитацију за израду резервоара на Медовину, за градску разводну мрежу на Цетињу.

Предрачунска сума износи динара 992.181,63.

Позоришта

ШУМА. — У уторак 25 марта даје се у позоришту код Споменика [illegible] вечерња претстава класична руска [illegible] „Шума" од Островског. Цене места [illegible] 120, остала места од 3 до [illegible] динара. Позадинске ложе [illegible] Почетак тачно у 20 часова.

СРЕЋНИ ДАНИ. — У уторак 25 марта, даје се у позоришту на Врачару као матине у 17 часова, комедија у три чина „Срећни дани" од Клода Андреа Пижеа. Цене места [illegible] 80, остала места од 3 до 20 динара. Почетак тачно у 17 часова.

ТУРАНДОТ, гостовање г-ђе Марије Немет, славне светске певачице. — У среду, 26 марта у 20 часова увече, даје се у згради код Споменика велика опера „Турандот" од Пучинија. Насловну улогу пева славна светска уметница г-ђа Марија Немет, драмски сопран, која је у „Аиди" прошлом [illegible] гостовања имала [illegible] велики успех. Почетак у 20, а свршетак око 23 час. Цене места од 16 [illegible]. Ложа 80 динара.

ЛАКМЕ, гостовање г. Ријавца, тенора. — У четвртак, 27 марта даје се у згради код Споменика опера „Лакме" од Делиба [illegible] на репризи имала од личан успех. [illegible] улогу пева г-ђа Константиновић [illegible] је ову улогу остварила са великим уметничким успехом. Жерара [illegible] као гост, [illegible] је такође имао великог успеха. [illegible] Пињер, Малику г-ђа Пантеровић, [illegible] г. [illegible] Остале улоге певају г-ђе Стојић, Горска, Тејбл и г.г. Петровић, [illegible] Стевановић и Димитријевић. [illegible] спремио г. Порац, режирао г. Ерга. Почетак у 20, свршетак око 22.30 часова.

ГОСТОВАЊЕ Г-ЦЕ ДАНИЦЕ ИЛИЋ, драмског сопрана. — У петак, 28 марта гостоваће у опери „Трубадур" млада београђанка, чланица Државне опере у Бечу г-ца Даница Илић, драмски сопран. Ова млада [illegible] уметница стекла [illegible] у Немачкој [illegible] [illegible] гостовање [illegible] Споменика.

НОВА ИБСЕНОВА „ХЕДЕ ГАБЛЕР" на позорници на Врачару. — У четвртак, 27 марта приказаће на сцени Народног позоришта на Врачару Драмски студио славну Ибсенову друштвену драму. Ова [illegible] је претрпела пробе [illegible] уметничке свој [illegible] [illegible] биће дело [illegible] [illegible] друштвене слике [illegible] на благајни на Врачару. Цене обичне.

„ЖЕНА У ПОЗАДИНИ" сутра у среду 26 о. м. у 18.15 часова на Коларчевом универзитету. — Уметничко позориште даје у [illegible] часа на Коларчевом универзитету у среду 26 о. м. у 18.15 часова велики успелу комедију у три чина „Жена у позадини" од Емила Вахека. Улазнице се могу добити на благајни Коларчевог универзитета по цени од 5, 10, 15 и 20 динара. Почетак тачно у 18.15, а свршетак у 20.15 часова.

ДАНАС ГОСТУЈЕ УМЕТНИЧКО ПОЗОРИШТЕ У НОВОМ САДУ СА „КРАЈЦЕРОВОМ СОНАТОМ". — После досадашњих својих [illegible] гостовања у Новом Саду, Уметничко позориште поново гостује данас 25 о. м. у [illegible] [illegible] Народном позоришту у [illegible] дому Краља Александра. Овог пута Уметничко позориште долази у Нови Сад са својом најуспелијом претставом у својој [illegible] „Крајцеровом сонатом" од Лава Толстоја, која је у Београду доживела незапамћени успех код [illegible] у критици. Уметничко позориште долази у Нови Сад са [illegible] посебним декорима и костимима, који су специјално прављени за „Крајцерову сонату". Почетак тачно у 20.30 час. Улазнице се могу добити на благајни Соколског дома Краља Александра.

НОВ ПРОГРАМ „ВЕЛОГ ПОЗОРИШТА" [illegible] — У [illegible] биоскопа „Врачар", на Славији, даје весело позориште „Кинобарница" свој дванаести потпуно нов програм. На програму су комедије: „Организација", „Проклети травањ", „Нафталин", „Цедуљица за радњу" од Љубинке Бобић, „Година 2.000", нова радио-игра, разорта, илустроване досетке, песме, шансоне итд. Суделују проминентни позоришни уметници и певачи. Цене места од 10 до 20 дин. Места су нумерисана. Благајна је отворена од два сата по подне. Почетак у 21.15 а свршетак у 23.30 часова.

Отварање Одељења за Протекторат Чешко-моравски

Национални комитет Југословенско-немачке трговачке коморе у Београду отворио је у својим пословним просторијама, у улици Краља Милана 11 други спрат, ново одељење за Протекторат Чешке и Моравске.

У ту сврху одржана је седница Управног одбора Коморе, којој су сем претставника Немачке трговинске коморе за Југославију у Берлину, г. Милера, и претставника протектора Рајха, г. др. Адолфа, потпретседника Главног Савеза индустрије за Чешку и Моравску и главног пословође Извозног института у Прагу, присуствовали и београдски претставници индустриских предузећа Протектората.

Претседник Националног комитета г. Нешић указао је на важност привредне сарадње Немачке и Југославије, као и на важност Југославије као произвођача и добављача сировина, када су њена привреда и рад умешно организовани. Претседник Милер известио је присутне о пријатељском споразуму између берлинске коморе и Главног Савеза у Прагу поводом прикључења одељења Протектората Националном комитету, који ће у најужој сарадњи са нарочито зато основаним одељењем код Главног Савеза, све привредне потребе између Југославије и Протектората обрађивати; пређашња у Прагу постојећа чехословачко-југословенска трговинска комора ликвидирана је на основу овог споразума. Г. др. Адолф у дужем предавању изложио је нарочиту важност Чешке и Моравске као трговачког партнера Југославије и њихов велики удео на југословенском извозу и увозу, тако да је оснивањем одељења „Протекторат" код Националног комитета испуњена једна празнина, а које ће одељење сада бити од највеће користи за сва питања која се тичу оба привредна сектора.

2485/4

ПРАВДА

Број 13.079 Година XXXVII Београд, четвртак 27 март 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек. рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

ПОСЛЕ ПРИСТУПА ЈУГОСЛАВИЈЕ ПАКТУ ТРИЈУ СИЛА

ПРЕТСЕДНИК ВЛАДЕ Г. ДРАГИША ЦВЕТКОВИЋ И МИНИСТАР ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА Г. ЦИНЦАР-МАРКОВИЋ ДОПУТОВАЛИ У БЕОГРАД

Г. Хитлер конферисао са италијанским министром иностраних послова грофом Чаном

Г. г. Цветковић и др. Мачек поздрављају се

Потпретседник владе г. др. Мачек и министар иностраних послова г. Цинцар Марковић са министрима на станици

Претседник владе г. Драгиша Цветковић и министар иностраних послова г. Александар Цинцар-Марковић вратили су се јуче у 9 часова из Беча у Београд.

На железничкој станици у Тэп чидеру г. г. Цветковићу и Цинцар-Марковићу приређен је сјајан дочек. На пола сата пре доласка специалног воза, на перону у Топчидеру, почели су се искупљати званични претставници, чланови Краљевске владе и дипломатски претставници земаља, потписница Пакта трију сила, акредитованих у Београду.

Непосредно пред долазак воза на перону железничке станице у Топчидеру били су потпретседник владе г. др. Влатко Мачек, министар без портфеља г. др. Фрањо Куловец, министар саобраћаја инжењер г. Никола Бешлић, министар просвете г. др. Михо Крек, министар шума и руда г. др. Јанко Шафер Куленовић, министар финансија г. др. Јурај Шутеј, министар пошта и телеграфа г. др. Јосип Торбар, министар трговине и индустрије г. др. Иван Андрес, министар грађевина г. Данило Вуловић, министар без портфеља г. др. Бранислав Смољан, министар пољопривреде г. др. Часлав Никитовић и министар социјалне политике и народног здравља г. др. Драгомир Икоић.

Дочеку су даље присуствовали: супруга претседника владе г-ђа Цветковић, претседник Београдске општине г. Јеврем Тэнић, бивши министар г. Љубомир Пантић, помоћник министра унутрашњих послова г. Жика Симоновић, управник града Београда г. Драгомир Дреновић, директор Агенције „Авала" г. Ђорђе Перић, шеф кабинета, претседника владе г. Бошко Нгстојковић, шеф кабинета потпретседника владе г. др. Анте Одић, шеф кабинета министра иностраних послова г. Вукашин Шћепровић и многи други.

Преко својих претставника биле су, приликом дочека, заступљене све земље потписнице Пакта трију сила.

Немачко посланство претстављали су саветници г. г. Фајне и Ворц, војни изасланик г. Тусе, аташе г. Молтман, помоћник аташеа за ваздухопловство г. Винтерфелд и други.

Краљевину Италију претстављао је посланик г. Мамели са неколико чланова посланства.

Мађарска је била претстављена преко свог посланика у Београду г. Виктора Кадере. Мизар скупштине је претстављао саветник по посланства г. Хофман, Бугарску саветник посланства г. Стратијев и Словачку отправник послова г. Сијекер.

Тачно у 9 часова специјални воз пристао је на први перон железничке станице у Топчидеру. Из првог вагона изишли су, један за другим, претседник владе г. Драгиша Цветковић, министар иностраних послова г. Александар Цинцар-Марковић и немачки опуномоћени министар у Београду г. Виктор фон Херен. Из осталих вагона ускоро су изишли и чланови пратње г. г. Цветковића и Цинцар-Марковића који су присуствовали потпису пакта у Бечу. Претседник владе г. Цветковић, министар г. Цинцар-Марковић и немачки посланик фон Херен поздравили су се са свима који су присуствовали дочеку. Пошто су се кратко време задржали у разговору г. г. Цветковић и Цинцар-Марковић, а за њима и сви остали који су присуствовали дочеку, напустили су Топчидер.

Дочеку је присуствовао и део великог броја новинара, претставника домаће штампе и дописника појединих листова у Немачкој, Мађарској и Бугарској.

ПРОЛАЗАК КРОЗ СУБОТИЦУ НА ПОВРАТКУ ИЗ БЕЧА

Суботица, 26 март

Ноћас-у 0.50 часова специални воз са претседником Краљевске владе г. Драгишом Цветковићем и министром спољних послова г. Александар Цинцар-Марковићем стигао је у суботичку станицу. Воз су дочекали претставници овдашњих власти.

Воз са високим путницима остао је у станици све до 5 часова. Тада је наставио пут за Београд. За све време нико се из воза није појављивао. С.

КОМЕНТАРИ У РИМУ

Рим, 26 март (Телефоном)

Пристанак Југославије Пакту трију сила у Риму је примљен са највећим задовољством што најбоље показује овдашња штампа која истиче преко прве стране важност овог дипломатског акта. Овде се нарочито истиче да Југославија приступа пакту на дан четворогодишњице потписивања пакта између Италије и Југославије, као и долазак г. Мацуоке у Берлин. Подвлачећи ова три факта заједно у Риму се каже да је ово најбољи доказ колико је југословенско-италијанско пријатељство допринело јучерашњем догађају, а с друге стране истиче се европски и светски значај опредељења Југославије.

„Попоро ди Рома" под насловом „Европа Европљанима" каже: Допринос који овим актом Југославија даје снагама осовине јесте огроман, а треба пре свега истаћи да се Југославија својом иницијативом и вољом решила на јучерашњи догађај у Бечу. Овде се нарочито указује на следећи факт: Тешко заузета својим ратом Италија и Немачка сматрале би као више него штетну по њих једну насилну отцепљену која би претстављала само један баласт уместо помоћи. С друге стране свезама Осовина Рима и Берлина да ће у потпуности поштовати интегритет Југославије и уверење да исте силе неће тражити никакав пролаз трупа осовине бацају светлост да осовина није инспирисана никаквим задњим намерама него једино жељом да при хвати своју слободну одлуку за европску сарадњу". Исти лист у продужењу наставља: „Истина је да приласак Југославије систему осовине претставља логичан постепен и сталан процес прилагођавања Југославије ових последњих година силама осовине, што значи да је Југославија тачно увидела да не постоји никаква стварна разлог за сукоб са њеним великим суседима и да је агресивност Италије и Немачке једнако плод смишљене пропаганде против интереса Југославије као важног фактора на Балкану.

У италијанским званичним круговима не даје се никакав коментар поводом отступања маршала Грацианија.

„Месаџеро" јавља да су француски званични кругови изјавили да Француска има храте само још за један месец дана.

Сазнаје се да Енглези напуштају Мароко као и да је Велика Британија укинула свој конзулат у Тангеру.

У погледу турско-совјетске декларације у Риму као и у Берлину се даје саопштење да Италија и Немачка не могу да зауз му став према овоме пошто немају агресивних намера према Турској).

Бранко Зец

БЕРЛИН НАГЛАШУЈЕ ИЗЈАВУ Г. ФОН РИБЕНТРОПА ДА НЕМАЧКА НЕМА НИКАКВИХ НИ ВОЈНИХ НИ ТЕРИТОРИЈАЛНИХ ИНТЕРЕСА НА БАЛКАНУ

Берлин, 26 март (Телефоном)

Државни акт који је извршен јуче у 14.30 часова у свечаној традиционалној форми у Белведеру имао је живи одјек у немачкој престоници. Улазак Југославије у Пакт трију сила је изазвао искрено задовољство. О овом важном државном чину шира немачка јавност била је обавештена преко радна у подне. На свима странама ова је вест примљена са одушевљењем.

И поред тога што су главни делови берлинских листова посвећени претстојећем доласку г. Мацуоке, берлински листови на првим странама објављују саопштења о приступању Југославије Пакту Трију сила. У редакцијским коментарима листови истичу огроман значај овога догађаја.

Значај приступања Југославије се не може сравнити са досадашњим дипломатским успесима, изјављује се у берлинским политичким круговима. Јучерашњи акт у Белведеру могао би да се обележи као круна напора који су остварени у правцу изграђивања новога поретка у Европи.

Политички кругови, који су до сада били доста резервисани у анализирању односа између Берлина и Београда сада дају радо своје коментаре. Они истичу да је приступање које је јуче извршено у интересу спољне политике Југославије и сређивања прилика у Европи.

На пријему новинара у Вилхелмштрасеу званични говорник је нарочито опширно коментарисао овај међународни догађај. Он је у главном изјавио:

Југославија је одмах после светскога рата водила реалну политику и имала разумевање за тежње немачког народа у Рајху и Аустрији у правцу њиховог улажења у један државни оквир. Са своје стране Немачка је Југославији доказала да је њено уједињење желела и помагала приближавање између ње и њених суседа. Треба се потсетити на стање које је постојало око 1930 године да би се видео велики значај изравњања свију неспоразума који су постојали између Италије, Мађарске и Бугарске. Пошто су сви они неспоразуми отклоњени корак Југославије је сасим логичан. Јуче је Југославија показала да суделује са правом у подизању нове Европе. Немачка неће и њој нису потребне балканске дивизије. Њен је циљ чување мира. Фон Рибентроп је изјавио да Рајх нема ни територијалне ни војничке интересе на Балкану, формулишући тако једну истину која је ван спора.

Говорник је даље прешао на британску пропаганду. Али се показало да апели те пропаганису успели и Југославија је дефинитивно заузела своје место. Говорник се даље задржао на излагању значаја привредних односа, констатујући да ће Југославија бити после свога споразума привредно јача и то ће омогућити да сачува своју самосталност.

У свима политичким круговима гледа се са великим оптимизмом на даљи развој догађаја. После јучерашњег државног акта сматра се да су односи рашчишћени и да је Грчка једина остала. У погледу Турске се истиче вероватно да ће она ступити у рат само за случај да буде непосредно нападнута на својој територији. Политички кругови указују на нове моменте као на непосредну последицу јучерашњег државног акта у Белведеру.

Ј. Продановић.

ОДЛАЗАК ПРЕТСЕДНИКА КРАЉЕВСКЕ ВЛАДЕ Г. ЦВЕТКОВИЋА И МИНИСТРА ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА Г. ЦИНЦАР-МАРКОВИЋА ИЗ БЕЧА

Беч, 26 март

ДНБ јавља:

Претседник југословенске Краљевске владе г. Цветковић и југословенски Министар иностраних послова г. Цинцар-Марковић напустили су синоћ засебним возом Беч и кренули натраг за Београд. Министар иностраних послова Рајха г. фон Рибентроп испратио је југословенске државнике на станицу, где се од њих срдачно опростио.

Око 19 часова италијански министар иностраних послова гроф Чано посебним возом напустио је Беч. Пошто се срдачно опростио од министра иностраних послова Рајха г. фон Рибентропа италијански министар иностраних послова кренуо је за Италију.

МАДРИДСКА ШТАМПА О ПРИСТУПАЊУ ЈУГОСЛАВИЈЕ ПАКТУ ТРИЈУ СИЛА

Мадрид, 26 март

ДНБ јавља:

Мадридски вечерњи листови опширно коментаришу приступање Југославије Пакту трију сила.

У своме коментару о приступању Југославије Пакту трију сила, „Алказар" каже да су извесне стране силе покушале исто као и раније да и сада „лове у мутној води", али је Балкан и даље задржао свој одређени став.

„Пуебло" у своме коментару каже да је нови поредак у Европи добио своје дефинитивне облике на Балкану. Сада Велика Британија тамо нема више шта да очекује.

Претседник владе г. Цветковић одлази са станице

ИНОСТРАНИ КОМЕНТАРИ О БЕЧКОМ ПРОТОКОЛУ

Беч, 26 март
(Телефоном)

Југословенски државници, претседник владе г. Драгиша Цветковић и министар иностраних послова г. Цинцар-Марковић отпутовали су синоћ из Беча за Београд. Претседника владе г. Цветковића и министра г. Цинцар-Марковића испратио је на железничку станицу министар иностраних послова Рајха г. фон Рибентроп и многе угледне личности. Као што смо већ јавили, јуче у 13 часова, извршено је у салону дворца Белведере потписивање протокола о приступању Југославије Пакту трију сила, којим је дефинитивно уређен однос између Краљевине Југославије с једне и Немачке, Италије и Јапана с друге стране.

Пре потписивања Протокола г. фон Рибентроп посетио је југословенске државнике у хотелу „Бристол" и са њима остао у разговору скоро читав час.

Потписивању Протокола присуствовали су: бугарски, румунски, словачки и маџарски посланици у Берлину, немачки амбасадор у Риму г. фон Макензен, немачки посланик у Београду г. фон Херен и италијански амбасадор у Берлину г. Алфиери. Пошто је г. фон Рибентроп кратким говором поздравио југословенске државнике, посланик г. Шмит прочитао је протокол о приступању Југославије Пакту трију сила. Протокол су потписали г. г. Цветковић, г. фон Рибентроп, гроф Чано, јапански амбасадор у Берлину г. Ошима и министар иностраних послова г. Цинцар-Марковић. Текст протокола гласи:

ТЕКСТ ПРОТОКОЛА

Беч, 26 март

ДНБ јавља:

Протокол, који су данас потписали с једне стране министар спољних послова Рајха г. фон Рибентроп, италијански министар спољних послова гроф Ћано и јапански амбасадор генерал г. Ошима, а с друге стране југословенски претседник министарског савета г. Цветковић и југословенски министар иностраних послова г. Цинцар-Марковић о приступању Југославије Пакту трију сила, закљученом 27 септембра 1940 године између Немачке, Италије и Јапана, гласи:

„Владе Немачке, Италије и Јапана с једне стране, преко својих потписаних пуномоћника утврдили су следеће:

Чл 1

Југославија приступа пакту трију сила, потписано у Берлину 27 септембра 1940 године између Немачке, Италије и Јапана

Чл. 2

Уколико заједнички технички одбори, предвиђени чл. 4 Пакта трију сила, расправљају питања која додирују интересе Југославије, у раду тих одбора учествоваће и претставници Југославије.

Чл. 3

Овом протоколу приложен је као прилог текст Пакта трију сила.

Овај протокол састављен је на немачком, италијанском, јапанском и југословенском језику, при чему сваки од тих текстова важи као оригинал

Протокол ступа на снагу на дан потписивања.

Приликом потписивања Протокола претседнику владе г. Цветковићу предате су и ноте у којима се Немачка и Италија обавезују да поштују суверенитет и интегритет Југославије као и то да неће тражити у току рата ни прелаз, ни улаз немачких односно италијанских трупа преко југословенске територије. Текст нота гласи:

ТЕКСТ НОТА

Беч, 26 март

На ноте које му је данас поводом приступања Пакту трију сила упутио министар спољних послова Рајха, Претседник Министарског савета г. Драгиша Цветковић одговорио је следећим нотама:

Беч, 26 март

Његовој Екселенцији

Господину Јоахиму фон Рибентропу, Министру иностраних послова Рајха.

Ваша Екселенцијо,

Приликом данашњег приступања Југославије Пакту трију сила, Ви сте изволели упутити ми ноту ове садржине:

„У име и по налогу Немачке Владе имам част саопштити Вашој Екселенцији следеће: Поводом приступања Југославије Пакту трију сила које је данас учињено, Немачка Влада потврђује своју одлуку да ће увек поштовати суверенитет и територијални интегритет Југославије".

У име и по налогу Краљевске Југословенске Владе част ми је потврдити пријем ове изјаве коју је Краљевска Влада узела на знање.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме дубоком поштовању.

Драгиша Ј. Цветковић, с. р.

Беч, 26 март

Његовој Екселенцији

Господину Јоахиму фон Рибентропу, Министру иностраних послова Рајха.

Ваша Екселенцијо,

Приликом данашњег приступања Југославије Пакту трију сила, Ви сте изволели упутити ми ноту ове садржине:

„Са позивом на разговоре који су били вођени поводом данашњег приступања Југославије Пакту трију сила, **имам част да** Вашој Екселенцији у име Владе Рајха са овим потврдим споразум између Владе Сила Осовине и Краљевске Југословенске Владе о томе, да Влада Сила Осовине за време рата неће упућивати Југославији захтев да дозволи пролаз или превоз трупа преко југословенске државне територије".

У име и по налогу Краљевске Југословенске Владе част ми је потврдити пријем ове изјаве коју је Краљевска Влада узела на знање.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о моме дубоком поштовању.

Драгиша Ј. Цветковић, с. р.".

Истим поводом, Претседник Министарског Савета г. Драгиша Цветковић упутио је следеће ноте министру спољних послова Краљевине Италије:

Беч, 26 март

Његовој Екселенцији

Господину Грофу Галеацу Чану, Министру иностраних послова Краљевине Италије.

Ваша Екселенцијо,

Приликом данашњег приступања Југославије Пакту трију сила, Ви сте изволели упутити ми ноту ове садржине:

„У име и по налогу Краљевске Италијанске Владе имам част саопштити Вашој Екселенцији следеће: Поводом приступања Југославије Пакту трију сила које је данас учињено, Краљевска Италијанска Влада потврђује своју одлуку да ће увек поштовати суверенитет и територијални интегритет Југославије".

У име и по налогу Краљевске Југословенске Владе част ми је потврдити пријем ове изјаве коју је Краљевска Влада узела на знање.

Изволите примити, Господине Министре, уверење о мом дубоком поштовању.

Драгиша Ј. Цветковић, с. р.".

ГОВОР Г. ЦВЕТКОВИЋА

После тога претседник владе г. Драгиша Цветковић одржао је говор у коме је рекао:

„Главни и готово једини циљ спољне политике Југославије био је и остаје сачувати југословенском народу мир и појачати му његову сигурност.

„У духу ове политике наши напори су првенствено били увек управљени ка консолидацији мирољубивих и пријатељских односа са суседима, како би се обезбедили мир на границама, слобода, независност и државна целина.

„Са Великим Немачким Рајхом Југославија је и пре као и после везивања заједничком границом одржавала најбоље односе, прожете пријатељством и пуним поверењем. Корисни резултати ове политике нарочито су дошли до изражаја у низу крупних догађаја који су се од 1934 године па до овог акта манифестовали у односима обеју земаља. Југославија је још од свог постанка увек осећала, па је то нарочито и ценила, да је у Немачкој било правилно схваћено њено национално уједињење, које није плод никаквих уговорних комбинација већ природан завршетак дугих и тешких борби Срба, Хрвата и Словенаца.

„Југославија је 1937 године закључила у том духу један значајан уговор са Италијом. Сличне пријатељске уговоре Југославија је закључила и са Бугарском и Маџарском.

Немајући никаквих ревандикација с поља, витални интереси њеног опстанка и напретка налажу Југославији да настоји очувати Југоисток од једног новог проширења рата и појачати економску сарадњу на Европском Континенту, тешко погођену постојећим стањем, као и сарадњу која припрема пут ка европском измирењу — једином спасу нашег рањеног континента и његове хиљадугодишње цивилизације.

„Јер, само под знаком једне искрене и позитивне сарадње моћи ће Европа поставити основе свог новог поретка који ће бити у могућности да отстрани све застареле погледе и вештачке, моралне и материјалне препреке, од којих данас сви патимо у Европи.

„Политика мира Југославије у пуној је сагласности са животним интересима у дубоким осећајима нашег народа. Сви политички уговори, исто као и економски, потписани последњих година од наше земље, на-дахнути су вољом управљеном ка остварењу једног бољег и боље организованог мира у овом простору Европе.

„И данас, када Југославија приступа Пакту трију сила, она то чини у намери да обезбеди свој мир и будућност у сарадњи са потписницима Тројног пакта, Немачком, Италијом и Јапаном. Доприносећи свој део у организацији нове Европе, она врши на овај начин највишу дужност, како према себи самој, тако и према европској заједници.

ОДГОВОР Г. ФОН РИБЕНТРОПА

Министар иностраних послова Немачке г. фон Рибентроп одговорио је на говор претседника владе г. Цветковића следећим говором:

„Екселенције,

„Господо,

„Као пуномоћник владе Рајха у име опуномоћених претставника Италије и Јапана и придружених им држава, поздрављам пријатељску Краљевину Југославију као новог партнера Пакта трију сила.

„Југословенској Краљевској влади коју овде заступају претседник министарског савета г. Драгиша Цветковић и министар спољних послова г. Цинцар-Марковић, искрено и срдачно честитамо на томе. Желео бих да изразим уверење свих нас да ће овај догађај за будућност Југославије и за добро југословенског народа бити од нарочитог значаја.

„Господо,

„Гвозденим неумитним током, какав одговара једној великој идеји и снази такве идеје, неописиво прецизно, пред очима свију нас развија се већ сада, тојест, још усред рата, ново уређење Европе и Далеког Истока. Док се захваљујући државничкој мудрости и моћи нашег савезника Јапана на Далеком Истоку већ оцртавају контуре новог поретка који се тамо ствара под вођством Јапана, од закључења Пакта трију сила наовамо била је тежња осовине да се окупе европске државе и придобију за идеју новог и правичног поретка у Европи.

„Ове тежње биле су крунисане успехом, и то много брже и у много већем обиму но што се у свету очекивало. Кад је недавно Бугарска, у овој истој кући, потписала Пакт трију сила, дали смо израза нади да ће се још и друге државе огласити солидарним са нама. Данас, после свега неколико недеља, већ нам прилази још једна држава, Југославија, чему се ми сви искрено радујемо.

Али, ово приступање за нас је од нарочитог значаја, прво, због тога што се тиме сад ствар но цео досад неутрални део Балкана налази у табору реда, а друго, због тога што нам се придружила држава, за коју је Енглеска и даље веровала да ће моћи, мешајући се у њене унутарње прилике, прикупити извесне снаге те земље у корист интрига изазваних са енглеске стране, а против новог поретка у Европи.

Како се чује, тек пре неки дан појавили су се са енглеске и америчке стране покушаји мешања у политику те земље који се нипошто не могу довести у склад са поштовањем суверенитета једне слободне европске државе.

Тим више, поздрављамо чињеницу да је Југославија сад правилно схватила потребу учешћа у преуређењу односа у Европи и да је приступила младим народима који су позвани да изведу ово преуређење, одупирући се сваком мешању споља.

Вођа Рајха, — доследно спроводећи политику за коју се залагао од самог почетка, — вазда је чинио све што је могао не би ли успео да убеди Енглеску у потребу ревизије уговора о миру и преуређења односа у Европи мирним путем. Као што нам је познато, ова политика је у свему одговарала и схватањима најмеродавнијих кругова у Југославији који су у избијању рата између Немачке и Енглеске гледали свеевропску несрећу и који су се стога, — додуше исто тако узалуд, — залагали за пријатељски споразум између двеју земаља. Узалуд, пошто је енглеска објава рата од трећег септембра 1939 на пречац учинила крај поменутој политици Вође Рајха. Пред историјом, кривицу за овакав развој ствари сваљује се искључиво на Енглеску. Сама Енглеска пак једва да је тих дана била начисто о последицама те своје објаве рата. Изгледа да су тамо још увек живели у појмовима о односима снаге какви су владали у времену пре Светског рата. Можда су веровали да ће и сад, као што је већ једном било, моћи да савладају Немачку примењујући нарочите методе и мобилишући насцели свет против ње. Ретко се кад у историји икоја држава толико страшно преварила. Јер чим је било јасно да Енглеска жели рат, Немачка је прешла на дело и припремила се за оправдану самоодбрану. Међутим, док је Енглеска, — чији су властодршци без икаквог разлога скривили садашњи рат, — од самог почетка морала да се труди да гура у рат друге народе, терајући их да се крваве за енглеске интересе, док и надаље све напово покушава да ставља још и даље државе у службу свога ратовања, Немачка је вазда сматрала својим најузвишенијим циљем да рат локализује и да га води и оконча властитом снагом и снагом своје савезнице, италијанске државе, која јој се придружила.

„Стога Немачка досад није молила коју било другу државу да јој пружи војничку помоћ у борби против Енглеске.

Али, зато је напротив, интерес Немачке и интерес држава удружених у Пакту трију сила прво да се спречи свако даље проширење рата коме тежи Енглеска; друго, да се створе потребни предуслови да би се поново мир у Европи и на Далеком Истоку изјазад већ једном пригодно интересима оних нација које су вољне и решене да убудуће међу собом живе у миру и пријатељству и, треће, да се пре свега створи трајан мир који неће дати да, противно интересима Континента, нека сила и опет успе да инсценира нове ратове, изигравајући европске државе све напово једну против друге, загрожавајући тиме све напово не само мир већ и благостање свих европских народа.

„Стога су данас државе потписнице Пакта трију сила окупљене у духу нове солидарности да би пре свега спречиле сваки даљи покушај проширења рата. При томе је млади свет са наше стране. Стога ће на тај начин, први пут у историји, поћи за руком да се створи разумно ново уређење у Европи, а са гледишта интереса континента.

Неће бити друкчије ни на Далеком Истоку.

Циљ држава потписница Пакта трију сила треба да буде у томе да ће се старати да се роди таква Европа и такав Далеки Исток у коме ће све те државе, ослобођене туђих утицаја и туђих сплетака, моћи да саздају властити народни и културни живот и тиме повести своје народе пут другог раздобља мира, а тиме и пут срећне привредне будућности.

А последице тога стања, у то смо убеђени, биће нарочито благотворне на Балкану који је досад био нарочито попришите туђих утицаја и који је опет због тога врло често постајао поводом великих европских разрачунавања.

Немачка, — то овде свечано изјављујем, — нема у тим областима никаквих територијалних ни политичких интереса. Тренутно јој је циљ само и једино да не допусти да се те области докопа једна страна сила, како би одатле дошла до могућности за продужење европског рата. Коначни циљ пак биће Немачкој само и једино у томе што ће помагати при стварању поретка који ће на основу разумних и правичних начела обезбедити мир у тој области толико важној за целу Европу, која ће тиме дати замаха његовим привредним могућностима, како би оне у општем интересу процветале.

Природна и неминовна последица данашњег приступања Југославије берлинском пакту трију сила биће да ће Југославија, захваљујући новом уређењу у будућој процвалој Европи, заузети на Балкану место које јој припада.

Стога честитам југословенском народу и његовој влади у име овде окупљених држава још једном најсрдачније, а нарочито у име немачког народа и његовога Вође".

После потписивања Протокола и говора био је пријем за југословенске државнике у суседном салону дворца Белведере. За време закуске г. Хитлер је дуже времена разговарао са г. Цветковићем и г. Цинцар-Марковићем.

После подне шеф немачке штампе г. Дитрих приредио је пријем за југословенске новинаре.

Око пет часова, претседник југословенске владе г. Цветковић и министар иностраних послова г. Цинцар-Марковић одвезли су се у хотел „Империјал" и вратили посету немачком министру иностраних послова г. фон Рибентропу. Разговори су трајали читав час. Овом састанку присуствовали су и г. г. Хитлер

ПРИЈЕМ КОД Г. ХИТЛЕРА

Беч, 26 март

ДНБ јавља:

После свечаног потписивања протокола о приступању Југославије Пакту трију сила, Вођа Рајха приредио је у дворцу Белведере пријем, коме су присуствовали претставници влада држава Пакта трију сила присутни у Бечу.

Кад се Вођа Рајха из хотела „Империјал" одвезао у дворац Белведере, десетине хиљада грађана искупљених на успутним улицама приредиле су Вођи Рајха одушевљене овације, као што су већ пре тога при доласку били поздравили државнике пријатељских сила.

На уласку у дворац Белведере, Вођу Рајха дочекао је и поздравио министар спољних послова г. фон Рибентроп, који је Вођу Рајха допратио у мраморну дворану, где су биле искупљене личности позване.

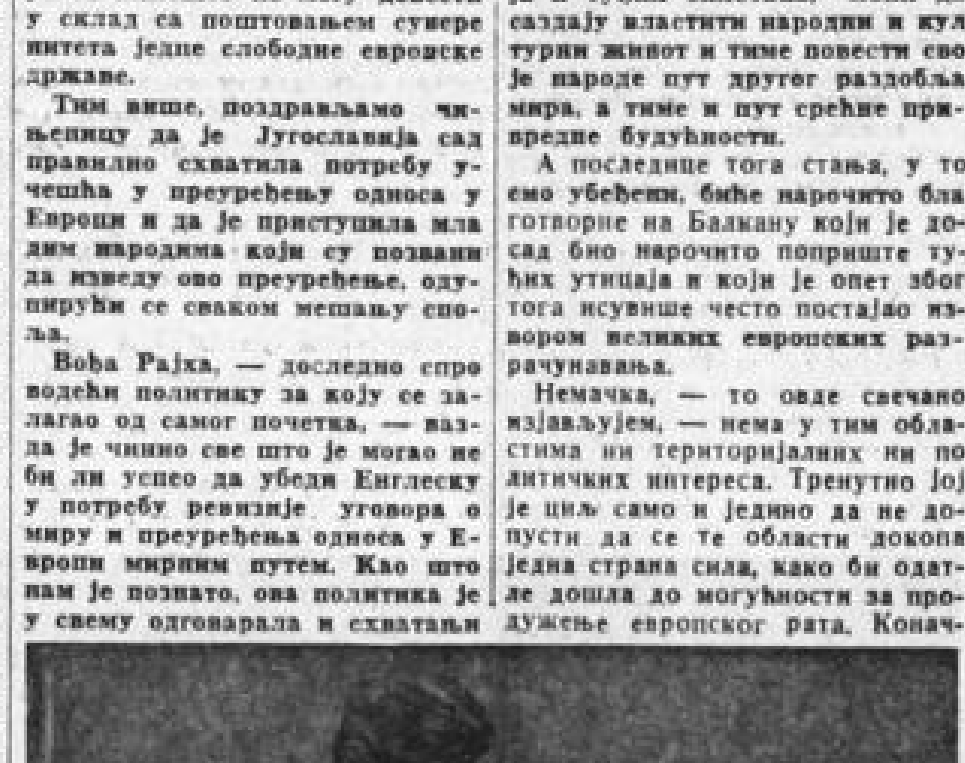
Вођа Рајха најсрдачније је поздравио присутне личности, а нарочито Краљевско-југословенског претседника Министарског савета г. Драгишу Цветковића и Краљевско-југословенског министра иностраних послова г. Александра Цинцар-Марковића, па је остао неко време у разговору са њима.

Поред југословенског претседника Министарског савета и југословенског министра иностраних послова, ручку су присуствовале следеће иностране личности: краљевски-италијански министар иностраних послова гроф Чано, царско-јапански амбасадор генерал г. Ошима, италијански амбасадор у Немачкој г. Дино Алфиери, Краљевско-маџарски посланик у Немачкој г. Деме пл. Стојај, словачки посланик г. Чернак, Краљевско-румунски посланик г. Боси, Краљевско-бугарски посланик г. Даганов, Краљевско-југословенски посланик у Немачкој г. др. Иво Андрић, и италијански амбасадор г. Бути, а од чланова југословенског изасланства начелник иностраних послова г. др. Стојковић. Од немачких личности, — поред Вође Рајха и министра спољних послова г. фон Рубентропа, - присуствовали су начелник штаба врховне команде државне оружане силе маршал г. Кајтел, главни директор за штампу Рајха г др Дитрих, начелник у вођству националсоцијалистичке странке г. Борман намесник Рајха у Бечу г. Балдур фон Ширах, немачки амбасадор у Риму г. фон Макензен, шеф кабинета министра спољних послова опуномоћени министар г. др. М. Шмит, корпусни генерал г. Стрециус и ваздухопловни корпусни генерал г. Лер

По завршеном ручку, Вођа Рајха прешао је са својим гостима у суседну дворану где је служена кафа.

Вођа Рајха разговарао је још неко време са својим иностраним гостима, а највише са југословенским претседником министарског савета, са југословенским министром иностраних послова, са италијанским министром иностраних послова и са јапанским амбасадором. Затим се Вођа Рајха опростио од присутних личности и одвезао се у хотел Империјал.

После тога су се вође иностраних делегација и чланови њихове пратње опростиле од министра спољних послова Рајха и такође су се одвезли у своје хотеле.

Немачки војник [illegible] у Бугарској

БУГАРСКА ШТАМПА О ПРИСТУПАЊУ ЈУГОСЛАВИЈЕ ПАКТУ ТРИЈУ СИЛА

Софија, 26 март

[illegible]

„Слово" објављују саопштење ДНБ-а и Трасконтинент Преса из Беча о доласку у Беч југословенских и немачких државника, о свечаном потписивању протокола о приступању Југославије Пакту трију сила, као и о тексту самог протокола.

„Слово" објављује на уводном месту опширан чланак г. Александра Ганчева, под насловом „Пут Европе". Г. Ганчев у своме чланку описује поједине етапе садашњег ратног сукоба између Велике Британије и Немачке, па затим каже:

„Нико нема разлога да се чуди одлуци коју је донела југословенска влада да буде са осовином. Времена су судбоносна. Никад разум није био тако озбиљно упрегнут у посао као данас. Решавајући питања за столећа, свима онима којима је случај доделио да стоје на челу, треба да своја срца преместе у мозак, пошто ће за сваког управљача бити неопростиво, а за сваки народ погибељно, ако им разум буде замрачен сентименталношћу. Доћи ће време и за мало романтике, али данашње време захтева од сваког одговорног лица да затвори врата таквој саблазни и да гледа на догађаје који се развијају, не кроз наочари срца, већ кроз наочари разума".

На крају свога чланка г. Ганчев закључује:

„Приступање Југославије Пакту трију сила долази да данас још више учврсти мир на Балкану и да код највећих песимиста уклони страх од стварања једног новог фронта на нашем Полуострву". (А. А.)

НЕМАЧКА ШТАМПА О ПРИСТУПАЊУ ЈУГОСЛАВИЈЕ ПАКТУ ТРИЈУ СИЛА

Берлин, 26 март

ДНБ јавља:

Приступање Југославије Пакту трију сила окарактерисала је целокупна немачка штампа као нов велики допринос миру у Југоисточној Европи.

„Франкфуртер Цајтунг" констатује да је развој догађаја, који је довео до историјског догађаја у Бечу, резултат развоја једног незадрживог закона политичке логике. Сваки корак ка новом поретку — узевши у општим потезима — то је успех европских тежњи ка изграђивању и пораз сила које не припадају европском животном простору; то је, коначно, пораз енглеске дипломатије.

„Национал-Цајтунг" каже да приступањем Југославије Пакту трију сила круг удружених држава добија драгоцено обогаћење, које ће се испољити у п[illegible]чаној тенденцији за присаједињење и других сила! Коначно, јединство свих културних нација против плутократске тираније и демократско-либералне анархије, то је циљ Пакта, о чијем ће се будућим етапама донети закључци приликом састанка са јапанским министром иностраних послова са Вођом Рајха и Дучеом. Овај пакт значи за Енглеску потврду да лондонска политика на европском континенту не може очекивати више никакав утицај. Од стране његових оснивача, пише даље исти лист, Пакт трију сила окарактерисан је као инструмент мира. Приступање Југославије је нов доказ за ову идеју мира. Да се догодило по жељи Енглеске и Сједињених Америчких Држава, Југославија би поново била уплетена у огорчену борбу за своје државне границе. Међутим, приступањем Пакту трију сила Југославија добија драгоцене гарантије, а без бацања у крваву борбу око свог опстанка, пошто сматра да ће светским ратом задобијене своје територије најбоље моћи да сачува на тај начин.

КАКО СУ БЕЧЛИЈЕ ДОЧЕКАЛЕ ВОЂУ РАЈХА

Беч, 26 март

ДНБ јавља:

Десетине хиљада Бечлија приредили су Вођи Рајха бурно манифестације када се провезао до „Белведере" као и на његовом повратку у хотел „Империјал". Исто тако бечко становништво срдачно је поздрављало државнике пријатељских сила. Пред хотелом „Империјал" сакупила се и данас, као увек када Вођа Рајха борави у Бечу, непрегледна маса света, која је часовима стрпљиво чекала да би могла поздравити Вођу Рајха.

Вођа Рајха у неколико махова појавио се на балкону у друштву Намесника Рајха г. фон Шираха и захвално становништву на срдачним манифестацијама.

Наименовање посебних комисија за индустриска предузећа

Букурешт, 25 март

На основу једнога законског декрета, наименоване су такозване специјалне комисије за 5 следећих предузећа: творницу гвожђа у Решици, фабрику вагона Астра, бродоградилиште Сиф у Галцу, творницу гвожђа Титан - Надраг - Цалан и за државну металургиску творницу [illegible]

Г. Мацуока синоћ прешао на немачку територију, а вечерас стиже у Берлин

Разговори г. Мацуоке са појединим личностима у Москви привлаче изузетну пажњу. Непосредно пре свога поласка је јапански министар спољних послова нашао времена за састанак са америчким послаником у Москви г. Стајнхартом. О разговорима влада пуна неизвесност.

Најкрупнији сусрет је био ипак са совјетским државницима. У изјави листу „Токио Асахи Шимбун" г. Мацуока је дао обавештења о својим разговорима. Изјава није што и дипломатски извештај, али се може насутити да је главна тема била измена реченица о олакшицама које је Москва чинила путнику из Токиа приликом његовог проласка кроз земљу. Била су дирнута и остала питања, али је њихов дијапазон толико непрецизан да се не може тачно знати да ли су разговори прешли оквир проблема сахалинскога риболова. Изгледа да остаје као чињеница да је одлучено да се три државника још једном састану.

Г. Мацуока је стигао у Немачку. Не треба се ништа изненадити, ако му берлинске становништво приреди огроман дочек.

Претседник г. Рузвелт је поднео један мало необичан предлог. Наиме, затражио је, ако се може веровати обавештењима из полуслужбених извора, да америчка зона неутралности буде све до 25 меридијана, а то ће рећи на домаку европских обала. Довољно је потсетити да 25 меридијан пролази поред Исланда и британске обале су најближе овој зони. Ако се усвоји овај предлог, онда ће конвоји америчких бродова моћи да буду штићени од ратне морнарице Сједињених Америчких Држава. Британска заштита ограничила би се на релативно најкраћи део пута.

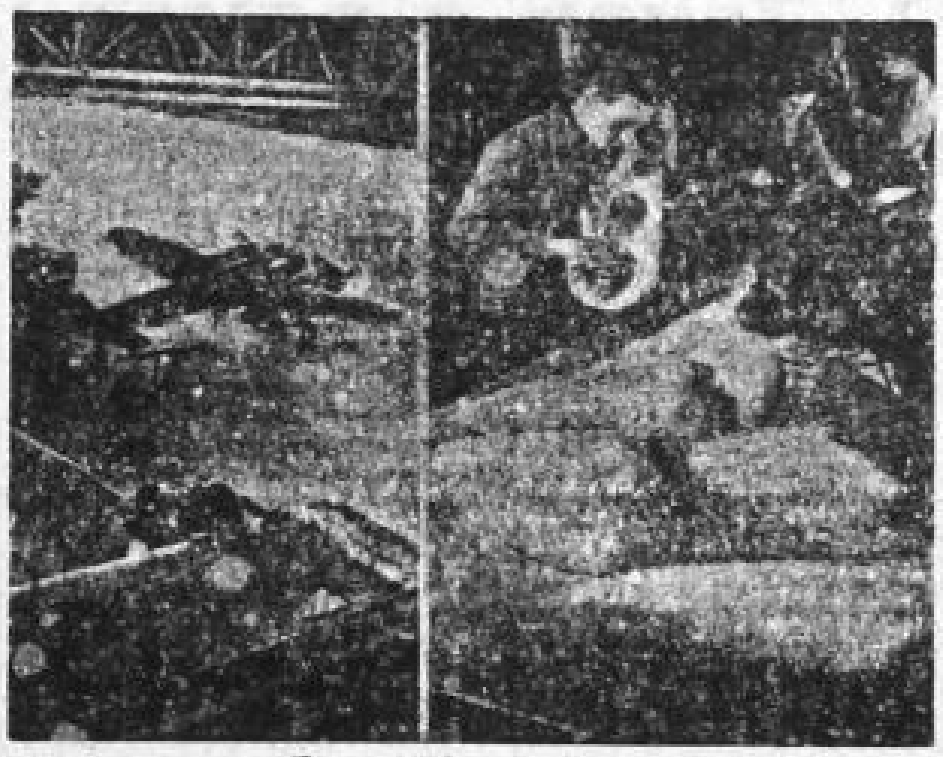
•

Берлин, 26 март

ДНБ јавља:

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока стигао је синоћ са својом пратњом на немачку територију у Малкину.

Овде је јапанског министра дочекала и поздравила почасна немачка делегација у којој су били амбасадор г. Штамер, шеф штаба за везу заменика вође СС одреда, вођа г. Штенгер и пуковник г. Мапки.

У немачкој фабрици ав..она

Г. Мацуока стиже у Берлин данас увече.

ЈАПАНСКИ КОНЗУЛАТИ ОБУСТАВЉАЈУ ДАВАЊЕ ПУТНИЧКИХ ВИЗА ЈЕВРЕЈИМА

Берлин, 26 март

ДНБ јавља:

„Јидишес Нахрихтенблат" доноси да је јапанска амбасада саопштила да до даље наредбе сви јапански конзулати у европским земљама неће издавати Јеврејима транзитне визе. Јапанска амбасада образложила је ове мере тиме да се у Јапану налазе око 200 Јевреја искључиво из источноевропских земаља, који још нису отпутовали даље. Једини изузетак транзитне визе биће дозвољен за Шангај, на основу дозволе за улазак у земљу, издате од тамошњег јапанског конзулата.

Посетама г. Мацуоке Москви, Берлину и Риму придаје се изузетан значај

Јапан не жели да предузме иницијативу за проширење ратног сукоба на Крајњем Истоку

Али се не искључује могућност да то учини, ако би требало да се испуне обавезе које му намеће Тројни пакт

Берн, 26 март

„Журнал д'Женев" пише:

Данас ће јапански државник бити тријумфално дочекан у Берлину. Немачка штампа подвлачи важност овог пута, првог који један јапански министар иностраних послова од 1905 предузима у Европу.

Шта може да донесе ова посета? Његова земља, или боље, извесни њени управљачи, примамљени теоријом о животном простору, приступили су Тројном пакту, у жељи да одиграју доминантну улогу на Крајњем Истоку и да из њега елиминишу англосаксонски утицај. У току прошлог рата Јапан је заузео немачке поседе у Кини и сада још држи мандат над Каролинским Острвима. Још се не говори о њиховом враћању. Користећи се незгодама Енглеске Јапан би сада желео да отстрани оно што још смета његовој експанзији. Али оно што му је изгледало пре неколико месеци лако, сада је постало теже. Не само да се британска империја прибрала и развила своју моћ, већ су сада и Сједињене Државе заједно с њом и не дозвољавају да се мења статускво на Пацифику. Јапанци, који су реалистичког духа, увиђају да би нашли на јак отпор и да би могли да буду увучени у један рат пун опасности ако би се он продужио. Они су веома ангажовани у Кини, а с друге стране, њихова национална привреда не би могла да одоли дуготрајној блокади, јер су јој потребни амерички продукти, нарочито петролеј и тешка уља.

Вероватно је, да је ово тачно схватање стварности и побудило г. Мацуоку да изговори умирујуће речи и да манифестује мирољубива осећања; он је чак изјавио, пре свог одласка из Токиа, да би радо отишао у Лондон и Вашингтон. Шта више, може да падне у очи и то, да док немачка и италијанска штампа истичу војнички значај Тројног пакта, јапански листови инсистирају на његовом политичком карактеру. Између три владе постоји заједница општих погледа и она ће се свакако подвући приликом састанка у Берлину. Али може се поставити питање: да ли ће у политичкој области, осовина добити војну помоћ Јапана, доказујући да су Сједињене Државе виртуелно већ у рату и да се може применити члан 3 Тројног пакта.

Овај члан који претставља главну тачку споразума гласи:

„Рајх, Италија и Јапан обавезују се на узајамно помагање свим политичким, привредним и војним средствима у случају да једна од уговарајућих страна буде нападнута од једне силе која сада не учествује у европском рату или у кинеском конфликту."

Овај члан уговора више фаворизује Рајх, него Јапан, јер ни једна држава не угрожава Јапану, иако би овај, улазећи у рат, учинио велику моралну и материјалну услугу осовини, не види се добро какву би ефикасну помоћ могао добити од својих пријатеља.

На ово је указано и у јапанском парламенту. Због тога, ма каква да је жеља Јапанаца за консолидују свој положај на Крајњем Истоку, можемо бити уверени да се они неће изложити новим ризицима а да не предузму све могуће мере предострожности.

Прва од тих мера јесте осигурање неутралности Совјетског Савеза. У Токиу су били врло разочарани последицама посете г. Молотова Берлину. Совјетски Савез није хтео да обустави испоруку оружја Кини; он и даље помаже непријатеља Јапана и није ни много вероватно да ће г. Мацуока, који се задржао у Москви, успети да извуче г. Стаљина из његове резервисаности.

Јапан сем тога може да учествује само у једном краткотрајном рату, јер његове резерве нису довољне да би могао да води неки дуг рат са Сједињеним Државама као и да издржи борбу на два фронта. Његов народ је храбар, трезвен али баш због те изванредне трезвености и умерености он не може да знатно смањи унутрашњу потрошњу да би нашао средства за финансирање новог рата.

Укупни расходи предвиђени буџетом за 1941 годину износе једанаест милијарди јена; од почетка непријатељстава у Кини дуг се попео од девет и по на 26 милијарди. Како се приходи процењују са четири и по милијарде, то је влада морала да прибегне зајму. Финансиски терети су у толико тежи што су средства од извоза јако смањена. Јапан трпи од европског рата као и од бескрајног рата који води са кинеским народом.

Због тога се разуме што су његови државници ма какве да су њихове симпатије веома обазриви. Биће интересантно видети, после одушевљених беседа којима ће бити поздрављен долазак г. Мацуоке у Берлин, практичне резултате овог пријема коме ће из схватљивих разлога његови домаћини дати највећи сјај.

Појединости о нападу на бродове дуж холандске обале

Јучерашњи извештаји зараћених сведоче о слабој ваздухопловној активности. Неколико немачких авиона је летело над грофовијом Кент. Британске снаге су напале неколико бродова у Северном Мору. То је биланс извештаја.

Изјава секретара за снабдевање у неокупираном делу Француске г. Ашара показује сву озбиљност проблема који се поставља. Дефицит у резервама животних намирница је велики.

О УПУТСТВУ „ЗА СЛУЧАЈ НЕМАЧКЕ ИНВАЗИЈЕ У ЕНГЛЕСКУ"

Берлин, 26 март

ДНБ јавља:

„Упутства за случај немачке инвазије у Енглеску", које је наговестила енглеска влада, баве се у виду питања и одговора која су недавно издата, и проблемом на који ће се начин становништво Британског Острва бранити од инвазије Немаца. Ово питање се кратко и јасно рашчишћава позивом герилске одбране. Сваки становник острва треба приликом угрожавања малим трупама да штити себе, своју породицу и свој дом. Према томе, изјављују у Берлину, уместо да се британском становништву дају разумни савети, дају се упутства која могу евентуално да им донесу највећу штету. Енглезима је довољно познато како се поступало према пољским герилцима, т. ј. како се друкчије не може очекивати поступак према цивилима који се упуштају у борбу.

НАПАД НА ЈЕДАН НЕМАЧКИ ПАТРОЛНИ БРОД

Берлин, 26 март

ДНБ јавља:

Јуче поподне око 14 сати један немачки патролни брод био је у Северном Мору нападнут од стране једног енглеског авиона типа Бристол-Бленхајм. На немачки брод бачене су четири бомбе. Патролни брод срећно је избегао погоцима.

Жестоком паљбом из противавионских топова противнички авион присиљен је на повлачење. На авиону примећени су поготци.

БРИТАНСКО ЗВАНИЧНО САОПШТЕЊЕ

Лондон, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

Министарства ваздухопловства и безбедности саопштавају да су непријатељски авиони у току дана бацили бомбе изнад јужне и западне обале али да штета није велика, нити је било људских жртава.

Поводом британског запоседања Исланда, Немачка је ово острво укључила у операциону зону

Берлин, 26 март

ДНБ јавља:

Званично се саопштава:

Услед противправног запоседања данског острва Исланд од стране енглеских трупа, поново покушавају бродови који иду за Енглеску и желе да пробију блокаду, да Исланд користе као заштитну базу. Ова чињеница приморава Немачку да Исланд укључи у операциону област око Енглеске. Ова операциона област стога ће убудуће бити ограничена следећим тачкама: Од 1.3 степена источно на белгијској обали на меридијану до 62 степена северно, одатле до 68 степени северног 10 степени западно. Затим западно од 68 степена ширине до зоне три миља код Гренланда, потом јужно, дуж зоне три миља све до тачке 65 степени 24 минута северно 38 степени западно. Одатле према југу до тачке 58 степени 30 минута северно 38 степени западно. Одатле према 45 степену северно 20 степену западно, затим на 45 степену ширине источно до тачке 45 степени северно 5 степени западно, одатле до француске обале 47 степени 30 минута северно 2 степена 40 минута западно.

Приликом изјаве о тоталној немачкој блокади око Енглеске, 17 августа 1940 године, и опомене за неутралне бродове да се сваки брод, који се и поред ове опомене нађе у немачкој операционој области око Енглеске, излаже опасности да буде уништен, и да штете које одатле произлазе не могу од стране Немачке да буду надокнађене, горе изложено отсада се односи и на проширену операциону област.

ЗАБРАНА ДАВАЊА ИЗЈАВА МАЏАРА У ИНОСТРАНСТВУ

Будимпешта, 26 март

ДНБ јавља:

Маџарска влада издала је наредбу којом се забрањује маџарским чиновницима, који у званичном или полузваничном својству путују у иностранство, да тамо дају претставницима штампе икакве изјаве.

У образложењу ове наредбе вели се да такве изјаве у иностраној штампи често се објављују као сензација, при чему се у највећем броју случајева у овим изјавама никаком погледу не ради о јавном ставу маџарске владе.

ВРАЋАЊЕ ДИРЕКТОРА ПРОПАГАНДЕ Г. БУСИИВЧЕНАУ

Букурешт, 26 март

ДНБ јавља:

Бивши директор пропаганде у министарству пропаганде г. Бусуивчану, који је са свог положаја био смењен 1 новембра 1940 године, поново је враћен на исти положај.

ВЛАДИН КОМЕСАР ПРИ ЗВАНИЧНОЈ АГЕНЦИЈИ РАДОР

Букурешт, 26 март

ДНБ јавља:

Књижевник г. Ђорђе Грегоријан наименован је за владиног комесара при румунској званичној новинској агенцији Радор

ИЗЈАВА БУГАРСКОГ МИНИСТРА Г. ГАБРОВСКОГ ШТАМПИ

Софија, 26 март

ДНБ јавља:

Бугарски министар унутрашњих послова г. Габровски који се вратио са свог инспекционог путовања кроз Бугарску, изјавио је претставницима штампе да је без изузетка најлепши утисак и дивљење оставило на бугарски народ дисциплина, наоружање и дух као и коректно држање немачких трупа. Г. Габровски је затим изјавио да су сељаци често путовали по неколико километара да би могли посматрати пролаз немачких трупа. У многим селима сељаци су изјавили жаљење да кроз њихова села нису прошле немачке трупе. Затим је министар изјавио да ће у најскорије време известан део мобилисаних сељака и коња бити пуштен кућама за пролећне радове. На селу, завршио је г. Габровски, влада врло добро расположење.

ГОВОР Г. АНТОНЕСКУА

Букурешт, 26 март

Агенција Радор јавља:

Говорећи приликом свечаног раздељивања помоћи породицама војника палих у периодима 21 јануара, управљач државе г. Антонеску, рекао је поред осталог:

„Ни ја ни румунски народ нити ћемо икада примити као дефинитивну ситуацију на коју смо наишли и пред којом сам морао да се поклоним. Никада неће бити мира у овом крају Европе нити истинске правде у свету све док румунски народ не добија, или сам себи не издејствује правду. Но правда ће доћи. То свечано изјављујем свима вама који сте патили и поднели жртве, свима војницима, подразумевајући ту и себе. Румунски народ зна да поштује част, али исто тако очекује да се његова част поштује".

На овој свечаности присуствовали су чланови владе и војна изасланства. Одликовани су војници који су се истакли у јануарским нередима.

Свечаност је завршена ревијом трупа.

ОПОЗИВАЊЕ РУМУНСКОГ ПОСЛАНИКА У РИМУ

Букурешт, 26 март

ДНБ јавља:

Румунски посланик у Риму г. Војен опозван је са 25 мартом. За његовог наследника наименован је досадашњи посланик при Ватикану г. Григорча.

Из информисаних румунских кругова сазнаје се, да као нови посланик при Ватикану у обзир долази бивши министар г. Валер Поп.

Г. МУСОЛИНИ ЗАХВАЉУЈЕ Г. АНТОНЕСКУ

Букурешт, 26 март

Агенција Стефани јавља:

Управљач државе г. Антонеску примио је од Дучеа телеграм у коме му овај захваљује на честитци поводом прославе оснивања фашизма.

Лорд Халифакс одржао говор о ратним циљевима Велике Британије

Њујорк, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

Британски амбасадор лорд Халифакс на банкету друштва њујоршких ходочасника одржао је говор у коме је оцртао циљеве Велике Британије у садашњем конфликту.

ПУТ Г. ВАРНЕРА У ЛОНДОН

Њујорк, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

Потпретседник савета цивилног ваздухопловства г. Варнер отпутовао је ваздушним путем за Лондон данас.

Г. Варнер придељен је специјалном изасланику г. Рузвелтовом г. Хериману који се већ налази у Енглеској.

АКЦИЈА БРИТАНСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Лондон, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

У званичном саопштењу министарства ваздухопловства се каже да су британски авиони јуче дуж холандске обале напали непријатељске бродове и да су један од њих потопили.

Један британски авион није се вратио.

ДАНАШЊЕ БОМБАРДОВАЊЕ МАЛТЕ

Малта, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

У званичном саопштењу каже се, да су формације „Јункерса 88" праћене Месершмитима из велике висине напале Малту.

Жртава није било, али је причињена материјална штета. Јутрос су дате две узбуне када су примећени непријатељски авиони.

Штрајк у Сједињеним Америчким Државама

Вашингтон, 26 март

ДНБ јавља:

Министарство војске саопштило је, да је од 1 јануара услед штрајкова у индустрији за наоружање изгубљено више од милион сати рада.

Инспекциони пут претседника маџарске владе

Будимпешта, 26 март

ДНБ јавља:

Министар претседник г. Телеки извршио је данас инспекцију поплављене области у околини Сегедина.

Пријем новог маџарског посланика у Братислави

Братислава, 26 март

ДНБ јавља:

Претседник словачке државе г. др. Тисо примио је данас новонаименованог маџарског посланика г. Луја Кула де Боршошхат.

Немачки војник на Сицилији

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

Пошто су потписали потпретседник Сједињених Држава и претседник Сената, Закон о помоћи Великој Британији авионом упућен г. Рузвелту на потпис

Бављење г. Вилкиа у Монтреалу, у Канади

Монтреал, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

Г. Венделл Вилки који је са својом супругом допутовао у Канаду стигао је у Монтреал.

Г. Вилки није давао специјалне изјаве.

ИЗЈАВА Г. РАЈНА

Вашингтон, 26 март

ДНБ јавља:

У име комитета за помоћ Фран Цуској од стране америчког Црвеног Крста, г. Филип Рајн дао је изјаву у којој је изнео начин одашиљања пакета из Сједињених Америчких Држава Француским ратним заробљеницима у Немачкој.

У својој изјави г. Рајн је нагласио да сви пакети који се упућују од стране америчког Црвеног Крста долазе до руке француских заробљеника у Немачкој. У случају да је неко од заробљеника, коме се упућује пакет, умро, пакет се враћа.

НЕРЕДИ У ЧИКАГУ

Чикаго, 26 март

ДНБ јавља:

Данас је у једној од највећих фабрика за израду пољопривредних машина која припада друштву „Интернешонал Харвестер Кампани" дошло до огорченог сукоба између радника који се већ неколико недеља налазе у штрајку и полиције.

Радници, чланови удружења „Челичних радника", ступили су у штрајк још пре неколико недеља а поставили су своје страже на улазак у фабрику како би спречавали рад извесних радника. Полиција приликом покушаја да уклони ове „штрајкбрехере", дошла је у сукоб са већом групом радника који су се налазили у близини и спречавали штрајк-брехере да иду на рад.

Приликом сукоба полиције и штрајкача повређено је више лица а исто тако оштећена је и сама зграда фабрике као и нека фабричка постројења. Пошто је полиција успела да растера штрајкаче окупљене око фабрике, штрајкачи су пошли ули цама демонстрирајући. Велики део чикашког становништва придружио се демонстрацијама радника, те је по улицама града дошло до демонстрација.

Пошто је велики број радника у фабрикама „Интернешонал Харвестер Кампани" ступио у штрајк, друштво је било приморано да обустави рад.

АМЕРИЧКА ПОМОЋ ЕНГЛЕСКОЈ

Вашингтон, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

Потпретседник г. Волес и претседник претставничког дома г. Рајбери потписали су закон од 7 милијарди долара као америчку помоћ демократијама. Потписани закон авионом је упућен г. Рузвелту на потпис.

АМБАСАДОР Г. ОШИМА О ПУТУ Г. МАЦУОКЕ

Берлин, 26 март

У вези са претстојећом посетом јапанског министра иностраних послова г. Мацуоке Берлину, јапански амбасадор г. Ошима дао је следећу изјаву претставницима већих немачких листова:

„Не само јапанска, немачка и италијанска штампа, већ целокупна светска штампа једнодушно је у мишљењу о великом значају пута јапанског министра иностраних послова у Европу. Уствари, огроман значај пута г. Мацуоке не може ни да се опише. Јапанско-немачка сарадња није само последица дугогодишњих политичких веза, већ је продубљење заједничких интереса и постизавање циљева који су постављени, сарадњом ових земаља треба да се успостави нови поредак у свету за којим се одавно тежило.

„Последица свих стремљења, настављено је г. Ошима, је стварање Пакта тројице сила који треба да оствари све тежње оба народа. Посета г. Мацуоке у моменту кад у целом свету влада велика затегнутост је природни ток жеље за потпуном сарадњом. Јапански министар иностраних послова треба лично сам да допринесе даљем учвршћењу сарадње наша два народа".

У КУЋИ У КОЈОЈ ЦАРУЈУ ПАУЦИ

Вео мистерије још увек обавија убиство јагодинског рентијера Мите Ђорђевића „Чворугана"

Маса осумњичених, али мало изгледа за расветљење

Чудноват живот старог Ђорђевића који је у кући живео сам окружен дебелом паучином

Покојни Мита Ђорђевић

Јагодина, 26 марта

Мистериозно убиство старог јагодинског особењака још увек је предмет свакодневних коментара јагодинске чаршије. То је сад догађај приповедање ва жности. Ово утолико пре што старог чика Миту „Чворугана" свако познаје, и старо и младо према њему гаји неповољене сим патије. Са сваким је он живео ле по, свакога поштовао. Према мла има се нарочито лепо понашао и такви своји понашањем сте нао велико уважавање. Због тога његова насилна смрт изазвала је велико жаљење и толике коментаре.

— Ни врава није згазио! кажу Јагодинци.

Зато их и чуди што се нашао човек који се толико заборавио и задао седамдесетогодишњака.

РЕКОНСТРУКЦИЈА ДОГАЂАЈА

Као што је познато, дрско убиство одиграло се у ноћи између 17 и 18 овог месеца. Вешерка ко ја је дошла да пере рубље приметила је да су врата отворена, што је јако изненадило, јер је знала да чика Мита никад врата не оставља отворена. Ушла је унутра и видела дом. Уплашила се и о томе известила стражара, па су ушли у кућу, где су затекли лом. Тек после дугог трагења, у једном ћошку нашли су леш Димитрија Ђорђевића и видели да је мртав. Кућа је била испретурана и новац, као и хартије од вредности однете.

То је све што је на лицу места могло бити утврђено. Поведе на је, затим, истрага.

ЧУДНОВАТ ЖИВОТ БОГАТОГ ЈАГОДИНЦА

Још за време живота Димитри ја Ђорђевића причале су се чуд не ствари о његовом животу. Причало се свашта, али је све то било потпуно оправдано. Он је имао свој начин живота који није никада мењао. Свој живот подесио је годишњем добу и према њему се и управљао. У одређено време је устајао, излазио у варош, враћао се кући, легао да спава. Његов ред ништа није могло да поремети, па чак ни његови најближи који су му више пута говорили да не би требало тако да живи. Али чика Мита је говорио:

— Оставите ви, лепо, мене. Ја сам већ стар и моје је прошло. На мене више нико не гледа.

Тако су пролазили дани старог чика Мите. Мало се мешао са светом, а и то време употребљавао је у разговорима само са неколицином старих Јагодинаца.

Иако је био материјално обезбеђен, па према томе могао да се носи и лепше, Јагодинци су га увек видели у старом, похабаном оделу, са машном какву ни најсиромашнији радник не би носио. То су му пребацивали и говорили да треба да поклони мало пажње свом оделу. Чика Мита би се тада насмејао и додао:

— То је за младиће, Мене је прошло време.

И више ништа. После су престали и да му говоре.

У своју кућу није никога пуштао. Плашио се. Живео је потпуно сам, изолован од света. С времена на време тек по неко провирио би само кроз врата, али унутра не би могао.

Његов кириџија Михаило Костић прича о њему:

— Ето мене је много волео. Више него све остале и према мени је гајио специјалне симпатије. Али став који је заузимао према осталима кад је требало да их пусти у кућу примењивао је и према мени. До врата лепо, али кад је требало унутра, морао сам да останем на прагу и чича је кроз полуотворена врата са мном разговарао.

Кад је требало нешто да му саопштим увече, не би чак ни изблизу и кроз врата је довикивао: „Добро, добро, доћи ћу сутра па ћемо разговарати!"

А тако је и било.

ВЕЧИТО ЗАБОРАВЉЕНА КУЋА

Мали је број Јагодинаца који је корачио у њиху Мите Чворугана после смрти његове жене. Тиме чак не може много да се похвали ни његова најближа родбина. И они су се сами чудили зашто је старац такав. Али против тога били су немоћни, а нису ни покушавали да му измене начин живота, јер су унапред знали да у томе неће имати успеха. Доцније они су и разумевали, јер су били упућени у неке ствари, а поготово после једног случаја када је чики пређено да ће бити убијен.

Његова кућа, у самом центру, била је вечито под кључем. И кад је он био у њој и кад је био напољу. Стари је ишао толико далеко, у свом страху, да је закључавао кућу и онда кад би изишао на кућни праг или у двориште да испржи кафу.

И најмањи шврћа у Јагодини зна да прича много о чика Мити. Истина причање о њему као врло добром чичи, али са чудним манама, особинама. Вољела је и то допринело још више његовој популарности.

— То је чика Митина кућа, показује нам један шврћа. Не бих смео да уђем унутра.

Али док се деца плаше онога што се у тој кући догодило, дотле старији Јагодинци гледају да искористе сваки моменат да уђу унутра, да се тамо дођу са ранијих причања тачна, да се увере како је живео стари особењак. А онда, ничу нове приче, додаје се нови материјал. Тако многима пролази време у овој мирној варошки.

Покојни Мита Ђорђевић у Врњачкој Бањи са својим пријатељима

Дража Глигоријевић, који се налази још увек у затвору Јагодинског окружног суда, бачен је и засенак. Овај догађај убио му је сву интересантност. Престала су многа запиткивања: кад ће суђење Дражи? Сад је на дневном реду: „Како ли ће се пронаћи убице чика Митине?"

СТАРАЦ ЈЕ САМ СЕБИ И КУВАО

Као једна од особености старог Јагодинца, јесте и та да је старац сам себи кувао. Многи су се питали „због чега се он не костира", ако већ неће никог да пусти да му ради у кући? Али на то питање нико није знао нико да одговори. А чика Мита, коме су та питања често постављана, исто тако није хтео да одговара. Мању би само главом и додао: „Мени то није тешко".

И збиља никад се он није жалио на тежак живот и ако му он баш није био лак.

Остао је сам, без деце, без жене. Радио и грудио се да сво је имање одржи онако какво је оно било, док је био млад. А о том добу причају стари Јагодинци као о нечему што се никад више неће повратити. Причају о чика Мити који је био узор вредноће и марљивости. Он је био пример на кога се пстом показивао. Али време је пролазило. Чика Мити се разболела жена. Тешко, неизлечиво. Био је и он очајан. Трајмо још је лака, али га није на шао. У болници није хтео да је унутп. Сам је негово. У таквим приликама почео је да кува, па је тако радио и до краја свог живота.

Ето због чега је стари чика Мита избегавао да говори оним познаницима о томе што сам кува. Ни'а хтео да се потсећа на ране патње, да се потсећа на болест жене. А да би избегао одговоре на многа питања као и на савете отказао је кратко: „Није ми то тешко".

Али тај начин живота изоловао га је потпуно од спољашњег света. Створио од њега човека непоправљиво и плашљивог. Кућа је потпуно запуштена, оронула и неправљена. Многи су желели да завире унутра да виде како чича живи, али то нико није пошло за руком. Једна једина која је имала приступа да уђе у кухињу била је Катарина Миленковић, која му је прала рубље. Крајичног дана она је последња била код чиче, а у ноћ он је убијен.

ТАМО „ГДЕ ПАУЧИНА ЦАРУЈЕ"

Тек онда кад је Димитрије Ђорђевић убијен, отворила су се врата пред многим Јагодинцима који су похрлили да уђу унутра. Да виде из ближе живот чича Мите који им је, за време живота, био толико тајанствен. А имали су шта и да виде и о томе сад причају. А он је изгледао овако:

Мала мпска кућица, на самом углу. Жута, са два улаза, од којих један води у претсобље, други, споредан, из дворишта, у кухињу у којој је чича проводио све своје време. С пола на прозорима се ухватило дебели слој прашине и кроз прозор се унутра није ништа видело. Старе, изанђале завесе биле су покидане, а унутра све испретурано. На први поглед пада у очи да чика Мита није чистио кућу годинама. Паучина, прашњава и дебела дизала се од пода до плафона. Прозори и углови обавијени су тако густом паучином, да се добија утисак као да је чича уживао да посматра рад паука у мртвој тишини мале кућице.

Кућа се састоји од две собе, кухиње, шпајза и једног одељења, за које нико не зна чему је служило, а на чијем праг је и нађен леш.

Соба с улице била је нека врста гостинске собе. Била је намештена, а преко намештаја ухватила се дебела прашина, преко које, опет, навучена дебела паучина. Виде се да намештај годинама није био употребљаван.

Чиновник не може да верује да је један живо створење могло године да проводи у овако запуштеној кући. У суседној соби спавао је Димитрије Ђорђевић. И ту је било прашине и паучине, јер и поред тога што је чича ту собу употребљавао, није је никад чистио. Кроз прљаво претсобље воде врата у кућу.

Задак стајаће и прашине дао ен. У углу један стари шпорет, сав изгорео од употребе кога је, вероватно, купио чика Мита још пре шездесет година. На шпорету две чиније; у једној увела супа, у другој неки парикаш који сиромах није стигао да поједе, јер су га убиције претекле. Дрвени пођани сто, расклиматане столице и једна полица са неколико тањира и чаша. Преко ормана напукла се дебела паучина, а тањири потпуно прни. Као неки тешко провидни застор разастрла се паучина и прашина по тањирима и чашама, а само два тањира и једна чаша биле су у гарежу и свој прашини. Та два тањира чича је сам прао и сваког дана употребљавао, враћајући их, потом у паучину. Њих два чудно се белиџају у општој прљавштини.

Готово изгледа да ремете успостављени ред и да им није ту место. У суседној соби, све разбацано, прекопано прашином и гарежом, са ријом старих дотрајалих ствари и новина. У њу како изгледа чича није ни улазио. Живео је само у кухињи, а спавао у једној соби.

ПОРЕД КЉУЧА И КАТАНАЦ ЈЕ СПРЕЧАВАО УЛАЗ У КУЋУ

На кући су два улаза. Један с улице у претсобље, а други из дворишта. Чича је увек улазио с улице, јер се плашио да га ко не сачека у авлији и не убије. Та врата, као и она из дворишта била су увек закључана. Поред тога, с улице је стављан и катанац ради сваке сигурности.

Страја се толико плашио да је, чим би ушао у кућу, закључавао врата. Кућа се због тога није ни ветрила. Тежак мирис старих ствари, годинама непроветрених, шири се свуд около. Али старцу то није сметало. Њему је био важнији живот него све то.

И сад после толико година, Јагодинцима се указала прилика да прођу прат куће о којој се много говори, а о којој се тако мало зна. Због тога је њихово изненађење још веће.

ЂОРЂЕВИЋУ СУ И РАНИЈЕ ПРЕТИЛИ ДА ЋЕ ГА УБИТИ

Пре извесног времена старац је био обавештен да се неки спремају да га убију. Због тога је био још затворенији, још плашљивији. Чак и према најближим постао је необичан. Избегавао је дружење и попуштао се готово сам у кући.

Изјутра би отишао у свој виноград, где је имао и вилу на 'Вуревом Брду, а отуд се враћао још пре мрака. Плашио се да га не нападну при повратку кући. Закључавао се и ту у кући читао. Како кажу, читање је била његова велика разонода.

Један од његових суседа, који је сада осумњичен, рекао је једном приликом да је чуо како се неки спремају да убију чича Мпту. То је поразно деловало на родбину и сапетовали су чичи да се чува. Сад, на саслушању, тај исти пориче да је то рекао и прича се да је чуо како је његова „покојна таштета то говорила".

ЗА САДА НЕМА ЈОШ ОБЈАШЊЕЊА

Као што је познато, Димитрије Ђорђевић, звани „Чворуга", убијен је у ноћи између 17 и 18 марта. Тога дана код њега је била пре подне Катарина Миленковић која је требало да му пере веш, а коју је он позвао да дође.

Катарина је, према свом исказу, а и неких из суседства, дошла пред подне. Затекла је чичу где пржи кафу у дворишту. Врата су, као и увек била, закључана на кући. Мало изнад, дошао је и електричар и наплатио неки рачун. Електричар је изишао, а остала је Катарина са чичом још мало, па је и она изишла. При поласку ушла је са чичом у кућу, коју је он претходно откључао, дао јој чашицу ракије па се опростио.

После тога, нико ништа не зна. Катарина је изјутра дошла рано, још око 5,30 часова. Видела је, како каже, прозор отворен. Отишла је до шупе, а онда се вратила. Мислила је да чича још спава и није хтела да буди. У пролазу, тек онако, дохватила је за браву и врата су се отворила. Њој је то било необично, јер је знала да чича и кад је унутра држи врата закључана. Провирила је и запрепастила се.

— Нешто ме је пресекло, каже Катарина. Видела сам преврнуту столицу, а све разбацано. Изишла сам напоље и јавила једном стражару. Онда смо известили чичиног унука и сви заједно дошли. Унутра кад смо ушли нашли смо на дом. Све испретурано, а чиче нигде. Тек после неког времена нашли смо га мртвог у ћошку. Био је покривен неким стварима, а како је био мрак нисмо га одмах видели.

Стан чичин био је, збиља, сав претресен. Све испретурано. Убице су чичу прво ударили неким тупим предметом, а онда га задавили. Том приликом, како је обдукција установила прскао му је грлић, а изломљена и нека ребра.

Убице нису губили у времену. Претресли су све. Исекли сламарице, испретурали албуме, отварали фијоке, ормане. Сламку по сламку прегледали су тражећи новац. На неким местима ошдили су цигле из пода, а у собн скидали дајсну од патоса. Свакако да су нешто и нашли. Мислим, се да су убице одневе собом ратну штету, неко злато и друге ствари, али да је укупна вредност нешто преко 50.000 динара.

УБИЦЕ СУ ОДНЕЛЕ И ТЕСТАМЕНТ

Интересантно је да су убице однеле и тестамент који је чича још раније написао. Најбени су омоти старих новина из којих се види да су биле у пакету у коме је чича држао новац. По једној књижици на чијој првој страни стоји:

„Мој записник Димитрије Ђорђевић" пише између осталог: „9 новембра 1938 године дао сам на чување мојој снаји Марији Ђорђевић један пакет са ратном штом, уложеним књижицама и новцем, да ми чува, док се не вратим из бање".

А на следећој страни:

„Данас 29 новембра узео сам сав напит и све у пакету од моје снаје Марије које ми је чувала, док сам био у бању".

На старим Јовинама, у којима је био пакет, стоји датум 3 новембар 1938 године, на чега се да закључити да су убице пронашли све и однели. Власти су повеле енергичну истрагу. Има доста осумњичених и многобројне сведочење много оптерећује читав низ људи. Да ли ће м њима наћи прави убицу

М. Г. Г.

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

Настављене борбе на фронту код Керена

У Александрији дат је знак за узбуну

Малта поново бомбардована

Немачки моторизовани одреди у Либијској Пустињи

На афричким фронтовима нема битних промена. Еритреја и Абисинија јесу и даље главно бојиште. Обруч око Керена удаљен је само 6 до 7 километара од града. Италијански гарнизон даје велики отпор и британске јединице напредују под врло оштром ватром.

У Абисинији се врше, при преме за одлучну борбу у околини Харара. Концентрација италијанских снага врши се у овој области и она омогућава британским јединицама да се приближе самоме граду. У области Негелија италијански одреди не дају никакав отпор.

У Либији није било никаквих промена. Бомбардовање области Сирта, које су вршили британски авиони, показује тежњу њихове команде да не дозволи никакво изненађење. Ипак треба сматрати да је и ова акција на дефанзивном плану.

Оставка маршала Грацианија претставља важан податак за проучавање стања у Африци. Промена начина ратовања, која се везује са овом оставком, јесте индикација чији објективни значај не треба пренебегавати.

На албанском фронту борбе се воде без промене.

РАЈТЕР О ОПЕРАЦИЈАМА КОД КЕРЕНА

Каиро, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

У званичном саопштењу се каже да су британски авиони бомбардовали непријатељске положаје код Керена у току два последња дана, али како је време било мутно резултати се још не знају.

ИЗВЕШТАЈ СА МАЛТЕ

Малта, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

Непријатељски авиони у току дана извршили су напад на Малту, али је причињена штета мала.

УЗБУНА У АЛЕКСАНДРИЈИ

Александрија, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

У току дана непријатељски авиони летели су изнад овдашњег пристаништа.

Противавионска артилерија отворила је паљбу.

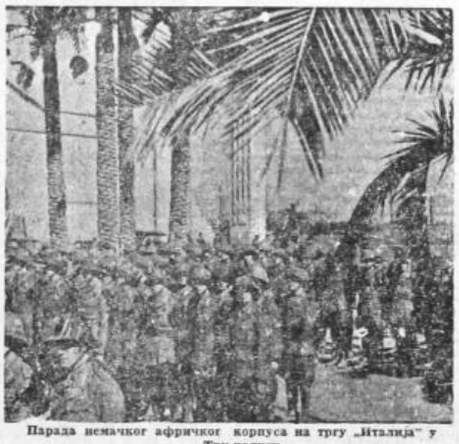
Узбуна је трајала пола часа.

НОВОИМЕНОВАНИ ГЕНЕРАЛ Г. ИТАЛО ГАРИБАЛДИ

Рим, 26 март

ДНБ јавља:

Кажо Агенција Стефани јавља, новоименовани генерал гувернер Либије и врховни заповедник италијанских снага у Северној Африци генерал г. Итало Гарибалди, спада у ред најспособнијих официра италијанске војске. После светског рата, када је био на челу једнога пука, истакао се као шеф италијанске делегације за утврђење источне границе, а затим је именован за бригадног генерала. Од 1933 до 1935 године био је на челу војне академије у Модени, а затим узео је учешћа у абисинском рату као дивизијски генерал. Именован за армијског генерала, постављен је за место шефа штаба генералног гувернера Триполиса.

Парада немачког афричког корпуса на тргу „Италија" у Три полису

Поновљени италијански напади на секторима грчког фронта

Атина, 26 март

(Телефоном)

Борбе на албанском фронту настављене су неумањеном жестином. Италијанске трупе вршиле су у току јучерашњег дана врло жестоке нападе нарочито на сектору реке Адуе. У планинском кланцу борбе се углавном воде између патрола и артилерије. Грчке трупе даље чврсто своје Код Тепеленина јача активност грчких трупа. Борбе код Тепеленина воде на самом улазу у град. Акција артилерије и ваздухопловства на целом албанском фронту. Комбиноване грчке и британске ваздухопловне снаге бомбардовале су позиције противника код Берата и Тепеленина. Италијанско ваздухопловство бомбардовало грчке положаје код Подграделца и два места у Грчкој. Лискури и једно нетворедно добро на Пелопонезу.

Р. Ъ.

ГРЧКИ ПОСЛАНИК У КАИРУ КОД Г. ИДНА

Каиро, 26 март

Агенција Рајтер јавља:

Британски министар иностраних послова г. Идн примио је јуче по подне грчког посланика у Каиру.

ГРЧКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Атина, 26 март

Атинска Агенција јавља:

Службено саопштење број 154 Главног штаба грчке војске од 25 марта гласи:

„У току дана било је артиљеријске борбе на разним тачкама фронта и мање патролне активности".

Службено саопштење министарства унутрашње безбедности од 25 марта гласи:

„Непријатељска авијација бомбардовала је нека места у Западном Пелопонезу. Људских жртава није било, а материјална штета је незнатна".

ПОСАДА ФРАНЦУСКОГ БРОДА У ТАНГЕРУ

Тангер, 26 март

ДНБ јавља:

У луку Тангера је стигла последња група чланова посаде и путника са француског брода „Фор Ришпанс."

Као што је познато, Енглези су пре извесног времена заустављали овај брод, а чланови посаде и путници морали су да и даље остану на броду. Једна група чланова посаде и путника искрцана је раније у Гибралтару, одакле је пребачена у Тангер. Сада је у Тангер искрцана и друга, последња група чланова посаде и путника.

СУКОБ ИЗМЕЂУ ШТРАЈКАЧА И ПОЛИЦИЈЕ У АМЕРИЦИ

Бетлехем, 28 март

ДНБ јавља:

У току јучерашњег дана дошло је у два маха до сукоба између радника запослених у ливницама „Бетлехем Стил Кампани" у Бетлехему (с. д. Пенсилванија) и полиције.

Приликом покушаја полиције да растера штрајкаче ових великих ливница, дошло је до огорченог сукоба. Полиција је покушала да сузним бомбама растера демонстранте, али јој није пошло за руком. Два оклопна аутомобила полицијске префектуре дошла су на лице места да помогну мањем одреду полицајаца, али су били принуђени да се повуку.

Приликом сукоба штрајкача и полиције повређено је више лица.

ПУТ Г. МАЦУОКЕ

Берлин, 26 март

ДНБ јавља:

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока стигао је, као што је већ јављено, синоћ на немачку територију, на пограничну станицу Малкинија.

Г. Мацуоки стављен је на расположење нарочити воз којим путује у Берлин.

Г. Мацуока одмах је настављено пут за Берлин, где стиже вечерас.

Тежак положај грађевинарства у незапосednутој Француској

Цирих, 25 март

Грађевинарство у незапосednутој Француској које би оживотворило пролећа имало да обави велике послове, стоји пред скоро несавладљивим тешкоћама услед оскудице материјала. Велики број најважнијег грађевног материјала као што су гвожђе, гипс, прозорско стакло и ар матуре, већином се производе у запосednутој области, па се услед тога сада може врло ретко добити. Покушава се да се за грађевне конструкције искористи само дрво, али на овај начин не може да се обави овај посао у сувише великим размерама. Значајним делом и због тога што је контрола цена врло слаба. На тржишту грађевног дрвета скок цена износи до 102%, док су цене камена скочиле за 50%, цемента за 53—40%.

Борба против монопола у Египту

Берлин, 25 март

У египатском сенату води се борба против власника монопола и монополских друштава. Противници монопола постигли су одлучну победу, јер је египатски сенат ставио на дневни ред да је незаконит уговор, који је градска управа у Каиру закључила са друштвом за водовод. Тај уговор био је од велике штете по потрошаче. Један од сенатора, тражио је да се ревидирају сви уговори о концесијама, пошто су они закључени пре много година, у време када су била повређена права Египта.

Одјек у унутрашњости

У ЗАГРЕБУ

Загреб, 26 март

Ма да се у Загребу знало да ће Југославија у најскорије време приступити Пакту тројн сила, у интересу свога мира и безбедности, данашњи дан ипак протекао је у знаку малог узбуђења и очекивања потврде овога дела.

Редакције су биле сваки час питане од стране многобројног радозналог света о садржини бечког свечаног чина. Загребачка штампа издала је посебна издања, која су врло брзо разграбљена. Из ових ванредних издања Загреб је сазнао све поједности. Публика их је примила са усрдношћу да је то најбоље за нашу земљу и за добро нашега народа.

У СКОПЉУ

Скопље, 26 март

Вест о приступању Југославије Пакту тројн Сила примљена је у Скопљу као и у свима местима Јужне Србије са олакшањем, с обзиром на све злонамерне вести које је страна пропаганда последњих дана ширила.

Нарочито је са задовољством примљена декларација у којој се истиче да стране трупе неће прелазити преко Југославије. На нарочито је поздрављено што су у овога пута све границе Југославије загарантоване и обезбеђене једним овако значајним и свечаним чином.

У БАЊОЈ ЛУЦИ

Бања Лука, 26 март

Грађанство Бања Луке саслушало је данас са пажњом све вести о свечаном чину потписивања Пакта тројн сила у Бечу. Са нарочитом пажњом и задовољством свет је саслушао говор Претседника владе г. Цветковића. Декларација којом се истиче да стране трупе неће прелазити преко наше територије, као што је тврдила страна пропаганда, изазвала је потпуно умирење.

У САРАЈЕВУ

Сарајево, 26 март

Сарајлије су данас слушале са пажњом емисије свих наших радио-станица о свечаном чину приступања Пакту тројн сила у Бечу. Све вести које су последњих дана проношене од стране неких радио станица, данас су демантоване догађајом којим је јасно истакнуто да ће Југославија и даље остати слободна и независна земља и да ће остати неповређен њен територијални интегритет и пуна сувереност.

Јавност је нарочито умирила вест у којој се истиче да никаке стране трупе неће прелазити преко југословенске територије. Уопште, констатује се да никаке радио-емисије страних станица нису својим интригама оставиле утисак на јавно мнење.

У НИШУ

Ниш, 26 март

Свечано потписивање Пакта тројн сила од стране Југославије очекивано је у грађанству са највећим интересовањем. Око свих радио-апарата у Нишу налазило се мноштво грађанстаа, које је без предаха слушало пренос. Говор Претседника владе г. Цветковића учинио је дубок утисак на све слушаоце.

Нарочито су добар утисак на све грађане оставила места где се наглашава да ће се, од стране потписника, свагда поштовати суверенитет и територијални интегритет Југославије, затим је нарочито запажена обавеза, свечано и формално потврђена, да се Немачка и Италија обавезују да за све време трајања рата неће тражити од Југославије ни пролаз, ни превоз трупа кроз њену територију. У свима круговима осећало се велико задовољство што је мир Југославије осигуран, који ће омогућити земљи и у овом тешком времену напредак и нормалан развој.

У ЉУБЉАНИ

Љубљана, 26 март

Становништво Словеније према вестима данашњих словеначких листова дознало је да су Претседник владе г. Цветковић и министар иностраних послова г. Цинцар-Марковић синоћ отпутовали за Немачку. Љубљанска радио-станица упозорила је данас пре подне више пута своје слушаоце да прате њене извештаје у току целог дана, јер ће данас бити саопштене важне вести о спољно-политичким догађајима.

Словеначко становништво нарочито је задовољно што су овим пактом загарантоване наша пуна независност, слобода и неповредност свих наших граница. Нарочито се изражава задовољство што је потпуно очувано народно достојанство. То је основни тон свих разговора и општег народног расположења.

Становништво Словеначке зда је признање нашим државницима, који су под мудрим вођством Његовог Краљевског Височанства Кнеза Намесника очували и овога пута нашу земљу и њен мир.

У САРАЈЕВУ

Сарајево, 26 март

Вест о потписивању пакта тројн сила примљена је у Сарајеву од стране грађанства са задовољством. Већ неколико дана шкрени су у Сарајеву пошли алармантни гласови, који су изазвали узнемиреност. Данас је настао обрт и наступило велико умирење, јер се видело да ствари не стоје онако како су са извесних страна злонамерно биле претстављене. Широки кругови грађанства схватили су да је најбоља држава потреба била она политика коју Југославија води у интересу сопственом и у интересу свих својих суседа.

Взаимна изјава „Политике" и „Времена" са вестима о потписивању протокола у Бечу биле су разграбљене. Донета у Сарајево авионом сва су нашла ефикасно дејство на овдашње прилике.

Из других места у Босни стижу гласови да је публика примила догађаје исто онако као и у Сарајеву. Народ је потпуно једнодушан у својој оцени југословенске миротворне политике. Без разлике на веру и сталеж, он у поновљеним бечким манифестацијама гледа једну ствар од далекосежног значаја.

У СПЛИТУ

Сплит, 26 март

У вези са заузимањем става наше државе у спољној политици, владало је у сплитском грађанству последњих дана нарочито интересовање. Сплитско грађанство било је у великој већини симпатично оријентисано према тој политици. Страна пропаганда путем радио-станица уносила је извесну нервозу. Цео Сплит држао је целог дана отворене радио-апарате.

Приступање наше државе Пакту тројн сила изазвало је највеће интересовање, и када је изишло поподневно издање „Новог Доба" оно је било одмах разграбљено. Када су људи прочитали текст протокола о приступању и говоре Претседника југословенске владе и министра иностраних послова Рајха одржане у Бечу, а нарочито ноту о поштовању суверенитета и територијалног интегритета Југославије, и ноту којом се Немачка обавезује да неће тражити од Југославије прелаз и превоз својих трупа, наступило је задовољство и опште одобравање ове конструктивне политике. Људи истичу користи од приступања Пакту тројн сила, у првом реду због тога што је обезбеђен мир.

НЕМАЧКО ЗВАНИЧНО САОПШТЕЊЕ

Беч, 26 март

ДНБ јавља:

Вођа Рајха примио је јуче пре подне у присуству министра иностраних послова Рајха г. фон Рибентропа, Краљевског италијанског министра иностраних послова грофа Ћана на дужи разговор, који је протекао у духу досадашњег пријатељства између Немачке и Италије.

Разговору присуствовали су та кође Краљевски италијански амбасадор у Берлину г. Бино Алфијери и немачки амбасадор у Риму г. фон Макензен.

Један интересантан јубилеј

Седамдесет пет година четовања и деведесет две године живота заслужног четника и националног борца Петра Тошића

Пљевље, 26 март

Наша заслужна историска земља Рашка, данашњи Санџак, за све време вековног робовања српског народа под Турцима достојно је одиграла своју улогу и остала је увек као најбуктињија и најбурнија српска покрајина која је задавала велике бриге турској управи. На терену те средишње класичне српске области непрестано креп злоћем буна се захуктавала српска душа против ропства, насиља и угњетавања. Ту ниче устаници српских патријарха, народне буне и безбројне борбе српских четника и хајдука који нису престајали све до ослобођења и уједињења нашега народа.

Стари земљиште Рас давао је у свим приликама и за све ситуације најбоље и прекаљене борце, чија су дела испунила националну историју, јачала српску националну свест, крепила тежње и стремљења народа и чеоличала његову веру у васкрс слободе, своје државе, старе славе и величине националних владара – царева и краљева. О њима је Рас брижљиво чувао и неговао успомене и својим гусларским народним песмама створио величанствену слику своје историје и прошлости. Четници, ускоци и хајдуци одиграли су знатну улогу у националној борби за ослобођење, а они су били најчешће у Расу.

ЧУВЕНИ ЧЕТНИК ПЕТАР ТОШИЋ

Известан број заслужних српских четника из Санџака дочекао је остварење ослобођења и уједињења идеала за који су се целог живота борили и крвавили са непријатељем. Али, један је један већ су напустили овај свет за које су цео живот провели у шуми са пушком у руци. Данас у Пљевљима живи најстарији српски четник из прошлог века, заслужни национални борац Петар Тошић, који ове године прославља седамдесет пет година четничког живота и деведесет две године старости.

Петар Тошић је рођен 1850 године у селу Бушињи, у потоњој општини близу Пљеваља, у старој српској породици која је због свога истакнутог србовања уживала код Турака веома рђав глас, изгубила неколико најбољих чланова, а због близине Пљеваља увек је била изложена опасностима и прогањању од стране Турака.

Не могавши више мирно да гледа муке потлаченог српског сиротиња, Петар Тошић 1866 године је напустио породицу и одбегао у хајдуке као дечко од 16 година. И он је остао стални пратилац пушке, кубета, ножа и гусала. Јунак засада и учесник свих важних окршаја све до краја Светског рата, када је дочекао да — ослобођење нашег народа — за које се борио целог живота.

ТОШИЋ КАО ДЕЧКО ОБРАЗУЈЕ ДРУЖИНУ

Петар Тошић је у почетку са четири друга образовао своју дружину. Нешто касније му се придружио са своја два брата глесника сапутник четник Драго Вусовић из села Косаница, са којим је Петар остао нераздвојан све до Светског рата.

Првих година Тошић је четовао са дружином, пресретао и проливао обесне Турке крџалије, подижући народни дух и штитио српску рају по селима пљеваљске околине и у тешким моментима налазио сигурно склониште међу чувеним Бобовцима или Бабинцима. Ускоро Тошић проширује подручје свог хајдуковања и излази се свуда где је то требало, од Фоче до Колашина и од реке Таре до Лима. Петар Тошић је био свуда и стизао је свуда. Док се још најживље причало о његовим подвизима на једном крају Санџака, он је приредио још већи и жешћи окршај на сасвим другом крају свога пространог Санџака и задавао страх Турцима и бригу њиховој управи.

Многе пљачке турске зулумћаре Тошић је осујетио и многе најбоље српске домаћине и борце спасао сигурне смрти. Једном приликом крволочни злогласни Букви-Бурђубаша у највећој тајности је организовао дружину од 20 изабраних Турака и наоружаних новим пушкама „острагушама" — пошао у Бобово да из лисичине и јаворичне заседе напада и побије Бобовце који су Турцима у Таслиџи (Пљевљима) били трн у оку. Петар Тошић са својом још малобројном дружином, коју су сачињавали Новица Тошић, његов брат, чувени четници Бошко Вујовић, Мршовић и још неки заложио пресретне таде Букви-Бурђубашу у тесницу под планином Стрицом, убије самог Буквата и његова четири друга, а остале растера у нереду и запле- ни њихове пушке и муницију која им је била драгоцена. Нападе Бобовца нису могли заборавити овај подвиг Петра Тошића.

Да би умирили бунтовне Бобовце Турци су поставили на црногорско-турској граници јаче војне и граничне одреде.

Једном су тим одредима из Пљеваља послали јаку комору са муницијом и намирницама. Ту комору је под Стрицом дочекао Петар Тошић са дружином и убио три турска војника, спроводника и Србина Боку Бајчету који је поведен силом као тобож ради обезбеђења, запленио је 30 товара намирница и муниције. У тој борби Тошићу су помогли Бобовци: Ђорђије Драгутиновић (Тошић), Филип Јелић, Драгић Пупавић (Драгутиновић), Симо Сарапа, Митар Станишић и други.

Кад је букнуо херцеговачки устанак 1875 године дигли су се на оружје сви Бобовци, Набојевци, Премћинци и друга повићатија српска села, а Турци су из освете репресалија разорили и потпуно попалили све што је било српско у Бобову, Премћинима и Бабинцима, док је становништво било пребегло у Црну Гору. То је чувена бобовска разура.

Непосредно после разуре Петар Тошић са једним пратиоцем враћао се из Црне Горе преко Бобова у Рашку и скрио се у Оградама на планини Лиску, пошто су Турци убили угледног Србина Маринка Старчевића у Пријевором Долу и прењали су Маринкову главу на шиљку поред Петра. Имао је био све Тошић је отворио ватру на Турке који су из њега испалили око 300 метака. Тошић се једва жив спасао благодарећи густој шуми.

ГОНИ ТУРСКА И АУСТРИЈА

Када је Аустрија дошла у Босну, Херцеговину и Рашку (Санџак), поред Турака Тошић је често долазио у сукоб и са аустриским патролама које су Бегову дружину прогониле нарочито у околини Фоче. Под притиском турских и аустриских одреда Тошићева дружина је често морала да се повлачи у Црну Гору одакле је поново вршила упаде на турску територију.

Турци су били уценили главу Петра Тошића, а његово лепо имање у околини Пљеваља су уништили. Али, због великих националних заслуга, Црна Гора је дала 1887 године Тошићу имање и имање на Жабљаку под Дурмитором, где је Тошић често навраћао све до 1904 године када је трајно прешао у Рашку и у Србију.

Командант турске карауле на Крчаку, злогласни Јусуфага Чаркод, на задату веру и на лукав начин довабио је преко Тошићевог кума (Спасоја Војиновића), Петровог најбољег брата Митра када је овај био у гостима и смакнуо код кума, а опалио га је у усијаној хлебној пећи на Крчаку у пролеће 1888 године, што је још више потстакло и огорчило Петра да се бори против Турака.

Петар Тошић је 1904 године прешао у Србију и преко великог Проте Ђурића одржавао тесне везе са српским властима, а касније је неколико пута долазио у Београд, био примљен лично код Николе Пашића и који га је поверљиву и важну мисију у Санџаку. Тошић је из Србије преко Лима преносио Бобовцима, Бабинцима и Србима из Камене Горе пушке Мартинке и „петице", деворвере и муницију, а за Црну Гору писма и веома је вешто вршио организовање тамошњих Срба и покретао њихове акције.

НА СУГЕСТИЈУ ТОШИЋА СЕЉАЦИ ИСТУКЛИ АУСТРИСКОГ КОНЗУЛА ДРАШКОВИЋА

Кад су се сељаци у Санџаку побунили због великих јавних дажбина противу турских власти 1907, у логор побуњеника Срба на планину Чемерну дошао је аустро-угарски конзул Драшковић — иначе Хрват пореклом — и настојао да се побуњеници изјасне за Аустро-Угарску и да траже њену заштиту, а она ће их ефикасно и брзо заштитити. Међутим, тада је дошао и Петар Тошић у логор побуњеника, узео реч и отворено им објаснио у какву опасност и недогледно искушење би могли доћи Срби у Санџаку, ако Санџак и српско ослобођење не затраже аустриску помоћ. Тошићев говор је имао толико дејство на Србе, који су га добро познавали, да су сељаци тешко претукли конзула Драшковића у свом логору и отбили његове предлоге.

ПЕТАР ГУБИ ДРУГОВЕ ЈЕДНОГ ПО ЈЕДНОГ У БОРБАМА

Тошић је имао многобројне окршаје са Турцима и тешко је набројати све њих као и многобројне другове погинуле у њима. Али од свих је најхрабријих помињ српских четника у Вишњици, између Пљеваља и Бобова, где су Турци са злогласним Арифом Чутурићем напали четнике у планинској колиби, опколили их, убили 20, а ранили 12 храбрих бораца. Ту су погинули чувени четници: Секул Ривић, Радоица Рибић, Филип Војиновић, Новак Војиновић, Митар Станишић, Милован Станишић и четири или других.

Иван Вусовић је погинуо код Вишеграда 1914 године, Миловин Ђоровић и Јово Робовић погинули су у Бобову, на Кутуши, 1875 године нападајући турске жандарме (заптије), Миловић Кљаковић је погинуо у селу Оклају код Бућа, чувени четник Бошко Војиновић је погинуо у Бобову, у Лијепом Долу где је тешко рањен успео да убије неколико Турака, међу њима чувеног Беба Корћала и још двојицу, који су налетали да му отсеку главу, пре него су га савладали. Грујица Звијовић је погинуо у Видрима код Пљеваља када су Бобовци ударили на кућу злогласног Хасана Видрића, где је тешко рањен и Милован Сарапа, Мане Комарица погинуо је у српској војсци код Лешнице у рату против Турака, Ристан Мршовић је погинуо на Пљевљем Бору у борби са Фејзом Бурђубашом из Букоњице, Ђорђе је погинуо у кући Чаковића у Кањевцима и многи други у разним борбама.

Тошић је убио крволочног Буквата Бурђубашу 1878 године.

Нешто касније пао је од његове руке Феђо Бурђубаша из Буковице, и две године после тога пао је од његове руке и опасни двојица Ариф Арап који је убио угледног Србина Јована Бојата. Тошић је уклонио, поред ових, велики број других утицајних насилника нашега народа из подручја Рашке.

Тошић је у борбама добијао ране и губио другове, али је увек са још већом жестином наставио борбу против Турака све до Светског рата у коме је учествовао, био тешко рањен на Пљевљу 1904 године. Он је остао у редовима српске војске и приликом повлачења преко Албаније и с њом се вратио са Солуна у уједињење и слободу Отаџбине.

ТОШИЋ О ТЕШКОМ СТАЊУ ПОД ТУРЦИМА У ПЉЕВЉИМА

Уживали смо у разговору Петра Тошића за или прилике које је негледао стање под Турцима када се он одметнуо у хајдуке.

Овако тадашње прилике описује скоро стогодишњи старац Петар Тошић окружен већом групом угледних домаћина из околине Пљеваља, а млађим генерацијама је просто несхватљиво да је само пре једна век тако тешко живео и страдао српски народ.

Петар Тошић је преживео страхоте муке и страдања нашег народа и дочекао ослобођење и уједињење. Он разговара о прошлости и човек има утисак, кад га слуша, да се пред њим отварала једна обимна историја. Али он нерадо говори о себи и никад не истиче свој рад или своје заслуге. Ове године Петар Тошић прославља 75 година четничког рада и 92 године живота, он је духовно ведар и расположен, осећа се здрав, али су га издала ноге и не може да иде сам већ уз туђу помоћ још се ставља.

Тошић је недавно отишао из Пљеваља своме сину Алекси у Крушево.

Јован Б. Драгутиновић.

Сељаци из Мартинића подижу модерну школу

Котор, 26 март

У селу Мартинићу подиже се модерна зграда за основну школу. Сељаци су из својих средстава набавили потребан камен и дрвену грађу. Било је случајева приликом превожења грађе да по 150 сељака заједнички раде на вађењу и тесању камена и обарању гора за грађе. Држава је обећала 130 хиљада динара за зидарске надимице и гвожђарију. Пример ових сељака може да послужи за углед и доказ да је наш сељак спреман да учини све од себе само да просвети замира у његово село.

Д. Ж.

Израда канала за наводњавање села Росуље у срезу пећском

Технички одељак при Среском начелству у Пећи одржаће 28 априла прву офертлну лицитацију за израду канала за наводњавање села Росуље у Срезу пећском. Предрачунска сума износи 195.000, 26 динара.

Подизање дрвене бараке у Лапову

Управа државних монопола одржаће 28 априла прву офертлну лицитацију за подизање дрвене бараке код резервних монополских стоваришта соли у Лапову. Укупна предрачунска су на износи 1.664.517,56 динара.

На основу чл. 1 Уредбе о откупу домаће овчије вуне и чл. 2 Уредбе о ценама, а по саслушању Савета за сточну привреду, претставника произвођача вуне и текстилних индустрија и постигнутој сагласности са Министром пољопривреде, издајем следећу

НАРЕДБУ Бр. 4

о откупним ценама домаће овчије вуне у 1941 години

Чл. 1

Откупна цена за домаћу овчију вуну у 1941 години износи, и то:

1)	за мерино вуну непрану	Дин. 90.—	до	Дин. 95.—
2)	за приморску пашку, дубровачку и др.) полумерино вуну непрану	„ 80.—	„ „	85.—
3)	за цигају и јеврејско-сомбатску непрану вуну	„ 65.—	„ „	70.—
4)	сврљишку (галичку), сјеничку (пештерску), бечкерску и сорбнску непрану вуну	„ 45.—	„ „	50.—
5)	за сиротску, крајишку, пашку, косовску и сличну непрану	„ 42.—	„ „	46.—
6)	за босанску, црногорску, херцеговачку, личку, метохијску праменку и све друге неспомнуте типове	„ 39.—	„ „	43.—
7)	за караклијску (црну јужносрбијанску) непрану	„ 40.—	„ „	45.—
8)	за вуну од полутрига непрану	„ 25.—	„ „	30.—
9)	за табачку вуну са 75% рендмана	„ 35.—	„ „	45.—

10) за непрану јарину и вуну од пресерта (II строже) исте цене које су напред предвиђене за одговарајуће типове вуне;

11) за вуну (овчију и јарину) од прве и друге строже која је прана (купана) на овцама односно јагњадима пре стриже за 30% више цене од напред предвиђене за одговарајуће типове вуне.

Чл. 2

Купци домаће овчије вуне не смеју куповати вуну по ценама нижим од наведених, а произвођачи не смеју је продавати по вишим ценама.

Чл. 3

Ко се не буде придржавао ове Наредбе сносиће казнене санкције из чл. 7 и 8 Уредбе о ценама.

Чл. 4

Ова Наредба ступа на снагу три дана по обнародовању у „Службеним новинама".

Бр. 3419
24 марта 1941 године
у Београду

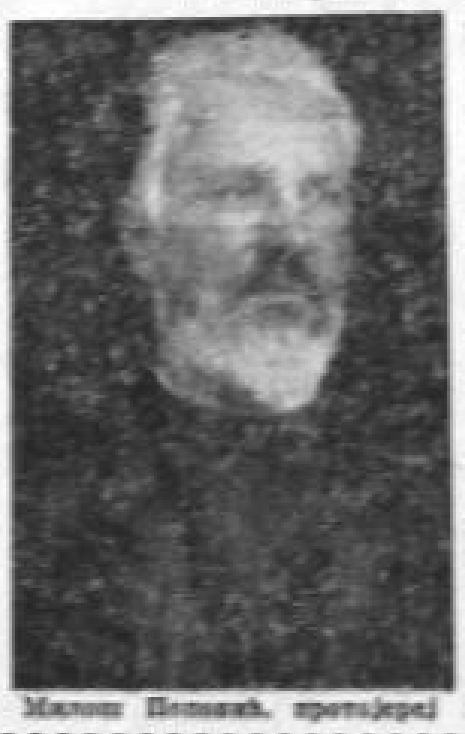
Министар снабдевања и исхране
Др. Милан Ст. Протић, с. р.

Сагласан сам са овом Наредбом Министар пољопривреде
Др. Бранко Чубриловић, с. р.

Сравнили: Ђ. J. Ђекић; Ђ. Милошевић.
(Из Одељења за надзор цена Министарства снабдевања и исхране.

19838

Црногорска породица која је досада дала 45 народних свештеника и националних радника

Милош Поповић, протојереј

Андријевица, 26 март

Нема тога Црногорца који није чуо за чувену породицу из племена Поповића с Чева, која је дала до данас 25 свештеника, носилаца просвете и националне мисли.

Поповићи, пре Петровићи, доселили су се с Чева у Андријевицу. Ту су одмах продужили просветно-националну мисију. То није остало незапажено, па су их непријатељи често мучили и злостављали.

45 свештеник из куће Поповића је Милош Поповић, протојереј. Милош и његов брат Урош, свештеник у Тутину, живи су сведоци патње под непријатељем.

† Божидар J. Ристић

Божидар Ристић (1) на Ветрењику 1916 године после једне борбе са друговима и Бошком Форнаковићем (2), сада професором у Крагујевцу

Умро је у Војној болници у Београду капетан у пензији — инвалид Божидар J. Ристић. Ристић је за собом оставио супругу г-ђу Васиљку, сина и три кћери.

Умро је ратник и јунак Б. Ристић из последње генерације српске омладине, која је прешла Албанију.

На Солунском фронту био је командир 3 чете трећег батаљона Једанаестог пешадиског пука. Одмах по доласку на Ветерник 1916 године, Божидар ступа у чврсту борбу где се долазило неколико пута и прса у прса са непријатељем, па и борбе на бајонет. Ту је Божидар Ристић у два маха био рањен. И командир 3 чете г. Вељко Поповић, капетан, буде рањен у јуначкој борби. Чету је примио, такође, храбри поручник г. Спира Ковачевић, и чета настави борбу прса у прса, да најзад и успева да одбије непријатеља.

Божидар J. Ристић, рођен је 1896 године у селу Велика Сугубина, Среза левачког, Моравска бановина. Основну школу свршио је у селу, а гимназију у Крагујевцу. После рата завршио је школу и постао интендантски капетан.

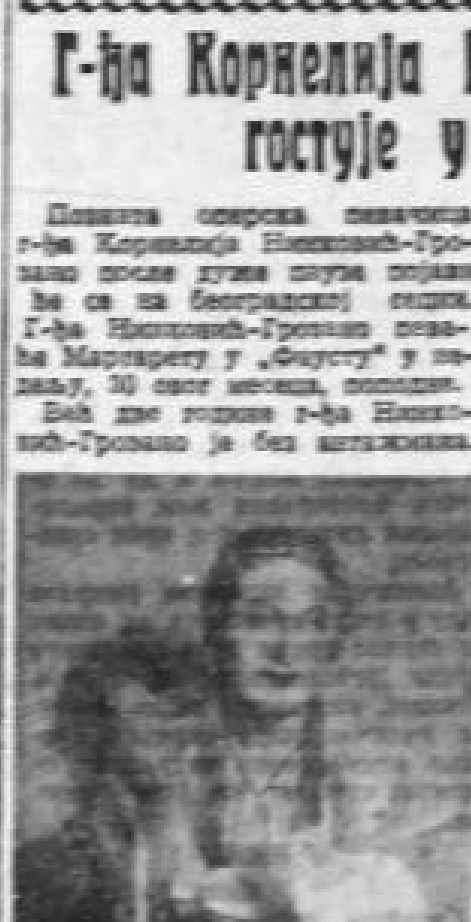
Ово неколико редака нека буду уместо венца, мом ратном другу Божидару J. Ристићу, интендантском капетану инвалиду у пензији.

В. Вукомановић.

Г-ђа Корнелија Нинковић - Грозано гостује у »Фаусту«

Позната оперска певачица г-ђа Корнелија Нинковић-Грозано после дуже паузе појавиће се на београдској сцени. Г-ђа Нинковић-Грозано певаће Маргарету у „Фаусту" у недељу, 30 овог месеца, поподне.

Већ две године г-ђа Нинковић-Грозано је без ангажмана.

Г-ђа Нинковић-Грозано

Овом приликом захваљујући директора Београдске опере г. Лазаре Матачића и предусретљивошћу управника Народног позоришта г. Момира Вељковића ова позната оперска уметница синиће пред београдском публиком, која је увек лепо примала.

Поводом овог гостовања г-ђа Нинковић-Грозано изјавила је:

— Много се радујем што ћу после паузе од године дана поново изаћи на београдску позорницу. Разумљиво да сам врло узбуђена, пошто тако дуго нисам певала. Али како певам једну од својих најмилијих партија, радост превлађује узбуђење. Око 15 пута тумачила сам улогу Маргарете у „Фаусту", али могу вам рећи да ми је недеља претставе од свих досадашњих најмилија. Овом приликом први пут ћу певати са Владетом Поповићем као Доктором Фаустом и Александром Колацијем као Валентином. Уз веће учешће као „Мефисто" наш одлични оперски уметник Милорад Јовановић. „Фауст" ће у недељу поподне бити изведен пред публиком која је највише захвалнија за певаче. Зато сам нарочито и тражила да ова опера иде као поподневна у недељу.

— Да ли ћете још који пут гостовати?

— Надам се да ово гостовање неће бити прво и последње. Па и ако се затвори велика зграда услед преправке, верујем да ћу рад продужити у Београдској опери у згради на Врачару.

Заседање већа централних пољопривредних организација у Новом Саду

Нови Сад, 26 март

Стални Одбор централних привредних организација са територије Дунавске бановине одржао је седницу, на којој је дискутовано о утицају нових привредних мера у привреди Дунавске бановине. Седници у присуствовао бан Дунавске бановине г. др. Бранко Кијурина претседник Новосадске општине г. др. Милош Петровић и остали чланови сталног савета. Седницу је отворио претседник Пољопривредне коморе Дунавске бановине г. Милан Васић, који је у кратком говору честитао на приликама и потребе привреде Дунавске бановине захтевају да се по други пут у овом месецу састане у заседање претседништво Централних привредних организација. После говора г. Васића, подвео је опширни реферат о новим мерама искрене и њином утицају на привреду Дунавске бановине главни секретар Коморе Борислав Костић.

Да ли сте заплатили утврђена дана за обављање престанка опасности од ваздушног напада?

ПРИВРЕДА И ФИНАНСИЈЕ

Наредбама о утврђивању највиших цена за огревно дрво и семе црвене детелине и луцерке продужује се акција регулисања цена на домаћем тржишту

Министар снабдевања и исхране г. др. Милан Протић потписао је, на основу Уредбе о ценама, наредбе о утврђивању највиших цена за огревно дрво и семе црвене детелине и луцерке. Овим наредбама употпуњава се систем контроле и утврђивања цена на домаћем тржишту.

Наредба о утврђивању највиших цена огревном дрвету гласи:

I.

На железничким и речним утоварним станицама у земљи, изузев у Бановини Хрватској, Вардарској, Дравској и Зетској, огревно дрво не може се продавати по већим ценама од оних које одговарају паритету испод утврђених цена:

	по јединици простор. метру	по вагону 10 тона
	Динара	
1) буковина Ia	116.—	2.088.—
буковина IIa	106.—	1.908.—
буковина IIIa	95.—	1.710.—
2) грабовина Ia	124.—	2.232.—
грабовина IIa	114.—	2.052.—
грабовина IIIa	106.—	1.800.—
3) церовина Ia	114.—	2.052.—
церовина IIa	106.—	1.908.—
церовина IIIa	98.—	1.674.—
4) јасеновина Ia	111.—	1.998.—
јасеновина IIa	105.—	1.674.—
јасеновина IIIa	98.—	1.674.—
5) крастовина Ia	107.—	1.926.—
крастовина IIa	97.—	1.746.—
крастовина IIIa	85.—	1.275.—
6) брестовина Ia	109.—	1.836.—
брестовина IIa	98.—	1.782.—
брестовина IIIa	85.—	1.530.—
7) мешано тврдо дрво и дрво осталих тврдих листача и дивље воће Ia	102.—	1.836.—
мешано тврдо дрво и дрво осталих тврдих листача и дивље воће IIa	92.—	1.656.—
8) липовина Ia	81.25	1.530.—
липовина IIa	77.40	1.440.—
9) врбовина, тополовина (јохинова) и све остало дрво меких листача Ia	68.45	1.710.—
врбовина, тополовина, (јохинова) и све остало дрво меких листача IIa	61.20	1.530.—
10) брзом вагонима пошиљке отпади		1.800.—
11) мешана тврда неозвана пилећи отпади		1.581.—

Ове цене важе франко вагон (на речним станицама франко шлаж), паритет Приједор односно Пале код Сарајева, правац Београд, с тим да се за буковину Ia, IIa и IIIa; грабовину Ia, IIa и IIIa; церовину Ia, IIa и IIIa; јасеновину Ia, IIa и IIIa; крастовину Ia, IIa и IIIa; брестовину Ia, IIa и IIIa; мешано тврдо дрво и дрво осталих тврдих листача и дивље воће Ia, и IIa, има рачунати 18 просторних метара у вагону од 10.000 кг., а за липовину Ia и IIa; врбовину; тополовину; јошикавину (јоховину) и све остало дрво меких листача Ia и IIa има се рачунати 25 просторних метара у вагону од 10.000 кг.

За везане отпатке додаје се цени невезаних отпадака ефективни трошкови за жицу и трошак рада око везања.

II

На основу горњих цена, опште управе власти прве степена утврдиће најкасније за 8 дана од дана објаве ове одлуке — за све утоварне станице свог подручја — паритетне разлике које се могу давати горњим ценама. Именоване власти утврдиће поменуте разлике на овај начин: од Приједора односно Пала код Сарајева до Београда износи превозни став за 1 тона огревног дрвета у вагону од 15 тона 1.010.— динара што одговара стању од 50 динара и 45 пара по једном просторном метру, рачунајући 10 тона са 18 просторних метара, за буковину Ia, IIa и IIIa; грабовину Ia, IIa и IIIa; церовину Ia, IIa и IIIa; јасеновину Ia, IIa и IIIa; брестовину Ia, IIa и IIIa; мешано тврдо дрво и остало дрво тврдих листача и дивље воће Ia и IIa; врбовину; тополовину; јошикавину (јоховину) и остало дрво меких листача Ia и IIa, 45 динара и 40 пара за један просторни метар рачунајући 10.000 кг. са 25 просторних метара. На железничким и речним утоварним станицама од којих је превозни став до Београда нижи од горњег става, разлика ће се додавати горњим ценама.

При утврђивању паритетних разлика за утоварне станице на пруги уског колосека, која не иде до Београда, мора се, поред превозног става, узети у обзир трошак претовара из вагона уског у вагон широког колосека. То исто важи и за железничке станице са којих се роба превози до речних утоварних станица ради претовара у шлепове.

У местима у којима постоји железничка и речна утоварна станица за огревно дрво, паритетне разлике имају се утврдити посебно за вагонску а посебно за шлеповску робу, с тим да се шлеповска роба не сме продавати по натоварају речног сообраћаја.

III

Опште управне власти прве степена утврдиће исто тако у року од 8 дана по објави ове одлуке, највише продајне цене огревног дрвета на истоварним станицама и у дрварским радњама свога подручја. За истоварне станице у Војводини и Срему има се узети као основа превозни став од Приједора, а за Београд превозни став од Приједора и од Пала код Сарајева.

Поменути превозни став са додатком динара 50.50 по вагону на име трошкова мерења и товарног листа има се додавати ценама у горњој табели, па ће се тако добити цена франко вагон, шлеп истоварна станица.

За утврђивање цена на самим дрварским радњама важе упутства Уреда за контролу цена број 4315 од 25 јула 1940 године.

IV

У бановини Дравској, Вардарској и Зетској одредиће највише продајне цене огревног дрвета надлежне бинске управе према приликама у овим бановинама, а на основу највиших цена предвиђених овом наредбом.

Београдска берза

26 март

Укупан промет на овом берзанском састанку износио је 43,615.000 динара, од чега отпада на промет девиза 42,860.000 динара, а на промет папира свега 665.000 динара.

На званичном и слободном девизном тржишту тенденција је непромењена. Сви курсеви остали су без икаквих промена. Укупно је рађено Женеве 306.456 швајцарских франака, Њујорка 404 долара, док је Лондон и Стокхолм остао без посла.

У приватном клирингу Берлин је веома живо рађен. Укупно је рађено 2,571.805 марака, од чега отпада на стари курс 2,250.485 марака, а на нови курс 321.320 марака. Софија је остао и даље непромењен, али без посла, док Софија не нотира.

На ефектном тржишту тенденција је нешто чврша.

Од доларских папира само је рађен 7% Блер по 100 у износу од 9.000 долара.

8% Блер није нотирао, док је Селигман остао у тражњи по 112.

Од осталих папира, рађени су у звону само Бегљуци у износу од 55.000 номинално по курсу од 85,25.

4% Аграрне обвезнице из 1921 и 1934 године нису нотирале.

Шумске обвезнице исто тако остале су само у тражњи по 79,75. После звона рађено је 25.000 номинално по курсу од 80,50.

Инвестициони зајам остао је у тражњи по 100, док је Ратна штета остала исто тако у тражњи по 478 динара.

Од акција, рађене су само акције Народне банке по 6.450 динара у износу од 10 комада.

Ситан ПАБ рађен је у износу од 367 комада по курсу од 208.

Акције Београдске задруге остале су само у тражњи по 7.300 динара.

На продуктној берзи рађено је свега 12 и по вагона продуката. Од тога рађено је 10 вагона сена — Славонија 107 динара, и 2 и по вагона овса — Србија 400 динара. На продуктном тржишту тенденција је непромењена.

НАРЕДБА
о утврђивању највише цене чистог семена црвене детелине и луцерке

1) За сопственике чистионица и оне трговце и установе за чији рачун чистионице раде у продаји на велико одређују се следеће највише цене: црвена детелина 32 динара за 1 килограм; луцерка 40 динара за 1 килограм.

Ове цене подразумевају се франко продавница, односно чистионица. Семе мора бити чисто од биљних коса и атестирано (снабдевено пломбом).

2) У продаји на мало продавци могу на горње цене додати ефективне трошкове превоза до своје радње и Дин. 3, по 1 килограму на име своје зараде за ове врсте семена.

3) Продаја преко 100 кгр сиктра се продајом на велико, а испод 100 кгр продајом на мало.

У продаји испод 100 кгр лица споменута под 1) могу додати зараду од Дин. 3, по 1 килограму, која је одређена за продавце под 2).

Ова наредба ступа на снагу три дана по објављивању у „Службеним новинама".

(Из Одељења за надзор цена Министарства снабдевања и исхране).

Градско веће једногласно одобрило предлог буџета Београдске општине

Под председништвом претседника београдске општине г. Јеремића Томића Градско веће одржало је шесту редовну седницу на којој је настављена дискусија о предлогу буџета за 1941 годину.

У буџетској дебати која је трајала до десет часова ноћу учествовало је неколико већника. Први је говорио већник г. Недељко Савић, који је у почетку одао признање раду досадашње општинске управе, а затим се осврнуо на поједине проблеме комуналне политике, истичући њен стварање слободних царинских складишта у Београду. Додирнуо је питање трошарине, чији би се приходи бољом организацијом знатно повећали. На крају свога излагања истакао је потребу предлог рада у циљу подизања индустрије, објављивања грађевине, побољшања санитета и уређења сала крематорија. Београд као центар више државе мора у сваком погледу да претиче и да напредује пример и пут осталим њеним селима.

Претседник г. Томић после излагања већника г. Савића осврнуо се на два питања, која је овај у свом говору покренуо. О стварању слободних царинских складишта који би водила Општина, рекао је да је то питање већ решено и да се ће се ово у току месеца извршити. Што се тиче трошарине служе ће преиспитивање и реорганизације.

Затим је говорио већник г. Влајо Марковић, који се нарочито задржао на општинским привредним предузећима. Рекао је да ова предузећа треба тако ће реорганизовати и поставити на једну комерцијалну основу. Иначе је рад у овим предузећима врло разгранат, она данас доносе један минимални износ од свега 8,447.661 динар, док би организовање на другој основи донеле велике приходе. Осврнуо се на систем набавке материјала у општину, за који каже да је често циничан и скуп. Потребно је основати један магацин, који би на време снабдевао Општину потребним средствима у циљу рада погонским материјалом, уместо да набавке за три месеца.

Већник г. Будимир Швабић у свом излагању истакао је да је предложени буџет мали, те са толиким средствима Београдска општина не може одговорити свим задацима који је очекују. Залаже се за посебна олакшица општинској управи, да би прибавила потребна средства за изградње који се евентуално указују потребе. Говори о питању откупа или подизања нове електричне централе. Истиче потребу што хитније израде регулационог плана за цео Београд. Нарочиту пажњу поклања соци јалној служби Београдске општине и указује на поволне резултате њених настојања у том правцу. Инсистира за веће изградње у просвете сврхе.

Г. Стеван Поповић говорио је о општинском особљу и тражио та се сними број службеника. На чело оних чиновника који из било којих разлога напусте општинску службу не би тре ало узимати нове и на тај начин би се постепено смањио њихов број без тежих последица.

О урбанистичким проблемима говорио је архитекта г. Ђура Вајаловић. Истакао је потребу новог плана развијања престонице према модерним урбанистичким концепцијама. Мисли да би ново требало изграђивати центар Београда, па затим периферију.

Г. Васа Марковић дотакао је редом сва питања, како су она изложена у поднетом експозеу претседника Општине. Критиковао је поједине гране пословања и рекао да све службе тре ба усавршити тако како би Општина и грађани имали од њих максимум користи. Већник г. Константин Саватијевић говорио је о дужностима већника и о њиховом праву да учествују у решавању најважнијих питања комуналне општинске политике. После опширног увода осврнуо се на поједине одредбе предлога новог буџета и залагао се да општина узме у експлоатацију димничарску службу, од које би имала око петнаест милиона динара прихода годишње. Истиче потребу да се при Пожарној команди оснује посебна занатска чета, која би обављала све послове при пожарима у Београду, чиме би се знатно смањили издаци општинске пожарне службе. На крају буџетске дебате узео је реч поново већник г. Миливоје Каде ић који је изјавио да подвлачи раније изјаве и да ће гласати за предлог буџета.

Претседник г. Јеврем Томић позвао је затим све присутне већнике да гласају по списку за предлог буџета у начелу. Сви већници гласали су за буџет. Пошто се нико није јавио да го вори о буџету у појединостима, све станке примљене су једногласно, без дискусије. Изгласани буџет Београдске општине за девет месеци 1941 године износи 433,700.000 динара. Првобитној суми додато је 200.000 динара, које су доделене Материном удружењу као субвенција.

КОЛАРАЦ

ОД ДАНАС (СРЕДА) у 3, 5, 7.10 и 9.30

Сензациона мађарска премијера о успону, слави и паду једне лепотице, која је поникла са друштвеног дна и мислила да ће моћи одбацити свој девојачки стид, па продати ради богатства своју душу и тело.

МАРИЈИНЕ ДВЕ НОЋИ

(Mària két éjszakája)

Дискретни доживљаји једне девојке жељне луксуза, необичних авантура и великог сјаја.

У гл. улогама

ЕСТЕР САБО-СИЛАЂИ, УРАЈ ТИВАДАР, ЧОРТОШ БУЛА ГРЕГУШ ЗОЛТАН, ЛАТОБОР КАЛМАН

Скупштина грађанске читаонице у Илоку

Осијек, 26 март

Под председништвом г. Густа ва Ербера, у Илоку је одржана годишња скупштина тамошње Грађанске читаонице, која је у току последњих десетак година постигла веома леп напредак у своме раду. Читаоница има леп број чланова из свих слојева грађанства, а располаже са око хиљаду поучних књига, већим бројем часописа и књига из пољопривреде. За претседника је поново изабран г. Ербер.

Д. Ј.

Док је спавао крај отвореног прозора, неко му украо одело и капут

Загреб, 26 март

Бравар Државних железница Борис Пенко научио је да спа ва крај отвореног прозора. И прошле је ноћи као и раније оставио прозор отворен, јер је последњи дан био мало хладни ји него пролетни дани који су били пре тога. Покрио се сво јим капутом и заспао.

За време док је спавао неко је ушао у његову собу и украо му капут и одело. Пенко је с чу ђењем, кад се пробудио, приме тио крађу и помирио да о томе обавести полицију, која је пре дузела мере да дрског лопова ухвати.

Шта треба знати о заштити од напада из ваздуха

Обука екипа за кућну заштиту од напада из ваздуха

Непријатељско ваздухопловство у стању је да планским нападом изазове једновремено врло велики број пожара. У таквој ситуацији јавна ватрогасна организација, па макар и најбоље организована и најсавременије опремљена, не би била у могућности да све те пожаре савлада. Због тога је потребно да буде приватном организацијом самопомоћи, која је спроведена у свакој кући, односно свакој породици, са додатком да целисходним мерама умањи величину те опасности до подношљиве границе, то јест да пожаре сведе на ономогућене, а остало време искористити искључиво за практичне вежбе. Ове вежбе изводити у самим рејонима, са справама и апаратима којим одељења располажу, да би се вежбе изводиле под оним околностима које у тим рејонима владају. Треба имати у виду да је људство одељења кућне и групне заштите и прве помоћи позвано да до доласка стручних екипа осталих служби пружи прву хитну помоћ у свим гранама службе заштите становништва од ваздушних напада. Потребно знање за то добија се исто тако у општим курсевима који се одржавају за целокупно становништво. Препоручљиво је уредити нарочито вежбалиште за извођење практичних вежби у уништавању разноврсних запаљивих бомби и у гашењу разноврсних пожара средствима којима ова одељења располажу. У томе циљу израдити нарочите објекте — кровне таванске и друге конструкције — које одговарају месним приликама и на њима извршити вежбе у практичном гашењу.

Градиво за предавања и вежбе на овоме курсу треба да буде следеће:

ПРВИ ДАН:

Предавање, у коме укратко објаснити опште појмове о ватри и о пожару, фазе пожара — почетни, развијени пожар и живо жариште. Затим изложити узроке пожара у миру и у рату, најпотребније о ваздушним нападима у циљу изазивања пожара и о запаљивим бомбама. Опис и дејство запаљивих бомби као и могућност, начин и средства, справе и апарати за уништавање запаљивих бомби и гашење почетног пожара изазваног од њих.

Практичне вежбе односно приказивање како гори дрво, уље, петролеј, бензин (појава пламена) и како гори кокс, метал — магнезијум (појава жара) и објаснити како се све ове горуће материје могу и морају гасити водом, пеном, гасовима и сувим материјалом.

Затим приказивати сагоревање разноврсних запаљивих бомби, објаснити како се оне чине неопасним и како треба гасити пожар изазван дејством запаљивих бомби. На подесан начин и са потребном опрезношћу приказивати и последице погрешног поступка са запаљивим бомбама.

ДРУГИ ДАН:

Предавање о мерама и средствима за спречавање пожара. Затим, решавање малих задатака, као на пример:

Претпоставка: Кућни ватрогасац са свога осматрачког места примећује да је једна запаљива бомба пала на суседну кућу.

Решење: Уговореним знаком известиће одмах воћу одељења кућне заштите дотичне куће. Овај се са својим ватрогасцима упућује на место, где је пала бомба и предузима све што је потребно за уништење бомбе и гашење евентуално насталог пожара. Према потреби, људство ће употребити гасмаску. Пошто је бомба потпуно изгорела, место пожара добро полити водом.

Претпоставка: Примећен је пад више запаљивих бомби у близини куће, на улици и у дворишту.

Решење: Пошто су запаљиве бомбе које падају на слободан простор неопасне пустити их да потпуно изгоре. За сваки случај прегледати таван своје куће да није на њега пала која бомба.

Исто тако приказати да бомбе које су пале у двориште да се не би запалило који предмет у околини Кад је све у реду, вратају се ватрогасци на одређена места.

Претпоставка: Запаљива бомба, која је пала на таван, запалила је кровне греде. Кућни ватрогасац долази на таван тек пошто је бомба већ изгорела.

Решење: Одмах се приступа гашењу пожара водом: кофом или ручном штрцаљком баца се вода на горуће греде. Ако види да сам не може пожар савладати, тражи одмах помоћ осталих кућних ватрогасаца, а по потреби позива одељење групе (суседске) заштите. Гашење никако не прекида.

Претпоставка: У дворишту су биле спремљене канте са бензином за пуњење резервоара аутомобила. Када је дат знак опасности, шофер је оставио аутомобил и канте и отишао у склониште. Неке канте биле су неисправне па је око 30 литара бензина исцурило и из непознатих разлога запалило.

Решење: Разливени бензин одмах покрити песком и тиме спречити даље ширење пожара. Пожар гасити пеном, тетрахлором, или сувом материјом — никако водом —, бензинске канте и аутомобил одмах удаљити.

Претпоставка: При гашењу пожара запалило се одело једног кућног ватрогасца.

Решење: Ватрогасца положити на земљу и ваљати га. Са покривачем, капутом или сличним, угушити пламен. Ако је задобио опекотине по телу, пружити му прву помоћ, но при томе врло опрезно поступати. У тежим случајевима тражити помоћ санитетске екипе.

Претпоставка: На знак опасности напуштен је стан, у жури остала је горућа пећ па је настао пожар. Из прозора излази густ дим.

Решење: У задимљени простор улазити са потребном опрезношћу, гасмаском са специјалним филтром, или се пробринути за промају (на пример, разбијањем прозорских окана) да се избегне опасност тровања угљеном моноксидом. Пре уласка припремити све што је потребно за брзо угушење пожара.

Имати на уму да је промаја врло опасна. Јер она разбуктава пожар. Стога њу у собу и брзо бацати кофом или ручном штрцаљком воду на легло пожара, па одмах изаћи и затворити врата. Ово неколико пута поновити и прозор отворити тек онда, када престане опасност поновног разбуктавања ватре.

Ако ватрогасац није сигуран да ће сам моћи да савлада пожар, онда не отварати прозор, већ и врата затворити па не би ваздух улазио, па одмах тражити помоћ.

Претпоставка: На таван је пала фосфорна бомба која се распламсала по целом њему.

Решење: Намочити гасмаску, грабљи бомби и покрити горућу масу влажним песком. Евентуално настали пожар гасити водом. Песком покривену горућу фосфорну масу узети лопатом и бацити у кофу са водом, коју је додато 5% модре галице. Затим кофу изнети и посути на неопасно место, јер ће се фосфор после испаравања водe и сушења песка поновно запалити. Код пожара проузрокованих фосфорним бомбама потребна је опрезност, те стога не напустити место пожара пре него што фосфорна маса дошта потпуно изгори.

Претпоставка: На тавану је избио пожар. Улаз је затрпан а резерве воде, које су ту биле, уништене су.

Решење: Случај је теже природе, па стога одмах тражити помоћ од одељења групе (суседске) заштите. Отворити улаз на таван из суседне куће, расчистити рушевине, ослободити пут преко степеништа и заједно са одељењем групне заштите приступити гашењу свим расположивим средствима.

На време тражити помоћ ватрогасне станице.

ТРЕЋИ ДАН:

Предавање о средствима, справама и апаратима за гашење пожара, којима располажу одељења групне (суседске) заштите.

Опис и употреба наставака за хидранте, тлачних платнених црева са млазницом, полагање тлачне пруге, прикључак ове на хидрант и спајање појединих котура спојкама, опис и употреба разноврсних лествица, разноврсног алата за разваљивање, конопаца за спасавање, разноврсних апарата за гашење пожара водом, пеном, гасовима и сувим материјалом Стручно расклапање, чишћење и одржавање ових справа и апарата после употребе.

Затим објаснити начин рада при расчишћавању рушевина и при спасавању затрпаних; како се откопавају мањи кварови на разним инсталацијама и како се проверава исправност склоништа. У случају већих кварова треба потражити помоћ одговарајуће стручне техничке екипе.

Претпоставка: Воћа одељења групне заштите добио је извештај да одељење кућне заштите у једној кући његовог рејона, и поред највећих напора, не може да савлада настали пожар на тавану.

Решење: Познавајући добро околности у тој кући, воћа нарећује које справе треба узети собом и са својим одељењем хита до угрожене зграде, полаже пругу до места пожара на тавану и најенергичније приступа гашењу. Наставник обилазиће према стварним приликама, детаљно поступак и рад одељења.

Претпоставка: Исти случај, с том разликом што је улаз на таван затрпан рушевинама.

Решење: Воћа нарећује улаз на таван преко суседне куће или дизањем пруге конопцем. Скреће пажњу на правац ветра. Млазничар прилази легло пожара, пузећи. И ту ће наставник објаснити разне поступке и даће потребне практичне поуке за поступак и рад одељења.

Претпоставка: При гашењу изгуби се млаз воде у цревима и млазничар не добија више довољно воде.

Решење: Нареди да се провери исправност пруге, да ли су заптивачи код спојки исправни, да ли је пруга негде укљештена, да ли је хидрант добро настављен. Ако је пруга потпуно у реду, онда квар може да буде само у водоводу. Стога нарећује воћа одељења да се приступи гашењу обичним средствима, кофама и сличним, но уједно јавља квар и одређује лице које има да пази ако би опет вода нашла, како би могао одмах наставити са гашењем из хидранта.

Ако воћа одељења примети да неће моћи савладати пожар својим средствима, мора на време тражити помоћ надлежне најближе ватрогасне станице.

Претпоставка: Примећен је пожар бензинског танка на потпуно слободном простору.

Решење: Одмах известити најближу ватрогасну станицу, јер су за гашење таквог пожара потребне специјалне справе и нарочито обучено људство. Једино посматрати пожар и у случају да се горућа течност шири тако да би могла угрозити зграде; у случају ширења ватре, осигурати се подизањем насипа.

Претпоставка: Поветарком ваздуха од експлозије једне бомбе јако је оштећен зид зграде а улаз у њу потпуно затрпан тако да становници не могу изаћи из склоништа.

Решење: Уговореним знаком известити воћу одељења групне заштите, који ће позвати стручну техничку екипу. До њеног доласка, са својим слободним људством, приступа расчишћавању рушевина, да би се ослободио излаз из склоништа.

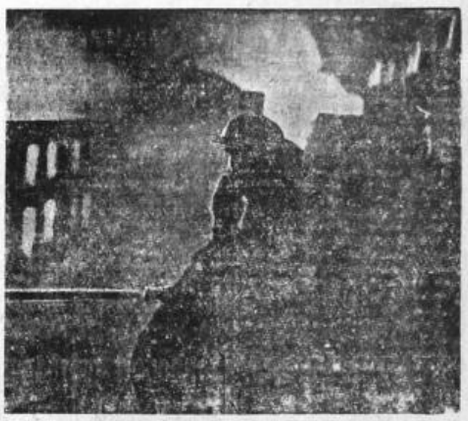
Ту указати на грешку да склониште није имало прописан резервни излаз.

Претпоставка: Са вода електричне струје високог напона пала једна прекинута жица.

Решење: Оградити простор око те жице тако, да се нико не може ње дотаћи, а сем тога поставити стражара који свакоме забрањује приступ. Одмах известити шефа техничке службе дотичног рејона ради искључења струје и оправке вода.

При решавању таквих и сличних задатака захтевати да слушаоци поступају онако како би у стварности радили. Где год је могуће дати им приликом да ове вежбе и практично изведу на нарочито за ту сврху израђеним и запаљеном објектима.

Од умешности наставника зависиће и успех ових курсева.

Ватрогасци при [illegible] и вежбама.

ИЗИШАО ЈЕ
број 25
НЕДЕЉНОГ ИЛУСТРОВАНОГ ЛИСТА
ЈА ЗНАМ СВЕ У СЛИЦИ И РЕЧИ
Не пропустите прилику да набавите овај нови број са богатим, пробраним и ванредно занимљивим садржајем
ИЗ САДРЖАЈА:
НАЈЛЕПШИ ДАН НАШЕГ ЖИВОТА
БЕКСТВО СА ВЕНЧАЊА
МЛАДИ КАДАР НАШЕ ДИПЛОМАТИЈЕ ШТА СЕ ТРАЖИ ОД НАШИХ БУДУЋИХ ДИПЛОМАТА?
КАКО СЕ РЕГРУТУЈЕ ДИПЛОМАТСКИ КАДАР
ПРЕД ОСТВАРЕЊЕМ СНА О „ВЕЛИКОМ ЕЛИКСИРУ"
НЕШТО НОВО
ВАЗДУХОПЛОВНА МЕДИЦИНА
ПРИЧА ИЗ ДАНАШЊЕ КИНЕ
ДВЕ СЕСТРЕ СРПКИЊЕ ОДАЈУ СЕ БАЛЕТУ
РАЗГОВОР СА ПРВОМ БАЛЕРИНОМ Г-ЦОМ НАДОМ АРАНЂЕЛОВИЋ
ЊЕН ГРЕХ (исповест једне младе жене)
ЉУДИ НЕ ВОЛЕ ДА ИЗГЛЕДАЈУ ДРУКЧИЈЕ НЕГО ШТО СУ ЊИХОВИ БЛИЖЊИ...
КАКО ПЛАСТИЧНИ ХИРУРЗИ ПРАВЕ ВЕШТАЧКО УХО ИЛИ НОС
ЖИВОТ НА ДВОРУ СУЛТАНА АБДУЛ ХАМИДА
ЗАНИМЉИВИ ОДЛОМЦИ О МЕЂУНАРОДНОЈ ШПИЈУНАЖИ ДАНАШЊИЦЕ
АФОРИЧКЕ ОПЕРАЦИЈЕ
4 НОВЕЛЕ
2 РОМАНА
МОДА
УКРШТЕНЕ РЕЧИ
ХУМОР
ЗАБАВА
ФИЛМ
МИСЛИ итд.

Централна задруга за лековито, мирисно и хранљиво биље показала је лепе резултате свог рада у прошлој години

Нови Сад, 26 март

Због ратног стања у Европи дошло је до великих сметња у међународној размени робе. Тако је и чај извоз лековитог, ароматичног и хранљивог биља у току прошле године дошао у тешкоће. Наша држава морала се ограничити на извоз најближим суседима, нарочито у Немачку

ЗБОГ СТАЊА НА СВЕТСКОМ ТРЖИШТУ ПРОИЗВОДНИ ТРОШКОВИ СУ БИЛИ ВЕЋИ НЕГО РАНИЈИХ ГОДИНА

Највећи део артикала из овог сектора биљне производње углавном се уновчава извозом у иностранство, јер домаће тржиште није у стању да апсорбује неке веће количине лековитог и ароматичног биља, пошто немамо развијену хемиску индустрију, нити индустрију етеричних уља. Стога су за формирање цена меродавне оне цене које су се нотирале на страним тржиштима. Међутим, у току прошле године поремећаји у међународној трговини имали су за последицу диспаритет између производних трошкова и продајних цена нотираних на светском тржишту. Разлог овоме треба тражити у повећању надница у земљи, које опет резултира од раста општег индекса цена. Инострана тржишта у погледу лековитог биља нису још реаги рала одговарајућим повишењем откупних цена.

И поред свега овога, цени се да је целокупан извоз лековитог биља из наше земље био за преко 50% већи од извезене количине у претходној години.

ГАЈЕЊЕ ЛЕКОВИТОГ, АРОМАТИЧНОГ И ЗАЧИНСКОГ БИЉА

И прошла година доказала је да је гајење лековитог, ароматичног и зачинског биља рентабилно, ако се врши рационално. Нарочито је зачинско биље у току прошле године било рентабилно.

Гајење папрене метве дало је у прошлој години одличне резултате, како у квантитативном тако и у квалитативном погледу. По проценн Централне задруге у Новом Саду било је засејано папреном метвом око 160 катастарских јутара Бруто принос ове културе износио је просечно 16.000 динара по катастарском јутру.

У току 1939 године Задруга је разделила својим члановима 400.000 садница папрене метве, а у току 1940 године за пролећну и јесењу сетву раздељено је задругарима 170.000 садница папрене метве. Од 1938 године до сада свега је раздељено 1,240.000 садница папрене метве.

Гајење кудраве метве дало је врло добре резултате. Скоро сва произведена количина кудраве метве извезена је у иностранство. У току 1939 године Задруга је својим члановима разделила око 170.000 садница кудраве метве, а у току 1940 године око 280.000 комада садница.

Централна задруга је у оквиру своје делатности предано радила на одомаћењу „сегединско-калочанске" сорте паприке у Вардарској бановини. Ова врста паприке је на путу да истисне домаћу, много слабију, папричку. Јануара ове године објављена је Уредба о стандардизовању прерађене паприке на све крајеве. Услед тога ће се нарочита пажња посвећивати избору сорте паприке

И ове године Задруга је разделила у Вардарској бановини преко банске управе Вардарске бановине 150 килограма, а преко задруга такође 150 килограма селекционираног семена најбоље „сегединско-калочанске" паприке.

У НОВОМ САДУ ЋЕ СЕ ПОДИЋИ ЦЕНТРАЛНИ ЗАДРУЖНИ САБИРНИ МАГАЦИН — СМЕСТИШТЕ

Подизање једног задружног централног магацина показало се као насушна потреба. Тај магацин би се начином изградње прилагодио потребама израђивања доброг квалитета лековитог биља, у коме би се лековито биље из целе државе на дуже времена могло сместити, пошто се дешава да се вагонске количине појединог биља морају по пола године и дуже држати на складишту, а воћени при том рачуна о таквом стручном смештају робе, којим дуго лежање не би ишло на штету квалитета. Како је у интересу наше народне привреде да се ова грана биљне производње дигне на виши степен, а пошто Централна задруга не располаже потребним новчаним средствима, поднела је молбу Министарству пољопривреде којом моли новчану помоћ за подизање централног магацина у Новом Саду.

ПРОМЕТ РОБЕ ИЗНЕО ЈЕ 3,356.622 ДИНАРА

Промет робе од 1 јануара 1940 године до 31 децембра 1940 године достигао је висину од 3,356.622 динара. Из статистике пословног промета види се стално повећање. Тако је пословни промет у 1937 години износио 1,218.196 динара, у 1938 1,375.299 динара, у 1939 1,831.272 динара, у 1940 3,356.622 динара.

Повећање пословног промета у 1938 години износило је 12%, у 1939 години 34%, а у 1940 години 83%. Т.

Подизање једног грађевинског објекта у Бања Луци

Техничко одељење Дирекције државног добра Бање у Кте жеву одржаће 23 априла прву јавну оферталну лицитацију за подизање једног грађевинског објекта у Бањој Луци. Прецрачунска сума износи 1,639.378.54 динара.

Сомборски криминални музеј један од највећих и најинтересантнијих у Југославији

Г. Милорад Пелагић успео је да за неколико година створи у Сомбору један од најбогатијих криминалних музеја код нас

Сомбор, 25 март

Има доста криминалних музеја код нас у Југославији. Али сигурно да ни један од тих музеја није тако интересантан, са толико разноликих ствари и предмета као сомборски криминални музеј, који је дело надзорника сомборске полиције г. Милорада Пелагића. Сомборски криминални музеј није отворен за широ публику јер још нема довољно простора за обилан и разноврстан материјал. Штета је велика што се и шира публика за сада још не може са музејом да упозна. Али вероватно да ће ускоро и то питање бити решено, јер се сомборска полиција сели у згради бивше жупаније. Тада ће свакако гомиле Сомбораца да свакодневно обилазе овај музеј, који по својим предметима спада међу најзанимљивије и најбогатије музеје у држави.

Да је ово заиста тако потврђују потписи најугледнијих наших и страних посетилаца; међу којима је и име претседника скаутског бироа сер Џон Вилсона и лорда Шеја. Ако већ један Енглез посећује двапута једну овакву установу значи да је одиста врло интересантна. Он је у осталом и написао да је сомборски музеј један од најинтересантнијих и најоригиналнијих музеја које је до сада упознао.

Љубазношћу г. Милорада Пелагића, који ми је лично показао музеј, видео сам много веома интересантних ствари. Сам музеј је дугогодишњи систематски рад надзорника г. Пелагића.

При улазу у сам музеј налази се један камени стуб, висок око 2 метра, на коме су урезана слова: „Анно 1773". То је срамни стуб из средине 18 века, који је стајао на месту где се данас налази жупаниска зграда, а за који су везиване развратне и неверне жене, да би их пред светом жигосали и казнили. Још стоје трговни гвоздени алки за које су ове жене биле везиване и разапињане. Одмах у истој соби падају у очи и весала на којима је обешен последњи злогласни разбојник из ове околине, Жарко Бранков, звани „Лоја", 1928 године.

Свакако да је најинтересантнија онај део музеја који је уско везан за Сомбор и за његову даљу и ближу прошлост. Ту су фигуре ага Мадам Тисо, моделан мокрих пољских чувара из 19 века — прототипа Мите Крајишника — који су, наоружани батином, с рогом преко рамена, опанцима и шубаром, са фењером у руци, ходали мрачним и блатњавим сокацима и шоровима бачких градова и села вичући у 9 сати: „треба ви спавати", у 10 „вазу гасите", у 11: „керове пушташте". Данас би се и најмањи лаик овоме смејао. Лопови су на овај начин знали где се налази чувар, те би несметано могли да врше пљачке и крађе. Међутим ни ови чувари нису били поштени увек, па отуда им и име „крадији". Велика је интересантан и карактеристичан модел претече данашњег полицајца — „латова". Ови латови су били први органи јавне безбедности које је плаћао и одлагао град. Сомбор је у своје време имао 6 латова. Ови латови гонили су, на челу са тадашњим комесаром Јосом Коњовићем, чувеног харамбашу Максима, највећег војвођанског разбојника деветнаестог века. Харамбаша Максим увек је успевао да овим потерама затури траг и да побегне. Најзад је ухваћен, али не од полиције, већ од регуларне војске која је опколила читав срез сомборски после убиства једног капетана. Ухваћен је у селу Парабуђу, 50 километара од Сомбора.

По зидовима виси сваковрсно оружје из разних времена: јаничарске хременьаче, сурлек и босанске пушке и пиштоље. Нарочито је интересантна и богата збирка оружја из турског доба.

Витрина са лажним новцем што су га правили фалсификатори из Сомбора веома је лепа и интересантна. Ту су и 10-динарске које су ови фалсификатори веома вешто правили. Било их је 8 мушкараца и једна жена. Полиција их је најзад похватала.

Ту је и „корпус деликти" Вранитшека Покорног — хлороформ. Фрањитшек Покорни је хлороформом успављивао своје жртве, нарочито децу, да би над њима извршио гнусна недела. Овај лажни месар маницак био је страх и препаст за родитеље. Најзад је Покорни дошао, и то у градском купатилу, неколико минута пре но што је извршио своје недело над једним дететом.

Слике израђене мастним бојама радови сомборских сликара Кушета, Јакобчића, Брајера,

Сомборски „латов", при полицајац у Сомбору, наоружан са „тољагом"

Чавошћа и Тушић — приказују изврше крађа, најоригиналније преваре и неке злочине у Сомбору. Аматерске злочинаца веома су интересантне, јер као што је познато, код дилетаната сујеверје игра велику улогу. Ту видимо кесице са белим луком и соли, да их не ухвате кад имају ову кесицу крај себе. Ту су и даље ваге за мерење „чаробне" кецеље код Цигана, уџице, пецаљке са три крака које, привезане за конопац, лопов баца у цеп жртве из удаљености од неколико метара и извлачи плен без великог ризика.

Збирка ужади и конопаца претставља посебну интересантност сомборског криминалног музеја. Ови конопци су сви узети од самоубица. Приказане су такође оригиналне фотографије убијања и убистава. На слици похаре у стану архимандрита Илкића види се везана служавка за столицу, а мало даље обијена каса. Ту је похара извршио злогласни разбојник Лајош Варга, некадањи слуга архимандрита Илкића. Приказане су такође језовите слике злочина: мајка која је бацила у канал своје десетомесечно дете, да би се могла поново удати; двоструки убица Шнеај који је убио своју жену и кћерку; секира Мартина Поца, којом је убио оца и мајку, велики револвер разбојника Мирка Бабића, којим је убио два стражара при бекству из затвора. Од историске вредности је нарочито штап претседника мађарске владе Тисе, којим се 1911 године у Сегедину, приликом једне демонстрације, бранио од нападача.

Отварање криминалног музеја за ширу јавност очекује се ускоро.

Миливој Стричевић

Скупштина среског одбора Црвеног крста у Ћуприји

Ћуприја, 26 март

У Ћуприји је одржана скупштина Среског одбора Друштва Црвеног крста. Пошто су прихваћени извештаји о раду друштва у прошлој години, приступило се избору нове управе. Изабрани су г. г. др. Владан Лазаревић, за претседника, г-ђа Даница Ђурашковић, за потпретседника, др. Митар Шарановић, за секретара, Јосип Усмијани за благајника. У управном одбору су г. г. Милован Ристић, трговац, Никола Нинић, трговац, др. Милош Шарић, срески лекар, др. Јован Тодоровић, уредски лекар, Мићивоје В. Милетић, трговац, г-ђа Анета Бунић, г-ца Олга Глишићева, г. Милутин Јовановић-Темнићанин трг. Света Петковић, управник поште.

Н. Н.

Оснивање Удружења воћара у Осјеку

Осјек, 26 март

Воћари из Осјека одржали су састанак, на коме су претресали питање оснивања једне нове организације, чији ће задатак бити у томе да ради на унапређивању воћарства у Осјеку и околини. Досада у Осјеку постоји Друштво виноградара и воћара под управом г. Јована Вуковића, али су неки воћари били мишљења да би било боље ако би имали одвојено Воћарско удружење, јер би се његов рад кретао само у правцу унапређивања воћарства. У трочасовној дискусији воћари су претресли сва питања која су у вези са оснивањем посебног Удружења воћара, па је на крају донет закључак да се у најскорије време сазове оснивачка скупштина.

Д. Ј.

У Бабином Мосту, на Косову, реновира се задужбина Царице Мнлице

Бабин Мост, 26 март

У селу Бабином Мосту, на Косову Пољу, постоји мала црква, коју је подигла Царица Милица на гробовима Косовских витезова. У доба ропства ова мала капелица била је једна од најзначајнијих националних светиња око које су се скупљали поробљени Косовци и присезали Свевишњем заклетвама да ће ослободити дом од тиранства.

Косовци су ову цркву доградили 1927 године, тако да сада стара капела служи као олтар. Од пре неколико година свештеник Бабиномошке парохије г. Радивоје Пимић ради свим средствима да ову цркву реновира. Његовом иницијативом, народ са Косова подигао је делу звонару и направио коструницу. Костурница је осве-ћена прошле године, 28 августа, и том приликом извршен је свечан пренос костију наших ратника поубијаних у близини цркве 1915 године. Иза ове костурнице, с леве стране олтара, постављена је плоча посвећена незнаним јунацима, са натписом:

„Овде, код олтара Покрова Св. Богородице, где су по Косовском боју сахрањени велики и мали, знани и незнани ратници видовдански, почивају и кости незнаних српских јунака поубијаних од непријатеља 1915 год. за спас Отаџбине. Омладино, имај на уму да на костима наших предака почивају темељи Велике Југославије".

Помоћ за ову костурницу указао је и генерал г. Милутин Миленковић, командант Косовске дивизијске области.

Прошле године код цркве је подигнут и веома леп парохијски дом, али услед материјалних немогућности радови на њему још нису довршени.

Свештеник г. Пимић ових дана је боравио у Београду и том приликом посетио министра грађевина и министра пољопривреде. Министар пољопривреде доделио је цркви помоћ од 20.000 динара, а и г. Вуловић је обећао да ће учинити колико се буде могло да се ова црква реновира. Како је ово једина црква од Приштине до Вучитрна, то се у њој, поред стараца-седелаца, моле Богу и сви насељеници Косова.

Сељаци са Косова обећали су да ће дати бесплатну радну снагу да се црква реновира и парохијски дом догради.

П. Г.

Двадесетогодишњица Набављачке задруге државних службеника у Бањој Луци

Бања Лука, 26 март

Набављачка задруга државних службеника у Бањој Луци прославила је двадесетогодишњицу од свога оснивања. Овај јубилеј прослављен је на двадесетогодишњој скупштини задруге на којој је управни одбор Задруге оживео успомене на прве почетке рада и стварања задружне имовине која данас претставља вредност од преко четири милиона динара.

Задруга је основана 24 марта 1921 године. Основало је свега неколико свесних задружних радника. Задруга данас има 1600 чланова. Прошле године у продавницама у Бањој Луци и руднику Мласторе направљен је промет у продаји робе за готово и на кредит укупно око осам милиона динара. Постигнут је чист вишак од 470.298 динара.

На скупштини је закључено да се отвори још једна задруж на продавница у Бањој Луци да би се на тај начин олакшао рад.

На крају је изабрана нова управа. За претседника је поново изабран г. др. Вранко Вуковић, државни тужилац из Бање Луке, а за потпретседника г. Етхем Бекић, професор.

М.

ЕПИЛОГ СЕОСКОГ КРВОПРОЛИЋА

Осјек, 26 март

У једној сеоској кавани у малом славонском месту Црноготима дошло је 1 јануара ове године до крвавог разрачунавања, у коме је платио главом младић Степан Билешић из истог места. Сада је овај крвави злочин добио епилог пред славонско-пожешким Окружним судом. Као што је већ јављено, критичне ноћи у поменутој кавани било је живо и весело, јер су сељаци дочекивали Нову годину. Међу осталим, ту су се нашли и Степан Билешић и Винко Пргић. Они се још од раније нису добро гледали, јер су имали неки непречишћени рачуни. Приликом нове гранке између њих је опет дошло до чаркања, па и туче. Да неби дошло до крвопролића остали младићи су их развадили, а Пргића одвели кући. Сазнавши за ово тост његов Матија Докузовић, иначе имућан земљорадник, отишао је у сеоску кавану и без дугог објашњавања са два замаха преклао несрећног Билешића који је остао на месту мртав. Ово се одиграло муњевитом брзином и сваки покушај за спречавање крвопролића био је узалудан. Убица Докузовић признао је пред судом дело. Бранио се изазваношћу, јер је био убеђен што су му отерали зета са забаве.

Суд је затим прогласио пресуду. Докузовић је кажњен са 4 године робије, да у истом времену изгуби часна права, и да плати све трошкове кривичног поступка.

Д. Ј.

ЗБОГ ШАМАРА УБИО СВОГА СУСЕДА

Бања Лука, 26 март

У дући сељака Мурата Карамехића, у селу которском, код Добоја, дошло је до крвопролића за време комшијања кукуруза.

На село је дошло много девојака и младића. Између осталих били су ту и младићи Ћамил Кремић и Раниз Хоџић. Када је расположење било највеће, Ћамил је бацио један клип кукуруза на Рамиза Хоџића. Хоџић га је за то прекорео и замолио га да то убудуће не чини. Овај прекор увредио је Кремића, јер су га чуле и девојке па је Хоџићу опалио шамар. Хоџић је тада у љутини извадио нож и Кремићу задао смртоносан ударац.

Убица је ухапшен, а Кремић сахрањен.

М.

КАСИНА и ВРАЧАР

У 3, 5, 7.10 и 9.30 — ОД ДАНАС (СРЕДА) — У 2, 4 и 6

Велика руска премијера фантастичног садржаја оригиналног хумора и узбудљивог заплета

у којој први пут глуме живи људи заједно са луткама

Ремек дело о Пинокију, дрвеном лутку који је добио душу и срце, израђено по сценарији А. Толстоја. У главним улогама

А. ШЧАГИН, О. ШАГАНОВА-ОБРАСКОВА
С. МАРТИНСОН, Г. УВАРОВ

ФРАН-ЈУГ ФИЛМ

Забавницео

Тајне јужноамеричке џунгле

И ДАНАС ЈОШ ПОСТОЈЕ МНОГИ КУТЕВИ ЗЕМЉИНЕ КУГЛЕ ГДЕ НИЈЕ КРОЧИЛА ЉУДСКА НОГА.

Њујорк, марта

Познати амерички географски стручњак и научник светског гласа др. Ремонд А. Валтон креиуо је пре извесног времена, да проучи прилике у јужноамеричкој републици Парагвају и да испита огромне тамошње прашуме у које досад није крочила људска нога. Са тог свог великог пута др. Валтор је недавно писао једном пријатељу и Њујорку и опширно му описао своје интересантне доживљаје и навео утиске о парагвајској џунгли коју још и данас истражују.

То писмо најбоље доказује како су мистериозни и пуни страхота неки крајеви Јужне Америке која ни до данас није потпуно испитана, премда је протекло више од 450 година од њеног открића.

Амерички научник почео је да обилази парагвајску џунглу у пратњи неколицине снажних Црнаца који се већ одавно налазе у његовој служби. Да чујемо шта прича др. Валтон о својим узбудљивим и запањљивим доживљајима у непрегледним и непроходним прашумама Парагваја.

Ја и моји верни Црнци свако ноћи морамо у овој огромној пустињи, ненастањеној и страшној по свом изгледу, да поспаимо околину свога пребивалишта високим слојем пепела, како бисмо се бар за време спавања заштитили од уједа опасних и отровних мрави. На све стране око нас миле милиони тих мрави, а над нашим главама су разапете мреже отровних прашумских паукова. Мреже тих паукова су толико јаке, густе и велике, да могу ухватити и веће птице. Дању лете око нас дивни лептирови, чија се крила преливају у свима дугиним бојама. Тако велике и лепе лептирове никада досада нисам видео.

Међутим, и ти лептирови могу поникад да постану опасни. Неки од њих дрско нападну на човека и животиње и својим жалцима пуним отровом наносе смртоносну повреду својој жртви. Маколико сам пазио, већ првог дана боравка у прашуми цело ми је тело било ишарано уједима многобројних инсеката. Ти уједи изазивају страшне, неподношљиве болове. А што сам још жив, могу захвалити само својој одличној сортираној домаћој апотеци.

Поред тих великих опасности, највећу бригу нам задаје набавка намирница. Кад смо кренули на пут, мислили смо да око исхране неће бити никаквих тешкоћа, пошто је овај крај веома плодан, обилује у воћу и разним плодовима, а и дивљачи има у довољној количини.

Али горко смо се разочарали, кад смо првипут пошли у борбу на плодове и воће. Показало се да су плодови и воће недостижни, а лов на дивљач веома тежак и опасан. Дешавало се чешће да смо формално гладовали и били приморани да једемо неке крупне, месната црве, који, усталом, нису били рђави.

Кад смо имали мало више среће, могли смо у Парагвају (реци која протиче кроз средину џунгле) уловити и понеког алигатора. Његово месо је одлично и веома укусно па брзо засићује човека. Али и тако печење било је прилично ретко за нас, осамљене становнике прашуме.

Ових дана се спремамо на пут, хоћемо да продремо још дубље у прашуму. Пут је опасан. Ко зна шта нас очекује у унутрашњости тајанственог џунгле. Али много и много и амирница ни овога пута нећемо моћи да понесемо собом. Моји Црнци ће носити света једну малу врећу пиринча и двадесет килограма брашна.

Ипак упркос ових мрачних перспектива, чврсто сам убеђен, да ћемо успети да расветлимо многе мистерије ових прашума и тиме учинимо велику услугу науци." **(Ж.)**

Алис Феј и Дон Амес у филму

Шта је за савремену жену најтеже?

Репортер великог њујоршког дневника „Њујорк Хералд" посетио је недавно велики број жена, па међу њима и многе угледне претседнице женских друштава, књижевнице, новинарке, глумице, дактилографкиње и обичне радинице. Он им је поставио питање: „Шта је за данашњу жену најтеже?" Од већине жена добио је необичне, фрапантне одговоре. Резимирајући њихове одговоре, репортер је стекао ову слику о томе шта данашња жена сматра као најтеже у своме животу.

Данас је за сваку жену, без обзира на имовински и друштвени положај, најтеже: остати, одржати се у браку! Није тешка ни удаја, није тешко ни остати неудата, није чак тешко ни бити удовица, ништа данас није толико тешко за жену као остати у браку!

То значи: тешко је сачувати миран, срећан и дуготрајан брак. У великој су заблуди они који мисле да жена жели брак по сваку цену. Кад би девојкама когод могао рећи какав ће бити њихов будући брак и муж, вероватно се многе од њих не би ни удавале. Жена свим срцем и свом душом тежи да се срећа у браку трајно очува.

Данас свака савремена и озбиљна девојка зна да удајом није постигнут крајњи циљ у браку. Баш напротив: посао тек у браку има да почне. И тако је данашња млада жена дошла до прилично рано стеченог искуства: да је много теже остати у браку него наћи младожењу.

Мушкарци веома брзо и лако умеју да забораве на своја обећања, и баш стога савремена жена мора бити до крајности реална и стрпљива, одлучна и попустљива, борбена и хладнокрвна у сто време, ако истински жели да сачува свој брак. **(Ч.)**

МАЛО ПОУКЕ ИЗ БОНТОНА

ЗАШТО СЕ ЉУДИ УСТРУЧАВАЈУ ОД ПОЗДРАВЉАЊА?

Париз, марта

Познати француски књижевник Андре Мороа, популаран због својих духовитих студија и козерија о савременом животу, пише у великом илустрованом часопису „Мариан" о овој интересантној и данас веома актуелној теми.

„Људи, скоро сви без изузетка, ревносно и упорно избегавају три ствари: планинске дугова, посећивање зубног лекара и — поздрављање. Признајте и ви, господо, искрено да се приликом сусрета на улици са најпристојнијим пријатељицом или рођаком устручавате и плашите да дате израза своме поштовању учтивим поздрављањем. Мушкарци су у том погледу још много бојажљивији. Жене често чека да јој се неко јави први, а тада је већ лакше одговорити поздравом. Али мушкарац треба да буде веома обазрив и деликатан у том погледу, ако жели коректно да испуни све своје друштвене обавезе.

Зашто се људи, уствари, плаше и устручавају од поздрављања? Разумем да се плаше да посете зубног лекара или да плате неки дуг. Али зар је поздрављање тако тешка ствар? Богме, па није баш ни толико лака. Сви ми пре поздрављања осећамо да би тај наш друштвени гест могао испасти мож да комично, можда увредљиво, јер сваким човеком који некога поздравља мора овладати слутња да нам се поздрав неће вратити!

Многи ће рећи да је сва та бојазан детињаста и потпуно нелогична, неоправдана. Није баш тако. Човек је по себи сујетан и цени себе у свакој прилици. За њега је, дакле, прави шамар ако му неко на улици или у јавном локалу не врати поздрав. Исто тако веома је непријатно ако се при поздрављању забунимо, испустимо шешир, или се баш у том тренутку оклизнемо и томе слично. Човеку заиста ништа није теже него да пред другима буде комичан и да да другима повода за смех.

Код војске је ствар са поздрављањем много лакша. Тамо постоје одређени прописи, који се морају најстроже одржавати. Регрут се једно време истрајно вежба у поздрављању и после је за цео свој живот ишколован. Ту стварно не постоји никаква опасност да човек буде комичан или да увреди онога кога поздравља. Код војника у погледу поздрављања постоји само опасност од казне због непрописног поздрављања.

Људи много греше кад мисле да се поздрављање састоји само у скидању шешира и изговарању учтивих фраза. Данас се од добро васпитаног и учтивог човека много више тражи. Ако човек и не мисли да застане и разговара са својим познаником после скидања шешира и изговарања учтивих фраза, треба познанику упутити бар неколико кратких љубазних речи из куртоазије. При томе треба обратити пажњу да човек не каже неку бесмисленцу и глупост, која ће га учинити комичним и неучтивим.

Лепа и пријатна реч много чини. У погледу поздрављања жене треба, као усталом и у свима другим питањима бонтона, да предњаче и да мушкарци покажу шта се при поздрављању од сваког изискује. Жена после мушкарчевог поздрава, ако су се срели на улици или на неком другом јавном месту, не треба да буде строго званична и намрштена. Сваки поздрав треба примати са осмехом, грациозно, љупко, као доказ да је тај сусрет пријатан.

Није у духу бонтона да дама сувише често застаје са познатим мушкарцима на улици. Исто тако није препоручљиво понашање оних мушкараца који сваку своју познаницу заустављају на улици, а затим је без питања почну да прате. То је веома нетактично, јер мушкарац не зна куда та жена у том тренутку иде. Можда има неки важан и хитан посао да сврши или је заказала састанак са неким другим мушкарцем.

Интересантно је шта бонтон прописује за случај ако се два мушкарца истих година и сличног положаја сусретну на улици или у јавном локалу. Тада обојица, обично, постављају се бисово питање:

— Да ли да га ја прво поздравим или пак да чекам да он то учини?

Обично обојица чекају на поздрав онога другога и тако веома често долази до комичних ситуација, које јасно одају неваспитање и велику нетактичност оба мушкарца.

Можда ће ми неки од читалаца пребацити да овде говорим о безначајним ситницама. Нису то ситнице. Опхођење и фиоина у друштвеном додиру чине живот лепшим и пријатним. Нико не може порећи да му је веома пријатно кад га неко лепо и учтиво поздрави и још му упути и неколико пријатних и љубазних речи. Оно што очекујемо од других, не треба другима да ускраћујемо. Живот је и иначе сувише груб и тежак, па је и те како важно да се лепим понашањем учини сношљивијим и лакшим." **(Б.)**

— Како је човек мали и неугледан пред великом природом!

— Будите мирни! Неће ништа да боли! Ваше речи су сваково излишне, ја сам, како знате, зубни лекар.

У Паризу је извршен гангстерски напад у америчком стилу

У срцу француске престонице извршен је ових дана једам дрзак и у француским полицискима аналима непознат разбојнички напад, који по свему потсећа на злочиначке испаде америчких гангстера. Чланови ове смеле и препредене разбојничке дружине сазнали су на неки начин да ће три служитеља велике париске банке Креди Лионе пренети из једне фабрике седам милиона франака у банкиотама.

Управа банке је и овога пута предузела све мере предострожности да предупреди евентуалан разбојнички напад на банчине службенике, али је ипак учинила велику грешку отступајући од досадање праксе да се веће суме транспорту ју у банку аутомобилом.

Служитељи банке Креди Лионе примили су исправно сав новац од фабричке управе и заједно кренули кроз париске улице према својој банци. И кад су се налазили само на неколико корачаји од улаза у банку, пред њима се створила шесторица револверима наоружаних бандита и захтевали од њих да им предаду сав новац.

Ниједан од служитеља није изгубио присуство духа и они су сви почели бесомучно да беже улицом ка банци. Али ни бандити нису остали докони, већ су осули читав пљусак револверских метака на носиоце милиона. Један од служитеља је пао мртав насред улице, док је други тешко повређен. Само трећем служитељу је пошло за руком да утрчи кроз капију у банку, али је један од разбојника ипак био толико хитар, да га је под самом капијом стигао и у последњем тренутку му отео ташну са новцем.

После извршеног крвопролића разбојници су се за трен ока створили крај свог аутомобила, који их је чекао на углу улице и са седам милиона франака ишчезли без трага. Упркос свестране и енергичне истраге париске полиције, овим дрским и крволочним бандитима све до сада није се могло ући у траг. **(П. С.)**

У ВЕНЕЦУЕЛИ ЗАВЕДЕН ПОРЕЗ НА ОНДУЛАЦИЈУ

Министар финансија у јужноамеричкој републици Венецуели завео је пре извесног време на нову врсту пореза, од кога ће страдати само жене. Убудуће ће свака дама из Венецуеле, која воли да има модерну и добро неговану фризуру по прописима најновије моде, морати да плаћа известан проценат за ондулацију. За обичну ондулацију је такса мања, а за трајну већа. **(К.)**

Наивна служавка

РАЗБОЈНИЦИ У ШАНГАЈУ БОМБАМА ИЗВРШИЛИ НАПАД НА БАНКУ

Према писању кинеских листова, ових дана је у центру Шангаја извршен дрзак и нечувен разбојнички напад на банку Централ Резерв Банк, чија се зграда налази у непосредној близини резиденције нанкишке владе, у међународном предграђу ове велике кинеске вароши. Три кинеска бандита у пали су у ланчину благајну наоружани револверима и бомбама. Један од чувара покушао је у ходнику да их спречи у послу, али су га они са неколико револверских метака убили.

Кад су разбојници продрли у благајну, један је од њих бацио бомбу на групу чиновника. Бомба је са громовитим треском експлодирала и убила двојицу чиновника, а тројицу тешко ранила. Бандитима ипак није пошло за руком да дођу до жељеног плена, пошто је у међувремену, чуши револверску пуцњаву и експлозију бомбе, из суседне владине зграде дојурила чета војника и натерала разбојнике на бекство.

У Шангају је овај случај изазвао огромно узбуђење. Претпоставља се да је овај атентат имао политичку позадину. **(С.)**

СЛЕПИ ЉУДИ У СЛУЖБИ КОЗМЕТИКЕ

У Паризу је недавно за слепе људе пронађена нова врста запослења, које се веома брзо показало као веома рентабилно, практично и лако изводљиво. У удружењу за слепе које носи име по славном француском лекару Валантену Ају, приређују се течајеви на којима слепе жене и мушкарци добијају стручне поуке о медицинској и козметичкој масажи. Слепи учесници овога течаја показали су се веома вешти у овом послу, пошто располажу одличним чулом пипања. Удружење се брижљиво стара да свршени питомци овог течаја добију запослење као добро награђени масери у болницама, санаторијумима и козметичким салонима. **(В.)**

МОЖЕ И У МАНТИЛУ

Генерални директор банке дошао је сликару да га портретише. Сликар је учтиво упитао банкара:

— Хоћете ли, господине директоре, да вас сликам у фраку?

— Којешта! Немојте правити никакве церемоније! Можете ме сликати и у том вашем замрљаном мантилу... **(Р.)**

115 ЖРТАВА АУСОМОБИЛСКИХ НЕСРЕЋА ДНЕВНО У АМЕРИЦИ

Према најновијим саопштењима Националног одбора за безбедност у Вашингтону, у току 1940 је у целој Унији услед аутомобилских несреће погинуло укупно 42.374 лица. То значи, према људским жртвама, аутомобилских несреће из 1939 повећање за 650. У исто време ова цифра значи да у Сједињеним Америчким Државама свакодневно страда више од 115 лица приликом аутомобилских несреће, а многи од њих губе и своје животе због луде и сувише брзе вожње. Број деце пешака која су гинула услед аутомобилских несреће знатно се повећао 1940. **(Ф.)**

Наше правосуђе

У „Архиву", часопису за правне и друштвене науке, у свесци за јануар, објављен је под горњим насловом чланак г. др. Радоја Вукчевића, београдског адвоката. У томе чланку писац указује на извесне појаве у нашем правосуђу, услед којих оно не испуњава своје високе задатке. Из садржине поменутог написа произлази да у нашим судовима, а поглавито на територији Београдског апелационог суда, влада велики застој и неекспедитивност у свима пословима, а нарочито код оставинских и старатељских послова, и да је ово последица нерада и неодговорности извесних судија који се закаљују за установу судијске независности и непокретности, због чега је потребно за извесно време уклонити судијску сталност и путем комисија састављених од судија виших судова извршити ревизију наименовања свих судија у циљу стварања бољег судијског кадра, а самим тим и услова за рад и експедитивност у судским пословима. Поред ове мере, а у циљу побољшања рада у судовима, писац предлаже, да се судијама да изузетан положај нарочит опитет чиновничког закона и да се због важности и деликатности њихове функције у општем интересу побољша њихов материјални и социјални положај.

Мишљење др. Вукчевића да је застој и неекспедитивност у судским пословима последица нерада и неодговорности судија није основано, јер су ту у питању многи други узроци који чине да рад у судовима није на оној висини на којој би требало да буде. Г. др. Вукчевић нарочито истиче да је врло велики застој у оставинским и старатељским стварима, а ово се углавном односи на рад срескох судова, у чију надлежност спадају старатељске и оставинске ствари.

Несумњиво је да је једна од најважнијих и најделикатнијих дужности старатељског суда на првом месту заштита малолетних лица и њихових интереса, а затим рад по оставинским стварима, који се састоји у расправи заоставштина и наплати наследне таксе, због чега је држави нарочито стало да се овај посао брзо и правилно обавља. Међутим мора се признати да рад и експедитивност у овим пословима нису на великој висини, а ово због тога што је скоро код сваког среског суда број ових предмета врло велики, а број судија и судског особља у сразмери са обимношћу послова мали, те се и поред најбоље воље и уложеног труда не постиже онај резултат који се очекује. Али и тамо где број предмета није велики и где је судија и судског особља у релативном довољном броју, видимо да и тамо рад по старатељским предметима не иде како треба. Ако се упустимо у испитивање, откуда то долази, онда ћемо доћи до закључка да се за успешан рад у старатељским стварима, поред нормалног броја предмета и довољног броја судског особља, захтева још један врло важан услов, који већина старатељских судија нема, а то је: **искуство судије у старатељским стварима**, које се састоји у познавању, личних, месних, породичних и других прилика странака, а које је врло важан услов за успешан и правилан рад у старатељским пословима. Стављајући у дужност старатељском суду посао око заштите малолетних лица, законодавац је имао у виду сву деликатност и озбиљност тога посла, преоптерећеност судова и неискуство судија, па се постарао да преношењем ових послова у надлежност нарочитим установама олакша судовима рад с једне стране, а с друге стране, да створи повољне услове за успешан и правилан рад у овим важним и деликатним правим стварма.

Тако је законодавац у Закону о судском ванпарничном поступку донео прописе (§§ 202-207 В. п.) о установи **старатељског повереништва**, у циљу да се послови старатељства пренесу у надлежност ове установе и на тај начин олакша суду тежак и озбиљан рад у овим стварима.

По наређењима Закона о судском ванпарничном поступку старатељска повереништва треба да се оснују за сваку општину појединачно или за више општина заједно и састоје се из старешине среског суда или његовог заменика као претседника, правног известиоца, који мора бити оспособљен за вршење судијске службе, и потребног броја приседника — грађана као чланова повереништва, који своје одлуке у старатељским стварима доносе већином гласова, а против којих је допуштен правни лек рекурса исто онако као и против одлука среских судова као старатељских. Међутим, бојим се наређења о старатељским повереништвима законодавац је оставио да донесе Министар правде, али до сада још нису прописана правила за њихов рад, те старатељска повереништва још нигде нису основана на територији Београдског апелационог суда.

Доношењем прописе о старатељским повереништвима, законодавац је имао у виду велику корист коју ова установа доноси у отправљању старатељских послова, а за ово су му послужиле као пример установе исте врсте на територијама Апелационих судова у Новом Саду и Загребу, које су у старатељским стварима постигле успешне резултате.

Према томе, у циљу растерећења судова, потребно је што пре прописати правила о раду старатељских повереништава и настојати да се она оснују и отпочну рад, јер би се на тај начин застој у старатељским пословима отклонио, а судовима би се омогућило рад по другим многобројним судским пословима који су врло великим бројем закона додељени у њихову надлежност, а потпуна заштита личних и имовинских интереса малолетних лица дошла би до видњег израза.

Поред старатељских послова, рад на оставинским стварима тако исто је један важан део судског пословања. Експедитивност у погледу ових послова није на оној висини на којој би требало да буде код судова на територији Београдског апелационог суда. Разлоге за овај застој у пословима треба тражити нарочито у преоптерећености судова оставинским предметима, (јер, према прописима ванпарничног поступка, суд по званичној дужности расправља све заоставштине умрлих, без обзира да ли су наследници малолетна или пунолетна лица), у малом броју судија и судског особља, у неекспедитивности других, а нарочито општинских власти, које су позване да сарађују у оставинском поступку, и у природи самих оставинских ствари која спречава брзо и неодложно решење.

Број неокончаних оставинских предмета код срескох судова на територији Београдског апелационог суда редовно се рачуна на хиљаде и обично је тај посао додељен у рад судији који поред тога има да ради и по предметима друге врсте, јер је обим судских послова још увек толико велики, да сваки судија мора истовремено да ради на више различитих предмета. Према таквом стању ствари, он не може да сву своју пажњу и труд усредсреди искључиво на једну врсту послова, рецимо на оставинске ствари, кад и други послови тако исто чекају на хитно решење.

Нарочито треба истаћи, да правилан рад и експедитивност у оставинским стварима ометају општинске власти, које ни после више тражења од стране суда, па чак ни после кажњавања општинских органа, неће да поступају из личних, породичних, политичких или других разлога, тако да треба да прође година и више дана док општинска власт за умрлог састави сртовницу и списак имања, у случајевима где је пописе заоставштине по закону обавезан, те је на тај начин дат рад по оставинским стварима укочен, и то не кривицом оставинског суда, већ поменутих власти. Али и кад су подаци сртовнице тачни, ни онда, у много случајева, суд није у могућности да узме наследнике изјаве од лица позваних на наслеђе, јер су она у међувремену променила своје место борављења не обавештавајући о томе оставински суд, (није ни стало да се заоставштина брзо расправи да не би платили наследну таксу), а некима је место борављења непознато, те се рад на заоставштини не може да окончава и поред свих од стране оставинског суда у том циљу предузетих мера.

Према томе застој у раду на оставинским предметима није последица судијског нерада и установе судијске сталности и непокретности, већ наведених узрока, који отежавају брзо расправљање заоставштине и поред савесног и марљивог рада оставинског суда, те је ради тога потребно што пре проширити установу јавних бележника и на територију Београдског апелационог суда и на тај начин побољшати услове за брзу ликвидацију оставинских предмета, а среске судове растеретити једног дела послова који су им додељени у надлежност.

Неоспорно је да има случајева где је застој у судском пословању, поред осталог, и последица нерада и немарљивости судија, али су ови случајеви врло ретки и само ради њих не постоји потреба да укидањем судијске сталности, над надзорној судској власти стоје на расположењу законске мере да се такви случајеви уопште не дешавају.

За правилан рад правосуђа и за правилно решење у правним стварима неопходно је потребно учинити судију **независним**, — јер зависан судија не може бити правичан судија, — и побољшати му услове за његов тежак и напоран рад, а то се може постићи само установом судијске сталности и непокретности, као и побољшањем његовог материјалног и социјалног положаја, па ће онда и правосуђе испуњавати своје задатке онако како то изискују највиши интереси друштва и државе.

Милорад Д. Илић,
судија Среског суда у Јагодини.

ЗАНОСНЕ ПЕСМЕ
најбољег лирског тенора света
ПРАСКАВИ ХУМОР
ЛЕПЕ ЖЕНЕ
ДИВНА ПРИРОДА
КОЈА НАВОДИ НА ГРЕХ
НАЈОДАБРАНИЈЕ МЕЛОДИЈЕ
ВЕРДИ-а и ПУЧИНИ-а
у великој музичкој ПРЕМИЈЕРИ

ПРОЛЕТЊА ПЕСМА
ЂУЗЕПЕ ЛУГО
ЛАУРА НУЧИ — РУЂИ ДАЛМА

СУТРА,
(ЧЕТВРТАК)
У
БИОСКОПУ
ЛУКСОР
ПРЕМИЈЕРА

Забавне и духовите друштвене комедије са необичним компликацијама и преокретима

АВАЛА ФИЛМ

ЖЕНА У ОПАСНОСТИ

у гл. ул.
МАРИ ГЛОРИ
и
АНТОНИО ЧЕНТА

Певачица убила љубавника, па затим себе

Сплит, 25 марта

Љубав певачице Илонке Том ба са клавиристом Ђуром Нађом крваво се завршила. У једном тренутку љубоморе Илонка је убила Ђуру, ударивши га ножем у прса, а после тога забола себи нож у прса. На путу за болницу и Илонка и њен љубавник умрли су од задобивених повреда.

Илонка Томба већ дуже време одржавала је интимне односе са клавиристом Нађом. Они су се састајали, излазили заједно и сви који су их познавали, мислили су да ће се њихова љубав завршити браком. Све је текло у најбољем реду све док се у њихову љубав није умешала једна друга жена, Инка Латиновић, Бугарка која је пре надавног времена дошла из Београда у Сплит.

Ђури се допала млада Бугарка која је имала, уосталом, много успеха. Приближно још се и све више избегавао друштво Илонкино. Њој је то тешко падало. Волела је Ђуру и није хтела да дозволи да јој га други преотме. Молила га је неколико пута да јој се врати, али Нађом је све одговарало. Говорио је да му се лепа Бугарка допада и да ће се вратити једног дана кад му се не буде свиђала. Илонка није могла да чека.

Прексиноћ она је дошла до стана Ђуриног. Позвала га да сиђе. Ђура јој је рекао да сачека. Она је чекала још неколико тренутака и опет покушала да га позове. Врата су била затворена. Неко их је држао с друге стране Илонка је запела из све снаге и врата су почела да се отварају. Уједном моменту су се отворила и појавио се Ђура. Без и једне речи Илонка је спремљени нож зарила свом бившем љубавнику у прса. Он се срушио, а Илонка је, усплахирено потрчала низ степенице.

Слика њеног љубавника у дворцу, који је неколико часака пре тога видела, није јој дозвољавала да се смири. Нож, којим је убила Ђуру, на степеништу, зарила је себи у срце и пала на степенице.

Пренесени су у болницу, али су на путу обоје издахнули.

Крагујевачки трговци одлучили да набавку шећера врше непосредно од Продајне централе

Крагујевац, 26 март

Удружење трговаца за град Крагујевац и срезове Крагујевачки и Гружански одржало је редовну скупштину на којој су се претресала важна сталешка питања.

Скупштину је отворио претседник г. Радован Радојковић.

Пошто је скупштина бурно поздравила упућивање поздравних телеграма Њ. В. Краљу и Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику прешло се на читање годишњих извештаја. Најживља дискусија водила се по питању снабдевања трговаца и грађанства шећером. Удружење фабрике шећера из целе државе упутиле су биле један акт Удружењу, при ке му су предложиле да се Удружење да своје чланове шећером снабдева директно од Продајне централе у Београду. Како, пак Удружење није имало ни довољно новаца ни потребних простирија за смештај, то је прекинуто овдашњим гросистима да шећер и даље они набављају од Продајне централе. Несразмерна и неправилна расподела шећера изазвала је велико незадовољство и код препродаваца и код грађана, који су били препуштени на милост и немилост гросиста. Скупштина је ставила у задатак управи да ово питање реши у смислу предлога фабрике шећера, пошто је претходно констатовано да за ову манипулацију Удружењу није потребно ни новаца ни просторија за смештај, јер би трговци плаћали унапред а доспели шећер могао би се раздати у току истог дана из железничких вагона.

М. Ј.

Против тешке столице

шљива и катара пије природна

Franz-Josefova

горка вода, узимана више пута дневно, добро је средство.

Рег. С. бр. 15.485-35.

16503

Откривен закопани сандук с благом

Вишковци, 26 март

У селу Нијемцима копао је своју њиву на месту „Бродањ" Тадија Ђурић, сељак из Нијемаца. С њим је био и један свињар. Копајући нашшао је један ном на неки сандук и онда је отерао свињара, а сам продужио даље да копа и откопао сандук који је, изгледа, био пуни драгоцености.

Тај сандук тражио је пре неког времена један непознати странац тврдећи да га је тамо закопао неки од његових предака. Али није га нашао.

Свињар, који је видео крајчак сандука, отишао је у општину и испричао претседнику за Ђурићево откриће и Ђурић је рекао да је у сандуку било само неколико копчи, за које је после утврђено да су сребрне. Рекао је да сем њих ништа ни је више било. Ипак верује се да је Ђурић, бојећи се да непозна ти странац не сазна за његово откриће и не дође да затражи благо, сакрио остале предмете који иначе имају вредност и као накит.

Ђурићево откриће побудило је најживље интересовање у целом крају.

Несрећан случај или убиство

Осјек, 26 март

После дужег трагања власти су расветлиле загонетан нестанак 76-годишњег земљорадника Ђура Катушића, из села Вишковаца, недалеко од Осјека, који је нестао пре месец дана на мистериозан начин. Сада су тражаоци набасали код села Блашка на непознатог човека. Извршеним увиђајем и обдукцијом власти су установиле да се ради о несталом Катушићу. Није установљен начин како је несрећни странац досео у реку, да ли је скочио у намери да оконча живот, или је погинуо несрећним случајем.

Д. Ј.

Да ли сте размислили како ћете уредити Ваше подруме за случај да их морате користити као склониште?

С П О Р Т

СТАРА ПЕСМА О НЕСПОСОБНОСТИ НАДЛЕЖНИХ

У МРЕЖАМА РАЧУНА

Зашто тежи задатак није препуштен искуснијима?

Пошто ми људи жељени праве и истине не смију замерити ако се још увек сећам да је наша прва чета уопред престонице стварно примала дан згодитих, сматрам за дужност да, ради бољег поступка у будућности, укажем на једну основну погрешку.

Омашка је била кобна; она је надасве узрок ове неуспеха и зато заслужује пажњу.

Играле су, дакле, две наше тако зване одабране дружине: једна овде, друга у главном граду противника.

Према нашем спорazуму, који је, и поред све своје растегљивости, спуштен на хартију, у Београду је требало да међама поделе А-сектаре, док у Букурешту Б-сектаре.

Тај договор би у редовним прилкама био врло јасан и тада не би подносио накнадна, зли с обзиром на чињеницу да у нашем могућству нешто (десетак од сто) није у реду, онај уговор је у великој мери неодређен, јер се у Југославија већ одавно не зна шта је А и шта Б чета.

Ово, да руку на срце метнемо, — Б је, у истини, А, или обрнуто. Кадгод би се надлежни усудили да учоч међународне приредбе одраже приорему већ бу, увек је А извлачило битке и, на опште запрепашћење домаћих јесничара, испадало друго слово правописне азбуке. Б је редовно било јаче и зато се у народу искрено примаље као прво.

Кад је тако, наш зелени сто је слободно могао послати у Будимпешту своје право слово, које је у Мађарској, где се изборе врше исправно и где се зна за „Дорфелдска посла", несумњиво латинско Б, и оставити у Београду рођено другo слово, које је и онако А од главе до пете.

Онако би нам био сит и козе на броју, а тако је требало учинити, јер би на крају кашло жалити да је у Будимпешти на ступила чета прекаљених дечака, у Београду пак дружина непоказаних новајлија.

Нема спора да би се на туђем тау лаково поуздање дечаци истарили и искуснија моћометаши, који су често одлазили преко границе; нема сумње да би се на Топчидерском Брду брже и одушевљеније снашли млађи и сујетни лоптачи, који су више жељни славе него пара.

Према томе, није било никакве сметње да у туђини укрсте ноге пак играчи:

Глазер, Голац, Брозовић, Антолковић, Јазбиншек, Бањић, Меварић, Велфл, Лешник (Кацијан, Петровић), Поп'ачник, Матекало.

Они би сигурно однели победу.

У том случају, Београд би видео следећи састав:

Ловрић (Китанић), Конеза, Јово Матошић, Рафанели (Атанацковић), Јазбец, Ђирић, Беза (Сланк), Јанић, Мурадорн, Фто не Матошић, Николић.

И ова чета, коју сам поїачао са два стара борца, свилала би супарника и не би морала знати ни од милости судије, који је после утакмице вербатно нам'ог ную Бирову и шапнуо му шеретски:

— Нека! Они ним сад требају.

Значи, елем, да би место пора за имали две чисте победе.

Али, на ово се, изгледа, није умело мислити и зато је испало да је родољубиви свет, у свом поимљивом огорчењу, догађај протумачио на своју руку и до њега одавно занимљиві закључак:

Њихов је претерано бело стало до пара, ша су у Београду из вели играче са звучним именима, док су у Будимпешту упутили чету, која је прогнеро бива осуђена на пропаст, јер је очигледно била слабо састављена.

Ћирић

Ако је тако, онда је по среди неопростив грех.

Да су, међутим, у праву мећи љубитељи лоптања који са неповерењем гледају на оне што ведре и облаче, види се по личној околности да у просто

Рафанели

Нису узети у обзир Конотопић и Лехнер, који, после болести, још нису спремни за велике сусрете.

Како се год овоме, нападе за зелени сто ће више бно на висини и да је почињо погрешке за које би — до њихова! — најзад морао да одговара.

Владимир Кустудић

„Земунска трговачка омладина" има одличан подмладак

Одличан преорадрени клуб из Земуна „Земунска трговачка омладина" има веома напредан подмладак. Малишани З.т.о. играју врло често и не губе нпред му битку. Поред извођевних победа они пружају и техничан дотерани фудбал.

Вођ подмлатка г. Смиљанић успео је да прикрпи достојне замене за нпред прког тима.

„Балкан" — „Уском"

У четвртак, 27 овог месеца на игралишту Балкана одиграће пријатељску утакмицу „Балкан" члан прког разреда, и определи другоразредни клуб „Уском". Такмичари ће изнети своје најбоље тимове. Почетак у 16 часова.

Кратне спортске вести

Из Бск-а. — Позивају се сва чланице данске секције да неизостанимо дођу на игралиште у среду, 26 овог месеца, у 16 часова ради тренинга.

Службено саопштење С. к. „Југославије"

Позивају се атлетичари с. к. „Југославије" да неизостанимо дођу ради важног договора за заједнички састанак, који ће се одржати у четвртак у 18.30 часова.

Истовремено се позивају следећи атлетичари: Жигановић Душан, Видаковић Милан и Драгутиновић Милан.

Рафанели

Нису узети у обзир Конотопић и Лехнер, који, после болести, још нису спремни за велике сусрете.

Како се год овоме, нападе за зелени сто ће више бно на висини и да је почињо погрешке за које би — до њихова! — најзад морао да одговара.

Владимир Кустудић

Како се публика осећала за време утакмице Мађарска-Југославија

Нико не може да се унесе у душу сваког посматрача и да из ње исцрпе оно штоно је најпотребније да би знао како се ко осећа и шта мисли, да би имао појма како се цела публика осећала за време утакмице.

Но биће знако или онако, неоспорно је да је било много њих који се њиху најбоље осећали. Један због слабе игре наших фудбалских ветерана, други због нечег другог. Наше због комичних, некад и неких сцена.

*

На првом коракима гледаоци, толико верни фудбалу, навикнути на пакрене цене уланицима, дозволили су тешко разочарање. Тек што би неко сишао на шета диште испред трибина, а већ би са десетак страна чуо једну исту, као парагарски непоправну реченицу: „Удаљите се! Ту се не сме нико задржавати!"

Човек се збуни. Једва је хтеласо да види своје најлаље њу бимае на делу, да их види у борби са мађарским подмлатцима, а одних је нашао на фудбалском терену и чуворе реда који му недају мира.

— Одбк, говорио је сваки другим, имао нам не разводничку траку.

— Заузета су ми места, господине. Све је препуно, одговарате му. Али ништа не помаже.

Један господин, четрдесетих година, платио је шездесет динара за улазницу. Дошао је до трибине и хтео да пронађе своје место. Тамо су му рекли да није његов број на том делу. Онда је отишао мало ниже. Видео сам га после пола сата: још увек је шетао с улазницом у руци и молакао разводника, једног, па другог и трећег. Ништа није помогло! На шеталишту су му говорили: „Одбк!"

Онда је господин хтео да код ће на терен, да седне на оне клупе које су одређене за играче.

— Да нећеш бре, на терен! Да будеш други судија! дочекао га је дежурни члан Врховног савета.

Шта ли је радио после тога тај господин? Вероватно да је напустио утакмицу, иако је сла тио.

*

Ни „будући бели орлови" нису се, после своје утакмице осећали баш најбоље. За њих нигде није било места. Ни на трибинама, ни пред трибинама. Они су „сирочади своје". Забављали су публику деведесет минута. Шта се кога тиче што су могли добити стотину модрица по свим могућа.

После утакмице, можда на банкету, чули су ово нагоре:

— Ви сте диктери. Ви не сметде да се учите да примате паре. Аматери сами и пут плаћају.

А што су ломили ноге пред двадесет хиљада гледалаца, који су платили најмање двадесет динара! Ништа зато.

*

И новинари су имали муке. Ево шта је било са једним колегом. Дошао на телефон. Једини телефон на игралишту. Кад тамо једна господин. Кажу људи да је уредник „Немачки спорта". Он држи слушалицу, сипа речи из шлајфни и не гледа на колеге из Београда. Тамам човек по мисли да ће да прекине, а оно дође дечак и донесе нови лист. Господин чита даље.

*

Било је много ситница, много ствари које нас спасају боле него нпедаи фотографски или рентгенски апарат.

Наш играч је физиран. Дајем играча са јаким и прецизним ударцем. То ради не само клубо ви већ и други савесни капитени на бисмо и ми могли тиме да се послужимо. Јер, мора се признати да ми већ одавно у државном тиму немамо у навали играча, одличног пушача. Мали Пештај нам се указао као играч на кога се може ускоро очекивати. Његов први гол био је, рекло би се дело једног наврсног наваног играча са квалитетним одличног пушача. Па, и за други гол он има велике заслуге. Пештај је пушао са 25 метара врло јако тако да мађарски голман јако је лопта ишла према њему није могао да је задржи већ је испустио. Дотрчао је Смоле} као вихор и убацио у гол и поред ошеталог бека.

Као и увек са одбраном можемо бити потпуно задовољни, једино нашим великим недостаје дуки и чистији одбојни удараи, иначе се постављају савршено што је неуобичајено једам од најважнијих услова.

У тиму подлатака видели смо два савршена бека на које свако на капитен може ускоро рачунати уколико и надаље продуже да раде као досад. Л.

Браћић и Стошковић неће играти у недељу

Предиком утакмице Б тимова Мађарске и Југославије у Будимпешти, повређени су Браћић и Стошковић и то обојица у колено.

Повреда Стошковића је озбиљнија, тако да неће играти бар месец дана, док ће Браћић за десетак дана бити опет способан за игру.

Смањен предрачун буџета Загреба

Загреб, 25 март

Градско веће на своме заседању, које је одржало пре извесног времена, решило је да смањи предрачун буџета у извесним ставкама. Предлог који је упућен Банској власти даје као суму буџета за годину динара 199.221.662.

Сматра се да ће предлог ће одобрењем бити ускоро враћен на извршење већу.

Одређен је распоред утакмица за уже првенство државе

6 април — 15 јуни:

„Југославија" — Бск., Четврти српски — „Конкордија", Грађански — Трећи српски, „Хајдук" — Љубљана.

13 април — 22 јуни

Бск — Трећи српски, Четврти српски — „Југославија", „Љубљана" — Грађански, „Конкордија" — „Хајдук".

27 април — 29 јуни

„Југославија" — Грађански, „Конкордија" — Бск., „Хајдук" — Трећи српски, „Љубљана" — Четврти српски.

11 мај — 6 јули

Бск. — Четврти српски, Трећи српски — „Југославија", Грађански — „Хајдук", „Љубљана" — „Конкордија".

18 мај — 13 јули

Трећи и четврти српски, „Југославија" — „Хајдук", „Конкордија" — Грађански, „Љубљана" — Бск.

22 мај — 20 јули

„Хајдук" — Бск., „Конкордија" — Трећи српски.

25 мај — 27 јули

Трећи српски — „Љубљана", „Југославија" — „Конкордија", „Хајдук" — Четврти српски, Грађански — Бск.

29 мај — 20 јули

Четврти српски — Грађански, „Југославија" — „Љубљана".

Изјава »Слоге«

У нежим дневним листовима у приказу првенствене утакмице „Витеза" — „Слога", приказан је тим с. к. Слоге као скроз не дисциплинован. У вези с тим о воме клубу част је умолити уредништво „Правде" да одбаци следеће:

1). Г. Михаило Цветић, судија ове утакмице (прабитно је био одређен г. А. Томић), за цело време доносно је погрешне одлуке, на које су протестовали не само наши играчи, већ и играчи с. к. „Витеза".

2). Најтеже грешке г. Цветић ба биле су кад је код стања 1:1 досудно за С. к. „Витез" другн гол који уопште није постиг нут и када је код стања 2:2 самом погрешно извео слободан ударац „из руке" у непосредној близини нашег гола, одакле је постигнут и трећи гол за „Витез".

3). Није тешко онда објаснити опнма који нису присутно вали утакмици како су се осе ћали наши играчи после оних голова, па није ни чудо што је тим измеравао да напусти терен. Играчи су се вратили у игру не због тога што су страхо вали од кизне, већ једино из об зира према гледаоцима који су платили улазнице и из пажње према коректном противнику с. к. „Витезу".

4). Није тачно „да су неки играчи „Слоге" видели други гол" и да су зато спречавали своје другове „који нису видели гол" да не ненапуштају терен. Тачно је то да нико осим г. Цветића није видео тај гол, па ни гледаоци ни играчи „Витеза". Тек кад је г. Цветић објаснио да је отсвирао гол (а ста јао је око 40 метара далеко од гола), тек су онда играчи про тивничког клуба скинтили у че му је ствар и заједно с навијачима реклампрали гол. Сви играчи „Слоге" хтели су да напусте терен, а они који су задржавали своје другове, нису их спречавали да то учине, већ су спречавали евентуални напад на судију г. Цветића.

5). С. к. „С.к. „Слоге" је свеје дно да ли је он уистину са С. к. „Витезом" могао добити и ли изгубити, јер смо свесни да као прваци Београда не би да леко дотерали, али нам је много стало до тога да утакмицу из губимо не грешкама судије, не го заслужено. Исто тако за нас је важно да ли је наши играч биги приказан као недисци плиновн или не.

6). О томе како су падали го лови не можемо овде у детаљ но да објашњавамо, пошто би то заузело много простора у ли сту, али на крају тврдимо још једном: да други гол за С. к. „Витез" није постигнут, и да је трећи получен само грешком су дије г. Цветића. Напоменавамо и то, да би неки други тим, на место нашег, учинио можда и нешто горе него што је напустиле терен. Овако пак г. Цветић може бити потпуно задово-

Управа С. к. „Слоге" захваљује у име своје и у име својих играча на објављивању ове изјаве.

Управа С. к. „Слоге"

„Ђурађ Смедеревац" лако савладао Жака

Смедерево, 26 март

На игралишту с. к. „Ђурђа Смедеревца" одигране су две првенствене утакмице. У предигри сукрели су се овдашњи „Млади радник" и Ковински спорт клуб. После прилично једнообразне борбе „Ђурђа Смедеревца", „Млади радник" је неочекивано и убедљиво тукао Ковински спорт клуб са 4:2 (1:1). Оба клуба дала су прилично добру игру. Судио је доста добро г. Мита Марјановић из Смедерева. Глинен сукрет био је између месних ривала „Ђурђа Смедеревца" и Жака. Оба клуба дала су врло живу и фер игру, протекну врло узбудљивим моментима. Напала „Ђурђа Смедеревца" била је знатно одлучна пред противничким голом, тако да је скоро сва шанса искористила и постигла победу од 5:0 (3:0). Међутим, 12 минута пред крај утакмице, на опште изненађење, дошло је до туче. Ристић, играч „Жака", ударио је физичким судију г. Николу Вучинића на Београда, ударајући га песницама, а затим су то исто учинили и још неки играчи „Жака". У истом тренутку функционер „Ђурђа Смедеревца" Коста Петровић пришао је у помоћ судији г. Вучинићу и тада се изродила туча, тако се утакмица није ни завршила. До овог немилог случаја дошло је без икакве потребе и исти је за сваку осуду, пошто је судија г. Вучинић водио игру потпуно објективно и беспрекорно, тако да се његовом одлуком ова утакмица није могло приговарати.

Утакмица за првенство Осјечког подсавеза

Осјек, 26 март

Завршено је групно такмичење осјечких фудбалских клубова за осваја ње првенства Осјека. Последње две утакмице одигране су између „Олимпије" и „Викторије" и „Хајдука" и „Рапида". Прва утакмица завршена је у корист „Олимпије" 2:0 (0:0), а другу је добио „Хајдук" 5:1 1:0). У финалном фудбалском такмичењу узеће учешћа свега четири осјечка фудбалска клуба и то: Грађански, „Хајдук", „Олимпија" и „Електра". Они ће водити борбу за освајање првенства Осјека, у финалном такмичењу.

„ОЛИМПИЈА" (Осјек)—„ВИКТОРИЈА" (Осјек) 2:0 (0:0)

Почетако опе првенствене утакмице обележен је живим темпом са обе стране. Иначе, иницијатива је чешће пуљарене била у рукама „Олимпије". Техника није била на очекиваном нивоу. Без резултата отишло се на одмор.

Друго полувреме било је много интересантније. „Викторија" се трпла, али је било доцкан, пошто је тим „Олимпије" већ био господар терена. У 31 минуту преко Мајера „Олимпија" поставља резултат на 1:0. Десет минута дошније Коцијановић је повисио резултат на 2:0. Утакмицу је судио г. Бирмиза добро.

„ХАЈДУК" (Осјек)—„РАПИД" (Осјек) 5:1 (1:0)

У првом полувремену тим „Хајдука" играо је неповезано и доста несигурно. У 29 минуту Беретовац је из једног слободног ударца постигао први гол. Са тим резултатом завршено је прво полувреме.

У другом полувремену тим „Хајдука" наступа снажно и сигурно. Просто је прегазио „Рапида". У 4 минуту „Рапид" крв ницом одбране „Хајдука" није начује резултат преко Замечника. Одмах затим Рупник је повисио резултат на 2:1, а у 25 минуту Рупник шаком досуђеног једанаестерца на штету „Рапида" даје трећи гол за „Хајдука". У 35 минуту Рупник је из слободног ударца повисио на 4:1, а пред сам свршетак игре Марковић је постављено коначан резултат од 5:1 (1:0).

Утакмицу је судио г. Рожић на штету „Рапида".

Било је око 400 гледалаца.

Д. Јовић

РАСКАЛАШКА ЖЕНА

Написао РОБЕР ЖАН - БУЛЕН

И Херта Ларсен посматрала је ову даму, гледајући је укочено. Дама је направи ла неколико корака и лутала погледом по соби.

— Бедник! повика капетан. Окренувши се према заробљенику он настави: Заиста сам срећан што ми је пала у део једна так ва мисија, а и да сам успео. Војници, води те тога човека!

— Немојте имати сажаљења за њега! промрмља му слуга на ухо.

— Ни једно срце се на њега неће сажалити!

Група је кренула. Спшли су у приземље па онда у парк.

Пошто их је напустио Маркиз де Калинак их је поново пронашао и брзо им се приближавао. На његовом лицу се могло прочитати велико узбуђење. Он је сазнао шта је све регент учинио, као и сам Рено да би се докопао његовог новца.

— Капетане! желео бих са вама да говорим!

— Стани! нареди капетан.

Пошао је у сусрет маркизу.

— Молио бих вас капетане, да ми учините једну велику услугу.

— Какву? Само, ако могу, маркизе!

— Желим само да казним бедника кога водите!

— То је немогуће господине, он припада краљу!

— Он исто тако припада и мојој части, он мора да ме освети, јер је хтео да ме натера у блато! Ви нете ми га предати! Ох! Не ради се о нечовечанском кажњавању већ о двобоју. Хоћу да му дам последњу могућност да умре часно, и то само ради оне коју волим, у име оне коју сам био изабрао за жену...

Узео је капетана за руке:

— Разумите ме капетане, хоћу да дам Кристини де Жоселен доказа о мојој оданости и озбиљности. Реноов грех ће и њу погодити. То не сме да буде! Ако успем да га убијем, он ће умрети као племић, част његове породице, као и моја,, биће спасена. Ако ме буде убио биће осуђен ради овог двобоја, разумете ли ме?

— Да, разумем вас и дивим се том вашем узвишеном делу, али...

— Регент то зна. Ми смо се тако спора зумели и он ми је дозволио.

Он се нервозно насмејао, док се капетан поклонио:

— У том случају, маркизе, остаје само да изаберемо место.

— У једном крају парка. Ви ћете бити судија, капетане, два ваша официра оведо ци.

Хајдемо!

Група је кренула. Рено де Жоселен још ништа није знао. Он је то тек сазнао кад су стигли до циља.

— Рено де Жоселен повика маркиз при лазећи му, ви сте били најгори криминал ни тип и најподлији убица! За вас би нај нежнија казна била да вас обесе у некој шуми као обичног скитницу. Ипак, ја, мар киз де Калинак, пружам вам могућност да умрете као племић! Али, то не чиним ради вас, него за оне који носе ваше име или о не који ће га носити... Спремите се за бор бу и зажелите да умрете на пољу части!..

У Реноовом погледу се могла прочитати радост.

— Захваљујем вам маркизе, на вашој доброти! Љубав често нагони на жртве! Очарао сам што сте учинили да умрем до стојно племићу, и срећан сам што ми ви судите! Захвалан сам вам и у име мог оца! Реците му, молим вас, маркизе, да је моја последња мисао била упућена њему! Затим окренувши се капетану: Хвала вам ка петане што сте на ово пристали!

Лагано је извукао свој мач, што је урадио и маркиз. Један поручник и један подофицир су стали иза људи који су се борили док је капетан заузео судијско место.

— Спремни? упита овај.

— Спремни! одговорише обојица.

— Почните!

Два племића укрсташе оружје.

— Почните!

Борба је почела. Маркиз је био врло вешт борац, али му су биле његове године, које су смањиле његове моћи и вештину. Међутим, Рено де Жоселен се борио са ве ликом жестином, на велико капетаново запрепашћење, јер је овај мислио да ће Ре но дозволити да буде убијен.

Зар му се овога пута среће није осмехну ла?

Не! Он неће дозволити да га убију! Ка линак је побледео под снажним ударцима свога противника. Борба је почела да узнемирава ваљаног капетана.

Одједном, искористивши погодан момент Рено крикну победнички, док његов противник испусти оружје и паде на тло.

Пре но што је ико могао да га задржи Рено је прескочио тело свога противника и побегао у правцу шуме.

— Поручниче за њим! нареди капетан нагињући се над маркизом.

Маркиз је био лако рањен.

— То не чини! рече маркиз гласом пу ним мржње. Али он?

— Побегао!

— Бедник! Шта ће још учинити?

— Надам се ништа, ми немо га ухватити!

Капетан је показао на два човека која му је поручник оставио. Подигли су рањеника и препели га у замак. Кроз улаз за послугу су га унели у једну собу на првом спрату, јер су се у целом замку налазиле заседе, који су се чудним различитим до гађајима тога дана.

Регент је одмах био обавештен. Он ни је могао да се уздржи:

— Капетане, ви ми одговарате за њега!

— Моји људи су отишли за њим, можете ићи, он нам не може умаћи!

— Добро! Обавестите ме о свему што је могуће пре!

Капетан се поклонио док је регент оти шао у велики салон.

20

Судбина одређена свакоме

Радост коју су осећали Кристина и Хен ри кад су се нашли пред олтаром и свеште ником који их је благосиљао није лако о писати.

С муком су задржавали речи које су им лежале на срцу. Руке су им биле спојене а главе су им се додиривале. Прво узбуђе ње је прошло и они су могли да ужива ју у срећном обороту ствари. Кристина није дуго била у несвести. Чим се освестила прве ре чи су јој биле:

— Бог ме није напустио!

Обред се наставио. Они су једно другоме пружили руку и срећни и задовољни по шли око амвона, док су сви присутни пљо скали.

Једино Рено и маркиз нису били присут ни. Један је побегао због страха, други због стида.

При се гроф де Жоселен запрепастио, те је регент морао да му да потребна об јашњења, као и да га умири како за њего ну кћер, тако и за сина. Регент му је ви ше сакрио да је овај ухапшен и осуђен.

— Једно дете! промрмља је стари јеца јући. Доживео сам срећу своје кћери и не срећу свога сина у исти дан, у исти час!... Ви ме разумете, монсењеру?

— Да... грофе! Али, рачунајте на мене! Ја ћу учинити све да се избегне катастро фа и да се сачува ваше име и ваша част! Већ сам се за то побринуо!

Мислио је на маркиза де Калинак који је желео да Рена убије у двобоју.

— Гледајте, рече регент показујући на млади пар који је излазио из капеле. Они ће вас за све утешити! Гледајте како су лепи, срећни! И за вас ће бити среће!

— Ох, сад за мене! одговори отац слеп ћи раменима. Моја срамота је одвише велика и тешка! Ја више од живота ништа не могу да очекујем, само мир и заборав!

Регент је погледао ову сажаљивим по гледом и повукао га те су пошли у повор ци која се кретала према замку.

Супружници су искористили неколико тре нутака да остану насамо и да кажу што им је лежало на срцу.

— Мили мој! Љубави моја! Ти си ту поред мене! Твоја сам за цео живот! Ја носим твоје име и више не морам своју љу бав да скривам од целог света!...

— Мила Кристина! Ти си мој живот!... Више ништа нас не може раставити!

— То је право чудо!

— Право чудо.. само кад помислим!

— Ти си много препатио, мој Хенри?

— Нарочито сам патио због тога што сам знао да си ти несрећна.

— Мили мој!

Она му се бацила у наручје а он ју је љубио страсно и страсно. Његове усне су је миловале по телу а она се осмехивала од те жене љубавне екстазе, вечне, бесконач не и снажне!

— Ти ћеш ми причати, мили мој Хен ри, све шта си радио! Све што ти се дого дило!

— То је дуга прича! Ужасно! Боље је да се све заборави! Сећаћемо се из прошлости само трептаја које смо заједно провели, за то имамо времена, други пут, пре спавања.

— Пре спавања... Тачно! Пред нама су ноћи и ноћи! Други пут ћемо сањарити!... Сад смо се тек пробудили!... То је дан... Господе! Благослови нас овог дана који је за нас најсрећнији! Хенри, мој једини!.. дај да те гледам, да те посматрам!... Како си леп!...

Њени прсти нежно су миловали енер гично лице које је над њом било нагнуто.

— Мила моја!

Хенри је начинио покрет рукома

— Наставиће се —

ПРАВДА
НАУКА И ЖИВОТ
БЕОГРАД ЧЕТВРТАК 27 МАРТ 1941 ГОДИНЕ

РАК ГРКЉАНА

2.

У анатомске знаке убрајамо:

1) Задебљање грла и врата:

Познато је да се рак шири и кроз околно ткиво, које разара, и да у томе може да изазове велико задебљање грла и врата, које се више пута увећају На томе путу он прави нове инфилтрате (гуке), које ком примирају венозне сливове и доводе до за стоја у крвној циркулацији, те болесници изгледају отечени у лицу, грлу и врату, а оудови на њима јако набрекли. Услед тога они тешко дишу, често шште, кашљу и имају осећај заптивања и гушења.

2) Оток жлезда

У почетку оток на жлездама не постоји, али кад болест мало одмакне оне се инфил трирају раним ткивом и почну да бубре, те их пипамо а после и јасно видимо како се уздижу по слину југуларне вене, затим под језиком, над кључњачом, пазухом, а у терминалном стадијуму оне су толико уве ћане да долазе до величине ораха, негде и веће.

3) Кратери:

На путу прожимања околнога ткива, рак избије и на кожу, на којој ствара најпре мале а затим и велике кратере, који се све више шире и продубљују те допоре до бр жег исцрења тела. Кроз њих, дакле, отиче секрет, смрдљив и сукрвичав, који се све више увећава и загађује одећу и постељу болесника. Они су обично вишебројни, а пре него се створе ови кратери кожа се при чврсти за мишићно и поткожно ткиво те даје изглед неравне коже, која много личи на кору поморанџе.

4) Смрад из грла:

Ткиво рачне гуке претставља најгоднију средину за клично развиће и при ма каквом продирању клица на њега оно се распада. Оне долазе на њега или при за грцавању или ваздухом, изазивајући тру љење, које се откива у виду јаког и непри јатног задаха или правог смрада. У том случају чак ни родитељи, ни браћа ни сестре, ни деца не могу остати крај боле сника.

5) Крварење:

Ако је болест поодмакла и овај знак је ту. Покада може да наступи и читав излив крви. јер, услед рачног запаљења, постаје трошно и труло ткиво крвних судова и при малом напрезању, или кашљању, јаком, дубоком дисању, говору долази до профузног крварења а често и до смртоносног крволиптања. Пре озбиљног крварења, крв може да се јави и у испљувку, који јако зауздара и у коме се налазе рачне ћелије, њихови производи и „паразити рака". Ово што може се догодити и у кратерима.

6) Изнуреност:

Овај знак редован је пратилац рачног обољења на свима пределима тела. Он на стаје из више разлога. Поуздано се зна да рачно ткиво ствара абнормалне сокове или ферменте, те стога такав болесник од прних дана нема осећај глади. Поред овога орга низам ослаби и услед отицања телесних со кова (рачно праше код материце, у чмару, одлажење пржавог секрета из кратера) ис крварењем, несносним и тешким болови ма у терминалном стадијуму и на крају сваке рачне болести, ако се она не компли кује и не умре болесник пре него га и рак уништи — болесник умире у крајњој изну реености (кахексија).

7) Несаница.

Овај симптом на крају је сталан и прати болесника до задњег час Она је потпуно тводокора. Никаква медикаментозна средс тва нису у стању да врате болеснику осе жављући сан. Иако случајно дође као крај ња уморност, он је обично бунован и арло тежак.

8) Компликације:

Сем трулења рачне гуке проузроковане баналним бактеријама, може да наступи и тешка аспирациона пнеумонија (запаљење плућа), која најчешће частаје дисфункцијом поклопца, преко кога храна лако доспева у плућа и уноси клице, затим хипостатична пнеумонија, а врло често и сами знаци болести могу да се компликују: нарасло искрављење, загрцавање, удушење. И тако даље.

Лечење:

Рана дијагноза, операција, радијум, Рентген, мезоторијум и др. Аристотроп АВС по Г. проф. Блументалу доласа ниje дао задовољавајуће резултате, а третирање с Рзторепом има повољне и лаке помоћи само у почетку, али иначе далеко је од лека.

Сурдулица.

Др. Драгомир Стевановић.

НЕГА И ИСХРАНА ОДОЈЧЕТА

(Систем професора Пиркета)

Одбијањем кашасте хране објашњава се оштро развијеним чулом мириса или пак постоји разлог за одбијање кашасте хране у потсвести детета. Можда је дете узимало кашасту храну за време болести, па је то би ло у вези са кашастим боловима. Не постоји разлог да се у таквом или сличном случају присиљава дете да ову храну узима.

Разборита мајка ће одмах увидети да ли се ради о дечијој самовољи или узрок та квог одбијања лежи можда дубље у детету. Самовољу треба мирно и енергично сузби јати. Примети ли дете слабост или попушта ње мајке, оно ће то искористити до крајњих граница.

Многа деца стварно муче своју мајку при јелу. Сваку кашику јела треба таквом детету на силу метати у уста. Често цела поро дица у томе учествује молбама и обећањи ма. Дете коме се овај цумбус и ова пажња допадају, провоцира овакве сцене и онда ка да је стварно гладно и кад би под нормал ним околностима, имало добар апетит. Из међу оброка није добро детету давати хра ну зато што мајка изгуби контролу и не зна никад колико је хране дете дотичног дана узело.

Дете које се храни само у одређено време стоји увек под мајчином контролом и она ће лако констатовати да ли је дете довољно јело или треба да још једе; односно одмах ће утврдити да ли је по среди губитак апе тита.

Шећер и чоколада су одлична храна и де те које између оброка поједе неколико слат кица или таблицу чоколаде не може имати апетита, јер његов организам већ примимо потребну храну. С друге стране, не треба дете силити да једе оно што му не прија: зашто да дете гњавимо са чорбом, ако је оно не воли? Кувајмо оно што оно радо једе, па макар то била претежно слатка јела. Слатки пудинг, кох компоти и пресно воће одлична су храна за дете. Време оброка мора бити увек у исти час и ту не сме бити от ступања, али зато треба да је у јеловнику што веће промене. Дете, коме увек дајемо једну те исту храну неће имати апетита, јер већ унапред зна шта ће бити за ручак, док дете које добија сваки дан нешто друго, по стаје радозналло и радозналост подржава његов апетит. Премда је дете прва личност у кући, не треба допустити да оно то приме ти, јер ће иначе постати мали тиранин у кући...

Код деце која рђаво једу јело се често брзо охлади и тада се оно детету гади Данас може свака мајка за неколико динара набавити нарочито посуђе које има двоструко дно, а у празан простор налије се врућа вода, која одржава јело дуже времена то плим. Осим тога добро је употребљавати за кување нарочито камено или стаклено по суђе у којем се јело одмах сервира, што се деци необично допада и подражава им апе тит. Данас има много деце којој можемо за време ручка причати какву згоду причу, под условом да непрекидно једу: чим дете престане са јелом, одмах треба престати и са причом, а дете ће тада продужити да је де само да би чуло причу...

Фељтон „ПРАВДЕ“, 27 МАРТ 1941

Ластавице

ОЛГА СРДАНОВИЋ БАРАЋ

Када је топли јужњак отопио и последње снегове, а силина животворног сунца навукла попут магнета из још мокре, једре земље сијасет клица и обукла доскора пусте, голе површине вртова, поља и њива у ново рухо, закуцаше на врата њихова дома два госта. Браца и Сека објавише им долазак веселим клистајем, улетевши као олуја у кућу где је неуморно радила њихова увек запослена мама.“ Полетевши брда и долине, надвивши се својим лаком над огледала многих мора, пресецавши токове река и потока, попукавши прву бразду пло да пшром засејаних њива, ево нас к вама!“ — говораху ластавице. „Доносимо радост. У вековној смени стварања и нестајања којом васионски закони обележава ју ваш живот, весници смо нове зоре. Излетесмо из сунчевих кола да као претходнице, попут краљевских фанфара, својом појавом објавимо земљи још утрнулој од зимске ноћи, владу новога живота. Прима те ли нас?“

Њихов нежни цвркут неодољиво испуни атмосферу, а домаћини их жељно примаху и дарежљиво им нуђаху сва своја добра.

Но њима је требало тако мало. Само дели крова под стрехом где ће свити гнездо. И милостиво срце човека да их поздрави добродошлицом и гостољубиво пригрли у свој животни круг.

Браца и Сека, изневши пред ласте као поздрав све обиље радости дечијих душа, с пуно оне неутољиве човечанске радозналости, којој не остаје тајна ниједан природан тражај, ниједан израз, ниједан крет, ста доше будно пратити покрете ласта. Ово облетевши кућу у више узастопних испитивачких кругова, као да на знак неког упутаријег нагона схватише да овде, и нигде другде, има да буде ударен темељ њихова дома, колевка њихових младих. Зато се све одређењима спиралама почеше заплитати према настрешници крова да би чу паљиву усредсредиле на извесно одређено место испод ње, на коме поставише камен темељац у виду сићушног млаза мека блата.

Тада је нестало прегално немарство. Доносио се час трунак земље, час сламчица, час стручић суве траве, све се слагало, гњечило, лепило, моделирало, док не доби облик свлакасте, розе полукугле, о уском тамним отвором у врху. Браца и Сека истрајно су пратили све фазе рада, и није била ретког да се појаве пред мамом мрљавих од блата носина, с каквом слам ком у плавим ковртама, а понекад се по њима бело и шаренило и нешто горе.

Затим, престаде птичије кружење. Само каткада је пролетела по која ласта крај њих напоље некако тихо и брижно враћала се затим натраг, тајанствено жуморила нешто са својим другом и опет утихнула. Њихов нутљиви мир престаде бити ванимљив Браци и Секи, те су се радије дали на истраживање по расцветаном врту, чупкајући овде-онде траву и ловећи лупкасте бубице. Док једног дана, гле, из отвора ластиних гнезда помолише се две нове сићушне главице сасвим њихових очију, жуто оивичених, широко разјапљених кљунића, а веселим цијуком објавише своје постојање на свету. Браца и Сека га примише на знање веселим пљескањем. Сад настаде дивно доба. Сваки дан седели су њих двоје, а понекад и мама на клупици и жудним погледом пратила пораст малих придошлица. Велике ласте, неуморније више него икад, излетале су у живахну летњу атмосферу, пуну роја мушица, комараца и којекаквих других бубица и лептирица свих могућих врста, те грабећи вештим кљуновима ловили из ње плен за своје младе. Њихови ненасити стомачићи и прождрљиво разјапљени кљунићи нестрпљиво су дочекивали долазак родитеља који за њих беху сигурном храном.

Слепљено папириће малих голуждравача поче добијати, лагано, свилласти сјај, а оја чала крила им се нестрпљиво испружаху, не могавши дочекати час када ће својим летом ваздух пресецати. Кљунићи су у прскосном ишчекивању кљуцкали родитеље као да прете да ће ако их скоро не пуче, сами полетети, јер не могу више издржати у уској тамници гнезда.

Једнога дана родитеља озбиљно одржаше збор и договор када ће се одржати прва лекција летења. Браца је доказивао мами како је баш добро видео да су се по сле тога велике ласте приближиле гнезду, те испитивачки прелазиле кљуновима по крилима полетараца не би ли се из њихове јачине уверила је ли време за први лет. Озбиљни преговори родитеља трајали су неко лико дана кад освану јутро, а на отвору гнезда само једно тичје.

Браца, узрујано, доказује мамици: „Ето видиш нису хтеоли да га уче па им је побегла. Тако ћу и ја учинити ако ме будете још увек сматрали за дете“.

Мама замишљено врти главом, чудећи се где је тичје. „Зар толику снагу преконоћ да стекне? Непојмљиво! Одлрте, без муке, да одлети? Неправедна судбо! Зашто онда човечје младунче с толико напора мора да прохода? И толико посла и бри ге нам задаје?“

Убрзо, па и друга птичија главица ишче ве са отвора гнезда.

„Кад беш ми ти, секице, толико порасти да напустиш родитељски дом?“ пита мама своју девојчицу. — „Видиш, како то код птица брзо иде“.

Али, није само на том остало. Изгледа да ни птице не заборављају тако лако своје младе. Јер и ласта отац, после меланхоличног кружења над напуштеним домом, уве последњи опроштај од свога друга, те одлете у потеру за младима да се никад више не поврати. Оста у гнезду само мати која мирна и тужна упорним погледом блудећи по чистом азуру летњега не ба узалуд ишчекивање повратак младих. Никад више не напушташе гнездо, одакле јој је мирила глава као сигуран путоказ забуделој деци да их мајчино срце још чека. Престаде и да проклиње, јер толиким бо лом беше претпаљење њено нежно птичје срце.

Браца и Сека ускоро напустише осамље ну ласту. Много занимљивије беше брати мирисне, варуделе јагоде које налазићаги проширваху испод лисnатих врежа.

Једног дана појави се у кући мајстор да окрени зидове дворишта.

„Хоћу л' срушити и гњездо?“ упита госпођу с врха високих мердевина.

„Не не!“ вичу деца. — Где ће се овда вратити ластини када их доведе отац?

Зар не видите да их чека мајка?“

„Па ова ласта је мртва“, објашњава мај стор те једним покретом четке сруши гнездо.

У праху и крушењу распадалих делова лежаху три мртва тела: велике ласте и дво је зачетних, засушених младунаца.

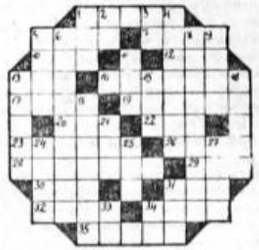
У углу настрешнице мајстор мрежу великог, црног паука крсташа чије стакласте очи злобно сјактаху и као да охоло причаху о злочиначком подизнима свога господара.

Деца су укочено гледала у оно што оста де од њихових малих љубимаца. А тада пред њихове ноге паде омотано у своју мрежу тело крпшка.

Док су њих Секине румене образе лиле велике капљице суза, Браца је осветнички газио ногама одвратног паука, коме дође крај и жалта на грехе...

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

— БРОЈ 2700 —

Водоравно: 1) шпиц, боца са угљено-киселом водом, 6) учешће, 7) сестра (стеница), 10) катран, 12) претседник скупштине, 13) самогласник, 14) умањени, 17) лопов, 19) област у Африци, 20) сестрин муж, 22) ивица, 23) стваралачке, 26) део животињског тела, 28) инструмент којим лекари пружају медицинску помоћ, 29) део стреле, 30) слова, 31) лабава, 32) језеро у Канади, 34) остава, 35) кућа од плетера.

Усправно: 1) питачева питања, 2) Јелисавета дербишева, 3) предлог, 4) одредба, 5) усиће, 6) чучар (птица), 8) врста раковина, 9) шаховац, 11) животиња, 13) речица, 16) иван река, 18) индустрија, 18) обавјести, 21) кредитна, 24) осмица, 25) Наполеонов војсковођа, 27) шегарац, 31) кафана, 33) нота, 34) наш народни пјесник, песник.

Решење укрштене речи број 2699

Водоравно: 1) Комарица, 2) рад — метеж, 3) ура — бога — мед, 4) момчет — оцрну, 5) отида — пљени, 6) Ниш — ко — крити, 7) шкала — Тепеј, 8) ам — отац — ору, 9) окупљи — одам, 10) окорјела.

Усправно: 1) ручковац, 2) карет — пиљен, 3) оса — жена — кук, 4) добра — одежа, 5) уско — ти — ни — тао, 6) бетон — ет — ања, 7) ат — ака — редов, 8) рам — уаш — ола, 9) Арапи — Терен, 10) варошлук.

ИЗВРСТАН ЛЕК ПРОТИВ ХЕМОФИЛИЈЕ

Мађарски листови јављају да је познати научник и професор сегединског универзитета др. Сентђерђи, проналазач витамина Ц, недавно после дугогодишњег експерименти тисања, пронашао једну сасвим нову групу витамина. Стручњаци који су испробали овај нови витамин, налазе да је он изврстан као лек против опасног крварења, та назване хемофилије. Ако би се у пракси по казало да је тај витамин довста добро средство за заустављање крви, онда је тај зад пронађен толико жељено тражени лек против опасне хемофилије. Др. И.

ЗЕЛЕНЕ ОЧИ

написао ХАНС РАЈНХОЛ

27

Капетан се стресао кад је погледао у то ужасно лице.

— Ви се плашите од мене, зар не? говори им Никола. Ипак ја сам само један јадник. Али, моје лице је изгледало као и код осталих људи, овакним га је направио Рено де Жоселен. Револверски хитац из непосредне близине у лице, мој капета не!

Њен се поглед најзад заустави на поли цијском саветнику.

Хагеман јој се јави и даде јој руком знак.

— Изволите рече показујући јој руком на столицу, изволите да седнете, госпођице Ингеборг!

Показао јој је руком на столицу на ко јој је седео Хилмар, дајући овом у истом трепутку другу столицу што ју је одмах до нео чиновник који је дошао са Инге борг.

У собу их је сада седело четворо. Лево од полицијског саветника била је Херта Ларсен, њој насупрот налазио се Хилмар, а десно од њега Ингеборг Дагенер, која до тада није још ништа проговорила.

Хагеман се тада окрену њој.

— Ви сигурно знате зашто сте овамо дошли, госпођице Ингеборг Дагенер?

Осмех се изгубио на лицу Ингеборг.

— Не знам, одговорила је она знам са мо да су ме без икаквог разлога ухапсили на станици Шарлотенбург. Она је своју по глед упрла сада у полицијског саветника. Ја протестујем енергично против овога! Ви немате право да тако радите! Ја...

— Трепутак само, прекинуо је полици ски саветник, ви се сигурно још сећате мо је кратке посете коју сам вам недавно у чинио? Ви сте баш паковали своје ствари, спремали сте се за пут, зар не? Вама су недостојали још само неки папири, дозво ла за девизе, и још тако нешто? Међутим ви сте наједапут промешали вашу одлуку. Вама наједапут није више била потреб на дозвола за девизе. Ви сте шта више на врат на нос покушали да отпутујете. У сва ком случају, тако изненадан пут претставља бежање, зар не?

Ингеборг Дагенер покушала је да проте стује. Међутим, полицијски саветник ју је задржао.

— Ви нисте рачунали с тим, рекао је он даље, да сте сво време били под полицијским надзором. У близини вашег новог ста на налази се полицијски кварт. Ви сте као што видите, направили велику глупост. Открили сте своје карте. Покушали сте да побегнете, — и зато сте били ухапше ни.

Ингеборг Дагенер почела је сада да пла че.

— Ви сте луди, крештала је она, Хил мар Фишер био је изненађен оваким по напањем Ингеборге.

— Ви сте луди, понављала је она гла сно, без каквог разлога...

Лице полицијског саветника се промени На његовом се лицу могло да примети сва ки покрет мишића.

— Ингеборг Дагенер рекао је он пола ко и оштро, нагласивајући сваки слог, ви сте убили Вернера Фишера!

У соби је западала тишина. Било је тако тихо да се чуло ударање била.

Најзад, Хилмар Фишер направи један покрет и погледа Херту Ларсен, чије је ли це било окренуто према прозору.

На његовом се лицу појави безграничпо изненађење.

— Не одговарате? наставио је полици ски саветник, — добро, онда ћу ја да вам испричам ток убиства. Ви сте били памет ници од своје мајке Ингеборг Дагенер. Ви сте знали да је ваша мајка удељивала Вер нора Фишера.

Али ни сте знали да ће томе једном да дође крај.

Знали сте да ће једног трепутка Вернер престати да даје огромне суме новаца и да неће више да дозвољава да га уцељују. За то сте ви дошли на другу идеју. Да ли не би било много једноставније да дођете до новаца, ако се удате за Хилмара Фишера? Хилмар је син богатог поседника. И Вер нер Фишер сигурно би и прилином незна ња дао повећу суму своме сину, и ви би могли чак да издржавате и своју мајку.

Хилмар Фишер гледао је нетремице у њега.

— Алп, о свему томе ја нисам имао ни појма, узвикнуо је он у своме великом узбуђењу.

Полицијски саветник је потврдио.

— Наравно да не, иначе вас не би ухватила ова рафинирана девојка! Чујте даље: једног дана Ингеборг била је сведок велике свађе између Хилмара и његовог оца. Ова свађа десила се у башти. Полицијски саветник сада се мало насмеја. Како сам се сам осведочио, Ингеборг је тада могла да чује сваку реч...

Полицијски саветник се замислио за трепутак. Помишљао је на правозаступника коме је изгледало чудновато његово понашање када је шетао са Хедвигом Халеман по врту и понављао неке глупе реченице. Међутим то му је било веома потребно да би могао да види да ли су Ингеборг и њена мајка могле да чују шта се догађа у врту др. Фишера.

— Да, дакле на овај начин мислила је Ингеборг Дагенер да спречи Вернера Фи шера да измени свој тестамент. Она је од лучила одмах да ради, а пошто је са мање скрупула од њене мајке, она је радила бр зо и одлучно: у једном погодном трепутку, она се сшила у парк, сакрила се добро да је не виде — а то је баш било оног петка — и када се Вернер Фишер вратио удари ла га с леђа ножем.

Један дубоки уздах следио је тада.

Ингеборг Дагенер се скоро онесвестила. Њено лице постало је безбојно, а ојај њених зелених очију се изгубио.

Њене лепе усне као да су хтеле нешто да кажу.

Хагеман ју је посматрао неколико тре путака, и под утиском тог погледа она је дигла капке.

— Да, рекла је она тихо, ја сам то у чинила.

Полицијски саветник био је узбуђен. Та да је дохватио табак хартије и перо...

Чуло се само шуштање хартије.

То је било у трепутку када је Херта Лар сен полако окренула главу и сусрела се са погледом Хилмара Фишера. Њено лице се разведрило, а тај поглед Хилмар је разумео. Ипак, било му је незгодно, осећао је стид.

— Тако рекао је полицијски саветник потписите протокол, госпођице Дагенер.

Она је узела перо које јој је дрхтало у руци, и ставила потпис на изјаву.

Полицијски саветник пристигао је на јед но дугме. Чиновник који је довео Инге борг Дагенер појавио се готово на прагу. На дати знак он се приближио Ингеборг.

Он ју је најзад ухватио за раме. Њено витко, скоро дечачко тело почело је сада да се тресе. Са тешком муком она се диг ла. Напустила је собу брзим корацима.

Врата су се затворила за њима.

Полицијски саветник посматрао је за мишљен неколико трепутака врата за ко јима је нестала Ингеборг. Тада се окре нуо Херти Ларсен.

— Могуће је, рекао је он, да ви очекује те извесну олтужбу због заблуде и обма не власти?

Тиштте. — Ја, природно, знам из којих сте разлога то учинили? Дали ће се на изјаву коју сам ја поводом тога саставио — можда ће се онде видети разлози и неће бити повода ни за какву олтужбу. Одлука о овоме не зависи од мене.

Херта Ларсен, упркос овој изјави, из гледала је радосна.

— Ја,.. вам захваљујем, рече она, па ви стави: — Али ви још нисте узели у протокол мој исказ?

Хагеман се насмешио.

— У толико боље... тиме њено можда от клонити све непријатности зар не? Ја вам још од почетка нисам веровао!

Она је била изненађена.

— Нисте ми веровали? зар сам ја тако рђаво лагала?

Он потврди.

— Да ли се још сећате када сам вам дружио неке налив перо и када нисте мо гли да га отворите!

Нисте могли да отворите једно налив перо а могли сте да убијете једног чове ка?

Хилмар Фишер се умешао.

— Ви знате шта сам ја говорио са Инге борг Дагенер мало пре. Али то... то никада не бих могли да схватите као тачно.

— Ја сам сумњао на њу од почетка, а та сумња се доцније још повећала. Ја сам приметио у очима Ингеборг онај тајанстве зелени сјај који није био природан! Она се бојала, то сам могао добро да ви дим. И тада Ингеборг Дагенер направила је две кардиналне погрешке. Она је лага ла да је са вама у неком већем пријатељ ству, а већ ми је говорила да вас познаје само као суседа.

— Скоро невероватно! промрмљао је Хилмар сав утучен.

— И она је тада направила своју другу погрешку. Изјавила ми је, наиме, да се у уторак није сигурно налазила у Берли ну.

Али ја сам требао још један мотив да имам зашто је убиство извршено. Да би спречила да ваш отац промени тестамент, морала је искада да говори са вама о пре ни коју је ваш отац неколико пута понављао?

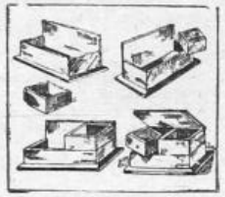
(Наставиће се)

РАД И ЗАБАВА

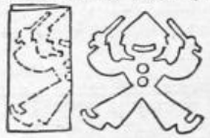
КУТИЈА ЗА СИТНИЦЕ

Од танке дашчице за дворез начините кутију дужине 20 сантиметара, а ширине 10 сантиметара, као на слици 1. Затим начините две једнаке кутије у облику квадрата ширине 10 сантиметара, па те две кутије ставите на ону прву и при чворните их сваку са малом

шаркицом (кожом) за ону већу страну, да би могле да се отварају. Када је и то урађено, начините од исте дашчице поклопац, па и њега причврстите за ону већу страну шаркицама или парчетом коже, и кутија је готова. Ову згодну кутију можете да начините и од чвршћег картона, па у њу да ставите разне ситнице. **Б. Јан.**

ИГРАЧКА ОД ХАРТИЈЕ

На пресавијеном већем парчету хартије нацртајте леву слику и исеците маказама, па ћете, кад развијете хартију, добити играчку као што показује десна слика. **В. Панић**

ИГРА ОСА

Један од играча стане у средину и на испруженом длану десне руке држи танак прутић. Остали играчи обилазе у кругу око њега, идући лагано један за другим и зујећи као осе или пчеле. С времена на време понеко од играча хитро дограби прутић и покуша да онога у средини удари по испруженом длану. Ако у томе успе, онда ударени даје залог и испада из игре, у противном то исто бива с оним што је промашио.

На место искљученог из игре долази други по реду из круга. **В. Митровић**

ПОГАЂАЛИЦЕ

1.) Ја сам реч свима позната. Када сам мушког рода, онда значим нешто без чега се не може ни виноград окопати, ни задатак научити; а када сам женског рода, онда сам на дрвету, али нисам плод.

2). Ја сам на небу, али када ми промениш прво слово, онда пузим по земљи.

3). Први слог је заменица, други звучи, а трећи домаћа животиња. Кад се ова три слога правилно сложе, онда је знаменито поље у Јужној Србији.

П. Г. Богдановић

РАЧУНСКИ ЗАДАТАК

Једна сељанка дошла је на пијацу да прода јаја. Први купац купио је половину и још једно јаје преко тога. Други купац половину од остатка и још једно више, а трећи купац узео опет половину од остатка и још једно више. Тако су сва јаја распродата, али ко зна да израчуна колико је сељанка донела јаја? **В. Панић**

РЕБУС

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Усправно: 1) Дрво. — 2) Богомоља. — 3) Домаћа животиња у другом падежу.

Водоравно: 1) Тринаесто слово азбуке. — 2) Узвик. — 3) Пољопривредна справа. — 4) Ход коњски. — 5) Свеза. **Б. Јан.**

СКРИВАЛИЦА

Пронађите шта се крије на овој слици?

НАРОДНЕ ЗАГОНЕТКЕ

1) Највише дуга има, а нико му позајмио није.

2) Кад иде у гору, кући гледа; а кад иде кући, у гору гледа.

3) Паде суд с тавана; сви бачвари дођоше и саставити га не могоше.

4) Баво седи на пољу, рони сузе низ браду: „Тешко мени кукавцу, ја сав свет нахраних, а сам остах гладан".

5) Две главе, две руке, шест ногу, а само десет прстију.

6) Ваздан ради а хлеба и воде не тражи.

7) На једна врата уђох, на троја изађох. **В. Митровић**

МОЈЕ СЕЛО

Моје село у коме сам се родила зове се Брековo. Оно се налази у долини између високих планина. Лепо је у њему живети зато што је у високим пределима. У њему се наши сељаци баве највише воћарством и сточарством.

У близини моје куће је пошта која много вреди за сељаке. Мало подаље је наша школа. Близу школе налази се кафана и дућан. У кафани се баве само они људи који ништа за друго не брину, већ само за пиће које је штетно по њихово здравље. Ту је и општина, као и црква где идемо сваке недеље и молимо се Богу. Ниже цркве је наша задруга, коју сви много ценимо. Још у нашем селу има обичаја из старога доба, нарочито моба и по зајмица. Лепо је видети кад се скупе момци и девојке, а још лепше чути песму.

Миљка Ц. Гавриловић,
ученица четвртог разреда основне школе у Брекову

ДОЛАЗАК ПРОЛЕЋА

Прошли су зимски дани и настало је дивно пролеће. Висибаба је одавно процветала, а тако и љубичица. Птице су нам већ дошле да објаве пролеће, и певају своје песме. У пољу је милина; поточић тихо жубори, птичице дивно певају, љубичице миришу и плаве се у зеленој травици. Свет на рад иде. Почело је орање и сејање, а де ца весело трче цвеће по пољу, певају и играју се. Ветрић тихо шири те гору разноја.

Гизела Молнар.
ученица трећег разреда основне школе у Иригу

НА ПРОЛЕЋНОМ СУНЦУ

Зима је прошла. Настају лепи пролећни дани, те им се сва ко радује. Природа се буди. Огрнула се зеленим покривачем те пружа свуда пријатан мирис који се надалеко осећа. Где год погледаш, видиш шаренило, биље које цвета, буја и расте. Сунце све јаче сија и буди заморну природу, која је жалосно ћутала под белим покривачем. Бубице измилеле, птице певају. Свуда је весело.

Илија Мартиновић,
ученик другог разреда гимназије у Београду

РЕБУС

ПРАВДА ЗА НАШУ ДЕЦУ

Број 13.079 БЕОГРАД, четвртак, 27 март 19[illegible]1 год.

Пролећно орање

Није лако чика-Ивану ових дана. Већ је настало пролеће, кад стотину послова очекује земљорадника, а он је иноко сан па мора све сам да ради. Ето, време је да се њиве изору и засеју пролећним усевима, а нема ко ни волове у орању да му поведе. Најстарији му синчић иде у школу, двоје млађе деце још је нејако за тај посао, а жена му Стана и без тога има пуне руке домаћих послова.

Кад би хтели волови, бар, да му сами иду у орању, као код његовог комшије Љубомира, опет би било лакше. Покушавао је више пута да их и томе научи, али узалуд. Излазе сад на леву страну из бразде, сад на десну и зачас се начини оплаза, коју после орач мора да прекопа будаком. А на овратинама, опет, никако нису хтели лепо да заћу у бразду. Мука жива, што но кажу!

Једног јутра дошао је Иван на њиву с најстаријим сином, Малишом. Нека дете поведе волове до ручка, па после одатле нека иде у школу, а он ће се после некако довијати да их

научи да крену једном сами. Иван је држао плуг за рукунице, а Малиша је водио волове. Раоник и цртало били су поклепани, а земља их изрибала, те су се сијали као да су од срме, када Иван извади плуг из земље.

Земља растресита, но ипак тешка, па се воловима искривиле кичме од напора као обра маче, ход им био спор и дахтали су. С времена на време Иван би звизнуо. Волови би једва дочекали тај знак, и одмах би стали — да се одморе и издувају.

Магла се проредила. Сунце почело да загрева прохладни ваздух. Трава пуцкара под сечивом раоника, који цепа бразде, преврће их и слаже једну поред друге.

Стана је похитала с ручком, да јој дете не би задоцнило у

школу. Орачи су испаличили волове, положили им сена, па и они сами сели да једу.

У то време на околне њиве које не беху још узоране почели су да стижу и чобани с говедима и овцама. Чобанице су радиле свој ручни рад, док су се мушкарци играли клиса. Стока је, међутим, чупкала рет ку траву, нарочито по слоговима.

После ручка Малиша је упртио торбицу с књигама и журно отишао школи. Отишла је и Стана кући.

Иван је почека да волови још мало једу, па их напојно и одмах упрегао. У руци је држао велики прут и, истовремено, плужио. Пажљиво је мотрио кретање волова. Ако би дешњак, који је ишао браздом, хтео да изађе из ње удесно, он би шиљуо левака; а ако би пошао у орање — добио би он батину — и одмах се враћао у бразду.

У прво време са њима је на тај начин лако излазио на крај, али доцније, кад су се заморили, они су почели све чешће да се прегоне и вргају. Последњих неколико бразди били су сувише искварили, те оне нису више биле праве, већ изувијане као змијин траг и са честим оплазама. Није помогла вика, ни молба, пити батине — волови сада нису хтели никако да иду како треба.

Иван тада узе конопче, у које је везано било сено, па га настави на порожја. Хтео је да управља воловима на тај начин, као што кочијаш управља коњима, помоћу дизгина.

Најпосле Иван уставн волове и оде чобанима.

— Да ли би, децо, који од вас хтео да ми води волове до мрака, па да му платим? — обрати се он њима.

— Ја бих, али нема ко да ми чува говеда! — рече Павле.

— Чуваће ти Ранко. Хоћеш ли, Ранко? — упита Иван једнога дечка.

— Не могу. Крава му је сувише немирна, а и јуче му јури са туђим говедима! — одговори Ранко.

— Ја ћу чувати! — јави се једна од девојчица, Милица.

— Да ли ћеш ти моћи, јер имаш доста и својих говеди? — устезао се Иван.

— Могу! Ћеће две батине носити!

И Павле је отишао с Иваном на њиву, а Милица је чувала говеда. Није тај посао био нимало лак, јер је стоци требало бранити да не гази орање на узораним њивама, којих је било на све стране. Такође, било је и њива засејаних пшеницом, која беше израсла до чланака, па је и тамо требало бранити говедима. Али, ипак, две јој батине нису требале, као што рече.

Увече дао је Иван Павлу за вођење волова тога дана 5 динара. Договорили су се да и даље, за сво време орања, води волове. Надница му је других дана била већа.

Од своје зараде Павле је сваки дан одвајао по два динара и давао Милици зато што му је она чувала говеда. Тако су обадвоје били задовољни, док је Иван пребрштују једну велику бригу.

Момчило Тешић

ПРОЛЕЋЕ У ШУМИ

Заспалом шумом
одјекну миле,
умиљат глас:

— Пролеће ја сам!
Дошло сам, ево,
опет код вас!

Запева птица,
оживе поток
и шумски свет:

свенула трава,
грањице цриле
и сва цвет.

Пролеће ступи,
Тихо и лако,
по шуми свој.

Понова свуда
завлада мирис,
цвркут и пој.

М. Васкин

ПРЕРАНА РАДОСТ

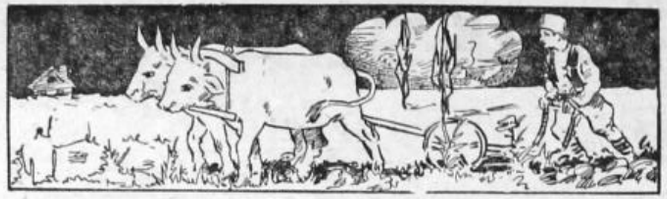
Процветала љубичица
и јаглика жута,
а то гледа вођка млада
крај сеоског пута
па помисли: „Пролеће је
дошло, хвала Богу!
Сад је време да и вођке

Сунце сија с недрa неба,
а воћњица млада
радује се, сва у цвету,
и злу се не нада.
Ал' преконоћ духну север
и нови снег паде,
те покоси све цветиће
са воћњице младе.

М. Милушић

ОЧЕВА ОДМЕНА

Снег је већ поодавно о Божићу и пролећни петрови по пропланцима и присојима исушили су земљу. Поља се почела будити и први пролећни цветови развили су своје пупољке. Оживели су војници, ливаде и шуме и њихови становници почели су се полако враћати у своје домове. Ближило се време пролећне сетве и плугови су зарали по њивама.

И Миланов отац већ неколико дана како оре у свом забрану, припремајући земљу за сетву кукуруза. Милан је навалживао неколико пута на оца да му дозволи један дан да остане од школе, али му отац није одобравао.

— Не, сине, не можеш! — говорио му је. — Има времена и зато. Ето, четвртком не идете у школу, па тог дана можеш са мном поћи. Не вала изостајати од школе, јер одмах нећеш знати шта су у то време учила остала деца.

Најзад осване и тај тако дугожељени дан, којега је Милан нестрпљиво очекивао, кад ће моћи као прави орач да под вече за својим воловима.

Тог јутра Милан је устао необично рано, нахранио волове и спремио им за ручак сена, увезавши га добро ланчином. Све је било спремно, и само је очекивао оца који, као да не ће орати, није још устајао из кревета.

— Мајо, зашто тата још не устаје? Зар ми нећемо данас у забран? — упита Милан мајку која је нешто пословала у кухињи.

— Нешто је слаб, сине, па изгледа да неће ићи; али, упитај њега, јер ја се ништа не разумем у ваше послове.

— Тајо, ја сам нахранио волове, па хоћемо ли ићи у забран? — ушавши у собу упита Милан оца.

— Не знам, сине. Мало сам се прехладио, па се мислим шта да радим.

— Па ништа, тајо; идем ја сам са воловима!

— Нећеш ти знати, сине.

— Знам ја, тајо, знам. Ништа се ти не брини. Видео сам ја како ти радиш, па ћу и ја онако. Све ја то знам, а и пси су волови паметни и добри, па ћу моћи и сам с њима.

— Добро, сине, кад си навалио, а ти хајде! Само пази како ћеш. Немој да се посечеш са плугом. Полако са воловима. Плуг и колица су у сали шу. И још нешто: немој ти да разораваш разоре, него дотерај до на две-три бразде, па то остави мени, јер ти си још нејак. Сад, хајде, сине, полако, а и ја ћу доћи на подне и донети ручак! — саветујући га говорио му је отац.

Милановој радости није било краја.

Сунце је поприлично отскочило, волови су послушно терали, чијукала су ненамазана колица, а за малим орачем превртала се бразда за браздом масне и буђаливе земље.

— Ој, Шаровља! Ој, рано! — довикивао је воловима, прибијајући бразду ногом, пазећи да ни једна не остане дубоке. — Сту Рогоња! Гаро, сту! — јављао им се када би дешњак напустио бразду, упињући се да не остане ни једна опљачка.

Иако није био вичан послу, ипак га је обављао са пуно вештине и умешности. Превртао је бразду за браздом, убрзавао и није ни приметно да је подне било превалило.

— Сине, па ти си прави орач! — чуда се сам себе очевидац, а да га није ни приметно кад му је овај пришао.

Милан се збуни и од радости не знађаше шта да му одговори, док се најзад прибра и упита уставивши волове:

— Тајо, је ли ово добро што ја радим?

— Добро је, сине, добро! Знао сам ја да ће то бити сигурно. Радиш ти као какав матораш. Знао сам ја да се нисам преварио, одмах мо ја! — милујући га по косици хвалио га је отац.

Алекса Мишић

КОС

Птичица сам мала,
име ми је кос;
целе зиме идем
без чипела — бос.

Перје ми је црно,
а кљун цео жут.
Увек само певам;
никад писам љут.

Краљевина ми је
лепи, зелен луг,
а славуј у песми
мио ми је друг.

Пролеће кад гране,
озелени гај,
шума је за мене
гада прави рај.

Ванча Николић

НАШЕ ЛАСТЕ

Већ су дошле и цвркућу
ласте лаковрнке
око слога старог гнезда
што су лане свиле.

Гнездо им је на заклону,
испод наше стрехе:
поваздан га јарко сунце
милује и греје.

Још замало па из њега
излетеће птићи:
проглашаваће, жутокљуни
млади ластавићи.

Д. С. Мандић

СЛОЖНИ ДРУГОВИ

Једном се удруже срна, гавран, корњача и пацов да заједно живе и да се у невољи помажу.

После неког времена, које су провели у највећој слози и пријатељству; западне срна у замке неког ловца и не дође целе ноћи међу другове.

Сутрадан, у зору, рече корњача:

— Да имам крила као гавран, ја бих спу шуму облетела и видела шта је са срном.

Гавран се застиде што то већ није и сам учинио, па брзо одлете у потеру. Мало затим врати се и рече:

— Наша је срна запала у ловачку замку и тамо ће сваккако и смрт наћи ако је не спасемо пре него што ловац стигне.

— Одведи ме брзо тамо, — понука пацов, па ћу својим зубима прегледати замку и срну ослободити!

Гавран поново полете, а пацов потрча и ускоро стигоше до срне и ослободише је.

Корњачи беше жао што и она не може да учествује у овом спасавању и проклињаше своје кратке ноге и склоп на леђима. Напослетку не могаше више издржати сама, него стаде баулати у суперет пријатељима.

У то доба стиже и ловац до своје замке, па кад виде да је преглождана и да му је плен побегао, весма се наљути и пође у потеру за срном. Наједном угледа на путу корњачу, па је ухвати и стрпа у торбу говорећи:

— Није ми ни корњача на одмет! Биће од ње добра чорба.

Гавран и пацов најпре баш у томе часу, и видеће шта се догодило брзо се споразумеше како ће да спасу корњачу. Пацов пође у стопу за ловцем, а гавран стиже срну и позва је у помоћ корњачи. Срна одмах стаде својим гласом мамити ловца, те он појури за њом. Да би пак лакше трчао, он скиде торбу с леђа и окачи је на једно дрво. Онда се пацов успуже на дрво и претрже каиш од торбе, те она паде на земљу, а с њом и корњача, која се тако ослободи ропства и сигурне смрти.

После тога дигађаја четири пријатеља поживеше на миру до краја слога живота.

М. Јаковљевић

БУЂЕЊЕ

Јутром рано, сваке зоре,
кад се јави сунчев зрак,
једна птица на прозору
куца тихо: цак, цак, цак!

И радосно зациркуће:
„Прекините, деце, сан,
па сви хитро устаните —
свануо је сунчан дан!

У шумарцима птице кличу,
у пољу је песме јек;
на спе стране ушеталe
љубичице, кукурек.

Устаните, зора рудн,
топло сија сунчев зрак!
Ко се рано зором буди,
биће чио, здрав и јак."

Предраг Алић

ВРЕДНА АНКА

Јарко сунце земљу греје,
нов се живот буди;
пролеће је већ настало,
радосне су људи.

Орачи се размилели
пољем из све стране;
свуд се ради неуморно
још од зоре ране.

Па и наша Анка вредно
у баштици ради:
копа земљу и за цвеће
нове леје гради.

А кад после у баштици
замирише цвеће,
наша мала, вредна Анка
биће пуна среће.

Новак Арсенин

ОВАН, КОЗА И СВИЊА

Возио неки човек у колима овна, козу и свињу, да их прода на пијаци. Ован и коза су мирно лежали, а свиња је целим путем скичала и покушавала да побегне.

— Што се не смириш јадном! — прекоре ован свињу кад му додија њена дрека и копрцање. — Што се не угледаш на козу и на мене?

— Лако је вама — одговори свиња што. — Од вас ће и поја газда узимати само вуну и млеко, а шта ће бити од мене? Ја сам се већ толико утовила, да ће ме одмах заклати!

Н. Поповић

Подвизи Спорт-клуба „Скакавац"

(Наставан)

Чика-Пера и скакавци, рачунајући ту и Веру с још две другарице, настављше шетњу низ реку, која протиче поред самог манастира и улива се у Дрину узводно од Бајине Баште.

Сунце беше већ високо на небу, али је пут водио до ближу саме варошице падином једне косе, обасле шумом, тако да се могло и даље ићи све по хладу. Клисура која је почињала високо у планини овде се постепено завршавала и ширила, прелазећи у питому долину. Река се све више удаљавала од пута а сад је текла поред још једнако високих брегова с леве стране који су се пружали до саме Дрине. Десна обала била је равна и прелазила у левкасту равницу, све ширу уколико се ишло ближе варошици.

С леве стране пута и реке, почев од манастира, има доста кућа села Раље. Међу њима је и основна школа и општина. На реци су наши излетници видели и неколико воденица, па су једну и разгледали. Неки скакавци су том „оближком" пут видели како се међу брашно, а Драгиша рече по пошаску:

— Баш волим што сам видео то ђаволско чекетало, јер сам због њега добио двојку на једном домаћем задатку.

А зашто? — упиташе га другови радознало.

— Зато што сам написао да стоји на крову воденице и да се њиме плаше птице.

Сви се насмејаше тој шали, а Миле додаде:

— А ја сам једном у школи рекао да се горњи воденични камен окреће у воденици, а доњи испод воденице, па су ми се сви смејали због тога.

Убрзо пут окрену надесно и Бајина Башта се цела указа у дну простране долинице, недалеко од Дрине. Више није било шуме, те се морало ићи праштњавим друмом по сунцу. Но како беше још рано, врућина се није много осећала.

Поље око варошице нема је плодно и беше засејано разним усевима, а највише кукурузом. На многим местима видео се и дуван. То је онај чувени дуван, звани бајиновац, који је пре рата важио као најбољи у Србији. Поред пута указаше се најпре сеоске куће с воћем, па одмах затим и варошке, лепе кућице, окружене баштама и цвећем.

Бајина Башта је мало место од неколико хиљада становника. Удаљена је километар, два од Дрине и старе босанске границе. Северозападним крајем наслоњена на ниске планинске огранке, пружајући одатле своје улице по равници у правцу реке, изнад које се одмах уздижу босанске планине. Има лепу цркву, школу и болницу, као и више лепих зграда за становање.

— Изгледа као неко лепо, уређено село! — рече Жарко.

— Или као наша Чукарица код Београда — допуни га Јовица.

— А сада мало да се одморимо овде! — рече чика-Пера и седе за сто у хладовини пред једном кафаном, показујући руком и дрину да седну.

— Ја сам гладна! — пожали се Вера. — Да бих мало воде!

— И ја! И ја! — јавише се још неки.

— Чекајте мало! — опомену их чика-Пера. — Сви ћете добити по једну малину док се мало одморите.

А куда ћемо после? — запита Жарко.

— После ћемо на Дрину. На Дрину су водиле два пута. Први, ближи, ишао је кроз њиве и ливаде, али се удаљавао од манастира још више. Други је нешто даљи, али окре не налево и тако се приближава манастиру и ушћу реке Раче. Осим тога на крају овога пута је и велики, гвоздени мост на Дрини који је вредно било видети.

Пошто су сва деца добила малину са свежом водом, чика-Пера их поведе друмом пре ма мосту. Ишли су равницом још пола сата и добро се загрејали на сунцу које је већ пекло. Стога дечица поскидаше не само капутиће, него и кошуље, те наставише пут о пако голишави.

(Наставиће се)

Св. Р. Милосављевић

ПРИЈАТЕЉСТВО

Два човека живела су у великом пријатељству.

Једне ноћи тргне се из сна један од њих, па одмах одјури оном другом и пробудивши све његове слуге, стаде питати шта је с њиховим господарем.

Слуге одговоре да господар спава, али се у то и он појави и запита:

— Шта се догодило, пријатељу, те си дошао тако усред ноћи? Ако хоћеш новаца, ево ти моје кесе! Ако те неко гони, ево мога мача у одбрану!

— Хвала ти, пријатељу, на услугама, али ми ниси за сада потребне. Догодило се само то, да сам сањао нешто рђаво о теби, па сам дошао да видим како ти је. Зато опрости што сам те пробудио и — лаку ноћ!

М. Милутић

ВЕСНИЦИ ПРОЛЕЋА

С неба ведра, плава,
Сунце топло сија,
По њивама сваја
Нова трава клија.

А из нове траве,
Зелене и меке,
Помолиле главе
Љубичице секе.

Пуни воће Покрај
Луга овце блеје,
Ратар оре. Сунце
Све топлије греје.

Ник. С. Гаврилович

Један заборављени датум

Стогодишњица погибије Смаил аге Ченгића

1

Прошло је сто година од оног јутра кад су из шуме у забаченом дробњачком сеоцету Мљетичу запуцале пушке „синџирџије", праве пушке гласоноше нових дана. Шатор, у којем је била дробњачка и неисправна гомила Турака, ћутао је нестао са лица земље. У гомилама лешева лежало је, са отсеченом главом, и тело Смаил-аге Ченгића.

Они пушке одјекнули су музевито градовима и селима, далеко, широм Србства и Словенства. Певало се и писало. Људи су славили тај дан.

Али ове године, када је требало прославити његову стогодишњицу пламена света је била скренута на другу страну.

Међутим, требало је прославити стогодишњицу Смаил агине погибије. Требало је прославити не због тога што је Смаил-ага био страшан непријатељ, крвник и тлачитељ, нити због тога што је сам догађај повукао са собом мноштво нада које су стабилизовале српску мисао; нити због тога што је сам догађај био један од првих покушаја да се Србство поведе бољим путевима народног и државног живота, већ због нечега другог, на мале вашег:

Срби, Хрвати и Словенци су читав један век живели у сенци тог великог догађаја који је крв њихову и мисао њихову ослободио и ујединио.

А поред тога велики број наших песника и непознатих људи пролазило је тим догађају узбуђења и напоре своје младости. Наши велики песници Његош и Мажуранић посветили су велики део свог песничког рада том догађају. Ђади су у школама читали списа посвећене тим данима. Много има још аргумената који иду у прилог завиколи о једној скромној прослави.

ОКРШАЈ НА ЧЕЛИНСКОМ ПОТОКУ

Кад се говори о важности улоге Петра Другог Петровића Његоша у убиству Смаил аге Ченгића, онда се пре тога треба осврнути на догађаје који су се одиграли раније, на оно што га је дубоко потресло, на оно што је још више појачало његову мржњу према том силном Турчину.

Са доласком владике Рада на црногорски престо почели су немири на границама између Турске и Црне Горе. Тежиште тих немира било је мало место на самој граници, Грахово. Становници Грахова и околине хтели су се, сами, на своју руку, преселединити Цетињу Гори. И сем владика је помагао њихов покрет.

После неколико година међусобних борби војвода Јанов Дакоић са својим четама завладао цео Грахово, Комитска акција била је веома раширена и Турци нису успевали да је сузбију.

На непрестане молбе својих сународника из тога краја, Али — паша Ризанбеговић — Сточевић реши се најзад да пошаље из Херцеговине један јачи одред војске који ће казнити непослушне Граховљане, а нарочито војводу и ухватити и довести у Столац. Пошто је пић раније рачунао на помоћ коју ће Црногорци слати Граховљанима. Али паша Ризанбеговић се стаси сам из чела оздабраних трупа и крену се одмах за Цриу Гору. При пролазу кроз Лиглиће он дође са собом и Смаил агу Ченгића. И Смаил ага повоље један добар одред својих трупа. То је било у августу месецу 1836 године.

Чим су чули да је турска војска пошла, Граховљани се обратили за помоћ владици. Жељели да избегне свој гнев на Турке који долазе у посету њиховом крају. Црногорци се одазвали позиву. Треба поменути да је владика био задовољан током ствари. На чело своје трупе поставио је двојицу блиских рођака, рођеног брата Јова и синовца, брата покојног црногорског кнеза Данила, Стева Петровића. Упутио је са њима још десет својих блиских и далеких рођака, младих момака Петровића. Војска није била бројна, али јака и одабрана.

Турци нису морали дуго чекати сусрет с Црногорцима. Они су на одмах, још прве вечери напали. Али, на несрећу, наишли су на Смаил агу Ченгића и његове добре чете. Тако је почео и завршио се још исте ноћи страшни окршај на Челинском потоку код Грахова, на границама између сада бившег Турске царевине и Црне Горе. Причају да је ту Смаил-ага показао храброст и јуначтво какво Црногорци нису запамтили. Сава његова сабља, причају, посекла је неколико глава одабраних Петровића.

Ту је страдала мала црногорска војска. Од једанаест Петровића, колико их је било пре бетке, изнео је живу главу само шеснаестогодишњи Драго Јанович. Може се онда вамислити како је прошла остала војска.

Нигда, ни ни после освете, црногорски владика није могао прежалити „томиу прољиеу братску крв. Одмах се дао на посао. Пошао је тражити погодну личност да се освети Смаил агу Ченгићу

НОВИЦА ЦЕРОВИЋ

Ту личност он је нашао у једном од дробњачких кнежева, ваједном дробњачком војводи Новици Церовићу.

Владика Раде је знао да је Новица један од ретко храбрих, а уз то паметних и умешних људи. Знао је и то да је наша Селаковић, ранији гувернер Дробњака, 1830 године дошао у Таслицу (Плевља) и на врху убио Новичиног оца попа Микајлића Церовића. Знао је и то да Новица од тога доба носи у себи клицу освете. Пошто је тада Дробњане прикладао Смаил аги Ченгићу и пошто је он с војском на врху планине дошао због харача, владика Раде је решио да ту чињеницу искористи. Новичи, Церовићу, који, као што смо већ рекли, има највише услова да је за успешан извршн.

У свом спеву Мажуранић је овековечио Новичино путовање на Цетиње. „Новичић" је Новичин, само Новичи. „Новићи" је израз његове душе, гласан разговор са самим собом.

По нашем мишљењу, због тога што је Новица био познат турском цара, Мажуранић му је и дао име Турчина.

„Упрли Турчин двору на капију,
А послетка из ждрела звијезда
Беше звијезда аге Ченгићина"

Тако је билоі долазак Новичинам на Цетиње агини дани бели су изборани. Новица се завлео владици Раду да ће му донети Смаил агину главу.

Кад се Новица вратио са Цетиња, одмах је равио међу дробњачким кнежевима акцију против Смаил аге Ченгића. Тражио напеменути да је Новица нико и крштеница примљен одабирања лица којима ће поверити своје разговоре са владиком. Не због тога што се бојао да ће му се, ако га буду одвели, Смаил ага лукто осветити, него због тога што је знао да је Смаил агина личност у Дробњану врло омиљена. Знао је да су Дробњани изнад свега цењили Смаил агину доброту и праличност, па би им било тешко да се одједном одаче на убијачки посао. Уствари, Новица је добро оценио ситуацију. Дробњак је изгледао Смаил агу због многе личности. (А то је Смаил ага и био лако кад се узме у обзир да је Дробњак крај у којем никада није живео ниједан муслиман. Због тога је могао делити правду „ни по бабу ни по стричевима").

Новица је ишао од села до села. С кокана на кокан. Посетио је редом све сеоске поглавице. Немајући је повремено читав, а не само један део свога разговора са владиком Радом. У преду да нема то његова акција није имала за добар пријем код дробњачких кнежева. Сматрали су да не после Смаила аге опет доћи неки Турчин који неће бити бољи од њега.

Тек кад је Новица успео да их убеди у то да после Смаила аге ког погубљења Турци више неће управљати Дробњаком, да ће ота да Дробњак живети сам и са народом црногорског владике, дробњачки кнежеви запрегали су се за ту ствар. И они су онда заједно са Новицом повели акцију. Почели су неколико скупова и договори по селима и кнежевским кућама. Први такав састанак дробњачких кнежева био је на куки Аџе Томића у Пренивиу, други на кући Шућа Карапића у Петници, а трећи и последњи на кући Оливе Јанића у Добрим Селима.

У овим састанцима су учествовали поред поменутих још и наредни војвода Новица Церовић, Митар Голошић, Вуко Маловић, Марко Алексић, Филип Жугић, Милић Срдановић и други. Прва тачка дневног реда на поменутом скупштини било је унеш питање да ли треба Смаил агу довватн у Дробњак па га убити на вору или се организовати са војском коју ће им уступити црногорска владика па га ударити право на Липник. Али овај други предлог одмах је одбачен, јер су они који су познавали Смаил агу и непрокидне терене који воде његовом пашалуку, успели да убеде остале кнежене да је изводљиве сметнуо са памети нагодили. Војска би била исувише скупо прокупити. На последњем састанку они се одлучили да дозову Смаил агу у Дробњак.

После овога састанка Новица са још неколицином неверних дробњачких војвода договори се писмено са братом владичиним Петром Петровићем и морачким поробитом Митром Радовићем да се састану у Морачком манастиру. Ту су они дефинитивно израдили план покрета дробњачке и црногорске војске коју ће сачињавати морачки и липорски добровољци. Ту, у Морачком манастиру, извршене су последње припреме.

„ДОЂИ, ЧЕСТИТИ АГА..."

На последњем састанку кнежеви одлучише да улогу домаћина повере Вуку Маловићу. Смаила агу пријатељу и познаницу. Прича се да му је једном приликом над је пао у немилост код турских власти и био повчано казњен, Вуко Маловић позвано новац да се откупи. Смаил ага га је због тога веиоко волео и од милости га звао: „Марјан". И овај је њега исто тако волео и, како изгледа било му је врло жао што је баш он добио налог да изврши тај посао. Али, поред свега, он га је, као што смо видели, ваистрсао обавио.

Кад је Вуко добио од кнежева налог да домаћи Смаила агу у Дробњак, он одмах сиде и кући са му пријатељско писмо. Овај део догађаја остао је нерасветљен и непознат. Нејасан, каиеио, због тога што су сви коментари који су са њим у вези разлагани и контрадикторни.

Јован Јакић

Подизање зграде радничког одморишта у Нишу

Управа државних монопола одржаће 17 априла другу оферталну лицитацију за подизање административне зграде, радничких одморишта и кућице за вратара код Дунавске станице у Нишу. Предрачунска стиа износи, 1,613.426.34 динара.

Гђа Марија Немет певаће у „Турандоту"

Позната мађарска оперска певачица г-ђа Марија Немет која је имала великог успеха у „Аиди" појавиће се у једној од својих најбољих партија у „Турандоту". Београдска публика која

Г-ђа Марија Немет („Турандот")

је на прој претстави топло поздравила велику уметницу имаће прилике да је чује вечерас, у среду. Учешћем у „Турандоту" завршава се гостовање г-ђе Немет у Београдској опери.

И за другу претставу г-ђе Немет уланиће биле су просто разграбљене. Благајница г-ђа Мара Гошић морала је да остане на шалтеру и после одређеног времена продаје карте.

Гошћа имала је пробу с диселом бом у „Турандоту". Са њом ће певати од гостовања чланова бео градске опере г. г. Крста Илић, Цвејић, г-ђе Мелетова, Грачна Паић, Дивна Радић и други. Дириговаће директор Београдске опере г. Ловро Матачић.

Издата потерница за једним варалицом из Великог Градишта

Великог Градиште, 26 март

Прошле године у октобру стигао је у Велико Градиште Фрањо Ковач и убрзо стекао велики број симпатизера. Због свог претстављо као фудбалер из Загреба и као бивши члан „Конкордије". Говорио је да је био запослен у многим угледним загребачким великим фризерским радњама. И његов послодавац г. Акерман стекао је о њему је по мишљење и зато га ценио и као доброг радника.

У јануару ове године г. Акерман је дошао у Београд и целу своју фризерску радњу поверио Ковачу. Овај је требало да пла ћа свега пет стотина динара као закупну цену.

Тада је Ковач постао једини господар у радњи. И он је предузео одмах разне мере како би своју радњу уредио. Почео је по целом Великом Градишту да узима новац на зајам, да купује на вересију и да узима ствари на отплату. Сви су му излазили у сусрет и помагали га јер је он говорио да жели да реновира радњу своја послодавца. Али Ковач никако није враћао дугове.

Од јануара па до средине мар та он је успео да превари велики број Градишћанаца. Некоме је узео радио апарат, некоме мантил, а многима и готов новац. Кад се добро „сортирао", он је побегао.

Полициске власти из Великог Градишта издале су за Ковачем потерницу и сваки дан се очекује његово хапшење.

ПАО У ЛЕВАК МАШИНЕ И ПОВРЕДИО СЕ

У фабрици шећера на Чукарици дошло је до несрећног случаја, у коме је настрадао радник Живојин Јовичић. Живојин је с висине од 2,80 метара пао приликом оправке у један од левака машине главом на доле. Пад је био тежак. Пренет је у болницу.

У пожару на Хајдук Вељковом Венцу изгорело аутомобилских гума за 150.000 динара

За неколико тренутака зграда вулканизерске радње г. Лазара Симовића, која се налази на Хајдук Вељковом Венцу 12, била је у пламену. Ватра је избила у једном од одељења и ухватила таваницу на којој су се налазиле аутомобилске гуме. Гуме су се запалиле и ватра је сукнула кроз кров ширећи огромну топлоту и смрад.

Пожар је избио синоћ око 8 часова. Од забораваљене ватре у једном од одељења запалиле су се даске на тавапици. Кад их је пламен обухватио лако и брзо се пренео на наслагане гуме, које је вредност износила 150.000 динара.

— Ватрогасце! повикали су неки пролазници.

Суседи су их позвали. И они сами почели су, нарочито они најближи да из својих станова износе ствари, јер им се чинило да ће пламен, који се све више ширио и претио да обухвати и одају с бензином, проширити и на околне зграде.

Ватрогасцима, који су одмах дошли с колима за гашење, претстојала је тешка борба са ватром. Они су око 8.15 часова стигли на Хајдук Вељков Венац и све до 10 часова гасили пожар. Морали су да заштићују лице од јаре, загушљив топао ваздух још више им је отежавао посао, а ипак се морало енергично гасити, јер је ватра претила да узме велике размере.

Штета се цени на 150.000 динара.

Суђење отмичима и убицама младе девојке

Главни кривац јавља се писмом суду из Албаније

Цетиње, 26 март

Кривично веће Окружног суда из Цетиња судило је Роки и Симону Нреквћу и Алилу Курметовићу из села Крути, Срез барски. Они су одговарали за убиство Чиле Кочовић, верене девојке из села Дања Клеиза, Срез барски. Главни кривац Премча Нрекић није присуствовао суђењу, јер се налази у бекству.

Према оптужници 18 октобра 1940 године Премча Нрекић са својим братом Роком, стрицом Симоном и другом Алимом сачекао је испред села Дања Клеиза четрнаестогодишњу Чилу Кочовић, богату младицанку коју је била верена за неког Албанца. Они су је силом одвели у шуму. Два детета, која су била случајно присутна тој отмици, отрчала су у село и тамо испричало убиству. Чилина мати и мештани потрчали су у шуму да ослобо де девојку, али на њих су пригрлили Премчини пријатељи. Том приликом је Роко покушао Чилину мајку да убије из револвера. Запањени сељани и мајка вратили су се својим кућама. Како ни после два дана од Чиле није било ни трага ни гласа, била је извештена жандармерија која је пронашла истрагу и претресајући шуму, нашла на уназа жени леш девојке, који је био већ у распадању. Лекарском прегледом било је установљено да је над девојком најпре извршен морал, а затим убијена са неколико пушчаних метака. Како је Премча Нрекић био пребегао у Албанију то су били ухапшени остала тројица, који су изведени на суд.

УБИЦА СЕ ЈАВЉА СУДУ ПИСМОМ ИЗ АЛБАНИЈЕ

Оптужена су на суђењу признали да су заиста по мозби Премче Нрекића учествовали у одвођењу девојке Чиле у жељи да помогну свом другу, али као су видели да девојка неће никако да се уда за Премчу, остављали су их и отишли својим кућама. Не знају шта је било, али верују да је мучки извршено Премча. И збиља њихов исказ се поклапа са мајком Премче Нрекића, који се за шест дана пре суђења јавио суду писмом. У том писму уз прилог своје фотографије Премча даје изјаву да је он извршилац злочина, а не његови оптужени пријатељи, који су му само били помагачи у одвођењу. Даље у писму од изводи како и зашто је извршио злочин.

Суд је на крају претреса донео пресуду којом је осудио тројицу оптужених, и то Рока Нрекића на три и по године робије за покушај убиства девојчине мајке и за одвођење девојке, Симона Нрекића и Алила Курметовића на по две године затвора за учешће у насилном одвођењу девојке.

Суд је предузео потребне мере преко надлежних власти ради екстрадиције из Албаније главног кривца Премче Нрекића, коме ће се судити накнадно.

Ово суђење је изазвало велико интересовање код мештана из тога краја. Судском већу је прет седвао претседник Окружног суда г. М. Бурићаковић. Н. Д.

Док је вечерала с пријатељем и његовом сестром нестала јој уложна књижица

Загреб, 26 март

Катица Поточник, келнерица, отишла је на позив свога пријатеља Зенића, који станује у Николићевој улици, да с њим и његовом сестром вечера и, као и увек, са собом носила уложну књижицу коју је гласила на 5000 динара. За време вечере те је књижице нестало. Она је крађу пријавила полицији.

Довршење зграде Среског начелства у Брусу

Технички одељак при среском начелству у Брусу одржаће 16 априла, у својој канцелара рији, од 11 до 12 часова прву оферталну лицитацију за довршење зграда Среског начелства у Брусу. Предрачунска сума износи 153.978.52 динара.

СИТИ
ТЕРАЗИЈЕ 11
Данас ПОСЛЕДЊИ дан у 3, 5, 7.10 и 9.30
на општи захтев само још кратко ВРЕМЕ бисер француске продукције према бесмртном роману
АЛФОНЗА ДОДЕА
САФО
За МЛАДЕЖ забрањено.
Следећи програм:
монументална премијера: филм сасвим новог жанра, темпа и пикантних заплета, у којем је
ХАНС АЛБЕРС
као човек са пет лица у једној јединој особи
ЏЕНТЛМЕН ХОХШТАПЛЕР

БЕОГРАД
Данас у 10.30, 3, 5, 7.10 и 9.30 ПРЕМИЈЕРА најновијег музичког Метро Голдвин шлагера у режији чувеног творца „Марије" Роберта З. Леонарда
МЕЛОДИЈА ЧЕЖЊЕ
Ремек дело обојених мелодија и романтичних авантура, проткано дубоком чежњом двоје малих сирочади на усамљеном тропском острву. Главне улоге креирали и певају 16 дивних музичких шлагера краљ и краљица песме КРАЉ И КРАЉИЦА ПЕСМЕ
НЕЛСОН ЕДИ
ЏЕНЕТ МЕК ДОНАЛД
Музички шлагери у овом филму: Једна пољубац, Чежњом за тобом, Роиделет, Марјана, Лу бивше врате ми се и т. д.
Места нумерисана — Претпродаја од 10 час.
Места нумерисана — Претпродаја од 10 часова

КАСИНА и ВРАЧАР КОЛАРАЦ
ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 — у 2, 4 и 6
Велика руска премијера фантастичног сведења, оригиналног хумора и узбудљивих заплета у којој прве пут гледе најдивније жене звезде дође и друге
НЕПОСЛУШНИ ЂИРА
(ЗЛАТАН КЉУЧИЋ)
Ремек дело о Пинокиу, дрвеном лутку који је добио душу и срце, снимљено по сценарију А. Толстоја. У главним улогама
О. ШАГАНОВА-ОБРАСКОВА,
А. ШЧАГИН, Г. УВАРОВ
Код Врачара сваки петак у 21.15 Позоришна трупа „Кишобранчић"

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30
Сјајна мађарска премијера о успону, сјају и паду једне актерке, која је покушала са другарима дна и мисли да ће моћи одбацити свој девојачки стид и продати, ради богатства, своју душу и тело
Маријине две ноћи
(Mária két éjszakája)
Дискретне доживљаје једне девојке желе жене, мушкарци и сваки.
У гл. улогама
ЕСТЕР САБО-СИЛАЂИ,
Ураї Типолар, Чертоп Буда, Латобор Калман, Грегуш Золтан

КОЛОСЕУМ
ТЕЛ.: 20-604
ПРИКАЗУЈЕ ДАНАС
у 3, 5, 7 и 9.30
љубимце мађарског филма
Pager Antal, Turaj Ida
i
Kabos Gyula
у изванредној шлагер комедији
КАД СРЦЕ ГОВОРИ
(PESTI MESE)
ЈОШ САМО ДАНАС
ОД СРЕДЕ: шлагер премијера
ЉУБАВ у Гарнизону
— Bessalialas —
У гл. ул.:
Szalecky Zita, Pager Antal i Kabos Gyula
129149

ЛУКСОР
Телефон 21-37
Дања сала у 3, 5, 7 и 9.30
ЗБОГОМ БЕЧУ
ПАУЛ ХЕРБИГЕР
Горња сала у 3.15, 5.15, 7.20, 9.20
7 Година несреће
ХАНС МОЗЕР — ТЕО ЛИНГЕН
Следећи програм: ПРЕМИЈЕРА луксузног филма раскоши, богатства и елеганције
ЖЕНА у ОПАСНОСТИ
У гл. ул. МЕРИ ГЛОРИ АНТОНИО ЧЕНТА

УРАНИЈА
Телефон 24-073
ДАНАС у 3, 5, 7.10, 9.30
Премијера опојне музике и дивних заносних мелодија, међу којима се нарочито истиче бесмртна Листова „Љубавна песма":
ТАЈНА РАСПРАВА
— Zárt Tárgyalás —
Tasnády Fekete Mária
Pager Antal
Еротика, опојност, ерупгивни осећаји, љубав, љубомора и неутољива пожуда за женом, елементи су овог заносног љубавног филма, који спада у ред најбољих мађарских дела.

ЛИЧНЕ ВЕСТИ

— Очни лекар Др. Олга Е. Палић преселила се у Поенкареову улицу 24. Ординира од 2—4. Телефон 22-544.

Веридба

— Гђа Персида-Пепа, кћи гђе Мише и поч. Радосава Суботића, адвоката из Крушевца, и г. Драган, судија, син гђе Анушке и г. Спире Крстића, пенз. из Крушевца, верени и испитани.

— Гђа Перса, њерка поч. Данице и Александра Пацића из Зајечара, и г. Миомир Ж. Милосављевић из Београда, син поч. Миље и Живана Милосављевића, учитеља, верени и испитани 20 ов. месеца.

Помени

— Синови и кћери поч. Настасије О. Глушчевић, дајаће својој милој мами годишњи помен у четвртак, 27 о. м., у 11 часова пре подне, у цркви на Новом гробљу.

— У четвртак 27 о. м. у 11.30 часова даваћемо нашем милом и никад незаборављеном Велизару М. Антићу, дивизијском генералу, трогодишњи парастос на гробу 12 парцела. Ожалошћена породица.

— Мојој супрузи Персиди приредићу годишњи помен 27 овог месеца у 11 сати. Ново гробље парцела 64. Младеновић Николић, потпуковник инвалид.

— Парастос члановима Фонда школе Краља Петра. — Извештавају се породице и пријатељи почившег члановa добротвора и утемељача Фонда сиромашних ђака осн. школе Краља Петра, код Саборне цркве, да ће се редован парастос одржати у суботу 29 марта у 11 часова — у Саборној цркви.

— Парастос члановима фонда школе Краља Петра. — Извештавају се породице и пријатељи почившег члановa добротвора и утемељача Фонда сиромашних ђака осн. школе Краља Петра, код Саборне цркве, да ће се редован парастос одржати у суботу 29 марта у 11 часова у Саборној цркви.

— Моме покојном незаборављеном супругу Милану А. Стевановићу, апотекару из Неготина давају полугодишњи помен на Новом гробљу 27 тек. м. у 11 сати пре подне, парцела 23. Ожалошћена супруга Мира и остала родбина.

Коларчев народни универзитет

Среда, 26 март: у 18.15 час. — др. Иван Бајa, проф. универзитета: „Човек на висинама" (са огледима); у 18.15 час. (велика сала) — Позоришни час: „Жена у позадини" од Вахеха (извође чланови Уметничког позоришта)

Четвртак, 27 март: у 18.15 час — Љубомир Радовић, адвокат: „Преображаји савремене државе и права — Промене у савременој управи и администрацији" (трећи део); у 19.15 час. — проф. Бекинг, директор Музиколошког универзитета у Прагу: „Јохан Себастијан Бах" (на немачком; са музичким илустрацијама).

Петак, 28 март: у 18.15 час. — Тома Бурковић: професор „Скопска епархија од 1869 до 1875"; у 19.15 час. — др. Александар Ђурић, б. доцент универзитета у Прагу: „Утицај исхране на обољење јетре"; у 20.30 час. — Музички час (велика сала): Вече класичне и романтичне музике (у извођењу г-ђице Цоце Радовановић и Луси Фаркаш).

Субота, 29 март: у 18.15 час. — др. Владета Поповић, проф. универзитета: „Енглески романтизам".

У току недеље: течајеви енглеског (уторником од 16—17 и четвртком од 18—20 час)., руског (понедеоником, уторником, средом и петком од 18—20 час) и италијанског језика (четвртком и суботом од 17—19 час), затим фигурално цртање, сликарски течај и курс логике.

Предавања

ПРЕДАВАЊЕ У ЕНГЛЕСКОМ КЛУБУ. — У среду, 26 о. м., у 18.45 часова г. г. Е. Л. Томас одржаће предавање на енглеском језику у просторијама Енглеско-америчко-југословенског клуба, Добрачева 10/II. Тема предавања је: „Somerset Maugham". Приступ слободан члановима и пријатељима.

ПРЕДАВАЊЕ О САВРЕМЕНОМ ИТАЛИЈАНСКОМ СЛИКАРСТВУ. — Данас у 18.15 часова проф. Дан Давико из Сера одржаће предавање о „Савременом италијанском сликарству" у просторијама Института за италијанску културу — Кн Персиде 51.

Обустава бензинског железничког саобраћаја у Француској

Вишн, 25 март

Француске железнице обуставиле су све своје возове са погоном на бензин, или су их делимично пределиле за погон дрвним гасом. Од тога постоје само неколико изузетака у оку пираној области.

РАДИО

Среда, 26 март

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 11.30 Тачно време — Објављивање програма — Забавни концерт — 11.50 Званични извештај о водостају. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Опленца — затим: Руска забавна музика. — 13.00 Казачорски концерт гђе Рене Караводин. — 13.30 Тачно време — Радиодневник — затим: Забавни концерт — 13.50 Берзански извештај. — 14.00 Народне песме. Пева г. Мања Цуцаковић. — 14.40 Вести.

ПОПОДНЕВНИ И ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 17.05 Наш спорт. — 17.25 Оперске арије. Пева г. Бранко Фалиповић, члан Опере. — 17.55 Концерт квинтет кварстета. — 18.20 Огледање бољих кромова. Предавање г. Милорада Зечевића. — 18.35 Народне песме. Пева гђа Даринка Татомић. — 19.10 Вести — Радио-разговори — Реклamне. — 19.25 Шта треба и може за урадити наше село у заштити од вандалних напада, предавање инспора г. Миленка Филиповића. — 19.55 Читање са дневне сандеске опере. — 20.00 Пренос опере из београдског Народног позоришта — у 1 одмору: 21.40 Тачно време — Вести — Дневни радиоекспрес — у II одмору: 22.40 Вести

КРАТКОТАЛАСНА СТАНИЦА

▲ 6.45 Прве вести — Тачно време. — 7.00 Јутарњи концерт. — 7.45 Преглед штампе

▲ 13.30 Радио дневник. — Тачно време — 13.50 Вести на француском. 14.00 Концерт (Радио Београд) — 14.40 Подневне вести — 19.00 Објављивање станица и саопштења — 19.10 Вечерње вести — Тачно време — 19.25 Немачки час — 19.40 Вести на словен. начином — 19.50 Румунски час — 20.05 Италијански час — 20.20 Турски час — 20.35 Арбански час — 20.50 Мађарски час — 21.05 Час југословенског универзитета у вечи. — 21.40 Вести — 21.55 Грчки час — 22.10 Француски час — 22.25 Енглески час — 22.40 Последње вести.

СКОПЉЕ

▲ 11.50 Објављивање. — 12.00 Тачно време, затим Звона са цркве Св. Димитрија. — 13.40 Национални календар. — 17.00 Час пре подне — Објављивање програма. — 17.05 Књижевни час. Читање из дела Григорија Божовића са увођом проф. г. Константина Ђорђевића. — 19.00 Пољопривредни савети. — 19.06 Природни савети. — 19.56 Вођи духовни оркестар — у паузи 20.15 Битка на Косову, предавање генерала г. Милорада Димјановића. — 21.50 Вести с Југа.

Четвртак, 27 март

ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ

▲ 6.00 Марш 6.04 Вођи духовни оркестар. — 6.36 Речи најаве. — 6.45 Вести — 6.50 — Лекарски савети. — 6.55 Вођи духовни оркестар. — 7.45 до 7.50 Дуге вести.

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 11.30 Тачно време — Објављивање програма — Забавни концерт — 11.50 Званични извештај о водостају — 11.59 Тачно време — 12.00 Звона са Саборне цркве — затим: Народне песме. Пева гђа Бранислава Јањић — 12.30 Увертира и одломци из италијанских комичних опера. — 13.30 Тачно време — Радиодневник — затим: Забавни концерт. — 13.50 Берзански извештај. — 14.00 Концерт радиооркестра. — 14.40 Вести.

ПОПОДНЕВНИ И ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 17.05 Дечја час: Родино позориште. — 17.50 Концерт војног дувачког оркестра. — 18.20 Гласови народне игре, предавање г-ђе Љубице Јанковић. — 18.35 Музика за игру. — 19.10 Вести — Радиокамелар — Речи најаве. — 19.25 Национални час: 150-годишњица српског позора. — Предавање г. Светислава Шумановића. — 19.40 Тамбурашки разноворотар. — 20.00 Час хумора. — 21.10 Народне песме. Пева г. Бранислав Ђурковић (гре Љубице Јанковић. — 18.35 Музика за игру. — 19.10 Вести — Радиокамелар — Речи најаве. — 19.25 Шта треба и може за урадити наше село у заштити од вандалних напада, предавање инспора г. Миленка Филиповића. — 19.55 Читање са дневне сандеске опере. — 20.00 Пренос опере из београдског Народног позоришта — у I одмору: 21.40 Тачно време — Вести — Дневни радиоекспрес — у II одмору: 22.40 Вести

КРАТКОТАЛАСНА СТАНИЦА

▲ 6.45 Прве вести — Тачно време. — 7.00 Јутарњи концерт. — 7.45 Преглед штампе

▲ 13.30 Радио дневник. — Тачно време — 13.50 Вести на француском. 14.00 Концерт (Радио Београд) — 14.40 Подневне вести — 19.00 Објављивање станица и саопштења — 19.10 Вечерње вести — Тачно време — 19.25 Немачки час — 19.40 Вести на словен. начином — 19.50 Румунски час — 20.05 Италијански час — 20.20 Турски час — 20.35 Арбански час — 20.50 Мађарски час — 21.05 Час југословенског универзитета у вечи. — 21.40 Вести — 21.55 Грчки час — 22.10 Француски час — 22.25 Енглески час — 22.40 Последње вести.

СКОПЉЕ

▲ 11.50 Објављивање. — 12.00 Тачно време, затим Звона са цркве Св. Димитрија. — 13.40 Национални календар. — 17.00 Час пре подне — Објављивање програма. — 17.05 Књижевни час. Читање из дела Григорија Божовића са увођом проф. г. Константина Ђорђевића. — 19.00 Пољопривредни савети. — 19.56 Вођи духовни оркестар — у паузи 20.15 Битка на Косову, предавање генерала г. Милорада Димјановића. — 21.50 Вести с Југа.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

● **Скупштина Фонда школе Краља Петра**

Редовна годишња скупштина Фонда сиромашних ђака Основне школе Краља Петра код Саборне цркве, одржаће се у суботу 29 марта ове године, у 18 часова. Позивају се чланови, њачки родитељи и пријатељи Фонда, да овој скупштини присуствују.

● **Набавка страног угља**

Дирекција речне пловидбе у Београду, Загребачка 9, одржаће трећег априла у 11 часова пре подне другу оферталну licитацију за набавку страног угља. Ближи услови могу се добити у Материјалном економном отсеку Загребачка 9/III сваког радног дана од 7,30 часова уз цену од 10 динара по комаду.

● **Набавка водоводног материјала за Градску мрежу на Цетињу**

Техничко одељење Градског поглаварства на Цетињу одржаће 5 априла прву офертални licитацију за набавку водоводног материјала за Градску мрежу на Цетињу. (Предрачунска сума износи 1,935.660 динара).

● **Музички час на Коларчевом народном универзитету**

У петак, 28 о. м. у 20.30 час. одржаће се на Коларчевом народном универзитету музички час посвећен делима класичне и романтичне музике у извођењу г-це Цоце Радовановић и г-це Луси Фаркаш. На програму су: Хендел, Монтеверди, Скарлати, Легренци, Бах-Таусиг, Моцарт, Шуман, Брамс, Бетовен. Уводно предавање држи г. др. Милоје Милојевић. Цене од 3 до 15 динара.

● **Пажња телефонским претплатницима**

Обавештавају се телефонски претплатници, да су чекове уплатнице на име телефонске претплате за друго тромесечје 1941 године послате. Рок уплате је 15 април, после овог рока телефони ће се искључити привременo из саобраћаја. Ко изврши уплату претлате после 15 априла па до 1 маја плаћа поред претплате и таксу од 100 динара. После овог рока телефони се дефинитивно демонтирају. Рекламације на тел. бр. 20010 или лично Главни телефон, Косовска бр. 47/III, соба бр. 8.

(Управа Главног телефона).

● **Течајеви Црвеног крста**

Управа деветог пододбора Друштва Црвеног крста организује и ове године течај за добровољне болничарке у месецу априлу текуће године. Овај течај одржаће се као и ранијих година у свему по утврђеном програму од стране Главног и Обласног одбора Друштва Црвеног крста са стручним особљем. Цењене даме које желе посећивати овај течај (тромесечни курс) недељно два пута од 6—8 часова нека се јаве г-ђи Игрошанац — Главна војна болница, Хирушко одељење, сваког дана пре подне и претседнику девет пододбора Друштва Црвеног крста др. Зелићу — Милешевска улица бр. 13, тел. 41-866, сваког дана после подне.

● **СКУПШТИНЕ И ЗБОРОВИ**

Фабрика машина и апарата Југотрој а. д. Београд одржаће 24 априла свој други збор акционара у 17 часова, у просторијама Југословенске банке а. д., филијале Београд, Коларчева број 1.

Шумско индустриско предузеће „Голија" а. д. одржаће 6 априла, у 17 часова у Београду, Карађорђева 66, свој двадесет други редовни збор акционара.

Сигнал а. д. у Београду одржаће 30 априла у 10 часова пре подне, у Пашкој кредитној банци свој други редовни збор акционара.

Београдски живот

СРЕДА, 26 март

Народно позориште код Споменика — (20) Турандот.

Позориште на Врачару — (20) Породица Бло.

Коларчев универзитет — (18.15) Жена у позадини — претстава Уметничког позоришта; (18.15) Човек на висинама (са огледима) — предавање др. Ивана Бајe, професора Универзитета.

Музеј Кнеза Павла — отворен сваког дана сем понедељника, од 9 до 18 часова непрекидно

Војни музеј (Горњи град) отворен је сваког дана сем среде од 9—12.30 и од 15—18 часова

Зоолошки врт отворен је сваког дана до мрака

Грађски дом културе, Кнегиње Љубице бр 1 — отвара сваког радног дана сем петка од 9 до 20 часова непрекидно, недељом и празником од 9 до 12 часова

Варијете Палас, Коларчева 1 (Југобанка) Ленсинг бар 22½ варијетски програм.

РАТНИЧКИ ДОМ — велика билијар сала — 7 биљарда, одлична за брзо, шах, домине и друге игре Седиште Ђачарског клуба

ПАЖЊА посетиоцима чувеног Гурманског ресторана „ЕРА ГУРМАН", Цара Николе II 73, препоручује нов јеловник за после 12 часова ноћу, све до јутра: топле ствари, пилећа супа, чорбаст пасуљ са пастрмом, гурмански перкелт, бурек, пита са месом, сиром, спанаћем итд. Ужинавање у овим јестивима после 12 часова ноћу.

ШТА ПРИКАЗУЈУ

БИОСКОПИ

БЕОГРАД — (15) Младенци чекају (Џенет Макдоналд, Нелсон Еди)

КОЛАРАЦ — (16) Маријине две воље (Естер Сабо — Сандра, Ураз Тивадар).

КАСИНА — (15) Непосушни Тыра — Златан клучић (О. Шагинова-Образцова, А. Шкаљић, Г. Уваров).

ВРАЧАР — (14) Непосушни Тыра — Златан клучић (О. Шагинова-Образцова, А. Шкаљић, Г. Уваров); (21.15) Весело позориште „Кишобранић".

ЛУКСОР (горња сала) — (15.15) Збогом Бечу! (Паул Хербигер, Волф Албах Рети)

ЛУКСОР (доња сала) — (15) 7 голана песиче (Ханс Молер, Тео Линген).

УРАНИЈА — (15) Тајне гардероде (Пегер Антва, Ташиади Фелете Марија)

СИТИ — (15) 1) Сафо (Марија Маргит, Франсоа Роне); 2) Универзум журнал.

КОЛОСЕУМ — (15) Срце говори (Кабош Буба, Турај Ида)

МЕТРОПОЛ — (15) 1) Волга, Волга... (Орлова, Николајев); 2) Убиство на фарми (Петар Кинси).

БАЛКАН — (14) 1) Кавалерија њеног величанства; 2) Песма слава; 3) Фокс новости.

АВАЛА — (15) 1 Вики (Рока Варшоња, Пал Јавор); 2) Сам симфонија у боји; 3) Журнал.

УНИОН — (15) Побуна на Пацифику; 2) Весели бомбардери.

РЕКС — (14) 1) Под маском љубави 2) Генерал Гарибија.

ЗЕМУН: КОРЗО — Пловна птица; 2) Журнал.

СЛАВИЈА — (14) 1) Адиа (Империо Аргентина); 2) Фокс новости.

ТРИГЛАВ — (15) 1) Капетанова кћи 2) Под јарболом.

НОВАКОВИЋ (прва сала) — (15) 1) Кочијаш милионар; 2) Тарзан.

НОВАКОВИЋ (друга сала) — (16) 1) Арена Хари Пиел; 2) Сам у џунгли.

ДРИНА — (15) 1) Кафе Метропол 2) Тајне Црвеног Мора.

— **ГАТЕР** — 1) Дрскост победује; 2) Песма златног Запада.

НОВИ КОРЗО — (15) 1) Адиа (Империо Аргентина); 2) Фокс новости.

ЗЕМУН: ЦЕНТРАЛ — (19.30) 1) Адмирал; 2) Фокс новости.

— **ГАТЕР** — (19.30) 1) Трговци дедојчама; 2) Бистре главе.

ПАНЧЕВО: ТРУБАЧ — (19.30) 1) Краљевић у Венецији; 2) Журнал.

Књиге и часописи

Изашла је из штампе књига „ИЗ ДНЕВНИКА ДВОЈИЦЕ КРИМИНАЛИСТА" од Добрите-Вељковића. Књига је штампана на финој хартији са корицама од полутврде хартије и насловом монтажом. На 192 стране књига доноси следеће приче: Тетка из Америке. Како сам пронашао краљевина златна, Просјак, Новоселски хохштаплери, Новоселски фантом, Добра муштерија, Деца-апсоно, Лош је глас у џепу, Како је украо новац?, Васкрсло из мртвих, Једва доживља, Певачица, Лажна генерал, Самоубиства, Детективи-шоља, И у сну је добро, Ко је Аферовић, „ова", „Каријера" једног од бесповорних, Бекар Перо, Разговор „петљарона" и „ушароница", Дођите сутра, Наморени смо, „Ко другом јаму копа", Књига стоје 20 динара и може се добити у књижари „Славија", Нови Сад, Пашићева 8.

Овако дана изашао је први број из Карловаца као недељног часописа, под називом „Магазин Свемира", који је својим интересантним петнаестогодишњим излажењем у Загребу у латинској успео да стекне глас европског уређења и опремања књиге. У то је број правом, који не само што су његових 90 страна осмине испуњени одличним чланцима и расправама као и бирањем илустрација, него су у репродукцији слика које нам доносе беспримерно дате у најсавременијој штампарској техници, у такозваном „тифарчу" (бакротиску). Уверени смо да су ова прва броја у Београдским, који се појавио у свима продавницима новина у нашим крајевима по цени од само 15 динара, са радошћу дочекали ово свако нашег часописа у фотоматерје јер им стоји на расположењу ново поље рада, него нарочито и наша публика, јер је „Магазин Свемира" и досад у сваком у сваком погледу беспрекорном. Надамо се, дакле, дужимало најлепше симпатије нашег читалачког света. Уредништво часописа налази се у Загребу, Богошићева 1.

„ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКИ ЖИВОТ" назив је за штампе као двонедељног часопис „Економско-финансијски живот" излази месечно; годишња претплата дин. 100. Уредништво и администрација Београд, Посиларева 29, Телефон 20-580.

Репертоар Народног позоришта

КОД СПОМЕНИКА

Среда, 26: Турандот (г-ђа Марија Немет, к. г.).

Четвртак, 27: Лакме (г. Рифавец к. г.).

Петак, 28: Трубадур (г-ђа Данница Илић к. г.).

Субота, 29: Лакме (г. Рифавец к. г.).

Недеља, 30: Фауст (г-ђа Нинковић-Грозано к. г.) дневна. — Шврћак на огњишту (вечерња)

НА ВРАЧАРУ

Среда, 26: Породица Бло.

Четвртак, 27: Узоран муж (матиње у 17 часова). — Хеда Габлер (претстава приватног Драмског студија).

Петак, 28: Коштана (матиње у 17 часова).

Субота, 29: Невеница — Рат бијени крчаг.

Недеља, 30: — Уличии свирачи (дневна). — Карлова тетка (вечерња).

РЕПЕРТОАР УМЕТНИЧКОГ ПОЗОРИШТА

Среда, 26: „Жена у позадини" у 18.15.

Субота, 29: „Краљеорова сона та" у 18.15.

Недеља, 30: „Крик живота" у 18.15 часова.

РЕПЕРТОАР НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У СКОПЉУ

Среда, 26: „Мали цунак" (приредба Прве женске гимназије)

Четвртак, 27: „Риста Робинзон" (по почетку у 3 часа по основне школе); „Господа Икс" (вечерња претстава аматер ског друштва г. в.).

Петак, 28: „Дивља девица" (по подне за децу); „За краља и отаџбину" (вечерња за радничке са сниженим ценама).

Субота, 29: „Уобичајени болесник".

Недеља, 30: „Зулуханр" (дневна); „Чаша воде" (вечерња).

У ЗАГРЕБУ

На Тргу Краља Александра

Среда, 26: Игра над игрима — Разбојници.

Четвртак, 27: Кармен.

Петак, 28: Игра над игрима — Разбојници.

Субота, 29: Кармен.

Недеља, 30: Вечерас изпромењено (дневна). Чиста Сузана (вечерња).

Кармен се понавља у Загребачкој опери у четвртак и суботу идућег недеље.

У Франкопанској улици

Вечера у двоје (вечерња)

Среда, 26: Необичан човек (дневна), Земља смешна (вечерња).

Четвртак, 27: Ујчини певачи.

Петак, 28: Мажена Нитуш.

Субота, 29: Цркавени муж.

Недеља, 30: Чаша воде (дневна). — Вечера у двоје (вечерња).

У ЉУБЉАНИ

Драма

Среда, 26: Без трећег (гостовање г. Нучића и гђе Подгорске).

Четвртак, 27: Без трећег (гостовање г. Нучића и гђе Подгорске).

Петак, 28: (затворено).

Субота, 29: Цвеће сврат.

Недеља, 30: Разваљене живота, Опера

Среда, 26: (затворено).

Четвртак, 27: Руслана.

Петак, 28: Кармен (прослава 25-годишњице прог дирегента Љубљанске опере г. Ивке Шпиглера, гостовање гђе Зите Кунчеве из Аде Ноћи).

Субота: 29: Весеље жено ваидаторке.

Недеља, 30: Три курције.

У СКОПЉУ

Среда, 26: Мали цунак (приредба I женске гимназије).

Четвртак, 28: Риста Робинзон (позоје не у 3 за основне школе); Господа Икс (вечерња претстава аматерског друштва г. в.).

Петак, 28: Дивља девица (поподне за ђаке); За краља и отаџбину (вечерња за радничке са сниженим ценама).

Субота, 29: Уобичајени болесник.

Недеља, 30: Зулуханр (дневна); Чаша воде (вечерња).

У БИХАЋУ

Среда, 26: Три сестра свеца.

Четвртак, 27: Ујчини свирачи.

Субота, 29: Вајет.

Недеља, 30: Модерни брак (дневна); Уздуж и попреко (вечерња).

Дежурне апотеке

Дежурну ноћну службу врше ове апотеке:

Дежурна ноћна апотека Ламер — Престолонаследника Петра 2 — (тел 40-192). Железничка 19 — (тел 41-344); Пашић Борислав 16 — (тел 41-344); Пашић Борислав 16 — Краљице Марије 53а — (тел 24-672); Тајсић Спасоје — Краља Александра 118 — (тел 40-431); Федоров Кадић — Престолонаследника трг 22 — тел 20-701); Марјановић Војислав — Краља Александра 4 (Дедињe), телефон 23-454)

На Чукаричке: Дукић Душан, Трговачка 11 (тел 53-002) дежурне стално

Телефон станице за спасавање 23-456

Окружна врата — кући ако је кат су помоћ — тел. 21-731

Градски потребни чинови тел 20-407 Дежурна служба за заштиту животиња и растиња под стручним руковођством ветеринарског факултета почиња са данеље сат вести живо тиња. Врсте одређене од 11—12 и од 17—18 часова. Харитонова 63, телефон 28-038.

Друштвене вести

ГОДИШЊА СКУПШТИНА ДРУШТВА ЗА РУСКЕ ДОМОВЕ СТАРАЦА И СТАРИЦА (установа Београдских господа) одржаће се у суботу, 5 априла, у 5 часова по подне у основној школи „Краљ Александра II" у Дечанској бр. 6.

ДРУГИЧЕЊЕ ЛУЖНОСЛОВЉАНСКИЈА је одржало 22 о. м. своју прелеподњу скупштину која ће се одржати 30 о. м. Пре него што се је пређло на дневни ред, вођено председништво Управе говорило су о нашим најдражим Југославији. Јосифу Михаиловићу чију је прерану смрт оплакивала цела Јужна Словија. Том приликом су изнесене заслуге покојника и његов рад на подизању нашег Југа. Затим је покојнику одата почаст једним минутом ћутања.

ФИЛМСКА УНИЈА обавештава своје чланове и интересенте за филм, да се још кратко време врши упис нових чланова у Филмски семенар при Филмској унији пошто је број полазника ограничен. Пословни семинар ради после теоретских часова и практично. Сва обавештења у студију, Кр. Александра 33/III (Руски дом) — Управа.

Позоришта

ПОРОДИЦА БЛО. — У среду, 26 марта, даје се у позоришту на Врачару као вечерња претстава „Породица Бло" од Љубомира Бобић Комад се већ неко од Божића игра пред стално пуном кућом. Цене места: ложа 80, остала места од 3 до 20 дин. Почетак тачно у 20 часова.

ОБНОВА ИБЗЕНОВЕ „ХЕДЕ ГЕБЛЕР" НА ПОЗОРИШТУ НА ВРАЧАРУ. — У четвртак, 27 марта, у 20.30 часова приказује на сцени народног позоришта на Врачару „Хеду Геблер" Ибзеновску друштвену драму „Хеду Геблер". Ова велика драма великог писца акту, клиа је јер претрпела пробаве брока жи од ка отмених другова који се већ у годинама уздаје на човека имају пореклa. Градиозну фигуру разматрали рожитучне Хеде Геблер игра гђа Наде Вороњ, а остале улоге: Јована Ђ. Марковића, Ђ. Пешића и гђе М. Страна и М. Кунса. Редитељ г. Недељковић, декор г. Рајковић. Претпродаја улазница на благајни на Врачару. Цене обичне.

ЧОВЕК НА ВИСИНАМА (са огледима). Ово предавање, које ће одржати проф. Универзитета г-ђа Марија Немети, врлински сопран, које је у „Аиди" врлинском прегт госте вала још пре великих успеха. Предавање у 20, а сарштак око 22 часа. Цене места од 10 до 110. Ложа 500 динара.

ЛАКМЕ, гостовање г. Рифавца, тенора. — У четвртак, 27 марта, ће се је играти као Споменика опере „Лакме" од Делиба која је на разорни начин ла личан успех. Наслову улогу вена г-ђа Константиновић, а остали су ову улогу сте рала са великим уметничким успехом, Жеравда г. Рифавец као одличан тенор као гост, који је такође имао великог успеха Недељковић је као одличан баснбаритон г. Пихлер, Малику г-ђа Пан теровић, Федорика г. Колашнц. Остале улоге певају г-ђе Стаић, Горска, Терзин и г. Ристић, Божуић, Семенковић и Димитријевић. Отпоч музички сремено г. Рогдер, режирао г. Ерић. Почетак у 20, сарштак око 22.30 часо на.

ГОСТОВАЊЕ Г-ЦЕ ДАНИЦЕ ИЛИЋ, драмског сопрана. — У петак, 28 марта гостоваће у опери „Трубадур" млада београдска, чланица Краљеве опере г-ђа Данница Илић, драмски сопран. Ова млада наша уметница стекла је врло лепо уметничко име у Немачкој и ово ће бити њено право гостовање, које ће, вероватно, бити веома интересантно гостовање могу се купити на благајни позоришта код Споменика.

ЖЕНА У ПОЗАДИНИ. Уметничко позориште Коларчевог народног универзитета, у суботу, 29 о. м. у 18.15 часова вечер успелу ко медију у три чина „Жена у позадини" од Емила Вахеха. Улагање се могу до бити у Коларчевом народном универзитета по цени од 5, 10, 15 и 20 динара. Почетак тачно у 18.15, а сарштак у 20.15 часова.

НОВ ПРОГРАМ ВЕСЕЛОГ ПОЗОРИШТА „КИШОБРАНЦИ". — Данас у сали биоскопа „Врачар", из Славије, даје весело позориште „Кишобранић" свој двадесети поторни нов програм. На програму су комедије „Оргиванција", „Проклети трамвај", „Нафталин". „Цигања на разу" од Љубомира Бобић, „Годину 2.000", нова радио-збока, рапор та, карикатуре, песме, песме, песме и нта Суделују проминентни позоришни уметници и певачи Цене места од 10 до 29 дин Места су отворена. Благајна је отворена од два сата по подне Почетак у 21.15 а сарштак у 23.30 часова

Телефони аутотакси станица

АУТОМОБИЛСКЕ РАДЊЕ

Форд, Меркур и Линкол. „Аутомотор" инж. Александар Драгићевић, Дечанска ул. бр. 7, телефон 21-814

„Балкан" Призренска улица, телефон 23-707

„Бостон", Краља Александра — 42-338

„Бенз", Краља Петра улица — 23-230

„Бристол", Карађорђева ул. — 30-799

Гаражатранспорт — 25-683

„Даримобил", улица Краља Фердинанда — 20-567

„Жагубица", улица Краљице Марије и Теразије улице — 30-895

„Железничка станица" Виласонов трг — 21-372

„Ручни дар", Обилићев венац — 21-350

„Занатски дом" Хилендарска улица — 30-796

Краљице Наталије улица (код Возне станице црквице) — 28-164

Кнегиње Споменика (код Народног позоришта) — 21-279

„Македонија", улица Краља Милана 30 — 30-678

„Мостар" — 50-111.

„Палас" Топличин венац — 22-005

„Славија сакар" — 23-074

„Стојадиновићева" улица — 30-800

Сматоријум „Врачар". Бирчанинова улица — 30-548

„Топола", улица краљ Аграрне банке — 28-120

„Чубура" — 41-300.

Палилулска пијаца — 21-654.

Димитрију Живановићу из Љубиња, осуђеном на пет година робије, повишена казна на седам година

Пред Окружним судом у Великом Градишту фебруара месеца одговарали су Радисав Спасић и Димитрије Живановић, обојица из Љубиња, и то Радисав за убиство, а Димитрије за саучесништво и потстрекавање. Том приликом Радисав је осуђен на двадесет година робије и трајан губитак часних права, а Димитрије на пет година робије и губитак часних права за пет година.

Државни тужилац није се задовољно пресудом изреченом над оптуженим Димитријем и уложио је приказ. Касационом суду је такође стао на гледиште да је Димитрију одмерена сувише блага казна с обзиром на то да до убиства дошло не би дошло да није било његовог потстрекавања, и осудио га је на седам година робије и трајан губитак часних права.

З. Б.

Кућа

за 5,500.000 динара

Потпуно нова кућа, налази се у центру Београда, има локале и модерне станове од 2 и 3 собе са осталим конфором. Зидана врло модерно и солидно, уређај станова модерни, лифт особни и теретни. Годишња рента 345.000 дин. Одбија се дут 800.000 дин.

Кућа

за 4,500.000 динара

Налази се у центру Београда, зидана врло луксузно, са локалима и становима од 2 и 3 собе са најлуксузнијим конфором. Спољни изглед врло модеран, унутрашњи уређај последња реч модерне градње. Годишња рента 290.000 динара, одбија се дут 1,000.000 дин.

Кућа

за 3,300.000 динара

Нова кућа, зидана врло солидно са модерним становима од 1 и 2 собе са модерним конфором. Уређај станова врло модеран, зидане каде, споредна одељења у плочицама, електрични бојлери. Годишња рента 270 хиљада дин. одбија се дут 650.000.

Кућа

за 2,100.000 динара

Нова кућа, налази се у непосредној близини Народног позоришта, зидана веома солидно са становима од 2 и 3 собе са осталим конфором. Продаја врло хитна, зато је цена тако ниска, сем плац више вреди. Рента 125 хиљада динара, одбија се дут 730.000.—.

Кућа

за 1,600.000 динара

Потпуно нова кућа, налази се код Техничког факултета, два кућна броја удаљена од Краља Александра улице. Зидана врло солидно са модерним конфорним становима. Врло повољна прилика за куповину. Годишња рента 120.000 дин., одбија се дут 300.000.—. 129167

БОВАН БЕОГРАД, Кнез Михаилова 5, палата „ТА-ТА", телефон 27-978 и 42-930

Мали огласи

ЦЕНА ДО 15 РЕЧИ: НАСТАВА — 12 ДИН. СЛУЖБА — 10; КУПОВИНА И ПРОДАЈА — 15; ДОПИСИВАЊЕ 12; УДАЈА и ЖЕНИДБА — 12; НАМЕШТЕНЕ СОБЕ И СТАНОВИ — 12; ЛОКАЛИ — 15; РАЗНО 15 ДИНАРА.

РАЗНО

ТРАВАРИЦА ракије, Далматинска, чувена са 15 разних лековитих трава. Стовариште подрум ЈАДРАН - телефон 42-120, добива се оригинал паковано у свом бољем радњама 119991

КА-ВА-ДОМ комплетна замјеница кафе. Не треба ништа додати, ни шећера. Производи: Фраик и Друг, Нови Сад.

Алкохол 96% и Шпиритус за гориво на ноге и мале количине пуди најјевтиније Трговина **КООПЕРАТИВА** Београд, Дечанска 5. 127854

— Дама која цени своју косу неће жалити труда ни са крајње периферије да посети уметнички фризерски салон „МИЛА" Теразије 31, међуспрат. Фарбање косе у природне боје Дин. 80.—, парна Дин. 50.—, специјална Дин. 80.— са гаранцијом врши све услуге. Телефон 22-522. 128786

МУШКАРЦИ МОГУ НОД НЕРВНЕ СЛАБОСТИ ПОКУШАТИ Okasa Tablete Кутија 110 Дин. Могу се добити у свакој апотеци. Поручи количина на захтев! Разашиљамо дискретно! Апотекар ДЕЛИНИ БЕОГРАД-КНЕЗ МИХАЈЛОВА 7 Отд. рег. под С. бр. 8866/1939.

5.000 дин. и више месечне зараде пружа самосталма фабрикација разних стално потребних артикала. Упутство за 155 најновијих хемијских рецепата шаљемо за дин. 96 поузећем. Проспект и списак садржаја бесплатан. Хемијски завод, Пашићево. 129155

СЛУЖБА

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОЈНИКА ЗГРАДА за Београд, Земун и Панчево налази се у Браће Југовића улици број 16, које препоручује власницима зграда да су чла нови Удружења најспремнији и гарантовано најсигурнији за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне. телефон број 27-951.

Тражим озбиљну болничарку код господина непривезаног за постељу, која би морала још и други лакши кућевни посао да обавља. Јавити се на адресу: Београд, Краљице Наталије 16 под „Доктор". 129144

Шта ћу кувати А ДА САДРЖИ ВИТАМИН Ја једина бригa домаћин моја има њих добар Шпајзерчић ZENITH СТОВАРИШТЕ БЕОГРАД ЗАРАЂИВАЋЕ 24

КУПОВИНА

КУПУЈЕМ: сваковрсно старо злато, сребро, стари накит, радио апарате, шивање и писање машине, намештај, одела, и друго, заложнице банака на ште предмете. Марковић, Ђорђа Вашингтона 46, стан 7, Београд. (На позив долазим). 126952

РУДНИК МАГНЕЗИТА

са пећима, зградама и целокупним инвентаром продајем, дајем под закуп и примам ортака који је способан да води посао. Само озбиљни нека се јаве на Кооперативу, Београд, Дечанска 5. 128695

СТАНОВИ

Тражим засебну кућу од 3 до 6 одељења, са добрим подрумом, са колским улазом и по могућству гаражу, за одмах или 1 мај, за дужи закуп; кирија сигурна. Адресу у администрацију оставити под бр. „14".

ЕЛЕГАНТНА ОДЕЛА добићете по повољној цени у салону **Ивушки и Чаталинац** кројачи Кнеза Павла бр. 33.

ПРОДАЈА

Елегантан, комплетни намештај за гарсоњеру (комбиновани ормар, софа, два фотеље и астал) продајем. Видети сваког дана од 3—6, Душанова ул. бр. 53, трећи спрат. Фиверн.

Продајем стару кућу за рушење у Бокељској бр. 5. Преглед сваки дан. 129039

ВЕЛИКО ОРАХОВО СТАБЛО продаје се. Питати у Ђорђа Вашингтона 21

НАСТАВА

У ШКОЛИ ЈЕЗИКА мет. БЕРЛИЦ, Пашићева 1. Тел. 26-365, научићете најсигурније и брзо немачки, италијански, француски, енглески, српски за странце итд. За унутрашњост дописивањем. Поред тога излази месечни стручни часопис „Немачки у читељ". Стенографија. Дактилографија. Преводи. Преписи. Умножавања. 120975

ПИСАЋЕ МАШИНЕ

рачунајуће машине, калиграфа, фото апарате итд. ОПРАВЉА са гаранцијом МИХ. МИЛИВОЈЕВИЋ, прец. механичар, тел. 22-045, Змај Јовина 1, у палати Ратничког дома. Добро очуване писаће машине купује и продаје најповољније. 127521

Пажња родитељима! Студенткиња медицине г-ца Николић, Краља Александра бр. 223 — спрема слабе ученике уз скромну награду. По потреби долази и кући.

ЗА МЕХАНИЧАРЕ И БРАВАРЕ

највећи избор радничког одела и комбинезона од разних непромочивих материја добићете уз повољне цене код

МИКЕ БАЛКАНСКА 18

За унутрашњост шаљем поузећем. Телефон 25-973 128151

НАМЕШТАЈ МОДЕРАНУ ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ: спаваћих соба, трпезарија, кујна и разних софа (кауча). За целокупан дрвени намештај примамо поруџбине, по цртежима код стоварипта намештаја

ФРАЊА БЕСЕДЕШ Београд, Краља Милана ул. 1 преко пута зграде Мин. инс. послова. 129129

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ **„ТОНЕТ" СТОЛИЦА** најнижа цена добија се код **Грујичића и Ристовића-Београд** **Васина ул. бр. 18, тел. 21-421** 127453

ПАЖЊА собосликарима!

Пуштен је у продају нови изум: апарат за аутоматско натапање гуменог ваљка заковом заштићен Предности новог патента су: БРЗИНА У РАДУ, ЧИСТ ПОСАО и ВЕЛИКА УШТЕДА У МАТЕРИЈАЛУ, Наручите и уверите се.

Поруџбине примити преко провизијача **МАКСИМ ЖГУНОВ** собосликарски мајстор, Војводе Путника 19 Београд

За Младеновац Тополу (Опленац) Чумић Крагујевац удобно путовање Аутобусом „ЛАСТА" 113870

Из Београда полази у 14 часова. Из Крагујевца полази у 5,30 ујутро Стављамо на расположење аутобусе за излете АУТОБУСКО ПРЕДУЗЕЋЕ **ЈОСИП ФУРЛАН** Кр. Александра бр. 7 до кафане „Топола" Тел. 28747

ШТА НАМ СУДБИНА СПРЕМА? Чувени окултиста и графолог **ДЕ САН** Одговара и на домаће. Стална, тачна адреса: Гвоздићева улица бр. 5 партер до кафане „Липов Лад". Трамвај бр. 6. 126935

FRANJO GAJDOŠ

Kralja Milana 35, BEOGRAD Telefon: 20-225

PISAĆE MASINE
MAŠINE ZA SABIRANJE
MAŠINE ZA RAČUNANJE
Mašine za knjigovodstvo

Ideal

Erika

Zahtevajte bezobavezno prikazivanje mašina i organizacione predloge za knjigovodstvo!

Generalna zastupništva:
ASTRAWERKE A. G. Chemnitz
SEIDEL & NAUMANN A. G. Dresden
Carl WALTHER Zella — Mehlis
DE TE WE Deutsche Telefonwerke und Kabelindustrie A. G. Berlin 129155

НАШЕГ БРАТА СВЕТОЗАРА М. ВУЈКОВИЋА

Пожаревачка 43, који са нама већ више година поступа небратски: подносио је кривичну и другу тужбу противу нас а у циљу да нама не би било могуће наплатити легат, који нам је оставио наш отац, одричемо га се за сваграа и не признајемо га за брата.

Катарина Вујковић
Јелена Тума.

Како је и самном поступао небратски одричем га се као брата Радмила Ђокић 129139

ПРОДАЈЕ СЕ

комплетна трпезарија од махагонија (бордо боје) прима квалитет као и спаваћа соба, све добро очувано. Јавити се на телефон 40-800 (од 10 до 17 часова).

НАМЕШТАЈ

Спаваће собе, трпезарије, комбиноване ормане, софе, разне фотеље, отомане, кујне, у модерним бојама по старим неповишеним ценама за готов новац само код фирме **РАУШКИЋ,** Кр. Александра 18, преко пута Поштанске штедионице 129141

ТРГОВИНА ЕНГЛЕСКИХ ШТОФОВА

Љубомир Б. Петковић

ПРЕСЕЉЕНА ЈЕ привремено у **ДОБРИЊСКУ Број 12** (до Крунске) 129091

Нови аутобусни возни ред

Важи од 1 марта 1941 на линији

Јајце-Бања Лука - Бос. Градишка - Окучани

I Линија Бања Лука - Јајце			II Линија Бања Лука - Б. Градишка-Окучани		
10	Бања Лука	17	11.30 18.30	Бања Лука	6.45 15.30
			12 16.50	Клашинце	8.10 15
11.30	Бочац	16	12.10 17	Бања Лакташи	8 14.55
			12.20 17.15	Бос. Александровац	5.45 14.45
12	Црна Ријека	15.15	12.30 17,30	Нова Топола	5.30 14.30
			13 18	Бос Градишка	5 14
12.45	Јајце	14.30	16.45	Окучани	4.15

Ово је једина директна веза на овој линији за Окучане

Најбоља и најбржа веза од Бање Луке, преко Окучана за Београд и Загреб и обратно, а преко Јајца за Сарајево и обратно.

АУТОПРОМЕТ **БОШКО МИХАЉЕВИЋ** Бања Лука 129146

СТАРИХ **ВИНА И РАКИЈЕ** ОДЛИЧНОГ КВАЛИТЕТА код **СТАРЧЕВИЋА** БЕОГРАД Кр. Наталије ул. 24. Тел. 27-260, 27-296. ПРОДАЈА САМО НА ВЕЛИКО

ПРАВДА
27 марта 1941

Елегантна вечерња хаљина са кепом од сребрних лисица

У Мадриду је приређена изложба штампе

Један кутак Јужне Србије

Полицијска музика у Амстердаму

Са свечане прославе словачке државе; Вођа Хлинкине гарде одржао је говор у присуству министра иностраних послова професора д-р. Туке

Амерички новинар г. Рихард Хотелер ухапшен је због шпијунаже

Израда авиона у серијама

Наши сељаци у својим лепим народним ношњама

Бугарска пошта израдила је ју биларне марке у спомен Гутемберга

Деца у Бугарској посматрају дефиле немачких трупа

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, БОРЧА ВАШИНГТОНА 21.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

2485/II

ДУПЛИКАТ

ПРАВДА

Број 13.080 Година XXXVII Београд, петак 28 март 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек. рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

Њ. В. КРАЉ ПЕТАР ДРУГИ ПРЕУЗЕО ДУЖНОСТ

Њ. В. Краљ Петар упутио је прокламацију целокупном југословенском народу

„Позивам све Србе, Хрвате и Словенце да се окупе око Престола. То је најсигурнији начин да се у овим тешким временима одржи ред унутра и мир споља"

У целој земљи у потпуном миру и дисциплини манифестована је оданост Краљу и војсци

СРБИ, ХРВАТИ И СЛОВЕНЦИ!

У овом тешком тренутку за наш народ, одлучио сам да узмем у Своје руке краљевску власт.

Намесници, који су разумели оправданост Мојих побуда, одмах су сами поднели оставку.

Моја верна војска и морнарица стављала ми се одмах на расположење и већ извршава Моја наређења.

Позивам све Србе, Хрвате и Словенце да се окупе око Престола. То је најсигурнији начин да се у овим тешким приликама одржи ред унутра и мир споља.

Мандат за састав Владе поверио сам армијском генералу Душану Т. Симовићу.

С вером у Бога и у будућност Југославије, позивам све грађане и све власти у земљи на вршење својих дужности према Краљу и Отаџбини.

ПЕТАР II

Срца свих Југословена, широм Домовине, испуњена су неизмерном радошћу и срећом. Ни кад од ослобођења до данас, ниједан догађај није примљен тако срдачно, радосно, пуним срцем.

Дан 27 марта 1941 године освануо је ведар и сунчан баш као и догађаји који су га још на почетку, у праскозорје, испуњили. Путем радија, телефона, од уста до уста, од дома до дома, свуда је разношен радосни глас државничког акта Нашег Младог Краља Петра Другог. Први акт је акт највеће радости, какав је икад испуњавао срца и душе свих Срба, Хрвата и Словенаца. Громким гласом, из пуних груди одјекнуло је: Живео-о, Живео-о-о, Живео Наш Млади Краљ, Живела војска, Живела народна влада, Живела Отаџбина"!

ЛЕЛУЈА СЕ МОРЕ ОД ЗАСТАВА

На први глас, на прву вест, сви су похитали да оките своје домове, радње, трговине заставама у националним бојама, које се данас, више него икад, лелујају на тихом пролећном ветру радосније, лепше, миље. Поврвео је народ — старо и младо, стари ратници и млади унучићи, мајка са дететом изашла је на улицу, да и она поздрави, да потапше по рамену војника који пролази, да викне „Живели-и! Нека је радосни дан 27 марта 1941 године".

„Брже заставе, дајте заставе, окитимо домове", чује се широм престоног Београда и широм целе Домовине. Застава, са народним тробојкама, постала је највиши и најчистији израз радости и среће. Саксије са цвећем, па и вазе појавиле су се на домовима престонице.

ОДУШЕВЉЕНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ КРАЉУ, НОВОЈ ВЛАДИ И ПРИЈАТЕЉСКИМ СУСЕДИМА

Народ престонице, свију доба старости и свију професија и сталежа, уједињен јаче и при снији него икад, изашао је на улицу да кличе и поздрави радосни догађај.

— Живео Краљ! Живела војска, живела народна влада!

Пева се народна химна, пева се старо и вољено „Хеј Словени". Талас радости и среће ис пуњује и плави све.

Њ. В. КРАЉ ПЕТАР ДРУГИ

Улицама се креће мноштво света, прави мрављак. Од владог гимназијалца, преко омладинца — студента и радника, до најстаријих грађана престонице, све је ту.

— Живела народна влада!

— Живео Краљ! Живео Краљ! Живела војска! Живела Југославија!

Није требало много времена па да, готово муњевитом брзином, престоница окупља у јутарњем пролећном сунчаном сја ју, буде ван кућа, ван постеља, сва на улици, на ногама. Читаве реке народа, кад су сазнале да је Њ. В. Краљ Петар Други узео у Своје руке Краљевску власт и о томе народу издао проглас, текле су спонтано и у мањим и у већим групама из свих улица на периферији, упућујући се према Теразијама, према центру града. На улицама, људи са озареним лицима, срећући се и поздрављајући и они који се нису никад у животу познавали и видели у једном великом одушевљењу какво се не памти до само на дан ослобођења и уједињења нашега народа клицали су:

— Живео Краљ Петар Други.

— Живела непобедива српска војска.

— Живела Југославија.

У овој поворци народа, која се претварала у моћну реку са притокама и својим речицама из свих београдских улица, са периферије, са предграђа, па чак и из најближих села околине Београда, није изостао нико: били су ту и ђак, и занатлија, и чиновник, и радник, и старац и дете, жена и свако пролазник који је напуштао свој редовни посао, сматрајући да је ово дан који се празнује. Доиста, овај дан био је прави народни празник.

ЉУДИ СЕ НА УЛИЦАМА ЉУБЕ И ГРЛЕ

Дирљиве сцене одигравале су се с часа на час на асфалту свих београдских улица. Док из кавана на трештн музике по улицама гомиле људи у одушевљењу заустављају све пролазнике, грле се и љубе с њима, стежући и младо и старо на груди. Један цео низ омладинаца, радника и интелектуалаца носи дуге траке наших народних боја, кличући увек Краљу и Војсци као и целој Југославији. Народно одушевљење узима све више маха. Народ кличе својим пријатељским земљама, он кличе искрено и отворено својим братским народима, желези на сваком кораку везу и сарадњу са њима. Право народно одушевљење и народна воља долазе из изражаја. Он је плод моментане еуфорије и могућности да се проговори како тако отворено и искрено.

Трамвајски и аутобуски саобраћај не ради. Али то не смета да шофери аутотаксија, у аутобесплатно возе. Одушевљењу не ма краја. Људи се и даље љубе и грле. Поздрављају се и једни другом честитају. Многи су замобилима окићеним заставама и кићени државним тробојкама. Аутомобила су прекривени заставама. На балконима куће као бу кети главе народа који с пљескањем поздрављају групе омладине, ђака, народа, радника, свете који не престаје да кличе:

— Живео Краљ! Живела југословенска војска!

Одушевљењу неће бити скоро краја. Из кавана, са ћошкова уличних, из бифеа трешти музике, људи кличу, чују се на свим странама звуци народне химне. Из отворених прозора допиру тријумфални звуци са

(Наставак на трећој страни)

Хиљаде хиљада Београђана клицало је Краљу Петру Другом

Булевар Теразија прекривен је масом одушевљена света која непрестано изражава своју љубав Краљу, Југославији и југословенској војсци

Ун 968/67

Нова влада армиског генерала г. Душана Симовића

Влада је положила јутрос заклетву Њ. В. Краљу Петру Другом

У владу су ушли шефови свих странака

КРАЉ ПЕТАР ДРУГИ, СИН БЛАЖЕНОПОЧИВШЕГ ВИТЕШКОГ КРАЉА АЛЕКСАНДРА ПРВОГ УЈЕДИНИТЕЉА, УЗДАНИЦА НАШЕГ НАПАЋЕНОГ НАРОДА, СТУПИО ЈЕ НА ПРЕСТО СВОЈИХ СЛАВНИХ ПЕДАКА КОЈИ СУ ВОДИЛИ НАШ НАРОД СА ЧАШЋУ КРОЗ ЊЕГОВЕ ХЕРОЈСКЕ И ИСПОЛИНСКЕ БОРБЕ ЗА СВОЈ ОПСТАНАК И ПРАВЕДАН ЖИВОТ НА СВОМ НАЦИОНАЛНОМ ЗЕМЉИШТУ.

ЦЕО НАШ НАРОД ЈУТРОС СВИМ СРЦЕМ И ДУШОМ ПОЗДРАВЉА СВОЈУ УЗДАНИЦУ, СВОГ КРАЉА, УВЕК СТОЈЕЋИ КАО НАШ ИСТОРИЈСКИ ХЕРОЈ ИЗА ЊЕГА И ЊЕГОВ СЛАВНИ ПРЕСТО.

ЖИВЕО КРАЉ ПЕТАР ДРУГИ!

Њ. В. Краљ Петар Други потписао је јутрос указ о постављању нове владе.

Нова влада састављена је овако:

Претседник Министарског савета г. ДУШАН Т. СИМОВИЋ, армиски генерал и командант ваздухопловства;

Први потпретседник Министарског савета г. др. ВЛАДИМИР МАЧЕК, шеф ХСС;

Други потпретседник г. СЛОБОДАН ЈОВАНОВИЋ, професор Универзитета;

Министар иностраних послова г. др. МОМЧИЛО НИНЧИЋ;

Министар унутрашњих послова г. др. СРЂАН БУДИСАВЉЕВИЋ, претседник Самосталне демократске странке;

Министар финансија г. др. ЈУРАЈ ШУТЕЈ;

Министар војске г. БОГОЉУБ ИЛИЋ, армиски генерал;

Г. ДУШАН СИМОВИЋ

Министар правде г. проф. др. БОЖИДАР МАРКОВИЋ, професор Универзитета;

Министар просвете г. МИША ТРИФУНОВИЋ, заменик шефа Народне радикалне странке;

Министар саобраћаја г. БОГОЉУБ ЈЕВТИЋ, потпретседник Југословенске националне странке;

Министар трговине и индустрије г. др. ИВАН АНДРЕС;

Министар шума и руда г. др. ЏАФЕР КУЛЕНОВИЋ, претседник Југословенске муслиманске организације;

Министар пољопривреде г. др. БРАНКО ЧУБРИЛОВИЋ;

Министар грађевина г. ФРАН КУЛОВЕЦ, претседник Словенске људске странке;

Министар социалне политике и народног здравља г. МИЛАН ГРОЛ, претседник Демократске странке;

Министар пошта и телеграфа г. др. ЈОСИП ТОРБАР;

Министар за снабдевање г. САВА КОСАНОВИЋ; генерални секретар Самосталне демократске странке;

Заступник министра за физичко васпитање народа, армиски генерал г. БОГОЉУБ ИЛИЋ, министар војске;

Министри без портфеља г. г. МАРКО ДАКОВИЋ, ЈОВАН БАЊАНИН, БАРИША СМОЉАН и др. МИЛАН ГАВРИЛОВИЋ, досадашњи посланик у Москви.

Г. ДР. МАЧЕК

Г. МИША ТРИФУНОВИЋ

Г. ДР. МИЛАН ГРОЛ

Г. ДР. МОМЧИЛО НИНЧИЋ

Г. МАРКО ДАКОВИЋ

Г. САВА КОСАНОВИЋ

Г. МИЛАН ГРОЛ

Г. Милан Грол рођен је 31 августа 1876 године у Београду. Свршио је филолошко-литерарни отсек на Универзитету у Београду. Студирао је две године књижевност, а специално позориштa у Паризу. Професорски испит положио је у Београду. Године 1899 постављен је за помоћника драматурга Народног позоришта и за суплента у гимназији. Године 1903—1905 био је драматург, од 1906—1909 професор, а од 1909 године до 1924 (са прекидом од шест месеци 1911) управник Народног позоришта. Од августа 1924 био је потсекретар у Министарству спољних послова у кабинету покојног Љубе Давидовића, а потом је именован за посланика у Цариграду. По паду Давидовићевог кабинета стављен је на расположење.

5 фебруара 1925 године изабран је за народног посланика као члан Демократске странке. Године 1927 био је министар просвете у влади Вељe Вукићевића.

После смрти шефа Демократске странке г. Милан Грол изабран је за претседника Главног одбора Демократске странке.

Уређивао је „Дневни лист" од 1906—1911 године, „Одјек" од 1913 до 1915 и 1924 године „Југословенску лигу", у Женеви. У емиграцији, за време Светског рата, био је шеф Српског пресбироа у Женеви.

Радио је раније на политичким листовима: „Дневном листу", у коме је 1905 објавио његов први чланак у „Занатлиском Гласнику", „Одјеку" и „Недељном гласнику", и на књижевним: „Звезди", „Новој Искри", „Мисли" и „Новој Европи".

Сталан је сарадник „Српског књижевног гласника", од почетка његовог излажења, а при његовој обнови, после рата, постао је члан редакционог одбора.

Г. Грол написао је неколико пропагандистичких дела за време Светског рата, која су изашла под псеудонимима.

Превео је анонимно неколико позоришних комада, а за Српску књижевну задругу превео је приповетке Проспера Мериме: „Коломба и Кармен".

Г. СРЂАН БУДИСАВЉЕВИЋ

Г. Грол је сарађивао на изради Закона и Уредбе о Народном позоришту од 1911 године; он је преуредио позоришну администрацију и режију, основао је глумачке школе и после рата за њих оперу. За време његове управе обновљена је и проширена и позоришна зграда.

Г. МИША ТРИФУНОВИЋ, НОВИ МИНИСТАР ПРОСВЕТЕ

Г. Миша Трифуновић, нови министар просвете, рођен је у Ужицу 1871 године. Завршио је филозофски факултет на Великој школи у Београду и био је више година професор. Већ врло рано запажена је његова активност па је 1903 године изабран први пут за народног посланика као члан Народне радикалне странке.

Као члан Радикалне странке бираи је више пута у парламенат све до 1928 године. Године 1917 постао је први пут министар просвете, а после тога био је у неколико махова министар просвете, грађевина и вера.

Г. Трифуновић је сарађивао у многим политичким листовима и часописима. Његов публицистички и политички рад имали су живог одјека у свим слојевима. Као дугогодишњи првак Народне радикалне странке истакао се на ширењу радикализма и народних слобода у Србији. Био је верни сарадник г. Аце Станојевића и до краја такав остао.

Последњих година је развио живу активност на плану одбране народних слобода и јединства Народне радикалне странке. Најжешћи ударци непријатељских режима су падали на његова плећа пошто је био заменик шефа Странке. Г. Трифуновић је увек био усправан и чврст као златиборски борци које олује не могу да поломе.

Др. МОМЧИЛО НИНЧИЋ

Нови министар спољних послова г. др. Момчило Нинчић је један од наших најбољих дипломата. Рођен је 10 јуна 1876 у Јагодини. Гимназију је завршио у Београду, док је у Паризу завршио правне науке и докторат. Радио је прво као секретар Министарства финансија. Касније постаје професор на Високој школи (1902 године). Године 1912 изабран је за народног посланика у Подрињском округу.

Од 1913—1919 био је, са малим изузетком, министар финансија. Изразито је прави буџет за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца и спровео монетарну унификацију. У другој влади покојног Стојана Протића био је министар правде, а 1920 министар трговине од 1921, са малим прекидом, био је министар иностраних дела. За ово време успео је да склопи доста важних уговора и конвенција разне природе са ближим и даљим земљама. Као претставник наше земље изабран је на четвртом скупу Друштва народа за претседника Финансиске комисије, а на шестој за претседника Комисије за разоружање. На седмом скупу Друштва народа (1926 године) изабран је за претседника Друштва народа. То је највећа почаст која се једном министру спољних послова може указати.

Г. ЈОВО БАЊАНИН

Г. ДР. ЈУРАЈ ШУТЕЈ

Г. ДР. ВРАНКО ЧУБРИЛОВИЋ

Г. ДР. СМОЉАН

Г. Г. КУЛОВЕЦ И КРЕК

Поред своје политичке каријере запажен је и његов научни рад. Ретко савестан научњак, он је и сјајан публициста. Био је директор политичких часописа и уредник партиских листова.

Читаву своју политичку активност је развијао у оквиру Народне радикалне странке чији је члан Главног одбора.

Г. Др. БОЖА МАРКОВИЋ
министар правде

Божа Марковић се родио 1874 године у селу Сибињу, код Рача, где му је отац био учитељ. Основну школу је завршио у родном месту, средњу у Смедеревској, правни факултет у Београду.

По завршеним универзитетским студијама, г. Марковић је отишао у Минхен и Женеву, на чијим универзитетима је слушао највише правничке капацитете онога доба. Докторат је положио у Фрајбургу, и дошао у Београд.

Године 1927 изабран је за доцента Београдског универзитета, а затим је постао ванредан и редовни професор правног факултета.

Политичка каријера др. Божа Марковића, то је политичка историја мале Србије и велике Југославије. Др. Марковић узима видног учешћа у демонстрацијама против владе Андре Николића, против чијег се уста ва дигла ондашња политичка Србија. Пред гоњењем власти, др. Марковић мора да бежи из земље.

За време чувеног Фрајбуршког процеса, др. Божа Марковић, као претседник Словенског Југа и правник, доказао је да су сви документи, које је Аустријско посланство поднело противу окривљених, најобичнији фалсификат.

Др. Марковић је припадао Радикалној странци, а када се од матице одвојила Самостална, по стао је самосталац и био то све док ови нису ушли у састав Демократске странке.

Последњих година, и све до скоро, г. др. Божа Марковић свесрдно се залагао за споразум са Хрватима. Данас, када је тај споразум постао подлога националног јединства и израз једнодушне воље народа Југославије Божа Марковић прима је ресор министарства Правде у влади г. Симовића.

Свеколики народ широм целе земље примио је се безмерним одушевљењем проклamaцију Њ. В. Краља Петра Другог.

Одавно исувише одавно, већ неколико година Срби, Хрвати и Словенци нису славили ве личанственије народно славље него данас.

Проклamација Њ. В. Краља унела је неописиво одушевљење у све народне слојеве.

БЕОГРАД КЛИЧЕ СВОЈОЈ УЗДАНИЦИ, КРАЉУ ПЕТРУ ДРУГОМ

Неописиво одушевљење и манифестације у целој земљи

(Настављак са прве стране)

радно апарата који наговештавају једну нову историску еру наше земље. Групе ђака, студената, радника, па и сељака из оближњих београдских села обилазиле су поворке, кличући, које заставама, љубе Краљеву слику и непрекидно, до промуклости кличу.

Живео Краљ! Живела Југославија!

АРМИЈСКИ ГЕНЕРАЛ Г. БОГОЉУБ ИЛИЋ

Генерал г. Богољуб С. Илић рођен је 22 фебруара 1881 годи не у Пожаревцу. У свом родном месту завршио је 6 разреда гим назије, а затим је ступио у Нижу школу војне академије 1898 године. За артилеријског потпоручника унапређен је по завр шеној нижој школи војне академије, 1900 године, за поручника 1904 године, за капетана 2 кла се 1908 године, за капетана 1 класе 1911 године, за мајора 1913 године, за потпуковника 1915 го дине, за пуковника 1920 године, за бригадног генерала 1925 го дине, за дивизијског генерала 1930 године и за армијског гене рала 1937 године а за Врховног инспектора војне силе постављен је фебруара 1940 године.

Генерал г. Богољуб С. Илић заузимао је у ратовима веома високе и одговорне положаје. 1912 и 1913 године налазио се на челу штаба Команде приморских трупа. Затим је 1913 године ординанс официр у штабу Треће армиске области. Касније му је поверен положај начелни ка штаба Косовске дивизијске области, а 1915 године положај начелника штаба Крањског од реда. Нешто касније, прима дуж ност начелника Власинског и Прибојског одреда. 1914 године г. Богољуб С. Илић је помоћник добровољачке бригаде, за тим одлази за начелника штаба коњичке дивизије. На челу шта ба Вардарске дивизије г. Илић налазио од 1916 до 1918 годи не, а затим је одређен за начел ника штаба југословенске диви зије.

1919 године г. Богољуб С. Илић постао је начелник штаба Зетске дивизије, а затим је пре мештен у истом својству у Потиску дивизију. За помоћника начелника штаба Друге армијске области постављен је 1921 годи не. Био је касније помоћник начелника штаба Треће армијске области вршилац дужности начелника штаба те области, ко мандант 21 пеш. пука, вршилац дужности начелника штаба Прве армијске области. Провео је 1924 г. извесно време у Чехослова чкој у циљу познавања њеног устројства. 1914 године одређен је на службу у оперативно одељење Главног генералштаба, а идуће године постао је начелник штаба 5 армијске обла сти. На тој дужности остао је до 1929 године када је постављен за команданта Прве коњичке ди визије.

Армијски генерал г. Богољуб С. Илић командовао је 1930 године Зетском дивизијском области, 1931 и 1532 године Дравском дивизијском облашћу, а затим је био извесно време ко мандант Боке Которске.

Од 1933 до 1936 године заузи мао је положај помоћника на челника Главног генералштаба, а затим је постављен за вршио ца дужности команданта Дру ге армијске области. У фебруару 1940 године постављен је армијски генерал г. Богољуб С. Илић за помоћника Врховног Инспектора војне силе.

Носилац је великог броја на ших и страних одликовања. Одликован је Орденом Карађорђеве звезде са мачевима четвртог реда. Ор деном Карађорђеве звезде четвр тог реда. Има два ордена Белог орла и две златне медаље за храброст. Исто тако је носилац Ленте Ордена Светог Саве, Ју гословенске круне другог реда, Француске Легије Части, Ен глеских, Грчких и других од ликовања.

Г. САВА КОСАНОВИЋ

Нови министар за исхрану г. Сава Косановић припада кругу национално - револуционарних омладинаца који су давали одлучног отпора свима настојањима туђинских режима на почетку овога века у Хрватској. Један од истакнутих омладинаца у Хрватско - српској коалицији, он је са неумањеном жестином целога живота био апостол сарадње између Срба и Хрвата, непоколебљиво уверен да се само на тај начин може сачувати слобода и независност српског и хрватског народа.

Од почетка своје политичке акције у новој Отаџбини г. Косановић је припадник Самосталне демократске странке. Први пут је изабран за народног посланика 1927 године. Из тога доба позната је његова акција против система београдске „главњаче", где је извесно време провео и као народни посланик. Његова интервенција у Скупштинском плену му имала је најживљи одјек у свим народним слојевима.

Увођење ауторитативних режима није било разлог да он обустави своју политичку делатност. Заједно са осталим народним прваци ма он ради на груписању целога народа у Хрватској у један моћан блок који се залаже за одбрану народних права и народних слобода.

Г. ДР. МИЛАН ГАВРИЛОВИЋ

Главни је писац и издавач листа „Нецензурисана Истина" реко кога се народне масе обавештавају о најкрупнијим догађајима дана на непосредан и истинит начин. Овај лист је имао великог одјека у свим народним слојевима, а своме уреднику је донео велика полицијска гоњења.

Г. Сава Косановић постао је 1935 године генерални секретар Самосталне демократске странке. Био је кандидован на земаљској листи г. др. Мачека, али благодарећи Дондовом систему он није ушао у Парламент. Одличан организатор, он је учинио много да народна стварр у овим бурним данима не дожив и непакадне губитке.

Говор Њ. Св. Патријарха

Пред Патријаршијом окупила се била огромна маса света клицући Српској православној цркви и Њ. Св. Патријарху и акламирајући га. Њ. Св. Патријарх се појавио и окупљеном свету одржао један патриотски говор који је био прекидан и поздрављен бурним одобравањем. Њ. Св. Патријарх је између осталог, рекао:

— Читаво столеће Српска црква и Српски народ служили су одано и предано славној династији Карађорђевића. У овом одлучном моменту кад је доведена у питање историја, част и слава Српског изреда појављује се светла звезда из династије Карађорђевића, Млади Краљ Петар Други, да са Својим народом чува историју, част и славу.

— Народе мој, буди окупљен око Свог Младог Краља и будно изи!

— Црква је с тобом као и увек!

Управа града Београда прешла у руке војне власти

Престоничко грађанство се показало национално свесно и достојанствено

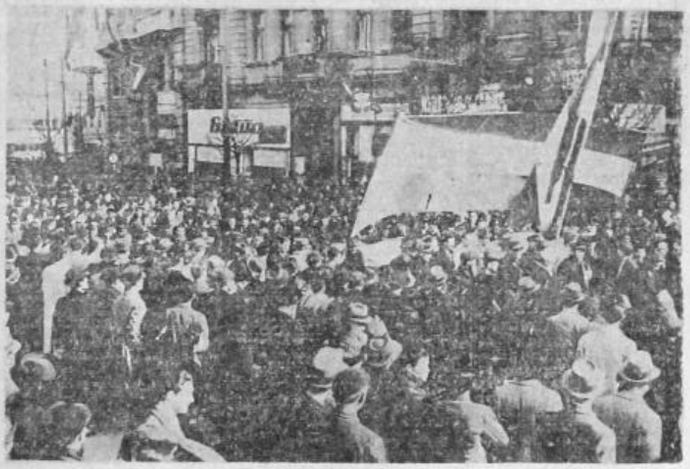
УПРАВНИК ГРАДА БЕОГРАДА ГЕНЕРАЛ МИЛУТИН СТЕФАНОВИЋ ПОЗИВА ГРАЂАНСТВО ДА БУДЕ НА СВОЈИМ ДУЖНОСТИМА КАКО БИ МАНИФЕСТОВАЛО НА ДОСТОЈАНСТВЕН НАЧИН СВОЈУ ПРИВРЖЕНОСТ КРАЉУ И ОТАЏБИНИ

Управник града Београда ген дармериски генерал г. Милутин Стефановић констатује да се гра ђанство престонице у овим зна чајним историским тренуцима показало национално свесно и достојанствено. Ред и безбед ност осигурани су у целој земљи под командом војске. Престони ца је и у томе дала пример. Сада је потребно да грађанство бу де на својим дужностима, да све радње, предузећа и установе на ставе свој рад у реду и миру и да се осећања и привржености Краљу и Отаџбини манифестују и даље на достојанствен начин. Грађанству је дужност да се без условно повинује наређењима Управе града Београда који су у своје руке преузеле војне вла сти.

Оваквим држањем и радом гра ђанство онемогућиће сумњивим елементима да ове светле трену тке евентуално искористе за сво је циљеве.

Мирно и достојанствено држа ње грађанства биће најбољи до каз неизмерне љубави према Краљу и Отаџбини.

Управник града Београда,
генерал
МИЛУТИН СИМОВИЋ

Ман ифестанти пролазе Теразијама

Манифестације, за почете још у рану зору, нису никако престајале

Са југословенским и српским тробојницама Београђани су клицали Њ. В. Краљу и војсци

Под окриљем државне тробојке и с поклицима Краљу на уснама манифестује омладина своју радост

ПОГИНУО ИГРАЈУЋИ СА ЛОВАЧКОМ ПУШКОМ

Краљево, 27 март

У селу Поповићу, Среза жичког непажњом је погинуо ранивши се метком из ловачке пушке деветнаестогодишњи млађи Радоје Поповић, абаџија и син деловође Александра Поповића. По повратку из лова Александар је наслоњено пушку на зид. Његов син Радоје дохватио је пушку и почео је да је разгледа, па је онда поставио између својих ногу. У једном тренутку не знајући да је пушка откочена, бацио је орозе. Велики број дрмљија изрешетало му је груди око срца. Тешко рањет је у болници где је не долазећи свести, издахнуо. Истражне власти повеле су истрагу. **Ст.**

Деветнаест година робије због убиства

Подгорица, 27 март

Пре године Веће петорице суда у Жичком Окружног суда изрекло је пресуду старијем малолетнику Радовић Милошевићу, из села Доње Лупе, Срез колашински, који је одговарао за злочин који је радио у овим крајевима. Радовић је прошле године, у новембру месецу, ушао у кућу Данице Стефановић из истога села и пошто је ударио штапом по глави задао јој је тридесет удараца ножем по глави и осталим деловима тела. Потом је својој жртви одрубио главу. За ово убиство, Радовић је приликом саслушања теретио и своју блиску рођаку Агатину Милошевић, за коју је тврдио да је постекао за убиство Данице. Исто то тврдио је и за све време трајања суђења. Међутим његово тврђење суд није узео у обзир. По сле дате речи државног тужиоца г. Јагоша Николића имопшто је саслушана реч бранилаца адвоката г. г. Вучковића и др.Мијатовића, суд је донео пресуду по којој се оптужени као старији малолетник осуђује на деветнаест година робије и трајан губитак часних права. Како оптужени није знао да је сам законом у овом случају искључено смртну пресуду, то је за време суђења непрестано плакао. Државни тужилац г. Јагош Николић, уложио је при зиц, а исто тако и бранилац. **В.**

Ангопа извози животне намирнице за Јужну Африку

Лисабон, 27 март

Влада португалске колоније Анголе споразумела се са владом Јужноафричке Уније о извозу земаљских производа из Анголе у Јужну Африку. У обзир долазе рибље конзерве, парадајз, јестиво уље и месо из саламуре. Извоз треба да иде у Кајстад и Дурбан. У осталом, португалски трговачки кругови не верују да ће овим споразумом бити знатно убрзане тешкоће Анголе, која трпи због великих сувишака својих производа. Европска тржишта отпала су за Анголу услед рата, а и њена метропола, Португал, може да опскрбује само незнатне количине анголске робе, између осталога и због оскудице у бродском простору.

Одобрени јавни радови

Министарство грађевина одобрило је пројекат за изградњу четири дрвена моста на регулисаном кориту реке Јасенице и Кудречког Потока. Предрачунска сума износи 2,159.405 динара.

Исто тако одобрен је пројекат за изградњу насипа поред Велике Мораве од друшког до железничког моста код Ћуприје. Предрачунска сума износи 2,141.587 динара.

Лицитацију за уступање оних радова извршиће Бинска управа у Нишу.

Такође је одобрен елаборат за уређај прелаза за пешачки и колски саобраћај на државном путу Босанска Градишка — Бања Лука, преко железничке пруге Суња — Бања Лука на стајалишту Краљев Друм. Предрачунска сума износи 99.870 динара. Радови ће се извршити у мешовитој режији терен ске техничке секције у Бања Луци а путем Дирекције државних железница у Загребу.

Професор г. др. Сауербрух у Загребу

Данас је стигао у Загреб познати хирург и професор г. др. Сауербрух, шеф хирушке клинике у Берлину. На станици до чекали су га претставници лекарских кругова. У Загребу ће др. Сауербрух одржати два пре давања. **Ш.**

На путу за Немачку бугарски радници пропутовали кроз Загреб

Загреб, 27 март

Врзин возом пропутовало је кроз Загреб 157 бугарских др жављана, који одлазе на рад у Немачку. **Ш.**

Привреда и финансије

Наредба број 4 о откупним ценама домаће овчје вуне

Чл. 1. — Откупна цена за домаћу вуну у 1941 години износи и то:

1) мерино вуну неопрану Дин. 60 до Дин. 65;
регистрацију за извоз жиних

2) за приморску (пашку, дубровачку и др.) полумерино вуну неопрану Дин. 50 до Дин. 55;

3) за цигају и јерсерско-сомачку неопрану вуну Дин. 45 до Дин. 50;

4) шарпланинску (галичку), сјеничку (пештерску), овчепољску и сврљишку неопрану вуну Дин. 45 до Дин. 50;

5) за пиротску, кривовирску, липску, косовску и стогод непрану Дин. 42 до Дин. 46;

6) за босанску, приморичку, херцеговачку, личку, метохијску прамењку и све друге непоменуте типове Дин. 39 до Дин. 43;

7) за каракачанску (црну југословенску) неопрану Дин. 40 до Дин. 45;

8) за вуну од подстрига неопрану Дин. 25 до Дин. 30;

9) за табачку вуну са 75% рандмана Дин. 35 до Дин. 45;

10) за неопрану јарицу и вуну од престрига (2 стриже) исте цене које су напред предвиђене за одговарајуће типове вуне;

Чл. 2. — Купци домаће бачије вуне не смеју куповати вуну по ценама нижим од наведених, а произвођача не смеју продавати по вишим ценама.

Чл. 3. — Ко се не буде придржавао ове наредбе сносиће законске санкције из чл. 7 и 8 ове Уредбе о ценама.

Чл. 4. — Ова наредба ступа на снагу тим даном по објављивању у „Службеним новинама".

Извори почива на београдској сцени

Драмски студио приказује „Хеду Габлер"

Поводом ове значајне позоришне манифестације, обратили смо се приватним „Драмском студија" г-ђи Нади Ворић која нам је о делу и својој улози рекла:

О огромном значају Ибзеновом по светску и позоришну литературу много су већ казали најистакнутији критичари. Ја могу само да кажем нешто о мојој улози и концепцији у интерпретацији „Драмског студија". Позвао је да Ибзен у својој драмској композицији већином доноси последње катастрофе које наза драмског збивања, ко је су давно претходиле догађајима, које публика гледа. У тој нагомиланости драмске енергије безбројних рањених композитата и лежи огромно дејство Ибзенових сценских обрачунавања, али истовремено и извесни задатак за глумца. Јер док публика слуша текст који се одиграва на њезине очи, она мора истовремено да разуме и све што се је догодило раније и довело до садашњих догађаја а ауктор те претходне радње тек само не не где наговести, али не даје у целости исказлошку свеобухватну сложених компликованих карактера. Осим тога се Ибзенова драмска емоција развија у човека а не из човека те према томе мало ору жја прилике за таквозване експлозивне сцене. Нема ту бомбастичних глумачких тирада, све се скоро одвија у полутону и зато од глумца захтева максимум интелигенције и техничког владања са осталим текстом. Исто се у животу чује фраза: „једно говори а друго мисли". За Ибзеновог глумца могло би се рећи, да једно говори а три друге мисли публике мора да разуме, ако треба да схвати суштину. — И ја и раније и ове младе колеге потрудили смо се, да погодимо овај специјалан Ибзенов стил, у чему нам је помогло баш то што млади чла нови „Студија" нису укоштечени у једном одређеном глумачком правцу, који готово редовно прелази у манир.

Необичан случај једног инжењера којем се висина смањила за десет сантиметара

Рим, 27 март

Великој се опасности излажу они — а у свету их таквих има на стотине — који често и против лекарског мишљења узимају лекарије и препарате за које су сазнали каткада и са таковзване „четврте стране" новина, не водећи при том рачуна о њиховим својствима и дејству. Ово је још једном доказао врло необичан случај који је запажен на једној великој клиници у Копенхагену. Пре неколико недеља дошао је на ту клиницу један лечећа један седамдесетогодишњи инжењер, Шнеђанин, врло познат у инжењерском кругу, којем се за последње две године стас стално смањивао, нако му је организам био потпуно здрав. Висина његова од једног метра и седамдесет и девет сантиметара смањила се за више од десет сантиметара.

Не само што је то сасвим необично и ненормално смањивање показивало свеке знаке и далеј настављања, већ су лекари утврдили да је и цео скелет пацијента достао необично крт. Је дан напор или нагли траз могао је изазвати ломљење костију. Нарочито су биле крте кости зглобова и кичмени прашљенови. Опасност је била таква да се професор Мојленграхт, управник клинике, једно због не обичне аномалије а друго због личности самог пацијента, дао на проучавање овог крајње необичног зла. Прво је пацијенту ставно неку врсту мидера од коже, прави оклоп, врло незгодан за ношење, али који је надокнађивао недовољну чврстину коју је телу давао коштани скелет. После крађег испитивања професор Мојленграхт је констатовао да је болесник показивао потпуну неспособност да производи калцијум-фаусфорид, који је, као што се зна, бит ни састојак коштаног ткива. Шта је било узрок ове неспособности? Инжењер, интелигентан и одлично упућен у сва тек ничка питања, пришао је не сређеној врсти хипохондријака. У основи сасвим здрав, али пажљи од аутора, инжењер је сазнао дана, за неких тридесет и пет година, узимао по једну кашику извесног препарата, са стављеног од карбоната соде. Дуго времена природа се сама бранила, али у последње две го дине, са нормалним, старошну проузрокованим омлитељењем функција, количина калцијума која се налазила у храни коју је он узимао претварала се у нерастворљиви калцијум сулфат који само тело није стизало да елиминише. Тако је дошло до нестанке фосфора, кар боната и калцијум-фаусфорида у органском саставу потпорног ткива, нарочито у тако званим дугим костима, које су се тако постепено скупљале и постајале укочене. Чим је обустављена употреба односног препарата, смањивање пацијентовог скелета сместа је престало. Кости са да нало по мало задобијају од малану чврстину и постојаност. Помоћу једног шгочитог лечења на бази витамина Д, који је нарочито ефикасан против оних шпља костиј, професор Мојленграфт се нада да ће инжењеру можда повратити који од десет изгубљених сантиметара висине.

Привредни положај француске Северне Африке

Париз, 27 март

Привредни положај француских поседа у Северној Африци оцењује се као повољан. Делимично ово је у вези са све већим значајем, који ове колоније имају за снабдевање метрополе. Овај положај стоји и у вези са појачаном активношћу, која се развија у Северној Африци, с обзиром на све већу самосталност ове области. При том извесну улогу играју настојања да се подигну нове индустрије, које би надокнадиле обуставу француске. Тако је недавно код поменуте банке у Алжирус творен специјални кредитни фонд за унапређење индустријализације земље.

И на финансијском пољу постоји тенденција за самосталношћу која долази до изражаја, између осталога, и у недавно створеној алжирској берзанској организацији, као и у успешном покушају да се по прим пут на алжирском тржишту пласира једаи велики државни зајам. Што се тиче Марока, још нису објављени резултати последње жетве, али изгледа да је жетва била добра и да омогућава велики извоз жита у Француску.

Пораст добити америчке фабрике аутомобила

Њујорк, 27 март

Према извештају „Генерал Моторс", највеће творнице ауто мобила на свету, чиста добит у прошлој пословној години и даље је у порасту. По одбитку свих трошкова и пореза, добит је исказана са 195 милиона долара или 4,23 долара по акцији, према 183 милиона долара и 4,04 долара по акцији у 1939 години. На име губитака у заратеним земљама отписано је укуп но 15 милиона долара.

У Краљеву је одржана годишња скупштина Набављачких задруга државних службеника

Краљево, 26 март

У хотелу „Југославија" у Краљеву одржана је годишња скуп штина Набављачких задруга државних службеника једне од најбољих и најнапреднијих задруга у целој околини. Скупштину је отворио председник задруге г. Сава Аћимовић. Делегат Савеза набављачких задруга из Београда био је г. Милош Штиблер, председник Савеза набављачких задруга државних службеника. Најпре се г. Аћимовић захвалио на при суству делегату г. Штиблеру, па је затим прочитао извештај о раду управног одбора задруге. Извештај о раду надзорног одбора поднео је председник г. Јован Хаџић. Из поднетих извештаја види се да је у задругу учлањено око 550 чланова са својим породицама, од којих сваки има по један улогу од сто динара. Основни капитал задруге је 150 хиљада динара, а укупни промет у прошлој го дини био је 1.300.000 динара. Чи сти добитак износи 61 хиљаду динара. Задруга је снабдевала своје задругаре свим потребним намирницама, а издала је из своје пекаре око 15 хиљада килограма печеног хлеба. Сем тога задруга се спрема да по дигне свој задружни дом, који ће стајати око пола милиона динара. Поштo се указала потреба за отварањем једне мењачке као и једне месарнице, задруга је у том правцу предузела кораке да се до ових што пре дође. После поднетих извештаја кандидационим одбор пре ложио је управу која је аклама цијом примљена. За председника задруге изабран је г. Сава Аћимовић, адвокат, а за председника надзорног одбора г. Јован Хаџић, учитељ. **Ст.**

Премијера балета „Тарас Буљба"

Москва, 27 март

ТАСС јавља:

Јуче су закључене конференције секције Академије наука СССР, а сутра започиње рад главна скупштина Академије, на којој ће се дискутовати о билансу рада у години 1940. Реферате ће дати пресједник академије г. Комаров, као и академици г. г. Скочински, Шенфер, Ферсман и други.

Треће коло турнира за шаховски шампионат СССР

Љењинград, 27 март

ТАСС јавља:

У трећем колу за шаховски шампионат Ботвиник је тукао Кереса; партија Бондаревски — Смислов остала је нерешена. Због болести Болеславског његова партија са Лилиенталом није одиграна.

После трећега кола прво место прилази Ботвињику са 2 поена, (са 2 могућа), и Керес 2 поена (са 3 могућа). Сутра у четвртом колу сусрећу се Ботвињик и Бондаревски, Лилиентал и Керес, Болбеславски и Смислов.

Конференција уметника у Москви

Москва, 27 март

ТАСС јавља:

Јуче је отпочела конференција уметника. Претседник одбора уметника г. Крапченко говорио је о успесима у прошлој години Из извештаја који је поднесен види се да се број позоришта у прошлој години повећао од 825 на 885. Знатно се повећао број гледалаца. Исто тако, повећао се број гледалаца и на концертима и другим уметничким приредбама као и у циркусима.

У извештају се затим говори о успешном гостовањима појединих позоришних трупа. Нарочито се истиче успех летонских, естонских, литванских позоришта, као и успеси позоришних трупа из Башкирије, Туркменије итд.

Пошто је извештај прочитан, претседник г. Крапченко разделио је 102 награде за најбоља постигнућа у књижевности, уметности, позоришној уметности итд.

Културни напори Смедерева

Рад народне књижнице у Смедереву

Смедерево, 27 март

Децембрима је у Смедереву постојала Народна књижница али која је у последње време престала да постоји. Нестало је књига из књижнице а остало само неколико стручних часописа и књига на страним језицима, растурених по шатосу и рафовима орман. И благајна књижне сила је у прави сми слу похарана. Један од њених несавесних благајника је пред судом је ипшатио своје грехе.

Престанак рада књижнице био је остетна за Смедерево, јер су културне потребе Смедерева доста велике. Смедерево је индустриско место. Ту је фабрика „Сартид" и Железничка радионица. Затим, ту је Срески и Окружни суд, потпуна гимназија, као и неколико основних и две стручне школе. Ако овој широкој читалачкој публици да дамо и остало становништво ће је вољи дану књигу, онда осуство једне добро опремљене библиотеке, мора врло осетити.

Пре годину дана покушало је једна група овдашних интелектуалаца да поново оживе ову корисну установу. Сазвана је скупштина и изабрана управа на челу са професором г. Иванчењем. Набављен је леп број нових књига од наших и страних писаца. Управа је чинила све да материјално обезбеди библиотеку. На све стране слати су апели за помоћ.

Пре неколико дана био је избор нове управе. И опет је ова бран г. Иванчевић.

Нова управа ће проширити ове године своју акцију. Просторија ће бити добро опремљена материјалног стања књижнице. У корист књижнице управа ће приредити неколико забава про светног карактера и неколико предавања. Књижница ће проширити своју просветну мисију, а у току године њеном иницијативом ће одржати научни одржаће Смедеревчанима предавања. При књижници отвориће се и дебатни клуб, где ће се једанпут недељно састајати њени чланови.

Али да би управа остварила циљеве, потребна је добра воља и управе и чланова. Јер књига Смедереву треба као што му је некада требао мач да брани своју слободу, тако му она данас ту слободу чува. **С. Ђ. И.**

Телеграми-честитке са утврђеним текстом за Ускрс

Решењем министра пошта, телеграфа и телефона г. др. Тодора одобрено је увођење телеграма-честитки са утврђеним текстом приликом наступајућих ускрших празника између Југославије с једне и Сједињених Америчких Држава, Кубе и Мексика, с друге стране. Ови телеграми примаће се код свих телеграфа у земљи у времену од 7 до 23 априла 1941 године закључно. Такса по телеграму, без обзира на број речи, износи: за Сједињене Америчке Државе 5 златних франака (90 динара), за Кубу и то за места: Хавана и Сантиаго 7.50 златних франака (135 динара), а за остала места на Куби 8.75 златних франака (157,50 динара) и за Мексико 8.35 златних франака (150,50 динара). Публика може изабрати пригодан текст и добити остала обавештења код свих телеграфа у земљи.

Пензионисања у министарству пољопривреде

У име Његовог Величанства Краља, Указом Краљевских Намесника, на предлог министра пољопривреде, пензионисан је инж. Јово Поповић, помоћник министра пољопривреде 2 групе, 2 степена.

Премештај у министарству пољопривреде

У име Његовог Величанства Краља, Указом Краљевских Намесника, на предлог министра пољопривреде, премештене су:

за вишег ветеринарског пристава среза Пчињског, 6 групе Димитрије Скрињников, досада у срезу Призренском, за вишег ветеринарског пристава Ваљевске Вардарске бановине 6 групе Мартин Ленард, до сада у срезу Пчињском.

Читуља

— Наш мили и драги **Владимир И. Ђорђевић**, индустријалац и бивши народни посланик из Младеновца преминуо је 26 ов. мца у 18 часова. Сахрана ће бити 28 ов. мца у 10 часова у Младеновцу. Ожалошћена супруга **Персида** и остала многобројна фамилија.

Ново повећање цена у Немачкој

Берлин, 27 март

Према извештају Министарства за привреду, цене у Немачкој повећане су у 1940 години за 1,2%. Ово повећање је мање него у 1939 години, када је износило 2,1%. Највеће повећање цена било је у 1939 години у месецу септембру, када је износило 3,1%.

Пљачкаши банака ухваћени у Америци

Њујорк, 27 март

Ухваћена је група пљачкаша банака, која је у последње време извршила низ пљачки у Америци. Ухваћени су Ралф Капоне, брат чувеног гангстера Ал Капонеа, Френк Нитти, Џејмс Фратијано и Луис Кампањано. Ухваћени су признали да су извршили пљачке у Чикагу, Сент Луису, Кливленду и Њујорку.

Загребачка полициска хроника

Загреб, 27 март

Ноћас је непознато лице про валило у подрум гостионице Мате Буриша, који се налази у Далматинској улици. Украдено је разних пића за око 2000 динара.

*

Две аутомобилске гуме украдене су Стјепану Крижанићу, у Новој Вси 3.

*

Нестао је трговачки ученик Божа Решетић. Њему је његов газда дао 1900 динара да сврши посао, па се претпостаљала да је мали Божа изгубио новац, или му га је неко украо, и због тога не сме да се врати. Сопственик радње, у којој је Божа био ученик, поднео је полицији пријаву.

*

Само се био одмакао од свог брусачког алата и колица општрач Иван Верц, и за то време већ је неко украо све што је Иванозог било у колицима. Вредност покрадених ствари је ни се на нешто више од 4.500.

Пленарна седница Савеза градова Банавине Хрватске

Загреб, 27 март

У Загребу је почела пленарна скупштина Савеза градова бано вине Хрватске. Скупштини прет седиа загребачки градоначелник г. Мате Стариченић. Расправљено је о чланарини и буџету Савеза градова. Предлог буџета за ову годину износи 100.000 динара. Осим тога предложено је да се увеле паушална чланарина за сваки град, према броју становника. Они градови ко ји немају већи број становника плаћаће већу чланарину. **Ш.**

Ухапшени пљачкаши банака

Њујорк, 27 март

Ухапшена је група пљачкаша банака, која је у последње време извршила низ пљачки у Америци. Ухапшени су Ралф Капоне, брат чувеног гангстера Ал Капонеа, Френк Нитти, Џејмс Фратијано и Луис Кампањано. Ухапшени су признали да су извршили пљачке у Чикагу, Сент Луису, Кливленду и Њујорку.

Неколико пресуда у ваљевском Окружном суду

Ваљево, 26 март

Пред већем петорице Окружног суда у Ваљеву расправљано је по предмету Милеве, Саве и Лепосаве Филиповић и Милана Зујановића и Љубомира Весића из села Тулара, и то Милеви Филиповић суђено је за убиство које је извршила над Добросавом Вуковићем, општинским службеником из Тулара; а Сави и Лепосави Филиповић због тога што су спре чили пореског екзекутора Драгољуба Скорића у вршењу његове дужности. Милан Зујановић и Љубомир Весић оптужени су због тога што су нанели неколико телесних повреда Са ви Филиповићу и његовој жени Милеви. Цео случај догодио се овако:

Осмог децембра 1940 године у кућу окривљених Саве и Милеве Филиповић у селу Тулару дошао је порески екзекутор Драгољуб Скорић да изврши наплату пореза. Њему су као помоћни органи одређени од стране општине Милан Зујановић и Љубомир Весић, заједно са покојном Добросавом Вуковићем. Када је Скорић са остала дошао у двориште Филиповића, из куће су изишли окривљени Сава, Милева и Лепосава. При томе Сава је држао у руци један ступањ. Милева је имала неки дрвени предмет, а Лепосава држак од мотике. Они су захтевали да се Зујановић, Весић и покојни Добросав удаље из дворишта. Том приликом Сава је насрнуо на Зујановића, па је тако дошло до узајамне туче између Саве, Милене и Лепосаве с једне стране и Зујановића, Добросава и Весића с друге стране. У тучи Милева је неким дрвеним предметом ударила покојног Добросава, тако да је од повреде овај још исте ноћи умро.

Окривљена Милева пред судом признаје дело, али се брани да је то учинила у одбрани, како својој тако и свога мужа. За дело се каје, али се не осећа кривом и каже да није имала намеру да покојног Добросава лиши живота. После исказа окривљених и саслушање сведока суд је донео пресуду по којој се Милева Филиповић осуђује кривом за убиство, па се кажњава на пет година по бије и трајан губитак часних права. Сава и Лепосава Филиповић кажњени су са по месец дана затвора због спречавања ексекутора у вршењу службене радње. Оптужени Љубомир Весић кажњен је са 300 динара новчано, односно пет дана затвора, што је учни самог суђења нанео лакшу телесну повреду окривљеном Сави Филиповићу. Бранилац оптужених г. Рада Павловић, адвокат, ула жио је призив. **Д.**

СПОРТ

Зашто се врши напад на једно време?...

Пет дугачких тренутака?

Ватра духа која две поге може учинити бржима

Матошић

Као што се пријатељи лаке атлетике вероватно сећају, немачки тркач на средњим стазама, Рудолф Харбиг, поставио је у лето 1939 године два фантастична светска рекорда.

Прво је прејурио 400 метара за 46 секунда, што је прво изазвало општу сумњу, јер је држало да је већ Кар (Америка), године 1932, са својих 46.2, дошао на границу човечије моћи. Онда се догодило да је Уиљемс (Сједињене Државе), четири лета касније, прешао исти размак за једну десетину секунде брже, али тада се рекло: Овај рекорд никад неће пасти.

Међутим, и ново ремек-дело је срушено и људи су поверовали да је апсолутно тако, кад је Харбигу пошло за руком да поправи и други рекорд. Он је, наиме, прејурио 800 метара за 1:46.6 и тиме за читавих 16 десетина секунда надмашио подвиг Ејтлева Вудерсона.

После тога није више било сумње да је Рудолф Харбиг феноменалан тркач и да су његова два најбоља резултата утврђена на неоспорним начина.

И, ето, овог славног атлету недавно је прошлогодишњи окупила сва позната изрека „Без трећег нема среће". Њему се, у истини, прохтело, да оборе још један рекорд, па је изабрао баш најпознатији, Ладумегов на хиљаду метара.

После врло дугог и занесеног тренинга, Харбиг је мислио како је спремао напасти време чувеног Француза, који је дотичну пругу претрчао за 2:23.6.

Пре неколико недеља забележио сам у „Правди" жељу Немца и напоменуо да нема изгледа на успех. Моје предвиђање се, збиља, остварило... Харбиг је среду покушао у једној намерно тешкој борби. За супарнике су му одређени извршни земљаци Гизен и Малон, затим Перлов (Норвешка) и Шиљемин Нилсон.

Скандинавци су били у приличној форми. Њихова упорност је много допринела да се развије веома оштар темпо, који је дуго обећавао очекивану сензацију. Када су пак северњаци нешто сустали, дошао је до наразаја Гизен, који је постепено бивао све опаснији. Да је он био на особитој висини, сведочи чињеница да је километар прешао 2:29.3, што је фаворита морало гонити на крајње напоре.

Рудолф Харбиг је стварно дао све од себе. Нарочито сјајан је био његов финиш, у којем се просто нагло одлепио од својих гониоца, али његов резултат ипак није био „оно". Са 2:28.4, ипак је за скоро пет секунда доспео иза ремек-дела Ладумега.

Ова разлика је велика и мала; како за кога, дабоме!

Могло би се рећи да за једног Харбига није кривица и несавладљива, али би зато требало на ум узимати следеће:

Немац је тачно знао шта предузима. Њему је било јасно колико је велик резултат Француза. Значи да се на њега не би затрчао, да се није осећао калрим. Он је мислио да је у својој најјачој кондицији. Можда су му управо и конвенирали пр-

Атанацковић

ви пролетњи дани, чија свежина му прија више него врућина преко лета...

Ово је претпоставка, која није сасвим сигурна, јер је тачно да је Рудолф Харбиг оба своја рекорда постигао у јулу и августу, у месецима када је у Немачкој још прилично топло... То нас буни, будући да је пре неки дан био сигуран у победу.

Из наведених разлога остајем при убеђењу да Харбиг неће лако постићи свој циљ.

Његов земљак Пелцер, који је такође био напредан атлета, на жао је као специјалиста за стазе од 500 до 1500 метара. Њему је, дакле, километар лежао баш у средини мојих, те је било много вероватније да ту дође до највећег наразаја, али Пелцер, и поред крајњег пожртвовања, није успео да постави време боље од 2:25.8.

Пелцер је, елем, 1927 био знатно бољи Ладумегу, који је сопствени рекорд поставио 1930 године.

Али, има ту и нечега важнијег... Нужно је разумети да су ових 2:25.8 Пелцера у своје време биле светски рекорд са којом се поносила Немачка. Онда је дошао један Француз и обарао га са 2:23.6, што је изазвало неописану радост у његовој земљи.

Као што је лако наслутити, у Харбиговом прегалаштву, сем спортске сујете, има и родољубиве тежње да отаџбини поврати славу, коју је био изгубио Пелцер.

Више него чиста тркачка каквоћа Рудолфа Харбига ова околност наговештава могућност да он, који се је неколико и прекомерне, до краја месеца превазиђе себе и изведе чудо.

Ако му пође за руком да обори рекорд, који је светској елити приносио десет година, он да се слободно може рећи да се успех ниа више приписати Рудолфу Немцу, него Харбигу тркачу.

Владимир Кустудић

Заносне песме које пева најбољи лирски тенор света:

ЂУЗЕПЕ ЛУГО

Дивна природа која наводи на грех! — Најозбиљније мелодије ВЕРДИ-А и ПУЧИНИ-А! — Праскави хумор! — Лепе жене у великом музичком филму:

ПРОЛЕТЊА ПЕСМА

Суделују:

ЛАУРА НУЧИ
РУБИ ДАЛМА

ПРЕМИЈЕРУ ПРИПРЕМА

УРАНИА

Најновија ранг листа боксерских првака света

Један од најбољих америчких спортских листова је „Ринг", ко ји сваке године саставља ранг листе најбољих стевских боксера. Вршено је чак и гласање и направљена је ова листа:

Мува категорија: (Нема праска). 1) Џек Петерсон, Литл Пан чо, Литл Дадо, Мануел Ортиц.

Бантам категорија: (Нема првака), Лу Салика, Томи Оливер, Томи Форт, Морган, Конг Јунг.

Перолака категорија: Хари Џефри (светски првак), Чарли Врић, Пете Скалзо, Џими Перин.

Лака категорија: Лев Џенкинс (светски првак), Сем Ангот, Џек Вилсон, Пете Ледо.

Велтер категорија: Фриди Жи вић (прак света), Хенри Армстронг, Јанацо, Чарл Бисли.

Средња категорија: (Нема праска), Кен Овермин, Томи Џил, Били Сус, Арчи Мур.

Полутешка категорија: Вили Кони (светски прак), Гус Лесневих, Мелио Бетина, Антон Кристофоридес.

Тешка категорија: Џое Луис (светски прак), Макс Бер, Арту ро Годи, Ред Бурман, Лео Сзвал, Бад Валкер, Будн Бер, Рос ко Толес, Буди Киокс, Тман Мар тин и Пат Комискеј.

Гласали су најбољи амерички боксерски стручњаци, на основу чега је и састављена ова листа. По њиховом мишљењу најбољи боксер прошле године био је Били Кони, који је добио највећи број гласова — 67. Џое Луис добио је 17 гласова.

Хенри Армстронг неће више боксовати

Приликом последњег меча са нашим земљаком Живићем, Хенри Амсронг дугогодишњи светски прак, задобио је тежак уд арац у око, тако да му је лекар саветовао да више не боксује. Изгледа да ће Амстронг послушати савет и тако ће бокс изгубити још једног сјајног боксера.

Чачански „Омладинац" на другом месту табеле К. п- п-а

Чачак, 27 март

У Чачку је одиграна важна утакмица за првенство К. Л. П-а између чачанског „Омладинца" и Загодинског с. к.

Тим „Омладинца" нако ослабљен испао је успео да да веома лепу и повезану игру и да у првом полувремену затресе два пута мрежу противника. Друго полувреме госте покушавају да преотму домаћину иницијативу али домаћи и даље држе игру у својим рукама. Само једна мала грешка домаћих донела је гостима један гол, који су искористили забуну уже одбране домаћих и пред сам крај игре дали из једне грузве овај и последњи гол.

Од „Омладинца" се очекује да ће у осталим сусретима показати добре резултате и заузети завидно место на табели К. Л. П-а. У чему лежи успех овог напредног кауба? На ово питање није тешко одговорити: захваљујући раду инжењера г. Драг. Томића, нашег старог репрезентативца и дугогодишњег играча В. с. клу ба.

С. В.

„Јединство" из Чачка у наглом опадању

Ако посматрамо спортски жи вот у ЧаЧчку, долазимо до закључка, да најстарији чачански с. к. „Јединство" овогодишњи прак К. л. п.-а налази се у великој декаденцији. Пријатељи и симпатизери клуба не мају наде да ће клуб у току такмичења постићи неке боље резултате. Тим није стално и сасвим је слаб, а ово се види из његових последњих одиграних утакмица, на којима је увек био поражен. Само да напоменемо последње губитке „Је динства", са „Шумадијом" 3:1. Младе снаге нису припремане које би у опасним моментима попуниле слаба места у тиму. Свакако да је разлог овоме наглом опадању клуба и нескога међу играчима а тако исто и подвојеност међу члановима управе.

Испак поред свега што је наступило у „Јединству" оно је у прошлој години изгубило и једног од њених најбољих играча, голмана Ненада Митровића, ко ји се сада налази на отслужењу кадровског [illegible] Сарајеву и како смо дознали, овај талентовани фудбалер тренира за сарајевски „Славију", којој ће вероватно приступити по отслу жењу војничког рока. Заиста ако се ово обистини, као што нам је и сам Митровић признао као вероватно, онда ће „Јединство" имати неоспорно велики губитак.

„Јединство" мора као целину треба и похвалити с друге тачке гледишта спорта. Оно је ове године допринело техничке радове на самом игралишту, па је захваљујући активном члану г. Николи Димитријевићу и још неколицини истакнутим функционерима, своје игралиште оградило и предузело све потребно да на игралишту ис-

сталирају сплачнице и трибина.

Скупштина о. к. „Јединства" је заказана за 30 марта ове године па се очекује са великим интересовањем, јер се верује да ће се наћи лек и да ће се изћући из ове ситуације.

У спортским круговима веру је се да ће „Раднички" изгубити бодове од „Шумадије" К. П. С. К-а и „Јединства" у Чачку. Довољно је само да изгуби четири бода па да буде сналажење са чела табеле. То су само прет постављке а будуће ће рећи своје.

Ср. В.

При вандушним нападима потребна је највећа дисциплина!

ОД ДАНАС
четвртак у 3; 5, 7.10 и 9.30 час.

У биоскопу СИТИ Теразије 11

Грандиозна супер шлагер

ПРЕМИЈЕРА

пикантног авантуристичког филма у којем

ХАНС АЛБЕРС

творац „Пер Гинта", „Сержан Берџа" и других великих филмова, још једном доказује своју генијалност

овај суверени мајстор појављује се као човек са пет ликова

ЦЕНТЛМЕН ХОХШТАПЛЕР

Магнат уља — тајанствени беспосличар — савршен келнер — изванредан шофер славне и лепе певачице — паметан секретар — симпатичан заводник — све то овог пута

АЛБЕРС У ЈЕДНОЈ ЈЕДИНОЈ ОСОБИ

Филм који се несме пропустити!

КОЛОСЕУМ
БИОСКОП Теп. 22-960

ПРИКАЗУЈЕ ДАНАС (четвртак) у 3, 5, 7.10 и 9.30
Шлагер премијеру из војничког живота

ЉУБАВ у ГАРНИЗОНУ

(Beszállàsolás)

У главној улози, најбољи глумци мађарског филма:

Szeleczky Zita
Páger Antal
Kabos Gyula

Филм прекрасне цигиске музике, песме и чардаша.

Изванредна игра глумаца, узбудљи садржај. Овај изванредни МУЗИЧКИ шлагер не требате пропустити.

НАБАВИТЕ КАРТЕ У ПРЕТПРОДАЈИ.
МЕСТА НУМЕРИСАНА

ЛИЧНЕ ВЕСТИ

— Очни лекар Др. Олга Е. Палић преселила се у Поенкареову улицу 24. Ординира од 2—4. Телефон 22-544.

РОЂЕЊА

— Владанка и Добривоје Ђорђевић, овд. трг., 20 о. м. добили су сина.

Веридба

— Лили А. Цевић и Дача М. Овадија, верени. Примаће у недељу 30 о. м. у стану г. Аврама Овадија, Сибињанина Јанка 3.

Читуља

— Др. Шаца Марковић, пензионер је 26 овог месеца после дуге и тешке болести у Новом Саду. Сахрана ће се обавити 27 овог месеца на Алмашком гробљу у Новом Саду.

Помени

— Драгом супругу и оцу **Јовану М. Несторовићу**, даваћемо трогодишњи помен у уторак, 1 априла, у 11 часова у зајечарској гробљанској цркви. Супруга **Јелица**, син **Стеван.**

— Нашем милом и незаборављеном **Миодрагу-Милету Ј. Стефановићу**, артилеријском капетану, даваћемо четрдесетодневни помен у петак 28 ов. мес. у 11 часова на Ромајском гробљу. **Ожалошћена породица.**

— Мом милом и узорном супругу **Воји Остојићу** пенз. град. поглавар. даваћу шестомесечни помен 29 марта у 11 сати, парцела 85. Неутешна супруга **Даница.**

— Извештавамо сроднике и пријатеље да ћемо на дан 28 ов. мес. у 11 часова давати нашој милој и непрежаљеној **Даници-Нанету Илић** четрдесетодневни парастос на гробљу парцела бр. 117. Ожалошћени отац **Васа** и остала фамилија.

— Нашем драгом супругу и оцу **Јовану Фрајту** служиће се трогодишњи пмоен-реквием у петак 28 о. м. у јутро у католичкој цркви Христа Краља ул. Крунска 25. Ожалошћени: супруга **Ема**, син **Стеван** и кћи **Људмила.**

— **Парастос члановима Фонда школе Краља Петра.** — Извештавају се породице и пријатељи почивших чланова добротвора и утемељача Фонда сиромашних ђака Осн. школе Краља Петра, код Саборне цркве, да ће се редован парастос одржати у суботу 29 марта у 11 часова — у Саборној цркви.

Дежурне апотеке

Димитријевић Лазар — Престолонаследника Петра 9 — (тел. 40-192); Живадиновић Јован — Краља Александра 299 — тел. 40-120); Јаћимовић Илија — Краља Петра 91а — (тел. 23-763); Јеремовић Мијаило — Васе Чарапића 19 — (тел. 21-643); Лазић Драгољуб — Краља Милана 64 — (тел. 26-622); Младић Слободан — Карађорђева 55 — (тел. 27-734); Милић Марко — Брзаковићева 16 — (тел. 41-344); Пешић Ђорђе — Краљице Марије 53а — (тел. 24-672); Тајсић Сомодје — Краља Александра 116 — (тел 42-413); Видрих Карло — Престолонаследников трг 22 — тел.20.701); Марјановић Војислав — Лоле Кујунџића 4 (Дедиње), телефон 23-454).

На Чукарици: Дулић Душан, Трговачка 11 (тел. 55-002) дежурна стална

Телефон станице за спасавање 23-466

Окружни уред — ноћна дежур ва китну помоћ — тел. 21-731.

Градски погребни завод тел. 20.407.

Амбуланта Друштва за заштиту животиња и растиња под стручним руковођством наставника Ветеринарског факултета ради за лечење све врсте животиња. Време ординирања: од 11—12 и од 17—18 часова. Хаџићегова 53, телефон 25-036

Сваки се пожар лако локализује ако је у зачетку осмотрен!

Београдски живот

ЧЕТВРТАК, 27 марта

Народно позориште код Споменика — (20) Лакме.

Позориште на Врачару — (17) Узорак муж; (20) Хеда Габлер — престава Драмског студија.

Коларчев универзитет — (18.15) Преображаји савремене државе и права: III Преображаји у функцији и организацији управне власти — предавање др. Јована Ђорђевића, професора универзитета.

Музеј Кнеза Павла — отворен сваког дана сем понедељника, од 9 до 15 часова непрекидно.

Војни музеј (Горњи град) отворен је сваког дана сем среде од 9—12.30 и од 15—18 часова.

Зоолошки врт отворен је сваког дана до мрака.

Градски дом културе, Кнегиње Љубице бр. 1 — отворен сваког радног дана сем петка од 9 до 20 часова непрекидно, недељом и празником од 9 до 12 часова.

Варијете Палас, Коларчева 1 (Југобанка). Данашњи бар 22½ варијетски програм.

РАТНИЧКИ ДОМ — велика билијар сала — 7 билијара, одвојене за бриџ, шах, домине и друге игре. Седиште билијарског клуба.

ПАЖЊА посетиоцима чувеног Гурмановог ресторана **„ЕРА ГУРМАН"**, Цара Николе II 73, препоручује нов јеловник за после 12 часова ноћу, све до јутра: топле ствари, пилећа супа, чорбаст пасуљ са пастрмом, гурмански перкелт, бурек, пита сa месом, сиром, спанаћем итд. Уживаћете у овим јестивима после 12 часова ноћу.

ШТА ПРИКАЗУЈУ БИОСКОПИ

БЕОГРАД — (15) Мелодија чежње (Џенет Макдоналд, Нелсон Еди).

КОЛАРАЦ — (15) Маријине две ноћи (Естер Сабо — Силађи, Урај Тиводар).

КАСИНА — (15) Непослушни Ћира — Златан кључић (О. Шагинова-Образкова, А. Шчагин, Г. Уваров)

ВРАЧАР — (14) Непослушни Ћира — Златан кључић (О. Шагинова-Образкова, А. Шчагин, Г. Уваров); 21.15) Весело позориште „Кишобранци".

ЛУКСОР (горња сала) — (15.15) Због ом Бечу! (Паул Хербигер, Волф Албах Ретн).

ЛУКСОР (доња сала) — (15) 7 голаћа несреће (Ханс Мозер, Тео Линген).

УРАНИЈА — (15) Тајна расправа (Петер Лоре, Ташнади Фекете Марија).

СИТИ — (15) 1) Сафо (Марија Маргит, Франсоа Розе); 2) Универзум журнал.

КОЛОСЕУМ — (15) Срце говори (Кабош Ђула, Турај Ида).

МЕТРОПОЛ — (15) 1) Волга, Волга... 2) Буран брак.

БАЛКАН — (14) 1) Кавалери њеног величанства; 2) Песма славе; 3) Фокс новости.

АВАЛА — (15) 1 Вики (Рожи Барнова, Пал Јавор); 2) Сили симфонија у боји; 3) Журнал.

УНИОН — (15) Побуна на Пацифику; 2) Весела бомба.

РЕКС — (14) 1) Под маском дубоки 2) Генерал Гарибалди.

ЗЕМУН: КОРЗО — Пева птица; 2) Журнал.

СЛАВИЈА — (14) 1) Аџиа (Универзал Аргентина); 2) Фокс новости.

ТРИГЛАВ — (15) 1) Капетанова кћи 2) Под јармом живота.

НОВАКОВИЋ (прва сала) — (15) 1) Кочијаш милионар; 2) Тарзан.

НОВАКОВИЋ (друга сала) — (15) 1) Арена Хари Пиле; 2) Пљусак љубави.

ДРИНА — (15) 1) Кафе Метропол 2) Тајне Црвеног Мора.

— ГАТЕР — 1) Дрскост побеђује; 2) Песма златног Запада.

НОВИ КОРЗО — (15) 1) Аџиа (Универзал Аргентина); 2) Фокс новости.

ЗЕМУН: ЦЕНТРАЛ — (19.30) 1) Азилзар; 2) Фокс новости.

— ГАТЕР — (19.30) 1) Трговци девојкама; 2) Бистре главе.

ПАНЧЕВО: ТРУБАЧ — (19.30) 1) Кар невала у Венецији; 2) Журнал.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

● **Млади петак у цркви Ружици**

Мало водоосвећење у 6 часова, јутрење у 6.30 часова, у продужењу литургија и причешћивање верних.

● **Предавање о Војводи Степи**

Друштво за унапређење Предграђа Војводе Степе у Београду приређује у недељу 30 овог месеца, у Основној школи Краља Петра Другог, у Марулићевој улици број 8, свечано предавање о улози Војводе Степе у Балканским ратовима. Предавање ће држати г. Никола Аранђеловић, генерал у пензији. На програму су и рецитације г. Душана Раденковића, члана Народног позоришта и г. др. Стевана Загорчића. Певаће и хор ђака основне школе. — Друштво моли нарочито учеснике у Балканским ратовима и резервне официре ад изволе доћи на ово предавање.

● **Редовна годишња скупштина самосталних привредникових питомаца**

У недељу 30 марта у 8 часова пре подне, у дому Привредника, Крунска ул. 5 одржаће се редовна годишња скупштина самосталних привредникових питомаца са уобичајеним дневним редом.

● **Израда канализације и водовода државне штампарије у Београду**

Рачунско економно одељење Министарства грађевина одржаће 31 марта другу оферталну лицитацију за израду канализације и водовода за зграду економног блока државне штампарије у Београду. (Предрачунска сума износи 169.326.55 динара).

● **Израда армираних бетонских мостова преко Цепничке и Пребрежке реке**

Техничко одељење Краљевске банске управе у Нишу одржаће 10 априла у законском року од 20 дана другу оферталну лицитацију за израду армирано бетонских мостова преко Цепничке и Прибрежке реке на км. 6+623 и км 9+755 државног пута број 6 Разбој—Блаце. (Предрачунска сума износи 517.413.32 динара).

● **Израда навоза на мосту преко реке Пчиње у Катланову**

Рачунско економско одељење Министарства грађевина одржаће 31 марта другу офертану лицитацију за израду навоза на мост преко реке Пчиње у селу Катланову на државном путу број 1 Скопље—Велес од км. 489+377 до км 490+798. (Предрачунска сума износи динара 2,420.550.30).

FRANZ JOSEF
ГОРКА ВОДА

ГИХТ, ИШИЈАС
Реуматизам како акутан тако и хроничан, костобољу, кочење врата и све врсте пробадања успешно лечи
РУСКИ МЕЛЕМ
Добија се у апотекама у оригиналним кутијама. Поштом шаље Дворска апотека Богојевића — Скопље.
Рег.С.бр.20.112 од 19-IX-1932.
1387

Друштвене вести

ДРУШТВО ИНЖЕЊЕРА БЕОГРАД известава своје чланове да ће се редовна скупштина Друштва одржати на дан 6 априла у Инжењерском дому у 8 часова, са дневним редом који је истакнут на табли. Уједно извештавамо чланове из унутрашњости да је Претседништва министарског савета одобрило снижа државним чиновницима отсуство за скупштину у времену од 4 до 6 априла т. г. под Бр. 1553 од 21 марта о. г. Ово се отсуство не рачуна у редовни годишњи одмор.

ДАНАС (ЧЕТВРТАК) у 3, 5, 7, 9.30

У БИОСКОПУ

ЛУКСОР

(ДОЊА САЛА)

Филм раскоши, сјаја, богатства и отмене, елегантне атмосфере

•

Заплети око лепезе мадам Помпадур, који компромитује један флерт и један брак...

АВАЛА ФИЛМ

ЖЕНА У ОПАСНОСТИ

У ГЛ. УЛ. МАРИ ГЛОРИ - АНТОНИО ЧЕНТА

УЗ ФИЛМ НАСТУПА ТРУПА АМАР АКРОБАТСКИ ЕКСЦЕНТРИК ТРИО БРАЋА КОЧКА.

БЕОГРАД — Телефон 21-541

Данас у 10.30, 3, 5, 7.10 и 9.30 ПРЕМИЈЕРА, најновији музички Метро Голдвин шлагера у режији чувеног творца „Шарлах" Роберта З. Леонарда

МЕЛОДИЈА ЧЕЖЊЕ

Ремек дело опојних мелодија и романтичних авантура, протканог љубавном чежњом дају малих срдаца на усијаном тропском острву. Главне улоге креирају и певају 10 данских музичких шлагера краљ и краљица песме КРАЉ И КРАЉИЦА ПЕСМЕ

НЕЛСОН ЕДИ
ЏЕНЕТ МЕК ДОНАЛД

Музички шлагери у овом филму: Једна полубца, Чекаћем за тобом, Романса, Марицина, Љубавне ироније и т. д.
Места нумерисана — Претпродаја од 10 час.

КАСИНА и ВРАЧАР — Телефон 21-241

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 — у 2, 4 и 6

Велика руска премијера фантастичног садржаја, оригиналног хумора и узбудљивих заплета у којој прва пут глуве заједнички живи људи и дупе

НЕПОСЛУШНИ ЋИРА
(ЗЛАТАН КЉУЧИЋ)

Ремек дело о Пиноки, дрвеном дечку који је добио душу и срце, израђено по сценарију А. Толстоја. У главним улогама

О. ШАГАНОВА-ОБРАСКОВА,
А. ШЧАГИН, Г. УВАРОВ

Код Врачара свако вече од 21.15 Позоришна трупа „Кишобранци"

КОЛАРАЦ — Телефон 22-396

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30

Сјајна мађарска премијера о успону, сјају и паду једне лепотице, која је поклонила сву пуноћу свог девојачког стид и продати, ради богатства, своју душу и тело

Маријине две ноћи
(Márija két éjszakája)

Дискретни доживљаји једне девојке жељне луксуза и сјаја...

У гл. улогама
ЕСТЕР САБО-СИЛАЂИ,
Урај Тиводар, Чортош Ђула, Латобор Калман, Грегуш Золтан

КОЛОСЕУМ — ТЕЛ.: 22-960

Приказује данас (четвртак) у 3, 5, 7.10 и 9.30

Шлагер премијеру из војничког живота

ЉУБАВ у Гарнизону
— Bessállásolás —

У главној улози:
Szelecky Zilla, Pager Antal i Kabos Gyula

Циганска музика, песме, чардаш.
Изванредна игра глумаца, узбудљив садржај.
Овај савршен музички шлагер не требате пропустити.

Набавите карте у претпродаји. Места нумерисана
129175

ЛУКСОР — ТЕЛЕФОН 21-237

Доња сала — у 3, 5, 7 и 9.30 Премијера филма раскоши сјаја, богатства и отмене, елегантног „стила и једног атмосфере

Жена у опасности

Заплети око лепезе мадам Помпадур, који компромитује један брак. У гл. улогама
МЕРИ ГЛОРИ и АНТОНИО ЧЕНТА

Горња сала у 3.15, 5.15, 7.20, 9.20
Због Бечу
ПАУЛ ХЕРБИГЕР

УРАНИЈА — Телефон 24-073

ДАНАС у 3, 5, 7.10, 9.30

Премијера опојне музике и дивних заносних мелодија, међу којима се нарочито истиче бесмртна Листова „Љубавна песма";

ТАЈНА РАСПРАВА
— Zárt Tárgyalás —
Tasnády Fekete Mária
Pager Antal

Еротика, опојност, еруптивни осећаји, љубав, љубомора и неутољива пожуда за женом, елементи су овог заносног љубавног филма, који спада у ред најбољих мађарских дела.

Мали огласи

ЦЕНА ДО 15 РЕЧИ; НАСТАВА — 12 ДИН. СЛУЖБА — 10; КУПОВИНА И ПРОДАЈА — 15; ДОПИСИВАЊЕ 12; УДАЈА и ЖЕНИДБА — 12; НАМЕШТЕНЕ СОБЕ И СТАНОВИ — 12; ЛОКАЛИ — 15; РАЗНО 15 ДИНАРА.

РАЗНО

ТРАВАРИЦА ракије, Далматинска, чувена са 15 разних лековитих трава. Стовариште подрум ЈАДРАН - телефон 42-130, добива се оригинал паковано у свим већим радњама 119991

Права јечмена и ражена сладна кава израђена чистим пшеном без кемикалија. Произвођи: **Франк и Друг.** Нови Сад. 128986

Модерни шлагери за игру и песму на плочама

Београд, Нови Сад. Железничка 4
Тражите бесплатан каталог. 128814

— **Дама која цени** своју косу неће жалити труда ни са крајње периферије да посети уметнички фризерски салон „МИЛА" Теразије 31, међуспрат. Фарбање косе у природне боје Дин. 80.—, парна Дин. 50.—, специјална Дин. 80.— са гаранцијом врши све услуге. Телефон 22-522. 128786

5.000 дин. и више месечне зараде пружа самостална фабрикација разних стално потребних артикала. Упутство за 155 најновијих хемијских рецепата шаљемо за дин. 96 поузећем. Проспект и списак садржаја бесплатан. Хемијски завод, Панчево. 129155

Алкохол

96%

Шприцтуе за горило на веће и мање количине врши најјевтиније

Трговина КООПЕРАТИВА
Београд. Дечанска 5 27881

КУПОВИНА

КУПУЈЕМ: сваковрсно старо злато, сребро, старе ствари, радио апарате, шиваће и писаће машине, намештај, одела, и друго, заложнице банака на ове предмете. Марковић, Ђорђа Вашингтона 46, стан 7, Београд. (На позив долазим). 128952

РУДНИК МАГНЕЗИТА

са пећима, зградама и целокупним инвентаром продајем, дајем под закуп и примам ортака који је способан да води посао. Само озбиљни нека се јаве на **Кооперативу**, Београд, Дечанска 5. 128695

СТАНОВИ

Градим засебну кућу од 3 до 6 одељења, са добрим подрумом, са колским улазом и по могућству гаражу, за одмах или 1 мај, за дуги закуп; кирија сигурна. Адресу у администрацију оставити под бр. „14".

ВЕЛИКО ОРАХОВО СТАБЛО

продаје се. Питати у Ђорђа Вашингтона 21

СЛУЖБА

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОЈНИКА ЗГРАДА за Београд, Земун и Панчево налази се у Врачар Југовића улица број 16, које препоручује власницима зграда да су чла нови Удружења најспремнији и гарантовано најсигурнији за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне, телефон број 27-951.

НАСТАВА

Пажња родитељима! Студенткиња медицине г-ца Николић, Краља Александра бр. 223 — спрема слабе ученике уз скромну награду. По потреби долази и кући.

КУПУЈЕМ КУЋУ

Плаћам у готову до 500.000.— дин., може имати нешто дуга. Понуде под ПЕТРОВИЋ, пошт. фах 305, Београд. 129177

У ШКОЛИ ЈЕЗИКА мет. БЕРЛИЦ, Пашићева 1. Тел. 26-365, научићете најсигурније и брзо немачки, италијански, француски, енглески, српски за странце итд. За унутрашност дописивања. Поред тога излази месечно стручни часопис „Немачки учитељ". Стенографија. Дактилографија. Превођ. Преписи. Умножавања. 120975

ПИСАЋЕ МАШИНЕ

рачунајуће машине, шиваће за фото апарате итд. ОПРАВЉА са гаранцијом МИХ. МИЛИВОЈЕВИЋ, пред. механичар, тел. 22-045, Змајевина 1, у палати Ратничког дома. Добро очуване писаће машине купује и продаје најповољније. 127521

ПРОДАЈА

Елегантан, комплетни намештај за гарсоњеру (комбиновани ормар, софа, две фотеље и сто) продајем. Видети сваког дана од 3—6, Душанова ул. бр 53, трећи спрат. Фићир.

ШЉИВОВИЦУ

стару гарантовано чисту 28,-30% у хрватском бачвама око 500 л из слободног сместишта у Загребу продаје: М. Бекић, Београд, Теразије 28 телефон 26-188

Продајем стару кућу за рушење у Вокељској бр. 5. Пре глед сваки дан. 129039

МАЈДАН
НАСИПА 2 - БЕОГРАД - КРИМИЛАНА 62

ПАЖЊА собосликарима!

Пуштен је у продају нови изум: апарат за аутоматско натапање гуменог ваљка заштићен

Предности новог патента су: БРЗИНА У РАДУ, ЧИСТ ПОСАО и ВЕЛИКА УШТЕДА У МАТЕРИЈАЛУ.

Наручите и уверите се.

Поруџбине примити преко пуномоћника **МАКСИМ ЖГУНОВ** собосликарски мајстор, Војвођепротића 19 Београд

ЗА МЕХАНИЧАРЕ И БРАВАРЕ

највеће избор разничког одела и комбинезона од разних непромочивих материја добићете уз повољне цене код

МИКЕ БАЛКАНСКА 18

За унутрашњост шивењем поузећем. Телефон 25-973
128151

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ
„ТОНЕТ" СТОЛИЦА
најнижа цена добија се код
Грујичића и Ристовића-Београд
Васина ул. бр. 18, тел. 21-421
127453

РЕМЕС-Г° СТОЛИЦЕ
ПРВОКЛ. ФАБРИКАТА
КОД ФИРМЕ
„КОНФОР"
ТРГОВИНЕ НАМЕШТАЈА
БЕОГРАД • КРАЉА МИЛАНА 14 • ТЕЛ. 27-562
ПРЕКО ПУТА ДВОРА

НАМЕШТАЈ

МОДЕРАНУ ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ:
спаваћих соба, трпезарија, кујна и разних софа (кауча). За целокупан дрвени намештај примамо поруџбине, по цртежима код стоварипта намештаја

ФРАЊА БЕСЕДЕШ

Београд, Краља Милана ул. 1 преко пута зграде Мин. инс. послова. 129129

За Младеновац Тополу (Опленац) Чумић Крагујевац удобно путовање?

Аутобусом „ЛАСТА"

115870

Из Београда полази у 14 часови. Из Крагујевца полази у 5.30 ујутро
Стављамо на расположење аутобусе за излете
АУТОБУСКО ПРЕДУЗЕЋЕ
ЈОСИП ФУРЛАН
Кн. Александра бр. 7 до кафане „Топола" Тел. 28747

ПРОДАЈЕ СЕ

комплетна трпезарија од мзхагонија (бордо боје) прима квалитет као и спаваћа соба, све добро очувано. Јавити се на телефон 40-800 (од 10 до 17 часова).

ШТА НАМ СУДБИНА СПРЕМА? Чувена окултиста и графолог
ДЕ САН
Одговара и на дописе.
Стална, тачна адреса: Гвоздићева улица бр. 1 партер до кафане „Липов Лав". Трамвај бр. 6. 126435

Нови аутобусни возни ред

Важи од 1 марта 1941 на линији

Јајце-Бања Лука - Бос. Градишка - Окучани

I Линија Бања Лука - Јајце			II Линија Бања Лука - Б. Градишка-Окучани				
10	Бања Лука	17	11.30	16.30	Бања Лука	6.45	15.30
			12	16.50	Клашинце	6.10	15
11.30	Бочац	16	12.10	17	Бања Лакташи	6	14.55
			12.20	17.15	Бос. Александровац	5.45	14.45
12	Доња Рајска	15.15	12.30	17,30	Нова Топола	5.30	14.30
			13	18	Бос. Градишка	5	14
12.45	Јајце	14.30		18.45	Окучани	4.15	

Ово је једина директна веза на овој линији за Окучане

Најбоља и најбрза веза од Бање Луке, преко Окучана за Београд и Загреб и обратно, а преко Јајца за Сарајево и обратно.

АУТОПРОМЕТ **БОШКО МИХАЉЕВИЋ**
Бања Лука

НАЈВЕСЕЛИЈИ НОЋНИ ЛОКАЛ У БЕОГРАДУ

„БЕЛО ЈАГЊЕ"

кућа весеља у Палилули

УГАО КР. МАРИЈЕ И ТАКОВСКЕ ТЕЛ. БР. 22-123

Пева: Војислав Јоцић, Стана Босанка и симпатична мала хармоникашица Луда, уз пратњу одличног оркестра под управом капелника г. Рацка Манчића

ОТВОРЕНО ПРЕКО ЦЕЛЕ НОЋИ

ТРГОВИНА ЕНГЛЕСКИХ ШТОФОВА

Љубомир Б. Петковић

ПРЕСЕЉЕНА ЈЕ привремено у
ДОБРИЊСКУ Број 12 (до Крунске)

Тражи се моторни чамац

за 4 особе са уграђеним мотором и брзином од 30 - 35 км. на сат. Понуде слати на „СЕДМУ СИЛУ", Београд, под шифром: **„Моторни чамац".** 129168

ЕЛЕКТРО - ИНСТАЛАТЕРСКА РАДЊА

„ТЕЛЕФОНИЈА"

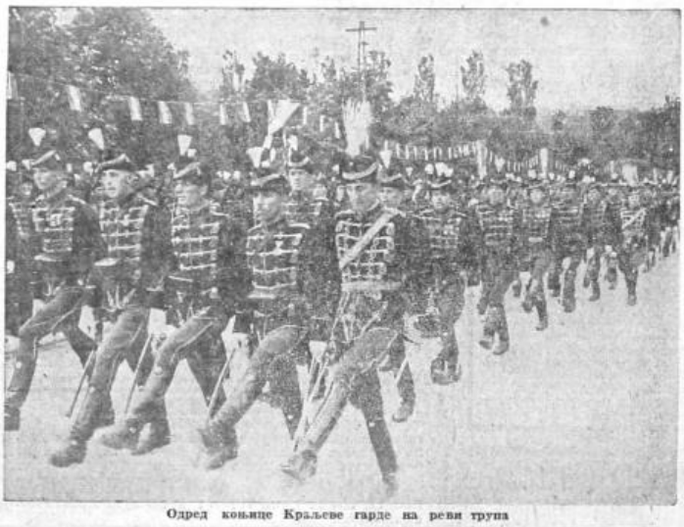
ДИМИТРИЈА Ђ. СТОЈАНОВИЋА
БЕОГРАД, ГОСПОДАР ЈЕВРЕМОВА 26 Телефон 27-092

Изводи све врсте електричних и телефонских инсталација и кућних телефонских централа.
Врши оправке електричних апарата, прибора и машина.
Преузима стални надзор и одржавање телефонских централа и апарата.
Има на стоваришту модерних лустера, стоних ламби, сијалица, батерија, електричних пегли, радијатора, решоа, јастука за грејање, посуђа, вентилатора, апарата за усисавање прашине.
СВЕ ПО НАЈНИЖИМ ДНЕВНИМ ЦЕНАМА

За све поруџбе и [illegible] 27-09'

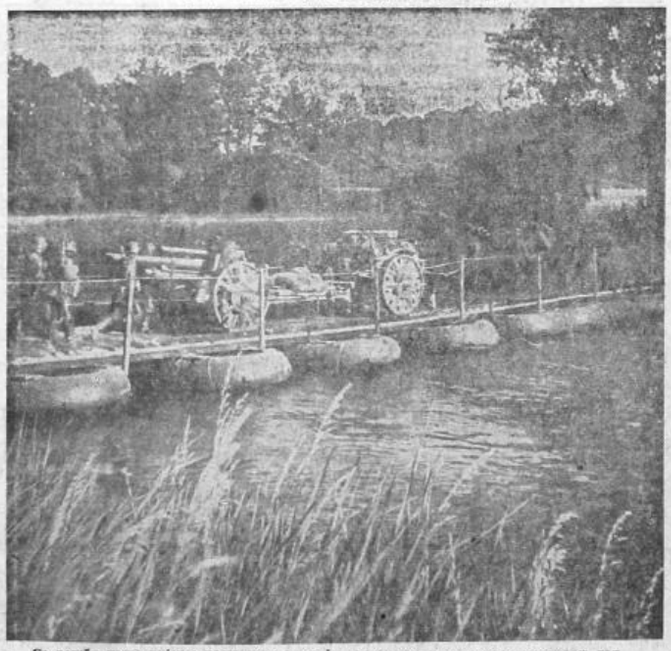
ПРАВДА
28 март 1941

Одред коњице Краљеве гарде на реви труна

Њ. В. Краљ на свом коњу

Са вежби наше војске: понтонски мост је направљен и на њему монтиран топ

Јединице наше војске чамцем се удаљавају од обале

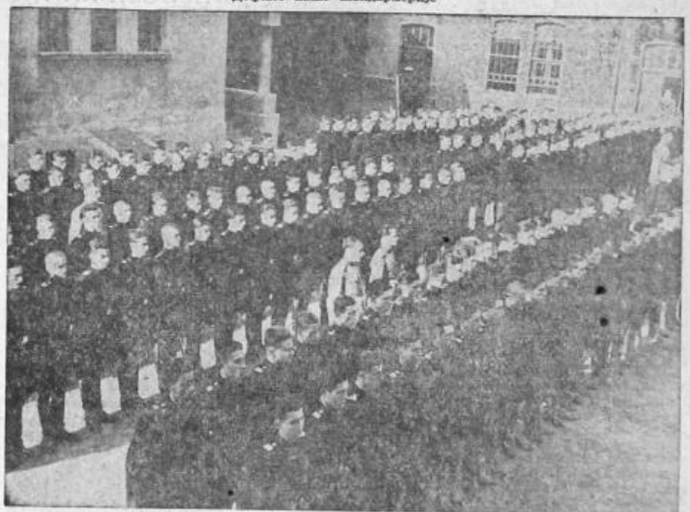
Наши регрути се заклињу на верност Краљу и Отаџбини

Дефиле наше жандармерије

Са вежби наше војске: војници вежбају у прелажењу чамцима преко реке

Питомце Војне Академије за време молитве у дворишту Академије

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, ЂОРЂА ВАШИНГТОНА 21.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 6.

ПРАВДА

Број 13.081 Година XXXVII Београд, субота 29 март 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек. рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

НОВА КРАЉЕВСКА ВЛАДА ПОЛОЖИЛА ЗАКЛЕТВУ Њ. В. КРАЉУ

Њ. В. Краљ Петар Други положио је јутрос заклетву пред Краљевском владом и Њ. Св. Патријархом

Заклетви су присуствовали и епископ жички г. др. Николај и чланови Светог Архијерејског сабора

У Београду и целој земљи приређена су свечана благодарења поводом преузимања Краљевске Власти од стране Њ. В. Краља

Њ. В. Краљ

Историјско славље нашег народа, украшено његовим безмерним одушевљењем које му јуче уздигну до најлепших размера његову витешку душу и срце, данас је у храмовима широм наше лепе домовине прослављено. За дуг и срећан живот нашег Младог Краља, Сина Блаженопочившег Витешког Краља Александра Првог Уједниитеља, унука Краља Петра Ослободиоца и праунука Вожда Карађорђевића отслужена су у свим храмовима у целој земљи свечана богослужења.

Њ. В. КРАЉ ПЕТАР ДРУГИ ПОЛОЖИО ЈЕ ЗАКЛЕТВУ

Краљевска влада на челу са претседником Министарског савета армиским генералом г. Душаном Т. Симовићем претставила се данас у 10 часова пре подне Њ. В. Краљу Петру Другом.

После претстављања Њ. В. Краљ Петар Други положио је заклетву коју је извршио Њ. Св. Патријарх др. Гаврило у присуству шест архијереја.

У подне цела Краљевска влада са претседником г. Симовићем присуствовала је свечаном благодарењу у Саборној цркви.

*

Прошао је један историски дан. Прасковарје 27 марта почело је да исписује нове странице наше историје, и тако бурне и тако славне. Преузимање Краљевске власти, које је извршио Његово Величанство Краљ Петар Други, у пуној сагласности са Својим народом, обележава један историски преокрет у нашој унутрашњој политици, преокрет на добро и корист целог југословенског народа.

Краљ Петар разумео је, у правом часу и у право време, насушне потребе Свога народа. Народ је, исто тако, са пуно поуздања и вере у Свога Краља и у себе самог примио овај први акт Његовог Величанства, први и историјски. Неописиво одушевљење народа у свим крајевима, расположење какво се тешко виђа и у нас и у свету, обузело је јуче, на први глас о овом историском догађају, срца и душе свих Срба, Хрвата и Словенаца.

Народ је казао своју реч, и кроз себе, и кроз своју војску. Он је уз Краља, са Краљем и за Краљем. Свуда и на сваком месту, у селу и у граду, у колиби и палати, југословенски народ показао је и доказао то.

Краљ, војска, Југославија, — те три пуне, садржајне речи које сваки грађанин носи свагда у себи, јуче су се проламале, гласно и јасно, кроз све крајеве наше простране Отаџбине. Оне и данас, и сутра, у свако доба, остају и остаће основна мисао свих Југословена.

ПОСЛЕ СЛАВЉА ОД 27 МАРТА

Јутрос је освануо сунчан дан. Ведар и леп, као што је ведра и лепа будућност једног херојског народа, а и нада у будућност у коју је води праунук, унук и син славних предака.

Београд се данас вратио на посао. Озарена лица грађана била су преостали знак јучерашњег славља.

И поздрав пролазника, упућен свим официрима и војницима које срећу, појединачан поздрав, био је исто тако топао као и прошлог дана када је упућиван из стотине хиљада грла.

Београд, стари, славни и на пажени Београд, који је ево већ пуно једно столеће престони град, није видео на свим својим улицама никада ни толико света, ни тако раздраганог и срећног света. И кад, за коју недељу, Београд отвара другу страницу своје престоничке историје, Београђани, а са њима и сви Југословени, отворили су на измаку тога века и на почетку новог, своја срца, срца која су увек топло куцала за Краља и Отаџбину. Своје нове странице, чисте и неисписане, престони град дарује у овим данима своме Краљу, да на њима исписује славне странице Свога већ давно славом овенчаног народа.

Народ се вратио свакидашњем послу. Свуда и у свим крајевима. Уздан и достојанствен ред влада свуда. Унутрашњи преокрет, историски преокрет, обележен је ретком дисциплином и обављен у пот пуном миру, што иначе историја скоро никад није бележила. Али баш то претставља највидљивији знак колико је народ био једнодушан у својој жељи да очува ред унутра и мир споља. То показује да је цела нација једнодушна у томе: да свесрдно потпомогне Краљевску владу у њеним задацима, првим задацима које је обележио њен претседник, армиски генерал г. Душан Симовић, — да је помогне у очувању реда унутра и очувању мира споља.

„Останимо у бризи о себи — свој, независни и достојанствени". То је била прва порука претседника владе г. Душана Симовића, свим грађанима, - прва и најважнија у овоме часу.

Она је саслушана, и, ево, први дан иза ње показује да је и остварена.

Уз поличе Краљу и војсци хиљаде грађана стално су пролазили престоничким ули цама

Војска пролази кроз престоничке улице, поздрављана са неописивим одушевљењем од грађана

ОДУШЕВЉЕЊЕ У ПРИШТИНИ

Приштина, 28 март

Чим се сазнало за ступање на престо нашег младог Краља за трен ока све приватне куће и државне установе биле су иски ћене заставама. Ђаци су са радошћу и усклицима Краљу и Југославији напустили предавања. По улицама ученици су бурно клицали заједно са народом Краљу, војсци, и Југославији. Клицање и манифестације биле су нарочито бурне при сусрету официра и војника наше војске. Народ је на улицама певао и играо уз музику.

ПРВА ИЗЈАВА ПРЕТСЕДНИКА ВЛАДЕ Г. СИМОВИЋА

„Апелујем на родољубе грађана Југославије да се клоне манифестација које би отежале наше односе са суседима са којима желимо да и даље останемо у миру и пријатељству"

Текст оставке Краљевских Намесника

У спонтаним овацијама Младом Владару Сарајево је засипало војску цвећем и грлило официре као на дан уласка српских трупа

У тренутку када је Његово Величанство Краљ Петар Други одлучио да Краљевску власт узме у Своје руке, Краљевски Намесници предали су Његовом Величанству оставку следеће садржине:

Ваше Величанство,

Схватајући оправданост Ваших побуда, да у овим тешким тренуцима по наш народ, узмете Краљевску власт у Своје руке, Краљевски Намесници стављају Вам своје положаје на расположење.

Павле
др. Р. Станковић
др. И. Перовић

27 марта 1941 год.
у Београду.

Дефиле војске београдским улицама

Синоћ је Њ. Кр. Вис. Кнез Павле напустио Београд и отпутовао за Атину

Његово Краљевско Височанство Кнез Павле са својом породицом напустио је синоћ у 23·50 часова Београд по својој жељи и отпутовао је за Атину.

(Из Кабинета Претседништва Министарског савета.)

27 марта 1941 године.

КРОЗ НАРОДНА КОЛА У ЦЕНТРУ ГРАДА РАЗЛИВАЛА СЕ РАЗДРАГАНОСТ МАСЕ

Одушевљење манифестације Краљу Петру Другом, приликом ступања на престо, синоћ су достигле свој врхунац. Огромно море света искупило се на Теразијама. Пространи трг није могао да прими све оне који су желели да у њима учествују. Зато се манифестовало свуда, и на периферији и у центру града. С свију страна орило се непрекидно „Живео Краљ! Живела војска!" Талас за таласом пролазио је све јаче кличући. Изгледа да ниједан Београђанин није остао код куће. Примећују се и сељаке у својим живописним народним ношњама. Из околине ли Београда. И оне нису хтеле да изостану.

Коло „виловито, плаховито" надсвирава „Србијанку". Народно весеље је. Сви играју. Један старац са Карађорђевом звездом неумерно поцупкује. „Тако сам играо и пре него што сам добио ово", и показује на своје високо одликовање које му краси груди. До њега је радник, до овога студент и тако редом. Право народно коло „виловито, плаховито".

Френетични поклици одјекују улицама. Кличе се спонтано!.. Војници са шлемовима непрестано пролазе. Народ им прилази. Разговарају с њима. Благосиљају их. Манифестују: „Војска с народом! Народ, народ, народ.." И тако неизмерично пролазе нове и нове масе.

Грљење, љубљење, честитање. Поздрављало се, честитајући један другом ступање на Престо нашег младог Краља Петра Другог.

Озарена лица од неизмерне радости, радости које потиче из свесности сваког шта значи овај дан, народни дан. Све мисли утуђене су једном човеку. Он престаља оличење наше слободе, наше независности. И са том вером у светлу будућност народ очекује.

ГУСЛАР НА УЛИЦИ

Поред Теразија и Славије, Кнез Михаилова улица била је једна од најживљих на дан народне радости, приликом ступања Њ. В. Краља Петра Другог на престо. Никада ова улица није запамтила толико мноштво света, који је формално зајкрчивао све пролазе, отичући у огромним поворкама према Теразијама, да за који час опет начини непробојни зид људства које је прилазило из побочних улица.

Народној раздрагапости није било краја. И нема сумње да Београд никада није доживео дан толике радости.

Један стари Београђанин, зборана лица, прича:

— Е, људи, баш сам се наживео! Видео сам све што је у овом граду прохујало. Видео сам толике манифестације. Али за ово што сам данас видео и осетио, заиста је вредело живети, заиста је вредело да се човек и пати и мучи! Дочекивали смо многе радосне дане, славили смо толике победе. Али ко се данас задесио на улици у Београду, може слободно рећи да ће овај дан вечито памтити...

После ових речи, нако стар и изнемогао, стари Београђанин се и сам придружио једној оближој групи која је баш у том тренутку пролазила средином улице, носећи две велике табле с натписом „Живео Краљ!" „Живела народна војска!" При шао је једном инвалиду који је ишао на челу групе, с низом ордена и одликовања на грудима, и са сузама у очима пољубио га у чело...

Већ се смркавало. Палило се осветљење по улицама. На средини Кнез Михаилове улице скупила се огромна гомила људства. Са једног прозора изнијао се, у мртвој тишини, плачан отегнути звук народних гусала...

И када је стари гуслар завршио своју песму, гомила никако није хтела да се разиђе.

— Хоћемо још да чујемо! — чули су се повици са свих страна.

Кало се веће спуштало и долазила ноћ, тако су постепено манифестације почињале да се преносе у поједине крајеве престонице, који су и преко дана били изванредно живи, али је већина становништва пошла да присуствује манифестацијама у центру града. Свет се лагано примицао својим кућама, па су са појединим групама одлазили и они специфични поклични групи, који су ипак имали заједничку црту: неизмерну радост поводом ступања на престо Младог Владара и одушевљење што се Отаџбина, а у њој и они сами, осећала сигурнијом него раније. Ипак, центар града, Теразије и околне улице остале су центар свечаности до дубоко у ноћ.

Иако је свет био на улици преко целог дана и једва напрахао својим кућама преко подне, ипак су масе, огромне масе одушевљеног народа, крстариле главним улицама до иза поноћи. Центар је имао свој свечани изглед, можда не спољним декором, колико оним унутрашњим расположењем које је неиздржавано избијало тако видно, претварајући се из појединачног у групно, затим у опште. Поклици нису престајали. Народ је настојао да искаже све оно што га је раније морило и да изрази жеље, у кратким реченицама, свега оног што очекује у будућности, под управом Свога Краља и своје народне владе, свестан да ће једном наићи на разумевање и код оних који га окружују и код оних који одлучују.

Каване су биле делом испуњене. Код многих музика је била напољу и свирала за сав окупљени свет. Биоскопи су такође били полупразни.

На углу Александрове и Теразија хармоника је са једног прозора разveseљавао масу. За тили час образовало се коло. Весело, сигно, у раздраганом расположењу играло се у центру престонице, као и у њеним најудаљенијим крајевима.

Дуго и дуго се клицало Краљу, Југословији и народној војсци. Војска на улицама, реflектори који су осветљавали небо над престоницом појачавали су веру народа у сигурност и безбедност, што је манифестовано пуним одушевљењем. Али и поред тога она самодисциплинованост, која је карактерисала манифестације целог јучерашњег дана, била је главна ознака и ноћашњих манифестација.

И без наредби управне власти, свет је знао своје дужности и придржавао их се савесно.

ИЗЈАВА ПРЕТСЕДНИКА ВЛАДЕ АРМИЈСКОГ ГЕНЕРАЛА Г. ДУШАНА СИМОВИЋА

Синоћ у 9 часова одржана је седница Краљевске владе под претседништвом Претседника Министарског савета армијског генерала г. Душана Симовића.

Седници је присуствовао и Бан Бановине Хрватске г. др. Иван Шубашић. После завршене седнице Претседник Краљевске владе армијски генерал г. Душан Симовић дао је за штампу следећу изјаву:

„У озбиљним данима народ Југославије осетио се онеспокојен начином на који су вођени јавни послови. Неповерење према таквом стању ствари последњих дана манифестовало се са толиком силином, да је претило јавном поретку. Под притиском тога онеспокојеног јавног мишљења дошло је до данашњих промена. За ту узнемиреност нема више разлога од тренутка када је Њ. В. Краљ Петар Други узео власт и образовао владу на родне слоге као израз расположења народа српског, хрватског и словеначког.

„У име владе којој сам на челу, ја данас као прву своју реч упућујем апел грађанима, исто као и властима, да помогну Краљевску владу у вршењу њеног, у овом тренутку првог задатка, да очува ред у земљи и мир сполља.

„Апелујем на родољубље грађана Југославије да се клоне манифестација које би отежале наше односе са суседима, са којима желимо да и даље остане мо у миру и пријатељству.

„Апелујем, да не подлежу ни којима непромишљеним актима, нити утицајима са којих било страна. Остајемо у бризи о себи — свом, независни и достојанствени. Строг ред и коректно држање пруж су услов успешног спровођења задатака који су пред нама."

ВЕСТ О ОБРАЗОВАЊУ ВЛАДЕ ГЕНЕРАЛА Г. ДУШАНА СИМОВИЋА ПРИМЉЕНА ЈЕ У СКОПЉУ И ЦЕЛОЈ ЈУЖНОЈ СРБИЈИ СА ОГРОМНИМ ОДУШЕВЉЕЊЕМ

Скопље, 28 март

У Скопљу и целој јужној Србији примљена је вест о образовању владе генерала г. Душана Симовића са огромним одушевљењем. Личности чланова ове прве владе Њ. В. Краља Петра Другог својим ауторитетом и огромним угледом који уживају у народу улиле су свеколико поуздање и веру да је у овим озбиљним тренуцима државна управа предата у сигурне руке. Становништво Скопља и Јужне Србије уверено је да ће влада таквих ауторитета знати најбоље да очува интересе земље и народа и успети да проведе земљу доброј будућности. Због тога је народ ових крајева у току својих родољубивих манифестација клицао и члановима владе генерала г. Симовића. Пред налогом скопске филијале „Правде" која је прва афиширала листу нове владе скупљала су у току целог дана маса народа.

— Живео Краљ! Живела војска! Живела нова народна влада! — клицао је народ читајући имена нових министара.

У овдашњим политичким круговима нарочито се истиче да су у влад генерала г. Симовића заступљени прави претставници свих Срба свих Хрвата и Словенаца. То се сматра као најсигурнија залога за будућност Југославије и очување њеног интегритета.

Љ. Д.

Одјек у иностранству

Атина, 28 март

Атинска Агенција јавља:

Поподневни листови настављају са обрађивањем, у специјалним уводним чланку каже:

„Целом својом душом, ми, Јелини, поздрављамо тај велики дан нашег вајкадашњег пријатеља и савезника и кличемо: „Живела Југославија!"

НАЈВЕЋА РАДОСТ У СОЛУНУ ПОВОДОМ СТУПАЊА НА ПРЕСТО ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉА ПЕТРА ДРУГОГ

Солун, 28 март

Ступање на престо Његовог Величанства Краља Петра Другог примљено је у Солуну, у југословенској колонији, као и код грчког грађанства, са највећом радошћу и са уверењем да ће Он, као што су то чинили и Његови Претци, водити земљу ка напретку и благостању.

Београђани одушевљено поздрављају војску

Југословенски генерални конзул г. Теофило Ђуровић, примао је честитања преко целог дана.

Поред осталих војни гувернер генерал г. Рангалис, претставници грчких власти, доајен конзуларног кора, енглески генерални конзул г. Хол, ректор Солунског универзитета г. Иконопулос, директор Југословенске сабодне зоне г. Нешовић, управа Грчко-југословенске лиге на челу са претседником г. Цицисом, претседник солунског међународног сајма г. Атанасије Цицис, управа Клуба југословенских дражавана са претседником г. Цуларом, управа Југословенске трговинско-индустријске коморе са генералним секретаром г. Зисићем, претседник Грчко-енглеске лиге, професор г. Бојаџоглу, претставници грчких привредних кругова, претставници грчке академске омладине као и многобројни чланови Југословенске колоније и грчког друштва лично су посетили Југословенског генералног конзула г. Ђуровића да му изразе своја честитања и своје жеље за срећу Младог Краља и напредак Југославије.

У Солуну се са задовољством истиче чињеница да је у Југославији на управу земље дошла влада која одговара патриотском расположењу Југословенског народа.

МИНИСТАР ПРАВДЕ Г. ДР. МАРКОВИЋ СЕ САСТАО СА Њ. С. ПАТРИЈАРХОМ

Министар правде г. др. Божидар аМрковић посетио је данас пре подне Њ. Св. Патријарха г. др. Гаврила. Њ. Св. Патрирах и министар г. др. Марковић остали су дуже време у разговору.

Београд је, после јучерашњег народног славља, освануо обасјан пролетњим сунцем

НАРОД СЕ ВРАТИО СВАКИДАШЊИМ ПОСЛОВИМА

Историјски преокрет, обављен у потпуном миру, показује колико је целокупни наш народ био једнодушан у својој оданости добру Отаџбине

Београд је јутрос освануо озарен сунцем, сунцем које га је грејало и сунцем слободе. Јуче у незапамћеним манифестацијама, јутрос је био миран: народ је ишао на свој посао, али радостан и срећан.

Херојски и слободарски дух нашега народа убележио је у нашој дугој и величанственој историји многобројне крупне примере који су забележени у свету као примери највећег оличења и најдубљег смисла народног колектива. 27 март, који је једној богатој и сјајној историји додао још један значајан, врло значајан догађај, посведочио је ту велику душевну моћ нашега народа, као пример наштајима света који су, можда, заборавили наше националне тековине, под притиском многобројних збивања у свету.

Народна поезија која је на најфинији начин изразила народну душу и осећање, два огромна колоса наша, пуна је беспримерних момената који су нашу снагу и нашу величину приказали и у најтежим тренуцима наше давне и блиске прошлости. Тај израз народне стварности указао је иностраним народима на један мали бројно, али духом и херојством велики народ, чија су стварања служила као светао пример народних прегнућа.

И пред највећим искушењима та велика херојска и душевна снага народа није поклекнула. Она се издигла изнад свих притиска и доносила слободу и напредак земљи, стварајући велика дела за украс историји.

Такав један украс нашој историји пружио је и 27 март. Осећајући моменат да је на народу да одлучи оно што треба, наш народ је дао највеличанственију одлуку која је једно место историје испунила дивним делом.

Млади Краљ са верном војском и верним народом у овим значајним временима, историским актом повео је народ и државу новом добу, напретку и срећи свеколиког нашег народа. 27 март је дан југословенског народа, дан када је народ, који је годинама остављан у позадини и ван државног живота, најсилније и најдивније проговорио. Проговорио је величанствени херојски дух нашег народа, проговорила је мудрост и озбиљност. Удружено све то дало је јучерашњим догађајима грандиозан ореол народног акта, једног великог историског догађаја који је задивио свет.

Наш народ увек је имао највећу нашу у својој војсци. То његово дубоко веровање добило је јуче своју потврду и своју круну. Због тога је јучерашњи догађај један од најважнијих у нашој послератној историји. Он је показао да народ претставља највећу силу која може да постоји.

Народ се већ данас вратио својим редовним дужностима са највећом вером да су безбедност народа у најсигурнијим рукама.

Чланови Аеро-клуба манифестују београдским улицама

Одушевљене манифестације у Нишу

Ниш, 28 март

Ниш је спонтано и импозантно прославио нови националан празник. Цео град, целокупно становништво манифестовало је на своју огромну радост што је млади Краљ преузео Краљевску власт. Патриотске манифестације везане за нови догађаји и националан празник, 27 март, остаће незаборављене за векове. Готово сваком унутрашњом осећајима масе су хрлиле центру града, свет је напуштао куће, људи затварали радње, чиновници остављали канцеларије а ученици долазили из школа. Сви они са осмехом на лицу, весели, понесени свеопштом радошћу ступали су у поворке. Са њиме заједно и деца свих основних школа са заставицама и сликама Краљевим. Старији људи учествовали су у манифестацијама, а сузе су им навирале на очи. Предмет нарочите пажње биле су војници, који су у малом броју пролазили кроз град. Жене су их заустављале, китиле цвећем и нудиле ракијом. Незапамћено одушевљење завладало би масом кад би се случајно поворка сусрела са неким одељењем војске, када су пролазиле кроз град у ратној опреми. Тада би се улицом проламали узвици: „Живео Краљ Петар Други! Живела војска! Живела Југославија!

Историјски споменици као Блаженопочившем Краљу Александру, Ослободиоцима Ниша а затим и Саборна црква бивали су стално опседнути од манифестаната, који су се пред фигуром Великог Краља и пред успоменом старих хероја заклињали на верност њиховом историјском делу и на оданост Њ. В. Краљу Петру Другом. Ниш је у весељу и слављу био једнодушан. Сви грађани без обзира на сталешке разлике били су задојени једном истом мисли, били испуњени једним истим осећањем. На лицима деце, радника и жена, на лицима старих ратних ниваланда и омладине, на лицима четника, сокола, скаута, који су већ сви били у уни формама читала се велика радост везана за данашњи историјски догађај.

Поводом тога преокрета у животу наше отаџбине у целом Нишу настало је неописиво весеље. Све кафане у току целог дана препуне су светом а у њима се свира и пева уз многобројна клицања Краљу, Краљевском дому Карађорђевића, Краљици Марији, војсци и Југославији.

Песма се проламала улицама. Често се виђају кола и аутомобили пуни света који пева и акламира. На трговима уз пратњу банди и других музика.

Цео Ниш је са највећим задовољством и са великим смирењем примио састав нове владе. Велико олакшање је настало у свету нарочито зато што се у влади налазе окупљене све политичке странке претстављене са својим најбољим људима.

Патриотске манифестације до стигле су врхунац увече, када је поводом доласка на власт Њ. В. Краља приређена бакљада. Огромна поворка народа у којој су учествовале све организације, све школе и многобројно грађанство са многобројним заставама и многим музикама, на челу са почасном војном четом пошла је са трга Краља Александра.

Уз клицања Краљу, Краљици Марији, војсци поворка дуга не колико стотина метара кретала се улицама, срдачно поздрављене од грађанства које се налазило на тротоарима. У главној улици ове патриотске манифестације достигле су врхунац. Цела главна улица, целокупном својом дужином била је до крајности пуна света, који је спонтано акламирао младог Краља, војску и домовину. Пред спомеником Ослободиоцима Ниша била је постављена трибина, на којој су се налазили многобројни претставници војних и цивилних власти. Дуга поворка уз овације прошла је поред трибина.

После дефилеа пред огромном масом света која је испунила главни трг и главну улицу, пред око 20.000 људи узео је реч старешина соколске жупе Ниш г. Радован Димитријевић, адвокат. Снажним речима г. Димитријевић је истакао значај да нашњег дана, значај преузимања власти од стране младог Краља за будућност наше земље. Његов топао, патриотски говор био је прекидан бурним овацијама Краљу, војсци и соколима. Пред банском управом на искићеном балкону дочекао је поворку бан г. Красојевић, који је такође одржао говор у којему је истакао радост целе Моравске бановине ради великог догађаја, који наш свет данас прославља. Г. Красојевић је између осталог рекао:

— У овим временима наша Отаџбина и наш народ данашњи дан испуниће је све нас, сав наш народ безграничним одушевљењем, радошћу и надом. Ниша узданица, наш љубљени Краљ Петар Други ступио је да нас на престо својих славних предака и преузео Краљевску Власт у своје руке.

Родољубиво и патриотско грађанство поноситог града Ниша сматрало је за своју прву дужност да манифестује и изрази своје одушевљење и своју радост што је судбина нашег народа и наше Отаџбине дошла данас у младалачке и чврсте руке нашег младог Краља, највећег заточника наше слободе и наше независности. Као претставник Краљевске владе ја дубоко захваљујем грађанству града Ниша на израженим честиткама поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог и бићу срећан да пред нашим Узвишеним Краљем и Краљевском владом будем тумач вашег одушевљења и ваших жеља за срећну владавину нашег младог Краља".

На крају је бан г. Красојевић рекао:

— Сврстајмо сви своје редове око Узвишеног Престола младога Краља, следимо са највишим жаром љубави и одлучности његовим наредбама. То је данас највећа дужност свих Југословена. Одушевљеним поклицима који се данас громко шире по читавој нашој домовини за Краља и Краљевски Дом придружимо и ми своје и из дубине својих срца усклинимо снажно: Да живи Њ. В. Краљ! Да живи Отаџбина!

Крај говора бана био је од огромне масе света прихваћен спонтаним поклицима: Живео Краљ! Живела Краљица Марија! Живела Југословенска војска! Живела Југославија!

Дубоко у ноћи Ниш је био на ногама, песма се орила кроз све улице. Какве су биле дуго пуне света. Ниш је први дан и прву ноћ краљевања младог Краља провео у правом народном весељу.

Б.

НОСИОЦИМ АЛБАНСКЕ СПОМЕНИЦЕ

Удружење носилаца Албанске споменице одржало је јуче после подне у просторијама Удружења у Ратничком дому свечану седницу у част ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог.

Седницу је отворио претседник Главне управе генерал г. Милорад Мајсторовић, прочитавши поздравне телеграме упућене Њ. В. Краљу Петру Другом, претседнику Краљевске владе армијском генералу г. Душану Симовићу и министру војске и морнарице армијском генералу г. Борољубу Илићу. Приликом читања телеграма сакупљени чланови су дуготрајним клицањем поздравили Њ. В. Краља, претседника владе и министра војске.

После читања телеграма претседник г. Мајсторовић одржао је веома одушевљен патриотски говор у славу ступања Њ. В. Краља Петра Другог на престо слав них предака. У свом говору г. Мајсторовић је изразио оданост носилаца Албанске споменице Њ. В. Краљу и Династији Карађорђевића, нагласивши да ће стари ратници поћи за њим исто онако као што су ишли за Његовим Узвишеним Оцем Витешким Краљем Александром Првим Ујединитељем.

Говор претседника Главне управе г. Мајсторовића често је био прекидан громким узвицима и клицањем Њ. В. Краљу, Краљевском Дому и југословенској војсци.

После генерала г. Мајсторовића говорили су г. г. Димитрије Поповић, потпретседник Удружења, Петар Куновић, потпретседник Удружења, Јеротије Новитовић, директор гимназије у пензији, члан Управе, и други.

СА СВЕЧАНЕ СЕДНИЦЕ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПРОФЕСОРСКОГ УДРУЖЕЊА УПУЋЕНИ ТЕЛЕГРАМИ Њ. В. КРАЉУ, ПРЕТСЕДНИКУ ВЛАДЕ И МИНИСТРУ ПРОСВЕТЕ

У сали Друге мушке гимназије Управа Југословенског професорског удружења одржала је свечану седницу у част ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог.

Седницу је отворио заменик претседника, професор г. Драгољуб Ст. Петровић. Пре него што је одржао краћи поздравни говор, у коме је нагласио одзив југословенских професора Њ. В. Краљу Петру Другом, г. Петровић је прочитао поздравне телеграме упућене Њ. В. Краљу, претседнику Краљевске владе и министру просвете.

Телеграми гласе:

Његовом Величанству Краљу Петру Другом.

Југословенско професорско удружење поздравља са осећањем непоколебиве верности долазак Вашег Величанства на престо Ваших славних предака.

Југословенски професори ће увек стајати одлучно уз свога Краља на бранику Отаџбине.

Живео Његово Величанство Краљ Петар Други".

Претседнику Краљевске владе господину Душану Симоновићу, армијском генералу, упућен је следећи телеграм:

„Југословенско професорско друштво поздравља своју нашу нашу владу спремно на највеће жртве и одбрани Краља и Отаџбине.

Живео Његово Величанство Краљ Петар Други".

У телеграму Министру просвете г. Миши Трифуновићу се каже:

„Југословенско професорско друштво поздравља своју нашу нашу владу уверено да је она најбоља гаранција за одбрану националне части и слободе. Југословенски професори су увек спремни на највеће жртве за Краља и Отаџбину.

Живео Његово Величанство Краљ Петар Други."

МАНИФЕСТАЦИЈЕ НА СЕДНИЦИ УЧИТЕЉА

На синоћњој свечаној седници Главне управе свога Удружења југословенски учитељи су издали проглас народним учитељима и учитељицама у Краљевини Југославији. У прогласу се каже:

У историском тренутку, кад се сав наш народ скупља око престола легендарне народне династије Карађорђевића, на дан кад је Краљ Петар Други у судбоносном часу по наш народ земљу преузео у своје руке, да спасе част, слободу и независност нашега народа и државе, Главна управа Југословенског учитељског удружења упућује апел свим учитељима и учитељицама, немамарима народне душе, чуварима националне мисли, да непоколебливо остану на бранику Краља и Отаџбине.

Одушевљени пуним изражајем моралног карактера и свих врлина нашега народа, означених у личностима садашње државне управе, а верни традицији свога Удружења, учитељице и учитељи као најближи народу и његовој души, треба да предњаче у подношењу свих жртава и да уложе све напоре у помагању владе у свим њеним настојањима.

У овим историским моментима потребно је извршити мобилизицију свих народних снага и у народу улити веру у његову способност и спрему за одбрану најсветијих права Отаџбине и нације.

Данашњим даном наш народ је показао да је остао веран својој традицији да за част и слободу отаџбине све жртвује. Национални понос и љубав према држави изражени су и у овој прилици у свом најлепшем облику.

Као што су раније генерације народних учитеља у легендарној служби отаџбини писале најлепше странице наше историје, нека ни садашње учитељске генерације ни у чему од њих не изостану, идући за примером учитеља који је на пољу части добио прву Карађорђеву звезду са мачевима.

Нека и народне учитељице у овим часовима појачају у селу и граду уверење да је у овим часовима улога жене значајна и потребна.

Да живи Њ. В. Краљ Петар Други!

Да живи слободна и независна Југославија!

Да живи југословенски народ!

Да живи југословенска војска!

ОМЛАДИНА ЈЕ ПОЛЕТ ИО КЛИЦАЛА МЛАДОМ КРАЉУ

Нарочито живе и одушевљене манифестације биле су приређене и око шест часова увече у улицама Краља Александра, Београдском, Његошевом и На Славији. У огромној поворци увеле су учешћа многе десетине хиљада манифестаната. Широка ус таласана река, као бујица, носила је на крилима одушевљена омладину и грађане, који су бољо но ико, на један спонтан и одстојанствен начин, изражавали своје жеље. Догађај, који значи прекретницу у нашем историском развоју, дао је пуним омладини да каже своју реч, и она је отворено и искрено, са ватреним родољубљем, са надом за срећну и сунчану будућност на рода и земље, манифестовала своје осећање и своје убеђење.

Поворка у улици Краља Александра, која је постала од посебно образованих група и слила се у једну јединствену реку људи и жена, младића и девојака, студената и радника, ђака и грађана, прошла је мирно и дисциплиновано до Славије. Успут су је поздрављали грађани са тротоара, са прозора из околних зграда, пљескајући и бацајући цвеће на њу. Групе које су застајале на угловима и посматраче како врви та непрегледна маса, остале су више од двадесет минута на истом месту да би сачекали њен крај. А омладина је клицала, одушевљено и мило, носила заставе и транспаренте и певала у хору. Један огромни транспарент на челу, раширен с краја на крај улице, имао је напис: „Живела слобода и независна Југославија!" А безброј других носили су натписе: „ Живела народна влада!" „Живела народна војска!"

На Славији непрегледно море света испунило је цело пространство широког трга, досежући и у све споредне улице. Говорници су истицали значај овога тренутка. Присутни су клицали непрестано и на све стране су се разлегали одушевљени и родољубиви усклици омладине. Београд је сав био на улици, сви су хтели да дају израза својој радости и својим жељама.

Клицало се непрекидно нашем Младом Краљу, чији је манифест покренуо и распламтао сва ко срце које је букнуло свом силином. Клицало се нашој народ ној војсци, која бди над народном слободом и независношћу, клицало се омладини. Брујало је на све стране, орило се, грмело, па опет све се завршило у миру и реду, да остане један историски и незаборован дан у сећањима милиона синова овога народа који славе величанствено славље.

Пред педесет хиљада Нишли ја приређено је одушевљене манифестације Њ. В. Краљу

Загреб одушевљено поздравио преузимање Краљевске Власти од стране Њ. В. Краља Петра Другог

Још је историја лебдела изнад свију нас. Исписивала се нова страница. А на тој новој страници још није било подвојености која би у једној рубрици бележила осећање народа, а у другој одлуке власти.

После низа година слила се државна власт и народно осећање у један силан, у један сна жан, у један моћан вал који је захватио све. Спонтано, али са свим спонтано, народ је изашао на улицу. Вал безмерног одушевљења напиао је. Милиони народа утопили су се у неописиво национално славље, у безмерне радости свих синова ове напаћене земље.

До суза су биле дирљиве све те манифестације.

Пред нама су крупни задаци. Сваки појединац је позван да уложи максимум својих напора да се заједничко дело доврши. Сваки од нас може и треба да мисли на државу, на њено добро. У томе је смисао новога доба, у томе је садржина народних манифестација у целој земљи. Треба да схватимо да својим радом испуњавамо потребу државе и народа.

Нова влада је израз националне слоге и компактности. Треба указати да је Хрватска сељачка странка у влади. Њен претседник је наш заједнички први потпретседник. У влади су и наше најјаче, праве народне странке, Радикална, Демократска и Земљорадничка. Народ види у целој влади своје спокојство, своју веру. Влада је потпун, истински израз народних тежњи, народних захтева. Њена је снага зато огромна, неупорediва.

Ради тога су у пуне широке масе радног становништва учиниле најпатриотскији гест када су мирно отишле на своје редовне дужности. То брзо нормализовање, то ведро спокојство широких народних слојева показује да ће бремена новых проблема наћи најсрећније решење.

МАНИФЕСТАЦИЈЕ У ЗАГРЕБУ

Загреб, 28 март

У целој Хрватској влада ред и мир. На улицама могле су се видети поворке хрватске грађанске и сељачке заштите како пешице или на моторним точковима или аутомобилима крстаре градом. Међутим њихова интервенција нигде није била потребна нигде није дошло ни до каквих инцидената.

Ступање на Престо Њ. В. Краља Петра Другог поздрављено је у Загребу истинским и искреним одушевљењем и симпатијама. У Младом Краљу види Хрватски Загреб залогу за нормалну консолидацију прилика у земљи и почетак новог, срећнијег и бољег живота младе Југославије. Све вести из Београда дирекно радиа или објављивање у овдашњим листовима прате се са највећом пажњом. Затим је патриотски говор Патријарха г. др. Гаврила преко радиа као и објава команданта града Београда и проглас претседника владе.

Загребачка полиција издала је мноштво упозорење грађанству у коме каже:

„Да би се очувао потпуни ред и мир Резарствено Равнатељство у Загребу упозорава грађанство на постојеће строге прописе о забрани свих поворки, састанака, зборова и манифестација на јавним местима а без претходног одобрења Редарственог Равнатељства.

Исто тако упозорава се грађанство да се што интензивније посвети своме свакодневном раду и послу и при томе не чинећи да разним алармантним вестима које су изазвала неодговорна лица покушава да шире у циљу нарушења јавног мира и постојећег реда. Свако оно лице које би се огрешило о постојеће законске прописе у том правцу биће позвано одмах на одговорност и најстроже кажњено."

Што се тиче више владе истиче се у овдашњим политичким круговима да је неома срдечно заступљена и да власта претставља праву народну владу. Исто тако је изазвало велико задовољство останак Хрвата у влади.

Н. Ш.

СОКОЛИ У СКОПЉУ ОДУШЕВЉЕНО КЛИЧУ МЛАДОМ КРАЉУ ПРИДРУЖУЈУЋИ СЕ СЛАВЉУ НАРОДА

Скопље, 28 март

Поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог јуче је у 5 часова по подне одржана је у жупском Соколском дому у Скопљу свечана седница Соколске жупе Скопље. Свечана сала Соколског дома била је препуна сокола, соколица и соколске деце, припадника Соколског друштва, Скопље Матица. Скопље један и Скопље три. Седницу је отворио старешина жупе пуковник г. Иван Брановачки покликом: „Живео"! прихватили су соколи громко и снажно.

Затим је старешина жупе г. Брановачки у лепом родољубивом говору поздравио ступање на престо славних Карађорђевића младог Краља Петра и позвао све Соколе да се окупе око његовог престола.

— Соколи ће испунити своје дужности, — рекао је г. Брановачки, — ако се свуда и на сваком месту покажу дисциплиновани и спремни да се стање на расположење своме младом Краљу и својој слободној и независној домовини, Краљевини Југославији, када се то од њих затражи.

У своме говору је г. Брановачки даље позвао све Соколе да испуне своју националну дужност до краја.

Присутни соколи бурно и одушевљено манифестовали су своју привржености младом Краљу, југословенској војсци и соколству. Затим су сви присутни стојећи саслушали поздравни телеграм који је Управа жупе упутила соколима Краљевине Југославије. Телеграм гласи:

„Соколи и соколице жупе Скопље у својој непоколебивој и оданости пуним срцем љубави честитају своме младом Краљу ступање на престо славних Карађорђевића и желе да га срећа и благослов Божји прати на путу својих славних предака.

Да живи Њ. В. Краљ Петар Други! Да живи слободна и независна Краљевина Југославија! Живела наша славом овенчана и непобедима народна војска! Живело соколство!"

— Живео Краљ! — заорило се бурно у дворани соколског Дома. Соколи су затим клицали југословенској војсци и соколству.

После читања ове депеше одржали су топле патриотске говоре старешина Соколског друштва Скопље Матица архитекта г. Стеван Газиковић и старешина друштва Скопље 1 пуковник г. Урош Ивачић. Они су такође прочитали депеше које су њихова друштва упутила Савезу Сокола поводом ступања Њ. В. Краља Петра Другог на престо. После тога дошло је до нових бурних овација Њ. В. Краљу, Домовини и Соколству, па је старешина жупа г. Брановачки закључио седницу са покличом: Живео Краљ! Живела Југославија! Живела Војска! Живело Соколство!

Соколи су затим отпевали стојећи соколску химну „Хеј Словени" и народну химну па су у реду и миру изашли и прикључили се поворкама одушевљени скопским грађанима који су у то време манифестовали своју безграничну љубав према Младом Краљу.

Д.

Скопље и цела Јужна Србија изразили су своју радост због ступања Њ. В. Краља Петра II на престо у низу незапамћених родољубивих манифестација

Родољубиве манифестације у Скопљу трајале су без прекида пуних 24 часа

Скопље, 28 март

Вест о ступању на престо Њ. В. Краља Петра Другог изазвала је у Скопљу и целој Јужној Србији неописано одушевљење. То спано, спонтано и снажно одушевљење скопских грађана и народа целе Јужне Србије дошло до свог пуног изражаја у без бројним патриотским манифестацијама које су сваки изразиле спонтано чим је београдски радио јавио историску вест. Царско Душаново Скопље и цела Јужна Србија дочекали су ту радосну вест безграничним патриотским одушевљењем и у низу бурних, до сада невиђених манифестација изразили своју дубоку поданичку верност младом Краљу Петру Другом и своју ве лику љубав према нашој домовини Југославији.

Скопље је сазнало за историски преокрет око 7 и по сати ив ујутро. У то време, београдски радио објавио је проглас који је Њ. В. Краљ Петар Други обавестио југословенски народ о преузимању Краљевске власти. Јутарњи пролазници скопских у лицама који су, неслућени шта се догодило, журили на своје ре довне послове, чувши радосну вест отпочели су да одушевљено кличу.

— Живео Краљ Петар!...

Поклич се муњевито пренео из улице у улицу, тако да је већ после неколико минути из свих делова Скопља допирало снажно, громко и спонтано клицање одушевљеног народа Њ. В. Краљу Петру Другом.

— Живео Краљ Петар Други!

Хорило се громко, све снажније, све спонтанije. Тај поклич је грмео без, прекида, он је проламао небо над Царским градом Скопљем, избијао вулкански из свих улица, хорио се тако снажно и громко да се имао утисак као да читав град, цела његова околина, далеко тамо до горостасне Шаре, све гр ми од тог по клича, који је изражавао снажно, неизмерно и искрено расположење овога града изразито неисказаним родољубљем.

Чим су поклични Њ. В. Краљу Петру пронели кроз цело Скопље, отпочеле су да из свих улица извиру праве реке народа који је, напустивши послове, хитао да манифестује своју љубав пре ма Младом Краљу.

На Трг Краља Петра појавила се прво поворка чиновника Дирекције пошта, који су, носећи велику слику Њ. В. Краља Пе тра, а иза ње развијену државну заставу, бурно клицали:

— Живео Краљ Петар Други!

— Живео! прихватала је маса народа на Тргу, која је све више расла. За час, па је цео Трг Краља Петра био формално преплављен народом. Преко 10 хиљада грађана било се ту већ окупило. Сви они били су обузети радошћу и одушевљењем због ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог. Покличима није било краја. С времена на време маса је у хору певала државну химну, а затим настављала да кличе Њ. В. Краљу, Југославији и њеној независности и југословенској војсци.

У то време читаво Скопље је било већ формално застрто хиљадама државних застава, које је су грађани почели да истичу на своје домове и радње чим је Београдски радио објавио вест о ступању на престо Њ. В. Краља Петра Другог.

Масе народа, међутим, пристизале су све више, са свих страна. Дуж оба кеја на Вардару, свим улицама старога и новога Скопља наступале су колоне народа, са хиљадама државних застава и безбројним сликама Њ. В. Краља Петра II на челу. Сва те народне масе, које су се као лавина ваљале ка центру Скопља, клицале су снажно, без престанка:

— Живео Краљ Петар Други!

Клицало се Југославији и нашој храброј војсци. Читаво Скопље се орило од поклича, којим су његови грађани манифестовали своју поданичку вер ност Младом Краљу Југославије Петру Другом и љубав према земљи и њеној независности.

Нешто после осам сати са Трга Краља Петра кренула је прва поворка народа. У тој по ворци било је преко 20 хиљада грађана. На челу поворке по нешене су слике Њ. В. Краља Петра Другог и безбројне државне заставе. Кличући снажно Младом Краљу поворка се поред Официрског дома упутила улицом Краљице Марије. Пролазећи поред Штаба Армије и стана команданта армије манифестанти су приредили одушевљене манифестације нашој војсци. Пред станом Команданта армије сав народ је поворци клекнуо је на колена и у хору отпевао државну химну. Поворка је, затим, кличући све громкије, кренула даље улицом Краљице Марије.

Настављајући, даље, улицом Краљице Марије манифестанти су се заустављали пред спомеником изгинулим ћацима-ратницима и ту приредили нове бурне овације Младом Краљу Петру и југословенској војсци. Прошавши поред Учитељске школе, поворка је даље кренула Штросме јеровом улицом кроз Железничку школу, а затим Карађорђевом и другим улицама избила код нове Железничке станице. Кличући непрекидно Младом Краљу — поворка је кренула улицом Краља Петра, избила на Трг, па, преко Душановог моста кренула дуж Која Ослобођења, па се пре ко моста Ослобођења, Кејом Кра ља Александра вратила поново на Трг Краља Петра.

За то време, међутим, из дру гих улица почеле су да избијају нове поворке манифестаната, на челу којих су, такође, носиле многобројне слике Младог Краља Петра и државне, соколске и скаутске заставе. Поворка ученика и ученица основних школа, под вођством учитеља и учитељица, избијале су са свих страна. Мали основци су носили сли ке Младог Краља и заставице. Раздрагана деца клицала су:

— Живео Краљ Петар!

— Живела Краљица Марија!

— Живела Југославија!

Директори и професори струч них и средњих школа изашли су на челу поворки својих ученика, који су, такође, носили бројне слике Њ. В. Краља Петра и државне заставе. Хиљаде ученика прве и друге мушке гимназије, учитељске школе, Др жавне трговачке академије, Средње техничке школе, Велике медресе и осталих школа, клицало је одушевљено Младом Краљу, Њ. В. Краљици Марији, Југославији и нашој храброј војсци.

Све те поворке, дуге по неколико километара и стално увећаване од народа из околине Скопља, који је на вест о ступању Њ. В. Краља Петра Другог на престо, похитао да се придружи манифестацијама радости, коју је историски догађај изазвао у срцима свих Јужносрпскиња, отицале су улицама Скопља скрштајући се и преплићући, под морем застава и клицале без престанка: Живео Краљ Петар Други.

Поворке манифестаната у које је било сврстано целокупно скоп ско грађанство, изузев оних који нису били у стању да напусте своје станове, преплавиле су до зне цело Скопље и дорасле до свих његових кутова. Поклични одушевљеног народа нису престајали ни једног тренутка.

— Живео Краљ Петар Други!

— хорило се громко у току целога дана по читавом Скопљу.

Око подне, на трговима, испред кавана и гостионица, на свим раскрсницама и по другим местима заиграла су народна кола. Зурле су завијале, тупани загрмели. А кроз сву ту виску народ них инструмената пробијали су се громки поклични:

— Живео Краљ Петар Други!

ПРОГЛАС БАНСКЕ УПРАВЕ У СКОПЉУ

Поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог — Бањска управа Вардарске бановине није издала је следећи проглас:

„Грађани Скопља и Вардарске бановине!

„Његово Величанство Краљ Петар Други преузео је Краљевску власт у Своје руке и поверио је мандат за образовање Краљевске владе српском генералу г. Душану Т. Симовићу.

Краљевска влада је образована и она претставља расположење целокупног југословенског народа.

„Данас се око Краљевског Престола окупља цео наш народ, манифестујући оданост, верност и љубав према своме Уздигнутом Владару.

„У овом свечаном тренутку потребно је да и родољубиво грађанство царског Душановог Скопља, као и целе Вардарске бановине овај историски догађај прими одушевљено и са пуним достојанством које данашње прилике налажу.

„Краљевска банска управа овом приликом чини апел на народ Вардарске бановине да има пуно поверења у Краљевску владу и позива га да очува присебност духа и потребну хладнокрвност, како то доликује храбром и јуначком југословенском народу.

„Мир и ред треба да буду очувани тако да родољубиве манифестације не буду претворене у демонстрације, које наш народ не жели и које би биле штетне по наше достојанство. Заменик бана Вардарске бановине помоћ ник А. Цветковић"...

Изненадан по улицама у време кад су родољубиве манифестације скопског грађанства биле у пуном јеку — овај проглас је це локупно скопско грађанство пра вилно схватило, те је за време манифестовања своје оданости и љубави према Њ. В. Краљу Петру сачувало у потпуности своје достојанство. У савршеном по ретку скопско грађанство је за све време манифестација остало свесно потребе одржања реда и дисциплине.

Манифестације су се продужи ле и по подне и трајале до дубо ко у ноћ. Тешко је наћи речи којима би се те манифестације жи теља Душановог Скопља мо гле описати. То је био занос, ус хићење какво се не памти.

— Живео Краљ Петар! — одје кивало је улицама Скопља пуна 24 сата. Па и данас, тај поклич се чује свуда, он се непрекидно понавља. Срце Скопљанаца пре пуно је родољубивог жара и љу бави према Младом Краљу, па није чудо што они тако дуго ма нифестују то своје родољубље и ту Велику Љубав.

Живео Краљ Петар Други!

Љуб. М.Добричанин

ОДУШЕВЉЕЊЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ У САРАЈЕВУ

Сарајево, 28 март

Град Сарајево и цела Босна, у којима је национални елан био увек изван на висини, поводом ступања на Престо Њ. В. Краља Петра Другог, дали су одушке свом ме расположењу невиђеним мани фестацијама. За овај историски догађај сазнало се у рано јутро. Радио Београд који су, као и обично многи слушали у Сарајеву желели да чују и овог пута, све до седам и по часова није давао никакве емисије. Тада је звонки глас Младог Владара објавио на роду прокламацију први пут, а затим је спикер у размацима по мало њену садржину, да би је чуо цео народ.

До осам часова знало је цело Сарајево о историском догађају и град је почео да се кити за ставама. Раздрагани свет почео је да кличе од одушевљења. Убр зо је организована спонтана по ворка која се таласала улицама.

На челу поворке ношене су многобројне искићене Краљеве слике и заставе. Маса света акла мирала је Младог Краља коме је судбина доделила да на престо дође у овим тешким данима. Кли цала је војсци, слободи, држав ној независности, народу. У не прегледним редовима грађанста ва који су све више пунили ули це да их назад формално за крче виђене су дирљиве сцене. Појединци, нарочито жене, пла кали су од радости, други су сви рали на хармоникама, неки пуца ли револером, манифестујући тиме своју искрену и неуздржљи ву радост. Свет, је честитао и примао честитке уверен да ступање Краља Петра на Славни Престо Карађорђевића значи ис товремено и сигурно јемство за будућност народа и државе. Синоћне манифестације које су у Сарајеву изведене уз учешће целокупног грађанства пуним су нарочито величанствене. Народ их је упоређивао са оним радо сним данима када је ослободи лачка Српска војска у свом хе ројском налету прешла Дрину и стигла овде дочекана искрени ми и вишедневним овацијама гра ђанства свих вера.

Увод у синоћне манифестације чинио је дефиле војске која је у сјајном наступу прошла главним улицама на челу са ју ришним одредима. Хиљадите ма се дочаркивале су чету за четом, клицајући Краљу Петру и свима официрима и војницима у који ма су гледале следбенике оних хероја Витезова што су знали да задње свет својим јуништвом. Као ретко када дисциплиновано грађанство није могло да се уз држи од најспонтанијег излива свог одушевљења. Предводници чета, сјајни официри наше хра бре војске заустављали су од по јединица, који су грлили њихове коње у немоћуности да дохва те људе. Војници у строју, чи ји је ратнички изглед уливао спо којство и задовољство, засипали су цвећем и поздрављени топли ном која је излила само према народној војсци која је своју вредност посведочила. За јуришним одредима нашли су ћаци пешадиске и артиљеријске школе за резервне официре поз дрављени силним овацијама, па затим чете пешадије и артилери је чије је људство најбоље до кументовало војничке одлике на рода овим жртвама и јуначким стечене земље.

Када је завршен дефиле вој ске кренула је синоћна поворка грађана улицама Краља Пе тра, Штросмајерovом. Престоло наследника Петра и Александро вом. Чело ове поворке чинила је „Напреткова глазба" са чијим су се звуцима слинали безбројни поклици радости која се мани фестовала до изнеможлости. Иза претставника свих српских, хрват ских и муслиманских организаци ја ступали су Соколи на челу са својим старешинама жупе, за тим управе културних, витешких и хуманих друштава, ђаци свих сарајевских школа, студен ти, радници и непрегледна маса грађана. Свет на испуњеним тр говима и са балкона прихватио је поклике поворке које се све више повећавале, сам је кличао и претварао целу варош у раз драгану масу чије је кретање трајало више од једног сата док није стигло до банске палате. Че до поворке овде је стало.

У име грађанства претседник градске Општине г. Мухамед Златар молио је бана Дринске бановине г. Станоја Михајлића да као највиши претставник др жавне власти у Сарајеву саопшти Њ. В. Краљу искрене жеље, оданост и велику радост и одушевљење сарајевског грађанства.

Бан г. Михајлић одговорио је претседнику Општине следећим речима:

— Дубоко сам дирнут вашим великим патриотским заносом, високим и племенитим одушевљењем које на данашњи дан, наш Најсвеснији Дан, овако спонтано исказујете нашем уз вишеном владару Њ. В. Краљу Петру Другом. Овим вашим до стојственим држањем и одушевљењем манифестацијама до казали сте своју верност и ода ност, своју љубав и пожртвовање за Краља за нашу велику Ју гословенску нацију и моћну Отаџбину. У овом свечаном и срећ ном часу ја вас поздрављам са пуним срцем да од данас заборавите на осветe прошлости, све досадашње мењусобне разлике и размирице па да од данас будемо једно и само једно, права сложна, једнокрвна југословенска браћа окупљена око сјајног и моћног престола Њ. В. Краља.

— Знајте да без слоге и љубави, без једнинства и широкогрудности нема напретка, нема среће, нема будућности. Радујем се што вас видим овако веселе, пуне одушевљења, па вам обећавам да ћу одмах најбржим путем известити Њ. В. Краља о вашим искреним патриотским жељама и великом одушевљењу са којим поздрављате овај велики дан. Уверен сам да ће Њ. В. Краљ са радошћу примити овај ваш по здрав, поздрав несаломљиве Босне поносне.

Живео Њ. В. Краљ Петар Дру ги! Живела Југославија!"

Последње речи бана г. Михајлића дочекане су новим бескрајним овацијама. Многе хиљаде грађана и омладинаца, нарочито радника и ђака многобројних сарајевских школа продужиле су манифестације тако да су се у ули це ориле од поздрава Младом Краљу све до касно у ноћ која је била обасјана сјајем огромне илуминона састављеног од многих раскошно илуминираних зграда.

М. Ст.

ПОЗДРАВНИ ТЕЛЕГРАМИ

Поводом ступања на престо нашег Младог Краља Феријални савез Краљевине Југославије упутио је следеће поздравне телеграме:

Његовом Величанству
Краљу Петру Другом

Феријални савез Краљевине Југославије као најјача организација југословенске школске омладине поздравља са осећањем непоколебиве оданости до лазак Вашег Величанства на престо Ваших славних предака.

Југословенска школска омладина стаје одлучно уз свога Краља на бранику домовине.

Живео Краљ Петар Други!
Претседник Феријалног савеза
Коста Дошен
директор гимназије

Господину Душану Симовићу
претседнику Краљевске владе

Феријални савез Краљевине Југославије као најјача организација југословенске школске омладине поздравља своју нову владу и истиче спремност омладине у одбрани Краља и Отаџбине.

Живео Краљ Петар Други!
Претседник Феријалног савеза
Коста Дошен
директор гимназије

Господину Милошу Трифуновићу, Министру просвете

Феријални савез Краљевине Југославије као најјача организација школске омладине поздравља долазак народне владе на чело наше домовине и радује се што су школски послови поверени државнику високих моралних и политичких квалитета.

Претседник Феријалног савеза
Коста Дошен
директор гимназије

После врло тешких и дугих борби

Британске трупе заузеле Керен и Харар

Положаји код Керена обасипани су данима жестоком артилериском ватром и бомбама из авиона

Италијани су у току последњих 48 часова предузели дванаест противнапада

Британске трупе су успеле да у току једнога дана заузму Керен и Харар. Оба су места врло значајна за даљи ток операција. Италијански одреди су давали велики отпор у Еритреји и може се претпоставити да су на ове положаје упућене елитне трупе. Оне су давале све што може да се да, али је притисак британских трупа био снажнији. Важно је питање сада хоће ли Италијани организовати отпор по осталим висовима. Тако су гласиле првобитне инструкције.

Промена је настала са падом Харара. Овај град у муслиманском делу Абисиније је пружао све могућности за отпор. Војвода од Аосте је узео у своје руке његову команду. Може се претпоставити да је одбрана Харара била органски повезана са отпором код Керена. После пада Харара Италијани могу да организују отпор у области Плавога Нила. Изгледа да се у абисинској престоници не може очекивати никакав оружани отпор.

Битка за Средоземно Море једним делом је завршена са ликвидацијом афричких фронтова.

Фронт у Албанији је у знаку стагнације.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКЕ КОМАНДЕ У ЕРИТРЕЈИ

Каиро, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

У данашњем саопштењу британске команде у Еритреји каже се, да је после готово петнаестодневне врло тешке борбе, под врло неповољним теренским и климатским условима, заузет град Керен.

Додаје се, да су британске трупе помогнуте трупама домородаца и британским ваздухопловним снагама овладале и скршиле отпор надмоћнијег непријатеља.

ПАД КЕРЕНА

Каиро, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

У посебном званичном саопштењу Врховне команде британских снага на Средњем Истоку саопштава се да је заузет Керен.

У ЛОНДОНУ СЕ ПОТВРЂУЈЕ ПАД КЕРЕНА

Лондон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Синоћ је на званичном месту у Лондону потврђен пад Керена.

ПАД ХАРАРА

Каиро, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Званично се саопштава да је заузет Харар, други град по величини у Абисинији.

ИЗВЕШТАЈ ВАЗДУХОПЛОВНЕ КОМАНДЕ У НАЈРОБИЈУ

Најроби, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Јужноафричко ваздухопловство наставило је своју делатност вршећи нападе на железничке и друмске везе између Диредауе и Аусака. На путу за Диредауу погођен је многим бомбама један воз, који се састојао од 15 теретних вагона. У Урсоу директно су погођени предњи и задњи део једног воза. Сем тога извршени су напади у Миесу и Аусаку на друге возове. Примећено је да су се три вагона једног воза превртнула. Исто тако извршен је напад митраљеском паљбом над 20 вагона, и извесне контингенте непријатељских трупа у Метехари, крај Адис Абебе. Примећено је да су у Аусаку избила два пожара. Исто тако у том месту извршен је напад митраљеском паљбом на транспортни материјал. Код брда Барда два непријатељска бомбардера бацила су свега неколико бомби, али није причињена чикаква штета. Непријатељски авиони задржали су се у ваздуху изнад наших положаја у ваздуху свега два минута.

Јужноафрички авиони спустили су се у Роко Литорију, у Италијанској Сомалији, да би евакуисали домородце и непријатељска цивилна лица.

ЗАЛАЧАЈ ПАДА КЕРЕНА И ХАРАРА

Каиро, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Један претставник британских војних снага изјавио је синоћ овде, да се сматра да је Керен бранила једна трећина италијанских западно-афричких снага, што претставља отприлике 60 до 70 хиљада војника. Овај пораз може врло лако да доведе до општег расула остатака војних снага које су на расположењу Војводи од Аосте, вице-краљу Абисиније. Пад Керена смртни је ударац за морал и престиж Италијана. Пад Керена практично значи завршетак кампање у Еритреји.

Што се тиче Харара и његовог пад је од велике важности пошто загрожава последњу комуникациону линију између Адис Абебе и Мора до Џибутија. Заузимање Абисиније не треба да буде убрзавано, јер се оно може у најбољој мери препустити абисинским патриотима. Завршетком кампање у Еритреји ослобађају се велике британске империалне снаге. Заузимање Харара имаће нарочити значај за цара Хаила Селасија, пошто је Харар пре инвазије италијанске у Абисинији, био његова резиденција. Један од његових синова је „харарски војвода".

ЗАРОБЉАВАЊЕ ЈЕДНЕ ИТАЛИЈАНСКЕ БРИГАДЕ

Каиро, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

У званичном саопштењу британске команде вели се, да је падом Керена у британске руке пала читава једна италијанска бригада.

Керен има у свему око десетак хиљада становника. Италијански генералштаб налазио се у вилама са баштама. У граду има и неколико државних зграда, банака, џамија, хотела и кинематографа.

ПОСЕБНО САОПШТЕЊЕ ВРХОВНЕ КОМАНДЕ БРИТАНСКИХ СНАГА НА СРЕДЊЕМ ИСТОКУ

Каиро, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Посебно саопштење врховне команде британских снага на Средњем Истоку гласи:

Еритреја: после тешких борби, које су трајале око 15 дана, под најтежим физичким околностима у погледу климе и природе терена, британске и индијске трупе, сјајно помагане од Краљевског ваздухопловства, поново су победиле бројно надмоћније непријатељске снаге и заузеле Керен.

Абисинија: Харара се налази у нашим рукама.

ПОЈЕДИНОСТИ О ЗАУЗИМАЊУ КЕРЕНА

Лондон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Са заузимањем Керена, природног утврђења Еритреје, три четвртине најстарије италијанске колоније налази се већ у британским рукама. То је била једна од најтежих препрека у целокупној кампањи против за падне Африке. То је уједно и последња баријера пре важних база у Асмари, главног града Еритреје, 120 километара источно на железничкој прузи и италијанске луке Масауе на Црвеном Мору. Керен се налази на једној узвисини од 1000 метара.

Војнички стручњаци сагласни су, да је Керен који лежи на тврдим стенама, окружен амбисима, претстављао једно природно утврђење, које га је чинило готово незауземљивим. Британске оклопне јединице по кушале су да се пробију путем, али овај је био разорен. Империјалне британске трупе заузеле су на јуриш два врха који доминирају градом. Оне врхове бранили су добро распоређене италијанске снаге. Британске трупе морале су се успињати и пузати уза стење до 1000 метара високе и по песковитом, готово вертикалном терену.

РАТНИ ДОПИСНИК РАЈТЕРА О БОРБАМА

Лондон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Ратни дописник Рајтера пише, да су се италијанске трупе у Керену бориле како се још никада нису борилe у својој историји. Оне су се борилe одлично и биле су тучене само сјајном тактиком генерала г. Вавела, који је учинио права чуда.

СПЕЦИЈАЛНИ ДОПИСНИК РАЈТЕРА О БОРБАМА ЗА КЕРЕН

Лондон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Специални дописник Агенције Рајтер јавља, да је до пада Керена дошло тек после огорчених и жестоких борби. Овај град је пао после вешто припремљеног јуриша који су извршили шкотске и индијске трупе, које су заузеле два положаја од тактичке изванредне важности, добро брањених од елитних италијанских снага.

Напредовање започело је у 16.30 сати у уторак дуж долине Керена. Једна формација кренула је железничком линијом, а друга супротним делом долине. Оба ова напада извршена су ван сваког очекивања врло брзо. Формација на левом крилу хитро је заузела брежуљак изнад Керена. У тренутку баш када је требало да се предузме јуриш, Италијани су извршили противна пад на утврђење Дологородок, али индијске трупе брзо су одбиле италијански батаљон.

У овој борби погинуо је један италијански пуковник, док је шеф генералштаба бригаде заробљен.

Мало доцније иста индијска је дивизија растурила је и други италијански батаљон, заробила велики број непријатељских војника. У међувремену формације су узнапредовале дуж железничке пруге, изненадиле штаб пуковника-команданта берсаљера који је заробљен са још два своја официра. Британске трупе изолирале су затим и врх Санкил који доминира претежним делом пута и железничком пругом до Керена. Италијани су тада извршили четири противнапада против но возаузетих позиција, али су сваког пута били одбијени, претрпевши при том тешке губитке.

УЛАЗАК БРИТАНСКИХ ОКЛОПНИХ ЈЕДИНИЦА У КЕРЕН

Керен, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Британске оклопне јединице ушле су у Керен јуче у седам сати.

Италијанске трупе које се у таласима повлаче према Асмари изложене су жестоком бомбардовању артилерије и ваздухопловства. Оне су такође обасипане ватром британске пешадије која је заузела висове око Керена.

УЛОГА БРИТАНСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА У ЗАУЗИМАЊУ КЕРЕНА

Каиро, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

У саопштењу британских ваздухопловних снага каже се, да су авиони краљевског британског ваздухопловства и они из Јужне Африке одиграли значајну улогу у заузимању Керена. Висови на којима су се налазиле италијанске снаге биле су непрестано бомбардовани из ваздуха. За последњих 12 дана избачено је отприлике 120 тона бомби. Британски и јужноафрички авиони налазили су се у ваздуху од јутра па до мрака, изложени жестоком бом бардовању непријатељске противавионске артилерије.

ДВАНАЕСТ ИТАЛИЈАНСКИХ ПРОТИВНАПАДА

Каиро, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

За последњих 48 сати који су претходили паду Керена Италијани су предузели 12 безуспешних противнапада.

Тешко је оценити италијанске губитке, који се свакако пењу на хиљаде.

До заузимања и заробљавања штаба једне италијанске бригаде дошло је због лукавог потеза британских трупа. Симулирајући напад и пењући се уз једну падину, британски одреди попели су се са супротне стране и тако отсекле штаб бригаде. Када је британским снагама успело да продру у град, оне су се поделиле на два дела. Један део пресекао је Керен и продужио путем према Асмари, све док није наишао на припремени бараж створен од непријатељских напуштених тенкова.

ПОТОПЉЕНИ ИТАЛИЈАНСКИ БРОДОВИ У ЈАДРАНСКОМ МОРУ

Лондон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Лондонски радио објавио је са општење грчког министра штампе, према коме су италијански заробљеници изјавили, да су у Јадранском мору потопљени следећи италијански бродови: „Пангании" са много војника и ратног материјала, „Сардинија" са трупама, „Лигурна" са трупама и ратним материјалом, „Сан Ђорђе" са трупама.

Појединости борби на албанском фронту

На сектору реке Ароса одбијен напад италијанске пешадије

Атина, 28 март

Атинска Агенција јавља:

Саопштење врховне команде грчких војних снага број 152 гласи:

Смањена активност патрола, измена артилеријске ватре различите интензивности. Наше противавионске батерије обориле су два непријатељска авиона.

ОДБИЈЕНИ НАПАДИ ИТАЛИЈАНСКЕ ПЕШАДИЈЕ

Лондон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Атински радио саопштио је из јаву дату штампи из министарства за заштиту, у којој се каже, да су Грци разбили два напада италијанске пешадије у области подручју Адоса.

У саопштењу се каже да су погинули и рањени италијански војници били разасути по пали њама испред грчких положаја.

Италијанске трупа на фронту у Албанији

ТЕЛЕГРАМ ПРЕТСЕДНИКА Г. КОРИЗИСА Г. ИДНУ

Атина, 28 март

Атинска Агенција јавља:

Претседник владе г. Коризис одговорио је британском министру иностраних послова г. Идну на његов телеграм следеће:

„Неизмерно дирнут срдачним жељама које је Ваша Екселенција изразила поводом годишњице наше независности ја Вас молим да примите моју најдубљу захвалност. Овога дана када комеморирамо херојске борбе наших предака које су васкреле Грчку, грчки народ у својој захвалности уједињује имена Бајрона, Хастингса и Кодрингтона са именима Канариса, Боцариса и Колокотронића. Сваки празник посвећен слободи заједнички је Грцима и Енглезима, као што је данас заједничка и борба коју воде противнападача, као што ће сутра да буде и њихова заједничка победа. „Коризис".

ТЕЛЕГРАМ Њ. В. КРАЉА ЕНГЛЕСКЕ Њ. В. КРАЉУ ЂОРЂУ ГРЧКОМ

Атина, 28 март

Атинска Агенција јавља:

Њ. В. Краљ Ђорђе енглески упутио је Њ. В. Краљу Грчке Ђорђу телеграм следеће садржине:

— У тренутку када је Грчка и њена херојска борба у срцима нас свију, уњухујем Вашем Величанству, Вашој влади и Вашем народу, поводом годишњице независности Грчке, моја срдачна честитања за Ваше велике подвиге и Моје топле жеље за трајан успех Ваших војних снага до коначне победе. Желим нарочито да честитам Вашем Величанству и војним снагама јелинским за величину наших успеха и што је сломљена италијанска пролетња офанзива. „Ђорђе".

Њ. В. Краљ Ђорђе грчки одговорио је:

„Нарочито сам са осећањем радости примио Ваше толико топле жеље које је Ваше Величанство благоизволело упутити поводом националног празника јелинског. У тренутку када се Грчка бори за своју слободу и свој опстанак, такo дирљиви осећаји Вашег Величанства драгоцена су охрабрења за јелински народ и војску који се боре на страни својих племенитих и херојских савезника против нападача са дубоком вером у коначну победу. „Ђорђе II".

ШЕСТ УЗБУНА НА МАЛТИ

Малта, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Јуче је Малта имала шест узбуна. У званичном саопштењу каже се, да су све данашње узбуне биле због извиђања непријатељског ваздухопловства и њиховог патролирања у близини Малте.

НАРЕДБА ДУЧЕА

Рим, 28 март

ДНБ јавља:

Службени лист објавио је наредбу Дучеа, као првог маршала империје, према којој ће сва грађанска лица, обухваћена мобилизацијом, а која у случају опасности напусте своју службу или свој рад, бити кажњена затвором. У лакшим случајевима казна износи до 2 године, док се за теже случајеве предвиђа казна која се креће од 2 до 10 година затвора.

За утврђивање кривице и одређивање казне меродаван је војни суд.

Смрт инспектора санитета професора др. Валдмана

Берлин, 28 март

ДНБ јавља:

Јуче је умро у Минхену први војни инспектор санитета у Немачкој, лекар штаба генерал професор г. др. Валдман.

Воља Рајха је наредио да се покојник сахрани о државном трошку.

СВЕ ЧЕШЋЕ КРАЂЕ БИЦИКЛА У НОВОМ САДУ

Нови Сад, 28 март

У последње време полиција у Новом Саду добија све већи број пријава крађе бицикловa. Свакодневно стиже по две до три пријаве. Изгледа да се ради о организованој доповској банди, која се систематски бави крађом бицикловa, а којој полиција још није ушла у траг. Тако је данас пријавио полицији и Лајош Биро, трговачки помоћник, да му је непознати крадљивац у Поштанској улици украо бицикл марке „Прнор", у вредности 2000 динара. Полиција води истрагу да уђе у траг крадљивцима бицикловa и да једном стане на пут даљим крађама.

Т.

ГОВОР ДР. ГЕБЕЛСА НАМЕЊЕН РАДНИЦИМА ЗА НАОРУЖАЊЕ

Вилхелмсхафен, 28 март

Министар Рајха г. др. Гебелс одржао је говор радницима за наоружање. У почетку свога говора г. др. Гебелс је изнео политичку и војну ситуацију.

Напомињући да је овај рат један од одлучних ратова између два света, г. др. Гебелс је рекао да је немачки народ решен да брани своје право.

Ваше здравље, ваша удобност, Ваше пријатно осећање, изискују ефикасну здравствену заштиту. Ту заштиту обезбеђује ODOL.

ODOL — вода за уста штити Ваше здравље, освежује, оживљава и даје свеже мирисни дах, одржава Ваше зубе чистим и здравим до дубоке старости. Негујући уста ODOLOM, негујете уједно здравље и лепоту.

ODOL

Проглас Савеза сокола

Београдски соколи су приредили одушевљене манифестације своме Старешини који је преузео Краљевску власт. Неколико хиљада сокола окупило се у пространом дворишту соколског дома Матице у Делиградској улици. Ту је било како чланова и чланица у соколским одорама тако и само са соколском значком. Сви они дошли су да манифестују своју љубав према Краљу, отаџбини и војсци.

Свечаност је отворио начелник соколске жупе Београд г. Душан Јовановић. Он је рекао:

— Нашем Старешини, нашем Краљу узвикнимо троструко соколско здраво.

— Здраво, здраво, здраво, чуло се из хиљаде грла.

Пошто је музика интонирала државну химну узео је реч заменик старешине соколске жупе Београд инжењер г. Светислав Вучковић, који је, између осталог, рекао:

— Још јуче смо били бришни за наш опстанак, за нашу слободу, а јутрос нам је грануло сунце. Дознали смо да је ступио на престо наш Старешина Краљ Петар Други.

— Живео! чули су се опет узвици са свих страна.

— Долазак на престо нашег Краља гаранција нам је да ће наша земља поћи оним путевима којима је водио и Блаженопочивши Краљ Александар Први (Слава му), одјекнуло је.

— Браћо и сестре, наставио је г. Вучковић, ми соколи рођени од Краља и наше дичне и славом увенчане војске (Живела војска) знамо што хоћемо и шта желимо. Ми нећемо ништа ван наших граница, ми хоћемо само слободу. Ми соколи знамо наш задатак и ми ћемо га увек као и досад испуњавати, завршио је г. Вучковић.

После тога узео је реч заменик старешине Савеза сокола г. др. Владимир Белајчић, рекавши између осталог:

— У овим судбоносним данима опет је једном етничким сигом проговорио народ и рекао, да се слобода, част и независност ником не дају. Проговорио је глас народа који је целом свету објавио да ова генерација неће се постидети пред генерацијом које су стварале ову нашу дивну земљу. Ми соколи смо жељно већ пет година очекивали 6 септембар 1941 године када је требао да наш Старешина преузме Краљевску власт.

Судбина је хтела да нам овај дивни пролетни сунчани дан донесе нашу жељно очекивану надуу.

У овим тешким данима ми хоћемо и треба да докажемо да смо достојни потомци косовских јунака и да смо поносни, што је то тако.

Браћо и сестре, наставио је г. др. Белајчић, ми данас имамо пуно поверење у нову владу која је потпуно народна и ми тражимо да нас води и да нам заповеда в ми ћемо је слушати, завршио је г. др. Белајчић.

После говора г. др. Белајчића испред соколског дома формирала се огромна соколска поворка у којој су поред сокола узели учешћа и четници. Четници су ишли напред са својим заставама а иза њих су ишли соколи. На челу сокола ишла је соколска музика, а онда застава, старешинство Савеза и Жупе а затим соколи и соколице.

Поворка је прошла улицама Делиградском, Краља Милана, Кнез Михаиловом до Калемегдана где се растурила. За цело време поворке одушевљене манифестације нису престајале.

— Живео Краљ! Живела Југославија! Живела јуначка војска! Живела слобода. — Чуло се непрестано из десетине хиљада грла. Маса Београђана, која је била прекрпнила улице кроз које је поворка прошла топло су поздрављале соколе и придруживали се соколским узвицима.

Нарочито је дуго поздрављала сокоље једна велика група људи који су носили таблу на којој је писало:

„Живео Краљ Петар Други, грађани Умчара, среза Грочанског".

Ноћ се већ почела спуштати када је соколска поворка стигло до Калемегдана где се разишла.

Савез Сокола Краљевине Југославије, делећи осећања целокупног Југословенског Соколства и читавог свог народа, у овом великом и историском тренутку упућује пре свега, из свог радосног срца, поздраве и изразе најдубље и најискреније верности свом љубљеном Краљу Петру Другом и целом Краљевском Дому.

Југословенско Соколство објављује своју чврсту и непоколебиву веру, да је данашњим историским актом ступања на престо Нашег Милог Краља Петра Другог отворена она велика национална епоха, која ће претстављати повратак земље и нације нашој великој и славној историској традицији; епоха у којој ће снага и слава Краљевине Југославије и срећа Југословенског народа бити осигурана патриотизмом и слогом народа, мудрошћу и моралном чврстином његових управљача.

Савез Сокола Краљевине Југославије позива стога свс Соколство, читав народ, да се, чврсто уједињен, окупи око Престола свог љубљеног Владара и да безграничну љубав којом је Свог Младог Краља опколавао од трагичне погибије Његовог Оца до данашњег дана изрази у овим часовима у непоколебљивој привржености Краљу и Престолу, у одлучној вољи и готовости да за част и слободу Краљевине даде све и крајње жртве, и у оном патриотском и мудром држању којима ће се земља сачувати ред и мир данас потребан више него икада.

Савез Сокола Краљевине Југославије срећан што је доживео ове велике дане поздравља целокупно своје чланство, параштај и децу, поздравља цео југословенски народ са поклоном:

Живело Његово Величанство Краљ Петар Други!

Живела велика, моћна и независна Краљевина Југославија!

Живела славом и чашћу овенчана храбра југословенска војска!

Наређба управника града Београда

грађанству Престонице

Управа града Београда, у интересу општег реда, мира и безбедности у престоници, позива грађанство да одмах престане са сваким манифестацијама, јер ће тако најбоље и најдостојније одговорити својим грађанским дужностима. Свако даље манифестовање и скупљање грађанства забрањује се.

До даљег наређења, угоститељске радње у центру вароши могу бити отворене до 24 часа, а на периферији до 22 часа.

У вези са овим забрањује се, до даљег наређења, точење алкохолних пића па у ком виду.

Скреће се пажња грађанству да ће Управа града Београда све оне који се огреше о ову наредбу узимати на одговорност и строго кажњавати.

УПРАВНИК ГРАДА БЕОГРАДА

Жандарм. бригадни генерал
МИЛУТИН Д. СТЕФАНОВИЋ

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ ПОСЛАНСТВА У ПОГЛЕДУ НЕВИСЕРТА

Умољени смо од британског посланства да објавимо следеће:

Министарство економског рата јавља о променама у процедури у вези са невисертима, а да би се помогло неутралним пошиљаоцима.

За сада невисерти важе два месеца од дана издавања. Јављено је сада да се невисерту који важи од 31 марта, а који није још искоришћен, може продужити важност за слободно одабиљање пошиљака у било које време у времену од три месеца пре 30 јуна. Молбе за обнову дозволе морају се предати пре истека дана кад престаје рок важности невисерта. Невисерти издати после 31 марта важиће за три месеце које се завршава са 30 јуном.

Процедура у вези са молбом у погледу робе која има да буде отпремљена у времену од јула до септембра саопштиће се крајем априла.

Јуче је потписан споразум између Сједињених Држава и Велике Британије о ваздухопловним и поморским базама у Атлантском Океану

Лондон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Јуче је објављено званично саопштење у коме се каже:

„Влада Његовог Британског Величанства и Сједињених Америчких Држава потписале су до кумента, кратко означена као „енглеско-амерички споразум о уступању база у закуп", којим у дејство ступа споразум из септембра месеца о давању под за куп Сједињеним Америчким Државама база у Новој Земљи и извесних британских колонија, а ради одбране Западне Хемисфере. У њему се предвиђа регулисање путем заједничког споразума још нерешених питања.

Споразум о уступању ових база закључен је разменом нота 2 септембра између поклоног дор да Лотијена и г. Кордела Хала. У својој ноти Лотијен је у име своје владе покудио уступање Сједињеним Државама база и о лакшица на Новој Земљи, на Бермудама, Бахамима, Јамаици, Антигви, Стелуцији, Тринидаду и Британској Гијани. У олакшице за ових шест територија спада размена поморских и војничких посада. Нота г. Хала прихваћа ову понуду и наговештава уступање Великој Британији 50 раза рача Сједињених Држава, позна тих као „разварачи од по 1200 тона".

ПОТПИСИВАЊЕ ДОКУМЕНТА О УСТУПАЊУ БАЗА

Амстердам, 28 март

ДНБ јавља:

Енглески радио је објавио да је јуче поподне у Даунинг Стри ту извршено потписивање енглеско-америчког поморског споразума о уступању досадашњих британских база у Атлантском Океану Сједињеним Америчким Државама.

Г. РУЗВЕЛТ ПОЧАСНИ ДОКТОР АТИНСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

Атина, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Претседнику г. Рузвелту додељена је титула почасног доктора атинског универзитета (правног факултета).

ПРИХВАЋЕН КРЕДИТ ЗА ОДБРАНУ СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА

Вашингтон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Претставнички дом прихватио је законски предлог о кредиту за одбрану Сједињених Америчких Држава од 300,272.228 долара.

Овај законски предлог који је сада упућен сенату, садржи у се би и финансијске пројекте за Панамски Канал у суми од 131,135.326 долара.

ИЗЈАВА Г. СТИМСОНА

Вашингтон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

Министар војске г. Стимсон изјавио је новинарима, да америчка производња авиона показује врло задовољавајуће повећање. Ово даје разлога веровању, да ће се поруџбине за Велику Британију убрзати.

ОДЛУКА Г. РУЗВЕЛТА

Вашингтон, 28 март

Агенција Авас јавља:

Сазнаје се да је претседник г. Рузвелт намеран да сва надлештва народне одбране, сем министарстава морнарице и војног, концентрише у једну савезну организацију.

Ово ново надлештво имаће четири одељења која ће контролисати производњу, кретање цена и делатност како привредну тако и народне одбране.

ГОВОР ПРЕТСЕДНИКА БРИТАНСКЕ ВЛАДЕ Г. ЧЕРЧИЛА

Лондон, 27 марта

Агенција Рајтер јавља:

На збору конзервативне странке у Лондону, пред којим се осврнуо и на најновије догађаје, претседник владе г. Черчил одржао је говор у коме је изразио веру да ће битка на Атлантику за неколико месеци бити добијена.

Г. Черчил је рекао:

„Битка на Атланском Океану треба да буде добијена, да би наше ликвидације намирница и муниције, да би америчка помоћ сваке врсте могла да стигне до нас у све већем обиму. Ова битка води се против површинских пиратских поморских снага, против авиона који свакодневно крстаре из база из француског и норвешког обала, да би дошли до наших острва, а исто тако против подморница. Ту борбу води Краљевска морнарица, трговачка морнарица, људи који раде у доковима, лукама, жене које стоје поред својих мужева и које се налазе у истој опасности. Та борба је већ у току. У њој су ангажовани животни интереси великих народа с обе стране Океана и не могу да сумњам да ћу за свега неколико месеци бити у стању да вам саопштим да смо ту битку коначно добили.

„Али, постоје и тешкоће и опасности које ћемо морати да пребродимо, јер не можемо очекивати да ћемо имати само успехе, а да нећемо забележити ни једно повлачење. Требада будемо спремни, као што смо увек били, да се супротстављамо сваком неуспеху исто онако као што прихватамо сваки успех. Наш дух треба да буде такав да из сваке несреће извучемо што већу снагу. Као што нас свака победа охрабрује, исто та ко сваки неуспех треба да нас очелични и оспособи за повећане напоре.

„Не можемо рећи колико ће дуг бити овај пут. Знамо само то да ће бити тежак, болан и не пријатан и да ћемо тим путем ићи до краја".

Г. Черчил је затим говорно о евентуалном објављивању ратних циљева и подвукао, да у садашњем тренутку ти циљеви могу бити објављени само у главним цртама, па је додао да је прошла година дана од како је образовао владу на чијем се челу налази, да би обезбедио национално јединство, које би земљи омогућило да се супротстави опасностима које су је опколавале.

„Та влада и данас постоји; ни кад нисмо били тако снажни и тако пуни наде као што смо данас. Национално јединство је одржано и учвршћено зато што смо свима земљама, у часу опасности, дали пример. Национално јединство изискује жртве од свих политичких странака. Ниједна странка није подиела толико жртава као конзервативна странка са својом парламентарном већином. И даље ћемо подносити жртве и чувати национално јединство све док не будемо победили. Не могу вам рећи како ће и када доћи тај тренутак, али сам сигуран да ће он доћи. Не могу да предидим облик и карактер победе, а још мање то каква ће бити ситуација у Европи па и у свету, како ће бити расположење људи када будемо победили. Ипак се надам да ће постојати национално јединство по питањима задатака у погледу стварања мира. Надам се такође да ће национално јединство постојати у погледу извесних практичних мера обнове и социјалног напретка, што треба да омогући подизање и опоравак земље после рата. На тај начин сви ћемо се као једна велика породица ставити у покрет.

Извесне везе и пријатељства, која су се створила међу члановима владе, који припадају разним политичким странкама, неће лако моћи да се раскину, јер другарство створено у тренутцима опасности и тешког рада у заједничком духу, увек ће утицати на чланове политичких странака. Код лабуриста и либерала нашли смо добре другове, јер сви ми имамо исти заједнички циљ, да спасемо Европу".

Г. Черчил је затим позвао чланове конзервативне странке да ставе на страну све предрасуде које би могле да отежају брзо остварање заједничког циља и да концентришу све своје мисли и акције у правцу по беде велике ствари.

Затим је г. Черчил рекао:

„У интересу националног јединства писам створио ни објавио листу ратних циљева, ни ктих циљева мира. Сваки врло добро зна зашто се боримо, а када будете тражили појединости у погледу сређивања ствари у периоду, који, по моме мишљењу, не може да се предвиди, ако, дакле, покушате да то учините, ви ћете видети да у тренутку када напуштате област главних црта и линија, ви ћете се наћи на терену живих супротности, а то неће бити у интересу напора које улажемо, па зато, у интересу наше земље, не можемо да поћемо тим путем."

Претседник г. Черчил подвукао је затим да је и г. Рузвелт био истог мишљења, пошто никад није отворено речено у енглеско - америчким преговорима. Ипак, када је г. Рузвелт говорно о мисији г. Бајнента, новог амбасадора Сједињених Држава у Лондону, он је изјавио да је некорисно говорити о циљевима мира пре победе. Све што сада чинимо стварапут ка часном миру.

Претседник г. Черчил рекао, је да се приликом власти за то што је имао осећање вере у победу. Иста та вера инспирише ме и данас, подвукао је г. Черчил, па је затим наставио:

Од тада смо забележили низ значајних победа. У прпом реду осујетили смо планове Немачке за искрцавање на Британским Острвима и то захваљујући сјајним подвизима британског Краљевског ваздухопловства. Затим смо осујетили покушаје деморалисања гнилим становницима немилосрдним бомбардовањем из ваздуха Тај покушај пропао је захваљујући непоколебљивој храбрости целог нашег народа. Трепе, ми смо уништили италијанску сила гу и италијанско царство у Африци. Иако су наше армије, које су то дело остварпле, остале без подршке нашег француског савезника, иако смо били лишени свих потребних стратегијских тачака ради одржавања директне везе у целом Средоземном Мору, ми смо ипак успели, не само да одбранимо долину мира, него и да збришемо скоро све мрље — а остало ће бити учињено ускоро, — које су Италијани ставили на афри чко тле.

„У међувремену паипао је дан веома значајан догађај, исто толико важан као и наше победе, а то је манифестација духовне величине сјајне америчке нације и све интимније придружење Сједињених Држава заједничкој ствари. Морам подвући да је овоме у великој мери допринела чињеница што су Американци у својим груди ма осетили храброст и одлност, коју су показали обични људи наше земље, одолевајући пешри јатељској ватри.

„Верујем да би Велика Британија могла за сада и сама да се спасе, али су потребни уједињени напори свих људи који говоре енглески, да би се спасло човечанство и Европа, да би се народима поново отворили путеви напретка.

Понављам, када бацимо поглед унатраг на оних пет великих догађаја, који су сви допринели повећању наше снаге и наших сретстава за живот, а који нас воде путем победе, морамо констатовати да имамо много разлога да будемо задовољни."

Немачко ваздухопловство бомбардовало источну и јужну обалу Енглеске

Берлин, 28 март

ДНБ јавља:

У току дана са успехом су бом бардовани важни објекти на Ју жној и источној обали Енглеске. Примећени су пожари у лучким постројењима Харвича и Фолкстона.

Осим тога са успехом је бомбардована једна станица и нека фабричка постројења.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ МИНИСТАРСТВА ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Лондон, 28 март

Агенција Рајтер јавља:

У саопштењу британског министарства ваздухопловства и унутрашње безбедности каже се, да је у току дана било нешто активности непријатељских авиона на обалским подручјима.

Један усамљени непријатељски авион покушао је да баци бомбе на један град на југоисточној обали. Причињене су само мање материјалне штете. Жртава није било. Један други непријатељски авион бацио је бомбе у подручју јужне обале. Овде је био известан број жртава и нешто штете на зградама.

ОДЛУКА ФРАНЦУСКЕ ВЛАДЕ У ПОГЛЕДУ ПОЛИТИЧКИХ ПРИТВОРЕНИКА У ФРАНЦУСКОЈ

Виши, 28 март

Агенција Авас јавља:

Влада је одлучила да се г. г. Венсан Оријол, Маркс Дормоа, Монте, Муте, Соколовски, који су до сада административно интернирани, стане сада под режим принудног боравка под надзором полиције у местима које је одредио министар унутрашњих послова.

ЗАЈАМ У ТУРСКОЈ

Анкара, 28 март

ДНБ јавља:

Турска влада намерава да распише зајам за изградњу железничке пруге, који ће износити 35 милиона турских фунти. Спровођење у дело овога плана о изградњи железничке пруге омогућиће везу од Диарбекира према Истоку све до границе Ирака и Ирана.

Један други зајам, који намерава да спроведе турска влада, послужиће за покриће извапредних издатака за наоружање и за народну одбрану.

НАША СТОЧАРИ И ИЗВОЗ УЉАНИХ ПОГАЧА

Нови Сад, 28 март

Још од прошле године наше сточарске организације тражиле су да се уљане погаче продају по ценама приступачним најширим слојевима пољопривредника. Општа је појава опадање сточарства у нашој земљи, те су се намећале мере за спречавање овога. Као главни услов за то постављало се питање добре исхране стоке. Пољопривредна комора Дунавске бановине захтевала је стога забрану извоза, максимиране цена и онемогућавање спекулације сточном храном, а у првом реду уљаним погачама.

Међутим, уљане погаче није било могуће добити у току целе године, иако се осећала велика потражња.

Фабрике уља пријавиле тражења уљаних погача стално су одговарале да је то ствар Приздаја, док је Приздаја одговарао да има обавезу да извози уљане погаче. Због свега се пуштање у промет уљаних погача отегло све до средине марта, па чак и тада, када се овде тврди, фабрике не устежу се да издају уљане погаче, пошто тврде да морају прво извршити испоруку иностранству, премда су се још од септембра и октобра месеца прошле године знале у потпуности количине уљаних погача којима располажемо, а такође и количина коју смо се обавезали да извеземо.

Стога је било потребно да фабрике уља без обзира на обавезе извоза упуте нашим сточарима све количине уљаних погача по ценама којима су погаче као кулисане у производним трошковима уља, то јест по цени од 160 динара.

Према тумачењу овлашћених сточарских кругова, пошто се извозом постигла знатно виша цена, око 350 динара по 1 метарској центи, то су се фабрике и Приздаја зато устезали да пусте у промет уљане погаче нашим сточарима.

Фабрике уља су решиле да са мо једну четвртину произведених уљаних погача уступе нашим сточарима, док би се остатак имао извести, како се овде ће обавештене тране тврди. Сем тога, на [illegible] конференцији на којој је донета [illegible] одлука, решено је да се 500 вагона произведених уљаних погача раздели нашим сточарским организацијама. Од те количине на бановину Хрватску би отпало 300 вагона, док би за цело остало подручје сточарства у земљи отпало 200 вагона. Расподелу ван бановине Хрватске имао би да изврши Главни задружни савез.

При оваком стању ствари, Пољопривредна комора Дунавске бановине упутила је претставку министру снабдевања и исхране, у којој је протестовала због горње одлуке, као и против расподеле која би се имала извршити.

У истој претставци упућеној министру констатује се да се за кашњење уступања уљаних погача сточарима, које чине фабрике уља, може једино протумачити као намера заинтересованих у извозу да уступање уљаних погача сточарима одуже до паше, када њихова потреба готово престаје, како би што већу по могућству количину уљаних погача извезли у иностранство. То би уједно можда и послужило као аргумент да наши сточари нерадо употребљавају уљане погаче као сточну храну.

Г.

Нов подухват Сељачке слоге

Поведена је акција да се у хрватским селима деца негују по лекарским саветима

Загреб, 28 март

Велика смртност новорођенчади забрињава већ годинама меродавне. Професор др. Мајерхофер, шеф Дечје клинике у Загребу, дошао је на идеју да предложи Сељачкој слози да она организује здравствену самопомоћ сељанки. Није, наиме, важно само то, како се болесна деца лече, него је још важније питање, како очувати здравље деци од порода до навршене прве године. Мајке могу бити чувар здравља, али могу бити и кривац смрти свога детета.

Претседник Сељачке слоге г. Рудолф Херцег прихватио је ту идеју. Сељачка слога позвала је сељачке мајке да свесно чувају здравље своје деце и да при том буду субјект исто тако као што је то случај при субијању неписмености и у прирећивању смотри. Тако су сељачке жене у Сељачкој слози уз припомоћ здравствених стручњака г. др. Мајерхофера, г-ђе др. Наде Ковачевић и болничарки г-ђа Славе Ковач и Даринке Лукачевић започеле узгој мале деце по новим здравственим упутствима. 150.000 летака објавило је свим женама у селима нову акцију на здравственом пољу.

Сада се на хрватском селу осећа рад на искорењивању штетних навика и обичаја. Има крајева у којима жена рађа уз огњиште на голој слами, често покривеној старим крпама. У много случајева жене губе живот после порођаја услед тровања крви, до ког је дошло услед нечистоће. Да би порођај што лакше поднеле, односно да би биле јаче, пију врло много ракије. Угрејане великим уживањем ракије и ватром из огњишта, уз које рађају, врло лако искрваре и подлегну, а новорођенче остане без мајке и често брзо страда без главне хране, без мајчиног млека. Др. Нада Ковачевић прича како у Далматинској Загори влада сличан обичај: да жене рађају уз огњиште и лети и зими. Овде родиљу, да би јој олакшали порођај муче ударањем по крстима.

Готово у свим крајевима сељачке жене за време трудноће много и тешко раде. Многе нерадо прижају да им је тешко, а многе се морају мучити, јер су уз мужа једини радник у кући. За време трудноће многе жене не подносе извесна јела и остају гладне пошто немају ово што желе, а тиме шкоде и себи и детету, које носе. У околини Јастребарског, по обичајима који су се изродили, жена је рађала уз кревет стојећки, и то већином у кухињи.

Г-ђа др. Нада Ковачевић даје сада сељанкама упутства за држање за време трудноће и говори им како се морају чувати напорног рада које шкоди њима и детету. Трудна жена се мора кретати по свежем ваздуху и радити само лакше послове. Погрешно је мишљење у нашем народу да трудна жена мора што више радити да би лакше родила.

Многе жене побаце услед тешких напора и рада, а многе страдају у порођају који су дочекале исцрпљене и измучене од тешког рада и слабе хране. Трудна жена мора јести више пошто једе и за дете које се у њој развија. За време дојења мора јести упола више него обично, да би имала доста млека. У доста случајева жена се породи за време посла у пољу. Нажалост ту не може бити ни речи о чистоћи.

Прво дете у Хрватској неговано по новим методама здравственог покрета Сељачке слоге је мала Барица коју је родила Алојзија Бенко из Доње Ријеке, у Срезу јастребарско. Алојзија је присуствовала једном од педесетак здравствених састанака које је држала др. Нада Ковачевић по Хрватској, и одлучила да ће своје дете неговати по тим новим упутствима. Међутим, када је хтела да своју намеру приведе у дело, нашла је на неразумевање околине, укућана и суседа, који су је опомињали да се окани новотарија. Када је говорила за време трудноће да не сме много и тешко радити и мора више јести („јер смо два тела, а храну примаш само једна уста"), ругали су јој се да хоће да изиграва госпођу из града. Алојзија Бенко се је провидно одрекла „новотарија" да би била мира у кући и селу. У ствари, она се тачно одржала упутстава.

Када је дете показала сељанкама и открила им да га је неговала по новој здравственој методи, оне су се веома зачудиле али су морале признати да је дете здраво и крепко. И мајка је била пресрећна и признала да се са ранијом децом више измучила и да нису били тако лепог изгледа као Барица. Мајка мале Барице наставила је и даље по саветима лекара да негује дете.

Н. Ш.

У радионицама предузећа „Вистад" у Вишеграду запослено преко три хиљаде радника

Вишеград, 28 март

После ослобођења и уједињења Вишеград је почео нагло да се развија. Од мале некадашње касабе постао је леп и напредан град.

Богатство шуме омогућило је развој дрварске индустрије, која претставља најважнију грану привреде овога краја. Индустрија граната такође је узела маха. Многа индустриска предузећа пласирала су свој капитал у овом крају, настојећи да савременим методама убрзају тем по рационалне продукције. Од гранита из Вишеграда набављен је материјал и за подизање Панчевачког моста на Дунаву.

Недавно је „Вистад" отворио у Вишеграду своје радионице, у којима је упослено око три хиљаде радника.

Са процватом индустрије и град је добио полета у своме изграђивању. Нове грађевине почеле су нагло да се подижу. Зграда железничке станице једна је од најлепших станица на друзи Београд—Сарајево. Дограђен, у новом стилу, стари турски мост на Дрини, који је био порушен у Светском рату, претставља интересантан објекат у овом месту.

У Вишеграду је подигнут и Народни дом, у коме се налазе просторије Грађанске школе, као и канцеларије свих месних културних и хуманих удружења. Друштвени живот јако је развијен. Поред осталих органзација у Вишеграду постоје „Просвета", „Гајрет", „Напредак" и Коло српских сестара.

М. Ђ.

У застарелим случајевима затвора

грађанским шљемима и отоком јетре је природна

Franz-Josefova

горка вода узимана и у малим количинама прави благодат

Franz-Josefova

вода благо делује а сигурно отвара, а поред тога ни код дуже употребе скоро никада не изневери.

Рег. С. бр. 30.474 од 28 новембра 1935.

У Осјеку предузете мере за набавку потребних количина брашна

У вези са оскудицом у хлебном брашну, која влада већ преко осам дана у Осјеку, тако да је градско становништво остало без потребних количина хлеба, осјечки пекари одржали су састанак на коме су дуго дискутовали о даљој акцији у погледу набавке потребних количина брашна. Градско погларство у Осјеку, у сарадњи са пекарском организацијом, предузело је читав низ мера како би се осјек снабдео са потребним количинама брашна. Међутим, сва настојања су остала безуспешна, јер се није успело да се обезбеди ни најпотребнија количина хлебног брашна. Повлашћено друштво Банске власти бановине Хрватске „Погон" обавестило је претседника осјечке општине, да Осјеку на најнужни је потребе стаља на расположење свега око три вагона брашна. Међутим, то није довољно ни за једнодневну потребу, јер Осјеку је потребно око седам вагона дневно. Ипак, са ова три вагона пекари ће моћи да снабдевају своје муштерије на тај начин, што ће се овој количини хлебног брашна додати још око шест вагона кукурузног брашна. Јуче је у Осјек стигло десетак вагона пшенице из Румуније, али је та количина већ резервисана за друге крајеве. У Осјеку пшеница из Румуније пре радиће се у брашно и извести даље за намењене сврхе. Тако Осјек од тога неће имати никакве користи.

Због оскудице у хлебном брашну код становништва у Осјеку влада права забринутост. На длежни чине све што од њих зависи како би осјек добио веће количине брашна. У противном, становништво би било присиљено да употребљава искључиво кукурузно брашно за своје потребе. Кукурузног брашна има у довољним количинама.

Д. Ј.

Побрините се на време за своју заштиту од напада из ваздуха — и не чекајте помоћи само и једино од вла...

БИОСКОП

УРАНИЈА

Приказује

од СУТРА (СУБОТА)

у 3, 5, 7.10 и 9.30

највећу сензацију ове сезоне

ПРЕМИЈЕРУ

неслућене, егзотичне лепоте, која нам открива нови, далеки и нама мало познати свет Финске — земље са 1001 језером:

ЛАИЛА

у главним улогама:

ЛАИЛА... **АЈНО ТАУБЕ**

АНДЕРС... **АКЕ ОЛБЕРГ**

Аслак Поје: **ИНГЛАНД ХАЛАНД**

Мелет: **ПЕТЕР ХОГЛУНД**

Јампо: **ТРИГВЕ ЛАРСЕН**

Осим тога суделују: **ЛАПЛАНЂАНИ ИЗ ФИНСКЕ, НОРВЕШКЕ, ШВЕДСКЕ И РУСИЈЕ**

Скоро на крају света, на мистичним пољанама, међу разулареним природним елементима, снежним вихорима и гладним курјацима живи један диван народ идиличним животом номада. Ту је одрасла ЛАИЛА — прекрасни цвет, ружа далеког севера и својом егзотичном лепотом помутила разум мушкарцима.

Поред снажног љубавног садржаја у филму се виде хиљаде сензација, снимљене уз опасност по живот!

Страховите борбе на живот и смрт између људи и изгладнелих вукова. Хиљаде и хиљаде ирваса јуре непрегледним пољанама далеког севера да се спасу од напада крволочних звери.

Филм чија се лепота не да описати речима

Забавницдео

Убица плаћа погребне трошкове своје жртве — пре убиства

У новомексиканској вароши Лас Кончес, у Сједињеним Америчким Државама, играчица Лаура Танарес убила је недавно своју партнерку Хуанису Силверу због љубоморе. Она ју је оптуживала да јој је преотела вереника. Но по овоме овај криминални случај не би био нимало интересантнији од осталих сличних драма, да се ипак не истиче невероватном хладнокрвношћу и свирепошћу убице Лауре Танарес. Она је пре убиства осигурала своју колегиницу Силверу код једног осигуравајућег друштва како би из осигуране свote могла подмирити издатке око сахране убијене.

Друштво је новац исплатило родбини убијене, која је са највећим запрепашћењем утврдила, да је полицу за осигурање потписала Лаура Танарес, убица њихове рођаке Хуанite Силвере.

Лепа и свирепа играчица је пред судом све признала. Поштo је сасвим јасно да је посреди убиство са предумишљајем, њу вероватно очекује смрт на казна на електричној столици. (Ш.)

НА АЕРОДРОМУ У СИЦИЛИЈИ

Како се париска општина стара о мајкама

Ретко у којој другој вароши су хумана друштва толико агилна и свестрано запослена као у Паризу. Њихова делатност се у последње време, нарочито после прошлогодишње катастрофе, још више појачала. Још давно пре овога рата, париска добротворна друштва издејствовала су код париске полиције да се слепим људима дају бели штапови, како би их пролазници, шофери, кочијаши, бициклисти и полицајци могли благовремено препознати и помоћи им.

Доцније су и ратни инвалиди добили такозвану „карт д приорите", која им омогућује извесна предимућства на улици и другим местима.

Сада су хуманa друштва у Паризу код општине покренула акцију, да се свима париским мајкама такође пружи извесна заштита у јавном саобраћају. Карте за мајке издавање чланови кватрова и помоћу те карте свака Парижанка која има деце имаће права на појачану заштиту и бенефиције. На улици ће саобраћајци у првом реду помагати мајкама. У аутобусима и трамвајима оне моћи ће добити у сваком случају седиште, код каса доћи ће прве на ред, а исто тако и приликом узимања намирница на купоне. Овај леп и племенити план треба да се ускоро оствари. (П.)

Оригиналан трик једног америчког лопова

Један препредени амерички лопов извршио је ових дана у вароши Сиракеја, у савезној држави Њујорк, веома оригиналну крађу, каква се не памти у летописима криминалне историје. У једној великој трговини, у којој је преко целога дана било много света, појавили су се у једно доба три човека у белим мантилима и цилиндрима. Сви су били Рафинирани лопов је обукао исти такав мантил и цилиндар и ревносно послуживао купце, примао од њих новац, при томе имао довољно времена да се бави и кесарошким „трансакцијама", вадећи мушким купцима новчанике и часовнике из џепа и узимајући од дама њихове ручне торбице. Најзад је овај необично дрски крадљивац и пљачкаш подигао са главне благајне у трговини и већу суму у банкнотама. Полиција до сада још није успела да уђе у траг лопову, који се сасвим сигурно, одмах после извршене пљачке, ослободио белог мантила и цилиндра. (Ч.)

Музичар који није познавао жене

Сви велики људи су у почетку своје каријере имали разне тешкоће које су морали савладати пре него што су се прославили тако је то било и у животу великог италијанског композитора Бакома Пучинија, аутора чувених и данас много даваних опера „Боеми", „Мадам Бетерфлај" и других музичких ремекдела.

Као непознат музичар — почетник Пучини је живео у Милану Једног дана дошао је једном издавачу музичких дела и понудио му једну од својих композиција. Издавач је ствар прогучио и пошто му се композиција младог музичара свидела, рекао је Пучинију:

— Музика је дошла веома добра, али је ту ствар ипак не могућно издати!

— Зашто би било немогућно? — упитао је запрепашћено млади композитор

— Погледајте и сами текст ваше шансоне. Песма је намењена женама за певање, зар не? Али ниједна жена на свету неће узети да пева ту песму из сасвим простог разлога што та песма почиње веома незгодним речима...

Пучини још увек није могао да разуме у чему је ствар, али тада му је издавач показао песму, која је почињала овим речима:

„Ја сам некада давно била млада и лепа..." (Р.)

ДЕФИНИЦИЈА БРАКА

Духовити француски романсијер Леон Тенсо (1814-1921) рекао је једном у друштву мушкараца:

— Брак ми много личи на опседнуту тврђаву. Они који се налазе ван те тврђаве, желели би да по сваку цену ђу у њу, а они који су већ у тој тврђави желели би да што пре побегну из ње! (А.)

Мале дирљиве ратне епизоде

СВЕТСКИ РАТ РАСТАВИО, А САДАЊИ ПОНОВО УЈЕДИНИО ЈЕДНУ ФРАНЦУСКУ ПОРОДИЦУ

Париз, марта

У тренутку кад је у августу 1914 избио Светски рат, париски пекарски помоћник Жан Труј живео је идеално са својом женом и две кћери. Они су становали у једном радничком предграђу француске престонице, и брачни пар Труј је све своје слободно време посвећивао њеи и васпитању своје деце. Страшни и крвави оркан рата раздвојио је ону срећну породицу и изазвао драму, која није била осамљена у оним бурним временима.

Труј је одмах у почетку рата морао да пође на западни фронт, а његова жена, пошто није била осамљена у оним бурним временима.

Труј је одмах у почетку рата морао да пође на западни фронт, а његова жена, пошто није била упозната са тајнама пекарског заната, напустила је са својим кћеркама Париз и преселила се у једну мању провинциску варошицу, где је као фабричка радница са тешком муком заарађивала насушни хлеб.

Кад се једини и дуготрајни светски покољ најзад завршио, 1918, Жан Труј се вратио одмах у Париз, али своју жену и кћери никако није успео да пронађе, упркос свестраног трагања власти и његовог упорног настојања. Поштo мадам Труј по одласку из Париза никоме није оставила адресу свог новог пребивалишта, ојађени муж и отац налазио се у највећој недоумици, не знајући на којој страни да трага за својим несталим члановвима породице, за којима је за све време рата много жудео, не могући ниједном да оде на отсуство.

Пошто је морао помишљати и на себе, он се решио да остане у Паризу и да продужи свој предратни занат, због чега се запослио у једној великој пекарској радионици. Пролазили су месеци и године, али Трујеви мили и драги никако се нису јављали и он је једног дана осетио да је веома тешко подносити страшну осамљеност кроз дуги низ година. Да би том непријатном стању учинио крај, Жан Труј је једног дана решио да се по другипут ожени, и он је пред олтар извео једну ратну удовицу.

Време лечи све болове и брише све старе успомене, и толико напаћени Труј најзад је нашао мир и срећу у браку са својом другом женом. У овом браку родиле су се за прилично кратко време две девојчице, које је пекарски мајстор Труј, сада већ у зрелим годинама, исто толико волео и мазио, као и своје кћери из првог брака. А када је избио садањи рат, он није морао да одлази опет на фронт, јер је већ био стар за војну службу.

Међутим, када је прошлог лета кренула велика немачка офанзива, и Труј је морао са својом породицом напустити француску престоницу, па се ускоро сместао у непрегледни дуги низ француских ратних избеглица. Труј, његова жена и кћери данима су пролазили закрченим друмовима и лутали по целој Јужној Француској, бежећи испред немачких трупа које су експресном брзином продрле у северни део Француске.

Изгледа да је сам удес одлучио тако, да се пекарски мајстор Жан Труј, на једном од друмова, пуким случајем састане са својом првом женом и двема кћерима. Овај сусрет је протекао под веома драматичним околностима. Прва жена Трујова је слепо веровала, да се пепео њеног мужа налази негде на просторима пољана, које су за време Светског рата биле поприште најкрвавијих и најогорченијих борби, какве се памте у историји света. Сам Труј био је уверен да су се његова прва жена и кћери изгубиле у хаосу Светског рата.

Затим су Труј и његови из првог брака узајамно испричали све што им се за минулих 26 година десило у њиховом бурном и промењивом животу. Прва жена није се нимало чудила кад је сазнала да се њен муж по другипут оженио, нити му је замерала што је несвесно изврши бигамију. Она се на лицу места упознала са мадам Труј број 2, и ова је одмах назвала, да је спремна да се одрекне свога мужа, пошто и сама увиђа, да је Труј по законским прописима још увек муж своје прве жене.

Прва жена пекарског мајстора том приликом се показала великодушна, изјављујући да нема намеру да наруши мир и срећу друге жене и није настојала да јој се Труј врати. И ова дирљива, несвакидашња ратна епизода, која је почела у прво, а завршила у другом светском рату, добила је мало чудан, али можда, ипак прави епилог: данас ове породице живе у Паризу под једним кровом, и међу њима влада савршена слога... (Б.)

Због модерних игара дошло до огорченог сукоба између цркве и верних

Мадрид, марта

Случај који се недавно десио у парохији шпанске вароши Линарес изазвао је највеће узбуђење у свима тамошњим црквеним круговима, као и међу љубитељима модерних игара.

У Линаресу се догодило да су сватови, после венчања, приредили веселе и играли у једној просторији одмах до цркве, у згради која је својина црквене општине.

Због тога су надлежне црквене власти отпустиле из службе проповедника цркве Антонина Пармаса, који је дао дозволу за играње у црквеној згради. Играле су се, сасвим разумљиво, све саме модерне игре, певало се и пило навелико.

Викар из Линареса, Донато Карена, који је потписао решење о отпуштању Пармаса из црквене службе, навео је у сво јој мотивацији следеће:

„Модерне су игре противне моралу и спадају међу највеће непријатеље цркве! Развратне модерне игре, пуне еротике, по жуде и задовољавања телесних страсти и уживања, немају места у просторијама намењеним цркви. Прави хришћани никада не игра модерне игре."

После отпуштања проповедника Пармаса из службе, међу многобројним љубитељима модерних игара избила је права побуна. Велика депутација грађана пошла је бискупу и протестовала против овог неправедног решења претерано строгог викара Карене, а 180 свештеника из целога округа дошло је самом Карени и молило га да повуче своје решење. Он је њихову молбу најодлучније одбио.

Али грађани Линареса нису ни после тога мировали. Ствар је најзад доспела чак до надбискупа у Мадриду, поглавара римокатоличке цркве у Шпанији. Он је недавно овај непријатан спор решио у корист љубитеља модерних игара и наредио викару Карени да пропо ведника Пармаса одмах врати у службу.

У борби између цркве и присталица модерних игара победили су ови последњи. Конзервативни становници Линареса у највећој су мери незадовољни због тога и сада су они упутили молбу викару Карени да убудуће најстрожије поступа према присталицама оргија, неморала и модерних игара, пошто ће добри, смерни и кротки хришћани једног дана доживети, да свадбена свита у самој цркви, пред олтаром, поче не играти развратне и гнусне модерне игре... (Л.)

Развод брака због поштанских марака

Г-ђа Тереза Рајнер из Цириха тужила је свога мужа, трговца суду и тражила развод брака. Она је са њим једанаест година живела срећно у браку, али пре годину дана њен муж је донео кући неку стару поштанску марку и отада почео да лудује за поштанским маркама, поставши паспионирани филателиста. Купио је велики и скупоцени албум и постао временом прави роб филателије. Својој жени није поклањао више ни најмању пажњу и само је бдио над својим маркама.

Г-ђа Рајнер је била необично несрећна због овог лудила немарности свога мужа, а и због тога што јој више није давао ни најпотребнији новац за домаћин ство, пошто је сав свој приход трошио на куповање старих поштанских марака. Суд је сада брак раз вео кривицом мужа. (Л.)

Смрт чувеног дресера звери „доктора слонова" Хагенбека

Немачки листови су објавили вест да је чувени немачки укротитељ звери и некадањи сопственик једне од највећих менажерија на свету Јохан Хајнрих Аугуст Хагенбек умро у 75 години живота. Он је пре Светског рата пуних 28 го дина живео на острву Цејлону као трговац на велико и сопственик великих плантажа, а бавио се једно време и купопродајом морских бродова. Све до минулог рата Хагенбек је многе азиске земље снабдевао огромним количинама на мирница и друге робе. Он је од ране младости, осећао велику љубав према животињама, а нарочито је волео слонове. Био је радо виђен гост у свима менажеријама и важио као одличан стручњак за дивље животиње.

Хагенбек је, у целом с вету, био познат под надимком „доктор слонова". За време Светског рата, он је због свог политичког држања дошао у сукоб са британским колонијалним властима, које су му одузеле огромну имовину запленили. Он се неко време крио на Суматри, па је доцније прешао Италије најзад доспео у Немачку. Ту се сасвим посветио свом омиљеном занимању, дресирању дивљих животиња. Не гором заслугом подигнут је велики и модерно уређени зверињак у Штелингену крај Хамбурга, који је остаким зверињацима служио као пример за углед.

Осећајући јаку носталгију за својом другом отаџбином, Хагенбек се 1929 вратио на Цејлон и ту основао велику менажерију. (Ж.)

ЦАР КАО БЕРБЕРИН

Цар Јосиф Други често је путовао по својој земљи пре рушен као обичан грађанин. Једном је стигао у једну тиролску варошицу и гостионичару није навео своје име. Гостионичар је приметио да му је гост отмен и по сваку цену доцније у собу и затекао странца како се брије. Приметивши његове дивне и раскошне ствари и скупоцени прибор за бријање, он је упитао:

— Ви сте, господине, сигурно, налазите у служби његовог величанства?

— Погодили сте, господине! — одговорио је цар.

— Волео бих да знам какву ви дужност вршите на двору.

— Ја често сапуњим и бријем цара.

— То значи да сте ви његов берберин?

— Да, господине, сво баш ја сада га бријем!

Гостионичар се тргао мало боље загледао у странца и умало није пао у несвест, када је у њему познао цара Јосифа Другог. (О.)

Дон Амечи

Алис Феј

Бастер Китон

Женско добротворно друштво у Колашину већ годинама ради на културном подизању женског подмлатка

У Колашину већ дуже ради Женско добротворно друштво, чија је сврха морално и материјално подизање женске школске деце у целом срезу. Циљ је друштва да појача односе између дома и школе, да продуби везу између та два најважнија фактора за формирање дечје душе и доброг васпитања. То је, у исти мах, тражење најзгоднијих путева, да се подигну у колашинском крају добре домаће и добре мајке. Од почетка своје акције Женско добротворно друштво у Колашину ради на оснивању Женске домаћичке школе а течајева по планинским селима. Исто тако, створен је и Фонд за подизање друштвеног дома што далеко надмаша материјалне могућности самога друштва. Због тога је одлучено, да ће се приступити његовој изградњи у заједници са неким другим друштвом или установом, који такође намеравају да подигну свој дом.

Од када је дошла за претсједницу друштва вредна и агилна г-ђа Стана Меденица, рад је кренуо нагло напред. Из једне културне акције ишло се у другу, без одмора и предаха.

Ове зиме је друштво било предузимљивије него раније. Десетак хиљада динара полеђе но је сиротиња, из врло скучених средстава, јер није било ни каквих богатих утемељача, завештача или добротвора. Као сва друштва по унутрашњости и Женско добротворно друштво у Колашину одржава се само радом и прирадбама.

На тај начин жене у Колашину остварише су веау са осталим сличним друштвима, дајући основни тон животу у овом крају. Од првог дана свога постанка па до данас, Друштво је остало корисно, стојећи у првим редовима на културно-просветном подизању краја, ове ви соке падавке у црногорским брдима, Колашина, који је „најромантичније село" у тим брдима.

Настављен је претрес инжењеру Трбојевићу

Загреб, 28 март

Данас је настављен претрес по аферн инжењера Трбојевића и другова, саслушањем сведока. Најинтересантнији исказ, међу сведоцима, дао је Драгутин Шкаберна, технички чиновник при Банској власти. Претрес и даље траје. **III.**

Одређени су контингенти бугарског извоза грожђа и вина

На конгресу бугарских виноградара у Софији, саопштио је савезни секретар Дубоф да ће Бугарска у овој години извести 90 милиона килограма грожђа по цени од 10 лева по килограму, затим, 50 милиона литара вина по 11 лева и 5 милиона килограма грожђа за мармеладу.

ДАНАС (ПЕТАК) У 3, 5, 7 и 9.30

У ДОЊОЈ САЛИ БИОСКОПА

ЛУКСОР

Највећи руски музички филм до данас

ЦИРКУС

који су створили режисер

АЛЕКСАНДРОВ

композитор

ДУНАЈЕВСКИ и

популарна глумица

Љ. ОРЛОВА

Сви познати из филмова „Пастир Костја" и „Волга Волга"

АВАЛА ФИЛМ

Тешка породична трагедија у селу Лишћанима

Бјеловар, 28 март

У селу Лишћанима одиграла се тешка породична трагедија. Ловро Нађ убио је секиром сво га оца и његову незакониту жену, јер су га, заједно с његовом женом и децом, отерали с имања и из куће.

Од пре неколико година у кући Ловровог оца Фрање ушла је једна жена. Иако је Ловрова мајка била још жива, његов отац довео је и своју љубавницу Агнесу Железник. У кући је ш стао пакао. Ловро је и сам био ожењен и између његове мајке и жене с једне стране и Фрање с друге долазило је често до свађе. Оне су поку шавале често пута да кћер ста ром Фрањи како не могу да жи ве крај Агнесе, али он их је у век прекоревао, говорећи им да сву ту свађу они чине, а не отац. Поред тога Агнеса је стално на говарала Фрању да отера од ку ће Ловру и његову жену и децу.

Заједнички живот, упркос свему томе, трајао је до пре го дину дана кад је Фрањина зако нита жена умрла. Агнеса је та да још јаче настојала да Фрања отера свог сина. Наговорила је чак и да га тужи и суд је до нео одлуку да Ловро мора да се отсели из куће свога оца.

Ловро се иселио. У њему се пробудила тада жеља да се освети оцу и Агнеси. И дошао је са секиром пред врата свог оца. Кад нису хтели да му отворе врата, он их је секиром разлупао и ушао унутра. Његов отац позвао га је да напусти кућу, јер је и суд тако био одредио. Ловро је тада секиром убио сво га оца и потражио Агнесу. Кад је нашао, он је и њу убио. По сле тога са секиром којом је из вршио двоструко убиство, отн шао је у општину и предао се, говорећи да је извршио оно што је хтео и да се предаје Он је ухапшен.

Пчеларска скупштина у манастиру Жичи

Краљево, 28 март

У манастиру Жичи одржана је пчеларска скупштина којој су присуствовали, поред пчелара из жичке епархије, и делега ти из целе земље. Ова скупшти на је сазвана иницијативом ели скопа жичког г. др. Николаја Велимировића, који показује на ро чито интересовање за пчелар ство. Српско пчеларско друш тво прихватило је позив влади ке г. Николаја те је послало не колико делегата који су за вре ме док је трајао Сабор брат става жичке епархије, путем разних брошура и поучних књи га поучавали мисионаре и нар од пчеларству. Данашњем са станку присуствовали су струч њаци пчелари, који су народу на манастирским пчелама показ ивали практичан рад са пчелама. Поред познатих пчеларских практичара г.г. Нелада Спасића и Миленија Величковића, при суствовао је и г. Недељко Ди вац, професор Више педагошке школе, који је одржао за нимљиво предавање о пчелар њу. Епископ г. др. Николај на ручито је инсистирао да се по свима манастирима посади бла городно дрвеће, које ће омогу ћити гајење пчела, и на крају свога излагања изразио је жељу да се по свима манастирима одрже седмодневни течајеви пчеларења у току овог лета.

Ст.

Рад на пољу просвећивања народних маса у Зетској бановини

Подизањем сто једанаест зграда народних школа приступило се решавању актуелних проблема народног просвећивања у Зетској бановини

Тип нове школске зграде, које ће у великом броју подићи у Зетској бановини

Цетиње, 28 март

Захваљујући бану г. Божидару Крстићу, који неуморно ради на економском, културном и социјалном подизању Зетске бановине, приступило се подизању сто једанаест нових зграда за народне школе на територији бановине. Градња нових школа врши се из бановинског зајма од десет милиона динара.

Поводом овог врло важног корака на просветном подизању становништва Зетске бановине обратили смо се познатом просветном раднику г. Новаку Бошковићу, начелнику просветног одељења, који је уједно и члан Надзорног одбора за изградњу школа. У невезаном разговору г. Бошковић нам је истакао сву важност предузетог корака на подизању школских зграда за ову бановину. Зетска бановина дана нас има 835 народних школа са 1697 одељења. Ове школе су смештене у 696 зграда, које су својина школских општина, а остале школе смештене су у приватним зградама, за које Банска управа плаћа годишњу кирију. Већина изнајмљених зграда неукло лико не одговара својој сврси и у њима су и деца и њихови наставници изложени многим не приликама. Ове зграде се трпе а велике нужде да би се школовала сва дорасла деца за школу, пошто је и онако неповољних око 64% у Зетској бановини.

Према томе има око 250 приватних школских зграда и још приличан број старих школских зграда, које су већ склоне паду и неупотребљиве. Питање подизања нових школских зграда нашетало се одавно али решење овог питања остварује се тек са доласком бана г. Крстића, чијим је заузимањем добивена потребна сума новаца из бановинског зајма од 10.000.000 динара. Градња нових школских зграда већ се приступило. Израђен је нарочити правилник, који предвиђа све што је потребно за што брижу, солиднију и јевтинију изградњу. Образован је тако ће Надзорни одбор, у који су у шли г. г. Душан Влаховић, помоћник бана, Новак Бошковић, начелник просветног одељења, Богдан Иванишић, начелник техничког одељења и Марко Плам нац, начелник финансиског одељења Банске управе. Поред о вог одбора образовани су тако ће режијски и технички одбори. Надзорни одбор ће пазити на целокупно пословање око из градње нових школа. Школске општине ће дати потребни мате ријал, дрвену грађу као и рад ну снагу, јер је имају у својој политичкој општини. Такође су дужне бесплатно превозити мате ријал на градилиште, који буде набавила Банска управа за по вац, као цемент, врата, прозо ре, даске, гвожђе и др.

Школе ће бити једног типа, већином са једном учионицом и учитељским станом од две со бе, кухиње и остало. Оне ће о говарати у потпуности и школ ским потребама и хигијенским условима. Планови су већ израђени у одељењу техничком одељењу и одобрени од стране надлежних. Такође су стављене на расположење техничким о дељења и извесне суме новаца као обртна капитал.

Школске зграде ће се подићи просветно у оним местима, у којима су сада школе смештене по приватним зградама и то Ар слановаћ, Мрчт, Аљиновића, Ба ња Бариш, Баре (одељење у Врбици), Бела Црква, Бишево, Ваково, Бријег, Бубе, Будва, Вар диште, Вероуша, Вељи Брег, Вар вашић, Врањ, Гајаковића, Гор ња Грнчарево, Горња Клиња, Горња Ражница, Горње Црквине, Грабовица, Грмљани, Граничани, Гусиње, Дебела, Дивци, Доњи Загарач, Доња Коратица, Доњи Мартиновићи, Доњи Мо рини, Доње Црквиње, Доње Кру пице, Долови, Добра Вода, Дра гачево, Дражевићи, Дреч, Дубо чани, Ђурићи, Жељезница, Жиж че, Жупа, Заград, Забрђе, одје љење у Вучју, Зочиште, Источ ни Мојстир, Загода, Јасеја, Ка занци, Ковач, Копиља, Косатица, Крњача, Крстаче, Крушевац, Крушево, Купиново, Кокин Брод Лепцјавићи, Лијеска, Љубиште, Лукавац, Љевоша, Љумбарда, Нудол, Мазник, Мали Залаз, Манастир Морача, Матаруге, Миоснћи, Мишићи, Милијаш, Мјешаји, Мланча, Мокро, Мртво Дубоко, Острос, Оцак, Пађана, Поне, Подриње, Поткаменске, Пријевор, Прованија, Равно, Ра тковци, Риклаци, Рожај, Сапово, Села, Сењокоси, Слатина, Сопо ћани, Спила, Свето ваковац, Ступ га, Тимар, Тобић, Трубјела, Цр љани, Црноševић Ријека, Шаховићи, Шекулар, Шеренет, Ши пачко, Штавље — одељење у Ступу.

Подизањем оволиког броја школских зграда Банска управа иде директним путем ка просвет ном изграђивању Зетске бановине.

Дорнометов

Говор претседника владе г. Телеки у Сатмар-немету

Будимпешта, 28 март

МТИ јавља:

Претседник владе гроф Телеки одржао је данас говор пред градским већем у Сатмар-немету, у коме је нагласио потребу апсолутне уске сарадње целокупно нације.

„Ове зиме хиљадугодишњој тради цији мађарски народ воли посебну поштењивост и солидарности и слободе народне", рекао је гроф Телеки.

Нов светски рекорд у пречном пливању

Москва, 28 мар

ТАСС јавља:

Совјетски пливач Семјон Бо чанко постигао је нов светски рекорд на 100 м. у пречном пли вању са временом од 10,6 сек.

ВЕЛИКА РУСКА ПРЕМИЈЕРА

ЧАРОБНИХ МЕЛОДИЈА И ДУХОВИТОГ ТЕМПА

са музиком од Чајковског, Вердија, Бородина и Римског - Корзакова

ПЕСМОМ КРОЗ ЖИВОТ

каријера симпатичног шофера који постаје славан певач али није заборавио другове и љубав из прошлости

У главним улогама

ЛЕМЕШЕВ КОНОВАЛОВ ФЈОДОРОВА

ПРИПРЕМА

Најлепши и највећи престонички биоскоп

БЕОГРАД

С П О Р Т

РАЗНЕ НОВОСТИ ИЗ ИНОСТРАНСТВА

Сазвешће мокрих звезда

Пораз најбоље пливачице света

Што се више продужује рат, Нови Свет је све даље од нас. Вести су реће, али ако се која од њих ипак пробије, она је бар добра и јавља нам о неком великом делу.

Тако смо, на пример, обавештени да је извесна штафета поставила нов светски рекорд у пливању слободним стилом (краулом) на 4 пута „100 јарда (91.44 метра) са резултатом 3:27.7.

Пливачи наши су одмах схватили да је изведен сјајан подвиг али остали спортисти и публика сигурно нису разумели сав значај тог догађаја.

Зато се ствар мора објаснити овако:

Ремек-дело су постигла четири скоро сасвим непозната пливача Бенет, Кели, Поупе и Џон сон. После тога, они се нису појавили као репрезентација читаве Америке, или које од савезних држава, или неког града, — већ као штафета једног универзитета (Јале), што нарочито уздиже њихов успех.

Да један једини клуб може располагати са четири студента, који су кадри оборити светски рекорд, заиста је значајно. Важно је пак у толико више што је и стари рекорд припадао једном клубу, Њујорк А. К. чије су се звезде звале Дермонт, Ремли, Фик и Спенсе.

Ово показује изванредну пливачку моћ Америке, која има много приближних клубова.

Ако се вратимо на сам рекорд, потребно је „обрачунати“ га и навести да је сваки појединац нај пливао 91.44 метара просечно испод 52 секунда, што значи да су сви они младићи у стању прећи сто метара испод једног минута.

Да се у ово не би сумњало ни једног тренутка, потсећам читаоце да је исто свечуниште недавно срушило у рекорд на 4 пута 100 метара. Време је изно сило 3:54.4, а пливачи су били Сензбари, Поупе, Данкан и Џон сон.

Сваки од њих је својих сто метара превалио просечно за 58.6!

Као што је могло пасти у очи, међу њима су двојица, о којима је у почетку било речи, и онда још два друга, па испада да „Јале“ има шесторицу која могу сто метара пливати испод 58.7!!!.....

Тој мокрој благодети непотребан је коментар.

*

Амерички лакоатлетичар Бло узнс је прек неки дан у „Медисон сквер гардјену“ (покривена дворана) бацао ђуле.

Најгори његов хитац је био 16.80, а од пет осталих најбољи онај 17.22.

Ако се каже да је бацач био величанствен, није се ништа за длаку претерало.

*

Вест да је неки Филипинац Јикирам препливао 100 метара за 56.1, изазвала је појмљиву сензацију, јер би се, у истини, радило о најфантастичнијем светском рекорду, али се после успоставило да је овај резултат постигнут у базену од 25 јарди, па испада да је Јикирам имао поред старта и три заокрета, будући да је стаза имао сила свега 22.86 метара.

Према томе, на снази остаје и даље светски рекорд Фика од 56.4, али Јикирам ипак заслужује пажњу. Иако верујем да му није мерено строго, он је, изгледа, ипак висока класа!

*

Сергије Гизгинов, из Москве, поставио је нов светски рекорд у брзом клизању на 5.000 метара. Његово време изнои 8:01.1. Оно је, дакле, далеко боље од рекорда који је од 1938 године суверено држао чувени Норвежанин Балангруд и који је гласио 8:17.4.

Разлика од 16.3 секунда је ве лика и доказује велику способност бољшевичког пливања.

Јављено је такође да је исту стазу једна девојка, Татјана Каренина, која није ваљда у сродству са Аном Карењином, преиурила на леду за 9:28.9, ко је време несумњиво изврсно.

*

Ранкилда Хвегер, а најбоља пливачица свих времена, прика заће на филму мокри спорт, док је Абеглену, чуваном могометашу из Швајцарске, поверено да на платну претстави доптачку вештину.

Највиши скијашки терен на свету налази се у Боливији, на висини од 5.300 метара, где већ нито има снега. Из вароши Ла Паз до тог места може се доћи — што је најзанимљивије! — аутомобилом.

*

Француски атлета полутешке категорије, Ферари, поставио је нов светски рекорк у дизању те рета. Он је оберучке ишчупао у вис 124 килограма и тиме надмашио подвиг Немца Халера.

Џон Девис, Американац, дигао је недавно 125 килограма, али због извесних неправилности рекорд није признат.

*

У Диселдорфу је Немица Ана Канел препливала 200 метара прсно за одлично време од 2:55.5. Међувремена су била: 39.2 на 50 метара и 1:23.8 на 100 метара.

На истој приредби је феноме нална Ранхилда Хвагер потучена на 100 метара у слободном стилу од Холанђанке Стил, која је утрошила свега 1:06.5.

Владимир Кустудић

Последње коло утакмица српских клубова

Недељне утакмице даће трећи и четврти клуб Српске лиге

Тим „Бате“ из Борова

Клубова Хрватске лиге завршили су утакмице за првенство Хрватске лиге. Тамо је ситуација сасвим расчишћена: први је „Хајдук“, други Грађански а трећа „Конкордија“. Ова три клуба учествоваће у ужем такмичењу, јер је молба Хашка да буде четврти клуб Хрватске дигне одбачена.

У недељу се у Српској лиги играју последње утакмице, које ће бити и најдраматичније, јер од исхода ових утакмица зависи ко ће бити трећи и четврти клуб Српске лиге. а ово место имају четири клуба готово исте изгледе.

*

Београдска „Југославија“ игра у Панчеву против своје имењакиње јабучке „Југославије“. Ова борба неће имати никаквог значаја у погледу крајњег пласмана прва четири клуба Српске лиге, јер је београдска „Југославија“ сигурна на другом месту, а јабучка „Југославија“ нема изгледа да освоји ни четврто место, пошто има свега 16 бодова и врло слабу гол-диференцију. Ипак, утакмица ће бити занимљива, јер је „дервенима“ остало да се рехабилитује за слабу игру против Жака, а Јабучани же ле да однесу још једну лепу победу. Код Београђана неће игра ти Брошић, који је доста тешко повређен у колено, а вероватно ни Савић, који се разболео на путу сапуту са Б репрезентацијом Југославије.

Б.ск. игра у Сарајеву против „Славије“. Такође ни ова утакмица нема никаквог значаја за крајњи пласман прва четири клуба: Бск. је сигуран на првом месту, а „Славија“ ће морати да се бори за састанак у Српској лиги. Обзиром да је Бск. прво пласт Српске лиге, а „Славија“ на последњем месту, борба ће се водити само за престиж, јер ће Сарајлије хтети да се макар на последњој утакмици добро покажу пред својом публиком.

*

Једна од најбољих борби води ће се у Суботици, где играју суботички Жак и новосадска „Војводина“. Ова утакмица мо же лако да реши питање трећег и четвртог клуба, нарочито што се тиче Жака. Суботичани имају 18 бодова и налазе се на трећем месту. Испред њих налази се „Јединство“ са истим бројем бо дова, али слабијом гол-диферен цијом. Ако Жаку успе да однесе оба бода, онда је сасвим сигуран као трећи или четврти клуб.

Али и „Војводина“ има много изгледа да се квалификује као четврти клуб Српске лиге, јер има седамнаест бодова и налази се на петом месту, а има и доста добру гол-диференцију.

Ако успе „Војвода“ да изнесе оба бода, онда може да накриви капу. Али, то ће бити веома тешко, јер ни Жаку никада до сада није било толико стало до бодова, као овај пут. Зато ће ова борба бити заиста лавовска и морамо оправдано страховати да не дође до инцидената.

„Војводина“ долази у комплетном саставу, са свим својим асовима, а што се тиче премије, свакако да ће бити веома „масна“. То је исто и са Жаком. Ко има више изгледа на победу, не може се рећи. У ствари Жак је фаворит, јер игра на свом терену, пред својом публиком, а сем тога налази се у одличној форми, што потврђује и последњи резултат у Београду. Али, ни „Војводина“ није за потцењивање. То ће бити велика борба, а победиће онај ко буде имао више среће и по жртвовања.

—

Још једна борба биће веома огорчена и од пресудног значаја: то је утакмица између Бате из Борова и београдског „Јединства“. „Зелени“ се налазе на трећем месту, на које су дошли после последње утакмице за првенство Српске лиге и жеље да и остану на њему. Имају осамнаест бодова и добру гол-диференцију. Али и Бата има изгледа да заузме бар четврто место, али само у случају ако победе, јер нерешен резултат није довољан.

„Зеленима“ је, као и Жаку довољно да играју нерешено, па су сигурни да улазе у уже такмичење. Ни овде се не може рећи ко има више изгледа на победу, јер су шансе клубова и по вредности и по важности утакмице сасвим изједначене. Оба клуба знају да се боре мушки, а када се ради о овако важној утакмици, свакако да ће дати све од себе.

Оба клуба играће у најбољим саставима. Желели би и пак да се играчи не забораве, без обзира на велику важност ове утакмице и да до краја играју фер и спортски, јер изнуђена победа не служи на част.

—

Другу утакмицу у Београду играју скопски Грађански и Баск. Утакмица нема никаквог значаја на пласман клубова, јер Баск сигурно испада, а Скопљанци немају изгледа да се квалификују за уже такмичење.

Љ. Ловрић

Скупштина С. к. „Шећеранац“

С. к. „Шећеранац“, један од најнапреднијих клубова првог разреда, одржаће у недељу у кантини Фабрике шећера, годишњу скупштину.

И у току последње пословне године управа овога клуба била је необично активна у раду и успела да забележи завидне резултате. Док су се чланови управе свесрдно залагали, дотле су играчи давали све од себе и успевали да забележе лепе успехе. Клуб је одиграо 30 утакмица од којих је 12 добио, 8 изгубио и 10 играо нерешено.

Може се очекивати да ће и но ва управа, у коју ће поново ући многи досадашњи функционери, наставити у досадашњем правцу и успети да клуб преведе у старији разред.

Почетак скупштине у 9 часова.

Моменат са међународне утакмице Југославија — Мађарска мађарски голман Чикош брани оштар шут

У Љубљани ће се одржати студентски лакоатлетски тромеч Београд — Загреб — Љубљана

Лакоатлетски програм Српског лакоатлетског савеза није обилан ове године јер се Балкан ске игре неће одиграти, те су наши лакоатлетичари тражили начина да попуне свој спортски програм утакмицама у самој др жави. Љубљански студенти дош ли су на идеју да приреде студентски лакоатлетски тромеч Бе оград, Загреба и Љубљане, ко ји би требало да се одржи 17 и 18 или 24 и 25 априла.

Словенци предлажу ове дисциплине: трчање на 100, 400, 800 1500 метара, 3000, и штафете 4 X 100 и 4 X 400; бацање диска, кугле, копља, скокове у вис итд.

Ова приредба биће свакако занимљива и треба да нам пока же који град има најбоље студенте лакоатлетичаре.

Између „Војводине“ и „Демпсеја“ одржаће се у суботу боксерска утакмица

У суботу увече одржаће се у Земуну бокс меч између претставника „Војводине“ из Новог Сада и „Демсеја“ из Земуна. Тако ће земунска и београдска публика имати прилике да види још једну занимљиву боксерску приредбу.

У екипи „Демсеја“, поред осталих опробаних бораца, појавиће се талентовани Пфеффер, познат као сјајан техничар и борбени Суботник. „Војводина“ ће извести своје најбоље борце, који су у свим досадашњим сусретима показали да умеју да се понесу на рингу.

Зимски спортови у Црној Гори веома су популарни

Група смучара са зеоћом г. Кустудићем

Цетиње, 28 март

Сваког недељног дана на широким пољанама испод Ловћена скупљају се цетињски смучари, где после напорног шестодневног рада по канцеларијама и дућанима налазе себи одмора и разоноде, парајући смучкама диван ловћенски снег, дебео скоро два метра. Као по неком договору овамо долазе са смучкама и сеоски младићи са Ловћенских села, који такође необично воле овај бели спорт и премда располажу примитивним смучкама, успешно такмичу са „варошанима“ из Цетиња. Нарочито су пасионирани љубитељи белог спорта младићи из братства Чавора и Кустудића, који долазе на смучање са скоро читавим селом.

Сељак Лука Чавор иа последњим међуклупским утакмицама добио је другу награду у свим дисциплинама, а један од Кустудића вероватно би добио високе награде да му се нису сломиле смучке.

Поред дивних снежних поља смучари су направили и врло добру скакаоницу, која нарочито привлачи сваког недељног дана како смучаре тако и „публику“ из Цетиња и ловћенских села. Бесплатни гледаоци будно праве сваки скок сеоских и варошких смучара, одобравајући бурним аплаузом скокова вештих смучара, смехом и доскочицама оне који главачке у снегу завршују свој скок.

Тако у шали и смеху проводе свој недељни одмор овдашњи смучари на падинама горостасног Ловћена.

Д.

Првенство Колубарске жупе

Ваљевски спорт клуб има највише изгледа да освоји првенство

Обреновац, 28 март

Првенство Колубарске жупе ближи се већ крају, те се готово са сигурношћу може рећи да је Вск. првак. Овај клуб је то и заслужио, јер је увек играо озбиљно, пожртвовано и фер, што је реткост за провинциске клубове.

На другом месту налази се обреновачки „Богољуб“, што је већ прешло у традицију. Обреновчани никада немају среће у првенству: имају добар тим, али су играчи често малодушни и збуњени, нарочито ако играју на туђим теренима, те увек губе утакмице.

„Железничар“, Трговачки и „Будућност“ такође имају добре тимове, а показали су се као одлични тимови. Недостаје им рутина, а сем тога навални играчи немају присебности пред противничким голом, те пропуштају и најидеалније шансе.

Најгоре је прошла „Посавина“ са Умке, јер је скоро све утакмице изгубила са великим резултатима. Њени играчи играју слабо и праве почетничке грешке. Жалосно је да овај, некад напредни клуб опада, а за то је највише крива управа, у којој има појединаца, којима су изузетним њихови лични интереси.

„Слога“ из Умке, „Занатлија“ и Ибровчани, спремали су се за ново првенство, те нису учествовали у овом такмичењу.

Д.

„Земунска трговачка омладина“ има одличан подмладак

Одлични преоразређени клуб из Земуна „Земунска трговачка омладина“ има веома напредан подмладак. Малишани З.т.о. играју врло често и не губе ниједну битку. Поред извојевавих победа они пружају и технички добрим фудбал.

Вођ подмлатка г. Смиљанић успео је да припреми достојне замене за играче прног тима.

У Београду ће веслачки клубови отворити своју сезону у недељу пре подне

„Бобов“ четверац са кормиларом

Као сваке године београдски веслачки клубови отвориће своју званичну веслачку сезону. За ову велику веслачку свечаност влада огромно интересовање међу љубитељима веслачког спорта. После зимског сна, веслачи ће први пут у недељу, у једанаест часова, показати се у пуној мери. Неколико веслачких ескадрила чамаца, постројених од најмлађег па до најмањег веслачког чамца, провешлаће од својих клубова па до ушћа Саве.

С.

СЕДНИЦА ГРАДСКОГ ВЕЋА У НОВОМ САДУ

Нови Сад, 28 март

Под претседништвом г. др. Милоша Петровића одржана је седница градског већа, на којој је решавано о важним комуналним и другим питањима.

Између осталог решено је да се неки чиновници унапреде, па је решавано по молбама грађана. На крају је решавано о расподели субвенција појединим друштвима и установама. Реше но је да се укупно раздели 39.500 динара, од чега ће Матица српска добити 24.000 динара, Матица напредних жена 2.500 динара, фок су мање суме одређене осталим друштвима.

ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ ОДЛАЗЕ ПОСЕБНИМ ВОЗОМ У БУДИМПЕШТУ НА ПОЉОПРИВРЕДНУ ИЗЛОЖБУ

У сарадњи са „Путником“ Подунавско-потиско пољопривредно удружење у Петровграду организовало је посебан воз за педесету јубиларну пољопривредну изложбу у Будимпешти. За ову изложбу влада велико интересовање, јер се до сада пријавило преко 500 учесника.

У част гостију и посетилаца сајма у Будимпешти Мађарско пољопривредно удружење спрема свечани дочек свих посетиоца у Вигадуу, на коме ће учествовати познати мађарски књижевници и уметници. За даме ће бити приређена модна ревија.

Т.

РАСКАЛАШНА ЖЕНА

Написао РОБЕР ЖАН - БУЛЕН

— Кристина, наша срећа нас чини егоистима. Потребно је да те претставим мојим пријатељима онима, који су највише допринели и створили нашу срећу!

— Где су они?

— Ту... у суседној соби.

Хенри је отворио једна врата. Узео је Кристину за рамена и просто је угурао. Неколико особа су стајале и сви су се поклонили.

— Нанси! повика Кристина пружајући руке својој лепој собарици. Ти... ти!... Хвала!.. Од свег срца ти хвала!

— Госпођо, сад сам и ја срећна јер видим да сте срећни, а то се јасно чита у вашим очима.

Али Кристина је више није слушала. Она је посматрала једног човека чија јој је силуета била добро позната, али чије је лице било ужасно унакажено...

На успана јој је било једно име. Она се умало поново није онесвестила, и Хенри је морао да је придржи.

— Ох!.. Никола, добри мој Никола!

Она је заједала а слуга је пао на колена и љубио њену белу хаљину.

— Госпођо, срећан сам што вас видим као победницу!

— Добри пријатељу!

— Мислио сам да ћу моји до краја да завршим поверену мисију, госпођо... Али, Бог ми је помогао!

— Устани, Никола!

Кад је он устао она му је узела главу у своје нежне руке и пољубила га у обадва образа.

Никола се нервозно насмејао:

— Ниште требаль госпођо! Ја сам унака жен! Ужасно је људима и да ме гледају.

Али не, Никола. Ја сам те одмах пре познала! Ти си увек исти... Увек твој чисти и јасни поглед, као и твој пријатељски осмех који ми је толико помогао!

— Ја мислим да ниссам сама која тако ми слим!...

Погледала је Нанси која је поцрвенела. Собарица је ухватила Николу за руку и рекла нежно:

— Госпођа има право, Никола... Ти си остао исти. Сад си још лепши!... А она која те воли, сад те обожава...

— Она која ме воли?

Никола је погледао Нанси. Он је на њеном лицу све прочитао затим је тихо упитао:

— Је ли то могуће? То је дакле било истина... у холибн....

Нанси му се бацила у наручје.

— Волим те, Никола! Биће твоја другарица у живогу као што сам била у данима несреће, сад ће настати срећни дани...

— Ох! Ја сањам! промуца Никола, која је ова изјава невероватно узбудила и збунила.

Хенри је одвукао своју младу супругу која је немо присуствовала овој дирљивој сцени.

То је био човек високог стаса, богато обучен и са огромном брадом, која му је окружавала невероватно енергично лице.

Он се поклони а Хенри весело узвикну:

— Претстављам ти Пент-Диса, онога ко је стварни заштитник и творац наше среће! Он је најпре спасао тебе, затим мене од смрти и од тамнице. Пент-Дие! Кристи на то име треба да запамтиш!

— Никад га нећу заборавити, господине Пент-Дие, рече Кристина запрепашћена таквим именом.

— Замисли само да ја све до ноћас нисам знао ко је Пент-Дие! Сад то знам! Кристина, слушај добро. Он је други краљ Француске!...

— Краљ Француске?

— Да, Велики Гојзаре онај који господари у Дворцу Чудеса...

— И који ће остати ваш верни слуга! додаде Пент-Дие поклонивши се.

— Али, заборавите ко сам ја, и запамтите: ваш пријатељ Пент-Дие, скитница!

—o—

Требали су да сиђу у салон јер је било скоро време ручку.

— Имам још пријатеља које треба да ти претставим, мила моја! рече Хенри.

Они су најпре отишли регенту, који им је начинио низ комплимената, затим грофу деЖоселену, коме се витез много извиняваво.

— То ја треба да учиним, господине! — одговори један човек. Колико морате да нас презирете!

Хенри је клекао једним коленом.

— Оче, благословите нас!

Старац је положио своје дрхтаве руке на две погнуте главе.

— Нека Господ уништи сво зло које вам је начињено и нека вам да срећу коју заслужујете а коју смо ми хтели да уништимо против Божје воље!

— Оче, треба све да заборавите као и ми што смо заборавили. Наша љубав према вама биће без мрље!..

— Драга моја децо! Ја не заслужујем ништа... до заборав... Идите! Идите! Будућности у сусрет која ће бити сјајна!

Пре но што су сели за сто Хенри је морао да начини још једну посету, да претстави Кристину лепој Клаудини де Тенсен и комесару Дестушу који су такође били позвани на свечаност.

Клаудина је била дивна.

— Претстављам ти моју добру вилу! рече Хенри љубећи јој руку. Госпођа де Тен сен ме је такође спасла смрти... Она ми је велика и добра пријатељица... Ево моје Кристине, рече он.

Кристина је хтела да се поклони, али ју је Клаудина узела у наручје.

— Ми смо пријатељице, зар не? Иако ја за то нисам нарочито згодна!

— Ох! Госпођо! Услови под којима смо се упознали сами су нас спријатељили! одговори млада невеста.

— То ће за мене бити много веће благо него што ви можете и замислити. Ја сам кроз живот пошла најчудноватијим и најмучнијим путем! Биће ми драга и сама помисао да у даљини живе два бића која волим и која мене воле!

— То ће увек бити тако! одговори Кристина.

И Дестуш се поклонио и поздравио па су отишли на ручак.

— Свршиће се —

СИГУРНО СРЕДСТВО ПРОТИВ УМОРА

Занимљиво је старо народно искуство да човек, ако после заморног и тешког физичког рада, макар мало нешто поједе, одмах осети да је умор попустио, а у исто време извесна свежина обујма цео организам. Ка ко да се објасни ова појава?

Лекари су већ давно утврдили да узрок нашег телесног умора лежи у томе што се, услед самог умора, наша крв осетно богати млечном киселином, која непосредно изази ва осећање умора. Ако уморни од посла једемо, у желуцу настаје излучивање сокова и на тај начин се млечна киселина из наше крви поново губи. Губљењем те киселине нестаје и осећања умора. Јело је, према томе, сигурно средство против умора и може увек да послужи човеку за освежавање.

Можда ће научници већ у блиској будућности измислити серум који ће се убризгавати у крв и који ће, смањујући нагомилану млачну киселину, смањивати и телесни умор — вештачким путем. Др. Е.

НОВО СРЕДСТВО ПРОТИВ ГРОЗНИЦЕ

Познато је да су глисте аспариси и кинин за Кинезе још од прастарих времена. За спиашавање грознице народ у Кини скоро никада не употребљава хемиска средства, разне медикаменте, већ осушено тело обичне кишне глисте, која живи у земљи, излажећи после киша на површину.

Два јапанска лекара успела су да од осушених глиста направе прашак који су убризгавали разним животињама ради опита. И они су на несумњив начин утврдили да је температура код тих животиња услед дејства смеше направљене од осушене глисте опала најмање за 0.7 до 1 степена.

У случају грознице, температура опада употребом осушених глиста још у већој мери него код нормалних, здравих животиња. Лекари ово лековито дејство приписују хемиској материји коју садржи глистино тело, а која је позната под научним називом „тирозин". Др. Е.

УТИЦАЈ ГОДИШЊЕГ ДОБА НА РАЂАЊЕ ДЕЦЕ

Експериментима вршеним на 3000 школске деце лекари су утврдили каква веза постоји између месеца рођења детета и његовог здравља и телесног развитка у првим годинама живота. Са гледишта телесног развитка најповољији су за малу децу зимски месеци. У то годишње доба постоје најбољи услови да дете нормално расте и напредује и развија се колко треба и да остане потпуно здраво, стичући савршену отпорност против разних дечјих инфективних обољења.

У летње доба рођена деца најмање су отпорна и нарочито су склона дечјим болестима. Сасвим је природно да се против неповољног утицаја годишњег доба за време рађања деце могу предузимати разне здравствене мере, које детету могу да користе у великој мери. Др. В.

БЕОГРАД МАРТ 1941 ГОДИНЕ

ЖЕНА И СПОРТ

Промене које претеран спорт изазива у жениним органима

Усвајајући Хиршово учење, до данас неоспорено и од многих потврђено, тешко је претпоставити да се и у телесној структури ватрених спортисткиња, нарочито спорт оких звезда не понављају се патолошки походи и промене у конфигурацији појединих делова тела па и карлице. Спорт као циљ и позив, дакле као напоран, интензивни и систематски мишићни рад не може остати без штетног утицаја на правилан раст још неочврслих костију карлице па и читавог организма младих спортисткиња. Такав професионални спорт изграђује од својих фантастичних поборница нарочити мушкарачки тип жена, тип „будуће жене" као што вели Матес („жена будућности") а то је жена са широким раменима, уском карлицом, кратким трупом, дугим ногама и т. д. што све потсећа на физичку структуру и конституцију мушког организма. Постојање овога типа спортисткиња мушких облика и линија доказано је и експериментално стручним мерењем многих хиљада особа. Без обзира на патолошке последице оваквог спортовања јавља се питање да ли ће овај женско-мушки, вирилни тип, нимало леп тип „жене будућности" задржати и огу исконску драж супротности полова, као и неодољиву привлачност вечне женствености? Међутим не само спортски лекари и гинекологи него и саме спортисткиње констатују да у женском спорту, у последње време, све више преовлађује мушки тип такмичарки. Позната некадашња бечка тркачица на кратке стазе Елза Шпенадер прича, за исто тако чувену чешку „спортску звезду" Зденку Коушкову — која је сада постала мушкарац Зденко — да је њу та на спортске критичаре што су писали да је она више мушкарац него жена јер показује извесне карактеристичне знаке мушкости као и енглеска спортисткиња Лаун, пољска Валасијевичуљна Холађанка Штурм и друге које такође имају сличну т. зв. интересексуалну двополну телесну конституцију, које су дакле мушкобање. Напоминемо да се у последње време такви двополни типови спортисткиња искључују из утакмица јер њихова природа, према мишљењу лекара, претставља недозвољено преимућство у вршењу женског спорта и учешћу у спортским утакмицама.

Дакле, не треба губити из вида да женски организам у погледу грађе и физиолошких особина није приспособљен за напорне спортове, нарочито за мушке спортске рекорде и утакмице. Најмање су за ово способна тела жена која су се посветила или ће се посветити материнству и домаћем огњишту. Снага женског организма сконцентрисана је, као што смо навели, у пределу карлице где се прикупља и скрива велика потенцијална енергија која чини да жена мајка, на прагу материнства, задивљује силом која при порођајном акту долази до израза И та је снага наравно предодређена да тако добро и издашно помаже у оном раду што га собом доноси дан порођаја „најтежи дан у животу жена", као што вели Толстој. Ова женска снага баш због своје максималне концентрације само на једном месту (у карлици), од природе није подешена за сурова рекордна напрезања јер није изражена у напетости, у експлозији и полету целога тела као што је то код мушкарда спортиста и рекордера.

Овде се намеће питање професионалних или фанатичних спортиста који као што је познато многе трпе од последица прекомерног рекордерног спортовања. Ова околност стоји у непосредној вези са питањем: треба да буде себи циљ?

Одговорићемо одмах негативно. Од таквог спорта било би недогледно много зла и за појединце и читаво друштво, и то у много већој мери него што то видимо код професионалних артиста, код акробата код варијетских и циркуских вештака, којима је спорт циљ, и још више средство борбе за рекорде и егзистенцију. Јер од ове врсте тако реби асоцијских спортова имају можда штете само појединци стављени снажних и за спорт способних професионалаца и артиста, док би спорт, узет као циљ за себе и спровођен као такав у маси, имао много ошвирније па и теже, неизгладиве последице нарочито за жене.

Сврха је телесне културе уопште, и женског спорта посебно да повољно утиче на организам и да га лечи од случајних мана и оболења. Тесан контакт женских спортиста и спортских лекара допринеће да се утврди какав спорт и до које мере може да спроводи према својим индивидуалним својствима свака жена. За сваки појединачни случај одређује се подесан, одговарајући женски спорт, форма и трајање телесних вежбања наравно уз потребан спортскомедицински надзор.

Врома су честе промене које претеран професионални женски спорт, какав се код нас на срећу није одомаћио, изазива у функцији унутрашњих полних органа жена, нарочито јајника и материце. Познати гинеколог — научник — Кистнер наводи своја, и истраживања Алтрока код 24 спортисткиње. Од ових су код 11 девојака биле примећене поремећаји у менструацији, која је постала слабија, нередовна, праћена боловима далеко јачим него што је то у неких жена. Код многих спортисткиња ове групе констатована је и смањеност материце (хипоплазија) Ова појава нередовности менструације односно недовољна радња (хипофункција) у женским полним жљездама — јајницима као и смањеност материце стоје у вези са променама у целој систему жлезда са унутрашњим лучењем, до чега може да доведе прекомеран данос спортовима и систематско тренирање жена рекордера.

С тога разлога и менструални доба захтева апсолутан мир и уздржавање од свакиг спортских напора, па и умерених телесних вежби. Ово пре свега важи за пливачице нарочито такмичарке

Ваља знати да за време менструације на стаје и једно изванредна превлађеност живаца и мозга те је утакмица, у коју се улаже сва физичка и нервна снага, у ово време нарочито опасна. Пливачице изгледа не воде о томе рачуна. Јер према статистици Шнајеа свака четврта учесница у пливачкој утакмици менструира. Менструација коју неки гинеколози (полано) с правом називају кривавом раном материце треба да буде поштеђена сваког рекордног спортског експериментисања. У овом случају нису препоручљиве ни умерене телесне вежбе.

Др. М. Злић

ПИЋЕ И ЈИЈЕТЕ ЗА МРШАВЉЕЊЕ

Многи људи мисле да је за успешно и радикално мршављење неопходно потребно уздржавати се од сваке течности. То је велика заблуда. Дијета за мршављење није дијета жеђи. Треба само пазити на каквоћу течности које се узимају. Дебели људи могу мирне душе пити, пошто не постоји ни најмања опасност да ће се услед пића још више угојити.

Дебелим људима дозвољена су — наравно само у умереној количини — ова пића: вода, минерална вода, чај, бујон, кава, бела кава са мало млека, мање количине кисела млека, јабуковача. Свако алкохолно пиће треба дебели људи брижљиво да избегавају, а у првом реду ракију, пиво, вино, ликер, коњак и слатка вина. Лимунада и воћни сокови са водом могу се дебелим људима препоручити. Др. Ђ.

Фељтон „ПРАВДЕ", — МАРТ 1941

Писмо самоубице

ХИЛДА ВАЈС

Напољу се спуштало јесење вече. Небо је било покривено сивим облацима. Снажни ветар је дрмао гране дрвећа, а суво лишће по калемегданским стазама шуштало је под корацима ретких пролазника. На отвореном прозору двокатнице прекопута од парка стајала су два човека. Пушили су мирно, гледајући у јесењу пустош.

Одједном, један се од пријатеља пренуо и лако потапшао друга по рамењима. Затворио је наглим покретом прозор и упалио лампу на писаћем столу.

Обојица су се спустила у мекане фотеље, а погледи су им се сусрели.

— Дуго се нисмо видели. Читаве две године. У међувремену се много шта промењило. Једно је главно: срећан сам. Знам, чудиш се...

— Јесте, право да ти кажем. Нисам веровао да си се оженио Маријом, сматрао сам увек да она није тебе идеалисту. Искрено да кажем, чинила ми се увек хладном, без срца...

— Да, умало што се и ја нисам преварио, пријатељу. Срећом у последњем тренутку упознао сам је, управо дознао сам све што она мисли, њен карактер, осећања њена, њене зреле погледе на живот. Да ни је било тога срећног случаја, изгубио бих је заувек. Волим што си ми дошао. Душа не сада, док је Марија у гостима код сестре. Хоћу све да ти испричам.

Ти знаш да је она за нас, младиће, увек била нека врста „загонетке". Према свима је била једнако љубазна, никад сувише одушевљена. Било нам је чудно што је већ у тим младим годинама тако рекли смо, хладна и уравнотежена. Сматрали смо, најзад, да се са свима поиграва, и Бог зна ко га зна... Ипак, заволео сам је. Виђали смо се врло често. Нисам знао шта мисли. Није никад била искрена. Бар сам ја тако мислио.

И онда је било јесење вече, такође дан као и данас. Био сам прилично утучен, јер сам изгубио време посматрао њено неразположење које је из дана у дан узимало све више маха. Тешке сумње су се дизале у мени да ће једнога дана престати наше шетње, све...

У мом присуству увек је била замишљена, отсутна духом.

Једно вече, лутајући сам улицама, спазим је како долази из неке споредне улице. Имала је кишни мантил на себи, журила је, не обазирући се ни лево ни десно. Није ме приметила. Не знам зашто сам пошао за њом. Стидео сам се самог себе што је очајно уходим...

Прешла је улицу, застала пред поштанском сандучетом и убацила писмо. Видео сам. Онда је пошла даље. Одмах после неколико корака заустави је другарица са другом и упуче у неку пословичарницу, баш преко пута оног поштанског сандучета. Чинило ми се као да се одупире али онда је попустила.

Не знам зашто сам прешао улицу и завирио у сандуче. Рука ми је задрхтала када сам извукао писмо које се неким случајем закачило. Зачудио сам се када сам видео да је писмо било намењено мени.

Испуњио ме је прво страх, а онда бес: зар то није било опроштајно писмо?! Доста дило јој је њалда жели да ме се отресе! Е-но, ово писмо је требало све то да ми каже.

Метнуо сам писмо у џеп и шетрежње гледао преко... Јасно сам видео да седи у друштву, да пуши... Онда сам брзо извукао писмо, отворио га.

Човек се сагао и извадио из писаћег стола једно писмо. Примакао је лампу и почео да чита:

„Драги пријатељу, мала сам да ће једном овако све да се сврши... Толико сам се одупирала тој тајној сили која ме је увек вукла доле... Пре свега, једини пут у мом животу хоћу да према теби будем искрена. Само према теби! Ти си добар, идеалан младић, Стеване. Зашто се нисмо раније срели, зашто не у повољнијем тренутку? Жао ми је! Али, када смо се срели није ми било више шеснаест година. Раније сам увек нешто чекала, те су, неопажено прошле те најлепше године. Чврсто сам веровала у срећу која мора да ми дође! Нисам била „без срца", нити сам бирала. Не знам. Тек, пролазило је време. Око мене су се мењале животне слике. Многи су налазили своју срећу и задржали је. Други су опет знали само за бол, за мржњу. Али сви ти су престали да буду само посматрачи животне позорнице, они су сами освојили своје улоге на тој животној позорници: неки са више, неки са мање успеха. Ја никад нисам могла да нађем своју улогу. За што? Увек сам нешто друго желела. Верујмени, скромне су биле моје жеље, управо једна жеља. Захватило ме је тако изненада. Пренула сам се: Зар ја никад нећу имати дома, своју кућицу, бригу о њој, зар никад неће бити срећна у њој? Зар ми се заиста та жеља никад раније није могла испунити? Можда. Али не раније нисам на то помишљала. Онда када су други то желили ја нисам. Нисам их схватала. Сада сам увређена да је тај циљ увек био у мени потајно. Несвесно! Онда сам срела једног човека; има две године од тога. Он ми је могао да ми испуни ту једну жељу: био је без средстава, на почетку својих студија. Зашто сам баш у њему морала наћи све оно што сам тражила?

Прошло је. Било је тешко. Упознала сам тебе. Заволео си ме. Полако се и моја душа подигла: надала сам се да ће и замене ипак још бити среће. Онда полако видела сам да од тога нема ништа. Осећала сам то у свакој речи, покрету, увек. Ни ти ниси још могао да се везујеш... А чекање ме већ уморило. Шта да ти још кажем? Одлазим, не мислим више на мене. Пред тобом је цео живот. Колико сам волела све оно што живи, буја све оно што је бучно, весело, толико сам се сада зажелила мира. Већ га осећам у себи, близу ми је...

Тако ми је мило што одлазим у сазнању да сам те много волела. Ти треба да то верујеш...

Човек је ућутао. Друг је узалуд чекао да настави:

— Шта је даље било, шта си учинио?

— Био сам у великом страху, али и врло срећан што сам сада знао да ме воли. Нисам скидао ока са столице на којој је ће дела преко у посластичарници.

Почела је да пада киша, крупне тешке капи су убрзо растерале свет на све стране. Марија је изненада устала опростила се са друштвом и изашла сама.

Претрчао сам улицу и пошао за њом. Силан ветар се уздигао. Она се журила. Дрхтао сам од страха. Стала је на раскршће једне слабо осветљене улице. Нисам знао шта да радим и да ли да јој приђем. Стајала је у мраку под једним дрветом. Десно је долазио аутобус, препун. Муњевитом брзином сам прозрео њену намеру. Успело ми је да је повучем уназад, када је она хтела да се баци... Можеш, мислити како ми је било! Очајно се бранила. Изгубио сам сву нежност у жељи да је задржим. Грубо сам је ухватио за рамена и гурнуо у оближњу отворену капију. Ту сам јој сручио пљусак избезумљених, испрекиданих речи,, у лице. Тутала је. Онда су јој сузе потекле. Рекао сам јој за писмо. Она и ја смо у том случају видели прст судбине...

Решили смо да, ипак, покушамо. Да радимо ја и она за наш дом. Уложили смо сву вољу, снагу. Ето, срећни смо.

Сада оставимо све што је прошло, пођи мо чашицу у твоју скору срећу!

Радосно су звекнуле чашице у рукама два пријатеља, док је снажни ветар напољу дрмао стабла, а ситна киша засипала прозорска стакла...

УЗРОЦИ И СИМПТОМИ ТЕТАНУСА

Тетанус је трајно, грчевито стезање мишића, изазвано бацилима тетануса који су продрли у тело. Та болест се може јавити као симптом тешких болести. Например, код хистерије, тетаније, тровања стрихнином, као грчеви у листовима ногу код колере. Најчешће се тетанус јавља као грчење и тровање места код отровних рана. Отрове у телу производи бацил тетануса.

Овај опасан и упоран бацил се најчешће налази у баштенској трави и прашини. Отров изазива јаке грчеве, прво у мишићима за жвакање, посоле у мишићима кичме, услед чега долази и до савијања кичме. Грчеви тетануса се јављају после и у мишићима трбуха и другим деловима тела, па на крају прелазе и на лице, на коме изазивају гротескну гримасу, као да се болесник смеје.

Сви грчеви настали услед тровања отровом тетанусовог бацила временом или попуштају или изазивају смрт, по претходном кочењу процеса дисања. Као предохрана против тетануса служи чишћење и дезинфицирање и лековити серум Берингов антитоксин. Најбоља је предохрана у случају да је рана загађена прашином, земљом или другим отпацима, да се серум против тетануса што пре убризга болеснику.

Ако је тетанус већ избио, треба болеснику дати серум, наркотичка средства и врела купања. Да би се опасност од тровања тетанусовим бацилом сигурно избегла, најбоље је сваку, па чак и најмању рану одмах дезинфиковати и тако тровање у зачет ку спречити.

Др. С.

ЗЕЛЕНЕ ОЧИ

Написао ХАНС РОЊХОЛ

28

Не, никада, тврдио је Хилмар.

— Мислим, наставио је Полицијски саветник, Ингеборг Дагенер није никада са вама говорила о финансијским стварима. Она вам је говорила сигурно о својој великој љубави, а не о новцу, о једној тако баналној ствари. Али како је она могла све то да сазна? Ја сам се и то проверио. Што год се разговара у вашој башти чује се и код њих. Када сам дошао пре неки дан у вашу башту у Кладов она је изненада била веома уплашена. Она је покушала да бежи али је пала мојим полицијским чиновницима у руке.

Полицијски саветник ућута.

Херта Ларсен најзад је упитала:

— И... шта ће се десити сада на крају?

Хагеман ју је погледао.

— Ви, рекао је он, можете одмах да идете својим кућама. Ви и до сада нисте би ли ухапшени. Само док сте ви били чекали на Хилмара Фишера у суседној соби, били сте притворени. Ево видите, све формалности биле су свршене за непун час.

Херта Ларсен пружила је полицијском саветнику руку сва радосна.

Хагеман се правио да то не примећује, и потписивао је један формулар.

— И ја сам дакле слободан, упита Хилмар збуњено.

— Природно, одговори Хагеман, ја баш сада потписујем за то одлуку. Жао ми је што морам да вас овако пустим... али...

Хилмар Фишер уморно се насмејао.

— Ви само вршите своју дужност, господине саветниче!

— Но хвала Богу, насмеја се Хагеман сада можете да изађете у претсобље, да се поздравите са вашом мајком.

Хилмар је скочио брзо.

— Моја мајка, овде...?

Он потрчи према вратима, заустави се неодлучно на прагу, а затим полети у загрљај своје мајци.

Полицијски саветник остао је сам са Хертом Ларсен у соби.

Они су ћутали.

— Да ли га волите, упита је он.

Херта поцрвени.

— Да, одговори она.

— Мало је само сувише нагао, рекао је он замишљено, али надам се да ће му ова ружна историја бити у будуће добра лекција. Ако би ја сада смео да вам дам један савет, госпођице Ларсен, никад не смете за љубав свога осећања да направите такву жртву. То би сувише било опасно за мушкарца.

— Али ја још и не знам, одговорила је она, да ли Хилмар и ја...

— Ко? смејао се Хагеман.

Он се дигао и узео Херту испод руке. Он је је одвео у претсобље и упознао је са госпођом Хермином Фишер, која јој је сва узбуђена пружила руку.

— Видите, наставио је полицијски саветник то је она сјајна девојка коју још нисам видео у моме животу.

Др. Хелвиг је сада навалио на полицијског саветника да им исприча шта се све десило у међувремену.

Са неколико речи Хагеман им је све казао.

— То је једино било могуће, повиче др. Хелвиг, то је једино само могуће.

— Тако, рекао је сада полицијски саветник на крају, Господин Фишер, ви сте слободни, можете да идете.

Међутим, он сам се вратио натраг у своју собу, и телефонирао је кварту.

— Доведите господју др. Дагенера овамо, наредио је он. — Ви је већ познајете, то је она која је данас ухапшена у пансионату због уцењивања.

—o—

Доцкан у ноћ седео је полицијски саветник још увек у својој канцеларији. На писаћем столу горела му је мала зелена лампа.

Хагеман је затворио очи. Он се још једанпут присећао свих ствари. Био је страшно уморан...

Пробудио га је телефон.

— Хало, јави се он, Хелвиг? Да, стари друже?

Дакле, ти идеш сутра ујутру? И узмаш господју са собом? Сјајна идеја! Да ли да пођем и ја са вама? он се полако смешкао. Било би потребно али немам отсуства. Такође и Хилмар и Херта иду са вама? А, прекидате пут у Хамбургу због родио...

Замишљен остани слушалицу.

Изашао је из собе. Његов помоћник га је чекао.

— Можете да идете кући, рече му полициски саветник.

Његов помоћник се насмеја.

— Шта сте рекли девојци?

— Не мислите више о тој ствари, одговори му Хагеман, боље да идете кући, чека вас сигурно жена.

— А ви, господине саветниче? Да ли могу нешто да вас упитам?

— Говори, наставио је Хагеман.

— Зашто се ви већ једанпут не ожените?

Полициски саветник пришао је прозору и гледао низ мрачну улицу.

— Можда, рече он тада, међутим ја још нисам срео једну Херту Ларсен....И

— КРАЈ —

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

— БРОЈ 2701 —

Водоравно: 1) мера дужина — скраћеница, 2) Персије — предлог — скраћеница, 3) презиме — месец, 4) мл — збирни број, 5) временом — слово, 6) предлог — свеза — јером — свеза — вокал, 7) инг. певач Скина — планина, 8) предлог — изузимам — зато, 9) ие (француски) — месец — свеза, 10) утамничена — слово — животиња слична коњу, 11) заменица — ми свеза — лакше.

Усправно: 1) умањена реч (мар. цвет — цветић) — предлог, 2) обрнуто: богови љубави — прошао, 3) скоро: талисаста, 4) обрнуто: припадају трећ. жени — одасле, 5) предлог — одлази — народ у Холандији предлог, 6) свеза — сигурно, 7) седо крај Кладућеног — слово, 8) свеза — свеза — предлог — палачала, 9) желудац — свеза, 10) дрво — река у Африци, 11) скраћеница — љубав — хемијски композитор, иницијали.

Решење укрштених речи број 2700

Водоравно: 1) сифон, 5) удео, 7) лала, 10) тел, 12) мер, 13) пол, 14) капелан, 17) окно, 19) Кенија, 20) зет, 22) ким, 23) обоица, 26) шала, 28) кетгет, 29) лук, 30) вар, 31) бел, 32) Арал, 34) мане, 35) шатор.

Усправно: 1) сер, 2) Ио, 3) од, 4) пчеленац, 5) у том, 6) дециметар, 8) дешимали, 9) ара, 11) јак, 13) потоп, 15) Пек, 16) мимоза, 18) вечерали, 21) тат, 24) бала, 25) Не), 27) пуле, 31) бар, 33) ле, 34) М. О. (Мајош Обилић).

ПОВОЉНО ДЕЈСТВО ВАЗДУХА НА ЛЕЧЕЊУ БОЛЕСТИ

Немачки лекар др. Рихтер у стручном часопису „Минхенер Медицинише Вошеншрифтен" пише интересантно о својим искуствима која је стекао за време садањег рата као лекар једног ваздухопловног пука у западној Немачкој.

Др. Рихтер је имао прилике да лечи многе пилоте и механичаре који обављају ратну ваздухопловну службу. Пошто је он лекар интереписта, бавио се само лечењем унутарњих болести авијатичара. При томе је приметио да су се они пилоти и механичари, који су имали запаљење плућних врхова (почетни стадиум туберкулозе) невероватно брзо лечили и кроз кратко време постајали здрави људи, благодарећи искључиво околности што су веома често боравили са својим апаратима у високим ваздушним сферама.

Исти је случај био с оним авијатичарима који су боловали од превеликог броја белих крвних зрнаца. Бела зрнца су се брзо претварала у црвена, ако је авијатичар дуже времена летео.

Неке друге болести су се такође успешно и релативно брзо лечиле дужим боравком у високим сферама. Ваздух је сумње да је високи ваздух веома повољан за лечење од неколико недеља. Отуда потиче и лековитост ваздушних санаторијума у високим крајевима. У тим санаторијумима се све поменуте болести брже и успешније лече.

При дужем боравку у авиону, који лети у високим ваздушним сферама, број новостечених црвених крвних зрнаца се не мења ни после спуштања. Др. Рихтер тврди да је летење у великој висини и одличан лек против несанице. Она се са неколико лета може дефинитивно излечити.

Због тога немачки војни лекар препоручује да се оснивају ваздушни санаторијуми, али не у планинским крајевима, већ у самим авионима. У ту сврху имали би се од стране здравствених власти или приватном иницијативом одржати редовни летови. У тим авионима би болесници уживали сву лекарску негу. Авион би, сасвим разумљиво, морао бити тако конструисан да може дуже времена да остане на великој висини.

Др. И.

Један заборављени датум

Стогодишњица погибије Смаил аге Ченгића

2

Једни су чули од својих старих да је Ђоко узутпо писмо Смаил аги и замолио га да сместа дође у Дробњаке, јер раја неће да плаћа редовне намете. Неки кажу да га је он у том писму упозорио са прекратичним и убилачким намерама дробњачких кнежева. А неки додају писму овај завршетак: „Дођи, честити ага, да ми кажнеш, али немој се преварити да доведеш велику војску, јер би се раја много успаничила, па би настало велико зло. Кнежеви су само крпци, па их са мало војске можете савладати". А неки опет тврде да је Ђоко позвао Смаил агу да по убици дробњачке кнежеве који само чекају згодан тренутак за његово убиство. Има још много верзија, али се њеном на њима задржавати. Главно је то да је писмо било лепо и ласкавички састављено и да му се Смаил ага одмах одазвао и дошао са прилично малим бројем оружаних људи. Да је Ђоко Маловић био необазрив, ситуација би свакако била друкчија. На првом месту Смаил ага би се потрудио да дође више војске или бар пре одаска поласа неког који би обишао део Дробњака да би га каснije о свему могао обавестити. Таквих је могао наћи, али не у Дробњаку, у Никшићу или Пљевљима сигурно. Сумња је постојала свакако, али ни по чему се не може тврдити да је Смаил ага знао како ће се тамо провести.

Прву ноћ је он са својом пратњом провео у Пивском манастиру. Друга ноћ га је затекла у Безују, у кући Гаговића, а тек треће ноћи он се нашао са Ђоком Маловићем у његовој кући у Дужицама. Ту су му вечерали, а после вечере дошли у сусрет сви дробњачки кнежови сем Новице Церовића. По свим показима која сам ја Смаил ага упућивао видело се да код њега постоји сумња у њихову искрореност. Био је, кажу, бесан, изричито при поласку владичиног сменика. Како му је који долазио на подворје он му је постављао исто питање: „Како ти је овај папаз из Цетиња?" ова последња реч је његов омиљени израз за сретнике и клаћиваре. На тога се нису ни ја је он спремао, али није расположен довољним доказима. По свему судећи да се трудио да их прибави. Да без успеха вообиче-ваше је најокруглијим средствима. Пошто је писмо је је најпунији ини од свих пор М-тар Голошић Смаил ага је наредио да га свуку и ставу по голом табанима. Сам Смаил ага је присутовао тој мученој и постављао му питања: „Зашто је Новица пошао на Цетиње?", „Каква је вапора против мене постоји међу вама?", „Зашто сте се састајали у Морачком манастиру?" — и друга питања која су са овима у вези. Пошто од њега није ништа могао добити Смаил ага се почео осећати осетљиво. Поверовао је да устаници немају ништа од онога што је чео.

НА ПУТУ ЗА МЉЕТИЧАК

Сутрадан рано ујутро, праћен војском и кнежевима, Смаил ага је кренуо за Мљетичак. У једном селу, које је отприлике на средини пута Мљетичак — Ђоко Смаил ага је стигао око подне. Ту су сви сели, ручали и одморили се. Тек што су стигли, дошао је Ахмет Бајук са двеста никшићких Турака на коњима. Њега је Смаил ага већ раније обавестио о свом доласку и заповео га да са њим проведе неколико дана. То је он радило не само због тога што су били добри пријатељи, него још и због тога што је Ахмет Бајук био познат као јунак и човек који се све могло поверити. Смаил ага је знао да му он може бити од користи.

Мало после Бајука дошао је и Новица Церовић из подворја Чекрлића. О њиховом сусрету изнео причу:

— Сазна ага је тада био у најмилијем разговору са Бајуком и његовим доглавницима, агама и беговима. Разговор се водио на турском језику. Кнежеви, који су већ раније дошли стајали су и седели око њих. Недостајао је само Новица. Пошто су се добро одморили и причавало се време за продужење пута ка Мљетичку, дође Новица са својим братом који оста испред шатора. Чим ступи у унутра у шатор пижну на сав глас:

— Добро у господе!

Смаил ага му дуго није хтео одговорити, па ни ма ко од његове браће. Новица је за то време стајао погнуте главе све докле се Смаил ага није пренуо у тишину:

— Ће си био и шта ти је наредио онај папаз на Цетињу? Новица се заклео да није ни видео Цетиња. Та заклетва је спасла све. На питање зашто није раније дошао Новица је одговорио да је био много заузет купљењем хлеба, који се од раје једва може извутати.

— Прикупио сам вам, честити ага, велико благо, а и још ћу само ако ми дозволите да одмах пођем са једним одредом наших војника у Тушину. Сутра ће онда бити све готово...

Ага је био срећан као никад пре, јер, ето, Новица у ноћи је он највише сумњао тражи његову војску да му помогне прикупити још више жутих дуката. Наређено је Новици да одмах узме тридесет војника и иде у Тушину. Новица је, као прегалу, ту дремовину војску одвео у Тушину и остао је да преноћи у његовој кући.

Одатле после овога сусрета сви су се упутили Мљетичку. Ага је био весео и расположен. Разговарало је са Бајком и кнежевима. Кад су се већ приближали Мљетичку, код потока Тврдала, у грчки који је ишла за њим Смаил ага пригнета попа Голошића. Много се зачудио јер је сигурно да он после свршених мука које је прошле ноћи престрео неће моћи још ни корака крочити. Одмах га је упитао како је могао доћи после свега онога. „Шта ћете, честити ага, глава била, сигурна, живолавка", одговорио му је овај смушено. Ага је и овај одговор у потпуности задовољно, па је у том расположењу и пронашао пут све до Мљетичка. Тамо се отабонио почетком петог октобра.

Прва брига му је била да за ноћење под отвореним небом. И они су били помоћници за сеће код њега читаву ноћ, упадно све док је он заспао. Та је било тек пред саму зору.

Док су они тамо дремали, дотле Новица и Сенула Церовић, Шћепо Кваштић, Мелко Алексић и још неколико других дворјана Голошића, Вукајла Рајс је сам ноћ је радосно поздрав. Сумња је поделио плен који су заробили у тој великој борби. Вукајло Рајс понео је Сенин атмин гашу, сабљу, оружје и одело коња „Лабуда", а „Бојовић" Дар су одмах на Цетињу. Новица и Сенула Церовић, Шћепо Кваштић, Мелко Алексић и још неколико других дворјана Голошића, Вукајла Рајс је сам ноћ је радосно поздрав. Сумња је поделио плен који су заробили у тој великој борби. Вукајло Рајс понео је Сенин атмин гашу, сабљу, оружје и одело коња „Лабуда", а „Бојовић" Дар су одмах на Цетињу. Новица и Сенула Церовић, Шћепо Кваштић, Мелко Алексић и још неколико других дворјана Голошића, Вукајла Рајс је сам ноћ је радосно поздрав. Сумња је поделио плен који су заробили у тој великој борби. Вукајло Рајс понео је Сенин атмин гашу, сабљу, оружје и одело коња „Лабуда", а „Бојовић" Дар су одмах на Цетињу.

За оне којима је све ово блиско и познато најлепши је Мажуранићев опис овога момента:

„Уто један чете дио
У чадорје набој сасу.
„Вала, алаш!" Турци вичу,
„Коња, коња!" прави ага..."

Смаил ага је у том тренутку једино мислио на своја коња. Али кнежеви су то знали па су се већ раније припремили. Спутали су коње у бунарице које се само нарочитим кључем могу отворити. Тај кључ се налазио код њих.

А кад је видео поред себе Ахмета Бајука који је постајао расуло својих чета, Смаил ага се силно обрадовао:

— Напријед, Бајуче! Сваца им живоглавога, тамо их је!

Они су онда појурили према голим коњима који су их пуцањ из шуме одгонавали разбеле. Онога тренутка када се нашао на коњу Смаил ага је погодио зрно. Одмах се спрмогланио. Кад је Бајук угледао мртвога пријатеља одмах је умакао. Он је једини који је успео да побегне.

Смаила атино тело лежало је тако дуже времена. Све док се није распрштила турска војска. Онда је дојурио Марко Алексић, извадио нож и једним ударом му одрубио главу. Успео је притом још само да извуче из његовог џепа једну мрву, у којој се налазило злато сат са Мекка атиним инцијалима, један пиштољ, неколико дуката и један мали дурбин који је он често употребљавао. Све те ствари сем дурбина пренесе су касније у своју владике Рада, који је после неколико година сат даровао Мажуранићу. А Мажуранићеви наследници су га, кажу, продали на чувене Бечком музеју. Дурбин Смаила атина се још и данас налази код потомака Марка Алексића. Лежи у гвозденом ковчегу у којега га је он пре сто година останио.

Ето, тако је погинуо Смаил ага Ченгић у суботу 5 октобра 1840 године. На његова војска није добро прошла. Изгинуло их је осторо јутра око осамдесет. Остали су се разбегли на све стране.

Чим је зато дочуо од Турака барјактара, иалуђер из манастира Бијела Макарије Шпиридиндар отрчао на Цетиње и пожи јавио владици Раду, који је тада боравио. Ако ли се је он обрадовао, ако ли је у том расположењу и прославио тај свој успех, то је тешко рећи. Сигурно је да је он свој задовољно, али није расположен довољним доказима. По свему судећи да се трудио да их прибави. Да без успеха вообиче-ваше је најокруглијим средствима. Пошто је писмо је је најпунији ини од свих пор М-тар Голошић Смаил ага је наредио да га свуку и ставу по голом табанима. Сам Смаил ага је присутовао тој мученој и постављао му питања: „Зашто је Новица пошао на Цетиње?", „Каква је вапора против мене постоји међу вама?", „Зашто сте се састајали у Морачком манастиру?" — и друга питања која су са овима у вези. Пошто од њега није ништа могао добити Смаил ага се почео осећати осетљиво. Поверовао је да устаници немају ништа од онога што је чео.

Широка и плодна делатност Бановинског одбора Црвеног крста за Моравску бановину у Нишу

Бачка кухиња Црвеног крста у селу Радманову Срез копаонички

Ниш, 28 март

Тешки дани у свету намећу нашем Црвеном крсту веома тешке задатке. Поред мироводског рада на ублажавању многих неволја, које погађају наш свет, сада је наш Црвени крст преоптерећен многобројним пре премама за тешке дужности, које та очекују, а за које мора бити приправљен. Поред других огранака и Бановински одбор у Нишу, на подручју Моравске бановине, развио је велику делатност како би све дужности изврши на најбоље и у пуној мери.

У оквиру санитетског рада Бановински одбор је предузимао акцију за спремање помоћног санитетског особља, обучио већи број самарјана и самарјани ки, ангажовао добровољно радно особље и набавио подоста санитетског и болничког материјала. По утврђеном плану санитетска секција је настојала да оспособи што већи број болничара и болничарки за болничку службу и чланова пасивне заштите од напада из ваздуха У свему је Бановински одбор нашао подршку Главног одбора и других одбора Црвеног крста на територији бановине.

На одржавању болничарских и самарјанских течајева радило се активно и успешно на целој територији. У току прошле године одржани су течајеви у Јагодини, Неготину, Соко-Бањи, Куршумлији, Ћуприји, Врњачкој Бањи и Нишу. У самом Нишу одржано је шест болничарских течајева на којима се за болничку службу оспособило 175 особа. Успех на свим овим течајевима био је врло добар. Добровољне болничарке из Ниша имале су и петнаестодневну вежбу у болници. После свршених течајева извршен је распоред добровољних болничарки, тако да је свака резерва болница добила по 50, а болница Црвеног крста у Нишу 100 добровољних болничарки. Известан број болничарки одређен је и за Сталну војну болницу. У свему сви одбори Црвеног крста у Моравској бановини оспособили су 1.147 особа за добровољну болничарску службу. Поред тога за самарјанску службу оспособљено је 671 лице, која исто тако могу бити од помоћи у раду болница. Затим је у оквиру санитетског рада Бановински одбор Црвеног крста са осталим хуманим друштвима живо радио на уписивању добровољачког радног особља на случај опште мобилизације или рата. У Нишу и бановини уписано је особље за шофирање, за административну службу и магацинску, за шивење рубља, за негу болесника и рањеника, за негу и прихватање деце и друго. Распоред овог особља извршила је Санитетска секција по резервним болницама у Нишу. У току прошле године Бановински одбор Црвеног крста извршио је знатне набавке санитетског и болничког материјала. Већи део болничке и санитетске спреме добивен је од Главног одбора Црвеног крста. Спрема Санитетског слагалишта Бановинског одбора Црвеног крста претставља вредност од више стотина хиљада.

И у другим правцима рада Црвени крст у Моравској бановини био је активан. У оквиру свог социјално-хуманог рада Црвени крст је помагао становништво крајева који су претрпели поплаву или другу неку елементарну непогоду, помагао сиромашне и добре ученике и допринео збрињавању незапослених грађана за време зиме. Од 89 школских кухиња у току прошле године радило је свега 45 и у њима се прехрањивало свега 3.315 чланова и чланица подмлатка. Сума утрошена за издржавање ових кухиња износила је 20.151 динара. У оквиру своје орган зационе делатности Бановински одбор је настојао да оживи рад појединих среских и општинских одбора као и да оргаизује у Црвеном крсту она ме ста који су још била изван њега. У току прошле године Црвени крст је имао на територији целе Моравске бановине 27 среских одбора, 11 среских повереништава, 22 општинска одбора и 50 општинских повереништва У свему Црвени крст је имао у бановини 110 организација. У сним организацијама задужењено је 11.147 грађана. Код подмлатка Црвеног крста организација је спроведена у 597 школа са 2.480 разредних пододбора а 52.928 чланова. У прошлој години организоване су 42 школе више, са новим 5.802 члана. У организацији подмлатка највећи успех постигли су срески одбори: белички, бољевачки, голубачки, деспотовачки, загласки, зајечарски и град Ниш. Сви они имају у организацијама подмлатка Црвеног крста више од 2/3 школске омладине. Највећи успех је постигао срески одбор у Зајечару, који је око Црвеног крста окупио сву школску омладину.

У току прошле године Бановински одбор Црвеног крста остварио је буџет у суми од 954.607 динара. Од тога је буџет подмлатка износио 219.101 динара. Имовно стање одбора износи 996.308 динара. Једач значајан део имовине претставља друштвено дечије летовалиште у Куршумлијској Бањи, које претставља вредност од 250.000 динара. Сваке године по 150 деце проводи по један месец у току лета на одмору у овој бањи.

Прошлогодишњи Бановински одбор Црвеног крста био је следећи г. г.: претседник г. Петар Пауловић, пешадијски пуковник, први подпретседник Владе Фредић, апотекар, други потпретседник Андон Андоновић, трговац, чланови: Сава Костић, рентијер, др. Рудолф Братанић, професор, др. Ђока Михајловић, начелник Санитетског одељења Банске управе, др. Миро слав Петровић, санитетски бригадни генерал, др. Урош Јекић, управник Душевне болнице, Драгутин Милосављевић, трговац, Влајко Станковић, трговац др. Драги Николић, шеф општинског санитета, Петровић Миљковић, војни свештеник, Со тир Благојевић, предузимач, Сотир Живковић, директор банке у пензији, Брана Живковић, учитељ и Војислав Николић, трговац из Сврљига. Бановински надзорни одбор: претседник Блажа Пилетић, срески начелник у пензији, чланови г.г. др. Боривоје Бефаха, лекар, Петко Букумировић, трговац, Петар Николић, помоћник управника Окружног уреда за осигурање радника, Мика Хаџи-Пешић, трговац, Тома Секулић, директор Француско-српске банке и Стеван Јеремић, трговац.

За заслуге учињене Црвеном крсту Главни одбор Црвеног крста донео је решење да се изве сена лица одликују. Златном медаљом одликовани су: г-ђа Јулка Јанковић, пензионерка из Ниша, др. Ђока Михајловић, начелник Санитетског одељења Банске управе, Петко Букумировић, трговац из Ниша, Божидар Ђорђевић, учитељ из Темске и Обрад Стојановић, свештеник из Доњег Милановца. Такође је већи број других сарадника на пропаганди идеја Црвеног крста одликовано сребрном медаљом и захвалницом. Б.

Смрт Ђорђа Глоговца механичара из Никшића

Требиње, 28 март

У Требињу је после краћег боловања изненада преминуло Ђорђе Глоговац, механичар из Никшића. Покојни Глоговац је родом из Требиња, а у Никшић је доселио пре 15 година, где је створио механичарску радњу. Својим исправним и поштеним радом стекао је непокољене симпатије грађанства Никшића, што се манифестовало приликом његове сахране у Требињу. И ако је Никшић од Требиња прилично удаљен испак је велики број грађана дошао из Никшића да одда последњу пошту Ђорђу Глоговцу.

Нарочито је запажено присуство шофера из Никшића и Требиња, који су, поред других многобројних, приложили и свој венац. Р. У.

СИТИ

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30
Сензационални француски филм, пун темпераментних шпанских игара и песама и иних других сцена које овај филм чине највећим сезоне

Гибралтар

У гл. ул. демон жена

ВИВИАН РОМАНС

Додатак: Цртани филм.
Цене популарне 6, 9 и 12 д.
У три сата сва места по 6 и 9 дин.

БЕОГРАД — ВЕЛИКА И НАЈУДОБНИЈА ПРЕСТАВНИЧКА ПРЕМИЈЕРНА БИОСКОПИ — КАСИНА и ВРАЧАР — КОЛАРАЦ

Данас у 10.30, 3, 5, 7.10 и 9.3
ПРЕМИЈЕРА, најновији музички филм Метро Голдвин пиктерз у режији чувеног творца „Шоп ае" Роберта З. Леонарда

МЕЛОДИЈА ЧЕЖЊЕ

Ремек дело опојних мелодија и романтичних авантура, проткано љубавном чежњом двеју младих срдаца на усамљеном тропском острву. Главне улоге креирају и певају 10 дивних музичких шлагера краљ и краљица песме КРАЉ и КРАЉИЦА ПЕСМЕ

КЕЛЗОН ЕДИ — ЏЕНЕТ МЕК ДОНАЛ

Музичка шлагери у овом фил му: Један тренутак, Чежњом за тобом, Рапсодија, Марцијана, Ју бавнице моје ти се и т. д.
Места нумерисана — Препродаја од 10 час.
Места нумерисана — Претпро даја од 10 часова

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 — у 2, 4 и 6
Велика руска премијера фантастичног садржаја, оригиналног хумора и узбудљивих заплета у којој, пун пут глуме заједнички живи људи и лутке

НЕПОСЛУШНИ ЂИРА

(ЗЛАТАН КЉУЧИЋ)

Ремек дело о Пиноки, дрвеној лутку коју је добио душу и срце, израђено по сценарију А. Толстоја. У главним улогама

О. ШАТАНОВА-ОБРЕСКОВ,

А. ШУ[illegible] Г. УВАРОВ

Код Врач[illegible] ло вече од 21.15
Резервиша[illegible] ула „Кошаркаш"

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30
Силна мађарска премијера о успону, сјају и паду једне актрисе, која је покопала са другим[illegible] сво[illegible] и мислила да ће моћи одбацити свој девојачки стид и продати, ради богатства, своју душу и тело

Марцијине две ноћи

(Márija két éjszakája)

Дискретне доживљаје једне девојке жељне луксуза и сјаја

У гл. улогама

ЕСТЕР САБО-СИЛАЂИ,

Ураг Тивадар, Чортош Бела, Латобор Калман, Грегуш Золтан

КОЛОСЕУМ

ТЕЛ.: 22-960
Приказује данас (четвртак) у 3, 5, 7.10 и 9.30
Шлагер премијеру из војничког живота

ЉУБАВ у Гарнизону

— Bessállásolás —

У главној улози:

Szelecky Zita, Pager Antal i Kabos Gyula

Циганска музика, песме, чардаш.
Изванредна игра глумаца, узбудљив садржај.
Овај савршен музички шлагер не требате пропустити.
Набавите карте у претпродаји. Места нумерисана

ЛУКСОР

ТЕЛЕФОН 21-202

Доња сала: — у 3, 5, 7 и 9.30
Велики руски музички филм

ЦИРКУС

У гл. ул.

ОРЛОВА

Режија

Александров

Музика

Дунајевски

Сви познати из Пастир Косте

УРАНИЈА

Телефон 24-073
ДАНАС у 3, 5, 7.10, 9.30
Премијера опојне музике и дивних заносних мелодија, међу којима се нарочито истиче бесмртна Листова „Љубавна песма":

ТАЈНА РАСПРАВА

— Zárt Tárgyalás —

Tasnády Fekete Mária
Pager Antal

Еротика, опојност, еруптивни осећаји, љубав, љубомора и неутољива пожуда за женом, елементи су овог заносног љубавног филма, који спада у ред најбољих мађарских дела

ЛИЧНЕ ВЕСТИ

— Очни лекар **Др. Олга Е. Пазић** преселила се у **Поенкареову** улицу 24. Ординира од 2—4. Телефон 22-544.

Венчања

— **Олгица Бранковић**, студент медицине и **Љубивоје Голубовић**, правник и инжењер, венчани.

— **Гца Мери**, кћи рђе **Меркаде** и поч. **Леона Монтиљо** и г. **Јаков (Бакомо)**, трг. заступник син рђе **Саре** и **Морица Леви** из Сарајева, венчаће се у Загребу 30 ов. мес. у 4 часа у Јев. Сеф. храму. Брзојавна адреса Монтиљо—Леви, Загреб, Бранимирова 39.

— **Гца Андреа Сајмек** прив. чин., кћи г. **Александра** и рђе **Пауле Сајмек**, и г. **Давид Финци**, грађ. инж. син г. **Виктора** и рђе **Виде Финци**, венчаће се 30 марта у Сефардском храму у Београду у 11 часова. Честитање у храму. Инж. Финци, Кнеза Павла 22.

Читуља

— Наша мила и никад непрежаљена **Славка Јовановић**, рођена **Лукић** преминула је 26 марта у 11 часова после подне у својој 46 година. Погреб 28 марта у 3 часа после подне из капеле у цркви св. Николе на Новом гробљу. **Ожалошћена** кћи **Савета Вирц** и унучад.

— **Милан Мишић**, бивши пиљар премињу данас у 11 сати, погреб 28 у 2.30 часа, стан Донска 2 (код Цветка).

Помени

— Нашој драгој **Стани К. Косића**, рођеној **Ивковић**, учитељици у пензији, даваћемо трогодишњи парастос у суботу, 29 марта у 10.30 часова у цркви на Новом гробљу. Ожалошћена породица **Косић** и **Ивковић**.

— Нашој милој кћерки **Љубици** даваћемо полугодишњи парастос у суботу 29 марта на Новом гробљу, парцела 91 у 11 часова пре подне. Ожалошћени родитељи **Даница** и **Ђура Антић**, пословођа Срп. брод. друштва и остала многобројна родбина.

—У суботу 29 ов. м. у 9 час. ујутро на нишком гробљу даваћемо трогодишњи помен нашој рано преминулој супрузи и мајци **Десанки Јекић** рођ. **Николић**. Ожалошћени: супруг др **Урош Јекић**, кћер **Бранка**, син **Бранко** и остала родбина.

— Нашој милој супрузи и мајци, **Милеви П. Шкара** даваћемо у суботу 29 марта у 10.30 часова полугодишњи помен на гробу парцела 96. Ожалошћени **Петар М. Шкара** са децом.

— Нашој милој, доброј и никад непрежаљеној **Добрили Лили Вранић**, даваћемо годишњи помен у недељу 30 овог месеца у 11 часова на гробу, парцела 59. Ожалошћени родитељи **Косара** и **Воја**, брат **Миодраг**.

— Са болом у души извештавамо сроднике и пријатеље да ћемо нашој драгој мајци, свекрви, баби и прабаби, ташти **Јани И. Јовановић**, давати 40-дневни парастос у суботу 29 овог месеца у 10 часова у Лапчевој цркви. **Ожалошћена породица.**

— **Риста Карљковић**, директор гимназије у пензији, са децом, даваће својој покојној супрузи **Љубици**, 40-дневни помен, у суботу 29 о. м., у 11 часова, на гробу, парцела 59.

Телефони аутотакси станица

АУТОМОБИЛСКЕ РАДЊЕ

Форд, Меркур и Линколн, „Аутомотор" инж. Александар Драгићевић, Дечанска ул. бр. 7, телефон 21-814

„Балкан". Позоришна улица, телефон 23-707.

„Бостон". Краља Александра — 42-32.

„Бата". Краља Павла улица — 23-250

„Бомстов". Карађорђева ул. — 30-799.

Гаражистичка улица — 25-663.

„Даразовац", угао Краља Петра и Душанове улице — 28-943

„Хиландар", Краља Фердинанда — 20-567.

„Жагубица", угао Краљице Марије и Гетеове улице — 30-895.

„Железничка станица". Влагонов трг — 24-373.

„Руски цар". Обилићев венац — 21-335.

„Замјетски дом". Хиландарска улица — 30-796.

Краљице Наталије улица (код Вознесенске цркве) — 28-164.

Калеиа Сомемена (код Народног позоришта) — 21-279.

„Македонија", код Универзитетског врта — 30-878.

„Мостар" — 30-111.

„Палас". Топлички венац — 22-903.

„Савија сквер" — 23-074.

Савиња, Светосавска улица — 30-600.

Сваторијум „Врачар", Березникова улица — 30-648.

„Топола", сквер код Аграрне банке — 28-120.

„Чубура" — 41-300.

Палилулска пијаца — 21-654.

Научите још у миру како ћете се понашати при ваздушним нападима!

РАДИО

Петак, 28 март

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 11.30 Тачно време — Објављивање програма — Забавни концерт. — 11.50 Тачно време. — 12.00 Звона са Опленца — затим: Сеоска музика. — 13.00 Војнички концерт г. Милана Димитријевића. — 13.30 Тачно време — Радиодневник — затим: Забавни концерт. — 13.50 Берзански извештај. — 14.00 Народне песме Пева г. Светислав Врбашки. — 14.40 Вести.

ПОПОДНЕВНИ И ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 17.00 Тачно време. — Објављивање програма. — 17.05 Југословија на раду: Шта смо урадили у Словенији за 10 година изградње. — Предавање г. Тобрђа Мано-Заје. — 17.25 Концерт забавног трија (г. г.: Матијевић, Хорват и Брујић). — 17.50 Клавирски концерт г. Тибора Балинта. — 18.20 Народно здравље и рат, предавање г. др. Милоша Поповића. — 18.35 Народне песме. Пева гђа Љубица Бокан. — 19.10 Вести — Радиокалендар — Речи нашим. — 19.25 Национални час: Генерал Милан Туцаковић. Предавање генерала г. С. Бужића — 19.40 Музицирање часу: Ко се оно брије сечи. — 20.40 Симфонијски концерт. — 21.40 Тачно време — Вести — Дневни радиокалеидар. — 22.00 Вокални концерт гђе С. Кофман. — 22.40 Вести. — 22.50 до 23.15 Музика за игру.

КРАТКОТАЛАСНА СТАНИЦА

▲ 6.45 Прве вести. — Тачно време — 7.00 Јутарњи концерт. — 7.45 Поглед у штампу.

▲ 13.30 Радио дневник. — Тачно време. — 13.50 Вести на француском. 14.00 Концерт (Радио Београд). — 14.40 Последње вести — 15.00 Објављивање станице и сводитеља. — 19.10 Вечерње вести — Тачно време. — 19.25 Немачки час. — 19.40 Вести на словеначком. — 19.50 Руски час. — 20.05 Италијански час. — 20.20 Турски час — 20.35 Арбански час. — 20.50 Мађарски час. — 21.05 Час југословенске музике. — 21.40 Вести. — 21.55 Турски час — 22.10 Француски час. — 22.25 Енглески час. — 22.40 Последње вести.

СКОПЉЕ

▲ 11.50 Објављивање. — 12.00 Звона — 13.40 Национални календар. — 17.00 Објављивање програма. — 17.05 Песме из Јужне Србије, пева г. Стојадин Пешић. — 19.00 Лекарски савети. — 19.05 Природни савети. — 19.25 Национални час: Јужна Србија у нашој уметничкој поезији, предаваше гђа Јованка Чемеркоски, проф гимназије. — 21.50 Вести с Југа.

Субота, 29 март

ЈУТАРЊИ ПРОГРАМ

▲ 6.00 Марш. 6.04 Војни дувачки оркестар. — 6.36 Реч изнде. — 6.45 Вести — 6.50 — Лекарски савети. — 6.55 Војни дувачки оркестар. — 7.45 до 7.50 Друге вести.

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 11.30 Тачно време — Објављивање програма — затим: Забавни концерт — 11.50 Званичии извештај о водостају. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Саборне цркве — затим: Чувени инструменталисти. — 13.00 Народне песме пева г. Добрица Гроздановић уз пратњу народног радиооркестра. — 13.30 Тачно време. — Радиодневник. — 13.50 Вокални концерт гђе Милице Тошић-Богдановић. — 14.20 Дела Стравинског. — 14.40 Вести.

ПОПОДНЕВНИ И ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 17.05 Свакодневни час — 17.35 Концерт војног дувачког оркестра. — 18.20 Актуалије. — 18.30 Жеље наших слушалаца. — 19.00 Реклине. — 19.10 Вести — Радиокалендар. — Речи наше. — 19.25 Национални час: Симо Шобајић, поета и национални радник. Предаваше г. Трифуна Бужића. — 19.40 Пољопривредни час: Стеријан Врбица. Написао г. Радослав Весић. Изводе чланови радиодрамске трупе. — 21.00 Забавни концерт великог радиооркестра. — 21.40 Тачно време — Вести — Дневни радиокалеидар. — 22.00 Наставак забавног концерта великог радиооркестра. —22.40 Вести. — 22.50 до 24.00 Музика за игру.

КРАТКОТАЛАСНА СТАНИЦА

▲ 6.45 Прве вести. — Тачно време — 7.00 Јутарњи концерт. — 7.45 Поглед у штампу.

▲ 13.30 Радио дневник. — Тачно време. — 13.50 Вести на француском. 14.00 Концерт (Радио Београд). — 14.40 Подлистак. — 15.00 Објављивање станице и сводитеља. — 19.10 Вечерње вести — Тачно време. — 19.25 Немачки час. — 19.40 Вести на словеначком. — 19.50 Руски час. — 20.05 Италијански час. — 20.20 Турски час — 20.35 Арбански час. — 20.50 Мађарски час. — 21.05 Час југословенске музике. — 21.40 Вести. — 21.55 Турски час — 22.10 Француски час. — 22.25 Енглески час. — 22.40 Последње вести.

СКОПЉЕ

▲ 11.50 Објављења. — 12.00 Тачно време, затим Звона са цркве Св. Дијадох Пелаш. — 19.00 Лекарски савети. — 13.50 Народне песме из Битоља, пева гђа Вида Стојановић. — 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 18.20 Свакодневно, предаваће г. Божидар Секулић. — 19.00 Лекарски савети. — 19.05 Природни савети. — 21.00 Песме из Јужне Србије, пева хор „Зорачки" из Тетова, диригент г. Никола Новаковић (Гласник из Тетова). — 21.50 Вести с Југа.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

● **Набавка лимено гвоздених цеви и арматуре за водовод у Тешњу**

Техничко одељење Краљевске банске управе у Бањој Луци одржаће 8 априла пред офертални лицитацију у скраћеном року од 20 дана за набавку лимено гвоздених цеви и арматура за водовод у Тешњу. Предрачунска сума је 241.700 динара, с тим да ће се на овој лицитацији узети у обзир само оне понуде које су повољније од предрачунске суме.

● **Уклањање покренуте масе земљишта на путу Ниш-Бања—Бела Паланка**

Техничко одељење Краљевске банске управе у Нишу одржаће 12 априла у канцеларији Отсека за путеве и мостове прву оферталну лицитацију у скраћеном року од 15 дана за уклањање покренуте масе земљишта на км. 28+500 до км 28+606 државног пута Ниш-Бања—Бела Паланка. — Предрачунска сума износи динара 563.462.87

● **Израда савременог коловоза на државном путу кроз Подгорицу**

Техничко одељење Краљевске банске управе на Цетињу одржаће прву оферталну лицитацију за израду савременог коловоза на државном путу 26 од км. 443+491 до км. 344+437 кроз град Подгорицу. — Предрачунска сума износи динара 1,172.596.43.

● **Израда сталног засвођеног моста од набијеног бетона преко реке Мрзеничке**

Техничко одељење Краљевске банске управе у Скопљу — Отсек за путеве и мостове одржаће 10 априла прву оферталну лицитацију у скраћеном року од 15 дана за израду сталног засвођеног моста од набијеног бетона преко Мрзеничке реке на км 617+879 државног пута број 1 на делу Удово—Бевеђија. — Предрачунска сума износи 1,146.891 динар.

● **Подизање исељеничког дома у Тетову**

Техничко одељење Краљевске банске управе у Скопљу — Отсек за архитектонске послове одржаће 5 априла у скраћеном року од 10 дана другу офертал ну лицитацију за подизање исељеничког дома у Тетову. — Предрачунска сума износи 333.919.38 динара.

● **Грађење путарске куће на путу Сјеница—Ивањица**

Теренска техничка секција у Сјеници одржаће 31 марта у својим просторијама другу офертал ну лицитацију за давање у акорд израде путарске куће Сјеница—Иваница на км. 3.290. (Предрачунска сума износи 168.885.22 динара).

● **Израда седме деонице Јужнопеђског канала**

Рачунско економно одељење Министарства грађевина одржаће 31 марта другу офертални лицитацију за израду седме деонице Јужнопеђског канала од км 10+10,90 до км 12+120. — (Предрачунска сума износи 1,864.534.62 динара).

● **Израда моста преко реке Тимока**

Техничко одељак у Зајечару одржаће трећег априла у својој канцеларији од 10 до 12 часова другу офертални лицитацију за давање у рад изграђу моста преко реке Тимока и два инундациона моста на приступном путу за рудник „Српски Балкан" (од Царинског одељка до утоварне станице). (Предрачунска сума износи 249.489.28 динара).

● **Довршење израде моста преко реке Лима у Беранима**

Техничко одељење банске управе Зетске бановине на Цетињу одржаће 29 марта другу офертални лицитацију за довршење изграђене стално моста преко реке Лима у Беранима на државном путу број 63 Нови Пазар—Тутин—Рожај—Берани.

Предрачунска сума износи 562.000 динара.

● **Израда два моста преко реке Миљацке**

Рачунско-економско одељење Министарства грађевина одржаће 29 марта другу офертални ли цитацију за израду два моста преко реке Миљацке на км. 341 +551 и на км. 341+288 државног пута број 6 Подромањица—Сарајево.

Лицитанти могу подноснти по нуде за оба моста заједно, а могу лицитирати и свако мост посебице.

Дежурне апотеке

Дипломирани Лазар — Престолонаследника Петра II — (тел. 40-192); Живадиновић Јован — Краља Александра 209 — тел. 20-97; Јовремовић Илија — Краља Павла 91а — (тел. 23-765); Јеремовић Миленије — Васе Чарапића 19 — (тел. 21-643); Лазић Драгољуб — Краља Милана 64 — (тел. 26-622); Мајданац Слободан — Карађорђева 85 — (тел. 27-734); Милић Марко — Брегинска 16 — (тел. 41-344); Пашић Борђе — Краљице Марије 53а — (тел. 24-672); Тајсић Спасоје — Краља Александра 114 — (тел. 42-413); Видрић Карло — Престолонаследиих трг 22 — тел 20.701); Мајдановић Војислав — Лелић Кадујевића 4 (Дедиње), телефон 22-454).

На Чукарици: Дулић Душан, Трговачка 11 (тел. 53-002) дежурна стално

Телефон станице за спасавање 23-456

Ожурна чуна — ноћна дежур за хитну помоћ — тел. 21-731.

Градски погребни завод тел. 20-607

Амбуланта Друштва за заштиту животиња и растиња под стручним руковођством члапова Ветеринарског факултета прима на лечење све врсте животиња. Време ординирања: од 11—12 и од 17—18 часова. Хајдучићева 63, телефон 28-038.

ОДОБРЕНИ УЏБЕНИЦИ. — Министарство просвете са IV. Бр 5087 од ове године а на основу пропнсане Главног просветног савета Сбр 11 одобрило је да ће употребу уџбенике ХИГИЈЕНЕ за III IV VI и VII VIII разред средњих школа од др Владе Ста војевића.

Београдски живот

ПЕТАК, 28 март

Народно позориште код Споменика — (20) Огањ у пампиии.

Позориште на Врачару — (17) Кошгана.

Коларчев универзитет — (18.15) Скеп ска сопрхија од 1860 до 1875 (Митрополит Пајсије и Егзархија — предавање проте Томе Бурковића; (19.15) Утицај исхране на оболење јетре — предавање др. Александра Ђурића, б. проф. универзитета.

Музеј Кнеза Павла — отворен сваког дана сем понедељника, од 9 до 16 часова непрекидно.

Војни музеј (Горњи град) отворен је сваког дана сем среде од 9—12.30 и од 15—18 часова.

Зоолошки врт отворен је сваког дана до мрака.

Градски дом културе, Кнегиње Љубице бр. 1 — отворен сваког радног дана сем петка од 9 до 20 часова непрекидно, недељом и празником од 9 до 12 часова.

Варијете Палас, Коларчева 1 (Југобанка). Дансинг бар 22½ варијетски програм.

РАТНИЧКИ ДОМ — велики биљијар сала — 7 биљијара, одељење за бриџ, шах, домине и друге игре. Седиште бициклистичког клуба.

ПАЖЊА посетиоцима чувеног Гурмановог ресторана **„ЕРА ГУРМАН"**, Цара Николе II 73, препоручује нов јеловник за после 12 часова ноћу, све до јутра: топле ствари, пилећа супа, чорбаст пасуљ са пастрмом, гурмански перкелт, бурек, пита са месом, сиром, спанаћем итд. Уживаћете у овим јестивима после 12 часова ноћу.

ШТА ПРИКАЗУЈУ БИОСКОПИ

БЕОГРАД — (15) **Непослушни Тиџа** — **Златан кључић** (О. Шагинова-Образкова, А. Шчагин, Г. Уваров).

КОЛАРАЦ — (15) **Марионете две ноћи** (Бетер Сабо — Силаји, Урај Тивадар).

КАСИНА — (15) **Непослушни Тиџа** — **Златан кључић** (О. Шагинова-Образкова, А. Шчагин, Г. Уваров).

ВРАЧАР — (14) **Непослушни Тиџа** — **Златан кључић** (О. Шагинова-Образкова, А. Шчагин, Г. Уваров); 21.15) Весело позориште „Кишобранци".

ЛУКСОР (горња сала) — (15.15) **Збогом Бечу!** (Пауа Херберт, Вооф Албах Ретеј).

ЛУКСОР (доња сала) — (15) **7 година неспеће** (Хелс Мозер, Тео Лингеи).

УРАНИЈА — (15) **Тајна расправа** (Пиер Антеа, Ташкаи Фекете Маонја)

СИТИ — (15) 1) **Гибралтар** (Бишиан Романс, Жорж Фламиу).

КОЛОСЕУМ — (15) 1) **Срце говори** (Кабом Буте, Турај Иде).

МЕТРОПОЛ — (15) 1) **Волга, Волга...** 2) **Буран брак.**

БАЛКАН — (14) 1) **Калајџија њеног величанства**; 2) **Песма славе**; 3) **Фокс новости.**

АВАЛА — (15) 1) **Судбоносна мисија** (Мирај Баиђ, Роџер Дајнсеј); 2) **Сала симфонија („Боја"**; 3) **Журнал.**

УНИОН — (15) **Побуна на Пацифику**; 2) **Весели брегови.**

РЕКС — (14) 1) **Под маском љубави** 2) **Генерал Гарибалди.**

ЗЕМУН: КОРЗО — **Плава птица**: 2) **Журнал.**

СЛАВИЈА — (14) 1) **Ајша** (Империо Аргентина); 2) **Фокс новости.**

ТРИГЛАВ — (15) 1) **Капетанова кћи** 2) **Под јармом живота.**

НОВАКОВИЋ (горња сала) — (15) 1) **Комедија миљонера**; 2) **Журнал.**

НОВАКОВИЋ (доња сала) — (15) 1) **Арена Хари Пила**; 2) **Плуски љубавник.**

ДРИНА — (15) 1) **Кафе Метропол** 2) **Тајне Цариграда**; 3) **Журнал.**

— **ГАТЕР** — 1) **Дрскост побеђује**; 2) **Песма далеког Запада.**

ЈЕКУ КОРЗО — (15) 1) **Ајша** (Империо Аргентина); 2) **Фокс новости.**

ЗЕМУН: ЦЕНТРАЛ — (19.30) 1) **Адмирал**; 2) **Фокс новости.**

— **ГАТЕР** — (19.30) 1) **Трговци дезертирају**; 2) **Бистро гледе.**

ПАНЧЕВО: ТРУБАЧ — (19.30) 1) **Кир невад у Венецији**; 2) **Журнал.**

Предавања

ПРЕДАВАЊЕ О ВОЈВОДИ СТЕПИ. — Друштво за унапређење „Предратања Војводе Степе" у Београду приређује у недељу, 30 овог месеца, у великој школи Краља Петра Другог, у Марићевој улици број 8, свечано предавање о улози Војводе Степе у Балканским ратовима. Предаваће ће држати г. Никола Аранђеловић, генерал у пензији. На програму су реминсценције г. Душана Раденовића, члана Народног позоришта и г. др. Стевана Загорчића. Пе ће и хор бана Јелачића. Почетак у девет часова. Друштво моли ваљчоне госте да дођу у што већем броју. Улазнице се могу добити на вратима.

Загонетан нестанак једног младића

Осјек, 28 март

На веома загонетан начин нестао је из оближњег села Петријеваца двадесетогодишњи глуви младић Иван Пошгић. Сва трагања полиције и родбине нису досталог младића остала су безуспешна. Пошгић је без икаквих разлога напустио мајчину кућу. Постоји претпоставка да је несрећни младић настрадао уто пивши се у Драви, а није искључено и да је пао као жртва злочина. Трагање за несталим младићем наставља се.

Д. Ј.

Репертоар Народног позоришта

КОД СПОМЕНИКА

Петак, 28: Трубадур (г-ђа Даница Илић к. г.).

Субота, 29: Лакме (г. Ријавец к. г.).

Недеља, 30: Фауст (г-ђа Нинковић-Грозано к. г.) дневна. — Цврчак на огњишту (вечерња).

НА ВРАЧАРУ

Петак, 28: Коштана (матине у 17 часова).

Субота, 29: Невериица — Рат бијени крчат.

Недеља, 30: Уличии свирачи (дневна). — Карлова тетка (вечерња).

РЕПЕРТОАР УМЕТНИЧКОГ ПОЗОРИШТА

Субота, 29: „Крајцерова соната" у 18.15.

Недеља, 30: „Крик живота" у 18.15 часова.

РЕПЕРТОАР НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У СКОПЉУ

Петак, 28: „Дивље лопаи" (по водне за ђаке); „За краља и отаџбину" (вечерња за радиике са сниженим ценама).

Субота, 29: „Уображени болесник".

Недеља, 30: „Зулумћар" (дневна); „Чаша воде" (вечерња).

У ЗАГРЕБУ

На Тргу Краља Александра

Петак, 28: Игра иад играма — Разбијени врч.

Субота, 29: Кармен.

Недеља, 30: Вечерас импровизирамо (дневна). Часта Сумња (вечерња).

Кармен се понавља у Загребачком калалишту у четвртак и суботу идуће недеље.

У Фрањкопанској улици

Петак, 28: Мамзел Нитуш.

Субота, 29: Цркавени миш.

Недеља, 30: Чаша воде (дневна). — Вечера у двоје (вечерња).

У ЉУБЉАНИ

Драма

Петак, 28: (затворено).

Субота, 29: Шести спрат.

Недеља, 30: Разбијене живота.

Опера

Петак, 28: Кармен (прослава 25-годишњице рада диригента Љубљанске опере г. Ивке Штритофа, гостоваће гђе Злате Бунићева и гш. Алде Нонд).

Субота 29: Веселе жене виндзорске.

Недеља, 30: Три курије.

У СКОПЉУ

Петак, 28: Дивље лопаи (поподне за ђаке); За краља и отаџбину (вечерња за радиике са сниженим ценама).

Субота, 29: Уображени болесник.

Недеља, 30: Зулумћар (дневна); Чаша воде (вечерња).

У БИХАЋУ

Субота, 29: Вест.

Недеља, 30: Модеран брак (дневна); Уздух и покреси (вечерња).

Копарчев народни универзитет

Петак, 28 март: у 18.15 час. — Тома Бурковић: професор „Скопска епархија од 1869 до 1875"; у 19.15 час. — др. Александар Ђурић, б. доцент универзитета у Прагу: „Утицај исхране на оболење јетре"; у 20.30 час. — Музички час (велика сала): Вече класичне и романтичне музике (у извођењу г-ђице Цице Радовановић и Луси Фаркаш).

Субота, 29 март: у 18.15 час. — др. Владета Поповић, проф. универзитета: „Енглески романтизам".

У току недеље: течајеви енглеског (уторником од 16—17 и четвртком од 18—20 час)., руског (понедеоником, уторником, средом и петком од 18—20 час.) и италијанског језика (четвртком и суботом од 17—19 час.), затим фигурално пртање, сликарски течај и курс логике.

Књиге и часописи

„АРХИВ ЗА ПРАВНЕ И ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ" (Орган Правног факултета у Београду. Уредник др. Борђе Тасић, професор Универзитета). — „Архив" од 25 марта т. г. доноси: чланке гг. Евгенија Спектороза (Отчет Конт и етатизам), др. Драгољуба Аранђеловића (О неким одлукама Устава г. др. Александра Б.алића; судске хронике г. др. Видана О. Благојевића, Родољуба С. Конића, Игора Попова и Ивеје Д. Илић; Библиографија г. др. Тихомира Васиљевића; приказе гг. Александра Миладеновца, др. Милана Владисављевића, др. Миливоја Ч. Марковића, Драгана Б. Деиковића и др. Милорада Симоновића; белешке гг. Драг. Стојчевића и др. Радомира Луковца; прегледа часописа. —

„Архив" излази сваког 25 у месецу у свескама од најмање 80 страна и стаје за пола годиие 90 динара, за студенте 50 динара. Претплату слати на чек. рачун бр. 56.435. Претплата се може поднети и у ратама. Уредништво и администрација: Краља Александра, 69.

Необјављена писма музичара Јохана Штрауса

Љењинград, 28 март

ТАСС јавља:

Двадесет до сада необјављених писама композитора Јохана Штрауса за време његовог боравка у Русији из шездесетих година 17 века објављена су у Љењинграду.

Позоришта

ПРОМЕНА РЕПЕРТОАРА. — Услед болести г. Крсте Илића, уместо заказана претставе опере „Трубадур" даће се изродска фолклорна балет „Огањ у планини" од Порделс, „Из збирке дубровачких игара" од Христића и Бараковића и Бошњаковића „Симфонијетто кло" од Готовца и последњи слика на ст. опере — Мајстори певачи" — „Двор кара Лазара" од Петра Коњовића. Диригенти гг. Порделс и Позеља. Суделују сви солисти балета и целокупни балетски ансамбл. Кореографија балета г. Жуковског, режија опере г. Хеџеа. Почетак тачно у 20 часова. Цене места дижа 120 динара. Остала места од 3 до 30 динара. Карте кулаше за оперу „Трубадур" могу се вратити на благајни Народног позоришта код Споменика.

ГАСТРОЛИШЕ Г-ЂЕ ДАНИЦЕ ИЛИЋ, драмског сопрана. — У петак, 28 марта гостоваће у опери „Трубадур" млада београђанка, чланица Државне опере у Бечу г-ђа Даница Илић, драмски сопран. Она млада наша уметница стекла је врло лепо уметничко име у Не мачкој и оно ће бити њено право гостовање у нашој опери. Карте за ово интересантно гостовање могу се купити на благајни позоришта код Споменика.

НОВ ПРОГРАМ ВЕСЕЛОГ ПОЗОРИШТА „КИШОБРАНЦИ". — Данас у сали биоскопа „Врачар" на Славији, прва весело позориште „Кишобранци" свој данашњи потпуно нов програм. На програму су комедије: „Организација", „Пронаћете тражећу", „Напротив" и „Детаљ на радну" од Љубивоје Бобић. „Година 2.000", нова радио-збрка, рапорти, изустоване досетке, песме, шаљивице итд. Суделују проминентни позоришни уметници. Цене места од 10 до 20 дин. Места су нумерисана. Благајна је отворена од два сата по подне. Почетак у 21.15 а свршетак у 23.30 часова.

Друштвене вести

„Висуи" Београд, одржаће 13 априла четврти редован збор ак цинара у 10 часова пре подне, у друштвеним просторијама, Краља Милана 68.

„Телеонтина" а. д. Београд о државе 26 априла у 11 часова пре подне у просторијама преду зећа Југословенско Стандард Електрик Комп Краља Фердинан да 21, редовни збор акционара.

Митиђ а. д. одржаће свој ре довни годишњи збор 24 априла у 16 часова по подне, у друштве ној канцеларији, Кнез Михајло ва 46.

Прва Српска фабрика авионе на Живојин Рогожарски а. д. одржаће 27 априла у 11 часова пре подне, у својим просторија ма, Кнез Данилова 23 - 25 седми редован збор својих акционара.

Цемент а. д. Београд одржаће 5 редовни збор акционара 24 априла у 17 часова пре подне у друштвеним просторијама, Браће Југовића 17, први сират.

Акционарско друштво за пре раду животиљске длаке у Београду одржаће свој први редов ни збор акционара 26 априла, у 17 часова у друштвеној канцеларији, Обласковска 14.

Извозна и прометна банка — Скопље одржаће 20 редован збор акционара 30 априла у 11 часова пре подне, у Београду, у сали Прометне банке, Кнез Михајлова 26.

Европско акционарско друштво за осигурање робе и путничког пртљага у Београду одр жаће 28 априла у 10 часова пре подне у друштвеним просторија ма Књегиње Љубице 28, први спрат, 18 редовни збор акционара.

ПОД ВИСОКОМ ЗАШТИТОМ ЊЕНОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉИЦЕ МАРИЈЕ, Удружења официра у пензији официра у ужи ћих официра у рату 1912—20 године, прославиће у понедељак, 31 о. м. своју славу, као успомену на дан када је умировљена супруга Краљевића Њ. В. Краљица Марија, поклонила кућу свом ђ ал друштвеном дому. Моле се све управне и редовне чланове овог удружења да присуствују свечаној молачи ко ја ће се извршити тога дана у 11 часова пре подне у цркви Св. Архангела Гаврила — котеж Франше д Епере — код играоница Београдског спорт клуба.

ОДЛОЖЕН МУЗИЧКИ ЧАС за ко лаборанте и народном универзитету. — Музички час за посебни дечији класичне и романтичне музике, који је био заказан за петак, 28 о. м. у 20.30 часова, одложен је.

ДРУШТВО ИНЖЕЊЕРА ДЕТЕЊА известава своје чланове да ће се редовна скупштина Друштва одржати на дан 6 априла у Инжењерском дому у 8 часова, са дневним редом који је истакнут на табли. Уједно извештавамо чланове из унутрашњости да је Председништво министарског савета одо брило сваки дан присуствовања отсуство за скупштину у времену од 4 до 6 априла т. г. под Бр. 1553 од 21 марта о. г. Ово се отсуство не рачуна у редовни годишњи одмор.

● **Довршење зграде државне реалне гимназије у Бихаћу**

Техничко оделење Краљевске банске управе у Бања Луци одр жаће 11 априла, у 11 часова пре подне, у својим просторијама прву офертални лицитацију за довршење зграде државне реалне гимназије у Бихаћу. (Предрачунска сума износи динара 2,657.854.84).

МИЛАНСКИ ВЕЛЕСАЈАМ

12-27 априла 1941

Највеће трговачко тржиште Италије

Информације: Генерално заступство Миланског Велесајма за Југославију: Дипл. Инж. УРОШ МИКИЋ — Краља Петра 36 — БЕОГРАД.

Fiera di Milano - Via Domodossola - MILANO. Ente Provinciale Turismo - MILANO.

Јевтина продаја РЕСТЛОВА женских штофова

за хаљине, сукње, костиме, мантлове и дечије хаљинице као и осталих летњих тканина, за кућне хаљине и дечије, за прање

ОВА ЈЕВТИНА ПРОДАЈА ТРАЈАЋЕ САМО ЈОШ НЕКОЛИКО ДАНА

ПЕРА ДИМИТРИЈЕВИЋ. Кнез Михаилова 45.

129169

Мали огласи

ЦЕНА ДО 15 РЕЧИ; НАСТАВА — 12 ДИН. СЛУЖБА — 10; КУПОВИНА И ПРОДАЈА — 15; ДОПИСИВАЊЕ 12; УДАЈА и ЖЕНИДБА — 12; НАМЕШТЕНЕ СОБЕ И СТАНОВИ — 12; ЛОКАЛИ — 15; РАЗНО 15 ДИНАРА.

РАЗНО

На дан 27 марта између 5 и 7 часова ИЗГУБЉЕН је мушки ручни сат са хром наруквицом и то улицама: Мајке Јевросиме, поред цркве св. Марка, па Александровом до Вуковог споменика. Моли се налазач да га донесе у Редакцију „Правде" или пријави на тел. 25-555, добиће добру награду. 129189

ТРАВАРИЦА ракије, Далматинска, чувена са 15 разних лековитих трава. Стовариште подрум ЈАДРАН - телефон 42-120, добива се оригинал паковано у свим бољим радњама 119991

— Дама која цени своју косу неће жалити труда ни са крајње периферије да посети уметнички фризерски салон „МИЛА" Теразије 31, међуспрат. Фарбање косе у природне боје Дин. 80.—, парна Дин. 50.—, специјална Дин. 80.— са гаранцијом врши све услуге. Телефон 22-522. 128786

Отв. рег. под С. бр. 6846/1939.

5.000 дин. и више месечне зараде пружа самостална фабрикација разних стално потребних артикала. Упутство за 155 најновијих хемијских рецепата шаљемо за дин. 96 поузећем. Проспект и списак садржаја бесплатан. Хемијски завод, Пашићево. 129155

КА-ВА-ДОМ комплетна замјеница кафе. Не треба ништа додати, ни шећера. Производи: Франк и Друг, Нови Сад.

Позив на скупштину

УДРУЖЕЊА ТРГОВАЦА ПОЉОПРИВРЕДНИХ ПРОИЗВОДА, МАГАЗАЦИЈА И ИЗВОЗНИКА ЗА ГРАД БЕОГРАД

Одржаће на дан 30 марта о. г., у недељу у 9 часова пре подне у малој сали Трговачког клуба у Београду, Браће Југовића ул. број 16

11 редовну годишњу скупштину са овим дневним редом:

1) Отварање скупштине,
2) Избор два члана за оверу записника и бројаче гласова,
3) Извештај Управног одбора о раду Удружења у 1940 г.,
4) Завршни рачун благајне у 1940 години,
5) Извештај Управног одбора Секције трговаца живом и клаоном стоком о раду секције у 1940 год.,
6) Извештај Надзорног одбора о раду Удружења у 1940 год.,
7) Извештај Суда части о раду Удружења у 1940 год.,
8) Давање разрешнице Управном одбору, Управном одбору секције, трговаца живом и клаоном стоком, Надзорном одбору, и Суду части за њихов рад у 1940 години,
9) Предрачун прихода и расхода Удружења за 1941 годину,
10) Предлози чланова чланова Удружења поднети скупштини на 3 дана пре скупштине,
11) Предлог Управе о повишењу чланарине,
12) Евентуалије,

Умољавају се чланови Удружења, да изволе доћи и узети учешћа на овој скупштини.

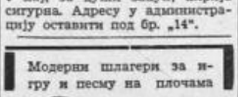
Претседник
Тадија А. Перишић, с. р.

129037

СТАНОВИ

Тражим засебну кућу од 3 до 6 одељења, са добрим подрумом, са колским улазом и по могућству гаражу, за одмах или 1 мај, за дужи закуп; кирија сигурна. Адресу у администрацију оставити под бр. „14".

Модерни шлагери за игру и песму на плочама

Београд, Нови Сад. Жележничка 4
Тражите бесплатан каталог. 128814

СЛУЖБА

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОЈНИКА ЗГРАДА за Београд, Земун и Панчево налази се у Браће Југовића улици број 16, које препоручује власницима зграда да су члан нови Удружења најспремнији и гарантовано најсигурнији за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне, телефон број 27-951.

Алкохол

96%

и

Шпиритус за гориво на веће и мање количине куди најјевтиније

Трговина
КООПЕРАТИВА
Београд, Дечанска 5. 127884

НАСТАВА

Пажња родитељима! Студенткиња медицине г-ца Николић, Краља Александра бр. 223 — спрема слабе ученике уз скромну награду. По потреби долази и кући.

У ШКОЛИ ЈЕЗИКА мет. БЕРЛИЦ, Пашићева 1. Тел. 26-305, научићете најсигурније и брзо немачки, италијански, француски, енглески, српски за странце итд. За унутрашњост дописивањем. Поред тога излази месечни стручни часопис „Немачки учитељ" Стенографија. Дактилографија. Преводи. Преписи. Умножавања. 120975

РУДНИК МАГНЕЗИТА

са пећима, зградама и покретним инвентаром продајем, дајем под закуп и примам ортака који је способан да води посао.

Само озбиљни нека се јаве на **Кооперативу**, Београд, Дечанска 5. 128695

ПИСАЋЕ МАШИНЕ

рачунајуће машине, налив оловара, фото апарате итд.

ОПРАВЉА са гаранцијом МИХ. МИЛИВОЈЕВИЋ, пред. механичар, тел. 22-045. Змај Јовина 1, у пасажу Ратничког дома. Добро очуване писаће машине купује и продаје најповољније. 127521

„TONET-MUNDUS"

најбоље столице у великом избору код

ДУШАНА Ђ. ДИМИТРИЈЕВИЋА

Кр. Александра 17 (до Пошт. штедионице
Тел. 26-526

125584

ПРОДАЈА ЗАЛОГА

У четвртак, 3 априла 1941 год., у 8 часова пре подне продаваћемо путем јавне лицитације све залоге којима је рок до 28 фебруара протекао а нису регулисане.

Позивају се залагачи да своје залоге до 2 априла регулишу а лицитанти да на лицитацију дођу.

Банкарско и заложно командитно друштво **БОШКОВИЋ и КОМП.** Београд — Кр. Милана бр. 14. 129130

ПАЖЊА собосликарима!

Пуштен је у продају нови изум: апарат за аутоматско натапање гуменог ваљка законом заштићен

Предности новог патента су: БРЗИНА У РАДУ, ЧИСТ ПОСАО и ВЕЛИКА УШТЕДА У МАТЕРИЈАЛУ,

Наручите и уверите се.

Поруџбине вршити преко пропагатора МАКСИМ ЖГУНОВ собосликарски мајстор, Војводе Путника 19 Београд

НАМЕШТАЈ

Спаваће собе, трпезарије, комбиноване ормане, софе, разне фотеље, отомане, кујне, у модерним бојама по старим неповољним ценама за готовину само код фирме **РАУШКИЋ,** Кр. Александра 18, преко пута Поштанске штедионице

125131

Нови аутобусни возни ред

Важи од 1 марта 1941 на линији

Јајце-Бања Лука - Бос. Градишна - Окучани

I Линија			II Линија		
Бања Лука - Јајце			Бања Лука - Б. Градишка-Окучани		
10	Бања Лука	17	11.30 16.30	Бања Лука	6.45 15.30
11.30	Бочац	16	12 16.50	Клашинце	6.10 15
			12.10 17	Бања Лакташи	6 14.55
			12.20 17.15	Бос. Александровац	5.45 14.45
12	Црна Ријека	15.15	12.30 17,30	Нова Топола	5.30 14.30
			13 18	Бос. Градишка	5 14
12.45	Јајце	14.30	18.45	Окучани	4.15

Ово је једина директна веза на овој линији за Окучане

Најбоља и најбрза веза од Бање Луке, преко Окучана за Београд и Загреб и обратно, а преко Јајца за Сарајево и обратно.

АУТОПРОМЕТ **БОШКО МИХАЉЕВИЋ**
Бања Лука

129146

ШОФЕРИ МОТОЦИКЛИСТИ

ужусних комбенезона мантлова и одела од разне непромочиве материје добићете код

МИКЕ Балкански 18
Телефон 25-973

ТРГОВИНА ЕНГЛЕСКИХ ШТОФОВА

Љубомир Б. Петковић

ПРЕСЕЉЕНА ЈЕ привремено у **ДОБРИЊСКУ Број 12** (до Крунске)

129091

СКЛОНИШТА

ПРОТИВ НАПАДА ИЗ ВАЗДУХА
ПРОЈЕКТ-ИЗВОЂЕЊЕ-НАДЗОР

Ing. **И. АЗРИЕЛ** — Кнез Михајлова ул. бр. 49-II
Телефон: 22-430 и 26-534. 129128

За Младеновац Тополу (Опленац) Чумић Крагујевац удобно путовање

Аутобусом „ЛАСТА"

115870

Из Београда полази у 14 часови. Из Крагујевца полази у 5.30 ујутро
Стављамо на расположење аутобусе за излете

АУТОБУСКО ПРЕДУЗЕЋЕ
ЈОСИП ФУРЛАН
Кр. Александра бр. 7 до кафане „Топола" Тел. 28747

ПРОДАЈЕ СЕ

комплетна трпезарија од махагонија (бордо боје) прима квалитет као и спаваћа соба, све добро очувано. Јавити се на телефон **40-800** (од 10 до 17 часова).

ШТА НАМ СУДБИНА СПРЕМА? Чувени окултиста и графолог
ДЕ САН Одговара и на дописе.
Стална, тачна адреса: Гвоздићева улица бр. 3 партер до кафане „Липов Лад". Трамвај бр. 6. 126935

ВАЖНО!

ЗА ПРЕДУЗИМАЧЕ, АСФАЛТЕРЕ И ФАСАДЕРЕ

„Симер"

Млин за млевење Венчачког мермера у Аранђеловцу има на лагеру млевеног мермера у великим количинама у свим бојама и бројевима. Асфалтног филера, као и фино млевеног мермера (калцијум - карбоната), који се употребљава при изради гумених производа и др. Племенити малтер „Семперова".

Молим заинтересовање да се обрате на

„Симер"
МЛИН КАМЕНА, Аранђеловац, тел. бр. 7. 128106

ЕЛЕКТРО - ИНСТАЛАТЕРСКА РАДЊА

„ТЕЛЕФОНИЈА"

ДИМИТРИЈА Ђ. СТОЈАНОВИЋА

БЕОГРАД, ГОСПОДАР ЈЕВРЕМОВА 26 Телефон 27-892

Изводи све врсте електричних и телефонских инсталација и кућних телефонских централа.

Врши оправке електричних апарата, прибора и машина.

Преузима стални надзор и одржавање телефонских централа и апарата.

Има на стоваришту модерних лустера, стоних лампи, сијалица, батерија, електричних пегли, радиатора, решоа, јастука за грејање, посуђа, вентилатора, апарата за усисавање прашине.

СВЕ ПО НАЈНИЖИМ ДНЕВНИМ ЦЕНАМА

За сва потребе и питање [illegible] 27-892

НАША ХЕРОЈСКА ВОЈСКА

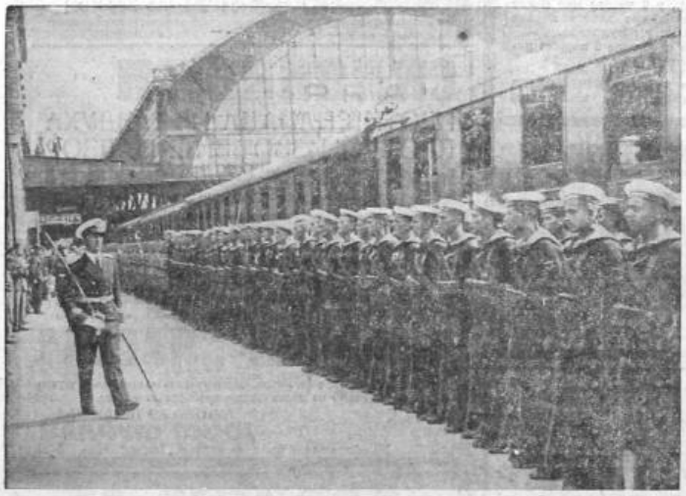
ПРАВДА
29 март 1941

Њ. В. Краљ Петар Други у авиону као пилот

Са маневара наше војске: експлозија авио[illegible] спасне бомбе

Виши морнарички официр врши смотру морнарских чета

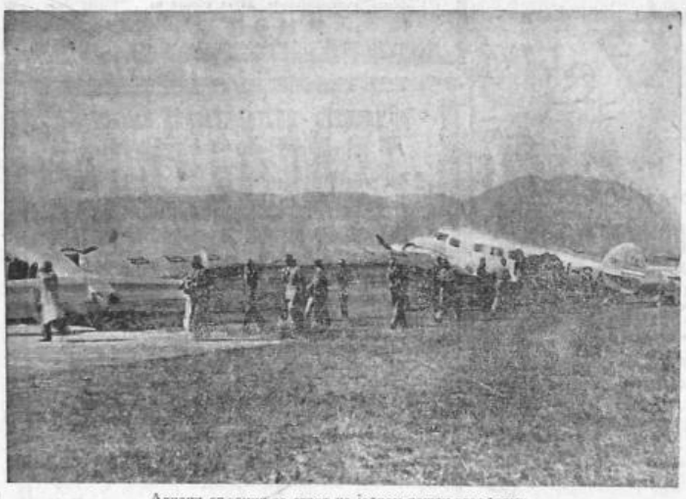
Њ. В. Краљ у манастиру Жичи са епископом г. др. Николајем

Наши бомбардери у лету

Њ. В. Краљ на маневрима пробa јело из војничког казана

Авиони спремни за старт на једном нашем аеродрому

Одред наших падобранаца за време ревиа трупа

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, БОРЪА ВАШИНГТОНА 21.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

ПРАВДА

Број 13.082 Година XXXVII Београд, недеља 30 март 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 2 динара

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек. рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

ИСТОРИСКИ ПРЕПОРОЂАЈ НАШЕГ ДРЖАВНОГ И НАРОДНОГ ЖИВОТА

Држава и народ на правом путу

НАРОД ЈЕ СПОКОЈАН

НАРОД ИМА СВОЈУ НАРОДНУ ВЛАДУ

НАРОД ВЕРУЈЕ ДА ЋЕ ГА ОНА ВОДИТИ ПРАВИМ, НАРОДНИМ ПУТЕВИМА

Њ. В. Краљ обилази почасну чету у пратњи претседника владе армиског генерала г. Душана Симовића и министра војске и морнарице армиског генерала г. Богољуба Илића

Њ. В. Краљ излази из Саборне цркве. Горе: претседник владе армиски генерал г. Душан Симовић и министар војске и морнарице армиски генерал г. Богољуб Илић

Ново доба повратило је стару славу, старе вредности, старе врлине. Јер низ година све то беше брутално, ужасно угушено: ништа истински велико, славно није се могло рећи за наш велики народ, за његове животне, слободарске тежње које су га увек водиле напретку, све већем напретку. Све се наопако, катастрофално радило: наш родољубиви и херојски народ, овај наш народ који је сам стварао са незапамћеним пожртвовањем своју националну кућу, са безмерно великим жртвама које ни један други народ није прилагао за свој спас, хтели су, и не само хтели него су и стално спроводили, да га морално униште, да га обесхрабре, да га баце у таласе неизвесности, забрањујући му да мисли о себи, о својој националној кући, о својој славној прошлости и да брине бригу о својој будућности.

Цео народ био је бачен у ропски положај који га је све више рушио и чинио од њега, још мало, беспомоћне народне масе које се ничем национално светом не би имале да надају. Народни великани, народна интелигенција није могла говорити праве речи. Лаж је тровала наш народни организам, нашу државу. Све више су прави људи, народни карактери били бачани у позадину и нису бацани, јер су сви били бачени. Оно што је чувало свој карактер ради народа и државе, оно што је имало кичме да се не савија и не сагиба, што је говорило своју праву мисао, не мислећи срамно на своју јединку, на пролазност своје личности, стално је гоњено да би било потпуно срушено, уништено. Једно доиста тешко доба по нашу народу и државну будућност владало је. Широки народни слојеви могли су да виде тај сумрак који се навлачио на нашу националну будућност. Остајало се без душе, без срца. Да су широки народни слојеви могли знати колико је било недостојних који су одлучивали о његовој судбини, да су знали колико је у њима владало царство неразума, површности, безумља и глупога силеџилука, сигурно би трагични изглед нашег националног живота до Двадесет седмог марта био још трагичнији, још ужаснији. Али сви руководиоци народне будућности, сви руководиоци његових светиња нису се бучно појављивали пред јавношћу: углавном цео тај апарат који је руковао снагу народа и његов животни дах бесомучно је витлао народним интересима, прогањајући све савести, све народне снаге, све народно добро, све народне страдалнике.

А тим народним непријатељима недостајали су родољубиво срце и национални дах: без икакве вредности, недостојни положаја на којима је требало радити за народ и државу, они су ишли неправедним и погрешним путевима, водећи сваки народни интерес у катастрофу. Али највећи је грех, као што је јасно, што су стављали у службу они без националног ума и срца који нису мислили на народне интересе већ само на личне оних помоћу којих су дошли до положаја.

Приликом овог историског догађаја, кад су тријумфовали народни интереси, брига за народ и за народну будућност, просто је тешко говорити о тим најничтавнијим појавама једног ништавног и катастрофалног доба које је угрожавало сваку националну светињу.

Али Двадесет седми март донео је ново доба нашем народу. Двадесет седми март дао је реч народу: Његов Краљ, Наследник својих слав них предака, Син Витешког Краља Ујединитеља и Унук Великог Краља Петра Првог Ослободиоца повео је државу новим путем, путем срећније и боље будућности.

У овом новом добу народне снаге треба да стварају на родну будућност. У овом новом добу права народна интелигенција мора да служи добру свога народа: она мора да буде савест у раду за добро Краља и Отаџбине. У овом новом добу мора се, са пуним разумом и са срећним радом, извршити потпун препород нашег државног живота.

Краљ са народом, народ са Краљем

Кад би пустили срцу на вољу, сви, цео народ, никада не би ни престајали са давањем израза својим расположењима, својој љубави према Њ. В. Краљу Петру Другом, Владару који је ево, већ у својој раној младости, показао и доказао да саосећа са својим народом, да га разуме, да хоће све да учини да отаџбина крене путем напретка и благостања. Први Његов акт имао је тај циљ, и ои је, сведоци смо тог историског збивања, потпуно остварен. Нова влада која је образована, прва влада откако је Њ. В. Краљ преузео вршење Краљевских Дужности, претставља доиста, као никад за последње две деценије, прави израз народне воље. Она је више него концентрациона, јер је претседава човек у кога и целокупна наша војска има поверење. У њој су и претставници целокупног српско - хрватско - словеначког политичког, културног и јавног живота Поврх свега тога, и изнад свега, дошао је на чело државе са свима Краљевским Правима, Владар са својом младошћу да се сав и за свагда посвети Својој земљи и своме народу.

Све су то разлози да данима пливамо у радости и да несметано подлегнемо до краја вољи својих најинтимнијих осећања. Али, дани у којима живимо и које преживљавамо, нису погодни за то. Срце треба, и мора, да препусти место разуму. А разум доноси мир, ред и рад.

Мир унутра нигде није поремећен. Па ипак треба напоменути, иако можда то изгледа излишно јер сваки појединац увиђа потребу тога, мир и то пун мир мора владати и у будуће.

Мора бити и рада. Преданог и истинског рада. Људи су се већ вратили својим редовним пословима, али ипак треба напоменути да има појединаца, неодговорних појединаца, који у бесловици и нераду проводе дане, па још усто и нарушавају ред тако потребан у новој ситуацији. Они себи дозвољавају, како је то речено и на званичном месту, „да се одају личним осећањима, настројени својим посебним схватањима нове ситуације." Потребно је да се и они лате посла, јер једнодушни југословенски народ жели свом душом својом да уместо манифестација, којима сада није време, дарује свом Младом Краљу и Његовој првој влади ред и рад.

Краљ је уз Свој народ, народ је уз свога Краља. Та тесна повезаност народа са народним Краљем, нашла је најбољи израз у народној влади, у којој су претстављени и сви крајеви и сва конструктивна и државотворна стремљења наше земље. Претстављени су преко људи који уживају пуно поверење најширих народних маса.

Претседник Краљевске владе армиски генерал г. Душан Симовић, који има пуно поверење целог народа и целокупне народне војске, одабрао је за своје прве сараднике праве народне претставнике. Политички кругови, анализирајући састав кабинета, једнодушни су у томе да њему нема шта да се примети.

Све српске народне странке делегирале су своје претставнике. Народна радикална странка заступљена је преко својих најистакнутијих претставника, преко заменика шефа странке г. Мише Трифуновића и другог потпретседника Главног одбора г. др. Момчила Ничића.

Демократска странка претстављена је у личности њеног претседника Главног одбора г. Милана Грола и члана вођства странке г. др. Божидара Марковића.

Земљорадничка странка таквоје претстављена преко свога шефа г. др. Милана Гавриловића и свога првака г. др. Бранка Чубриловића.

Југословенска национална странка заступљена је преко својих потпретседника Главног одбора г. г. Богољуба Јеврића и Јова Бањанина.

Бановина Хрватска заступљена је преко две своје најистакнутије и једине странке: преко Хрватске сељачке странке и Самосталне демократске странке. ХСС претстављају њен вођ г. др. Влатко Мачек и г. г. др. Јурај Шутеј, др. Иван Андрес и др. Јосип Торбар.

Самостална демократска странка претстављена је преко свог шефа г. др. Срђана Будисављевића и генералног партиског секретара г. Саве Косановића.

Најача странка у Словеначкој, Словенска људска странка, претстављена је у личности свога шефа г. др. Франа Куловеца и досадашњег министра г. др Мика Крека.

Босанске муслимане, груписане у Југословенској муслиманској организацији претставља шеф странке г. др. Џафер Куленовић.

Црна Гора добила је свог претставника у личности г. Марка Даковића.

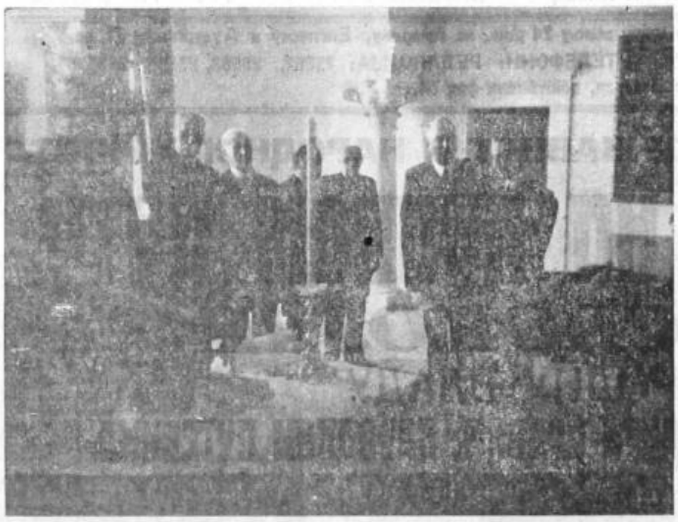
У влади је, као њен други потпретседник, и најбољи српски правник, професор Универзитета г. Слободан Јовановић.

У њој је, осим претседника владе г. Душана Симовића, и други елитни поетставник наше војске, армиски генерал г. Богољуб Илић.

Овај кратки преглед показује, дакле, оно што је напред истакнуто: кабинет армиског генерала г. Душана Симовића састављен је, као никада досад, од људи најширег и највећег народног поверења. У њему се поред осталих легитимних странчких претставника, налази и шест стварних шефова странака: Хрватске сељачке, Народне радикалне, Демократске, Самосталне демократске, Земљорадничке, Словенске људске и Југословенске муслиманске.

Све ово доказ је више да, обезбеђујући мир и ред унутра можемо мирно и са пуним поверењем гледати у будуће рад њене државних послова.

Босна и Херцеговина сједињени и једнодушни у оцени да је нова влада спасла народ и државу и повела их бољој будућности

Њ. В. Краљ са Својим министрима за време полагања заклетве у Двору

Сарајево, 29 март

Манифестације које су овде изведене у част ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог не могу се одвојити од расположења са којим је дочекана нова влада. Сарајево овог пута било је сједињено и једнодушно у оцени да нова влада претставља широку концентрацију свих политичких странака са снагом у народу. У овом погледу Сарајево може да послужи као барометар поверења са којим је ова влада народне слоге дочекана. Али не само поверења него и одушевљења: Срби, Хрвати и Муслимани који овај град углавном настањују као и у Босни и Херцеговини били су ближи један другоме него икад раније. Братско расположење једних према другима запечаћено је неличавственим аклamацијама, бит ним чиниоцима наше државне заједнице, њеног достојанства и њене независности. У политичким круговима Сарајева подвучено нам је са олакшањем и задовољством:

— Ово је добро и срећно. Јака влада, права народна влада. Примљена тако и код Срба, и код Хрвата, и код Словенаца. Она води народ бољој будућности.

Овом сумарном изјавом од стране претставника свих политичких група казнвана је апсолутна истина. Требало је да се одиграо овако значајна промена на врху наше државне управе, па да народ прије власти и да је узме у своје руке по праву које му припада. Кад кажемо на род, ми ту мислимо стварно на оног човека са наших пространих поља или из наших градова коме се годинама осporавало да може да искаже своја мишљења о судбини и животу који му претстоји и коме су као по милости додељиване краткотрајне разоноде и дуготрајна незадовољства у виду овог или оног програма, ове или оне владавине коалиције. Народ је скоро био изгубио веру да ће то једном престати и почео се са индигнацијом подазати опасној душевној клонулости.

27 март отворио је нову епоху наше народне и политичке историје. Сарајево познаје личност највишег официра наше сјајне армије генерала г. Симовића. Познаје добро свог ратног команданта у чијој личности су изражене најлепше особине оног елитног официрског кадра који је својом способношћу, готовошћу да се жртвује и јунаштвом припремио и извојевао најсјајније победе, ослобађајући стопу по стопу свете националне груде. Колико недавно генерал г. Симовић био је командант друге армије. Када је одлазио на место команданта целокупног ваздухопловства испраћен је са жаљењем што иде из ове средине, али и са ведрим поуздањем и спокојством да ће се њим понова на челу бранила наше небо. Због тога је Сарајево од првог часа и док није знало имена свих чланова новог кабинета било уверено да су се ствари нашле у рукама човека који ће их знати да реши на најцелисходнији начин. Влада састављена од свих политичких странака, како се овде сматра, потврдила је то у потпуности. Она је дошла у часу кад би сваколико одлагање било прекасно и дошла је да озари радошћу и поткрене на конструктиван рад читав народ који зна колико је особилна данашња међународна ситуација и који ће све учинити од себе да сачува независност земље са беспримерним жртвама извојеваву слободу и нада све своје право да у сопственом животном простору живи неузнемираван ни од кога. И у Сарајеву, као и широм целе земље у спонтаним манифестацијама које су приредиле народне масе обележен је пут којим треба осигуравати заједничку будућност, али чак и да нема тих дивних речитих парола, свак је овде уверен да влада образована из народа неће поћи другим путем него са народом, водећи га оним путевима који одговарају његовој части, његовим интересима и његовом расположењу. Нико овде не сумња да ће се учинити све што је потребно како бисмо, и ако желимо мир и стваралачки рад, нашли припрамни да дочекамо сваку неизвесност.

М. Стефановић

У ЦЕЛОЈ БОСАНСКОЈ КРАЈИНИ ОГРОМНЕ МАСЕ, БЕЗ ОБЗИРА НА ВЕРУ, НАРОДНОСТ И ПАРТИСКУ ОПРЕДЕЉЕНОСТ, ЖИВО СУ ПОЗДРАВИЛЕ СТУПАЊЕ НА ПРЕСТО Њ. В. КРАЉА ПЕТРА ДРУГОГ

Бања Лука, 29 март

Вести из Београда о историском догађају који се одиграо у ноћи између 26 и 27 марта брзо су се распростреле у Бањој Луци и по целој Босанској Крајини, наишавши на једнодушно одобравање одушевљеног становништва.

Улице Бање Луке биле су од раног јутра испуњене народом који је бурно манифестовао своју радост и своју љубав према Младом Краљу, узвицима „Живео Краљ".

Поклици Њ. В. Краљу, Југославији и југословенској војсци непрекидно су се проламали улицама и по најудаљенијим сокацима, из којих су стално извирале масе и поворке грађана. Током дана почели су да пристижу сељаци из околних села. Измешане групе грађана, сељака, радника, ученика, студената преко целог дана певале су патриотске песме, одражујући поворке са транспарентима, носећи слику Њ. В. Краља на челу и југословенске заставе.

Први дана сав посао је био обустављен. Народ је спонтано огласио овај дан за велики национални празник и потпуно се предао прослављању и манифестовању, несметано изражавајући своја осећања. Звона са црквама стално су звонила.

Убрзо су стигли и први летци које је издала Самостално-демократска странка поводом преузимања власти од стране Њ. В. Краља и народне владе. Затим је демократска омладина Босанске Крајине, учлањена у „Сељачком колу" издала проглас народу.

Помоћник бана г. Гојко Ружић у току дана примао је претставнике војних и грађанских власти.

Око једанаест часова формирана је поворка у којој су узели учешћа чланови појединих организација и грађани из вароши, а делом и сељани из околине. Испред поворке је ношена слика Њ. В. Краља, док су претставници организација носили државне заставе. Поворка је прошла главним улицама и заустављена се пред Командом дивизије. Команданта дивизије поздравио је старешина Соколске жупе г. др. Јово Перенчевић. На поздрав је одговорио командант Дринске области генерал г. Драгослав Милосављевић. После тога прочитан је телеграм свих бањалучких друштава упућен Њ. В. Краљу:

„У часу кад Ваше Краљевско Величанство поиче својих великих предака Вожда Карађорђа, Петра Великог Ослободиоца и Витешког Краља Ујединитеља, ступа на престо да брани границе Отаџбине, част и слободу народа, Краљица Петра Мрковљића, верна својој прошлости, пође ће путем славе и части коју јој указује Ваше Величанство".

Чланови Сдс, Хсс, Сељачког кола и других организација приредили су увече поново поворку.

Из свих крајева Босанске Крајине стижу извештаји о незапамћеном одушевљењу којим је примљен овај историски акт Њ. В. Краља. Народ је у целој области видно манифестовао своју радост и показао своју оданост Краљу и Отаџбини, прослављајући овај дан као дан највећег националног славља.

М. Митровић

МОСТАР ЈЕ ДВА ДАНА СЛАВИО 27 МАРТ

Мостар, 29 март

Мостар је вест о преузимању Краљевске власти у своје руке од стране Њ. В. Краља примио са великим одушевљењем, са одушевљењем какво Мостар не памти. Све зграде су биле окићене заставама, у свим излозима биле су Краљеве слике и би сте, окићене разноврсним пролећним цвећем.

Цео дан грађанство је било на ногама. Од момента када је Мостар сазнао за велики Краљев чин, па доцкан у ноћ Мостар је манифестовао своје одушевљење на разне начине.

Сутра дан пре подне у православној цркви одржано је благодарење поводом полагања заклетве Њ. В. Краља. У исто време одржана је и у римокатоличкој цркви свечана миса на којој је био велики број званица.

Истог дана формиране су велике поворке грађана, сокола, скаута и школске омладине који су клицали Краљу и народним слободама.

У току дана упућено је више депеша у Београд од стране разних патриотских друштава из Мостара.

Свечана седница Градског већа у Новом Саду

Нови Сад, 29 март

Поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог у Народном дому одржана је свечана седница Градског већа, којој је претседавао претседник новосадске општине г. др. Милош Петровић. Седници је присуствовао командант армијске генерал г. Милан Раденковић са генералитетом, бан г. др. Бранко Кнјуршић, подбан г. Милутин Нагулић, претседник Касације г. Јован Салковић, затим претставници свих националних и витешких организација, културних друштава као и велики број грађана. Седницу је отворио претседник новосадске општине г. др. Милош Петровић, који је пре него што је одржао свој говор предложио да се пошаљу поздравни телеграми Њ. В. Краљу, што су присутни прихватили, бурно клицући Њ. В. Краљу Петру Другом, југословенској војсци и Југославији. Текст телеграма Њ. В. Краљу гласи:

„Ваше Општине града Новог Сада у име целокупног грађанства са неизмерним љубављу и у пуној политичкој верности поздравља Ваше Величанство приликом ступања на славом овенчани престо Карађорђевића. Молимо се Богу, за дуг живот, срећну владавину Вашег Величанства, за добро наше мили отаџбине и југословенског народа."

Читаље поздравног телеграма присутни су бурно прихватили клицући Њ. В. Краљу. Исто тако послат је поздравни телеграм Претседнику Краљевске владе ген. Симовићу који гласи:

„Са ове свечане седнице, која је сазвана поводом ступања на престо Краљевине Југославије, Њ. В. Краља Петра Другог Ваше општине Новог Сада сматра за своју дужност да Вас у име целокупног грађанства Новог Сада, у овим историским часовима поздравим као првог сарадника Њ. В. Краља. Цео наш народ у пуној националној солидарности свих Срба Хрвата и Словенаца са највећим уздањем очекује рад владе народне слоге и поверења којој ви стојите на чело спремно да вас помогне у Вашем народном послу за добро југословенске отаџбине и Краља."

Затим је претседник Новосадске општине г. др. Милош Петровић одржао говор у коме је између осталог рекао:

„Двадесет седми март 1941 године је свеtao и значајан дан историји нашег југословенског народа. У праскозорје јучерашњег дана широм целе наше домовине и широм целог света сме ло, поносно, достојанствено и јуначки објавио је наш Краљ да узима у своје руке краљевску власт и објавио историску чињеницу да ступа на Краљевски прес сто својих славних предака и да тиме преузима на себе бригу за судбину свога народа. Овај чин нашег младог Краља изазвао је у души свеколиког Српског, Хрватског и Словеначког народа неописано одушевљење и одзаност. Никада у историји југословенски народ није био испуњен толиком једнодушношћу, никада у души нашег народа ни је уливено толико поверења, толико наде и поуздања у бољу и срећну будућност као што то беше јучерашњи проглас нашег Краља, и никада до сада није манифестовао југословенски народ, на тако узвишен начин своју љубав за дом Карађорђевића. У великом националном заносу који је јуче обузео целу нашу земљу, Нови Сад је и опет личаственно доказао да још душе духом Милетићеве Атине. Значајан историјски догађај завршен је. У овим судбоносним данима које преживљује цео свет дужност наша, дужност сва кога члана дражане заједнице, је да се окупимо око узвишеног Престола свога Краља, свесни својих светих традиција, да пред Његовим Величанством сачувамо слободу и част.

Одазивајући се апелу прог сарадника Њ. В. Краља, армиског генерала г. Душана Симовића, посветимо се сваки, на свом месту, својим редовним пословима. Останимо, како је то лепо рекао у својој изјави генерал г. Симовић, у бризи о себи — своји, независни и достојанствени. Очувајмо ред и мир у нашој средини. Живимо данас као и досада у непомућеној хармонији са свима сугрђанима, без обзира на њихову веру. Останимо достојанствени и силни јер је судбина наше земље у сигурним рукама. Живео Њ. В. Краљ Петар Други! Живела наша храбра народна југословенска војска. Живела слободна недељива и независна Југославија!

Завршетак говора претседника г. др. Петровића бурно је поздрављен. Затим су сви присутни отпевали химну па је седница завршена. **Т.**

ТЕЛЕГРАМ УПУЋЕН Њ. В. КРАЉУ СА ВАНРЕДНЕ СЕДНИЦЕ СРПСКОГ АУТО КЛУБА

Управа Српског аутомобилског клуба на својој ванредној седници са одушевљењем поздравља данашњи историски дан ступања на престо свога заштитника Његово Величанство Краља Петра Другог и Му дугу и срећну владавину!

Српски ауто клуб

Проглас Савеза скаута Краљевине Југославије

„Данас када су очи свих Југословена упрте у светао лик Онога који је кормилар Отаџбине, дигнимо и ми своја срца и руке и наставимо рад за идеале слободе и јединства"

Савез скаута Краљевине Југославије одржао је свечану седницу поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог. Седницу је отворио г. Никола Ђурић, заменик старешине Савеза. Он је изразио своју радост поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог, која је и радост свих југословенских скаута. Затим је предложио да се унесе следећи проглас свим скаутским јединицама и целокупном чланству широм земље:

— У овим светлим тренуцима наше националне историје, каза нам је засијо нов дан, дан који је за нас почео са прогласом Нашег милог Краља Петра Другог, обраћа се Главна управа Савеза скаута Краљевине Југославије Вама да и она изјави, као и друге патриотске организације ову радосну вест која пуни срца и душе Срба, Хрвата и Словенаца.

Верујемо у нашу народну војску, у њен и наш национални дух, и зато се мирно у њу уздамо, јер знамо данас као и увек да ће нам она очувати оно што нам је милије од мира и хлеба, — вољу, јединствену и слободну Југославију.

Драга браћо и сестре, данас када су очи свих Југословена упрте у светао лик Онога који је кормилар Отаџбине, који стоји и челу своје војске и коњ осећа данас нашу неизмерну љубав, дигнимо и ми своја срца и руке и наставимо рад за идеале слободе и јединства, као и за наше скаутске идеје.

Савез скаута Краљевине Југославије.

Главни секретар Момчило Гајић.

Заменик старешине Ђорђе Дреновац, судија Касационог суда.

ПОЗДРАВНИ ТЕЛЕГРАМ САВЕЗА СКАУТА Њ. В. КРАЉУ

Са свечане седнице Главне управе Савеза скаута Краљевине Југославије упућен је следећи поздравни телеграм:

ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ КРАЉУ ПЕТРУ ДРУГОМ

Београд

Величанство,

Савез скаута Краљевине Југославије приступа у овом светлом моменту са радошћу и љубављу Вашем престолу, спреман на сваки напор и жртву за слободу, јединство, напредак и част Отаџбине.

Увек спремни!

Главни секретар, Момчило Гајић.

Заменик старешине, Никола Ђурић.

Са свечане седнице Главне управе Савеза скаута упућени су телеграми претседнику Краљевске владе генералу г. Симовићу, министру војске и морнарице г. Илићу, министру просвете и заступнику министра физичког васпитања народа.

ПОЗДРАВ ДРУШТВА ЦРВЕНОГ КРСТА ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ КРАЉУ ПЕТРУ ДРУГОМ

Главни одбор Друштва црвеног крста одржао је 27 овог месеца у 5 часова по подне седницу са које је Његовом Величанству Краљу Петру Другом упутио следећи телеграм:

Предузете су мере да се не понове испади појединаца

Овлашћени смо са званичног места да објавимо следеће:

У првим данима иза сваке промене режима догађа се обично да се поједини подају личним осећајима, настројени својим посебним схватањима нове ситуације. Претседник владе на време је учинио апел нашем грађанству да не застрањује у свом манифестацијама. Међутим, и јуче, приликом свечаности благодарења у престоници, поједини су у публици себи допустили манифестације које ника ко нису у складу са достојним и мирољубивим ставом наше земље.

Ма колико ове манифестације биле израз неодговорних елемената, оне се морају најоштрије осудити; власти су, међутим, предузеле са своје стране све мере које треба да онемогуће понављање испада који отежавају влади извршење њених основних задаћа за добро земље и народа.

(А. А.)

Теразијама се не могло проћи од мањ фестивала

Становништво Словеначке манифестује љубав према Његовом Величанству Краљу

Љубљана, 29 март

Пододбор Удружења резервних официра и ратника Дравске бановине одржао је данас у 11 часова пре подне седницу којој су присуствовали сви чланови управе. Са ове свечане седнице упућени су поздравни телеграми Његовом Величанству Краљу Петру Другом, Претседнику владе армијском генералу г. Душану Симовићу, Министру војске и морнарице армиском генералу г. Илићу и Средишњем одбору Удружења резервних официра и ратника у Београду.

После седнице, једна делегација резервних официра и ратника отишла је пред спомених Блаженопочившем Витешком Краљу Ујединитељу на Конгресном тргу и положила венац.

У 11.30 часова одржано је у Љубљанској катедрали благодарење поводом ступања Његовог Величанства Краља Петра Другог на престо. Чинодејствовао је љубљански бискуп г. др. Грегорије Рожман уз асистенцију свештенства. Присуствовали су Бан Дравске бановине г. др. Марко Натлачен, командант Дравске дивизиске области генерал г. Драгомир Стефановић, претседник Љубљанске општине г. Адлешич, многобројни резервни официри, чланови конзуларног кора и многобројно грађанство.

Градско веће у Љубљани одржало је у 12 часова свечану седницу поводом ступања на престо Његовог Величанства Краља Петра Другог. Претседник општине г. Ђуро Адлешич одржао је говор у коме је подвукао верност и одданост свих Словенаца Његовом Величанству Краљу Петру II и нашој народној држави.

МАНИЕСТАЦИЈА НАРОДА НА ДАН 27 МАРТА У СУРЧИНУ, СРЕЗ ЗЕМУН

И у свима другим варошима Словеначке одржане су седнице разних установа и корпорација, којом су приликом приређене одушевљене манифестације Његовом Величанству Краљу и Југославији.

Банска управа у Љубљани издала је јуче пре подне саопштење у коме се каже:

„Становништво је јучерашњим манифестацијама достојно манифестовало своју одданост Његовом Величанству Краљу Петру Другом и верност Југославији. Општи интереси налажу да се опет сви вратимо редовном послу и да живот тече својим нормалним током. С тога су све даље манифестације по улицама забрањене".

МАНИФЕСТАЦИЈЕ У МАРИБОРУ

Марибор, 29 март

Синоћ су у Марибору приређене одушевљене манифестације поводом ступања на престо Његовог Величанства Краља Петра Другог.

Целокупно грађанство узело је учешћа у манифестацијама, а њему су се придружиле и све националне, витешке и културне организације. Стално се клицало Његовом Величанству Краљу Петру Другом, хрвброј југословенској војсци и јединству.

МАНИФЕСТАЦИЈЕ У ОБРЕНОВЦУ

Обреновац, 29 март

Посавина је одушевљено дочекала проглас Њ. В. Краља. Чим је радио јавно да је Њ. В. Краљ преузео престо, свет је почео да се искупља на улицама. Створила се брзо поворка која је ишла улицама кличући Њ. В. Краљу и југословенској војсци.

Претставници свих друштава узели су учешћа у поворци. Пред општином они су начинили мали митинг. О значају догађаја говорили су г. г. др. Пурић, Воја Лазић и г-ђа Љубица Мићић, претседница Женске подружине.

Сељани из околине дошли су на коњима у Обреновац да чују појединости о догађајима у пре стоници па да се врате у село и обавесте своје сељане.

У савршеном реду, после манифестација, сутрадан су сви приступили на посао. С. А.

И У НАПАЂЕНОМ БИТОЉУ НАРОД ЈЕ НАЈТОПЛИЈЕ ПОЗДРАВИО СТУПАЊЕ НА ПРЕСТО Њ. В. КРАЉА ПЕТРА ДРУГОГ

Битољ, 29 март

Битољ је дочако вест о ступању Њ. В. Краља Петра Другог на престо са великом радошћу. Рано јутро формирала се поворка у овдашњој Богословији, којој су се касније придружиле поворке ученика Трговачке академије и Женске гимназије. Са масом света је ова поворка прошла главним улицама града, певајући и кличући Краљу, Краљици, војсци и Југославији. Пред Соколским домом приређено је после спонтано народно весеље.

БАН Г. ДР. ШУБАШИЋ КОД МИНИСТРА Г. ДР. БУДИСАВЉЕВИЋА

Бан Бановине Хрватске г. др. Иво Шубашић посетио је јуче министра унутрашњих послова г. др. Срђана Будисављевића и задржао се с њим у дужем разговору.

СРПСКИ ИСЕЉЕНИЧКИ САВЕЗ

Са синоћње ванредне седнице Средишње управе и месног београдског одбора Српски исељенички савез је упутио Њ. В. Краљу Петру Другом овај поздравни телеграм:

„Средишња управа Српског исељеничког савеза и месни Београдски одбор са своје заједничке скупштине одушевљени историским одзивом Вашег Величанства и свесни своје свете дужности, а готови да за Краља и Отаџбину положе своје животе, кличу у име неколико стотина хиљада Срба исељеника расејаних широм целог света: „Да живи наш Млади и Љубљени Краљ и наша слобода и независна домовина Југославија".

ТЕКСТ ТЕЛЕГРАМА БЕОГРАДСКИХ НОВИНАРА

„Београдски новинари, делећи радост заједно са народом, поздрављају Свога Краља, потомка Карађорђевића, носиоца националних и народних слобода, у тренутку преузимања Краљевске Власти".

Одушевљење у Шумадији поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог

Крагујевац, 29 март

У Крагујевцу и у целој Шумадији завладало је велико одушевљење поводом вести о ступању на престо Њ. В. Краља Петра Другог.

Први дана чим је објављен проглас Њ. В. Краља преко радија, грађани Крагујевца и сељаци из околних места приредили су велике манифестације у граду. Радници из Војно-техничког завода узели су видног учешћа у слављу које је цела Шумадија примила као најрадоснији догађај. Народ је искићен заставама, а велике поворке, са сликама Њ. В. Краља, заставама и транспарентима прошле су улицама манифестујући своје одушевљење и кличући:

— Живео Краљ! Живела слобода и независна Југославија!

Пароле су исписиване и на транспарентима, које су носили радници и омладина, а на многим местима држани су говори о значају овога догађаја. Говорили су грађани, сељаци, радници и интелектуалци, истичући своје жеље и захтеве.

Велики број сељака слегло се из шумадиских села у Крагујевац да присуствује свечаном народном слављу. На трговима играна су народна кола уз звуке музике најразличитијих инструмената. Манифестације су трајале до касно у ноћи.

У Саборној цркви одржано је свечано благодарење у присуству официрског кора и претставника грађанских власти. Пред спомеником палих Шумадинаца одржан је народни митинг на коме је одржао родољубиви говор директор Женске учитељске школе г. Милоје Павловић. Приређена је и бакљада која је прошла улицама града. Соколи и друге националне организације узеле су видног учешћа у прослави.

ОДУШЕВЉЕЊЕ У СУБОТИЦИ

Суботица, 29 март

И на северу наше земље, у Суботици одјекнула је вест о томе да је Њ. В. Краљ Петар преузео Краљевску власт у своје руке. Одушевљење је обухватило целу Суботицу, на зграда ма су истакнуте државне заставе а радње су биле преко целог дана затворене.

Мноштво грађана изашло је на улицу, напустило посао и кличући Краљу и народним слободама, славило велики празник. Градом су ишле велике поворке манифестаната носећи слике Младог Краља, државне заставе и транспаренте на којима су биле исписане пароле новим слободама.

По подне око шест часова одушевљење је достигло кулминацију. Пред Соколским домом одржан је митинг на коме је учествовало учешћа преко десет хиљада људи. Иступили су говорници и у своји говорима истицали значај Краљевског великог чина. Један сат доцније крећула је одатле величанствена бакљада.

После великог дана, 27 марта, данас је у Суботици све мирно. Грађанство се враћа на посао.

НА СУШАКУ НАРОД ЈЕ ОДУШЕВЉЕН ДОЛАСКОМ Њ. В. КРАЉА ПЕТРА ДРУГОГ НА ПРЕСТО

Сушак, 29 март

Сушак је са одушевљењем и узбуђењем примио вест о ступању Краљевом на пре сто и о примању Краљевске власти. Град је оживео и добио је слику као никад за последњих двадесет година.

У Соколском дому одржан је свечан скуп на коме је одржао говор старешина Сокола г. Перовић. Он је истакао значај новијих догађаја. Са састанка су упућени телеграми Њ. В. Краљу и претседнику Краљевске владе армиском генералу г. Симовићу. Телеграм Њ. В. Краљу гласи:

„Њ. В. Краљу Петру Другом — Београд.

Прослављајући највеличанственији догађај кад Ваше Величанство ступа на престо наше отаџбине Краљевине Југославије, со колска срца са плавог Јадрана немају речи да довољно изразе своје одушевљење, па у томе одушевљењу подстичу Вашем Величанству изразе верности и одданости као и изразе своје спремности да заложе своје животе за величину и част своје отаџбине. Да живи Његово Величанство Краљ Петар Други! Да живи славни дом Карађорђевића! Да живи велика и моћна Југославија.

Телеграм претседнику Краљевске владе гласи:

„Прослављајући велики историски догађај, соколи и соколице са мртве страже плавог Јадрана у свом усхићењу шаљу вам поздраве и изражавају спремност да заложе своје животе за одбрану своје домовине моћне Краљевине Југославије.

Старешина г. Перовић упутио је и телеграм Савезу Сокола Краљевине Југославије у Београду, којим гласи:

„Манифестујући најсвечаније велики догађај у нашој новој историји, када наш Узвишени врховни старешина ступа на престо Краљевине Југославије, наше миле домовине, ваша раздрагана срца поздрављају са усхићењем тај срећни догађај уз нзј боље жеље. У томе одушевљењу поздрављају братску управу Савеза".

СРПСКИ АУТО КЛУБ

На синоћњој ванредној седници Управног одбора Српског ауто клуба претседник је прочитао овај телеграм упућен Њ. В. Краљу Петру Другом поводом Његовог ступања на престо:

„Управа Српског аутомобилског клуба на својој ванредној седници са одушевљењем поздравља данашњи историски дан ступања на престо свога заштитника Његово Величанство Краља Петра Другог, желећи му дугу и срећну владавину. Живео Краљ.

ПОЗДРАВ УДРУЖЕЊА ТОПЛИЧАНА

Удружење Топличана, поводом ступања на престо Младог Краља Петра Другог, одржало је синоћ у кавани код „Стрица" свечану седницу своје Управе. Седницу је отворио краћим говором претседник Управног одбора г. Милан Стојановић. Пре него што је почео да говори прочитао је текст телеграма које је Удружење упутило Њ. В. Краљу Петру Другом:

„Удружење Топличана у Београду са осећањем неколебиве верности поздравља долазак Вашег Величанства на престо славних Ваших предака.

Дичка и херојска Топлица чија су синови на војиштима у минулим ратовима за слободу и величину Отаџбине својим херојством задивили свет, она Топлица која је у народном Устанку 1917 године дала 22.000 живота својих синова и кћери и показала тим светлим примером пут коим треба да се иде да би се имала слобода, — биће одлучно уз Ваше Величанство на браніку Отаџбине.

Претседник,
Милан Стојановић
Секретар,
Ђорђе Дедић

ПОЗДРАВНИ ТЕЛЕГРАМ ИНДУСТРИЈСКЕ КОМОРЕ

Претседник Индустријске коморе упутио је следећи поздравни телеграм Његовом Величанству Краљу Петру Другом:

„Одушевљени Вашим ступањем на славом овенчани престо Карађорђевића, индустријалци, чланови Индустријске коморе у Београду хитају да Вас увере о својој безграничној поданичкој одданости и да Вам доставе своје топле жеље за срећну владавину на добро народа и отаџбине.

„Нека је срећно!

Влада Илић, претседник".

ПОЗДРАВНИ ТЕЛЕГРАМ УДРУЖЕЊА ИНДУСТРИЈАЛАЦА

Претседник Удружења индустријалаца упутио је следећи поздравни телеграм Његовом Величанству Краљу Петру Другом:

„У овим историјским тренутцима ступања Вашега Величанства на престо, Удружење индустријалаца у Београду шаље Своме Узвишеном и Љубљеном Младом Краљу изразе најдубље одданости и готовости да све жртвује за добро Краља, Отаџбине и Народа.

Др. Владимир Ђорђевић",
Претседник Удружења

НОВИНАРСКИ САВЕЗ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Новинарски савез Краљевине Југославије упутио је са своје јучерашње ванредне седнице Главне управе, овај телеграм Њ. В. Краљу Петру Другом:

„Новинари Краљевине Југославије срећни су што могу да поздраве владавину свога Младог Краља, народне Узданице, и да Му изразе своју дубоку веру да ће Његова данашња заклетва верности народу и народним идеалима бити најдража залога боље и сигурније будућности Југославије".

СВЕЧАНА СЕДНИЦА ГЛАВНЕ КОНТРОЛЕ

Јуче пре подне одржана је свечана општа седница Главне контроле, на којој је одушевљено поздрављено ступање на престо Њ. В. Краља Петра Другог.

Претседник Главне контроле г. Миливоје Пурић одржао је патриотски говор, који је пропраћен одушевљеним клицањем Њ. В. Краљу Петру Другом, Војсци и Југославији.

Пред Официрским домом у Скопљу дуго се клицало Младом Краљу

Чело поворке приликом народних манифестација у Скопљу

Сва београдска друштва и организације упутила су поздравне телеграме Њ. В. Краљу и војсци

Од Уједињења никада срца становника Београда нису била тако пуна свечаног, празничног расположења, дражи, као јуче. Јучерашњи дан... Лепи сунчани јучерашњи дан... Лепи југословенски дан...

Није потребно сатицати главу, напрезати се, молити живце и мозак да причају о јучерашњем слављу. Слике саме. Слике са јучерашње улице, трга и пијаце, слике из јучерашње кавane, свечане сале за седнице, слике из јучерашњег приватног стана... Са прозора, са врата, од свих страна, са свих путева.

Као опијени људи, жене и деца су јурили сним улицама града, скупљали се у групе, пружали једни другима руке, чинили, у другим данима неуобичајене мале услуге, љубили се и грлили, смејали се заједно и отирали сузе радоснице једном марамицом, певали и клицали, клицали... Клицали Краљу и војсци.

—

Нарочито су били свечани и потресни они тренуци када је улицама пролазила војска. Нарочито су биле велике и пуне љубави речи и узвици њој упућени. Њој и њеном Врховном Команданту...

Понекад су Теразијама пролазиле дугачке колоне наших пешака. Све што се на улици налазило скупљало се у тим тренуцима, правило јој пута и клицало:

— Живела наша славна војска!

— Живео Краљ Петар Други!

—

На завоју код „Балкана", крене се дутачки ред војника. Окићени цвећем испуњени силним расположењем ударали су они чврстим кораком по врелом и пролећним сунцем обојасаном асфалту. Не окрећу се ни десно ни лево. Корак им је одлучан, војнички, а поглед упрт негде у даљину, у војничку даљину. Ништа не може да поремети такво њихово држање. Ништа. Војник је остао војник, на макар колико силине било у одушевљењу које га тера напред, у славу...

Одједном, за време тишине која је врло ретко захватала већ уморене масе, проломи се један глас:

— Здраво Милане. Здраво, Окрени се, бре, тебе зовем.

Речи су биле упућене једном војнику, који је баш у том тренутку пролазио поред старог друга и пријатеља, са којим се није видео од дана када су га позвали да служи Краљу и Отаџбини.

Одмах је познао глас најбољег друга, осетио његову жељу, али он је у маршу, у војничком ходу који не сме ни за тренутак бити ма чим поремећен. Врло мало, неприметно је окренуо главу на страну од које је допирао глас. Исто тако неприметним смешком дао је другу до знања да га је видео чуо и разумео његову жељу, а-

Њ. В. Краљ окружен члановима владе за време полагања заклетве у Двору

ли не може да му сада ништа одговори.

У сталном маршу трупе су пролазиле праћене громким поклицима узаврелe улице, која им је упућивала најлепше жеље.

— Да само знате какви смо пријатељи, — прича нам војников друг када је он већ прошао, — чудили бисте се много шта се није окренуо и одговорио ми...

—

Пред само вече један Јужно-Србијанац се најзад сетио шта у овакним приликама још вреди радити. Отишао је тамо, на периферију града, дошао до свога стана и из сандука извадио гајде. Са њима се журним кораком вратио на Теразије. Наслонио се мало код водоскока и почео...

Мало касније маса раздрагани људи и жена лелујала се у ритму музике народне, звучне и веселе...

Иду... Иду... чули су се усклици све до ноћи.

—

Многа национална друштва одржала су своје свечане седнице. Стари и млади, чланови тих друштава одлазили су весели, пребучени у друштвене униформе и још много пре заказаних седница окупљали се око друштвених домова.

Све речи, све мисли, сви узвици и жеље њихове биле су посвећене само једном: Краљу и Југославији.

Није, вальда, нико могао чути ма и једну другу реч на њиховим незваничним скуповима и у њиховим разговорима. Једним се само духом дисало, једним јединим — југословенским...

одности према Своме Младом Краљу и Високом Заштитнику, поздрављa са највећом љубављу и радошћу ступање на престо Вашег Величанства. Друштво црвеног крста учествује у народној једнодушности за чување народне части и слободе и одбрани независности и мира наше миле и драге отаџбине, спремно да родољубиво и са пожртвовањем изврши своју хуману дужност према народу и нашој дичној и храброј војсци.

Живео Краљ! Живела Југославија!

Први потпретседник
Иван Бајa.
Директор друштва
Мирко Марјановић.

СЕДНИЦА УПРАВЕ САЈМА

Управа Друштва за прирећивање сајма и изложби у Београду одржала је свечану седницу поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог. Седници је приседавао председник управе г. Милан Ј. Стојановић. Са седнице су упућени поздрави телеграми Њ. В. Краљу и председнику владе г. Душану Симовићу.

Телеграм упућен Њ. В. Краљу гласи:

„Њ. В. Краљу Петру Другом, Београд.

Управа Друштва за прирећивање сајма и изложби у Београду, поздрављајући ступање Вашег Величанства, свога Узвишеног Покровитеља, на престо прослављеног Дома Карађорђевића, упућује, са своје свечане седнице, израже неизмерне радости и неограничене верности, са жељама и вером у сместрани национални, привредни и духовни напредак јединствене и слободне Југославије.

За Управу Београдског сајма
претседник, Милан Стојановић".

Претседнику владе генералу г. Душану Симовићу упућен је следећи телеграм:

„Претседнику Краљевске владе ариском генералу г. Душану Симовићу, Београд.

Управа Друштва за прирећивање сајма и изложби у Београду, са своје свечане седнице, по здравља Вас, Господине Претседниче, и Владу на чијем се челу налазите, са најтоплијим жељама за успех родољубивог дела које Вам је поверено, и изјављује своју решеност да допринесе свој удео у племенитом раду за Краља и Отаџбину.

Живео Његово Величанство Краљ Петар Други!

Живела слободна Југославија!

За Управу Београдског сајма
претседник Милан Стојановић".

СВЕЧАНА ОПШТА СЕДНИЦА КАСАЦИОНОГ СУДА У БЕОГРАДУ

У 11 часова пре подне у великој сали Првог кривичног већа, под претседништвом г. Русомира Јанковића, претседника Касационог суда, одржана је свечана општа седница свих судија Касационог суда, на којој су присуствовали и остали чиновници Касационог суда као и Врховни Државни тужилац и чиновници овог тужилаштва. Седницу је отворио претседник г. Јанковић говором у коме је поздравио ступање на краљевски престо Њ. В. Краља Петра Другог што су и сви присутни аклamирали, уз узвике Живео Краљ Петар Други, живела краљевска влада и велика југословенска војска!

Истовременo је и судија г. Војислав Павић, претседник удружења судија Краљевине Југославије прочитао телеграм који је као претседник овог удружења упутио Његовом Величанству Краљу поводом Његовог ступања на престо.

З. Б.

УДРУЖЕЊЕ ВОЗНО-МАНЕВАРСКОГ ОСОБЉА ДРЖАВНИХ ЖЕЛЕЗНИЦ

Телеграм Централне управе стручног удружења возно-маневарског особља државних железница Краљевине Југославије упућен Њ. В. Краљу Петру Другом гласи:

„Са дубоким узбуђењем и поданичком верношћу у име десет хиљада својих чланова упућујемо ову честитку Вашем Величанству и славном овенчаном Дому Карађорђевића, са жељом да Бог пожели Ваше Величанство и подари срећну владавину, на добро и понос наше Отаџбине Краљевине Југославије.

Живео Краљ Петар Други.

ТЕЛЕГРАМ ЈАДРАНСКЕ СТРАЖЕ

Београдски обласни одбор Јадранске straже упутио је следећи поздравни телеграм Њ. В. Краљу Петру Другом:

„Његовом Величанству Краљу Петру Другом, Узвишеном заштитнику Јадранске straже, популарном сину Великог Краља Ујединитеља и Узвишене куме наше заставе, Њеног Величанства Краљице Марије — престонички Обласни одбор Јадранске straже, у име целокупног свога чланства, радосна срца, у поданичкој верности, честита ступање на славни престо Карађорђевића жели Младоме Краљу срећну владавину и дуг живот уз завет:

— Чуваћемо Југославију.

— Чуваћемо наше море.

Претседник,
опуномоћени министар
у пензији
Јован Т. Марковић

Њ. В. КРАЉУ УПУЂУЈЕ ПОЗДРАВ СТУДЕНТСКИ КЛУБ „МИХАЈЛО ПУПИН"

Синови наших америчких исељеника, који студирају у Београду, организовани у клубу „Михајло Пупин", поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог, упутили су писмо које гласи:

У часу опште радости васцелог Југословенског народа поводом Вашег ступања на Краљевски престо ми, синови и кћери југословенских исељеника, као деца рођена и школована у Сједињеним Америчким Државама, студенти овдашњег Универзитета, молимо Ваше Величанство да прими наша најтоплија честитања и уверења да нас је једнако љубав према родној груди наших родитеља довела у „стари крај" ради завршетка својих студија.

Ту љубав ми смо још из колевке сједињавали са Домом Карађорђевића који нам тако изгледа сличан историји Ђорђа Вашингтона.

Данас се, пак, осећамо нарочито срећни, јер смо савременици историских догађаја, а преко њих и (макар и незнани) сарадници Вашег Величанства!

Бејасмо, јесмо и остајемо у љубави према роду свом, јер крв није вода! И молимо Ваше Величанство да верује изразима наше привржености, ма где нас вал живота буде бацао после завршених студија, и да увек и без резерве можете рачунати на пуну нашу сарадњу за добро народа Краљевине Југославије.

Живело Ваше Величанство!"

ТЕЛЕГРАМИ ГЛАВНОГ ЗЕМАЉСКОГ САВЕЗА ЗАНАТЛИСКИХ УДРУЖЕЊА Њ. В. КРАЉУ И ПРЕТСЕДНИКУ ВЛАДЕ

Поводом преузимања Краљевске власти Његовог Величанства Краља Петра Другог на престолу Југославије, управа Главног земаљског савеза занатлиских удружења одржала је свечану седницу под претседништвом г. Милана Стојановића.

Седницу је отворио пригодним говорном претседник г. Стојановић, који је истакао огромаи значај овог крупног и радосног догађаја и све његове неизбежне благотворне последице по нашу земљу и наш народ. После овога говора и после манифестовања искрене и дубоке оданости и верности нашем младом Краљу, уз одушевљење поклике решено је да се Његовом Величанству Краљу и претседнику Краљевске владе г. Душану Т. Симовићу пошаљу следећи поздравни телеграми:

Његовом Величанству
Краљу Петру Другом

Главни земаљски савез занатлиских удружења Краљевине Југославије поздравља долазак Вашега Величанства на престо Ваших славних предака. Југословенско занатлиство срдачно уверава одлучно уз свога Краља на бранику Отаџбине.

Југословенско занатлиство молитвено срећом и радошћу, изражава Вашем Величанству своју безграничну верност и оданост и моле Бога за Вашу дугу, успешну и срећну владавину.

Живело Ваше Величанство!
Господину Душану Симовићу,
претседнику владе

Главни земаљски савез занатлиских удружења Краљевине Југославије, као слободна привредна организација нашег занатлиства, поздравља своју националну владу и изјављује Вам, Господине Претседниче, да је целокупно наше занатлиство спремно све да жртвује за свога Краља и Отаџбину.

Живео Његово Величанство Краљ Петар Други!

Телеграм Савеза набављачких задруга упућеног Њ. В. Краљу Петру Другом:

Његовом Величанству
Краљу Петру Другом

У судбоносном моменту када је изгледало да се кидају везе са нашом народном и државном традицијом, у часу када је изгледало да ће дефетизам обу хватити све слојеве нашега народа, одлучним замахом пресекли сте Гордијев чвор и на своја младалачка плећа преузели тешку одговорност за судбину народа и земље у овим тешким часовима које преживљује Европа. Делећи у пуној мери безграничну радост читавог нашег народа, Савез набављачких задруга државних службеника у име својих четврт милиона организованих задругара шаље Вашем Величанству изразе своје безграничне оданости и верности са жељом да Вас у Вашој владалачкој дужности прати срећа, а верност и пожртвовање народа неће изостати.

Живео Њ. В. Краљ! Живела династија Карађорђевића! Живела Југославија!

Савез набављачких задруга
државних службеника
— Београд

У КАРАЂОРЂЕВОЈ ЦРКВИ У ТОПОЛИ ОДРЖАНО СВЕЧАНО БЛАГОДАРЕЊЕ

Топола, 29 март

И Топола, славна колевка неумрлог Вождa Карађорђа, узела је видног учешћа у великом народном слављу поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог. Све куће окићене су државним заставама а пуцњи пранга објављивали су народну радост.

Сељаци овога краја образовали су велике поворке које су прошле са заставама и музиком кроз Тополу, кличући Њ. В. Краљу, војсци и Југославији. У задужбини на Опленцу одржан је помен Краљу Александру Ујединитељу, па је народ пошао у Карађорђеву цркву у Тополи, где је одржано благодарење. Стари тополски прота г. Стеван Гужвић одржао је дирљиви говор.

У Соколском дому одржана је свечана седница са које је упућен поздравни телеграм Њ. В. Краљу Петру Другом. И остала друштва, просветна и витешка, као и истакнути појединци, упутили су поздравне телеграме.

НОВИ БУЏЕТ ОПШТИНЕ У НИШУ

Ниш, 29 март

Финансиски одбор градског већа нишке Општине завршио је рад на састављању предлога буџета нишке Општине за период времена од првог априла до 31 децембра 1941 године. По том предлогу буџет за делет месеци текуће године представља укупну суму од 24,144.070 динара и већи је од прошлогодишњег буџета за исти период времена за нешто више од три милиона динара. Расходи по општинском буџету износе суму од 14,646.000 а по буџету електричног предузећа 9,497.977 динара. Приходи по општинском буџету предвиђени су у сумн од 12,347.070 динара, а по буџету електричног предузећа 11,797.000 динара. Према саопштењу пред седника градске Општине г. Живковића, нови буџет не доноси грађанству никаква нова оптерећења. Повећање расхода је минимално и неопходно, а проузроковано је повећањем цена материјалу за грађевинске радове, као и нужношћу по повећања плата чиновницима и службеницима поглаварства. То повећање принадлежности износиће 20% од досадашњих плата. У понедељник, 31 овог месеца, одржаће се седница градског већа на којој ће бити претресан овај предлог буџета и примљен нови буџет града Ниша.

Б.

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ЛИКОВНИХ УМЕТНИКА

Удружење ликовних уметника одлаже заказану годишњу скупштину за 6 април. Скупштина ће се одржати у просторијама Уметничког павиљона. Почетак тачно у 16 часова.

Свечана седница Занатске коморе у Београду

Поводом преузимања Краљевске власти од стране Њ. В. Краља Петра Другог и историског преокрета у нашој унутрашњој политичкој ситуацији, који је нашу државу скренуо путем националне части мира у пуној неутралности и независности, Претседништво Занатске коморе у Београду одржало је свечану седницу под претседништвом свога претседника г. Милана Ј. Стојановића.

После говора претседника г. Стојановића, који је истакао огроман значај овог крупног и радосног догађаја и све његове неизбежне благотворне последице по нашу земљу и наш народ, и после манифестовања искрене и дубоке оданости и верности нашем Младом Владару, уз одушевљење поклике решено је да се Његовом Величанству Краљу и претседнику Краљевске владе г. Душану Т. Симовићу пошаљу поздравне телеграме, које гласе:

Његовом Величанству Краљу
Петру Другом
Београд

У овим историским и бурним временима, када је Ваше Величанство преузело Краљевску власт и ставило се на чело свога народа, да га, попут Својих славних предака и Свога великог Оца, поведе путем части, славе и мира у пуној националној слободи, независности и неокрњеном поносу, Занатска Комора у Београду и целокупно занатлиство коморског подручја, испуњени срећом и радошћу изражавају Вашем Величанству своју неограничену верност и оданост и моле Бога за Вашу дугу, успешну и славну владавину.

Живело Ваше Величанство!

Главни секретар,
Михаило Живанчевић

Претседник Занатске коморе
Милан Ј. Стојановић

Господину
ДУШАНУ СИМОВИЋУ,
Претседнику Краљевске владе
Београд

Поводом образовања Краљевске владе народне части и поноса, којој се налазите на челу Занатска комора у Београду и целокупно занатлиство коморског подручја поздрављају Вас и изражавају Краљевској влади и Вама пуну готовост да вас у вашем потхвату на добро нашег дичног Краља и на част и срећу миле Отаџбине предано и пожртвовано помогну.

Главни секретар,
Михаило Живанчевић

Претседник Занатске коморе
Милан Ј. Стојановић

ТЕЛЕГРАМ ИНДУСТРИСКЕ КОМОРЕ

Његовом Величанству Краљу
Југославије Петру Другом
Београд

Одушевљени Вашим ступањем на славни овенчани престо Карађорђевића, индустријалци чланови Индустријске коморе у Београду хитају да Вас уверe у својој безграничној поданичкој одности и да Вам доставе своје топле жеље за срећну владавину на добро народа и отаџбине.

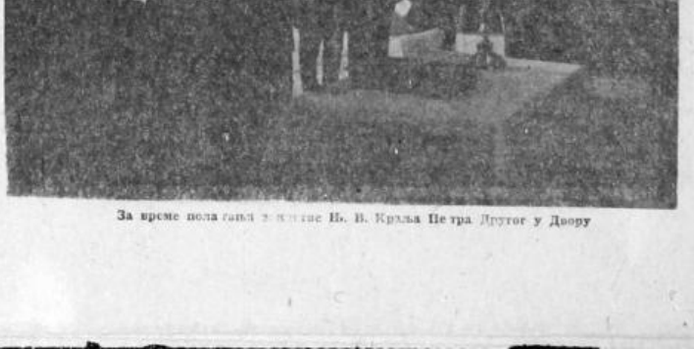
Нека је срећно!

Претседник Влада Илић, с. р.

ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ ПЕТРУ ДРУГОМ КРАЉУ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Београд

Главни одбор Друштва црвеног крста, у име свих својих одбора и чланова друштва и Подсавеза Црвеног крста, Прожетих осећајима неизмерне љубави и

За време полагања заклетве Њ. В. Краља Петра Другог у Двору

Покрети британских трупа на фронту у Источној Африци настављени

На фронту јака делатност британског ваздухопловства

После пада Керена и Харара операције у Африци су изгубили карактер фронталних борби. Италијанске трупе се потискују на свима секторима. Њихово повлачење у Абисинији је према Адис Абеби, а у Еритреји према Асмари. Не може се претпоставити да ће доћи до интензивнијег отпора у овим пределима. Са поседањем области Керена британске трупе заузеле су висове који доминирају целом Еритрејом. Одбрана Асмаре не може се узети озбиљно у обзир већ и ради тога што концентрациони напади могу да буду потпуњени и насилним искрцавањем у лукама Црвеног Мора.

У колико чишћење буде завршено пре, може се претпоставити да ће највећи контингенти британских трупа бити ослобођени за акцију у другим деловима света. Изгледа да ће организација администрације бити поверена домородцима у свима ослобођеним пределима.

На албанском фронту није било значајних промена. Грчке трупе улажу знатне напоре да свој отпор крунишу успехом.

ОПСАДНО СТАЊЕ У ТУРСКОЈ

Цариград, 29 март

Агенција Стефани јавља:

Народној скупштини поднесен је законски нацрт по коме се имају извршити измене у досадашњем закону о опсадном стању.

МАЂАРСКА ДЕЛЕГАЦИЈА У АНКАРИ

Цариград, 29 март

Агенција Стефани јавља:

У Анкари се очекује мађарска делегација која ће наставити трговинске преговоре започете у Будимпешти за закључење новог трговинског уговора.

Исто тако се очекује да ће се ускоро повести трговински преговори са Швајцарском.

ПИТАЊЕ АНГОЛЕ

Кептаун, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Јужно-афричка Унија и Португалија јуче су потписале споразум о Анголи (Португалска Западна Африка).

По одредбама тога споразума царинска питања између ове две земље третираће се по клаузули најповлашћенија.

ГЕНЕРАЛ ВАВЕЛ НА ФРОНТУ КЕРЕНА

Каиро, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Генерал г. Вавел, главни командант британских трупа на Средњем Истоку, обишао је фронт код Керена још пре но што је Керен заузет. Он је авионом дошао из Египта, па је после тога конферисао са генералом г. Платом, командантом суданских трупа, који је нарочито дошао да реферише генералу Вавелу.

Појава генерала Вавела изазвала је радост код трупа које оперишу код Керена.

„ДОЈЧЕ АЛГЕМАЈНЕ ЦАЈТУНГ" О БРАНИОЦИМА АБИСИНИЈЕ

Берлин, 29 март

Агенција Стефани јавља:

Коментаришући одважност италијанских бораца у Источној Африци, „Дојче Алгемајне Цајтунг" пише, да је ситуација бранилаца Абисиније врло тешка, пошто нема могућности за снабдевање. Италијанске трупе дају ипак снажан отпор надмоћним снагама.

ПРИЈЕМ КОД ГЕНЕРАЛА ГАРИБАЛДИЈА

Триполи, 29 март

Агенција Стефани јавља:

Генерални гувернер Либије генерал г. Гарибалди примио је јуче претставнике политичких странака и шефове муслиманског живља.

ПОГИБИЈА АДМИРАЛА ХАЛИФАКСА

Кептаун, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Контра - адмирал Халифакс, који је био секретар лорда Клерендона, када је овај био гувернер Јужно-афричке уније, погинуо је приликом једног авионског несрећног случаја.

На истом авиону погинуло је још девет лица.

ПОЈЕДИНОСТИ О ЗАУЗЕЋУ ХАРАРА

Најроби, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

У званичном саопштењу, које је данас овде објављено, вели се да је јуче у 15.20 часова истакнута бела застава у Харару, чим су уђуткани непријатељски топови источно од Харара. Одмах затим британске трупе заузеле су град.

Гоњење непријатеља наставља се у правцу Диредауе.

БРИТАНСКИ ИЗВЕШТАЈ ИЗ КАИРА

Каиро, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Врховна команда британских снага на Средњем Истоку саопштава:

Либија: Ништа ново.

Еритреја: После пада Керена, наше трупе гоне италијанске снаге, које се повлаче према Асмари. Непријатељски војници, који су заробљени у Керену, још нису пребројани, али су Италијани приликом свог наглог бекства оставили велике количине ратног материјала који је пао у наше руке.

Абисинија: На свима секторима положај се и даље развија у нашу корист.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ АДМИРАЛИТЕТА

Лондон, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Британски адмиралитет издао је данас следеће саопштење:

Британски брод „Лајт" оборио је јуче у Бристолском Каналу један авион типа „Хајнкел" и то у борби која се развила после напада који су два авиона типа „Хајнкел" извршили на брод „Лајт" и на конвој, који је пратио овај брод.

Противавионска одбрана „Лајта" и бродова из конвоја ступила је одмах у дејство, тако да се развила жива битка, у којој је један од непријатељских авиона погођен мецима противавионске артилерије „Лајта". Примећено је како овај непријатељски авион пада у море. Пет чланова посаде који су се спасли, од којих је један био рањен заробљени су на „Лајту".

Посада „Лајта" приметила је такође да је снажно погођен и други авион „Хајнкел" који је тешко оштећен. Овај авион покушао је да се сакрије иза ниских облака. Видљивост је била веома слаба, па се није видело да ли се авион срушио, али се не верује да је могао да се врати у своју базу. Британски брод „Лајт" није претрпео никакву штету, нити је на њему и осталим бродовима из конвоја било људских жртава.

Британска подморница „Пантиан" извршила је успешни напад на обезбеђени конвој јужно од Италије. Изгледа да су овим конвојем транспортоване намирнице или трупе. Торпилама су погођени један велики брод-цистерна од око 10.000 тона и један брод који је пренсино трупе или намирнице од 6.000 тона.

Није могло да се утврди да ли су ти бродови потонули, по што је британска подморница била приморана да спроведе на ручите маневре како би осујетила противнапад италијанских ратних бродова који су пратили конвој. Примећено је само то, да су мотори оба италијанска брода престали да раде.

На грчком фронту настављене операције патрола, артилерије и авијације

Атина, 29 март

(Телефоном)

Борбе на албанском фронту настављене су на свим секторима. Уобичајена делатност пешадије, артилерије и ваздухопловства. Грчко ваздухопловство бомбардовало италијанске инсталације а италијанско ваздухопловство извршило нападе на барке у Егејском Мору и једно место на Пелопонезу.

Р. Ђ.

САОПШТЕЊЕ ГРЧКОГ МИНИСТАРСТВА МОРНАРИЦЕ

Атина, 29 март

Атинска Агенција јавља:

У саопштењу министарства морнарице каже се:

„Наша подморница „Тритон" под командом капетана корвете Ђорђа Зепоса сусрела је у недељу 23 марта у 10.30 сати у близини албанске обале у Јадранском Мору један непријатељски заштићени конвој.

„Смелим нападом и са много хладнокрвности наша подморница успела је да уништи транспортни брод „Карина" од 5451 тону, који је припадао трговачком Лоју и да озбиљно оштети један други мањи брод."

БОМБАРДОВАЊЕ АЕРОДРОМА АГРИНИОН У ЛЕПАНТУ

Операциона зона, 29 март

Агенција Стефани јавља:

Специални дописник Агенције Стефани јавља, да је једна ескадрила италијанских бомбардера јуче изнанадно напала аеродром Агринион у северном делу Лепанта и том приликом разорила противничку базу.

Италијански авиони вратили су се неоштећени у своју базу. Пре и за време напада није примећен ни један противнички ловачки авион.

ПРИНЦ ОД ПИЈЕМОНТА ОБИЛАЗИ РАЊЕНИКЕ

Фиренца, 29 март

Агенција Стефани јавља:

Њ. К. В. Принц од Пијемонта обишао је данас рањенике у једној овдашњој болници, оставши са њима у дужем разговору.

Рањеници су престолонаследнику приредили овације.

Исто тако грађанство је престолонаследника топло поздравило при доласку и одласку из болнице.

КАНОНАДА НА ГИБРАЛТАРУ

Алгесирас, 29 март

Агенција Стефани јавља:

Јутрос се са Гибралтара чула канонада. Један конвој од многобројних бродова испишао је из Гибралтара и пошао у досада непознатом правцу.

Из Гибралтара је такође испловило и седам британских ратних бродова који су тамо јуче стигли.

ДАЉА ОГРАНИЧЕЊА ИЗВОЗА ИЗ С. А. Д.

Њујорк, 29 март

ДНБ јавља:

Претседник г. Рузвелт потписао је јуче наредбу којом се попењава број артикала на које ће се односити одредбе о забрани, односно нарочитој дозволи за извоз.

Тако ће у будуће морати да се добије нарочита дозвола за извоз стоке, риба и бибног и сваке друге врсте уља. Исто се односи и на експлозиве.

ОКО НОВЕ ФИНАНСИЈСКЕ ПОЛИТИКЕ ШВАЈЦАРСКЕ

Цирих, 29 март

ДНБ јавља:

Швајцарска влада проучила је питање пријављивања иностраних инвестиција и потраживања. Стало се на становиште да су садашње мере у погледу извоза капитала довољне и да бар за сада није потребно приступити пријављивању иностраних потраживања.

Питање враћања швајцарских капитала из иностранства такође није актуелно, како се каже у саопштењу швајцарске владе, пошто се сматра да ти капитали још нису изгубљени.

Сазнаје се такође да је швајцарска Емисиона банка решила да спречи нагомилавање новчаница. Ипак не треба страховати од смањења ликвидности тржишта, нити од инфлације. Из повећања пореза види се да је швајцарски капитал мобилисан за народну привреду.

НОВЕ ПРИВРЕДНЕ МЕРЕ У АМЕРИЦИ

Њујорк, 29 март

ДНБ јавља:

Вашингтонска влада донела је одлуку да до крајних граница могућности искористи све привредне изворе земље, који су важни са стратегијског гледишта.

На основу ове одлуке израђен је један законски нацрт који предвиђа неограничена овлашћења у погледу цена, резервних сировина и употребе тих сировина, што значи да ће влада моћи да одреди да ли ће се поједине сировине моћи да употребљавају у приватној индустрији, или ће морати да се ставе на расположење ратној индустрији.

У овом законском предлогу предвиђене су и мере за јачање ауторитета власти којима је пало у дужност да спроведу програм за наоружање, а које нису имале довољно моћи да контролишу цене, које су и даље зависиле од резерви сировина приватних лица.

Нарочито се подвлачи чињеница да ће бити основан један уред за контролу цена, који ће имати исте овлашћења као и уред за контролу цена за време Светског рата.

Појединости британског напада на Хамбург, Келн и Бремен

Ваздухопловне борбе на западном фронту биле су у знаку британског напада који је обухватио важне индустриске центре Келн и Диселдорф и луке Кале и Андерне. Такође је бомбардовано и пристаниште Брест као и ратна лука Денкерк.

Немачке снаге нападе су британске конвоје у близини енглеске обале.

Ознака ових напада јесте продужавање операција које су широко замишљене и које обухватају велики простор.

Истовремени напад на читавим местима показује дорасност британске авијације. Ово је у једно и знак брзине једнакости. Очигледно да се не може искључити претпоставка о новим нападима на Острва, али је извесно да су оно изложено далеко већим тешкоћама него што је то било раније.

*

Лондон, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства саопштава следеће:

Британски авиони сваким даном појачавају нападе против Немачке.

Нови типови британских бомбардера у стању су да носе огромне количине бомби. Један такав авион врло лако може да понесе пет тона бомби највећег калибра.

Британски авиони бомбардују оне непријатељске објекте чије уништење највише погађа њихов ратни механизам.

Приликом последњег бомбардовања, нарочито је Берлин претрпео велику штету. Исто тако погинуо је велики број лица, већином су погинула она лица која су се налазила по подрумима у којима су од бомби попрскале водоводне цеви те су се услед тога удавила.

Велике штете нанесене су такође приликом последњих бомбардовања Хамбургу и Келну. Нарочито су страдале железничке пруге и фабрике.

Од последњих бомбардовања у Бремену погинуло је око 100 лица, а рањено око 7.000 лица. Оштећене су авионске фабрике и хангари.

Приликом бомбардовања Хамбурга само једне ноћи уништено је 25 зграда, а око 500 лица оштећено. Ту је погинуло 250 лица.

НЕМАЧКИ НАПАДИ НА ЕНГЛЕСКУ

Амстердам, 29 март

ДНБ јавља:

Немачка ваздухопловна делатност у току данашњег дана над Енглеском, како јавља лондонски радио, развијала се углавном над источном и јужном обалом.

Британски теретни брод „Ворикленд" од 12.000 тона

Г. Черчил одложио говор који је требало да одржи у недељу

Лондон, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Претседник владе г. Черчил говориће у недељу, 30 овог месеца, у 20 часова по Гринвичу.

Г. ЧЕРЧИЛ ОДЛАЖЕ СВОЈ НЕДЕЉНИ ГОВОР

Лондон, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Британски радио саопштава, да је претседник владе г. Черчил за неколико дана одложио свој говор на радиу, који је заказао за 30 март.

Г. МАЦУОКА И Г. ФОН РИБЕНТРОП ПРИМИЛИ ПРЕТСТАВНИКЕ ШТАМПЕ

Берлин, 29 март

ДНБ јавља:

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока и министар иностраних послова Рајха г. фон Рибентроп примили су јуче после подне у присуству шефа штампе г. Ф. Дитриха, претставнике немачке штампе и дописнике листова из земаља Тројног пакта, са аташеима за штампу савезничких сила заступљених у Берлину.

Прослава двогодишњице ослобођења Ескоријала

Мадрид, 29 март

ДНБ јавља:

Поводом двогодишњице ослобођења светог места Ескоријал приређена је данас свечаност на гробу оснивача Фаланге Хозе Антонија Примо де Ривера, на којој су узели учешћа претставници војске и странке.

Женски чланови Фаланге том приликом разделили су живопис намирнице сиромашним породицама.

У Толеду је одржана божићна служба на дан двогодишње ослобођења Алказара којој је присуствовао бранилац Алказара генерал г. Москардо и претставници Братства бранилаца Алказара.

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока наставио разговоре у Берлину

Пријему у јапанској амбасади присуствовали и г. Фон Рибентроп и генералфелдмаршал г. Кајтел

Токио, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Јапанске трупе искрцале су се данас у заливу Кичнох у провинцији Квантунг, отприлике 160 километара југозападно од Хонг конга.

У званичном саопштењу каже се, да су се јапанске трупе искрцале под заштитом јапанске флоте не наилазећи на отпор.

Званично је саопштено и једно друго искрцавање у кинеској стратешкој бази Лунфунг, на источној обали провинције Кван тунг.

РУМУНСКА ШТАМПА О МЕРАМА ПРОТИВ ЈЕВРЕЈА

Букурешт, 29 март

ДНБ јавља:

Поподневна штампа у првом реду се бави законом о одузимању јеврејске својине по градовима.

„Порунка Време" тим поводом вели да је румунски народ при бавио себи праву. Лист затим каже да је румунски народ одлуком генерала г. Антонеску поново добио превласт у градовима, из којих је, заиста, био потиснут од стране Јевреја. Са овим невероватно револуционарним мерама владе генерала г. Антонескуа приближује се јеврејски проблем свом дефинитивном и радикалном решењу.

„Ера" с тим у вези каже да се овај дан може упоредити са оним даном после Светског рата, када је Краљ Фердинанд одузео имања великопоседницима.

ПРИЈЕМ У ЈАПАНСКОЈ АМБАСАДИ У БЕРЛИНУ

Берлин, 29 март

ДНБ јавља:

Јапански амбасадор у Берлину г. Ошима приредио је јуче пријем у јапанској амбасади у част јапанског министра иностраних послова који борави у Берлину.

На пријему су узели учешћа између осталих министар иностраних послова Рајха г. фон Рибентроп, генералфелдмаршал г. Кајтел, вођа СС одреда г. Химлер, шеф штампе Рајха г. др. Дитрих, министар г. Ламерс, министар г. Функ, министар г. Мајзнер, државни секретар у министарству иностраних послова г. фон Вајцзекер и немачки амбасадор у Токиу г. От.

Од јапанске стране били су присутни чланови делегације Јапанског министарства иностраних послова и господа из Јапанске амбасаде у Берлину.

ПОСЕТА Г. МАЦУОКЕ НОВИНАРСКОМ КЛУБУ У БЕРЛИНУ

Берлин, 29 март

Агенција Стефани јавља:

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока посетио је данас новинарски клуб, где је из весио време провео у друштву новинара земаља потписница Пакта трију сила.

Г. Мацуока је одговорио на разна постављена питања, подвлачећи још једном битност Пакта. И немачки министар ино страних послова г. фон Рибентроп који се налазио у његовој пратњи разговарао је са новинарима, нарочито са италијанским и јапанским.

ЗАСЕДАЊЕ ИНСТИТУТА ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ЈЕВРЕЈСКОГ ПИТАЊА У НЕМАЧКОЈ

Франкфурт на Мајни, 29 март

ДНБ јавља:

На последњи дан конференци је Института за проучавање Јевјејског питања, говорили су представници страних нација о јеврејском питању у њиховим земљама. Они су се солидарно изјаснили за истакнути захтев изнет на конференцији о јединственом решењу јеврејског питања у Европи, а најсрдачније су поздравили што ће се на иницијативу Вође Розенберга створити у Франкфурту на Мајни институт за проучавање јеврејства.

На конференцији су говорили вођа националног покрета у Норвешкој државни саветник г. Квислинг, у име национал-социјалистичког покрета у Холандији г. Мусерт, и вођа за васпитање г. фон Генехтен о решењу јеврејског питања у својим земљама.

Претставник Румуније проф. др. Георг Куза дао је исцрпан извештај о непрестаној борби свога оца проф. А. К. Кузе, кога је он обележио као патријарха румунског антисемитизма.

Званични претставници Мађарске, државни секретар у пензији г. Ковач и шеф секције г. Кулчар указали су на одлучујућу историску чињеницу да једна земаља никада нема посла само са својим Јеврејима, већ са целокупним јеврејством.

Званични претставник Бугарске народни посланик г. др. Петар Шишков, изложио је дејство закона за заштиту бугарске нације, који је ступио на снагу јануара 1941 године и који је управљен против слободних зидара, Јевреја и других тајних организација. Претставник Данске државни групи вођа г. Ерлинг Халас из штаба национал-социјалистичке радничке партије Данске указао је на чињеницу да се у Данској покушало да се јеврејско питање претвори као једно културно питање. То је врло опасно, јер треба увек указивати на то да је јеврејско питање проблем расе.

Као претставник Белгије говорио је адвокат г. Ламбрихт, издавач часописа „Фелкишер Ангриф", који истовремено, стоји на челу фламанског антијеврејског покрета. Г. Ламбрихтс је рекао да се он нада да ће пођи за руком да се на основу науке о расама постигне одрађивање и у Белгији.

На крају конференције реферисао је професор Универзитета г. др. Валтер Грос, о расиполитичким претпоставкама за решавање јеврејског питања. Туњинство и непријатељство Јевреја у Европи последица је непромењених и на свет донетих расиних особина Јевреја.

На свечаној седници општине царског града Скопља дошло је до срдачних израза љубави и оданости Јужне Србије Њ. В. Краљу

Скопље, 29 март

Поводом ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог у дворани скопске општине одржана је свечана седница Градског већа којој су, поред свих већника, присуствовали и многобројни претставници војних и цивилних власти и разних националних, културних, просветних и осталих установа и корпорација. Свечану седницу отворио је заступник претседника скопске општине већник г. Димитрије Хаџи-Јовановић ако текар, који је у своме говору, поред осталог, рекао:

— Повод за сазив ове свечане седнице јесте историјски догађај који је јуче радошћу којој нема равне под небом узбудио сва срца у депој и мидој нашој отаџбини. То је срећно ступање младог Краља Петра Другог на славни престо народне династије Карађорђевића. Јуче, на сам глас да млади Краљ узима у Своје руке, поносни скиптар под којим је наш народ остварио своје највеће тековине, своју самосталну народну државу и своју слободу, из свих југословенских груди затутњало је као из кратера вулканског ураганско одушевљење и цела наша земља одавала је најузбудљивији и најлепшу сагласку оне неисказане и велике патриотске егзалтације која се јавља само у великим и судбоносним часовима историје када цео народ као један човек уклоп чава све своје моралне и физичке силе у један јединствени унивонски напор да очува част и славу своје прошлости, независности и достојанства својих установа, суштину и форму свих животних права.

У своме дањем говору г. Хаџи-Јовановић величао је значај ступања на престо Њ. В. Краља Петра Другог, па су већници његов говор пропратили бурним овацијама младом Краљу и Југославији. Затим је одржао говор већник г. Љуба Марковић и инжењер и претседник пољопривредне коморе Вардарске бановине. Он је, у своме говору, истакао радост целе Јужне Србије што је млади Краљ Петар Други ступио на престо и позвао као да ће цела Јужна Србија све своје силе увек стављати у службу Краљу и Отаџбини.

— Судбина Југославије је сада у рукама наследника славних Карађорђевића, — рекао је г. Марковић, — и у рукама чврсте владе достојанства која ће знати да нашу земљу поведе оним путевима који најбоље одговарају историској мисији наше земље и наше славне прошлости и традиција.

После тога одржао је говор већник г. др. Војислав Радовановић, професор Универзитета, који је, поред осталог, рекао:

— Ако је нашем младом Краљу, нашој народној удавници, звездн народне нам слободе и државне независности судбина одредила да још у почетку своје народне владавине поће јуначким стопама и херојском прегњу ћима својих славних предака, васколики југословенски народ уверен је да је он достојан син јуначког ода великог Краља Ујединитеља, достојан унук Великог Краља Ослободиоца, достојан потомак славног вожда Карађорђа, првог носиоца буктиње народне слободе и државне независности, првог заточника ослобођења свих балканских народа.

Живео наш Млади јуначки Краљ Петар Други, спасилац Отаџбине!

После тога одржао је леп патриотски говор већник инжењер г. Војислав Пајић.

На крају, закључујући седницу, претседник г. Хаџи Јовановић предложио је да се упути поздравни телеграм Њ. В. Краљу следеће садржине:

„Са свечане седнице већа, у част ступања Вашег Величанства на славни престо Династије Карађорђевића, Градско веће и родољубиво грађанство царског града Скопља верни светлим традицијама наше славне народне прошлости поздрављају одушевљено Вашу Краљевску од луку, почетак Ваше срећне владавине уз изразе неизмерне поданичке верности и љубави и уверавају Ваше Величанство да за Јужносрбијанце живот вреди само утолико уколико буде претворен у најсветлију службу историским циљевима Ваше срећне и дуговечне владавине која се већ од свог првог часа очитује целом народу као спасење и благослов.

Да живи Њ. В. Краљ Петар Други!"

— Живео! — пропратили су већници и клицање Краљу трајало је непрестано и приликом напуштања ове свечане седнице.

Л. Д.

Појединости о паду Керена

Каиро, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

О паду Керена саопштавају се следеће појединости:

После пада Кобурка, бранници Керена дошли су у тежак положај и њима је претила опасност да буду потпуно отсечени односно опкољени. Услед тога, италијански одреди повукли су се и то повлачење омогућило је брзи пак Керена. Тачан број заробљених још није познат, али је у борбама код Керена до сада заробљено 6000 војника.

Битка код Керена и око Керена почела је 3 фебруара. Ова битка имала је углавноме веома огорчен карактер у борбама учествовали су и ваздухопловни одреди. Битка је нарочито постала одлучна почетком ове недеље и она се, као што је већ јављено, завршила падом овог града који су Италијани огорчено бранили.

ГРЧКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Атина, 29 март

Атинска Агенција јавља:

Службено саопштење број 153 Главног штаба грчке војске од 28 марта гласи:

„У току дана било је само патролне и артилеријске активности. Наша авијација успешно је бомбардовала непријатељска постројења иза фронта. Сви су се авиони вратили у своје базе."

Службено саопштење министарства унутрашње безбедности од 28 марта гласи:

„Непријатељска авијација бомбардовала је јучка постројења и бродове у пристаништима неколико острва на Јегејском Мору. Причињена штета је незнатна. Осим тога, непријатељски авиони бацали су бомбе и у неким деловима северозападног Пелопонеза, где је било мало људских жртава".

Прилике у Сирији се срећују

Воде се разговори о образовању неутралне владе

Бејрут, 29 март

Агенција Авас јавља:

Прилике у Сирији полако се стишавају.

Преговори се још увек воде о образовању нове неутралне владе.

САОПШТЕЊЕ БРИТАНСКОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Лондон, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Министарство за ваздухоплов ство и министарство унутрашње безбедности саопштавају следеће:

„Напади непријатељских авиона у току јучерашњег дана ни су били великих размера. Бомбе су бачене на један град у Југоисточној Енглеској, где је ош тећено неколико зграда. Број људских жртава није велики. Је дан је непријатељски бомбардер оборен јужно од Бич Хида. Један се британски ловачки авион није вратио у своју базу".

УСКРШЊА ОТСУСТВА У ЕНГЛЕСКОЈ

Лондон, 29 март

Агенција Рајтер јавља:

Влада је одлучила да се ове године уобичајено ускршње отсуство радника смањи. Осим тога, неће се учинити никакве нарочите олакшице у погледу превозних средстава за време ускршњих празника.

ЈУТРОШЊИ ИТАЛИЈАНСКИ ЛИСТОВИ О СИТУАЦИЈИ

Рим, 29 март

(Телефоном)

Јутрошњи листови доносе опширне чланке у којима се истиче одбрана керенске тврђаве, која је тек после жестоког напада од шест недеља принуђена да капитулира пред силом непријатеља. „Пополо ди Рома" се осврће на чињеницу да су Енглези концентрисали преко 300 хиљада људи разне боје са материјалом у изобиљу као и великим могућностима снабдевања, док су италијанске трупе изоловане од целог света остављене себи и своје смелости имале да се супротставе са преосталим залиском снажном непријатељу.

Међутим, с друге стране штампа се осврће на италијанско-немачку офанзиву и Киренаици.

Италијански војни билтени саопштавају изванредну активност авијације као и италијанских поморских снага у Медитерану, док немачке подморнице и авиони контролишу сваку стопу на Атлантику.

Овде се придаје изванредна важност сусрету г. Мацуоке са министром г. Функом, као и поновни сусрети са г. г. Хитлером и фон Рибентропом. Претпоставља се да је било говора о трговинској размери и монетарним проблемима између Европе и Велике Азије, као и о подвлачи изјава г. Мацуоке о далекосежној важности његових разговора дипломатско-војног карактера у Берлину.

Овдашња штампа са пажњом прати тајна кретања америчке морнарице на Пацифику у правцу југа према Аустралији и Новом Зеланду, што се у Риму тумачи као намера г. Рузвелта да искористи одлазак јапанског министра иностраних послова у Европу за реализовање извесних својих планова.

Бранко Зец.

САОПШТЕЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ПОСЛАНСТВА У АТИНИ

Атина, 29 март

Атинска Агенција јавља:

Југословенско посланство у Атини саопштава, да ће благодарење поводом преузимања власти од стране Њ. В. Краља Петра Другог бити одржан у недељу, 30 марта у 12 сати у руској православној цркви у Атини.

ЛЕШ БОГАЉА НА УЛИЦИ

Чапљина, 29 март

У селу Сијекосама, близу Метковића, нађен је мртав пред сво јом кућом сељак Илија Крешић. Његов леш био је у локви крви.

Да би се установио узрок смрти Крешићеве, који је од рођења био богаљ, извиша је на месте где је нађен леш комисија коју су сачињавали г. г. Драшћић, д Н. Принцип и г. Андријанић.

Истрага се води.

У Шапцу и околини манифестовано је неописмно народно одушевљење

Шабац, 29 март

Шабац је прославио најсвечаније ступање на престо Њ. В. Краља Петра Другог. Школска омладина, као предосећајући да ће се тога јутра одиграти крупан догађај, сакупила се по школским двориштима рано ујутру. Кад је стигла прва вест преко радија, свет је похрлио на улице. Занатлиске и трговачке радње, које су већ биле отворене, позатваране су, а заставе су почеле да се лепршају по кућама. Из гимназијског дворишта две хиљаде гимназијалаца кренуло је у Масарикову улицу и кренуло према Великој пијаци. На челу поворке носене су слике Њ. В. Краља и велики број застава. Овладавши су певали Словенску и државну химну и непрестано клицали: Живео Краљ Петар Други! Живела Краљица Мајка! Доле отаџетачи!

Ускоро се гимназијалцима при дружила и Учитељска школа, а мали основци пристизали су са свих страна и утапали се у масу. Грађани су такође ступали у поворку, тако да се за тили час створила непрегледна река одушевљених Шапчана. На лицу сва кога Шапчанина и Шапчанке мо гао се читати осмејак задовољства, радости и блаженства. Најзад је приспела и блех-музика певачког друштва „Занатлија". Поворку је предводио један ста ри ратник на коњу са заставом у руци.

Манифестанти су прошли целим градом и најзад се зауставили код Саборне цркве пред спомеником палих жртава из рата за ослобођење и уједињење. Музика је интонирала државну химну, а сели мачвански прота г. Михаило Ђурђић, из Глушаца, познати ветеран из борби за права и слободу, са крстом у руци и под епетрахилом благосиљајући сакупљено непре гледну масу света, одржао је кратак патриотски говор, изражавши задовољство и срећу што је дочекао срећни тренутак када је народни генније проговорило из душа свих грађана Југославије и када је дична омладина доказала своју вредност. После кратке молитве, прота г. Ђурђић позвао је сакупљене да дигну три пута у вис и да се пред симболом витештва — свети спомеником погод хришћанског православног храма закуну на верност и одданост. У побожној тишини изговорен је овај свечани чин.

У највећем реду грађанство је дуго клицало Њ. В. Краљу, а за тим се разишло, да се по подне поново искупи на шабачком улицама и манифестује.

За то време блех-оркестар шабачког „Занатлије" кренуо је ка мионом кроз Мачву, објављујући народу радосну вест.

Група занатских омладинаца, предвођена неколицином старијих занатлија, заустављала се на сваком раскршћу и трубом сакупљала грађане. Свирала је државна химна и клицало се Њ. В. Краљу Петру Другом.

У свазом мачванском селу „Занатлија" је дочекиван и одушевљено поздрављан, а у Лозници велики број грађана из саме вароши и околине окупио се и са побожношћу слушао државну химну. Затим је судија г. Бранислав Р. Филиповић одржао патриотски говор, позивајући омладину да се збије у чврсте редове и по примеру својих родитеља стане на браник Отаџбине и Краља. Затим је г. Филиповић поздравио занатлије „Српскога Вердена", као прве који су дошли у Лозницу да заједнички учествују у општој народној радости. Говорио је затим један свештеник из Босне, чије је отац, такође свештеник, 1914 године положио свој живот на олтар српства и југословенства.

По повратку у Шабац, „Занатлија" је у центру града, пред општинском кућом, опет свирао државну химну, а сакупљеним грађанима одржали су говоре г. г. Драган Поповић и Станко Трифуновић, адвокати.

Клицању Краљу, Краљици, војсци, није било краја.

Из Шапца су упућени многобројни телеграми од појединаца и корпорација Њ. В. Краљу Петру Другом.

„Српски Верден" доживео је најсрећнији дан.

Ђ. Станимировић

ВЕЛИКЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ НА ЦЕТИЊУ

Цетиње, 28 март

Вест о проглашењу пунолетства Њ. В. Краља Петра Другог и образовања нове владе гренала г. Душана Симовића, у читавој Црној Гори, а нарочито на Цетињу, дочекана је са бурним и незапамћеним одушевљењем. Чим је сазнана вест од мах је отпочело звоњење великих звона у цетињском манастиру, и велика маса грађана изашла је на улице и по традиционалном обичају Црногораца почела је да пуца из пушака и револвера, кличући: Живео наш Млади Краљ! Живела наша дична војска! Живела Југославија!

Око осам часова почеле су да се формирају патриотске поворке на челу са свештенством, ко је су кренуле главним улицама Цетиња испољавајући своје патриотско расположење. На челу поворке носена је велика слика Њ. В. Краља. Поворка је била састављена од неколико хиљада грађана. Прошавши кроз Његошеву улицу поворка је дошла пред штаб зетске дивизијске области где је одржано неколико патриотских говора, а затим је пошла улицом Баје Пивљанина и на главном тргу, испред споменика Блаженопочившег Краља Александра Првог Ујединитеља, заустављала се па је, такође, и на овоме месту било одржано неколико патриотских говора. Одатле се отишло пред Цетињски манастир, где је православно свештенство одржало свечано благодарење. На крају чрквеног обреда протојереј г. Никола Марковић одржао је дуги говор у коме је изнео значај историског акта, који се одиграо у Београду, а на крају свога говора позвао је све присутне да се закуну на верност Краљу и да буду спремни да жртвују своје животе, ако буде потребно. Присутни су ове речи прихватили клицући Њ. В. Краљу војсци и Јутосла вији. Уопште у току јучерашњег дана припремане су велике и одушевљене манифестације какве се у Црној Гори не памте.

После подне око пет часова маса света сакупила се пред Официрским домом, где су били при сутни и претставници овдашњих власти. Међу присутнима били су командант дивизије г. Миленко Варјачић са официрима, претседник Општине г. Томо Милошевић и остале угледне личности. Пошаву командата г. Варјачића сакупљени народ је одушевљено поздравио, клицући Краљу и војсци. Г. Варјачић одржао је говор. После тога одржао је говор и прет седник Општине г. Милошевић, и његов говор био је такође бурно поздрављен и пропраћен овацијама Њ. В. Краљу Петру Другом, Југославији и Краљевској влади. После тога био је дефиле војске, а затим многобројне поворке грађана, који су са запаљеним буктињама про шли кроз главне улице Цетиња.

Легионарска имовина у Румунији прешла је у државно власништво

Букурешт, 29 март

(Телефоном)

Службене новине објавили су законски декрет према коме цела имовина легионарског покрета, како покретне тако и непокретна, прелази у државну својину. Том имовином управљаће државно потсекретарство за колонизацију и избеглице.

Земаљска стража, организација коју је од државе преузела легија, враћа се поново у државне руке и потпаће под министарство просвете.

За контролу финансиског пословања легионарског покрета у раздобљу од 4 септембра 1940 до 14 фебруара 1941 године образоване се једна засебна комисија.

Свако лице, у чијој се државини налазе имовински објекти легије, дужно је у року од 10 дана пријавити то властима. За кршење ових прописа предвиђене су казне које се крећу од 6 месеци до 3 године затвора.

В. Д.

Сваки се пожар лако локализује ако је у зачетку осмотрен!

УНИВЕРЗИТЕТ

Народна узданица

Универзитет је узданица нашег народа. Он треба да препороди земљу. За привреду од њега очекујемо коренite реформе. Земљорадња има, захваљујући њему, да даје у будуће неколико пута богатију жетву него данас. Његова ће заслуга бити, у првом реду његова, што ће се стока оплеменити а голети покрити шумама. Велике наде полажемо на универзитет и за напредак воћарства, виноградарства, рударства. Универзитет има да допринесе у највећој мери да у погледу материјалног благостања не изостанемо иза културнијих западних сила. Ако наша највиша школа буде на научној висини, ми нећемо бити према западу постидни ни у духовној култури, ни у просвети, народној хигијени и тако даље. Универзитет има да спреми европски кадар посланика на свима пољима делатности. Јер универзитет је мозак једне нације, духовна централа у једној земљи. Тај силни мотор треба да стави у покрет све народне снаге за наше опште добро. Само у дух најбоље војске на свету он неће дирати. Али ће много учинити у материјалном погледу и за одбрану отаџбине.

Наша раса способна је да роди научнике од вредности. Пример су за то Доситије и Вук, Даничић и Панчић, Тесла и Пупин, и други. Ми можемо имати одличан универзитет. Нема никаквог разлога сумњати у то да наука може цветати код нас бар као у мањим европским културним земљама, као што су Белгија, Швајцарска, Данска и друге.

Истина, прилике за прави научни рад код нас су још врло тешке. Недостају, на пример, богате библиотеке. Може некоме изгледати чудновато да Народна библиотека с Универзитетском Библиотеком и толиким семинарским библиотекама није у стању да подмири ту потребу за научни рад. Онај који се бави науком зна добро да су све те књижнице сасвим недовољне. Когод код нас предузме неки, макар како скромни, али оригиналан научни рад, мора набављати дела „ад хок", за ту специјалну прилику. Један мали пример. Данас су Илири у научном свету у великој моди. Али не они Гајеви „Илири", који су били у ствари Југословени, него илирско племе које је живело у нашој земљи пре Христа. О тим Илирима пише се данас свуда. И дабоме да је литература о њима силно нарасла. Онај који би хтео исцрпно тим илирским питањем да се позабави морао би сва та дела, те чланке, те расправе, те часописе да набави. А то је код нас колико и немогуће. Ето, једна дама коју је заинтересовао само један део тог проблема цитира у својој књижици седамдесет и три књиге које је употребила.

Па онда други разлози који спутавају научни рад у нашој земљи. Мала средина, да не кажем паланка. Слаб подстрек. Много зависти, пакости, подметања ногу, интрига, омаловажавања, варварског оговарања, недостатак племените утакмице. Спортисти ће ово последње најбоље разумети. Треба имати опасног ривала па да развијеш све своје способности. Није добро овде рећи: „У малој води мале и рибе", бар не с обзиром на број становника наше државе. Боље је говорити о загушљивој атмосфери, примитивним приликама, баш а ко се хоће и о младости народа.

Али ипак прилике за прави научни рад нису код нас тако рђаве да је он искључен и немогућан. За то да се на нашем универзитету може с лепим успехом радити, нека ми се не замери за реч рађени „европски". доказ су нам толики наши научници који имају у свету своје име. Наш прилог светској науци није ни мали ни незнатан. Пожелимо да он сваким даном расте.

Наши научни радници често учествују на међународним научним конгресима. Ту они читају своја предавања, увек о неком новом научном резултату до кога су дошли. Ту они улазе у дебате о научним питањима за која су специјалисте. На тим научним састанцима, на које се скупе научници из целог света, велики умови и Духови, нашим људима често се указује част да председавају појединим секцијама конгреса. Њих „интервјуишу", о њима пишу новине итд.

Нашој науци чине част и страни универзитети и разна страна научна друштва позивајући наше људе да на њима држе предавања, која су често од лично посећена. Било је случајева да су наши научници одржали на тим високим научним установама читав низ предавања. Гости су много пута имали знатног успеха, а домаћини су били искрено задовољни и при јатно изненађени.

Неки од наших научника позивају се да учествују у извесним научним предузећима у иностранству. То су научне експедиције или велика дела на којима сарађује цео свет. Није мали број њих који објављују своја дела на туђим језицима или још чешће расправе по часописима. Налазимо их у Немачкој и Француској, талијанској и енглеској итд. итд. литератури. А исто тако цитира ју наше научнике у књигама и студијама по целом свету.

Све то делује на наш свет веома пријатно и веома охрабрујући. Читаоци дневних новина радују се и кад виде да је неки од наших научних радника изабран за члана неке стране академије наука или неког научног друштва. А то се не дешава тако ретко.

Поменућемо части које се указују нашој науци у иностранству. Али она се уважава и код куће. Српска Краљевска Академија Наука објављује сваке године читав низ добрих и врло добрих научних ствари из свих области. Човеку је с једне стране пријатно чути да академија нема довољно средстава да штампа све што прими као ваљано, док му то с друге стране мора причинити бол. Толике ствари које би биле од користи земљи да леже бог зна колико затворене у фиокама!

Као што се из свега што смо рекли види, наш народ раја лу де сасвим способне да раде на науци, а прилике у нашој земљи нису тако очајне, ни материјалне, ни духовне, да се у њој права наука не би могла гајити. Треба само, у праом реду, универзитет да се прожме убеђењем да на њему све наставничке снаге имају да се по свете науци. Бар засад код нас се наука може неговати готово само на универзитету. Ако би она била на највишој школи занемарена, могло би се слободно рећи да не постоји. А то би био огроман дефицит у културном билансу земље.

Н. Вулић

Скупштина Удружења трговаца у Вировитици

Осјек, 29 март

Под претседништвом г. Станка Вуниħа, у Вировитици је одржана редовна годишња скупштина Удружења трговаца из Вировитице и околине, на којој су у дугој дискусији претресана сва актуелна питања у вези са трговином.

Из једногласно примљеног извештаја Управе види се, да је она у току прошле године дала све што је од ње зависило како би се поправио положај трговца. У току протекле године повећао се број чланова, каже се у извештају, од 261 на 290. До тога повећања дошло је због огромног повећања броја кавана у Вировитици и околини. Тако је само у току прошле године у Вировитици и околини отворено око 30 нових кавана.

Затим је скупштина одобрила прорачун Удружења, па је затим досадашњој управи, уз захвалност на њеном плодном раду, дата разрешница. Нова управа састављена је овако: претседник г. Станко Вуниħ; потпретседници г. г. Адолф Вајс и Фрања Паветић. За чланове Управног и Надзорног одбора изабрани су г. г. Оскар Сингер, Вјекослав Шарага, Бранко Немет, Јосип Бенедек, Петар Локај, Влада Хофман, Фрања Шушић, Алојзије Капко, Кристијан Пец, Јосип Шварц, Степан Велес, Стеван Добраш, Теодор Фукс, Вјекослав Ковач, Иван Ханих, Јосип Магенхајм, Еуген Вајс.

На крају је изасланик осјечке Трговинско-индустриске коморе г. др. Младен Рожић приказао рад управе коморе, дотакавши се најновијих одредаба Банске Власти бановине Хрватске о мерама у погледу одређивања цена појединим артиклама и о надзору цена.

Д. Ј.

НАЈЛЕПШИ И НАЈВЕЋИ ПРЕСТОНИЧКИ БИОСКОП

БЕОГРАД

ОД ДАНАС (СУБОТА) У 3, 5, 7.10 и 9.30

ВЕЛИКА РУСКА ПРЕМИЈЕРА

РОМАНТИЧНОГ САДРЖАЈА, ДУХОВИТОГ ТЕМПА И ЧАРОБНИХ МЕЛОДИЈА СА МУЗИКОМ ОД

ЧАЈКОВСКОГ, ВЕРДИЈА, БОРОДИНА и РИМСКОГ - КОРЗАКОВА

ПЕСМОМ КРОЗ ЖИВОТ

Необична каријера једног симпатичног шофера који није заборавио своје другове и стару љубав када је постао славан певач.

У главним улогама

ЛЕМЕШЕВ, КОНОВАЛОВ ФЈОДОРОВА, ГАРИН

129203

АВАЛА ФИЛМ

Упутства становништву и месним одборима за правилну примену службе маскирања

За успешно бомбардовање извесног циља из ваздуха неопходно је потребно да се претходно осматрањем и снимањем објекта напада из ваздуха тачно утврди његов положај. Други услов је да се изабрани објекат, при извршењу самога напада, благовремено и то већ са удаљености од неколико километара добро уочи.

Задатак службе маскирања биће према томе да се предузимањем целисходних мера, заклоне важни објекти од непријатељског осматрања.

Умешним извођењем маскирања, може се онемогућити или барем отежати непријатељском ваздухопловству дејство из ваздуха. Отежавањем само оријентације, на пример, приморава се непријатељски авион да се дуже време задржава на тој просторији и на тај начин ствара услове за повољнији услови за активну одбрану. Сви радови морају се основати на добро смишљеном и детаљно разрађеном плану за маскирање дотичног објекта, односно подручја.

Пројектирању радова око маскирања треба да претходи фотографско снимање из ваздуха оних објеката који се желе маскирати као и њихове непосредне околине. Нарочити стручњаци за маскирање треба да прочувају све снимке, да допуњавају исте на основи својих личних опажања приликом осматрања тих објеката из ваздуха и са земље и да решавају о мерама које треба у сваком конкретном случају предузети у циљу што ефикаснијег маскирања. По извршеној радова по утврђеном пројекту, провера се успех предузетих мера поновним снимањем и осматрањем из ваздуха и са земље, те према указаној потреби врши се уклањање евентуалних недостатака.

Послови око маскирања су, како се то види из досадањих излагања, техничке природе, те стога старање о организацији службе маскирања и о правилном извођењу самих радова око маскирања спада у надлежност бановинског одбора, односно месног одбора.

Баиске власти даће, по предлогу бановинског одбора, путем среских власти, потребна упутства месним властима. Баиске власти вршиће контролу над извођењем свих оних послова по већим државним и приватним установама као и при подизању индустриских и дурарских предузећа и т. сл.

Месне власти даће, по предлогу месног одбора свима упутства сопственицима приватних имања и другим приватним лицима, која су дужна да изврше маскирање извесних грађевина или других објеката, и то у духу добивених општих упутстава, као и према конкретним приликама које владају у дотичном месту.

Месни одбор даје своје мишљење при изради и одобравању планова и пројеката за маскирање, као и приликом грађења појединих нарочито важних објеката или комплекса са важним грађевинама, а да би исте што мање падале у очи, да не би било шаблонисања нити упадљиве разноликости према осталој околини где се налазе.

Сам начин маскирања може да буде природан и вештачки.

Код природног маскирања искоришћава се већ постојеће својство земљишта и то: конфигурација земљишта, земаљско проашће, временске појаве, магла у котлинама и т. д.

За вештачко маскирање употребљавају се проста и сложена средства.

Најпростија средства су: пошумљавање, сађење пузавица и џбунастог растиња, сејање траве и облагање бусењем.

Пошумљавање и сађење пузавица и џбунастог растиња је врло добро средство за маскирање, но треба имати у виду да дрвеће зими оголи те стога треба поред овог начина маскирања извршити и маскирање бојадисањем крвова и зидова одговарајућом заштитном бојом.

Сложенија су средства боје. разне маске као и хемиска средства.

Боје могу према везиву бити **уљене**, код којих је везиво уље, или **воденe**, код којих је везиво вода везана уз уље или лак, односно емулзија воде и уља или лака. Даље има **битуменских боја**, код којих је везиво битумен у раствору или емулзији, те **силикатних боја**, код којих је везиво натријум или калијам-силикат и **цементних боја**, код којих је везиво цемент.

Према примени може бојење да буде **заштитно**, које отежава реглажу чак и са малих висина или **камуфлажно бојење**, које служи за измену правилног облика, симетрије, распореда појединих делова предмета, правих линија, извица и углова.

За заштитно бојење употребљавају се највише уљене а за **камуфлажно бојење** зидова и слично, водене боје. Водене боје имају велико својство покривања, релативно су јевтиније, но мање су отпорне од уљаних боја. У камуфлажи могу се према приликама употребљавати битуменске, силикатне и цементне боје.

Пажњу треба обратити и на то да обојена површина буде загасита а никако сјајна, из разлога што загасита — мат површина ломи светлост у свим правцима, док међутим сјајна површина чини то по законима рефлексије, услед чега површина обојена сјајном бојом, под извесним углом рефлексије сунчаних зрака, може за осматрача изгледати као да уопште није обојена.

Обична глатка боја није довољно загасита да би могла спречити ту рефлексију под малим видним угловима, па стога се мора површина учинити храпавом. Ово се може постићи на два начина, и то: да се боји већ при њеној изради примешају песковите честице, или да се површина претходно премаже неким везивом, на пр. битуменом, затим посипа пешчаном прашином па тек онда обоји.

Према материјалу који се има обојити изабере се најподеснија врста боје.

За бојење лима и челика употребљавају се уљене или битуменске боје, јер су исте трајније. Друге врсте боје обично се љуште те стога нису препоручљиве.

Кровне покривке од азбестцементног шкриљца могу се обојити уљеним или уљено-воденим бојама, но треба исте претходно премазати неким средством које ће заштитити боју од разорног дејства алкалија задржаних у шкриљцу

Ово што је речено за азбестцементни шкриљац важи уопште и за бојење бетонских површина.

Површина црепова, цигала и гипса могу се обојити са свим врстама боја.

Асфалтиране површине могу се обојити само битуменским бојама.

Код путева треба бојење чешће обнављати, јер се боја с временом и обзиром на промет троши. Стога је за бојење путева препоручљива употреба оних боја које су јевтиније, једноставне у примени и отпорне према временским утицајима. Овим пак условима највише одговарају битуменске боје.

Стакло треба претходно премазати неким прозирним везивом, на пр. лаком и онда посипати гранитном или сличном прашином потребне боје. Природан песак није подесан за то, јер у њему има зрнаца која се под ударом сунчаних зрака блистају. Вештачна при овоме препарирању стакла треба да буде баш у томе да се стаклу одузме сјај, те да се исто не блиста под ударом сунчаних зрака, но под условом да се тиме у просторијама не пригуши светлост преко 50%.

Маске, хоризонталне и вертикалне, су обичне жичане мреже са уплетеним маскирним материјалом, који одговара годишњем добу а служе за вештачко преображење облика извесног објекта. Да би се постигао жељени циљ, морају исте бити довољне величине, односно у извесној пропорцији према објекту, на који су постављене и тако солидне привршће не, да могу одолети ветру и временским непогодама.

Кемиска средства, односно од њих произведене маглене и димне завесе и облаци, служе за скривање извесних објеката и њихове околине од непријатељског осматрања.

Ова су средства веома скупа а поступак при извођењу маскирања је доста сложен, те стога се морају сви радови изводити по добро смишљеном и претходно практично испробаном плану.

Магленим облацима могу се успешно маскирати велике површине, те стога је овај начин маскирања подесан за скривање већих комплекса зграда, великих индустриских предузећа, слагалишта, већих железничких станица и т. сл. Врши се помоћу нарочитих авиона, који лете за време самог напада под заштитом већ створеног облака.

Вештачка магла употребљава се и за маскирање пловних објеката.

При састављању плана и пројекта за маскирање треба имати у виду да авион лети великом брзином, па стога осматрач може у првом реду уочити оно што се нарочито истакне од општег карактера земљишта. Под ручје које се жели маскирати треба стога довести у склад са околином тако да се важни објекти тешко примећују, односно да се исти изгубе у комплексима осталих објеката. Ово ће се најлакше постићи онда ако се ти објекти по своме изгледу, и то по плану и фасади не разликују од околних.

Већа насељена места не могу се потпуно заштитити од осматрања из ваздуха већ се могу маскирати само поједини најважнији делови истих, односно поједини појединн објекти. Бројно ће се нарочито маскирати оне објекте који служе као оријентационе тачке, на пр. творничке димњаке, упадљиве грађевине, резервоаре, постројења за хлађење воде, раскрснице железница и путеви, веће мостове и т. сл.

При погледу са авиона на неко насељено место видимо истрекидане површине крвова, дворишта, улице и несагрђене површине. Видимо разноврсне боје као што су сиве, црвене, зелене, мрке и то светле и тамне па све до потпуно црне одсенки појединих објекта. У циљу камуфлаже треба дакле те различите боје довести у склад са околином. Ово ће се постићи на тај начин, што ће се светле површине крвова и зидова обојити загаситим бојама, према превладајућем тону околине. Пажњу треба обратити на то, да се спречавају рефлекси сјајних делова тих површина. Светле површине бетонских путева, улица и стаза треба премазати што тамнијим бојама; код великих непрекидних крвних површина треба те површине разделити умешним бојењем у неправилним цртама слично околном терену. Сем тога нарочиту пажњу треба посветити разбијању симетричних сенки. У опште треба брисати све праволинијске облике, јер исти одају објекат. Стога је врло важно да се маскирање не врши унутар контура и извица објеката, већ да исто прелази оне границе у циљу разбијања правилних облика објеката као и сенки истих.

У циљу изобличавања појединих објеката треба извршити њихово украшавање, чиме се мења не само облик самих објеката већ и облик њихових сенки. Сенке се могу уништавати и на тај начин што се цели простор на који се пројектују сенке објеката покрије шљаком у неправилном облику и са нејасним контурама.

Све ово мора да изгледа природно, јер ће иначе бити више од штете него од користи.

У камуфлажи игра обмана велику улогу, те стога је треба примењивати где год зато има услова. Тако се може на пр. непријатељ обмануги стварањем лажних објеката или читавих лажних насеља. Ово се може постићи и само имитирањем градског осветљења и појачетих светлости. Главни услов за стварање лажних насеља јесте да на изабраном месту има природних објеката, који су у новије доба слични оријентационим објектима дотичног места.

Комуникације, нарочито оне које воде до једног важног објекта, индустриског предузећа или томе слично, одају његов положај тако да се само камуфлажом објеката не би постигао жељени циљ, већ се морају камуфлирати и комуникације. Нарочиту пажњу обратити на она места где се крак одваја од главне комуникације.

Продужењем комуникационих кракова изван дотичне просторије, израдом лажних објеката на крају истих, замрачавањем правих објеката ноћу и замагљивањем истих дању, може се непријатељ обмануги, али треба обратити пажњу на то да је изабрано лажно место подесно и да су лажни објекти вешто изведени и, у односу на склоп земљишта, на подесном месту постављени. На осај начин могу се израдити и лажне железничке станице на извесно уда љености од праве станице. У лажну станицу поставити покварене неупотребљиве локомотиве и вагоне, а ноћу ради обмане гасити осветљење намерно са закашњењем.

Ноћу се може онемогућити односно отежати непријатељске дејство из ваздуха маскирањем светла то јест замрачивањем односно гашењем светла.

Начелно се мора сваке ноћи обавезно вршити замрачивање т. ј. смањивање спољне светлости и то уличне као и оне ван зграда уопште, те засењивање фарова и осветљења разних возила као и замрачивање прозора, стаклених кровова и т. сл.

На знак узбуне се одмах врши свуда гашење светлости, осим на оним местима где је све тлост неопходно потребна за вршење разних служби, за извођење неопходних и неодложних радова или указивање помоћи при одбрани и т. д.

Може се сматрати да је замрачивање добро изведено ако се светлост у мраку не види са дањине од 500 метара.

Замрачивање отежава у великој мери саобраћај па стога морају месне власти, по предлогу месних одбора, предузети потребне мере и издавати потреб на упутства за спречавање несрећних случајева, на пример:

При излазу из једне осветљене просторије у мрак потребно је извесно време док се очи не акомодирају на ту промену. Ово време је код млађи, здравих и јаких људи краће, а код старијих, болешљивих и слабих људи дуже. Начелно, мора сва ко лице при излазу из осветљене просторије да стане и да сачека ово потребно време да се његове очи привикну на таму и да се снађе у мраку. Треба припазити да старије, болешљивне и слабе особе, не одлазе само на улицу за време замрачења већ само у пратњи јачих особа.

Треба избегавати прекомерно узимање алкохола, јер пијане особе не доведе само себе већ и друге пролазнике у опасност.

Ручне светиљке треба употребљавати само онда када је то неопходно потребно, на пр. особе слабог вида. У таквим изузетним случајевима мора се светиљка засенити или осветлост ослабити и тако је носити да не смета пролазницима. Све тиљке са обојеним стаклом забранити и препоручити ношење светлећих плакета.

Саобраћај пешака улицама регулисати према ширини плочника. Код плочника довољне ширине дозволити кретање по истом плочнику у оба правца, а где нису довољне ширине наредити кретање по сваком плочнику само једним правцем.

Наредити и предузети мере опрезности у погледу прелаза са једне стране на другу страну улице, у погледу прописног осветљења возила, вожења истих а нарочито при заокретању у просторијама.

Ваздушни напад на једно индустриско место

ње, у погледу остављања возила на улици и т. д.

*

Материјалне издатке за потребе маскирања сносе власници, којима објекти, предузеће, установе и надлештва припадају.

Како смо из изложеног видели, радови око маскирања су врло сложене природе а извођење истих захтева много труда и времена, па стога дужност је свију заинтересованих да се добро упознају са одредбама Упутства о заштити од ваздушних напада и одговарајућих правилника, који су објављени у службеним новинама. Још потребна им објашњења затражити од надлежних органа месног одбора за заштиту становништва од ваздушних напада и благовремено приступити свим потребним припремама за извођење тих радова.

После бомбардовања

ИЗАШАО ЈЕ
број 26
НЕДЕЉНОГ ИЛУСТРОВАНОГ ЛИСТА

ЈА ЗНАМ СВЕ У СЛИЦИ И РЕЧИ

Не пропустите прилику да набавите овај најновији број са богатим, пробраним и ванредно занимљивим садржајем

ИЗ САДРЖАЈА:

ЕЛЕКТРОНИ — РАДНИЦИ
Један проблем који мучи многе жене:
КЛИМАКТЕРИУМ — ПРЕЛАЗНО ДОБА
„ВОЈСКА СПАСА" У СВЕТУ И КОД НАС
РЕЧ-ДВЕ О ОНИМА КОЈИ СУ ПОСТАЛИ ПОПУЛАРНИ САМО ЗАТО ШТО ЛИЧЕ НА ПОЗНАТЕ ЛИЧНОСТИ
Адмирал Берд износи своје доживљаје
НА ЈУЖНОМ ПОЛУ
Никола Вулић:
СВЕТОМИР НИКОЛАЈЕВИЋ
Порекло шпанских игара
ИНТЕРПРЕТАТОРКА ШПАНСКИХ ИГАРА Г-ЂА ОЛГА ГРБИЋ . ТОРЕС ИЗНОСИ ЗАНИМЉИВЕ МОМЕНТЕ ИЗ СВОЈЕ УМЕТНИЧКЕ КАРИЈЕРЕ
Млади кадар наше дипломатије
КАКО ЖИВЕ МЛАДИ ЧИНОВНИЦИ МИНИСТАРСТВА ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА
НЕОБИЧНА И УЗБУДЉИВА АМЕРИЧКА КОМЕДИЈА СКОПЧАНА С ИСТИНСКИМ ГАНГСТЕРСКИМ НАПАДОМ
РЕПОРТАЖА О ЉУДИМА КОЈИ ЋЕ, МОЖДА, ПОСТАТИ ФИЛМСКИ СТАРОВИ
ЖИВОТ НА ДВОРУ СУЛТАНА АБДУЛ ХАМИДА
ЗАНИМЉИВИ ОДЛОМЦИ О МЕЂУНАРОДНОЈ ШПИЈУНАЖИ ДАНАШЊИЦЕ (КРАЈ)
Исповест једне жене
ДА ЛИ САМ ПОГРЕШИЛА ШТО САМ СЕ УДАЛА ЗА ЊЕГА?
2 РОМАНА
3 НОВЕЛЕ
МОДА
ФИЛМ
ШАХ
УКРШТЕНЕ РЕЧИ
ЗАБАВА
ХУМОР
ИНДИСКРЕТНА РЕПОРТАЖА
ВАША ПОШТА
ПОЗНАЈ САМОГ СЕБЕ итд. итд.

НОВИ СНЕГ У ЦРНОЈ ГОРИ

Даниловград, 29 март

После неколико правих пролећних дана, у срезу Даниловградском и целој Црној Гори завладала је необична хладноћа и температура је нагло пала. На сам Божић падало је снег, тако да је на неким местима достигао висину од око седамнаест сантиметара.

У Даниловграду осећа се велика оскудица у дрвима, јер сељани који продају дрва и поред јаке хладноће ипак обављају своје пољске радове, те и не долазе у варош. Р. Ђ.

Велики пожар у једном селу код Лубљина

ДНБ јавља:

Непажљивим бацањем цигарете избио је пожар у селу Бјелушима, од кога су изгореле 24 куће, 22 штале, и 14 амбара. Веома јак ветар приломогао је да се пожар рашири.

Целокупна штета причињена пожаром цени се на око пола милиона злотија.

Успешан рад Занатлиске задруге за штедњу у Осјеку

Осјек, 29 март

Занатлије свих бранша из Осјека и околине одржали су у Осјеку шеснаесту редовну годишњу скупштину своје Задруге за штедњу и кредитирање, чији је рад веома напредан у последњих десетак година, а редовно годишње пословање премашује износ од шест милиона динара. За последње две године пословање је три пута веће од оног у 1938 години. Само уложени капитал на штедњу износи преко два милиона динара (око пола милиона динара већи него што су износили уложни занатлија у 1939 години). Ова корисна задружна организација има 211 чланова са око 600 задружних удела.

Управа је известила скупштину о своме пословању, па се затим развила дискусија, у којој су учествовали многи задругари. Усвојен је предлог да се повећа интерес на улоге задругара. На крају, скупштина је обавила избор управе. За претседника је изабран досадашњи претседник г. Иван Аничић, који је на чему ове занатлиске кредитне и штедне организације од њеног оснивања, а за потпретседнике г. г. Степан Шпиин, претсеник Удружења занатлија, и Степан Мецинг, бивши дугогодишњи претседник Занатске коморе. Дужност управника штедионице поверена је г. Драгутину Грубићу. Чланови Управног и Надзорног одбора су г. г. Јосип Гаузер, Миња Воетер, Виктор Сроут, Антон Јанковић, Иван Клоза, Антон Пелцер, Јован Сикингер, Иван Живковић, Владимир Верк, Ђура Ткалец Вјекослав Матковић, Антон Немет, Андрија Вајсман и други. Д. Ј.

Бања Пауне, која је по легенди створена милошћу Св. Богородице, лечи болесне, кљасте и богаље

Бања често не испуњује основне услове хигијене, а једино „стручно лице“ јесте закупац бање, овдашњи сељак

Ваљево, 29 март

У близини Ваљева, десет километара далеко налази се село Пауне. Пре четрдесет и неколико година оно је било мало познато и најближој околини, док је данас, због бање која је у њему, постало врло знано.

ПРИМИТИВАН НАЧИН ЛЕЧЕЊА

У Паунској Бањи извире топла сумпоровита, гвожђевита вода. Она је узета на испитивање још пред рат 1914 године, и од тада па до данас ову бању су посетиле хиљаде и хиљаде болесника, купајући се у њој без икаквог савета и контроле лекара.

Бања се обично издаје под једногодишњи закуп, и њен за купац је једино надзорно лице над болесницима. Његов се надзор поглавито састоји у томе да од болесника уредно наплаћује купање, а поред тога он даје упутства у ком ће се купатилу који болесник купати. Купатила су цементирана и прерађена, и закупац одваја болеснике према спољашњим видним знацима. Колико болесници треба да остану у купатилу, то одређују они сами, јер то више не спада у надлежност закупца. Када се узме у обзир да је закупац обично један од тамошњих сељака, који довољно не познаје ни најосновнија правила хигијене, и који једино жели да од закупа извуче материјалну корист, онда је јасно да ова бања не може много користити болесницима, иако можда има врло лековито дејство.

ИПАК ЉУДИ ЗАВИЈЕНИ У „КВРГУ“ УСТАЈУ

Иако се лечење врши на опако примитиван начин, опет још од маја месеца па до позне јесени велики број болесника долази у Паунску Бању, да се ту лечи од ишијаса, разних рана, реуме и других болести.

А када се неки болесник, који је ту донет изнемогао и неспособан да се креће, — после неколико купања опорави и подигне, онда је то довољно да се надалеко рашчује о чудотворном дејству ове бање. А они којима бања не помогне врћају се обесхрабрени својим кућама, напуштајући заувек наду у оздрављење.

Успех лечења у Паунској Бањи не приписује се само њеном природном дејству, већ је уз то везана и једна нит чисто религиозног карактера, која се односи на само постојање бање и која као таква још више учвршћује код људи веру у њено чудотворно дејство. У народу постоји веровање да је ова бања постала милошћу Свете Богородице, те стога и њено дејство може бити веће него обично.

САН СВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ

По легенди Паунска Бања је постала на овај начин. Пре четрдесет година, Живојин Јоксимовић, земљорадник из села Пауна, једно предвече дошао је на врело, у чијој је непосредној близини дошлије подигнута бања. Живојин се напио воде са извора и одмах га је заболела рука. Он је пао у постељу и после неколико дана умро. Дошлије је његов отац Филип уснио сан, како му је син Живојин умро с тога што је на извору нагазио на могу Свете Богородице. У сну му је казано да близу врела подигне купатило, у коме ће се купати невољни и болесни. Затим да подигне чесму и на њој споменплочу, на којој има да напише сан Свете Богородице, као и име свога сина и своје.

Филип је продао хектар имања и поступио као што му је у сну наложено. На месту где је подигао купатило почела је у млазевима да избија топла вода. А спомен-плоча на чесми, двапут је подизана и двапут би ја разбијана, јер су се сељаци плашили да ће им се, ако се бања мало више подигне и уреди, одузети извор и појило које су ту у непосредној близини имали.

За живота Филип је дозвољавао бесплатно купање болесницима, а после његове смрти бања је издавана под закуп, обично на једну годину.

*

И сада, чим почну топлији пролетњи дани, стотинама болесника похитаће у Паунe, да уз несигуран и нестручан савет закупца, потражи оздрављење у бањи која је створена по жељи Свете Богородице.

Станић

М У З И К А

»Турандот« са г-ђом Немет у насловној улози

Сјај и, да тако кажем, извесна помпезност, својствена знатном делу италијанске оперске литературе, одлике које се огледају како у инсценацији уопште, тако и у истицању главних улога, и у музичкој партији њима намењеној, долази до јасног изражаја и у Пучинијевом „Турандоту“. Та опера и у својој партитури приказује сјај и раскош кинеског двора са егзотиком Далеког Истока, и усто је партија главног лица, Турандот, тако истакнута да се може сматрати за примадонску улогу пар екселанс. Либрето је додуше том лицу наменило став и задатак глумачки не много захвалан: Турандот је улога статична, и оскудна у драмској акцији. Она мора да доминира, а недостатак динамике у радњи мора да надокнађује својом појавом, често гласовним средствима.

Г-ђа Марија Немет, која је као гост на нашој сцени остварила ту улогу, несумњиво располаже за њу потребном појавом, бар у смислу импозантности. Кинеска принцеза би се свакако могла замислити и као грациозна прилика слична некој фигури од чвреног кинеског порцелана. У том случају би њена доминација морала да се изрази само у ставу и гестовима. оспоба Немет је имала и то, код ње је аристократска гордост у држању и гесту, у гледању са велике висине на све око себе, била до крајности подвучена. Али импозантност у појави г-ђе Немет више је монументална, готово горостасна, него унутрашња, драмски проживљена. Она се огледала и у костимима, богатству њихових у краса и њиховим димензијама.

Рутинирана оперска певачица, која суверено влада позорницом, глумачки оставља утисак извесне неошалантности, да које. Донекле у опреци с тим је њено гласовно изражавање, на речито у форте партијама, где се испак осећа извесан напор. Њена креација као да је потпуније глумачки и сценски него музички одговарала стилу те опере и њеног извођења на нашој позорници. Могло би се рећи да јој је последња слика, за коју је музику опетро Франко Алфано, најбоље лежала.

За домаће извођаче можемо да кажемо да нису по својим квалитетима и креацијама заостајали за гошћом. Напротив, то није била претстава „звезде“ која се издваја и надмашује остале, слабије извођаче, већ добра претстава, захваљујући и нашим солистима (г. Марион-Влаховићу, који је с успехом заменивао г. Ивића, Мезетовој, г.г. Петровићу, Колацији, Брату шу и др.) и осталом ансамблу.

Н. П.

Скупштина инвалида из Даниловграда

Даниловград, 29 март

У просторијама кавене „Зета“ у Даниловграду, инвалиди среза Даниловградског одржали су годишњу скупштину.

Скупштину је отворио заступник претседника г. Иван Савељић који је поздравио присутне.

За овим је г. Савовић изнео рад управе у прошлој години, који је скупштина примила без примедаба, па је затим дата разрешница старој и изабрана је нова управа на челу са Јованом Бобићићем као претседником и И. Савељићем као секретаром

Р. Ъ.

Неуредна столица

утиче на цели организам. Добро средство, које поуздано делује, има угодан укус, јесте Дијрекл-Чоколада ви отварање.

ДАРМОЛ

Фил.рег.С.бр.27945/38

БИОСКОП

УРАНИЈА

Приказује

ОД ДАНАС (СУБОТА)

у 3, 5, 7.10 и 9.30

највећу сензацију ове сезоне

ПРЕМИЈЕРУ

неслућене, егзотичне лепоте, која нам открива нови, далеки и нама мало познати свет Финске — земље са 1001 језером:

ЛАИЛА

у главним улогама:

ЛАИЛА... **АЈНО ТАУБЕ**

АНДЕРС... **АКЕ ОЛБЕРГ**

Аслак Поје: **ИНГЛАНД ХАЛАНД**

Мелет: **ПЕТЕР ХОГЛУНД**

Јампо: **ТРИГВЕ ЛАРСЕН**

Осим тога суделују: **ЛАПЛАНЂАНИ ИЗ ФИНСКЕ, НОРВЕШКЕ, ШВЕДСКЕ И РУСИЈЕ**

Скоро на крају света, на мистичним пољанама, међу разуларењим природним елементима, снежним вихорима и гладним курјацима живи један диван народ идиличним животом номада. Ту је одрасла ЛАИЛА — прекрасни цвет, ружа далеког севера и својом егзотичном лепотом помутила разум мушкараца.

Поред снажног љубавног садржаја у филму се виде хиљаде сензација, снимљене уз опасност по живот:

Страховите борбе на живот и смрт између људи и изгладнелих вукова. Хиљаде и хиљаде ирваса јуре непрегледним пољанама далеког севера да се спасу од напада крволочних звери.

Филм чија се лепота не да описати речима

ДНЕВНИ ОСВРТИ

Јака и слаба воља

Свако зна из свог душевног искуства шта је то воља и како је душевно стање кад доживљавамо у себи оно одрешито „хоћу“ или „нећу“. Тај доживљај нагледа нам прост и јасан. Па ипак, нема ниједног душевног доживљаја који би својим унутрашњим саставом, својим постанком и функционисањем, био толико компликован као воља. Ни са самим унутрашњим гласом „хоћу“ није још воља потпуна: уз осећајни потстрек, мотив, тежњу, претставу о циљу и средствима, потребна је још и покретна снага да би се одлука спровела у дело. Најситније сметње, а поготову раз не болести воље, показују колико је осетљив и замршен апарат човечје воље. Ниједан састојни елеменат не сме изостати да би се могао извршити један нормални акт воље; дешава се да психички процес воље дође и до одлуке, па ипак да не дође до испуњења, т.ј. до прелаза у дело.

При сметњама и неправилном функционисању воље реће је реч о некој тренутној заокрености, а чешће о трајним диспозицијама, слабој, млитавој, неваспитаној, па и болесној вољи. У таквим случајевима у питању је сама констатација личности. Воља, личност, ја, карактер, претстављају у основици један исти душевни склоп. Иако се при том ради о највишим нивоима свести, о концентрацији свих душевних снага, везо са најгорњом и животном дубином човечјег бића битан је услов да се човек подигне на висини свесне и слободне воље. Воља је синтеза личности, окупљење целокупне душевне динамике на прелазу у акцију. У осећању и мисли остаје у себи; покретном снагом воље он излази из себе и захвата активно у животну средину око себе.

У вољи човек даје највидинији знак и израз своје личне индивидуалности. Јака воља је мерило за разнатјеност и чврстину карактера, и обрнуто; слаба воља одаје распад и губљење индивидуалне личности и карактера. Као резултанта свих виших душевних сила, будна воља је она жижица свести која управља такорећи целим психичким погоном у нама и спречава ниже нагоне да не бан провалили на површину и завладали нашим животом. Тек вољом човек постаје оно што се зове „потпун човек“, са одређеним и учвршћеним карактерним цртама. Али, оваква идеална „карактерна воља“, у свом пуном и са врценом функционисању, само се ретко налази у стварном животу. Не пита узалуд Ж. Пејо, гласовити педагог воље: „Откуда то да у људским телима налазимо дечје вуље?!“

Слаба, колебљива и неизграђена воља једна је од најчешћих појава на коју се жали не само данашњи „нервозни“ човек, него уопште човек, откако се зна његова историја на земљи.

Не треба већ овде да помињемо болесне, патолошке, случаје ве, разне облике абулије, недостатка покретности, или сувише јаке моторике, тј. нагле и неза кочене покретности. Доста, и сувише примера, може да нам пружи и свакодневни живот. Сваког дана и часа човек је изложен опасности да у најкритичнијим тренутцима „испадне из форме“, да постане неодлучан, да клоне, и да му задрема свест која треба да управља свим његовим одлукама и делима. Мотив, жалоба воље, не налази се у мисли, претстави циља, него у покретној снази осећања. Од природе и живости осећања зависи и смер и природа воље. Нема примера да би људи слабих и млаких осећања постали људи јаке, стваралачке воље. За велика дела потребна су неодољива, дубока осећања, велика љубав или велика мржња. Генији дела, стварања, не могу уопште да се замисле без трајног осећајног потстрека, без обзира да ли је реч о великим државницима и војсковођама, или писцима који стварају у тишини и повучености.

Погрешно је било старије, рационалистичко схватање да мисао и разлози покрећу човечју активност. Они могу да воде и управљају, али снагу и покрет даје само осећање, емоционална дубина људске душе. Воља постаје рационалном тек у највишем и најсвеснијем изласку гво га испољавања. Њен најдубљи корен остаје нагонски, ирационалан, нако у свести постоји илузија да „мисао“ покреће дело. Та мисао у ствари врши задатак „цензора“, који одобрава или брани оно што захтева чежња и осећање, нагонски потстрек из дубине. Човек „влада својом вољом“ ако снага тих кочница за управљање правилно функционише. Али, цензура разума отказује послушност врло често. Тачније речено, њој недостаје „извршна моћ“; воља и мисао разилазе се. Снага осећајног потстрека толика је да се више не обазире на цензуру разума и сад долази до онога стања које је већ класични песник окарактерисао у познатим стиховима: „Видим што је добро и одобравам, али ипак чиним зло“. Човек у таквом случају пасивно гледа како му живот, као кола са подивљалим коњима, јури на страну, можда и у отворену пропаљу, а без снаге да их и опет врати у нормални колосек.

О клиничким облицима болести воље биће доста да истакнемо ово. Најчешћа су обољења у којима се воља распада у своје пробитне психичке елементе. Ти елементи губе свој узајамну функционалну везу. На једној страни остаје свесно „хоћу“, али покретни апарат отказује послушност. „И поред најбоље воље — не могу!“ позната је очајничка изјава таквих болесника воље. У других се болест испољава у противном правцу. Мисао и свесна воља хтела би да захвати неко, рецимо штетно и опасно, дело, али импулс је неодољиво јак, добија каткад и брзину аутоматског рефлекса. Много злочиначко дело извршено је под овакним неодољивим нагоном над којим кочница свесне воље није више имала никакве моћи. Нарочито ова два облика болести воље изазвала су читаву литературу о лечењу и васпитању воље. Психолози су улагали у дубљу анализу воље, а биолози и експериментални психолози тражили су услове под којима сви састојци, све покретне снаге — и све кочнице! — дејствују савршено ка једном коначном циљу т. ј. ка одлуци и делу. Воља се не састоји само у томе да нешто хоћемо него често и у томе да нешто нећемо. У снази кочења, уравнотежној са покретном моћи импуласа, психолошка је загонетка културе воље. Само идеално стање свести, кад владамо и нагонима и кочницама, даје човеку осећање и доживљај да има „слободну вољу“. Животна храброст и самосвест расте; човек осећа да се налази у „пуној форми“, да се може ухватити у коштац са задацима и тешкоћама живота. Али сопственици такве бар субјективно осећане снажне слободне воље — о објективно, метафизички; слободној вољи неће и не говорим — у животу су врло ретки. Такав степен воље може човек да постигне само тешком, понављеном и свесним напорима, дугим васпитавањем, управо немилосрдним тренирањем самог себе и својих прохтева. Сталном и будном пажњом мора човек сам себе да „држи на окупу“ Увек и поново мора неуморно да осваја вођство над својом сопственом личношћу! У том је психолошки смисао старог и познатог искуства да је најтеже „победити самог себе“. Све тако зване дијететске душе, од античких стојика до модерних „техничара душе људске“ Ж. Пејоа, Р. Штајнера, Фројда, Адлера, Куеа и др. само су стратегиски нацрти да би се постигла та најтежа победа.

О генијама воље може се говорити кад се јакој вољи придружи и богатство осталих душевних особина, страсне побуде неке велике идеје, жива стваралачка фантазија у постављању циља и јасна мисао о средствима и путевима за њетово постизање. Да наведемо само неколико изразитијих примера, из опште и наше националне историје: Ханибал, Јулије Цезар, Ми тридат, краљ понтски, Карло Велики, Карло Четврти, Кромвел, Петар Велики, Фридрих Други, Вашингтон, Наполеон, Бизмарк, Клемансо; у нас Немања, цар Душан, Краљ Твртко, Карађорђе.

И човек са скромнијим животним циљем може да се развије у хероја воље. Али, за то је потребно дуготрајна и свесна култура воље. Исувише је данашња Кусова аутосугестија којом би требало да се воља индиректно ојача простим понављањем у се би „Ја сам енергичан...“ „Ја имам јаку вољу...“ Најчешћа опасност у животу данашњег човека, опасност душевног распада, не може се отклонити механичким шапутањем Куеових формула. Унутрашња, покретна, таложена идеоморна снага душевних слика и претстава које се упорно понављају у нашој свести, не може се одрицати. Али, читава војска непријатеља не може се победити само на том једном фронту, с једном једином врстом оружја. С главним циљем пред очима, човек може само постепено да савлађује низ разноврсних препрека које стоје на путу сваком вишем животном циљу. У тој борби, широког фронта, човек може најпре да се изгуби и да клоне. Отпор који нам пружа животна средина, а и слабост самог нашег унутрашњег бића, треба да савлађујемо у етапама, са неким одређеним планом, по неком изнесеном реду. И зато је концентрација сана и будна пажња један од основних услова за успешно васпитање воље и за постизање животних циљева. Расејаност и расцепканост душевних енергија, кривудање у самој линији живот не пажње, најопасније су заприке јачању и концентрисању воље. Не сме да буде ни једног отсечка нашег живота, ни једног дана ни часа, када бисмо испустали из вида наш главни животни циљ у попустили узде вољи да скрене у неку другу страну. Само један тренутак таквог заокретања може да буде пресудан не само по чврстину наше воље и животне линије него судбоносан по цео наш живот. Животни циљеви по правилу су се постижу случајем, „на препад“, у једном једином подвигу и јуришу. Поступним и одмереним радом, истрајношћу и планском изменом напора и одмора, постижу се највиши и најтежи животни циљеви које уопште можемо себи да постанимо у овом кратком току људског живота.. Према приликама и обрти ма околности и ситуација које су изнад наше моћи, главни циљ можемо каткад да третирамо и као споредан — само га никад не смемо губити с очиј. Етапне циљеве, уствари средства до главног циља, треба поставити у неки извесни ред, у лествицу ближе или даље актуелности. Не сме се много тога „хтети“ истовремено и једнаком интензивношћу. Најближи, актуелан, циљ треба да конкретно стоји пред нама док се не оствари. Али, то не значи да треба запети и стати пред правом оградом. Треба знати „пребацити чете и на други фронт“. Ми видимо у животу масу људи који се заносе неким далеким и неодређеним циљем, али без активности и концентрације око појединих етз па које воде том последњем циљу. Или, ако се концентришу, њихов цео живот виси закачен з неку ситницу. Укратко, човек мора увек да има неки конкретно и јасно одређени циљ пред собом. Око тог циља он мора да усредсреди све своје душевне снаге. Само тим начином моћи ће, у свином поједином отсечку живота, да постигне онај резултат за којим данас воде милиони људи: одлучни корак у приближавању циљу и у истим јачање и концентрисање свих душевних снага за његово коначно постизање.

Ово би било правило за случајеве у којима су напори воље у пуном складу са важношћу циља. Али, еторска и америчка душевна неуравнотеженост и не де каткад пребацује свој циљ. Јавља се и култ воље као такве, бесциљно трошење снаге у прав не рекорде и бравуре. Из милитавила и нервозне расејаности прелази се у неко „бесмислено воље“, у грозничаву јурњаву која свршава потпуном изнуреношћу или живчаним сломом. После крајње напетости, по психофизиолошком закону, мора да дође крајња апатија; ритмика живота губи своју средњу, нормалну, линију и не доводи до трајних и стварних него само привидних фрапантних, „рекордерских“ резултата.

Разуман човек будућности мо ра ће потражити здраву средину између две крајности: источњачке спорости и апатије и америчке нерезовне ужурбаности. Којој смо од ове две супротне стране ближе стали ми Југословени, по годиће лако сам читалац.

Вл. Дворниковић

Т. Дворниковић

Изјава пројектанта железничарске болнице у Сарајеву инжењера г. Бориславе Голубовића

Поштовани Господине уредниче,

У вашем цењеном листу од 16 фебруара изашао је чланак вашег дописника из Сарајева под наслоном „Потребно је извршити анкету над сам досадашњим радовима у вези са подизањем Железничке болнице у Сарајеву и установити до кога је кривица што је она подигнута на неподесном земљишту, без свесно простудираног пројекта и што ни после трогодишњих радова још није отворена“, па што сам у томе чланку, без основа и разлога, за лично нападнут као пројектант и надзорни инжењер, то вас молим, без одлаза на Закон о штампи, да изволите донети ову моју исправку.

Болеснички фонд за државно сообраћајно особље самоуправно је тело у саставу министарства сообраћаја под врховним надзором министра сообраћаја. Администрацију у Болеснићком фонду воде државна преко својих службеника. Ово напомињем ради откалзања свике сумње, да се у Болеснићком фонду могу уопште проводити ствари лично и ма за чији рачун, и то је најбољи одговор писцу чланка о начину поступања и раду у Болеснићком фонду у вези са грађењем Железничарске болнице у Сарајеву. Ово нарочито с тога што је писац чланка удаљен од мог избора за пројектанта болнице, као и из начин на који је дошао до мог избора за пројектанта болнице, као и из начин на који је одређен honorar за тај по сао. То је питање решавано још пре три године и то редовним путем, по предлогу Обласног управног одбора у Сарајеву, а решење је усвојио Главни управни одбор у Београду и као начно одобрио својим решењем тадашњи министар сообраћаја.

Истина, у то време, врсно сам дужност претседника Обласног управног одбора, али као што је и сам писац чланка дојавно признао, нисам учествовао у раду за избор пројектанта и надзорног инжењера, као ни у одређивању honорара за тај рад. Можда би се могло приговорити да сам по избору за пројектанта болнице био у неконпатибилном положају као претседник Обласног управног одбора, али треба знати и то да су за железничаре функције у Обласном управном одбору обавезне и појединци се њих не могу ра решавати по својој вољи. Уоста ком, моја функција претседника у одбору Болеснићког фонда престала је пре него што је до шло до окончања рада на пројекту, расписивања лицитације ч свих даљих послова у вези са грађењем болнице.

Није тачно и нарочито је тен денциозно приказано да се одлука о грађењу болнице доне да на брзу руку и да се у грађење ушло без довољно простудираног пројекта. Напротив, истина је ово: Идеја о грађењу болнице пала је у одбору Болеснићког фонда 1936 године. У марту 1937 године одобрила је Главна скупштина Болеснићког фонда у Београду извођење болнице са кредитом од 10,000.000 динара, и ту је одлуку својим решењем одобрио г. министар сообраћаја. Грађење болнице је почело у септембру 1938 године. Дакле, од дана одлуке за грађење болнице па до почетка њеног грађења протекло је равно годину и по дана. За ово време, а не на брзу руку, као што то писац у своме чланку наводи, врше ни су опше студије и консултовања лекара о потребама и озрени за болницу која је требало да се гради. Што више, ја сам као инжењер и као претседник управног одбора, у сагласности са управним и надзорним одбором, а на основу сних прикупљених по датака, израдио детаљан натječај за распис конкурса за идејне скице за ту нову болницу, без помисли ма на какав honорар и далеко од тога да сам преузмем израду пројекта. У натечају је било предвиђено подзање болничке зграде за себе а управе за себе, са свима потребним споредним зградама. Све је било у детаљима предвиђено, а не као што се у чланку наводи, да се је грађење вршило препипавши.

Међутим, Главни управни одбор није усвојио овакав предлог Обласног управног одбора из разлога штедње, јер је распола живи кредит за грађење био и сувише скроман. Одлуком Главног управног одбора наређено је било Обласном управном одбору да директно нађе лице за израду планова, вођење надзора над грађењем, да утврди honорар за те радове и да поднесе предлог Главном управном одбору на одобрење и даљи рад. Из бор је пао на мене, јер сам упра во завршио са успехом рад на грађењу санаторија тог истог Болеснићког фонда у Кисељаку, а коначно одобрење је дошло све како сам напред изнео.

Изјављам у вези да је грађење болнице у то време, сведено на једни болеснички кревет, коштало до од 80.000—250.000 динара, а кредит којим се располагало одговарао је најскромнијем изво ењу, те су се, наравно, сва настојања кретала у правцу грађења једне такве болнице, али с тим да она нпак задовољи све савремене захтеве који се стављају на грађевине такве врсте.

Главни управни одбор је пре доношења одлуке одлуке обилазио све нове болнице у држави грађене по ослобођењу и с обзиром на финансијска средства нашао да се болница изгради на начин како је изграђен хирушки павиљон у Бањој Луци, у погледу опреме болнице. Ова кронида да сам пријо импресије „лак у Бањој Луци“ онни је деласирана, јер је основа у овом раду била расположива сума новца којом се болница имала изградити, а осим тога рађена је за наше потребе и прилике.

Пројекту је учињен један једини стручни приговор. Њиме се хтело да укаже и на то да је болница рађена без „простудираног пројекта“, као што то поновљено случај са данашњима на управној згради који нарушавају фасаду болничке зграде. Прв во стање створи се овако. Лоше ње је централно са топлом водом, а грејање сутеренских просторија могло би се вршити или из исте исталације или плином. Међутим, постоји писмено решење Главне управе да се те просторије доле пеЊима. Дакле, ниje то нека мана пројекта, него стварначина употребе. Уоста ком, то се и данас може отклонити и стварће бити у реду. Толико на стручне приговоре пројекту, а иначе је и сам писац констатовао да решење про јекта одаје једну импозантну грађевину своје врсте, а ведући ем да ће то потврдити и ова слика, а не она, која је изнесена уз чланак писца.

На примедбе да је требало из вршити испитивање терена на коме је болница изграђена и да то није извршено, одговарам да је испитивање извршено путем сондажних јама, да су израђени профили са потребним рачунским подацима, а ово тра жи грађевна власт у сврху изда вања грађевне дозволе по постојећим грађевинским прописи ма, што ни писцу чланка није познато.

Куповина терена за грађење болнице извршена је расписивањем јавне лицитације и од стра не комисије Главног управног одбора, без утицаја икаквих околности колико ја знам; уосталом, то је ствар Главне управе.

Неотварање болнице спада, та моће, у надлежност других фак тора, али треба имати у виду да се набавка свих потребних инсталација врши у иностранству, а у данашњим нередовним приликама то ствара свакако н

УМРО НАЈСТАРИЈИ ЧОВЕК У ЦРНОЈ ГОРИ

У Црној Гори преминуо је Милош Милутиновић, који је живио у селу Јабуке срез Даниловградски пуних 119 година. Пред смрт јединa му је жена била да скупи све своје потомке, којих има сваканко око 120 на броју.

Уредништво и администрација: Београд, Краља Милана 19. Телефони: 21-322, 21-323, 21-324, 21-325, 21-326. Поштански фах 124. Чековни рачун 24.000. Претплата: за земљу месечно 60 динара, за иностранство 100 динара. Рукописи се не враћају. Рекламације се не примају. Огласи по тарифи. Штампа: Штампарија „Политика“ А. Д. Београд, Краља Милана 19.

ВОЈНА ХРОНИКА

Чега има новог у тактици?

Ратни догађаји у Пољској и Западној Европи пуни су и великих успеха и великих пораза. И војници и невојници се питају како је и због чега дошло до тога. Јесу ли ту у питању нови принципи, или нова постројба, или велика разлика у наоружању, или велика разлика у командовању и квалитету трупа. У великим догађајима не треба тражити свега један узрок; њих је махом више. Тако је нешто и са тактичким деловањима у поменутим војнама. Размотрямо то детаљније, и то за сада само напад.

Напад је био у примени подједнако и више на немачкој страни, па ће се зато и ово разматрање односити углавном на изводење напада од стране Немаца.

ЗДРУЖИВАЊЕ СУВОЗЕМНИХ И ВАЗДУХОПЛОВНИХ СНАГА У ДЕЈСТВУ

Немци су успели да и на бојишту, т. ј. у самој борби, остваре најтешње здружено дејство, не само појединих родова војске (пешадије, артилерије, инжењерије, моторизованих јединица), него чак и два вида ратних снага, сувоземних и ваздухопловних. То је била велика залога немачких тактичких успеха.

Ово тесно здруживање сувоземних и ваздухопловних снага на бојишту заиста је ново, али је оно вршено по старом принципу једновремености залагања свих средстава, којим се непријатељ може тући.

УПОТРЕБА ОКЛОПНИХ ЈЕДИНИЦА

Појава оклопних јединица на бојишту није сасвим нова, јер су оне биле употребљене и у прошлом Светском рату. Па и пак је и ту било нечег новог. Ново је било то, што су се сада борна кола, нарочито на немачкој страни, налазила у знатно већој количини но у прошлом рату, што су била квалитативно боља и што су употребљавана у маси, ради чега су биле формиране и велике јединице — дивизије, а у неким моментима и корпуси. Начин њихове употребе, међутим, био је по старим принципима:

— до максимума искористити позитивне особине сваког ратног средства и у најкориснијем складу са осталим ратним средствима.

Као што се и раније рад коњице није могао здружити са радом пешадије у оној мери у којој се то чинило између пешадије и артилерије, тако је и сада са здруживањем пешадије и моторизованих јединица. Немци су то јасно уочили, па су мото-механизоване јединице употребљавали тако, да су у потпуности искоришћавали њихову брзину кретања и њихову моћност артилеријске и аутоматске ватре. Избегнуто је везивање борних кола и пешадије у борбеним детаљима све до последње, јер је то чинило бескорисном њихову брзину. Њихове су се акције спајале и доводиле у склад са целим здруженим тактичким радњама осталих родова војске:

— да пре непријатеља освоје и држе за извесно време важне земљишне отсеке или да их преотму од непријатеља;

— да самостално или у вези са другим родовима војске врше пробоје;

— да врше обухвате ненаслоњених крила;

— да врше гоњење.

Пре рата оклоним јединицама највише се пребацивало то да не могу да задрже у својој власти оно што освоје. Немци су отклонили тај недостатак, јер су их допуњили моторизованим јединицама, т. ј. јединицама које су биле у стању да брзином мотора преносе борачке трупе за борбу на земљи. Ове су сад брзо долазиле на освојено земљиште и браниле га до доласка нормалних сувоземних снага. Благодарећи тој комбинацији, Немци су успели да направе онај дубоки клин у правцу Абевила и да се ту одрже, упркос савезничким нападима са северног и јужног правца.

У овом тактичком догађају као ново имамо:

— оклопне јединице толико јаке, да њихови тактички резултати добијају стратегиски значај;

— моторизоване јединице, које допуњују оклопне јединице у одржавању освојеног земљишта до доласка нормалних сувоземних снага;

— тактички поступак, у којем се најтешње спајају оклопне и моторизоване јединице и јединице нормалне сувоземне снаге.

По мом схватању, ове су новине биле највећа залога немачких тактичких успеха.

ОБИЛНА УПОТРЕБА ОБУХВАТА

Пре Светског рата Французи су критиковали претерану немачку наклоност ка обухватима, али су Немци остали доследни своме схватању. И војна у Пољској и она у Европи јасно су посведочиле, да обухват и у тактици и у стратегији олакшава, како задобијање успеха уопште, тако и задобијање већих успеха. Отромно напрезање, које се троши на извршење пробоја, знатном делом остаје да се употреби за дејство у бок и позадину, тамо где се врши обухват без пробоја.

У Пољској су обухвати налили врло богату примену. Тамо су често мењани и састави армија само да би се што пре и успешније извршили обухвати. Узајамно потпомагање армија нарочито је испољавано баш у давању суседним армијама појачања за извршење обухвата непријатељских крила и бокова.

У Холандији, Белгији и Француској, због непрекидности почетног фронта вршени су пробоји у таквим размерама, да су се по њиховом извршењу могли предузети обухвати. Дошлије, када су фронтови били растрешени, прилика за обухвате било је доста и оне су све искоришћаване.

У Пољској је стратегија учинила знатне услуге тактици стварајући јој честе прилике за обухватне нападе на бојишту.

И у овој ствари радило се по старом принципу, који је претпостављао обухват фронталном нападу, а новог је било само у томе, што су за извршење обухвата биле обилно искоришћене оклопне и моторизоване јединице.

ПРОБОЈ

Успешно извршење пробоја на више места и у више прилика у ствари је нешто што је произвело велико изненађење и направило утисак нечег новог, иако пробоји нису новина у тактичким схватањима.

Извршење пробоја било је тешко од вајкада. У прошлом светском рату најважнији ратни проблем био је како да се изврши пробој тешког стила. И то није могло бити извршено све док није било ангажовано некакво ново моћно борбено средство - борна кола. Али како њихов број није био довољно велики, то и ти пробоји нису били довољно велики. И да није дошло до поремећаја у уједначености снага на другим ћачки, рат би можда још дуго трајао.

Немци су у садашњем рату успевали да изврше дубоке и потпуне пробоје, којима су следовали обухвати, оперативног значаја. Немци су успевали чак да у истом времену изврше и два пробоја, који су били међусобно размакнути по стотину и више километара. Таквим пробојима следовали су концентрични обухвати и непријатељ је морао да прекида отпор на целом фронту између просторија извршених пробоја.

Тактика препоручује да се избегавају пробоји кад год се могу извршити надирњавања и обухвати, али ако се то не може учинити, онда се и пробоји морају извршавати. Немци су рачунали и са тим, па су се били и спремили да их изврше. Они их нису претпостављали обухватима, али су их одважно извршавали свуда где је то било неопходно потребно. То су постизавали јаком концентрацијом свих борбених нападних средстава: и бомба из авиона, и јаке артилеријске и пешадиске ватре; и пионирског експлозива. Тамо где маневарска вештина није могла доћи до изражаја, тамо је долазила груба сила, али с њом заједно и вештина залагања и употреба те грубе силе, јер без те вештине успеха ни не би било или, ако би га било, он би био скупоцен.

Све те фронталне акције биле су најбрижљивије пројектоване, и потом доследно, плански, извођене а то је у складу са давнашњим принципима.

ЗДРУЖАВАЊЕ РОДОВА ВОЈСКЕ

У погледу здруживања родова војске није било неких новина, иако је било знатног прогреса на том пољу. Немци су појачали моћ своје артилерије завођењем јачег калибра у дивизијској артилерији. Инжињерија, нарочито пионири, најтешње је везана са радом пешадије и артилерије. Пешачко наоружање усавршено је у знатној мери. Обука је била изведена врло брижљиво. Све је то било у духу већ познатих принципа, али све у знаку темељног и знатног усавршавања.

ЈАКА СКОНЦЕНТРИСАВАЊА БОРБЕНИХ СРЕДСТАВА

Пада у очи једна врло важна ствар: стална брига да се у просторијама важних догађаја оствари што приметнија надмоћност снаге и борбених средстава. Ово се нарочито постизавало ангажовањем у тим просторијама оклопних и моторизованих јединица и ваздухопловства, чија је мобилност до звољавала њихово брзо пребацивање са једнога на друго место.

Укратко: на страни победиоца рађено је по старим принципима, са приновљеним и појачаним борбеним техничким средствима, са једним новим родом војске (оклопне и моторизоване јединице), са тешњим здруживањем родова сувоземне војске и таквим здруживањем сувоземних и ваздухопловних снага, као и са усавршеним борбеним поступцима. Новина је било на њиху технике и поступка, а принципи који су били у примени, и раније су постојали.

Противавионски топ

Америка гради бродове

На Атлантику зима изминче. Чак и далеко на Северу, дуж Гренланда и северно од Исланда дан је престао да буде неједна светлост од неколико сати. Британски конвоји који путују заобилазним северним путевима сада излазе на поморчине. Кроз десетак дана — пролеће...

— У пролеће, рекао је г. Рудолф Хес, почеће оно што ми називамо подморничким ратом.

Пролеће значи дуже дане то јест више часова које могу искористити бомбардери. Море је онда мирније, а пловидба је много лакша за подморнице.

Немачка ће учинити страховит напор за који се нада да ће бити одлучан да би бацила Велику Британију на колена тиме што ће јој уништити њену трговачку флоту, изоловати је и савладати глађу.

— Енглеској, изјавио је велики адмирал Редер, сада је немогућно да новим конструкцијама надокнади своје страховите губитке на мору. Њена пропаст је неизбежна.

РАСПРА ОКО БРОЈЕВА

Када је почео рат, Енглеска је имала више од 7000 пароброда са укупно 17,890.000 тона. Доминиони отприлике још 4 милиона. Четвртина светске трговачке нарице пловила је под британском заставом.

Почетком 1941 немачки адмиралитет ценио је губитке британске морнарице са отприлике осам милиона. Дакле, више од трећине....

Енглези, међутим, оспоравају тачност ових цифара. Такође и Американци. Поморска комисија у Вашингтону ценила је крајем новембра да укупна уништена тоножа за време четрнаест првих месеца рата износи само 3.400.000 тона, од којих је 2.045.000 припадало Великој Британији. Друга једна англосаксонска статистика говори о шест милиона тона, од којих два милиона у току другог полугодишта 1940.

У овоме се нико не слаже, а никад се није ни слагао.

За време прошлог рата 1917 америчко Министарство морнарице које је било сито тих пирки о потопљеној тоножи послао је адмирала Сајонса, дуж тора Навал Вар Колеџа, у Енгеску. Адмирал Сајонс био је оригиналан човек. Путовао је под лажним именом, обучен у просто одело, на једном трговачком броду. Кад је стигао у Лондон, отишао је Целикоу. Врховни шеф британске морнарице показао му је стварну статистику британских губитака. Та статистика била је страшна: 563.000 тона у фебруару, 603.000 у марту, близу 900.000 у априлу.

— Ех, рече Американац, Немци су на путу да добију рат...

— Да, одговорио је Целико флегматично, сигурно ће га добити ако не зауставимо губитке, и то у најкраћем року.

Енглези су зауставили губитке. То је било 1917. Да ли ће их зауставити и 1941?

ТРКА ЗА ПОПУЊАВАЊЕМ

Досад се уопште мисли да ефективи теретних бродова који плове за рачун Енглеске нису смањени, јер ако су Енглези и претрпели губитке, они су их надокнадили.

Грчка морнарица плови за њих, а она није тако незнатна да би се могла занемарити. Грчка морнарица није горостасна, али њени стари варњали бродови, на којима се налази изванредно храбро и трезвено особље, крстари светом. Њених 607 бродова са укупном тоножом од 1,780.000 тона под контролом су „Грик Шипинг Комити" са седиштем у Лондону.

Од Норвешке која има једну од правих морнарица на свету, Енглеска је позајмила 80% њене тоноже, то јест 4 милиона тона и малу морнарицу петролејских бродова. 90% холандских бродова, или 2 милиона тона отприлике, налази се у истој ситуацији.

Исти је случај и са већим делом белгиске морнарице и 800.000 тона француских и данских бродова, које је Велика Британија употребила, без преговора са њиховим сопственицима.

Сем тога Енглеска је и куповала. Њен највећи снабдевач је сте британска комисија за куповину у Сједињеним Државама, чији претставници гледају „пробља бродова" у америчким пристаништима, изналазе старе варљале бродове, и ако ти бродови само могу да се држе на мору, иуде такве суме на лицитацијама да им нико никад не конкурише. У јануару та комисија је купила петнаест пароброда, чија брзина не прелази десет чворова. У новембру она је пронашла деветнаест таквих бродова.

— Не мари да ли су бродови стари, кажу енглески купци. На против. Старим бродовима није потребно искусно особље као мбдерним бродовима. Уосталом, конвоји никад не иду брзо, јер се увек мора управљати према најспоријем, а у једној групи бродова наће се бар један који врло мало вреди.

Ако се узме у обзир нови број бродова сграђених у енглеском броградилиштима или купљеним у иностранству, онда се може прихватити прорачун листа „Но је Цирхер Цајтунг", према коме је британска морнарица од месеца априла надокнадила десет милиона тона. Теоријски, да кле, не би постојао дефицит.

Али у рачун треба узети други један елеменат.

Путеви којима морају да иду енглески бродови сада су дужи него некада. Пре рата када се хтело ићи из Бомбаја у Ливерпул пролазило се Суецким каналом а сада се обилази око Капа. На путу из Саутемптона у Њујорк ишло се најкраћим путем, а сада се иде заобилазним путевима који често доводе коноје на домак гренландских гле чера. Дужина пута бродова повећала се, а корисност тоноже умањила се.

Сем тога ни куповине које врши Велика Британија нису вечите. Неће увек бити старих пароброда на продају, а нема више ни европских бродова који се могу реквирирати.

Да би Енглеска избегла смрт од угушења које би дошло као неизбежна последица пропасти њеног поморског саобраћаја, потребно јој је да као у време Целикоа заустави губитке или бар да их ограничи.

Или да брже гради трговачке бродове него што их Немачка уништава.

ЦЕПНЕ ПОДМОРНИЦЕ

Нико не зна какав ће бити пролећни рат на Атлантику.

Немци ће употребити знатан број подморница које они у великом броју граде у својим балтичким бродоградиљиштима. Они то не крију.

Још крајем 1939 године г. Черчил је пред Доњим домом најављао да Немци граде недељно две до четири подморнице. Овај ритам вероватно да је убрзан.

Да би добили у времену Немци граде мање бродове. Поред подморница на „Океанске серије" које имају више од 750 тона и „пучинске" серије које имају 500 тона, они граде и велики број „цепних подморница, отприлике 250 тона. То су мале, али страшне машине.

Генерал Хју С. Џонсон писао је у једном америчком часопису да се грађење једне подморнице од 250 исплаћује кад она по топи макар само један теретни брод око 5000 тона. Он тврди да је потребно више времена, новца и материјала да се замени један теретни брод него да се сагради друга подморница.

Ово резоновање није тачно, јер треба водити рачуна о једној другој чињеници. Наиме о особљу. Много је лакше наћи тридесетак људи за један терет ни брод него за једну подморницу.

На једној цепној подморници том мајушном броду, има 15 до 20 људи и то све специјалиста: механичара, електричара, торпедиста и радиотелеграфиста Сваки од њих има свој удео у фином и компликованом механизму. Сви они морају да чине једну целину. Да буду сложни као делови једног тела. Пловидба је тешка. Енглеска пажња не дозвољава броду да плови на површини, сем по ноћи. Људи прекрађују дуге часове чекања лежећи на гвозденим постељама, у одељењу за торпеде или за моторе. Не може бити ре чи ни о каквом конфору због оскудице простора, нити о каквој хигијени због недостатка воде. Када се бродови врате у своју базу онда особље, са командантом на челу, оси брају неколико дана. У овим величним цилиндрима борбена узбуђења су патетична....

Хелиос разарача које ударају по води, експлозије граната које ако се десе на кратком отстојању тасе светлост растављају преграде и све обарају на броду, претстављају тешко нервно искушење. Међутим, морнари са подморница који су у том погледу срећнији од анџатичара, знају готово тачне резултате свог труда. Када се брод врати у пристаниште, он на својој кули носи исписан белим словима број потопљених тона.

Избор командната је строжи него избор особља. Од 1914 до 1918 они су били подвргавани испитивању у Килском заливу и многима су ту порушени снови.

Истина је и то да, и поред усавршавања, цепне подморнице, вероватно, нису у стању да крстаре по средини Атлантика као подморнице веће тоноже. Али је очигледно да читава гомила подморница од 250 тона која врши блокаду британских обала на близком растојању и оперишу екипама у вези са извиђачким авионима који им означују жртве може да претстав ља озбиљну опасност.

Опасност уз коју долази и опасност од извиђачких бродова чија улога све више расте.

Енглези могу да отклоне овај удар усавршавајући своје методе гоњења подморница и праћење конвоја. Рат је непрекидна борба науке и лукавства и нико не може рећи да је победио, до год противник не прија на да је побеђен.

Енглези изјављују да ће своје конвоје пратити океанским хидроавионима који имају вели ки акционог радиус и који су моћно наоружани.

Тада ће се на стотине миља далеко од сваке обале развијати огорчене борбе у ваздуху. Борбе око низа црних теретних бродова који ће се што је више могућно журити да избегну убилачке поготке бомби или потпуну експлозију торпеда.

ДВА МИЛИОНА ТОНА НАЈВИШЕ...

Други лек који Енглези имају на свом расположењу јесте грађење. Код њих се пре рата грађење бродова налазило у кризи. За десет година капацитет њихових бродоградиљишта пао је од 3,500.000 на 2,500.000. Три четвртине радника налазило се незапослено. Од 1932 до 1938 они нису ни једне године спустали у воду више од једног милиона тона.

Сада се живо ради. Али трговачки бродови имају на бродоградилиштима конкуренте: ратне бродове које захтева адмиралитет. Сам тога Велика Британија, лишена шведске гвоздене руде коју је до априла 1940 делила са Немачком, не располаже више неограниченим количи нама челика.

Ако се претпостави да она може да израђује два милиона тона годишње, онда је то свакако максимална цифра.

Черчил је рекао:

— Нама су потребни транспортни бродови и то много више него што их можемо да сградимо.

Енглеска води рачуна о садашњем рату уништавања, о ваздушно-поморском рату. Она се због тога још једном обраћа своме арсеналу: Сједињеним Америчким Државама.

Хог Ајленд био је највеће по морско бродоградилиште на свету. Као и много других ства ри, и он је био поникао из про шлог рата. Али и као толико других ствари није преживео тај рат.

Пред крај 1917 када се код савезника у великој мери осећала оскудица у бродовима, претседник Вилсон наредио је да се у Хог Ајленду приступи подизању бродоградилишта. Пр ви део тога бродоградилишта био је завршен 12 фебруара 1918 године.

Данас Рузвелт обнавља у још већем обиму Хог Ајленд.

За време прошлог рата да би се што брже радило у Канади су изграђивани бродови од дрвета. Али то дрво (за разлику од дрвета од кога су грађене старе једрилице а које је ло 20 до 80 година лежало у води) би ло је исувише сирово, те су бро дови пропуштали воду.

Мгућно је пак да ће Атлантиком опет запловити теретни бродови израђени од бетона.

В. Г.

Подморница на пучини

БРОД ИЗВИДНИЦА НА МОРУ

Ови бродови су махом мање тоноже и служе за извиђачку службу на мору. Савремени бродови извиднице имају углавном следеће особине: тоноажа брода је 2.000 до 3.000 тона, а брзина од 40 до 45 морских миља. Димензије брода су дужина 120—150 метара, а ширина од 12—16 метара. Наоружање брода је у најчешћим случајевима: 6 топова 120—140 милиметара, 6 митраљеза 13 милиметара и 8—9 лансирних цеви калибра 530 милиметара. Осим овог брод располаже потребним радио станицама и средствима за сигнализ...

ПРОТИВАВИОНСКИ ТОПОВИ МАЛОГ КАЛИБРА

Ниски напади из ваздуха у зони бојишта код садашњих сукоба били су чести. Велика брзина бришућег лета, као и нагла обрушавања, онемогућавали су противавионским оруђима великог и средњег калибра корисно дејство. Међутим, оруђа од 20—47 мм. била су тежак противник нападачу из ваздуха. Они су га обарали у току обрушавања у заштиту својих зона дејства. Ову ватрену ниску зону допуњавали су противавионски митраљези па и саме пушке.

Положаји ових оруђа су начелно у предњој зони борбеног распореда, довољно маскирани и снабдевени муницијом панцирног типа. Са тих места они ће сачекати бришуће ескадриле, чији су основни задатци: рушење, митраљирање и стварање забуне и панике у правом редоследу бранковских група.

Противавионска оруђа малог калибра оспособљена су да врше и другостепене задатке, а то је борба и против оклопних јединица. Она ће сачекати нападача из отстојања испод 600 метара, дејствујући на најосетљивије делове оклопа. У заједници са осталим специјалним оруђима за спречавање ових нападних средстава; противавионска оруђа даваће сигурне резултате. Оклопне јединице данас безобзирно продиру у дубину одбранбеног положаја, где их треба правилним распоредом оруђа спречавати.

Незапосл од јединица противавионске одбране, тру па данас мора да нам у своме органском саставу противавионска оруђа малог калибра за одбрану од ниских напада из ваздуха.

М. Б.

АМЕРИКАНСКА ОКЛОПНА ИЗВИЂАЧКА КОЛА „ФОРД"

О овим новим америчким оклопним извиђачким колима располаже се следећим подацима: кола имају шест точкова, оклоп је довољно искорићћен и за ваздушне, дужина кола је 4,3 метра, висина 2,2 метра. Покреће их мотором од 85 коњских снага, који им омогућава развијање брзине до 80 километара. Управљање је на систему дупле команде, те на пут не треба да окрене, већ употребом друге машине може одмах кренути уназад. Од оружаних има: један топ калибра 20 милиметара и један митраљез. Оба оруђа су у окретној куполи, те се могу употребити за гађање у све стране. Посада — пет људи. Укупна тежина кола је 3,5 тона. Са предње и задње стране кола налазе се мали вилкови, помоћу којих се кола могу крстати и ван пута.

Ова кола се употребљавају претежно за извиђање, због чега се налазе у саставу извиђачких група поједних оперативних јединица (пешадијске, коњичке, моторизоване или оклопне).

ТЕШКИ МИТРАЉЕЗ „БРЕДА М. 37"

Ово оруђе је врло лако и има целокупну тежину око 40 килограма (једно од најлакших оруђа ове врсте). Услед овога митраљез се одликује великом почетном брзином зрна (800 метара у секунди, великом ширином поља дејства, веном тачношћу гађања, јаком пробојношћу, положеношћу путање и јаком серијом пуцаља. Остале особине овог митраљеза су: творничка брзина пуцаља 450 метака у минуту, а практична 300 до 400, максимални домет 5.80 метара. Оруђе се може употребити и за противавионско гађање, јер располаже врло погодним противавионским постољем.

КОРПУС ПРОТИВ ПАДОБРАНАЦА

У Енглеској, да би се спречили напади падобранаца, формиран је специјални корпус. Задатак корпуса је да се бори против падобранаца. Корпус се попуњава једногодишњом изменом 17 и 65 година.

Савети резервним официрима

Бити у рату а никад не отступити, то би била велика радња ретког. И при најуспешнијем ратовима долази се до отступања. Бољана трупа у стању је да врши и уредно отступање. Отступањем се не добија победа, али јој може претходити. У току битке код Заме Сципион је извршио трком, али у реду, повлачење до свога логора, извршио нов распоред и поново отишао напред и поразио тужно Ханибала. Нашем повлачењу са Дрине следовала је успешна Колубарска битка. Француско повлачење претходило је бици на Марни. Некад је оно потребно и из чисто маневарских обзира — рецимо да се непријатељ наведе на тежак терен и да се потом на њему туче. Дакле, отступање је једна од повремених ратних неминовности па се мора бити у стању да се и она изводи у реду и како треба.

При отступању морал трупа много је више осетљив, па из тога проистиче потреба да старешине буду хладније и карактером јаче, те да своју морално преносе и на своје људе.

Отступање је утолико теже уколико смо се више заплели у борбу у уколико непријатељ располаже брзим борбеним снагама. Углавном, оно може бити вршено, а да се претходно није имала борба са непријатељем, или да је се с њим већ водила борба, па се сад треба од њега откачити. У овом случају тежимо да успоравамо непријатељево наступање, а да се при томе не упустимо у борбу у толико мери да нас као слабије може потући. У другом случају нама је стало да увећамо отстојање између нас и непријатеља толико, да потом можемо борбу, при даљем повлачењу започињати и прекидати по своју вољи, т. ј. довући ју на повлачење из оног првог случаја.

После ових општих напомена ево неколико и практичних савета:

1) Настојавајте сталио да сви спасем свога ума и карактера држите своје људе што боље у руци.

2) Ако се борбом, при отступању, треба да добије време за извлачење других већих јединица, **онда се то време има добити јачином ваше патре**, којом се непријатељ приморава на борбене поступке, који су у већ спорији него обично неуравнотежено кретање. Да се не би замешали у јаку и пребијеку борбу, ви морате учинити да на средњем отстојању ваша ватра буде јака (од 600 до 300—400 метара.) Ако тога не буде, онда и ваш отпор неће бити довољно јак а са тиме ни задовољавајуће непријатеља неће бити довољно дуго и он ће за врат прати без већих губитака и га мало губљења времена.

3) Ватрене положаје и њихове саставне делове обележавајте потпуношћу увек јасно, те да не дође до забуне.

4) Најчешћа залога за успешну борбу при отступању јесте чврсто држање у руци трупе, а за то је потребан старешина, чије су одлуке јасне, који је умешан и одрлан и који ће своја наређења издавати на време.

При повлачењу, коме није претходила борба, него је се тек добро додир са непријатељем, са вашим водом или чете заузимајте већи фронт но што би он био при борби у саставу веће јединице. Да би се при томе ипак имало довољно чврсто у руканца, десетине неки буду прикупљене а зато растојање међу њима нека појачати, те да десетари држе добро у руци своје десетине.

При томе гледајте да вам и борци и аутоматска оруђа буду што боље заклоњени, те да непријатељу отежате извођење закључка о вашој јачини и распореду.

5) да би се непријатељ навео на рђаве закључке о вашој јачини, мењајте место са поменим од аутоматских оруђа; тако ће непријатељ имати утисак да их имате више но што их стварно имате.

6) Да вас при отступању не би непријатељ претекао, не остављајте сило њему пречице, него их и ви користите.

7) За извршење повлачења из борбе врло је згодно да имате две групе, које ће се моћи наизменично повлачити.

8) Ако из борбе треба да почнете отступање, не отступајте целим водом или целом четом одједном, него прво једним па потом другим делом. Ако је познати борбеног положаја шука дубље пространства, онда можете отступити и са целом четом одједном.

9) Тежите да онај део више снате, који прелази у отступање у другом реду, ово почне тек када је онај први заузео нов ватрени положај. Иначе, при једновременом кретању оба дела рескирате да вас непријатељ не узнемиравано гађа при повлачењу. Ако је непријатељ врло близу, па би мењање овог услова могло довести до јаког ангажовања једног заосталог дела и до повлачења које би било скопчано са врло великим губитцима, онда је боље отступити и са том другом снагом нешто раније него ли остати толико дуго да се после мора отступити када непријатеља прође на сасвим близко одстојање.

10) Део снаге, који при отступа, треба најмањом брзином да оде на нов ватрени положај и да из њега што пре отвори, и потом да производи, врло јаку ватру, те да тако јаком ватром буде надокнађена ватра оног дела који је за то време у покрету.

11) Откачивање од ватреног положаја треба да буде што мање приметно за непријатеља и да се изврши што брже.

12) При борби, која се води при отступању, производите увек што јачу ватру. Зато и у тим приликама аутоматска оруђа имају велико значаја.

13) Ако у воду или чети имате тешких и лаких аутоматских оруђа, са првим ешелоном нека иду тешка а са другим лака аутоматска оруђа.

14) Да би се извлачење из борбе могло изводити брзо, потребно је да се пре почетка благовременог регулише и нареди поступак, но с тим да се за само извршење наређења издаје потребно наређење знаком. Ако се тако не буде радило, онда постоји вероватноћа да се дојниће издаду непотпуна наређења и са ужурбаношћу, а то повлачи са собом и узнемиреност и неред. Пазити само да ово „благовремено" не буде „прерано". Кад је отступање већ отпочето, онда се дојниће нема шта крити, него пушење свој ватрени положај.

Ц Е Р

Уздигао се Цер. Цини на коме се рашава судбина операције, преко кога води пут ка победи и поразу, са чијег ће гребена цурити крв обема његовим падинама и где ће букова стогодишња шума бити испреплетена људским лешевима, често без главе, руке и трупа. Борац је већ осетио све оно, што му се може десити. Тамна и хладна ноћ створила је густ и тежак мрак на овој разноврсној планини, која скрива људе тотове на све, чија се живот тако брзо и незнано гаси, стварајући преосталима боље услове за рад...

Југо-источне падине Цера... Стрме, пошумљене и тамне...

Батаљон са једним водом пољских топова опрезно се вије између стабала букава, без пута, тежећи гребену планине.

Шуштаве гране, рђав одјек спреме, дагашњ дах бораца и поника реч стварају осећање неизвесности и нелагодности. Гледа се, пипа и ослушкује, али нема података о ономе што је испред и са стране оне слабе колоните, која је добила јасан и одређен задатак. Киша, тај тежак непријатељ борбе и бораца, сипи и натапа одећу и обућу српских бораца. Пљусак, севање муња, громови продамају потоке и уранке, као да се све окомило на ову малу снагу, која има свој задатак да изврши под овако тешким и неизвесним околностима. Колона корача. Топови заостају. Шапат је умукао. Спрема отежала а српски ослонац је напуњен водом, која жубори око прозебених ногу. Иде пешак, гурају топџије своја оруђа, а киша са ватром обара преостале суве гране и грањчице.

Поноћ је превалила. Са непрезаном пушом љубави према борачким дужностима колонија ипак одмиче. Патроле гамижу, њух ес по мокрој земљи, предајући су своју моћ и сигу службу опрезе и извиђању. Киша уједначила и вода продила до коже уморне борце. Мала дрхтавица као да пене пешака из његове укочености и тишине. Прва бомба груну, стрелачки строј као да се помери — али није, већ се згрбише бомбе, пушке откочише, а очи јунака пробише мрак. Ова пољска топа застала. Изгледало је да је све изумрло. Кукурек неколико преосталих певача из напуштених села зачу се. Освежи сас и као да им се зули осећање неког одмора и појачала или знак да још нема опасности и смрти.

Бомбе плануше, поника пушка чу се па опет мир и тишина из које се рађају најнеће страхоте, ужаси напрезања, смрт и бол. Команду, до тада шапатом, замењује глас борбеног старешине решеног да изврши задатак без обзира на све друго. Покисао и уморан, стрелачки строј диже се. Без обзира на шум, ломљење грана, смео говор даде живот овој акцији. На рукама напред, пиштољ глас артилеријског официра. Падају, пузе по блату мокри послужиоци, померајући оруђа по неколико сантиметара напред, а водник заједно са њима изалази леви точак предњег топа из дохве. Бомбе, пушке, митраљески рафали са фронта и оба бока преломиште тишину. Рањени и погинули већ почеше обележавати контуре претстојеће Церске битке.

Битка је почела. Све је у стању очекивања: победе или пораза. Љуљају се дебела стабла букове шуме под ударима гранате тешког калибра. Зора је на помолу. Киша не пада, већ се изаткала тужна измаглица између букава Церске шуме.

„Пали!" Плануше два пољска топа, сручи се челик у прашу непријатељске падине.

„По трн, картеч!" Зачи се око топова, присну картеч и сјури се непред непријатеља. Хаври поручник излетео је испред оруђа. Тражио је непријатеља у праскозорју, изгледао циљеве, командовао, храбрио, журећи да помогне пешаку што више, да изврши задатак жртвујући и себе и своја оруђа.

Само је још успео да викне „по три", а митраљез са сто корака из жбуна пусти серију и оборн поручника. Лежао је на леђима у висини левог топа. Кра је избијала из више рана и текла из мокро одело. Без свести, блед, овај храбри артилеријски официр вучен је по блату у шаторском крилу низ падине Цера. После десет часова, доцније је свести. Из одаваљене није било ниде. Врат, вилица, руке и стомак били су избушени...

Доцније се сазнало да је рафал те његове недовршене команде. разнео оба непријатељска митраљеза са свом послугом, који би и даље решетали те уморне јунаке ове одважне колоне, која је корачала Косиновом Граду.

М. Б.

Далекометни обалски топ дејствује

Тешка борна кола

Из рата Србије

Причешће 1912

Девет запрегнутих пољских батерија чекају последњу исповест, последње причешће пред битку. Свештеник са епитрахиљем и крстом благосиља тошције, који ће кренути за неколико тренутака правцем што изводи на војишни фронт, да се са противником сукобе и оглеђају своје вредности.

Неколико топлих и искрених речи уз веру у Бога — и свештеник завршн молитву за победу српског оружја и ослобођење Косова. Десна рука са три прста, рука која је напустила плуг и мотику са побожношћу прекрсти ратника.

Причешће почео! То претсмртно праштање и чишћење од света грехова. Послуга прими причешће. Возари сјахаше; послужиоци приниде коње, они прнђоше свештенику. Тадања осећања и мисли не понављају се више. То је био бисер искрености, љубави и набујалог јунаштва. Све се предало само слободи и слави оружја. Чиста крв тих будућих витезова претворена је и из крви оних хероја, који су хиљадама година презирали живот ради српске слободе. Јесте, крв се претакала без губитака оних опеваних врлина, које чине плејаду чудних, непојмљивих догађаја наше ратне прошлости.

Као бор, хладан присебан и пун сигурности у себе и своју дотала показану спрему, командант пољског артилеријског пука са седла опомену своје батерије на њихове дужности, које ће бити тесно везане за смрт, напрезања, сакаћења, бол и страдање. Обележи им праве њиховога делања у зони кравних бојишта. Сетно их је на око, који већ давно леже под оном земљом, чији ће они бити осветници.

— По првом дивизиону у тоновску колону! — пође команда доцније прослављеног ратног артилеријског старешине. Трубачи отсвирале последњи марш у кругу артилеријске касарне, који је јечао тужно и весело о зидове белих касарни и празних конјушница.

Као челична змија отегла се колона Моравског артилеријског пука ка Кумановској зони, са које ће трубе српски пук објавити: „Косово је осветено!"

Свештеник пољуби епитрахиљ, целива крст, па их лагано и побожно сави и стави у омот мислећи колико ће их пута још узимати пре завршетка бојева и борби, предајући све красне синове Србије, тада као јуначе бојишта, ослобођеној земљи на вечно чување без руку, ногу, очију, прободених плућа, пробијене главе...

И, ето, од тих правих ратних напрезања, па док није последње пешадијско и артилеријско зрно напустило своје намучене цеви, остало је под земљом и на дну морских дубина више од милион четири стотине хиљада српског живља. Многи без свештеника, неизнани...

Сви ми, без обзира на старост, звање и положај, имаћемо до последњег даха на уму часну, повсину и слатку реч „ВОЂРАЋ" и изнесићемо све што знамо из тога највеличанственијег војничког и народног живота, који нас коштa трећину целокупног броја становника те мале Србије. Упоредимо ли тај биланс са жртвама других нација у последњим ратовима, добићемо ужасни количини, који нам пружа сву моћ, готовост и љубав наших бисер-батаљона, ескадрона и дивизија, који данас леже удружени и ако разбацани по разним бојиштима, верујући да су они најбоља, најискренија, најчистија залога за чување ове њихове тековине.

Ноћ у Албанији

Корача колона по једам данима. Мразеви одмарали, а глад жури да се сви њима удруже. Прозебла, преморена и изнурена војска мили, спотиче се, губи снагу, даже се и одмиче.

Зимска ноћ паде. Колона, тужна и полусмрзнута, стаје. Сви сатиже, а ветар завоси те дивове из ближе прошлости. Снаге више нема, али их одржава стара воља и љубав према Отаџбини.

Бивши пешадијски пук моси за бозно своју поређану заставу на челу колоне. Некада врлини заставнице, а сада поништени костур, седе на снег. Ниже имао снаге ни да застане, поболе у земљу, као до сада увек, већ је положи у снег поред себе. Био је млад подофицир, али се то више није примећивало, јер смо сви били изгурени као старци који ће васкрснути брзо, чим прође ова тра гедија изгубље Српске војске.

Љутиши тог силног пука могама су разрнули снег. Нигде дрвета за ватру. Све сам камен. Од нас ће нађеш секиру, или стаје. Ветар витла снег у све стране. Вој ници се по групицама надвлаћи. Вечере нема, ручка, ни доручка. Колико се жељела само порција топле чорбе, као нешто, које се неће никад оставити!

Да ли ће бити данима крај пре него што нас месташ?

Ноћ је продамала. Као страшни звер која вреба. Можда је нешто и спавао, али већина су очекивали сирштаас пљесивичког јавања који их је заморио.

Дочекали смо зору. Неко викну из оне тужне тишине. „Колоп!" Као што се је некад на сабирању, прозива, заштрчена подизивала, уз песму младих, сити и одморених. Као да нас ово зарија. Полагосмо се. Нога су нам биле укочене. На корака напред „Србијанка"! — опет исти глас. Трома, без снаге, као рањеници кад прва пут напусте штаке, застрашно. Поче да се љуља тај сиромашно као по снегу. Неки су се брзо ирагали. Опет седоше у снег, који се није топило под сиромашним телом.

Бацили смо поглед на једну групицу, која се није подигла да уђе у коло. Било их је једанаест. Наслоњени један на другога, сви су се смрзли већ давно...

Другови су им привлачили и са тугом гледали себе у некој новој смрзнутој групици — можда баш идуће ноћи. . .

Командир пређи пребројавање.

Неко викну: „Нема трубача Миће".

Сви су могама разгртали снег. Најпре трубача Мићу укоченог поред саме заставе. Био је сироче, које је пошло са нама поред своје заставе те ноћи.

То је била двапаеста жртва са мо једне земље ноћи ово Албаније. . .

Наредник чете узео је уобичај ење податке, а сиромашна групица бораца Србије, запрешених, остаде да сачека крај трагедије једне мале нације.

Колона по једам продужи сиром ном стазом уз фијук ветра без доручка, ручка и вечере, на обалама мора, на којима ће их сачекати нови непријатељ — бесштење. . .

Песници, приповедачи и умет ници, осећајте страшне часове избијак Голготе — часове бола и понора иде мале, али ве тешке нације!

М. Б.

КАКО СЕ ФОРМИРАЈУ ПАДОБРАНЦИ

Савремене падобранске трупе су формиране у чете, батаљоне, пукове и дивизије.

Чета је јачине 60—80 људи формираних у шест до осам одељења која се преносе на два до осам авиона што зависи од њиховог капацитета.

Батаљон: има две до четири чете са укупно 160—240 падобранаца. Превози се у 10—20 већих транспортних авиона.

Падобрански пук: има 3—4 батаљона са 500—700 падобранаца, а преноси се у 40—60 великих транспортних авиона.

Код већих војска пукови се формирају у падобранске дивизије.

ПРИВРЕДА И ФИНАНСИЈЕ

Сајмови и занатлије

За сајмове индустрија и занати имају подједнако интереса

Модерни сајмови су превасходно индустриске смотре. То је чињеница која је довољно позната. Међутим, поред индустриских производа, на свим сајмовима узимају редовно учешћа излагачи занатских производа. Та чињеница нарочито пада у очи на београдским сајмовима. Стога је интересантно код нас расмотрити питање значаја сајмова за занатлије.

Пођимо од чињенице: леп број занатлија појављује се редовно на сајмовима у Београду. То нарочито важи за уметничке занате. Али и остали занати су заступљени. Најзад, и поред по лета индустријализација, још увек код нас није довољно изражена граница где престаје занат и почиње индустрија. Зако ном је та граница постављена не на основу врсте и квалитета производа, него по величини предузећа. Учешће занатлија на сајамским приредбама најбољи је доказ да они имају интереса за излагање и користи од њега.

То значи, опет, да како индустрија тако и занатство има стварне користи од сајма, да се извесни њихови интереси задовољавају путем сајма. Дакле за кључак био би да супротност између индустрије и није онако оштра као што изгледа, јер занат постоји и у време великог полета индустрије. Чак се изве сне гране занатства развијају даље, постижу веће пословне успехе.

Откуда долази то? Због саме природе занатског рада и особина производа. Индустрија про изводи за масовну потрошњу. Њена роба је серијска. Занатски производи, напротив, носе обележје појединачних творевина, са уметничким примесама. Занатски производ се лакше и више прилагођава укусу и потре би купца. Занатлија у извесном смислу може израдити и оно што индустрија не може, дати своме производу особине које се серијском производњом не могу постићи.

Занати осећају конкуренцију индустрије из специјалних разлога. Индустрија је у стању да производи и јевтиније него занатлија, и веће количине, и по нарушбини, за најширу потрошњу. Индустрија располаже великим средствима, добром орга низацијом продаје, пропагандом. Она са својим производима продире скоро свуда. Она заиста у извесном смислу отима тр жиште занатлији, на тај начин што успева да уведе у употребу своје производе, који замењују занатске, иако немају све његове особине.

Међутим, још увек занат због тога не губи у потпуности тржи ште. Још увек остаје известан број купаца за занатске произво де. У многим гранама индустрија чак није у стању да замени занатски производ, баш због тих специјалних особина које он има. Тиме се објашњава и постојање заната паралелно са индустријом и њихово по јављивање на сајмовима и успе си које постижу.

Занатлије, дакле, имају потро шаче за своје производе. Али они тешко ступају у везу са по трошачима. Домет њихове ре кламе ограничава се на једну улицу или највише на један град, чији се становници упознају са његовим производима само путем излагања у излогу радње, јер он у највећем броју случајева не располаже сред ствима за другу врсту рекламе, он није у стању да отвара фи лијалне продавнице, да продире, другим речима, просторно.

А због тога баш сајмови добијају за њега нарочити значај. Излагањем на њима он долази у контакт са широком публи ком и са трговцима који би могли имати интереса за посредо вање у продаји његових артикала. И то објашњава зашто се занатлије појављују редовно на Београдском сајму.

Поред тога, занатлија као про извођач, баш због природе свога производа, има интереса да дође на сајмовима у контакт са публиком. Ту он сазнаје жеље купаца, упознаје се са њиховим укусом на најдиректнији начин и у стању је да свој рад прилагоди том укусу.

Сем овога интереса, као про извођач, занатлија посећује сај мове и као посетилац. За то има крупног интереса, такође. Са развитком индустриске производње развија се, и мора се раз вијати, и занатска производња. Није у питању само прилагођавање. Још важније од тога, јер између квалитета индустриских и занатских производа, као што смо подвукли, постоји битна разлика, јесте упознавање занатлија са новим алатима које индустрија производи, а које он употребљава у своме раду. Упо требом нових, савремењих а лата занатлија се оспособљава за прецизнију или бржу произ водњу, што много значи за кон куренцију.

Занатлија, дакле, има двостру ки интерес за сајмове: да се по јављује на њима као излагач, како би њега и његове произво де сазнао што шири круг љу ди, са чијим се укусом истовре мено упознаје; и као посетилац, радм упознавања са новим про изводним средствима која ће применити у свом раду и на тај начин постићи побољшања која ће подићи његову способност за конкуренцију. То је многим за натлијама већ јасно и они се користе сајмовима свестрано, а та свест продире већ и у све шире слојеве занатских мајсто ра. Београдски сајам доприно си је већ и доприноси томе, и наше занатлије треба да се користе и убудуће повољном околно шћу да им се ова установа на лази такорећи под руком.

Годишњи збор Привилегованог а. д. за силосе

Завршена је целокупна организација силоске службе у нашој земљи

У просторијама друштва одр жан је Други годишњи збор ак ционара Привилегованог акцио нарског друштва за силосе. Претседник управног одбора г. Милан Новаковић отворио је збор поздрављајући кратким го вором присутне акционаре.

Г. др. Милан Новаковић затим констатује, да је збор пра вилно сазван, и да је од укупно 220.000 акција са 22.000 гласова на збору заступљен довољан број акција и да је збор спосо бан за рад.

Претседник зборa г. Милан Но ваковић каже даље да не мо жемо да започнемо ни овај наш посао а да се не сетимо овога тренутка наше историје у ко ме се сада налазимо а који до минира над свима стварима, и да наше мисли не упутимо Оно ме који је жариште свих наших мисли, тежњи и нада, нашег Мла дог Владара, Њ. В. Краља Пе тра Другог, те да му кликнемо многоструко: Живео!!!

Г. Милан Новаковић даље на ставља:

— Ова година веома је зна чајна за наше Друштво. У овој години, и то сад у најскорије време, почећемо да пуштамо и пуштићемо у току године у рад и предаћемо општој и јавној у потреби претежан број наших си лоса, њих око 20, можда и више. И поред свих тешкоћа, ко је нам је наметнула ова тешка светска ситуација, ми смо ипак, иако са великим напорима, ра дили и градили, док знамо да су многи други устукнули пред те шкоћама.

Није наше, да само оцењујемо своје дело. Али ми имамо то пријатно задовољство, што смо успели да велики број силоса подигнемо и пустимо у рад, и то баш у овој години када је Млади Краљ пријано краљевску власт у своје руке, те ћемо та ко и ми у овај велики венац ра доости, који ће том приликом ис плести наш народ, моји да упле темо велики број лепих, репре зентативних и трајних цветова, тојест пустићемо у рад велики број наших силоса, створених својим средствима и својом стру ном и радном снагом.. Тиме ће наша земља и у овој значајној и свечаној прилици пружити свет ту још једал доказ више наше конструктивне способности у мирном времену као што се цео свет могао уверити и о ванред ној животној снази нашег нзро да онда, када је требало своју народну државу спасрати, када је требало васкрсавати, као и онда када је требало бранити и када би је требало бранити.

Констатујући ову чињеницу, г. Милан Новаковић предлаже да се упути поздравни телеграм Њ. В. Краљу у коме ће Друштво да та изрази својим најбољим сао сећањима и жељама за дуг живот и срећну владавину, гледајући и у Њему оличење, данас више него икад, потребног јединства духа целе нације.

Затим г. Новаковић предлаже, и упућује се поздравни телегра ми Претседнику Краљевске владе, Потпретседнику владе, ми нистру трговине и индустрије, министру пољопривреде и мини стру финансија.

После поздравног говора г. Милана Новаковића прешло се на читање само важних делова извештаја Управног одбора.

Констатује се, да се сада у зе мљи гради 24 силоса, и да је у прошлој години уплаћен сав ак циски капитал од 220 милиона динара, као и да ће цео тај ка питал бити ангажован.

После читања извештаја Над зорног одбора дата је разрешни ца управном и надзорном одбо ру, па се прешло на последњу тачку дневног реда.

Управа је предложила форми рање посебног фонда за осигу рање, и за ту сврху већ је одо брена сума од 100.000 динара.

На крају је констатовано, да је у прошлој години завршена целокупна организација силоске службе, која ће моћи несметано и у пуном обиму да се врши у сваком силосу чим се пусти у рад.

Недељни преглед Београдске берзе

Београд, 29 март

Пословање на Београдској берзи било је у току ове недеље веома живо. Док је на слободном и званичном девизном тржишту пословање било нормално, за ефектно тржиште то не би могли да кажемо. На слободном девизном тржишту рађено је ове недеље преко 9 милиона марака, што претставља главну суму у укупном промету на девизном тржишту у овој недељи.

Укупан промет на Београдској берзи износио је ове недеље 167,700.000 динара, што претставља за скоро 10% више но што је рађено прошле недеље (85,840.000). Од те суме отпада на промет девиза 164,600.000 динара (прошле недеље 81,890.000), а на промет папира отпада 3,100.000 (прошле недеље 3,950.000 динара).

На слободном девизном тржишту тенденција је преко целе недеље била непромењена. Сви курсеви остали су без промене. Укупно је било рађено на девизном тржишту Женеве у износу од 758.478 швајцарских франака (прошле недеље 364.107), Њујорка 146.760 долара (прошле недеље 19.487), док је Лондон и Стокхолм остао без посла.

У приватном клирингу веома живо пословање било је са марком по старом курсу, по којој се може да ради само до почетка априла ове године. Укупно је рађено Берлина у износу од 9,903,189 марака (прошле недеље 4,928.245), од чега отпада на промет по старом курсу 9,154.387 марака (прошле недеље 4,029.032), и на промет по новом курсу у износу од 748.802 (прошле недеље 899.213) марака.

Грчки бонови су и даље непромењени. Међутим, Солун је ове недеље остао без посла. Софија је рађена само на последњем састанку, док преко недеље није ни котирала. Укупно је рађено 250.000 динара по 52,08. (Прошле недеље рађено је 370 хиљада динара).

На ефектном тржишту имали смо ове недеље свега четири берзанска састанка. На прва три састанка тенденција је била непромењена. Тржиште је било мирно, али незаинтересовано. Хипотекарна банка и Поштанска штедионица су по времено интервенисале. Међутим, на последњем састанку — у петак, — осетила се одмах велика живост. Тенденција је била чврста, курсеви су били остали у малом скоку. Велик број папира био је у послу.

Од доларских папира рађен је само 7% Блер у износу од 11.000 долара. На последњем састанку овај папир рађен је по 100.

8% Блер није нотирао преко целе недеље.

Селигман је нотирао на три састанка само у тражњи по 112. На последњем састанку Селигман остао је у тражњи по 110.

4% Аграрне обвезнице из 1921 и 1934 године нису биле рађене, преко читаве недеље. Обвезнице из 1921 године остале су у тражњи само на првом састанку по 57, док су обвезнице из 1934 године остале на свим састанцима у тражњи по 56,50.

Од осталих папира, најживље пословање било је са Далматинцима у износу од 1,006.000 номинално. На првим састанцима Далматинци су рађени по 79,75, док су на последњем састанку рађени по 80.

Беглука је рађено укупно 755 хиљада номинално. Од тога је рађено 700.000 номинално на последњем састанку после звона по 86. У курсу остали су само у понуди и тражњи по 86 односно 85.25.

Инвестиционог зајма је рађено укупно 345.000 номинално, од чега 45.000 на првом састанку ван курса по 99. Остатак је рађен на последњем састанку по 100 у износу од 300.000 номинално.

Шумских обвезница рађено је свега 75.000 номинално. Од тога рађено је 50.000 на последњем састанку по курсу од 80.

Ратна штета рађена је свега у два маха на првом и последњем састанку по 477,50 у износу од 796 комада. На остала два састанка остала је само у тражњи по 478 динара.

Стабилизациони зајам није нотирао преко недеље.

Од акција, рађено је 35 комада акција Народне банке по 6.50 динара.

Ситан ПАБ рађен је у два маха по курсу од 208 у износу од 631 комада. Крупан ПАБ остао је само на два прва састанка у тражњи по 209 односно 211.

Акције Београдске задруге остале су осмо у тражњи на два последња састанка по 7.300 динара.

На продуктној берзи, после најновијих Уредби пословање је мирно, готово је стало.

Укупно је било рађено 45 вагона продуката, од чега 14 вагона пасуља — Србија 640 динара, 11 вагона овса — Србија 400 динара, 10 вагона сламе — Босна 75 динара и 10 вагона сена — Славонија 107 динара.

Тенденција на продуктној берзи и даље је постојана.

Одликовање авијатичарке Хане Рајч

Берлин, 29 март

ДНБ јавља:

Како ДНБ сазнаје од врховне команде, Вођа Рајха подарио је данас Гвозденим крст 2 реда познатој авијатичарки — капетану ваздухопловства Хани Рајч.

Хана Рајч је, стављајући на коцку свој живот, стекла наро чите заслуге за развој ваздухо пловства. Дан пре њеног одли ковања маршал г. Геринг одли ковао је Хану Рајч нарочито изра ђеном авијатичарском значком.

Оснажена је пресуда Љубомиру Стојановићу за убиство оца

Окружни суд у Лесковцу изре као је пресуду Љубомиру Сто јановићу из Дуњана, зато што је лишио живота у раздраженом стању свога сродног оца Стојр, који је тиранисао и злостављао целу породицу. Суд је нашао да је оптужени крив за кело из § 167-IV Кривичног закона и осу дио га на две године затворск и губитак часних права за време одржавања казне.

Касационом Суду је потврдио ову пресуду Окружног су да.

З. Б.

Два покушаја тровања каменом содом

У пекарском растојству испала је већу количину растворе каменог соде. Катица Мелић, домаћица, која је становала на Великим Степеницама број 4.

Теже повређена, Катица је пре нета у болницу, где јој је указа на хитна лекарска помоћ.

*

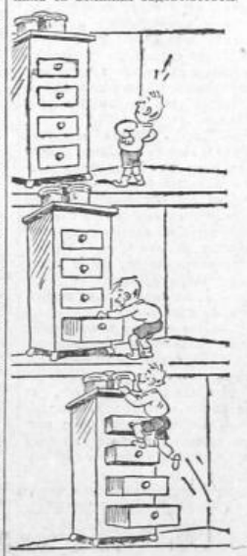
Због неслагања са мајком испила је раствор каменог соде у стану својих родитеља, у Светог Николе улици број 122, четрнае стогодишња књиговезачка учени ца Бранислава Стојановић. Њене повреде лакше су природе, али је она ипак пренета у болницу ради указивања лекар ске помоћи.

Актуелни разговори

— Хвала Богу, да сте се већ једном сетили да скинете пр љавштину!

— Да, али то сам сада учи нила са великим задовољством.

— Ја нећу слатко. Изнеси те столице и нек вам буде гара нтија!

— Не гњави дете којекаквим глупостима!

— Причам јој што је некад би

— Било је пуно интересант них ствари.

— Већ 20 година тако нешто писам видо...

— Где си била са малим?

— На цео Београд изашао је на улицу!

ДАНАС (СУБОТА)
у 3 - 5 - 7 и 9.30
У ДОЊОЈ САЛИ БИОСКОПА
ЛУКСОР
Највећи руски музички филм
ЦИРКУС
који су створили режисер
АЛЕКСАНДРОВ
композитор
ДУНАЈЕВСКИ
чувена глумица
ОРЛОВА
Сви познати из ПАСТИР КОСТЈЕ

ДАНАС (СУБОТА)
у 3.15 - 5.15 - 7.20 и 9.20
У ГОРЊОЈ САЛИ БИОСКОПА
ЛУКСОР
Реедиције бриљантне ЧЕШКЕ шлагер комедије
Хо-Рук
Филм код кога ћете се два сата одлично забавити и насмејати
У гл. ул. популарни чешки комичари
ВОСКОВЕЦ
и
ВЕРИХ

Забавник

КАД ВОЈНИЦИ ПРИРЕЂУЈУ ОВАЦИЈЕ ФРАНЦУСКОМ БРОДУ

Узбудљива трка због милион и по литара рума

Марсејски листови објавили су ових дана једну малу, али занимљиву ратну епизоду, коју својим појединостима верно карактерише данашње несрећне ратне прилике на нашем континенту.

Велики француски теретни брод „Кантал" пре неколико дана невероватном брзином је просецао таласе узбурканог Атланског Океана, пошто је у својој огромној утроби носио велики и драгоцен товар, робу у вредности од неколико милиона франака. Крајњи циљ овог брода био је Марсеј. Брод је пре две недеље отпловио из једне луке острва Мартиник, које се налази у поседу Француске, са читавим бродом буради напуњеним скупоценим и у Француској веома цењеним пићем: румом. Као што је познато, међу свима морнарима света, па и међу француским, рум је најомиљеније и највише трошено пиће.

И док су жедни марсејски морнари са највећом жудњом и нестрпљењем очекивали да се „Кантал" већ једном искрца у громски глас:

— Стој!.. Откуда пловите? Куда? Пажња! Одмах ћемо пећи на ваш брод ради прегледа вашег товара!

Кад се енглески поморски официр, строгог и флегматичног изгледа, после неколико минута појавио на палуби „Кантала, капетан му је љутитим гласом добацио:

— Ја на своме броду не кријем никакву робу!

— Зар милион и по литара рума за вас значе „никакву робу"?! — гласно је одлучни одговор енглеског официра.

И после кратке почивке, он је издао строго наређење:

— Окрените свој брод према северу и пловите правцем који вам ми будемо одређивали!

Капетан „Кантала" се није усудио да се успротиви строгом команданту енглеског разарача, па је поступио по његовом налогу. После неколико часова, он је са веома киселим изразом на лицу констатовао, да се његов брод приближио гибралтарској обали. У луци је огромна маса енглеских војника и морнара са бурним овацијама дочекала огроман товар одличног рума у ноди да ће се на француском броду запленени рум одмах разделити међу жедним члановима гибралтарског гарнизона. Међутим та на да им се до сада још није остварила.

Према писању марсејских листова, гувернер Гибралтара до данас још није донео одлуку шта ће се са запленењеним француским румом учинити, и сада се енглески официри и војници навелико кладе, да ли ће тај рум попити они или марсејски морнари?... (В.)

НОВ СВЕТСКИ РЕКОРД НА ПОЉУ ГЊУРАЊА

Италијански инжењер Паоло Галеаци из Милана конструисао је пре извесног времена нову врсту гњурачког одела, помоћу којега ће се гњурачи отсада моћи спуштати у веће морске дубине него што је то до сада био случај. С овим новим гњурачким оделом вршени су опити у луци Ла Специје. Том приликом се неколико италијанских поморских официра спустило у Галеацијевом гњурачком оделу у море у дубину од 250 метара. На овај начин, досадашњи светски рекорд у гњурању у морске дубине, који је износио око 150 метара, сада је знатно поправљен.

ИСКРЕНИ СУДИЈА И КРАЉ

Приликом једног дворског ручка, енглески краљ Борђе Други обратио се претседнику хановерског суда Фризбергу:

— Како то, господине претседниче, да ја морам да изгубим све своје парнице код апелационог суда?

Претседник је на то одговорио лаконски и смело:

— Из простог разлога што ваше величанство никада није у праву! (С.)

НАША ДАЛМАЦИЈА — ДУБРОВНИК

Најновије техничко чудо Америке

Њујорк, 27 март

Тешка ратна психоза и јака привредна криза која је са њом скопчана, осећа се и у Сједињеним Америчким Државама скоро у истој мери као и у Европи. Мада све до данас вртлог рата још није захватио Нови Свет, промет домаћих туриста и странаца за последњих неколико месеца у Унији знатно је опао. Најчувеније, некада обилно посећиване америчке бање, већ у јесени 1940 биле су такорећи празне.

То је појмљиво кад се има у виду да су и у Северној Америци поскупиле све важније животне намирнице, а због интензивног наоружања америчке војске, повишени су прилично и порези и остале јавне дажбине. Американци данас немају новаца да тако често одлазе у бање, па је у земљи долари ушло у моду таковано „бањање код куће". Људи сада већу пажњу поклањају околини вароши у којој живе, јер то им пружа најјевтиније и најпријатнију разоноду и одмор.

Због тога су данашњом ратном психозом и економском кризом натеже погођене америчке бање на западној страни Северне Америке, у Флориди. Управе тих бања сада троше баснословне своте у сврху да разним интересантним и оригиналним атракцијама и луксузним придевбама привуку пажњу публике.

Рекорд на овом пољу постигао је један хотел у Пом Бичу. „бисер америчких бања", који је заиста чудесно и дивно рођен и потсећа на бајке из хиљаду и једне ноћи. Познато је да је Флорида последњих година много страдала од страховитих торнада, који су ту читаве пределе опустошили.

Због торнада, нарочито су бањски хотели у Пом Бичу претрпели велику штету, пошто се свет плашио да долази у овеиначе дивне и романтичне крајеве на одмор и разоноду. Да би се том злу стало на путу, један довитљиви амерички предузимач предложио је великом хотелском концерну у Пом Бичу да по његовом оригиналном плану сагради огроман и луксузан хотел под земљом, коме ни најјачи торнадо неће моћи да наштети.

Овај нови хотел је по америчком експресном темпу рада сграђен за прилично кратко време и он има петнаест спратова у дубину, а по свом уређењу ни по чему се не разликује од осталих хотела у Сједињеним Америчким Државама. У том огромном „подруму" налазе се безбројне собе за хотелске госте, неколико пространих ресторана, кавана, сала за билијар, читаоница, купатила и све остале просторије које припадају једном заиста модерном и луксузном хотелу.

Гости у том подземном хотелу уживају потпуну удобност, па им се чак ни за време најјачег торнада не може ништа десити. Све хотелске просторије раскошно су осветљене и савршено хигијенски проветрене. Помоћу лифтова публика може да се спушта и до најнижих спратова хотела, где се налази огромна сала, у којој се гостима приређују разне атракције у нефалсификованом америчком стилу.

Ван сваке је сумње да је довитљиви конструктор овог јединственог хотела успео у својој намери да привуче највећу пажњу америчке публике, која у овом хотелу налази нешто ново и сасвим оригинално. И у пракси се показало да се гости ту не осећају ништа горе него у другима, који су сграђени на површини земље. Једино што им стално недостаје, то је благотворни, топли сунчев сјај... (Ч.).

ДВА ЛУДАКА

Славни француски песник и филозоф имао је једног старијег брата, који је у верским питањима заступао исто тако екстремно мишљење као и сам Волтер. Једном је, говорећи о својим хипермодерним схватањима отац рекао једном пријатељу:

— Ето, видиш, имам два сина и обојица су луданци! Један у стиховима, а други у прози! (Ш.)

Мали калеидоскоп о данашњем животу у највећој француској луци

Марсеј, 27 март

Аномалије на пољу опште исхране у Француској још увек нису престале, тако да становништво још и данас има много главобоље око набавке најпотребнијих животних намирница. У том погледу, Марсеј, највећа лука Француске и озлоглашено гнездо међународног злочиначког олоша, данас предњачи. Странац се у тој великој и веома живахној вароши нарочито тешко сналази.

Уместо млека, које се ни за старе наполеонџоре не може добити, странци добијају за доручак неку течност сличну црној кави, заслађену раствором сахарина. За стране посетиоце Марсеја пече се специјалан хлеб, које грађани те луке вароши називају „лонгет". То је уствари дугуљаста земичка, која се може у пекарама добити у неограниченој количини, наравно само уз — купон за хлеб. Прво јело у ђутарњем оброку обично је џвекла, помешана са сирћетом и уљем, затим долази варивo од киселака, три маслине и две роткиве. Како се из овога види, странци су, хтели не хтели, приморани да у Марсеју постану строги вегетаријанци.

Око набавке меса наилази се на непремостиве тешкоће. У грађанским ресторанима у Марсеју келнери сервирају гостима свега 90 грама меса или рибе, опет само уз купон. У луксузним локалима може гост добити и живинско печење, као и разне друге мирноводске посластице, али уз баснословно високе цене. Вечером, о дневној, људи са добрим апетитом моћу обићи целу варош, али месо ни помоћу увеличавајућег стакла неће пронаћи. Само веома ретко за вечеру се у појединим марсејским локалима сервира риба, и то у минијатурним оброцима...

*

Али ако телесна исхрана и изазива прилично незгоде појаве у Марсеју, духовна храна у тој варошн нимало не оскудева. И данас излази читава серија дневних листова, илустрованих часописа и других листова. Ни у позоришту, опери, концертима, кабаренма, овој варош није сиромашна. Биоскопа има данас у Марсеју више него у ма којој другој француској провинцијској вароши.

Од свих биоскопа, најбоље раде они, који од јутра до замрачивања непрекидно приређују претставе пред дупке пуном кућом, дајући све саме старе филмове, пошто се нови због данашњих тешких прилика у земљи, веома тешко набављају, а усто су скупи. Стари амерички гангстерски филмови најомиљенији су код марсејских филмофила, и пред биоскопима, који такве филмове приказују, протеже се исто тако дуг низ света, као и пред пекаром или месарицом.

*

Не може се са сигурношћу тврдити, да ли Марсејци, у биоскопе који приказују гангстерске филмове, одлазе ради теште разоноде, или пак да тамо стекну нове знање и искуство за разбојничке нападе, пошто у Марсеју још и данас постоји озлоглашено гнездо најгорег злочиначког олоша на свету. Марсејски бандити су у многом погледу већ давно надмашили и своје чикашке колеге.

— Ваша документа, господо, — речи су којима најпрепредењи и најсмелији марсејски гангстери, маскирани као детективи кривичне полиције, данас заустављају своје жртве. Безазлени пролазници, навикли да сваког часа ваде легитимације на први позив, сасвим мирно ваде из џепа своје новчанике и показују их тобожњим чуварима јавне безбедности. И могу да кажу да су још срећно прошли ако су им дрски бандити одузели само новац, а при томе употребили и драстичније мере, као што је снажан удар револверским кундаком или песницом по глави, после чега несрећни нападнути грађанин тек сутрадан долази к себи у болници...

Марсејски гангстери и данас, као и раније, у мирно доба, приређују револверске, пушчане и митраљеске нападе из аутомобила, у центру вароши, и усред дана, о чему сведочи описани извештаји репортера марсејских дневника. Интересантно је да су ови крволочни и на све спремни гангстери, регрутовани махом из редова међународног злочиначког олоша, такованих „метека", док се роћени Марсејац ретко може међу њима наћи.

*

Мора се признати, да Марсеј ни данас, кад се у свима земљама чују жалбе на беспримерно смањење туристичког промета, нимало не оскудева у странцима. Што највише пада у очи, ту се свакодневно сусрећу Арапљани и Црнци у невероватно великом броју. Арапљани имају своје посебно предграђе, а исто тако и Индокинези. Ових дана, ови тамнокожи синови Азије, поређани у четворне редове, са трубама, добошима и заставама са сликом змаја који блује ватру из себе приређили су манифестације, бурно кличући Француској и Индо-Кини.

Странац који из радозналости долази у какву забачену, прљаву и полумрачну лучку крчму, да се у њој упозна са шароликим и бурним животом марсејског подземља, често осети јак мирис опијума, и не може да верује очима, кад примет имале, дегенерисане кинеске морнаре, којих такође има у великом броју у овој огромној приморској варошн, како као неки месечари хитају у оне сумњиве локале да се за неколико часова одају рушилачком заносу најразорнијег наркотичног средства на свету.

*

Међу многобројним марсејским баровима, најинтересантнији је „Едмон Данте", који је овних дана прослављено стогодишњицу свог постојања. У том бару, који је раније био сасвим обична морнарска крчма, родио се чувени и данас још много читани роман Александра Диме Оца, „Гроф Монте Христо".

Равно пре сто година десило се да је овај велики француски књижевник залутао у бар „Едмон Данте", поједо једно туће остриге, испио око десет великих чаша јаког француског црног вина, па се потом упустио у разговор са сопственик локала господином Дантеом. За то време почела је да бесни невапамћена олуја, киша је пљуштала као из кабла и љубазни угоститељ је, у намери да разоноди свог отменог и галантног госта из Париза, испричао невероватно интересантну историју „Тврђаве Иф".

Велики писац је са највећим интересовањем саслушао крчмарево причање, затим сео у дилижанс, одвезао се право за Париз и, кад је стигао кући, почео д аради на свом великом роману „Гроф Монте Христо", који је у Француској до данас продан у преко 10 милиона примерика, а број примерака овог Диминог романа, преведеног на многе стране језике, цени се на неколико десетина милиона. „Гроф Монте Христо" је у више махова преношен и на филм, тако да је овај роман генијалном француском романсиереру већ давно обезбедио светску славу.

Данашњи сопственик бара „Едмон Данте", који је већ пре неколико година спомен-плочом означио место где је написао тај роман светског гласа, са поносом тврди, да је директни потомак главног јунака Диминог романа, Едмона Дантеа, који се дошиље на веома интересантан и фрапантан начин претворио у моћног, утицајног и неизмерно богатог грофа Монте Христа... (С.)

РУ[illegible]КА КРАЉИЦА — МАЈКА ЈЕЛЕНА МЕЂУ [illegible] ОМЛАДИНОМ У БУКУРЕШТУ

Већ у старом веку биле су познате борбе с биковима

Мало је познато да крвави и веома узбудљиви спорт, борба с биковима, није чисто шпански проналазак, као што то многи верују. Шпанци се од средњег века до данас једино баве тим прилично бруталним спортом, али се први борбама с биковима бавио један други народ, и то још у старом веку.

Историчари су на несумњив начин утврдили да су се из грчком острву Криту, давно пре Христа, приређивале борбе с биковима. Крићани су у старом веку били надалеко чувени као храбри, неустрашиви борци против бикова. Угледни и богати Грци су долазили чак из Атине и Спарте да присуствују овим занимљивим играма. Па чак и у грчкој митологији наилазимо на трагове борби са побеснелим рогатим животињама. Легенда о Минотауровом бику, који је прождирао људе, заснива се такође на обичају борбе с биковима.

Кад су Крићани ратовали с Атињанима, они су заробљене Атињане бацали на арену да се боре с изгладнелим и разјареним биковима. Ако је заробљеник победио, могао се као слободан човек вратити у Атину, а ако је бик победио, мртвом грчком борцу су Крићани одавали све посмртне почасти.

На Криту су многи младићи, снажно развијени, спроптски васпитани, били професионални борци против бикова. Кад су односили лепше победе на арени, народ их је прослављао као праве народне хероје. (В.)

ПАС ЈЕ НАЈВЕРНИЈА ЖИВОТИЊА НА СВЕТУ

Међу свима животињама најверинји и човеку најоданији је пас. Не каже се узалуд „веран је као пас", јер пас је одиста веран до краја. То нам показује и случај малог енглеског пинча Сомса. Пре три година Ричард Фалхем, трговац из енглеске варошице Вентаун, изишао је у пратњи свог пса љубимца Сомса на железничку станицу. Фалхем је тешко оболео, па је морао да пође у Лондон ради хитне операције. Није могао поћи на овај далеки пут са господарем, али отада сваког дана трипута је излазио на железничку станицу да дочека лондонски воз, у нади да ће му се госа вратити. Интересантно је да је мали пинч увек долазио на станицу пет минута пре доласка воза!

Фалхем се, међутим, никада није вратио у свој завичај, јер је умро на операционом столу. Три пуне године свакодневно излазио је мали Сомс на железничку станицу и дочекивао возове из Лондона. И кад зачује хуктање локомотиве, он весело скакуће пред колоседом, лаје и преврће се, јер верни и до крајности оптимистички расположен мали Сомс још увек није изгубио сваку наду.

Кад види да нема Фалхема, он се покушено, савијена репа и жалосног погледа одгега кући. Фалхемовој удовици. Кад дође кући, мали пинч својим паметним и бистрим очима дуго посматра удовицу, као да је жели да упита: „Реци ми, зашто мој госа толико задоцњава?..." Она му то не може да објасни, јер Сомс је само мопс, који људски говор не разуме. (Н.)

ПИТАЊЕ КОЈЕ ОЧЕКУЈЕ ОДГОВОР

Талентовани млади књижевници без издавача

Многи млађи који су обећавали, данас ћуте

Необавештени љубитељи добре књиге често говоре да је наша књижевност у застоју, да у односу према ранијим књижевним периодима код нас не претставља ни у чему напредак и нема изгледа да постигне резултате који би били значајни и трајни. Болна је истина да је добра домаћа књига данас права реткост, што нарочито важи кад је реч о младим писцима и младој књижевности. Међутим, за овакво стање ствари најмање су криви сами књижевници, како они стари, тако, још мање, млади.

О нашим издавачким приликама, неповољним особито по младе књижевнике, у јавности се већ нешто писало, али ипак врло мало, тако да се још може и мора о томе писати. Нећемо говорити о неким литерарним монополима, о извесним схемама по којима се мере књижевна дела младих и нових, и о таквим књигама којима се упорно, по традицији, пуне књижарски излози, иако се оне готово и не читају; нећемо говорити, због тога што су све то чињенице које не жели свак да призна.

Међутим, говорићемо о извесним другим чињеницама које је тешко не признати.

Ко је за последњих петшест година (да не идемо још мало унатраг у нашу послератну књижевну стварност) редовно читао или бар прелиставао литерарне часописе, могао је наћи на приличан број даровитих младих писаца који су давали добра приповедачка и песничка постигнућа и зреле критичке осврте, али који готово никако нису штампали своје посебне књиге. Читав један низ нових књижевних имена, — која су се, осим у „Српском књижевном гласнику“ и „Савременику“, јављала у „Нашој стварности“, „Уметности и критици“, „Прегледу“, „Летопису Матице Српске“, „Животу и раду“, „Изразу“, „Младој култури“ и „Младој литератури“, или се и сад јављају у некима од тих часописа, — сведочи о томе да је књижевни живот последњих година био врло бујан. Ко је пажљиво читао радове нових и младих, могао се уверити да је тај живот био исто тако и садржајан и значајан. Па ипак, сви ти нови и млади, који су често писали зрело и озбиљно, и од којих неки све боље пишу, до данас су нам дали незнатан број књига. Главни узрок овога јесте: немање издавача.

Нови и млади књижевници с правом питају: зашто нема издавача за све њих. Пре две године, на пример, „Матица хрватска“ је издала дванаест књига лирике младих хрватских песника. Она тако нешто, додуше није поновила, иако се очекивао још који такав њен корак, али је и то био један доказ више, да књижевност код нас постоји, развија се, заслужује пуну пажњу. Овде, у Београду, није се на издавачком пољу учинило ни толико, јер су издаване књиге махом старијих и познатијих писаца, а од нових имена у књижарским излозима појављивала су се најчешће она која су дословно „за традицију“ у књижевном стварању, традицију како литерарну тако и идејну, ма да се ни сва имена те врсте нису јављала посебним књигама. Они књижевници, који нису запостављали традицију и који су се, заиста, користили културним наслеђем, али су изражавали нову стварност, јављали су се готово једино по часописима.

У савременој хрватској књижевности постоји, поред осталих, и једно познато име — Владо Влаисављевић. Влаисављевић је последњих година објавио велики број лирских песама, од којих многе и код нас на српској страни (у „Српском књижевном гласнику“ и другим часописима и листовима), али, упркос свему томе, ми сад имамо пред собом само једну његову збирку. Слично је и са једним другим, београдским песником, Живојином Спасићем, који се исто тако јављао у „Српском књижевном гласнику“ и на другим местима, али ни до данас није нашао издавача за своју књигу.

Прилично је чудновато што Влаисављевић, Спасић и још неки књижевници њиховог кова нису нашли издаваче, кад се већ фаворизују дела других књижевника који су, као и они, за традицију и идејну и књижевну. Њихове књиге би, свакако, наишле на исти такав пријем као, на пример, Туфегџићеве „Невидљиве битке“ или Драинчев „Дах земље“, тако да, заиста, нема никаквог оправдања што према њима издавачи нису нарочито наклоњени.

Тако стоји ствар са мање срећним књижевницима на једној страни. С друге стране су књижевници који имају још мање „среће“. То су они који се труде да изразе нашу савремену и народну стварност, али који не одбацују ништа што је у нашој књижевној прошлости било истински добро и непролазно. Они су ти који су се последњих неколико година највише јављали по часописима а најмање са засебним својим књигама.

Међу њима пада у очи име Радована Зоговића. Зоговић је пре четири године штампао збирку песама под називом „Огњени голубови“, која је значила несумњив књижевни датум. Осим тога, та збирка је врло много читана и о њој се у књижевним круговима живо дискутовало. Нарочито је запажен сугестивни циклус „Али Бинак“.

После ове збирке Зоговић се јављао само по часописима. Од 1936 до данас он је написао неколико врло проживљених и импресивних песама од трајне вредности („Пуста стада“, „Брезе“, „Покисли платан“, „Писмо“, „Воз“, циклус „Писма из Метохије“ „Ловћен и друге), али више није успео да изда ниједну књигу. Осим песама, Зоговић је дао и неколико приповедака, као и низ есеја писаних са ерудицијом, али и они су остали растурени по часописима.

Поред Зоговића у новој књижевности се често сретало и име даровитог новелисте Мила Николића, писца ванредно грађене новеле „На пушкомет од Мојковца“ и још неколико уметнички писаних приповедака, као и једног необјављеног романа, под називом „Црна брда“, који се, и поред својих ванредних књижевних квалитета, није могао појавити. Николић са великом пажљивошћу и савесношћу ради на својим књижевним саставима, што му доприноси да пружи зрела књижевна постигнућа. Па ипак, читалачка публика није имала прилике да види ма и једну Николићеву књигу приповедака.

Песник, приповедач и романсијер Јанко Ђоновић, такође остао је без издавача. Он се стално јављао са зрелим и озбиљним књижевним радовима, који су одражавали нашу стварност, али су сви ти радови остали у последње време само по часописима.

Исти је случај са есејистом и критичарем Ђорђем Јовановићем, писцем књиге о Андре Жиду. Његове студије, есеји, чланци и прикази, објављени у „Нашој стварности“, „Уметности и критици“, „Српском књижевном гласнику“, „Прегледу“, „Изразу“, „Животу и раду“ и другим часописима сведоче да је њихов писац изграђен и културан критичар, који писце и њихова дела оцењује са једног савременог гледишта, онаквог какво је младим књижевницима најкорисније, јер они желе да се уче и на својим погрешкама. Заиста би било пожељно да Ђорђе Јовановић, уколико му се створи могућност, објави једну књигу својих пробраних радова.

Међу сасвим младим писцима који се јављају само по часописима и листовима, иако би могли да се појаве и засебно, истичу се имена Михаила Лалића, Душана Костића, Милутина Дорословца, Зије Диздаревића и других. Лалићеве приповетке и песме објављене су у „Младој култури“ и на другим местима, а многе су још у рукописима. Његова приповетка „Гињеници“, поред још неких, обратила је на себе пажњу, као и његове песме „Са процеса“ и „Сијечањ“. Најизразитија му је још необјављена песма „Лобање по Мармарици“. Костић и Дорословац јављали су се само са песмама, а Диздаревић са приповеткама.

Сви ти најмлађи имају своју широку публику која прати њихов рад. Али није довољна само публика, као што није довољан ни сам таленат младих књижевника. Потребни су, пре свега, они који ће младе таленте прихватити и омогућити им да пред јавношћу кажу своју реч. Потребни су издавачи који су посредници између писаца и њихове публике.

Немање издавача принудило је, на пример, Пунишу Перовића, Вукајла Кукаља, Танасија Младеновића, Цвијетина Мијатовића, Душанку Ковачевић, Слободана Галогажу и толике друге да се готово никако више не јављају ни по часописима. То је, ето, једна нежељена чињеница. Млади људи, који су заиста обећавали, данас ћуте. У књижевним круговима нарочито је запажен такав случај песника Стевана Митровића, који се већ неколико година не јавља, иако је добро почео.

Ето, тако ствари стоје. Ипак, млади књижевници нису песимисти. Они су свесни тога да ће, и поред свих тешкоћа, продрети.

Р. К.

Луис Бромфилд на српском језику

Познати амерички писац Луис Бромфилд, који је у Америци стекао велику популарност нарочито по романима из живота савремене Индије, заинтересовао је и београдске издаваче и београдске преводиоце. После превода г. Ненада Поповића „Кише долазе“, који је изишао у издању „Едиције“, појавио се у другом колу библиотеке „Зенит“ и превод г. Јована Поповића Бромфилдовог романа **„Горки лотос“**. Овај роман износи историју човека који је, уморан од богатства и засићен цивилизацијом, а пун презире за сваку врсту имовине и материјалнога блага, тражио спаса у бекству из Европе, у бекству у уточишта тропске усамљености, између Сингапура и Бомбаја.

Али, свет који је овај човек напуштао прогони га и даље, и он се тешко ослобађа свега културнога наноса и свих традиција понетих из садашње европске цивилизације.

Један енглески индустријалац, финансиски магнат, на своме далеком путовању, посећује га у његовој самоћи у Индији; и живот ових декадентних људи једино још има смисла по њиховој сачуваној страсти.

Вешти амерички писац износи, врло рељефно и забавно, сва она загонетна збивања у влажним, врелим тропским ноћима са уклетим, монотоним добовањем урођеника усред магичне вегетације. И овај роман Бромфилдов, по свој прилици, наћи ће на многобројне своје читаоце који ће на његовим страницама открити много - шта од онога што се о савременој Индији не зна.

У истој библиотеци, у издању „Нолита“, изишао је и други, занимљиви роман од познатога шпанског романсера Бласка Ибањеза под називом **„Конвој капетана Ферагута“**. Овај роман, који носи у оригиналу назив **„Маре нострум“**, превео је са ауторизованог немачкога издања др. Љ. Госић.

Чувени шпански романсијер у овом веома узбудљивом делу слика пустоловине и доживљаје једног валенцијског морепловца, чији се живот занавек везао за све дражи и тегобе на мору. Његов живот претставља, у ствари, живот — мора. Истрајно и непоколебљиво, овај вечни путник крстари пучинама мора, плови океанима, доживљава буре и опасности. Опасности нису само од узбурканог и неверног мора, већ и од мреже једне шпијунске организације, у коју јунак романа запада и у којој се тешко заплиће. Подморнице се појављују, изрониавају из дубина морских, бродови нестају, тону, а капетан Ферагут води своје конвоје са слабим и пригушеним светлима кроз мрклу ноћ, преко опасних вода Средоземнога Мора.

У времену кад се одигравају борбе и на Средоземном и на Атлантском Океану, овај роман славнога шпанскога писца још више ће заинтересовати читаоце који имају љубави и наклоности према великој шпанској литератури.

Обе књиге библиотеке „Зенит“, и прва и друга свеска, изишле су улепом техничком издању.

Профетизам и вођи у примитивних народа

Из нових тековина етнографије

Истраживачи културе и друштвеног живота у такозваних „природних“ или „дивљих“ народа — ако су дуже време живели међу њима и научили њихов језик — имају прилике да утврде многе елементарне сличности са високо културним народима и облицима друштвеног живота у тих културних народа. Тако је етнолог г. Екерт нашао у Меланезији најпримитивније облике профетизма и пророчких вођа народа, са многим карактеристичним психолошким потезима како их познајемо из историје и садашњице извесних далеко цивилизованих народа. И у примитиваца јављају се с времена на време „покрети“, друштвена кипљења, пророци и „реформе“. И међу њима има појединих јаких личности које добијају сугестивну моћ на своју околину, намећу се свом племену као вођи и врше више мање пресудни утицај на начин живота, на веру, обичаје и мир. По правилу, таквом пророку јавља се привиђење или неки „дух“ који му заповеда да изврши овакав или онакав задатак. И пророк се диже да узбуни и проведе народ. Пре свега пророк скупља око себе круг верних ученика и првих присталица покрета. Ако га срећа послужи, он ће почети да тероризује противнике, да племену намеће трибуте и ствара прву организацију покрета. После првих већих успеха почиње и политички да злоупотребљава свој утицај и своју популарност: дешавало се да су и колонијалне власти морале да се умешају, јер је пророк почео да врши и насиља у својој околини.

Што се тиче самог револуционарног карактера оваквих профетских појава, могу се јасно разликовати два типа: револуционарно - новотарски и конзервативно - фанатички. Према томе јављају се и у примитиваца пророци „прогреса“ и пророци „регреса“. Чешћи су, и много карактеристичнији, пророци конзервативности и регреса, а то значи враћања старим, дедовским обичајима. Пророк буни народ противу нове, импортиране цивилизације, противу губљења старих обичаја и старе вере, и распирује мржњу на „господу“ и завојевача. Има их и који траже „социјални преврат“, власт обојених народа над досељеним белим људима или, у најмању руку, повишење надница и нове, боље услове живота. Ако је покрет и верски обележен, запажа се и карактеристичан „хилиастички“ потез, наговештавање радикалних измена у власти и друштвеној структури као и потпуне пропасти дотадашњих властодржаца. Верници треба да се боре и да пате, како би заслужили будући бољи живот и тако даље. Али, јављају се и пророци са супротним, новотарским тенденцијама. Све старе обичаје треба искоренити и одбацити. Фетиши и свети симболи уништавају се, а поред тога пропагира се и сеоба у неки други предео. Тешко је рећи колико су овакви, прогресивни и регресивни, пророци утицали на историску судбину и културу примитивних народа, али једно је извесно: да многи од оних обичаја и навика живота у примитиваца, за које смо досад држали да су остали непромењени кроз векове, уствари и нису толико стари, него су можда и резултат неког преврата под утицајем фанатичких пророка. Свемоћ традиције и конзервативног духа у природних народа изгледа да се досад прецењивала. И примитивци су приступачни наглим променама живота, разуме се, у обиму њиховог, расом и развитком условљеног, културног капацитета. Али то није најважнији резултат ових открића о примитивским пророцима. Најзначајније је то што се још једном потврђује позната истина о клицама и предоблицима виших социјалних облика у друштву „дивљих“ примитиваца. И профетизам има своје прве и карактеристичне облике већ на ниској степеници атавистичког и племенског друштва у обојених раса.

В. Дв.

СТАРИ ПОЗНАНИЦИ

Перса је посетила своју пријатељицу Тонку и код ње затекла једног младића. Тонка је прилично збуњена и претставља младића Перси:

— То је... мој брат од ујака.

— О, познајемо се ми већ одавно! — узвикнула је Перса. — И мени је он једно време био брат од ујака! (Е.)

Г. Иво Жиц Клачић о својим драмама које добијају награде и играју се у Америици

Бања Лука, марта

Срели смо се на обали Врбаса. Иако није више тако млад, књижевник г. Иво Жиц-Клачић воли шетњу. Воли природу. У њој, како то сам каже, одмара живце и за тренутак заборавља на свеدневне бриге и недаће.

— Шта је било с вашим припремaним и спремљеним „Ликом учитеља?

— Зар то уместо поздрава? зачудио се он.

— Да. Данас се брзо живи и одбацује се све што је сувишно.

— Разумем. Дакле, мој „Лик учитеља“ прогутали су „технички“ разлози! — одговорио је г. Жиц-Клачић не без ироније.

— Ваше мишљење о нашој књижевности?

— Предратна — постигла свој циљ. Поратна — у облику међусобног прочишћавања.

— Нешто о такозваној „чистој уметности“?

Г. Иво Жиц Клачић, књижевник

— Боље реците, нешто о такозваној „ларпурлартистичкој“. О уметности ради уметности. Таква уметност је само фикција. Све врсте уметности, па и књижевност, имају тенденцију да илуструју живот. Само је разлика у томе како се извесне ствари посматрају. Баш ти „чисти уметници“, иако се разнећу својом тенденциозношћу, имају, и те како, уочљиву тенденцију.

— Који је наш најбољи књижевник?

— Крлежа. Он за пола копља штрчи изнад свих.

— Ваш суд о нашим књижевним часописима?

— То су тренутни врачци светлости који се угасе тек што су се појавили. Због тога, изузев једног или два, о њима се не може дати тачан суд.

— О читалачкој публици...?

— Разноврсна као и све остало. Ипак, морам признати да има добар део публике чији укус одговара укусу читалачке публике најнапреднијих земаља. Добро дело увек може наћи купца.

— Знам шта хоћете да кажете — прекинуо ме г. Жиц-Клачић. — Али мој истински друг ми је само жена. Узели смо се врло млади. Заједно смо се изграђивали. И, онда то није никакво чудо.

— Али, ипак...

— Да. Нађем се, понекад, и са г. Звонимиром Шубићем. Само, наши погледи и на књижевност и на живот уопште сасвим су опречни. Овде сада живи карикатуриста г. Миливојевић. Он је талентовани сатиричар и хумориста. Ако прочитате његову књигу „Паланка се забавља“ увериће се да говорим истину. Штета је што се не јавља после ове успеле књиге. Али, да не заборавим, данас већ имам доброг друга у своме сину. Он је ученик тек другог разреда гимназије. Ми заједно читамо и расправљамо и о најзамршенијим проблемима.

— Пошто сте по струци педагог, да ли је с педагошког гледишта оправдано мучити дете тешком лектиром?

— Мене спопада мука кад морам да читам неку глупост. То исто важи и за дете. Ми смо научили да те мале људе сматрамо превише неспособним. А то је велика грешка. Нису дечје способности тако скучене и ограничене како се обично мисли. Додуше, мора се водити рачуна о њиховом душевном стању, али, по мом схватању, опет је боље да дете чита неку озбиљну, њему приступачну ствар, него да га „кљукамо“ појединим лажима од којих ћемо га касније морати одучавати. Пушкин је, на пример, до своје дванаесте године прочитао скоро све светске класике и није се заморио. А зар, има мало људи који су у четрдесетој и педесетој години још деца?! Са колико ли незнања третирају многа друштвена питања, па и живот уопште...

— Шта најрадније читате?

— До 25 године све што сам дохватио. Сада најпре видим аутора и издавача. Да сам био у положају мог сина, много рани је бих раскрстио с непотребном лектиром.

— Које су ваше симпатије?

— Волим сваког оног књижевника који приказује прави живот. Сваки литерат мора бити најискренији поборник истине и највернији тумач жеља, расположења и тежњи најширих народних слојева.

— Шта сте до сада објавили?

— Збирке приповедака „Вечити греси“ и „Иза оних брда“. Објавио сам и две збирке песама: „Исповест раба Ивана“ и „Острво наше пева“. Пишем песме, новеле и драме.

— Колико сте драма написали?

— Награђених имам пет...

— Зашто се ни једна није приказивала?

— Све моје драме приказују наша дилетантска друштва у Сједињеним Државама и Канади. А код нас, због тих несрећних „техничких“ разлога не могу доћи на позорницу. Жалим што се не може приказати мој најдражи комад „Пламен под бедемом“.

— Одакле највише узимате мотиве?

— Са мог родног острва Крка.

— Имате ли нешто спремљено за штампу?

— Мислио сам овог пролећа да објавим збирку чакавске социјалне лирике „Крух свагдањи“, али сам одустао из више разлога. Имам спремне и новеле „Из мога краја“. Ових дана очекујем резултат о свом роману „Записи о Чубранићима“. Са да је на читању код издавача.

— Реците ми нешто и о критици и критичарима!

— Ја лично против њих немам ништа. Ми имамо добрих критичара. Али имамо и оних „других“. Велики број њих регрутује се од „пропалих“ песника које је муза изневерила. Од оних који нису успели да се афирмирају у белетристици, па се грчевито прихватили критике...

М. М. Митровић

„Кроз пакао и слободу“

У чланку „Прослава Светог Саве у туђини, у Ници 1918“ објављеном крајем прошлог месеца г. М. Ст. Недељковић изнео је неколико својих сећања на тога времена и, између осталог, забележио песму коју је на поменутој прослави рецитовао један матурант. Песма почиње стихом „Хладна вас је поздравила Дрина“. Писац чланка није навео име аутора ове песме, што се свакако случајно омакло, али многи знају да је ту песму написао Димитрије Јевтовић Полимац поводом парастоса умрлима на острву Виду 1918 године и објавио у збирци стихова „Сјећање на Отаџбину“.

Ових дана изишла је из штампе нова књига стихова г. Дим. Јевтовића-Полимца под насловом „Кроз пакао у слободу“. Дело обухвата 320 страница са 97 слика у тексту и једном картом.

Предговор је написао наш познати књижевник г. Душан С. Николајевић, који се о песнику и његовом делу најпохвалније изразио. „Просто, непосредно, као прави народни песник, Полимац је опевао наше Острво смрти. Његови стихови оставише на мене непатворен утисак. То много значи“ — каже г. Николајевић.

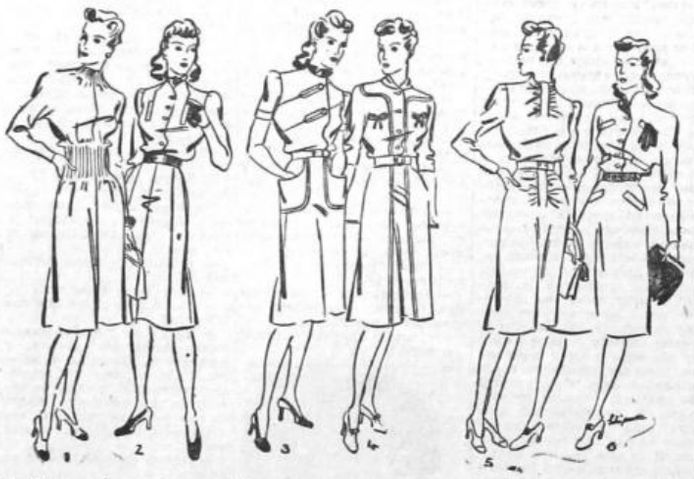
Иначе у овим стиховима опевани су тешки дани повлачења Српске војске кроз Албанију, живот на острву Крфу, борбе на Солунском фронту и повратак у ослобођену Домовину. Г. Полимац био је ратни дописник Треће армије и он је све то сам доживљавао и из непосредне близине посматрао. Све забелешке и личне успомене оживео је у овој обимној књизи коју је, како сам каже, писао неколико година. После толико труда он с правом узвикује на крају књиге: „Сад ми, господо драга, живот одмора хоће...“

Књига је иначе штампана на доброј хартији и илустрована са многим фотографијама у тексту, које претстављају наше и стране војсковође из Светског рата и пределе који се помињу у појединим песмама. Дело претставља целину изузев песме „Збогом ждраљи“, која је на захтев пријатеља г. Полимца унета и у ову књигу, а која се стално рецитује по нашим школама на Светог Саву и приликом других свечаности.

Многе песме г. Јевтовића-Полимца унете су у разне декламаторе а и он је сам објавио неколико збирки стихова, те је читалачкој публици познат и раније. Његовим друговима из рата који желе да оживе старе успомене ова књига ће добро доћи и они би требали да је набаве.

ЖЕНСКИ СВЕТ

Овога пролећа много ће се носити хаљине од „жерсеја“

За пролећне дане жена треба да буде не само лепо, већ и практично обучена. Да би хаљина била практична у многоме зависи од материјала. Сваки материјал није довољно практичан. Један се лако пра̂ља, други се брзо квари. Међутим, има материјала који су врло практични и добри а нарочито за пролећне хаљине. То је на првом месту „жерсеј“. За сада нема лепше и практичније материје. Истина, ми имамо безброј лепих материја, али они нису практични у оној мери колико „Жерсеј“. То је згодна поред свега топла материја. У таковој хаљини, нарочито ако је она вунена, жена се врло угодно осећа кад су свежији дани. Истина, ова материја није згодна једнако за пролећне него и за зимске хаљине, само сад није реч о зимским тоалетама.

За пролеће као што оно само захтева, жена треба да буде обучена весело и младалачки. Хаљина треба да показује свежину и ведрину. Даме за пролеће треба да избегавају да се облаче у хаљине или мантиле тамних материја, изузев, ако то прилике захтевају.

Од „жерсеја“ се праве врло лепе спортске хаљинице, које могу да послуже за више прилика. У таквој хаљини жена може седети у канцеларији, може пре подне или рано по подне изаћи у шетњу, а може је обући и за коју незваничну посету.

Данас се врло често и врло много вињају такве хаљине и то у најразличитијим бојама и најразличитијих кројева.

Ове хаљине имају једно преимућство над осталим пролећним дневним хаљинама: у хаљини од „жерсеја“ жена изгледа врло лепо. Материја се припија уз тело и линије се савршено оцртавају, само та хаљина не сме бити одвише тесна, иначе изгледа врло ружно.

Поред свега тога „жерсеј“ се ради на више начина, тако да је реткост видети две хаљине од исте боје или истог ткања. Исто тако те хаљине су за данашње прилике врло јефтине и скоро свака жена може набавити бар једну такву хаљину.

Треба напоменути да се овакве хаљине најчешће шију потпуно једноставно, али на њима зато има различитих украса који праве хаљину интересантном. На таквим хаљинама се много носе џепови, уосталом као и на свим другим. Те хаљине се врло често праве сасвим уз врат и носе се са лепим светлим ешарпама, ако су тамне боје, или са тамним, ако су светле.

Велика мода овога пролећа: шешири од тафта

Како се осећа прилична неста шица сламе за шешире, то су креатори шешира дошли на идеју да дају нешто ново, интересантно и што ће све даме са задовољством прихватити. То су шешири који се праве од тафта. Један шешир направљен од тафта згодна је и практична ствар, нарочито ако је направљен од шареног материјала. Он може лепо да послужи уз сваку хаљину и може се обући за сваку прилику. Поред те своје добре особине ти шешири су врло практични и с друге стране, јер је тафт материја која лепо стоји и од ње се могу правити најфантастичнији облици.

Истина, од тафта ће се највише вињати турбани, али не више једноставни турбани као ви су се вињали прошле године, већ турбани који више личе на шешире него на турбане. Поред тога ти шешири, односно турбани често ће се правити и са ешарпама, тако да ће дама за тамни костим и мантил у исто доба имати једнаку и ешарпу и шешир. Једино што се турбанима може замерити јесте што се од кише лако кваре, али

то није потпуно, јер тафт ако се поново препегла он изгледа као нов. Дакле, још једна практична страна код најновијих модела шешира.

Овим турбанима од тафта не треба се чудити, је рсу они француска мода и наше даме ће их са задовољством прихватити, јер они поред својих лепих имају и практичне особине.

КАКТУСИ, СОБНО ЦВЕЋЕ

Кактуси су биље коме је потребна најмања нега, а које служи као савршен украс стана

АКО нам сад дођу пролеће и треба мислити на пролећње цвеће и зеленило, ипак не треба заборавити на оно што нам даје преко зиме свежину у стану и што у многоме ублажује зимску монотонију. И у пролеће се треба бринути о томе цвећу, јер оно и с пролећа може да украшава стан. То су на првом месту кактуси, који су код нас много цењени и омиљени, док у тропским крајевима важе као коров.

Кактуси су биље, односно цвеће, како се код нас сматра, које савршено служи за украшавање стана. Може се рећи да су они најзгодније биље, јер не захтевају велику негу и не траже да им се поклони много пажње. Поред тога, кактуси траже врло мало воде и не морају се заливати свакодневно.

Они исти кактуси који се код нас чувају по саксијама у тропским пределима су коров и достижу врло велику висину. Међутим, они су код нас ретког и због климе не могу достићи ону висину коју достижу

тамо. Поред своје велике висине кактуси имају и врло леп цвет а неки и плод, међутим, код нас је ретког да кактус цвета, а кад процвета не цвета сваке године.

Због тога што су ретки и што не захтевају велику негу, а поред тога што су лепи и интересантни, кактуси су омиљени скоро у свим хладним земљама и чувају се као украс станова.

Кактуси се за време зиме одлично осећају у топлим собама, јер су заштићени од хладноће, а њима је потребан „одмор“ после летње сезоне. Они се у становима лепо одмарају и ако се с времена на време по мало заливају они могу врло дуго да живе и да расту. Међутим, око половине јуна треба их изнети на прозор или терасу, где ће бити заштићени од ветра, али изложени сунцу. Кад се дуже у стану сваки треба да буде у својој саксији које могу бити врло различите. Ако кактуси прилично порасту може се посадити неколико врста, али које су сличне једна другој, у исти суд. Са кактусима се стан врло лепо и интересантно може украсити. Кактуси се могу поређати на библиотеци, на кредењу или на ормару специјално за њих направљеном. Исто тако, за кактусе се може направити мала стелажа која ће стајати поред прозора или у неком кутку и умањити празнину.

Ипак, иако је то биље коме није потребна велика нега, оно се не сме занемарити. Односно, са кактусима се не сме поступати као са осталим биљкама. Кактусима није потребна ђубровита земља, као нашим биљкама. Они захтевају песковиту земљу а не смеју бити дубоко закопани у њу. Нарочита се пажња треба обратити ако желимо да кактус пресадимо, односно да од младица направимо нови корен. То је прилично тешка ствар и захтева велику пажњу, уосталом то је најћешћа пажња која се чини кактусу. Кад откинете младицу ставите је у песковито земљиште, али је немојте дубоко закопати. Пошто сте закопали младицу поклопите је неким стакленим судом. Суд у коме се налази младица свакодневно заливајте водом, али само по мало. Тај „пелцер“ држите на температури од 20 до 25 степени поред прозора. После две недеље можете скинути стаклени суд јер је младица ухватила корен. Дакле, ако што се види кактусу је потребна најћешћа нега док не добије корен и док не почне да се развија. Тада га треба оставити на миру и он ће бити леп украс собе.

Биљанини одговори

Верушка, Београд. Ваш меуспех весели. Употребите све као досада. Ја вам саветујем да узмете једну теглицу Амарилис-крема и да оставите на хладњаку, да стоји као мала резерва. Ако не будем имала све што сам досада стављала у крем, нећу га даље спремати. Ја не шаљем никоме поштом, изволите се обратити на апотеку „Делиин“ Београд, Краља Михаилова 1.

Вукосава. — Ви сте у Новом Салу Посетите ме лично. Савети и упутства за лице су бесплатни за читаоце „Правде“.

Вукосава. — Ако ми пошљете карте, сирак коверат са марком послаћу вам адресу лекара специјалисте за козметичке операције. Код нас те те операције тако савршено врше да рана која није потребно ни у иностранство. Операције носа, уха, груди данас вешто чине.

Марица, Загреб. — Изволите се обратити на парфимерију „Омега“ у Загребу, Гундулићева ул. 8 и добићете бесплатно књижицу за негованье лица, али тражите поручено само „Биљана“, а не њихову. Ако желите да се пеге и флеке што пре очисте са лица онда употребите за ноћ Биљана крем против пега, масти, а да дан суви, ноћни чисти лице, а дневни чува лице од нових пега.

Бокрдава. — Ако је лице масно како Ви то описујете, онда је добро сваки дан умивање сапуном по следећем: умијте једно жуманце, у то ставите 20 капи уља и 20 капи лимуновог сока, 20 капи коњака или рума, са врх ножа кајмеровог брашна и мало меда. Све то измешајте и намажите са једном пеницилом на лице и када је суво, оперите лице са млаком водом у коју ставите мало кајмеровог брашна, после тога намажите лице кремом „Биљана“ витамин кремом, и после пола часа лице избришите добро и онда легните да спавате. Ујутру умивање кремом од криставаца и после пудер, пре пудера се лице добро избрише. Обратите се на апотеку „Делиин“, Београд, Краља Михаилова ул. 1. Ту можете добити све „Биљана“ препарате као и чај за мршављење.

Цана, Београд. — Једна од најразличитијих кремова је „Биљана Амарилис крем“ за уклањање бора. Употребите га и Ви док и не нађ. Тај крем, ако будем још имала материјала, можда ћу га само још четири месеца имати. Наши пријатељи неће нам ге бадава фалити да је сачувао тај крем, покушајте па ћете видети. Све што се у тај крем ставља данас је немогуће наше набавите. Обратите се на апотеку „Делиин“, Београд.

Сваког читатељки који прилаже карте сирак коверат са марком, шаљем бесплатан одговор.

Биљана, Нови Сад, Његошева ул. 27, пошт. фах 143, телефон 28-32.

За жене преко 35 година

Неговање масног и сухог лица ујутру и увече

Савети за уклањање пора са лица и бора око очију

Вечерња нега сухог лица. — Увече се умијте у хладној води Ланолин сапуном. Лице избришите и ставите тада на њега хранљиви „Хормон“ крем, лако масирајући кожу око очију к носу 10 до 15 пута. Често се догађа да је лице толико сухо, да уопште не подноси сапун. У том случају скидајте са лица нечистоћу и шминку са уљем за скидање шминке. После тога лице добро избришите и тада испљускајте у хладној води и иза тога поново ставите хранљиви „Хормон“ крем.

Ако имате проширене поре — нарочито на носу, брадици и челу, треба увече, после описаног прања и пре употребе крема оквасити делове лица с воденом за скупљање рупица и чишћење суједница. Нос се увече не маже кремом.

Осим тога треба 2—3 пута недељно испрљати на лице пакованье од жуманца (увече пре употребе крема, тј. после чишћења лица) на следећи начин: Размутите једно жуманце, додајте 20 капи финог маслиновог уља и 20 капи лимуновог сока. Измешајте и намажите на лице помоћу четкице. Када се осуши, треба поново намазати, а када се осуши и тај поновни слој и лице затегне онда оперите лице у хладној води без сапуна. Када је лице осушено, ставите тада „Хормон“ крем.

Дневна нега сувог лица. — Ујутру — умивање без сапуна. Лице избришите и ставите крем од криставаца или воћа. После неколико минута сувишак крема избришите са лица ватом и лице напудеришите пудером, ко ји је изванредно фин и мекан и нарочито подесан за суво лице. Ако не излазите из куће, оставите крем један сат на лицу.

Важно је пране лица„ Амарила“-чајем који отстрањује боре и подмлађује кожу.

Вечерња нега за масно лице. Умивање увече са жуч-сапуном у топлој води у коју ставите кашичицу боракса. Затим треба лице испљускати у хладној води, у коју додајте 20 капи тинк туре Бензоа. Када је лице сухо ставите помоћу ваше водицу за скупљање пора и чишћење митесера (испод очију се не ставља водица). После тога треба намазати цело лице, осим носа са „Хормон“ кремом и то на исти начин као што је описано код сухог лица. После 5 минута избришите сувишак крема помоћу вате.

Паковање од жуманца. — После умивања, двапута недељно са следећи начин: размутите 1 жуманце, додајте 20 капи лимунова сока, 20 капи коњака и мало кашицу боракса. Све измешајте, намажите на лице, после поново намажите, а затим оперите, ставите крем, а после 5 минута избришите и — вечерња је нега готова.

Дневна нега за масно лице. — Ујутру умивање са жуч сапуном на исти начин као и увече, затим лице лако избришите са водицом за скупљање пора и чишћење митесера, а иза тога ставите на лице крем од воћа или каставаца. После пола сата лице оперите хладном водом и напудеришите са пудером. Из бришите крем после 10—15 минута и ставите пудер на лице. У случају да лице брзо постане масно перите лице пре пудерисања хладном водом. Биљана

Сваког читатељки „Правде“ која пошаље адресиран коверат са марком послаћу бесплатну књижицу за негу лица и тела за жене од 16 до 50 година.

Треба ли жене да се карминишу?

Један парискн стручњак за козметику и парфимерију овако пише о мирисима које жене данас употребљавају:

„Има жена које воле да се улепшавају и сматрају да у улепшавање спада и употреба јаких мириса. Многе од њих мисле да ће јаким мирисом који шире око себе привући са себе пажњу мушкараца пре но остале.

Међутим нико не воли јаке мирисе, па макар то био и најфинији парфем. У друштву није нико непријатнији од јако намирисане жене. Кад једна тако „намирисана жена“ оде пре других из друштва, сви присутни одахну и кажу:

— Е, баш је добро што је отишла...

Верујем да нема жене која би желела да је овако испрахају из друштва. Зато треба да свака буде врло опрезна и пажљи ва у избору парфема.

Треба да да се свака жена парфимише?

Несумњиво, али са много обзира и укуса. Жена мора пре свега да зна који ће мирис уопште моћи да употреби, а који треба да избегава. Парфимисање има за задатак да створи пријатну атмосферу око жене и да допринесе њеном шарму и привлачност. Њома је пријатно када се око даме шири угодан, једва осетан, парфим. Нема човека који не воли пел и дискретан мирис цвећа.

Кад жена употребљава праве парфеме, она се може врло лако намирисати и колоњском водом разних мириса и тако звани „тоалетним водицама“.

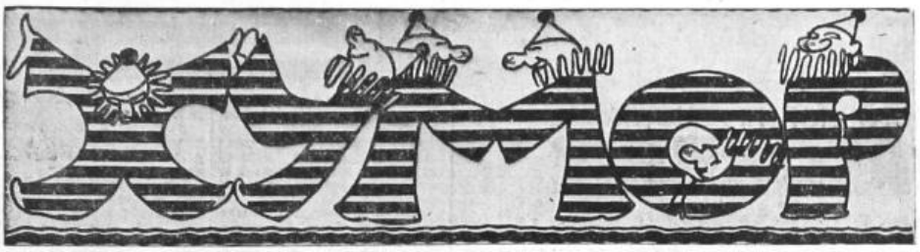
Због претеране намирисаности будемо непријатни, јер колоњска вода и тоалетне водице мирншу благо и дискретицо.

Парфем и хаљина најчешће показују да ли жена има укуса и осећаја за лепо и пријатно.“

Овај стручњак на крају завршава апелом: „Избегавајте јаке мирисе и не употребљавајте мирис само ради тога да обратите пажњу на себе“.

ФИНИ ТЕН
И ОТМЕН ИЗГЛЕД
ПОСТИЋИ ЋЕТЕ УПОРАБОМ
Vesna Creme
Vesna creme за дан Дин. 20.- за ноћ 25. Добива се овагље. Упуте дође и поштом разашиље:
Апотека „Св. Ћирилу и Методу“
Ив. Борас Предузетер, Загреб, Прерадовићева 42

ЧОВЕК ИЗ НАРОДА ГОВОРИ

Молба за службу

(Писано 23 марта)

Кад сам био кмет и вршио дужност прецедника дође једнога дана к мени један наш сељак, па још с врата повика:

— Кмете и прецедниче, кад сви овдек имате службу и поneку зараду, ево дођох и ја да и мени дате службу и зараду, а ако не дате... ондак... ондак...

— Шта ондак?! Ти као да нешто претиш!

— Е, јес', претим!

— Говори, бре, шта неш ондак учинити!

— Ондак ћу вас све побити ка мачке!

Ово рече, па цимну песницом о сто, те почеше да играју перад по столу, а и звонце зазвони. те у моју концолаpију упаде пандур Марко, звани Шеһер, и салутира прописно ка неки кадровац и рече:

— Молим, госин прецедниче, шта извољевате?

Сад ја помислих ово: Како би било да увапсим ову битангу што прети? Али помислим и ово: Море, нека га носи ђаво, јер може да издржи апс здраво и мирно, али кад се пусти кој зна шта све може да почини! Зато кажем Шеһеру:

— Нисам звонио, већ случајно пало звонце на земљу, па зазвонило!

А и овај напасник цигурно је помислио слично мени, то јест и он се беше мало као уплашио што је Марко ушао у концолаpију, те и он сада мало спусти свој дрвени дурбин и рече:

— Па знаш како је, прецедниче, јогорчен сам, па морам да се спонашам тако лоше, него прашћај, па гледај богати да и ја добијем нешто, иначе частна реч, хоћете ме оћерати у гору, а онда.., онда...

— Шта онда?! — опет ја по вичем куражно, а истовременски стрељнем га очима онако преко средине, па уздух и још једном од пете до перчина. — Шта онда?!

— Ништа. знаш, него велим, отиви ћу у шуму, и онда кој му га зна шта ће после тога да ис падне!

— Шта може да испадне?! — повичем ја опет строго прецеднички. — Може да испадне то да се одмах дигну јаке потере да те уфате, а затим операју на робију ако иниси нигога убио, а ако си убио, да и тебе убију! Ваљда те неће метати у турши ју, већ ће да те умлате као сваког разбојника.

Ту ми се малчице кожица на леђима као поче купити и ја опет размислим да је боље да се са овим човеком нагодим, него да се мразим, јер знате како је свако се вече сркава, а ја сва ко вече доцкан долазим кући из мејане, па мож' свашта да се деси. Ко ће да ме спасава у мра ку кад ми баја окине револвер из леђа? А може и нож да ми задене у плећку! А може и врљником да ме склони са овога света, па ко ће после да кмету је и народу дели правду и кривду? Зато му кажем:

— Седи, па пиши!

— Неписмен сам.

— Па како онда да ти дам службу кад си неписмен?

— И књаз Милош је био неписмен, па је био владар!

— То је било во времја оно, данас свак мора да буде писмен, па чак и народни посланик мора да уме да пише.

— Онда да купим буквар и отпочнем учење. Или јок: идем учитељу Живадину, да му наредим да ме научи да пишем у року за пет дана, у спротивном и ма да набере кожу на шиљак!

— Па ти то, бре, све некако на нож!

— Ја тако!

Рече, и оде, већ кроз пет дана дође опет мени и рече да је научио и читати и писати.

— Онда седи. па пиши!

Он седе, узе перо у руку и до подне била је готова ова молба:

Суду општине јужевачке, Је жево, под планином Чворови. Молим тај суд де ме предложи општинском одбору за службе при општини. Бићу врло послушан. Све што ми се нареди тачно ћу извршити, а свакога кога треба из суднице склонити склоњићу најбржим начином. Понашаћу се према свакоме учтивно, а старешинама ћу и руке љубити, прислушкиваћу све шта се буде говорило спротив наше управе, и све ћу тачно до стављати коме треба, Лизаћу сваком надлежном табане, а уз длаку нећу никоме ићи, већ ћу наспротив ићи низ длаку. Лоше о никем нећу говорити. већ ћу сваку грешку управе којој служим као мудрост сваком препоручивати, а ко не буде слушао бубреге ћу му одбити. Кад устреба за опште добро криво ћу се клети, а што будем видео, ако треба, рећи ћу да нисам видео, а ако треба да се кажем да сам видео нешто што нисам видео, посведочићу да сам видео. Писмен сам, али ако није довољно могу бити искоришћен за растурање противничких зборова, и за скупљање грађана око управе када јој загрози опасност. Стерешине ћу слепо слушати, а они који их не буду слушали имаћу такође да ослепе од боја под који ћу их ставити. Увек ћу бити уз наше, а који нису уз њих наћераћу их да и о ни буду, иначе има да им изиђе на нос мамино млекце. Понизан Кузман Бајић.

Изнесем ову молбу пред одбор исто вече, и одмах примимо Кузмана у службу. И дан данас је у нашој општини вунк ционер. Служио је прописно све решиме, а вели служиће и даље и све наредне, јер му је, каже, служба изнад снега!

Благо би нама било када бисмо сви били као овај Кузман.

А ко му га зна, можда и је смо!

Панта Пројић, звани Њоса

Народни чајеви

Нисам Рус, али чим нестаде чаја ја дођох до руског закључка: да не могу без њега. Ваљда зато што човек стално пати за оним чега нема. Изгубити љубавницу, па вам жао до дудила, а док сте били с њом стално сте помишљали на ликвидацију и растанак. Умре вам жена, па вам чак и ње жао па чак и запламтите, а има их који се одлуче на самоубиство, али у последњем моменту одустану ни због чега другог него из пажње према самој покојници, јер које гроб да јој обилази, прекаћује га и вином шкропи, ако нема највернијег њеног друга, њеног мужа?

Па тако сам се и ја осетио веома незгодно кад ono, ту ско ро, шпекуланти посакриваше све залихе чаја и од афере начинише праву руску панику, јер су несташницом чаја погођени на првом месту Руси, па затим и су рогати Руса, а то смо сви ми остали. Како да се дочекује јутро без чаја? Скоро исто тако тешко као и без кафе. Ну кафу може да замени раж, па јечам, па кукуруз и остало зрневље, али како да се чај замени, ко његову улогу да одигра? Док смо ми тако споро размишљали о то инајновијем југословенском питању, дотле су разни мајстори брзо нашли модус да нас ауте ше и да нам пруже разне народ не чајеве као одличну замену кинеском, руском, и осталом чају. Нисам знао да је настала оскудица, управо несташица чаја још пре месец дана, па упад нем у једну колонијалну радњу и почнем да изводим бесне глисте и цинцилирам помоћника ко јн је запитао шта господин же ли.

— Желим Буда чај, али оно паковање у плеканим кутијама. И још нешто: хоћу најсвежију робу.

— Чуо сам за Будха чај, — вели он, — а за такав уопште нисам чуо, па вам могу рећи да немамо ни Буда ни Будха.

— Онда Кузмн, али искључиво оригинално паковање, и хоћу да видим бломбу, то да знате.

— Та оставите се ћоравих послова! — повика с краја дуњана угојени сопственик ове радње. — Јер ви као да не живите у овоме делу Европе, или као да сте јутрос допутовали из Америке! Па ми немамо чаја већ пуна два месеца.

— На страну то што бисте ви могли да се понашате мало пристојније према својим муштеријама, али зар збиља немате ни каквог чаја?

— Ни трунке! Али имам нешто много боље за вас, и то баш зато да вам покажем колико цењим своје муштерије! Имам осам врсти чајева, па изволите изабрати једну врсту. То је наш домаћи чај, нешто много боље и укуснije него ма који иностранн чај.

— Зар ми имамо неки чај?

— Па то су познати народни чајеви, које ми продајемо ево већ пуна два месеца.

— Без контроле санитетских власти?

— Шта вам пада на памет?

Збиља, и сам сам осетио да говорим донекле глупости, јер надлежни не контролишу никакав нам бућав хлеб дају да једемо, ни како нам Тотиће изручују пржаве лаворе на главу, а о истресању калавих простирача и да не говоримо, а мени, ето, пало на памет да питам да ли ко контролише те силне народне чајеве и травуљине које нам нуде уместо чаја и које ми скупо плаћамо и одмах пијемо.

Нећкао сам се у почетку, али најзад пристадох да видим те разне народне чајеве. Свршило се на томе да сам ипак купио један пакетић, јер је био врло јевтин: свега десет динара двадесет грама!

— Пробајте, господине, па ако опет не дођете по овај чај, ево овде сам најтањи, на седите!

— Лепо, лепо, али кажите ви мени какво је ово биље, да знам шта пијем?

— То је саставио, господине, највећи наш стручњак за биље и траварство.

— Жика травар је умро, а осим њега нисам чуо да је још тако неки велики травар.

— Па то је један апотекар, који гарантује за укус и да је ово најлековитији народни чај.

— Па лепо, шта има у овом пакету, каквог биља?

— Ту имате део беле раде, део линцуре, део камилице, део ајдучке траве и део цвета од поморанџе. Ако нећете тај чај, имам други, још бољи, али зато је много скупљи. Двадесет динара пакетић.

— Хвала, хвала.

— У овом другом пакетићу имате све то биље, а још и ово: браду од кукуруза, петељке од свег воћа што виси на петељци...

— А које не виси, питам ја вас?!

Он прескочи да ми да одговор на ово питање, па настави:

— У овом комбинованом чају имате и лист од брезе и корен од нане, и корен од маслачка, и лист од боквице, и цвет од багрема и цвет од липе, и цвет од зове, и цвет од руже, и семе од диње, и језгру од кајсије, и вре жу од бундеве, и још једну биљу, која остаје тајна наше радње.

— Хвала, остаћу при овом чају који сам сада платио! Али ако се овај чај не покаже одличан пређићу и на тај други.

Дођем кући и укувам чај од купљеног биља. Показао се до ста добар, признајем, али ипак био је некако горчикав баш као народно расположење о изборима који нису слободни. Метнем мало више шећера, али га то начини опорим, те овамо онамо најзад се одлучим да бацим цео пакетић, јер није био за моју употребу.

Тако одлучим да се одучим од чаја, али ипак ми ђаво није дао да мирујем, те опет купим у једној радњи сличан народни чај. Међутим, на путу за кућу срет не ме на улици пријатељ Мартић, заустави ме и отпочне ме онако по пензионерски испитива ти шта има ново, па ће најзад запитати шта имам у пакетићу. Рекнем да је неки бољи народни чај, а он ме замоли да му га уступим, јер је баш био пошао у варош да купи. А ноћ увеликo наступила, па могу радње бити затворене. Дам му пакетић, а он мени двадесет динара, али у поноћ мој телефон звони лудачки. Ко ли је ноћас? — помислим, по мислим, спреман да псујем најпогрдније ако буде нека пијанду ра погрешила број.

— Ало!

— Јао, господине, шта ви учинисте од мог мужа?

— Али молим, ко је тамо?

— Госпођа Мартић! Јао, господине, шта сте дали моме мужу уместо чаја?

— Шта сам дао, госпођо? Дао сам му оно што сам и сам купио! Па шта је било, ако Бога знате? Је ли жив Бока?

— Жив је, али у врло мучном стању! Јао мени сињој кукавици, отекао ми Бока као да је у деветом месецу! Јао, црна ја! Јао, што ћу од живота!

— Шта је лекар рекао, ако сте га звали?

— Јао, звали смо га, па каже мора све да стоји до сутра. Тре бају ту апарати да се из њега испумпа вода напоље.

— Лепо, госпођо! Жалим случај, и сутра рано бићу тамо да се нађем на услузи.

Она спусти слушалицу, а спу стих је и ја и помислим ово: Па боље, брате, да се из њега пумпа вода него из мене!

Илија Илић

Скупштина Кредитне задруге државних службеника на Цетињу

Цетиње, 29 март

У Задружној дворани одржана је девета годишња скупштина чланова Кредитне задруге државних службеника на Цетињу. Скупштину је отворио председник управног одбора г. Симо Весковић, виши чиновник филијале Хипотекарне банке. Пре прелаза на дневни ред прочитане су поздравне депеше упућене Њ. В. Краљу и Савезу набављачких задруга.

Члан управе, г. Ристо Драгићевић, професор, прочитао је после тога извештај о раду Задруге у протеклој години и о закључним рачунима. Из извештаја се види да је Задруга своју пословну годину завршила са чистом добитком од динара 11.035. Укупни расходи износили су у тој години 104.665 динара а приходи динара 115.701. Средства за пламсан износила су суму од динара 859.452. Задруга данас броји 641 чланова са 2.139 удела. Извештај показује да се свако године повећавају средства задруге повећавају, што сведочи о свести њених задругара.

После краткке дискусије извештаји су једногласно примљени. Затим се прешло на решавање осталих тачака дневног реда. Пато је ослобођене управном одбору да може купити зграду за канцеларије у вредности од 150.000 динара. Одобрени су и правилници разних фондова, из међу којих и Правилник о кооперативном посмртном осигурању.

На крају скупштине извршен је избор двојице чланова управног и тројице надзорног одбора и њихових заменика. Остали део управе остао је исти, на челу са г. Симом Весковићем, као председником. **Н.**

ОДРАО ЖИВОГА ВУКА

Даниловград, 29 март

Мироје Илић из села Забрега ујутро је пошао да пусти своје овце из колибе. На велико своје запрепашћење нашао је врата закрчена и морао их разбити, па кад је ушао унутра видео је 23 овце заклане и набацане на једну гомилу до врата, а мало даље од њих нашао је вука да лежи, који ни мало није презао од Мироја. Тек кад је Мироје пошао пут њега овај је почео да бежи по колиби, али је успео да га савлада и живога ухвати.

Да би му се осветио Мироје је вука довео пред кућу и онда узео нож па почео живог да га дере, разуме се пошто га је претходно добро везао да га не би ујео. **Р. Ђ.**

СИТИ

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30

Сензационални филм пакленог темпа, актуелних међународних политичких трзавица, дивних шпанских песама и игара, експлозије бродова и читав низ сцена које овај филм чине највећим

Гибралтар

ВИВИАН РОМАНС

Жан Пери, Жорж Фламан

Додатак: **Цртани филм.**

Цене популарне 6, 9 и 12 дин. У 3 сата сва места по 6 и 9 дин.

БЕОГРАД НАЈВЕЋИ И НАЈУДОБНИЈИ ПРЕСТОНИЧКИ ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОПИ **КАСИНА** и **ВРАЧАР** **КОЛАРАЦ**

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30

ВЕЛИКА РУСКА ПРЕМИЈЕРА

чаробних мелодија и духовитог текста са музиком од Чајковског, Верђија, Бородина и Римског-Корсакова

ПЕСМОМ КРОЗ ЖИВОТ

Необична каријера једног симпатичног шофера који није задобравио другове и љубав из прошлости, када је постао слављен певач. У гл. улогама

ЛЕМЕШЕВ, КОНОВАЛОВ ФЈОДОРОВА, ГАРИН

Додатак: **На цветном Криму**

Места нумерисана — Претпродаја од 10 часова

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 — у 2, 4 и 6

Велика руска премијера фантастичног садржаја, оригиналног хумора и узбудљивих авантура у којој прак тут глуме вајеленички жени људи и дутке

НЕПОСЛУШНИ ЂИРА

(ЗЛАТАН КЉУЧИЋ)

Ремек дело о Пинокиу, дрвеном дутку који је добио душу и срце, израђено по сценарију А. Тоастоја. У главним улогама

О. ШАГАНОВА-ОБРАСКОВА,

А. ШЧАГИН, Г. УВАРОВ

Код Врачара свако вече од 21.15 Позоришна трупа „Кишобранци"

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30

Снажна мађарска премијера о успону, сјаји и паду једне лепотице, која је покнела са друштвеног дна и мислила да ће моћи одбацити свој девојачки стид и продати, ради богатства, своју душу и тело

Маријине две ноћи

(Mária két éjszakája)

Дискретни доживљаји једне девојке жељне луксуза и сјаја.

У гл. улогама

ЕСТЕР САБО-СИЛАЂИ,

Урај Тивадар, Чортош Ђула, Латобор Калман, Грегуш Золтан

КОЛОСЕУМ

ТЕЛ.: **22-960**

Приказује данас (четвртак) у 3, 5, 7.10 и 9.30

Шлагер **премијеру** из војничког живота

ЉУБАВ у Гарнизону

— **Bessàllàsolàs** —

У главној улози:

Szelecky Zita, Pager Antal i Kabos Gyula

Циганска музика, песме, чардаш.

Изванредна игра глумаца, узбудљив садржај.

Овај савршен музички шлагер не требате пропустити.

Набавите карте у претпродаји. Места нумерисана 129173

ЛУКСОР

ТЕЛЕФОН 21-257

Дања сала — у 3, 5, 7 и 9.30

Највећи руски музички филм

ЦИРКУС

У гл. ул.: ОРЛОВА

ОРЛОВА

Музика: Дунајевски

Режија: Александров

сви познати из Пастор Костје

Горња сала у 3.16., 6.15, 7.20, 9.30

Реедукција бриљантне чешке шлагер комедије

Хо-Рук

У гл. ул. популарни чешки комичари

ВОСКОВЕЦ и ВЕРИХ

УРАНИЈА

Телефон 24-073

У 3, 5, 7.10, 9.30

Највећа сензација сезоне

ПРЕМИЈЕРА

неслућене, егзотичне лепоте, која нам открива нови, далеки и нама мало познати свет Финске — земље са 1001 језером:

ЛАИЛА

АЈНО ТАУБЕ АКЕ ОЛБЕРГ

Осим тога суделују лапланђани из Финске, Норвешке, Шведске и Русије.

Поред снажног љубавног садржаја у филму су изнете хималајске сензација, снимљене уз опасности по живот.

С П О Р Т

ПОСЛЕДЊЕ КОЛО ЈУГО-ИСТОЧНОГ ПРВЕНСТВА

ЈОШ ДВЕ ЗАГОНЕТКЕ

Шта се тражи од црно-белих?

Будући да је чета из обућарског насеља код своје куће једва савладала најслабијег супарника (црно-белог), лако би се дало рећи да у престоници неће бити кадро одолети раздраганој дружини зелених, која је истог дана однела победу у сред шехер Сарајева.

Бабић

Тако ствар изгледа, али не ду првенства. Хоће ли Грађански ногометни рачуни махом на несигурним ногама.

Иако се има утисак да стрелци из Борова нису толико продорни и храбри, да би изашли на крај са оштрим и жестоким разарачима „Јединства", ваља имати у виду да гдекад снага кладе ваља и ум царује... Не мора се, наиме, безусловно догодити да пробијање до циља зависи увек и једино од силе. Чисто се, збиља, дешава да навала, која ухвати страх од противничке одбране, не налазећи други излаз, прибегне лукавству и постигне што жели... Уплашена од грубости, она окрене на досетљивост и брзину; она се окане претераног задржавања лопте и петљања, па окрене на хитра и промишљена додавања помоћу којих сигурније дође у згоду да пуца.

Значи да „Бата" није осуђен на хватање у груби коштац... У колико успе да своје јуришe спроведе на мозга, он би могао бити и опаснији него што се претпоставља.

Према томе, „Јединство" би добро урадило, ако се не ослони једино на своју бурну жилавост. Оно мора тој плахој јакости додати и позамашну меру довитљивости и тежње да среди своју игру, да спроведе један заиста ваљан начин и да се до краја духовно одржи у целини.

Оно не сме заборавити да се у дружини противника налази неколико искуснијих и прекаљенијих бораца него што су његови и да је зато опрезност неопходна. Премда је боље и премда ужива предност домаћина, обазривост му није на одмет.

Оно може бити пожртвовано колико год хоће, али је од пресудног значаја да ноге укршта искључиво у оквиру поузданог дејства.

•

Црно-бели, којима, и поред свог јунаштва на крају, није било суђено да се помакну са последњег места, огледају се са јужњацима, који су после неколико умирања у лепоти показали зубе чети из сеоске творнице.

Тај сусрет није важан у погледу првенства. Хоће би Грађански остати на осмом месту, или се попети на седмо, није вредно ни говора. Хоће ли овдашњи освојити два бода, који им не помажу ништа, такође није за разбијање главе.

Ако у овој утакмици има нечега што привлачи, то би могло бити само настојање БАСК-а да се покаже достојан пријатељства оних јавних радника који се залажу да и даље остане у лову на савезне бодове.

Он је, елем, присиљен да своју лабудову песму отпева што красније и дирљивије, како би убедио све своје заштитнике да је био жртва несреће и да је заслужио особити обзир. Он мора заиграти првоaccording разредно и тиме доказати да би његово испадање била штета за наш ногомет.

У колико црно - бели схвате дотични задатак и залију да га изврше убедљиво мајсторски.

Расположење за његово „помиловање" постојии. Треба још само уверити надлежне, који су изразити трговци, да би се оно и исплатило, па је све у реду.

Али ово неће бити лако, јер је Грађански у борби против „Југославије" из Јабуке доказао да његова навала, кад има дан, уме и ђаволски пуцати

•

Црвени одлазе у Панчево, где би могло бити повуци - потегни, јер имењаци још није напустила наду да упадне у уже такмичење... Она мисли да би могла, у случају да „Јединство" и Железничари изгубе и осетно покваре разлику згодитака, избити на четврто место.

То је готово неостварљиво, али изволите убедити дружину која је уртела себи у главу да се сутра мора борити на живот и смрт.

Значи да београдску „Југославију", која наступа без Врођића, очекује врашки тежак и узбудљив посао.

†

Плави путују у Босну, која је веома разочарана са својом „Славијом". Она је претпрошле недеље поражена код своје куће и сад се налази на претпоследњем месту, као и без наде да поправи свој положај.

Пошто и БСК не може бити уклоњен са чела лествице, ова утакмица је готово пријатељска, али зато ипак изазива приличну радозналост, јер се претпоставља да ће Сарајлије, ради спасавања свог угледа, пружити све од себе.

Перлић

И заиста! Ако би им пошло за руком да победе српског првака, у њиховом завичају би им још и некако опростили што су се онолико срозали.

Ово нам се не чини могућно, али један особит напор у пуном самоодрицању, могао би ипак донети изненађење, будући да плави мучно подносе силу.

†

Најзанимљивија утакмица одржава се на северној граници, где Војводина има да се понесе са железничарем.

Пошто од исхода зависи улаз у борбу о назив државног првака, нема сумње да претстоји окршај какав досад ниједна од ових чета није преживела.

Мени се лично чини да је домаћин, који је Овде црвенима отео један бод, ближи победи него гост, који је у сукобу са плавима био изразито слаб.

Владимир Кустудић

Највећа приредба „црвених"

Под узвишеним покровитељством Њ. В. Краља Петра Другог извршиће се на православни Ускрс свечано отварање великог спортског стадиона с. к. „Југославије"

На прослави учествују Б. с. к., Грађански и „Хајдук"

Спорт је код нас стекао много присталица. У почетку је било свега неколико игралишта, а доцније све више и више. Данас имамо много клубова, играча и игралишта, успеха и славе. Али нешто нам недостаје, а то су сви приметили: то је један прави, велики фудбалски стадион!

То је болно питање, које је много пута решавано, али стадиона није било. Ипак нашао се један клуб, који је на себе узео тешку дужност да у овим тешким временима изгради један велики и импозантни спортски стадион, који неће бити намењен само фудбалу, него и свим осталим спортовима. Тај клуб је београдска „Југославија".

Клубу „Југославији" учињена је велика част, јер се Њ. В. Краљ Петар Други благоизволео примити покровитељства.

Отварање овог великог стадиона извршиће се у оквиру ускршњих празника. Том приликом одржаће се велики фудбалски турнир, на коме ће учествовати Б. с. к., Грађански из Загреба и „Хајдук" из Сплита. Победник овог турнира добиће златан пехар, који је поклонио Њ. В. Краљ Петар Други.

Обратили смо се вођи секције С. к. „Југославије" да нам каже нешто о овој великој прослави. Г. Јова Ружић рекао нам је:

— На прослави отварања стадиона С. к. „Југославије" наша београдска спортска публика имаће да види четири најбоља клуба наше државе и то не само најбоља четрдесет и четири играча, већ и играче правка државе.

Поред главних клубова на прослави ће учествовати и репрезентација радничких клубова, као и најбољи тимови подмлатка. Спремљен је још читав низ сензационалних спортских приредаба, какве у Београду још нису приређене. Тога дана цео Београд биће на ногама. Ускоро ћете чути шта ће све то бити, а 20 априла ћете то и видети, завршио је г. Ружић, загонетно се смешећи.

И маколико да смо се трудили да сазнамо нешто више, г. Ружић није хтео ништа да нам каже, сем једно:

— Видећете!...

Клубови Српске и Хрватске лиге, који не буду учествовали у ужем такмичењу, играће утакмице за свој куп

У недељу се завршавају утакмице за шире првенство државе, односно за првенство Српског и Хрватског савеза. Прва четири српска, три хрватска и један словеначки клуб учествују у ужем такмичењу, док остали клубови морају да чекају на ново првенство.

Да не би остали без занимљивих утакмица, клубови су тражили решење овог питања, које је за њих веома важно у сваком погледу.

Сашк, клуб Хрватске лиге, поднео је предлог Врховном ногометном савезу и тражио дозволу да учествује у утакмицама за куп клубова који неће учествовати у ужем такмичењу. Победнику овог купа припашће пехар претседника сарајевске општине.

С обзиром да првенство ужег такмичења неће трајати сувише дуго, а и у жељи да утакмице буду што занимљивије, у овом купу учествовало би само шест клубова: „Сплит", Хашк и Сашк од стране хрватских клубова, а од српских „Славија" и два клуба, која се не буду квалификовала у уже такмичење.

Ово је још само предлог и немамо никаквих дефинитивних података, али сматрамо да би било и потребно и корисно да дође до ових или сличних утакмица, јер су оне за клубове, који не учествују у ужем такмичењу неопходно потребне.

Друго немачко ратно првенство у тенису

Хамбург, 29 март

ДНБ јавља:

Дан после подне, приликом одигравања другог немачког ратног првенства у тенису у затвореном простору у Хамбургу у првом раду био је посвећен играма мешовитог дубла.

У завршној игри узеће учешћа четири пара, и то парови Урсула Хајтман — Гепферт, Лоте Тегмајер — Буххолц, Ева Фукс — Бојтнер и Еберштајн — Хенкел.

У финалној игри у дамском синглу налази се, поред прошлогодишње првакиње Лоте Тегмајер (Леверкузен) и бранилац титуле Урсула Хајдман (Хамбург), која је победила Ерику Обст из Хамбурга са 6:3, 6:2.

Мађарски клуб „Ујпешт" учествоваће на прослави Санда

Поред „Хајдука", „Југославије" и Бск-а и суботички Санд има ове године прославу. Управа Санда спремила је обилан и леп спортски програм како би прослава успешног рада овог заслужног суботичког клуба била што импозантнија.

Санд је успео да дефинитивно закључи утакмицу са познатим мађарским клубом „Ујпештом", који ће такође учествовати на овој прослави. Поред „Ујпешта" на прослави ће играти „Бачка" и Жак, а вероватно и Бск.

Репрезентације Хрватске и Остмарка играће 22 маја у Загребу

Најзад је дефинитивно утврђен термин одигравања интернационалне утакмице између репрезентација Хрватске и Остмарка: Немачки савез обавестио је Хрватски ногометни савез да би репрезентација Остмарка могла да игра у Загребу 22 маја, на католички Спасовдан, на шта је Хрватски савез пристао.

Реванш утакмица ће се одиграти вероватно октобра месеца у ...чу.

Кратке спортске вести

ИЗ С. К. „АДМИРЕ". — За недељну првенствену утакмицу против с. к. Грађанског позивају се следећи играчи: Сента, Ракић, Пихлер, Стајоновић, Михајловић, Миљковић, Косијер, Мајатовић, Петровић, Марјановић, Миловановић, Гвоздић, Гајић и Бајић. Сви именовани имају бити на игралишту Београда најкасније до 9.30 ч.

Прослава у Шпанији

Мадрид, 29 март

Агенција Стефани јавља:

У Мадриду је данас на свечан начин прослављена двогодишњица ослобођења Шпаније.

Благодарење је извршено у цркви Санта Барбара.

Побрините се на време за своју заштиту од напада из ваздуха — и не чекајте помоћи само и једино од власти!

Посебан воз са Југословенским пољопривредницима за пољопривредну изложбу у Будимпешти саобраћаће са два дана закашњења.

Подунавско - Потиско пољопривредно удружење и Друштво ПУТНИК, Н. Сад, извештавају све оне који су се пријавили за посебан воз на пољопривредну изложбу у Будимпешту да ће овај воз саобраћати са два дана закашњења, и то: воз кренути из **Суботице у недељу, 30 марта о. г., у 17 часова.** Упозоравају се учесници да до поменутог времена буду свакако на железничкој станици у Суботици.

Понављамо: посебан **воз из Југославије на пољопривредну изложбу у Будимпешту полази из Суботице** у недељу **30 марта у 17 часова.** Ко не дође на време неће моћи касније прећи границу, а положену уплату неће моћи добити натраг.

129201

Четири игралишта нижеразредних клубова биће попришта занимљивих борби

И овога пута игралишта нижеразредних клубова биће попришта великих борби, јер у недељу, 30 марта, излазе пред београдску спортску публику сем клубова првог разреда и играчи осталих разреда. За ове велике борбе биће заузета сва фудбалска игралишта у Београду и Земуну. Ипак, без сумње, највећу драж фудбалске вештине показаће два најбоља клуба из првог разреда, „Витез" и тим Добривоја Зечевића, бившег државног репрезентативца, „Обилића".

На игралишту „Београда", крај Дунава, у близини Вишњице, у 8.30 часова састају се „Војвода Степа" и „Југовић". За ову утакмицу одређен је судија г. Белић.

У 10.30 часова на истом игралишту укрстиће ноге играчи „Адмире" и „Грађанског" из Београда. Утакмицу води г. Бресјанац.

После ове утакмице у 13.30 часова приказаће своју вредност играчи „Славаца" и „Омладинца". Суди г. Вучевић.

Земски пвак трговачких клубова „Анастас" одиграће своју најтежу утакмицу против врло пожртвованог тима „Београда". Суди г. А. Костић.

На игралишту „Балкана", на Звездари, отвориће пролетњу сезону за бодове Бпп-а у 8.30 часова „Орао" и „Душановац". Судија г. Кричка.

У размаку од свега два часа одиграће утакмицу „Железничар" и „Палилулац". Оба ова клуба у својим редовима имају врло добре фудбалере који су у стању да својом игром задовоље и највеће гурмане фудбалског спорта. За ову утакмицу одређен је г. Кадић.

У 13.30 часова састају се „Заветлаја" и „Бановац". Утакмицу води г. Филиповић.

Један од најстаријих и некада најбољих клубова престонице, који се са успехом такмичио са „Југославијом", Бск-ом и осталим клубовима данашњих лига, „Српски мач", игра једну врло тешку утакмицу противу „Балкана". Судија г. Фирст.

На игралишту „Витеза" у 8.30 часова играју „Грађански" из Земуна и „Руски". За судију је одређен г. Митровић.

У 10.30 одиграће своју утакмицу „Херој" и „Моравац". Судија г. Јорданац.

„Гвожђар" и „Шећеранац" одиграће на игралишту „Витеза" у 13.30 часова своју партију. Судија г. Мартић.

Тим Моше Марјановића „Истра" има овога пута за противника борбени тим „Радничког", који досад није успео и поред својих врло добрих партија, да освоји ма и један бод. Поставља се питање хоће ли поћи за руком полетним и фер играчима „Радничког" да једном већ „пробију лед" и свом недељном противнику одузму драгоцене бодове. Судија г. Живковић.

Тим првора зредне „Истре"

Два земунска трговачка клуба, „Трговачки" и З.т.о., у 8.30 часова пречистиће рачуне између себе. Суди г. Јовановић.

У 10.30 јаки тим „Брђанина" има за такмаца „Славију". Судија г. Мркобрад.

Тим Мије Марковића, „Електрична централа", сусрешће се са бившим лигашем „Земуном" у 13.45 часова. Судија г. Ступљанин.

У 15.30, још за неколико дана члан Српске лиге, Баск, одиграће своју последњу утакмицу у друштву најбољих клубова Српске лиге против „Грађанског" из Скопља, па се тако даје прилика симпатизерима овог најстаријег клуба да виде Баск на завршној сцени.

На игралишту „Јединства" у 8.30 часова састаће се „Слога" са „Спартом". Ово ће бити врло занимљива утакмица с обзиром да оба клуба имају подједнаке шансе за освајање другог места у свом разреду. У јесењем делу такмичења, према показаној игри својих играча, који су играли допадљив фудбал, „Слога" је то место заслужила. „Спарта" је изашла у пролетње првенство потпуно спремна. Ову интересантну утакмицу води г. А. Глигоријевић.

Најинтересантнија утакмица водиће се између „Обилића" и правка разреда, „Витеза". Питање је да ли ће „Обилић" зауставити „Витеза" у низу победа. Суди г. А. Томић.

Као предигра лигашкој утакмици „Јединство" — „Бата" бориће се „Графичар" и „Борац" у 13.45. За судију је одређен г. Клаја.

Пр. С.

Вести са тркалишта Кола јахача „Кнез Михаило"

Нове одлуке управе Кола јахача

Може се очекивати да ће трке почети 13 априла

Управа Дунавског кола јахача „Кнез Михаило" забранила је приступ на хиподром појединим посетиоцима трка који су били умешани у афери допинговања неких грла у прошлогодишњој тркачкој сезони. Исто тако, одузете су дозволе и неким тренерима и џокејима. Крајње је време било да управа Кола јахача „Кнез Михаило" предузме енергичне кораке и осујети немиле појаве на београдском тркалишту. На тркачким састанцима имали смо велика изненађења која су наместена. Поједина грла стизала су прва на циљ а да су трке биле правилне та грла не би била ни међу првима на циљу. Допинговање доносило је по неколико десетина хиљада динара посетиоцима који су у његовом остварењу узимали учешћа и служили се недозвољеним средствима на тркама.

•

Вода која је ове године већ с раног пролећа нагло дошла омела је почетак нове тркачке сезоне. Како изгледа први овогодишњи тркачки састанак неће се одржати 30 овог месеца. Али како је последњих дана вода нагло почела да опада може се очекивати да ће трке почети 13 априла.

•

Вода је омела тренирање грла. Слободна стаза у дужини од 800—900 метара није под водом, док остали део стазе је сада неупотребљив. И поред ове недаће вредни и умешни тренери доста добро су спремили грла. Поједина грла налазе се у одличној кондицији.

В. Костић

ФОТОГРАФСКИ АПАРАТИ ЗА ЧИСТАЧЕ УЛИЦА

У Канзасу, савезној држави Сједињених Америчких Држава, саобраћајне власти су недавно завеле нове мере. Сваки чистач улица снабдевен је фотографским апаратом, како би могао у датој прилици брзо да сними разне несрећне случајеве на улици. Чистачи улица су обично први очевици разних уличних несрећних случајева и тако сад они могу брзим фотографским снимањем корисно да послуже доцнијој истрази. Предвиђене су и новчане казне за оне чистаче који не буду поступили по новој наредби. (М.)

Реуматизам

како акутни тако и хронични, ГИХТ, ИШИЈАС, КОСТОБОЉУ, КОЧЕЊЕ ВРАТА, НЕВРАЛГИЈУ и све врсте ПРОБАДАЊА која су последица назеба успешно лечи

РУСКИ МЕЛЕМ

Добија се у апотекама и то у оригиналним, затвореним кутијама. Поштом шаље: Дворска апотека БОГОЈЕВИЋА — Скопље.

Рег. С. бр. 20.112 10-IX-1932

1365

РАСКАЛАШНА ЖЕНА

Написао РОБЕР ЖАН - БУЛЕН

Ручак је био као и сви свадбени ручкови. Било је смеха, шале, комплимената, музика је свирала, док се у селу играло, певало и веселило.

Пред крај ручка појавио се капетан Барнорд и пришао регенту. Нешто му је рекао на ухо. Принц је устао и у пратњи капетана прешао у другу собу.

— Ви ми кажете да је Рено де Жоселен мртав?

— Убијен и обешен! одговори капетан. После двобоја у коме је де Калинак рањен, он је побегао а моји људи су пошли за њим.

— Нису нашли никаквог трага о бегунцу, те су се вратили у замак. Ту сам им издао ваше наређење. Вратили смо се и почели пажљиво да тражимо по шуми, јер смо претпоставили да пошто није имао коња није могао далеко измаћи.

— Одједном чули смо један престрашан крик. Упутили смо се у том правцу, јер смо помислили да се догодила каква нова драма. Али, кад смо стигли на место нашли смо обешено племићево тело.

— Одмах сам појурио на друм и у облаку прашине приметио сам како се два коњаника удаљују. Посумњао сам да су они извршили злочин. Али, пешице нисам могао да их гоним. Вратио сам се на пропланак где су моји људи већ скинули леш. Он је био погођен ножем у срце и обешен.

— Несрећник! Тако је ипак боље! одговори регент. Али, хтео бих да знам ко се то усудио?...

— Ја, монсењеру!

Обадва човека су се окренула. Пред њима је стајао Пент-Дје.

— Опростите ми, монсењеру, али кад се појавио капетан Барнорд ја сам разумео да се ради о смрти Реноа де Жоселена. Ја сам дао наређење двојици мојих људи да га убију...

— Знате ли ви да сте злоупотребили ваша права и вашу моћ и да заслужујете...

— Казну! Одговори Велики Гојаре. И ја имам свој суд и своје законе,, те сам га зато и осудио. У суштини, ја сам учинио у слугу како вама, тако и његовој несрећној породици. Да сте га ухапсили били би приморани да га осудите. Да се тако догодило начињено би се скандал у коме би били погођени највише наши штићеници...

— Тачно је! промрмља регент.

— Пошто сам сазнао шта се догодило са Калинаком, који је једини могао да спасе ситуацију наређио сам мојим људима да раде. То им није било тешко. Они су мрзе ли Реноа де Жоселена. Наређено сам да га обесе, јер у пркос споме племству он је имао злочиначку душу, а тако се поступа и по моме и по вашем закону са злочинцима! Знате ли да су га убили људи које он употребљавао у остварењу својих планова? Колиш и Перуко који су требали да убију витеза де Еспалиона сад се спасли и зато су сад слободни. Ради сваке сигурности ја сам се побринуо да ти људи оду из земље, где ће се на њих заборавити. Дакле, монсењеру, ми немо бити потпуно мирни!..

— Пент-Дје. одговори регент, ви сте одличан стратег!

— Монсењер је сјајан, и ако дозволите, ја ћу постати ваш савезник...

— Разуме се, али ми немо бити пријатељи!

И, регент, господар Француске, стегао је руку Пент-Дјеу. господару тога фантастичног и мистериозног Замка чудеса, про тив кога нико ништа није могао нити смео да учини.

—o—

Неколико месеци касније ми немо наћи витеза Хенрија де Еспалиона са својом драгом женом супругом Кристином у замку де Еспалиона.

Ту је владала права срећа, али са њима видимо још један пар: Николу Тардона и његову младу супругу Наиси. Они су остали у служби својих младих господара, како би се обоје и даље могли старати о Кристини.

Хенри је именован за гардиског капетана и очекивала га је сјајна будућност, јер је његов заштитник и пријатељ био регент.

Стари гроф де Жоселен је лагано умирао у своме замку Шавињи, кога никако није хтео да напусти. Смрт синовљева, срамота коју му је овај нанео и срећа кћери биле су његове главне мисли.

Колиш и Перуко су заборављени. Они су живели у Италији и чекали боље дане да би се могли вратити у Француску. Захваљујући Пент-Дјеу они су добро живели.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

— БРОЈ 2702 —

Водоравно: 1) књажевски краљевић, 2) по корену, потомци, 3) дан среде — два слова — почетно слово имена Марије, 4) један народни дијалект, женидбени — део тела — умрлог, 5) њима — слово — неудата, 6) горњи — оштар, 7) оплата — свеза — посебице, 8) само — лице из пртљага фелдмеја — изговор (скраћено), 9) горњи лекови — добит, 10) обрнуто: кажњен — слово латинице.

Усправно: 1) прободетан, 2) пољопривредно — мере, 3) оштро (шалећи) — домаће животиње, 4) мртви — воло, 5) прилог — један поред 6) замењена — скроб: унеси којим се пеку деца, 7) месечина фигура, представљала речима, 8) рабадија — почетна слова наше земље, 9) именица — изучи, 10) слово — чирак — замишља.

Решење укрштених речи број 2701

Водоравно: 1) дивљина — г. г. (господа), 2) Нојева — о — ср (своје ручке), 3) ми — свитац, 4) моноза — обе, 5) наведеном — л, 6) у — я — ако — а — и, 7) Тито — оплата, 8) ко — тозер — ле, 9) су — осица — я, 10) меч — т — лама, 11) се — школа — аз.

Усправно: 1) дивљитак, — с, 2) Аморе — муке, 3) вилорепе, 4) Ешини — отоне, 5) за — ида — Ос — к, 6) и — сисопито, 7) Јовановић — я, 8) я — и — о — драме, 9) стомаи — в, 10) гроб — Алиса, 11) г, (господин) — делила — А. Д. Антон Дворжак).

Мало дете које је Хенри нашао оне ноћи пред црквом, постало је славно, јер је био одличан математичар. Он је познат под именом Алемберт.

Луција Кастањел је удала се за једног глумца, али никако није могла да заборави лепог витеза кога је силно волела.

Лепа Клаудина де Тенсен је настанила свој авантуристички живот. Витез де Ришеље је постао њен најбољи пријатељ. Јон Лав је успео у својим подухватима, пошто су браћа Пари пала у немилост, јер је кардинал Дубоа подлегао чарима лепе раскалашне жене.

Али, Клаудина де Тенсен није могла увек да тријумфује. Једнога дана се у њеном стану, пред њеним ногама убио њен штићеник и љубавник те је она ради тога била затворена три месеца у Бастији. Пошто је пуштена остатак живота провела је пишући љубавне романе.

Њен брат, Пјер де Тенсен, као што је и желео, постао је кардинал.

— Крај —

ЈЕДАН ОБЛИК ТЕШКОГ ТРОВАЊА

Постоји један нарочити облик унутарњег тровања човечјег тела, услед којег може доћи до тешких и кобних последица и до општих поремећаја у нашем организму. Ту су болест медицински стручњаци назвали уремијом. Уремија је у ствари тровање тела остацима измене материја који су се задржали у крви, а нису путем бубрега били избачене из крви. Уремија се обично јавља као последица обољења бубрега, а најчешће код запаљења бубрега.

Ова болест избија у разним степенима, а често у веома тешком и опасном облику. Главни симптоми уремије су: јака главобоља, вртоглавица, повраћање, грчеви у телу. Само лакши случајеви уремије могу се излечити. Често уремија претставља само крајњи стадиум хроничног запаљења бубрега.

Др. В.

ХРКАЊЕ НИЈЕ ШТЕТНО ПО ЗДРАВЉЕ

Многи људи верују да је хркање штетно по здравље и да може неповољно да утиче на делатност срца. Медицински стручњаци су већ давно утврдили да хркање самом славчу николико не шкоди, оно више смета околини, лицима који у истој соби спавају. Хркање на леђима знатно појачава хркање.

Људи који желе да се ослободе хркања, нека посете лекара специјалисту за болести грла и носа, јер узрок хркања се обично налази у тим органима. Лекарским мерама, евентуално једном малом безопасном операцијом, ово зло се може веома лако уклонити.

Др. С.

НАЈСИГУРНИЈА БОРБА ПРОТИВ РАКА У ЖЕЛУДУ

Ради успешног сузбијања рака у желуду немачки лекар и професор универзитета др. Гајер даје свима лекарима савет како да благовремено утврде постојање рака и тако знатно олакшају његово лечење. Свако болесника изнад тридесет година, који се стално жали на поремећаје у желуду, а ти поремећаји не могу сасвим јасно да се дијагностицирају, треба лечити као да већ стварно болује од рака у желуду. То треба лекар да учини, ако поремећаји у желуду трају непрекидно више од четири недеље. Лечење рака у желуду, ако рак уствари и не постоји, неће човеку ништа наштодити, али му за то може донети огромне користи.

Др. В.

ПРАВДА
НАУКА И ЖИВОТ
БЕОГРАД НЕДЕЉА 30 МАРТ 1941 ГОДИНЕ

Симптоми и лечење хроничног реуматизма зглавака

ЛЕЧЕЊЕ ГИХТА ЗАХТЕВА СТРПЉЕЊЕ БОЛЕСНИКА

Гихт или хронични реуматизам зглавака (научно: артритис уратика) опште је болесно стање човечјег тела изазвано специфичним поремећајима у измени материја. Болест је у свом почетном стадиуму локална; она се задржава само у зглавцима, али се доцније преноси на читав организам. Гихт почиње изненадни и веома јаким нападом.

Болесник већином ноћу осећа јаке болове у зглавцима, трзање и сенање, а поред тога га трсе и грозница. Страховити и неподношљиви болови у зглавцима ногу и руку трају прилично дуго, док на крају места на кожи, где се налазе зглавци, не почрвене и не отекну.

Општи симптоми брзо нестају, али се локални често данима задржавају. Напад не оставља на човечје здравље обично никакве трагове, али се неуредно јавља поново. после неколико месеци или година. При томе се на месту зглавака оток сваки пут све више учвршћава, постаје тврђи и на крају не пролази више. Тврди чвор се подиже на месту које највише боли и то су такозвани тофуси, чворови гихта. Поред тога, опште болесниково здравствено стање нагло се погоршава. Јавља се јак поремећај у органима за варење, долази до неуредности у новотоку, бубрежима и мокраћној бешици. Често се гихт преноси и на бубреге и тада долази до бубрежног гихта. Бубрежни гихт је веома тешка и опасна болест.

Хронични реуматизам зглавака већином напада средовечне људе нарочито мушкарце, и то имућнији сталеж, који једу месо и бели хлеб. Јело при постајању гихта, по свему судећи, игра важну улогу. Месо, а нарочито џигерица, слезина, бубрези као и бели хлеб, веома штетно утичу у овом погледу. Наслеђене склоности играју овде, такође, велику улогу.

Хронично тровање оловом, такође може да поприма терен за гихт. Исто тако је за гихт прави отров алкохолно пиће. Неумерени алкохоличари у већини случајева добијају гихт, ако их раније не сатре која друга тешка болест.

Што се, пак, тиче узрока ове болести, француски научник Гаро је већ 1861 приличо тачно погодио правог изазивача гихта. Данас је том погледу медицински појам сасвим прецизиран. Код људи који болују од гихта, у супротности са здравим и нормалним човеком. налазе у крви увек извесна количина мокраћне киселине (триоксипурин). Та киселина се, нарочито у великим количинама, скупља у крви у доба кад болесник нема напада.

У то време мокраћне киселине у мокраћи има веома мало. За време напада кад чина мокраћне киселине повећава се у мокраћи, а смањује у крви. Болове неподношљиво стање болесника за време напада изазивају талози натриума мокраћне киселине (мононатриумурат), који се сабирају у самим зглавцима руку и ногу. Тај талог код болесника изазива јаке болове, који потсећају на убадање хиљада оштрих игала.

Што се тиче лечења гихта, постоје разне теорије о лечењу и разни лекови. Дијагноза код гихта зависи у првом реду, од тренутног стања болесника. За време напада код регуларног гихта лекар лако утврђује све симптоме болести и може да да тачну дијагнозу гихта.

Код иррегуларног гихта, где су напади ретки или се уопште не јављају, дијагнозу поставити знатно је тешка ствар и најру тинираније лекара. Главни циљ лечења гихта је избегавати све оне намирнице које садрже материју пурин који доприноси стварању мокраћне киселине. Такве намирнице су, у првом реду, џигерица, бубрези, мозак, слезина, сва млечна јела, говеђа супа и бујон, голубије месо, махунасто поврће, и тако даље. Алкохол треба најстроже забранити.

Код лечења гихта одлично делују дијете са димуном и гроздом, јер у тим намирницама нема готово пурина. Употреба алкалних минералних вода има само реалитивно дејство. Поједине минералне воде су чистим лековите воде и прочишћавају организам, али њихово претерано узимање може изазвати и нежељену реакцију.

Дејство лечења у чувеним бањама против гихта, као што су Карлове Вари, Пишћани, у Југославији Рогашка Слатина, Радација, Врњачка Бања и Липик, успешно је само утолико што се, поред општих хигијенских прописа, у тим бањама болесник приморава на најстрожу дијететску исхрану и пружа му се одмор и мир који му је код те болести толико потребан.

Приликом напада гихта најбоље и најсигурније делују извесни салицилни препарати, као што су колхицин и атофан. Али ови медикаменти не крију у себи лековито, већ више умирујуће дејство. Они се дају болесницима у првом реду стога да им се страшни и неподношљиви болови умире.

Лечење гихта изискује много стрпљења и истрајности, нарочито од стране самог болесника. Болесник се не може надати да ће у току једне дијете и једног низа лечења од стране лекара постати одмах здрав. Он се, у току године мора у неколико махова подвргавати подробном лекарском прегледу и одазвати на одмор. Нарочиту пажњу треба да обрати на зглавке у рукама и ногама. Ако су они после јачег напада опет постали покретни и еластични, болесних мора све чинити да их неизбежним и сталним покретањем учини гипким.

У случају да се напад поново јави, треба одмах предузети све старе мере лечења, као и код првог напада, без обзира на то да ли је други напад слабији или јачи од првога. Поред већ наведених лекова, у случају упорности болести, треба употребити и сумпорна купања или купања у радиуму, са топлим пакопањем (блато, песак, мекиње, камилица, и томе слично.)

За умирење болова често корисно могу да послуже аспирин и атохинол а неки лекари дају болеснику и млечне инјекције. У новије време лекари препоручују и дијете с употребом пчелињег отрова. Диатермија, такође, игра важну улогу и може болеснику често много да користи.

Па ипак исход лечења зависи од појединачног случаја и тачне лекарске дијагнозе. У целој ствари је најважније да сам болесник покаже изванредно стрпљење, истрајност и чврсту вољу за оздрављење у току целог лечења.

Др. Ђ.

ОПАСНОСТИ ОД КОШТИЦА ОД ВОЋА

Крупније коштице од воћа, као што су коштице од трешања, вишања, шљива, мушмула итд., не смеју ни деца ни одрасли гутати. Једна прогутана коштица, додуше, неће нанети човеку никакву штету и напустиће тело после 24 или 48 часова. Вероваће да се тако прогутаном коштицом може изазвати запаљење слепог црева, потпуно је неоснавано. Али ако се прогута већа количина коштица, оне могу изазвати теже поремећаје у цревима, који се често морају хирурпшим путем лечити.

Др. Л.

МАЈКЕ НЕ ТРЕБА ДА ПИЈУ КАВУ

Два енглеска лекара, Варнерс и Бут, испитивали су подробно млеко десет хиљада мајки које су дојиле своје малишане... Они су при томе констатовали да намирнице, па прање течности у знатној мери утичу на хемиски састав женског млека. Код жена које су пиле кафу лекари су у млеку нашли извесне количине кофеина, што је за одојче штетно и може веома рђаво да утиче на његово здравље и даљи развитак. Младе мајке, које доје дете, добро ће чинити ако потрошњу кафе за време дојења сасвим изостане.

Др. Л.

Фељтон „ПРАВДЕ", 30 МАРТ 1941

ЗАМКА

МАРИО КОНЧИНИ

Познати милански адвокат и озлоглашени Дон Жуан Силвио Бернати баш је био завршио своју тоалету, бацивши задовољан поглед на огледало, кад му је собар пријавио посету деветнаестогодишње кћери угледног банкара Корачина, у чијој кући се, у последње време, често виђао. Он се на дискретан начин, али упорно и ватрено удварао сиђори Бовани Корачи, за коју се мирне душе могло рећи да је изгледала лепша, шармантнија, па скоро и млађа од кћери Маринеле.

Маринела је једина приметила ово адвокатово насртљиво приближивање мајци и, у последње време почела је да страхује, претпостављајући да њена кокетна и до крајности суетна мајка неће моћи до краја одолети истрајном јуришању овога циника. А у том случају могло је доћи до праве трагедије у њиховој кући, јер је Маринела добро познавала свог оца. Било јој је јасно да би га неверство њено могло да натера на неки непромишљен, кобан чин.

Ова Маринелина зла слутња се једног дана и испунила, и она је стекла убедљив доказ да је њена мајка, најзад, ипак пала у канџе овог бездушног човека. И решила је да на одлучан начин учини крај тој руж ној љубавној идили која се налазила тек у свом почетку.

Силвио Бернати је био у највећој мери изненађен кад је чуо да га сиђорина Кора чи тражи. Шта та девојка жели од њега? И како се само усудила да њега, опасног заводника жена, посети у његовом момачком стану!?...

У мислима га је прекинула лепа Марине ла која је одмах са прага почела енергичним гласом:

— Ето, дошла сам, сиђоре Бернати, па се надам да ниста имали изненађени мојом посетом! Већ одавно вас волим и не могу без вас да замислим свој живот. Дошла сам без позива у намери да се изјасните и одмах решите да ли ћете код мога оца запросити моју руку или не?

Силвија су запрепастиле ове речи лепе девојке. Он је пребледео и несигурним гла сом одвратио:

— Ја вас молим, Маринела, да ми не приређујете никакве сцене. Саветујем вам пријатељски да се одмах вратите кући пре него што би неко нашао и нашао вас овде. Јер ја баш нисам најбоље препорука за мла де девојке, кандидаткиње за удају...

— Није ми ни на крај памети да одем! — приметила је Маринела прекосију гледајући Бернатина. — Нимало се не плашим да ме виде код вас, пошто цео Милано зна да ви у последње време често долазите у нашу кућу и да сам ја у вас до ушију заљубљена! Моји родитељи то, такође, зна ју, и они желе да се наша ствар ускоро и одлично сврши!

— Извините. Маринела... Али... То је ипак чудно и смешно!... Ја вам се никада нисам удварао, нити вам давао повода да са мном овако разговарате!... А пошто не бих желео да обоје доспемо у непријатну ситуацију, ја вас поново молим да што пре напустите моју кућу!

— Изгледа да је зато већ доцкан... Мој отац може сваког часа да нађе.

— Верујте ми... — муцао је до крајности збуњен Бернати, — ја уопште нисам у стању да вас разумем... Шта ви то од мене захтевате?

— Ви то боље знате него ја! Али ако мене не можете да разумете, свакако ћете мога оца боље разумети. Он ће бити потпуно јасан! Ах, ето га, он већ долази!

Електрично звоцце је зазвр јало у претсобљу, а одмах потом у собу је ушао стари банкар Корачи. Не поздравивши домаћина, он га је намрштено погледао и узвикнуо:

— Сиђор Бернати, просто не знам како да квалификујем овај ваш поступак према мојој кћери! Али једно ми је ипак јасно: ви сте имали намеру да заведете о во безазлено и лаковерно дете, вршећи тиме атак на моју част!

Бертини је стојао насред собе као скамењен, не знајући шта да одговори на о вај испад старог банкара. Корачи се обратио својој кћери:

— Мајка ти је очајна и непрекидно пла че, дете моје.

Сада је тек Бернати дошао до речи:

— Сиђоре, исто тако као што ви не можете да разумете, ни ја не могу да разумем поступак ваше кћери. Било би потреб но да се цела ова ствар разјасни, јер, како ми изгледа, овде мора да је нека забуна по среди... Јер што се мене тиче...

— Нема ту шта много да се објашњава, сиђор Бернати, — приметио је Корачу из провичан осмех. — У ташни моје кћери нашао сам ово писмо, у коме је наговара те да са вама побегне у иностранство и понесе све своје наките. Ваљда тек нећете порицати да је ово ваш рукопис?!

Не сачекавши адвокатов одговор, Кора чи је пружио писмо додајући:

— То писмо говори јасно и ја сам до шао да одмах пречистимо ту непријатну ствар. Моја кћер није никаква авантуристкиња...

Бернати је дуго тупо гледао у писмо, а затим је бацио поглед на Маринелу, која га је сасвим мирно, једва приметним под ругљивим осмехом, посматрала.

— Ето, сада сте се и сами могли уверити да отац све зна! — приметила је она.

— Да, тако је, — додао је Корачи. — Уверен сам да ћете после свега тога знати шта вам налаже ваша кавалирска дуж ност. Очекујем да то што пре учините! По ћимо, Маринела!

Бернати је још стојао на средини собе и још никако није био у стању да се прибе ре од ове сасвим изненадно искрсле и скроз непријатне сцене коју су му приредили банкар Корачи и његова кћер.

— У реду је ствар, — промуцао је он. — Али вас ипак молим да ми дате мало вре мена за размишљање, јер о таквим важ ним стварима човек не сме пренагли ти... Ја ћу вас још у току данашњег дана посе тити, сиђор Корачи...

Корачи је помогао својој кћери да се попне у ауто, који их је чекао пред капи јом. Кад је села, Маринела је благим гла сом рекла своме оцу:

— Не бих волела, драги татице, да по сле овог случаја о мени створиш лоше ми шљење. Ја сам данас отишла у Бернатинев стан да му кажем да је међу нама све свр шено и да не желим више да га видим.

Отац је зачуђено погледао своју кћер и уз тао је:

— Како то? Па зар га ти не волиш?... Колико ја знам, ти се већ била решила да пођеш за њега!

— Не, ја то нисам озбиљно мислио. Још сам веома млада за удају и моја је жеља да још дуго будем само ваше дете..

—o—

Сиђора Бована Корачи плакала је и је цала, нестрпљиво очекујући мужа и кћер да се врате од Бернатина. Кад су нашли, Корачи је пришао својој тешко ожалошће ној жени и покушао да је утеши:

— Не плачи, драга Бована, Маринела се вратила, није побегла с оним обешењаком!... Она ће ти, уосталом, целу ту ствар подробно објаснити. Данас очекујем посе ту адвоката Силвија Бернатина. Верујем да ће запросити Маринелину руку.

Потом се Корачи повукао у своју собу за рад. Кад је отишао, Маринела се обра тила својој, још узбуђеној и расплаканој, мајци с озбиљним изразом на лицу:

— Сматрам, мамице, да није потребно да ти било шта објашњавам о мојој данаш њој посети адвокату Бернатину. Уверена сам да ти целу ствар схваташ онако како треба...

— О, тај Силвио... — промуцала је сињора Корачи. — Тај бездушни човек нам је много јада нанео!...

— Данас дошли да ме испроси!

— Не, не, то никако неће! — узвикнула је до крајности узурјана госпођа Корачи.

— Узалуд протестујеш. Тако ће бити! Он ће још данас сигурно доћи и тата га већ нестрпљиво очекује.

— Али, кћери моја, чему цела та комедија? Ти га, знам, не волиш, чак ти је и антипатичан и до тога брака ни у ком слу чају не сме доћи!

— Не плаши се, мамице, ја се никада нећу венчати с тим одвратним Дон Жуа ном. Најодлучније ћу одбити његову брач ну понуду!

Маринела се дигнуте главе, потпуно мир на, удаљила из собе.

—o—

После једнога часа мајка и кћер су се деле у салону, кад су се на прагу појавили Корачи и Силвио Бернати.

Стари банкар је одмах почео:

— Маринела, сиђор Бернати је запро сио твоју руку и сада чека да чује твој од говор, Бована!

Бернати је дубоким поклоном поздра вио домаћицу и њену кћер, рекавши:

— Дошао сам, сињора, да и од вас за молим благослов за наш брак... Сиђор Ко рачи је већ дао свој пристанак.

Уместо мајке, одговорила је Маринела одлучним гласом:

— У своје име одбијам понуду сиђора Бернатина, тим пре што је и мама истога гледишта. Њена је жеља да своју кћер за човека који јој достојан и прави кавалир, зар не, мама? А сада вам враћам оно пи смо, које сте ми пре неколико дана упути ли, желећи да ме на свиреп начин одвојите од мојих родитеља. То писмо, уопште ни је било адресовано, па је могло гласити и на неку другу жену... А ако ниште знали, сиђор Бернати, ја се зовем Маринела Ко рачи!

Корачи се мало изненадно овим наглим преокретом, али не желећи да ствари ком пликује, он се обратио свом несуђеном зе ту:

— Сиђор Бернати, моје дете вам је све рекло. Дозволите ми да вас испратим...

Бернати се поново дубоко поклонио, али овога пута само пред Бованом Корачи, рекавши:

— Сињора, ја вас молим, да ми опро стите што сам вашој кћери толико досађи вао и наговарао је да се одрекне својих ро дитеља и дома...

Кад су Корачи и Бернати изишли, сињо ра Корачи је пришла кћери и снажно је загрлила, па кроз сузе рекла:

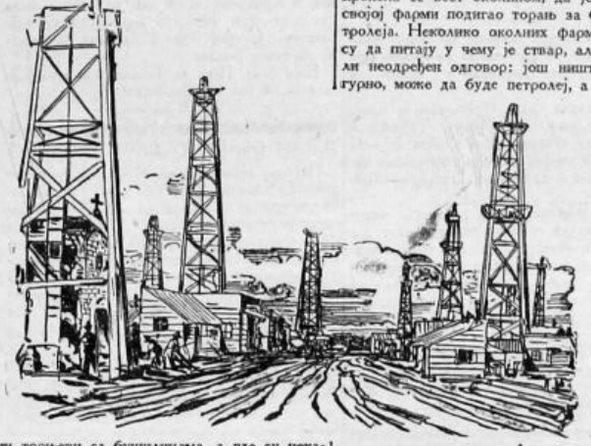
В.

КРАЉЕВИ ПЕТРОЛЕЈА

Написао ХАЛСИ РАЈНЕС

1

Вечито немирни западни Тексас опет је помахнитао. Долине и увале изненада су оживеле. Аутомобилске трубе одјекивале су пустим долинама, осуђени су да за најкраће време измене свој изглед. Тамо где су раније биле цветне ливаде и травњаци, изникли су, као печурке после кише, безброј

торњеви са бушилицама, а где су нека да биле мирне фарме и идилични фармерски градићи настао је прави вавилонски хаос. Људи су придолазили као бујица у Тексас и све се то мешотино слевало у даш чане варошице.

Такве навале у једно место није Америка запамтила после златне грозниче у Калифорнији крајем 18 столећа.

Шта се је догодило? Тексас је почетком 19 века проживљавао своју „петролејску грозницу". Тексас је полудео за петролејом. Све живо говорило је о петролеју, све живо јурило је за петролејом.

У почетку се само шапутало. Један фармер је говорио другом шапатом, да се на фарми његовог суседа дешавају чудне ства ри. А тада се десило нешто необично. На суседову фермеру стигла су два теретна аутомобила пуна четворогластих балвана. Тесари су се дали на посао. Суседи су, зинувши у чуду, гледали шта се догађа, питајући се каква ће то чудна зграда да буде. А када су се виделе прве контуре нове зграде, постало је свима јасно и као бомба проне се вест околином, да је сусед на својој фарми подигао торањ за бушење петролеја. Неколико околних фармера пошли су да питају у чему је ствар, али су добили неодређен одговор: још ништа није сигурно, може да буде петролеј, а можда је само површински гас. Али фармери нису више веровали. Они су рачунали овако: Ако петролеја има на земљишту мог суседа, онда мора да га има и на мом. Одлазили су кућама и примитивним словима на даскама оглашивали: „Продајем се петролејска поља". Долазили су интересенти. Цене земљишта спале су из дана у дан, али још нико није видео прави петролеј на тексашким пољанама. Али упркос томе, наступила је у целом западном Тексасу грозничава пословна делатност. Засада су се само куповала и продавала земљишта. Долазили су трговци, долазили су агенти долазили су власници сумњивих ноћних локала, долазили су незапослени радници с петролејских поља Оклахома и сви су чекали, да виде шта ће да буде. Бушење на појединим мјестима вршило се лагано. Беспослени и радознали стајали су сатима око ограђеног поља, на коме се бушило и нагађали о успеху посла. Једни су говорили да је све то лагарије, други су хтели да знају да ли је већ нађен петролеј, а неки су говорили да је све ово скупа спекулација, која има за циљ да подигне цене земљишту. Људи који су радили на бушењу кутали су као рибе. Уморно су одлазили да се испавају, па да опет дођу на посао. Машине су радиле дан и ноћ.

Једнога дана као вулкан пробио је из дубине земље петролеј. Црни стуб, дизао се 200 до 300 метара високо у небо и обуравао се са страшним шумом на земљу, као масна, прљава и црна густа течност. Млаз петролеја избацивао је из рова разне делове машина за бушење а људи су бежали на све стране да спасу голе животе. Петролеј је напунио базен па је текао пољем, са кога су бежали уплашени фармери. Сада више није било могућно сакрити тајну о петролеју. Вест се као пожар ширила целим Тексасом, целом Америком, целим светом. Телефон је зујао о петролеју, телеграфске жице разносиле су вести о петролеју, посебна издања новина у суседним градовима јављала су сензацију да је нађено ново петролејско поље. А људи су се скупљали око новог поља и из далека гледали високи стуб, који је још шикљао у ваздух. То је био први знак петролејске грознице у западном Тексасу. Као бујица ваљало се Тексасом мноштво људи који су већ сањали о петролеју, о милионима, о срећи коју они доносе.

Догађале су се нечувене ствари. Мали тексаски градић Баркбарнет био је преплављен људима, који су тражили срећу на тексаским пољанама. Па и сам град био је ишарани знацима „петролејских поља". По дворштима, на друмовима, па и самим кућама грађани су тражили за бушење. У граду су се виђали црни млазеви петролеја који избијају из појединих јама.

Сав град био је у блату и води. Неке су јаме биле већ и напуштене, јер су њихови власници тражили срећу на другом месту. Градић Баркбурнет био је пун сирових, плећатих мушкараца, сличан Сан Франциску у години 1849, када је онуда пролазила бујица људи у потери за златом у калифорнијским горама.

Центар овог бучног градића био је „Хотел и дансинг дворана Шпањолке Еве. Шпањолка Ева правила је најбољи посао, а особито суботом. Шериф и њихов помоћник имали су пуне руке посла. Тучњаве су биле свакидашња појава. Ни пуцњаве нису биле ретке. У тој бујици људи која је стигла у Баркбарнет било је свакојаких очајника, спремни на све када их среће изневери и када им нестане новаца.

— У Барнету у хотелу Шпањолке Еве, упознали су и Велики Џон Макмастерс и добричина Џон Сенд. Постали су ортаци у послу, кад су се већ спријатељили. Џон Сенд прискочио је Макмастерсу у помоћ у једној тучњави у бару Шпањолке Еве. Сенд је имао у закупу добар терен а мислио је да Макмастерс има новаца. Велики Јохан је имао нешто новаца, али их је проиграо у бару Шпањолке Еве. Када су другог дана изишли на Сендов терен, виде ли су како из мочваре излази гас који гори када му се приближи упаљена шибица. Сад је требало одлучити где ће почети бушење. Сенд је рекао:

— Сигуран сам у успех! Бушићемо овде где стојимо баш ту.

— Чекај... не, онде, — рекао је Макмастерс, бушићемо у ували, код биковске локве.

— Не, не, право је место баш пред нама.

— Слушај, рече Макмастерс, — ја сам бушио док си ти још био у пеленама.

— Да бацајмо коцку, рекао је Сенд, да видимо ко је овде газда.

Иако је коцка одлучила за Макмастерса, он је рекао Сенду:

Слушај, мали, уздам се у тебе. Бушићемо где си ти рекао.

И Макмастерс, кога су сви у граду познавали и звали Велики Џон, звао је отсада Сенд „Мали". Како нико нису имали новаца, требало је решити питање опреме, питање довених гоеда за товање за бушење, па тек онда свих осталих справа за бушење.

ЛИЧНЕ ВЕСТИ

— Очни лекар **Др. Олга Е. Палић** преселила се у Поенкареову улицу 24. Ординира од 2—4. Телефон 22-544.

РОЂЕЊА

— **Нетика и Монс Катан**, адв. приправник, 24 ов. м. добили су сина.

Веридба

— **Лиза Л. Цвејић** и **Дача М. Овадија**, верени. Примаће у недељу 30 о. м. у стану г. Авраама Овадија, Сибињанин Јанка 3.

Венчања

— **Гца Хелена Х. Коен**, и г. инж. **Гаврило И. Зунана**, венчаће се у недељу 30 ов. мес. у 10.30 час. у храму „Бет Израел".

Читуља

— **Николај Сергијевић Сперански** преминуо је у Паризу. Парастос одржаће се у Руској цркви на Старом гробљу у суботу 29 ов. мес. у 17.30 часова.

Помени

— **Фонд ученика школе Вожд Карађорђе** одржаће помен добротворима у Вождовачкој цркви 30 марта у 10 часова.

— Нашој милој, доброј и никад непрежаљеној **Добрили-Лили Вранић**, даваћемо годишњи помен у недељу 30 о. м. у 11 час. Ожалошћена породица.

— Нашој милој и доброј мами, кћери и сестри **Милици Б. Владимировић**, учитељ. у пенз., даваћемо годишњи помен у недељу 30 марта у 11 час. пре подне на Новом гробљу, парцела 59. **Ожалошћена породица.**

— Нашем милом и никад непрежаљеном сину и брату **Момчилу Д. Бабићу**, адвокату у резервном пешад. капетану I класе, даваћемо годишњи помен у недељу 30 ов. мес. у 11 час. пре подне на гробу, парцела друга, бр. гроба 4. **Ожалошћена породица.**

— Генерал **Митар Мартиновић**, даваће у недељу 30 марта у 10 сати пре подне четрдесетодневни парастос у цркви св. Николе на Новом гробљу својој покојној супрузи **Милици.**

Телефони аутотакси станица

АУТОМОБИЛСКЕ РАДЊЕ

Форд, Меркур и Линкољн, „Аутомотор" кнз. Александар Драгићевић, Дечанска ул. бр. 7, телефон 21-814

„Балкан", Приморска улица, телефон 23-707.

„Бостон", Краља Александра — 42-328

„Бела", Краља Павла улица — 23-330.

„Бристол", Карађорђева ул. — 30-795.

Гаршанџиска улица — 25-683.

„Дирадиле", улаз Краља Петра и Душанове улице — 28-943.

„Експелсиор", Краља Фердинанда — 20-587

„Жигурбина", улаз Краљице Марије и Гетеове улице — 30-899.

„Железничка станица", Влаховић трг — 24-373.

„Руски цар", Обилићев венац — 21-203

„Златиборац", Хиландарска улица — 30-796.

Краљице Наталије улица (код Возовечке цркве) — 28-164.

Кнеза Спомена (код Народног позоришта) — 21-279.

„Македонија", код Универзитетског парка — 30-879.

„Мостар" — 30-111.

„Палас", Теразијски венац — 22-903.

„Славија скер" — 21-074.

Славија, Светозарева улица — 30-690

Сматорије „Врачар", Барошевића улица — 30-845.

„Топола", скер код Аграрног банке — 29-120.

„Чубура" — 41-300

Панчевачки пијац — 21-654.

Дежурне апотеке

Бану Вучић, Краља Александра 26, тел. 26-301; Бродокомерц поч Мишкоја Боснића 8, тел. 31-192; Гоњелерија Радовић, Пранџинска 90, тел. 40-595; Дебелаковић Драгутин, Краља Милана 18, тел. 30-345; Живковић Михаило, Цара Новом Другог 55, тел. 41-017; Карамихаиловић Милош, Цара Душина 27, тел. 26-417; Николић-Мутавџић Мара, Немањина 30, тел. 30-715; Протић Вожа, Сарајевска 25, тел. 24-589; Розенак Мирослава, Престолонаследников трг 6, тел. 26-105; Селаковић Константин, Краљ Милутина 46, тел. 21-835; Стаменјевић Тошић, Краља Александра 176, тел. 41-312.

На Чукарици Душић Душан, Трговачка 11 (тел. 51-602) дежурна стална. Телефон станице за спасавање 25-056 Окружни уред — водом донеси ва кишу пошаљи — тел. 21-731.

Градски погребни завод тел. 20-607. Амбуланта Друштва за заштиту животиња и растиња под стручним руководством истакнутих Ветеринарских фактора тога поља ва данима све врсте живо тиња. Врсме оранжирања: од 11—12 и од 17—18 часова. Хајдукова 93, телефон 28-058.

ОДОБРЕНИ УЏБЕНИЦИ. — Министарство просвете са IV. Бр 5087 од ове године а на основу протокола Главног просветног савета Сбр. 11. одобрило је даљу употребу уџбеника **ХИГИЈЕНЕ** за III. IV. VI и VII-VIII разред средњих школа од др. Владе Стојановића.

РАДИО

Субота, 29 март

ПРЕПОДНЕВНИ ПРОГРАМ

▲ 11.30 Тачно време. — Објављивање програма. — затим: Забавни концерт. — 11.50 Хидрички извештај о водостају. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Саборне цркве — затим: Чувени инструменталисти. — 13.00 Народне песме пева г. Добрила Гроздановић уз пратњу народног радиооркестра. — 13.30 Тачно време — Радиоизвештаји. — 13.50 Вокални концерт гђе. Мелиме Тошић-Богдановић. — 14.20 Дела Стравинског. — 14.40 Вести.

ПОПОДНЕВНИ И ВЕЧЕРЊИ ПРОГРАМ

▲ 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 17.05 Омладински час. — 17.35 Концерт војног дувачког оркестра. — 18.20 Актуалије. — 18.30 Жеље наших слушалаца. — 19.00 Реклame. — 19.10 Вести — Радиокалендар — Речи књиге. — 19.35 Национални час: Симо Шобајић, поета и национални радник. Предавање г. Трифуна Кулића. — 19.40 Покрајинско вече: Стеријин Позајмица. Наслеђе г. Радивоја Весића. Извође чланови радиодрамске трупе. — 21.00 Забавни концерт великог радио-оркестра. — 21.40 Тачно време — Вести — Дневни радиокалендар. — 22.00 Наставак забавног концерта великог радиооркестра. —22.40 Вести. — 22.50 до 24.00 Музика за игру.

КРАТКОТАЛАСНА СТАНИЦА

▲ 6.45 Пре вести. — Тачно време. — 7.00 Јутарњи концерт. — 7.45 Преглед штампе.

▲ 13.30 Радио дневник. — Тачно време. — 13.50 Вести на француском. 14.00 Концерт (Радио Београд). — 14.40 Подневне вести. — 19.00 Објављивање станице и саопштења. — 19.10 Вечерње вести — Тачно време. — 19.25 Немачки час. — 19.40 Вести на словеначком. — 19.50 Румунски час. — 20.05 Италијански час. — 20.20 Турски час. — 20.35 Арбански час. — 20.50 Мађарски час. — 21.05 Час југословенског уметника. — 21.40 Вести. — 21.55 Грчки час — 22.10 Француски час. — 22.25 Енглески час. — 22.40 Последње вести.

СКОПЉЕ

▲ 11.50 Објављења. — 12.00 Тачно време, затим Звона са прике Св. Димитрија. — 13.40 Национални календар. — 13.50 Народне песме из Битоља, пева гђа Васка Стојановић. — 17.00 Тачно време — Објављивање програма. — 18.30 Свечарство, предавање г. Божког.

Да ли сте размислили како ћете уредити Ваше подруме за случај да их морате користити као склоништа?

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

● **Грађење надзорничке и путарске куће у Сјеници**

Теренска техничка секција у Сјеници одржаће 30 марта у својој канцеларији другу офертану лицитацију за давање у акорд награднле надзорничке и путарске куће у Сјеници (Предрачунска сума износи 259.113.25 динара).

● **Израда доњег строја и макадамске подлоге на државном путу Београд—Смедерево**

Рачунско економно одељења Министарства грађевина одржаће 31 марта другу офертану лицитацију за израду доњег строја и макадамске подлоге на државном путу Београд—Смедерево од километра 6+477.70 до км. 9+362.

Предрачунска сума 2,880.883.51 динара.

● **Дозидавање гимназиске зграде у Сомбору**

Технични одељак у Сомбору одржаће 4 априла у 11 часова пре подне у својим просторијама пруу писмену лицитацију за радове око дозидавања гимназиске зграде у Сомбору.

Предрачунска сума је динара 518.110.62.

● **Грађење пута Чачак — Ивањица—Сјеница—Бијело Поље**

Теренска техничка секција у Сјеници одржаће 7 априла другу офертану лицитацију, у скраћеном року, за грађење пута Чачак—Гуча—Ивањица—Сјеница—Бијело Поље. (Предрачунска сума износи 1,608.846.01 динар).

● **Израда гвоздене жице из 12.000 кг. старог гвожђа**

Дирекција пошта, телеграфа и телефона у Београду одржаће 11 априла у 11 часова пре подне у економном отсеку дирекције, Палмотићева 2/IV прво писмено јавно надметање, за израду гвоздене жице од 4 милиметра из 12.000 кг. старог гвожђа. Услови се могу видети и непосредно купити у економном отсеку уз цену од 12 динара.

● **Набавка разне сумporне киселине и других хемикалија**

Рачуноводство завода „Сарајево", у Сарајеву, одржаће 8 априла у 11 часова пре подне, у својим просторијама, пруу офертану лицитацију за набавку око 19.150 кг. разне сумporне киселине и других хемикалија. Услови се могу видети сваког радног дана у Рачуноводству а могу се и купити уз цену од 30 динара у готовом и 10 ден. у таксеним маркама за претсавку.

● **Скупштина Удружења Пиротчанаца**

Удружење Пиротчанаца у Београду, одржаће свој редовни годишњи збор у недељу, 30 март ове године, у хотелу „Национал", Париска улица бр. 9. Управа Удружења моли своје чланове и пријатеље — земљаке, да изволе присуствовати збору и узети активног учешћа у раду, како би наше удружење могло добити јачег полета у остварењу постављених му задатака. Пријавне чланских улога од старших и упис нових чланова, вршиће се и на дан збора. Почетак збора тачно у 9 часова пре подне.

● **Пододбор Београдског удружења резервних официра и ратника**

Извештава своје чланове, да се заказани збор за 30 март ове године неће одржати. О накнадном сазиву збора, чланови ће бити благовремено обавештени.

● **Скупштина Удружења трговаца мануф.-текстилне и помодне робе**

Удружење трговаца мануф.-текстилне и помодне робе за град Београд одржаће на дан 30 марта т. г. у 9 часова пре подне своју редовну скупштину у свечаној сали Београдске трговачке омладине, Кнез Михаилова ул. бр. 142. Позивају се гг. чланови да неизостанно и тачно у заказано време дођу на скупштину.

ПОВЕЋАЊЕ СЛОБОДНИХ АЛКАЛИЈА У ИЗРАДИ САПУНА

У вези пореёења за израду пуњеног сапуна за прање мини стар трговине и индустрије, по саслушању Југословенског националног комитета за нормализацију, а с обзиром на немогућност добијања једноличних по квалитету и квалитетно добрих сировина за израду сапуна, дозволио је да даље пореёења и зраду пуњених сапуна са највише 0,5% слободних алкалија, рачунато као натријум хидроксид. Ово ограничење се односи како на занатску тако и на индустријску производњу пуњених сапуна. Пореёено је да су све индустриске и занатске радње за производњу сапуна дужне да придржавају под претњом строгих санкција.

Једнообразну методу за утврёивање процента слободних алкалија у пуњеном сапуну за прање, одредиће Југословенски национални комитет за нормализацију.

Код затвора, сметња у пробави

узети у јутро на празан стомах једну чашу природне

Franz-Josefove

горке воде.

Рег. С. бр. 15485 од 25 V. 1935. 105667

Сваки се пожар лако локализује ако је у зачетку осмотрен!

Београдски живот

СУБОТА, 29 марта

Народно позориште код Споменика — (20) Лакме.

Позориште на Врачару — (20) Пороџина Бло.

Коларчев универзитет — (18.15) Краљ. перова соната — претставе Универзитетског позоришта; (18.15) Енглески романтизам — предавање др. Владете Пророковића, професора Универзитета.

Музеј Кнеза Павла — отворен сваког дана сем понедељника, од 9 до 16 часова поподне.

Војни музеј (Горњи град) отворен је сваког дана сем среде од 9—12.30 и од 15—18 часова.

Зоолошки врт отворен је сваког дана до мрака.

Градски дом културе, Коларчева Задужбина бр. 1 — отворен сваког радног дана сем петка од 9 до 20 часова непрекидно, недељом и празником од 9 до 12 часова

Варијете Палас, Коларчева 1 (Југобанка). Денсинг бар 22½ варијетски програм.

РАТНИЧКИ ДОМ — велика билијарска сала — 7 билијара, одељење за бриџ, домине и друге игре. Сваког билијарског клуба.

ПАЖЊА посетиоцима чувеног Гурмановог ресторана „ЕРА ГУРМАН", Цара Николе II 73, препоручује нов јеловник за после 12 часова ноћу, све до јутра: топле ствари, пилећа супа, чорбаст пасуљ са пастрмом, гурмански перкелт, бурек, пита са месом, сиром, спанаћем итд. Уживаћете у овим јествима после 12 часова ноћу.

ШТА ПРИКАЗУЈУ

БИОСКОПИ

БЕОГРАД — (16) Песма крос живот (Лемаршал, Кановаловв, Фидорова, Гарин); 2) На цветном Кримском.

КОЛАРАЦ — (15) Марџиџе две ноћи (Естер Сабо — Силања, Ура) Тавадар).

КАСИНА — (15) Непослушна Тлра — Златан кључић (О. Шагановна-Обрасковна, А. Шчагин, Г. Уварова).

ВРАЧАР — (14) Непослушна Тлра — Златан кључић (О. Шагановна-Обрасковна, А. Шчагин, Г. Уварова); 21.15) Весело позориште „Кишобранци".

ЛУКСОР (горња сала) — (14.15) Хорџи... (Воскоецц и Верна).

ЛУКСОР (доња сала) — (14.15) Циркус (Орлова, Дунајевски).

УРАНИЈА — (15) Лавлл (Ајно Таубе, Аке Оберг).

СИТИ — (15) 4) Гибралтар (Виенсан Ромазе, Жорж Фламел).

КОЛОСЕУМ — (15) Љубав у гарнизону (Кубоо Вула, Зита Слезаки).

МЕТРОПОЛ — (15) 1) Волга, Волга... 2) Буран брак.

БАЛКАН — (14) 1) Кавалџерн њеног величанства; 2) Песма славе; 3) Фокс новости.

АВАЛА — (15) 1) Судбоносна мисија (Мирел Бален, Рожер Дашин); 2) Слатка симфонија у боји; 3) Журнал.

УНИОН — (15) Побуна на Пацифику; 2) Весели бокеп.

РЕКС — (14) 1) Под маском љубави 2) Генерал Гарџија.

ЗЕМУН: КОРЗО — Плава птица; 2) Журнал.

СЛАВИЈА — (14) 1) Аџна (Императрица Аргентина); 2) Фокс новости.

ТРИГЛАВ — (15) 1) Кашетонова кћи 2) Под јармом ђаволовим.

НОВАКОВИЋ (прва сала) — (15) 1) Кочијаш милионар; 2) Тарзан.

НОВАКОВИЋ (друга сала) — (15) 1) Арена Хоуп (Пастонр Буфалов); 2) Дрина — (15) 1) Кафе Метропол 2) Тајне Црвеног Мора.

ЗЕМУН: ГАТЕР — (18.30) 1) Трговци девојкама; 2) Бистре главе.

НОВИ КОРЗО — (15) 1) Аџна (Императрица Аргентина); 2) Фокс новости.

ЗЕМУН: ЦЕНТРАЛ — (19.30) 1) Авалар; 2) Фокс новости.

— ГАТЕР — (19.30) 1) Трговци девојкама; 2) Бистре главе.

ПАНЧЕВО: ТРУБАЧ — (19.30) 1) Кардинал у Венецији; 2) Журнал.

Предавања

ЕНГЛЕСКИ РОМАНТИЗАМ (I део). — Г. др. Владета Поповић, проф. универзитета, одржаће у суботу, 29 о. м. у 18.15 часова, на Коларчевом народном универзитету, предавање о теми „Енглески романтизам", Краткн садржај: Главне особине романтичарског покрета у Енглеској, његово порекло и развитак. Сукоб и преокрет поезије Вордсворта, Колриџа, Бајрона, Шелија, Китса.

ПРЕДАВАЊЕ О ВОЈВОДИ СТЕПИ. — Друштво за унапређење „Предграђа Војводе Степе" у Београду приређује у недељу, 30 овог месеца, у Основној школи Краља Петра I, Другог, у Марта-Јеленој улици број 8, свечано предавање о улози Војводе Степе у Балканским ратовима. Предавање ће држати г. Никола Арнаутовић, генерал у пенз. На програму су рецитације г. Душана Радељковића, члана Народног позоришта и г. др. Стевана Загорчића. Певаће и хор ученика основне школе. Друштво моли народно учитељство у Балканским ратовима и резервне официре да изволе доћи на ово предавање.

Јесте ли подјелили улоге вашим укућанима на случај узбуне од напада из ваздуха?

Прилози

УМЕСТО ПОМЕНА ПРИЛОГ ЦРВЕНОМ КРСТУ. — Породица почивше Мике Ж. Маџаровића, рођене Стојановић, на дан годишњице њене смрти, а уместо помена, приложила је Главном одбору Друштва црвеног крста износ од 2.000 (две хиљаде) динара и том приликом уписала се члана утемељача Друштва црвеног крста. Главна управа Друштва исказ благодарна приложници на указаној племенитој пажњи, а покојницн на свето помен.

Г. РАДИША Ђ. КОСИЋ, учитељ у пензији, приложио је Друштвеном лечилишту обданишту 100 дин. да се на дан прославе 20 дец. ов. мес. његовој супрузи Станки Р. Косић, учитељици у пензији, побољша дан у обданишту ручак. Управа се овојим штићеницама најљепше захваљује г. Косићу на пажњи, који се овојим прилозима увек сећа сиромашне деце и тиху ноћ, супругу њихов упокојио на доброчинству одликовати, а вечн. Спомен, нека је њеној души.

Научите још у миру како ћете се понашати при ваздушним нападима!

Сеоске читаонице и књижнице по унутрашњости

У Ваљеву и околини, а нарочито по селима, осећа се жив и знатан просветни развој

Ваљево, 29 март

Ако бисмо хтели, расматрајући извесне податке о броју школа и важности Ваљева као природног центра једног знатног машног природног подручја, да изводимо закључке о његовој водећој улози у културној делатности његове околине, могли бисмо лако да дођемо до погрешних закључака.

Ваљево, на пример, важно привредно и просветно место предратне Србије, сада је још више развило, и у томе смислу није ништа изгубило од свога значаја. Напротив, могло би се рећи да је у последње време нагло напредовало. И сам број становништва показује осетан прираст. За последњих неколико година је број становника скоро удвостручио, тако да Ваљево данас има око двадесет хиљада становника. Од тога на ђачке основних, средњих и стручних школа долази близу четири хиљаде. Осим тога, рачуна се да је последњих година број студената Ваљевлана који посећују високе школе био између сто двадесет до сто педесет. Није тешко закључити колики је број интелектуалаца када се узме у обзир да Ваљево има срески и окружни суд, неколико банака, приличан број адвоката, лекара и инжењера, затим када се узме у обзир број учитеља и професора средњих и стручних школа.

У Ваљеву постоји леп број културних и просветних установа, али њихов рад није ни из далека задовољно стварне потребе, тако да се њихово биткисање једва и осећало. Схватајући потребу културног изграђивања свога краја, Удружење студената права показало је у последње време више интересовања у томе смислу. Оно је у току прошле године поред дебатних седница, које је одржавало само за своје чланове и на којима су обрађиване чисто правне ствари, одржало и два врло успела концерта у Ваљеву, као и неколико концерата и излета по околним селима. Студенти су показали живо интересовање за развој нашега села, за ширење просвете и отварање народних кьижница и читаоница на селу. Ма да је овај њихов рад, мали по обиму, био без нарочитих резултата, — поглавито због недостатка солидније материјалне базе за извођење културних акција у ширем опсегу, — ипак је он остао као једини стварни прилог културном подизању села од стране ваљевских интелектуалаца.

Иако иницијатива за оснивање сеоских читаоница није дошла из Ваљева, у неколико села ваљевске околине створене су народне читаонице. Та појава самоникших сеоских читаоница резултат је стварних потреба које се у селу осећају за таквим радом. Вредно је притом истаћи пожртвовање рада сеоских учитеља и просвећених сељака. Услови за овакав рад на селу далеко су тежи, па су они ипак били савладани без икакве помоћи и подршке градске читаонице.

У селу Драчићу, у околини Ваљевца, основана је народна читаоница још 1922 године. И када је у Ваљеву вођена акција за оснивање читаонице, Драчић је већ за собом имао неколико година плодног културног рада. Поред лепог броја књига које су сакупљене у књижници, драчићка читаоница је дала доста комада из народног репертоара. Изводјени су: Бидо, Хасанагиница, Мува, Лазавар пред судом и др.

Ове зиме су чињене припреме за једну приредбу сеоских читаоница у Ваљеву која је имала задатак да на тај начин остви ближу сарадњу сеоских читоница са ваљевском народном читаоницом и Ваљевом, као културним средиштем овог краја. Настојање које је требало да буде остварено иницијативом самога села, није добило довољно подршке, те тако она веза није ни остварена. При здравственој задрузи у Словцу, која је једина ове врсте у нашем крају, постоји читаоница која има леп број књига, погланито из области задружне литературе. У Бабиној Луци ове године је основана читаоница која има леп број чланова. Иако се бори са великим материјалним тешкоћама, ипак је успела да одржи неколико приредаба на којима је, поред осталог, приказан позоришни комад „Вода са планине". И у неколико других околних села постоје народне читаонице, самостално или при задружним отсецима.

Ст.

Репертоар Народног позоришта

КОД СПОМЕНИКА

Субота, 29: Лакме (г. Рибарац к. г.).

Недеља, 30: Фауст (г-ђа Нинковић-Грозано к. г.) дневна. — Царчак на огњишту (вечерња).

НА ВРАЧАРУ

Субота, 29: Невеница — Разбијени крчаг.

Недеља, 30: Уличии свирачи (дневна). — Карлова тетка (вечерња).

РЕПЕРТОАР УМЕТНИЧКОГ ПОЗОРИШТА

Субота, 29: „Грађерова соната" у 18.15.

Недеља, 30: „Крик живота" у 18.15 часова.

РЕПЕРТОАР НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У СКОПЉУ

Субота, 29: „Уображена болесница".

Недеља, 30: „Зулумћар" (дневна); „Чаша воде" (вечерња).

У ЗАГРЕБУ

На Тргу Краља Александра

Субота, 29: Кармен.

Недеља, 30: Вечерас импровизирано (дневна). Чиста Суботa (вечерња). Кармен се понавља у Загребачком казалишту у четвртак и суботу идуће недеље.

У Франкопанској улици

Субота, 29: Цвијети мећа.

Недеља, 30: Чудо вође (дневна). — Вечерња у двоје (вечерња).

У ЉУБЉАНИ

Драма

Субота, 29: Шести сарат.

Недеља, 30: Разбијени жнвоти.

Опера

Субота: 29: Веселе жене виндзорске.

Недеља, 30: Тим куће.

У СКОПЉУ

Субота, 29: Уображена болесница.

Недеља, 30: Зулумћар (дневна); Чаша воде (вечерња).

У БИХАЋУ

Субота, 29: Волен.

Недеља, 30: Мајерлн брнк (дневна); Ујдур и пољица (вечерња).

Позоришта

ПОРОДИЦА БЛО. — Из техничких разлога, уместо заказане претставе „Невернница — Разбијени крчаг", у суботу, 29 марта, даће се у позоришту „Звезда" поновљена комедија Жоржа Фејдоа „Породица Бло". Цене места: ложа 80, седећа места од 3 до 20 динара. Почетак тачно у 20 часова.

ДАКМЕ (гостовање г. Рибарца тенора). — У суботу, 29 марта, у 20 часова увече, даће се у згради код Споменика, ради ексклузивног извођења, једна од најпопуларнијих опера „Лакме" од Делиба. Насловну улогу пева г-ђа Нинковић-Грозано, која ће ову улогу проширити по лирској опери. Жеравда г. Рибарца, тенор к. г. Цене места од 10 до 55 динара. Ложа 240 динара. Почетак у 20, свршетак око 22.30 часова.

ФАУСТ (гостовање г-ђе Нинковић-Грозано, сопран као гост, бивша дугогодишња одлична чланица нашег опера. Фауст пева г. Пиперовић.

СУТРА ПРЕМИЈЕРА ДРАМСКЕ РЕПОРТАЖЕ „ДЕЦА УЛИЦЕ". — Сутра, у недељу, у 16 часова, у великој дворани Коларчевог народног универзитета, даће се у корист сеоских дечјих забавника „Леста" поновљење од пре пристојном публиком са једном интересантном премијером. Она ће приказати домаће дечје „Деца улице", од Н. В. Аморузовића. Ова комедија-драма репортажа писана је тако да је му пажљиви дечја, омладина и старији, а нарочито они који се интересују судбином деце која се од малена, због разних разлога, бачена на улицу. Писац показује на комично тешкоћа живота деце која боре и с родитељском домаћ а затим жестоки да дођу до дана, такозваног „беспризорства", неку непоправиме. Радња ове дечије репортаже у седам слика догађа се у данашње време и то баш у Београду. Улазнице од 3 до 15 динара могу се добити на благајни Коларчевог народног универзитета.

„ГРАЂЕРОВА СОНАТА". — Уметничко позориште даће данас у суботу 29 у 18.15 часова на Коларчевом универзитету чувено дело Александра Сергејевића од Лава Толстоја. „Грађерова Соната" доживела је невиђених успех код иследних београдских публика и критике, као и на позорницама у Загребу, Новом Саду. Улазнице се могу добити на благајни Коларчевог универзитета по цени од 5 до 20 динара. Почетак тачно у 18.15, а свршетак у 20.15 час.

„КРИК ЖИВОТА". — Уметничко позориште на Коларчевом универзитету за је сутра у недељу у 18.15 часова веома чекано догађај у дан дана. Ова комедија Жоржа Бернарда Шоа „Крик живота" је му дошетка по благајни Коларчевог универзитета по цени од 5 до 20 динара. Почетак тачно у 18.15, а свршетак у 20.30.

„КИШОБРАНЦИ" ДАЈУ ДАНАС ПРЕМИЈЕРУ. — Данас у сали биоскопа „Врачар" на Славији, даје весело позориште „Кишобранци" своју трећу по реду поиуларно вођ програм. На програму су сатирични кабаретски Џентлмени у Победено чоиек", „Дрва као дрва" и на свеопшти захтев „Спорцкуз" са актуелним репортажом, „Ноћ на Мемориту" изводи Мирча Стев. Радио-ифкал, актуелни радост, Соња Перић-Нелић — народне песме, песме, шансоне, актерска досетка итд. Сцењску прему поставља позоришни уметник и редитељ Цветковић. Цене места од 10 до 20 дин. Места су нумерисана. Благајна је отворена од 2 сата по подне. Почетак у 21.15 а свршетак у 23.30 часова.

Књиге и часописи

ПЕРСПЕКТИВА. — Удружење студената архитектуре кадао је једну веома важну књигу и њему другу ову под горњим насловом. Ово дело посвећена као свој основни задатак упознавање са практичном страном проучавања методама архитектонске перспективе. У првој глави налази се објашњење тих метода. Друга глава је посвећена основним упутствима. Следеће главе садрже конструкцију кругова, елипсе и детаља и другог облика. У свим глава књига садржи изводјени практичних задатака који ће помоћи читаоцу да добије веће умеће у примени теорије. Књига је прилог развоју наше архитектуре Д. В. Радова, а предговор му приложили г. Петар Анастасић, асистент у универзитета, Борислав Мидић, кандидат архитектуре и г. Михаило Горонов, студент архитектуре.

Објава

Канцеларије Главног одељка финансијске контроле у Београду за кварторе I, IX и X пресељене су из Врачкоге улице број 25/V у Његошеву улицу број 7, зграда у дворишту I спрат.

Предње се објављује свима заинтересованим а нарочито тачноцима пића, који су дужни **на дан 1 априла 1941 год.** закључити свој регистар о набавци и потрошњи алкохолних пића у смислу тач. 20 члана 103 Трошаринске правилника и закључене донети у канцеларију Главног одељка ради замене са новим регистром за идуће тромесечје.

Из канцеларије Главног одељка финансијске контроле у Београду број 8.023/41. 129904

160-годишњица првог сталног насељења православних Срба у Загребу

Навршило се 155 година од како је одслужена прва литургија у Загребу

Како су кроз 160 година живели Срби у Загребу

Богатство српске црквене општине загребачке

Данашњи храм Светог Преображења подигнут је на месту римокатоличке цркве Свете Маргарете

Загреб, марта

Ове године навршава се 160 година од првог сталног насељења православних Срба у Загребу. Има пуних 155 година од како је одслужена прва литургија у Загребу за православне Србе. А ове је године још била 146-а свето-преображенска храмовска слава. Све ово сам дознао од проте Димитрија Витковића, када смо о томе разговарали ових дана. Прота Витковић ми је цитирао и речи Његошеве:

Покољења дјела суде, што
је чије дају свјема,
Пас свакоји своје бреме носи,
Нове нужде рађу нове силе.

Прота Витковић вели: „Ове речи Његошеве дају ми потицаја, на што треба и ми Срби у Загребу да помислимо при овој историјској успомени у времену од 160 година о нашем верском живот у граду Загребу.

Било је за то време у прошлости шест владара туђе крви и језика, а дођије, у наше време, три су владара наше крви и језика из славне лозе Карађорђевића.

Било је за то време девет архиепископа-митрополита-карловачких, као црквених поглавара од којих су пет задњих имали наслов и достојанство патријарха српског. У наше време уједињена је српска православна црква и обновљена је српска патријаршија, и сад је већ трећи на столици њеној — Његова Светост Гаврило.

Управљало се за то време у црквеном животу 83 године по такозваној Конзисторијалној системи, 63 године по такозваном Рескрипту, а сад се 8 година управља по Уставу уједињене српске православне цркве.

Било је за то време десет епископа дијецезана пакрачких, док није дошао наш православни митрополит загребачки — високопреосвећени господин Доситеј, као једанаести наш архијерej. Било је за то време 10 духовника — свештеника, и сад су ето једанаести и дванаести — прото јереји наши Радивој Кокић и Лазар Јакшић са протођаконом Лазаром Живадиновићем.

— А колико је било верног православног народа?

— У првој години, 1780, само се зна за 30 душа, у години 1785 за 8 домова са 40 душа. И тако број и домова и душа расте или пада, да се од 1821 у описанију народа овако специфицира: 19 домова, 158 душа; и то: 95 Срба, 48 Грка и 15 Македовлаха или Цинцара. Касније, у току година број полако расте, тако да 1842 нестаје Македовлаха или Цинцара, а 1869 Грка. Од 1886—1887 истичу се у врло малом броју — по једно, по двоје — православни Румуни. Од 1875 има у Загребу и православних Бугара, који се баве повртарством. Од 1921 има у Загребу и православних Руса, наших по невољи избеглица из мутушке Русије. Према попису од 31 марта 1931 у Загребу има 13.279 православних душа, од којих су 1314 Руса, 201 Бугара, а осталих 12.724 су православни Срби. Узето је да би тада могло бити 1300 домова, и зато су установљене три парохије, прва и друга са по 500 домова, а трећа са 300 домова, узевши при том у обзир и духовне потребе разних болница.

— Кад је и где био почетак православне литургије у Загребу? запитао сам проту Димитрија Витковића.

— Ево, тамо у кући, сада бр. 1 на Јелачићевом тргу, у кући некадашњег Ивана Миклошушића Хрвата, пургера и чизмара, како пише у нашим записима, а кућу је ту из његове смрти био купио Срби Јаков Сузње вић. У тој кући су наши стари загребачки насељеници узели под кирију стан за духовника из манастира Лепавине, а и једну повећу собу за капелицу на две године, и за то су власни ку куће плаћали годишње 86 фо ринти. Капелица је била уређена и намењена св. ап. Петру и Павлу. Ту је обавио духовник-јеромонах лепавински Герасим 1785, на Петровдан, прву свечану литургију. Но зато је ускоро морао напустити Загреб и отићи у манастир, али се зау зимањем епископа дијецезана почетком 1786 опет вратио. Од тада се после воде и матице цркве, и то: рођених од 23 фебруара 1786, а умрлих од 30 ју на 1786; прво пак венчање је у писано тек 26 августа 1788. У Матицама се вели, да их пише „свјашченик капеле храма свја тих апостолов Петра и Павла". Из тога времена сачуван је тас од коситра за скупљање прило га у капели, на којем је около урезано: „Отверзите серца ваша, воздадите милостињу во храм св. Петра и Павла". За љу бав према својој вери и цркви као и за свагдашњу пожртвованост према њима, то остаје карактеристично за загребачке Србе све до данас.

— А кад су прешли у данашњи храм Светог Преображења у Преображенској улици?

— „Капела им је била мала, и зато већ 1793 намеравају да граде себи цркву. Из једног акта навешћу ове значајне речи: „Јегда предшествници наши утјесњење различно стрпељиво одољеша, тог да весма малоје число, во слободном краљевском граће Загребје, обрјетшесја, обаче од дне на ден больше умножавати се начаша жителји нашего благочестија, восталишаја ревностију церкве советованисја зачеше, како цкров себи возвигнути". Ове речи кажу много о приликама у којима су се загребачки православци онда налазили. И шта се збило? 10 фебруара 1794 на јавној лицитацији куплени су за 4000 форинти цркву св. Маргарете „со цјелим градиштем к њеј принадлежаштим... будући да од стране римскаго народа неупотребима биет", како они кажу на истом месту. И тако је преображена црква св. Маргарете препозната као православним храм св. Преображења Господњег, а освећена је била 6 августа 1794 по епископу пакрачком Кирилу Живковићу. Црквена општина, пошто су чињене од почетка сметње при сахрањивању православних на римокатоличким гробљима, побринула се и за место за сахрањивање својих преминулих чланова. Зато је 29 јуна 1785 купила њиву са припадајућим бр̀дашцем, што се граничи с истока потоком Зеленовчаком, за 200 форината од Балтазара Бушића. То је било наше православно такозвано „иличко гробље" све до оснивања садашњег гробља на Мирогоју односно до 1876.

— Када је подигнута главна црквена зграда у Илици 7?

— „Године 1798 купила је црк вена општина једну кућу уз цркву од ковача Јована Кавке, у којој је био смештен свештеник. Но љубав и пожртвованост према својој вери и цркви била је и даље у срцу. Зато су уз велике жртве 1822 подигли садашњу главну зграду црквену — Илица 7. Ево вам опет један извод из напред поменутог списа: „Како наши предшественици, равње и ми сви једнодушно сагласившисја, опређелихом куће њену уз Римљан капелу продужити, и за парохијалну цркоов учинити, јешче мењше сулизном, јако промјенителност времена, нашему желанију противности нам приведен, началом у истому грунту, на комором уже основан бист дом, јешче великолепноје зданије воздвигнути, и то многими собами украсити", јер су мислили на доходак от тога за издржавање свештеника и учитеља. Градња је коштала 23.494 фор. 11 крајцара.

— Како је текла градња цркве и општинске зграде? Кад је би ло освећење?

— Градина нове цркве трајала је од 1865 до 1866, кад је с благословом епископа Никанора Грујића по пароху Георгију Николићу освећена. Издатак за грађење цркве износио је 26.295,64 фор., а за дограђење општинске куће Илица 7 издато је 7.108,37 фор.

Унутрашње украшавање цркве извршено је дођије, 1883 и 1884, те је онда 16 септ. 1884 по епископу пакрачком Никанору Грујићу извршено свечано освећење. Црква је после обновљена с трошком од 681.043 дин., те ју је на Цвети 24-11 апр. 1932 осветио први администратор новоосноване епархије загребачке, епископ горњокарловачки Максимилијан Хајдин.

— Како је било са српском школом у Загребу?

— Мудри наши управљачи 1893 купили су кућу на Прерадовићевом тргу бр. 8 24.500 фор., јер им је требала зграда за српску народну школу, како је још од 1814 постојала. Та се школа тек од 1 окт. 1891 потпуно раз вила у четвороразредну, и као таква је постојала све до 1929, кад је постала државна школа. Бригом наших управљача 1900 била је купљена уз кућу на Прерадовићевом тргу бр. 8 и кућа бр. 7 за 46.601 круну, и то све за школу. Но кад је после купљено земљиште и на њему из грађена у 1909 и 1910 кућа уз њу зграда за школу у Богићевој улици бр. 7 за 254.917 круна, тада је у њу била пренесена школа. А ове је године место оне две куће подигнута велика палата на садањем Бартуловом тргу близу цркве.

Наши општинари и парохијани загребачки у својим тестаментима сећали су се своје цркве, а и своје народне школе, и записивали разне своте себи за душу, а потомству за углед. Записано је до сада 59 таквих што мањих што већих легата.

— Молим Вас да ми споменете неколико њих.

— Ето, например Заклада Нестора и Јелене Боројевић. Кућу своју у Илици 9 завештали су о

Прота Димитрије Витковић

ви побожни парохијани. Србин граничарски официр и Румунка бојарка — црквеној општини. На том месту грађена је 1923—1930 бригом наших мудрих управљача наша лепа палата, Илица 9. Други велики легат је Ђуре Авировића. Србин трговац Ђуро Авировић купио је био је дан посед на Св. Духу (сад бр. 108) 1866 за 1300 фор. и то је завештао црквеној општини. Ту је сада економат нашег сироти шта са капелом за наше монашиње у част преподобне матере Параскеве — св. Петке. Трећи велики легат је Бранка и Јелене Јовановић. Већник стола седмо рице Бранко Јовановић са супругом Јеленом оставили су црквеној општини кућу на Прилазу бр. 4. У тој кући сада станује наш први митрополит загребачки, пошто још за њега нема из грађене митрополитске зграде. Већброј је других ктитора и приложника св. храма, о којима сведоче наши архивски записи, и који показују свагда љубав и пожртвоване према својој вери и цркви.

— А какво је било материјално стање црквене општине у Загребу у трајању тих 160 година? Какво је данас стање?

— Године 1785 каже се да су имали издатака 156 фор. Године 1794 да је био приход од 96.13 фор., а расход 156 фор., и тако су имали мањак од 59.47 фор. То се покрива — 10 прилозом на парохијане. И тако је бивало из године у годину, или са вишком или са мањком. Много пута су наши управљачи при бегавали зајмовима, које су бри жљиво и солидарно отплаћивали. Наш завршни рачун за 1939 —1940 бележи нашу активу и па сиву са 20,726.003 дин., а рачун прихода и расхода бележи 1,607.989—1,459.411 динара. Гово ри се зато о богатству наше цркве општине. И нека се говори. Слава скима добротворима за то, а мудрим и пожртвованим у прављачима нашим. Но има она зато и великих потреба својих. Само за сиротињу даје она годишње суму од преко 154.000.

— Како је са осниавањем културних, просветних и добротворних установа загребачких Срба?

— За ових 160 година своја развитка успели су православни Срби у Загребу да оснују многе културне, просветне и привредне установе. Осим цркве и шко ле оснивају Српско певачко друштво 1877; Српску банку 1895; Српску читаоницу 1895; Добротворну задругу Српкиња 1896 и Српски девојачки интернат 1901; Привредник 1897; Савез српских земљорадничких задруга 1901; Привредну банку 1923; Српску — сад Задружну штампарију 1895; лист „Србобран", Просветно и културно друштво „Св. Сава" и тако даље.

— Како је било Србима за ових 160 година у загребачкој средини?

— Прво су били називани Грци или Ритус ион унити — Грци обреда не сједињени, па тако по стају грчко-источњаци у бесконачност, да тек много касније до ће у загради у једном закону оно „источно-православни". А већ да их називају „Власи"-ма, то бележи и наш Доситеј Обрадовић у свом „Житију" 1769, као је оно борабно кратко време у Загребу. Дигао се ето онда у по четку и Каптол и бискупија загребачка, да се не дозволи насе љавање православних Срба у Загребу, а још мање да им се дозволи да имају своју богомољу. Но видели смо напред из њихове изјаве, како су они све то „притешњење" подносили, па како су свесну томе стрпљиво одолевали. Они сами за себе кажу да су Срби источно-православне цркве. Тако се на пример у „Новинама Сербским" Димитрија Давидовића за 1818 у књижевном додатку „к числу 55" с натписом „Памятодостојни да ни Србљима загрепцима" опису је посета цара Фрање Другог Загребу, па се каже да је том при ликом благоизволио милостивије ше посетити и Србље... и са сво јом пратњом да је дошао у Српску цркву... Кирило Милошевић у својој опоруци од 1809 оставља за фундацију „српске шко ле" 20 фор. А Анастас Тодоровић 1816 каже да на овдашњу грческу и „српску фундацију школе" оставља 50 фор. У списанију народа у општини и парохији загребачкој на питање: „којеја науци", одговарају: „сер пскија". То све истичем само за то што се у прошлости хтело једино да зна за Грке, као да Срба није ни било. Истина, упо требљавали су они у познато време још и име „илираца". Тако је у „Новинама Сербским" изашао 1818 позив на претплату за „Речник српски" од Вука Сте фановића-Караџића, па се ту за Загреб каже, да се „Илири мо гу претплатити код Кирила Сук ићајића". Да, и наши су стари Ср би загрепчани били загрејани и ширством. Христофор Станковић један од знаменитих Илираца, био је претседник црквене општине загребачке од 1847 до 25 децембра 1850. Својом руком ни сао је скупштинске записнике, и није хтео употребљавати стране називе месеци, већ само на родна имена: сијечањ, вељача и т. д.; па и за „тутора" није хтео да зна, већ га зове „пажњак". Да, тих година је било лепо, а особито она давнашња година 1848 била је врло знаменита за слогу и љубав православних Ср ба и Хрвата римокатолика. „Но вине далматинске-славонске" бр. 56 од 3 јуна 1848 пишу: „2 јуна. Да нас после подне око 6 сати стиже нам овамо изненада дуго и жељно очекивани гости слачи наш земљак (родом из Брињe у огулинској регименти) Светејши господин патријарх Јосиф Рајачић, допраћен једним одељењем бискупских коњаника. Одсео је код врједноr родољуба г. Хри стифора Станковића. У вече је била приређена од 200 омладинаца бакљада, те је био поздрав и отпоздрав патријархов. 4 јуна свечано је дочекан у Загребу бан Јелачић. У поворци — вели се — у једним колима био је за гребачки бискуп Јосип Шрот и епископ пакрачки Степан Кнежевић, у другим пак колима био је бискуп сењски Мирко. Ожеговић са српским патријархом Јосифом Рајачићем. Био је присутан и епископ горњокарловачки Евгеније Јовановић. 5 јуна свечано је био на трсу свете Катарине уведен у банску част барон Јосип Јелачић, који је бан ску заклетву положио пред срп ским патријархом Јосифом Рајачићем. Бано и патријарха са Ка таринског трга до жупне цркве св. Марка носили су омладинци на својим рукама. Свечано благо даренье право је обављено у цркви св. Марка, а затим у паро хијској „источној цркви" — каже се — св. Преображења. Једна заиста лепа и историјски врло поучна успомена. А шта је бивало после зна се, и има и живих сведока, — завршио је симпатични старина Димитрије Витковић.

Никола Шкргић

ВЕЛИКО ОРАХОВО СТАБЛО

продаје се. Питати у Борђа Вашингтона 21

Већ годину дана тражи какво било место лирски песник Владо Владисављевић

Загреб, марта

— Човече! Та јесте ли то ви?! — чудио сам се у Казалишној кавани када сам пред својим столом угледао виђенски лик Владе Владисављевића, српског песника из Хрватске.

Владо Владисављевић је ћутљив спустио свој мокри хубертус зелене боје преко столице, а за тим стресао воду са шешира. При томе се смешно оним својим загонетним боемским вијовским осмехом. Кад год га сретнем, пред очима ми се укаже лик песника-луталице Вијона из једног филма са Баримором.

— Где сте били толико времена?

— Боловао сам и лечио се у болници на Св. Духу.

— Шта вам је било?

— Прошириле срца.

— Опасно?

— Да, тешко. Наступили су опасни грчеви, избацивао сам крв, а имао и друге неугодности.

— Како вам је сада? Како живите?

— После оздрављења уложио сам све силе да у овим тешким временима нађем какво било за послење, јер од литерарних хонорара апсолутно је немогуће живети, а борба за најосновније потребе живота право је мученичтво за душу која се не може и неће никада да помири с тим да вечно кркари због залогаја који усталом имаде сам ко господско псето.

— Имате ли негде у виду неко место?

— Имадем. Но моја скепса је потпуно оправдана, јер обећања која су ми дата предуго трају за онога који није сигуран да ће сутра наћи сретства за храну.

— Шта мислите, на који би се начин побољшало материјално стање књижевника?

— Тај вечни и болни проблем који је у прошлости мучио и ра зарао снагу наших најистакнутијих књижевника, и данас је на жалост остао готово нерешен. Савремени књижевници живе неорганизовано, сваки за себе, без икаквих фондова за случај невоље, болести, смрти. У другим културним земљама књижевник, који се својим дели ма афирмирао као прави та ленат ужива барем оне бенефи ције које су потребне за достојан живот једног јавног културног радника. Тако данас књижевници, често пута у најкритичнијим моментима живота, када би им била потребна најбржа помоћ, остају напуштени од свих и свакога, јер културна елита, која има осећаја и која схвата тај кркави трагизам књижевника и песника, није у данашње подношљало и отровано доба, у које мдоминира најокрутнији материјализам, у стању да им притекне у помоћ кад је то пре ко потребно. Херојство је данас носити душу, која, шибана, презрена и исмејана од плитке, до одвратности разударене хор де, којој је врховни животни идеал безобзирна и нехумана јур њава за задовољавањем најни жих нагона, — вапије за човеком!...

— Шта сте радили последње две године?

— Сабрао сам и написао неколе, које ће сада изаћи у издању Хрватске народне просвете под насловом „Сан и јава". Ту ће бити следеће новеле: Колеба у Туњу, Земља, Земља га дозвала, Руке, Сан и јава девојке Еаре, Дозиваче, Љиљан у прозору, Дарови, Инвалидов по братак, Канали, Пљешивачки ак варели, Велики викачи, Врт, Де те и друге.

— Шта би нам могли казати о тим новелама?

— То су чисто лирске новеле и сам наслов књиге довољно о бележава њихов садржај, који је, иако из стварног живота, из збиваља, протканбизарним лир ским сликама. Ту се преплиће реалност са лирско-апстрактним сликама. Прелева се у бојама једно у друго. То су ствари које су ушлампане у Хрватској ревији и у Савременику. Новелу „Земља" превео је на чешки проф. др. Бохуш Вибирал. Новела „Дозиваче" ушла је у би блиотеку лепих новела 1000 светских писаца.

— Који Вам је начин литерар ног стварања најближи?

— Лирика. Зато и јесу моје новеле крцате лириком. Сви ко ји су их читали кажу да имају много оригиналних слика.

— Који Вас лирски мотив нај више привлачи?

— Из природе, а онда, чак можда још и више, контемпла ције, које су пробуђене песнич ком и неком устрепталом нос талгијом за лепшим и бољим, уколико се то тиче човека и људског друштва. Нису то со цијалне тенденције и тражење неког социјалног назови-писа ња, каквим је песмама хрватска модерна лирика до пре неколи ко година била преплављена, него спонтана и кристална ли рика.

— Сматрам да између свих тих тзв. социјалних песама има вр ло мало таквих које ће остати као стални песнички документ времена у ком су постале. Уосталом, држим да што је песма на већем уметничком нивоу, тим је она и социјалнија.

— Колико код вас траје инкубација приликом стварања пе сама?

— Траје по неколико дана, а више пута и по неколико месеци.

— Који су битни услови за стваралачки процес?

— Моје је дубоко уверење да песнички извор мора бити апсо лутно спонтан и непосредан. То су два битна услова за стваралачки процес. Једна од најзна чајних погрешака код лирских пе сника јесте сувишно филозофирање. Ово доводи често пута до суводарног конструктивизма.

— Шта мислите о тзв. социјал ним песницима и тзв. социјалној поезији?

— Савремена лирика ослобо дила се углавном многих песни ка-почетника, који су започели песничку каријеру бучним фра зама о фабричким димњацима и периферијским уџерицама, ми слећи да је довољно за уметнички квалитет песме у стиховима наизгазити само рекизите живот не беде, често пута без икакве креативне снаге.

— Ви вољда не негирате со цијалну поезију уопште?

— Не, јер у модерној хрватској лирици има уметничких со цијалних песама које могу поне ети и најстрожу уметничку критику.

— Шта ћете нам још спремити у најскорије време?

— Радим на једној књизи пе сама у прози и довршавам је дан роман.

— О чему је реч у роману?

— Радња романа узета је из најближе сеоске околине у ко јој сам се родио, растао и жи вео, а покушао сам углавном обрадити проблем односа изме ђу школованог сељака и села. На покушај да дам психолошку слику са свим њезиним варија цијама потстакао ме је дубоки јаз који постоји између села и тих одређених сељака услед ап солутно погрешног става према сеоском животу. Најкобнија гре шка у том њиховом ставу јесте што су се, довијнувши се до нек ог вишег друштвеног положа ја, отуђили од своје родне груде. Уместо да све своје способ ности и силе употребе на подизање села и сељака, како би му олакшали његов у сваком по гледу бедни положај, они су свој виши друштвени положај употребили само као средство за свој лични егоизам. Та отров на деструктивност иде дотле да се труди да бучним фразама мистификује јалност сељака, са мо да би постигли свој нехума ни, несоцијални и нестични циљ.

Никола Шкргић

НАСТАВА

Пажња родитељима! Студенткиња медицине т-ца Николић, Краља Александра бр. 223 — спрема слабе ученике уз скромну награду. По потреби долази и кући.

У ШКОЛИ ЈЕЗИКА мет. БЕРЛИЦ, Пашићева 1. Тел. 26-305, научићете најсигурније и брзо немачки, италијански, француски, енглески, српски за стране државе итд. За унутрашност дописивање. Поред тога излази месечни стручни часопис „Немачки у читељ". Стенографија. Дактилографија. Преводи. Преписи. Умножавања. 120975

СЛУЖБА

ЈЕДИНО И ПРАВО УДРУЖЕЊЕ НАСТОЈНИКА ЗГРАДА за Београд, Земун и Панчево налази се у Браће Југовића улици број 16, које препоручује власницима зграда да с чла нови Удружења најсигурнији и гарантовано најсигурнија за овај посао. Канцеларија ради од 9 до 12 пре подне и од 4 до 8 по подне, телефон број 27-951.

За Младеновац Тополу (Опленац) Чумић Крагујевац удобно путовањ

Аутобусом „ЛАСТА" 15870

Из Београда полази у 14 часови. Из Крагујевца полази у 5.30 ујутро

Стављамо на расположење аутобусе за излете

АУТОБУСКО ПРЕДУЗЕЋЕ

ЈОСИП ФУРЛАН

Кн. Александра бр. 7 до кафане „Топола" Тел. 28747

Јевтина продаја РЕСТЛОВА женских штофова

за хаљине, сукње, костиме, мантлове и дечије хаљинице као и осталих летњих тканина, за кућне хаљине и дечије, за прање

ОВА ЈЕВТИНА ПРОДАЈА ТРАЈАЋЕ САМО ЈОШ НЕКОЛИКО ДАНА

ПЕРА ДИМИТРИЈЕВИЋ. Кнез Михаилова 45.

12-19

Мали огласи

ЦЕНА ДО 15 РЕЧИ; НАСТАВА — 12 ДИН. СЛУЖБА — 10; КУПОВИНА И ПРОДАЈА — 15; ДОПИСИВАЊЕ 12; УДАЈА и ЖЕНИДБА — 12; НАМЕШТЕНЕ СОБЕ И СТАНОВИ — 12; ЛОКАЛИ — 1..; РАЗНО 15 ДИНАРА.

РАЗНО

Права јечмена и ражена сладна кава израђена чистим пшеном без кемикалија. Производи: **Франк и Друг.** Нови Сад. 128986

5.000 дин. и више месечне зараде пружа самостална фабрикација разних стално потребних артикала. Упутство за 155 најновијих хемијских рецепата шаљемо за дин. 96 поузећем. Проспект и списак садржаја бесплатан. Хемијски завод, Панчево. 129155

— Дама која цени своју косу неће жалити труда ни са крајње периферије да посети уметнички фризерски салон „МИЛА" Теразије 31, међуспрат. Фарбање косе у природне боје Дин. 80.—, парив Дин. 50.—, специјална Дин. 80.— са гаранцијом врши све услуге. Телефон 23-522. 128786

ТРАВАРИЦА ракије, Далматинска, чувена са 15 разних лековитих трава. Стовариште поарум ЈАДРАН - телефон 42-120, добива се оригинал паковано у свим бољим радњама 119991

Канаринац млад, побегао, госпођа која га је уловила и јуче купила кавез умољава се да га врати, као отштету добиће лепу награду. Врачарски, Јованова 27. 129190

Плаћагент за Загреб, евентуално, читаву Бановину, са добрим везама код гросиста и детаљера, могу пружити гаранцију, заступао би уз провизију или примио поједине артикле као изузаступство. Струка кратка, плетена роба, галантерија, парфимерија. Понуде на Публицитас, Загреб, под „58452". 1394

3 трговачка помоћника или бивша трговца за пићовање пакета треба одмах. Понуде на „Правда" под ек... ција.

СТАНОВИ

Тражим засебну кућу од 3 до 6 одељења, са добрим подрумом, са колским улазом и по могућству гаражу, за одмах или 1 мај, за дужи закуп; кирија сигурна. Адресу у администрацију оставити под бр. „14".

СОБА мања, празна или намештена, чиста, светла, издаје се скромној самици одмах. Јужни Булевар 37-а Неимар. 129205

МУШКАРЦИ

МОГУ НОД НЕРВНЕ СЛАБОСТИ

ПОКУШАТИ Okasa Tablete

Нутрија 110 Дин. Могу се добити у свакој апотеци. Поучна књижица на захтев! Разашиљемо дискретно!

Апотека ДЕЛИНИ БЕОГРАД - КНЕЗ МИХАЈЛОВА 1

Орд. рег. под С. бр. 5846/1939.

ЕЛЕГАНТНА ОДЕЛА добићете по повољној цени у салону **Њушки и Чаталинац** кројачи Кнеза Павла бр. 33.

Шпица ће кукурекати А ДА САДРЖИ ВИТАМИН

Ја једина бригадирка ДОМАЋИЦИ МОЈА ИМА НАЈ ДОБАР

ZENITH СТОВАРИШТЕ БЕОГРАД

ХАРТИЈАНСКА 24

ШЉИВОВИЦУ

стару гарантовано чисту 28,-34% у храстовим бачвама око 500 л из сеоског имања стоји у Забрежју продаје — **М. Бекић** - Београд, Теразије 28 телефон 26-488

ЗА МЕХАНИЧАРЕ И БРАВАРЕ

највећи избор радничког одела и комбинезона од разних непромочивих материја добићете уз повољне цене код

МИКЕ БАЛКАНСКА 18

За унутрашњост шаљем поузећем Телефон 25-973

1.8151

НАМЕШТАЈ

МОДЕРАНУ ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ:

спаваћих соба, трпезарија, кујна и разних софа (кауча). За целокупан дрвени намештај примамо поруџбине, по цртежима код стоваришта намештаја

ФРАЊА БЕСЕДЕШ

Београд, Краља Милана ул. 1 преко пута зграде Мин. инс. послова. 129129

Алкохол 96%

и

Шпиритус за гориво на бензинске и мање количине чиста или денатурисан

продаје

КООПЕРАТИВА

Београд, Дечанска 5 12.881

РУДНИК МАГНЕЗИТА

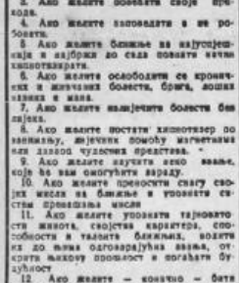
са пећима, зградама и целокупним инвентаром продаје, дајем под закуп и примам ортака који је способан да води посао.

Само озбиљни нека се јаве на **Кооперативу**, Београд, Дечанска 5. 128695

ВАША ЛИЧНА ДРАЖ

ДВАНАЕСТ ТАЈНА УСПЕХА

1. Ако желите друге надвладавате и њихове утицајности.
2. Ако желите развити магнетичне снаге.
3. Ако желите повећати своје приходе.
4. Ако желите напредовати и не робовати.
5. Ако желите ближње да надгледате и надмудрите до сада познате начине експлоатације.
6. Ако желите ослободите се кронични и живчаних болести, брига, лошег живота и зла.
7. Ако желите излечење болести без лијека.
8. Ако желите постати хипнотизер по занимању, лијечник помоћу магнетизма или даровит чудесних средстава.
9. Ако желите научити нешто ново, које ће вам омогућити зараду.
10. Ако желите пренијети снагу својих мисли на ближње и упознате систем преносења мисли.
11. Ако желите упознати тајновите ствари живота, својства карактера, способности и таленте ближњих, којете их до њима одговарајућим начина, отворити њихову проблему и погађати будућност.
12. Ако желите — коначно — бити главном своје властите будућности, одређивач својих прихода, кариера и судбине.

Практична књига за сваког

Адвокати

Скоро сваки дан сваки адвокат је принуђен употребљавати психолошке науке. У великој већини случајева овакви успјеси адвоката о познавању карактера и утрока чинове његових клијената. Научно употребљавање сугестије помаже му у врло многим случајевима постићи правидан суд. Упознавање и примењивање Кармаховог система личног утицаја и Ваше дражи може сваком адвокату помоћи успјеху, као и многим другим људима.

Лекари

Никада у прошлости није било познавање психологије болесника у медицини тако нужно и као нужно признато, као сада. Сваки врати лијечник се са великим интересирањем психотерапију и велики број позитива и при-мјетих излишности употребљене са правилним утицајем хипнотизам, сугестију и т. д. код лечења многих болести, али се бројни случаји „душевним лијечењем" на основу других сличних метода. Познато је да су чисто изблиза теоретичари који лијечници и који теоретичари добри практичари. У врло је у том, што тежкуће прво све до лијекова, док се други служе више бројним лијеком и научним знањем сугестирају својим пацијентима. Кармахов систем садржава најбоље упутке у сугестивно лијечење, које може користити сваком лијечник

Свештеници

Лични утицај помаже сваком свећенику вођењу вјерским путем, будите код њих интересирање за добро дјела, будите у њима заинтересита чувства и преобраћавати их по властитој жеља. Са тим може постићи потпун успјех проповиједи и дати јој сваки сугестивни учинак. Познавање методе личног утицаја, њене дражи, чува све њених пред монотоном механизацијом вјерског уређа. Свећенике рјечи по стају сугестивне. У Кармаховом систему налазите све савјете за постизање потпуног личног утицаја

Учитељи

Без личног утицаја на учење сваког је рад учитеља тако рекућ немогућ. Др Д. Ј. Кид, државни потсекретар у Средњевеки Државама Северне Америке и у свјетљивим професор, каже је некоћ да је студирање психологије за сваког учитеља од прије нужде. Ко нијале прави смисао за човекову душу и њезине тајне, тај никад и тешким уџбеник за изванредне научног утеза" Правилно употребљавање сугестије у школи помаже за учитеља способност одстрањивања свих зала, лошег начина и мана из њихових душа и изазивање на пут знатности и корисног рада за човјечанску заједницу. Кармахов систем садржи и употребу сугестије у школи

Трговци

За промицање трговачких послова, за успјешно организирање трговине, за корисно искоришћавање намјештених као и предобивање муштерија, по знавање је тајновитости и личног утицаја и личне драži код сваког трговца од најпаћег значења. У садашњем времену крива и конкуренције, отежаних калкулација и осталих невгода, може успјевати једино онај трговац, који познаје душевност и прије свега карактер његове околине и умије на њу вршити свој лични утицај. Знати мора тачно, како треба поступити са људима и искоришћавати њихове личне особине, као које да постигне успјех и зараду

Продавачи

У најједном другом виђају није лични утицај од тако одсудне важности као у виђају продавача и трговачког путника. Једино од његовог личног утицаја, од његове личне драži одлучи да ће да особа купца, да ли ће пробудити код њих жељење за понуђеном робу и повјерење у сједницу се посао. Продавач треба да буде љубазан, увјерљив, крајно стрпљив, устрајан и тактан, али прије свега сугестиван. Онај коме стоји на особине фаде или код њега нису у довољној мјери развијене, може те недостатке отстранити једино помоћу Кармаховог метода усавршавања личне драži.

Значење упознавања карактера

Посао је немогуће једино помоћу проматрања упознавати до јагора ако нити карактер свог пријатеља или пријатељице, вјерника или вјеринице, супруга или супруге, друга, колеге, сусједа или непријатеља. Али познавање истинитог карактера од прије је нужде и једна од темељних услова за сваки успјех од темељних услова за сваки успјех или неуспјех, срећу или несрећу у другштву, у послу, пословном животу, браку и свуда можете то познавање употребити у своју корист. Помоћу тог познавања можете утицати на своју властиту судбину као и на рад и чи-нове своје околине. Кармахов систем побудно је већ у многостраној тако великој интересанције да су га већ многи покушали имитирати, али није још нико успјело достићи, те још мање надмашити његове велике врлине. Код тај систем темељно прочи може сваком „погледати у душу" и наћи увијек

кад и тајну утицаја на све оне друге с којима иште заједно врло живот на с њима бирам сусрећете. Више него једном ће открити до сада посве не-слућени смјер, дати ће му нових сна га, које ријеч в. нових потстрека за будућност. Много ће се остварити по ступе употребе те методе препоручени. Зато треба да ју научите без околи шања, јер тада ваш се правилно на упо-знавање тајна успјеха у животу није нудила још никада до сада и не ће вам се можда нудити никада више. Хоће те ту прилику пропустити? Сигурно не.

Сваки мора постати претплатник „ВАШЕ ЛИЧНЕ ДРАЖИ". Лијепо опремљена књига стоји само Дин. 60.— Књига се шаље одмах

Управи часописа „ТАЈНОВИТОСТИ ЖИВОТА" Загреб, Палмотићева ул. 8.

Потписани

звање

Молим да ми пошљете књигу „ВАША ЛИЧНА ДРАЖ" Новац шаљем унапријед на чековни рачун бро! 51.640

Књига се шаље одмах.

Потпис

1 1 341

АПЕЛ

ПРАВОСЛАВНИМ ХРИШЋАНИМА

Одбора за грађење цркве у варошици **Дебрцу** (код Шапца)

Прилозима добрих хришћана наш храм Божји већ сазидан и покривен. Красно звоно скоро 150 кгр., примили смо као дар. Иконостас, иконе и остале прибор-надлежности поручене су. Ако сваки од Вас приложи на мању свету омогућиће нам тиме да поруџбине на време исплатимо и коначно завршимо Св. Храм, а потом га и осветимо на дан славе Св. Кн. Константина и Св. Кн. Елене.

Прилоге шаљите нашем пуномоћнику др. **Виктору В. Шипотовском** — Београд, Ускочка ул. 5. Тел. 23-013. Чек. рачун пошт. штед. бр. 61.072.

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ

„ЈОНЕЛ" СТОЛИЦА

најнижа цена добија се код

Гручићна и Ристовића-Београд

Васина ул. бр. 18, тел. 21-421

127453

Годишња скупштина удружења трговаца дрветом и угљем за град Београд

На основу §§ 371 и 372 Закона о радњама и члана 14 и 15 друштвених правила овим се извештава да ће се редовна годишња скупштина Удружења трговаца дрветом и угљем за град Београд, одржати у недељу 13 априла 1941 године у 9 часова пре подне у просторијама хотела „Славија", Св. Саве 2, са следећим дневним редом:

1) Бирање три члана за бројање гласова и оверу скупштинског записника;
2) Извештај Управног одбора за рад у 1940/41 г.;
3) Извештај Надзорног одбора за рад и рачуне у 1940/41 г.;
4) Давање разрешнице Управном и Надзорном одбору за рад и рачуне у 1940/41 год.;
5) Предлог и одобрење буџета за текућу 1941/42 г.;
6) Одобрење плаћање Друштву Сајам годишње чланарине од Динара 1.000.—, почев са 1941 г.;
7) Накнадно одобрење издатих Динара 4.210 за куповину роло оџ ни за канцеларију удружења;
8) Избор четири члана Управног одбора, сходно члану 21 правила;
9) Избор два члана Надзорног одбора, сходно члану 25 правила;
10) Предлози и питања сходно члану 18 правила и
11) Евентуалије.

129198 Управа.

КОНКУРС

Штаб ваздухопловства војске примиће у службу у својству контрактуалних чиновника 8 инжењера (2 грађевина и 8 инжењера (2 грађевинске, 2машинске, 1 електро - техничке гране и 3 грађевинска инжењера или архитекта), 1 архитекту, 5 дипломираних техничара (4 грађевинско - архитектонске и 1 машинске гране) и 2 административна чиновника. Инжењери и архитекти ће се поставити са годишњом наградом од 36.000 до 48.000 динара, дипломирани техничари са годишњом наградом од 30.000 до 34.000 динара, а административни чиновници са годишњом наградом од 28.000 до 34.000 динара.

Детаљни услови објављеног конкурса могу се видети у текућем броју Службеног војног листа, а заинтересовани могу исте добити бесплатно и без таксе, а по тражењу преко поште.

Крајњи рок за пријаву **16 априла 1941 године.**

Из канцеларије Аћутантског одељења Штаба ваздухопловства војске у Земуну В. Аћ. Бр. 2817 од 17 марта 1941 године. 129200

FRANJO GAJDOŠ

Kralja Milana 35, BEOGRAD Telefon: 20-225

PISAĆE MAŠINE

MAŠINE ZA SABIRANJE

MAŠINE ZA RAČUNANJE

Mašine za knjigovodstvo

Zahtevajte bezobavezno prikazivanje mašina i organizacione predloge za knjigovodstvo!

Generalna zastupništva:

ASTRAWERKE A. G. Chemnitz

SEIDEL & NAUMANN A. G. Dresden

Carl WALTHER Zella — Mehlis

DE TE WE Deutsche Telefonwerke und Kabelindustrie A. G Berlin

129155

ПРАВДА
30 март 1941

НАША ВОЈСКА

Са тротоара београдски улица народ је одушевљено клицао и поздрављао војску

Одушевљени митраљесци једва се пробијају у Београду кроз народ који их весело и топло поздравља на дан 27 марта

На улицама престонице раздрагани народ је играо коло 27 марта

Народ на улицама Ужица, на дан кад је Њ. В. Краљ, преузео Краљевску власт, приредио је велике манифестације

Г-ђица Аранђеловић играће у балету опере »Фауст«

Прима балерина г-ђица Нада Аранђеловић, питомица Њ. В. Краљице, после краће паузе, играће главну улогу у балету у опери „Фауст"

Две хрватске девојке из Шестина, из околине Загреба, у свом живописним народним ношњама

Наши мотоциклисти су вешти возачи, те су у стању да изводе и сјајне вежбе на моторима

Дефиле пешадије Краљеве Гарде

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ. БОРЧА ВАШИНГТОНА 21.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

ДРУГО ИЗДАЊЕ

ПРАВДА

Број 13.088 Година XXXVII Београд, субота 5 април 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 1 динар

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек. рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

СТРАНИ КОМЕНТАРИ НАГЛАШУЈУ ВЕЛИКИ ПРЕСТИЖ НОВЕ ВЛАДЕ КОЈИ УЖИВА У ДРЖАВИ

Потпретседник владе г. др. Мачек и министар снабдевања и исхране г. Сава Косановић положили заклетву

У политичким круговима истиче се задовољство што је у влади створена пуна сагласност

Данас у 10 часова у Претседништву Министарског савета, пред Претседником Краљевске владе, армијским генералом г. Душаном Симовићем, положили су заклетву Потпретседник владе г. др. Влатко Мачек и министар за снабдевање и исхрану г. Сава Косановић.

Присутни су били Потпретседник владе г. Слободан Јовановић и министри г. г. Миша Трифуновић, Милан Грол, Богољуб Јевтић, др. Шутеј, др. Смољан, др. Торбар, др. Куловец и др. Срђан Будисављевић.

*

Долазак г. др. Мачека у Београд учинио је крај многим злонамерним комбинацијама у једном делу иностране штампе.

А комбинације које су праве у вези са Хрватском сељачком странком једноставно значе пуштање на вољу машти која не зна за границу.

Данас је већ јасно да све комбинације једнога дела иностранства нису биле тачне. Оне су могле да се конструишу по извесним политичким претпоставкама које је стварност дана демантовала. Унутрашња потреба, ове неистине нису могле да помуте мир и спокојство нашег народа. И због тога с правом можемо да констатујемо да је са ратом не рава завршено, да ће се ваљда са неистинама у једном делу иностранства прекинути. Можемо то да очекујемо, али се нећемо изненадити обновљеним покушајима да се још једном офанзивом помути наша хладнокрвност.

ЊЕГОВА СВЕТОСТ ПАТРИЈАРХ КОД МИНИСТРА ПРАВДЕ

Његова светост Патријарх г. др. Гаврило посетио је данас пре подне министра правде г. др. Божидара Марковића.

Г. др. Мачек полаже заклетву у присуству претседника владе г. Симовића, министара г. г. Грола, Трифуновића, др. Куловеца и др. Трбара

Г. ДР МАЧЕК ПОТПИСУЈЕ ЗАКЛЕТВУ

Претседник владе г. Симовић, потпретседници г. г. др. Мачек и Слободан Јовановић и министри г. г. др. Андрес, Трифуновић и др. Торбар

Немачки и италијански одреди настављају операције у Северној Африци

Напади ваздухопловства на британске бродове у Средоземном Мору

Бомбардована лучка постројења у Бристолу

Британске формације бомбардера извршиле нападе на поморску базу у Бресту

Лондон, 4 април

Агенција Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства саопштава:

Прошле ноћи велика формација бомбардера поново је, и поред рђавих атмосферских прилика, извршила напад на поморску базу у Бресту, у којој су укотвљени непријатељске крстарице. Крстарица „Шарл Хорст" и „Гнајзенау". Густи облаци и магла над циљем отежали су посматрање резултата, али се видело да су бомбе великог калибра пале на басен у доку, а у самој луци проузроковано је више пожара.

Напади међу обима извршени су на резервоаре петролеја у Ротердаму и на басене у Остенди.

По извршењу ових задатака 4 наша авиона нису се вратила у своју базу.

НЕМАЧКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Берлин, 4 април

ДНБ јавља:

Врховна команда немачких оружаних снага саопштава:

Наше подморнице потопиле су у северном делу Атлантског Океа на 88.616 тона непријатељских бродова, од којих 10 имају укупно тонажу од 58.000 тона, а торпедовани су док су за време пловидбе у јако заштићеном конвоју, пловили у правцу Енглеске. Поред тога тешко је оштећен један брод од приближно 12.000 тона.

Као што је већ саопштено у једној специјалној вести, немачки и италијански одреди наставили су са гоњењем Енглеза, који су потучени код Марса ел Брега, у Северној Африци. Заузета је Агедабиа, а трупе се налазе пред Зуетином. Противник се хитно повлачи ка Северу. Број заробљеника, као и плен — камиони и блиндирана кола — знатан је. Наши властити губици су веома мали.

Трећег априла, немачко-италијанске трупе, настављајући са гоњењем противника, стигле су до Гемина. Приликом свога повлачења непријатељ је евакуисао и Бенгази, као што је то и сам саопштио.

Напади ваздухопловства на бродове у енглеским водама и на Средоземном Мору имали су и у току јучерашњег дана успеха. Дуж шкотске источне обале борбени авиони потопили су два теретна брода са укупним депласманом од приближно 10.000 тона, оштетивши још два велика брода озбиљно.

Западно од Крита извршен је напад на један конвој, заштићен од стране једне крстарице наоружане противавионским топовима и од стране једног контраторпиљера. После два директна поготка бомбама изазван је пожар на једном транспортном броду, који је вероватно уништен.

У току насилног извиђања над аеродромима Британских Острва ефикасно су бомбардовани. Знатне формације борбене авионе бомбардовале су по њас, поново, лучка постројења у Бристолу, где је могао да се

Рушевине железничког моста

осмотри низ великих пожара. Остали ефикасни напади били су упорени на инсталације значајне за вођење рата, које се налазе на јужној и западној обали острва.

Полагање мина у енглеским лукама методично је настављено.

Непријатељ ни јуче није летео над нашом територијом, ни преко ноћи ни преко дана.

Од последњих успеха постигнутих против британских трговачких бродова у северном делу Атлантског Океана, подморнице које стоје под командом поручника бојног брода г. Розенбаума, парочито су се истакле.

У италијанском војном извештају каже се да је италијанско ваздухопловство дејствовало на линији Корица - Подградец, у Албанији

У Северној и Источној Африци настављају се борбе

Британско ваздухопловство бомбардовало Триполис

Негде у Италији, 4 априла

Агенција Стефани јавља:

Службено саопштење бр. 301 главног стана италијанских наоружаних снага гласи:

„На грчком фронту узајамна артиљеријска делатност. Једна наша ловачка формација извршила је напад у ниском лету на колоне непријатељских трупа у покрету дуж друма Корица—Подградец. Овде су непријатељу задати тешки губици, а запаљено је више механизованих средстава. Један извиђачки авион оборио је један непријатељски ловачки апарат западно од Сарданије.

„Северна Африка: операције немачко-италијанских механизованих кола у Киренаики настављају се. Жива делатност на шег ваздухопловства. Један непријатељски авион оборен је у пламену над Бенгазијем.

„Британски авиони извршили су напад на Триполис, где је у јеврејском кварту било 15 мртвих. Други енглески авиони осули су митраљеску пажњу на наше колоне у покрету. Губици су незнатни.

„У Источној Африци, како у Еритреји тако и у зони Харара, наставља се отпор".

ПОВОДОМ ЗАПЛЕНЕ НЕМАЧКИХ БРОДОВА У МЕКСИЧКИМ ЛУКАМА

Мексико, 4 април

ДНБ јавља:

На јучерашњој седници мексичког сената, сенатор г. Калканео говорио је о заплени немачких и италијанских бродова у лукама Тампико и Вера Круз истичући да ови бродови могу врло корисно да послуже мексичкој трговачкој морнарици.

У вези са овим догађајима сенат је донео одлуку да се образује једна комисија којој би се налазио на челу сенатор г. Калканео са још два сенатора која би размотрила питање евентуалне размене или пак откупа немачких и италијанских бродова.

Исто тако на седници сената донета је одлука да се одржи заједничка седница између претставника Мексика и претставника Сједињених Америчких Држава на којима би се размотрила питања која су у вези са искоришћавањем мексичких аеродрома од стране Сједињених Америчких Држава.

Г. Мацуока вратио се из Италије у Немачку

Бренер, 4 априла

Агенција Стефани јавља:

Синоћ је на Бренер стигао специјални воз са јапанским министром иностраних послова г. Мацуоком и његовом пратњом.

На пограничној станици са јапанским министром иностраних послова опростио се амбасадор г. Бути, који је, заједно са неколико виших функционера италијанског министарства спољних послова, пратио до границе јапанског министра спољних послова, кога је овде дочекала једна немачка делегација, састављена од већег броја виших функционера немачког министарства спољних послова, а која ће г. Мацуоку пратити за све време његовог боравка на немачкој територији.

ЗАПАЉЕНИ НЕМАЧКИ БРОДОВИ У ЛУЦИ КАЛАО

Лима, 4 априла

ДНБ јавља:

Још увек траје пожар на немачким бродовима који су запаљени у луци Калао. Перуанске власти задржале су интернирану посаду са немачких бродова. Исто тако ухапшена је посада немачког брода „Фрисланд" који се налазио у једној перуанској луци на Северу.

НЕМАЧКА ШТАМПА О БЕКСТВУ НЕМАЧКИХ ПОМОРСКИХ ОФИЦИРА ИЗ КАНАДЕ

Берлин, 4 априла

ДНБ јавља:

Целокупна немачка ју тарња штампа опширно коментарише извештај да су америчке власти поново послале у Канаду немачке поморске официре који су побегли из једног заробљеничког логора у Канади. Штампа оштро осуђује поступак влада Сједињених Америчких Држава која је поменуте официре по ново предала канадским властима.

У вези са овим догађајима „Фелкишер Беобахтер" каже да ово враћање немачких поморских официра није у сагласности са међународним правом.

У истом смислу пише и „Берлинер Берзенцајтунг" као и „Дојче Алгемајне Цајтунг". Оба листа подвлаче да је ова одлука владе Сједињених Америчких Држава донета потпуно свесно и да се не основа на међународном праву.

Напредовање Британских трупа ка Црвеном Мору

Картум, 4 април

Агенција Рајтер јавља:

Сазнаје се да су британске патроле, које из Асмаре напредују према Црвеном Мору, нашле на блокиране друмове, где су Италијани, који се повлаче, разорили путеве и мостове. Верује се да су Италијани уништили саобраћајна постројења у овој области да би могли да завршу ева куацију Масауе, да до краја униште лучка постројења и униште бродове. Према неким информацијама у луци Масауа има 40 бродова.

Британске снаге, које из области Ареза напредују, нашле су на италијанске патроле између Асмаре и Адидутрина, на 60 км јужно од Асмаре, где су ослободиле преко 150 војника, које су Италијани заробили. У области Асмаре Британци су заробили око 3.000 италијанских војника.

БРИТАНСКИ СУВЕРЕНИ ЗАВРШИЛИ ИНСПЕКЦИОНО ПУТОВАЊЕ

Лондон, 4 април

Агенција Рајтер јавља:

Њ. В. Краљ Ђорђе и Њ. В. Краљица Јелисавета завршили су јуче инспекциону турнеју трупа у армијској области Југа. Ово инспекционо путовање трајало је два дана.

Британски Суверени присуствовали су артиљеријским вежбама. Краљ је такође посетио једну дивизију која је вршила вежбе.

Трупе и цивилно становништво свуда су Британским Суверенима приредиле одушевљен дочек.

Седница румунског привременог савета

Букурешт, 4 април

ДНБ јавља:

Под председништвом управљача румунске државе генерала г. Антонеска у Букурешту је одржана седница румунског привременог савета.

Министар за пољопривреду генерал г. Сихиту поднео је извештај о стању пољопривреде у земљи.

На седници привременог савета донете су извесне мере које ће се предузети у погледу жетве, а у вези са пољопривредним машинама које су у последње време испоручене из Немачке и које увелико омогућавају рационалније искоришћавање пролетних усева. Исто тако, донете су одлуке да се предузму мере како би се што више унапредила пољопривреда.

Поред тога, министар пољопривреде изложио је да су предузете све мере за унапређење пољопривреде у појединим областима у Јужној Румунији.

Буџет Летонске Републике

Рига, 4 април

Јуче је завршено заседање врховног совјета Летонске Совјетске Републике. На овом заседању одобрен је буџет за 1941 годину и изабрани су чланови Врховног суда Републике.

ЛЕТ СОВЈЕТСКОГ ДИРИЖАБЛА У ПОЛАРНУ ОБЛАСТ

Лондон, 4 априла

Агенција Рајтер јавља:

Радио Москва јавља да је 2 априла један совјетски дириџабл кренуо са Врангеловог острва на лет у поларне пределе. 3 априла дириџабл се налазио на 82 степену северне ширине и 180-том степену источне дужине. Дириџабл се спустио на леду на означеном месту. Посада је добила инструкције да се по свети поменутом експедицијом успостављена је редовна радиотелеграфска веза.

ПОСЛЕДЊА ЖЕЉА ГРОФА ТЕЛЕКИА

Гроф Телеки пожелео је да сахрана буде најједноставнија и да на погребу буду само свештеници и његов секретар

Даље је желео да се не купују венци, да се не подиже споменик на гробу

Будимпешта, 4 април

МТИ јавља:

Трагично преминули министар претседник гроф Телеки упутио је 1929 године свом секретару г. Инцеу писмо, са напоменом да се оно отвори тек после његове смрти.

Ово је писмо данас отворено. У њему гроф Телеки изражава жељу да његова сахрана буде најједноставнија, да се изврши у 7 часова ујутру. Гроф Телеки је изразио жељу да сахрани ни ко не присуствује сем свештеника и секретара. Жели да се венци не шаљу и да се његова смрт нарочито не огласи. Најзад, гроф Телеки је изразио жељу да се не подигне никакав надгробни споменик.

Писмо је, у коме изражава своју последњу жељу, написано 1929 године, као што је напоменуто, а пошто је гроф Телеки преминуо као претседник мађарске владе, сасвим је природно да ће се сахрана извршити другчије но што је то желео гроф Телеки. Мађарски народ га сматра својим покојником.

ЗАКЛЕТВА НОВЕ ВЛАДЕ Г. БАРДОШИА

Будимпешта, 4 април

МТИ јавља:

Влада г. Бордошиа положила је данас у 11 часова заклетву пред Краљевским намесником.

ПОЛИТИЧКЕ ТЕЖЊЕ НОВЕ МАЂАРСКЕ ВЛАДЕ

Будимпешта, 4 април

Мађарски политички кругови сматрају да ће нова влада наставити политику бивше владе. Једина чињеница која карактерише нову владу јесте да нови претседник владе, који је дипломата од каријере, не припада ни једној странци, нити је члан парламента. Политички кругови истичу да му то обезбеђује потпуну независност према свима осталим странкама, што ће му омогућити да се потпуно посвети великим задацима који га чекају.

Синоћ је америчка влада предала одговор на немачку протестну ноту

Одбијен је немачки захтев за ослобођење бродова који су заплењени

Вашингтон, 4 априла

ДНБ јавља:

Синоћ је министарство иностраних послова предало одговор владе Сједињених Америчких Држава на протестне ноте које је упутио немачки амбасадор у Вашингтону 31 марта и 1 априла по питању заплене немачких бродова који се налазе у америчким лукама, а исто тако и о интернирању посаде немачких бродова од стране власти Сједињених Америчких Држава.

У одговору владе Сједињених Америчких Држава одбијен је захтев немачког амбасадора да се ослободе немачки бродови у америчким лукама, а исто тако одбијено је и тражење о ослобођењу посада истих бродова.

Што се тиче немачког протеста у вези са даљим поступком према немачким морнарима, биће издата једна друга нота у којој ће бити изложене мере које ће се даље предузимати.

СНАБДЕВАЊЕ ЕНГЛЕСКЕ ПОЉОПРИВРЕДНИМ ПРОИЗВОДИМА ИЗ С. А. Д.

Вашингтон, 4 априла

Агенција Рајтер јавља:

Говорећи о диференцијама пољопривредних производа Енглеске) и другим земљама које се налазе у сличним спољнополитичким односима са Сједињеним Државама, министар пољопривреде г. Викард изјавио је да ће жетва пшенице 1941 године бити ослобођена од контингентирања у погледу извоза у ове земље.

СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ КОЛУМБИЈЕ И ВЕНЕЦУЕЛЕ

Богота, 4 април

Агенција Рајтер јавља:

Претседник Колумбије г. Сантос и претседник Венецуеле г. Лопез састаће се сутра на међународном мосту преко реке Ташира, где ће потписати споразум, којим се ликвидира погранични спор који између ове две државе траје већ 110 година.

Претседник г. Сантос запутиће се јуче Боготу у пратњи известног броја високих личности и пошао у правцу пограничног града Кукута. Из уставних разлога претседници двеју република неће моћи да пређу мост, али ће министар иностраних послова Венецуеле посетити Кукуту, а госпођа претседника г. Сантоса, у пратњи министра спољних послова Колумбије посетиће Сан Кристобел.

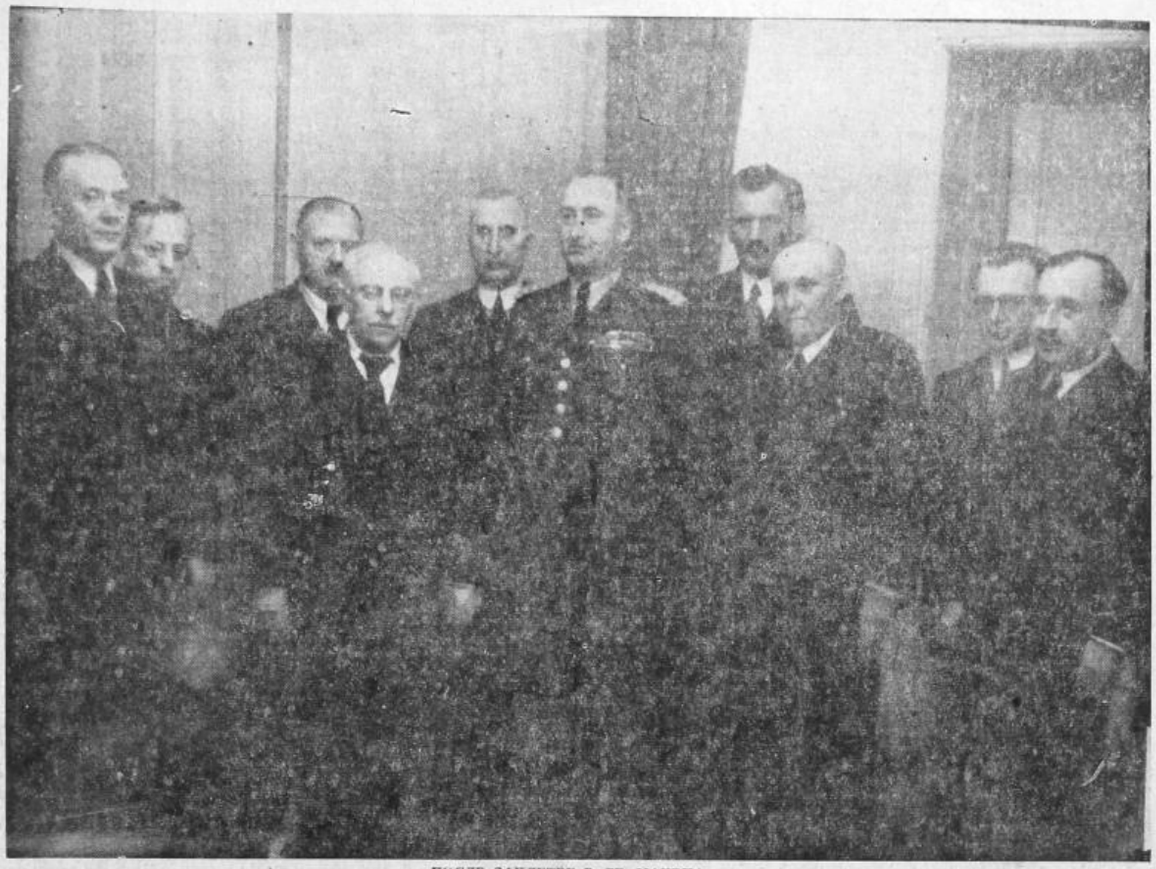
АРГЕНТИНСКО САОПШТЕЊЕ

Буенос Аирес, 4 април

ДНБ јавља:

Аргентинско министарство финансија и министарство пољопривреде издали су заједнички декрет, у коме се излажу мере које ће се предузети за побољшање аргентинских пољопривредних производа и земљорадничког сталежа који је доведен у врло тежак положај ратом у Европи због ограничења извоза жита.

Аргентинска влада одлучила је да идућу жетву жита откупи по цени од 4,75 пезоса за 100 килограма жита. У ту сврху Народна банка одобриће кредите. Предвиђа се да целокупни издаци око овога откупа достигну суму од 150,000.000 пезоса.

ПОСЛЕ ЗАКЛЕТВЕ Г. ДР. МАЧЕКА

Београдски политички кругови о доласку г. др. Мачека

У нашој целокупној јавности још се једнако показало колико се правилно схвата очување здравих односа у земљи, колико се жели да се и специално интересовање хрватских претставника потпуно разуме као и увек раније, као и у време тешких политичких борби у нашој јавности за правилно решење хрватског питања, и данас код нас није постојало никакво друкчије мишљење него већ освештано да се на хрватске потребе гледа са правилним разумевањем и да се хрватске тековине у погледу аутономног живота чувају у заједничкој сарадњи на општу корист наше заједничке државе.

У меродавној загребачкој штампи истакла се та стварност с правом и нема сумње, кад је већ реч о томе, ми данас имамо и у том погледу потпуно здраве и нормалне односе који се могу само још више стварати и све погодљивим, јер све се може унапређивати добрим и смишљеним радом, на свеколику корист наше државе и заједнице.

*

Долазак г. др. Мачека у Београд топло је поздрављен у свим политичким круговима у престоници. Истиче се да нико од озбиљних српских политичара није претпостављао да се може десити нешто друго од онога што је учињено. Према томе нико се није поводио за сугестијама и нетачним претпоставкама које су желеле да помуте односе између Срба и Хрвата.

Полагање заклетве првог потпретседника владе политички кругови оцењују као цементирање најјаче владе која је створена на бази народне слоге. Они истичу да садашњи историски моменти условљавају потискивање свију ужих партиских интереса у задњи план. Данашњи ца захтева да се, пре свега и изнад свега, води рачуна о општим проблемима који треба да обезбеде независност земље. Сврставање хрватског сељачког покрета у блок чија је основа независност земље означује се као велики прилог унутрашњој ситуацији земље.

Општа је констатација да су тек сада хрватски претставници дошли у положај да заједнички деле одговорност са правим претставницима српског политичког живота. Та чињеница о могућава да се предузму далекосежне мере и обезбеди несметан процес консолидације и реконструкције у свима доменима државног живота. У чињеници да ће одлуке доносити и претставници српскога народа види се повољан знак који указује да ће свака донесена одлука у једно бити дефинитивна коју ће народ без резерве примити.

МИНИСТАР Ђ. КОСАНОВИЋ ПОЛАЖЕ ЗАКЛЕТВУ

За новог маршала Двора наименован г. Ђура М. Вукотић

Указом Његовог Величанства Краља, на предлог Претседника Министарског савета, постављен је за Маршала Двора Његовог Величанства Краља господин Ђура М. Вукотић, претседник Окружног суда у пензији и бивши сенатор.

*

Нови маршал Двора г. Ђуро Вукотић рођен је 9 марта 1893 године на Цетињу у познатој и једној од најугледнијих црногорских породица Вукотића. Породица Вукотић давала је чланове који су заузимали најистакнутије политичке положаје у историји Црне Горе. Дед новог маршала Двора г. Вукотића био је војвода Петар Вукотић, отац црногорске Краљице Милене.

Г. Ђуро Вукотић

Г. Вукотић је своје детињство провео на Цетињу где је завршио основну школу, а затим долази у Београд где учи гимназију и полаже велику матуру. По свршеној гимназији уписује се на београдски Технички факултет, на коме је дипломирао са одличним успехом. После тога г. Вукотић одлази у Француску и у Бордоу студира правне науке. После четири године полаже на истом факултету дипломски испит са врло добрим успехом.

Но повратку у отаџбину г. Вукотић добија место приправника, а затим секретара Окружног суда на Цетињу. После неколико година постављен је за судију у Колашину. Извесно време остаје на томе месту, а затим је био постављен за претседника Окружног суда у Никшићу.

Г. Вукотић је узео учешћа на првим сенаторским изборима где се био кандидовао и био и забран. За време владе која је спровела споразум са Хрватима г. Вукотић се поново кандидовао за сенатора и био носилац кандидационе листе за Зетску бановину.

Године 1914 Вукотић се јавно као добровољац у чету мајора Поповића — војводе Вука и у бици на Јадру код једног опасног подухвата био тешко рањен. Истог дана кад је г. Вукотић рањен, његова два брата, официри српске војске погинули су у бици на Мачковом Камену.

Својим радом г. Вукотић је стекао велике симпатије у целој Црној Гори.

Коментари стране штампе о положају Југославије

Цариград, 4 априла
(Телефоном)

Југославија је предмет коментара целокупне светске пажње. Тим више је разумљивије што турско јавно мњење и штампа покланјају толику пажњу ситуацији на Југоистоку Европе и развоју догађаја на Балкану, с обзиром на садашњи положај Југославије.

Истиче се као врло значајно да је Југославија из последњих догађаја изишла много јача и у јединијенија. Њен престиж у иностранству, нарочито на Балкану, догађајима од 27 марта несумњив је. Она данас претставља један важан и моћан фактор у општим међународним односима.

Консолидација целокупне политике појачала је њен унутрашњи и спољни фронт. У општим написима, листови истичу да неспоразума између Срба и Хрвата није било и да је ову чињеницу потврдио долазак г. др. Мачека у Београд. Цео југословенски народ данас је уједињен у једној мисли: одржати земљи престиж и мир на границама. Престале су политичке трзавице, које су имале одјека под ранијим режимима. Данашња влада, која ужива потпуно поверење целокупног народа и војске, појачала је народну снагу и државну моћ.

ПИСАЊЕ БУГАРСКЕ ШТАМПЕ

Софија, 4 април
(Телефоном)

Бугарска јавност пратя са великим интересовањем даљи развој ситуације на Балкану, у вези са ставом Југославије. Ма да се на званичном месту ништа не изјављује о ставу Бугарске, ипак се у овдашњим странним круговима подвлачи као врло значајно што је дошло до промена у Југославији. Ма да листови не пишу конкретно, стиче се уверење да је и у штампи догађај од 27 марта изазвао велику пажњу. Листови су јуче писали да постоји неспоразум између Београда и Загреба, односно између владе у Београду и г. др. Мачека, по питању спољне политике. Међутим, данас су листови донели вест из Београда о коласку г. др. Мачека у Београд. Подневна штампа донела је и вест да је г. др. Мачек прихватио положај првог потпретседника владе и да је већ положио заклетву. А.

ОДЈЕК У МАЂАРСКОЈ

Будимпешта, 4 април
(Телефоном)

Ма да је целокупна пажња мађарске јавности испуњена једном државном жалошћу, смрћу грофа Телекија, претседника владе, која је оставила врло мучан утисак, ипак данашњи мађарски листови посвећују знатну пажњу Југославији.

„Југославија је увек показивала да је искрен пријатељ мађарског народа. Она је то увек потврђивала. И Мађарска, и званична и незванична, ценила је то пријатељство југословенског народа у прошлости и у садашњости. То се нарочито истакло и радошћу која је примећена у мађарској јавности када је, 27 марта, дошло до новог режима и нове ситуације у Југославији. Доносећи овај напис, „Мађарштаг“ пише да је ојачање Југославије, које је овим актом реализовано, појачава пријатељство које већ постоји између две земље. Лист истиче да јака Југославија мора да постоји баш у интересу Мађарске.

И остали листови пишу у овом смислу. Нарочито се подвлачи да је влада г. Симовића, која садржи све народне снаге, донела престиж Југославији.

На првим странама листови доносе вести из Загреба о одласку г. др. Мачека у Београд. Тим поводом се истиче да је дошло до споразума између Срба и Хрвата и да политика владе г. Симовића сада претставља и политику Загреба и по унутрашњим и по спољним проблемима. Гр. М.

ЗАДОВОЉСТВО У АТИНИ

Атина, 4 април
(Телефоном)

Грчка штампа и грчко јавно мњење топло је поздравило национални манифестацију југословенског народа, која је скренула пажњу целокупне светске јавности.

„Елевтерон Вима“ пише данас да је Југославија постала сада један моћан фактор о коме се мора водити рачуна. Југословенски народ је снажан и сигуран да брани своју слободу и независност.

Садашња ситуација показала је да је југословенска држава снажна и да је југословенски народ уједињен. Влада г. Симовића, у коју су ушли прави народни претставници, спојила је све крајеве у једну целину. Она ужива потпуно поверење народа.

У грчкој престоници истиче се радост због консолидовања прилике у земљи. Р. Ъ.

У БУКУРЕШТУ СЕ ПОЗДРАВЉА ХЛАДНОКРВНОСТ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ЈАВНОСТИ

Букурешт, 4 април

Штампа и даље посвећује максималну пажњу развоју догађаја у Југославији. Највећим делом преноси се извештај немачких агенција. Међутим озбиљни политички кругови настоје да дођу до тачних информација о стварном стању.

Политички кругови поздрављају промену која је извршена и преузимање власти од стране младог Југословенског Краља. Они у томе виде пут који води према стабилизовању југословенске неутралности и одбрани државног интегритета. Нарочито је топло поздрављено спокојство са којим југословенска јавност прати догађаје у једном делу иностранства. Сматра се да не постоји елементи који би могли да доведу до измене садашње ситуације.

Изјава саучешћа Претседника Министарског савета г. Душана Симовића поводом смрти грофа Телекија

Данас у 11 часова по нареће њу Претседника Министарског савета, г. Радоје Николић, шеф кабинета, посетио је мађарско посланство, где је у име г. Претседника владе мађарском посланику његовој екселенцији г. барону Ђорђу Бакач Бешењеу изјавио саучешће поводом смрти претседника мађарске владе грофа Павла Телекија.

ТЕЛЕГРАМ САУЧЕШЋА ПРЕТСЕДНИКА ВЛАДЕ

Текст телеграма саучешћа Претседника Министарског савета генерала Симовића упућеног Њ. Е. Г. Валенту Хоману, краљевском министру у Будимпешти:

„Дубоко дирнут изненадним губитком Његове Екселенције грофа Телекија молим Вашу Екселенцију да буде тумач код мађарске краљевске владе болних симпатија југословенске Краљевске владе поводом великог губитка мађарске нације“.

Претседник Министарског савета Генерал **Симовић**

Одликовање г. Бошка Чолак - Антића

Указом Његовог Величанства Краља, на предлог Претседника Министарског савета, одликован је орденом Карађорђеве звезде трећег степена господин Бошко И. Чолак-Антић, досадашњи Маршал Двора Његовог Величанства Краља.

Саопштење загребачке полиције

Загреб, 4 априла

Загребачка полиција издаје данас ово саопштење:

„Последњих дана обилазе градом нека вероватно плаћена лица која су неовлашћено обукла официрске униформе те за лазе у приватне станове и ста нарима и кућевласницима прво ре да се станови имају што пре испразнити, јер долазе некакви четници. За овакав рад и поступак нису ова лица од никога овлашћена, па се стављa до зна ња грађанству да им не наседа него да их одмах пријављује властима и предаје првом стра жару или телефоном обавести о овоме војску или редарственој власт, јер се овакав рад не би могао у опште вршити без овлашћења команде места у Загребу“. Ш.

Г. Аца Станојевић у Врњачкој Бањи

Краљево, 4 априла

Претседник Главног одбора Народне радикалне странке г. Аца Станојевић отпутовао је јутрос аутомобилом за Врњачку Бању. При поласку г. Станојевић се срдачно опростио са свој ним пријатељима и новинарима који су га испратили. М.

Максимирање цена пољопривредним производима у Америци

Вашингтон, 4 априла

Агенција Рајтер јавља:

Министарство пољопривреде објавило је јуче законски предлог којим се утврђују цене свињама, млечним производима и пернатој живини. Ова мера предузета ej ради повећања производње за резерве које се стављају на расположење Великој Британији и другим земљама, које се налазе у сличним спољнополитичким односима са Сједињеним Државама.

ПОТОНУЛА ЈАХТА ВОЈВОТКИЊЕ ОД ВИНДЗОРА

Насау, - Бахама, 4 априла

Агенција Рајтер јавља:

Војвода и војвоткиња од Виндзора, који су се спасли приликом несреће која је задесила њихову јахту, која је потонула, вратили су се јуче на Бахамска Острва и исте вечери стигли у Насау.

БОРАВАК ФРАНЦУСКЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ У ТОКИУ

Токио, 4 априла

Агенција Авас јавља:

Француска и тајландска делегација, које су преговарале на конференцији за закључење споразума између Тајланда и Индокине, присуствовале су ноћ традиционалној претстави класичног јапанског позоришта комада „Кабиан“.

НАРЕДБА ВИСОКОГ КОМЕСАРА У СИРИЈИ

Виши, 4 априла

Агенција Авас јавља:

Високи француски комесар у Сирији наредио је да се затворе биоскопи, кафане, кабареи и други ноћни локали у Бајруту све док се не успостави потпуни ред у овом граду.

У циљу обезбеђења снабдевања становништва, а у вези са штрајком трговаца, високи комесар предузео је низ мера, којима се предвиђа да ће одређене трговине морати да буду отворене. Оне трговине које буду одбиле, биће затворене за неодређено време и биће повчано кажњене.

Претседник Београдске општине г. Добривоје Лазаревић одржао конференцију са директорима одељења

Пошто је јуче примио дужност нови претседник Београдске општине г. Добривоје Лазаревић позвао је све директоре одељења на заједничку конференцију ради упознавања и реферисања о текућим пословима у појединим подручним ми општинским отсецима. Конференција је одржана у девет часова пре подне у кабинету претседни ка Општине. Уместо директора одељења који су отсутни били су њихови заменици.

На конференцији је прво деловођа Београдске општине, директор г. Божа Павловић, претставио претседнику г. Лазареви ћу директоре одељења, па је по сле упознавања сваки референ сао о раду у свом одељењу и из нео питања која се као прва и најхитнија налазе на дневном реду пред новом општинском управом. Конференцију је присуствовао и потпретседник београдске општине г. Иван Милићевић.

Трговац електротехничком робом побегао пошто је извршио неколико превара

Загреб, 4 априла

Загребачкој полицији стигло је неколико пријава противу Ма рослава Хорна, трговца електро техничком робом. У тим пријава ма достављено је полицији да је Хорн, на вешт начин, успео да превари различита лица за су му која до сада није утврђена, али се цени на преко 30.000 ди нара. Прва пријава која је про тиву Хорна стигла полицији је пријава једног посетника који је Хорну дао бриљантски пр стен који вреди 25.000 динара да га прода. Хорн је примио пр стен и казао власнику да дође сутрадан у његову радњу. Кад је овај дошао, Хорна није затекао већ његову жену која му је казала да је Хорн на путу и да дође касније. Међутим, Хорн је убрзо затворио радњу и посетник га више није нашао. Поред тога још неки су поднели пријаве, у којима су тражили да полиција одузме од Хорна стварк које су им они, као и овај посетник, дали да прода, а он то није учинио, већ се изгубио с њима.

Полицајци су повели енергичну истрагу да пронађу Хорна.

ДЕЧАК НЕХОТИЦЕ УБИО ДЕВОЈЧИЦУ

Вараждин, 4 априла

У селу Горичком, недалеко од Вараждина, несрећним случајем погинула је Анастасија, седмого дишња кћи земљорадника Медведа. Њу је нехотице убио из револверца десетогодишњи чак Винко Круљ. Винко је негде нашао стари револвер у коме се налазио један метак. С тим револвером отрчао је на једну пољањицу где је била Анастасија с још неком децом и показао им шта је нашао. У једном тре нутку Винко је уперио Револвер на Анастасију и повукао орож. Мала Анастасија срушила се смртно повређена на земљу.

САМОУБИСТВО СТАРИЦЕ

Марибор, 4 априла

Путничким возом који од Загреба иде према Зидановом Мосту путовала је из Сарајева 76 годишња старица Францишка Озелшенбахен. У Зидановом Мосту си шла је с воза, бацила 300 динара које је имала код себе и лег ла на пругу. Пошто су је на време приметили, она је склонье на и тако није могла да учини оно што је намеравала. После тога пресекла је себи вене на левој руци и пренесена је у теш ком стању у болницу у Цељу. Има мало изгледа да ће остати у животу.

ПОХАРА У ЗАГРЕБАЧКОЈ МАНУФАКТУРНОЈ РАДЊИ

Загреб, 4 априла

Загребачка полиција имала је пуне руке посла док није ухватила убице Фројденрајха, који су на зверски начин убили човека да се дочепају његове имо вине. Она се налази у пуном по крету истраживању за убицама или убицом Розалије Летони, а сада имају посла са једном бандом обијача који су на начин који одаје превеџане обијаче од нели из мануфактурне радње г. Стјепана Премеца робе у вред ности око 200000 динара.

На зиду високом два метра обијачи су начинили отвор кроз који је могао да прође један чо век. Увукли се у радњу и одатле изнели три бале свиле, три бале сукна, шест бала платна, 14 мушких кошуља, 20 зефир кошуља,6 бала шареног платна и неколико пари мушких и жен ских чарапа као и друге робе.

Полиција је извршила увиђај и опште је мишљење које код њих преовлађује да је овога пу та имати посла са „специјалис тима" обијачима, који врло до бро рукују обијачким алатом.

Војвођански Распућин деветнаестог века

Михаило Франковић, самозвани син Свете Ане и оснивач верског реда „Гартана"

Почев од 11 века, хришћанство је било у кризи. Сукоб истока и запада непрестано се развијао. Акције папа реформатора — почев од Николе II до Гргура VII и Урбана II, да би створиле светску папинску власт, узимале су маха. То је створило акутну кризу у цркви. Апостолат се претворио у политичку акцију.

Чак и код нас у средњем веку имамо те акције и борбе против јеретика. У законику цара Душана на једном месту стоји: „да се узврате в хришћанство ако се нађе полуверац", иначе „да се жеже по образу и да се прожеже и ктоли га има тајити и та да се жеже".

Против јеретика водили су се читави крсташки ратови. Тако и код нас, уместо јединства хришћана, створио се фронт против Татарена, Богумила, и то баш у време кад су турска сила и моћ све дубље надирале на Балкан.

Ни у новије доба, самозвани проповедници и тумачи нових секта и мисли Бога нису престала да се појављују. У последњим вековима, у 18 и 19, видимо и налазимо самозванце који су понекад драконским мерама уништкани.

Што се тиче наше средине, свакако да је најоригиналнији и најзанимљивији случај оснивања секте „гајтана" од стране самозваног сина Свете Ане, једног сеоског ћурчије из села Колута, Михајла Франковића" војвођанског Распућина, — почетком деветнаестог века.

1

У једном малом селу крај Сомбора. Колуту, 28-годишњи младић, Михајло Франковић, радећи крај својације на сеоским кожусима и опанцима, размишљао је како да оснује нову секту, и да придобије уз себе народ. Њиу му се никако свиђали игла и занат. Млад и леп, висок приоооки младић мислио је о слави и срећи још на овом свету. Као и сваки човек који има успеха код жена, и њему је синула у главу идеја да преко њих човек може да постигне успех. Освојен том мишљу, дошао је на оригиналну идеју: Путем и посредством жена основаће нову веру. Веровао је да ће у томе свакако да успе. И једнога дана од уста до уста, од уха до уха пронела се вест кроз село прво тихо, шапатом, а затим све отворенije и гласније да се младом ћурчији Михајлу Франковићу - Мишки јавила у сну Света Ана називајући га својим сином. Није требало много времена па да Михајло - Мишко постане идол сеоских жена. Видећи да ће у својој замисли успети, почео је кришом да агитује.

Младе и лепе сељанке чиниле су чуда. Сеоски младићи нису могли рачунати на њихову љубав ако не пристану да се повинују наређењима и проповедима сеоског ћурчије. Жене су нагониле своје мужеве да приступе покрету сина Свете Ане — њиховог Светог Мишка.

И тако ћурчија Михајло Франковић прозва самога себе испосником. Рекао је да може лечити болесне и богаље, жена ма је наручито много говорио о својој сугестивној моћи да може сваку начинити да буде лепа, ако буде веровала у њега. Свети Мишко тако оснива нову секту, „ред гајтана", којим је свеки верник морао себе да опаше. Ови гајтани су били најразличитије боје, а боја је била симбол колико је ко приложио и учинио за ред. Продајући опроштајнице, Свети Мишко успео је да са материјалне стране веома много постигне.

Зато је дознала и њима црквена власт и послала окружницу свим својим подручним свештеницима 1818 године, 2 јула. У тој окружници стоји: да сачувају своје вернике од ступања у то ново удружење, а који су већ чланови да их поврате у крило цркве; знакове им одузети и изгорети и о свему извештај да пошаљу. На ову окружницу многи су свештеници послали извештај Кључи. Свакако да је најинтересантнији извештај свештеника Шабићуовског Ђорђа у коме видимо како је текао цео покрет.

Овај покрет узимао је ипак све више маха, јер не само да је народ био уз њега, него му приступиле и многи свештеници. Обилазе села, како Франковић тако исто и његов друг Лелек Карло, и агитују. Из околине долази много људи којима је при затвореним вратима и застртим прозорима држао говоре, а потом се молило и певало. Сами свештеници су ишли на ове зборове, њихови капелани и домаћице. У одређено време полазе сви у литији у цркви. На челу литије иде сам свештеник, иза њега испосник с крстом у руци. Најзад сав народ, заједно са бо лесницима — гологлави. Свакодневно из далеких места и села, из Сегедина, Суботице, Темерина, на стотине верника долази да посети и види сеоског ћурчију, богатим даровима: новцем, стоком и другим поклонима од вредности.

Да би што боље могао да развије своју делатност и да не буде ометан од власти како у правних тако исто и црквених, један његов свештеник оде до сомборског поџупана од кога је успео да добије дозволу да може слободно да проповеда своју веру међу народом. У то лико је лакше могао да добије ову дозволу, јер је пре тога успео да излечи поџупанову сестричину. Сам поџупан не само да је том попу дао ово дозволење, него га је задржао и на ручку и да оспецијалан црквени огртач на поклон. Свакако да и сам поџупан није видео ништа рђавог у том покрету, јер се у прво време није одазвао ни на захтев Свете Столице да га суспија.

Целокупна власт и поџупан проглашују Франковића за сина домовине и на интервенцију свештенства да прогоне овог јеретика, ништа не одговарају нити пак предузимају неке мере, већ, на против, Франковић и његов покрет добијају у поџупану свога присталицу. Сам поџупан Одри шаље вернике сеоском ћурчији, уверавајући их да ће им бити удовољена свака жеља и молба ако се пред олтаром Свете Ане помоле Богу и приђу и верују да је Михајло Франковић заиста син Свете Ане.

ПОЛАЗАК НА ПУТ У РИМ ЗА ОДОБРЕЊЕ ПОКРЕТА ОД ПАПЕ, И ЊЕГОВО ПРВО ХАПШЕЊЕ

Да би званично добио одобрење за свој нови покрет „гајтана", Франковић — Свети Мишко полази са својим једним верним присталицом на пут у Рим. Народ га је пратио све до Бајмока. У литији, са барјацима и знаковима секта испратили су верници своја настојника. Међутим, дошавши до Печуја, Франковић бива ухапшен. Разлог његовом хапшењу био је што је приликом благосиљања болесника ове мавао пљувачком, а како још није имао дубљег корена у народу и подршке власти, на интервенцију свештенства, полиција га ухапси и одузме пасош.

Франковић није дуго остао у затвору. После неколико дана, на интервенцију сомборског поџупана, Франковић се враћа натраг у Колут. Међутим, верници и његове присталице сваким даном све више и више доводе нове чланове. Тако је ова секта „гајтана" захватила корена не само у ближој околини Сомбора и у Сомбору, него и на раздаљинама од стотине километара. Као муња шири ла се вест о чудној, сугестивној моћи овога испосника који може да лечи болесне и богаље.

На моју становништва из Сегедина, Франковић одлази тамо да шири свој покрет. Наоружан писмом — пропусницом од сомборског поџупана и писмима свештенства, креће поново на пут у Сегедин. Верни га дочекују са одушевљењем. Када се појавио, маса света пада на колена, љуби крајеве одежде сеоског ћурчије, молећи за благослов. Маса подложна фанатизму, верује у моћ исцељења овог самозванца.

Само свештенство енергично реагира на овај покрет у Сегедину. Оно тражи од власти да се одмах стане на пут даљем ширењу све секте. На ову интервенцију власт почиње енергичније да приступа угушивању секте „гајтана" и њихових верника. Пре свега, сегединска полиција протерује Михајла Франковића, и овај одлази на пустару Лудаш, недалеко од Суботице. Са масом овде даје да се разгласи да је он син Свете Ане и да помоћу молитве може излечити сваку болест, да има моћ примања непосвести иако није свештеник. Ту је почео да дели „корде" — гајтане народу, а нарочито желнама, које је опасивао. Својим беседама успео је и овде да фанатизује масе које је позивао да приложе за подизање олтара Свете Ане а и за богослужење које ће му се служити. Радећи под таквим околностима, накупивши много новаца, из Лудаша пређе у Суботицу. Ту, ујутро рано, праћен од мноштва света, појављивао би се пред црквеном општином; држао говоре народу. Народ, распален говором овог вештог хипнотизера, бацао се на колена слушајући га, док је Михајло — Свети Мишко благосиљао народ који је клечао.

Свештенство у Суботици побуни се против Михајла Франковића. Оно се скупило и пошло да га отера. Народ је устао у одбрану свога срца — сина Свете Ане и није дозволио да се свештенство меша међу њих. Сам Михајло Франковић, достојанствено је стајао и све погрдне речи од стране свештенства није уопште узимао у обзир нити је нешто одговорио.

Потрчали свештеници градским већницима од којих су тражили да се Франковић ухапси, јер вара народ. Доведоше га пред градске већнике, којима Свети Мишко показа писмо и препоруке од стране поџупана и других свештеника који су приступили његовом покрету. На сонову ових писама градско веће пусти Светог Мишка и овај остаде још неколико дана. Дао је да се позову сви болесници а они који нису могли да напусте постељу били су посећени од стране Светог Мишка који им је обећао да ће их излечити молитвама.

Посветивши воду у Суботици, Свети Мишко се враћа натраг за Колут. Црквено веће видевши дап окрет узима све више маха, упутило је претставку и замолило поџупана да помогне његовом угушивању, јер је „штетан и по грађанство и по веру". Међутим ни овога пута није се од стране жупанијских власти предузимао никакав корак против самозваног сина Свете Ане — Мишка. Црквени синод Бачке жупаније који је дуго протеркао цео овај случај, видевши да се није ништа предузело од стране жупанијских органа, обрати се на Мађарски верски савет. Тај форум реши да се овом покрету стане на пут, и да сви револуционарни фактори који су били умешани у њему, одмах буду похапшени и предани суду.

Долазак у Лисабон новоименованог америчког посланика у Мађарској

Лисабон, 4 априла

На путу за Мађарску, нови посланик Сједињених Америчких Држава у Будимпешти г. Пел пристао је у Лисабон.

Наш познати сликар и академик г. Паја Јовановић излаже свој најновији рад у уметничком павиљону „Цвијете Зузорић"

На изложби „Даде" која траје већ неколико дана у уметничком павиљону „Цвијета Зузорић", изложиће наш познати сли кар и академик г. Паја Јовановић свој најновији рад, портрет Њ. В. Краља Петра Другог. Као модел је позирао лично Њ. В. Краљ. Рад г. Паје Јовановића ће, разумљиво, изазвати велико и оправдано интересовање наше публике која зна да цени високе уметничке вредности наших мајстора.

Наставак истраге по убиству Розалије Летони

Загреб, 4 априла

Загребачка полиција наставља са истрагом коју води поводом убиства Розалије Летони на Бје ничкој цести број 121. Истрага се, како изгледа, наставља успешно. Ухапшени су двојица младића које су суседи често гледали у близини куће Фрање Летонија. Није још утврђено јесу ли они младићи знали да се у кући Фране Летонија налази 40.000 динара уштеђеног нов ца. Осумњичени младићи испитују се у тајности. Резултат истраге биће познат вероватно у току дана.

Скупштина Удружења занатлија из Вировитице

Осијек, 4 априла

Занатлије из Вировитице и околине одржали су редовну годишњу скупштину свога Удружења. На овом састанку претресан је читав низ проблема који тангирају положај занатлија, те су донети закључци у погледу мера које треба предузети за по већање положаја занатлија у који су запали због општих при лика. Преко 600 занатлија бори се са тешкоћама око обављања својих заната, пошто тешко до лазе до сировина. Погађа их та кође и повишење цена радној снази и друге дажбине.

На крају, скупштина је одобрила прорачун. Приходи Удру жења занатлија предвиђени су у износу од динара 39.284.80. Расходи су означени са динара 31.983.50, али је Удружењу став њена на расположење свота од динара 39.000.

Затим, досадашњој је управи дата разрешница и на њено мес то изабрана је нова управа на челу са претседником г. Фрањом Бендаком. За потпретседни ка је изабран г. Иван Тарјани, а за секретара и благајника г. Јосип Цимерми и Габриел Фучтек.

Д. Ј.

О штрајковима у Сједињеним Државама

Детроит, 4 априла

Агенција Рајтер јавља:

У вези са штрајком који је ис бијо у Фордовим фабрикама на Црвеној Реци, управа предузећа упутила је моблу мероданим властима да интервенишу како би се спречило да „комунистичка странка, претњама и угрожавањем чиновника, омета нормално функционисање предузећа".

Фордово друштво тражило је у исто време оштету од преко милион долара и владину интервенцију у осталим фабрикама аутомобила.

Власти су пристале на привремену интервенцију од пет дана. За то време синдикатима ће бити забрањено да се мешају у ствари намештеника Фордових фабрика.

Нови претседник Цетињске општине г. Периша Вукотић

Цетиње, 4 априла

Последњом одлуком министра унутрашњих дела постављен је за претседника Цетињске општине г. Периша Вукотић, инжењер. Нови претседник је једна од најпознатијих и најомиљенијих личности Цетиња. Вест о његовом доласку на чело Цетињске општине примљена је у читавој Црној Гори са великом радошћу.

Г. Вукотић је рођен у Цетињу 1902 године. Његов отац вој вода Стево Вукотић је једна од најчувенијих личности свога до ба у Црној Гори. Познат је био и преко њених граница, нарочи то по томе што је узимао веома видног учешћа у акцији тадашње ирногорске омладине на уједињењу са Србијом. Он је и претседавао Великој народној скупштини која је у Подгорици 1918 године прогласила уједиње ње.

Нови претседник г. Вукотић свршио је основну школу и пр ва четири разреда гимназије на Цетињу. Гимназију и студије на техничком факултету завршио је у Београду.

Као добровољац учествовао је у Светском рату, у борбама око Цетиња. Значајно је његово учешће у омладинском по крету, који је водио г. Марко Даковић.

БЕРЗЕ

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

На извозном и слободном девизном тржишту тенденција је непромењена. Сви курсеви су без промене.

У приватном клирингу Берлин је рађен само по новом курсу у износу од 127.872 марке.

На ефективном тржишту тенденција је непромењена. Ван курса рађено је 77.500 номинално Белгијска по 84,25. Ван курса рађене су и Шумске обвезнице по 79 у износу од 18.500 номинално. Из вестицијони ваљам рађен је само ван курса по 98 и 97,50 у износу од 30.000 номинално.

Продуктна берза остала је без по сла.

Загреб, 4 април

ЗАГРЕБАЧКА БЕРЗА

Лондон: 174.67 177.77. Њујорк чек 4435, 44.85. Цирих 1028.64, 10.38.64. Кеб 4447 4507.

Приватни клиринг: Берлин: 1772 1793; Грчки бонони: 37.50 новац. Тенденција: непромењена.

Промет 3.335.597 дин.

Народна банка: не котира., 8% Блаер 104 новац; 7% Хипотекарна банка: 102 новац; 7% Срб. ваљам: 97 новац; 6% Далмат. аграр: 79 80; 4% Северин аграри: 55 — 56.50; Ратне штете: 479.50 478.50 420.50; Инвестиционе ваљам: 99 новац; Прив. агр. банка: 208 7% Батер: 99 роба; Белгијске обвез. 85—75; 4% Аграрне обв. 56 новац; 6% Шумске обв. 79, 80. Тенденција: стална. Промет: слаб.

Индустријске хартије: Трбовље 390, 392, 390.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ

7% Блеров ваљам 1932 године — 90 — 6% дравске обвезнице (Београд) 1900 годиие 35,50 85 (35 280.000).

6% далматински аграр 1933 године — 70,75 (79, 75 699.000).

6% шумске обвезнице — 79, 76 (—).

7% инвестиционн ваљам 1921 године — 99.

2½% рента ратне штете промет. 4 477.50 (477.50 1.100).

Акције: Привилеговане аграрне банке — 205 (205 379), 2) крупне — 206,50 (207 280).

УКУПАН ПРОМЕТ КОД ПАПИРА ИЗНОСИ 1,469.000

ЦИРИШКА БЕРЗА

Цирих, 4 априла

Београд 10; Париз 9,35; Њујорк 451; Брисел—; Милано 21,70, Берлин 175,50; Атина 3; Букурешт 2; Софија 4,05; Будимпешта 85; Штокхолм 102,675; Лондон 17,375

Њујорк 4485 4425, Њујорк кеба 4507, 4447, Курс долара за обрачунавање 177,57 174,57; Женева 1068,164 1028,64.

Девизе на слободном тржишту: Лондон 210,19 208,90 (210,60), Женева — Цирих 1081,10 1072,10 (1076,10), Њујорк 5520 2490 (5500), Стокхолм 1318,93 1301,73 (1310,35), рађено: 153.600 шв. фр 126 долара.

У приватном клирингу: Бонони Грчке банке (Солун) 37,85 37,15 (37,50); Берлин 1792 17,72 (17,82).

Рађено 127.872 марака.

УКУПАН ПРОМЕТ КОД ДЕВИЗА ИЗНОСИ: 4,190.000

Унапређење пољопривреде у Америци

Вашингтон, 4 априла

Агенција Рајтер јавља:

Амерички сенат изгласао је јуче законски нацрт о унапређењу производње на фармама и поново га упутио Претставничком дому.

Овим законом предвиђена је рекордна свота од 1,340,610.744 долара за унапређење пољопривредне производње на фармама.

ВОЗ НАЛЕТЕО НА КОЛА СА СЕЉАКОМ

Осијек, 4 априла

На пруги Осијек — Нашице — Подравска Слатина — Загреб, недалеко од станице Носковци, дошло је до саобраћајне несреће, у којој је изгубио живот Тома Бенаја, кметујући у Колиму у њему. Да би дошло до шуме мо рао је прећи преко пруге. Приликом тога пролазећа неопрез ни сељак није водио рачуна о доласку путничког воза. Машиновођа није приметио сељака, јер је прелаз био заклоњен једним жбуном. Тако је у једном тренутку локомотива снажно на летела на кола Венца и сврвила их. Налет је био веома снажан. Оба коња су погинула, ко ла у парампарчад поломљена, а Банеј је одбачен читавих десет метара од пруге и при том је претрпео смртоносне озледе од којих је после краћег времена издахнуо.

Поводом овог случаја власти су наредиле истрагу, па је том приликом утврђено да је до несреће дошло кривицом настрадалог сељака, који није обраћао пажњу на долазак путничког воза.

Д. Ј.

ПОЖАР У САРАЈЕВУ

Сарајево, 4 април

У дворишту куће Салиха Пеpahевића избио је прекинов велики пожар који је захватио све дворишне зграде. Ветар је дуво тако јако да је претила опасност од пожара у читавом суседству. Али ватрогасци су, срећом дошли на време и локализовали пожар. Штета је велика.

КУЋА
на продају

Кр. Петра двоспратна и плац 1000 м²

Цена 3,000.000.— од које се одбија већи дуг

Адреса у администрацији.

12920

Статистички годишњак

Подаци о венчањима, разводима и рађањима

Београду се највише венчава и највише разводи

Изишао је, али са извесним закашњењем, Статистички годишњак за 1940 годину. У њему су заступљене скоро све рубрике које је имао прошлогодишњи, само са доцнијом новим значајних података. Нарочито је велике промене претрпео други део: подаци о становништву у Југославији. Скоро сви одељци у овом делу прошрирени су новим табелама о кретању и ранијим променама у нашем становништву. Израђен је и велики број табела које имају у виду не само расподелу и бројеве по бановинама него и по срезовима. Сви подаци у Годишњаку су из најновијег времена, 1938 и 1939 године.

—•—

У одељку „Кретање становништва" говори се на једном месту и о броју венчања, развода брачова и броју рођене деце. Изнесени подаци прикупљени су у 1939 години.

У току те године склопљено је према подацима изнесеним у Годишњаку, 123.817 брачова, а разведено 7.103. Дакле број разведених на сто склопљених брачова износи не више од 5.47. Веома утешна цифра, с обзиром на разне тврдње које имају тенденцију да докажу како се и брачни живот код нас америка низира...

И са децом ствар стоји баш добро: у току године роди се 408.013 деце. А на сто склопљених брачова долази 329,53 деце. Просечно: више од троје. То је похвално од наших многобројних супружника, тако је било у 1939 години.

Међутим, у прошлим годинама није ишло све тако „низ длаку". Рађало се увек код нас, то се не може порећи, али, некад мање некад више. Како која година.

Ето 1921 године на сто склопљених брачова долазило је 285 и нешто мало више деце. 1922 је порастао број венчаних — 323 и скоро једна половина на целог. Цифра се сваке године повећавала за неколико поена док није 1934 године постала врло велика: 467 деце на сто брачова. Сваки брак: најмање четворо... Ипак, то је просечна цифра која је настала спајањем свих брачова, то јест, од оних са десеторо или, често пута, дванаесторо до оних са једним или ниједним.

Од 1934 године цифра се почиње опет спуштати. Ко зна какви су били разлози, али деце је било све мање .Цифра је најзад, 1939, пала на 329 и по.

Да видимо сада како се ови бројеви крећу по појединим бановинама. Комбинације су, свакако, узете из бановина које су постојале пре акта од 26 августа 1939 године. Било их је тада девет.

Вероватно због свог највећег пространства, највећи број брачова склопљен је био у савској бановини. 1939 године тај број је био 229.597. Дунавска бановина долазила је одмах иза ње. За тим Вардарска, па Дринска и тако даље. У Зетској је склопљено те године најмање брачова. Свега 7.705. Једва за три хиљаде више него на територији Београда. Земуна и Панчева, јер је само у овим местима за то време од једне године венчано преко четири хиљаде људи. Само се по себи разуме да је број исто толико и жена.

Како стоји ствар са разводима у појединим бановинама? И то је бити интересантно.

Најмање је било развода у бившој Приморској бановини. Свега 80. Од осам хиљада покушаја није успело, дакле само њих осамдесет... Лако вам је онда донети закључак да се на њем Приморју не живи баш онако као што злонамерни причају, док се од сто брачова само један заврши пред духовним судом.

У свим другим бановинама разводило се много више и много чешће. Можда је клима била друкчија...

А најоптерећенији су у тој години били свакако духовни судови на територији Управе града Београда. Од четири хиљаде разведено је 655 брачова. Од сваке стотине, значи, може да се одбаци 16 и нешто више. Катастрофална цифра, разуме се према оној која излази из бивших брачова у Приморској бановини: шеснаест пута више развода у Београду него у Далмацији.

Са децом опет ствар стоји друкчије: највише их је рођено у Врбаској бановини, а по проценту, најмање у Београду. Иза Врбаске бановине долази Зетска, па Приморска. У Врбаској на сто брачова дође више од пет стотина рођених дечака и девојчица, у Зетској 418, у Приморској 416, а у Београду само 131.

Ето баш тако стоји ствар: много се више жени, удаје и рађа а много мање разводи и одустаје од рађања у нашим сеоским крајевима него у граду...

Одавно позната чињеница.

J.

Елегантни железнички чиновник фалсификатор и крадљивац

Славонска Пожега, 4 априла

Цвјетко Сјеверац, железнички чиновник из Славонске Пожеге, познат је био у граду одавно као човек „фини укуса". Свој укус је нарочито изражавао по моћу лепих одела, које је често мењао. Поред тога залазио је у „најотменија градска друштва" и трошио велике суме новаца.

Извесни су, дабоме, почели одавно сумњати у изворе из којих је он црпео тај новац. Почеле су се разносити по варошаи разни гласови који су карактерисали отменог младића као сумњивог чиновника. Тако је дошло и до полицијске истраге, којом се утврдило да је Сјеверац, због свог зарађивао свој новац на непоштен начин. Пошто је имао малу плату, а велике жеље и планове за провод он се бацио на крађу и фалсификате.

Утврђено је да је његова прва крађа једна писаћа машина која је нестала у среском начелству у Славонској Пожеги. Није хтео продавати у близини, него је нарочито због тога отпутовао у Београд. Колико му је за њу дао неки од београдских антиквара, још је непознато.

Испуњено је затим на туђе име поштанску штедну књижицу и уложило, као прву уплату, само 20 динара. Али кад је дошао до поштске уплаћени новац на књижици је, уместо 20, стајало 1200 динара. Он је наиме преправио цифру 20 на 1200 динара. Успео је да тај новац подигне.

Охрабрен овим својим првим великим успехом Сјеверац је продужио са сличним малверзацијама. Писао је често штедне књижице на туђе име и улагао 20, а подизао 1200 или 12.000 динара. Најзад, приликом последњег подизања новца, он је примећен и ухапшен.

Није то све. Његова активност је била врло велика и у обичним крађама и дрским провалама. Последњи пут украо је од своје станодавке златних и сребрних драгоцености у вредности од 60.000 динара.

Полиција ће, како изгледа, наћи још неколико сличних његових подухвата и после тога упутити га суду.

Футбалска утакмица софијске репрезентације у Бечу

Беч, 4 априла

ДНБ јавља:

После свог гостовања у главном граду Рајха, репрезентација Софије, одиграла је данас пред 15.000 гледалаца на стадиону у Пратеру своју прву међународску утакмицу против Беча, и изгубила је са резултатом 5:2 (2:0).

И поред пораза мора се признати да су бугарски гости, којима су Бечлије приредили срдачан пријем, оставили добар утисак својом фер игром у борби против врло јаког бечког тима.

Теже се повредио поправљајући лифт

Поправљајући лифт настрадао је Раде Савић, лифт-монтерски радник, стар 17 година, који је становао у Душановој улици број 12. Несрећа се десила у Југовићевој број 5. Истрагом је утврђено да је до ње дошло непажњом самог Савића.

Мађари су одредили тим за утакмицу са Немачком

У недељу се у Келну игра међународна утакмица између представница Мађарске и Немачке. Мађарски савезни капитен г. Фабијан одредио је овај тим: **Чикош, Коњаји, Кишпетер, Шароши з, Полгар, Лазар, Кинчеш, Женгелер, др. Шароши, Бодола и Бетван.**

Издавао се за хоџу па га демаскирали и ударили му 30 батина

Мостар, 4 априла

Близу Мостара, у једно мусли манско село дошао је један непознати човек. Отишао је одмах по свом доласку у кућу највиђе нијег муслимана и казао му да је хоџа. Тумачио је разне ствари из Корана и свом домаћину и сељанима који су дошли да га поздраве и био је добро гошћен. Сељаци су били задовољни што су добили хоџу и њему ни шта није недостајало. Гостиљани су га најбоље што су могли, нудили га најбољим ђаковшима и „хоџа" је живео као никада дотле. Али његов добар живот није много потрајао. Једног дана напишао је у село неки Далматинац који је у њему познао опасног варалицу. Обавестио је сељаке који су, раздражени, пошли да се обрачунају са њим. Брзо су га прочашли на једном скупу. Говорило се скупљеним сељанима. Потрчали су и ухватили га. Везали су га јаким конопцем и повели ниже села. Хтели су да казне тако да се никада не сети да чини такве ствари. После већања одлучили су да га привежу за стабло и да га батинају. Он је молио, али је одлука спроведена. Он је везан и ударено му је тридесет батина. После тога отерали је.

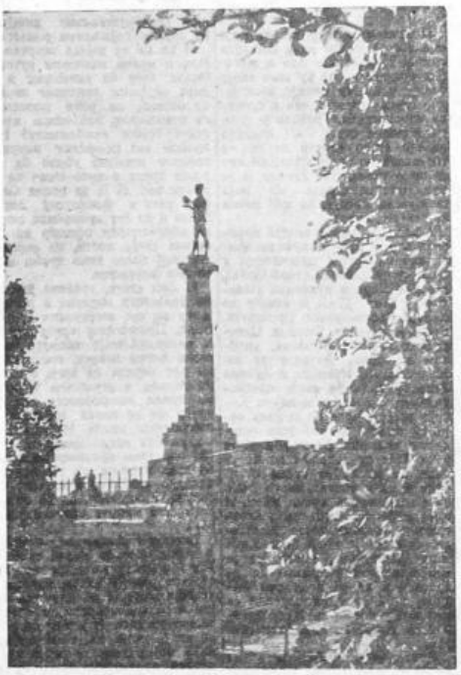
ДЕЧАК ПОГИНУО ОД СТАРЕ БОМБЕ

Мостар, 4 априла

У селу Јасеницама, код Мостара, погинуло је од бомбе коју је нисколао на њиви на којој је чувао стадо осмогодишњи пастир Стипе Смиљанић. Мали Смиљанић је чепркао по земљи и тако нашао на бомбу. У једном моменту бомба је експлодирала и разнела Стипа. Његов брат стајао је мало даље и лак ше је повређен.

Београдске шетње

Калемегдан, у пролетњим вечерима

Мештровићев „Победник" на Калемегдану

Моћне линије Мештровићеве скулптуре Споменика захвалности Француској ишчезавају у ноћи која се неосетно спушта на неме калемегдапске зидине, на први поглед усамљене у буци престоничког живота. Али и Калемегдан живи својим животом, животом младих и старих који оно своје, најприснији и најинтимније, своје мисли и своја осећања поверавају њиховим зидовима или гранама које се њишу. На ипак, ту нема романтике. То је само она лепа страна живота која се до живљава и оно лепо што се, можда, сада само евоцира у успоменама и осећањима. Јер, живот ипак пролази; једноме, нео сетно, а другоме журно, мушице журно...

Горе, испод кипа „Победника", трепере звуци гитаре. Склади до и осећајно, прате жице песму о печалбару који иде у далеку земљу. Зашто? Та толико је лепше остати на родној груди и једном заувек отргнути се од мисли о одласку у страни свет, туђ, у свет где се њишчева ва у црним утробама рудника, у кланицама и фабрикама! И кроз песму, пуну бола, жене и деца шаљу клетву тој далекој земљи...

Песма се губи у мраку над Савом и над безбројним сијалицама великога града.

Дивно је овде! — каже жена.

Да дивно је! — и човек јој стиска руку. У овим часовима се заборављају дневне бриге. Изгледа као ноћ из приче...

Покушавамо да нађемо слободно место на којој било од клупа. Седамо до једног старог господина са изгуваним полуцилиндром, крутом крагном и штапом на који се наслања др хтена рука. На суседној клупи је група студената. Не говоре сада о правим нормама „јус цивиле" и „јус генцијум"-а, о хеминским вежбама или о математичким формулама. Сад су слободни од света тога и разговарају о својим осећањима и схватањима. Један, забачених руку уназад, посматра сазвежђа која трепере.

— Да, мој пријатељу, лепо је је и тачно то, али на крају крајева, шта је све то према бескрајној величини свемира?

— Охо, „Ос кокса" је вечерас нарочито дубокомислен! добацу је други.

— Зашто „Ос кокса"? — пи тају у смеху остали.

— Нећу да будем индискретан", као бајаги одбија овај. За тим, намигује: — Да кажем ли та „Ос коксу".

Овај ћути.

— Ма ево шта је. То му је на колокивијуму била Ахилова пета. Због ње је добио торакс и руку. Али, шта је то све према вечности... каже заједнички колега и шеретски чкиља на јадног „Ос коксу", што изазива буру смеха.

Стари господин се окреиуо ме ни са смешком.

— Младост као младост. Сва ка је мање више лепа. Верујте да сам је и ја и други искоришћавоа у пуној мери. Можда више него ви данас. Ех, све у своје време!..."

Старац се загледао у пар који је седео с друге стране и слушао је, гледајући њих, претурао по успоменама из младих дана. Са Саве су пиштале сирене бродова. А Калемегдан је живео својим животом, животом младих и старих који су се за неколико часова издвојили из сваки дашњег живота брига и обавеза. Ноћ их је сакривала и штитила. И зидине које су хладне и неме.

Ст. З.

ПОЗОРИШТЕ

Чланови Омладинског позоришта желе да ступе привремено на рад, у Народно позориште

Од свога оснивања до данас Омладинско позориште показало је лепе резултате. Оно је да ло београдској омладини оно што она на другом месту и у другом театру није могла да до бије. Међутим, гимназије и друге стручне школе и факултети распуштени су те тако Омладинско позориште нема могућности да настави рад. С друге стране, известан број чланова Драме београдског Народног позоришта отсутан је, те је из тога произишла могућност да прваци Омладинског позоришта ступе на рад у Народно позориште, како би и даље могли да наставе са својим делањем.

Прваци Омладинског позоришта г-ца Олга Рапковић и г.г. Чеда Војиновић, Мнодраг Пајић и Душан Ђорђевић посетиће вршиоца дужности директора драме Народног позоришта г. Бору Недића и изложиће му своје тледиште и жељу да ипак сво време, док се живот у уметничком животу не стабилизује, сарађују у Драми; и да својим снагама поруше празнине које су се јавиле. У исто време они би се трудили да обнове програм, приказујући оне ствари које су спремали за своје престане, које нису могле бити изведене, а које београдска Драма одавно није приказивала.

Омладинско позориште је већ спремило „Вођу". Музику је ову нашу ствар спремио г. Ђорђес, те постоји могућност да се на сцени прикаже и „Вођо".

У Народном позоришту у згради код Споменика приказује се вечерас Пучинијева „Мадам Бетерфлај". Овога пута Пикнер тона ће певати г. Маринковић.

—o—

У згради на Врачару приказује се вечерас „Коштана" са г. Новаковићем у наслонној улози.

Г. Бора Недић постављен за вршиоца дужности директора Драме

Управник Народног позоришта г. Вељковић постано је за привременог вршиоца дужности директора Драме г. Бору Недића на место отсутног директора г. др. Душана Миличића.

На место секретара Драме по стављен је привремено г. Никола Трајковић који замењује г. Слободана Јовановића. Дужност секретара Опере г. Богдан обавља г. Ризнић. Г. Александар Цветковић вршиће дужност секретара Народног позоришта уместо г. Бранка Јовановића.

ИЗ ПРОШЛОСТИ

Кнежеви Милош и Михаило, српски прваци и нови Устав

Велика Народна скупштина, због значајних заслуга земљи признала је Милоша за наследног кнеза Србије. То се убрзо показало ружно. Милош је био самовољан и није трпео никога да му се меша у државне послове. Због тога је било врло честих побуна у народу и знатан број незадовољника. Они су тражили да се ограничи кнежева власт и да се изради Устав, те да се зна: каква права има кнез а каква народ. Милош је све бу не угушивао и незадовољике свирепо казњавао. Он је уклањао све који су му сметали. Међутим, како је број његових противника био још увек велики Милош је био принуђен да о Сретењу 2 фебруара 1835 године изда неку врсту устава на који су се кнез и скупштинари заклели. Тим уставом нису били задовољни ни народ, ни Русија, ни Турска. Стога турски цар у споразуму са Руском изради други устав Кнежевства Србије од 10—12 децембра 1838 године и исти достави кнезу Милошу да се по њему управља.

На дан 13 фебруара 1839 године на сред Калемегдана у Београду прочитан је овај нови устав и на исти положена заклетва.

Овим новим уставом кнежева је власт била ограничена. По њему, кнез је био овлашћен да именује и постави три лица која ће сачињавати „Централно правденије" и занимати се једино унутрашњим државним пословима, другу финансијом, а треће руководством спорних дела међ ње. Поред ова три лица, по чл. 5 тога Устава, Милош је морао устројити себи особену канцеларију, која ће бити под „управљенијем" свога претставника, а дужност овога ће бити, да регулише односе између Србије и иностраних власти, као и да издаје потребне „пасоште".

Члан 16 поменутог устава гласи: „Ова три висока чиновника — попечитељи унутрени дјела, финанција и правосудија, као и претставник Књажеске Канцеларије, за време докле користаља ју своје дужности заседаваће у Совјету". Чл. 24 истог Устава гласи: „Сва три попечитеља биће независни један од другог у управљењу њима узајамни дужности, без да један буде поточњен другому, и они ће имати сваки своју канцеларију одељену".

Према овоме новом Уставу, дужности војног попечитеља прешле су на попечитеља унутрашњих дела а просветна струка спојена је са судском и добила назив: „Попечитељ правосудија, спорни дјела земље и просвјешченија".

Сутрадан по читању устава и извршеној заклетви, Кнез Милош је указом својим од 14 фебруара 1839 поставио нове попечитеље:

За претставника књажеског и попечитеља иностраних дјела Аврама Петронијевића; за попечитеља правосудија и просвјешченија Стевана Стевановића; за попечитеља финанција Алексу Симића; за попечитеља унутрашњих дјела Ђорђа Протића.

У исто време, 14 фебруара објавио је у Београду и кнежев указ о постављању саветника који је гласио:

По гласу Устава Кнежевства Србије од 10 до 12 децембра 1838 установљавам данашњим даном Кнежевско Српски Совјет, као највишу власт, под непосредственим Нашим начелством стојећу и по предзаритељном преслушању мњења члано ва досадашњег Совјета и Суда Великог, постављамо:

За претседника овог високог надлежатељства нашег љубезног брата Јеврема Обреновића.

За чланове: Вучића Перишића, Матеју Ненадовића, Х. Малутина Гарашанина, Лазара Теодоровића, Стојана Симића, Милету Радојковића, Милосава Здравковића, Вула Гагоријевића, Ранка Мајсторовића, Стевана Јуришића, Петра Тућаковића, Илију Поповића, Цветка Рајовића, Ђорђа Пајевића, Стевана Стојановића и Анту Протића.

„Постављајући их на ово достоинство, препоручујемо им, да се сутра 15 тек. у 2 сата дана у Двору Нашем скупе на надлежну приступу у смислу председноног. Устава положе, па да одмах по том нама кандидате за главног секретара свог поднесу на одобрење, како ће Совјет по што се с нама у Крагујевац повратн, моћи предузети у разсуђењие предмета у истом Уставу претписане му".

За непуна три месеца рада Совјет је израдио а Кнез потписао неколико уредаба, тако: „Устројење совјета Књажества Српског", „Устројење централног правленија Књажества Српског", „Устројење књажеске канцеларије" и „Устројење гар низоне војске".

Наскоро по обнародовању ових уредаба услед наталог новог уставног стања у Србији, које кнез није могао да поднесе, и неслоге са неким попечитељима и совјетницима, Милош 1 јуна 1839 године поднесе оставку на књажевски престо и после два дана отпутовао из Србије.

Одмах сутра дан по поднетој књажевској оставци, 2 јуна 1839 године, изабрани су за књажеске намеснике књажев претставник и попечитељ иностраних дјела Аврам Петронијевић, претседник Државног савета Јеврем Обреновић и први члан Држ. савета Тома Вучић Перишић.

Млади кнез Милош М. Обреновић лежао је тада тешко болестан и умро 26 јуна 1839 године. На место умрлога кнеза дошао је његов млађи брат кнез Михаило, који је из Влашке прекоко Цариграда приспео у Београд 2 марта 1840 године и на дан 5 Марта, после прочитаног султановог писма којим се признаје за кнеза (берат), примио управу земље у својој 17 години. Али та његова владавина ни је дуго трајала, јер и он, као и његов отац, због неслоге с изврсним великашима, виде да му је немогућно опстати, нарочито после крваве борбе са Вучићевцима код Крагујевца, Чумића и Жабара. Да се не би даље проливала братска крв, кнез Михаило се врати с војском, написа оставку и ноћу између 26 и 27 августа, напусти Србију.

Привремено управљање државним пословима предузели су, са одобрењем турских заштитних претставника, Петронијевић и Вучић, док 2 септембра 1842 године на Врачару не извикаше за кнеза Александра Карађорђевића, абутанта кнеза Михаила, који је исто дана издао проклamацију у којој објављује народу да је од сакупљених људи на Врачару изабран за Кнеза Србије.

На Митровдан исте године, изроду и народној скупштини прочитан је и султанов берат којим га је признао и потврдио за владајућег кнеза.

Ст. Николић

Фантастични доживљаји најсмелијег шпијуна свих времена

12

Плашно сам се да ће ова моја чудна игра једног дана изазвати сумњу Мадлениног оца и његових пријатеља, па ћу тако своју тешку и важну мисију због једне глупе ситнице, већ у почетку упропастити. Требало је много моралне снаге и потпуне нервне сталожености да се у тој улози до краја покажем као стварно талентован глумац, а да при томе не страда ни моја шпијунска мисија, ни мој интим ни, лични живот.

А када се једног вечера повео разговор о рату и мутним приликама на нашем континенту, у коме су суделовали стари Орвал, генерал Даре и пуковник Планшар, у моје [illegible] дошло до [illegible] неочекиваног преокрета. Било је речи о блокади Централних сила, о бомбама, упорном настајању Антанте да изазивањем Немачке и Аустро-Угарске примора своје противнике на склапање мира на њихову штету. Чуле су се речи које је су оштро парале уши осетљивог немачког родољуба. И те речи биле су довољне да ме убеде, да је љубав према отаџбини и свом позиву много снажнија него љубав према жени. И само околност што сам ужинао срдачно гостопримство домаћина, чија ми је кћер била више него симпатична, могла ме је том приликом уздржати да не праснем и да се пред тим људима, који нису ни слутили са ким имају посла, на један лакомислен начин потпуно демаскирам.

Мадленин отац био је веома љубазан, симпатичан и пријатан стари господин, који је, како је сам причао, у својој младости правио разне лудости и испаде, о којима је у своје време цео Париз причао, и због којих су се многи француски моралисти и строги конзервативци бунили и саблажњавали. Нећ прот већера проведеног у Орваловој кући, пружила ми се прилика да приметим, да је отац из наших жарких и жалубљених погледа дошао до непобитног закључка да смо се до ушију жалубили. Он се задовољно, дискретно осмехивао и да ви сад[illegible] осмех прикрио, он је своје наочаре држао пред лицем и дуго их брисао својом свиленом џепном мараницом.

Како би било да је прави [illegible] ортовања у заточеништво, успут успео да умакне испред својих стражара, да се дочепао Швајцарске и тамо похитао да о ном смелом, а на мало недоби начини припреманом потхвату, обавести своје претпостављене о команди свога пука? На ту могућност се морало рачунати, тим пре што све до мог доласка у версајску вожу болницу и стицања у додир са мојим угледним француским пријатељима у униформи, ни на који начин нисам могао да доспем у додир са својим послодавцима у Берлину. . .

Није искључено да је непријатељ сазнао за мој тајни план и на неки други начин, например, путем својих шпијуна у Немачкој и пород тога што се мој француски двојник налазио на сигурном месту у добро чуваној тврђави. У том случају, моји опрезни противници би могли да ми поставе клопку, да ме демаскирају, ухвате и изведу пред ратни суд, а да о томе француска јавност не сазна ни једна појединост. У ратно доба, ниједна за зараћена страна није налазила за подесно да се хвали својим успесима у вези са хватањем непријатељских шпијуна, из сасвим појмљивих разлога.

И ко би се најзад осврнуо за једним малим цивилним аутомобилом, који би ухваћеног и на смрт осуђеног немачког шпијуна одвезао до рова исконаног на осамљеном, забаченом месту неког војног возбалишта? Над гробом тог несрећног непријатељског шпијуна убрзо би израсла трава и нико више не би помишљао да је за време Светског рата у Француску дошао смели и на све припремаи немачки обавештајни официр да ту остави своје кости, не свршивши свој посао како треба, и то својом кривицом.

И баш стога, требало је бити до крајности опрезан и помишљати на сва евентуална изненађења. Противника треба стално и најбрижљивије посматрати и сваки његов покрет, сваку његову реч мерити на ваги. У тим критичним и страшним тренуцима пуним неизвесности додазиле су ми на памет најцрње и најгрозније мисли. И ја, стварно, не бих могао замерити сасвим опрезним противницима, ако би пред мене на сто ставили изненадно револвер и мирним гласом ми саопштили, да ће се после десет минута вратити у собу. . .

Тада сам дошао до сазнања да кроз човеков мозак само за једну секунду могу да пројуре стотине разних мисли, мучних и тешких, које је и најприсебнијем и најхладнокрвнијем човеку тешко средити. И у том часу би ло ми је јасно, да је између мене и мојих јаких и скроз загонетних противника почео огорчен, неумољив и жесток двобој, чији се крајњи исход за сада ни је могао још наговестити.

— Ако човек данас разговара са неким Пруом, — рекао је потпуковник Тирмен смејући се, — све му можете помињати и он се због тога неће нимало узрујавати, али само не страховит пораз немачке војске на Марни! А мора се признати да је битка на Марни један од најзначајнијих догађаја у историји света и ратовања. Јер још никада до сада није се десило, да је једна сјајно наоружана, храбра и бројно далеко надмоћнија војска била приморана да се хитно и у највећем нереду повлачи испред шаке слабо наоружаних републиканских гардиста!. . .

— Кад [illegible] прекинуо је Тирмена у говору пуковник Планшар, — о случају немачког потпуковника Хенча? Шта би ми, Французи, према вашем схватању, учинили са тим човеком?

— Ко је тај потпуковник Хенч, господине пуковниче? — упитао сам зачуђен и са безазленим изразом на лицу.

Мени је и те како добро био познат случај злосрећног потпуковника Хенча и његова веза са трагедијом коју је немачка војска доживела на Марни. Међутим, мој задатак у овим тренуцима није био да причам и даљем својим мишљења, већ да пажљиво слушам шта ми други говоре.

— Зар је могућно да вама ни је познат случај немачког потпуковника Хенча? — питао је зачуђено потпуковник Тирмен.

Ту ми је добробудни пуковник Планшар брзо притекао у помоћ, приметивши:

— Боже мој, наши рововски официри, који скоро целога рата дрежде на фронту, имају сигурно других брига, које им не допуштају да се интересују за питања више везитне за ратовања! Они немају времена да за време пауска пушчаних метака и прасканја бомби размишљају и о ратној политици.

После кратке почивке, пуковник Планшар, пошто ми је погледао право у очи, наставио је своје занимљиво излагање:

— Ми, Французи, имамо при врховном војном вођству Немачке једног одличног, рутинираног и веома смелог обавештајног официра. Он је Алзашанин и ватрени Француз и непокољебив родољуб. (О том француском шпијуну и издајнику међу Немцима, после завршеног Светског рата слушао сам много интересантне ствари. Он је спадао међу оне многобројне алзашке политичке чиновнике, које је наше обавештајно одељење због њиховог знања француског језика узимало у службу, повераваји им разне важне поверљиве мисије врло природе. Вероватно је да је међу њима било још неколико таквих људи, који су се из симпатија према Француској или за љубав злата стављали у службу наших непријатеља за време рата, као што је био тај потпуковник Хенч. За Хенча је било довољно утврђено да се већ пре Светског рата налазио у служби француске војне и политичке шпијунаже. После рата је за своје заслуге био награђен од својих послодаваца тиме, што је добио високи положај у државном савету у Паризу). Тај човек је са да полицијски комесар у немачком генералштабу, па стоји у непосредној вези са тамошњим полицијским директором пуковником Бауером, коме је поверена целокупна немачка војна полиција на западном фронту.

Велислав Спасић.

— Наставиће се. —

Жене на енглеском престолу

1

Половином 1501 године у Европи је владала веома загушљива политичка атмосфера, пуна експлозивности. На европско небо навлачили су се помрачни злослутни, тамни облаци. И у тим озбиљним и критичним тренутцима Француска се налазила потпуно осамљена, очекујући сваког часа да буде нападнута од својих моћних и злобних суседа: Максимилијанове Немачке, Фердинандове Шпаније и Енглеске Хенрика Седмог. Јер и Немачка и Шпанија и Енглеска гледале су у то доба у Француској свог смртног непријатеља и суверени тих земаља правили су разне комбинације како би са тим мрским непријатељем дефинитивно обрачунали.

У месецу августу те године дополовила је мања флота састављена од шпанских ратних галија, оклопљених скупоценим и шароликим грбовима Шпаније и Енглеске, у луку Портсмаута. Ту флоту су у Енглеску упутили шпански краљ Фердинанд од Арагоније и његова супруга краљица Изабела од Кастилије да њихова тринаестогодишња кћер принцеза Катарина благовремено стигне у Енглеску на свечану заруку са принцом од Велса.

Неколико година раније заручили су Фердинанд и Изабела своја друга два детета Хуана и Хуаниту са децом цара Максимилијана. Млади шпански принц и принцеза довезли су се тада у Антверс у пратњи 150 шпанских бродова. За венчидбу свог трећег детета шпански краљевски пар није био у стању да да толико велики мираз, као што је мираз принцезе Хуаните, тим пре што се Шпанија баш у то време налазила у веома неповољној финансијској ситуацији. Међутим, и овај брак био је диктован политичким обзирима. Што је најинтересантније, венчаници се ни су били још никад у животу сусрели, кад су изасланици шпанског и енглеског краља закључили уговор о њиховој венчидби.

Енглески двор пристао је на ову комбинацију у уверењу да ће ову комбинацију у уверењу да ће у том реду што је рачунао на оружану помоћ Шпаније у случају новог сукоба са Француском. У то време имала је Велика Британије у северној Француској велике поседе којих се никако није хтела одрећи. Краљевска деца имала су да постану залога за споразум који је недавно био склопљен између Енглеске и Шпаније.

Неколико година пре ове венчидбе Француски су приредили паклену топовску пальбу са свих ратних бродова на Портсмаут, па је зато потпуно разумљиво што су становници ове енглеске лучке вароши приредили малој шпанској принцези буран и одушевљен дочек. Принцези Катарини од Арагоније било је тада тринаест година. Ово краљевско дете окружено блештавим раскошем располагало је посебним дворским етатом: имало је свог бискупа, тридесет гардиста, благајника и књиговођу, чету до зуба наоружаних војника, који су брижљиво чували благо доброг као мираз мале принцезе, своје дворске даме, дворског маршала, два кувара, пральу, четири служавке, па чак и једног димњачара чија је дужност била да се стара о чистоћи димњака зграде у којој ће она са својим будућим мужем становати.

ГРУБА ПОВРЕДА ШПАНСКЕ ЕТИКЕЦИЈЕ

Према прописима строгог шпанског дворског церемонијала било је предвиђено да се енглески краљ Хенрик Седми и његов син Артур, принц од Велса са невестом упознају тек непосредно пред венчање. Веренику је било тада петнаест година. Отац и син, међутим, нису могли да одоле великој радозналости, па су, не обазирући се нимало на строге прописе шпанске дворске етикеције, решили да пођу у сусрет свадбеном походу као да овај налазно у близини енглеске варошице Винчфилд. Краљ и принц од Велса су без питања продрли у спаваће одаје мале принцезе, на највеће запрепашћење шпанских дворских дама, од којих је једна пала и у несвест, чувши за ону грубу повреду шпанске етикеције.

Хенри Седми и принц од Велса појавили су се пред принцезом Катарином од Арагоније у путничком оделу, праћњави, неумивени и неочешљани. Они нису крили своју велику радост и одушевљење, видећи лепу и љупку шпанску принцезу и одмах су је обасули набирањим и најлепшим комплиментима. Нажалост, она те изразе дивљења своја верениа и другчије свекра није разумела, јер није знала ниједне речи енглески, а њени отмени посетиоци опет нису имали ни појма о шпанском језику.

И тако је принц Артур морао са својом вереницом при првом сусрету да разговара путем тумача. Један енглески свештеник је пречитане речи преводио на латински, које је затим прицезини бискуп преводио на кастилијански дијалекат. Млади вереник је уз љубазан осмех замолио принцезу Катарину да му покаже неку шпанску игру и она је без имало устручавања почела да игра пред високим гостима из Лондона. И отац и син били су задивљени њеним темпераментом и жаром који је она уносила у своју игру.

После овог пријатељског сусрета између будућег брачног пара огромна свадбена свита је продужила пут за Лондон.

МАЛЕР

— И тек што је стигла у енглеску престоницу, принцеза Катарина је од својих дворских дама примила веома непријатну вест:

— Ваш вереник, високанство, није здрав, — рекла је њена прва дворска дама тихим гласом. — Принц Артур пати од тешке болести, туберкулозе...

— Заиста?! — зачуђено је упитала мала принцеза. — Како то није било познато мојим родитељима?... Зар да се удам за тешког болесника?...

— Колико је мени познато, њиховим величанственима није је у своје време речено да је енглески престолонаследник тежак болесник...

— То значи да су ме свесно послали у Лондон да се заробим са болесним човеком?... За мене престоји овде паклени живот...

Дворска дама учинила је све да огорчену и до крајности разочарану принцезу умири и утеши, али јој је то тешко полазило за руком. А кад је принцеза Катарина од одличио обавештене дворске даме сазнала да принцу Артуру лекари проричу смрт кроз најдаље годину дана, она се ипак прибрала помирила са својом судбином, тешећи се тиме, што ће у том случају постати најмлађа удовица на свету.

— Наставиће се —

БЕОГРАДСКЕ СЛИКЕ

На улицама већ се појављују продавци сладоледа са својим колицима

БИОСКОП СИТИ | ГРАНДИОЗНИ ДУПЛИ ПРОГРАМ

I

ИМПЕРИЈО АРГЕНТИНА

у свом најбољем оригиналном филму

NOBLEZA BATURRA

ШПАЊОЛСКА КРВ

II

СИБИРСКЕ НОЋИ

Величанствени филм из руског живота према славном роману чувеног руског писца

А. М. ОСТРОВСКОГ

у гл. ул. А. Велевски О. Аугустова

ЦЕНЕ ПОПУЛАРН: 6, 9 и 12 дин.

БЕОГРАД — КАСИНА и ВРАЧАР — КОЛАРАЦ

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30

ВЕЛИКА РУСКА ПРЕМИЈЕРА чаробних мелодија и духовитог темпа са музиком од Чајковског, Верђија, Бородина и Римског-Корсакова

ПЕСМОМ КРОЗ ЖИВОТ

Необична каријера једног симпатичног шофера који није заборавио другове и љубав из прошлости, када је постао славан певач. У гл. улогама

ЛЕМЕШЕВ, КОНОВАЛОВ ФЈОДОРОВА, ГАРИН

Додатак: На пијетном Криму

Места нумерисана — Претпродаја од 10 часова

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.30 — у 2, 4 и 6 америчка премијера о највећој шпијунској афери данашњег доба, у којој је приказана борба са невиђеним мрачним силама и тајним радио станицама

СУНЦЕ НИКАД НЕ ЗАЛАЗИ

Узбудљив тон-филм у коме је Африка узрок и повод читавом низу пакетах доживљаја, сензационалних призора и страшног бомбардовања. У гл. улогама

БАЗИЛ РАТБОН Дуглас Фербенкс мл.

Фирцинија Филд, Лајонел Етвил, Барбара О' Нел

Додатак: Прича једног дана

Код Врачара свако вече од 21.15 Позоришна трупа „Жишобранци"

Данас у 3, 5, 7.10 и 9.30

Најновија Фокс-премијера у природним бојама у којој је приказан Холивуд и његови старосни од постанка филма до данас

ХОЛИВУД КАВАЛКАДА

Ремек дело сензација интересија и необуздано смеха у коме је савршено постигнута комбинација интимне драме и класичног хумора. У гл. ул. дивна пар

ДОН АМЕШ, АЛИС ФЕЈ

и још славних комичара кемог филма: БАСТЕР КИТОН, БЕН ТУРПИН, МАК СЕНЕТ и т. д.

КОЛОСЕУМ

ДАНАС у 3, 5, 7.10, 9.30

ПРЕМИЈЕРА

ДОЂИТЕ ПРВОГ

(Jöjjön elsején)

У главној улози:

Jávor Pál Turay Ida i Páger Antal

Изванредни забавни садржај, музика, песме, одлична игра глумаца.

Два сата смеха, разоноде и заборава

Места нумерисана. Набавите карте у претпродаји.

129265

ЛУКСОР

Телефон 24-297

Доња сала — у 3, 5, 7 и 9.30

Премијера темпераментне комедије о обичајима пустоловинама

ВЕРНИ ДРУГОВИ

У гл. ул.: неодољиво Џигантс

ЏЕН ВИТЕРС

као колонија веселе младежи у свим њеним лудим и забавним пустоловинама

У осталим улогама

АРДИН ВИЛЕН — ЏОРЏ ЕРНЕСТ — РИЧАРД БОНД

Горња сала у 3.15, 5.15, 7.20, 9.30

ЦИРКУС ОРЛОВА

УРАНИЈА

Телефон 24-073

ДАНАС у 3, 5, 7.10 и 9.10

Приказује узбудљиви љубавни филм. Филм о жени, која је хтела да се игра с љубављу, а играла се са ватром.

ЈАЧА ОД СТРАСТИ

Гл. улогу играју Метро-Голдвин-Мајер старови

ВИРЦИНИЈА БРУС

Ан Дворак и Валтер Пиџон

Додатак: Цртани и Културни филм.

129279

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, ЂОРЂА ВАШИНГТОНА 21.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8.

VII-21 94.

II 35149

ПРАВДА

Број 13.089 Година XXXVII Београд, недеља 6 април 1941 године, Влајковићева 8 ПРИМЕРАК 2 динара

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ. — МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА: за нашу земљу 24 дин., за Америку, Енглеску и Аустралију 62, за друге земље 52. — РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Чек. рачун бр. 53220. — ТЕЛЕФОНИ: РЕДАКЦИЈА: 25552, 25553, 25554, 25555; АДМИНИСТРАЦИЈА: 25551. Адреса: Београд, поштански фах 54.

Национални препород концентрација народних снага на државном послу

У новом добу државног препорода наш политички живот постао потпуно нормалан

Наша јавност поздравила је остварење потпуне сагласности свих политичких фактора

Претставници Хрвата нашли су у влади народног препорода остварене циљеве из тешке народне борбе последњих година за народну владавину

Лево: министар просвете г. Мишa Трифуновић долази у Претседништво владе; десно: министри г. г. др. Куловец и др. Торбар излазе из Претседништва владе

Београд је доживео много великих дана. Пријемом Јужних Словена пре рата, он је са плахом вером у своју мисију обележавао путеве препорода. Тако је било 1908, тако 1913, тако 1915 године. Судбоносна тишина и речито ћутање пре недељу дана били су предзнак његовога препорода. И он је дошао силином олује. У једном историском тренутку Београд је схватио да је наступио час његове мисије, он је осетио сву силину историскога позива.

Велики дани прошлости су били бучнији, али не и одлучнији. У једном једином дану избило је народно расположење. Одушевљење је прелило своје оквире и нарасло у бујицу једнодушне радости. Брзи поточићи су сливени и већ данас чине моћну реку чију површину пара државни брод.

Једнодушност је израсла из поверења.

Поверење је оно што је народу дуго недостајало. Он није био сигуран у своје управљаче, он је сумњао и у методе и у побуде, и у циљеве. Осећао се напуштеним. Политички арео, он није могао да веру је људима који су кроз капију долазили на власт. И отуда се рађала кобна сумња. Од ње до неверовања је само један корак. Није се ништа урадило да се он спречи, да се заустави.

Наступило је фронтално по двајање.

Између владе и народа је јаз постајао све дубљи све тежи, све судбоноснији. Најзад су попаљени сви мостови.

Велика парница са народом је почела. Али ту парницу још нико није добијао осим народа. На то су извесни кругови заборавили то су они игнорисали.

Учињен је покушај да се 26 августа 1939 године попор премости. Успех је био само делимичан. Несумњива већина народа у Хрватској је била заступљена у влади. Она је ре жиму дала морално оправдање, дала му политички резон д етр.

Остали делови народа нису били задовољни. Опозиција је имала дубоке корене у Србији као и у Словенији. А тешкоће нове власти у Хрватској паралисале су евентуална настојања да се стање поправи. Услед тога је 26 август остао регионални акт: он је решавао једно питање али није поправљао опште питање.

Са српске стране је изречена једна жеља: споразум није дошао демократским путем, али треба да има демократски крај. Није се успело. А све док се то није постигло 26 август није могао да значи народни споразум.

Суштина народног споразума није у формалима већ у духу; она је више у међусобном поверењу него у тексту утаначења. Када почиње текст престаје споразум, где има реч формула нема поверења.

Српски народ није устајао против самога текста. Прихватио је без јавности, он је примио на знање потребу сложене државе. И када се већ почело са обнављањем он је тражио да се и српско обележи. Никада упоран у томе, он је чинио замерке друге врсте. Завршни потези у изградњи полицијске државе у српским деловима извршени су баш у доба када је требало учинити све за нормализацију политичких прилика.

Недостатак унутрашње сагласности ослабио је и спољно политичке позиције. То је дало могућност једном делу иностранства да прави калкулације које су у тек ових дана показале свој лик.

У судбоносним моментима српски народ је знао да покаже беспримерну спремност пот чињавања личним интересима. Сав се сјатио око акције која је требало да му изнори слободу. Показао је тако да људи ван његових редова никада не могу да му донесу слободу.

Двадесет седми март је радикално изменио ситуацију. Једнодушност славља је захватила и политички живот. Народ се нашао окупљен око свој их претставника. Народ је за држао оно поверење које је својим првацима довео и у нај судбоноснијим данима.

Било би погрешно да се ово не обележи као потпуно нова ситуација. Она мора имати но ва ситуација.

Дело 26 августа тек сада престаје да буде кабинетски акт. Стварају се могућности да оно постане прави и пуни народни споразум.

Толико исто је важна и чињеница да се српски народ уводи у ток државних послова, да се уклапа у општу државну политику. Ретко је када ово било у Југославији.

А за Словеначку десно се важан догађај. Први пут су све партије заступљене у влади. Додуше, ни једна влада у Београду није била без Словенаца, али је у свакој била друга гарнитура. Политичко претставништво Словеначе је сада двоструко: преко регионалних репрезената и преко свенародних партија. Поздрављена од досадашње опозиције, нова комбинација је стекла неподељене симпатије сло веначких маса.

Дакле, народ улази у државне послове. Он треба да искује народну југословенску државу која ће испунити своје историско знамење.

Тај силни импулс у унутрашњој политици не може да остане без последица

виснa. Остварена у првој изјави претседника владе г. Симовића, та службена политика може да рачуна на неограничену потпору целога народа.

Наша држава, увек, знала је да негује добра пријатељства са својим суседима. Та политика, базирана мудро на обострану корист, само је ствара ла и здраве суседске односе који су онда и плодни и нормални, јер не нарушавају добре основе суседских пријатељ става.

„ЈУТРО" О СИТУАЦИЈИ

Љубљана, 5 април

„Јутро" објављује један уводник посвећен анализи последњих догађаја у нашој земљи у коме се вели:

„Само се по себи разуме да државно вођство, које је допуштало све неморалности или их је чак и подупирало, као и такви појединци на одговорним местима којима је лични интерес далеко изнад интереса целине нису могли да уживају народно поверење.

Да се такав систем продужио, водило би то пуној демор ализацији друштва и уништењу свих народних вредности. Народ, који је упркос свему остао здрав, је то видео и инстиктивно осетио. Због тога је тако спонтано избило његово одушевљење, пошто је схватио да је тим неморалностима једном заувек учињен крај. Његова неумањена вера у будућност народа и државе се тако придружила неограниченом поверењу у државно вођство, у коме је видео остварење целога прикривеног народног отпора према досадашњим методама. Чак и иностране посматрачи, као што можемо ових дана да прочитамо у швајцарским листовима, показују пуно разумевање за тај морални препород нашег до маћег преображаја. У базелском листу „Национал Цајтунг" читамо: „Ако је уопште икада воља народа изазвала државну промену, онда можемо то слободно рећи о догађајима у Југославији 27 марта".

Такве и сличне констатације непристрасних страних посматрача потврђују са своје стране да је промена била неопходно потребна, а пре свега из моралних разлога, пошто је између државног вођства и народа зјапио понор који би се у настављању старих метода само продужио и тако одвео до још веће неморалности у вођству државних послова. Без народног поверења уопште не можемо да замислимо вођство државних послова. Услед тога је сми сао историског дана 27 марта пре свега у победи морала у нашем јавном животу. Та чињеница налаже сада сваком нашем држављанину огромне дужности и поставља га пред огромне одговорности које су у толико веће у колико су опште прилике у којима смо без проливања крви извршили свој народни препород.

Саопштење о путовању железницом

Од 5 априла ове године, наступају услед смањеног броја путничких возова код превоза путника следећа ограничења:

Државни службеници морају, поред личне легитимације, бити снабдевени објавама својих претпостављених власти, а остала лица објавама управних власти. Без горе поменутих објава путничке благајне неће издавати возне карте.

(Генерална дирекција државних железница).

Народна владавина добила је свој пун израз. Оно што се низ година желело остварено је инсталирањем данашње владе на државном врху. Треба се само сетити народне борбе која је била у знаку борбе за народну владавину и споразум. Треба се сетити колико је то била истрајна борба и колико се о њу оглушавало.

Данас се нарочито треба сетити свеколиког залагања српских политичких снага да се оствари српско-хрватски споразум. Због тога било би бесмислено помислити да сарадња претставника Хрвата може бити сагласнија са ма којом другом владавинском комбинацијом него са данашњом. То је несумњиво једна од основних истина и као што њу бележимо по својој савести и објективно, као увек, исто тако наглашујемо да све народне снаге у данашњој влади треба добро да пазе на пут свога рада у корист народа, на пут стварања све боље народне будућности.

На овај начин наш политички живот постаје потпуно нормалан. Једна за другом владина мера, које народ очекује стално ће приказивати ново доба које ће бити по свему ново, не лажно, не ни са лажним обећањима, ни са лажним паролама, него ново по свим својим искреним залагањима да се о светим народним традицијама води рачуна и да се иде у свеколиком раду народним путем.

СА СВЕЧАНИХ МАНИФЕСТАЦИЈА У ЧАЧКУ

»Споразум од 26 августа 1939 године је тек сада добио своју унутрашњу верност«

Вараждин, 5 април

У „Вараждинским новостима" објављује бивши министар г. др. Хинко Кризман чланак у ком се каже:

„У тешким и озбиљним временима први је задатак наше народне и државне политике одржање реда у земљи и мира на нашим границама. За овај се циљ морају заложити све народне снаге, које ће бити толико спремније и јаче колико ће више поверења имати у вођство државе. Досадања државна управа није то поверење имала, јер је стварно била владавина без народа и против народа у државном подручју изван бановине Хрватске. Претставници хрватског народа и сељачко-демократске коалиције суделовали су у њој, да изврше задаће, које је ради задовољења хрватских народних захтева требало хитно и непосредно са владајућим факторима решавати. Али знало се и све се више осећало, да се у овим пресудним питањима унутарњег уређења државе и њеног међународног става не могу доносити решења стална и снажна без суделовања правих претставника народних странака у Србији. Самосталне демократске странке непрестано је указивала на ову потребу и настојала, да до ове сарадње дође, јер се само по њој може остварити прави народни споразум и учврстити оне државноправне тековине, које је хрватски народ стекао оснивањем бановине Хрватске. Обустава сваког политичког живота онемогућила је, да се измена режима извршии нормалним политичким путем. А и све тежа и неизвеснија међународна ситуација тражила је владавину, која би по свом саставу и личностима била примљена у народу са више поверења и осећаја сигурности. Зато је дошло до оставке Краљевских намесника и до састава нове владе под претседником генералом Душаном Симовићем, у којој уз претставнике Хрватске сељачке странке и Самосталне демократске странке суделују и претставници свих других страначка.

Нова влада није ради изнимних прилика могла доћи редовитим парламентарним путем али народне манифестације, којима је дочекана, доказују, да је нове владе народне слоге и поверења. У њој имају и народ и војска пуну сигурност, да ће државни и народни интереси бити задовољени и брањени.

Претставници хрватског народа суделују у новој влади са истим министрима као и у претходној влади, у којој су били заступници политике споразума. Он ће то бити и у новој влади, у којој ће моћи у сарадњи са правим претставницима српских политичких снага политику споразума још потпуније и искреније спроводити. Споразум, који је оснутком бановине Хрватске добио свој главни спољни облик, треба да добије свој пуни унутарњи садржај у појединацима и упоредном признању и задовољењу интереса заједнице и хрватских народних интереса. Споразум од 26 августа 1939 год., којега српске опозиционе странке нису никада у начелу побијале али који нису хтеле као кабинетски акт једног њима противног режима формално признати, добива сада свој прави значај, јер сада и оне примају и изван сваке расправе стављају све што је хрватски народ по бановини Хрватској добио. То је велики корак напред у правцу решавања унутарњег уређења државе, који ће ојачати унутарњи мир и снагу заједнице.

Мир на нашим границама не овиси од нас. Ми га нисмо и не ћемо нарушити. Чинили смо и чини ћемо све, да се тај мир одржи и да нас ништа не приклони једној или другој ратујућој страни. Наш народ неће да буде на ничијој страни ма шта нам она обећавала, јер би нас то водило у рат и страдање за туђе интересе. Хоћемо мир и пријатељство са сваким ко поштује наше народне границе и нашу независност. Зато је и нова влада приправна да настави политику пријатељства са свима суседима

Историјским даном 27 марта 1941 године пошла је наша државна заједница путем, са кога нема скретања" Не знамо што нас све на том путу чека. Можда многе кушње и страдања али у части и за бољу будућност и наше Хрватске и наше Југославије.

О ДРЖАЊУ САМОСТАЛАЦА

У једном непотписаном чланку „Сељачко коло" се бави држањем самосталних демократа у садашњим догађајима. Лист пише:

Не само наша земља, већ цео свет обавештен је, пријатељ и непријатељ, да је СДС одиграла сјајну улогу у одбрани наше државне самосталности, наше народне части и нашег права да сами решавамо о себи, па било нам како било, јер то је више од сваког добра на свету. Као светлост брзи електрични таласи радиостаница у свету јављали су у све кутове земље да је против приступања наше земље Тројном пакту гласно претседник СДС и министар социјалне политике др. Срђан Будисављевић и дао оставку на своју министарску фотељу, кад је са д-ром Чубриловићем и д-ром Константиновићем остао у мањини и да су дали оставку на своје положаје у влади бановине Хрватске сва три претставника СДС у њој.

Нису они то учинили као појединци, већ као претставници СДС, која је сва, као један човек стајала иза њих исте мисли и исте решености.

Овај јуначки став СДС одјекнуо је силно у народу у Србији. На све стране са признањем до бацивало се самосталницима: Алал вам вера! Јесте људи! И ово признање милије нам је од највећег гласа у туђем свету, зато баш што су нас толико клеветали у тој Србији, коју смо у она мучна времена борбе с Аустријом, толико волели и за њу толико страдали.

„НАРОДНА ПРОСВЕТА" О ОДЛУКАМА НАШЕГА НАРОДА

Главни орган Југословенског учитељског удружења објављује један чланак у коме се вели:

Навикнут је наш народ на мукe свакојаке, и подносио их је без писка и шкрипе зуба, али само уз услов да је скопчано са одбраном части и слободе. Како би се иначе могло разумети да Србија, у прошлом рату, буде скоро четвртину свога становништва. Губи га свуда: и на бојним пољима, и од донесене епидемије, и на вешалима, и у кланицима јадиковщина при спровођењу, и у морским дубинама, и у лагерима... Ако! Нека се са мо сачува част и слобода, — и још даље: нека се сачува част, а само частан човек може бити слободан човек. А наше племе све је од реда САМУРАЈ — не по материјалном но по свом духовном богатству.

Овај историјски догађај дошао је у прави час. Догађаји су били судбоносни. Најнеби део српског народа није имао своје претставнике. И у спољној и у унутрашњој политици радило се што се хтело. Среће је што се није радило докле се хтело. Нит је била и сувише затегнута. Честити људи, уз помоћ народне војске, пришли су радикалном лечењу. На љуту рану дошао је јак лек. — Ствар је сада у добрим рукама, а ми смо мирни и спремни на све.

ПРАВИ ЈУГОСЛОВЕНСКИ НАРОДНИ СПОРАЗУМ

„Сељачко коло" доноси из пера г. Адама Прибићевића чланак под насловом „Ковање Југословенције" у коме се вели:

Данас се кује Југославија.

Зашто?

Зато што се јединство духова у свакој држави, од кад је света, ковало на ватри заједничких опасности, претрпеваља, патња. У обичну животу заједничка опасност сближава људе и некад од њих грали другаре, које више нео живот не може растависти. Како често они који су скупа тамновали за збједничку ствар постаје некад рођенији је дан другом, но рођена браћа што су.

У таквој опасности налазе се од самог почетка овога рата Срби, Хрвати и Словенци, до сад уједињени Југословени. Сваки од њих мора страховати од великих промена у Европи, преко свакога од њих води важан пут к мору: преко Словеније пут за Трст, преко Хрватске пут за Јадран, преко Србије пут и за Јадран и долином Вардара за Солун и Егејско Море. Много око гледа жељно на те путове и раз вијене луке и богате обале.

Зато су се они одмах 1939. тек један дан пред нови светски рат, збили у једну гомилу и зато су се опет збили у њу и после велике промене од 27 марта.

Једина грешка онога првога бијања у рпу 1939 године била е у том што српски народ код ога збијања нису претставља људи изза којих би стојала ола српског народа, што је рбе претстављала бедна, озлошћена Јереза, коју је народ с уним правом окрстио именом ерезе, јер реч јереза значи — падништво, а она је, у истини, ила отпала од духа нашега на рода.

Међутим, у данашњој Влади еде, поред д-ра Мачека и д-р уловића, чије странке претстав ају Хрвате и Словенце, и на рској страни странке које претстављају Србе, то јест стран е које су, као опозиција, 1938 а страшним изборима Стојади евићевим, под најтежим прит ском, извојевале српску већи у. Тек данашњи споразум је прави југословенски споразум.

Нека сви наши пријатељи бу у дубоко свесни овога великог часа, кроз који данас прола зи велики нашег јединства др авног, ако је могуће још више него икад досад што су били. И баш тога ради нека будно пазе да се ни с које стране, особито с бедних, ситних разлога, не у несе међу Србе, Хрвате и Слов ење ни трун неповерења, а ком ли мржње.

До наше мудрости, а не само храбрости, стоји данас сва будућност Балкана и балканских Словена. У Бугарској је изазвала силно одушевљење у народу, иако не код њихових Драгиша и Цинцбра, оно што се догодило 27 марта у Београду. Буде ли ких пас памети, будемо ли ми Срби, Хрвати и Словенци умели одржати чврсти унутрашњи фронт, окалити своје јединство у ових данима искушења, ето поле овога рата уједињених свију балканских Словена у ве ликој федеративној Југославији. Она ће онда у тесној вези са свима суседним маљим и већим балканским народима образовати велику заједницу југоисточних европских народа, способну да Балкану зајемчи мир, неатакутост и неприкосновеност према сваком.

Будимо, дакле, сви мудри ковачи Југославије. **А. П.**

У иностранству се и даље шире потпуно измишљене и злонамерне вести о нашој земљи

Са званичне стране умољени смо да објавимо следеће:

Кампања лансирања неистинитих и у потпуности измишљених вести о стању у нашој земљи и о тобожњем прогањању припадника националних мањина наставља се. Уз понављање великог дела до сада већ објављених „изгреда" и „прогона" тобоже почињених против немачке и осталих мањина настањених у нашој земљи, изнесени иностранских листова и радио-станице данас обавештавају своје читаоце и слушаоце да се број убистава Немаца повећава, да је данас опасно говорити немачки, мађарски и пермушки у Југославији, да је у народи и у области Краља запаљено и потпуно изгорело неколико немачких насеља, да су запаљена нека немачка села на југословенској граници, да су у Илоку у Срему запаљена многобројна немачка имања, да немачка насеља у долини Саве горе, да је потпретседник општине у селу Пардањ, код Мохолша, иначе припадник немачке мањине, убијен, да је један Србин у Новом Саду напао ножем на улици три Немца, рањено их, а једном пресекао грклан, и још безброј „свирепости" које може уобразиља једног тобож обавештајног органа иконоструја сати.

Свакодневним настављањем чудноватe и загонетне кампање, свакако да се жели постићи неки циљ, а за сада, док тај циљ не буде познат, нико се не може отети од утиска да се та кампања не може подударати са искреним тежњама за учвршћење мира и продубљавање пријатељских односа између вечитих суседа. (А. А.)

ИЗЈАВА ДОПИСНИКА „ЊУЈОРК ТАЈМСА"

Умољени смо од стране г. Сулцбергера, главног дописника „Њујорк Тајмса" за Југоисточну Европу да објавимо следеће:

У емисијама „Дојчландендера" (немачке радио станице) и у билтенима Агенције ДНБ немачка пропаганда је јуче рђаво репродуковала чињенице и утиске које је потписани дописник недавно саопштио своме листу.

Према „Дојчландендеру", у „Њујорк Тајмсу" је објављено да је дописник видео једног британског генерала у Југославији, близу грчке границе. Међутим, ја сам рекао да сам видео једног таквог генерала „негде на југу, грчко-југословенске границе," то јест у Грчкој.

ДНБ је покушао да створи утисак као да је дописник писао како се у Југославији осећа озбиљан недостатак ратног материјала и „бедно наоружање". Више пута писао сам да чак и ако Југославија не располаже наоружањем као велике војне силе, југословенска војска је вероватно најбоља на Балкану.

Подвлачао сам у депеши, специјално рђаво приказаној од стране немачких пропагандиста да Југославија, чак иако нема снагу или материјал као велика сила, располаже срцем и изванредним моралом. Напоменуо сам да је уласком г. др. Мачека у владу и његовим инструкцијама које је дао месним хрватским шефовима дошла до изражаја једнодушност земље: да су Срби синови једне поносите расе са ратничком и племенитом традицијом, да су Срби тако независни да се ретко примају да служе као домаће слуге; да је дух свих војника веома јак. — (А. А.).

ИТАЛИЈА ЖЕЛИ ДА СЕ РАТ НИКАКО НЕ ПРОШИРУЈЕ НА БАЛКАН

Рим, 5 април
(Телефоном)

С обзиром да Југославија претставља најважнији фактор у Југоисточној Европи, целокупна пажња италијанске јавности управљена је према Балкану, интересујући се живо за даљу еволуцију догађаја. Овде се научно истиче да је Италија увек била за то да Балкан остане ван рата. Та жеља Италије у послед ње време научно се истакла и појачала. Независно од извесних гласова у штампи и у редовима јавности, италијански народ, а и меродавни, желе да на Балкану не избије нови ратни пожар. Таква жеља Италије, на чак и настојања, јасно су уочљиви држањем Италије последњих дана. То држање инспирисано је интересима италијанске политике, а данас је научно јасно да један евентуални ратни Балкан није у интересу Италије. Чак се примећују и извесни покрети у овом правцу. **Б. З.**

КОМЕНТАРИ У ТУРСКОЈ

Цариград, 5 април
(Телефоном)

Пошто је Балкан постао средиште међународне дипломатске активности, разумљиво је што целокупна турска јавност и медународни кругови, штампа и политички кругови прате са највећим интересовањем дални раз-

„НЕМА НИКАКВИХ ТЕШКОЋА У СХВАТАЊУ СПОРАЗУМА", ИЗЈАВЉУЈЕ Г. ДР. БОЖА МАРКОВИЋ

Сплитско „Ново доба" доноси изјаву министра правде г. др. Воже Марковића која гласи:

„У питању наше унутрашње ситуације нису променом режима у држави настале никакве тешкоће, а нарочито нема никаквих тешкоћа у схватању народног споразума. Ми, усталом нисмо никада ни посумњали у то, да споразум мора да се остане у пуној снази, а могу вам рећи рећи, да се у споразуму и у питању бановине Хрватске неће изменити ни једна запета. Споразум је стварно тек сада учвршћен, кад га прихватају прави претставници српског народа.

У питању иностране политике — рекао је министар г. др. Божа Марковић — ми желимо право пријатељство с нашим суседима и желимо одржати потпуни мир, догод нас неко не би напао. Ми смо свесни тога, да код искрених намера има изобиље решења свих питања. Ми нећемо ратног сукоба. Ми нећемо ни за чију љубав улазити у рат и ми верујемо, да ће ова влада, која стварно претставља и Србе и Хрвате и Словенце, успети да одржи поредак у земљи и мир према вани".

Никшић је са одушевљењем поздравио историско национално славље 27 марта

Никшић, април

На дан 27 марта у Никшићу је освануло најлепше и најсланије пролећно јутро. Стари бедем никшићког града блеснуо је најређом славом. Грађани су по улицама почели да се купе у маљим групицама и све је било у знаку великог ускрснућа. Муњевитом брзином пронео се глас да је Млади Краљ Петар Други узео власт у своје руке и поверио састав владе генералу г. Симовићу. Као вал силовите реке згрнуо се народ на главном тргу и настало је одушевљено клицање Краљу и војсци. Маса народа кретала се улицама, а на челу поворке ишли су г. Драшковић, претседник општине, шеф техничког одељка г. Лашић, г. Вучинић, претседник окружног суда, старешина среског суда г. Вурашић, шефови теренских секција г. г. Вукашиновић и Јовановић, г. Вујачић, шеф поштанске секције, срески намесник г. Кљајић са свештеном ством, директор гимназије г. Љумовић, са професорима и ђацима свих разреда, као и школски надзорник г. Велимировић са учитељима и ђацима, чиновништво пореске Управе и многи претставници разних других културних и просветних установа. Ђаци су носили велику слику са ликом Њ. В. Краља Петра Другог. Стари ратници, пензионисани и резервни официри, на челу са генералом г. Вукановићем, образовали су читав одред. Звона на Никшићком манасги ру звонила су стално. Сура и горда Требјеса, увек натмурена, проламала се од великог весеља као да беше пропевало оно сиво стење попрскано крвљу најбољих синова овог славног и витешког краја. Плотунска пала да жандармериске чете одјекну да је далеко и одгласила дању срећан дан. Старцима, од огром не радости, текле су сузе низ смежурана лица као роса низ пожуто лишће. Једна деведесетогодишња старица наслонила се о штаку на једном утлу, крсти се и шапуће: „Помози, Господе Боже и свети Василије Острошки, Младом Краљу и Његовом народу!"

Кад је кроз све улице редом прошла маса света и прикупила се, опет, на главном тргу. На спрату велике зграде г. Перовића, појавило се неколико говорника, међу којима су запажени г. Павић, адвокат, г. Ветковић, публициста и г. Новаковић, бивши претседник општине. Затим свештеници г. Пејовић и Попобрела допунили су ово народно весеље језгровитим говорима чије су одабране речи потресле народне масе које су клицале: „Живео Краљ! Живела војска! Живело народно јединство! Живео славни Патријарх српски Гаврило!" Све државне, самоуправне и приватне зграде иско ћене су заставама. Почели су стизати сељаци из околних села на коњима и аутомобилима, сви расположени од преволике радости.

Витешки Дробњаци и Пивљани, ови славни и немирни горштаци, навикнути на живот у леду и снегу, оставили су стада и похитали у вароши: Шавник, Жабљак или Горанско да се поближе обавесте о великом и славном догађају, те да и они изразе своју неописиву радост.

После великог весеља који ови славни крајеви, увек верни и одани краљу и отаџбини, прославише, у 5 часова поподне отпочео је дефиле трупа никшићког гарнизона на челу са командантом места мајором г. Геричком и осталим официрским кором. На главном тргу мајор г. Геричек одржао је војсци и народу говор који је пропраћен клицањем: „Живео Краљ! Живела војска, наша храбра узданица!"

Нешто дочније, у само предвечерје, певачко друштво „Захум" ће, на челу са свештеником г. Крстићем, отпевало је државну химну, а весеље се продужило до пола ноћи. **А. Д.**

ИЗЈАВА БАНА Г. ВЛАШКАЛИНА

Нови Сад, 5 април

Поводом алармантних вести које шири страна штампа о положају народносних мањина у северном делу наше државе бан Дунавске бановине г. др. Мирослав Влашкалин примио је синоћ новинаре, којима је дао следећу изјаву:

„Јако сам задовољан што сумми са поверењем пришли како претставници Мађара тако и нетакнути чланови немачког вођства, са којима, као што сам ре као, Баиска управа одржава сва кодневно контакт и радовању се јако се ово поверење што јаче учврсти. Плодови овога ће се ви дети нарочито у комуналној политици, пошто ће се предузети потребне мере да народносне групе у комуналној политици до ћу до потребног изражаја, пошто је досадашња њихова активност у комуналној политици давала увек доказа о лојалности према Краљу, држави и љубави према родном месту", — завршио је своју изјаву бан г. др. Влашкалин. **Т.**

Хитан позив Уније за заштиту деце грађанима

Југословенска унија за заштиту деце у жељи да за нашу децу, а у првом реду децу оних обвезника који су сада на војним дужностима и на вежби, обезбеди неодражавање и све потребе, позива све грађане који немају деце, а нису ни у каквој обавези као и све оне који су у материјалној могућности да се пријаве Унији и да најаве: колико деце наших сиромашних обвезника могу примати у свој дом на издржавање док то буде потребно, или да се обавежу да дају одређену суму новаца за издржавање те деце.

Данас кад сваки да одговори свима дужностима, и у колико их не врши лично, као обвезник, у толико их мора још у већој мери вршити у материјалном погледу, помажући оне који нису у стању да обезбеде своје породице и своју децу.

Кад будемо обезбедили децу и породице оних које стоје на бранику Отаџбине, и који су готови да за њу и своје животе жртвују, моћи ће и они спокојно и без бриге за своје да врше све своје дужности.

То захтева данас и хумано и грађанска и патриотска дужност.

Рачунамо да се нико неће о овај позив оглушити, а ми ћемо сви строго водити рачуна у колико ће се одазвати, нарочито они, који ово могу најлакше да учине.

Пријаве најхитније доставити секретаријату Југословенске уније за заштиту деце сваки дан усмено од 9 до 12 и од 16 до 18 часова, где ће попунити потребне обрасце и обавезе. Новчане прилоге поштанског чек. рач. бр. 56.596.

У унутрашности ове пријаве примаће сви наши месни одбори и она друштва за заштиту деце. Имена ће бити објављена у дневним листовима.

ПЕНЗИОНИСАЊЕ Г. ДРАГОМИРА ДРИНЧИЋА, БИВШЕГ УПРАВНИКА ГРАДА БЕОГРАДА

Указом Њ. В. Краља Петра Другог, а на предлог министра унутрашњих послова, пензионисан је бивши управник Града Београда Драгомир Дринчић.

Синоћ је упућен британски захтев браниоцима Масауе да предају град

Британско напредовање у Абисинији наставља се на свим сектorима

Појединости о борбама код Бенгазиа

Британско саопштење о евакуацији Бенгазија показује да законн „пустињског рата" важе у свима сектoрима. Армија генерала Вавела је имала одређен задатак и одређену количину трупа. Услед тога је дошло до одвајања, као што смо то својевремено јавили, једнога дела Нилске армије која је упућена у Еритреју и према Абисинији. Други делови су искрцани, као што је још објављено, у извесним лукама Блискога Истока. На тај начин је људство у Либији знатно смањена.

Благодарећи базама на Сицилији немачке трупе су могле да пребаце један део својих снага у Триполис. Цени се да је број Немаца у Либији око 80.000 људи. Модерно наоружање ове су трупе почеле, у заједници с италијанским снагама, своје операције у Либији. Пред њима је стајао отворен пролаз који су чувале само истуреие патроле. Ослоњење на поједине тачке, у којима су стајали мали гарнизони, патроле су могле више да контролишу концентрацију непријатеља него да пруже озбиљан отпор. И када је дошло до првих напада Нилска армија је имала да реши принципијелно да ли ће примити борбу тамо где непријатељ захтева или ће сама одредити место. У првом случају било је јасно да патроле, разбијене на 250 километара и удаљене најмање 620 километара од полазних база не могу да пруже ефикасну одбрану. Услед тога, као што сам британско саопштење, пала је одлука да се евакуишу извесна места и напусте истурени положаји.

Поред Агадевија евакуација је започела и луку Бенгази. Ниje извесно од колнког је значаја евакуација Бенгазија, пошто британско саопштење не зна да ова лука није употребљавана за ратне потребе. Међутим њена објективна важност ипак није мала. Заједно са базама на Криту и Малти она омогућава апсолутно господарење у западном делу Средоземног Мора. Због тога се евакуација Бенгазија може објаснити, али се не може рећи да има другостепени значај. Један елеменат у маневарском рату, ова евакуација може да остане без крупних последица под условом да се у погледном времену прикупе снаге за одлучну битку.

На осталим сектoрима воде се и даље борбе. Питање пада луке Масау је стављено на дневни ред и по извесним предвиђањима ово треба да се реши још у току данашњег дана.

Акција чишћења у осталим деловима афричког фронта је настављена.

На грчком фронту је примећено јаче кретање трупа на обе стране. Може се претпоставити да ће ово пролеће бити искоришћено већ у првим данима за одлучне офанзиве, али није још која ће страна узети иницијативу у своје руке.

Лондон, 5 априла

Нарочити дописник Рајтера јавља:

Упућен је захтев да се Масуа преда. Одговор се очекује у току данашњег дана.

У Масауу је упућен британски официјр који носи белу заставу, а који треба да подвуче за је потребно да британска војска преузме луку у добром стању, како би могла искористити цивилно становништво Асмаре.

ЕНГЛЕСКО ОБЈАШЊЕЊЕ О ОПЕРАЦИЈАМА КОД БЕНГАЗИЈА

Каиро, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Одлашћени претставник британске врховне команде у својој изјави о операцијама на сектору код Бенгазија, поред осталог изјавио је следеће:

Непријатељске трупе које опкружују код Бенгазија су моторизоване трупе. Оне располажу јаким колима, затим пешадијом и авијацијом.

Немци су ове операције отпочели три недеље доцније, и свакако имају за циљ да врше притисак на операције у Еритреји, с тим да би им са овога правца требало да повучемо извесан број трупа. Међутим, Немци раније нису могли да дођу у помоћ Италијанима пошто и њихово људство и њихов ратни материјал долази са Сицилије, морем, а тај пут пуни британска авијација и британска флота.

На питање да ли непријатељске трупе могу да предузму марш кроз пустињу која се шири на неких 200 километара, британски војни претставник изјавио је да би успех такве операције једино зависио од изненађења, али да се изненађења ове врсте не могу понављати.

На крају своје изјаве, британски војни стручњак је нагласио да се ни најмање не треба узнемиравати овим последњим догађајима, пошто се британска стратегија на томе сектору налази у сигурним рукама, оних војсковођа који су до танчина упознати са начином ратовања у пустињи, што недостаје немачкој команди.

САОПШТЕЊЕ ИЗ НАЈРОБИА

Најроби, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Јужно-афричка авијација до сада је уништила или оштетила 150 италијанских авиона при операцијама у Источној Африци.

БРИТАНСКО ЗВАНИЧНО САОПШТЕЊЕ

Каиро, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Издато је званично саопштење у коме се каже да се концентрација британских истурених одреда у Либији наставља.

Што се тиче Еритреје, тамо већ има преко 3.000 непријатељских заробљеника са фронта код Асмаре.

БРИТАНСКО ОБЈАШЊЕЊЕ О ОПЕРАЦИЈАМА У СЕВЕРНОЈ АФРИЦИ

Каиро, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Овлашћени претставник британских оружаних снага изјавио је следеће:

Допуштћемо непријатељу да надире ка истоку све до оне тачке са које можемо дати борбу која ће се успешно завршити.

Ово је изјавио претставник британске војске који је Бенгази напустио четврт часа пре но што су га евакуисале последње британске трупе.

Исти претставник је даље изјавио да је развој ситуације у Западној Пустињи сличан ситуацији када је армија Грацијанијева напредовала ка Сиди ел Баранку прошле године.

„Бесмислено би било да на томе сектору останемо неке своје омање истурене јединице и да их тако слабе излажемо непријатељском нападу. Услед тога дошло је до њиховог повлачења, које се врши у потпуном реду а у циљу да се на одређеном месту изврши концентрација наших трупа".

БРИТАНСКО САОПШТЕЊЕ ИЗ КАИРА

Каиро, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Званично саопштење главног стана на Средњем Истоку гласи:

Либија: Наставља се концентрација наших истурених елемената.

Еритреја: Досада је избројано у Асмари више од 3.000 заробљеника и много других и даље стижу, долазећи из непријатељских трупа које су забиљежене на њим брзим напредовањем у источном правцу према Масау и у правцу југа дуж главног друма који води за Десију. Рушења која су извршена дуж друма за Масау сада задржавају привремено наше напредовање у своме сектору. На другим странама операције се развијају са успехом.

Абисинија: Наше напредовање у снима сектoрима наставља се на задовољавајући начин.

САОПШТЕЊЕ ИЗ НАИРОБИА

Наироби, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Званично саопштење, које је јуче овде објављено, гласи:

„У наканадним саопштењима о заузећу Сороне од стране наших трупа које оперишу у области Јавелоа, потврђује се да је заробљено 27 Европљана међу којима се налази и један командант бригаде. Сем тога губиди непријатељских афричких ефектива износе 360 људи, од којих је 50 погинуло.

Од ратног материјала заплењена су 4 топа и 15 митраљеза.

Наша офанзива на широком фронту између Негелија и Јавелоа повољно напредује. На сектору Харара наше трупе приближују се реци Аваш.

Непријатељски отпор, који су пружале мешовите снаге пешадије, артиљерије и борних кола, уништен је у прошлу среду, и том приликом заробили смо око 50 европејаца и запленили 4 топа. Услед пљаве наше артиљерије непријатељ је претрпео из весне губитке, док су се непријатељска борна кола брзо покупила."

ИЗЈАВА ЕНГЛЕСКОГ ВОЈНОГ ПРЕТСТАВНИКА ПОВОДОМ ЕВАКУАЦИЈЕ БЕНГАЗИА

Каиро, 5 март

Агенција Рајтер јавља:

Коментаришући евакуацију Бенгазиа, овлашћени претставник врховне команде британских снага на Средњем Истоку је рекао:

„Не постоји ни најмањи разлог забринутости. И поред најшег повлачења на припремљене положаје, ми наносимо непријатељу тешке ударе и већ смо му нанели много губитака, док су, међутим, наши губиди врло мали. Бенгази, било са копна било са мора, скоро потпуно је неупотребљив. Није тајна ако кажем да га ми, од како смо га заузели, уопште нисмо употребљавали. Прошле недеље Бенгази је постао још више неупотребљив, јер смо извршили систематско уништавање постројења у луци, која је већ била закрчена потопљеним италијанским бродовима. Кроз неколико идућих дана све очи биће упрте ка Западној Пустињи у колико италијанско - немачке колоне буду напредовале још дубље у пустињу. Међутим, паметни посматрачи водиће рачуна о томе да се вредност овога напредовања не може оцењивати по превађеним метрима, већ по претрпљеним губицима у материјалу и у ефективима.

Мада је вест о евакуацији Бенгазина објављена синоћ у 22 часа, два часа касније, у поноћ, камрски биоскопи били су пуни британских војника, што значи да врховна команда британских снага сматра да су наши ефективи у Западној Пустињи довољни да би парирали сваки нови развој догађаја.

ИЗВЕШТАЈ ВАЗДУХОПЛОВНЕ КОМАНДЕ У КАИРУ

Каиро, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Врховна команда ваздухопловних снага на Средњем Истоку саопштава:

Либија: У ноћи између 2 и 3 о. м. британски бомбардери извршили су жесток напад на колону непријатељских моторизованих транспората у области Мерса Брега. Пошто су бацили бомбе, које су примећене како експлодирају међу возилима, од којих су нека запаљена, наши авиони спустили су се врло ниско, те су митраљеском пљбом заустављали и више других непријатељских возила.

Ноћ тако извршено је успешно бомбардовање Триполиса.

Италијанска Источна Африка: Помажући операције сувоземне војске у Абисинији, британски бомбардери извршили су напад бомбама и митраљеском пљбом на концентрације непријатељских транспората на другу Асаб-Десиа. Исто тако бомбардован је непријатељски логор на другу Адуа-Гондар и мост на реци Такказе.

Албанија: Јуче је извршен нео бично успешан напад на војне објекте у Берату. Примећено је да су војне зграде и слагалишта у источном делу града директно погођени.

Малта: Италијански бомбардери типа „С-79", у пратњи ловачких авиона типа „К-42", покушали су јуче, али безуспешно, да изврше напад митраљеском пљбом патролне чамце британских ваздухопловних снага на 40 миља испред Малте.

Нешто касније формација немачких бомбардера за обрушавање типа „Јункерс-87", у чијој су се пратњи налазили ловачки авиони типа „Месершмит-109", бацила је бомбе у близини два скупљача мина на пучини испред Филфле. Ниједна бомба није погодила циљ. Са свих ових операција сви наши авиони вратили су се неоштећени.

СТАРТОВАЊА НЕМАЧКИХ АВИОНА

Берлин, 5 априла

ДНВ јавља:

У ноћи уочи 5 априла поново су стартовале јаке ескадриле немачке ваздухопловне снаге за напад на важне ратне циљеве Британског Острва.

Појединости ове акције још нису познате.

НЕМАЧКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Берлин, 5 априла

ДНБ јавља:

Врховна команда немачких оружаних снага саопштава:

Наше подморнице потопиле су у северном делу Атлантског Океа на 88.616 тона непријатељских бродова, од којих 10 имају укупно тонажу од 58.000 тона, а торпедовани су док су за време пловидбе у јако заштићеном конвоју, пловили у правцу Енглеске. Поред тога тешко је оштећен један брод од приближно 12.000 тона.

Као што је већ саопштено у једној специјалној вести, немачки и италијански одреди наставили су са гоњењем Енглеза, који су потучени код Марса ел Брега, у Северној Африци. Заузета је Агедабиа, а трупе се налазе пред Зуетином. Противник се хитно повлачи ка Северу. Број заробљеника, као и плен — камиони и блиндирана кола — знатан је. Наши властити губиди су веома мали.

Трећег априла немачко-италијанске трупе, настављајући са гоњењем противника, стигле су до Гемина. Приликом свога повлачења непријатељ је евакуисао и Бенгази, као што је то и сам саопштио.

Напади ваздухопловства на бродове у енглеским водама и на Средоземном Мору имали су и у току јучерашњег дана успеха. Дуж шкотске источне обале борбени авиони потопили су два тегљача брода са укупним депласманом од приближно 10.000 тона, оштетивши још два велика брода озбиљно.

Западно од Крита извршен је напад на један конвој, заштићен од стране једне крстарице наоружане противавионским топовима и од стране једног контраторпиљера. После два директна поготка бомбама изазван је пожар на једном транспортном броду, који је вероватно уништен.

У току насилног извиђања над аеродромима Британских Острва ефикасно су бомбардовани. Знатне формације борбених авиона бомбардоване су по нас, поново, лучка постројења у Бристолу, где је могао да се осмотри низ великих пожара. Остали ефикасни напади били су усперени на инсталације зналаџе за ваздухопловство, које се налазе на јужној и западној обали острва.

Полагање мина у енглеским лукама методично је настављено.

Непријатељ ни јуче није летео над нашом територијом, ни преко ноћи ни преко дана.

Од последњих успеха постигнутих против британских трговачких бродова у северном делу Атлантског Океана, подморнице које стоје под командом поручника бојног брода т. Розенбаума, нарочито су се истакле.

ИТАЛИЈАНСКО САОПШТЕЊЕ

Оперативна зона, 5 априла

Специјални дописник Агенције Стефани јавља да су италијански извиђачки авиони данас пре подне изненада напали пристаниште на Крфу, нарочито два велика брода. Противавионска артиљерија ступила је у дејство, но и поред тога један брод био је погођен па је затим потонуо. Материјална штета у пристаништу је велика.

Сви италијански авиони вратили су се у своје базе.

Парада моторизованих трупа у Триполису

Британске и грчке ваздухопловне снаге бомбардовале Берат а италијанске Крф

На фронтовима уобичајене борбе патрола и двобоји артилерије

Атина, 5 априла

Ратне операције на албанском фронту настављене су и у току ноћи. На сектoрима делатност патрола и двобој артилерије. Нарочито су јаке борбе патрола на централном сектору, у планинском пределу.

Ваздухопловство је сарађивало у операцијама. Британско и грчко ваздухопловство бомбардовало је противничке положаје на северном сектору и положаје код Берата, а италијанско бомбардовало Крф.

У саопштењу Министарства безбедности истиче се да, сем Крфа, грчка територија није бомбардована. Р. Ђ.

БОМБАРДОВАЊЕ БЕРАТА

Атина, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Команда британског ваздухопловства у Грчкој саопштава:

„Бомбардери краљевског ваздухопловства извршили су јуче у четвртак напад на Берат, италијанску базу у Албанији. Напад је био крунисан потпуним успехом. Директно су погођене војне зграде у Врату и простор у њиховој околини.

„Сви наши авиони пратили су се неоштећени".

БРИТАНСКО САОПШТЕЊЕ

Крф, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Непријатељски бомбардерски авиони праћени ловачким авионима напали су јуче око 12 часова околину Крфа. Материјална штета је незнатна.

Рањена су два лица.

О ПОТОПЉЕНИМ ИТАЛИЈАНСКИМ РАЗАРАЧИМА

Лондон, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

„Пантера" и „Тигар", италијански разарачи потопљени од стране британске морнарице, припадали су истој класи разарача као и разарач „Леопе" (1.526 тона). Постојала су свега три разарача ове класе и сада су сва три потопљена. Њихова је брзина била 34 чвора, могли су да носе по 100 мина и нормална им је посада била 201 човек.

ИТАЛИЈАНСКИ ВОЈНИ ИЗВЕШТАЈ

Неле у Италији, 5 априла

Агенција Стефани јавља:

Службено саопштење бр. 301 главног стана италијанских нао ружаних снага гласи:

„На грчком фронту узајамна артиљеријска делатност. Једна наша ловачка формација извршила је напад у ниском лету на колоне непријатељских трупа у покрету дуж друма Корица—Подградец. Овде су непријатељу задати тешки губиди, а запаљено је више механизованих средстава. Један извиђачки авион оборио је један непријатељски ловачки апарат западно од Сардиније.

„Северна Африка: операције немачко-италијанских механизованих кола у Киренаики настављају се. Жива делатност на шет ваздухопловства. Један непријатељски авион оборен је у пламену над Бенгазијем.

„Британски авиони извршили су напад на Трипполис, где је у јеврејском кварту било 15 мртвих. Други енглески авиони осули су митраљеску пљбу на наше колоне у покрету. Губиди су незнатни.

„У Источној Африци, како у Еритреји тако и у зони Харара, наставља се отпор".

На аеродрому

САОПШТЕЊЕ АДМИРАЛИТЕТА

Каиро, 5 март

Агенција Рајтер јавља:

Заповедник британских поморских снага у водама Источне Индије јавља да су посаде два италијанска разарача потопиле своје бродове на пучини испред Саудиске Арабије и да је разарач, који је примећен јуче како тоне, потпуно потонуо.

Према томе, за последњих неколико дана потопљено је у Црвеном Мору укупно 5 италијанских разарача.

Разарач „Леопи" потопили су 1 априла хидро - авиони; разараче „Суаро" и „Даниеле Манин", потопили су 3 априла, такође хидро - авиони; разарачи, које је потопила њихова посада су „Пантера" и „Тигре". Један од ова два разарача се изврнуо, а његова олупина јасно се види изнад морске површине. Други разарач је потонуо, али из воде стрче катарке и један део предњег димњака.

Известан број италијанских ратних заробљеника са ових разарача је искрцан.

Западни фронт

Решеност Вашингтона да остане доследан политици коју је започео види се у одлучном одбијању протеста који су му достављени у вези са заплењеном немачких и италијанских бродова. Друга важна одлука јесте кредит од 500,000.000 долара који ће бити употребљен у циљу помоћи за демократске земље које се боре против нападача. Ма да принципиелно ништа ново, овај кредит је конкретизовање одређене политике и може се сматрати као видан знак америчке решености да у својој политици истраје до краја.

Ваздухопловна акција на западном фронту, по јучерашњим извештајима, обухватила је бомбардовање Бреста, Ротердама и Остенде. Немачке ваздушне снаге бомбардовале су Бристол. Рђаво време онемогућило је да се развије живља делатност.

Лорд Халифакс конферисао са г. Халом

Г. Рузвелт искључио Црвено Море из ратне зоне

Вашингтон, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Британски амбасадор г. Халифакс имао је јуче разговор са г. Халом.

На питање новинара да ли се овај разговор односио на трговачку морнарицу г. Хал је одговорио да се то питање није налазило на дневном реду али да ће оно бити предмет будућег разговора.

ОБАРАЊЕ ЕНГЛЕСКИХ АВИОНА У БЛИЗИНИ ОБАЛЕ КАНАЛА

Берлин, 5 април

ДНБ јавља:

Како ДНБ сазнаје у току данашњег дана оборено је неколико енглеских авиона типа „Спитфајер" у близини обале Канала после жестоке ваздушне борбе са немачким „Месершмитима".

До друге ваздушне борбе између немачких и енглеских авиона дошло је на јужној енглеској обали. И овом приликом оборена су два „Спитфајера".

Потпуковник г. Мелдерс у овој другој ваздушној борби оборио је свога 68 противника. Са немачке стране није било губитака.

АМЕРИЧКИ ОДГОВОР НА ИТАЛИЈАНСКЕ ПРОТЕСТНЕ НОТЕ

Вашингтон, 5 април

ДНБ јавља:

Министарство иностраних послова објављало је текст америчког одговора на обе италијанске протестне ноте.

Г. Хал наложио је у том одговору да се према америчком закону сматра прекршајем ако неки капетан у територијалним водама Сједињених Америчких Држава намерно онеспособи свој брод или његов погон доведе у кварт.

Овај амерички закон, вели се даље, пружа пуномоћије америчкој влади да запоседнe брод и да са истог удаљи официре и посаду брода. Затим се у ноти вели да, што се тиче питања италијанског амбасадора о намерама владе односно бродова посаде, та се ствар за сада проучава.

ЦРВЕНО МОРЕ ВАН РАТНЕ ЗОНЕ

Вашингтон, 5 април

Агенција Авас јавља:

У току конференције са новинарима г. Рузвелт је саопштио да ће влада Сједињених Америчких Држава за неколико дана моћи да искључи Црвено Море из листе борбених зона, ако у томе мору не дође ни до какве битке и да ће моћи овластити америчке трговачке бродове да са робом плове по Црвеном Мору.

УПОТРЕБА АМЕРИЧКИХ НОВЧАНИХ ПОМОЋИ

Вашингтон, 5 април

Агенција Рајтер јавља:

Претседник г. Рузвелт издавно је јуче да је изузео суму од 500 милиона долара из кредита од 7 милијарди долара, ко ји је одобрен и намењен грађењу 212 нових трговачких бродова; ти бродови градиће се на 50 или 60 бродоградилишта.

Претседник г. Рузвелт је изјавио за конференција са претставницима штампе да је одобрио да се утроши нових 500 милиона долара, да би се постојећа ратна опрема могла уступити народима који се одупиру нападу. У исто време г. Рузвелт је нагласио, да ће Сједињене Америчке Државе за два три дана известити Црвено Море са списка ратних зона и дозволити америчким бродовима да тамо плове са товарима уколико на Црвеном Мору не дође до какве битке.

Што се тиче шпрајца у компанији Алиша-Мерс, која изводи радове значајне по народну одбрану, г. Рузвелт је изјавио, да томе треба стати на пут.

Поред тога, претседник г. Рузвелт је изјавио да намерава да предузми чиму од 1,5 до 2 милијарде долара за нову помоћ, а на основу закона о позајмљивању и закупу, додавши да је предузимо неодређену суму наменьену оправци трговачких бродова који се налазе у америчким лукама, а који су претрпели квар. На основу овога плана неће бити оправљен ниједан брод који припада силама осовине, нити пак ниједан британски ратни брод.

Г. Хал о узроцима који су довели до одлуке да се италијански и немачки бродови у америчким водама заплене

Вашингтон, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Г. Хал је затим у својој изјави додао:

„Било би, стварно, несхватљиво да ма који цивилизовани народ буде третиран на основу уговора који би садржавао такву одредбу, или да се подвргне тобожњем начелу међународног права, које би омогућавало страним бродовима да буду упућени у своје луке и увале и да се тамо намерно штете и уништавају, вршећи тако повреду закона, ал уштрб пловидбе и безбедности тих лука, а да суверене месне власти томе не стану на пут."

Затим је г. Хал изјавио да су помоћне машине једног немачког брода биле разбијене, а потом је додао намерно уништење, па је наставио:

„Ако саботажа и намерно паљење бродова у другим лукама овог континента може да се сматра као знак о ономе са чим се мора рачунати у нашим лукама, тешко је видети како наша влада може очекивати да се неће поводе рачуна о створеној ситуацији."

Одговарајући на италијанску ноту, г. Хал је навео законске прописе Сједињених Америчких Држава, на основу којих је оправдано конфисковање италијанских бродова и хапшење чланова њихових посада, када се то сматра као потребно, „да би се један брод заштитио од квара или штете, односно да би се спречило стварање штете у ма којој луци, односно у ма ком пределу територијалних вода Сједињених Америчких Држава.".

Генерал г. Веган у Тунису

Тунис, 5 априла

Агенција Рајтер јавља:

Генерал г. Веган стигао је јуче у 11.45 часова у Тунис долазећи из Алжира. Дочекао га је адмирал г. Естева.

ПУТ Г. БОРОТРЕ

Виши, 5 април

Агенција Авас јавља:

Генерални комесар за спорт г. Боротре предузеће пут по Северној Африци приликом турнеје најбољих француских атлета у Марокоу. Око стотину првака из разних спортова узеће учешћа у овој манифестацији. Овим путем г. Боротра показује да француска влада жели да истакне тесну солидарност која постоји између Африке и метрополе на свима пољима.

ЗАТВАРАЊЕ ФОРДОВИХ ФАБРИКА

Детроит, 5 април

Агенција Рајтер јавља:

Фордова предузећа саопштила су да ће у Сједињеним Америчким Државама затворити 16 својих радионица.

ПИТАЊЕ ФРАНЦУСКИХ РАТНИХ ЗАРОБЉЕНИКА

Виши, 5 април

Агенција Авас јавља:

Француски амбасадор г. Скавини, француски делегат г. окупираној зони за питања ратних заробљеника стигао је у Виши. Г. Скавинна ће примити маршал г. Петен, адмирал г. Дарлан и г. Ужизжер са којима ће расправљати питања у вези са ратном заробљеницима. После тога г. Скавини ће отпутовати у окупирани део Француске у коме ће посетити народне логоре сенегалских заробљеника.

ЈАВНИ РАДОВИ НА КОРЗИКИ

Виши, 5 април

Агенција Авас јавља:

Потпретседник владе адмирал г. Дарлан примио је префекта са Корзика који му је поднео извештај о ситуацији у његовом департману. Утврђене су различите мере које су у вези са извршењем програма јавних радова за које ће се утрошити сума од 14 милиона франака као и мере у вези са повећањем пољопривредне производње.

Г. Мацуока конферисао са г. г. Хитлером и фон Рибентропом

Берлин, 5 април

Агенција Рајтер јавља:

Г. Мацуока, који је јуче стигао из Рима, примљен је јуче по подне од стране г. Хитлера, са којим је имао разговор коме је присуствовао г. фон Рибентроп.

ПОВРАТАК ФРАНЦУЗА РАТНИХ ЗАРОБЉЕНИКА У ОТАЏБИНУ

Берлин, 5 април

ДНБ јавља:

Због осетне несташице стручних радника у запоседнутој и незапоседнутој Француској биће опет отпуштен известан број француских ратних заробљеника из немачких логора. Амбасадор г. Скавини објавио је преко радија у Вишиу поруку да ће ускоро око 40.000 француских ратних заробљеника бити враћено у Француску. Осим тога немачке власти дозволиће повратак у отаџбину и око 10.000 ратних заробљеника са породицама од четворо или више деце.

ЗАХВАЛНОСТ Г. МАЦУОКЕ ИТАЛИЈАНСКОМ СУВЕРЕНУ

Рим, 5 април

Агенција Стефани јавља:

Јапански министар иностраних послова г. Мацуока, напуштајући Италију упутио је Њ. В. Краљу и Цару телеграм у коме најдубље захваљује на указаном му пријему, додајући да се Богу моли за Савојски Дом.

Италијански Суверен захвалио је г. Мацуоки.

ФРАНЦУСКО - НЕМАЧКИ СПОРАЗУМ О СНАБДЕВАЊУ

Берлин, 5 април

ДНБ јавља:

Између немачких окупационих власти у Француској и француске владе закључен је недавно споразум у циљу постизања бољег снабдевања у животним намирницама и разменом производа запоседнутих и незапоседнутих области Француска.

ИЗЈАВЕ САУЧЕШЋА Г. ХОРТИУ

Будимпешта, 5 април

МТИ јавља:

Поводом смрти грофа Телекиа у току данашњег дана регенту г. Хортиу стигли су поред осталих и телеграми саучешћа од Њ. В. Краља и Цара Италије, државног канцелара и вође Рајха г. Хитлера, Њ. В. Краља Бориса и г. Мусолинија.

Г. Хорти се телеграмима захвалио на овим саучешћима.

ПРВА СЕДНИЦА НОВЕ МАЂАРСКЕ ВЛАДЕ

Будимпешта, 5 април

ДНБ јавља:

После полагања заклетве пред Регентом, чланови кабинета Бардоција састали су се јуче у подне на прву седницу министарског савета.

Претседник Сирије поднео оставку

Бејрут, 5 април

Агенција Авас јавља:

Претседник републике Еиял Еде и државни секретар Абдалах Бејхум поднели су оставке генералу г. Денцу. Високи комесар Француске усвојио је оставке, захваливши топло овим двема личностима на њиховој привржености и на вршењу њихове дужности у току нарочито критичних часова. Власт претседника републике и државног секретара вршиће привремено генерал г. Арлабос, либански делегат.

У АНКАРИ ОЧЕКУЈУ ПОНОВНИ ДОЛАЗАК Г. ИДНА

Стокхолм, 5 април

ДНБ јавља:

„Дејли Телеграф" јавља из Цариграда да у Анкари очекују да ће министар спољних послова г. Идн и начелник генералштаба г. Дил, после завршених разговора на Балкану, опет свратити у Анкару.

Лака борна кола у [illegible] густи њи

Одлуке турске владе о реквизицији памука

Цариград, 5 април

Турска влада донела је одлуку да изврши реквизицију свих залиха памука које ће се, према потреби, куповати за рачун државе. Истом наредбом сви трговци дужни су да пријаве своје залихе.

Исто тако се потврђује да ће све школе, међу њима и универзитети, бити ове године затворени 15 о. м., и да ће се испити завршити већ у року од месец дана, док су иначе испити обично почињали тек око 15 јуна.

Наредба румунског министарства народног здравља

Букурешт, 5 април

ДНБ јавља:

Румунско министарство народног здравља наредило је да се затвори више апотека, чији су румунски сопственици противно закону запошљавали у својим апотекама Јевреје.

Одликовање генералиссима Франка

Мадрид, 5 април

ДНБ јавља:

Јуче је у палати Ел Пардо извршена свечана предаја ордена Великог крста Сунца у брилијантима шпанском шефу државе и генералиссиму г. Франку, којим га је одликовао шеф државе Перу.

БАЛКАНСКИ МИР

Балкански народи господари своје судбине

Многа имена па и име Балкан остало нам је од старих народа који су пре нас живели на нашем полуострву. Реч балкан значи планина. Њоме се овај кут Европе назива брдовитом, планинском земљом која настаје из огромне панонске равнице. На тој великој равници где су данас Срем, Банат и Бачка, готово цела Мађарска и знатан део Румуније, лежало је некад море. У то море улијевале су се велике реке Тиса, Дунав, Драва, Сава, Дрина и Морава и мноштво других вода. Али отицати ово мора није имало куда. Од правца ка Црноме мору, као истоку, затварали су га планине Карпати. А од правца ка југу затварале су га још високе планине средње Србије и Босне. Проход ка Јадранском Мору био је најтежи јер су планине расле што се више близиоко мору. Панонске су воде најзад разбиле себи канал кроз уску пукотину у Карпатима, кроз данашњи Ђердап. Ту је Дунав пробио себи корито. Туда су отекле воде панонског мора у Црно Море. Отуда је Дунав као саобраћајница везао све народе који насељавају његове обале. Саобраћај Дунавом постајао је све важнији и важнији у колико су се богатиле и развијале земље у његовом доњем и горњем току, горе Немачка доле Румунија, Бугарска и Русија. Данас је саобраћајна веза преко целог Дунава од животног значаја за све четири дунавско - балканске државе; Мађарску, Југославију, Бугарску и Румунију. Дунав их везује за два велика светска привредна и политичка центра, за Немачку и Русију, а Дунавом кроз Дарданеле и за сав остали свет. Ови Балкански народи нераздвојно су привезани и упућени на заједницу.

Има још два копнена пута који су повезали Балканце. То су путеви ка Јегејском Мору, ка старој богатој Византији, која нас је све и привукла да се на Балкан доселимо.

Једна група Словена силазила је преко доњег Дунава долином реке Марице ка Цариграду. Друга група је долином Мораве и Вардара силазила ка Солуну. И данас та два саобраћајна правца имају за све нас животни значај. Од Ниша се гранају путеви ка Софији и Цагригради и ка Скопљу и Солуну. Отуда је Ниш у целој историји Балка на играо врло важну улогу.

Око долине реке Марице су се вековима клали Грци, Срби, Бугари и Турци. Исто су се тако клали и око уског тесната кроз који се пробија река Вардар. То су улазне капије са севера на југоисток Балкана једнако потребне свима његовим народима безобзира ко их тренутно држи у рукама.

У Југославији се завршавају оба правца Балкана. Југославија затвара све правце и копном и сувим са Балкана у Европу а Југославију заправо остали Балканци ка Црноме и Јегејском мору.

На два главна приступна друма са јужног и средњег Јадрана ка Балкану сели су најпре Арбанаси, потом Срби. Те су путеве израдили стари Илири а потом Римљани. Једни иде од Драча преко Дабасана и Битоља ка Солуну, други из Скадра на Призрен и Косово. Арбанаси, остатак старих Илира, ограничени су на приморје од Скадра до Крфа и у планине поред тога приморја. На том истом приморју, од Драча до Котора створена је прва Српска држава Зета. Арнаути су укљештени међу Србе и тако су остали до данас. Цела југозападна Југославија не може да изађе на Јадранско море како треба до кроз Арбанасе или на Драч или на Скадар. Тамо је и Србија хтела имати свој излаз на море. А Арнаути опет не могу ни на Балкан ни у Европу до преко Југославије.

Тако је природа балканског земљишта упутила балканске народе једне на друге. Наше је полуострво испресецано планинама. Иза планина леже простране равнице. На тим равницама живе народи. Излаз из њих је могућан само кроз мали број гротла, тесната међу планинама. Кроз те теснаце сви морамо проходити. Те теснаце једни другима морамо држати отворене.

Нас све на Балкану географија, разуђеност земљишта упућује на заједницу, на солидарност. Ми ту солидариост морамо неговати и без обзира на чињеницу што смо сви мали народи и што сви имамо потребу за миром и узајамном заштитом.

Кад би Турској био затворен превоз реком Марицом и пут преко Бугарске ка Нишу она би изгубила сваку везу са Европом. Шта би било кад би Југославији Грци или Бугари или ма ко спречио слободан излаз ка Солуну, ка Јегејскоме мору?. Половина наше државе, сав Југ упућен је на Јегејско море целом својом привредом. Зато ми и имамо у Солунском пристаништу своју слободну зону, део пристаништа где су наше власти. Она је привредни део наше државе. Наш цео југ нема везе ка Јадрану. Он је сувише далеко од средње Европе. Јегејско море и слободан пут ка Солуну јесте исто тако животна потреба Југославије као и слободан пут Дунавом на север или на исток или путеви ка Јадрану. Оно што је за велику већину Хрвата и Словенаца Јадранско море то је за велику већину Срба Јегејско море. Оба су подједнако важна за нашу народну привреду и слободу, оба подједнако важна за државну безбедност. То нам је до очигледности показала сва наша вишевековна историја. То смо искуство стекли у низу балканских радова.

Као што је у овим питањима без икакве двојбе јасна солидарност интереса свих Југословена јасна је и солидарност интереса свих Балканаца. Ми смо на солидарност упућени нашим животним интересима: заједницом пролазних капија, економском нуждом, потребама безбедности наших држава, опстанком наших народних држава. Мир је на Балкану успостављен тек на основи узајамног поштовања не зависности. Мир је на Балкану одржаван солидарношћу балканских народа. Мир је на Балкану потреба свих Балканаца. Сви треба да га чувамо сами себи и својим суседима.

Разговарање рата на западу Европе и у Африци удаљује ратно жариште од Балкана. Со лидарност балканских народа та може Балкану сасвим обезбедити. Није тачно веровање да Балканци нису господари своје судбине. Од њих у првом реду зависи каква ће им судбина бити.

Др. Живко Топаловић.

У Својој најновијој наредби Њ. В. Краљ одао признање и похвалу нашој војсци и морнарици за верно и патриотско држање

У последњем броју „Службеног војног листа" донесена је ова наредба Њ. В. Краља упућена своју војсци и морнарици наше земље:

„Одајем признање и похвалу јем Моју војску и морнарицу за верно и патриотско држање приликом Мога ступања на Престо на дан 27 марта ове године.

Позивам све официре, војне чиновнике, подофицире, капларе, редове и морнаре целе војске и морнарице да и даље врше своју дужност верно и одано као што су то до сада чинили, а на добро драге и миле нам Отаџбине.

Живели јунаци!

ПЕТАР

Бригадни генерал г. Драгомир Ј. Мирковић именован за управника Двора Њ. В. Краља

Указом Њ. В. Краља, на предлог министра војске и морнарице именован је за управника Двора Њ. В. Краља бригадни генерал г. Драгомир Ј. Мирковић, командант пешадије Дринске дивизијске области.

*

Генерал г. Мирковић рођен је 1891 године у Београду. Основно и средње школско образовање добио је у Београду. По свршеној гимназијској матури ушао је као питомац у Војну академију. Из ње је као пешадијски потпоручник изишао 1912 године.

У свим ратовима се истицао својом храброшћу и акцијом. Био је познат као један од најбољих војника наше војске. За такав свој рад стекао је многобројна одликовања и признања. После Ујединења преведен је у Војну школу Војне академије и завршава је 1923 године. Од тога времена изузима многе важне положаје у нашој војсци.

Ново именовање затекло га је на положају команданта пешадије Дринске дивизијске области.

ПОСЛЕДЊИ МИНУТУ

Акција немачких и британских авиона прошле ноћи

Напад на лучка постројења у Бристолу

Британски авиони бомбардовали су места у Западној Немачкој

Берлин, 5 април

ДНБ јавља:

Како ДНБ сазнаје немачки борбени авиони извршили су прошле ноћи напад на лучка постројења у Бристолу. Бачено је више бомби. Запажени су већи пожари у лучким постројењима.

Поред овог напада поједине ескадриле извршиле су још неке нападе на луке на источној обали Енглеске.

АКЦИЈА БРИТАНСКИХ АВИОНА НАД ЗАПАДНОМ НЕМАЧКОМ

Берлин, 5 јвља :а

ДНБ јавља:

У току прошле ноћи неколико британских авиона извршило је напад на нека места у Западној Немачкој.

Како ДНБ сазнаје приликом ових напада нису причињене штете.

ПРОТЕСТ НЕМАЧКОГ ПОСЛАНИКА У МЕКСИКУ

Мексико, 5 април

ДНБ јавља:

Немачки посланик у Мексику г. фон Коленберг упутио је јуче по подне мексичком министарству иностраних послова немачки протест поводом запле не немачког брода „Ориноко", а исто тако и због заплене брода „Хамелн" од стране мексичких војних власти.

Немачки посланик тражио је од мексичке владе да се ослободе заплењени бродови и да се интерниране посаде немачких бродова пусте на слободу и врате на своја места.

Мексичко министарство иностраних послова узело је у рас матрање протест немачког посланика.

СПАСЕНА ПОСАДА НЕМАЧКОГ БРОДА „МИНХЕН"

Лима, 5 април

Према вестима из једне мале перуанске луке, у луку Каснa на обали Тихог Океана искрцало се девет чланова посаде немачког брода „Минхен". Исто тако на 40 км од Касме пристао је уз обалу један чамац за спасавање у коме се налазило више од двадесет немачких морнара.

Перуанске власти интернирале су око тридесет немачких морнара и упутиле их за Кајао.

БАВЉЕЊЕ БРИТАНСКЕ ВОЈНЕ МИСИЈА У АНКАРИ

Анкара, 5 април

Агенција Рајтер јавља:

Заменик начелника главног ге нералштаба Турске генерал г. Асим Гундуз приредио је јуче у Анкари ручак у част британског генерала г. Корнвола и британског маршала ваздухопловства г. Елмхерста, који претстављају британску команду на Блиском Истоку у преговорима који су недавно настављени са турским генералштабом.

Адмирал г. Кели, лични заступник врховног команданта британске флоте у Средоземном Мору адмирала г. Канингема, ко ји такође учествује у преговорима, такође је био присутан, заједно са члановима британске делегације, војним аташеима британске амбасаде у Анкари и претставницима турске војске, морнарице и ваздухопловства.

ГРЧКО ЗВАНИЧНО САОПШТЕЊЕ

Атина, 5 април

Атинска Агенција јавља:

Службено саопштење Врховне команде грчких наоружаних сна га број 160, које је издато синоћ, гласи:

„После срећних локалних опе рација заузели смо јаке непријатељске положаје. Заробили смо преко 70 непријатељских војника, међу којима се налазио и је дан официр. Непријатељске тру пе оставиле су за собом велике количине ратног материјала.

„На једном другом месту фронта наши топови за борбу против оклопних кола одбили су непријатељски покушај напада на наше позиције тенковима".

Службено саопштење мини старства јавне безбедности изда то синоћ гласи:

„Непријатељско ваздухопловство бомбардовало је Аргостолион. Није било ни жртава ни што те. Непријатељско ваздухопловство бомбардовало је и Крф и осуло паљбу на једну једрилицу".

ПРЕТСТАВНИК ИТАЛИЈЕ НА САХРАНИ ГРОФА ТЕЛЕКИА

Будимпешта, 5 април

На сахрани грофа Телекиа италијанску владу претставља ше једна делегација на челу са министром г. Бутмен, начелником политичког отсека италијанског министарства иностраних послова.

Многобројне европске и ваневропске владе упутиле су теле графска саучешћа мађарској влади поводом смрти гроф Телекиа.

ВОЈНИ УКАЗ

Унапређење официра

„Службени војни лист" за 4 на, Рашковића Ж. Бранка, Матиаприл објављује указ о унапређењу официра. Овим указом уна пређени су и то:

У чин мајора капетани 1 класе: генералштабне: Станојловић Р. Бошка, Лалатовића И. Марка, Поморишца Д. Николу, Таргонић К. Василија, Лашића М. Ђорђа, Бабића К. Душана, Андрића Д. Живорада, Остојића И. Захарију, Ђурића Ђ. Радослава, Драговића Н. Ђорђију, Андреа Л. Славка, Јанкулова Ж. Небојшу, Топаловића Д. Војислава, Митића М. Михајла, Кораџију Б. Данора, Јовановића Д. Ђорђа, Миликића М. Николу, Катића С. Стојадина, Радојковића Љ. Милоша и Радуловића С. Боривоја;

пешадијски: Шишмановића Д. Димитрија, Перовића М. Милисава, Антонића С. Стевана, Будибука А. Константина, Вучковића И. Драгомира, Јовсимовића Н. Божу, Мирковића Н. Косту, Вујошевића Б. Ђуру, Вэргића Ј. Драгомира, Обрадовића М. Будислава, Кнежевића Ј. Душана, Поповића Д. Радмила, Шогоровића Т. Спасоја, Шушковића П. Перована, Зарића Б. Милисава, Микића М. Новака, Васиљевића Б. Јефту, Цемовића М. Миомира, Касаловића Љ. Здравка, Тодоровића В. Ђорђа, Станковића А. Радована, Вучковића С. Васу, Глушца Н. Петра, Лилића П. Милутина, Вукадиновића М. Петра, Милојковића Д. Спасоја, Параћина Ђ. Јована, Поповића Ђ. Вл. Лазаревића Р. Сотира, Јовановића П. Љубомира, Тодоровића С. Миодрага, Јаћимовића-Лучког М. Владимира, Крстића П. Миливоја, Пујића Б. Славка, Смуџу В. Владимира, Димитријевића С. Радослава, Мирковића Ж. Јелисија, Поповића М. Бошка, Гидаковића Ј. Илију, Миљића Т. Пантелију и Димитријевића А. Тому;

артиљериски: Пајовића Ж. Милана, Стојановића С. Милана, Ђоловића Б. Милутина, Милошевића Р. Миодрага, Мирића Ђ. Душана, Стојановића В. Милетића.

Г. Радоје А. Николић

Г. Радоје Николић

Г. Радоје Николић

Г. Радоје Николић постављен за шефа кабинета претседника владе

Последњим указом Њ. В. Краља, на предлог претседника владе, именован је за шефа кабинета претседника владе г. Радоје А. Николић.

*

Г. Николић рођен је у Београду 1897 године у једној од најпознатијих београдских породица. Његов отац почивши Андра Николић уживао је у-

Г. Радоје Николић

глед једног од највећих државника своја доба. У неколико кабинета заузимао је министарске портфеље, а биран је био и за претседника Народне скупштине.

Нови шеф кабинета свршио је основну и средњу школу у Београду, а правни факултет у Паризу. Одмах по завршеним студијама, 1921 године, постављен је за писара у министарству спољних послова. Од тог времена све до данас био је у дипломатској служби.

Увек је био уважаван као врло савестан службеник, тако да је код својих претпостављених уживао потпуно поверење. Био је дуже време и шеф отсека у министарству спољних послова.

У СВАЂИ УБИО БРАТА

Дервента, 5 април

У кући сељака Милана Колаковића у Великој Сочаници до шло је до несреће у којој је брат убио брата. Браћа Стјепан и Јелисије Колаковићи живели су у љубави до недавно, када су између њих отпочеле сталне свађе. Разлоге свађе није знао нико. И синоћ, када су почели поново свађу, укућани нису по лагали нарочиту пажњу томе. Међутим, ненадно је скочио мало пијани Стјепан и, извадивши нож, насрнуо је на брата Јелисија. Пред преграђеним укућанима одиграла се у момен ту језива борба. Јелисије, видевши разбеснелог брата са но жем у руци скочио је такође да се брани, али у томе моменту разбеснели Стјепан зарио му је нож у сред срца, од чега је Стјепан остао на месту мртав. Убица је данас предан суду.

ПОГИНУО МОТОЦИКЛИСТА

Марибор, 5 април

Између Словенских Бистрица и Прагерског дошло је до саобраћајне несреће у којој је погинуо мотоциклиста Штефан Бауман. У близини потока Девина Бауману је отказао послушност волан и возило је почело да иде не покоравајући се возачу. У једном тренутку Бауман је успео да скрене у страну где се мотор превртао. Приликом превртања, Бауман је пао тако несрећно на главу да је на месту остао мртав.

Објективна иностранa штампа о радосним догађајима у Југославији

Швајцарац, одњихан у слободи, био је одушевљен изливом народног славља које ничим није нарушило своје достојанство

Женева, 5 април

„Ди Тат" у посебном допису из Београда, под насловом „Радосна опијеност у Београду", извештава о огромној радости у Београду 27 марта. Вели да дописник у целом животу није ви део ово што се догађало тога дана у југословенској престони ци. Дописник описује све што је видео, износећи све занимљи ве или карактеристичне детаље. Очи су се свуда сјале од радо сти. Одрасли људи и жене, ин телектуалци и фабрички радни ци поздрављали су се као деца којима је Божић испунио најлепше снове. То је био одиста народ који је изненада опет по стао свестан своје тесне сул-

бинске повезаности, то су била браћа и сестре који су доживели заједничку велику срећу. Људи су играли коло. Богаташи и сиромаси пружали су једни другима руке, и сви заједно знали су само једно да су Срби и да је њихов народ опет једном, као у прошлости, показао да нема веће среће него што су слобода и независност. Војска, поред Краља, претставља једин ство југословенског народа и заједничку припадност Срба, Хрвата и Словенаца, коју су они 27 марта нашли. Поворке четника учиниле су нарочити утисак на дописника. По подне су дошли и сељаци са брда који су пролазили улицама исто онако орно као и младићи.

Дописник је, вели, стари нови нар и видео је већ често огром не манифестације, али сад се морао дивити једноме а то је да су стотине хиљада давале одушка својој вољи, али нигде није било ни најмањег трага каквог нереда. Улица је била потпуно препуштена народу и нигде се није видела полиција. Али ове стотине хиљада свих класа и сваке старости доказале су дисциплину, која је била управо несхватљива. Ова манифестација једног целог народа била је тако дирљива да сам — каже дописник — морао сваког тренутка да плачем. Нигде нисам видео тога дана ниједног пијаног човека. Тај дан био је један од мојих највећих и најузвишенијих доживљаја, завршава дописник тај пасус.

Осим тога доноси лист из разних центара још неколико вести о догађајима и о ставу појединих држава према њима. Лист посвећује догађајима у Југославији готово пуне две стране.

„Базлер Нахрихтен" посвећује целу прву страницу и део друге догађајима у Југославији, доносећи разне вести из појединих европских центара. Преко целе странице има великe наслова који се односе на Југославију.

„Медведја шапа" која замало што није коштала живота једног човека

Сарајево, 5 април

Крсто Јозовић, земљорадник из оближњег села Горње Младе це чуо је око поноћи неки шум који га је необично заинтересовао. Да би видео шта је, дигао се из постеље и изишао напоље. У мраку је угледао на дну дворишта једну тамну прилику. Приближио се одмах, али кад је чуо мумлање вратио се натраг, пошто се сетио да у последње време око Горње Младиће, по причању, лута сваке ноћи један велики медвед. Погледао је бољe и приметио да се прилика привија уз један високи аутоиз билски стуб. Мислио је, у изјмању руку, да ће „медвед" успети да га обори на земљу.

И збиља, после неколико тре нутака стуб се превртнуо, а Јозо је пао у несвест од преплашеног страха. Читаву ноћ био је у не свести. Дошао је к себи тек сутрадан око подне.

Међутим, како се у селу прича, медвед се уопште није појављивао него је све ово била лепо смишљена шала једног од његових пријатеља, који је хтео да му се на тај начин освети због неке старе подвале.

КОД ЖЕНА

које годинама пате од тешке столице показује употребе природне

Franz - Josefove

горке воде узете јутром и вечером по четири чаше добре успехе. И осетљивије пацијенткиње уживају радо

Franz - Josefovu

воду, јер се већ у кратко време показују успеси.

Рег. С. бр. 30.474 од 28 новембра 1935.

ИЗЈАВА Г. МАЦУОКЕ

Токио, 5 април

ДНБ јавља:

Како јавља дописник Агенције Домеј, јапански министар иностраних послова г. Мацуока дао је изјаву за време свога боравка у Европи у којој је нарочито подвукао да је „лична посета од много већег значаја него стотину заседања".

Поред тога г. Мацуока је нагласио да су његови разговори са претставницима Немачке и Италије вођени у врло пријатељском тону и да су размотрена и расчишћена сва питања.

ПОСЕТА ПОЛИТИЧАРА КОД Г. ДР. МАЧЕКА

Пре подне посетили су г. др. Влатка Мачека, потпретседника владе, у његовом кабинету г. Миша Трифуновић, министар просвете, г. др. Суђан Будисављевић, министар унутрашних послова и г. др. Албарт Крамер, бивши министар и члан Извршног одбора Југословенске радикалне странке.

Министар просвете г. Миша Трифуновић дуже је конферисао са г. др. Мачеком.

За референта министарства саобраћаја постављен г. Драгомир М. Миловановић

Указом Њ. В. Краља, на предлог Министра саобраћаја, а у сагласности са претседником Министарског савета, постављен је: за референта Министарства саобраћаја 3 групе другог степена Драгомир М. Миловановић, новинар и бивши народни посланик. Решењем министра саобраћаја г. Богољуба Јевтића постављен је за шефа кабинета Драгомир М. Миловановић, референт Министарства саобраћаја.

САМОУБИСТВО ПРИВАТНОГ ЧИНОВНИКА

Синоћ око 8 часова нађен је мртав у своме стану у Космајској улици број 3и Хинко Аџлер, приватни чиновник.

У први мах дежурном писару Другога кварта било је тешко да нађе нешто што би му објаснило шта је натерало Аџлера да дигне руку на себе, али су касније уверења која су лекари издали Хинку показала да је он то учинио у тренутку нервног растројства. У тим уверењима стојало је да је Аџлер боловао од фикс - идеје да је сметан и показивао је још неке знаке растројства. Аџлер иза себе није оставио никакво писмо у коме би објаснио свој корак.

Он је прво покушао да се обеси о прозор собе у којој је становао, па кад му то није пошло за руком, испио је отров и, везавши омчу око врата а други крај за наслон постеље, легао.

Из његових докумената види се да је рођен у Нашицама и да је једно време био запослен код „Та-те".

ДНЕВНИ ОСВРТИ

СНАГА и УМ

Снага и ум — два животна принципа која се допуњују. Иако се у људском животу каткад и разилазе и долазе у сукоб, по правилу ова два облика животне силе имају заједничку функцију и исти циљ: очување и унапређење живота. У борби долази до појачаног израза то органско јединство снаге и ума, али живот доноси и такве ситуације у којима се поставља питање: има ли већу вредност физичка снага и храброст, или брзо, прилагођљиви ум?

Јуначко срце и физичка снага у великој су цени у нашем народу: наша јуначка епска песма и читава наша историја довољно сведочи за то. Па ипак у дилеми између „слепе снаге" и брзог ума наш народ придаје већу важност уму. Краљевић Марко, поред огромне снаге и срчаности, снабдевен је и бистрим, довитљивим умом. У многим својим подвизима он побеђује баш том својом довитљивошћу. Уосталом наш човек већ одавно је учио значење и водећу улогу интелекта у људском животу, и то не само у улогу управљача и спасиоца у невољи и тешкој дилеми, него и кочничара страсти, осећања и непромишљених дела.

Ма колико да се цени срчаност и снага, на интелектуалну **самосвест** полаже се извесним приликама још и више. Бити паметан и вредети као паметан, једна је од најјаче истакнутих амбиција нашег човека. Памет, разум, то су особине које наш расни човек везује за личним поносом и надувањем осећањем своје личне вредности. Ништа није мучније нашем човеку, и примитивнијем и интелектуалном, него признати да није добро судио или да није био у праву. Отсуство памети сматра се као и губитак човечјег достојанства. Голем је презир у нашег човека према свему што претставља негацију памети и мудрости. То доказује и сам језик са својим богато диференцираним речником о умним способностима, нарочито о недостацима тих способности. Човек „глупав", „ограничен", „туп", „завезан" примећује се нарочито, можда и оштрије него зло и непоштен. Јаки изрази, с погрдним тоном, као будала, буквал, мамлаз, и још многи други јачи изрази одају колики презир пада на човека без памети. Бити без памети, то сматра наш човек највећом несрећом. „Кад Бог хоће некоо да казни, прво му узме памет" — ово можда и није оригинална наша пословица, али наш човек у њу верује и њоме се служи. Реч „Боље је с мудрим плакати него с лудим певати" показује да наш народ инстинктивно осећа улогу и преимућство интелекта у управљању животом. Богат фолклор не само пословица и узречица, него и разних прича, причица и анегдота приказује, често на хумористичан и драстичан начин, последице глупости на једној, а успех и награду мудрости на другој страни. Лукава домишљатост, довитљивост и брза проницљивост сматра се најбољом, то ће рећи најкориснијом и најпрактичнијом памећу. Многи наши људи обожавају преко сваке мере лукавство, као средство животних успеха. Човеку борцу — а то је био и остао наш човек кроз векове — импонује првенствено практични, биолошки, одбрамбени ум У том смислу треба схватити и пословицу „Боља је унча памети него сто литара снаге". Исто тако узречице: „Ако је неко луд, не буди му друг".

Нема сумње да наш народ највише цени ову природну, „од Бога дату памет". Али и културни памети, образовању и учењу одаје се поштовање у многим пословицама. У поменима је изражено и истинско осећање вредности науке, и практично - животне и теоријске, тако на пример у пословицама: „Нико се није научен родио". „Незнајшу ђа бије", „Дај ми знање, даћу ти имање". Похвала дубљем уму изречена је у пословици: „Дубока је вода бистра, а плитка мутна". Али, — овде долази, иначе, једно велико али! У том благу мудрости има и суморне ироније против саме мудрости. Каткад и врлавог сарказма! Оно што би практичан човек назвао „јаловa мудрост", а психолог „хипертрофија теоријског ума", наш народ или сасвим одбацује или се изражава врло скептично. Има и бесконачне, па и штетне памети: „Већа глава, више главобоље", „Луда се лисица хвата у једну ногу, а мудре у све четири", „Док се мудри намудрује, људи се наживоваше". „Ко много зна, много и пати" и слично. Ова похвала примитивности и скептичан став према пустом теоријском умовању, разгледању и медитацији, одговара оном здравом инстинкту који је наш човек на Балкану одувек испољавао према такозваној „грчкој мудрости". Већ у раном средњем веку, када је у Византији и улица учествовала у ученим теолошким и филозофским расправама, Срби су се чували да не заплове тим водама, и онда када су били монаси и великосхимници. Диалектична распредања и цепидлачарења никако нису одговарала њиховој природи и, пре свега, будном осећању стварности. Страх да нас претерано мудровање не би одалечило од реалности и затворило у оквир пустих теорија, сасвим је у стилу те психе сцене у једној Нушићевој комедији када сељак, видевши пред собом студента који учи „филозофију у ужем смислу", назива ту науку „тесном филозофијом".

Европски Запад доживео је у првој поли деветнаестог века велико разочарење са спекулативним филозофским системима једног Фихтеа, Хегела, Шелинга. Тај тип романтичног филозофирања доживео је толики слом, нарочито у доба почетака нове природне науке, биологије и физике, да је свет почео одбацивати и сам појам филозофије, као нешто сувишно и застарело. У науци и друштву искрсле су и шириле дефиниције на рачун филозофије, као што су на пример ове: „Филозофија је бесмислена баба која у свом заплењу сама себи поставља загонетке и сама их решава" или „Филозофија је вештина којом се најпростији појмови могу заодети у што је могућно неразумљивији облик" и слично. Тачно према овој врсти филозофије осећа југословенски човек неодољиву одвратност. Филозофи који би покушали да га обдаре овим застарелим, средњовековно - сколастичним начином филозофирања, могу да узбуде само његов хумористични и анегдотични дух који је увек спреман да се обори на филозофију која са животом нема никакве везе и баш зато убраћава да је најваније и најчистија филозофија.

Иначе наш човек уважава и још као мудрост и филозофирање које има органске и животне везе са стварношћу. Али „стварност" овде нипошто не значи само видљиви и опипљиви свет око нас. Има он смисла не само за материјалну, чулну и биолошку стварност, него и за стварност вишег, духовног реда, као и за свет идејних вредности којима се — у последњим питањима и дилемама — управља живот људски. Етички идеализам и херојски назор на свет и живот изражен је у филозофској суштини наше народне епске поезије, а то је најбољи доказ да се наш човек може да уздигне високо изнад пиктког материјализма и свакодневне, скучене стварности. Само, у том свом вишем духовном полету — кад човек покушава да дохвати и оно што је недохватно, метафизично и трансцедентно! — он ће пре да се испоји као песник него разглабач суводарних појмова и логичких формула. И сам назив „филозоф" он ће да преобрази, по својој народној етимологији у „зилолов", то ће рећи човек који зове, дозива виле, или, да се класично изразимо „дозива музе да га надахну". Наш народ воли страном изразу да да свој облик и свој смисао. Тако је ето — по сличном звуку саме речи — и филозофија примљена под окриље вила.

Ако ћемо, најзад, да поменемо и расу — чија крв мора и овде да проговори! — мора се нарочито истаћи интелектуална живост и тежња са вишим образовањем баш у најсиромашнијим динарским пределима. Ти крајеви дају данас Југославији релативно највећи број интелигенције. Истина, сав тај народ није навалио у школу из неког фанатичког обожавања науке; и економски моменат игра извесну улогу. Али сама појава да је народ осетио у знању и образовању велику вредност, остаје значајан за живи дух тога нашег, како се обично вели, заостало и аналфабетског горштака. Није кривица тога народа што је још увек у толиком проценту остао „слеп код очију", као што се сам народ изражава о аналфабетизму. Велика је повика на нашег сељака да не воли да шаље децу у школу, да неће да губи у деци радну снагу у кући, на њиву и тако даље. И не помишља се на то да би и читав његов животни стандард, све услове живота требало подићи, а не само саздати у селу зграду на којој ће бити натпис „Основна школа". И сама потреба школе треба да се развије, да стекне своју традицију, да постане обичај и правило. Па и поред тога што још нема друштвеног и економског миљеа који би писменост и образовање изискивао као нешто природно и само по себи разумљиво, наш сељак и у најзаосталијим крајевима показује јаке диспозиције да се узвине до писмености и образованости. Он цени образована и школована човека и зна вредност писмености. У прилог томе можемо да наведемо и интересантну појаву **самоучке** писмености, и то баш у покрајинама са највећим процентом аналфабета. Мислимо централну горштачку Босну. Етнографски истраживач тих крајева, Милан Грашовић, открио је једа Јахорином, у срезу сарајевском, читаве породице писмених сељака самоука. Тај појав није ништа од новијег времена већ се традицијом преноси с колена на колено. При том је карактеристично да се ова самоучка писменост у народу више цени него школска, можда и зато што је стечена сопственим радом и интересом. „Кад се сетимо да наш данашњи књижевни језик и правопис имамо да захвалимо генијалном самоуку Вуку Караџићу, не смемо се чудити ни оним спорадичким појавама сељачке самоучке писмености.

Почевши од елементарне писмености па до наших научних светског гласа који су потекли из скромне сељачке куће, од практичног знања свакодневног живота па све до науке и филозофије, — у читавој тој лествици људског знања и умовања наш човек испољава жив и будан интерес. Тежиште питања — у овом начем расматрању — није у томе колико је тај наш човек могао и сам стваралачки да допринесе људском знању и сазнању — јер прилике нису до сад допуштале да се и у том погледу покаже наша права и пуна мера — али је важан **целокупни душевни однос и унутрашњи став нашег човека** према вредностима које се умом стварају. Већ на основу ово нешто колико погледа и података, које смо само прегледно изнели, може с закључити да је тај став дубоко позитиван, да наш човек истински осећа и у себи доживљава вредност сазнања и умног образовања. А тиме је већ гарантована и једна друга, дала позитивност: да ће и у **интелектуалној** култури човечанства наш народ бити не само прималац него и давалац.

Вл. Дворниковић

СУДСКА ПРАКСА

Питање уписа удовичког права уживања у земљишној књизи и поновног исправљања нових књига

У „Правди" је изашао приказ једног решења по коме је Касациони суд у Београду у једном конкретном случају стао на гледиште да је за стицање удовичког права уживања на територији где су нове земљишне књиге отворене потребан упис тога права у земљишној књизи и он да када удовица своје право дође да води по основу наслеђа од мужа. Досадашњо томе да се право, која су у време отварања земљишних књига била већ стечена, морају пријавити у поступку за исправљање, ради заштите од трећих лица.

Колико нам је познато, целокупна досадашња судска пракса стајала је на становишту да се удовичко право уживања стиче и делује према свакоме и без уписа у земљишној књизи. По пропису става 1 § 4 Закона о земљишним књигама књижна права, истина, стичу се једнако уписом у земљишну књигу, али то је само правило и оно има својих изузетака. На првом месту, ту је претпутна хипотека. Карактеристика претпутне хипотеке и јесте баш у томе што се она стиче и делује према свакоме и без уписа. Од тога система, разуме се, може бити, такође, отступања као на пр. код претпутне хипотеке Ликвидационе банке, где законо наређење публицитет хипотеке — јавност код суда, ради сигурности трећих лица, којима се тако даје могућност да се код суда увере да ли иметкак није оптерећен таквом хипотеком. Осим претпутне хипотеке има и других права која се стичу и без уписа. Нека од тих права морају бити уписа на па да имају дејство према свакоме, а нека делују и без тога. Тако на пр. власничка права на непокретнинама по основу наслеђа или одржаја стичу се и без уписа, али је упис потребан ради заштите од трећих лица која би могла стећи књижна права у доброј вери на бази пријављења позајмљења у земљишну књигу; удовичко право уживања, напротив, делује према свакоме и без тога уписа, јер му је признат карактер претпутне хипотеке законодавним решењем од 17 априла 1858 уз § 414 Грађанског Законика.

Да је упис из првог става § 4 Закона о земљишним књигама само правилo које трпи изузетке види се већ и из следећег (другог) става истог параграфа. По томе пропису наређења првог става има важност само у колико који закон није што посебно наредио: „Када и у колико буду земљишне књиге већ основане, пропис првог става вредиће, **ако није којим законом што посебно наређено,** и у покрајинама, где су се стицања, преноси... вршила без уписа..." За удовичка права уживања на овом правном пољу постоји посебно законско наређење које има своју важност не само док се уведу баштинске (земљишне) књиге већ и док се поставњено питање (које је изазвало законодавно решење) свестрано не уреди, тако да све посмртне масе пред суд долазе, и да се право сопствености наследника судским путем на наследнике преноси. Пошто ово уређење ни до данас није у свему донето, нарочито оно да се наслеђа судским путем преносе, о чему је било много дискусије приликом доношења новог ванпарничног поступка, то је и систем на овога решења остао и даље нетакнут. Удовичко право уживања по овоме становишту не само да се стиче већ и делује према свакоме и без уписа.

С овога разлога удовичка права уживања на овој правној територији остала су готово спостотно неуписана, нарочито она која су стечена пре отварања земљишних књига, а од новијих она чији су носиоци (удовице) у задрузи, а задружна права уписана су т. зв. колективним уписом, т. ј. на задругу као књижно лице.

Док су судови стајали на становишту да је удовичко право уживања обезбеђено и без уписа, пропуштаји уписивања нису имали никаквих правних последица. Али са становишта, које је сада заузео Касационни суд, да је поменуто законодавно решење престало важити, последице пропуштаја уписивања јесу губитак права према савесним трећим књижним стеченицима и свима онима који се могу позивати на принцип приоритета. Бојати се стога да се код овога становништва не остане, нарочито сада када су већ толике правне промене у књигама извршене, а исправни поступак је код велике већине судова већ прошао. Колика би штета од тога могла настати за поједине није потребно нарочито истицати. Али потребно је нарочито истаћи да су за ово криви највише баш сами судови. То већ и зато што нису својевремено поступали по прописима §§ 39 става 3 Закона о унутрашњем уређењу, осиновању и исправљању земљишних књига (Судови су били дужни позвати удовице и од њих примити пријаве за упис њихових права у књигама) и § 107 Закона о земљишним књигама. Стога је сада на судовима и Министарству правде да што пре по овоме питању извазову решење опште седнице Касационог суда, па ако и ова стане на истом гледишту, да бар нареде поновни исправак нових књига и тако удовице сачувају бар од будућих стицања трећих лица.

М. С.

Нова управа шах-клуба у Винковцима

Винковци, 5 априла

Један од најјачих шаховских клубова у земљи, Винковачки шаховски клуб, одржао је своју редовну годишњу скупштину, на којој је поднесен извештај о раду у минулој години.

Констатовано је, да је рад клуба у прошлој години задовољно, па је на крају изабрана нова управа клуба. За претседника је изабран поново т. Петар аСјдер, а у одбору су ушли г. т. Фрањо Пфеф, Мијо Копић, Иван Рак, Иван Хоге, Драгутин Вир, Антун Жагар, Петар Јеринкић, Јосип Фрајман, Коста Бранков, др. Јоца Георгевић и Павао Дид.

В. К.

У Славонској Ораховици градиће се убрзо Занатлијски дом

Осијек, 5 априла

У Славонској Ораховици покренута је весма жива акција да се у томе месту подигне Занатлијски дом. Тамошње занатлије, које су дале иницијативу за подизање друштвеног дома, образовале се одбор са задатком да прибави материјална средства, у првом реду прикупљањем добровољних прилога у новцу и грађевинском материјалу. Земљишна заједница у Славонској Ораховици дала је бесплатно земљиште, а општина је потпомагала ову корисну акцију у замашном новчаном помоћу, тако да ће се са градњом ове тековине отпочети у најскорије време.

Д. Ј.

НАРОДНИ УНИВЕРЗИТЕТ

Коларчев фонд

Видели сто у прошлом чланку ко је основао београдски универзитет и како. Читали смо тамо и о успесима која је та нова просветна установа имала првих година. Напори београдског народног универзитета у то време били су достојни сваке хвале. Добар глас о њему допро је био и до Двора и Краљ Александар је био изразио жељу да посети неко предавање.

Једна знатна заслуга тадашњег народног универзитета треба нарочито да се истакне. Он је приређивао, бесплатно, предавања по унутрашности и дао је примера другим нашим градовима да оснивају сличне универзитете. Његова делатност није била ограничена на престоницу. Он је мислио да му је дужност да просвећује цео народ.

Али за просвећивање тако великог народа као што је српски потребна су велика материјална средства, којих први београдски универзитет, упућен на себе сама, није могао имати. Онда је потписаном синула једна мисао којом се он и данас много поноси. Пало му је на памет да би се у ту сврху могло употребити Коларчев фонд.

Он је о тој ствари писао још 1923 и 1924 неколико пута по дневним листовима. Говорио је отприлике овако. Коларац је оставио своје огромно имање „отечеству" са завештањем да се из његових прихода подигне универзитет. Та жеља племенитог и умног човека, који је знао и осећао да је наука један од главних услова за развитак народа, могла би се сад испунити. Имамо у Београду државни универзитет, а још један такав није нам потребан. Али немамо још прави народног универзитета, који није нам потребан. Ето, фонд Илије Коларца могао би се употребити за потребе нашег првог правог народног универзитета. Квасац за ту установу постоји већ. Дух Илије Коларца био би напослетку задовољан, после толико и толико година, ако би се овај предлог остварио.

Потписани је овде мислио на народни универзитет који би развио овај рад по народу у широком смислу речи. Мислио је на паланку и на село, на малог човека и земљорадника. Пред очима му је била установа која би с пуним правом носила име „народни". Јер београдски народни универзитет, намењен углавном Београђанима и такозваним „вишим" друштвеним редовима, то није био.

Такав, прави народни универзитет је насушна потреба наше земље. Свако зна на како ниском ступњу просвете стоји маса народна код нас. Али пуну истину о нашем селу, бар у извесним удаљенијим областима, зна само онај који је по тим крајевима путовао. Нека нам се не замери ако кажемо да многа од тих села у многом личе на афричка. Стид вас обузима кад видите како примитивно живе људи у тим местима, а још више кад видите да „надлежни" кроз деценије нису ништа учинили за њихово просвећивање.

Благодарније поље рада за један народни универзитет не да се замислити. Несумњиво и интелектуалци су гладни духовно и неко треба да се брине за њихову духовну „пићу". Похвалу заслужује онај који им приређује предавања о „постанку света" и о питању „шта хоће наука о мозгу", о „Дан-ту" и „романтизму", о „Платону" и „Крилову, руском писцу басана" итд. Али је сигурно да би много веће заслуге стекао онај који би подизао саветима, поукама, предавањима и примерима, широке народне слојеве.

Крупна је то ствар и важна народни универзитет за народ. И сама идеја да се оснује такав универзитет достојна је признања. Међутим с идејом се појавио и предлог како она да се оствари. Био је то предлог врло прост: употребити средства Коларчевог фонда, која су лежала неупотребљена и мртва.

Овај предлог наишао је у почетку на отпор. Људи од закона били су противни. Налазило се да тестамент Коларчев предвиђа „универзитет", а то не може бити „народни". Није то лако с правницима изаћи на крај!

Али се напослетку, хвала богу доста рано, ипак увидело да ту нема неких „несавладљивих" тешкоћа. Ваљда се ипак нашло да не би требало Коларчев фонд оставити „за вјеки вјеков" да труне. Јер се из његових средстава подиже нов универзитет са шест факултета.

Тако је постао Коларчев народни универзитет, који је наставио рад првог нашег народног универзитета. Неке битне разлике између њих нема. И Коларчев народни универзитет се задовољава углавном предавањима за Београђане и за „више" слојеве, за елиту. Чини нам се чак да је он још „аристократскији" него његов претходник. Раније је међу слушаоцима било пуно студената и средњошколаца, које су имали бесплатан улаз. За студенте су приређивана и нарочита предавања. Изгледа да се сад универзитетска младеж сматра као Коларчевом универзитету за „оглашену".

Него, није то главно. Важно је то да би требало остварити идеју о просвећивању народа у широком смислу речи. Пола замисли потписаногa прихваћено је; време је да се прихвати и друга половина. Илија Коларац хтео је да потпомогне просвету имајући у виду добро народно. Народ је њему лебдео пред очима, маса народна, без сумње. То није био високочуен човек да је могао мислити на праву и чисту науку. Народни универзитет, схваћен овако како ми предлажемо, сигурно би потпуно одговарао Коларчевој последњој жељи. Не заборављамо да су завештања светиња која се мора поштовати.

Н. Вулић

ПРИВРЕДА И ФИНАНСИЈЕ

Рад Привилеговане аграрне банке у 1940 години

Банка је, координирајући свој рад са задругарством, пружила пољопривреди обилне кредите

ОБИЛНИЈЕ КРЕДИТОВАЊЕ ПОЉОПРИВРЕДЕ У САРАДЊИ СА ЗАДРУГАРСТВОМ

Привилегована аграрна банка је објавила извештај о раду у прошлој години, у ком је изнела врло значајне податке о својој кредитној делатности и о приликама на нашем тржишту аграрног кредита. Пада у очи да је Банка, користећи се својим искуством стеченим ранијих година и за време привредне кризе, прихватила политику организовања нашег аграрног кредита и то на основу најуже сарадње са задругарством. Стога је Банка са симпатијама пратила развитак нашег земљорадничког задругарства и у његовом консолидовању нашла једног од главних чинилаца за дислоцирање и ефикасније кредитовање земљорадника. Банка је, сасвим правилно, пошла од претпоставке да је за нас уопште, а нарочито с обзиром на данашње прилике, од највећег значаја да се усавршава и диже наша аграрна производња. Зато су се фаворизовали производни кредити и кредитовање земљорадника преко задруга.

Банка је у току 1940 године задружним организацијама у целој земљи одобрила 271 милиона динара краткорочних кредита. Овај износ је искоришћен у првом реду за финансирање прераде, откупа и уновчења земљорадничких производа, за извоз живе и заклане стоке и сточних производа, као и за кредитовање набављачких задруга. Осим тога Банка је водним задругама дала 35,8 милиона динара хипотекарних зајмова, док је на све остале појединачне хипотекарне зајмове, док је на све остале појединачне хипотекарне зајмове одобрено 12,7 милиона динара.

ПОЉОПРИВРЕДИ ЈЕ ДАТО ПРОШЛЕ ГОДИНЕ 400 МИЛИОНА ДИНАРА НОВИХ КРЕДИТА

У току 1935 године Банка је била одобрила укупно нових кредита пољопривреди 27 милиона а у 1939 години 286 милиона динара. У прошлој години, међутим, Банка је одобрила нових кредита у укупном износу од 400 милиона динара. Овај пораст може најбоље да илуструје у колико је мери Банка повећала своју кредитну делатност. Од укупне суме кредита од 400 милиона отпада на краткорочне 351,5 милиона и на хипотекарне 48,5 милиона динара.

Сем поменутих кредита Банка је још одобрила 600 милиона динара Дирекцији за проучавање и организацију пољопривреде у сврху искране, и Повлашћеном господарском друштву у Загребу. Имајући у виду прилике у којима се данас налази наша пољопривреда свесним је јасан и схватљив значај ових кредита.

ПРЕКО ДЕВЕТ МИЛИЈАРДИ ПРОМЕТА

Како се развијао и проширивао рад Банке може се најбоље видети по упаво огромном повећању бланчиног промета. Целокупан промет Банке по књигама износио је у 1940 години 9.058,6 милиона, а у претходној години износио је 5.602,5 милиона динара. Другим речима повећање је износило 3.456 милиона. Од укупног промета отпадало је је на промет новчаних средстава 4.034,5 милиона, према 1.829,5 милиона динара у 1939 години.

18 МИЛИОНА ЧИСТЕ ДОБИТИ

У 1940 години чиста добит Банке износила је 18 милиона динара. то јест нешто мање него у претходној години. Овакав резултат и поред знатно великог повећања кредита и врло знатно проширених послова и промета јесте свеловечанство, да је Банка ишла до крајњих граница у сусрет потребама пољопривреде и земљорадника. Каматне стопе се нису повећале, а дужницима одобраване су све могуће олакшице.

У свом извештају Банка под влачи да су у прошлој години дужници знатно мање вршили доспеле уплате својих ануитета, иако је због скока цена повећан доходак земљорадника, Банка и поред тога није у већој мери приступала принудним судским наплатама. С једне стране су биле правне сметње (заштита позваних на војну вежбу и заштита ситних земљишних поседа у бановини Хрватској), а с друге стране Банка, с обзиром на данашње опште прилике није сматрала да је целисходно да приступа принудној наплати.

РАД НА ЛИКВИДАЦИЈИ ЗЕМЉОРАДНИЧКИХ ДУГОВА

Банка је до краја 1940 године завршила посао по 98% предмета. Укупно је пријављено 773.579 предмета, а Банка је дефинитивно преузела 706.345 дугова. За те дугове су земљорадници задужени са 1.582,9 милиона динара, а ранијим повериоцима је одобрено укупно 1.973,4 милиона. Од дужника, на име ануитета укупно је досад наплаћено 425,6 милиона а ранијим повериоцима је одобрено на име сва три ануитета 384,1 милион динара.

Што се тиче финансијске ликвидације аграрне реформе на великим поседима, завршен је рад по 909 одлука. Обухваћено је 215.336 катастарских јутара подељених на 56.396 аграрних субјеката (и задужених за то са 230,7 милиона) и на 12.511 добровољаца (за које је држава задужена са 185,1 милиона.)

Оба ова посла — ликвидацију земљорадничких дугова и финансијску ликвидацију аграрне реформе на великим поседима — Банка обавља за рачун државе.

—:—

Извештај о раду Привилеговане аграрне банке је, као и ранијих година, значајан и занимљив допуњен општем разводу прилика у нашем аграрном кредиту. У њему се налазе изложени начини, методе и резултати рада Привилеговане аграрне банке, а исто тако и њен циљ: планско организовање нашег аграрног кредита на основи пуне сарадње са задругарством.

Недељни преглед Београдске берзе

Пословање на Београдској берзи било је у овој недељи веома живо, и то како код папира тако и код девиза. На девизном тржишту ситуација је и даље непромењена. Сви курсеви су без промена. Од укупног износа целокупног промета на девизном тржишту отпада највише на промет са марком, која је била све недеље врло живо рађена на првом састанку, јер тада се завршавао крајни термин када се радило са маркама по стром курсу од 14,80.

На ефектном тржишту тенденција је непромењена. Првог дана пословање било је веома живо. На тржишту се појавила већа количине робе, које је сада било мање него у критичним данима прошле године, пред почетак рата. Као природна последица дошла је делимична интервенција Хипотекарне банке, која је откупила већи део робе. Међутим, на дошнјим састанцима робе није више било у већој количини.

Укупан промет на Београдској берзи износио је ове недеље 104,770.000 динара (прошле недеље 167,700.000), од чега отпада на промет девиза 89,905.000 динара (прошле недеље 164,600.000), а на промет папира 14,865.000 (прошле недеље свега 3,100.000) динара.

На званичном и слободном девизном тржишту тенденција је непромењена. Сви курсеви били су без промене сем Стокхолма који је попустио за нешто више од 0,50 поена. Стокхолм сада нотира 1310,27.

Укупно рађено је Женеве 807.227 швајцарских франака (прошле недеље 758.478), Њујорк 4.226 долара (прошле недеље 146.760), док су Стокхолм и Лондон остали без посла.

У приватном клирингу Берлина је рађено укупно 5,277.105 марака (прошле недеље 9,903.189), од чега отпада на ствари курс 4,840.166 маraка (прошле недеље 9,154.387), и на нови курс 436.939 (прошле недеље 748.802) маraка. Грчки бонови су непромењени, али су без посла. Софија није нотирала преко целе недеље.

На ефектном тржишту тенденција је и даље непромењена. На првом састанку тенденција је била нешто лабавија, али на дошнјим састанцима тенденција је била непромењена. Пословање на ефектном тржишту било је веома живо. Пословање било је по обиму скоро пет пута веће него прошле године. Међутим, код акција промета скоро није ни било. Акције Народне банке нису нотиране преко читаве недеље. Акције Привилеговане банке рађена су само на два последња састанка.

Од доларских папира најживље је рађен 7% Блер у износу од 9.000 долара, по курсу од 99. На последњем састанку остао је 7% Блер у тражњи по 99.

8% Блер рађен је само на прет последњем састанку, али ван курса по 100 у износу од 500 долара.

Селигман рађен је само на једном састанку у износу од 3.500 долара по 99,75.

4% Аграрне обвезнице из 1921 године рађене су у износу од 162.000 номинално по курсу од 55,50.

4% Аргарне обвезнице из 1934 године рађене су у два маха по 55,50 у износу од 579.000 номинално.

Стабилизациони зајам рађен је само на једном састанку у износу од 74.000 франака по курсу од 99.

Од свих осталих папира најживље су били рађени Далматинци у износу од 4,424v000 номинално по непромењеном курсу од 79,75.

Беглука је рађено укупно 3,383.000 номинално по курсу од 85. Ван курса рађени су ситни комади по курсу од 84,25.

Шумских обвезница рађено је укупно 1,096.500 номинално по курсевима од 79,25 до 79,75.

Инвестиционих зајам рађен је у неколико махова по курсу од 99 у износу од 746.000 номинално.

Ратна штета рађена је веома прошле недеље. Укупно је обрнуто 10.277 комада Ратне штете по номиналном курсу од 477,50 динара.

Од акција, акције Народне банке нису нотиране преко целе недеље.

Акције Привилеговане аграрне банке рађене су на два последња састанка.

Ситан ПАБ рађен је у износу од 2.167 комада по 205.

Крупан ПАБ рађен је по 206 до 208 у износу од 825 комада.

Акције Београдске задруге нису нотирале.

На једном састанку рађен је Дувански лоз у износу од 89 комада по курсу од 10.

На продуктној берзи тенденције је и даље непромењена. Код пшенице и кукуруза тенденција је постојана.

Укупно је било рађено 4 вагона продуката, од чега 1 вагон овса — Србија 400 динара, и 3 вагона пасуља — Србија 630 динара.

Рат и држава

Рат је одавно предмет истраживања науке. Тек у најновије време, појавом научне социологије, теоријско научавање рата дало је прилично сигурних резултата. Ми немо у овом чланку покушати да учинимо преглед неколицине најочувљивијих резултата тога истраживања. Мо жда немо и тиме допринети бољем схватању рата као неизбежне појаве у историји човечанства.

Без рата нема државе, а без државе не би било историје и ци вилизације. Према томе, насупрот тврдњи да се ратом дефи нитивно ништа не решава у међународном животу, можемо рећи, на основу искуства све про шлости и садашњости, да је све оно што је решено у животу државном и међународном углав ном решено ратом. Нема државе, коју познаје историја, која би била створена без рата и нема државе у историји која је уништена другим средством. Утолико је рат стална појава, која прати живот државе.

Са етичког гледишта рат је врло сложена чињеница. Он је свакако најстрашнија — али није и најружнија — социјална појава. Рат је судар једног народа са другим, судар свих материјалних средстава, оружја, економских добара, умова и вероваља. Има једно борбено средство које нарочито желимо подвући: у савременом рату необично важну улогу играју свести здравених народа. Народ који зна шта брани, и ако му је све то оно што брани, пружа макси мум упорности и отпора. Није исти, са овог гледишта империјалистички рат, напад на туђу имовину и туђе животе ради обо гаћења пљачком и отимањем, и рат одбране огњишта, живота својих и своје породице. Јер, ако наједна империја није постала ван рата, владе сви слободни народи захваљују своју са мосталност рату.

Међутим, оно што је са гледишта моралног загонетно у рату има много сложенији лик. Рат који значи брутално убијање људи и истребљење противника, ствара државу и тиме услове за развијање цивилизације, ствара правни поредак, омогућава да нормализује и развије живот, о безбеђује организацију рада на подизању економског и културног живота. Рат претставља круг који иде од убијања људских живота до организовања услова и средстава за одбрану људских живота. Етика рата, дакле, показује привидну иманентну, унутарњу противречност.

Рат је имао врло значног удела, готово одлучујућу улогу, у стварању многих наших облика живота. Један велики социолог рата, Гумплович, доказивао је на основу врло великог броја историских чињеница да у животу народа влада закон инерције: један народ, без утицаја других народа, остао би вечито у примитивном стању. А тај утицај вршен је пре свега ратом, па тек онда културом. Држава је постала, то је научно доказано, на тај начин што је једно племе завладало другим племеном. Исто тако је углавном доказано да је сточарско племе, по кретније, увек спремно на борбу, завладало земљорадничким племеним, мирним ратарима, не покретним и готово сраслим са земљиштем које обрађују.

Из ове чињенице следе многе друге, управо сва сложеност државног и друштвеног живота. Победилац постаје народ управљача и од њега се постепено развија племство. Доказано је да је на овај начин постала феудална властела у Европи и Јапану у оно време кад није било никаквог утицаја међу њима, јер се нису ни познавали. Овим начином по стало је и француско феудално племство.

Постепеним сажимљавањем дошло је до стапања победилачког и побеђеног народа. Данас се сматра као сигурно да нема чистих нација. Народи су продукт историског мешања. Уколико се држава јаче ширила, она је поткињавала све више људства. Тако су постали велики народи као резултат дугог утицаја државне власти на широким просторима. Познато је да је енглески народ постао мешањем разних народа. Из ове чињенице изводи се и порекло енглеског Устава, као некое споразума између неједнаких менталитета ових народа. Француска нација постала је мешањем Франака и Гала. Велики историчар Бенвил рекао је да Француска има да захвали овом мешавини свој језик и културу, као и дух државног поретка. Он је тврдио да су данашње особине француског народа збир и комбинација особина оних народа који су се стопили у француској нацији.

Даља велика творевина рата јесте правни поредак, јер ратно стање мора најпосле да прође у правно. Борба држава истовремено је борба за правни поредак. Без овог поретка нема мирног живота ни могућности да се развију конструктивне сна ге човека и људског колектива. Зато је борба за правни поредак једна од битних особина свих мириодопских и ратних стремљења човековних и људске заједнице, друштвене и државне.

Али и правни поредак има сва обележја свог порекла. Он је постао на тај начин што је победилац наметнуо побеђеном један режим живота и рада који ће победиоцу пружити максимум користи. Правни поредак је сачувао углавном све до данас ову своју битну особину. Русо је рекао да право користи само оним који нешто поседују. Диги је сградио своју добро познату теорију на бази разлике између оних који владају и оних којим се влада. Било како му драго, правни поредак је највеће добро рода људског. Њега, као што рекосмо, ствара држава постала ратним пожаром.

Има још једна од елементарних тековина државе постале и одржаване ратом. У њој се стеа ра присилна подела рада. Чак и крајњи социјалисти, као Гумплович, верују да без принуде не би никад дошло до корисне и потпуне поделе рада и организације великих послова, који су преобразили човечанство.

Држава је главни творац религија, чији значај не сме бити неазлажен у развитку примитив ног човечанства. Редовно је по беђивала вера јачег. Имали су успеха само наоружани пророци.

Овом се правилу не противе привидне противречности као чињенице да су победиоци Римљани примили грчку веру. Разлог је у томе што су Грци били културнији, па су кроз културу у овом смислу победили Римљане.

Држава је творац језика. Ширењем државне територије, обухватањем све већег броја племена, ширио се дијалект и језик победиоца. У Француској су, као што је познато, била два дијалекта. Борба међу њима одлучена је у корист дијалекта владајуће династије. Исту појаву имамо у Шпанији. Исту овог разлога је енглески језик матерњи језик на понеким деловима свих континената.

Ток стварања државне заједнице видимо најјасније у изградњи Енглеске Империје. Данас она претставља уску културну и друштвену заједницу, премда разбацана на свим континентима и морима. Међутим, ни једаљ од тих земаља није заузет друкчије него кровавим ратовима. Данашње стање створено је постепеним и дуготрајним утицајем на средину.

У почетку је држава вршила само неке функције, одбрану споља и заштиту обичајног права унутра. Данас је живот друштва већим делом, на овај или онај начин проткан државним животом. Имамо шта више и „тоталитарне државе", порекла у коме је цео живот, јавни и при ватни, обухваћен државном интервенцијом.

Одиста, држава је нешто без чега нема живота савременом друштву и савременом човеку. Она је нужна форма да дођу до изражаја стваралачке особине појединаца и народа. Без државе народ пропада. Само они народи, који су имали своју државу, оставили су трага у историји.

Изгледа да је држава нужна социјална појава. Ну сусрешемо у најстаријим временима. Сви познати народи имали су неку веру и неки облик државног живота. Најстарија држава има све елементе модерне државе: она је у својој територији врховна власт и има војнички карактер. Јер држава говори само језиком силе, језиком апсолутног ауторитета. Држава је постала силом и чува се једино средством силе, данас као и у најпримитивније време.

Ови елементи примитивне државе развијали су се на разним местима неједнако, али су у суштини остали исти. Социјално диференцирање, правни поредак, културни развитак, економски живот, све је то продукт државног живота, и то живота државе створене ратом. Ласал је, као што је познато, у овом смислу тумачио Устав пре науч не социологије о рату, пре Гумплоовића, Лакомба, Опенхајмера.

Треба нарочито подвући да је рат одувек имао као битан циљ богаћење наслиним отимањем туђих земаља и туђих добара. Ниједан рат није био без ове намере. То је и данас основна особина рата: освојити што више туђих добара за своју државу и свој народ.

Данашњи рат у свету има чисто империјалистичко обележје. У својој суштини он није ништа изгубио од особина примитивног рата. У стара времена победилац је чувао и штитио побеђеног да би могао радити за свог господара. У жели за експанзијом свог народа, у тежњи осигурања отетих тековина, данас се често тежи да се истреби непријатељ, јер је асимилација већ изграђених народа врло тешка и спора. Ова чињеница даје модерном рату сву тежину и она је извор потстрека и одлучности слободних народа да бране своју самосталност. У овом је историјски и непобитан доказ да рат није лишен у свим приликама моралне подлоге, него је напротив врло често оправдано средство у животној борби народа.

Историја нас учи да држава може да постоји само дотле док је будна државничка свест њеног народа и воља да се независност државе брани ратом сваки пут кад је она угрожена.

Др. **Новица Кральевић.**

ИЗИШАО ЈЕ
број 27
НЕДЕЉНОГ ИЛУСТРОВАНОГ ЛИСТА
ЈА ЗНАМ СВЕ У СЛИЦИ И РЕЧИ
Не пропустите прилику да набавите овај нови број са богатим, пробраним и ванредно занимљивим садржајем

ИЗ САДРЖАЈА:

НАШ МЛАДИ КРАЉ
ИНФРА - ЦРВЕНИ ЗРАЦИ
ЗНАТЕ ЛИ КОЈА ВАМ ЈЕЛА СТВАРАЈУ КИСЕЛИНУ У СТОМАКУ?
ЗЛАТО — НЕРВ ПРИВРЕДЕ
Да ли ће злато престати да игра своју улогу?
ХОЋЕТЕ ЛИ ДА СЕ УВЕРИТЕ ДА ЛИ СТЕ ЉУБОМОРНИ И У КОЈОЈ МЕРИ?
ОД ПРВОГ ПОЉУПЦА ДО БРАКА
АДМИРАЛ БЕРД ИЗНОСИ СВОЈЕ ДОЖИВЉАЈЕ на Јужном Полу
ЖИВОТ И ОБИЧАЈИ НА ДВОРУ СУЛТАНА АБДУЛ ХАМИДА
3 ПРИЧЕ
2 РОМАНА
ИНДИСКРЕТНА РЕПОРТАЖА
ВАША ПОШТА
ЗАБАВА
УКРШТЕНЕ РЕЧИ
ШАХ
ФИЛМ
МОДА
МИСЛИ и
ВАНРЕДНО УСПЕЛЕ ФОТОГРАФИЈЕ С НАЦИОНАЛНОГ СЛАВЉА ОД 27 МАРТА
И ПРВЕ ДО ТРИДЕСЕТ ДРУГЕ СТРАНИЦЕ ПРИЈАТНА ЗАБАВА!

ЛИСТ СЕ ШТАМПА НА ФИНОЈ ХАРТИЈИ

Загребачке мале вести

Загреб, 5 април

Ево већ неколико дана од како су почела све већа цепарошка активност у Загребу. То се осећа и на улици, кавацана и трамвајима. Полицајцима сваког дана стижу пријаве великог броја покрадених лица.

*

Загребачкој полицији стигла је јуче једна необична пријава, коју је поднео свештеник Болничке цркве у Загребу г. Рудолф Думбовић. Пре подне неко је украо из једног ормана у олтару позлаћен сребрни крст и сребрни тањирић који служи за причешћивање.

*

У трговину мануфактурне робе г. Стјепана Премана у Трњанској улици у Загребу провалили су синоћ непознати лопови. Они су пробили зид два метра изнад земље ушли, кроз отвор у трговину и извукли разне робе чарапа, свиле и другог у вредности од 17.000 динара.

*

Загребачка полиција издала је потерницу за Мирославом Цвјановом, власником фирме „Лустер". Против њега је поднесено мноштво пријава, које га терете да је узимао од разних лица скупоцене ствари на преглед, али их није враћао.

*

На седници градских предузећа која је одржана под претседништвом градског начелника г. Мате Старчевића расправљало се о новим набавкама за потребе градске електричне централе и редуцирање трамвајског промета у Загребу. На овој седници решено је поред тога и да службено време чиновника градског погларарства буде од 7.30 часова ујутру, до 1.30 после подне и од 4 до 7 часова увече.

Бугарски министар пољопривреде на путу за Беч

Будимпешта, 5 април

ДНБ јавља:

Г. Кушов, бугарски министар пољопривреде, отпутовао је јуче у подне, после дводневног боравка у Будимпешти, за Беч.

ВОЈНА ХРОНИКА

Данашње дејство ваздухопловства

Садашњи рат у Европи дао је ва право свима онима, који су се пре овога рата залагали за што јаче ваздухопловство. Они који су са највећим неповерењем гледали у дејство и моћ ваздухопловства данас су убеђени, да се не може опстати без снажног и моћног ваздухопловства.

Да би командовање могло са успехом употребити ваздухопловством потребно је:

Бомбардерска авијација бројна и моћна да би могла непријатељу задати осетне ударе.

Ловачка авијација довољно јака да би одбранила индустрију, важне раскрснице, пратала своју бомбардерску авијацију, као и бранила све оно што јој се стави у задатак.

Што већи број помоћних аеродрома, како би што боље и у спешније маневровала ваздухопловне јединице и на тај начин избегавала непријатељске ударе.

Што савршенија веза како у ваздуху, тако исто и на земљи. Без добрих веза доводи се у питање дејство ваздухопловства.

Што јача и моћнија ваздухопловна индустрија, која ће бити у стању не само да занавља материјал и попуњава губитке, већ да може производити толико материјала, да се могу по потреби стварати нове формације.

Најзад добар и снабдевање свима потребама благовремено и уредно.

Сама употреба ваздухопловства у рату довољно је данас разјашњена.

Она се састоји:

За време мобилизације;

За време концентрације;

За време пред велике операције;

За време самих операција — као и

За време затишја на фронту.

Дејство ваздухопловства за време: мобилизације, концентрације, као и пред велике операције састоји се у напад на:

непријатељске аеродроме;

железничке, водене и сухопутне објекте и раскрснице; ;

велика слагалишта муниције, хране и осталих неопходно потребних потреба војски и морнарици;

најзад напад на индустрију која производи готове предмете као: авионе, моторе, аутомобиле, наоружања, муницију и т. д.

Овим нападима тежи се, да се непријатељска позадина растроји и дезорганизује тако, да онемогући правилну мобилизацију и концентрацију (зашто имамо најлепши пример у Пољској у рату 1939 године). Пред велике операције ови напади ометају правилно и благовремено слање трупа и материјала на угрожени део фронта (зашто имамо пример у Француској, у рату 1940 године).

За време самих операција улога ваздухопловства двојака је и то:

Једним делом напада новопри нађене непријатељске аеродроме са циљем да непријатељско ваздухопловство још на земљи уништи, а које раније није пронашла. Напада чворове комуникација са тежњом, да одвоји непријатељски фронт од позадине и не дозволи појачање угроженог фронта трупама и материјалом, те како би сопствена војска могла несметано да изводи операције.

Другим делом напада непријатељске трупе са циљем да им што више нанесе материјалне губитке, а у исто време да их што више деморалише, те тиме да створи пут и допринесе победи како својим сопственим јединицама, тако исто и осталим трупама.

Значај ваздухопловства у току операција састоји се у томе, што оно може најбрже да прокрчи пут сувоземним трупама баш тамо, где оне имају најмање изгледа на успех. Мада се о успесима оклопљених и моторизованих јединица много говори, оне стварно не би постигле те резултате, да нису тако моћно потпомагане од стране ваздухопловства, које их је заштићивало како у покрету, тако исто и моћно потпомагале тамо, где непријатељ није хтео да попусти. За овај вид операција имамо примера у Француској у рату 1940 године.

За време затишја на фронту, када противничке војске не дејствују ма из којих разлога, у томе периоду рата целокупан активни рад се оставља ваздухопловству. Ваздухопловство је то које у овим моментима има да понесе сву тежину рата.

Шта ваздухопловство у овим моментима има да ради? У овом периоду рата ваздухопловству се намећу разни задаци као напада на:

непријатељске аеродроме;

непријатељску индустрију, бродоградилишта;

комуникације и саобраћајне чворове (сухопутне, железничке и водене);

непријатељске трупе и логоре;

слагалишта хране, бензина, муниције и осталих потреба;

насељена места.

Расмотрићу све ове задатке, како би дошао до закључка заштита се они извршавају.

Непријатељски аеродроми морају стално и увек да буду прва циљ сопственог ваздухопловства, нарочито непријатељски по седиште аеродроми. Непријатељско ваздухопловство може се лакше уништити и омести на земљи, но у ваздуху. Докле год једна страна не успе да супротној страни спречи рад ваздухопловства и тиме не задобије ваздушну надмоћност (ако не апсолутну, оно бар релативну), не може се надати, а још мање очекивати неке веће резултате од сопственог ваздухопловства, а тако исто од војске и морнарице. Да би се паралисало дејство непријатељског ваздухопловства треба га нападати, а напад на непријатељско ваздухопловство на непријатељској територији, један но је могућ помоћу сопственог ваздухопловства. Па и изнад сопствене територије напад на непријатељско ваздухопловство готово је једино и могућ опет сопственим ваздухопловством. У садашњем рату по до сада прикупљеним подацима види се, да противавионска артилерија не даје неке велике резултате у борби противу непријатељског ваздухопловства. Према предњем остаје и надаље, да се са успехом може једино борити ваздухопловство против ваздухопловства, а сва остала средства само су помоћна.

Непријатељску индустрију ваздухопловство нападаће, да би непријатељу смањило ратни потенцијал и довело до тога степена да непријатељ нема материјалних могућности да рат са успехом наставља.

Индустрије које ће се првенствено нападати јесу оне које производе готов материјал као индустрије:

авиона;

мотора;

ратних и трговачких бродова;

аутомобила;

муниције;

торпеда;

експлозива;

топова, митраљеза, пушкомитраљеза, бацача, пушака и т. д.

рафинерије бензина;

петролејска поља и т. д.

Тек по уништењу или рушењу ових индустрија, прешло би сена рушење индустрије, које производе полуфабрикате, топ оније, руднике и т. д. Како би се сав индустриски и привредни живот једне земље учокио и до већ дотле, да нема више средстава за даље вођење рата.

Комуникације и саобраћајне чворове ваздухопловство напада, да би омело снабдевање војске и индустрије, па и саме земље. Ови напади биће управљени и исто тако и на пристаништа да би се онемогућило довођење из иностранства. Ови напади имају за циљ, да се саобраћај једне земље онемогући, да се у саобраћају створи хаос, да индустрија не може своје потребе добити благовремено, као и да војска и становништво не добију благовремено храну и остали материјал, те да се тиме створи незадовољство у војсци и народу.

За време затишја непријатељ држи већи део својих трупа при купљених по разним логорима и кантонманима. Она прикупљања трупа бива, било с тога што образује резерву неке више команде, било пак да су повучене са фронта у позадину ради одмора или се налазе у позадини ради обуке са новим средствима за борбу.

Из којих се разлога трупе за време затишја налазе у позадини неће овде расматрати. Гледано је да их има у већем броју и њих ваздухопловство може напасти. Да ли ће их ваздухопловство нападати? Ако су трупе размештене на целој територији, ма да је вероватноћа да ће их ваздухопловство тући с тога, што би то било растурање сопствених ваздухопловних снага, али ако су трупе прикупљене, врло лако могу бити нападнути, ради рушења морала.

Напад на слагалишта хране, муниције, бензина и осталих потреба неминован је. За време затишја највише се има времена да се ови циљеви пронађу, добро простудирају и назад нападну. Њиховим уништавањем непријатељу се износи велика штета и утолико је ова штета осетнија, у колико довоз са стране није обезбеђен, комуникације порушене, или је пак недовољни привредни и индустриски потенцијал дотичне земље. За време мобилизације, концентрације као и самих операција ови циљеви можда се и неће тући, пошто у то доба има приоритет важнијих циљева а уз то се нема довољно снаге и времена.

Насељена места долазе у последњи ред који се могу тући. Ово стога што ће напад управљен против насељених места изазвати непријатељске репресалије. Али ако се ни на који начин не може доћи до победе, онда се приступа и овом нападу, са циљем да се поколеба морал становништва, као и да се овај поколебани морал становништва пренесе на трупе. Уколико је један народ већег морала, он ће моћи без већих последица издржати ове нападе.

Самим нападом на насељена места и становништва иде се тоталном рушењу и уништењу непријатеља. Овај је напад врло опасан, пошто се при његовом предузимању не зна, колико ће трајати, као и која ће страна дуже издржати.

Шта је циљ ових ваздухопловних операција за време затишја на фронту од стране војске и морнарице? Све ове ваздухопловне операције за време затишја на фронту од стране војске и морнарице? Све ове ваздухопловне операције претстављају битку у ваздуху која траје данима са циљем, да се задобије надмоћност у ваздуху, ради пре дузимања даљих операција на копну и мору.

Кала се говори о дејству ваздухопловства још једно питање које се мора расправљати, а то је: како нападе извршавати, као и у коме броју?

Често се у новинама чита, а и говори о масовним нападима, где треба једновремено да учествује по неколико стотина ави она па и више.

Оваквом великом масом тешко је командовати, а тако исто и прикупити је и са њоме маневровати. Најзад ово велика маса авиона када учествује у нападу трпи велике губитке услед слабог маневровања.

Да би напади имали што више успеха, изгледа да је најзгоднија јединица за напад на је дан циљ ваздухопловни пук, а највећа јединица с којом се још донекле може маневровати, ваздухопловна дивизија.

Ако се жели, да се једновреме но нападну више циљева, у том случају најбоље је све те циљеве напасти једновремено у је дан исти сат. На овај начин непријатељска покретна одбрана (ловачка авијација) силом прили ка се мора поделити, ради одбране, али ако се не дели, да поједине објекте остави небрањене. На овај начин велика је вероватноћа, да ће се у нападу успети. Истина, овом приликом не ке јединице у нападу претрпеће и неће губитке, док ће друге јединице проћи у нападу без икаквих губитака.

Ако се жели један исти циљ напасти, па ма како велики био ваздухопловне снаге које врше овај напад претрпети велике губитке. Да би ваздухопловне снаге са више успеха, а са што мање губитака извеле напад на ве лике циљеве, по свима до сада прикупљеним подацима изгледа, да је најпогоднији следећи начин:

Нападати циљ у таласима, а у размаку пола — 1 — 2 часа, с тим да никад не буде исти раз мак времена између појединих таласа. Ово с тога, да непријатељ не би овај временски размак узмеђу таласа уочио и спре мио своју одбрану.

У сваком таласу да буде 50 до 100 авиона.

Оваквим нападом нападач постиже следеће резултате:

Стално непријатеља држи у стању приправности. Натерује га да се склања у заклоне. Пре кида рад у многим предузећима и тако губи много у при вредном погледу. Стална је нер возна код непријатеља, исцрпљују се нерви и ствара се рђаво расположење. У исто време напа дачу су ови напади донекле олакшани с тога, што се људство непријатељске ваздушне од бране и сувише замара посматрајући небо, па услед велике заморености може да не уочи и поклони ону пажњу колико је то потребно. Исто тако људство противавионске артилерије и противавионских митраљеза које је стално на својим оруђи ма и узима потребне елементе за гађање, брзо се замара и мо же се десити да не узме елемен те како су командовани. Овај разлог поред осталих може би ти не само донекле, већ и апсолутно тачан, ако само бацимо поглед на садањи рат, као и на рат у Шпанији. У Шпанији је био много већи проценат обарања авиона од стране противавионске артилерије, но што је то у садањем ваздухопловним операцијама. Истина, у Шпанији је било ваздухопловних напада у много мањем обиму, па је и људ ство ваздушне одбране било од морније.

Из овога излази, да ће се људ ство у ваздушним одбранама мо рати повећати, како би оно мо гло дежурати код својих оруђа најмање до два часа, а да ова дежурства најмање буду три до четири у току 24 часа.

Таласи од 50 — 100 авиона веома су покретљиви, могу да маневрују, а у исто време се њима може лако командовати.

На основу напред изнетих расматрања да изнесем како тре ба да буде ваздухопловство једне стране, па да она са сигурношћу може да рачуна са успехом његовога рада.

За успешан рад ваздухопловства потребно је:

Довољно јако и моћно ваздухопловство.

Да ваздухоплови буду последња реч технике.

Што већи број летачког особља добро извежбаног.

Што већа и моћнија ваздухопловна индустрија.

Велики број летилишта да би се помоћу њих могло што лакше маневровати.

Велике количине погонског материјала.

Што већи број бомби.

Служба везе како на земљи, тако и у ваздуху да савршено ради.

Све службе на земљи за потребе ваздухопловства да беспрекорно раде.

Када се баци поглед на ове ваздухопловне нападе у садашњем рату, видиће се једна јасна ствар, а то је:

Данас су милионске војске, а опстанак једне државе зависи од спреме, величине и способности ваздухопловства дотичне државе.

Може једна држава да има велику и добро уређену војску и флоту, али ако нема моћно ваздухопловство, сигурно је да неће доћи до победе, већ до неуспеха, па и до губитка рата.

Данас у главном за време затишја и поред милионских војсака воде рат само ваздухопловци. У рукама 20—30.000 ваздухопловаца (овде се разуме само летачко особље) лежи судбина појединих народа. На овај начин вратили смо се на оно доба из историје, када су војске од 30 — 40.000 војника, решавали судбину појединих народа.

Због чега се ваздухопловство једне стране, бори тако огорчено против ваздухопловства друге стране? С тога, да га савлада и постане господин господар ваздуха.

Ова страна која постане господар ваздуха данас, она је тим успехом задобила не само победу, већ ће и рат са успехом завршити зато што ће у операцијама она страна која господари ваздухом бити безобзирнија и наносиће ударе непријатељу тамо, где буде желела.

С. Ж.

(„Годишњак југословенског ваздухопловства").

У Сједињеним Америчким Државама израђен је нов тип кола за извиђање која се креће брзином од 100 километара на сат

...ескадрила враћа се у своју базу

Ваздухопловац и обрушавајући авион

Од момента од када је циљ ухваћен у крст кончића спреве за бомбардовање, авион се ставља у положај обрушавања. Моменат стављања у тај положај је нормално са 4000 метара и траје све до 300 метара, када се бомбе отвори и авион почне да се пење. За време пењања пута од 4000 метара до 300 метара авијатичари имају да изврше велике тешкоће.

Први авион за обрушавање није од Немаца израђен, иако су баш они успели да ову врсту авиона усаврше. Први су Американци своју посаду авиона „Саратога" наоружали Куртис обрушавајућим авионима. Тада се говорило да је ово обрушавање „игра са смрћу".

Што се тактике обрушавања тиче, она се није мењала. Пошто је главно било у току целој времена примене овог начина бомбардовања да се циљ правилно узме у визир за бомбардовање и да га авион са својим предњим делом не би заклопио. До промене је дошло на самом авиону, баш због техничка које авијатичари морају да изврше и које у више случајева нису могли савладати, због чега су и скупо плаћане.

Пилот пре него је пошао у обрушавање, учесио је кочнице за обрушавање. То су две уске лајсне или клапне с доње стране крила. Налазе се са обе стране трупа авиона. До момента обрушавања лежале су пљоштимице у ваздушној струји. Приликом обрушавања постављају се да буду усправне у односу на крила ради кочења, слично као устрану постављена весла у чамцу. Ова направа скоро све опасности због губљења свести код авијатичара спречава. Обрушавајући авиони могу да изврше брзине од 800, 1000 и 1200 километара на час, али у ствари постоји врло мало авиона, који могу да достигну вертикалну брзину обрушавања од 1000 километара на час или више, јер отпор ваздуха који осећа чак и падобранац утиче тако да наступа тренутак, када падајуће тело не може да постане брже, јер му свако даље убрзање одузима отпор ваздуха. У овом тренутку падајуће тело постигло је „коначну брзину".

Поред тога, обрушавајући авион брзину од 1000 километара на час или више, не би могао користити, пошто се он са висине од 4000 метара не би ни управљати могао нити доста близу циља доћи. Ради тога је створена кочница за обрушавање, која „коначну брзину" авиона толико смањује да и код највртоглавијег обрушавања брзина одређена од истраживача, а срачуната од конструктора, никад не буде прећена.

Обрушавање одузима дах. Оно води постепено све ниже и ниже, све док плаво зелена боја мора у задњем делу пута на неколико стотина метара над циљем не звузме цео видокруг. Тада је одлучни тренутак наступио: бомба пада, у пуној напетости свих чула и мишића. Пилот је још згурен за воланом. Одједанпут нестаје земаљске површине и у визиру за бомбардовање појављује се небо. Истовремено један јак притисак притеже авијатичаре у седишту. Тада се добија осећање као да сте стегнути великим рукама и као да су оптерећени тежином од неколико стотина килограма. Нека необично велика снага као да жели да истисне авијатичара кроз труп авиона. Услед великог притиска потиљак је повијен, а мишићи и удови напети до одања. Тако се авион у великом луку пење у висину. Тек док кљун авиона буде право управљен према небу, а мотор своју птицу са хуком и пуним гасом у облаке води, нестаје наведени притисак. Тек се сада може усудити да се погледа у дубину...

Приликом првих обрушавања није се ни рачунало на ове силе, данас је наука успела да проучи све ове појаве, а техника је умела ово да искористи.

Шта је наука овде открила? Насупрот овим раније бојажљивим претставама, које су још пре 100 година противнике железнице створили и када се тврдило да човек не може поднети без штете брзину воза од 40 километара на час, човек може сваку брзину поднети, али само дотле, док је она равномерне јачине и док је у истом правцу управљена. Истог тренутка, када се правац кретања мења, човек постаје жртва физичких закона. Тело је томе исто тако подложно као и свако друго тело материјалног састава. Сила сопствене теже настоји да задржи исту брзину и исти правац. Ако се мења правац, онда се она сама противставе против силе, која овај предмет жели да избаци из прво битног правца. Тада се појављује центрифугална сила, која је утолико јача уколико је брзина већа, а лук промене правца краћи. Када би човек у овом тренутку седео на једној ваги, она би показала двоструку, па чак и троструку тежину човечјег тела, срачунава се оптерећење које цео организам треба да издржи у тренутку промене правца, а свака од оваквих тежина означава се са „г". Иначе „г" претставља убрзање једног слободно падајућег тела у безваздушном простору и износи 9,82 метара на секунду.

Ако је човек изложен убрзању од три „г", онда то значи да је његово тело на седишту са триплом тежином. У исто време и унутрашњост човечјег тела (тежина) се повећава. Тежина телесне крви од 5—6 „г" одговара тежини гвожђа.

Природно, то су појаве, које се на организму врло јако испољавају. Оне човечјој жељи да јури за брзином стављају своје границе. Обрушава ли се авион, на пример, са брзином од 600 километара на час и почне ли пилот да „вади авион" у кругу пречника од 500 метара радиуса, онда он већ има да издржи притисак од 5 „г". То се исто дешава када пилот

После бомбардовања

Задатак речне флотиле

Ратовање на рекама

У савременом рату пловне реке као свеобухватно средство могу да одиграју нарочито важну улогу. Својим пловним током оне претстављају моћно комуникативно средство за снабдевање и стратегиско пребацивање војске. Практички њихов капацитет као свеобухватног средства скоро је неограничен, а саобраћајни објекти који њима пловне моћи су подеснији у погледу носивости и удобности од осталих саобраћајних средстава. С обзиром на развој савременог ваздухопловства, које својим дејством претставља сталну опасност за целокупну комуникациоску мрежу, значај пловних путева још више је порастао пошто су они у овом погледу скоро неповредиви.

Са економске тачке гледишта, пошто су трошкови око одржавања пловног пута великих река минимални, оне за земље слабе финансиске моћи претстављају знатно олакшање државних расхода.

Из тих разлога земље, кроз чије територије протичу пловне реке од извесног економског и стратегиског значаја, одржавају на њима речне флотиле. У основни задатак ових флотила спада обезбеђење овог саобраћајног пута који се може употребити за снабдевање и стратегиско маневровање војске, као и за уску сарадњу са трупама на земљи који оперишу у непосредној близини речних обала.

*

Речне флотиле, састављене од ратних речних бродова који су нарочито грађени за вођење операција на рекама, постоје у ограниченом броју. Оне оправдавају право свог постојања у оним земљама, где велике пловне реке и њихове сливове омогућавају њихову примену у рату, или пак где нарочите политичке прилике то неминовно захтевају.

Данас речне флотиле постоје у Дунавском басену, Јужној Америци и у Источној Азији. Праве ратне флотиле једино се налазе у Дунавском басену; у Источној Азији речне флотиле служе једино за заштиту интереса великих сила.

Тип ратног речног брода, који се употребљава у речним флотилама, изграђен је према задатку који му је намењен. Као најважнији тип речне ратне јединице која је способна да својим наоружањем дејствује против противника и да издржи извесно његово дејство је монитор. Овај тип речног брода настао је од монитора који се је употребљавао као ратна јединица на мору, где је брзо услед помањкања добрих помоћних својстава завршио своју службу. Данашњи тип речног монитора има 400 до 1000 тона депласмана, његово главно наоружање састоји се од топова 120 милиметара. Поред тога монитор је наоружан извесним бројем аутоматских оруђа и противавионским артилеријом за средњу и ниску заштиту. Оклопна заштита ових јединица састоји се од челичног оклопа различите дебљине. Најдебљим оклопом заштићени су виталн делови монитора у које спадају артилериски и командни торњеви, муниције коморе и бродске машинерије. Овако сграђени монитори за време прошлог рата показали су се довољно отпорни против дејства лаке артилерије, док су од ватре топова калибра 150 милиметара па надаље много трпели и били принуђени да често напусте бојиште са тешким оштећењима. Исто тако њихова подводна заштита показала се као неотпорна против дејства мина и било је потребно само једаи погодак па да монитор у року од неколико минута потоне.

У веће ратне бродове на рекама спадају поред монитора и топоњаче. Њихова тоњажа износи од 200 до 600 тона, немају никакву оклопну заштиту а наоружане су топовима који достиже чак и калибар 150 милиметара. Овако великн калибар могу да носе захваљујући чињеници да нису оклопљени.

Даље у састав речних флотила постоје патролни чамци познати под међународним називом „ведете". Ове јединице расподажу знатно већом брзином од осталих јединица на рекама. Оне су намењене за извођење самосталних ноћних акција у циљу насидног изнођења и извођења краткотрајних операција у позадину противника. Њихово наоружање се састоји од два до четири топа лаког калибра и извесног броја аутоматских оруђа за гађање земаљских и ваздушних циљева. Заштићене су само са лаким оклопом против дејства пушчане и митраљеске ватре.

Поред монитора, топоњаче и патролног чамца, који претстављају главнину речних ратних снага, на рекама се употребљавају и друге ратне јединице које углавном имају минарску службу. У ову категорију јединица спадају речни драгери и минарске јединице.

Речни драгери употребљавају се за чишћење мина, које су постављене од стране противника на пловним рутама река. Ове јединице обично су наоружане противавионским аутоматским оруђима за блиску одбрану. У будућем рату на рекама оне ће имати нарочиту важну улогу у погледу сталног чишћења минских засуна и пре тражињања пловних рута због опасности од евентуално положених мина од стране непријатељског ваздухопловства.

Минарске јединице употребљавају се за полагање мина и различитих препрека у циљу спречавања кретања противничких флотила по реци.

*

Стратегиски значај реке зависи од њеног географског положаја у односу на државну границу и на вероватни операциски правац копнених снага. Тај положај може да буде паралелан — када се операциски правац и ток реке подударају у свом смеру и окомит — када операциски правац сече ток реке. Од овог међусобног положаја зависи употреба и рад речне флотиле. У првом случају, односно када је однос паралелан, задатак речне флотиле је следећи: обезбеђење саобраћаја на реци, осигурање бока војске који се на реку наслања, осигурање посадине и да у циљу олакшања напредовање војске речна флотила са реке напада артилеријском ватром противничке положаје и предузима искрцавање трупа у њиховој позадини. У другом случају, када операциски правац сече реку, задатак је да потпомогне и осигура операцију прелаза преко реке. Исто тако да после извршеног прелаза одржи у својим рукама прелаз на реци како би посадина била потпуно осигурана и у случају евентуалног повлачења поновни прелаз био обезбеђен.

Да би могла испунити све ове задатке речна флотила треба да буде довољно јака како би могла да успостави превласт на реци, односно господарење њеним пловним током. Успостављањем оваквог стања она у основи решава све проблеме у вези са ратовањем на рекама. До појаве ваздухопловства, у прошлим ратовима овакво стање могло се изборити у одлучујућој борби са противничком флотилом. Али данас савремено ваздухопловство у великој мери угрожава слободно владање реком, за његову бомбардерску авијацију река са малим и непокретним трговачким бродовима претставља велико поље рада. Поред тога у будућим операцијама на рекама употребљаваће се нов начин полагања мина помоћу авиона. Тај начин се је сада употребљава на мору.

Према горе изнетом, под данашњим приликама апсолутна превласт на реци неће се моћи успостанити, него само локална и делимична, т. ј. на извесном месту за извесно време док траје операције. За успостављање тог стања биће потребна најужа сарадња сва три вида оружане силе — војске, ваздухопловства и речне флотиле.

М. Л.

БОМБАРДЕРСКИ АВИОН „РОМЕО РО-57"

Овај авион је за бомбардовање у обрушавању. Има следеће техничке особине: два мотора „Фијат А. 74", максимална брзина је око 500 километара на час, носи бомбу од 800 килограма, има неколико мање тежине. Ова бомба се носи у трупу авиона, одакле се избацује помоћу нарочите направе. Наоружан је са четири митраљеза.

Противавионски топ

Васпитна улога официра у војсци и друштву

Васпитна улога официра, пре свега над омладином која пролази кроз касарну, а затим и у свакодневном животу је многострука и разноврсна. Та многострукост његове васпитне улоге је толика да официр често мора помало да буде и професор, учитељ, адвокат, лекар, педагог, психолог и тако даље, да би имао пуног успеха у раду.

У чему се састоји васпитна улога официра у касарни и друштву, покушаћемо да укратко изнесемо у овоме једном чланку, ма да је иначе ово питање неома крупно и обимно.

Основна васпитна улога једног официра и његова национална мисија је: обожавати свој народ. Национализам би се једино и састојао у обожавању своје нације. Само то обожавање нације не сме да остане у обиму личних осећања официра, већ би он ту своју веру, тај свој култ своје нације морао с успехом да преноси на своје потчињене и околину. Затим, без обзира на готовост да умре за своју нацију, официр ће најбоље показати своју љубав према нацији, ако целога свога живота у границама своје моћи и надлежности буде радио да му Отаџбина буде јака и силна и то не само у војничком погледу, већ и у свима осталим животним потребама народа. И кад је официру позната истина, да се национализам, као духовно расположење, ствара, он ће, у духу времена, у томе правцу радити како у касарни, тако и ван ове. Тај рад би се састојао: у пропаганди опште југословенског национализма; у примерној дисциплини и вршењу своје службе, које особине треба да се одомаће у целом нашем народу; у потпомагању и активном учествовању у патриотиском, витешким и хуманим организацијама; у осећању невола не само свога људства, већ и опште народних и готовост на жртве у интересу нације; у гоњењу свих антидржавних и антисоцијалних појава као што су: корупција, протекција, сепаратизам, револуционарни комунизам, верска интолеранција и тако даље.

Ако у акцијама ове врсте од пратиних официра прими жар убеђења, а свој рад сазбрази новом добу, официр ће несумњиво с чашћу извршити своју васпитну улогу.

У своме васпитању потчињених официр нема одређено радно време, па и не треба да га има. Култ рада (и реда) официр мора да шири око себе не само речју, него и делом, јер се само у овоме култу рада и реда налази спас савременог човека и држава. У овоме раду, који не тражи одмора и предаха, савремени официр мора да буде изведена врста страдалника за општи бољитак свога народа. Њему официрски знаци нису дати ради некаквог парадирања, нити томе парадирању данас има места, већ су му дати да би се истакла његова власт над извесним бројем људи и у миру, и у рату. Ту власт ће он најбоље искористити ако помоћу њене правилне употребе и једновремено уживљавању, разумевању и саосећању све невоље и радости свога људства стекне његову љубав и поштовање. Кад ово двоје буде стекао, лако ће на то људство накалемити оно, што је њему стављено у дужност као васпитачу и апостолу народних идеала.

Официр треба и мора да се бори противу таквог антимилитаризма. Не зато, што је по професији војник, већ што је у појму антимилитаризам садржано валда све оно што је глупо у међународном пацифизму.

Није лако ни сам умрети а још мање је лако повести за собом у смрт стотинама, па и хиљадама људи. Да досте до те могућности, до тога степена одлности од стране свога људства и до таквог господарења над психом свога људства, официр — васпитач мора много да ради, знаначки да ради, много да зна и лично себе да контролише у свакој својој речи, сваком своме гесту и сваком своме поступку како у служби, тако и ван ове. То нарочито данас, када се баш код официра — васпитача врло често злурадо траже недостаци и лове омашке у раду и поступцима.

Здрава радљивост официра — васпитача која би се, уз истрајност, изражавала у снажном, мирном, ведром, уредном, методичном и без грозничавости раду, несумњиво ће имати не само успеха, но ће се благотворно преносити као навика и на потчињене, који такође шефа морају поштовати. Ако тај шеф, официр — васпитач уз овакву радљивост буде према потчињенима располагао и другим особинама, које би једновремено показивале и његову власт и његову добронамерност, с величином ума и срца, он ће стећи и љубав. Тих особина има много, али ћемо споменути само неколико: воља стрпљење, која мора да врхуни без надутости и нервозе: природно достојанство без нарочитог истицања личности и без повременних падова; стараље о потчињенима, њиховим тешкоћама и њиховим оправданим жељама; моћ убеђивања, да би се лична убеђења пренела на друге; саветовање без понижавања и исправљање грешака без повреде частољубља и тако даље.

Потребна су многа знања, много такта, умешности и вештине у поступцима, уз несаломљив карактер, па се схвати и научи вештина васпитавања и командовања људима, без којеје се данас милионске масе не могу ни покренути, акамоли водити. Ту би се могло још говорити о потреби да официр — васпитач буде искрен, да би задобио поверење потчињених; да буде добродушан без слабости; да је увек добре воље, којаће се преносити и на потчињене; да је лично послушан према старијима, како би потчињени стекли прави појам дисциплине; да је правичан и да уме да казни, похвали и награди; да познаје потчињене с њиховим врлинама и манама, а лично да је хладнокрван. И најзад да располаже способношћу давања подстрека потчињенима, јер ова моћ даје велике резултате и при најтежим приликама.

На који ће начни официр — васпитач да врши ово потстицање својих потчињених, то је опет особени домен његових не само старешинских, него и педагошко-психолошких способности. Уз потстицање личним примером који је у снама досадањим временима давао најбоље резултате, подстицање се може вршити: живом речи, где није потребна нарочита говорничка вештина (како многи мисле), већ више просте народне речи, искрено изговорене и способне да осветле и убеде оне, којима су упућене; казном, која треба да се примени као последње средство; похвалом, коју треба деликатно и умерено примењивати, да не би изазвала завист код изостављених, а уображење код одликованих; такмичењем, које не само да буди дух и улива енергију, него увек даје и велике резултате. Најзад, подстицање може да се врши и „ударањем" на понос и част уз убеђивање дотичнога да је његова стварна вредност огромна.

Који ће начни потстицања и према коме да употреби официр — васпитач, то је његова ствар, али је јасно, да су подстицаји скоро увек неопходни. Они су једно и доказ да се официр — васпитач брине за своје људство, да воли свој позив и да му је добро отаџбине, преко вољано васпитаног људства, увек на уму.

Осим васпитачке улоге у правцу неговања националног култа, борбе противу антимилитаризма, неговања култа рада и реда, давању личног примера у свему напред изнетом и гоњењу свих антидржавних и антисоцијалних појава, официр — васпитач има најшире поље рада у чисто војничком васпитавању генерација које пролазе кроз касарну. Јер није мала ствар спремити државну оружану силу и оспособити је за испуњавање свих задатака, којн би јој могли пасти у део. Данашњи ратни маса траже и врлине маса. Да масе једног народа буду запојене потребним војничким врлинама, није ни мали ни лак посао. Учинити да те масе схваће да је слобода стварно дража од живота и да не само да може живети, него и да има права на живот само онај народ, који је кадар да се брани и тиме, велики је и захвалан посао. Не постоји ли та! беспрекорни војнички дух у једној војсци, онда нема ни војске.

Шта значи војнички дух, поћимо и у садањем рату. Док је рањије Србија само у појединим борбама или периодима операција имала преко десетак хиљада мртвих, а у целоме рату преко милион жртава, дотле видимо по званично објављеним подацима, да је у овоме рату белгиска војска капитулирала с нешто преко 4000 мртвих, а Холандија с још мање жртава: с нешто преко три хиљаде мртвих. И та мала Србија није поклекла ни капитулирала ни кад је изгубила целокупну државну територију!

У васпитавању војничких генерација које му пролазе кроз руке, официр — васпитач мора да постигне што боље резултате не само у чисто стручном, већ и у моралном погледу. Потпуно технично знање и умење је камен темељац свих војничких потхвата у рату. Тешко оном који у рату почне да се учи; док се научи ратовати, он ће имати толике губитке, да ће му морал војника неминовно пасти. У моралном погледу пак треба постићи да сваки војник строго и узвишено схвата своју дужност. Уз правилно и узвишено схватање дужности мора ићи и правилно схватање службе, пуна и чиста дисциплина, брижљивост у раду, дугарство и пожртвованост.

Дакако, само с напред изнетим није у потпуности ограничен успех у рату. За потпуни успех у рату потребно је да је официр — васпитач развио код свога људства и остале особине и врлине, које би се испољавале: у верности Краљу, заклетви и Застави; у храбрости и оданости старешинама; у частољубљу, славољубљу и хладнокрвности и томе подобно.

Даље, као што смо се види, задатак једног официра — васпитача је неома тежак и веома деликатан. Све оно што је лепо и узвишено и што војник као такво изнесе из касарне, остаје у његовој крви још дуго времена, под условом, разуме се, да друге силе то систематски не кваре и не уништавају. Радећи тако официр — васпитач ће несумњиво бити на правом путу у вршењу и извршењу своје велике националне мисије и васпитачке улоге. Васпитач овако од својих официра, наши млади људи ће, по изласку из касарне, улазити у живот не само као ваљани патриоти и ватрени Југословени, већ ће у случају потребе ући и у рат као одушевљени и непобедими браниоци своје родне груде. А тада ће и старешине које буду водиле такве војнике као и цела нација коју таква војска брани од ужаса и смрти роиства морати да са захвалношћу усклкне:

„Хвала официрима — васпитачима!"

— С. —

ТУРСКЕ ПОДМОРНИЦЕ

Турска расподаже са седам подморница, од којих су четири модерне.

Модерне подморнице су следећих техничких особина: тежина им је око 950 тона, брзина око 16 миља на час над водом а под водом упола мање. Наоружање: шест лансирних цеви, један топ од 10 см. и један противавионски топ. Дужина подморнице је 84 метра.

НАОРУЖАЊЕ ПАДОБРАНСКИХ ТРУПА

Војници падобранских јединица наоружани су оружјем које носе на себи и наоружањем које им се спушта по искакању из авиона помоћу падобрана.

У наоружање које падобранци носе са собом спада: пиштољ, две ручне бомбе нож, муниција за пушку и пиштољ; код пушко-митраљеза муниција за пушкомитраљез, код митраљеза митраљески реденици и гас маска.

У наоружање које се избацује помоћу падобрана спада: пушка (полуаутоматска) противоклопна пушка, пушкомитраљез, митраљез и лаки топови са муницијом.

Одећна и инвентарска спрема падобранаца је: чакшире и блуза, преко којих је навучен нарочити комбинезон, који се спреда закопчава помоћу патента. Падобранац носи рукавице и чизме. Поред овога падобранац носи још: торбе, чутуриц, шаторско крило и обоок храме. Већи део ове хране састоји се од разних пилула.

ПРОТИВАВИОНСКИ РЕФЛЕКТОР

При одбрани већих насеља изучено у саставу одбране налазе се и противавионски рефлектори. По угледу у овај рат војске су имале у своме наоружању углавном следеће типове противавионских рефлектора:

Систем „Бардис-Ренад" калибра 150 см., тежина 1800 килограма, домет 18 километара.

„Брете-Спери" калибра 120 см. тежина 1775 килограма, домет око 9 километара.

Систем „Сименс Шуккерт" калибра 150 и 200 см. домет 10 километара, пренос аутоматски.

„Колбен Данек", калибар 150 см., тежина 4500 килограма, домет 11 километара.

Ови теориски домети не могу се практично искористити, јер домет зависи од атмосферских прилика, величине и боје циља као и осталих борбених околности.

Напредак у овоме средству за сада се не осећа. Практичан домет до седам километара у корист противавионске артилерије и сопственог лова.

БОМБАРДЕРСКИ АВИОН „КАНТ 1018"

Вишесед за тешка и дала бомбардовања. Авион има два мотора „Пробо-Пи 12", дрвене је конструкције. Мак симална брзина 500 километара на сат. Носи 800 килограма бомби. Бомбе су смештене из хоризонталним бацачима. Наоружан је са три митраљеза. Укупна тежина је девет тона.

КЊИГЕ И ПИСЦИ

Др. В. Ћоровић:
„ХИСТОРИЈА БОСНЕ“
Посебно издање Српске Краљевске академије

Као и значајно дело „Историја Југославије“ и ово је дело историографије, него и културне добит првога реда. Поред солидног научног рада, доброг стила и чистог језика, срећна је околност и истрајност у раду којом расположе г. Ћоровић. Јер ово обимно дело од 650 страна, рађено строго научно и стручно, резултат је дугогодишњег рада на основу многих докумената и последњих истраживања, као и оних која су већ објављена, тако и оних још не објављених. Али прим пут за ову сврху искоришћена је грађа богатог дубровачког архива из серије: „Закључи већа“ и „Писма и упутства дубровачким посланицима“. Зато дело показује данашњи успон наше историје као науке која се тако брзо развила од када јој је ударио озбиљан научни темељ Иларион Руварац, па је подигао Јиречек служећи се добрим методом и искоришћавајући први дубровачки архив, и преко плодног Стојана Новаковића до покојног Станоја Стојановића и Ћоровића. Овај рад такође задовољава и једну потребу која се осећала за добром историјом Босне, јер постоји само једна недовољна и застарела „Повјест Босне“ Вјекослава Клајића. Књига је занимљива и корисна, али и поучна.

Дело почиње уводом у коме се износи физичко - географски изглед Босне и Херцеговине. Исцрпно је израђено поглавље које обрађује преисторијско доба. Остатака из тог времена добро истражених има доста. Тако у Бутмиру код Новог Шехера, у Добељ Клакуру, Чунграу, код Рипча, на Гласинцу, Сапском Мосту, Језеринама и другоме. После тога се говори о старом трачком и илирском становништву. Римски период се излаже у другом поглављу. Ту је борба Римљана са илирском владарком Теутом, драматизованом у књижевности. Босна око 9 година пре Христа потпада под власт Римљана и поставља седиште неколико римских легија. Ту се говори о римским колонијама и слободним градовима — муниципима. Постоје трговачке везе, развија се рударство и друго. Спомиње се такође и рана појава хришћанства пре доласка Словена. Од тога времена има и романских елемената у топографској номенклатури. После излагања и описа доласка Словена говори се о катуну, жупи, бану и народним саборима. Затим о „суду добрих људи“, братствима и племенима, племству и друго. После прве појаве словенске активности и покрштавања Срба и Хрвата прелази се на главу **Босна на прекретници**, где су изнесени догађаји из 9 и 10 века који се догађају око Босне: Србија Часлављева после сукоба са Бугарима, јачање Мађара, држава цара Самуила, па краљ Михаило и Бодин. После овога је поглавље, **Мађарски утицај на Балкану** до кога долази пошто се Мађарска јача, покорава Хрвате, долази до приморских градова, води борбу с Византијом и осваја босанску жупу Раму. Затим се прелази на бана Кулина, о коме су извори доста оскудни, али који чудесно живи у сећању народном као мало ко. За њега су везани Богумили - Патарени. Они ће доцније да буду изговор за крсташки рат против Босне четрдесетих година 13 века, у доба бана Матије Нинослава. То је било време када су Мађари преко Босне желели да постигну територијални успех, а папска курија верски Пред великом мађарском војском бан Нинослав се повукао. Татарска најезда спасао је Босну само кратко време од Мађара, јер касније Мађари бележе известан успех присаједињујући босанску бискупију под своју надбискупију. Бискупи су страници, па тако долази до великог размимоилажења између њих и народа. Верски методи рада нису се могли применити на тадашњу Босну. Напослетку, после смрти Матије Нинослава Босна постаје расцепкана. До тога лако долази, јер и иначе кроз целу своју историју Босна је тешко притиснута интересима „Мађара, Млечана, Дубровника и Турске. Зато је успех када се Босна појавила за владе Степана Котромањића, који је искористио прилике у Хрватској после пада бана Младена Шубића и смутње у Србији после смрти краља Милутина због борби о престо. За њега професор Ћоровић вели да је „човек рачуна и хладне памети“ и да се исправно као државник од акције и са несумњивим политичким способностима: „Стефан Котромањић II био је стварни оснивач босанске државне моћи у 14 веку и до Тврткова њена најизразитија историска личност“.

Највећа личност босанске историје, бан и краљ Тврткo I оцртан је исцрпно у глави **Босна на врхунцу своје моћи.** Тврткови напори да се створи велика и моћна држава нису били мали. Борба је вођена и споља и унутра. Он се стара да се држава обогати и уреди и живахно продире у Далмацији да својој земљи обезбедно море и створио флоту. Врхунац његовог успеха је крунисање на гробу св. Саве за краља „Рашке, Босне, Далмације, Хрватске и Приморја“. У раду г. Ћоровића се често осећа књижевник и то не само по стилу већ и по широком захвату романсијера. Тако су лепо изложена запажања о разноврсностима на двору Тврткову, где су се стицале различите народности са разним звањима. Ту је краљица Бугарка која је дуже живела у Мађарској, ту су Шубићи, Которани, Дубровчани, Сплићани и други. Ово је доносило и различите утицаје културе и средина, те Босна није само забачена планинска земља. Али ови утицаји нису били тако јаки и дути као они византиски на двору последњих Немањића. Уосталом, важно је и оно што је речено и у „Историји Југославије“ о одлици Тврткове државе и о њеној самосталности у поређењу са Душановим царством.

После смрти Тврткове босанска држава постаје индентична држави српској после смрти цара Душана. Разни великаши, велики и мали, вуку сваки на своју страну. Ту су: Сандаљ Хранић, Стјепан Вукчић, Хрвоје Вукчић, па Косаче, Санковићи, Дежденковићи и Радивојевићи. Сандаљ Дабиша је играчка у њиховим рукама. Он признаје мађарска краља за врховног господара. У борби страних престижа сада се појављује турска сила. Кантакузен је кривац што су Турци дошли на Балкан, а владари и великаши српске државе, и поред пада и расула, гледали су да им се одлучно супротставе. Босански великаши су међутим криви што се држава налазила „у својеврсној и великој неслози“ и што су прелазили преко свега, па и преко преклињања Дубровчана да се сачува Босна, и позивали у помоћ и Турке, који тако продиру све више у Босну под скопским намесником Исак бегом и учвршћују се у Сарајеву, док борбе и гложење и даље трају. Следеће су главе: **Последњи трзаји, Стеван Томашевић као српски деспот** и **Пад Босне.** Ту се износи стварање хришћанског савеза против Турака, о Томашевићу који је уједињавању Босне са Србијом тражи спас, и напослетку његова молба папи и хришћанским државама: „Ако ми верујете и помогнете — спашћу се; иначе ћу пасти, а са мном и други“. Папа показује довољно разумевања, проглашује поново св. Гргура заштитником Босне, а Томашевића босанским краљем, — али Мехмед II, осваја Цариград а Србије, одговара офанзивом и лично води војску на Босну. Издајом добија тврди град Бобовац, затим пада Јајце и Кључ у коме зароби и краља, кога погуби. „Босна је пала брзо, без и једне веће битке и скоро без икакве праве борбе, „шапатом“, како се после говорило, изједена већ раније домаћом неслогом, отсутношћу сваке одговорности и беспримерном себичношћу оних који су се налазили на њеном челу... Босанска хијерархија не даде ни једне Марије, акамоли величанственог Косова. Ни једна балканска држава није пала брже, ни лаковерније ни срамније“, поновио је критички г. Ћоровић и у овом делу. Ту се налази исцрпна и сигурна анализа босанске историје изукрштане верским припадностима, туђинским интересима и дугогодишњим грађанским ратовима, а изнад свега је недостатак морала породице и свега другог. „Босни је пала као пример државе која није имала ни неке свесне историске мисије, ни неке јасне идеје водиље. Њен полет у 14 веку малаксао је брзо и скоро без трага. Њена прошлост као нешто и сувише сложено, туђе и далеко, незавезано судбински за њену народну душу, заборавило се чак и у властитом народу... „У овоме би сваказко требало тражити и лако потпадање под ислем. Тако се и син Стјепана Вукчића Косаче потурчио, док синови последњег српског деспота трагично лутају али се не турче.

У делу је изнесен и постанак Херцеговине, за који је везана динамична фигура Стјепана Вукчића Косаче, херцега од св. Саве.

Ово је само прва књига о политичкој историји Босне. У другој ће се књизи изнети, уз коришћење поменутих извора, културна историја Босне, која ће бити утолико значајнија што је до сада овакној врсти историје мало обрађано пажње код нас. Трећа књига обухватиће историју Босне од потпадања под Турке до ослобођења од Аустро - Угарске.

Војислав В. Бумбаширевић.

Књижевник г. Исак Самоковлија
о стваралачком раду босанских писаца
Писац о своме необјављеном делу — роману „Обућар из Лимарске улице“

Сарајево, априла

У лепом броју сарајевских интелектуалаца који раде на књизи, у први ред долази свакако и име г. др. Исака Самоковлије. С г. Боривојем Јевтићем, г. Самоковлија је најизразитији босански писац и најоригиналнији по мишљењу који је дао у својим приповеткама. Песник живота Сефарда и динрик у пуној мери, као наш Бора Станковић, духовно и уметнички изграђен у стаоловном писца, г. Самоковлија дао је, досада, нашој литератури већи

Г. Исак Самоковлија

број приповедака и четири драмска дела. У својим приповеткама он нам је, пре свега, дао животне портрете оних ситних Јевреја, чији обичаји, животна надања, доживљаји и необичне судбине, приказани у једном интересном оквиру и надахнуто, снажно делују на читаоца.

Осим приповедака из чисто јеврејске средине, г. Самоковлија захватио је сарајевску средину и с друге стране. Из овог књижевног стварања постале су његове „нејеврејске“ приповетке у којима је приказана цела Босна, са свима њеним особеностима, са целом њеном патријархалношћу, са њеним животним струјањем, импресивнијим и трепераливијим него другде.

У скорашњем гостовању Групе сарајевских књижевника у Београду г. Самоковлија, као члан Групе, није узео учешћа. Болестан још и данас, он је учествовао на београдској књижевној приредби Групе једним одломком из његовог романа, по коме смо сазнали да је од приповетке и драме приступио и овом новом облику књижевног стварања.

Разговор је вођен као и у свакој болесничкој соби. Прекидан посетама пријатеља, он је ипак обухватио занимљиве појединости. Г. Самоковлија највише нам је рекао о условима рада на књизи у Сарајеву:

— За продуктиван рад једног писца није, свакако, нужан предуслов живот у великом месту. Даровити писци, — има много случајева, — давали су своја најбоља дела боравећи у малим местима, у селима, и то им ништа није сметало да са проницљивошћу свога духа уђу у најсложеније садржаје за своја уметничка дела. Овде би се пре могло говорити о условима културног рада уопште, а о томе је било речи више пута. Моје мишљење је, ако је реч о томе, да у Сарајеву данас и пак постоје симптоми једног изразитијег, боље рећи интензивнијег, културног живота и он ће добити своје претставнике у свима гранама културног стварања. У области књижевних напора имамо већ многа имена, угланом у оквиру Групе сарајевских књижевника, али исто тако и ван ње (одличан публициста и романсијер г. Душан Ђуровић, г. др. Јован Кршић као критичар и есејиста, песник г. Франо Алфиревић, који од пре кратког времена не живи у Сарајеву, и други). У животу једног центра као што је Сарајево, сва ова имена допринесе свој прилог нашој народној књижевној култури. Карактеристична је, међутим, околност да скоро сви данашњи писци који стварају на овоме терену, нарочито они који раде на драми и уметничкој прози, не обрађују живот данашње ове средине или ових крајева. Ово не би важило за г. Ђуровића, који по садржини својих дела и није босански писац, и за још неке писце који живе ван Сарајева (Хасан Кикић, Звонимир Шубић, Новак Симић, Ахмед Муратбеговић), а који су у своме списателском раду засекли и данашњицу. Животне манифестације ове средине данас су, нема сумње, много сложеније нео раније. Овој, ако не би било грубо речено, заосталости за садашњицом, која ништа мање није занимљива, — то је први разлог, а затим, скоро сви чланови Групе сарајевских књижевника почињу свој рад, углавном, одмах после рата и настоје да у својим делима даду Босну коју су запамтили пред почетак рата, у јеку његовог трајања и у првим годинама после ослобођења. Сви сарајевски писци, чије дело није непознато нашој широкој јавности, обрађивали су ово раздобље које им је било најближе и из кога су израсли. Као што је ово раздобље добило своје сликаре, изврсно је да ће и данашњица, у најскоријој будућности, бити захваћена у новим делима и од нових писаца, иако се њихови ликови још не назиру на докалном књижевном хоризонту... По себи је разумљиво да данашња ситуација снажно утиче на стваралачку активност писаца. У овим данима, када је узнемирење захватило сваког човека, јасно је да се из таквога расположења не могу отргнути ни писци. Све мање је духовног мира за уметничка остварења. У Сарајеву нарочито, где нема професионалних писаца, и где сваки трудбеник на књизи жили привенствено од прихода свога намештења, за писце се постављају сви проблеми о којима размишља и сваки други човек. Бригом о свакидашњици, која је данас знатно тежа него иуче, успорен је ритам књижевног стварања и већина писаца у немогућности је да се преда своме послу са ранијом заузимљивошћу.

Онда, са појавама које носи у себи, један рат снажно утиче и на изблеђивање утисака или чак и готових концепција за дело које се намеравало писати. Поставаља се и питање: да ли проблеми о којима смо до јуче писали, неће бити превазиђени и безначајни за сутрашњицу? У овом погледу може се са сигурношћу очекивати да ће оно тешко и судбоносно време утиснути свој печат на будући рад свакога писца на тај начин што ће се неки са овог прекретнице кренути другим стваралачким путем, а неки, можда, оставити књижевног стварања уопште.

— Осим онога што је о вашем литерарном делу већ рекла наша књижевна критика, можете ли нам рећи нешто и ви као аутор?

— Писцу је врло тешко да говори о себи. То би пре била ваша дужност, а ја вам могу рећи само генерално о суштини мога књижевног рада. Мене су највише занимале људске судбине. Већ од мојих најмлађих година, ове судбине дубоко су ме усекле у моје успомене и макар да сам се књижевним послом отпочео бавити релативно касно, они утисци доживели су у потпуности, тако да ми није било тешко да им дам облик готових приповедачких дела. Зато моје приче нису само из једног одређеног временског периода, него њихове личности носе у себи битнајновијег времена. Главно што не карактеристике и ранијег и сам хтео да дам, ухватићи ове судбине, те је оно општељудско, које није везано ни за време, а ни за миље у коме су се судбине изживљавале. Колико сам у томе успео, просуђују моји читаоци.

— Ваш нови роман свакако није више тајна? Одломак који је читан у Београду и Сарајеву није био довољан да бисмо наслутили садржајну и уметничку обимност тога дела. Како сте га назвали?

— Досада моја књижевна активност била је ограничена само на писање приповедака и драма. Мој случај биће, можда, интересантан по томе што сам се првом својом приповетком („Рафина авлија“) јавио одмах у „Српском књижевном гласнику“. Од тада, а то је било 1927 године, продужио сам сарадњу у овом часопису и у њему штампао већину својих приповедака. Нисам много писао: неких 20 до 25 приповедака, добрим делом објављених у књигама „Од пролећа до пролећа“ и „Приповиједке“. Моје две комедије „Он је луд“ и „Фузија“ и две драме „Ханка“ и „Плава Јеврејка“ приказиване су, осим у Сарајеву, и у Скопљу и Нишу.

Роман је нови књижевни облик коме сам приступио у последње време. Као што вам је познато, читан је одломак „Саручки дуг“, а поред тога, прво поглавље овог романа објављено је у „Српском књижевном гласнику“ априла прошле године. Овом свом делу дао сам назив „Обућар из Лимарске улице“. Првобитно, сиже који сам овде обрадио требало је да буде уоквирен у једну дужу приповетку. Међутим, у току обрађивања ове приповетке, живот обућара Рафаела Мачора, мога јунака, учинио ми се толико занимљивим и толико ме заокупио да сам ствар захватио обимније и тако је уместо приче постао роман. Као и у већини мојих приповедака, и овде приказујем живот једног еиромашног сефардског Јевреја. Обућару Мачору судбински је додељено већ од најранијег детињства да се жртвује за друге. Ова судбина не на-

ПЕДЕСЕТ ГОДИНА КЊИЖЕВНОГ РАДА Г-ЂЕ ЈЕЛИЦЕ БЕЛОВИЋ - БЕРНАЦИКОВСКЕ

Пре кратког времена навршила се педесетогодишњица књижевног рада ђе Јелице Беловић - Бернаџиковске. Књижевни, новинарски и културни рад ретко вредне и савесне књижевнице ђе Беловић, код нас још није довољно признат у оној мери у којој је заслужила. Њен књижевни рад њеје ни праведно оцењен. Испитан је само један део о проучавању текстилне орнаментике. Треба објективно оценити њене заслуге, потпуно приказати њена књижевна дела и омогућити јој оно место које заслужује.

Ђа Беловић је рођена у Осијеку. Отац јој је био професор гимназије. У родном месту свршила је основну и средњу школу, а после тога учитељску школу у Загребу. Као млада учитељица трудила се да се што боље усавршн у наставном раду, да стекне што веће стручно и опште образовање. Касније одлази у Немачку, Француску и Швајцарску, где употпуњује стручно и опште знање и упознаје духовне тековине других народа. Тамо је имала могућности да се културно и књижевно развије и да упозна правац научног рада. Доцније, то јој је много помогло у књижевном стварању. Тада већ говорила је 8 језика. Познавање страних језика омогућило јој је да се дописује са многим страним научницима, књижевницима високе културе, да их упозна са нашим националним животом и потребама, као и културним развитком.

Током службовања, прво као учитељица основне, а касније као наставница Више девојачке, Трговачке и Грађанске школе, г-ђа Беловић редовно прати и проучава сва важнија национална, друштвена и педагошка питања и о њима пише. Њен књижевни рад почео је још у време када је била ученица учитељске школе. Професори, упознавши таленат, вредноћу и културу своје ученице, одушевљавали су је за књижевни рад. Књижевношћу се почела бавити пре педесет година ,па још и данас вредно ради на томе пољу. Њен књижевни рад прешао је границу наше домовине. Написала је 48 дела. Од тога је на немачком написано 10, о нашем везу. Неки радови преведени су на чешки, пољски, француски и енглески језик. Из сваког њеног чланка избија стилска лакоћа, изражени и исправни погледи на књижевност.

Бавила се и новинарством. Уређивала је више часописа, а била је и главни сарадник и дописник наших и страних новина. Правилно је схватила женско питање.

Као омладински писац настојала је да омладини пружи грађиво и садржај који оплемењује етичка и естетичка чувства.

Педагошке чланке писала је занимљиво, јасно и повезано, проучивши велики материјал наших и страних педагошких писаца. Изнела је недостатке ондашњег васпитања, тражила боље услове рада, пружила методска упутства за школски рад, приказала напредну, педагошку књижевност, културне потребе свога времена и сталежа. Тражила је све што је савремено и практично.

Писала је етнографске чланке у доба када још нисмо имали систематског сабирачког рада на томе пољу. Прибрала је етнографско благо, проучила тканине и везове. Указала је и страним народима да су наши народни текстили од великог уметничке и културне вредности. Педесет година проучавала је народну ношњу, техничку и естетску страну нашег народног веза. Издала је више књига и много чланака о народним везовима. Добро је упознала народне песме. У песмама је нашла етнографске појаве и њихове називе. Песма је богата разница фолклорне грађе. Запажени су били и њени чланци из етнографије „Дружичало“, „Пригруше“, „Вогојављенска ноћ“. Када пише о народној ношњи, доводи у везу наше природне лепоте и историске знаменитости.

Као педагошки писац сарађивала је у овим педагошким часописима: „Школском вјеснику“, „Напретку“, „Школском одјеку“, „Школском листу“, „Хрватском учитељу“, „Школи“ и „Новом васпитачу“.

На српскохрватском језику написала је ова дела: 110 игара за младеж, Искрице из светске књижевности, Наше омладинска литература, Дечја психологија данашњег времена, Психолошке фотографије, Пољско редити изложбу народних рађевина и од нових писаца, иако се њихови ликови још не назиру на докалном књижевном хоризонту... По себи је разумљиво да данашња ситуација снажно утиче на стваралачку активност писаца. У овим данима, када је узнемирење захватило сваког човека, јасно је да се из таквога расположења не могу отргнути ни писци. Све мање је духовног мира за уметничка остварења. У Сарајеву нарочито, где нема професионалних писаца, и где сваки трудбеник на књизи жили привенствено од прихода свога намештења, за писце се постављају сви проблеми о којима размишља и сваки други човек. Бригом о свакидашњици, која је данас знатно тежа него иуче, успорен је ритам књижевног стварања и већина писаца у немогућности је да се преда своме послу са ранијом заузимљивошћу.

Онда, са појавама које носи у себи, један рат снажно утиче и на изблеђивање утисака или чак и готових концепција за дело које се намеравало писати. Поставаља се и питање: да ли проблеми о којима смо до јуче писали, неће бити превазиђени и безначајни за сутрашњицу? У овом погледу може се са сигурношћу очекивати да ће оно тешко и судбоносно време утиснути свој печат на будући рад свакога писца на тај начин што ће се неки са овог прекретнице кренути другим стваралачким путем, а неки, можда, оставити књижевног стварања уопште.

— Осим онога што је о вашем литерарном делу већ рекла наша књижевна критика, можете ли нам рећи нешто и ви као аутор?

— Писцу је врло тешко да говори о себи. То би пре била ваша дужност, а ја вам могу рећи само генерално о суштини мога књижевног рада. Мене су највише занимале људске судбине. Већ од мојих најмлађих година, ове судбине дубоко су ме усекле у моје успомене и макар да сам се књижевним послом отпочео бавити релативно касно, они утисци доживели су у потпуности, тако да ми није било тешко да им дам облик готових приповедачких дела. Зато моје приче нису само из једног одређеног временског периода, него њихове личности носе у себи битнајновијег времена. Главно што не карактеристике и ранијег и сам хтео да дам, ухватићи ове судбине, те је оно општељудско, које није везано ни за време, а ни за миље у коме су се судбине изживљавале. Колико сам у томе успео, просуђују моји читаоци.

— Ваш нови роман свакако није више тајна? Одломак који је читан у Београду и Сарајеву није био довољан да бисмо наслутили садржајну и уметничку обимност тога дела. Како сте га назвали?

— Досада моја књижевна активност била је ограничена само на писање приповедака и драма. Мој случај биће, можда, интересантан по томе што сам се првом својом приповетком („Рафина авлија“) јавио одмах у „Српском књижевном гласнику“. Од тада, а то је било 1927 године, продужио сам сарадњу у овом часопису и у њему штампао већину својих приповедака. Нисам много писао: неких 20 до 25 приповедака, добрим делом објављених у књигама „Од пролећа до пролећа“ и „Приповиједке“. Моје две комедије „Он је луд“ и „Фузија“ и две драме „Ханка“ и „Плава Јеврејка“ приказиване су, осим у Сарајеву, и у Скопљу и Нишу.

Роман је нови књижевни облик коме сам приступио у последње време. Као што вам је познато, читан је одломак „Саручки дуг“, а поред тога, прво поглавље овог романа објављено је у „Српском књижевном гласнику“ априла прошле године. Овом свом делу дао сам назив „Обућар из Лимарске улице“. Првобитно, сиже који сам овде обрадио требало је да буде уоквирен у једну дужу приповетку. Међутим, у току обрађивања ове приповетке, живот обућара Рафаела Мачора, мога јунака, учинио ми се толико занимљивим и толико ме заокупио да сам ствар захватио обимније и тако је уместо приче постао роман. Као и у већини мојих приповедака, и овде приказујем живот једног еиромашног сефардског Јевреја. Обућару Мачору судбински је додељено већ од најранијег детињства да се жртвује за друге. Ова судбина не на-

Ст. Ј.